

©
y:
©
K
F
i
o
r
u
a

R. 30731

Caja
A. 4

~~Box 1 7-1-19~~

1800

1800

[Faint, illegible handwriting]

Tabula.

Incipiunt articuli questionum operis super primo sententiarum editi a fratre Egidio de Roma ordinis fratrum heremitarum sancti Augustini.

Questiones super prologum.
¶ Vtrum idem sit aliquid esse subiectum in scientia et esse de consideratione scientie.
¶ Vtrum in theologia sit scientia communis vel specialis.

¶ Quid sit subiectum in sacra pagina.
¶ Vtrum ista scientia subalternetur methaphisice.
¶ Vtrum vterius subalternetur alijs scientijs humanis.

¶ Vtrum hec scientia sub alternetur alicui alij sciētie
¶ Vtrum hec scientia subalternet sibi alias scientias humanas.

¶ Vtrum ista scia sit dignior alijs scientijs humanis.
¶ Vtrum ista scientia sit vna.

¶ Vtrum sit aliqua scientia necessaria preter pbificas disciplinas.
¶ Vtrum sacra pagina debeat dici sapientia.

¶ Vterius vtrum debeat dici scientia.
¶ Vtrum ista scientia sit certior alijs.
¶ Vtrum solus deus doceat istam scientiam.

¶ Vtrum ista scientia sit practica vel speculatiua.
Questiones super prima disti.
¶ Vtrum frui sit actus intellectus.

¶ Vterius. vtrum pertineat ad omnes potentias.
¶ Vterius q non pertinet ad aliquam potentiam.

¶ Quis sit frui tanquam habitus.
¶ Vterius vtrum frui pertineat ad diuersos habitus.
¶ Quis potentie sit vti.

¶ Vtrum solo deo sit sic fruendum.
¶ Vtrum tribus personis sit fruendum fruidē vna.
¶ Vtrum deo sit vtendum.

¶ Vtrum omnibus alijs a deo possumus vti.
¶ Vtrum deus fruatur.
¶ Vterius vtrum in animata fruatur.

¶ Vterius vtrum fruatur peccatores
¶ Vterius vtrum fruatur iusti in via.
¶ Vtrum deus vtatur aliquo.

¶ Vterius. vtrum beati vtantur.
Questiones super secunda distinctione.
¶ Vtrum sit dare plures deos.

¶ Vtrum id q respōdet attributis ex parte rei sit fundamentum proximum vel remotum.
¶ Vtrum contingat talis pluralitas solum ex parte nostri intellectus.

¶ Vtrum in natura diuina sit dare plura supposita.
¶ Vtrum persone diuine distinguantur realiter.

Questiones super prima parte tertie dist.
¶ Vtrum deus a nobis possit cognosci.
¶ Vtrum deum esse sit per se notum.

¶ Vtrum deum esse possit demonstrari.
¶ Vtrum per rationem in naturalem possit cognosci trinitas personarum.
¶ Vtrum deus presentetur per vestigium.

¶ Respetu cuius sumatur vestigium.
¶ Vtrum equaliter in omnibus reperiatur vestigium.
¶ Vterius vtrum vestigium magis referretur in creaturis perfectis q̄ imperfectis.

¶ Quot sunt partes vestigij.
¶ Vtrum in omnibus reperiatur vestigium.

¶ Quorum sit cognoscere deū per vestigij.
Questiones super secunda pars. iij. disti.

¶ Vtrum in angelo reperiatur imago.
¶ Vterius vtrum in homine sit imago.
¶ Vterius vtrum in muliere sit imago.

¶ Vtrum memoria pertineat ad imaginem.
¶ Vtrum intelligentia pertineat ad imaginem.
¶ Vtrum voluntas pertineat ad imaginem.

¶ Quā in mente noticia et amore reperiatur imago.
¶ Vterius quid accipitur ibi pro mente.
¶ Vterius quid accipitur ibi pro noticia.

¶ Respectu quorum obiectorum sit imago trinitatis in anima.
¶ Vterius vtrum in nobis sit imago trinitatis prout anima se cognoscit.

¶ Vtrum sit vna essentia anime in nobis.
¶ Vtrum anima sit sue potentie.
¶ Vtrum potentie oriatur ab anima.

¶ Vtrum anima semper se intelligat.
¶ Vtrum memoria et intelligentia et voluntas sint equeles.

¶ Vtrum memoria et intelligentia et voluntas sint tres potentie.
¶ Vtrum vna potentia oriatur ab alia.

¶ Vtrum magis representetur trinitas fm potētias.
¶ Vterius vtrum magis representetur fm habitus.
¶ Vterius vtrum magis representetur fm actus.

Questiones super quarta disti.
¶ Vtrum in diuinis sit generatio.
¶ Vtrum generatio sit in omnibus personis.

¶ Vtrum generatio sit in filio.
¶ Vtrum generatio actio sit in patre.
¶ Vtrum ista sit vera deus genuit alium deum.

¶ Vterius vtrum genuit se deum.
¶ Vterius vtrum deus genuerit deum qui est deus pater.

¶ Vterius vtrum hec sit vera genitus a deo non est deus pater.
¶ Vtrum aliquod de deo vere possit affirmari.

¶ Vtrum nā diuina de deo predicetur in abstracto.
¶ Vterius vtrum persona predicetur de essentia.
¶ Vtrum alie perfectiones que sunt in deo predicentur de deo in abstracto.

Questiones super v. disti.
¶ Vtrum sit magis propria deus generat q̄ pater generat.

¶ Vterius vtrum sit concedenda deus generat.
¶ Vtrum sit vera essentia generat.

¶ Que sit causa falsitatis huius propositionis essentia generat.
¶ Vtrum in diuinis aliquis actus absolutus possit competere supposito ibi non competat nature.

¶ Vtrum essentia possit esse generationis terminus.
¶ Vtrum filius sit de substantia patris.
¶ Vtrum filius sit ex nihilo.

Questiones super. vi. disti.
¶ Vtrum pater genuerit filium natura.
¶ Vtrum natura generet.

¶ Vtrum pater genuerit filium necessitate.
¶ Vtrum procedat a patre per modum artis.
¶ Vtrum pater genuerit filium voluntate.

¶ Cum ista sit vera de is generat.
¶ Vtrum sit vera deus non generat.

Questiones super. vii. distinctione.
¶ Vtrum in deo sit potentia generandi.
¶ Vtrum potentia generandi dicat quid vel ad aliquid.

¶ Vtrum potentia in diuinis dicatur vniuocē de potentia generandi et potentia creandi.
¶ Vterius vtrum potentia generandi et creandi sit ea

Tabula.

An potentia.
 vtrum in aliquo sit potentia generandi cui non cōpetat generare.
 vtrum in filio sit potentia generandi.
 vtrum sit eadem potentia per q̄ pater gignit. ⁊ filius gignitur.
 vtrum in diuinis possint esse plures filij.
 Q̄stiones super prima parte. viij. distin.
 q̄ vtrum esse sit proprium solius dei.
 vtrum deus sit esse omnium.
 vtrum deus sit mensura omnium sabaz.
 vtrum deus sit mensura oium entium.
 vtrum deus sit mensura entium proprie.
 Quid sit eternitas.
 vtrum alia a deo mensurentur eternitate.
 vtrum deus mensuretur eternitate.
 vtrum verba temporalia de deo dici possint.
 vtrum deus sit mutabilis.
 vtrum omnis creatura sit mutabilis.
 Q̄stiones super secunda parte. viij. dist.
 q̄ vtrum in deo sit compositio virtutis ⁊ sbe.
 vtrum in deo sit compositio essentie ⁊ eē.
 vtrum in deo sit compositio generis ⁊ differentie.
 vltcrius vtrum in deo possit sumi ratio speciei.
 vtrum deus sit summe simplex.
 vtrum sit dare creaturam aliquam oino. simplicē.
 vtrum anima sit composita.
 vtrum anima sit tota in qualibet parte corporis.
 Q̄stiones super ix. distinctione.
 q̄ vtrum generatio distinguat in diuinis.
 vtrum filius sit alius a patre.
 vtrum pater ⁊ filij possint dici plures eterni.
 vtrum generatio filij sit eterna.
 vtrum pater sit prior filio.
 vtrum de filio dicatur melius semper gignitur q̄ semper genitus est vel quam semper gignetur.
 vltcrius vtrum bene dicatur semper natus est.
 vltcrius vtrum possit concedi filius semper nascē.
 Q̄stiones super x. distinctione.
 q̄ vtrum aliqua persona in diuinis procedat per modum voluntatis.
 vtrum spiritus. s. proprie dicatur amor
 vtrum spiritus sanctus sit nexus patris ⁊ filij.
 vtrum spiritus sanctus sit proprium nomen p̄sone.
 vtrum existentia in eodem supposito creato possint differre solo numero.
 vtrum in diuinis possint esse plures spiritus sancti.
 vtrum in diuinis sint nisi tres persone.
 Q̄stiones super xi. distinctione.
 q̄ vtrum spiritus sanctus procedat a patre ⁊ filio.
 vtrum relatio in diuinis distinguat s̄z eē.
 vtrum spiritus sanctus distingueretur a filio si non procederet ab eo.
 vtrum pater ⁊ filius spirent spiritum sanctū in quārum plures.
 vtrum pater ⁊ filius spirent spiritum sanctum prout sunt vnum in essentia.
 vltcrius vtrum spirent spiritum sanctum prout sunt vnum in voluntate.
 vltcrius vtrum spirent spiritum sanctum prout sunt vnum in notione communi.
 vtrum vrus spirativa dicat quid vel ad aliquid.
 vtrum pater ⁊ filius sint plures spiratores.
 Q̄stiones super xij. distin.
 q̄ vtrum in diuinis gignatio sit p̄or p̄cessione.
 vtrum spiritus sanctus procedat prius a patre q̄ a filio.

vtrum spiritus. s. procedat magis a patre q̄ a filio.
 vtrum spiritus. s. procedat a patre mediante filio.
 Q̄stiones super xij. distinctione.
 q̄ vtrum in diuinis sit processio.
 vtrum in diuinis sint plures processiones realiter differentes.
 vtrum in diuinis sint plures processiones q̄z due.
 vtrum spiritus sanctus possit dici genitus.
 vtrum spiritus sanctus possit dici ingenuus.
 Q̄stiones super xiiii. distinctione.
 q̄ vtrum spiritus sanctus temporaliter procedat a patre ⁊ filio.
 vtrum processio temporalis ponat in numerum cum eterna.
 vtrum spiritus sanctus detur s̄m se. vel solum s̄m sua dona.
 vtrum spiritus sanctus detur in omni suo dono.
 vtrum spiritus. s. detur p̄squam eī? dona vel eōuerso.
 vtrum ministri ecclesie possint dare spiritum sanctū.
 vltcrius vtrum angeli possint dare spiritum sanctū.
 vtrum in diuinis sit missio.
 Q̄stiones super prima parte. xv. distinc.
 q̄ vtrum missio in diuinis dicat quid essentiale vel quid notionale.
 vtrum toti trinitati competat mitti.
 vtrum toti trinitati competat mittere.
 vtrum in diuinis aliqua persona mittat seipsam.
 vtrum spiritus sanctus mittat filium.
 Q̄stiones super secunda parte. xv. distincti.
 q̄ vtrum filio competat mitti.
 vtrum missio filij separetur a missione spiritus sancti.
 vtrum missio filij possit esse eterna.
 vtrum missio filij sit inuisibilis ad irrationales creaturas
 vltcrius vtrum mittatur filius inuisibiliter in omni augmento gratie.
 vltcrius vtrum missio filij sit facta ad angelos.
 vltcrius vtrum talis missio fuerit facta ad L. hūmā
 vtrum missio diuinā p̄sonarū fuerit plenior post incarnationem quam ante.
 vtrum per missionem diuine persone in mentem anima abstrahatur a corpore.
 Q̄stiones super xvi. distinctione.
 q̄ vtrum in diuinis sit dare missionē visibilē.
 vtrum talis missio visibilis fuerit sc̄a ad patres veteris testamenti.
 vtrum spiritus sanctus debuerit apparere in specie rationalis creature.
 vltcrius vtrum spiritus sanctus pluries sit missus visibiliter.
 vltcrius vtrum species ille cum quibus appareret. spiritus sanctus essent corporales vel imaginative solum.
 vtrum tales species fuerint effecte ministerio angelorum.
 vlt? vtrum tales sp̄s s̄z vitatē eēnt tā. a vt ostendebat.
 vtrum spiritus sanctus ratione missionis visibilis possit dici mitti: patre.
 Q̄stiones super prima parte. xvij. dist.
 q̄ vtrum dilectiōis eliciatur in nobis a deo absq̄ aliquo alio habitu medio.
 vtrum sit necesse dare habitum charitatis in anima ad hoc q̄ deum diligat meritoze.
 vtrum charitas sit substantia vel accidens.
 vltcrius si est accidens in quo predicamento est.
 vtrum mensura charitatis attendatur s̄m meliora vel peiora naturalia.
 vtrum charitas ex charitate sit diligenda.
 vtrum charitas possit cognosci ab habente eam.

Questiones super secunda parte. xvij. di.
 vtrum charitas possit augeri.
 q vtrum charitas augeatur per additiones
 alterius charitatis.
 vtrum motus ad perfectionem charitatem possit dici
 augmentum.
 vtrum charitas quolibet bono actu augeatur.
 vtrum charitas habeat statum in augmento.
 vtrum charitas possit minui.

Questiones super. xviii. distinctione.
 q vtrum in diuinis donum dicatur essen-
 tialiter.
 vtrum soli spiritui sancto conueniat ra-
 tio doni.
 vtrum sps sanctus sit donum in quo oia dona datur.
 vtrum spiritus sanctus sit eo donum quo deus.
 vtrum spiritus sanctus possit dici spiritus noster.

Questiones super prima parte. xix. distin.
 q vtrum in donis sit dare equalitatem.
 vtrum in diuinis sit mutua equalitas.
 vtrum in diuinis sit omnia equalitas.
 vtrum eternitas differat ab alijs mensuris.
 vtrum nunc eternitatis differat ab alijs nunc.
 vltterius vtrum sit similis comparatio. nunc eter-
 nitatis ad eternitatem que est nunc tempus ad tempus.
 vtrum in diuinis sit magnitudo.
 vtrum vna persona sit in alia.

Questiones super secunda parte. xix. di.
 q vtrum in diuinis sit totum vniuersale.
 vtrum in diuinis sit totum integrale.
 vtrum veritas sit in rebus.
 vtrum omnia sint vera vna veritate.
 vtrum sit dare plures veritates eternas.

Questiones super. xx. distinctione.
 q vtrum filius sit omnipotens.
 vtrum potentia generandi comprehendatur
 datur sub omnipotentia.
 vtrum filius sit equalis patri in potentia.
 vtrum in diuinis sit ordo.

Questiones super. xxi. distinctione.
 q vtrum dicto exclusiua addita vni relati-
 uorum excludat aliud.
 vtrum hec sit vera solus pater est deus.
 vtrum hec sit vera solus deus est deus.
 vltterius vtrum hec sit vera solus deus est pater.
 vtrum hec sit vera pater est filius et spiritus sanctus
 sunt solus deus.
 vltterius. vtrum hec sit vera pater est solus deus.
 vltterius vtrum hec sit vera trinitas est deus solus.

Questiones super. xxii. distinctione.
 q vtrum deus sit nominabilis a nobis.
 vtrum deus nominari possit pluribus no-
 minibus.
 vtrum aliqua nomina possint dici de deo proprie.
 vtrum diuisio que ponitur in littera de diuinis no-
 minibus sit bona.

Questiones super. xxiii. distinctione.
 q vtrum substantia differat ab essentia.
 vltterius. vtrum idem significet substan-
 tia et persona.
 vltterius. vtrum differat substantia a subsistentia.
 vtrum hoc nomen persona possit transferri ad diuina.
 vtrum hoc nomen substantia possit transferri ad di-
 uina.

vltterius. vtrum hoc nomen subsistentia possit tras-
 ferri ad diuina.
 vltterius vtrum in diuinis reperiat essentia.
 vtrum persona significet substantiam vel relationem.
 vtrum persona predicetur pluraliter in diuinis.

Questiones super. xxiiii. distinctione.
 q vtrum in diuinis sit vnitas.
 vtrum vnitas in diuinis dicat positionem
 vel priuationem.

vltterius q est illud posituum in quo consistit ratio
 vnus q est principium numeri.
 vtrum in deo sit aliquis numerus.
 vtrum numerus in diuinis dicatur fm substantiam
 vel fm relationem.
 vtrum in diuinis sit diuersitas.
 vltterius. vtrum de diuinis possit dici alienum.
 vltterius. vtrum in diuinis possit recipi hoc nomen
 vnicum.
 vltterius vtrum in diuinis reperiat singularitas.
 vltterius vtrum in diuinis reperiat discretio.
 vtrum hoc nomen trinitas dicatur in diuinis essen-
 tialiter.

Questiones super. xxv. distinctione.
 q vtrum in diuinis persona sit nomen scde.
 vtrum persona prout habet esse in diuinis
 sit quid vniuersale.

vtrum definitio persone quaz dat Boetius in libro
 de natura et persona sit bona.
 vtrum persona in deo et creaturis dicatur equiuoce.
 vltterius vtrum persona in deo et creaturis dicatur
 vniuoce.

vtrum tres persone in diuinis possint dici tres res.
 Questiones super. xxvi. distinctione.
 q vtrum in diuinis reperiat ypostasis.
 vtrum ypostases diuine situatur in esse
 per relationem.

vtrum a motis vel abstractis relationibus p intel-
 lectum remaneant ypostases.
 vtrum relationes originis sint realiter in deo.
 vtrum proprietates diuine sint tres.
 vltterius vtrum relationes diuine sint nisi quatuor an
 plures.

vltterius vtrum notiones diuine sint nisi vnam.
 Questiones super. xxvii. distinctione.
 q vtrum quatuor relatives in diuinis pos-
 sint dici quatuor res.
 vtrum pater sit pater q generat: vel gene-
 ret quia pater.

vtrum in diuinis reperiat verbum proprie.
 vtrum in diuinis verbum dicatur essentialiter vel
 personaliter.
 vtrum spiritui sancto competat nomen verbi.
 vtrum verbum semper dicat respectum ad opus.

Questiones super. xxviii. distinctione.
 q vtrum innascibilitas sit notio patris.
 vltterius. vtrum impiocebilitas debeat
 dici nomen patris.

vtrum ingentus dicatur fm substantia vel fm re-
 lationem.
 vtrum innascibilitas sit constitutina persone patris:
 vtrum definitio ymaginis data ab Idylario sit bona.
 vtrum ymago in diuinis dicatur essentialiter.
 vtrum solus filius dicat ymago patris prout yma-
 go personaliter sumitur.

Questiones super. xxix. distinctione.
 q vtrum vna persona sit principium alterius.
 vtrum sit vna notio in patre et filio prout
 sunt principium spiritus sancti.
 vtrum pater et filius sint vnum principium.
 vtrum principium in diuinis respectu diuine per-
 sone et respectu creature dicatur vniuoce.
 vltterius vtrum principium in diuinis per prius di-
 catur respectu creature et respectu diuine persone.
 vel econuerso.

Tabula.

- Questiones super. xxx. distinctione.**
q Vtrum aliquid dicatur de deo relative ex tempore.
 Vterius vtrum diceretur aliquid de deo ex tempore si mundus fuisset ab eterno.
 Vtrum relationes temporales sint in deo realiter.
 Vtrum tales relationes in deo sint fin rationez vel fm modum intelligendi.
 Vtrum huiusmodi nomina dicta de deo ex tempore significant diuinam essentiam.
- Questiones super. xxxi. distinctione.**
q Vtrum equalitas in diuinis dicat relationem realem.
 Vtrum in diuinis sit dare plures equalitates.
 Vtrum equalitas in diuinis dicat quid positive.
 Vtrum essentialia attributa possint appropriari personis.
 Vtrum eternitas debeat appropriari patri.
 Vterius vtrum species debeat appropriari filio.
 Vterius vtrum debeat vsus appropriari spūi scō.
 Vtrum sit bona appropriatio Augustini. cum ait: q patri appropriatur vnitas. filio equalitas. spiritui sancto vnitatis equalitatisq; concordia.
 Vterius vtrum sit bona appropriatio eiusdem cum subdit. omnia tria hec sunt vnū propter patrem. equalia propter filium. connexa propter spiritum sanctū.
- Questiones super. xxxij. distinctione.**
q Vtrum ista sint vera. pater et filius diligunt se spiritu sancto.
 Vtrum pater diligat seipm spiritu sancto.
 Vtrum pater et filius diligant nos spiritu sancto.
 Vtrum pater sit sapiens sapientia genita.
 Vtrum filius sit sapiens sapientia ingenita.
 Vterius vtrum filius sit sapiens sapientia genita.
- Questiones super. xxxij. distinctione.**
q Vtrum proprietates sint in essentia et in personis.
 Vtrum actus notionales competat proprietatibus.
 Vterius vtrum actus essentialis possint attribui proprietatibus.
 Vtrum liceat de notionibus contrarie opinari.
- Questiones super. xxxiiij. distinctione.**
q Vtrum persona sit idem q; essentia.
 Vtrum persona differat ab essentia ratione vel fm modum intelligendi.
 Vtrum bene dicatur tres persone vnus essentie.
 Vtrum de deo possit aliquid dici tranſumptiue.
 Vtrum a rebus vltibus possit fieri translatio ad diuina.
- Questiones super. xxxv. distinctione.**
q Vtrum in deo sit scientia.
 Vtrum deus seipsam intelligat.
 Vtrum deus cognoscat a. ia a se.
 Vtrum deus distincte et proprie cognoscat omnia.
 Vtrum scientia de scientia dei et scientia nostra dicatur equiuoce.
 Vtrum scientia dei possit dici vniuersalis.
 Vterius vtrum scientia dei possit dici particularis.
 Vterius vtrum deus sciat aliquid in potentia essentiali.
 Vterius vtrum deus sciat aliquid in potentia accidentalī.
- Questiones super. xxxvi. distinctione.**
q Vtrum deus cognoscat singularia.
 Vtrum deus cognoscat mala.
 Vterius vtrum deus cognoscat vltia.
 Vtrum res in deo existant.
 Vtrum sit dare ydeas.
 Vtrum sit dare plures ydeas.
 Vtrum ydee pertineant ad scientiam practicā vel speculatiuam.
 Vtrum mala habeant ydeam in deo.
 Vterius. vtrum materia prima habeat ydeam in deo.
 Vterius vtrum accidentia habeat ydeam in deo.
 Vterius vtrum singularia habeant ydeam in deo.
- Questiones super. prima parte. xxx. disti.**
q Vtrum deus sit in rebus creatis.
 Quibus modis dicitur deus esse in reb?
 Vtrum deus dicatur esse in seipso.
 Vtrum deo conueniat esse vbiq;
 Vtrum esse vbiq; sit proprium solius dei.
 Vtrum esse vbiq; conueniat deo ab eterno.
- Questiones super. secunda parte. xxxviii. distinctione.**
q Vtrum angelus sit in loco.
 Vtrum angelus possit esse in pluribus locis simul.
 Vtrum plures angeli possint esse in vno loco.
 Vtrum angelo competat moueri.
 Vtrum angelus cum mouetur de necessitate trāscat per medium.
 Vtrum angelus cui mouetur moueatur in tempore vel in instanti.
 Vterius si angelus non transfret medium.
 Vtrum moueretur in instanti.
 Vterius si substantia spiritualis non transfret medium.
 Vtrum in recessu anime a corpore esse motus eius in instanti.
- Questiones super. xxxviii. distinctione.**
q Vtrum scientia dei sit causa rerum.
 Vtrum scientia dei sit variabilis.
 Vtrum deus sciat non entia.
 Vtrum deus cognoscat enunciabilia.
 Vtrum scientia dei sit infallibilis.
- Questiones super. xxxix. distinctione.**
q Vtrum deus possit scire q; sit.
 Vtrum deus possit scire q; non sit.
 Vtrum deus possit scire infinita.
- Quid sit diuina prouidentia.**
 Vtrum diuina prouidentia sit idem q; fatum.
 Vtrum omnia subsint diuine prouidentie.
- Questiones super. xl. distinctione.**
q Vtrum predestinatio ponat aliquid in predestinato.
 Quid dicat predestinatio in predestinate.
 Vtrum predestinatio sit idem q; liber vite.
 Vtrum predestinatio sit non entium.
 Vterius vtrum homines predestinari possint.
 Vtrum angeli fuerint predestinati.
 Vterius vtrum christus fuerit predestinatus.
 Vterius vtrum beati in patria pdestinati dici possint.
 Vterius vtrum omnes hoies et omnes angeli possint dici predestinati.
 Vtrum predestinatio habeat certitudinem.
 Vtrum reprobatio addat aliquid supra diuinam presentiam.
 Vtrum deo conueniat aliquos reprobare.

Tabula.

q. **Questiones super. xij. distinctione.**
vtrum in deo cadat electio.
vtrum electio predestinatione precedat.
vtrum predestinatio habeat causam.
vtrum predestinatio possit inuari precib⁹ sanctorū.
vtrum quodcūq; enunciabile deus sciuit nūc sciat.
q. **Questiones super. xlij. distinctione.**
vtrum in deo sit potentia.
vtrum in deo sint multe potentie.
vtruz deus possit quicqd alij est possibile.
vtrum sit iudicādum aliquid possibile vel impossibile. fm. causas superiores vel inferiores.
q. **Questiones super. xliij. distinctione.**
vtrum in deo sit virtus infinita.
vtrum creature cōmunicari possit infinitas potentie vel omnipotētia.
vtrum deus agat ex necessitate nature.
vtrum deus agat ex necessitate iusticie.
q. **Questiones super. xliiij. distinctione.**
vtrum deus potuerit facere aliquam rem meliorem q̄ fecerit.
vtrum deus totum vnuersuz potuerit facere melius.
vtrū excellētiora vnuersi potuerit meliora facere.
vtrum deus possit quicquid potuit.
q. **Questiones super. xlv. distinctione.**
vtrum in deo sit voluntas
vtrum deus velit alia a se.
vtrum diuina voluntas sit causa rerum.

vtrum voluntas diuina competēter distinguatur p voluntatem placiti ⁊ voluntatem signi.
q. **Questiones super. xlvi. distinctione.**
vtrum deus velit aliquozuz salutem qui non saluentur.
vtrum mala fieri sit bonum.
vtrum deus velit mala fieri.
vtrum malum sit de perfectione vniersi.
q. **Questiones super. xlviij. distinctione.**
vtrum volūtas diuina semp impleatur.
vtrum aliqd fiat p̄ter diuinā voluntatez.
vtrum q̄ est cōtra diuinā voluntatē obsequatur voluntati eius.
vtrum quod est p̄ter diuinam voluntatē vel etiā contra ipsam possit cadere sub precepto eius.
q. **Questiones super. xlvij. distinctione.**
vtrum aliqua cōformitas esse possit inter diuinam voluntatem ⁊ nostram.
In quo principaliter attenditur talis conformitas.
vtrum teneamur cōformare voluntatem nostram voluntati diuine.
vtrum teneamur cōformare voluntatem nostram voluntati diuine in voluto.

Expliciunt articuli questionum dicti operis.

The first part of the paper is devoted to a general
 consideration of the subject. It is shown that the
 results of the experiments are in accordance with
 the theory. The second part is devoted to a
 detailed description of the apparatus used. The
 third part is devoted to a discussion of the
 results. It is shown that the results are in
 accordance with the theory. The fourth part is
 devoted to a summary of the results. It is shown
 that the results are in accordance with the
 theory. The fifth part is devoted to a
 conclusion. It is shown that the results are in
 accordance with the theory.

The first part of the paper is devoted to a general
 consideration of the subject. It is shown that the
 results of the experiments are in accordance with
 the theory. The second part is devoted to a
 detailed description of the apparatus used. The
 third part is devoted to a discussion of the
 results. It is shown that the results are in
 accordance with the theory. The fourth part is
 devoted to a summary of the results. It is shown
 that the results are in accordance with the
 theory. The fifth part is devoted to a
 conclusion. It is shown that the results are in
 accordance with the theory.

The first part of the paper is devoted to a general
 consideration of the subject. It is shown that the
 results of the experiments are in accordance with
 the theory. The second part is devoted to a
 detailed description of the apparatus used. The
 third part is devoted to a discussion of the
 results. It is shown that the results are in
 accordance with the theory. The fourth part is
 devoted to a summary of the results. It is shown
 that the results are in accordance with the
 theory. The fifth part is devoted to a
 conclusion. It is shown that the results are in
 accordance with the theory.

Preclarissimi viri religiosi: sacre theologie doctoris fratris Egidij romani: Archiepiscopi Bituricensis: Ordinis fratrum heremitarum sancti Augustini: super primo sententiarum: opus incipit.

Andor est enim lucis eterne et speculum sine macula dei maiestatis: et imago bonitatis illius: et cum sit vna: omnia potest: et permanens in se: omnia inouat: et per nationes in aias sanctas se transfert: amicos dei et prophetas constituit.

Cap. viij. fm q dicit be. aug. io. de tri. c. i. nisi in pressam cuiusq haberem doctrine in aio notionem: nullo ad ea discenda studio flagraremus. Et quibus verbis habere possum? q nisi aliqua precogitatio rei in aio nostro existet: ad ea discenda nullatenus moueremur: qd satis concordat cu verbis phi pmo posteriorum: qui ait: ois doctrina et ois disciplina intellectiva ex pexnti sit cognitioe. naz lz cognitione sensitua no alia de necessitate pcedat cognitio. cognitioe tm intellectua semp habem? ex pexnti cognitioe: qz conclusiones pscimus in pncipijs. pncipia vero p cognoscunt via sensus: memorie et experientie. Quicquid ergo scimus: prius sciebamus illud: sed qz nostru discere no e remissum: vt platonis iponit. no sicut sciebamus addiscimus: qz sciebamus in quadam vniuersalitate. et sub no duso: qd postea addiscimus in ppria forma et sub no distincto: vt patet per phi primo posterioru. vbi ambiguitates venonis manifestat. Et qz iste est rectorio cogitiois nostre: vt prius sciamus aliquid in vniuersali: et postmodum in ppria forma: bene se habet vt ea que dicunt in libro sententiarum. cuius expositioe ne intendimus: in vniuersalitate tangatur: priusqz ipa p singula indicentur. Et ideo in verbis ppositis i quadam summa et vniuersalitate. quattuor libro ruz sententiarum materia p ordine designat. Ad qd intelligendum notare debemus: qz deus cuius cognitio pncipaliter in sacra scriptura intendit. a nobis i via: duplici mo cognoscit. huc aut modu duplicem aliter videt inuere apls. aliter aug. et alit hugo. Na apls videt dicere: q ille duplex modus sit speculuz et enigma. dices. Cognoscimus nup speculu in enigmate. tuc aut facie ad facies. Aug. aut i pncipio secudi de tri. istu duplicem modu assignat scriptura: et creatura dices: si me vtecor et spero deus de fenderit: atq munierit scuto bone voluntatis sue. et gratia misericordie sue: no ero segnus. i. piger ad inquirenda substancia dei: siue p scriptura eius: siue p creatura: que vtracq nobis ad hoc pponit intuenta: vt ipse querat: ipse diligat: qui et illa inspirauit. et istam creauit. Hugo dicit esse mundum et rpm: dices: in pncipio cometi sui super angelica hierarchie. duo enim simulaera erant: pposita homini: in qbus inuisibilia videre potuisset: vniuz nature: et vni gratie. Simulacrum nature erat species mundi hui? Simulacrum autem gratie erat humanitas ver

bi. et sequitur: q in vtroq deus demonstrabatur. s. in mundo isto et hoie rpo. Et lz sententia istoz trium videat ee diuersa: possumus tm eos ad inuicem reducere. na scriptura et creatura que pponit aug. sit idem q speculu et enigma: que apostolus innuebat. Na differentia fm aug. is. de tri. c. 9. inter speculu et enigma e: qz enigma reobscuro indicat q speculu: et qz pea que a creaturis accipimus non ita clare et manifeste deu cognoscere possumus: sicut per ea que in scripturis legimus. cognoscere deuz per scriptura et in creatura e cognoscere p speculu et in enigmate. It sententia aug. no discordat a sententia hug. qz mundus iste sensibilis creatura dei e. Et spe rps scia nostra et scriptura diuina dici pot. Na ipe e ille qui nobis aperit sensum vt scriptura intel ligamus. Spe e ille cui oes ppbe: necno tota sacra scriptura testimoniu phibet. vnde aug. ipm sciam nostram noiati. iz. de tri. c. is. dices: scientia ergo nostra rps e: et sapientia quoqz nostra. ipe nobis fide de reb? rpalib? inserit. ipe de sempiternis erhibet veritate. igit cognoscere deu p mundu: et rpm vt dicit hug. est ipm cognoscere p scriptura et creatura: vt asserit aug. Iste aut duplex modus cognoscendi deu no est equalis pfectiois: qz pfectius cognoscit de? p rpm: q p mundu: et p speculu: qz p enigma: et p scriptura qz p creatura: et ideo cognitio quam nuc de deo habemus superat phoz cognitione: qui solu p creaturam deu cognoscere voluerunt. Contra quos ait hug. i pncipio sui cometi: sup angelica hierarchie. Quidana theologia paru euideti demonstratioe vtes no valuit in coprehensibile veritate sine coragide erroris educere: qua diuina noscitur theologia simplici ac pura assertioe pdicare. causa autem huius ibide tagit: qz mundus sua specie artifices demonstrauit. Sed de platis oculos illuminare no potuit. humanitas vero saluatoris et medicina fuit: vt ceci lumē reciperet. et doctrina pariter vt videtes agnosceret veritate. Est etia cognitio nostra pfectior: qz fuit cognitio iudeoz: qz multisarie multiqz modis loquebat deus olim in pphetis. vni ipi cognoscebant p enigmata: nos aut qz nouissime diebus istis locutus e nobis p filiu: magis cognoscimus p speculu. Patet igit p ea que dicta sunt: q omnes illi modi p quos deus cognoscimus ad duos modos reducunt. s. ad modu fm que cognoscimus deu per creaturam: et fm q cognoscimus p rpm: et isti duo modi reducunt ad vnu modu: qz cognitio p creatura reducitur ad cognitione p rpm: sicut imperfectu ad pfectu: qz igit pfectior cognitio qua de deo habere possumus habita e p filiu: cognone libri smiaz materia: in quibus cognitio dei intendit nobis p dei filiu qui est candor lucis eterne potes oia: et absq sui mutatioe oia imenās sacrificado aias et amicos dei constituedo describit. Naz materia pmi habet cu dicit. (candor est.) Secudi cu subiungitur: (et cu sit vna oia pot.) Tertij cu amicitia. (et pmanes in se oia inuonant.) Quarti cu sequit. (et p nationes etc.) In pmo enim libro circa quattuor magistris pncipaliter intentio versat. primo: circa psonaz in essentia vnitatem. Secudo circa eaz in duratioe eternitate. Tertio circa eaz in personis alicitate. Quarto circa eaz in maiestate equalitate: hec enim quattuor in pmo auctoritatis mebro describunt. Na autu ad filiu respectu psona patris: illa quattuor habent cu dicit. (candor est enim lucis eterne et speculu sine macula dei maiestatis.) Quantu aut ad spm sanctu respectu vtriusqz habet: cum subiungit. (et imago bonitatis illius.) Na notatur in centia vnitatis patris et filij: cu dicit. (candor lucis.) ita enim ema

duplex modus deus cognoscitur in speculo. quo videtur paulo. quod videtur in scriptura. quo videtur aug. et in quo videtur hugo: 2o in enigmate quod est sicut in creatura vt refert aug. v. in mundo. Vnde hugo:

Prologus

nat filius a patre: sicut candor a luce: hoc est: sicut lux a luce in quo unitas in natura describitur: nam lux cum luce eiusdem nature existit. Unde aug. 4. de tri. c. penult. istam auctem pertractat aut ibi. quod emanat et de quo emanat vni? eiusdemque sicut. neque. n. sicut a quo emanat terre. aut lapidis emanat. sicut lux de luce. Nam quod dictum est: candor est. n. lucis eterne. quod aliud dictum est: quod lux lucis eterne. Item designat in duratiōe eternitas. nam candor sine splendor est coeternus luci a quo significatur: vni et ibidem aug. ait. candor quippe lucis eterne. s. quid nisi lux est coeterna luci. Item designat in personis aletas ex ipso modo loquendi: quia non est candor lucis nisi quod emanat a luce. vni et ibidem: idem aug. ait. Emanatio quedam est claritas omnipotens dei. In ipsa autem emanatiōe intelligitur distinctio personarum: quia nulla oīno res est que seipsam signat ut sit: ut scribitur primo de tri. c. i. Et in secundo de aia dicitur: nihil seipsam generat: sed saluat. Designatur autem in maiestate equalitas: si bene aduertamus quod nomine candoris ipse portat. vni et aug. 4. de tri. ubi hoc pertractat ait. Valuit autem dicere candor lucis quod lux lucis: ne obscurior putaretur ista que manat: quod illa de qua emanat. vni et ibidem subdit: quod ex hoc ipse lux. s. emanatē equalē ostendit luci de qua emanat. Si enim hec minor est: obscuritas illius est: non candor illius. Si autem maior est: non est ea manans: non enim vinceret de qua genita est. Ista eadem equalitatem indicat cum ibi dicitur. (speculum sine macula.) nam sic obscuritas impedit lucem: ita macula impedit speculum. et ideo sicut designatur ea equalitas per candorem: sic et designatur per macule caritatis. Habitis illis quattuor respectu filii ad patrem cum dicitur. (candor etc.) designant postmodum illa quattuor in spiritu sancto respectu patris et filii: cum subinuenitur. (in imago bonitatis illius.) nam vno modo potest dici filius imago bonitatis illius: nam vno modo potest dici filius et imago bonitatis patris: patet per dicitur. s. cui appropria bonitas: eundem in eandem ratione: distinctum in persona: equalē in maiestate: ut ipse est respectu patris: et ipse habet matrem in similibus. Secunda autem mater habet cum subiugit. (et cum sit vna oīa potest.) nam ipse deus filius verbum patris habet similitudinem cum verbo nostro: sicut quod dicitur. s. de tri. c. ii. ai aduerbēda est in hoc enigmate etiam ista verbi dicitur similitudo: quod sicut de illo verbo dictum est. oīa per ipse facta sunt: ubi de per vni genitū verbum suum predicat oīa vniuersa fecisse: ita hōis opa nulla sunt quod non prius in corde dicat. vni scriptum est. In initio oīs opīs verbum: igitur sic verbum nostrum est in initio opīs: ita et verbum dei. differunt tamen: quia vnicū verbum nostrum non est in initio oīs opīs nisi: quia non generat ex tota scia nostra. Sed vnicū verbum diuini est in initio oīs diuini opīs: per sui perfectionem. vni de. 6. de tri. c. vi. de isto verbo: quod est verbum perfectus cui non deest aliquid: et ars quodā omnipotenti atque sapienti dei: plena oīs rationū viuētū icōmutabilū: et oēs vni teo: sic vnum ipse de vno: quia igitur vni est verbum diuini eadem que oīs sunt: et enim operativa potētia oīs creaturaz. Et quia in secundo libro tractat de creatione rez a deo per sui vni genitū vbi per hoc quod dicitur. (cum sit vna oīa potest.) In quodā summa scōi libri mater declarat. Tertia autem mater habet cum subiugit. (permanens in se oīa inonant.) Nam autem aliquid in se non manere dicitur dupliciter: vel quia per partem de perant. et tunc non manet: sicut tunc: per quod dicitur de diabolo. Jo. 8. quod i veritate non stetit: tunc non stetit i veritate: possumus quodammodo dicere: quod non stetit i sui natura: nec i sui entitate: quia dispositio cuiuslibet rei i veritate est sua dispositio i entitate: ut dicitur. 2. meth. non quod dicat in sui natura non manere: quia sibi natura non remaneret: cum dicitur dicitur dyonisius. 4. de di. no. s. quod per partem ipsa natura in babilitata ad bonum gē fuerit. Secundo modo dicitur alii

quod non manere i sui natura: quia natura sua alteri commiscetur: et efficitur natura tertia: sicut ex aia et corpore resultat humanitas. Verbum autem dei assumens carnem vtroque modo permansit. primo enim permansit. quia per partem non corruit: quia dicitur ipse scribitur. i. petri. 1. quod partem non fecit: nec in uerbo est volus iore est. Item secundo permansit: quia ex natura diuina et humana non fuit aliquid natura tertia confusata. vni et dicitur. ait: quod i xpo i beatus non est cōmixtus accipere. Istud enim verbum in se permansens carnem assumendo oīa in noua uit: quia cum inuenerat est homo per partem: nonnis factus est per gratiam. vni et dicitur. 3. li. c. i. ait: quod oportebat nam in am inouari: quod factum fuit per ipsum incarnatum. Ipse enim in nouando boies: inouauit oīa: quia sicut per partem: homo est quod dicitur modo oīa: ut potest brie ex. 3. de aia: et ex. io. meth. et sic per verba peracta habet incarnationis verbi: de qua i tercio libro spaliū intēdit. Quartum autem mater habet cum amectit. (et per nationes etc.) nam i quarto libro de sanctificatione nostra que per sacramenta: et de visitiōe diuina: que erit post resurrectionem: siue de fructiōe que per charitatem determinatur: et ista sapiētia increata per nationes: quia sine acceptatiōe personarum: quia non per nationes gēti liū: ita quod non per nationem iudeorum: sed per nationes i aias sanctas se trāfert aias scificādo. Quātū ad primū: amicos dei et perbetas hoc est videtes deū offitues: quātū ad scōm. nam per hā vidēs dicitur iuxta illud. i. re. 9. Qui. n. per hā. dicitur hodie: vocabatur oīi vidēs. Et sic i his verbis ut cōcordem? vltima primis: quodā vltimate mater quattuor librorum suarum per ordine designatur. Rursum per hec verba possumus bene eas efficiētē: formale et finale. nam eas efficiētē habemus: cum dicitur. (candor etc.) ipsa enim sapiētia increata que per candorem itelligitur fuit ea efficiēs principalis huius operis. Instans autem fuit per hōbardus pisen. eps. formalis autem est duplex modus agendi et forma tractatus. Modus agendi designatur cum dicitur. (cum sit vna oīa potest.) nam cum ista scia sit magis vna et magis simplex: quod aliquid alia scia: tunc immediati effluxerit ab ipsa sapiētia increata: que eētia bonitas et unitatis In oēs modos agendi quos potest alie scie: ista potest. vni dicitur. 2. ad thimo. 3. oīs enim scriptura diuini inspirata vultus est ad docēdū: ad arguēdū: ad corripicēdū: ad erudicēdū: et etiā vtilis est: ad alios modos quibus non tamen sunt: sicut forte sub aliquid in distinctiōe inuānt. Forma tractatus siue ordinatio capitulorum siue librorum ad inicē habet: cum dicitur. (permanens in se oīa inouat.) Nam sic ordinatur iste liber quod primo determinatur de ente permanēte cui non accidit inouatio: ut de ente diuino per eētiam: et postea de ente cui accidit inouatio: ut de ente diuino per participatiōem. Finalis eadem habet: cum subiugit. (et per nationes etc.) nam finis noster est ut scificemur et scificati amici dei simus: et amici eius exentes ipse facie ad facie videamur. Et quia ista est adeo alta mater: quod per me sufficere non possumus: imites dei auxilio dicam: ut aug. dicit i fineli brie de tri. Dne de me vna spes mea: exaudi me ne fatigar? noli te querere: sicut quia facie tua semper ardet. Tu da quod credi vires: quod inueniri te fecisti: et magis magis quod spe inueniedi dediti: coram te est firmitas et istas miras mea: illa serua: ista sana: coram te est scientia et ignozātia mea: vbi mibi apuisti suscipe irāre: vbi clausisti aperi pulsanti: meminerim tui: itelligā te: diligā te: auge in me ista donec me reformes ad in te gruz. Quia reformatiōne operet in nobis de? qui est benedictus in secula seculorū amen.

Quoniam tacte sunt cause huius operis: quod scie dicitur
q mine supponit. bñ se bz d quattuor casibus the
ologie siue diuine scie dicitur: et iō p vbi
tabim? de ea mālī tbcologie. scō de formali. tertio
de efficiētē. quarto de finali. Circa eas mālē attingit
dubitare duplici. primo de subiecto i se. secundo de bis

Questio
I

sequitur diuina scia ex subiecto. Et qd d subiecto in se no possum? bn dubitare: nisi sciam? vtru theologia sit scia specialis vel cois: nec hoc plene delectari pot: nisi delectet quod differt int ee aliqd subiectu scie: et de consideratioe scie. Ideo i pn circa sibi i se tria qm? Primo: vtr id sit aliqd ee sibi scie et ee de consideratioe. Secundo: vtr theologia sit scia spalis vl cois. Tertio: qd sit sibi i sacra pagina.

Primo sic pcedit: vtr id sit aliqd esse subiectu in scientia. et ee de consideratioe scie: qz sibi in scia no e illud in quo e scia. s; e illud de q e scia: est illud qd considerat in scia. s; ides ee subiectu et de consideratioe scie. Preterea: subiectu in scia d ee ma scie. s; ma scie e illud circa qd versat scia. sic ma virtutis e illud circa qd negociat virtus: s; illud circa qd versat scientia est illud qd considerat in scia. s; zc. Preterea: secantur scie qd ad modu et res: vt scribit i. 3. d aia. s; iste res s; qd secant scie i res qd considerant in scientijs. Et scie secant p subiecta sua. s; ides ee subiectu in scia: et ee de consideratioe scie. In contrariu: qz sibi auicc. in principio metaphi. sue: ca no e subiectu in metaphisica in sibi pbi: ca est de consideratioe metaphisice: quia metaphisice considerat d differentijs ent. s; n. vnie entis ca z catum: sic act? z potetia. cu igit ca sit de consideratioe metaphisice: z n sit subiectu i metaphisice. s; aliqd e de consideratioe scie qd no e subiectu i scia.

Preterea: aliq considerat i scia p accidens. s; ex his q sit p accidens nihil recipit specie: s; ex subiecto suo scia recipit spes vt patebit: igit no e id ee de consideratioe scie: et ee sibi i scia. Rno: dicitu q sicut i arguendo dicebat. Subiectu i scia no e illud in quo e scia: s; illud de q: na si illud i q e scia: eet sibi. cu ois scia sit i intellectu: ois sciaz eet vnu sibi: z tuc scie no distingueret p subiecta sua: z eet confusio sciaz: qd e inconueniens: igit sibi i scia e obiectu: z qz qlibz habitus ex obiecto suo principali z formalis sumit spes. scia cu beat rone habet ex obiecto suo principali trahet spem: cu igit scie diuidant p subiecta sua: z ex eis trahat spes: sibi i scia e obiectu: no qdlibet: sed obiectu principale z formale: z qd tale obiectu e de consideratioe scie: imo e id de quo principalit considerat scia. o e sibi i scia e de consideratioe ei: vtr qd no e qd e de consideratioe scie e sibi: vt patebit: igit ee sibi i scia: et ee de consideratioe scie no snt id ee penit: sed differunt: sicut vlt z particulare. Consequit naq scia qm: ex subiecto suo: p q apparere pot qd n e id ee sibi i scia: z ee de consideratioe. Prmu at e vnitas: qz s; pbi i p posterior. scia vna e: q e vni? gnis subiecti: ptes z passioes consideras. Secudu e distinctio: na scie distinguunt s; diuersitate suoz sboz: na per id e bz aliqd ee: z vnu ee: z idistinctione a se: z distinctione ab alijs. Si igit scia ex sbo suoz ee vnu: bz z ee distinctu. Tertiu e dignitas: na vna scia e dignior alia: qz de digniori sbo: vt p pbi i pn de aia. Quartu e ordo: qz qn sibi e sub sbo: z snt ibi alie co ditoes annex: scia e sub scia: sic videm: qz p spectiua e sub geometria: qz linea visual e s; line: a simplr siue s; magnitudie prima: qz geometria d ee s; bz. Quintu e necessitas: qz ex hoc nulla scia supfluit. s; qlibet e necessaria: qz sibi vni? no est sibi alteri? z aliqd declarat i vna: qd no declarat i alia. Si aut id ee ee de consideratioe scie: et ee sibi i scia: cu vnu z id ee possint ee de consideratioe plurim sciaz: vt p pbi s; pste. z p come. i. meth. vnu z ides eet sibi plurim sciaz. Rursu: cu mlta z diuersa in vna scia consideret: si qdlibz illoz eet sibi i scia: z n solui illd: qd principalit i scia itedit: tuc vni? scie eent diuersa sba: z ita tolleret vnitas scie ppter diuersitate sboz

in vna scia: z tolleret distinctio: ppter vnitate soi in multq sciety. Et si tolleret vnitas z distinctio i scie ty: tolleret ordo z dignitas i eis: qz ex h vna scia alia existit dignior: z vna scia sub alia ordinat: qz scie hnt ee distinctu. Itetolleret necessitas: qz vt patuit: ppter diuersitate sboz: qlibz scia erat nccia: z nulla supfluebat: igit no e id ee aliqd de consideratioe scie et ee sibi: tñ vt pateat roes q facte snt z q fieri possent. Notadu q qtruo: mo is aliqd considerat i scia: p aliqd considerat i scia p se: z p z principaliter z p oes modu. scdo p se z p n tñ p oes modu. tertio p se: s; n p. qro z vltimo: nec p se: nec p: s; p accidens z p aliud: s; qz videre possum? i metaphisica.

Ma illud qd p se z p z principalit z p oes modu considerat i ea e ens: z io qd qd determinat: determinat sub roe ent: vtr qz ro ent magis reseruat in sba: qz reseruet i accidete: qz accideta n snt entia: nisi qz snt ent: vt scribit. 7. meth. quatu ad istu moduz: z n no p oes modu: tñ principalit considerat d sba: qz de alijs entib: z io dicit ipe i. i. meta. consideratio qd e de sba principalit. s; rursum de accidete considerat metaphisice p se solui: n p oes modu: qz sub roe accideti no considerat d oib: de qb? considerat: nec p s; illum ali que modu ia dicitu: qz na ent nisi pus reseruat in accidete qz i alijs: s; considerat d eo solui p se: ignatus s; e ps ent. Quarto metaphisice adducit exepa ad declaradu ppositu de qb? exepis considerat nec p se nec p: s; solui p accidens: z p aliud: qz ex? ponim? no ita vt sit: s; vt sentiat q dicit: vt scribit circa sine p mi poy. Qd at p mo considerat in scia simplr e s; i scia. na ens in eo q ens simplr e s; bz i metaphisica. Qd at scdo considerat: s; n sit simplr sibi i ea: tñ ali q mo pot dici sibi. vñ z pbs i. 4. meth. cu pus dicitur: q vna scia e q considerat de ente i eo q ens: in ues pboc q ens i eo q ens e sibi i metaphisica: postea dicit: q sic e vna scia q considerat d sano cui attribunt oia sana: vt medicina: ita e vna scia q considerat de ente cui attribunt oia entia vt metba. Illud at ens cui attribunt omnia entia sba e: p qd h e possum? q aliq mo sibi i metaphisica e sba: z sicut sba pot dici aliq mo sibi i metaphi. qz ro entitatis magis reseruat i sba q i alijs entib: ita sibi in ea pot dici de? qz ro entitatis magis reseruat i deo: qz in certis entib. Et inde e q scia metaphisice d ee diuina z d deo. Qd at tertio mo considerat i scia nec e sibi simplr nec aliq mo. pot tñ ee ps sibi: vt patuit. Qd at qro mo a scia considerat: nec e sibi: nec pars sibi: p igit qz i plus ee considerat in scia: qz ee sibi qd e de considerat i scia no sp e sibi: s; aliq est sibi simplr: aliq e sibi aliq mo: aliq nec sibi sim? nec sibi aliq mo: s; solui ps sibi: vel aliq mo directe per tines ad sibi: vt qz ca sibi: vel passio subit: vel et partiu subit: aliq at nec est sibi. nec ps subit: nec directe per tines ad sibi: s; solui p accidens introductu.

Ad pmu dicitu: q illd de q e scia e sibi: s; n ee: s; solui de q e principalit: z io no e id ee considerat i scia z sibi nisi sic vlt z particulare. Ad scdo dicitu: q n e id ee ma scie z subz i scia: nisi stricte accipiat ma: z si stricte accipiat ma: tuc n e vtr qd ee considerat i scia sit ma scie: vel si large accipiat subz: z tuc no e pmo de subo: vt h loqmnr. Ad tertiu dicitu: q p considerata i sciety: scie distinguunt no sim? s; s; diuersas roes: s; qz considerat: qz vt habitū e de vno z eodem considerat diuersa scie sub diuersa tñ roe: z qz illa roe ex subo sumit: directe scie p suba distinguunt no p considerata quocuzq mo vtr o. pponerat.

Secundo qrit vtru theologia sit scia cois. vl spe cial: z vtr q cois: qz illa e scia cois q dterminat de oib: s; theologia dterminat de oib. s; zc. maior

7. modis p scia qd considerat

ens p se p p oes modu considerat in metba. sicut p se p. aritmet. p

qnaq consequit vnaqueq scia ex suo subo. ad qto. vnitas. distinctio. dignitas. ordo. necessitas.

Questio
2

de se pz: minor dclarat: qz dicit mgr i principio p. sntia
 rñ. facere pagine tractatu cir ca res vel signa pccipi
 pue verlarit: s ois doctrina e de reb? vl de signis vt
 dic aug. i. d doc. rpa. circa pn^a. gista scia xlat cir
 ca oia: qz verlar cir ca ea circa q verlar ois. doc.
 pteca: videm⁹ in hñanis sciētis q scia marie
 abstracta e scia marie cōis. cū igit tbeo^a marie sit
 abstracta erit marie cōis. pteca: sapiēs e artifer
 qz vt scribit. i. meth. sapientis est scire omnia: gsa
 piētia erit ars siue scia cōis. s ista scia maxime e sa
 piētia: iurta illud ecel. vi. sapia. n. doctrine sz noñ
 e illi⁹: igit marie e cōis. pteca ista scia oib? se co
 aptat: vñ aug. i. de tri. ca. ait q sacra scriptura etiā
 pñlis dgruēs: nulli⁹ gñis rez verba vitauit. sz qd
 oib? dgruit z et pñl: maxime d oib? dz tractare: qz
 talia se q null? ignozat: s sñ qñ loc? ianue in domo:
 vt dic comē. i. 2. meta. sed talia tractare spectat ad
 cōez sciam: g zc. In dñi e: qz nō pñt eē due scie
 cōes: q si pñt da o^m. Si sñt due scie cōes: aut gñl?
 bet eaz? dñiderat d ente i eo q ens: z tē vna ab alia
 nō distinguit: aut vna dñiderat z nō alia: z tūc vna
 e cōis z nō alia: aut neutra dñiderat d ente i eo q ens
 z tūc neutra cōis existit. pteca: ad sciētia cōez
 pñlz pbare pn^a aliaz sciaz. vñ z pñs qñ negabā f
 sibi pn^a pbie nāl induens habitū mechanicū dñpū
 tauit z negātes pn^a. vt pz ex p pñli. i disputatōe d
 pñmēdē z melissū: sz ista sciētia nō pbat pn^a aliarū
 sciaz: g. Rño: dō q vt pateat veritas b⁹. q. 4.
 o3 nos vidē. pñmo: q ois scia cōitate z abstracti
 oñē quā bz: pscq̄ ex suo sbo. Sedo: an sit idē sciaz
 esse magis abstractā: z magis cōez: z min⁹ abstra
 ctā: z magis spālē. Tertio: qd ē dicē sciaz eē cōez.
 Quarto z vltimo vidēde sñt dñe: qz bz sacra scri
 ptura ad ceteras scias: z his vñis apparebit veri
 tas. q. pñmū dclarat sic: qz ab illo eodē a quo ali
 qd bz eē z spēs: bz z illud p qd dñerficat spēs z eē
 z rōe: qz pilla eadē entia i eē specifico differūt: p q
 i eē specifico reponūt: z id oia p quā differūt singu
 la dic totā spēs z totā sbaz dñmū: vt vñ velle pñs
 i. 7. meta. c. d vñitate dñmū: z qz p illud idē p
 qd aliqd i eē dñmū ab alijs dñmū: pz q ab eo
 a quo aliqd trahit eē: trahit z illud qd esse dñerfici
 cat. Sz cū bitū sit q scia trahit eē z spēs a sbo: oñs
 e q ab eodē trahat cōitate z abstractōz cū eē cōe z
 eē abstractū eētiale dñiaz dñmū i doctrinis: vt
 pz p pñs. 6. meta. q cuz destruxisset triplex gen⁹ ab
 stractōis: qz qdā scia abstrahit a mā sensibili bac:
 s nō sūm: qz e de reb? isepabilib? z mobilib?: sic scia
 nālīs. Quedā at abstrahit a mā sensibili sūm: s nō
 itelligibil: qz e de reb? isepabilib? z immobilib?: sicut
 math. Quedā at abstrahit ab oi mā sensibili z itel
 ligibil: qz e rez isepabilū z immobilū: vt meth. Cō
 clusit ex b⁹ triplici gñe abstractōis tres eēntiales
 dñiaz phie. d. modi igit eēntiales phie sñt tres: ma
 thematic nālīs z dñi⁹. Rursū eē cōe z spālē faciūt
 eētiale dñiaz i sciētis. vñ z isto mō phs in pn^a. 4.
 meth. dñmū: distiguit meth. ab oib? alijs pñcularib? scien
 tijs. d. vñ qdēz scie sciaz e dñideratio de ente p se
 z de reb? q sñt enū p se: z ista scia nō e vna eaz q dñ
 cunt pñcularēs. Declaratō p: q p sūm scia pscq̄
 eē cōe z abstractū: qz istā eētiale dñiaz i sciētis fa
 ciūt: dclarat f qz nō ē idē esse magis abstractū z
 magis cōe: vt qdā rō pponebat. Nam lz maior ab
 stractio: z maior cōitas: in b⁹ dñeniat q vt aq: su
 mit originē ex sbo: pñ tñ eē maior abstractio vbi mi
 nor cōitas repit. vñ z i. 6. meth. dñ: q si nō eēt aliq
 sba alia a subitātijs exñtib? nā tūc pñma scia eēt nāl
 z appellat ibi pñmā sciaz: sciaz magis cōez z magis
 vlez: qz tūc meth. nō eēt: nihil omū⁹ tñ ad huc mā

tbe. q remanet eēt magis abstracta qñ nālīs: nō tñ
 magis cōis. Tertū at sicondñ: qz si scia cōitate m
 quā bz z spālitate ex sbo trahit: tal erit scia qñ
 erit sūm: igit scia cōis hēbit p sbo cōe: scia spāl
 spālē. vey qz b⁹ ep se z ppe: qz scia cōis ex sbo cōi
 cōitate trahit: z spālīs ex spālī spālitate: vt pōt pa
 tere ex habit⁹: z ea q sñt ppe z p se: sñt talia in eo q
 talia: vt pz p pñmū in p pñmū. qui vñt q ea ppe facit
 medic⁹: q facit i eo q medic⁹. scia cōis nō solum ba
 bebit p subiecto: cōe quocunq; mō sūmptū: s hēbit
 eē in eo q cōe: z spālīs spālē: in eo q spālē: pz igit
 tur q dicere sciētia cōmūnem: nihil aliud est qz
 dice sciaz q bz p sbo aliqd cōe i eo q cōe z nō ē dicē
 sciaz cōez. i. abstractā: ita at magis cōis sit scia ma
 gis abstracta. Quarto q dclarat sñt dñe: qz bz
 sacra scriptura ad ceteras scias. iste at ad pñs sñt
 4. pñia: qz alie bñt p bñānā iuētione. istā at pñmū
 hā ispiratōz. vñ z aug. loquēs de sacra scriptura:
 p quā cognoscit de in pñc^a. II. de tri. ait. Qd ipaz
 de ispiravit. q si ista dñia nō facit dñiaz eētiale
 quātū ad ipos bñtes sciaz: qz qñ scia p rōnē inessi
 gabil: p ispiratōz bñi postz: factū eētiale dñiaz. si
 dñidē⁹ ipas scias i se: qz aliq scie se q p rōz iuēti
 gabiles existūt. vt scie tradite a phis q rōez nō ex
 cedūt. doctria tñ sacra d se e apta nara p ispiratio
 nē bñi: qz ad ipaz directe rō nō attigit. vñ z p de di.
 no scribit. vñ itaq; nō ē audēdū dicē neq; itellige
 re qd de sup eētiali z occultā diuinitate. pter diuī
 nit⁹ nobis ex sacris eloquijs ex pñs: ipi⁹. n. sup rōnē
 z itellectū e cognitio. Et ista dñia sequit scda. q
 ista scia directe z pñcipal. nec ē d sensibili⁹. nec
 de bis q sñt isensibilib?: nec bz isensibilia. qñ pñe sibi
 sui. q nulli scie p rōez iuēte dgruit. qd sic pñ. nā scia
 p rōnē bñānā iuēta modū bñānū: seq̄: mod⁹ at bu
 man⁹ ē vt cognitio a sensuicipiat. vñ z pñs. i. i. po
 ste. vñt q nra cognitio icipit a sensu. z deficite sen
 su necesse ē z illā sciaz deficere q pñ illū sēnsū: bz g
 scia nra eētiale cōparatōz ad isensibilia. igit ois ta
 lis scia. vel erit defēsibilib? vt nāl z q ad nālē redu
 cūf. vl de bis q sñt i sensibili⁹ vt mathematica: vel
 bz sensibilia sōi sūi pñe. vt meth. Sapia at dñia nō
 bis ispirata: modū diuini seq̄. vñ dñ p d. di. qd fa
 cit ipos aios sup iūcēs rad? extētos bñ pōderate z
 recte z cōmēsurable amore iustaz illuminationū:
 z qz sac pagina seq̄ modū z mēsurā dñe sapie: sic
 dñia sapia p obo pñcipali bz se ipaz: qz de? nihil?
 telligit extra se: p se z p. s itelligēdo se: itelligit oia:
 ita in sacra pagina soli⁹ dei cognitio pñcipalit⁹ est i
 tenta: z ppter cognitionē dei intenta est cognitio
 omniū aliozū. Tertia dñia. est. qz omnes alie scie p
 obiecto pñcipali habēt aliquid vniuersale. ista at
 ppe loquendo: nec bz vñe: nec pñcūlare: o3 igit vñe
 aliqd i alijs sciētis eē obz: qz cū oēs alie scie hēant
 aliquā p se analogiā ad ipa sensibilia: ē bz q scie
 sūt z sensibiliū pñculariū nō possit eē scia: o3 i talib?
 vñ eē obm: ppe qd i. 7. meth. dñ q pñculariū nō ē
 scia neq; dñmū. Ill⁹ at q pñcipalit⁹ i ista scia in
 tēditur nec ē vñe nec pñcūlare: eñ sit de⁹. Quarta
 dñia ē: q nulla scia pñ tot cognoscē i ppa forma: qñ
 ista: z rō ē: qz cū alie scie dñiderēt vñe aliqd: pñcula
 ria dñeta sub illo vñi nō cognoscēt sz ea q sñt eis in
 quātū pñcularia sūt. Sz i quātū rōz ill⁹ vñs idūnt.
 Scia at dñia: qz modū diuine sapientie seq̄: lz p
 obo pñcipali bēat deū ipm: sic ipsa scia dei. poterit
 tñ i ppa forma oia alia cognoscē q dñiderāt single scie
 sic z de⁹ pñ: z si nō tñ. Qd si aliq bñtes istā sciaz ta
 lia nō cognoscūt: bñ ē ex pte ei? q ipa scia nō sit apta
 nata cognitio nē talū pñe: s ex pte nra: qz eā impfe
 cte possidem⁹. Idis vñis. q. de facili solm⁹: qz cū

a pñ sūto qñbz scia h
 vñt qz d. abstractōez
 vñ (vt refer. s. vñ) imple
 dñiaz phie. d. modi igit eēntiales
 vñ intelligibile. aut im
 dñabile. pñmū. ad pñiaz z
 d metha. 3. ad mathena

ad 3. 13

ad 3. 13
quint
diferen
cipit a sen
abstrahit

2.

3.

ad 2. 13

...rit: ut theod. sic cois vel spalis. si consideram suu
 ebin pnu r pncipale: nulla scia e adeo spal: vt ista
 qz in ista scia vni foli reit: absolute loquedo: cogni-
 tio ite dicit. In alijs ac sciētjs cū beant p obo vlc nū
 tediū i eis vni realit: s vni fm rōz. Jot illd cōmē.
 ip de aia. itellect: facit vltatē i reb. vls q vnitaf
 sic vntas rei: s rōis sine itellect. Si st ofiderem
 ea q ista scia bz nō p obo pncipali: enz nulla scia ad
 cognitionē tot rez i ppa forma se possit extendē: vt
 ista cōsilia dicit d3. S3 qz in oib' adutē dū ē: qd ē p
 ter: pncipalit: magis qz aliud: qz bz pbm in fine. s
 etib. de bis q sūt p accidens nō ē cura arti. sim' d3
 cōcedi q fit scia spāl. Ad pnu dō: q nō sufficit q
 ofideret de oib' vt fit scia cois: s oq ofideret de oi
 b' pncipalit: ignātū vniūnt i aliq cōi vlt: vel analo
 go vt meth. q ofiderat de oib' ignātū vniūnt i ente
 qd theod nō facit: s p se r ofiderat de deo solo: vt
 paruit. Ad scōz dō: q illa ppō nō est vlr vera: q
 quāto scia ē magis abstracta: tāto ē magis cois: vt
 paruit p istātia in pbia nāli r mathe. Ad tertiū
 dō: q scies istā sciaz ē scies quodā mō oia. r iō ma-
 rie sapiēs dicit d3. nō tū p p b' ē artit ex cōs: i qz p se
 r p vni' rei: dei. i. cognitionē bz. Ad qrtū dō: q
 ista scia se coapat oib'. r assumit qdā cōia q oib'
 itelligibilia erit: vt ex r talia vt puros in fide ad
 dei cognitōis iducat: s b' nō est p p istā sciaz q ipa
 quātū ē de se idigeat talib'. S3 qz nos sic apti nati
 sum' manuduci in deū: r iō de p' sic puidit: vt nos
 ad se iducēt pponēdo qsdā varietates velaminum
 fm q nra na postulat. vū r p de celesti hierar. scri-
 bit: qd neqz possibile ē nob alit' incē dūm raditū: nisi
 varietate sacoz velaminū anagoge. i. surū ducē
 do cirāuelatū: r bis q fm nos sūt puidētia pna
 cōnaturālē r pprie pparatū: qz. i. sic puidit de p' p
 nos surūm ducere: vt postea requirebat natura.

bit veritas. q. p'opt' huiusmodi notāduz: q ars ē imago
 nature: r iō fm ea q i nā videm' in arte loqimur. vi-
 dem' at i nā vnplicē formā sbalē r accidētālē: r qz
 qlibet forma bz rōnē act' r pfectiōis: ofiderat ē i
 entib' duplicē actū: sbalē r accidētālē: r qz qlibet
 act' p' supponit p'ria potētā: vt d3 in. 1. de aia. fm
 istū duplicē actū: ē affigere duplicē potētā: ad actū
 sbalē r accidētālē. potētā ad actū sbalē: ē potētā
 sim' r pura: qz ē sbalē p se nō pcedit aliqd eē. po-
 tētā at ad actū accidētālē nō ē potētā pura: qz ēē
 accidētale p se loquēdo pcedit eē sbalē: r qz fm cō-
 mē. in. s. meth. hec ē d'ia inf mās r sbm: qz mā di-
 cit qd in potētā: sbm dicit qd i actū: cū potētā ad
 formā sbalē fit potē' sim': potē' ad formā acciden-
 talē nō fit potē' sim': s potē' cū actū. potē' illa siue
 susceptibile i q bz ēē forma sbal' d3 dicit mā: illd at
 in quobz ēē forma accidētāl' per se loquēdo d3 dicit
 sbm. Ex bis at b'zē possum' triplicē d'iaz inf mām
 r sbm. Una d'ia ē: qz mā respicit formā sbalē. s3
 vero accidētālē. Alia d'ia ē: qz mā dicit potētā p
 oēm modū: sbm vero aliquo mō. Tertia d'ia ē: q
 ista quodā mō icludēt. s q potētialitas q ē in sbo re-
 seruat quodā mō in mā: qz mā est in potētā ad oēs
 formas. s potētialitas q ē i mā nō referuat in sbo:
 qz sbm nō ē potētā ad oēs formas. hoc vno sciē-
 dū: q istū duplici susceptibili nā r'ndet duplex obm
 in scia: pncipale r secūdarū. obm pncipalē nō est
 potētā pura. Sed ē aliquo mō in actū: cum ab ipō
 scientia recipiat speciem r actualitatem: r est ali-
 quo mō i potētā. Mā cū qdēd' cogit' sim': cogit' cam' i
 lumine itellect' agēi: vel i aliq lumine: o3 tale obm
 a lumie actualitātē recipit: r ita actualitātē bz r po-
 tētialitātē. Ex q apparet q scie duplex actuali-
 tas attribuit. vna ab obo a quo recipit spēs: r alia
 a lumie. nā si lumē dat actualitātē obo r obm dat
 actualitātē scie: o3 lumen scie actualitātē attribue-
 re. actualitas tū q dat scie ab obo: ē magis p se ipi
 scie: cū ab ea beāt vnitātē r distinctionē q actuali-
 tas lumis. Obm at secūdarū nō ē i actū de se: fm
 q nūc loqimur de actū. nā nō dat actualitatem scie:
 nec sub rōe sui introducēt i scia: s sub rōe pncipalis
 obi. r iō o3 obm secūdarū duplicē actualitātē reci-
 pēre. vna ab obo pncipali: qē ppa r eētialit' scie
 sub rōe i scia iducit. r alia a lumie: r ita p3 q obz
 secūdarū ē duplr i potētā: qz recipit actualitātē
 ab obo pncipali r a lumie. S3 obm pncipale ē i po-
 tētā. vno mō: qz recipit actualitātē a lumie. S3
 nō ab aliq alio obo cū nō sub rōe alioq' alteri' obi i-
 troducat i scia: s sub rōe sui. Ex q apparet triplex
 d'ia inf obm pncipale r secūdarū. pma qz obm pnci-
 pale ē i actū r nō sim' i potētā. obm secūdarū pē-
 dici sim' i potētā. Secūda: qz potētialitas respectu
 lumis q cōpetit obo pncipali: cōpetit r obo secūda-
 rio. S3 aliq potētialitas cōpetit obo secūdarū: qz
 nō sub rōe sui iducit in scia: q potētialitas nō cōpe-
 tit obo pncipali. Tertia d'ia est: quia actualitas
 qdā recipit obm pncipale nō ē ita eētiali scie: sic
 illa quā bz r qnā scie dat. S3 obo secūdarū ēē defi-
 cit actualitas eētialis scie. Et iō obm secūdarū ē
 magis i potētā eētiali: pncipale ē magis i potē-
 tia accidētali: r qz istas tres d'ias hēbat sbm i nā
 respectu materie: qz bz obm pncipale respectu se-
 cūdarū: dicit i scia obm pncipale sbm r secūdarū
 mā. Ex quo ēē p3: q sbm r mā i arte sumunt ad sili-
 tudinē sibi r materie i natura: nō i sensu: bz obm pnci-
 pale r secūdarū possunt sūm i scia p similitudinē eo-
 rū q sūt i sensu. Vno quō differt materia i scia a
 subo. vidēdū ē qd differt theod' a meth. Sciendū ē
 igit: q theod' ad meth. bz triplicē d'iam. pma ē:

ars naq' imago
 d'ia pncipale r
 secundariū

d'ia pncipale
 secundariū

d'ia pncipale r
 secundariū

Inter theod' r metha d'ia

Questio
 3

...rtio qrit qd fit sbm i sacra pagina. Et
 videt q de. Quia illud a q scia denoiat
 marie videt eē sbm i ea: r pncipalit' intē-
 dī i ipa: s sacra pagina a deo denoiatiōz
 recipit: qz. p' terea: illud ē sbm i scia: sub rōe
 alia itroducūt i ea. S3 sub rōe dei oia itroducunt
 i sacra pagina: qz qēqd i ea dēminat dūm d'z: q
 zc. p' terea: arguit p' h' i. 6. meth. trib' v' h' s. q
 meth. marie ē de deo. p' rior: qz meth. ē marie abs-
 tracta: igit erit maxime d deo q ē maxime abstra-
 ctus. p' terea: meth. ē nobilissima: igit erit maxime d
 deo q nobilissim' existit. Rursū meth. ē pma sciarū
 igit erit de deo marie: qē fm' inf' entia. Bis trib'
 v' h' s. ēē pōt. p' bari q theod' marie fit de deo. p' rimo:
 qz maxime abstracta: qz vt bitū ē nec ē pncipalit' d
 sensibilib': nec de bis q sūt i sensibilib': nec bz sensi-
 bilia sibi sūptē. Rursū ē marie nobil': qz in itit' nobi-
 lissimū lumini: qz lumini icreato. ex hoc ēē apparet
 q ē p' r alijs sciētjs: qz lumē cū in itit' ista scia vt
 lumē dūm ē pna lumine rōis: cui alie scie innitunt:
 igit bis trib' v' h' s. p' batuz: q theod' marie ē d deo.
 Sed illud de quo maxime ē scia: ē sbm in scia: qz zc.
 Jncōtrariū ē: qz scia ē vna qē vni' gnis sibi: par-
 tes r passioēs ofiderans: s deus necqz bz ptes necqz
 passioēs: qz zc. p' terea: scribit i. 6. meth. q nulla
 scia pbat sūū sbz ēē. Sed i sacra pagina pbat deū
 ēē: sic pbat m' p' lib. 3. dist. 3. zc. p' terea: fm
 pbm p' posse. de sbo supponit qd ē: ita q qd ē sibi d3
 ēē notū i qlibet scia: s qd ē de: est oino ignotū: ut il-
 lud dām. p' l. c. 4. Qm' ē de: qd ē manifestū ē: qd
 nō ē fm sbaz r nazicōp' reb' ēē r oino ignotū.
 R'no: vidēdū q vt pateat veritas b'. q. duo de/
 clarāda sūt. p' rimo: qd interest inf' sbm r māz. Se-
 cūdo i q differt scia ista a meth. r bis v' h' s. appare

qz meth. e scia cois: e. n. eni hz qz ens: vt scribit. 4. meth. tbeo at vt pz ex pcedeti. q no e cois p se: nisi forte ex pnti ignatu de plurib pt ofiderare qz aliq alia scia ineta ab boie: vel filitudinarie iquatu e de deo q e ca ois: r eendo ca omniu: r pntedo oia: bz filitudinē euz coi r cu vli: ppe tñ r pncipalit no est cois. Ex ista at dñia apparet tres positioes: q af signat sbm in tbeo no accipe sbz ppe: nec affigre sbm itbeo: s solū māz. Mā si tbeo no e scia cois: n bz p sboliquid cōe: r iō res, r sig n sūt sbm i sacra pagina: cū oia pnteanf sub signis vel sub reb. Item ens dñū no e sbm i sacra pagina: euz oia pnteanf sub ente dño. accipiēdo ens dñū: vt isti accipiūt s p eentia: p pncipalioz: p vnionē: r p significatoz. Tertia positio e: q sbm in sac pagina e scibile p in spirationē: nec ista: vt apparet sbm accipit p pncip. qz qd lz p ispirationē sciri posset. Pretea mltā p ispirationē habem i sacra pagina: q no sūt sbm in ea. nec et ps sibi. r ita appet q p pma dñiaz quā bz tbeo ad metha. q i istis trib positioib no dire cte accipit sbm i ea. n tñ iste positioes false sūt Sz largo mō loquūf accipiēdo sbz p mā. Secda dñia e q aliq mō et pma seqt. s. q de eodē ofiderabit metha. r tbeo. nā si metha e scia cois: o3 q determi net de oi ente aliq mō: r iō nulla scia e q no determi net de illis de qb metha. dterminat Si igit tbeo e de deo. o3 q et metha. sit de deo. Sz no pōt ee q sub eadē rōe dterminēt de deo metha. r tbeo: qz si eodē mō dterminarēt: eent vna scia: imo qz de terminabit de deo hz modū suuz. cū igit metha. sit scia cois dterminabit de deo lb mō coi. in quātū. Lēens. r cā vliis entū. tbeo aut euz sit scia spāl: d bis de qb dterminat: dterminabit sub spālī mō. r iō sic subiectū i scia coi e cōe in eo q cōe. ita sbz in scia spciali bz esse speciale: in eo q spālē. r ideo de de q pncipalit itēdit ista scia sub aliq spālī rōe bz ee subiectū ea. Ista aut spālīs rōe pōt ee i qntū e pncipitū nre restauratiois: r dsumatio nre glorificatio nis. Quo aut h sit p tertia dñiam appebit. Ex ista aut scda dñia appet q oēs ille positioes q n assignat verūt sōm dñū sub aliq rōe spālī: no ppe acceperūt sbz. Et iō. qntuoz positioes ex ista via apparz no p pncie icessite. Pzia e q bonū salutare e sbz i ista scia: pstat. n. q bonū e qd cōe qz dē eqliē enti. vt scribit i i p etb. vñ si lz salutare posset ee dditio spālīs. tñ qz bonū e qd cōe: r i scia spālī o3 ee subiectū vt cōe sub rōe spālī: s spālē sub rōe spālī. pz q ista assignatio n e p pzia. Alia positio e q d castiodori. q xps inte ger caput r mēbra e subiectū i ista scia: cū i xpo ite gro iccludamur r nos. Sic accipiēdo subiectū n ac cipit p pncip: qz aliq ens distinctus ab alijs oib vt de sub spālī rōe e subiectū i ista scia: vt patuit. Tertia. positio e bug. sup āge. bierar. q opa restauratō nis sūt subiectū i tbeo. apparet aut q nec hic ppe accipit subiectū: nā restauratio e dditio sup addita no subiectū. Quarta positio e: q de e sbm itbeo. ista aut magis accedit ad p pzia rōnē sibi: no tñ suf ficient assignat sbm: qz vt patuit nūq assignat ali qd sbm in scia. nisi sub aliq rōe. alt. n. eēt ofusio in sciētīs. cū plures scie dterminēt de eodē: r iō lz de fit pncipalit itēdē i sacra pagina: r subratioe ipf aha introducāt i ea. no tñ sufficit dicere deus e sbz in sac pagina: nisi addat ei aliq spālīs dditio. vt pncipitū nre restauratiois: r dsumatio nre glori ficatiois pz igit p istas duas dñias daras. q oēs vi cte positioes large d sboliquūf. Tertia dñia est qz meth. n ofiderat d deo pncipalit p oēs modū: s solū hz aliqūe modū: vt patuit in q. i. Sz tbeo ofiderat d deo pncipalit hz oēs modū. Ex ista tertia dñia

apparet qre de i meth. no e subiectū sim: e tñ sub iectū i tbeo sub aliq tñ spālī rōe vt patuit. Ista at spāl rō sic habet: qz sub illa rōe pncipalit subiectū ofiderat i scia: sub qd ei cognitio pncipalit itēdit: s i tbeo pncipalit coglicē deū itēdim: vt nrm restau ratioz r glorificatioz. Ad argumta q pbat deū ee subiectum in illa scia dō: q vey dicūt: s totā ve ritatē no expmūt. nā de e subiectū i ista scia: s sub spālī rōe: vt patuit. Ad p mū icōtrariū dō: q de no bz ptes r passiones: tñ vt patebit aliq se bnt ibi vt ptes: r aliq vt passioes. Vel possum dice q n o3 loq d ista scia q bēf p ispiratioz: sic d alijs q habēt p acqfitioz. Ad secūdū dō: q silis rō e d subiecto i ista scia r d pncipīs ea: qz nulla scia p p bare di recte nec p m sua: nec subiectū suū: tñ p qdā sig r p effect p: vt pz p cōmē. i. meth. r sic pbam deū ee p effect: n p cāz. Ad tertū dō: qd e de hz nāz vt idē dām. d. qdū sum in via oio e nob igit: tñ qd e qd d p nomen: cū dē de: scire possum: r cū dē: q d subiecto p supponim qd e: expōit qd est qd d p nomen. Vel possum dice vt qdā dicūt: q ipi effect dñū pnt dici q qd e in tali cognitioe: nā cū oē me diū ad d mōstrādū habeat aliquo mō rōnē q qd e: ipi effect per quos denz cognoscim pnt dici q qd est. Est tñ ista solutio aliquo mō impropria: qz non distinguit inf demōstrationē ppter quid r qz.

Questio 4

ostq dubitauim de subiecto tbeo in se restat dubitare d bis q pscq scia ex sub iecto. Ista at vt dicebat sūt. s. s. ordo: di gnitas: vnitas: distinctio: r necessitas. vey qz vnitas r distinctio eadē rē imptare vident: qz ex eo q res bz ee vnū: bz ee ididictū a se: r disti ctū ab alijs. iō solū de qntuoz qren. Pzio: de ordie istī scie ad alias. Secdo: d dignitate. Tertio: d vni tate. Quarto: de necessitate. Circa p mū quere m tria. Mā ordo scie ad sciam attēdit ex eo q vna subalternat alteri vl subalternat sibi aliā: r iō qre d ordie. e qre d subalternatōe. De subalternatioe tria qranf. Pzimo: vtz ista scia subalternet alicui scie hūane. Secdo: vtrū subalternet alicui aliū scie. Tertio: vtrū subalternet sibi alias scias hūanas. P mū sic pcedit. videt q ista scia subalter net metha. qz si subiectum est sub subiecto: vi det scia ee sub scia. Sz subiectū tbeo videt ee sub subiecto meth. qz sbm meth. e ens cōe. sbm tbeo e aliq ens distinctū ab alijs entib: vt de ipe: s sub coi dntet qd bz ee distinctū. Pretea: qn aliq scia dēmiat d aliq mō admiratiois: r alia scia mō: videt illa scia q admiratiuo mō dterminat subal ternari ei q no admiratiuo mō dēmiat. Mā admi ratio dvenit ex ignorātia cāe: vt habet. i. meth. cū igit tbeo mō admiratiuo d deo dēmiat: qz obstu pescit itellect ppe ea q dicūt i ipa: qz no tradit cāz dicti sui. me t bapsticē at q no admiratiue dēmi nat: videt tradere cāz dicti s scia q cālīt dēmiat d aliq subalternat sibi sciaz: q no cālīt dēmiat d eodē: g. Pretea videt q subalternet nāli phie: qz scia ista dicit deū ee potētie ifinite. pbs aut boe pbat i viū. phic. pb q mouet i tpe ifinito. Sed illa scia subalternat sibi aliā q pbat. r illa subalternat q narrat. g. r c. Alteri vtz q ista scia subalternet oib sciētīs. qz videm q p ppectiua subalternat geometrie: et eo q accipit ab ea aliqz p pōnes per qs arguit. Cū igit ista scia accipiat ab oib sciētīs. g. r c. Incōtrariū e. qz qd excellit oēs scias. r cui oēs scie ancillant. nulli subalternat. s ista scia ex cellit oēs scias. r ei oēs ancillant. g nulli subalter nat. Qd aut ista oēs excellat pz: nā arguit pbs i pncipio metha p bifice q scia q maxime e de deo d di

ci dea sciaz: cum igitur theos fit magis principaliter: de deo quod meth. magis proprie ipsa dea sciaz dicitur: quod est ei ancillans: et ipsa nulli subalternat. Ratio: quod quod modus subalternationis sciaz triplex est ad prius. Unus modus subalternationis est: quoniam una scia ancillat alii. Et ista subalternatio nihil est aliud quam quoddam famularum. Potest nunc famularum subalternatio dici: quod ubi dicitur et hoc conuenit subalternari una sciaz alteri: quod hoc ordine ad aliam: ut quod una ordinar alia ordinat: et quod quod ancillat ordinat ab his quibus ancillat. Unde est quod talis famulatio subalternatio dicitur. De ista autem subalternatione de terminat in meth. ubi dicitur: quod omnes alie scientie meth. famulant. Ista autem famulatio: et ista regulatio et hoc conuenit: quod illa scia quod considerat optime in aliquo genere hoc regulare omnes alias scias in illo genere: id est quod meth. considerat optime in genere entium: hoc regulare omnes alias scias in ueritas ab hinc: et verificare per omnium: ut ibidem patet. Secundus modus et tertius subalternationis sunt traditi in philosophia. Quod sic differunt: quod unum illorum non dicitur uniuersum. Aliud autem quod uniuersum dicitur. Quod autem non uniuersum hoc est: quoniam una scia determinat ad aliquo: ita quod de eodem alia scia non determinat finem: sed solum finem aliquo modum: et sic determinat ad una dicitur proprie quod alia dicitur: sic apparet in perspective et geometria. Nam de eodem finem non est perspective et geometria: quod utraque non est linea simpliciter: sed geometria solum: nec utraque est de linea visuali: sed perspective solum: tamen utraque aliquo modo est de eodem: quod linea finem referuat in linea visuali: et linea visuali non est sub linea finem: ad hunc autem modum quattuor requirunt. Primum est: quod de eodem aliquid modo sit subalternans et subalternata. Nam si nullo modo de eodem est: tunc non dicitur una proprie quod illud: et alia dicitur quod. Secundo requiritur quod subalternata aliquid addat ei quod considerat in scia subalternante: sic videmus quod linea visuali de qua considerat perspective: aliquid addit super linea finem: de qua considerat geometria. Ista autem additio et hoc requiritur: quod scia quod dicitur proprie quod est magis abstracta et magis alta: quam scientia quod dicitur quod: et minus abstractum se hoc per additionem ad magis abstractum. Tertio requiritur quod binomium additio non causet ex eo cui fit additio per se loquendo: nec erit per se: quod si erit tunc ad eadem sciaz ad quam pertinet considerare de illa re simpliciter: pertinet considerare de illa re cum additio. Unde quod cum dicitur ex principis linee per se. illa eadem scia quod determinat de linea finem: determinat de linea curua: tamen quod visuale non causat ex principis linee non est eadem scia quod determinat de linea finem et visuale. Quarta conditio est: quod illud additum sit compossibile ei cui fit additio: quod si non est ei compossibile non posset de eo esse aliquid scia. Nam de linea alba non est scia: quod linea alba non est repere. Ista autem quattuor conditionum: due per se requirunt ad subalternationem. alie vero due quodammodo per accidens. Nam additio est compossibile ei cui fit additio: et non oriri ex principis ubi sit causam per accidens: et sine quibus non. Primum autem due conditiones per se et directe requirunt ad subalternationem: et ista additio sequuntur: quod una scia dicat proprie quod et alia quod. Tertio modus subalternationis est quoniam de eodem determinat scia subalternans et subalternata: sed subalternans determinat de eo modo subtili: subalternata autem modo grosso: sic potest erit per accidens ad arithmetica mathe. et de ea quod est hoc auditum. Nam arithmetica mathe determinat de numero relato ad sonum modo subtili: ea autem quod est hoc auditum determinat de eodem: sed modo grosso: sicut et se hoc per accidens ad astronomia. Nam apparatus siue scia quod nautae utuntur considerat cursum astrorum modo grosso: quem considerat astronomus modo subtili. Quis tripliciter modo subalternationis per apparere: quod theos nulli scie humane subalternat: quod omnes scie humane vel eorum ut meth. vel est spualis ut cetera scie. Si igitur theos subalternat scie humane vel subalternat meth: vel alia scientia spualis: meth. subalternari non potest. Nam

hoc est aliquotrius dictorum modorum: sed nullo modo est possibile. Primum enim modus est impossibilis: nam meth. et huiusmodi subalternat sibi alias scias: quod in genere entium considerat optimus ut dicitur in philosophia: ut per se habitus: sed quod ipse deus hoc directe non sit de consideratione sciaz spualis in ueritas ab hinc: est tamen magis principaliter de consideratione theologi quam meth. ut patet factum est: in istis modis nullo theos subalternatur meth. imo magis ut quod meth. debeat subalternari sibi: quod tamen sit de hoc in quod. 3. apparebit. Tertio modo subalternationis non subalternat ei. Nam in illo modo per se attendendum est: quod in scia subalternante dicitur proprie quod: et in subalternata quod: hoc non potest esse in theos respectu meth. Nam ea quod dicitur in theos de deo super rationem sunt: ut per se de diuinis nominibus: et eorum autem quod supra rationem sunt: scilicet rationem inuestigata rationem reddere non potest. Rursus tertio modus subalternationis est et impossibile: quod hoc illud modum scia subalternans maiora et altiora cognoscit: quam subalternata: hanc autem est eorum ratio: quod per theos. altiora de deo scire possumus quam per metha. Tertio modo subalternans et subalternata sit de eodem. Sed de deo ut est principium in reparatione et estimatione glificationis: ita est theos quod non est metha. Scientia autem spualis theos non subalternat hoc nullum dictorum modorum: quod nulla scia spualis considerat de optio in genere entium quod in ceteras scias spuales nalis est magis: et magis istis. et magis prima: ut per se per philosophia. 6. meth. si igitur aliquid deberet considerare: ista consideraret: sed ista non considerat: ut per se. et. 2. philosophia. ubi dicitur quod non amplius mota mouet: non amplius philosophice considerat: si igitur nulla scia spualis considerat de deo quod est optimum in genere entium de qua considerat theologus: nulla scia spualis subalternat sibi theologia hoc per se subalternationis modum: nec est hoc secundum: nec finem tertium: quod in illis duobus modis per se idem hoc sua subalternans de consideratione scie subalternati et subalternate aliquid modo: sed de per se subalternans nullo modo est de consideratione scie spualis in ueritas ab hinc: igitur theos non subalternat alicui scie spualis nec ceteris. Sed nulli scie humane subalternat. Ad primum dicitur: quod non sicut sibi esse sub se eo modo quod sibi theos est sub se metha. sed requirunt ibi additioes per se diuerse hoc diuerfos modos subalternationis: quod additioes non possumus reperire in meth. et theologia id est non subalternat. Ad secundum dicitur: quod theos determinat modo admiratio de deo: quod ea quod dicitur sunt altiora quam ea quod dicitur meth. et id non subalternat ei: quod illa admiratio non attingit et eo quod metaphisice tradat eorum theologus narrat: cum narrat a theologo sunt super rationem. s. proprie altitudinem dictorum: ut dicitur. Ad tertium dicitur: quod theos non potest supponit a naturali philosophia deus esse infinite potentie: sed magis hoc supponit a sapientia creata. Ad quartum dicitur: quod si theos accipit ab omnibus scientiis: non tamen accipit eo modo sicut accipit perspective a geometria: quod perspective accipit per se geometrias: quasi regulas sue considerationis sed theologus accipit ab omnibus scientiis per se ut eas ordinans in obsequium sui: non ut regulas per se illas: sicut videmus militarem accipere a frenata: et superiore ab inferiore: et hoc per se solutio meli ad tertium: quod de theologus accipiat a naturali deus esse potentie infinite: vel per rationem per se istius: non tamen accipit eam ut regulas per se ipsam: sed solum in obsequium eius. Secundo dicitur: ut per se hoc scia subalternat alicui alii scie: et videtur quod non: quod ista scia ut dicitur non subalternat alicui scie humane et accipit: sed per se scias humane non est nisi scia diuina: sed idem non subalternat sibi: sed. Preterea: ista scia attingit nos nobilissimo finem: sed est nobilissima: sed nobilissimo nulli supponit: sed. Incontrarium est: quod quod supponit principia et non per se: subalternat ei a quod supponit. sed theos supponit articulos fidei hoc per se quod per se: sed subalternat scie a quod ista per se supponit: b 4

Directio 5

Rño: dicēdū q̄ oīs scia p̄cedit ex aliq̄b̄ p̄ncipijs nā cū bec sit dīa inf̄ sciaz ⁊ itellectuz: qz scia ē bit̄ celonū. Intellect⁹ ⁊ o p̄ncipioꝝ: vt p̄t̄ b̄i ex p̄ho i libro posterioꝝ: cū celones ex p̄ncipijs sequat̄. oꝝ oēs sciaz vt p̄ncipijs ad p̄cludēdū celones int̄tas i illa scia. p̄n̄ ar̄ nō sūt sp̄ vniformia: qz h̄z boetii q̄ dā sūt p̄n̄ nota culibet: qdā ⁊ nō sapiētib̄. Et sic ut distinguit̄ q̄ qdā sūt p̄n̄ nota itellectui sapiētū. qdā itellectuoiuz. Ita distingūe possum⁹ q̄ qdā sūt p̄ncipia nota i scia i q̄ assumūt qdā in alia: ita q̄ sic distinguit̄ p̄n̄ ex p̄re cogit̄tū: ita p̄nt̄ distingui ex p̄re sciaz. scia ar̄ illa q̄ vt̄ p̄ncipijs nō p̄ se noq̄: s̄ i alia scia declarā ē subalternata. Illa ar̄ i q̄ illa p̄n̄ declarā ē subalternā: ⁊ qz scia theologie vt̄ p̄ncipijs vt̄ articulū fidei q̄ nō apparēt nob̄ p̄ se nota: vel oꝝ dicē q̄ theoa nō sit scia: vel q̄ illa p̄n̄ sūt i supioꝝ scia manifesta. S̄z qz theoa siue cognitio d̄ diuīnis scia dici p̄t̄: vt̄ d̄. i. 3. d̄. tri. c. 19. oꝝ q̄ articuli fidei in supioꝝ scia noti sūt: supioꝝ ar̄ theoa nō ē nisi scia dei vt̄ scia beatoꝝ: subalternabitur igit̄ theoa vīne scie: vel scie beatoꝝ: q̄ ar̄ mō subalternatiōis eis subalternet̄. si q̄rit̄: v̄d̄ q̄ nullus mod⁹ q̄ aspiciē i hūanis sciētis isti subalternatiōi cōpetit. nā p̄m̄ mod⁹ dicebat̄ eē: q̄n̄ vna scia erat d̄ optio in aliquo ḡne: alie ar̄ nō erāt d̄ illo. Iste ar̄ nō ē p̄ueniēs bic: qz sic scia beatoꝝ ⁊ vīna ē d̄ optio: qz de deo: ita ⁊ theoa p̄ncipalit̄ ē de optio: qz de deo. Itē tollit̄ secūdus ⁊ tertius subalternatiōis modus: qz i illis scia subalternata dicebat̄: qz cō scia subalternans dicebat̄ p̄p̄ qd̄. In cōsideratiōib̄ ar̄ de deo p̄p̄ n̄ ē affigere qz ⁊ p̄p̄ qd̄: qz oīs q̄ erūt i deo de⁹ sūt ⁊ cā carent.

Et h̄z iste modus subalternatiōis nō sit idē penit̄ cū aliq̄ p̄assigto: h̄z tū silitudinē cū vnoq̄z p̄dictoꝝ. h̄z n. silitudinē cū p̄mō. nā h̄z illū modū scia beatoꝝ subalternat sibi theologia: qz h̄z vtr̄aq̄ sit de optio mo. illa tū magis illd̄ optimū app̄b̄dit. h̄z ē silitudinē cū sc̄do: qz sic ibi p̄n̄ scie subalternate nō sūt nota illa scia: s̄ i supioꝝ. vt̄ ē vidē i p̄spectiua ⁊ in geometria. Ita p̄n̄ certitudine speculatiōis: assūpra a theologo: nō sūt clara i theoa: sūt tū clara sciētie beatoꝝ. H̄z abet ē silitudinē cum tertio: qz sicut ea q̄ tradit apparētia siue nauat̄ de cursu astroꝝ i t̄nc ea mō grosso: astronomus q̄ in ea videt modo subtili: ita ea q̄ tradit theologus de vnit̄ate eēntie: trinitate p̄sonaz: ea intuet̄ mō grosso q̄ de⁹ ⁊ beati subtili intuent̄. Ad p̄mū v̄d̄: q̄ scia ista nō subalternat scie humane: subalternat tū scie diuine: nō tū p̄p̄ hoc seq̄ q̄ subalternat sibi ip̄i: qz scia dīna duplex ē: creata ⁊ increata: ⁊ creata duplex viatorū ⁊ beatoꝝ: vñ nō subalternat sibi ip̄i ista scia: s̄ subalternat tū scie diuine vel beatoꝝ. Ad secūdū dicēdū: q̄ nobilissimū ē duplex. s̄ nobilissimū i ḡne: ⁊ nobilissimū simpliciter. Tū h̄z ista scia sit nobilissima i ḡne: qz i ḡne scia viatoꝝ tenet p̄ncipatū: tamē scientia beatoꝝ ⁊ diuina nobiliores sūt ip̄a quib⁹ subalternari poterit.

Questio.

Er̄tio querit̄: vtrū ista scia subalternet sibi alias scias humanas: ⁊ videt̄ q̄ sic: qz q̄n̄ aliq̄ scia tradit cāz eoz que dicuntur in alia: tunc illa scia subalternat sibi alia: s̄ ista tradit cognitionē dei q̄ ē cā omniū eoz q̄ dicunt in aliis sciētis: s̄ ista subalternat sibi oēs alias. P̄terea: ex hoc vna scia, subalternatur alij: qz ē sub illa: cū igit̄ oīs scia humana sit sub ista: quasi sub digniore: oīs scia humana subalternat sibi ista. In cōtrariū est: qz scia subalternata accipit p̄n̄ a subalternate: s̄ nulla scia accipit p̄n̄ ab illa: ergo ⁊c. Rño: dicēdū: q̄ s̄m̄ q̄ tactū ē triplex est subalternatiōis modus. Unus ē ex eo q̄ attingit

optimū in genere: ⁊ nō alie. Secūdus modus ē: q̄n̄ vna dicit qz: alia p̄pter qd̄: siue vna dat p̄n̄ alij: ⁊ alia regulat̄ p̄ p̄n̄ accepta. Tertius: q̄n̄ vniuoꝝ q̄n̄ de eodē ē scia subalternans ⁊ subalternata. s̄ vna d̄ illo dicit p̄ cāz ⁊ mō subtili. alia ver̄: mō grosso cogit̄ionē ⁊ tradit: q̄ si b̄n̄ aduertim⁹. Secūdus ⁊ tertius modus sūt oīo alieni ab ordine que videm⁹ inter theologia ⁊ alias hūanas scias. Itā secūdus modus i q̄ scia subalternata accipit p̄n̄ a subalternate isti ordini nō cōpetit. nā alie scie hūane a theoa sua p̄ncipia nō accipiunt. Itē tertius q̄ ē q̄n̄ vniuoꝝ non cōpetit theoa ⁊ alijs hūanis sciētis: qz tūc oporteret q̄ sicut theoa determinat de deo iquātū ē in cōstanti ratiōis p̄n̄: vel gloriōsitate d̄m̄m̄atio: sic ⁊ alie scie tractaret̄: s̄ theoa tractaret de illo mō subtili: ⁊ alie mō grosso: qd̄ nō videm⁹. Si igit̄ s̄m̄ aliquem modū subalternatiōis scie hūane theoa subijciunt hoc ē solū s̄m̄ p̄mū modū: qz s̄. theoa attingit optimū qd̄ alie scie nō attingūt: sicut videre ē i meth. respectu aliarū sciaz humanaz: qz est de deo qd̄ ē optimū i ḡne eētū subalternat sibi oēs alias scias humanas. qz q̄n̄ finis ē sub fine: scia ē sub scia: vt̄ d̄ p̄ et̄bi. quā subalternatiōi nō solū reperim⁹ in practicijs: s̄ et̄ i speculatiuis. In hac aut̄ subalternatiōe duo ē d̄siderare. Primo: qz ex eo q̄ meth. attingit cognitionē dei s̄m̄ modū possibile boi: et̄ ex suis nālib⁹ ad quā cognitionē cognitio repperta i ceteris sciētis ordinat̄ singule scie ei ancillant̄: ⁊ ip̄a sola libera d̄: vt̄ scribit̄ p̄ meth. Secūdo qz cognitionē istā optimū tradit s̄m̄ rōis modū: ⁊ qz modus rōis ē vt̄ ex p̄ncipijs: ⁊ ex his q̄ nota sūt nobis: deueniam⁹ i cōclusionū cognitionē ⁊ nob̄ occultoꝝ. Ideo sicut attingit finē eoz p̄ modū rōis: ita p̄n̄ oib⁹ cōia: ⁊ q̄ qlibet p̄bat audita: vt̄ eōs anie mi p̄ceptiōes h̄z modū possibile declarare spectat ad ip̄as: ⁊ iō singule scie aliquo mō assumunt p̄n̄ a meth. qz ordo ē i p̄ncipijs. nā p̄n̄ infima p̄ supioꝝa roborant̄: p̄z igit̄ qz meth. attingit optimū singule scie sibi ancillant̄: ⁊ qz attingit ip̄m s̄m̄ rōis modū. declarat p̄n̄ q̄n̄ aliquo mō singule scie finitum tur. cū igit̄ theoa vñ illoꝝ cōpetat: ⁊ nō aliud: qz cōpetit sibi attingē optimū: s̄ p̄ se loquendo ⁊ d̄re etc: nō attingit illud s̄m̄ rōis modū: sed s̄m̄ reuelatiōis formā: vt̄ ostensum ē: igit̄ cōpetet ei qd̄ cōsequit̄ scia ex eo qd̄ attingit optimū: nō qd̄ cōsequitur: qz ip̄m attingit s̄m̄ ordinē rōis. ancillantur: ergo singule scie theologie: ⁊ eas oēs in suū assūmet obsequiū: nō tū eoz p̄ncipia declarabit. Et qz magis attingit optimum theologia q̄ meth: vt̄ declaratū est ⁊ declarabit in posterū: magis ancillantur theologie singule scie q̄ meth. imo ip̄a metha. ad theologia cōparata nō erit libera: sed cum minus attingat optimū q̄ ip̄a debet ei merito ancillari. Ad p̄mū dicēdū: q̄ nō sufficit tr̄ adere cām eoz q̄ dicunt i alia scia: vt̄ illa scia ei subalternet̄: nisi illā cāz tradat s̄m̄ rōis modū: ⁊ illā cāz inferi or scia: qz i supioꝝ scia tradit̄ p̄supponat: qd̄ nō videt̄ i theologia respectu sciarū hūanarū: ⁊ iō scie humane ei nō subalternat s̄m̄ illū modū: sed solū rōe finis: ⁊ ex eo q̄ theoa attingit optimū: vt̄ dictū ē. Ad secūdū dicēdū: q̄ oēs scie humane sūt sub ista: quasi sub digniore in quātum ista attingit optimū: vt̄ dictū ē. Ad illud in cōtrariū dicēdū: q̄ nō oꝝ q̄ alie scie assumāt p̄n̄ a theologo ad hoc vt̄ subalternent ei s̄m̄ p̄mū modū subalternatiōis: s̄z mō p̄dicto: vt̄ ē superius patefactū.

Istā q̄n̄ assum⁹ de ordine istius scie ad alias que cōsequitur ista scia ex suo s̄bo. restat querere d̄ dignitate quā etiā ex suo

Quest. 7

Prosequitur: Et ut quod ista scia non sit dignior alijs scie-
 tis beneis: quod quanto aliquid scia magis scire tunc
 est nobilior: sed scientie humane magis faciunt scire
 quod theos: cum scire sit per causam: ut dicitur. 1. post. 7. primo
 philosophi. et ille tradant causam dicti sui: theologia autem narra-
 re videtur: ergo etc. Preterea: meth. saltem vobis
 nobilior theos: quod nobilitas scie. puenit ex nobilitate sibi ve
 scribitur. 1. dicitur: meth. b3. p. sbo totum ens: sicut totum
 maiore dignitate importare vult quod quilibet ens distinctum
 cum bonitas. ens distincti includat in bonitate ens totum: et
 meth. erit nobilior quod sit theos. Preterea: quanto aliquid est
 magis proportionatum merito tanto eam magis perficit: quod actus
 actiuorum sunt in paciete et dispositio: ut scribitur. 2. dicitur
 scie alie ab ista sunt nobis magis proportionate: cur
 eas ex naturali ratione investigare possunt: et ille nos magis per
 ficiet: sicut cum ex hoc sunt scie dignae et nobiles: quod itelle-
 ctus nobiliter premate perficitur. scie alie digniores erunt il-
 la: quod magis perficitur. Incontrarij est: quod ut bitum est
 alie hinc oes ancillat: sicut ista illi dignior erit. Non
 vult. quod dignitas in scia duplur sumitur: aut ex dignita-
 te subit: aut ex demonstratiois modo ut dicitur. 1. de anima: sic
 apparet: quod geometria excellit astronomiam certum
 die demonstratiois astro excellit eam nobilitate sibi: ut
 cometator ibidem subdit: vult autem istos modos. 1. nobi-
 litas ex dignitate sibi spectat directe ad pnes negotium
 eius. 2. ista per se ibi et introducat: dignitas autem ex cer-
 titudine demonstratiois inferi: locum proprium habere pote-
 rit. Notandum: quod scia humana duplex est: cois: et spe-
 cialis: si autem querat vult theos sit dignior aliquid scia spe-
 cialis nobilitate sibi. quod non habet dubium: nam ut bitum est nulla
 scia specialis habet per se deum nec de deo directe considerat
 theos. aut per subiectum deum ipsum modo paruit: et cum
 de ipse nobilitate excellat cetera: theos dignitate ex-
 cedet ceteras scias sales. Sed vult sit nobilior me-
 tha. sicut istum modum vel eorum se habeat: dubium est
 Nam cum sibi in metha. sit ens eo quod ens: et ens in eo
 quod ens non solus includit deum: sicut est bonum creatum cum bonum
 creatum sit aliquid bonum: vult quod dignior sit metha. quod est
 de o ente: quod theos quod solus est de ente per principalem. Et
 id vult veritas pateat uno declaranda existit. Primum
 est quod non est maius bonum deo: et totum vniuersum quod de solus.
 Secunda est quod cognitio quam habet theos de deo est maius bo-
 num quod sit cognitio quam habet oes scie humane de creatur
 cum cognitio quod habet de deo per creaturas repta. Primum
 multiplici via ostendit. Prima est: quod perfectioes oium ge-
 nerum congregant in primo principio: et ratio est: quod ex eis sumi-
 tur: ois perfectiois ratio: cum de sit ipsum esse separatum non par-
 ticipatum cum sit ens primum: ois quod ei conueniat ois ratio euen-
 dit et per consequens ois ratio perfectiois: et per hoc. 5. metha.
 tradit: quod est quoddam perfectum vult perfectio in quo refer-
 rant perfectioes quod sunt in vnoquoque genere: et illa est dispo-
 sitio primi principij dei. sicut in com. si in ois perfectioes
 oium generum reseruat in primo principio: non est plus de per-
 fectione in deo: et in oib: creatur quod in deo solus: et quod boni-
 tas ex perfectione sumit. non est maius bonum deus et vniuer-
 sum: quod de solus per hoc concludit Aug. 8. de tri. ca. 3. quod
 de est bonum non alio bono: sicut est bonum ois boni. Secunda via
 ad idem per bandum habet per ex carnis ordine. Nam sicut
 potentia apud per efficiet: ita bonitas a propria fini-
 quod sicut quod agit efficiet: agit per sua potentia et vir-
 tute. ita ad quod inclinatur finis inclinatur ex perfectione
 ne et bonitate per hoc scribitur. Secundo metha. quod tollit
 finem tollit oem bonum: et com. ibidem ait: quod finis et bonum
 idem: sed sic videmus in causis agentibus: quod quicquid
 virtutis habet agens inferi: habet ab agente superior: non est ma-
 ior potentia in agente superior: inferi quod in superior solus: vult si
 quicquid habet martellos habet a fabro: non est maior po-
 tentia in fabro et martello quam in fabro solus. et quod
 posset faber cum martello: posset sine martello. Et habet

istum modum quod de est efficiet primum et oia quod virtute ha-
 bet ab ipso habet: non est plus potentia in deo. et in alijs age-
 ribus quod in deo solus: vult quod sicut de est agens primum: ita est
 finis vltim: et sicut oia agentia habet virtute ab ipso. ita
 oia entia habet bonitate ab eo: et id sicut concludit quod
 non erat maior virtus in deo et in oib: alijs entibus quod
 in deo solus ita inferre debemus: quod non est maior bonitas dei
 et totius vniuersi: quod dei solus: quod declarare voleba-
 mus. Tertia via colligitur ex infinitate bonitatis ipsius
 quod de excedit bonitate creaturam in infinitum: id boni-
 tas divina non comparat ad bonitate creaturam: sicut linea ad
 lineam: quod quilibet linea aliam lineam finitum: (quia
 infinitum non est dare) per sui multiplicatorem excedit: sicut
 parat ad eam: sicut linea ad punctum. et sicut non est maior li-
 nea et punctum: quod linea solus aliter. n. linea diuisa in partes est
 maior se ipsa continua: tunc ibi plura picta actuali coe-
 runt: ita bonitas primum cum bonitate creatura non est maior
 quod bonitas primum. solus et id non male dicebat philosophus habere
 tur: et. 10. ethi. quod delectatio non erat per se bonum: quod de-
 lectatio cum prudencia est maius bonum quod delectatio solus quod
 excedit per se de separato bono: sicut bonitas creaturam
 rationum nihil addit ad bonitate: primum. non possumus concludere
 re methaphisica est dignior quod de de bono increato et
 creato sit: quod theos quod est de bono increato principalem so-
 lum: quod non est de maiori bono. Sed autem methaphisica sit
 ide vult: quod considerat vult: bonum quod si considerat
 principalem increatum bonum solus: ut theos duplur declarari
 potest. Prima via est ex eo: quod de in theos principalem incre-
 dit. Secunda est ex modo considerationis quam theos de deo habet:
 primum sic declarat: quod habet per se: et primo
 est magis quod id quod est per alio: et id in secundo meth. vult quod ignis
 est marie calidus: quod est primo calidus igne calidior: cur
 theos magis primo et principalem considerat de deo quod me-
 tha. ut per per ista dicta: theologus plus de deo cognoscet
 quod methaphisicus: vult taliter et si plus cognoscet: cognos-
 cet tunc et amplius: ratione autem qua tunc cognoscet cum bo-
 nitas creaturam nihil addat supra bonitate: primum co-
 gnitio de creaturam. habet bonitate nihil addit supra cognitio-
 nem primum. cum bonitas cognis ex bonitate et dignitate obli-
 sumat origine sicut quod de bonitate et dignitate locuti
 sumus: et ratio est theologus cognoscit tunc deo quantum metha-
 phisice est eque dignum: non obstat additioe cognis cre-
 aturam. Ratio autem quod cognoscit amplius est magis dignum
 ino quantum quod illud amplius fuerit oem cognitiois ha-
 bitum creaturam transcedit: et de theos quod ab ipsa di-
 na scia sumit formam et modum esse possumus: quod per
 vult. 1. et ipsa scia divina: quod si ipse de sciret aliquid est
 se. per. et principalem vult: ita et theos: quod per et prin-
 cipalem solus de per obo habet dignior ide existit: et si alia
 per obo principali habet: vult obo principali includeret de ne-
 cessitate vult: nihil est meth. ad theologia comparata.
 Secunda via hoc idem declarari potest ex ipso consideratio-
 nis modo quem habet theologus: nam non considerat de deo habet ratiois
 modum: sicut habet reuelatiois formam: et id aliquid cognoscit de
 deo ad que non attingit ratio. methaphisicus autem
 quia viam limitatam habet ex investigationis modo:
 do: quia sequitur ordinem rationis ad illa intelligenda
 se non valebit extendere: et id de deo pauciora cognoscet: nec
 tunc per hoc illa quod theos per reuelatiois habet minus vera
 sunt quod que per ratiois investigatiois apprehendunt ino ma-
 gis: quod vult in maiori lumine: ut in lumine creato: per
 quod theos non est dignior metha. quod est de deo principalem: cum
 illa sit de ente: ino est magis digna. Ad primum dicitur: quod
 scire per casum est magis scire: ignatum ea quod per casum cognoscitur
 tur vult ino scimus: non tunc per habet magis scire per casum
 quod scire per reuelatiois: quod apprehendit eam possemus er-
 rare: reuelatio autem. (si divina sit) falli non potest vult possumus
 dicere quod ille modus non est vult verus: quod si sic est co-
 gnitio principiorum non esset a deo nobilis ut cognitio co-

clufionu: cui? Primi dicit phs. 1. postet. vñ sic cognitio
 pncipioz qd se solū nō i lumie i intellect? agent? excellit
 cognitio nē dclufionū sicut cognitio eozū qd dñt in sa-
 era pagina excellit oēm aliā cognitioz a nobis habi-
 tā: cum lumē diuinz in quo talia nota sunt lumē rōis
 excedat. Ad scdm dō. qd totū vniuersuz de? nō ē
 maius bonū qd de? solū imo cōsiderare de vtroq? pnci-
 palit: nō ē tate dignitat: sicut cōsiderare pncipalit
 de deo solū. Ad tertiu: dō qd si cognitio quā bz me-
 thaphisic? ē nobis magis pportioata nālri: nō est
 nobis magis pportioata supaddita gta: Quid possu-
 m? dicē: qd argumētū nō arguit ipseccioz scie: nec idē
 gnitate: sed arguit infirmitatē nrām.

Questio:
 6

Erto querit d vnitatē istā? et vñ qd nō sit
 vna: nā ista scia dēminat de creatore et
 creatura: tūc arguo: aut cōsiderat de eis
 fm rōnē vna: aut fm cōsiderationē dīner-
 sad: si fm dīner sad habeo intēti: qz nō erit vna: cuz
 ex dīner sad rōis beat eē dīner sad in scia: si autē
 sub vna rōnē. contra: qd sub vna rōnē cōsiderant non
 aliā cognitioz efficiat vñ qd aliud: vel indistincte acci-
 piūt: nō igit p theologā poterim? cognoscere de eis
 distinctū a reb? creatū: qd saluz ē. Pretea: fm comē-
 tatorē i. 4. meth. de equocis n̄ p̄t eē scia vna: s̄ h̄z eū
 dez: in de s̄a orbis: qd h̄nt eē infuspelestib? et infēri-
 rib? s̄nt nō equoco: cū magis distet creator et creatu-
 ra qd qdlibz corp? a quolibz corpore: imo qd spīritus
 a corpore vt dic bugo. i comēto sup angelica hierar.
 quicqd qd de deo et creatū d̄ totū equiuoce dicet: qd
 nō erit vna de eis scia. Pretea h̄z p̄m i. 1. postet.
 scia vna ē vñ? gñis s̄bi: s̄ corruptibile et icorruptibi-
 le distet plus qd gen? vt d̄ in. 10. meth. oē aut cre-
 atū ad deū cōpatū corruptibile d̄ fm Aug. nō ē de
 creato et icreato erit vna scia: cū distet plus qd gen?
 In cōtraziū est: qz qd nō est scia vna nō ē scia: quia
 p idē bz aliqd eē et vñ eē: vt scribit in. 4. meth. sed
 theo? est scia vt patebit: ergo ē vna. R̄no. dō. qd o-
 nos dēdē theologā eē vna sciam: qz alr nō eēt scia
 qz fm p̄m in libro elencorū eadē ē rō boīs et vñ? bo-
 minis: par rōnē eadē ē rō scie et vñ? scie: qd gñ nō est
 vna scia nō ē scia: modus tñ vnitatē assignare nō ē fa-
 cile. Et sunt dīnerse opīniones de assignatiōe vni-
 tatē bui? Nā quidā distīgūt triplicē vnitatē. vni-
 tatē vocis tñ. et nō rei nec rōis: vnitatē vocis et rei. et
 nō rōis: vnitatē vocis et rei et rōis: ostēdūt at qd vnitās
 vocis tñ bz eē in equoco: vnitās vocis et rei ē vnitās
 analogie. nā sicut equocū bz vnitatē vocis solū: ita
 analogū bz vnitatē vocis et rei. sic appeti ente. Nā
 ens p̄dicat de oib? et enq? subillo fm vna vocē. Item
 dicit vna rē et nō ē i oibus entib?: nā entitas referuat
 i. singul entib? istā tñ rē nō dīc h̄z rōez vna. Nā h̄z en-
 titas repiat i s̄ba et accidētē: nō tñ fm vna rōnē re-
 p̄t i eis. Vnitās aut vnioci vnitās ē vocis rei et rō-
 nis. Nā hō qd p̄dicat vniuoce de suis infēriorib?:
 p̄dicat d̄ eis h̄z vñ nōmē et h̄z vna rē: qz vna nā būa
 na repit i oib? boib? et h̄z vna rōez: qz nā būana fm
 rōnem vna ab oib? indiduis ē p̄cipata. Ita tripli-
 ci distōe vnitatē p̄missa: r̄ndet ad. q. qd vnitās equoci
 iped t gen? s̄bicibile et gen? p̄dicabile. Vnitās analo-
 logi. h̄z ipediat gen? p̄dicabile: qz ens nō ē gen? vt p
 bat i. 3. meth. n̄ tñ ipedit vnitatē gñis s̄bicibil: qz ens
 p̄t eē s̄bz i aliq? scia: vt i meth. vnitās aut vnioci: nec
 ipedit gen? s̄bicibile: nec gen? p̄dicabile. Hoc vñ
 h̄z pōnez istā p̄ solo. q. qd h̄z creatura et creator n̄ pos-
 sint eē vñ vnitatē vnioci: s̄t tñ vñ vnitatē analo-
 gie: et qz tal vnitās: h̄z ipediat gen? p̄dicabile nō ipē-
 dit gen? s̄bicibile: ideo poterit eē vna scia de vtrīsq?
 Sed illud dupl? deficit. Primo qz distīnctionon est
 bona. nā nō est verum qd vnitās analogie sit vnitās
 vnioci rei vel nature reperte in omnibus analogatis

sicut videm? sanū p̄dicari analogice de cibo: et aiall
 Nā autē sanitatē solū ē in ali: et nō i cibo: sed ē vnitās
 vnioci rei: cui alia attribuūt: vñ et i. 4. meth. vnitās
 analogie d̄ vnitās attributiōis. Secdo d̄ficat: qz dī-
 stīnctio nō ē ad p̄positū: qz illa scia ē vna vnitatē ana-
 logie: cui? s̄bicictū ē analogū: deus autē ipē qd eo nō
 vt dicitur in ista scia ē s̄bm: ē vñ aliqd nō analogū:
 p̄p̄t hoc ē alius modus dicēd: qd vnitās theo? ē
 vnitās luminis. nā ex vnitatē luminis dīni. scia ista
 vnitatē trahit: nā vt bituz ē. theo? ē scia inspirata et
 p̄ reuelatiōz bita: et qz vñ lumē ē a quo originalit sic
 oistalis reuelatio theo? scia vna d̄. Iste autē mo-
 dus: h̄z videt p̄mo subtilior: nō ē bonus tñ: nā nos
 videm? i scia duplice actualitatē: vna ex lumine: ali-
 am ex pncipali obiecto sicut apparet in sciētīs bu-
 manis: nā lumē intellect? agent? p̄bet quādā actua-
 litatē singulis scibilib?: et per p̄ns singul sciētīs. ē. n.
 illud lumē qd ē oia facere: aliā actualitatē recipit sci-
 entia ex obiecto pncipali: Nā cū p̄ idēz aliqd sortia-
 tur spēs et actualitatē: cū scia trahat spēs ex pncipa-
 li ob. trahit et actualitatē ab eo. Ita duplex actua-
 litas sic differt vt supius inuebat: qz actualitas lu-
 minis ē quid gñale: vñ vñuz lumē intellect? agentis
 sufficit ad dandā actualitatē oibus sciētīs huma-
 nis: s̄ ex actualitatē s̄bi p̄scē scia spālez vnitatē: vñ
 sectant scie quē admodū et res de quib? sunt scie: non
 quē admodū et lumina quib? inueniunt: et sicut lumē in-
 tellect? agent? cōparat ad sciaz humanā: ita lumē dī-
 minū suo mō cōparat ad theologā: et sicut vnitās lu-
 minis intellect? agent? cōparat secū dīner sadtē speci-
 ficā humane scie. ita vnitās luminis dīni posset com-
 pati secū dīner sadtē specifīcam theo? imo mul-
 to magis: qz plus excellit lumē dīni theologā nrām
 qd faciat lumē intellect? agent? sciaz acq̄sitas. Et
 idēz cāz aliā assignare: p̄p̄t hoc illi idē qd p̄ vni-
 tatē theo? attribuerē videbant vnitati luminis post
 modū attribuerūt eā vnitati rōis: d̄ntes qd iō theo?
 vna est: qz omnia q̄ introducūt in ea sub vna rōnē
 formali obiecti cōp̄bēdūt. S̄ sic dicendū petūt: qd
 ē in pncipio: nā de hoc ē questio: quō possunt tñ vna
 scia oia sub vna rōnē vni: ita qd si eēt alia scia in co-
 dē gñe supflueret: et iō supponere vnitatē rōis ē idēz
 qd supponere vnitatē scie: et cū p̄bat vnitās scie p̄ vni-
 tatē rōis: vnitās p̄ vnitatē p̄bat: et qd in p̄n? perit.
 Bō dō. ealr: qd spēs p̄ qd cognoscit hō distet i spēs
 bus p̄ qd cognoscit s̄be sepate: qz spēs būane s̄nt abf-
 tracte a sensibilib? et dicit i cognitioz rei vniuersa-
 lis solū directe et p̄ se: et iō p̄ spēm boīs nō ducimur
 i cognitioz eoz qd cōp̄tūt sortit: qz sortes: nec p̄ spēm
 animalis cognoscim? qd cōcūmūt boi: qz hō: et in eo
 dē gñe habemus dīner sadtē spēs. s̄be autē separate per
 spēs vles pōt duci in cognitioz oīuz eoz qd sub illo vli
 cōtinent: et iō esse posset: qd aliqua s̄ba separata co-
 gnoscens p̄ spēs animalis nō indigeret b̄re spēs ca-
 pre vñ a s̄nt: qz pillam spēm posset cōsiderare qd in-
 eēt spēsbus animalis inquantū tales absq? spēsbus
 spērū: et qz scia humana sequit modū humanū. Si
 habem? sciaz cōem nō supflunt scie spāles: sicut si
 bēmus spēs gñis n̄ supfluit spēs spēt: et iō qz per me-
 thaphisicā qd cōsiderat de ente in eo qd ens n̄ possem?
 cognoscere qui insunt corpore mobili in eo qd mobile
 nō supfluit nālīs phia: s̄ si per sciaz methaphisicē vñ p
 quācūq? aliā sciaz humanā possem? scire qd insunt s̄b-
 icētī singul sciarū h̄z rōz. p̄p̄tā et cōcz: n̄ cēt nisi vna
 scia būana fm vñuz gen?: et qz vt habitū est p̄ theo-
 logiam qd sequit modū diuine sapie b̄is. p̄ obo p̄nci-
 pali deū possum? d̄ singulis reb? cōsiderare s̄bz. p̄p̄a
 rōnē: et iō in gñe sciarū intētiū lumi dīni nō ē nisi
 vna scientia: qz alie superfluerent: sicut nec i genere
 scientiarum iūnitentium luminī rationis esset nisi

vna scia si per ea de singulis fm rōne ppriā pōdera
 re possemus: r ita pz: q scia ista ē vna ex vnitatē ob
 iecti: r quare vnitās obi sufficit ad diuersitatē tñi.
 Ad primū dīcēdū: q pōderare fm rōnem vnam
 pōt intelligi duplr: vel fm rōnez vna formale vl mā
 lem: sufficit aut diuersa rō mālis ad hoc q obiecta
 distincte cognoscāt. Si quereret vtrū albū vel nī
 grū videant sub vna rōne vel sub diuersis. rōderet:
 q sub vna rōne formali potētē. Māz qēqd videt vi
 sus: videt sub rōne color r lucidit: qz a tali rōe potē
 vīsiua ē vna potētia: nō tñ vident sub vna spē nec s
 vna rōe māli q diuersa rō mālis: qz distinctā fac cogni
 tionē eorū q cōsiderant i scia inquātū bmoī formali
 dici pōt. Cū notādū: q sicut ē in potētia p cōpara
 tionē ad potētā: qz idēz qd facit dīaz mālez respe
 ctu vnius: facit dīaz formale respectu alterius: sic
 sapoz r color que sunt dīe māles respectu sensus co
 munitis: sunt formales respectu particulariū sensuū
 sicut ē in obiecti respectu potētē. Māz q sicut dīe
 formales ex pte obi: vt oba vīctice cognoscāt: sunt
 māles ex pte potētē: qz vna potētia ea distincte co
 gnoscit: vt pz i albo r nigro respectu vīsus. Et sicut
 ē in sensu: ita suo mō ē i scia: fm q ad p̄sens spectat
 Mā vna r eadē scia sub vna rōne formali scie: p dī
 uersas tñ rōnes māles: formales tñ quātū ad dīstīn
 ctā cognitionē obiectozū poterit diuersa oba cogno
 scere: r ita pz: qñot theoz sub vna rōne: r quō sub dī
 uersis: cognoscit deū r creaturā: r quecūqz alia oba
 nerfa: Ad scōz dō. q nō ē vera equiuocatio iñ
 deū r creaturā: s i bī sit magna analogia: vl possū
 m dīcere: q scia bz vnitatē ex obiecto pncipali: nō
 ē aut obm pncipale iñ theoz de? r creatura: sed de?
 solū. Et p hoc pz solutio ad tertū: qz nō o3 deū r cre
 aturā vtrū iñ vno gñe ad hoc q theoz sit vna: tñ au
 ctōritas phi nō multū cogit: qz i bī cū dicit cōntrībi
 le r incorruptibile differūt gñe: loquit de gñe p dīca
 bili n de subicibili. Si aut dīceret: q oporteret deū
 habere ptes r passiones: ad hoc q scia ex eo bēret
 vnitatē dō. q nō o3 vt patuit: tñ de? ē i bī loco s bī: tñ
 nitas ē i bī loco ptiū: attributa cēntialia se bñe vt pas
 siones s bī: r notionalia vt pprietates ptiū vt liceat
 fm methaphozā loqui: qz iñ ista adaptatiōe ē simi
 litudo modica: dīffīlī tñdo multa.

ca nobilior aut sine honorabilior nulla. Tertio mō
 dicit scia vel ars necessaria: qñ ea q determinant i
 illa eo mō quo cognoscunt i bī cognoscunt in alia:
 r sic quelibz scia dicit necessaria. qz aliqua possū
 cognoscere p vna sciaz: q nō possū cognoscere p ali
 as: r illud necessariū diuidit i supflū: r scia ē neces
 saria illo mō q nō supfluit. Hoc vīso possū rōderē
 ad qstionē p dīstīctōez. Mā fm pmiū necessitatīs
 modū scia ista nullo mō ē necessaria. Mā fm illum
 modū solū mechanice necesse erāt. fm aut fm neces
 sitatē modū et theoz nō ē necessaria. Mā necessariū
 illo mō ē: qd nō bz finē i tra se. r qz vt patuit: oēs scie
 buic famulāt r ad hāc ordināt: illa aut nō ordinant
 ad alias humanas scias iñ scias q cōpetunt vīato
 ri ista sola ē honorabil r alie sūt necessarie: Scōz ter
 tiū necessitatē modū ista scia dī necessaria: qz nō sup
 fluit: r sic pz: q fm illum triplicē necessitatē modum
 tria gñā sciarū ordināt ad inuicēz. Mā tertius mō
 dū necessitatē includit i pmo r iñ scō. nā r q sup
 plet indigētā corporale: r q ordināt ad aliū finē ex
 se: n supfluit. Scōs aut includit i pmo: qz q supplet
 indigētā corporale ad exteriorē finē ordinant. Et
 fm istū modū dīcē possū: q mechanice. sūt neces
 sarie triplici necessitatē mō: speculatiue aut ab boie
 nēte duplici: r theoz aut p inspiratiōez bīta: vno solo
 mō necessaria dī: qz nō supfluit. Qd aut nō supfluit
 triplex cā assignari p̄sentit: vna qz r si scie p̄horuz d
 terminat de oi ente: tñ hoc ē cū amittitōe errorū. vñ
 dī iñ comētōe bug. sup an. bier: q p̄bī errauerūt: qz
 nō habuerūt lumē gratie r fidei ch̄ristiane. Sō. nec
 cesse fuit tradi sciaz ab oi errorī cōragio absolutā. Se
 cūda cā bī: ponit: qz finis nī de? ē: r fm q scribit
 iñ p̄eth. cognitio fm s ad vitā magnū habet incre
 metū: quē amodū sagitatores signū bñtes magis vtrū
 q ad ip̄scemur q dōz: iō necessariū fuit q proponē
 ret nobis cognitio dei vt magis finē nostrū ad ip̄sci
 possem? Tertia dicit p̄portio nostra ad finē cōse
 quēdū qz maxime simus p̄portioabiles sic cōse
 quē vī vt p̄ fide r p̄ sacram paginā nobis ponit q ali
 quo alio mō. r iō fides r sacra paginā necessaria sūt
 S i iñ istis cāis p̄siderat solū qd ē p accidēs: r dimit
 tit qd ē p se: qz qd ē de ip̄a scia iñ se: vtrū supfluat vl
 sit necessaria: nō ē qd de ip̄a iñ cōparatiōe ad nos vel
 ad tradentes sciaz. nā fm p̄hm. 6. meth. mōi cēntia
 les pbilosophie sunt tres. r si ali? assignaret eēt sup
 flūus: r tñ alio mō possz tradi pbilosophia: q sit tra
 dita: r nobis magis p̄portionato: s tñ mōi cēntia
 les nō possunt p̄ficari: rigit modus q sumit p cōpa
 ratōne ad tradētes vl suscipiētes ē accidētalis scie:
 s i igit talē modū assignat supfluitatē r necessitatē ē
 p̄siderare qd ē p accidēs. Et iō dō. ē alit: q ex hoc p
 se loquēdo n dī scia supflua: si tradat cognitioez ali
 quozū q nō possent cognosci p alias scias. r qz dīctū
 ē p theologia cognoscim? de deo ea ad q cognoscēda
 alie scie se nō possunt extēdere. iō tāto magis ē neces
 saria scia ista r mīn? supfluit: qz alie: quāto cognitio
 quā tradit nobis de deo supercellit quicqd alie tra
 diderūt. Ad primū dō. q si de oibus reb? tractat
 scē humane: tñ qz nō oēm cognitioz rerū de oibus
 reb? tribuit: imo aliquā cognitioz rerū tradidit ista
 quā nō tradit alie: iō ista n supfluit: sic nec scie p̄ctū
 lares supfluit: s methaphisica dōib? p̄sideret. Ad
 scōm. dō. q spāles scie nō sufficiēt determināt d p̄ti
 bīs enī accipiēdo p̄tē enī quicqd bz eē dīstīctū ab
 alijs entib?: nā de deo nō p̄siderāt scie spāles: q si dī
 ceret d eo p̄siderat methaphisica n pp hoc supfluit
 theoz: qz aliquā cognitioz tradit theoz quaz metha
 pbisica tradere nō pōt.

Questio.
7

Quarto querit vtrū sit aliqua scia necessa
 ria p̄tē pbisicas disciplinas. Et vt q nō:
 qz secant scie quē ad modū r res: sed de oi
 bus reb? determināt pbisice discipline: g
 nulla alia scia est necessaria. p̄terea. ois scia
 vl est cōis: vel spālis: si igit alia scia a pbisicis dīsci
 plinis ē necessaria: illa vel erit cōis vl spālis: cōis nī
 qz nō ē dare plures scias cōes. cum igit habeant
 methaphisicā nō indigem? alia: spālis nō: qz de parti
 bus entis sufficientē determināt spāles scie: si g nec
 gñalē nec spālē ē dare p̄tē pbisicas disciplinas: g nul
 la. In cōtrariū ē qz supflū r inane dī aliqd ex eo
 q nō attingit debitū finē. sed theoz maxime, attingit
 debitū finē vt patuit: g ē maxie necessaria. Rño
 dō. q ars necessaria dī triplr: vno mō qñ bz eē ad
 supplendā indigētā corporale r sic necessariū diui
 dit et cōtra artes pp modus sciēdi inuētaz: r de il
 lo mō necessariū loquit pbs. i meth. d. q alie artes
 reperte sunt pp necessariū. Alie pp modū sciēdi si
 ue pp introductōne: r bmoī necessarie solū sunt artes
 mechanice. Alio mō dī ars necessaria: qñ ē pp aliū
 finē extrīsecū r sic necessariū diuidit i honorabile:
 r qz iñ scias humanas sola methaphisica nō ordi
 nat ad alā scian: oēs aut alie ordināt ad ip̄az: sola
 methaphisica ē honorabilis pncipalr loquēdo: alie
 aut possunt dīcē necessarie aliquo mō. vñ r iñ. i. me
 tba. scribit q oēs scie sunt necessarie met bapbi

Questio.
8

Uelito d cā māli sacre doctrine: restat qre
 re d cā formali: forma aut dat eē rei p̄tēz

modus agēdi ad formā reducitur et nō autē agēdi certitudo in scia habet eē: igitur quantū ad causam formāle duo dubitare poterim⁹. Primo ex eo: quia forma dat eē. et sicut hoc queremus quid sit sacra pagina, utrum sit sapia vel scia. Quātū ad scōz ut quātū ad modū agēdi queremus: utrum habeat modū certiorē alijs scientijs vel incertiorē.

Primo sic procedit. videtur quod sacra pagina non sit sapia, quia ut scribitur. I. meth. sapiens est ordinare, sed sic scia sciaz ordinat quā tradit ei principia per que regulat. hoc nō facit theos⁹ alteri scie: g. et.

Præterea: ordo: habet eē ex eo: quod multa reducunt ad unū: et per hoc in omni genere est dare unū aliquid ad quod oia reducunt: vñ et dion. dicit. 13. de di. no. quod semper multitudo est participans uno, illud autē unum ad quod reducuntur scie meret nomē sapiens: nō igitur erit nisi unū quod meret tale nomē: scilicet methaphisic⁹ dicitur sapiēs. ut probat philosophus. I. meth. igitur theologus nō dicitur sapiens. In contrariū ē: quod sapiēs ē in quoquoque genere qui considerat suppremiū in illo genere, sed cum semper de ente sit scia: quod solum scit: quod nō est: ut videtur. I. poste. cū consideret theos⁹ suppremiū in genere entium erit potissime sapia in genere sciarum. Alterius videtur quod nō debeat dici scia: quia sicut Aug. 14. de tri. c. I. sapientia contra scientiam, si igitur theologia est sapientia non erit scientia. Præterea: scribitur. I. posteriorum. quod demonstratio est sicut appotentio. I. sciens scire: et ibi dicitur: quod scire ē per demonstrationē: cū igitur ista scia nō demonstrat nō merebit nomē sciētie. In contrariū ē: quod sicut Aug. 14. de tri. c. I. nō dicitur potest sciri ab homine huic scie tribuitur: sed solum id de quo est scit de se. igitur theologia appellatur sciaz. Præterea: ibi dicitur: quod scire quemadmodum philosophus optulet et dicitur impios defendat: propter vocabulo apostolus vñ sciam appellare: cū igitur illud habeat fieri per theologia: nō solum theos⁹ ē scia: sed proprie dicitur scia. Rñō: dicitur. quod antequam solamur? questione videam? utrum spectet ad nos disputare de sapia. quia si ad nos hoc nō pertinet: tunc superflue querit. Propter hoc notandum: quod Aug. dubitationē mouet. 14. de tri. c. I. et est ratio dubitationis ibi dicitur: quod de sapia disputare: ut videtur nō ē nisi sapientia: et nisi nos potest iteatur sapiēs ipudēs vñ nra disputatio dicitur sapia: si autē profitemur nos sapiēs erremur exemplo Pythagore qui cū nō ansus fuisset se sapiētē profiteri philosophus potius. I. amatorē sapie se eē. Rñō dicitur: et sic deiceps post modū sicut alij philosophi noiati. Sicut philosophi vitātes arrogantiā se nō profitebatur sapiēs: nec nos debem⁹ hoc profiteri: et si solum sapiēs disputare tales questionēs possunt de sapia talē questionēs introducere: eēt superflua. ut dicebat. Sed sicut Aug. ibi dicit etiam dilectores sapie possunt de sapia disputare. et id nō quasi sapiēs: sed ut sapias desiderātes: solum mus ad questionēs duplici distinctione permitta. Præterea distinctio ē: quod sapientia proprie accepta distinguitur dicitur sciaz largitū sumptam: et sapia potest dici scia: et scia sapia vñ Aug. 13. de tri. c. penult. nec ista duo sic accipiuntur. sciaz et sciaz. quod nō liceat dicitur: vñ ista sciaz quod ē in rebus humanis: vel ista sciaz quod in diuinis loquedo. n. latio res. sicut videtur utraq; sapia utraq; scia dici potest. Et ista verba referuntur sicut sicut sumit sapia cōiter: sicut autē quod sumit proprie: sic distinguitur a scia: vñ dicitur ibi dicitur nullo modo cū scriptū eēt apud apostolum. Alij dicitur sermo sapientie alij sermo scie nisi et proprie singulis rationibus hic singula notarēt: si ergo cōiter accipiuntur bene nomina: questio nō habet locū: sed si accipiuntur proprie: et scia est cognitio rerū humanarū: sapia ē diuinarū ut dicitur 14. de tri. c. I. et 13. c. 19. et sicut istū modū sola theologia proprie est sapia. Nam et si alie scie sunt de diuinis sunt tñ de his modū humano: et id nō proprie de diuinis sunt. Ista autē eēt diuinis modū diuino: quia deus reuelat

lanit nobis. Præterea alie scie vel nō considerant de deo ut scie particulares vñ si considerent nō considerant de deo ut de obiecto primo et principali et per oem modū ut me tba. theos⁹ autē de deo considerat modū principali: et primo simpliciter et per oem modū: et ita directe ipsa sola debet dici sapia: sed ad istā veritate testimonium eorum qui sicut modū rationis et sensibilibus accepte locuti sunt habeam⁹. Sciedū quod in. I. meta. tangunt. 6. additōes sapientie quod maxime theologo cōpetunt. Præterea ē quod sapiens ē scire oia. Secundo difficulta. Tertio quod sciat ea certe. Quarto considerat eas carū. Quinto quod sit sui gratia. Sexto quod ordinet et nō ordinetur: quia sapiens ē ordinare et nō ordinari. ut ibi dicitur: hec oia theos⁹ competunt. nā ut bitū est: theos⁹ nō solum in vltimo: sed et distictē potest de rebus cognitionē habere: et id eū scire oia.

Præterea. illius scie ē scire oia quod oib⁹ scientijs in suo obsequio vñ: hōi autē ē theos⁹ ut patuit: propter quod prima cōditio sibi cōpetit. Secundo illa scia ē de difficultibus. quia ad ea que sunt manifestissima in nā se habet oculi noster sicut oculus noctue ad lucē dicitur: huiusmodi autē manifestissimū in nā ē ipse deus: quia si oem vñ sibi ipsi manifestū: ut scribitur. I. perus: sūme verū manifestissimū erit: de deo: igitur tractare de quo tractat theologus difficultissimū ē. Tertio theos⁹ ē certissima: sed quō hoc sit: infra parebit. Quarto considerat eas carū. Nam sicut calidus ignis ē cā oium calidorum ita sicut verū ē cā oium verorū. ut dicitur. 2. metha. Et quia ista considerat sicut verū. quod ē cā ois veri. cā cā carū considerat. Quinto ē sui gratia. Nā illa scia ē sui gratia quod nō ordinat ad aliqd extra: et cui⁹ cognitio nō ordinat ad aliā cognitionē: et quia inter scias humanas: cognitio oium eorum ordinat ad istā: ista autē nō ordinat ad aliā sciam nobis possibile in via inter scias viatorū ista sola ē sui gratia et libera. Sexto oēs scie ordinant ad istā. Nā cōparatio huius ad alias ē sicut militari ad frenifictinā: vel medicinalis ad piemetariā quod ordinat: et nō ordinat: et sic patet: quod ex oibus dicitur in hac sciam cadit questio nomē bene igitur dicitur eēt. 6. sapia. n. sicut nomē ē illi⁹ et nō multū ē manifesta. Vñ prima distinctio ex parte sapie et scie. Et patefacto sicut eā: quō hec doctrina dicitur sapia: et quō scia: videtur ē scia distinctio eorum quod hic considerantur: quia aliq; hic consideratur principaliter ut diuina. et sic dicitur sapia: aliq; ex cōsequenti ut humana: et sic potest dici scia. Et ita patet: quod quātū ad sicut modū diuidē dicitur accipiēdo cōiter sciaz et sciaz: ista doctrina scia dicitur. Sed accipiēdo proprie solum sapia nūcupatur. Sed autē scōz autē scōz in diuina quātū ad ea que hic principaliter considerantur: sapia dicitur debet quātū ad alia scia dici potest. Ad primum dicitur: quod nō semper sapiens debet tradere principia alijs: sed solum ut eis in suo obsequio sicut: quod oñsum fuit cum disputatum fuit de ordine hui⁹ scie ad alias: et hoc maxime facit theologus. Ad secundum dicitur. quod licet methaphisicus sit ille vnus sapiens in genere sciarum humanarum. nō est tñ sapiens simpliciter: quia theologus tñ cōsapientior est quātō de deo profundius perscrutatur. et nō est in cōueniēs multitudinē reduci ad multa vna. si vnum illozum vnum ad aliud ordinatur: scie autē humana ordinatur ad methaphisicā et theologia: quia methaphisica etiā ad theologia ordinatur. Ad primum autē quod obicit quod nō sit scia: dicitur quod nō ē scia proprie accepta: sed cōiter vel nō ē scia quantum ad id quod principaliter consideratur in ea. Sed solum quātū ad id quod consideratur ex cōsequenti. et per hoc patet solutio ad dictum Aug. qui videtur velle theologia proprie sciam esse. Ad aliud dicendum quod scia ista demonstrat nō ut geometria sicut vñ perspectiua suppositis. s. articulis fidei. et quia artes etiā que sic procedunt scie dici possunt. hec scia dici debet:

Questio. 9

Quæstio. 9
 Ostea queritur: de certitudine huius. Et
 ut q ista scia nō sit certior alijs. qz ut dicit
 comētator: sup. 2. meth. demonstratio
 nes mathematice sunt in p ordine certitudi
 dinis: qz. Prefea: ista sapia ē: 2 methasica sa
 pientia ē: cū n differat in eo qz sūt sapia: o3 eas differ
 re quātū ad modū pcedendi. sed illa pcedit mō cer
 tissimo: ut dicit p meth: q nō ista. Prefea: quāto ali
 qua magis cōspiciunt: rāto de eis magis certi sumus.
 Sed ea qz vclimīnāt alie scie magis cōspiciunt: cū de
 terminēt p viā rōnis sumēdo initū et sensu rigitur
 de eis magis certi sumus. In cōtrariū: qz fm
 Aug. rps de eternis nob ex hibz infallibile veritate:
 sicut scribit. 13. de tri. c. penn. Sed ex hoc aliqd ē
 certū in quātū ē vey 2 infallibile: b mōi aut ē qd b p
 theologia: qz. Prefea: illud i quo magis errat
 ē min certū: vñ 2 in. 4. metha. illud pncipiū de quo
 libet affirmatio pbat ē firmissimū 2 certissimū: qz
 circa illd min errat. Sed p h in tradēdo suas scias
 errauerūt 2 nō theologi: vt p3 p hugo. in pncipio co
 mēti sui sue agelice hier. qz. Rñō: dō. q certū
 do in scia triplr pōt accipi: pūno ex ipis reb de q
 bus pōsiderat. Scdo ex lumine cui inittit. Tertio ex
 pportione scie ad sciētes. Pūno modus bz tria mē
 bra. Nam vno mō scia pōt dici min certā: qz est de
 bis qz habet p appositionē: 2 h istuz modū geome
 tria ē min certā qz arismetrica: qz pūct qd ē pnci
 piū in quātitate pūna addit supra vnitatē: qd est
 pncipiū i quātitate discretā positum: vñ pūct dī sba
 postea: pp qz scia de pncipijs ē certior: qz sit alia: qz
 oia se bnt p additionē ad pū. pp qz 2 minima quāt
 itate pncipia describunt: 2 de illo mō certitudinis
 determinat in. 1. meth. vbi dicit. certissime aut scia
 rum sunt: q maxie pncipioz sunt: q nāqz ex minoz
 bus certiores bis: qz ex appositione dñr: vt geome
 tria arismetrica. Et qz ista scia ē maxime de pnci
 pijs: qz ē d deo: q oium existit pncipiū: 2 oia pncipia
 ordinar: iuxta illud de diuinis noibus. ca. 2. tota pnci
 pia 2 ordinē determinans: 2 sup oem pncipatuz
 2 ordinē collocata ē: supple diuina sba. Scdus mo
 dus certitudinis accipit ex mō sēsbili 2 abstracto:
 qz illa scia dī magis certa: qz de min sēsbilibz fm
 qd videm? mathematicā certiorē nāli: Tertius mo
 dus ptingit ex pp qd. 2 qz: qz scia q dicit pp quid cer
 tior ē scia qz: vt geometria certior p respectiua. Et
 isti duo modi tāgmē p posteriorū. c. de certitudine
 sciarū vbi ē tāgmē pūmus modus. Isti duo mōi scdo
 assignati virtualr cōtinent in pmo: qz scia q dicit
 qz: se bz p additōz ad sciaz pp qd. Itē qz d magis sē
 sbilibz cum sit min abstracta. 2 min abstractū ad
 dat sup magis abstractū: bz se per additionē ad sciē
 tiā qz d min sēsbilibz. Et iō cū manifestū sit: q oēs
 scie apponit aliqd supra illā. 2 q illa sciētia ē de mi
 nus sēsbilibz imo nullo mō de sēsbilibz pncipalr
 loquēdo: patet qz ei cōperit oia certitudinis modus
 q cōsiderat in sciētia fm se. Scdo pōsiderat certitu
 do in sciētia ex lumine cui inittit. Nam si de eis de
 reb determinaret qz inittit luminī rōnis cū eo: q
 inittit luminī supernāli nō adeo infallibile veritate
 posset pcedere ille vt alius. 2 iō sciētia sic tradita
 nō ē ita certa. De isto mō certitudinis pbs nō tra
 ctant: qz nō credidit nos alia scire posse nisi qz eēt
 nō lumine intellect agenti. Et fm istū modū ē dicere
 possim: qz theo ē certissima: qz certissimo luminī in
 mittit. 2 iō nō b hō certū tenet qz qd fide apprehēdit
 Tertius aut modus certitudinis qz sumit in cōpara
 ratiōe ad sciētes duplex ē. qz illa certitudo: vel ē ad
 hēsionis. vel speculationis. Et si loquamur de certi
 tudine ad hēsionis: ista sciētia ē certissima: qz p nul
 la veritate tradita in alia scia bō subiret fm a3 capi

eadem sicut p ista: 2 iō huc veritati vehemētissime
 adberem. Et si loqmur de certitudine speculationis
 nis scia ista nō ē certissima: qz ē de qn b ē fides: 2
 fides ē de nō visis. Ad pūm dī dīcedum: qz demon
 strationes mathematice dñr cē pūme i certitudine
 respēcū nāliū: vñ ibidē subdit: qz dīmostratōes nāles
 sequūt eas in hoc: qz nō sunt ita certe. sicut mathe
 maticæ: vel dicere possim: qz sūt pūme i certitudine
 respēcū sciarū hūanarū: qz alia sciaz comētator nō
 posuit i boie nisi ab boie inuentā. Ad scdo dō. qz
 meth: differt i certitudine ab ista. qz simplr loquē
 do ē min certā qz sit ista. qz si dicat: qz pbs dicit eas
 ē certissimā: itelligēdū est i gñe sciarū hūanarū: bz
 etiā alias dñas theo ad methaphisicā qz dēter
 minare nō ē pūtis speculationis. Ad tertū dīcē
 dū: qz bene cōcludit argumētū: qz via speculationis
 alie scie sūt certiores illa: Sunt tñ alij mōi certitudi
 nis qui habet ista ex cellit alias ppter quos cōcludi
 tur istam ee simplr certiorē.

Questio 10

Questio 10
 Ostea qrit de tertio pncipali de cā agēte
 huius doctrine 2 ē qstio. Utrū solus deus
 doceat eā. Et vī q sic. qz nullus docet ali
 quē aliquā sciētia: nisi habeat illā. Et de
 scia diuina dī pmo meth. qz nō eēt possessio hois: p
 pter qz. 2 symonides dicebat: vt si ibidē dī: qz sol de
 us bz: hūc sensū: igit hō nō poterit eā docere: qz eas
 nō bz: solus de ipaz docebit. Prefea nō ē cogitō
 rei nisi p presentia spēi in intellectu: vt pōt haberi
 ex. 3. de aia: 2 ex. 1. de memoria 2 reminiscētia. Et
 b mōi spēm nō pōt creare in nob angelus: cū nō obe
 diat ei solū ad motū 2 nō ad formā: igit nec hō qz est
 minor potētie qz angelus: nō g docet hō neqz angel
 docet: qz de solus. Prefea: fm Aug. de disciplina
 christiana. Carbedrā bz in celo qz corda hominū do
 cet in terris. vñ caput docet mēbra: fm eūdē ibidē.
 pur? qz hō eā docere nō pōt. In cōtrariū est. qz nul
 lus docet nisi aliū scientē faciet: nō. n. docet aliqz
 aliqd: nisi qz pōt scire. Si g de nos docere pōt: 2 nos
 scire possum. Et oio signū scientē posse docere: vt
 dī. 1. meth g hoies ista sciaz docere possunt. Pre
 terca fm dioni. de angelica hier. angli scōs patres
 multa docuerūt: nō igit solus de docet. Rñō: dō.
 qz fm quosdā triplex est agēs vlc pncipalr 2 amini
 stratiū: sic ē videre in reb nālibz. Nam agēs vlc: ē
 ipm corp supcelestē: siue deus: pncipalr est nā ali
 cui rei. vt nā frumētū in pductiōe frumētū: amini
 stratiū ē: qz adhibz semina: vel subministrat ea p
 qz opatio bz fieri. sic est videre i sanitate. Nam agēs
 vlc est corp supcelestē siue deus: particulare ē nā bo
 minis: administratiū est medicū qz nō alud facit ni
 si qz scia adhibet. vñ ē minister nature. sic ē: 2 in vo
 cetrina sicut ē in pductiōe nāliū: nā agēs vlc est ibi
 deus. Agēs particulare ē ibi rō hūana: agēs amini
 stratiū: ē ibi hō. vel angelus: Et sicut videt in reb
 nālibz: qz sunt ibi quedā ichoationes seminū ex qui
 bus seminibz res in esse pducūt. ita 2 i doctrina: sūt
 n. qdaz seminaria sciarū in intellectu nō ex quibus
 oēs sese oriunt: bec. n. seminaria sūt pma pncipia qz
 de vnicuiqz nālī infernit. 2 ex istis seminibz scia ef
 ficit. deo auctore vlr: rōe particulariter: boie 2 an
 gelo amministratiue. Et ex hoc patet solutio ad que
 stionem: quō deus doceat: 2 quō alia: Sed ista tertu
 ra nō est multū fortis: assumit. n. quedaz que nō ha
 bent plenā veritatem. Nam intellectus noster in
 sui primordio ē sicut tabula rasa in qua nō b pēctū.
 iō pncipia sunt a nobis acquisita via sensū memorie
 2 experientie. Inconueniens enī esset nos habere
 nobilissimos bitus. 2 latere nos vt dicit in fine scdi
 posteriorum. Quō aut pncipia dñr vlr cognita i. 2.
 bnl opis clarī pōndet. Ad questionē istā ad pū

videre possimus: q̄ duo requirunt ad hoc q̄ sciamus: ordinatio sp̄rū & lumen: sicut videre est in nisi uaz potētia ad hoc: q̄ visio fiat: requirit ibi lūmē: qz sine lumine nō sit visio: cum color nō moueat visus: nisi p̄ actū lūcidi vt d̄r in .2. de aia. Requirit et̄ ordo sp̄rū: qz nisi res visibilis diametralr offerret̄ oculorū: ita q̄ eēt indirectū multiplicatio sp̄rū: nūq̄ eēt visio: qz si sufficeret quilibet multiplicatio ad visionē ita videt̄ ret hō post se: sicut & ante se: cū species colorū p̄ totū aerem se multiplicēt. Et qz qd̄ oculus i corpore: hoc ē intellectus i aia: vt dicit d̄m. li. 2. c. 12. & vt p̄t b̄ri ex. 1. eth. sicut ad hoc: q̄ fiat visio duo requirunt. lūmē & ordinatio sp̄rū. ita ad hoc: q̄ sciamus vel intelligamus duo requirunt. p̄mo lūmē: qz intellectus n̄r pos sibilis qui eōia fieri sit i actu p̄ lumen intellectus agentis: qui eōia facere: vñ cōparat̄ intellectus agentis ad intellectus possibilē ē: sic cōparat̄ ar̄ ad materiā: vt p̄t haberi ex tertio de aia. Secūdo requirit̄: ibi ordinatio sp̄rū: qz sicut littere recte ordinate faciunt sillabas et orationes: que eedē alr ordinate nihil cōstitunt: ita eadem verba vno ordine prolata faciunt scire: q̄ plura alr nō aggenerat̄ sciaz. Duplr̄ ḡ alius p̄t docere aliu: q̄ntū ad lūmē: & q̄ntū ad ordinē sp̄rū: quā tū ad lūmē duplr̄: vel lūmē de nouo creādo vel creatū p̄fortando: & qz angelus nullū lumen in nobis creat: nec nāle: vt lūmē intellectus agentis: nec gratuitū vt lūmē fidei: & gratie: ip̄m tū lūmē cōfortare p̄t. Nā sicut carbō ignitus alio carbone ignito in sua ignitione magis roborat̄: sic lūmē intellectus n̄ri ad presenti am luminis sbe separate magis roborat̄: p̄t et̄ iaz angelus efficere in nobis ordinatiōē sp̄rū: reducēdo fantasmatā ordinate ad p̄ncipiū sensitiuū. Vtrū aut̄ in ip̄o intellectu n̄ro sp̄s cāre possit imediate: & quō: in secūdo patebit. Nūc aut̄ fm̄ q̄ spectat ad p̄fēs d̄m ē: hō aut̄ adhuc min⁹ p̄t q̄s angelus: qz nec p̄t lūmē creare: nec p̄t vt angelus luminē se vñire: p̄ qd̄ lūmē cōfortet̄: p̄t tū aliq̄ mō ordinē fantasmatū efficere: in quātū aliq̄ ordinate scribit̄: vel dicit. pp̄ que audiēs vel legēs mouet̄ ad sciaz capiēdā. Et ita p̄ q̄ deus docet p̄ oem modū: qz lūmē p̄t creare: & cōfortare: & p̄t ordinare fantasmatā & sp̄s: Angelus vero aliquo mō: qz lūmē p̄t cōfortare & ordinare fantasmatā: hō aut̄ in docēdo min⁹ facit: qz solū causat aliquo mō fantasmatū ordinatiōē: verū qz angelus & hō docēt i virtute diuina: & cedēt aliq̄ q̄ sol⁹ de⁹ doceat: Ad p̄mū dicēdū: q̄ solus de⁹ eā bz maxime vt ibidē d̄r: nō q̄ hō nullo mō eā habeat. vñ & solus de⁹ eā docet marie: & pp̄ hoc nō d̄ possessio hois qz nō p̄fecte habet ab hoie i vita. Ad secūm dicēdū: q̄ nō oportet: q̄ angelus causet h̄mōi sp̄s ad hoc: q̄ hō intelligat vel sciat: qd̄ p̄us nesciebat. sed sufficit q̄ fantasmatā q̄ erat abscondita in memoria: vñ la tētia in sp̄sbus reducāt ordinate ad p̄ncipiū sensitiuum. Ad tertiuū dicēdū: q̄ non vult Aug. q̄ nullo mō hō doceat fm̄ q̄ nō p̄ncipalr doceat.

Questio II

¶ Tūmo querē de fine huius scie. Et qz si nis aliquarū ē praxis: aliquarū ē speculatio sic p̄t pater: ex. 1. eth. & 1. meth. Que ramus. vtrū ista scia sit practica vl speculatiua. Et vñ q̄ sit practica: qz d̄r. 1. eth. i. finis scie moralis nō ē scire: sed actio: sed i ista scia marie docemur de moribus: ḡ hui⁹ scie marie finis ē actio: s̄ cū? finis ē actio: ipsa ē p̄ctica: ḡ & c. Pre terea: vita vñ eē forma i vnoquoqz. Sed fidei n̄r tribuit̄ vita ex bonis opib⁹: qz fides sine operibus mortua est: vt d̄r in cano. Jaco. Cum ḡ ḡ de eis d̄ sit fides. de quib⁹ ē theologia: p̄fectionez recipiet sacra pagina ex bonis opib⁹ vt recipit fides. Sz vñ quod qz ordinat̄ ad suā p̄fectionē. vt ad finē: ḡ finis

sacre pagine ē operatio. Pre terea: scie q̄ sunt: vt boni fiam⁹ sunt practice: s̄ ista maxime ē talis. ḡ & c. In cōtrariū ē: qz de marie speculabilib⁹: marie ē scia speculatiua: s̄ de⁹ ē maxime itelligibilis. & speculabil ḡ marie de eo est scia speculatiua: s̄ deo est ista scia: ḡ & c. Nūc aut̄ ita ē q̄ in vna re diuerfos fines aspiciamus: oportet vñ illoz ad aliū ordinari & ille ad quē aliq̄ ordinat̄ d̄r finis vltim⁹: qui ab alijs sic distinguit̄: qz oia alia mouēt i virtute eius: & in oib⁹ alijs ip̄e intendit̄. Ip̄e aut̄ nō mouet in virtute aliq̄: nec alia intendunt i ip̄o: ē. n. in finib⁹: sicut i agētibus. vñ sicut oia agētia scda mouēt in virtute agētis p̄mi: & nō eōuerso: pp̄ q̄ virt⁹ agentis p̄mi ad oēs effectū se extēdit: & cuiuslibet actionis ē eā: nō tñ alio ruz virtus se extēdit ad oēs effectū: nec eā actionis cuiuslibet: alioz ita finis vltimus nō mouet in virtute alioz: sed alia mouēt i virtute eius & ip̄e in oib⁹ intendit̄. Alij aut̄ fines itendunt fm̄ aliquē modū: Et qz videm⁹ sacram paginā plura intēdere: o3 diuerfos eē fines scripture sacre. Intēdit̄. n. per eam bona operatio. naz finis moralis vt dicebat̄: ē actio Ipsa aut̄ potissime de morib⁹ d̄cimit̄. R̄nusz in ea intēdit̄ speculatio: qz de sume speculabilib⁹ tra erat. Intēdit̄ i ea dilectio: qz finis p̄cepti charitas: ḡ ḡ euz diuersi fines in ea intēdant̄: o3 vñ istoz ad aliū ordinari: & vñ illoz p̄ncipalē eē finis p̄ncipalis. vt dicebat̄ ab alijs distinguit̄: qz ip̄e vbiqz intendit̄: aliū aut̄ nō: & qz dilectio & charitas in tota sacra pagina intēdit̄: qz in ea pendet lex & prophē. p̄ncipalis. n. finis in sacra pagina intēdit̄ ē iducere homines ad dei. & p̄proximi dilectionē. Qd̄ aut̄ vñ i sacra pagina charitas itēdat̄ manifestat̄ Aug. in q̄dam tractatu de laude charitat̄: dicens. Si ḡ nō va cat oēs sacras paginas perscrutari: oia iuoluta ser monū euoluere: oia scripturarū secreta aperire & penetrare: tene charitatē vbi p̄dēt oia: ita teneb⁹: qd̄ ibi didicisti: tenebis et̄ qd̄ nō didicisti: & sequit̄. i eo qd̄ in scripturis itelligibilis scriptura p̄. in eo qd̄ itelligibilis charitas later: ille itaqz tener: qd̄ pater: et qd̄ later in diuis sermonib⁹ q̄ charitatē tenet i moribus. Et qz a fine dignū ē oia denominari: vt d̄r in .2. de aia: ergo ab eo: qd̄ potissime ē finis: ab eo potis sine res appellari debet. Et qz charitas ē simplr̄ finis sacre pagine vt probatū ē: qz vbiqz in ea intēdit̄: vt p̄ncipalis finis: ab ea denominari debet: & qz charitas ē i affectu nō in intellectu. Intellectus aut̄ diuiditur fm̄ speculatiuū & practicuū: theologia: nec speculatiua: nec practica. pp̄rie d̄i c̄i d̄z: sed affecti ua: qz ad affectionē p̄ncipalr inducit: & ideo bene d̄ctū ē: q̄ magis ē sapia ex eo q̄ ad saporē diuozū idu cit: ḡ ex eo: q̄ diuina sapere facit. Si tñ querere vtrū sit magis practica: q̄ speculatiua: vel eōuer so. R̄nderi d̄z: q̄ magis ē speculatiua: q̄ p̄ctica. qz visio diuina magis p̄ncipalr respicit bitudinē ad quā ordinat̄ ois n̄ra cognitio: & potissime sacra pagina: quā faciat opatio Ad p̄mū dicēdū: q̄ finis hui⁹ scie aliq̄ mō ē actio: vt patuit: n̄ tñ simplr̄: qz nec simplr̄ moralis extitit. Ad secūm dicēdū: q̄ si fidei tri buit̄ perfectio ex bonitate operis: h̄ non ē simplr̄ qz & ip̄m opus bonitatē. quā habet a charitate habet: in tra illud p̄ma ad cor. 13: si tra didero corpus membra vt ardeaz: charitatē aut̄ n̄ habuero nihil mihi p̄dest: & iō charitas d̄r forma virtutis: nō op⁹ Ad tertiuū dicēdū: q̄ scia ista ē: vt boni fiamus: s̄ bonitas n̄ra d̄ q̄ bicloq̄mur n̄ ict̄ nobis ex operib⁹:

Theologia in q̄ affectiua q̄ nec speculatiua nec practica de pp̄rie & si ad speculatiuū intēdit̄ magis p̄ ad p̄ctiū

sed et infusio: et ideo h ille modus arguēdi valeret
 fm modū traditū a pho in. 2. eth. qz ex frequenti be
 nefacere finis boni: nō tñ valet fm modū theologi
 cū fm quē ex eo q boni sumus bona facimus. Ad
 primum in cōrariū dicendū. q scia ista dicit specula
 tiva per cōparationē ad prax: magis tñ affectiva:
 vt dicitur est: et q dicit: q est de maxime speculabili
 vita ē de maxie amabilibus: imo fm q ad presentē
 vitaz pertinet cui statim cōcessa ē: ista scia magis atti
 git ad amorem: qz ad cognitionē: iuxta illud bug. 6.
 c. super au. Jct. dilectio supereminet scie: et maior est
 intelligentia: plus. n. diligit qz intelligit: et irat dile
 ctio et appropinquat. vbi scia foris est. Ad aliud
 dicendū: q visio est tota merces: nō simplr: sed prout
 se extendit ad affectionem: vt suo loco patebit.

prolog^o

Epictetes) et: magis huic op^o pre
 mittit quēdā prologū: i quo volēs
 inducere auditores et lectores ad
 amorem hui^o operis: pns op^o triplr
 cōmēdat. primo ex eorū d quib^o
 determinat dignitate. Secdo ex
 modi procedendi rationalitate.

Tertio ex fructu: quā ide hēbim^o: et utilitate. Istuz
 triplicem modū cōmēdat: sciaz tangit pbs in prin
 cipio de aia: primo qz dicit illam sciam eē honora
 bilē ex sibi. dignitate: et hoc quātū ad primum modū.
 Secdo cōmēdat sciaz de aia et certitudine et rōna
 bilitate: et hoc quātū ad scōz. Tertio ex fructu et uti
 litate: et hoc quātū ad tertiu. Et id post primas du
 as cōmēdatiōes subdit tertiā. dicēs. vt aut et ad ve
 ritatē oēs: cognitio ipius maxie proficere: pp hoc: p
 sens. plozus diuidit in ptes. 3. primo n. ponit ma
 terie huius operis dignitas. Secdo subiūgit mōi p
 cedēdi rōnabilitas. Tertio amicitia fructus et utili
 tas. scda ps incipit ibi (hoy. igit et deo odibile ecclaz
 et) tertio ibi. nō igit debet hie labor: et. Digni
 tas materie alicui^o op^ois triplr iueſtigat. p^oio ex no
 stro defectu ad illā et tenuitate: qz ad ea q sunt mani
 festissima in nā se habet itellec^o n^o: sicut oculus no
 etne ad lucē diei: vt dicit. 2. meth: et ideo quāto ma
 gis sumus tennes ad aliquā māz ptractandā: tanto
 illa mā ē magis digna. Secda via ē ex remotiōe a sen
 sibilit^o: siue ex rel arduitate: qz quanto res ē magis
 ardua: tāto dignior: et nobilior: pp hoc eludif. 6. me
 th. q metaphisica ē nobilior ceter. et pma a dignita
 te: qz ē de maxime abstracta et de rebus arduis. Ter
 tia via ē ex iudozū dtractiōe et mordacitate: qz quā
 to mā ē magis digna: et magis ardua: tāto magis la
 ter: et quāto magis latet: tāto hoies facilius mētūf
 detrahēdo et mordēdo doctrinā de eo traditā: et ideo
 scribit circa finē. 4. eth. vbi determinat de iactāria
 et ei^o remedio: q hoies de facili mētūf: vbi in men
 dacio cōprehēdi nō valēt: pp hoc in oñdendo huius
 op^ois mē dignitatē tria fac: p q triplr hoc oñdit. Pri
 mo ex sua tenuitate. Secdo ex op^ois arduitate. Ter
 tio ex dicitū mordacitate. Secda ibi: (ardna scā
 dere.) Tertio ibi: (n valētes studiosozū fratru.) Et
 qz quodlibet istozū ex quib^o oñdit huius op^ois mē di
 gnitas habet rōnē difficilis et retractiū. nullibet re
 tractiū adiūgit suū incitatiū: nā p retractiūz ex
 sua tenuitate adiūgit desideriu pficiēdi Cōtra ali
 ud ex op^ois arduitate adiūgit mercedē a xpo pmissā.
 Cōtra tertiu ex iudozū mordacitate adiūgit p
 fectū fratru et sociozū: dicit ergo pmo (Cupietes.)
 supple pficere et adiscere. (aliqd de penuria ac te
 nitate nra.) i quotriplicē suū defectū denotat. Pri
 mo: qz dicit aliqd mltā et magnalia. Secdo: qz sub
 dit de penuria. Tertio: qz addit tenuitate: primum

pōt referri ad defectū ingenti: qz hoies alti ingeni
 multa et magnalia possunt: ipse aut pp humilitatē di
 cit se solū posse aliqd. (penuria.) pōt referri ad defe
 ctū vsus scie vel eloquentie: qz penuria videt: reruz
 exteriorū: et p dicta i exteriorē sciam trāfundim^o.
 Tenuitas) referat ad defectū ipi^o doctrine vel scie:
 qz tenuitas rerū interiorū vt eē: et scia inter iteroza
 cōputat. De ista tenuitate sua. cū paupcula vult mi
 tere aliqd in gazophiliū dñi: in quo alludit bistori
 e q tangit luc. 21. gazophiliū dicit archa: vbi po
 nebat thesaurus et oblationes: siue loc^o in quo illa ar
 cha erat: et dicit qz gazo: qd ē diuitie in lingua plica et
 philase. qd ē seruare: quasi seruatoriū diuitiarū.
 Istud aut gazophiliū dñi ponit h. p. sacra scriptu
 ra: vbi diuitie spūales: rōes. s. p. qz sacra scriptura
 defendit: ponunt. Posita dignitate huius op^ois ex
 magis tenuitate et posito magis icitatio ex pficiēdi
 cupiditate. Sequit scda rō: dignitatē ex mē arduita
 te cū subiūgit. (ardua: et.) Que pars pōt diuidi
 in partes tres: qz primo ponit rō dignitatis: p qd
 habet difficultas et retractiū ad hoc op^o faciēdū.
 Secdo subiūgit incitatiū ad op^o pficiēdū: ibi. (cō
 sumatiōis fiducia.) Tertio incitatiua et retrabētia
 pparat ad se inuicē: ibi. (delectat nos: et.) dicit q
 (ardua scandere) .i. diuina ascendere: dñi vna ar
 dua pp eorū sublimitatē: ad ea scādū: qz p quosdā
 gradus ascēdēdo ad ipsa ptingim^o. Isti gradus. 4.
 sūt: qz p^oio debem^o relinqre sensibilia: pp qd vna ex
 cedūt sciaz nales. Secdo debem^o preterire ea q sunt
 i sensibilib^o: pp qd excedit mathematicā. Tertio d
 bemus trāscendere ea q hnt sensibilia ptes sui sibi: q
 pp supra metaphisicalia theologica collocat: et his
 gradib^o ptransitū i quarto gradu vna cōpicimus
 Assignant gradus et alr: qz prim^o ē sensus: scōs est
 phantasia. tertius rō nālis: quos gradus scādū: cū
 imus ad vna. (ardna scandere.) ē ad vna ascen
 dere. (op^o vltra vires nras agere presumpim^o).
 qz nisi initeremur vno auxilio: nō sufficeret intel
 ctus. Deinde ponit icitatiū d illud retractiū cū di
 cit. (cōsumatiōis fiducia laborisqz mercedē i sama
 ritano statuētēs.) qui samaritanus platis in cura
 tiōe seruauit. (duob^o denariis superoganti) hoc ē
 super expēdenti vltra sumā dictā. (cū ta reddere pro
 fessus ē.) Iste samaritan^o rps est. Semiuinus: il
 le ē hō p peccatū expoliat^o gratuitis: vulneratus i
 nālibus: duo denarij: sunt duo testamēta: opera sup
 erogatiōis: sunt ea q ad expositionē duozū testamē
 tozū cōponim^o: et qz magis talē cōpositionē fecit: spe
 rabat habere mercedē a xpo q superoganti cuncta
 reddere. p fessus ē. Deinde dicit. (delectat nos: et.)
 vbi cōparat retrabētia ad icitatiua. Et duo facit
 primo cōparat ea ad se inuicē. Secdo oñdit incitati
 uua vincere zelū. scda ibi. (quā vincit: et.) dicit q
 (delectat nos veritas pollicēt) quātū ad scōz icita
 tiū. (Sisterret inensitas labor.) quātū ad scōm
 retractiū: qz opus vltra vires assumpserat. (desi
 deriū hortat proficiēdi.) quātū ad pmiū icitatiū:
 qd notauerat cū dixit: (cupietes.) Sz dhortat ifir
 mitas deficiēdi: quātū ad primum retractiū: qz sen
 tiebat se tenuē: et penuriā hntē. Deinde ponit ici
 tatiūz victoria cū dicit. (quā vincit: et.) quasi dicit
 retrabētia pugnēt: vt opus nō incipiat incitatiua: tñ
 vincit: vñ dicit. (quā.) .i. infirmitatē suē labori imē
 sitatē q retrabētia sūt (Aincunt zeius domus dei.)
 hoc est amor intensus: quē habeo ad ecclā. (quo
 s. amore intēso. (inardescētes.) .i. inflamati fide)
 nram aduersus errores carnalium atqz aialium homi
 nūz: per carnales possumus intelligere errantes p
 pter corporales voluptates: per animales errantes

pp intellect⁹ depreffionem: qz sensibilib⁹ immerfus nō sapit q̄ dei sunt animal homo. (dauidice turr)⁹: hoc ecclēsie siue sacre scripture. (clipeis). i. rōnibus munitaz ostendere. quia ratios quas adducit: sanctorū sunt: vnde fidē nostrā non munit clipeis turris dauidice: hoc est rōnibus sacre scripture: sed potius munitā ondit a sanctis. (ætheologicaz inquisitionū abdita apire.) quātū ad tres libros. (nec nō z sacramētoz ecclēsiasti⁹ coz. p. modulo itelligētie nostre notitiā tradere studium⁹.) quātū ad materiā quartilibri. (Non valētes.) positis duab⁹ rōnibus p. quas colligit dignitas huius doctrine q̄ retrahētia sunt: vt patnit: et additis duob⁹ incitantiis: hic ponit tertiā viā: ad inuestigādā dignitatez hui⁹ operis q̄ est tertium re tractuum: ibi. (Quāuis nō ambigam⁹ zc.) dicit q̄ (Nō valētes studiosozū fratruz votis.) hoc ē desi derijs. (imre resistere: eoz ī rē polaudabilib⁹ studijs lingua ac stilo nos seruire flagitātū.) siue rogan⁹ tiaz: quas bigas in nobis agitat xpi charitas: biga bige est curruz hīs duas rotas: z sicut p. curruz vehitur aliqd̄ mediātibus rotis: ita p. linguā z stilo. qua si p. duas rotas. biga: h̄ est: sacra scriptura: amagistro in discipulū transfundit: z has bigas charitas xpi agitat: ita q̄ charitas ibi se habet: quasi bos vl equ⁹: sacra scriptura se habet vt biga: stils z ligula se habet vt rote: que verba sumpta sunt ab Aug. in principiotertij de tri. Deinde ponit retractū: cir ca qd̄ duo facit: qz pmo ponitur detractū loquaci tas. Secdo ponit detractū cā: ibi. (Quia dissentientibus zc.) dicit ergo. (Quis nō ambigam⁹ oīm humani eloquiū sermone calumnie: atq̄ cōtradi ctiōi emulorū.) siue iudozū (semp fuisse obnorū.) i. suppositū siue substratū. Deinde ponit dictionis cā: circa hoc duo facit: qz pmo ponit dictā cāz. Secdo subdit tales cōtradiutores veritatē nō cōsequi: ibi (Qui nō rōnī zc.) circa primū duo facit. qz pmo ponit cā itris: ca Secdo extrifeca: ibi. (q̄ de zc.) dicit ergo. (qz dissentientibus voluntatū motibus dissen tiens quozq̄ terret aiorū sensus.) q. d. ex malitia i affectu gignit ecclētas in intellectu: (vt cū dictū oē ve rione perfectū sit: tñ dū aliud alijs: aut videt) quātū ad cecitatē in intellectu (aut placet.) pp malitiā i affectu (veritati nō intellecte.) Quātū ad primū. (vel offendit.) Quantuz ad scdm. Nā aliquis ex veritate offendit: qz mala voluntas eius respēndit tur (Impietaz error obmittat.) Quātū ad intellectū (ac volitatē iudicia refultet) quātū ad affectū. De inde ponit cā extrifeca cū dicit: (quā.) i. iudiciā siue detrabendi volitatē. (deus huius seculi.) hoc est diabolus. qui dicit p. princeps mundi: hoc est munda noz hominū. operat in filijs diffidentie: vt habetur ad eph. z. Tunc sequit illa pars. (qui nō rōnī) in q̄ ostēdit tales n̄ asleq̄ veritatē: Circa qd̄ tria facit: pmo ostēdit tales veritatē nō cōsequi. Secdo ma nifestat eos nō cōcordare. cū modis sequentium ve ritatē: ibi. (nō veri. zc.) Tertio ostēdit eos in suis dictis falsitatē habere: ibi. (habēt rōnē zc.) Qd̄ aliquis nō cōsequat veritatē: triplex est cā. pmo: qz nō sequit regulam rōnis. z quantū ad hoc dicit: (Qui nō rōnī: volūtate subiūciunt) Secdo qz doctri ne studij nō impedit. Et quantū ad hoc subdit: (nec doctrine studium impendunt.) pmo pmo impedit inueniens. pmo pmo addiscēs. Ter tio impedit si nō equat ea que sunt in mente rebns: sed res vult ad equare bis: que sunt in mēte. Et quātū ad hoc subdit. (Sed bis que somniauerūt sapiē tie verba coaptare vincunt.) Deinde sequitur illa pars. (nō veri.) In qua ostēdit modum istozum

discordare a modo sequentiū veritatē. Et duo facit pmo facit hoc. Secdo epilogat: ibi. (quozū profes sio.) Circa primū tria facit: qz triplex est modus se quentium veritates. pmo qz debet rōinari pp ve ritatem: nō propter placita: z quantū ad hoc dicit. (Non veri. s̄ placiti rōinationē sectātes.) Secdo qz hoc debent facere vt veritatē intelligant. non vt positionem defendāt. Et quantū ad hoc subdit. (quos iniqua voluntas nō ad itelligētiā veritatē. s̄ ad defen. pla. icitant.) Tertio hoc debet facere vt doceant veritatē: nō vt cōuertant ad fabulas: z iō subiūgit. (nō de doctrina. veritatē s̄ ab ea ad fa. cō uert. au.) Deinde epilogat quantuz ad bec tria. d. (quozū profes. est ma. placita q̄ docenda cōquirē.) z hoc quantum ad pmo (Nec docēda desiderare.) quantum ad scdm. (Sed desi. doc. coap.) quantum ad tertū. Deinde cū dicit. (habent) ostēdit eos in suis dictis falsitatē habere: z tria facit: pmo ostēdit: qd̄ dictū falsuz est in se. Secdo q̄ est falsuz: i cōparatiōe ad alia: ibi. (falsē doctrine institūtis.) Tertio ostēdit eos cōtra veritatē bellare: ibi. (qui cōtentioni) falsitas eozū deprehendit triplr. Nā falsum inequationem dicit. pmo falsitas eozū est: qz superficies nō cōcordat profundo. Et quātū ad hoc dicit. (habēt rationem sapientie in supersti tione.) i. in quādā superficē. Et sequit. (quia fidei defectionē sequit. hipoerisis mendax.) quia exte rius protendunt veritatē: in profundo mendaciuz. Secdo: verbis nō cōcordat cōsciētia. z quātū ad h̄ subdit. (vt sit i. verbis: pietas: quā amittit cōsciētia.) Tertio: qz ipsa verba adinuicē nō cōcordāt: z quātū ad hoc subdit (ipsamq̄ simulatā pietatē: oī verbo rum mendacio impiā reddunt.) Deinde cum dicit (falsē): ostēdit falsitatē istozū d̄ alia. z pmo cō tra fidei sanctitatez: cum dicit. (falsē doct: institūtū fidei s̄ctitatē corūpere molientes.) i. desiderātes vel niretes. Secdo quātū ad ipsos fidei susceporas: cum subiūgit (auriūq̄ puriginē: zc.) dicit enim doctrina eozū purigo: z modus nouellus: qz cum fabule sint z fabula cōposita sit ex miris: generatur quidaz puritus in anribus: semper audiendū noua. Deinde cum dicit. (Qui cōtentioni zc.) ostēdit eos cōtra veritatē bellare. Et duo facit: pmo facit q̄ dictū ē. Secdo cāz assignat ibi. (Int veri: zc.) dicit ergo (qui) s̄ detractores. (cōtentioni studētēs p̄ra veritatē sine federe.) hoc est sine pacto: sed cuz cla moribus solum. (bellant.) huius cām subdit dicēs (Inter veri nāq̄ asserionē.) quantum ad veraces: (z placiti defensionē): quantum ad detractores. (p tinat pugna ē: dum se veritas tenet.) z se volūtas est. t. (boz igit zc.) Assignata hui⁹ oper. materie dignitate sequit assignare ipsius quantū ad moduz rōnabilitatem: rōnabile opus est ex eo: q̄ per cām. incedit. Et ideo quattuor facit s̄z quadruplicē cām pmo ponit causā finalem. Secdo efficientem: ibi (in labore.) Tertio mālem: ibi. (ex testimonijs.) Quarto formalē: ibi. (in quattioz.) circa primū duo facit: s̄m q̄ duplicem s̄m assignat. pmo opi lare ora cōstituentiū odibile ecclēiaz: siue instantiū diabolū ne virtus nequitie in alios effundant: qd̄ ha bet cum dicit. (bozū zc.) Secdo veritatē elucidare qd̄ notat cuz subiūgit. (z incernā em̄ in cā: ex no.) postea: notat cā efficiēs cū d̄. (in labore mul to. ac. su. no. deo prestāte) quantuz ad cām efficiē tē pncipalē. (cōpegimus.) quantum ad instrumēta lem. Notat cām mālem cū subdit. (ex testimonijs veritatē in. e. s̄m.) Deinde cū dicit. (in quattuoz.) subdit cām formalē. z duo facit: s̄m q̄ duplex est cā formalis: distinctio capitulozū siue forma tractat⁹:

qđ notat cū dicit. (in .4. libris distinctū). Et moduz tractandi: quod habet: cum subiungit. (in quot zc) Circa qđ .5. facit: fm qđ circa .5. eius modus versat primo est exēplozū positiois. qđ habet cū dicitur. (in quo .ma. ex. zc.) Secūdo est fraudulentie hereticozū in pbatiois: qđ habet cuz dicit. (in quo p do minice fidei sincerā p fessione viperee doctrine: zc) Dicit doctrina hereticozū doctrina viperea: qđ par iedo filios: percutit: vel vipereat: qđ par iur: in eo qđ cestui violētiā faciunt. Tertio ē aditus veritatē manifestatiōis: ibi. (additū monstrāde veritatē cōple ri). i. cōplectentes. Quarto est particula erroris vi tatiōis: ibi. (nec periculo: zc.) i. quo dicit se tempa to inter vtrūq; moderamine vtētez: qđ inter errores Arriū qđi separantē subfātā. Et sabellij qui cōfusi psonas. Quinto ē patrum limitib; adbesiuus: ibi. (Sic vbi parum vero: zc.) Tunc sequit illa pars. (nō igit debet.) In qua ondit huius opis vtilitatē: z quatuor facit: fm qđ quadrupl; opis hui; vtilitas colligit. pmo ex ipsi; vtenitate: qđ notat: ibi. (nō igit debet bic laboz.) Secdo ex ipsius firmitate: qđ hoc opus ē per patrum testimonia pfirmatū: ibi. (ap; positiois eozū testimonijs) tertio ex ipsius pfundita te: ibi. (In hoc aut tarctatū nō so. p. lec. sed etiā li. cor. desi) z dicit libris: qđ liber est sui gratia vt dī. r. metha. tunc ē libri correctoz qđi gra correctionis nō inuidie z impgnationū corrigat: z sequit: (vbi pro fundo veritatis: zc.) Quarto z vltimo vtilitas huius operis colligit z ipsius ordinabilitate qđ notat: ibi. (vt aut tūc qđ querit zc.)

Quest. I

Uper littera primo dubitat de eo qđ dicit (ardua scandere.) Contra: eeccl. 3. altio ra te ne quelicris. Rñō: verum ē inuisus proprio auxilio: sed nō inuisus diuino auxi lio: vt magister. Itē dicit se presumpsisse in agen do hoc opus: sed presumptio est peccatum: ergo zc. Rñō: qđ psumptio erat respectu propriam vritū sed nō respectu diuini auxilij vel presumptio erat: qđ pze alijs sumptio: qđ plus dixerat qđ ali; Itē dicit se supererrogasse z addidisse: Coñ. dam. i. li. c. 1. oia que tradita sunt nobis per legē z propbas. z aplos: z euangelistas suscipim; z veneramur z cognosci mus nihil vltra hoc inquirētes: Rñō: nihil vltra pziū: sed nō nihil vltra expositiū z declaratiū sicut fecit magister. Itē dicit ebaritatē dei ipsius agitate Coñ: nemo scit vtrū odio vel amore dignus sit. Rñō: vō. ibi ebaritatē appellat intēsus amorē nō gratuitū. Itē in assignādo tria retractiua: z in citatiua nō tenuit ordinē rectū: qđ in primo z tertio incitatiua premisit retractiuis: in scdo retractiū in citatiuo. Rñō: quia primum z tertium retractiū nō habent rationem boni z desiderabilis: z ideo ea premisit: cum vilo modo moueant appetitum. Sed p; retractiū bz rōez boni z desiderabil. Itē dicit veritatē aliquos offēde: z eā aliquos odire. Coñ qđ vilo mō bz rōz malinullo mō bz vñ beāt odio. Rñō qđ veritas i se nō odit s; i suis effectib; ignitū malitiā aliquozū pdit. Itē dicit hēricos oi mēdacio verbo rū ipiā reddē silatā pietatē: qđ dicit eozū nō ē aliq; ve ritas qđ nō ē possibile: cū nulla doctrina sit qđ nō p̄det aliq; vera. Rñō: qđ si verba i se vera erāt cōpata: tñ ad itētiōē: erāt falsa i quo imitatē p̄zeo z diaboli qđ z i aliqñ vera dic: tñ semp ea dic itētiōē fallēti: s; Aug. 4. de tri. c. 17.

Dist I

(Eteris ac noue zc.) Finito probe mio sequit tractatus. In quo magi ster duo facit primo premittit que dam ad preliterationem eozum que di cunt in toto ope. Secdo erequit de in

tento. scda: ibi. (hoc itaq; zc.) In pncipio scde di circa primū tria facit: qđ primo distinguit libros huius operis. Secdo circa p̄acta mouet q̄stioes. Ter tio: in sūma recolligit qđ dixerat de librozū distincio ne scda: ibi. (Notandū vero) tertia: ibi (oīs igit) circa primū duo facit: qđ primo separat trium libro rū māz a mā quarti. Secdo separat tres libros pri mos ad inuicē scda: ibi. (id ergo in rebus: zc.) cir ca primū: duo facit primo ponit vnaz distinctiones scdo vñū mēbzū illius distinctionis subdiuidit: scda ibi. (Eozū aut) circa primū: duo fa cit. primo disti ctionē ponit. scdo membra manifestat: ibi. (prope aut.) dicit ergo: qđ sacra pagina versat circa res z signa: qđ oīs doctrina circa hoc versat auctoritate Aug. in quo distinguit quartus: qui est de signis: a tribus primis qui sunt de rebus. Deinde cum dicit. (proprie aut.) diffinit quid sit res: z quid signū: z p; Tunc sequit illa pars. (eozum aut:) in qua subdi uidit alterū mēbzū. z tria facit primo ponit subdi nitionē: scdo cōparat rem ad signū: ibi. (omne igit) tertio adaptat distinctionē primā ad propolitiū: siue ad ordinē librozū: ibi. (cūq;) Subdiuidit primo illō mēbzū ditionis. s. (signū) dicēs: qđ aliqđ signū ē: qđ solū significat: vt sacramēta legalia. Aliqđ: qđ nō so lum significat: sed etiā cōfert: vt sacramēta euange lica. In quo ondit de quib; signis dicit minā in. 4. qđ de cōferentib; pncipalr. Deinde cū dicit. (omne igit) cōparat signū ad rē. ondens: qđ omne signū ē res. qđ si nō eēt res: eēt nihil: z ita nihil significaret: nec eēt signū: sed nō eōuerfo: oīs res ē signū Deinde cū dicit: (cūq;) addaprat distinctionē primā ad pro positū. v. qđ sacra pagina versat: circa res z signa: z qđ pmo determinabit de reb; vt in trib; p̄mis libris z postea de signis vt in quarto. Tunc sequit illa pars. (Id ergo.) In qua distinguit mām triū libro ruz. Et duo facit. primo: premittit distinctionēz per quā habet triū librozū distinctio. Secdo manifestat qđ dixerat. (Ille quib;) dicit qđ: qđ quedā res sunt quib; est fructūz. In quo habem; mām primi libri que ē de fruibilib;: alie quib; vtēduz. In quo habem; mām. z. qđ de vtilib;: alie quib; fruunt z vtunt. Tunc se quit illa pars. (Ille quib;) In qđ declarat: qđ in dis tinctionē tetigerat. Et tria facit. primo dicit qđ sunt fruibilia: qđ qđ nos bonos faciūt. Et qđ vtilibilia: qđ p̄ ad beatitudinē adiunamur. Secdo: ibi. (Res vero) ouenit qđ sūt res qđ fruunt z vtunt: qđ nos z angeli: Ter tio: ibi. (frui autē.) diffinit quid sit frui: z qđ vti. Et duo facit. primo facit qđ dicitū ē: z p; Secdo magis in spālī declarat fruibilia: z vtilibilia: ibi. (res q; zc.) circa qđ tria facit: fm qđ tripl; hoc declarat. primo fruibile ē de; ipse. vtilibile: mūdus. Secdo: ibi. (Idem in eodē.) qđ fruibile ē qđ ē incōmūtabile cetera sunt vtilibilia. tertia: ibi. (idem in libro de tri.) dicit fruibile eē in quo quiescit appetit;: vtilibile vero qđ ad ali ud refert. Deinde sequit. (Notandū vero.) i quo q. mouet. Et quatuor facit: fm qđ quadrupl; q. mo uet. primo quātū ad statū fruentiū. Secdo quātū ad oba fruibilia. Tertio: quātū ad ipos fructes. Quar to quātū ad instrumenta p que sit fructio: Secda: ibi. (sed cū de.) tertia: ibi. (cū aut boies.) quarta: ibi. (his cōsiderādūz.) circa p̄mū: duo facit. primo mo uet. qđ Secdo soluit: ibi. (hic q;) dicit qđ pmo: qđ frui ē cū gaudio vti: nō reifed spei: Ideo frui ē spēalius qđ vti. Et quibus verbis orit. q. qđ sci in via nō fruuntur: cū habeāt spez eterni boni: nō rē. Deinde cuz dicit. (hic q;) soluit z duo facit: fm qđ dupl; soluit. Secda: ibi. (pōt ēt.) dicit ergo. qđ vti p̄fecte fruunt.

vitatores ipse: demū cū dicit. (pōt.) soluit alio mō
 qz etiā in via nō tm habem? spem: sed rē: qz lz non
 ipm eternū bonū videam? tñ ipsūm eternū bonū dili
 gūm? Deinde cū dicit. (cōstat g) soluit obiectiōz pos
 sibile fieri: quib? ē fruendū: dicens: qd fruendū ē solo
 deo: ceteri est vtēduz. Deinde cū dicit. (cuz āte)
 monet. q. quātū ad ipsos vtentes r: fructes: r duo fa
 cit: qz. primo querit: vtrū hō fruat boie. Secdo: vtrū
 deus: scda: ibi. (Sed cū deus.) circa p̄mū: qtuor fa
 cit. p̄mo querit. Secdo soluit. Tertio instat. Quar
 to instantiā remouet. Secda: ibi. (ad qd.) Tertia:
 ibi. (hnic.) Quarta: ibi. (qd ita.) die ergo: vtrū hō
 fruat boie. Deinde cū dicit. (ad qd.) soluit q nō: qz
 spēs nō ē ponēda in boie. Deinde cū dicit. (hnic) in
 frat per apostolum: qui dicit ad philomonez. ita ego
 fruar te frater i dño: Deinde cū dicit. (q ita.) soluit
 p̄ Aug. qz addidit. (i dño.) nō pprie fruebat bonie.
 Tunc sequit illa pars. (Sed cū.) In qua querit
 vtrū de? fruat boie. r quatuor facit. p̄mo mouet. q.
 dictā. r pz. Secdo: ibi. (Et pcedē.) soluit qd n̄ frui
 nobis: qz nō eget bono nro: nec ē verū: q nec fruat:
 nec vta? nobis: qz nos nō diligeret. Relinquit g: q
 vta?. Tertio: ibi. (neq tñ.) dat dñiam. fm q hō vti
 tur boie. r fm q deus: qz de? vtrū boie pp bonitate
 suā. sed nō hō pp bonitate suā. sed dei. Quarto: ibi.
 (nos aut.) pbat dñiam assignatā. r pz. possz ē: ibi
 assignari scda dñia vt patebit i obiecto: Tunc seq̄
 tur illa pars. (hic cōsiderādum.) In qua mouet. q.
 de virtutib?: vtrū eis sit fruendū: r duo facit: p̄mo
 mouet. q. r obicit ad eā. Secdo soluit: ibi. (dicim?).
 circa p̄mū: duo facit. p̄mo mouet. q. r pz. scdo: ibi
 (quibus dā: obicit.) circa qd duo facit. p̄mo obicit ad
 partē illā q virtutib? nō sit fruendūz duplr. p̄mo: qz
 nō sunt sūmūz bonū: quo solo ē fruendūz. Secdo: qz pp
 se nō sunt amāde. scdo: ibi. (alijs vero.) obicit in cō
 trariū fm opinionē aliorū: qui dnt auctoritate Am
 brosi: virtutes pp se amādas eē: tunc sequit illa ps
 (dicim?). In qua soluit r tria facit. p̄mo dicit eis
 nō eē fruendūz: qz pp beatitudinē diligūt. qd cōfirmat
 p̄ Aug. Secdo: ibi. (sed dicit instat.) q eis sit fruen
 dū: quia pp se diligēde sunt. Tertio: ibi. (ad qd.) In
 stantiā soluit: qd nō sufficit ad hoc: vt qd sit obz fru
 itionis: q pp se diligat: sed req̄rat: q ibi ponat finis
 dilectōis: qd nō cōpetit virtutib? nec voluntati: nec
 alijs q r equirunt ad fruētōz. Tunc sequit illa ps
 (oium.) In q p modū epilogi recolligit q dicta sunt
 continians se ad alios libros dicens: prius esse di
 cēdū de reb?: q de figuris r de fruētibilibus q de alijs
 q sunt materia p̄mi libri: r sic terminat suā distin
 ctionis: r lectionis.

26.
I

Via ad actū fruētōis r vsus: de quib? acti
 bus determinat i preseti distinctiōe. tria
 pcurrit. p̄mo ea per q act? elicunt. Se
 cūdo: oba ad q actus determinant. Ter
 tio agētia: quib? actus attribuit: Ideo tria quere
 mus. p̄mo de potētis: vel habitibus per que eliciū
 tur fruētio r vsus. Secdo de fruētibilib? r vtilibus.
 Tertio de vtētibus r fruētibus. Circa p̄mū
 duo querūt. p̄mo cui? act? sit frui. Secdo cui?
 actus sit tāq? habitus.
 P̄mū sic procedit. videt q frui sit act? intel
 lectus: qz pz p̄m in. 10. eth. felicitas ē specu
 latio r pprie habet eē in intellectu. Sed ad
 illā potētā p̄inet fruētio i q ponim? felicitatē: g r c.
 p̄mo sic: frui dicit quietationē quādā: sed rō do
 minat voluntati: vt patet per p̄m p̄ politū. r p̄ ma
 gistrū in p̄logo: qui reprehēdit eos q voluntatē rōni
 nō subiciūt: sed inferiora agentia nō dnt quiescere:
 cū moueāt mota. s. superiora: igi rō que dñari dicit:

dicit quiescere: r per oīs frui. p̄terea: p̄mo g
 tri. c. 13. dicit q visio ē vita eterna. r Jo. 17. bec ē vi
 ta eterna vt cognoscāt te: sed fruētio spectat ad illaz
 potētā: cui bñdō attribuit: g r c. Alterius vide
 tur: q p̄nciat ad oēs potētias: qz fm p̄m. 10. eth.
 vnicuiqz operi cōpetit delectatio ppria. Et sic loquē
 dus est de delectationib?: vt loquimur de opibus: s
 opus r actio attribuit cuilibet potentie: g r delecta
 tio: sed fm eundē in. 1. eth. Idem ē opus gñe bñus
 r bñus studiōsi: vt idem ē opus citbariste r studiōsi
 citbariste: ḡ eiusdē ē delectari: r bene delectari: p̄
 rōne: r perfectē delectari: r optime delectari: s
 in tali delectatiōe ponit fruētio: g ad quālibet potē
 tiā pertinet fruētio. p̄terea: fruētio ē quōdam p̄
 mū fm merita nobis exhibiti: s p̄ actū cuiuslibet
 potētie meremur: ḡ queibet potētia p fruētione p̄e
 miabit. Alterius vtrū: q nō sit vllius potētie: qz vt
 dicit: ē frui ipozatē delectationē: s fm nullas potētias
 in nobis apti natū sumus quiescere: g fm nullas po
 tentias fruemur. p̄batio assumptē: qz potētie in no
 bis vel sunt vles: vel sunt cognitiue: vel appetitiue:
 fm opera potētiarū nāliuz nō quiescim?. Nā vt scri
 bit: r. pbic. oē monēs pblicē mouet: si ḡ nāles sunt
 ille potētie. pblicē agēt: igi eaz actiōes r opa erūt
 cū trāsmutatiōe r motu: nec fm appetitiuas quiesci
 mus: qz bonū: qd ē obm earū: ē in reb? eē: vt p̄t hri
 ex p̄ho. 6. meth. Sed qn ē obm eē: requirit ibi aliqz
 mot?: vt cōmūgat virtus obo: nec quiescim? fm co
 gnitiuas: qz verū qd vt obm earū bz rōnem manife
 standi: nō quietādi iuxta illud p̄mi p̄iorum: o3. u. oē
 qd verū ē: ipm sibi oio manifestum eē: g r c. p̄te
 rea: si fruētio cōpetet et alr potētie denomiaret ab
 aliq potētia: sicut intelligere ab intellectu: velle a vo
 litate: sed nō denoiat ab aliq. ḡ cōpetit nulli. Qd
 autē soli voluntati cōpetat: pz p̄ Aug. d doctrina xp̄ia
 na: qui vult q eo fruimur: qd pp se diligim?: sed dili
 gere ē act? voluntatē: g r c. Ad hoc idē facit: qd dī
 in p̄ncipio: de doctrina xp̄iana: frui ē amore inbēre:
 qd soli voluntati cōpetit. Rñō: dō. vt pateat veri
 tas huius. q. duo declarāda sunt. p̄mo qd ipozata
 tur p hoc nomē frui. Secdo quō distinguunt potētie
 sic. p̄opter p̄mū notādūz: qz fruētio delectatōz ipoz
 tat. vñ Aug. s. 3. q. qdē. 33. frui ḡ dicimur ea re: d q ca
 p̄m? voluptatē sine delectatōz. r. 13. d. tri. c. 4. scri
 bit: q eo ē hō vsqz quo frui voluptate ipius in quo
 p̄sistit bñtudo. Ex isto p̄ qd frui requirit: seq̄ pz qd
 ē cognitio: qz nullus sine cognitōe delectat. vñ r. 10.
 eth. dī q aliq putauerūt delectationē eē sensus: vel
 mentē: qz nō sit sine mente r sensu: semp ḡ delectatō
 p̄supponit mente: hoc est cognitionem intellectu
 nam vel sensum hoc est cognitionem sensitiuā. Rur
 sum requirit: ibi frui: qd est quietatio r hoc duplici
 rōe rōe delectatōis potissime q requirit ad fruētō
 nē: tuz rōe obi in qd rēdit fruētio. Rōne delectatōis
 requirit: ibi quies: Nam vt dicit. 7. eth. delectatō
 magis ē imobilitas quedā r in quiete: qz in motu r i
 10. scribit: q delectatio ē rotum quoddā r pfectus: r
 nō requirit tps: vt p̄ficiat pp qd nō ē motus: qd oīs
 motus ē in tpe: r qz de rōne delectatōis videt esse
 quies: si p̄secta. sit delectatio: tollit oīs mot?. Et qz
 fruētio p̄fectā delectatōz importat. o3 in fruētione
 eē quietē. Itē hoc pz et ipō obo: qz fm Aug. de do
 ctrina xp̄iana. res quibus fruendū ē nos bonos faci
 unt: s bñtudinē nō diligim? pp aliud. r i obo beatitu
 dinis est quies. g ad fruētione quies requirit. tria ḡ
 ad fruētione requiruntur. cognitio delectatio r quies:
 q oia concludit Aug. 10. de tri. c. 10. dicens fruimur
 enim cognitū in quibus voluntas. ipis pp se ipsa de
 lectata cōquiescit. Potencie autē sic sic distinguunt

tar. qz quedam sunt rōnales z quedaz irrationales: Irroales dividunt. qz quedā rōni obediūt: quedā n̄ obediūt rōi: vt inuit phis. 1. eth. z dami. 2. li. c. 12. Ille q̄ sunt irrōnales rōni nō obediētes sunt potētie nā les: siue vitales. vt dami. dicit: ibidē. potētie aut ir ratiōales: rōi obediētes sūt irascibilis z cupiscibi lis. Potētie aut rōnales p̄ eētā: accipiēdo rōna le oē: qd nō ē oꝝganici. ē ipe appetitus intellectiuis z qz quilibet appetit⁹ presupponit snā cognitionē. si cut duplex est appetitus. sensitiu⁹ z rōnalis. ita du plex erit cognitio rōnalis z sensitua. Sunt ḡ. 5. gna potentiarū aie. Nāles: cognitioe sensitue. Ap pētie: sensitue. Cognitiue rōnales. z appetitiue. Siue intellect⁹ z volūtas. Potentiariū nāliuz. nō p̄ eē act⁹ fruitio. qz in actib⁹ suis tales nō cōsequūt de lectatiōz. cū nō cognoscant aliaz potētiaz. a volūta te nō pōt eē act⁹ fruitio. qz ille in suis actib⁹ nō dicit̄ tur quietari qd sic p̄. Nā q̄ aliqd agens n̄ quiescit triplex pōt eē cā. obm potētia z modus. Si. n. obm in qd aliqd ferē nō fit stabile. sed mobile. sic latuz nō quiescit. Insuper illud in qd ferē est stabile. z illud tū per qd ferē de se ē mobile. vel nō fertur i ipm̄ nō quiescibili. nō aggrātur. inde quies. Propt̄ primuz potētie sensitue taz cognitue qz appetitiue. p̄ se nō q̄tātur. Nāz oba eaz sūt res corporeales mobiles: z iō qz nō attingūt ad bonū immobile in quo potissime bz esse fruitio. nō cōsequūt eas quietatio. Propter fm̄ z tertiu. intellect⁹ etiā non proprie dī quietari p̄ actuz suuz. z rō est. qz in cognoscendo est mot⁹ reruz ad aiām. In appetendo. aie ad res. Est ḡ iste ordo q̄ res multiplicat̄ spetiez suā ad potētiāz n̄ras co gnitiuas. z p̄ tales similitudinez multiplicatā pueniūt ad intellectū n̄m. Illa aut̄ species in intellectu re cepta est initiuz motus z agens motū vt forma bal nci sine eiusdez alterius delectabilis est species ap prebensa: res aōt eē vt balneū ad quā monetur vo luntas. est finis mot⁹. vt manifestat̄ comētatoz. 12. metha. igitur p̄ oēm opationez intellect⁹ nō habet̄ qes. nec terminat̄ mot⁹ si finis mot⁹ ē i obo volūtaē qz ḡ p̄ seloquendo fruitio quietationū partes q̄ nō inuenitur i potētis nālibus. nō in sensu nec i appe titu sensituo: nō i intellectu. sed i sola volūtate. So la voluntas per se z p̄rie frui dicitur. Ad primū vō. q̄ ois felicitas possibilis nobis ex nālibus puri intellectu bz esse. qz talis felicitas. v̄ est act⁹ p̄udē tie vt ciuilib. vel sapia vt dēmplatiua. v̄ felicitas: tū quātuz ex ḡa dei cōsequimur. respectu cuius dī fruitio perfect⁹ est i voluntate q̄ i intellectu. Et iō frui nō ē act⁹ intellect⁹: sed volūtaē: qz nō dicitur re spectu felicitatē q̄ ē in intellectu respectu felicitatē q̄ cōpletius ē i volūtate. Si autē queratur quare phis in voluntate eam nō posuit. vō. q̄ vel eam nō cogno uit vel ad euz de ea determinare nō pertinebat. Pos sumus tamē si volum⁹ z alī soluerē: qz dato q̄ felici tas eēt i intellectu: ita qd ipse actus intellectus: esset felicitas. nō tū oportet fruitionem ad intellectum p̄ tinere. Nā fruitio delectationem iportat: z fz vo luntatem. z appetitum delectemur. Nā delecta tio cōplacentiam dicit. que ad voluntatem pertinet Ita aut̄ cōplacentia nō solum est respectu actus q̄ a voluntate elicitur. Sed respectu eius qui elicitur ab alijs potētis. vnde fz intelligere pertineat ad i lectum cōplacere sibi in intelligendo pertinet ad voluntatem. Ita dato q̄ felicitas ad intellectum p̄ tineret. fruitio tū respectu felicitatē p̄tineret ad vo lūtatē. Ad. scdm̄ vō. q̄ si intellect⁹ est altior: qz dī rigit. volūtas est altior. qz iperat. Et quietatio ma gis cōpetit iperanti dirigenti: que tamen potentia dicatur simpliciter altior non spectat ad presens:

Ad tertiu vō. q̄ visio ē tota merces. nō simplr. fz in ordie ad volūtatē: v̄ alī: dato q̄ visio eēt tota mer ces ad huc fruitio z cōplacentia. siue delectatio ad voluntatē pertineret. Ad illud qd probat: q̄ per tinet ad oēs potētiāz: vō. q̄ fz delectatio diuersifi cet fm̄ opinionē: nō tū oꝝ: q̄ eius sit delectatio cuius est operatio. Sed a potētis opationes egrediunt̄: z fm̄ singula opera z diuersitatuz opum voluntas vel saltē appetitus alijs in nobis diuersimode delecta tur: Vel possum⁹ dicē: q̄ dato: q̄ singlis potētis de lectatio cōpeteret: fz cōtrariū dicat ansoel. de cōcē ptione virginis ver. c. 4. nō tū ibi delectatio sufficiens ad fruitionē ponere. Ad aliud dicēdū: q̄ oēs potē tie premiabunt̄ fm̄ quādā redūdātā nō qd ad eas p̄rie frui p̄tineat. Ad illud qd pbat: q̄ nō perri uent ad aliqū: patet solutio: qz appetitus ē quietari in appetibili: fz appetibile sit distinctū ab appetitu. Preterea: illud appetibile respectu cuius dī frui tio: fz sit eē volūtatē: per dīaz formalē: nō ē eē ipaz per distantiā localē. Ad illud aut̄: q̄ obicit q̄ frui nō pertinet ad aliqū potētā: qz a nulla denomiā ē vō. q̄ id qd cōpetit potētie fz se denomiā ab ea vt intelligere ab intellectu velle a volūtatē: sed qd cō petit potētie p̄ aliud nō denomiā ab ipa. v̄ eligē: qz cōpetit volūtati: presupposito ordine rōnis nō de nomiā ab ipa: z scire qz cōpetit itellectui: presup posito bitu p̄ncipioz: nō denomiā ab eo: Et sic etiā frui cōpetit volūtati mediātē bitu charitatē.

Ad. 2

Secundo querit̄ cuius sit frui sicut bitus siue sicut virtutē: z v̄ q̄ a nulla virtute ne cesse sit egredi fruitioz: Nā fm̄ Aug. 10. d̄ tri. fruiunt̄ cognit⁹: quib⁹ volūtas delecta ta cōquiescit: igit̄ ad voluntatē p̄tinet frui: sed volū tas in se accepta nō includit bitū: nec virtutē: ḡ zc. Preterea: fm̄ phm. 3. eth. z dami. 2. lic. 22. volun tas ē ipsius finis electio z cōsiliū sunt eozū que sunt ad finē: sed ea respectu quozū dī eē potentia nuda n̄ egrediunt̄ ab bitu: vel virtute. fz volūtas potētā nū dā dicit. ḡ zc. Preterea: i finē mouemur nālī. fz ad ea in q̄ mouemur nālī nō indigem⁹ bitu regulātē: cū potētie nāles sint ad vñū vt scribit̄. 10. metha. ḡ zc. Alterius v̄: q̄ fruitio sit diuersarū virtutū: qz ad fruitioz cōtrrit̄ visio q̄ succedit̄ fidei. z tentio q̄ suc cedit̄ spei z amor qui elicit̄ a charitate: ḡ zc. Sed cōtra: si opatio egredī a potētā: ḡ perfectā opatio egredī a p̄fecta potētā: sed potētā bz perfecti p̄ per fectū habitū: perfect⁹ bitus potissime ē charitas: ḡ ad charitatē pertinebit fruitio: q̄ vel ē operatio per fecta: vel oīs ad operationē p̄fectam. Nō vō: q̄ sicut operari ē illud ad qd ordinat̄ eē: sicut ad aliqd cōplēmentū: z eētia a qua egredī eē in rebus creat̄ nō pōt i operationē: nisi per alī qd ei additū: vt p̄ po tētā: ita operari ē id: qd ordinat̄ ad operari perfe cte: tāq̄ ad sui cōplēmentū: z potentia a qua ipsum opari egredī i perfectā operatiōz nō poterit: nisi p̄ aliqd supadditū potētie. Tertio querit̄ alijs bitus supaddituz potentie ad hoc vt fiat p̄fecta opatio. p̄ fectio aut̄ operationis in delectatiōe cōsistit. vñ scri bit̄. 10. eth. q̄ p̄ficiat̄ operationē delectatiō: n̄ igit̄ egre dī operatio cū delectatiōe: q̄ est operatio perfecta nisi ab aliquo bitu. p̄ hoc scribit̄. 2. eth. q̄ signum gñati habitus est volūtatē z iustitā fieri in operi bus. cum ergo fruitio dicat operationē cum delecta tione: bona operatio aut̄ cum tali delectatione non habet eē sine virtute: necesse est fruitionē ad virtutē aliqū p̄tinere: Virtutuz aut̄ tria sunt gna: qz que dam sunt acq̄siste: quedā sunt infuse Acq̄siste au tē quas posuerunt̄ phī diuidunt̄ in intellectuales z mozales. vt patet ex sine primi eth. theologicē aut̄

virtutes sunt infuse: Sunt & alia virtutes morales: alique virtutes intellectuales: alique diuine. Ad virtutes morales non pertinet fructio. Nam ut hituz e fructio quietatione ipoztat: quietatio aut non e nisi i vltio z i termino: Cuz igit iste virtutes vt obm ppru re spiciant non bonu increatu: sed creatu qd est mobile: non ppric eis copetit quietatio: pp qd z tales virtutes cardinales nominari cofueuerut cuius nomio i positionis vna ro posset ee: qz sicut cardo est illud in quo hofius vertit: z quietatione non ipoztat. ita nec iste virtutes quietatione dnt: qz frui non est act? earu. Ad hec id e pot valere ro pbl. io. etb. qz fm b? boni sumus: fm qz deos imitamur. sed diu? non copetunt morales virtutes: qz ridiculum est dicere eos habere numismata: vel periclitari terribilia sustinere: z qz bntudo in ipsa fructioe cofistit: fructio non erit actus virtutu talium sicut nec bntudo. Rursum non possum? dicere. qz sit act? virtutu intellectuarum: duplici de ca: vna sumit ex ipso bto in quo sunt: hituz est. n. qz quietatio intellectui non apoztat: qz ibi non finit mot? Alia sumit ex ipsis virtutib?: qz tales virtutes acquisite de quib? loquimur nuc vel bonu im mutabile: vt deum non considerant: sicut sunt spales vel si cofiderant: non cofiderat mo inmorabili. Sed qz ronis discursum: z qz virtutib? acquisite oibus non copetit fructio. Restat qz copetat diuis: diuine aut sunt tres: fides: spes: z charitas. In fide: z spe non pot ee quietatio: qz cu proprie: z per se copetat bono quietare: z habere rone finis z terminu in quo habet ee qes boni in eo: qd bonu crit hoc facere: qz qd e ppric tale e tale in eo: qz tale: vt dicit. i. phic. fides igit z spes que non respiciunt bonu in eo qz bonu: sed in eo qz veru arduu: non habebit quietare: nec eis at tribuet fructio: solius qz charitat: cuius obm e bonu in eo qz bonu erit fructio. Ad primu dd. qz ad volu ratem pertinet frui: non tn pp hoc habitus excludit: qz ea que volutas per hituz operat etia volutati at tribunt. Ad scdm dd. qz voluntas dicit finis. sic intellect? dicit pncipioz. Nam sicut intellectus dr cognitio pncipioz: qz pncipia sunt prima ab intellectu cognita: ita voluntas dr finis: qz finis e primu a voluntate volutu: tn in cosequedo fine ipsuz. vel i volendo ipm mo debito: indiget aliquo hitu regulate: z id cu fructio dicat delectatione finis iam hiti: vel simplr vel aliquo mo: fructio non egredit a nuda potentia. Ad tertiu dd: qz h in fine feramur nlr: si finis est nal: in deo tn qui est supra naturaz per gram z charitate feramur. Vel possumus dicere: qz si est i elinatio nlr respectu talis finis in qua tu e pncipium z finis oiam nlr: non tn e talis inclinationalis igna tu est obm bnficans. Ad illud qd probat: qz fructio fit oim potetiaz: dd. qz si alia cocurrunt: tn a sola volutate: mediante charitate elicit.

Questio. 3

Questio de frui quatu ad potentias. Restat querere de vti cuius potentie sit. Et vt qz sit cuiuslibet potetie. Nam de qua bona e: qz cuiuslibet rei e vsus: sed quelibet potetia e aliqua res: qz. Preterea: vti e res pertractata: s ad qualibet potetia partiu pertractatio alicui? vt salt e operis sui: qz. Preterea: vsus e proprie rerum iuuat nos ad cofecutione finis: sed cu quelibet res ordinet in fine: z quelibet res inuet per aliq ad cofecutione finis: qz quelibet res vtef aliquibus. Preterea: videt qz pertineat ad sola ronez: quia vti est referre aliqd in finem: sed referre e ronis: qz. In cotrariu est: qz. io. de tri. c. penul. vult Aug. qz h doctrina z ingenium pertineant ad memoriam: z intelligentia z voluntate. vsus tn ad solam

voluntate pertinet. Rno dd: qz aliqui distinguunt vsum triplr. Nam vsus vno mo dr operatio cuiuslibet rei: z isto mo dr cuius vsus bonus est: ipm quoqz bonu est. Sed mo vsus dr act? frequeratus: z isto mo diffinitur a victorino: qui vult qz vsus sit actus a potentia frequer elicit? vtrocqz istozu modozu vti est act? cuiuslibet potetie Alio mo sumitur vsus eozu que ordinatur in fine: z isto mo copetit voluntati. Sed ista distinctio non est vera. Nam vti non copetit nisi voluntati soluz: z qz volutas est appetitus ois rone. vt dicit dnm. 2. li. c. 22. Inde est: qz sola ronalia dicunt vti. vti etia minus iproprie cocedit fructio irronabilib? qz vsus: z id si frui aliquo mo dunt: tn non vti. vti Aug. 83. q. 33. frui quide cibo: z qz libet copozali voluptate: non adeo absurde extimatur z bnfic. vti aut aliqua re non pot nisi animal qd ronis est pnceps. Et id dd. qz illa potetia: cui? e vsus elicitue duo in se habere dz: qz dz esse dna sui act? dz potetis ceteri operare. z qz hoc bz sola volutas sola volutas vti. Quo at hoc fit notadu: qz hz dnm. 2. li. c. pallegato. Ista. 4. se habet p ordine: desideriu: finis: electio: iper? z vsus. Est. n. ordo: qd primo sine desideramus. vt puta dnrari: postea iuenim? vias z eligimus via per qua possumus cosequi dñationez: vt puta per bellum. z ita electio sequit desideriu finis: post qz aut eligim? bellare: statiz a voluntate fit ipetus in mebris: qz iperat eis vt arma accipiant z bellat. z factio ipetur: tunc sequit pertractatio armoz fm volutatu iperuz. z ista pertractatio libera hz volutate dicit vsus: Mo igit vti nisi potetia: cuius e eligere z ipetu facere: rone qua eligit e dna sui act?: rone qua facit ipetu in potetis eis dominat. z ideo patet qz res nales. qz non sunt dne sui actus: cum potetie nales sunt determinate ad vnu non vtunt. Itz animalia irronalia: qz magis agunt qz agant. z suis actibus non dñantur: vt pz per dnm. li. 7. c. pzeaffi gnato: non vtunt. Item: qz inter potetias aie sola voluntas suo actu z ceteri potentis dñatur: soli voluntati copetit vti. pp hoc anhel. de coceptu virgi. c. 4. vult qz cetera potencie voluntati obedunt. z qz si lex a creatore e imposita: qz imperio voluntatis resistere non possunt: z ita patet ad qua potentiam pertinet vti. z qd est vti: qz vsus est pertractatio reruz: hz iperiu volutatis: z qz volutas non solu res exterio res h etia mebra assumit fm sui beneplacitu: non solum vtiur rebuz exterioribuz: sed etia vtiur membris z potentis z actibus earum. z ex hoc apparet vti accidebat motuum distinguendum taliter vsus Nam qz videbat: qz vsus erat cuiuslibet rei: credebant: qz quelibet res vtetur: qd non est veruz. Nam hz equitare fit vsus equi z incidere fit vsus cutelli: non tam e equus vtiur equitatione. nec cutellus incisione. nec oculus vtiur visione: lz visio fit vsus oculi Sed homo per voluntate suam vtiur equo ad equitandum cutello ad incidendum. z oculo ad videndum Et id illi idem qui prius distinctionem illaz fecerat videntes se non bene dixisse: alibi coxerunt se dicentes. qz vti sicut pncipali agenti attribuitur voluntati. Sed alijs potetis attribuitur instrumentalr. z ideo irrationabilia nullo modo vtunt. potetie aut hominis alie a voluntate vtunt instrumentalr. voluntas pncipalr. Sed nec illud est bene dictu. Nam vti nihil e aliud. nisi quedā negotiatio volutad circa res quibus vti: propter hoc. z Aug. 10. de tri. c. penul. ait: qz vti est assumere aliquid in facultatem voluntatis. z ideo sicut intellectus circa res negociat cognoendo eas. ita voluntas negociat circa volubilia vtendo eis vel fruendo: z sicut pp talem negociationez intellectus: intelligere non cocatur intelli

gibilibus. vñ nō est bene dictū. q̄ intellectus intelli-
gat p̄ncipalr: ⁊ lapis instrumētālter. ita ex eo: q̄ vo-
luntas vñ potētis. ⁊ alijs rebus assumendo eas i
facultatē sui: vñ nō comunicat potētis: q̄ nō co-
municat eis libertas. Nam vñ dicit liberaz per tra-
ctationē. ⁊ q̄ in tali actione potētis se habet vt mo-
te a voluntate nō vtunt. Sicut hincidere cōueniat
cultello ⁊ fabro per cultellum: tñ solus faber vtitur
incisione: q̄ solus faber libere incidit. Ita ducere
cultelluz h̄ cōueniat voluntati ⁊ virtuti in m̄sculis
⁊ nervis siue brachio: ⁊ voluntati cōueniat p̄ bra-
chium siue per dictam virtutē. Sola tñ voluntas vti-
tur dñctōe cultelli: q̄ sola ipsa libere operat̄. Ad
primū dō. q̄ h̄ de qualibet re dici possit vsus ei⁹ bo-
nus hoc nō est. q̄ quelibet res vñ. sed q̄ voluntas
re qualibet vñ pot̄. Ad scđm dō. q̄ si ad qualibet
potētā pertinet aliqua pertractatio saltem instru-
mentāl: q̄ voluntas per eam pertractat aliqua: ⁊ as-
sumit in facultatē sui: vt res vel opera: sola tñ volun-
tas vñ: q̄ quelibet pertractatio nō est vsus. sed per-
tractatio libera in ordine ad finē. Ad tertiu dō.
q̄ licet quelibet res ordinet̄ in finem: cum tendat in
finem suum hoc nō ē per cognitionem que fit in ipsa
Sed per cognitionē que est in altero: sicut sagitta tē-
dit directe in signum nō per cognitionē que fit in ipsa
sed per cognitionē que ē in sagittante: ⁊ ideo ille qui
indidit naturas reb⁹ vñ rebus s̄m vniuersi perfe-
ctionē ⁊ bonitatē suā p̄ncipalr cuiuslibz cōferētia tri-
buendo: ipse tñ res cognitione intellectuali caren-
tes: rebus aliquid nō vtunt. Ad quartuz dō. q̄
sicut electio a sola voluntate elicit̄: ita q̄ soli volunta-
ti cōpetit eligere elicit̄: tñ q̄ nō elicit̄ ab ea nisi in
ordine ad rōnem cū sit cōsilio cōsiliū p̄supponit rō-
nis actū. vñ ⁊ in. 6. etb. dicit̄ eē appetit⁹ intellectiui
vel intellectus appetitiui. sic ⁊ vñ: q̄ p̄supponit
ordinē rōnis diffinit̄ per referri: nō q̄ a rōne elicit̄
sed a voluntate solum.

Qdō
4

Desio de frui: ⁊ vñ quātū ad ea per que
sunt: siue per cōparationē ad potētias vñ
habitus. Restat querere de eis per cōpa-
rationē ad oba. Et primo queremus de
frui: postea de vñ. Circa frui queremus duo. Pri-
mo vñ solo deo sit fruenduz. Scđo vñ tribus per-
sonis sit fruenduz vna fruitione vel pluribus.

Dpmū sic p̄cedit. videt̄ q̄ nō solo deo sit frue-
dū. Nam s̄m Aug. 1. de doctrina christiana in p̄-
cipio frui est amore in b̄re alicui propter se. Sed vt
habemus littera virtutes pp se sunt diligēde: ⁊ eis
est fruenduz. Sed ipse sunt bonum creatuz: ergo ⁊ c.

Preterea: s̄m p̄m. 8. etb. bonum in eo: q̄ tale est
amabile: ergo q̄ est per se bonum: est per se amabi-
le. Sed virtutes sunt p se bone: ⁊ nō per aliud bone:
vt probabit̄. ergo ⁊ c. probatio assumpt̄: q̄ qd est p
aliud bonum potest intelligi nō bonum. Sed virtu-
tes ⁊ potissime charitas: cum nō possit eē informis
nō possunt intelligi nō bone. ergo virtutibus ⁊ potissi-
me charitate est fruenduz: Preterea: Aug. 83. q. 1.
q. 33. ait vt inter honestum ⁊ vtile interest. ita inter
fruendum ⁊ vtēdum. Sed inter bona honesta com-
putant̄ virtutes: ergo ⁊ c. Ad hoc ideo facit Aug.
de doctrina christiana: in p̄ncipio qui vult q̄ res qui-
bus fruendum est bonos nos faciunt. Sed virtutes
⁊ ipsa beatitudo nos bonos faciunt: ergo beatitudo
ne creata. ⁊ ipsis virtutibus est fruendū. Preterea
vñ q̄ boie sit fruendū. Nam apō. ad philomonei di-
cit. Ita ego te frater fruar i dño. Preterea: aug.
de tri. li. 9. c. 8. Inferioze vtendum est ad deus: pari-
antē fruendū. s̄m in deo. ⁊ sequit̄: nobis ⁊ fratribz in
dño fruamur. In cōtrariū ē: q̄ frui dicit quietatō

nem. Sed bonum mobile non quietat: ergo bono im-
mobili debem⁹ frui. Preterea: s̄m Aug. d̄ doctri-
na christiana in p̄ncipio: Res quibus fruenduz est
sunt: pater ⁊ filius ⁊ sp̄i. san. ergo ⁊ c. Rñō dō.
q̄ tota difficultas. q̄ cōsistit ex diffinitione data de
frui: q̄ cum aliqua dicant̄ diligi pp se: preter bonuz
sūmū dubium est. quare eis nō sit fruendum. Pro-
pter hoc aduertendū: q̄ aliqua dicuntur diligi pro-
pter se: q̄ habet aliqd in se vñ diligitur: ⁊ sic diligi
per se diuiditur cōtra id qd diligitur per accidens. si-
cut dicimus: potiones dulcem esse diligibile aliquo
modo per se: q̄ habet in se aliquid vñ diligitur: vt
dulcedinem: potione vero amarā dicimus esse diligi-
bile: solummodo per accidens: Et istam diuisionē in-
nuat magister in distinctione presentī. alio modo di-
cit̄ aliquid diligi pp se. q̄ est cā bonitatis. Nam si
bonū per se diligit̄. illud ē diligibile pp se: qd est pro-
pter se bonū. ⁊ per se bonū pot̄ dici illud qd bonitatē
cā: causare aut bonitatem ē duplr vñ formalr sicut
vita viuimus formalr: vel effectiue: sicut dens dici-
tur eē bonū ois boni: ⁊ istam distinctionē inuait dō
ni. de di. no. c. 9. q̄ per se tale est illud i quo aliqd for-
malr est tale. illud qd p̄ncipalr causat in nobis tale:
que oia si bene recolligimus: apparet: q̄ bonū n̄m
siue diligibile a nobis. pot̄ dici: quatuor modis. P̄mo
aliquid dicit̄ tale solum per accidens: nō q̄ in se ba-
beat aliqd vñ sit bonū n̄m: ⁊ vñde ip̄s diligit̄.
vt potio amara. Scđo: q̄ habet etiā in se aliqd vñ
diligit̄. ⁊ vñ sit bonum nostrū: vt potio dulcis. Ter-
tio pot̄ dici tale: q̄ est illud quo formalr boni sumus
vt virtutes. Quarto. q̄ est p̄ncipiū simplr ois boni-
tatis nostre sicut deus. Ita aut̄ quatuor se includit
Nam scđm includit p̄mū: q̄ illud qd habet in se. vñ
diligit̄ inuait nos ad bonitatē p̄sequendā. vñ potio
dulcis cum hoc: q̄ inuait nos ad p̄sequendū bonita-
tē h̄ in se aliquid vñ ip̄am amem⁹. Tertius includit
p̄mū ⁊ scđm. Nam virtutes p̄ quas formalr sumus
boni inuait nos ad p̄sequendū finē: pp qd includit p̄-
mū modū bonitatis: ⁊ habent in se vñ diligit̄: vt ma-
gister dicit in littera: pp qd includit scđm. Quart⁹
modus bonitatis includit tres p̄cedentes. Nam de
us ipse qui est bonū ois boni inuait nos ad finē cōse-
quendum: tribuendo nobis gratiam ⁊ virtutes: pp
qd inō excellentissimo p̄mū modū in se cōtinet. ⁊ h̄
in se: vñ diligit̄: cum sit ipsa bonitas. ⁊ sicut includit
scđm. Est etiā formalr nostra bonitas: ⁊ si nō forma-
liter: idēter: tñ formalr exemplaric tres modi isto-
rum dñt per se tales: ⁊ que sunt bona illis modis p
se sunt diligibilia. Solum aut̄ bonum: p̄mo nō est p
accidēs diligibile. Hoc vñō notādū: q̄ h̄ per se di-
ligibile dicit̄ qd h̄ trum modozū excepto p̄mo mō-
nō tñ s̄m quelibet illozū modozū h̄ ē fruītio. Nam
fruītio dicit quietationē: vt dictū est. Tūc aut̄ appe-
titus ē quietatus: qñ bonū in qd fert̄ nō refert̄ in ali-
ud bonū. Cum igit̄ semper imperfectum bonum re-
ferat̄ ad perfectum. ⁊ quāto aliquid est perfectius
bonum: tanto alia bona magis includit: cum prim⁹
modus referret̄ in scđo: p̄mū ⁊ scđm in tertio. In
quarto aut̄ referret̄ oia. s̄m in deo ipso qui est bonuz
ois boni. ⁊ qui in omni bono percipit̄ vt dicit̄. s. de
tri. c. 3. solo illo per se ⁊ directe fruendū ē. Ad pri-
mū dō. q̄ virtutes per se diligit̄: q̄ habet in se ali-
qd vñ diligit̄: nō tñ pp se diligēde sunt: q̄ earum
dilectio nō ad aliud referat̄: qd opozet̄: si eis esset
fruendū. Ad scđm dō. q̄ virtutes ⁊ charitas sunt
per se bone: q̄ per eas formalr boni sumus. sed in il-
lo mō per se bonitatis: nō referat̄ fruītio. vt patefa-
ctum ē. Ad tertium dō. q̄ ibi honestas appellat̄
intelligibilis pulchritudo. vt Aug. se ibidez exponit

et intelligibile pulchritudines appellat ipse: quia pulchritudine pulchra sunt: quecumque pulchra sunt: et talis pulchritudo est diuina pulchritudo: quia fruendum est. Vel possumus dicere: quod in argumeto est fallacia: non valet: bonestio est fruendum: ergo hoc bonestio. et ideo ibidem ang. subdit: oportet ergo frui pulchris inuisibilibus. id est bonestis. Atque autem omnibus: alia questio est: tunc scilicet est honesta non debet dici proprie: nisi fruibilia: habet autem et hanc aliam solutionem ut patebit. Ad illud: quod tan debet ex latere: quod beatitudine sit fruendum: possumus distinguere: scilicet in quod distinguit de alijs a fruitione. Nam diligere aliquid potest intelligi multiplex: vel dilectione formalis: vel voluntate instrumentalis: vel diligibili tamquam obiecto. unde diligere dilectione: diligere voluntate. et diligere diligibili. Ita fruor fruibili: siue deo principali: et obiectiue. et fruor fruitione: siue beatitudine formalis: et fruor potentia et virtutibus: quasi instrumentalis. et ex hoc est apparet quomodo virtutibus sit fruendum. Ad illud quod obiebat: quod boie sit fruendum deo. quod boie in se non est fruendum. sed boie in deo: ita quod ipso deo fruamur in boie in quo bitat per gratiam: sic boie est fruendum: unde et ang. de doctrina christiana soluens ista 3. q. ait: quod si dixisset tunc te fruor et non addidisset in deo videret finem ac spe dilectionis in eo constituisse: scilicet quod illud addidit in deo se sine posuisse eo denique frui significauit. Nam cum boie in deo fruor: deo potius quam boie fruor: et per hoc patet solutio ad aliud.

Questio.
5

Secundo querit: utrum tribus personis sit fruendum fruitione vna. Et videtur: quod non quod accipit spem in obo. Sed a quo aliquid recipit esse ab eodem recipit distinctiones: si tres persone sunt distincte: cum non sit ponere confusionem personarum: et actus distincti erunt. Preterea: fruio quietat appetitum. Sed non quiescit appetitus cognoscere diuinitatem: quod diuinitatem in oibus: cuiusmodi essentia diuina sit quod eorum tribus. et de aliud indistinctum ibi. Si debet terminari appetitus nosse: oportet terminari fruitione nostra ad distincta. Sed quod terminat ad distincta videtur habere esse distinctum: ergo etc. In contrarium: quod sicut ad ratio respicit maiestatem. sic fruio respicit bonitatem. Sed per vnam maiestatem debet vna adoratio tribus personis. ut patet per dam. 3. li. c. s. quod vna fruitione tribus personis frui debemus. Ratio: deo: quod sicut tactus est in arguendo: vna fruitione frui debemus tribus personis: et hoc triplici via investigari potest: prima via in arguendo tacta fuit. Nam est frui sit amore inherere: et amor sit per se boni: ut dicitur. s. et b. et ex bonitate sumere rationem fruitionis: et quod pater et filius. et spiritus sanctus. non sunt tres bonitates: sed vna bonitas: ut dicitur. 5. de tri. c. 4. ratione vnitatis obiecti formalis erit vna actus et vna fruio. Secunda ratio sumitur ex ipso fine. Nam in fine proprie quietamur: pater et filius et spiritus sanctus. non sunt tres fines: sed vni finis. Nam sicut sunt principia a quo omnia fluunt: ita sunt finis ad quos omnia reducuntur: unde 5. de tri. c. 13. dicitur quod pater et filius et spiritus sanctus. sic est vnus deus: ita dicitur relatiue ad creaturam vnum principium: non tria principia vel duo. Ita pari ratione sunt tres fines. vel duo fines. Tertia via sumitur ex ipsis fructibus. Nam nullus quietatur in duobus in eo: quod duo: vel in pluribus in eo. quod plura. cum igitur actus non mereatur recipiat spem ab eo. quod est per se tale. in eo quod tale: ergo sequitur: quod vna fruitione non pluribus fruamur tribus personis. tribus ergo vni hoc inuestigatum est. Prima via sumitur ex ratione fruibilitatis: quod bonitas est ratio huius: Secunda via sumitur ex ipso fruibili: quod finis est illud: quo fruimur. Tertia sumitur ex ipso fruente: ut liceat secundum adaptationem loqui. Ad primum deo. quod tres persone sunt distincte: tamen eis fruimur ut in eis reperitur vna ratio bonitatis. Ad se-

cundum deo. quod terminat ad distincta in eo: quod distincta recipit et est distinctum: sed quod terminat ad distincta secundum rationem vnam non oportet: et sic est in proposito ut patuit. Vel deo. quod ipsas personas distincte cognoscimus vna visione: nam eadem cognitione cognoscitur vnum relatiuum et reliquum. et ideo eadem visione tres persone videbuntur: et ita eadem fruitione eis fruemur. Cetero de fruibili. Restat querere de vtriusque. Et videtur quod sic: quod secundum Augustinum. 10. de tri. omnis qui fruit vtriusque: Sed deo fruimur. ergo deo fruimur. Preterea: vtri est assumere aliquid in voluntatis facultatem: sed omnis qui fruit secundum Augustinum assumit aliquid in facultatem voluntatis: ergo omnis qui fruitur vtriusque: et sic ideo quod prius. In contrarium est: quod secundum Augustinum. s. 3. q. 33. anima nostra scilicet dicta de ceteris indicat: nec eo. scilicet deo vtriusque: sed fruitur. Preterea: secundum eundem in de doctrina christiana in principio. Nos sumus constituti inter vtriusque: et fruabilia. sed sumus infra fruabilia: ergo sumus supra vtriusque. Sed non sumus supra deum: ergo etc. Alterius querit: utrum omnibus alijs a deo sit fruendum. Et videtur quod non: quod eis fruimur que sunt in nostra potestate. et facultate: que autem sunt in nostra potestate constituta sunt ut dicitur in 3. et b. Sed de oibus non spectat ad nos consiliari: quia de eternis non consiliamur. neque de humanis oibus. puta: quod scilicet tunc optime conuersentur nullus lacedemoniorum consiliat ut dicitur ibidem: ergo etc. Preterea per vtriusque iuamur ad prosecutionem finis. sed per aliqua impedimur a tali consecutione. ut puta per multitudinem diuitiarum quia secundum philosophum. 10. et bico: super abundantia talium impedit ad felicitatem. Preterea: per peccata retrahimur a consecutione finis: ergo peccata vtri non potest. Preterea: secundum hoc vtriusque nullus actus sit in differens: quod si oibus possumus vtriusque in oibus actibus nostris vel fruimur: vel abutimur. Ad hoc ideo videtur facere: quod nullum peccatum erit veniale: quod semper vel fruimur vel fruemur. sed si fruimur fruendis: vel vtriusque fruimur peccamus mortaliter: quod tota pueritas est secundum Augustinum. s. 3. q. 1. assignata: fruendis vtri velle atque vtriusque dis frui: si autem fruimur vtriusque: et fruimur fruendis non peccamus: ergo etc. In contrarium est Augustinus. s. 3. q. 4. dicta quod ait: omnia que facta sunt in vniuersis bonis facta sunt: quod oibus vtriusque indicando: quod boni data est. Preterea: secundum philosophum. 2. phisico. nos sumus quodammodo finis oibus sed hoc non est: nisi oibus possemus vtriusque: ergo etc. Ratio deo. quod vtri dupliciter potest sumi: vno modo large et sic vtriusque in nihil aliud est: quam assumere aliquid in facultate voluntatis: et quod ipsum sine assumimus in facultate voluntatis: ut ibi quod quietatur: et ipso sine fruimur: et secundum istum modum loquitur Augustinus. 10. de tri. c. penult. vbi ait quod vni in voluntate est pertractare ea que in memoria et intelligentia continentur: siue ea ad aliquid referat: siue in eorum fine delectata coguescat. et sic accipiendo vtriusque: etiam ille qui fruit vtriusque. Alio modo accipit vtri magis proprie: et sic vtri est assumere aliquid in facultate voluntatis non quod cumque modo: sed referendo ipsum in fines: et sic accipitur vtri. 1. de doctrina christiana: vbi dicitur. quod illis quibus fruendum est: tendentes ad beatitudinem adiunamur: et quasi adiuuamur. ut ad illa que nos beatos faciunt peruenire possimus. Istos etiam modo accipit vtri. s. 3. q. questione preacta vbi dicitur. quod nec vtri quisque potest ea re. que quo referenda sit nescit. Et sic dupliciter accipit vtri. ita dupliciter potest accipi frui. Alio modo large et sic dicitur quod quaterationes desiderij. non referentis in vltiorem finem. et sic dicitur frui in frui secundum Augustinum. s. 3. q. 4. dicta: vel proprie. et sic dicitur quateratione non quibus: sed in vltimo fine: et sic loquitur

Qd.
6

Aug. de doctrina christiana in principio ubi dicit qd res quibus fruendum est: sunt pater filius & s. s. accipiendo ergo proprie & stricte utriusq; habent se sicut excedit & excessa: qd aliqua fruuntur que non fruuntur ut bruta: Aliqua aliquibus utuntur quibus non fruuntur: ut boni homines: rebus creatis. Si aut accipiantur large uti: & proprie frui: tunc uti est quod si genus ad frui. Sed si accipiat frui large. & uti proprie adducuntur et opposito. qz nec qui fruuntur utitur: nec cedunt. Et sic patet solutio ad primam questionem: qd deo est utendum accipiendo uti large: non proprie: & per hoc patet solutio ad rationes: quia loquebatur de uti extenso lumine. Ad secundam questionem dicitur. fm aliquos: qd quicquid habet bonitatem: bene bonitate in quantum accedit ad similitudinem bonitatis diuine. Unde oportet: qd bonitas diuina sit ratio dilectionis et desiderij ut alia amentur in ordine ad bonitatem primam. & quia omne quod bonum est: a deo est: & in deo ordinatur: omnibus que a deo sunt uti possumus: malis autem culpe uti non possumus: quia talia non sunt in deum referibilia: malis pene uti possumus referendo ea in deum per recognitionem proprie infirmitatis. Sed illud non est bene dictum: quia fm Aug. omnibus illis utitur per quantum ad consequendum finem nostrum. & quia omnia que cooperantur nobis in bonum: inuuant nos ad talem consecutionem: ergo peccatis uti poterimus cum peccata bonis cooperentur in bonum iuxta illud apostoli. ad roma. s. Sci mus quoniam diligentibus deum omnia cooperantur in bonum etiam peccata fm glo. Et ideo dicitur. est qd omnibus uti debemus: vel uti possumus. possumus enim uti eternis & his que non sunt in potestate nostra approbando ea: & per ea in cognitione eterne maiestatis & bonitatis ueniedo: uti etiam possumus his que sunt in potestate nostra ea in deum referendo: possumus uti malis pene tollerando ea patienter. & uti malis culpe detestando ipsa. Ad primum dicendum qd esse in facultate nostra accipitur: sibi large pro omni eo circa quod uoluntas aliquo modo negociatur: vel laudando vel approbando: vel ordinando: non accipit esse in potestate nostra: sicut consiliabilia sunt ut ratio arguebat. Ad secundum dicendum: qd si per aliqua impediamur ad consecutionem finis hoc est: propter malitiam nostram & corruptioem nostre nature: non quoniam omnia si esse in potestate nostra inuarent. Ad tertium dicendum: qd per peccata retrahimur a consecutione finis. cum peccata operamur: inuamur tamen per ipsa ad consecutionem finis si ipsa detestamur. Ad quartum dicendum: qd argumentum uno modo concludit ueritatem: nam nullus actus deliberatus est indifferens: s; forte aliquis actus habens finem imaginatus sit indifferens. S; fm talem actum: nec est usus nec abusus. Ad illud qd rangebatur ex latere: quia tunc nullum peccatum esset ueniale: dicitur: qd non oportet: qz semper referimus omnem actum deliberatum in deum quamdo non peccamus mortaliter: sed non semper illum actum uel illam operationem referimus actum: sed aliquando referimus habitu. & quando referimus actu mere mur: quando habitu peccamus uenialiter: quando nec actu. nec habitu mortaliter: uel si hoc est dubium dicendum fm quosdam: qd peccans uenialiter frui non simpliciter: sed quodammodo.

20.
7

Desito de uisibilibus & fruibilibus. Restat querere de fruentibus: & utentibus. Et primo de fruentibus. Et uidetur: qd deus non fruatur: qz frui dicit delectationem. S; delectatio dicit motum & generationem: ut probat in. 7. etbi. In deo autem non ponimus motum: s; & c. Pre

terea: s; magistru: si de frueret nobis: egeret nobis: sed deus non eget aliquo: ergo deus non frui. In contrarium est: qz dicit. 12. meth. qd intelligere est uoluptuosus propter comprehensionem intelligibilis ab intellectu & unionem ad ipsius. vñ & ibidem concluditur: qd intelligere primi est summe voluptuosus: qz intelligibili maximo: ut sibi ipsi maxime uiuitur: sed in maxima voluptuositate consistit fructio: ergo & c.

Alterius uidetur: qd inanimata fruuntur. Nam fructio est quietatio appetitus: cum igitur naturalia: adepto sine sit eorum appetitus quietatur: ergo fruuntur. In contrarium est qz frui est rerum ordinabilium ad beatitudinem: iuxta illud. Aug. d doctrina christiana fruimur rebus que nos beatos faciunt: ergo & c. Alterius uidetur qd fruuntur bruta: fm Aug. s. 3. q. questione predicta: frui quidem cibo: & qualibet corporali uoluptate non adeo absurde extimantur bruta.

In contrarium est: qz fm eundem. 10. de tri. omnis qd frui utitur. Sed irrationalia non utuntur: ut dicit. s. 3. q. questione dicta: ergo & c. Alterius uidetur: qd fruuntur peccatores: qz fm Aug. frui utentis est peccatum & uti fruendis: cum ergo contingat peccatores peccare fm dicta genera peccatorum: ergo peccatores fruuntur. In contrarium est: qz frui dicit felicitatem uel ordinem ad ipsam: sed peccatores non sunt felices: nec ad felicitatem se ordinant: ergo & c.

Alterius uidetur: qd iusti in uia non fruuntur: nam fm Aug. 10. de tri. frui est uti cum gaudio: non ad bene specie sed iustitiam. In contrarium est qz frui dicit felicitatem uel ordinem ad ipsam: sed peccatores non sunt felices: nec ad felicitatem se ordinant: ergo & c. Alterius uidetur: qd iusti in uia non fruuntur: nam fm Aug. 10. de tri. frui est uti cum gaudio: non ad bene specie sed iustitiam. In contrarium est qz frui dicit felicitatem uel ordinem ad ipsam: sed peccatores non sunt felices: nec ad felicitatem se ordinant: ergo & c.

Alterius uidetur: qd iusti in uia non fruuntur: nam fm Aug. 10. de tri. frui est uti cum gaudio: non ad bene specie sed iustitiam. In contrarium est qz frui dicit felicitatem uel ordinem ad ipsam: sed peccatores non sunt felices: nec ad felicitatem se ordinant: ergo & c. Alterius uidetur: qd iusti in uia non fruuntur: nam fm Aug. 10. de tri. frui est uti cum gaudio: non ad bene specie sed iustitiam. In contrarium est qz frui dicit felicitatem uel ordinem ad ipsam: sed peccatores non sunt felices: nec ad felicitatem se ordinant: ergo & c. Alterius uidetur: qd iusti in uia non fruuntur: nam fm Aug. 10. de tri. frui est uti cum gaudio: non ad bene specie sed iustitiam. In contrarium est qz frui dicit felicitatem uel ordinem ad ipsam: sed peccatores non sunt felices: nec ad felicitatem se ordinant: ergo & c.

propter qd bene dictū est de deo. 7. ethico. Quod si
 alicuius nō simplex sit: semp eius actio eadē delecta
 bilissima erit vñ ibi cōcludit pp qd deus semp vna
 7 simplici gaudet delectatiōe: beati. n. sibi inuitēs
 quiescunt p se: qz nō mouent p amorē in bonitatez
 excellentiorē: 7 quiescūt pfecte: qz fm corū pportio
 nez pfecte ei adbēt: quiescunt ppprie: qz nō adbe
 rent bono mobili. Sancti in via min⁹ de quiete par
 ticipant: qz h̄ quiescunt per se: qz nō tendūt in aliud
 bonū finalr. 7 ppprie: qz bonū in qd tendunt ē imobi
 le: tñ nō quiescūt pfecte: qz pfecte ipm nō possident:
 peccatores autē 7 bruta q̄ eodē mō fruunt ponētes
 finē suū in bono mobili: nec quiescunt pfecte: qz i mo
 bili nō est pfecta quies: nec quiescunt ppprie: qz non
 adbēt i cōmutabili bono. 7 iō i ppprie pcedunt frui
 in quātū adbēt bono qd nō referunt in aliud bonū
 7 qz fructio ipotat q̄tationē: vt patuit post fructio
 nē diuinā fruunt beati plene 7 ppprie: boni viatores
 ppprie: sed nō plene: bruta 7 peccatores neq; ppprie
 nec plene. Ad p̄mū: dicēdū: q̄ delectatio non est
 generatio neq; motus: 7 probatio ad hoc habita in
 7. eth. nō ē probatio p̄bi. sed a p̄ho. ipotata. Ad
 scdm dicēdū. q̄ auctoritas magistri nō tenet: nisi
 q̄ fructus 7 fruibile differunt per eētiam. qd nō ē
 repetire in deo respectu bonitatē sue q̄ frui. Ad
 illud de inaiatis dicēdū: q̄ ad fructiōnē nō requiri
 tur solum quietatio: sed cognitio 7 delectatio: vt pa
 tuit q̄ inaiatis nō cōueniunt oēs aīe raciones proce
 dunt vñs suis 7 solūtū p dicta in pncipali solutiōe

¶ Tmo querit de vtiōibus. Et videt: q̄
 deus nō vtaf aliquo: qz vtiuntur hīs per
 que ad beatitudinē inmanur: vt dicit in p
 mo de doctri. xpiana: sed deus parulis
 iustaf. 8. 7c. p̄terea: vti ē referre aliqd in finem
 vt dicit. 10. de tri. sed referre videt ipotare discurs
 sum: deo nō discursit intelligēdo: 8. 7c. In cōtra
 riū est magister in littera qui dicit: q̄ si deo nō vtēre
 tur: nec fruētur nobis. non diligeret nos: sed nos
 diligit 7 nō frui: 8. vti. Alterius videtur q̄ bti nō
 vtaf: qz p vtilia cōsequimur finē: igit se hnt: quasi
 via: 7 finis se h3 quasi termin⁹: sed adepto termino
 cessat via: 8. cū fruāf. nō vtunt. In cōtrariū ē: qz
 vti ē assumere aliqd in facultate voluntatē: sed maxi
 me bti hoc habebūt qz fm beneplacitū voluntatē mē
 bra 7 potentie aīe eis obediēt. 8. vtenf. Rñō di
 cēdū: q̄ vti ē assumere aliqd in facultate voluntatē: qz
 hoc p relationē ad bonitatē dinaz 7 debite: qz si alr
 fieret nō eēt vsus: s3 abusus: vt vult Aug. 83. q. que
 stione. 33. assumere autē aliqd pp bonitatē: pōt eē tri
 plicif: vel pp bonitatē dinaz comunicādā: vel pp eā
 pndaz. vel pp ipāz cōsecutaz habēdā 7 possidēdam

¶ Primo mō vti ipse deus oībus q̄ sunt pp bonitatez
 suā nō pndam: qz eaz h3: sed tribuendā: qz eam oī
 bus largitur: Secdo mō vtunt viatores: nā vtuntur
 rebus vt dinaz bonitatē cōsequant Et istam dīam
 inter vsus viatorū: 7 vsus dinuz tangit magf in lra
 d. Ille nostri miseret vt se pfruamur: igit vti nob:
 nostri miserēdo vt nobis suā bonitatē in fructiōnē tri
 buat: 7 postea subdit: nos vero inimicē nostri misere
 mur vt illo fruamur: 7 iō viatores vtunt reb⁹ ppter
 vtilitatē. p̄p̄riā: 7 bonitatē dinaz: deus autē mō d̄rio
 vti nobis pp bonitatē. p̄p̄riā: 7 vtilitatē nostram.

¶ Et dō nobis deus pp bonitatē suā: triplex nobis cō
 fert vtilitas siue bonitas: vt magf tangit. Primo
 quātū ad bona nature. 7 quātū ad hoc dicit: qz bon⁹
 ē sum⁹. Secdo quātū ad opa misericordie: 7 quātū
 ad hoc dicit: nostri miseret vt se pfruamur. Ter
 tio: quātū ad opera iustitie: 7 quātū ad hoc subdit:
 porro etiam qz iustus ē: nō impone mali sumus. 7 in
 quātū nō ipone mali sum⁹: 7 per penā retrabimur

Questio.
8

bonitatē vite cōsequimur. Propter bonitatē dei pos
 sidendā: qd fuit tertio dictū vtunt bti. Nam h̄ ipāz
 bonitatē dinaz habēat: vtunt tñ reb⁹ referēdo eas
 in dinam bonitatē. Nam si res assumptas in facul
 tatē voluntatē ad dinam bonitatē nō referent a frui
 tione cessant: 7 iō hoc qd dīco: pp: saltez dicit eāz
 sine qua nō: Nam sine tali relatione rerū assumpta
 rum in facultatē voluntatē in fructiōne durare non
 possent: qz nō vtent rebus s3 abuterēf: 7 fructio se
 cum abusus nō cōpatif. Ad p̄mū: dicēdū. q̄ il
 lud vti est viatorū. vnde bene arguit: q̄ nō vti deo
 vt viatores: sed nō: q̄ nullo mō vtaf. Ad scdm di
 cēdū: q̄ sicut deus cognoscendo se: cognoscit oīa
 7 sine discursu: ita volēdo bonitatem suā vult alia 7
 sine discursu: 7 qd dicit referre dicit discursum: nō
 est verum de necessitate: qz simul aliqd pōt ferri in
 relatus: 7 in finē. Ad illud de bea dīcēdū: q̄ ade
 pto termino cessat via: qz eē in termino nō cōpatif
 secum eē in via. Sed si cōparerēf nō eēt necesse ces
 sare: 7 ideo vsus istozum: q̄ nō cōpatium secum frui
 tionez: 7 vsus malozum pene 7 talis cessabit in pa
 tria: nō tñ vsus simplr. Sicut ponit exēpluz: qz h̄ ac
 cidentia sint via ad cognoscendā sbam: qz cōferunt
 magnam partē ad cognoscendū: qd quid est: vt dicit
 tur in pmo de aīa: nō tñ habita cognitio: h̄ cessat
 cognitio accidentium: sed augmentatur.

¶ Apertam primo querit: qz diuidit rem
 cōtra signum: sed ipm signū est res: vt dī
 in lra. Itē res ē cōmuniū q̄ signū: sed
 spālē nō diuidit vtra cōe: nec idēz s̄ scipz
 8. 7c. Rñō dicēdū: qz h̄ res accepta large sit idē
 qd signum: tñ si cōtrabat ad significandū solum ea
 quozum vsus nō ē in significando: tunc nec ē cōe ad
 signum: nec idem qd signū. Vel possumus dicere: q̄
 nō ē diuisio realis: sed ē diuisio rōnis: 7 tunc nō ē in
 cōueniens idē eē rem 7 signūz diuersis rōnibus. p̄
 ma tñ magis ē fm intentionē magistri: qz alr deter
 minat de rebus. alr de signis. Itē dicit se prius
 velle determinare de rebus q̄ de signis. Sed cō
 tra: per signum deuenimus in cognitioē rerū: ergo
 tenet ordinēz p̄trariūz. Dicēdū: q̄ verū esset: si eēt
 signa illarū rerū: de quibus determinat. Vel possu
 mus dicere: q̄ nō ē idem modus ad scēdē rez: 7 tra
 dendī doctrinam rerum. Item dicit nos esse i me
 dio inter vtilia 7 fruibilia: ergo vtilia tenent locūz
 infimūz. Sed cum virtutes inter vtilia cōpntent:
 ergo virtutes sunt bona infima 7 minima: cuius cō
 trarium dicit Aug. quā dicit ea bona maxima: Di
 cēdū: q̄ comparatio Aug. cum dicit: q̄ virtutes
 sunt bona maxima etiā respectu eozum q̄e sunt in
 nobis. 7 respectu bonozuz perfectiorū nos vel am
 minicūlatiū nobis. Virtutes sunt potissime perfe
 ctiones: Vel possumus dicere: qz h̄ in genere p̄ctio
 nū. perfectio sit nobilioz perfectibili: vt accūs s̄bo in
 gñe entū ē modus cōuersus: qz in gñe entū s̄bm est
 magis ens qz accidens: licet magis ei nō competat
 nomen perfectionis. 7 ideo vno modo nos sumus su
 pra virtutes 7 alio modo virtutes sunt supra nos.
 Solūtū 7 aliter quia respectu rectitudinis vite ē
 virt⁹ maximū bonū. potētia nālis est mediū res aīe
 sunt minima respectu britudinis b̄rificas ē s̄sumum
 p̄cipās britudinē ē mediū. virt⁹ p̄ qd peruenitur ē
 minimū. Itē distinguit fructus 7 vtens a fruibili 7
 vtili: Sed ipm fructus 7 vtens vt h̄ ē vtilis: 8
 male. Dicēdū q̄ nō est distinctio fm rem. s̄ fm
 rōnem. Item distinguit vti per vsum dicens: vti est
 q̄ in vsu venerit. s̄ cū vtunt dicit actum 7 act⁹
 non notificetur per actum. ergo 7c. Dicēdū
 q̄ totum illud qd in vsu venerit ponit pro obo. siue
 p vtili. 7 ita notificat actus p obiectū. nō p actū:

9

Itē dat diuersas diffinitōes de frui et vti: s̄ vni
 as rei vnicū ē: ergo et vna diffinitio. Dicēdū:
 q̄m vnu modū vna ē notificatio rei: sed fm diuer
 sos diuersos. si vna nō cōtineat oēs modos: et ideo in
 s. metb. cōmēdant diffinitōes q̄s recipiebat ari
 stomenes que dabant fm oēs cās. vñ dicte diffini
 tiōes vantar diuersimode. Diffinitōes de frui sic
 differūt. nā in fruitiōe ē. s. cōsiderare: actū obiectū
 finē: potētia: delectationē. Quātū ad p̄ma tria: da
 tur p̄ma: frui ē amore inherere quantū ad actū. Ali
 cui rei quātū ad obiectū. p̄opt̄ sc̄ipm quātū ad fi
 nē. Secūda dat p̄ potētia: cū d̄ frui mur cognitio in
 s̄b̄ volūtas et c. Tertia dat quātū ad delectationē
 s. frui est vti cū gaudio. Silr distinguunt diffinitio
 nes de vti. Māz p̄ma diffinitio diffinit vti vlatoy:
 q̄ ipi vtunt vt obtineant illud quo fruendū ē. Sc̄
 cūda se extendit ad cōprehēsores: cū d̄: vtimur eis:
 q̄ ad illud referimur et c. Tertia se extendit ad vti d̄
 vniū et etiā ad fruitionē: cū dicit vti ē assumere et c.
 Itē dicit tollerabili? sustinē? p̄grinatōz n̄faz
 q̄ i bac vita fruimur p̄ speculum. Cōtra: spes q̄
 differē affligit aiaz. Dicēdū q̄ rōe q̄ n̄ bēn? cōplē
 britudine affligimur: rōe q̄ aliqd d̄ ea gustam? tolle
 rabili? sustinē? Itē q̄ dicit de bon? ē: sumus.
 Cōtra: boeti? i li. de hebdomadib? vult q̄ si itel
 ligeret de? et n̄ itelligeret bon? entia eēt: s̄ nō eēt
 bona: ḡa bonitate dina ē bonitas i creatur: et ab en
 titate entitas. Dicēdū: q̄ de? ēi ḡne cāe formal
 respectu entitū: et i ḡne cāe final: et i quātū est cā for
 mal oius exēplar? bōitate ē cā bonoy: et p̄ pulchri
 tudinē pulchroy: et p̄ s̄istū modū loq̄r boe. i quātū ē
 cā final: p̄p̄ bōitate suā s̄ oia: et quātū ad b̄ d̄cm ē
 q̄ bon? ē lum? Itē dicit q̄ i quātū lum? bōisum?
 ḡ bonū et ens s̄ finonia: q̄ n̄ ē vey: v̄d: q̄ h̄ q̄ d̄ dico
 i quātū d̄ p̄p̄ vnitatē rei: n̄ p̄p̄ vnitatē rōis: q̄ p̄
 eādē rē bēn? ēē et bonū ē alio et alio mō: vl s̄ q̄ ali
 qui dicit hoc dictū ē p̄p̄ cōuertibilitatē supposito
 rū: q̄ bonū et ens cōuertuntur in suppositis.

Diff.
2

De itaqz vera et. Post q̄m ḡ i q̄dā
 vilitate extigit oius q̄ntoz libroz māz:
 h̄scipit exēq̄ s̄z ordiē p̄t arātū. Et di
 midit p̄ns op? i p̄tes. v. q̄z d̄c̄minat d̄
 reb?: sc̄do d̄ signis: sc̄da ibi i p̄n? q̄rti.
 (Samaritan? eni.) p̄ma ps diuidit in p̄tes tres: q̄z
 res vt b̄itū ē triplr̄ diuidunt: q̄z q̄dā s̄ q̄b? fruendū ē
 vt tres p̄sone: q̄dā q̄b? vtēdū ē vt creature: q̄dā at̄ q̄
 fruūt et vti vt de b̄o: et q̄libet rōnal: vl intellectual
 creatura. Et iō p̄d̄c̄minat d̄ fruibilit? vt i p̄ li. Se
 cūdo d̄ vtilib?: vt d̄ creaturis: et hoc i sc̄do. Tertio
 de fruētib? et vtētib?: et hoc d̄ tertio li. Determinat
 eni ibi de deo rep̄te: siue d̄ verbo icarnato: et boie
 sp̄ato q̄ oēs de? et b̄o fruūt et vtunt. Sc̄da ps icipit
 ibi: i p̄n? sc̄oi. (creationē rez.) sc̄da ibi i p̄n? tertū.
 (Cū ḡ venit.) p̄m? liber diuidit in duas p̄tes: q̄z p̄
 d̄c̄minat d̄ fruibilit? vt d̄ deo trino et vno. sc̄do cōri
 nuat se ad secūduz libz. sc̄da ibi circa finē p̄mi. (q̄
 ad misterū vine et c.) circa p̄mū duo facit. p̄mi on
 dit q̄lis debeat ēē auditor b̄ sc̄ie. sc̄do tāgit ea q̄ de
 terminare vult i hoc p̄ li. ibi. (oēs at̄ catholici.) au
 ditor b̄ sc̄ie tria d̄z b̄z. p̄ i se d̄z ēē mūdus: sc̄do i cō
 paratōe ad sc̄iaz istā d̄z ēē attē? modest? et timid?
 tertio i cōparatōe ad alios sc̄ietēs n̄ d̄z ēē litigiosus
 et d̄icolus: s̄ sc̄oz aditius et s̄ozomatius: sc̄da ibi.
 (bac igit.) tertia ibi. (p̄inde ois.) dicit q̄ q̄ audi
 tor b̄ sc̄ie i tāta re sic ē vnitās eētīe: et trinitās per
 sonaz d̄z ēē purgatissim? mētē: q̄z purgat? d̄z ēē i vi
 tādo errores ḡtillū: purgatior i suscipiēdo verita?
 tē fidei: purgatissim? i b̄ndō nitōzē sc̄ie. Tūc seq̄t
 illa ps. (de bac igit.) In q̄ dicit auditorē b̄n? sc̄ie

debe ēē attētū i audiēdo. s. dicta sc̄oy: timidū quā
 tū ad iuolitionē errorz. S̄z modestū quātū ad super
 stitionē rōnū: q̄z i talib? valde piculose erraf. De
 inde cū dicit. (p̄inde ois.) ondit auditorē b̄ sc̄ie in
 cōparatōe ad alios debe ēē humilem nō supbū: q̄z hu
 milis d̄z querere vbi dubitat. nec verecūdari disce
 re: tūc sequit illa ps. (oēs at̄.) i qua tāgit ea q̄ i hoc
 p̄mo determinare d̄z. Et tria facit p̄mit ea. sc̄do
 bat modū p̄cedēdi i sacra pagina. tertio fm modū
 p̄cedēdi datū exēq̄: sc̄da ibi. (ceterū.) tertia ibi.
 (p̄ponam?) ea d̄ q̄b? vult tractaf i b̄ p̄ ad q̄tuoz re
 ducit: ad eētīe vnitatē. ad p̄soaz distinctōz: ad du
 ratōis eētīatē: et ad maicstāq̄ eglitatē duratōis
 tū eternitas subequalitate cōprehēdit. Māz ex eo
 q̄ fil? ē coetern? p̄ri: ei eglis existit. Itē eglitas in
 eternitate itelligit. Mā ex eo q̄ fil? ē eglis p̄ri: ei co
 etern? existit. Ideo de trib? victoy q̄tuoz mētioneu
 facit et p̄z: tūc seq̄tur illa ps. (ceterū.) in q̄ dat mo
 dū s̄z que d̄z p̄cedē t̄beo? doctoy: q̄z p̄p̄ auctē: p̄
 p̄ rōnē q̄z p̄bat p̄ aug. et p̄z. Deim cū dicit. (p̄pona
 m?) exēq̄t s̄z p̄t arātū modū. p̄ p̄ auctē. sc̄do p̄ rōz:
 sc̄da ibi. (apls nāqz.) i p̄n? distinctōis tertiē. Circa
 p̄mū duo facit. p̄ndit hoc p̄ auctēs veter. t. sc̄do p̄
 auctēs noui. Sc̄da ibi. (nūc post testamēta.) cir
 ca p̄mū duo facit. p̄ facit q̄d dictū ē. sc̄do sp̄aliē ad
 ducit auctēs de. s. s̄. ibi. (de. s. s̄.) circa p̄mū tria fa
 cit. Mā vt dictū ē ea q̄ d̄c̄minat i p̄ li. ad q̄tuoz re
 ducit. s. ad vnitatē eētīe: distinctiōē p̄sonaz: eglit
 ratē et eternitates: et tertū reducit ad q̄rtū: q̄z eglit
 tas ad eternitatē: vl cōuertio. et iō tria facit. p̄rio
 eni d̄c̄minat d̄ vnitatē eētīe. sc̄do supaddit per
 sonaz distinctio. Tertio annectit duratōis eternitatē i
 q̄ eglitas otinet. sc̄da ibi. (p̄sonaz) tertia ibi. (ali
 bi ēt iusdē.) p̄ ps p̄z: ps. (p̄sonaz q̄z) diuidit in
 v. q̄z p̄ p̄bat h̄ p̄ ang. exponētē istā auctē. (faciam?
 boiem et c.) Mā p̄ hoc q̄d dicit. (faciam?) itelligit
 tur pluralitas p̄sonaz: cū d̄. (ad imaginē et s̄ilitu
 dinē n̄ am.) ondit vnitās nē: sc̄do ibi. (bylari?)
 manifestat hoc idē p̄ bylariū: et duo facit: q̄z p̄ facit
 q̄d dictū ē. sc̄do: q̄z q̄dāmō digressionem fecerat: re
 uertit ad p̄positū adducēdo auctēs p̄bantes vni
 tē eētīe et trinitatē p̄sonaz. sc̄da ibi. (nūc ad p̄po
 sitū.) circa p̄mū tria facit: p̄ adducit vna ex p̄oz ex?
 q̄z ex b̄ q̄ dicit. (faciamus ad imaginē et c.) ondit
 vnitās et distinctio: vnitās ex eo q̄ tres p̄sone i diu
 nis sūt files: distinctio: q̄z imago et s̄ilitudo excludit
 s̄ilitudinē: sc̄da ibi. (Itē idē exponit.) alio modo.
 (p̄faciam?) itelligit distinctio ex eo q̄ subdit. (no
 strā) itelligit vnitās. tertio ibi. (ibis x̄bis oib?)
 s̄clat q̄d significāt noia n̄s̄eralia i diuis: q̄z remo
 tionē: nō positionē. Deinde cū dicit. (nūc ad p̄posi
 tū.) redit ad ondedū vnitatē eētīe: et trinitatē per
 sonaz: et p̄z: tūc seq̄t illa ps. (alibi ēt.) i q̄ annectit
 duratōis eternitatē. Et duo facit: p̄ annectit dura
 tōis eternitatē addēdo multas auctēs q̄ p̄tēdit
 vnitatē eētīe: et trinitatē personarū: sc̄do ne aliq̄s
 crederet p̄p̄ eētīatē quā b̄z fil? cū p̄re: ne ei cōpe
 teret ḡnatio r̄pal: ondit ei vtrāq̄ ḡnatiōē cōpetē:
 ibi. (micheas q̄z p̄pha.) tūc sequit illa ps. (d̄ sp̄ū
 sc̄o.) i q̄ de. s. s̄. sp̄aliē adducit auctēs: et patē: tūc
 sequit illa ps. (nūc post.) i q̄ p̄bat p̄ dicta p̄ auctēs
 noniter. Et tria facit: p̄ p̄bat vnitatē eētīe: et tri
 nitatē p̄sonaz fil: sc̄do annectit duratōis eētīatē.
 tertio excusat se a sufficienti assignatione auctū di
 cētū vnitatē eētīe: et trinitatē personaz: q̄z fere
 oēs sillabeno t. hoc p̄bāt et indicāt. sc̄da ibi. (ipe
 etiaz initio.) tertia ibi. (Sed q̄z singulic.) et patent
 particule: et in hoc terminatur sententia lectionis
 et distinctiois.

Questio
I

Requerunt duo. Primo de unitate eentie. Secundo de distinctione psonar: que duo magister pbat in sra: circa pmi que runt tria. Primo: an deus sit vnus in eentia. Secundo: vtrum in eentia ipius sit pluralitas attributor. Tertio: vtrum illis attributis respondeat aliquid in re.

De pmi sic pcedit: videt q sit dare plures deos. Na i oi genere e repire vnu p eentia. r mlta p participationem: qz semp participati p supponit simplicit. Sed nos videmus diuersa genera pfectionis: vt pulchritudine r sapientia r bmo: ergo erit dare diuersa talia p eentia. Sed oē tale bz rō nē dei: vt plus pbat: ergo fz diuersa genera eentū ē dare diuersos ordines deoz. Preterea: quanto aliqd ē magis formale: tātō magis multiplicaf. videmus enī ignē qui ē formalior elemētis eē i maiori quātitate q aliqd elemēt: r corpa super celestia sua magnitudine: excellūt singula corpa: r celestes mētes fm pluralitātē singula excellere dicūt fz illud. i4. de angelica hierar. multe enī sunt beate militie sup mundanalū itellectuū infirmā r coarctatā sup ptes materialū: fz nos numeroz cōmēsuratiōe: cuiusigitur deus sit maxie formalis: plures erunt dū q oia eentia. Preterea: dicit in lbro de generatōe: q idē: manēs idē semper facit idē: ergo diuersitas causator arguit diuersitatē in cā. Sed diuersa sunt causata: ergo diuersi sunt dū a quibus causant. Preterea: cū vniuersus sit pfectissimus: pncipia vniuersi ponēda sunt fz optimū modū: sed plura bona pautioribz bonis plus de bonitate cōtinēt. debemus igit ponere plures deos pncipia vniuersi: vt in eis referuet magis rō bonitatis. In cōtrariū: qz si ponant multi dū: aut sunt eiusdē naturae aut nō. si nō sunt eiusdē nature: tūc si vnus ē de: alī nō ē. nā ille qui erit de: habebit diuinā naturā. Alī qui bz aliā naturā nō habebit diuinā naturā: sed q nō bz diuinā naturā nō ē de: ergo q ponitur de: nō ē de. Si aut bnt eadē naturā: cū i deo idē sit natura r eē: tūc habebūt eē idē. Sed q habēt eadē qditatē r naturā r idē eē: sūt simplr vnu: tūc igit il la duo erūt vnu: nō erūt duo dū sed vnu de. Preterea: de: dū ille qui bz vltz influētiaz. Sz nihil vlr influit qd nō imobile influit: qz si il lucret motū: qz oē qd mouet ab alio mouet: vt scribit. 7. phi. tūc nō vlr influeret. Sz aliud bz et influētia sup ipz: deus igit ē pncipiū imobile simplr. Sz pbat in. s. pbifi. qd ē deuenire ad vnu pncipiū sic imobile: ergo rē. Preterea: pcludit pbs in. i2. meth. qd ē vnu pncipat: r vnu pnceps: sed iste pnceps ē deus: ergo est vnu de: pbare aut hoc per auctē scripture nō expe dit: qz tota sacra pagina: hoc testat. R nō: dicit dū q sit reperit aliq ita vnu: q in eis nō sit diuersitas: nō tū ē possibile aliqua eē adeo diuersa qd in eis nō reperiat vnitās: ppter hoc scribit in prima ppōne. p dicit: q omnis multitudo pncipat aliquālit vno r. i7. de di. no. scribitur: neqz enī est multitudo nō pncipans vno: qz fm eundē ibidē: que sunt multa accidentibz: sunt vnu subiecto. q sunt multa numero: sunt vnu specie: que sunt multa speciebz sunt vnu gne. q sunt multa pcessionibz: sūt vnu pncipio. hoc est q sunt multa generibz: sunt vnu analogia. di cant. n. diuersa gne: eē diuersa pcessionibz. qz fz q variant gna: variant pcessionē: nā in genere color ē pcessus. ab albo in nigrū. nō autē ab albo i dulce: s ab amaro. statim enī cū variant genz: variant pcessionē r terminū. q autē sunt vnu analogia: dicūt vnu pncipio. qz fm p h m in. 4. meth. vnitās analogie ē vnitās attributiōis. nā oia q dicūt fm ano-

logia attribuit alicui. s. qd ē cā r pncipio: quare alia sunt talia. eē igit diuersa pcessionibz r vnu pncipio ē eē diuersa genere r vnu analogia. r qz nihil ē eē eentibus qd nō pncipet vnitātē aliquo dictoz modoz: pcludit ibidē dyonisius. qz nihil ē existētū qd nō pncipet fm aliquid. vno. Si igit ē dare multos deos. illa deoz multitudo: aliquo mō vnitātē pncipabit: qz si nullo mō esset vnus. nullo mō esset: qz qd nō bz esse vnu: nō habz esse. vt habet ex. 4. meth. r a dyonisiō vltio de di. no. vnitās aut ab istis multis dūz nō poterit pncipari: nisi aliquo dictoz modoz. Sz nullus modus habet ē cōueniēs: ergo nō possum ponere plures deos. nō enī possum dicere q sint multa accidentibz r vnu sbo: qz sic nulli eoz eēt p se exis: r ita nullus eēt de: qz de: est: qd bz eē absolutū purū abstractū ab oibus: qd inuuit aug. s. de tri. c. 3. d. qd plura. bonū hoc: bonū illō: tolle hoc r illud: r vide ipz bonū si potes: r ita deus videbis: cū igit deus non sit particulatū bonū: non erit bonū in subiecto: r ita pma vnitās dūz conuenire nō poterit. Rursus nō possum dicere q tales dū sint vnu spē r plura numero: qz vt scribit. 7. me raphi. Qd aliqua sūt vnu spē r plura numero: multa bnt māz. deus aut ē actus purus: cui nō admiscetur aliqd de mā: nec de potētia: vt dicit cōmen. i2. meth. nō igit illi dū erūt sic multa. Tertio nō possum dicere q sint plura spē: r vnu gne: qz oia talia p dūz additaz generi distingunt. si igit repiret in eis talis multitudo: qlibet eoz eēt cōpositū ex gne r dūz. Vbi enī aut repit cōpositio gnis r dūz: cum genū sumat ab eo qd ē potētiale: r dūz ab eo qd est actuale: vt pot bnt ex. 7. meth. vbi dicit q genū nec est potētia pura: nec ē actū purū: s ē actū admittit potētia: r potētia admittit actū: de aut nō est bmo: cū sit ipz eē fz auctē. nō igit i eis poterit repiri vnitās generis. Si ergo aliqua vnitās repitur i eis. illa vnitās erit analogia: s nec hoc scire pot: qz cū iste vnitates se habeant p ordinē: o3 q vbi vna deficit: q alia incipiat. Sz vt scribit. 5. meth. vnitās gnis ē qsi vnitās materie. Si qz dū ē vnitās materie: est vnitās gnis: r qz vbi deficit vnitās generis ibi incipit vnitās analogie: o3 vnitātē analogie accipere et diuersitate materie: accipiendo māz large ad oēz materialitātē r potētialitatem. Ista aut diuersitas ad pns tripliciter repit. Primo: qn vnu bz māz: cū appetit totū cōplet: vt corpū celeste. Aliud vero: cū appetit nō totū cōplet: vt gūabile r corruptibile: r fz istz modū ponit oia sup celestia r inferiora analogari corpe. nā corpū nō ē ppe genū ad ipa: s analogū eēt dē donomē analogie fz q h d analogia loqmur: extēso noie. nā corruptibile r incorruptibile differūt plus qz genus: vt dicit. io. meth. Secundus modus analogie sumit qn vnu bz māz vt corpū: aliud nō bz māz s māle vt aīa vel āgel. Na itelligētia bz sūū ylenchū: hoc ē suū māle: vt dicit li. de causis: r sic spūs r corpū analogāt i sba. Tertio modus habet ex eo: q vnu ē p participatōz tale: r bz qd māle: aliud ē p eentia tale r est purū: r sic bonū r ens dicunt analogice d creatore r creatura. Sed v pmi analogie modum dicti dū vni nō poterūt: qz tūc vtrūqz eēt corpū: r ita neuter de: nec fm se dū: qz vtrūqz eoz bz et māz vlr māle: r ita nō eēt actus purū: r p dūz nec de: nec tertio mō: qz tūc ille q eēt p eentia pfectū possz eē de. Sz ille q ē p participatōz de: eē nō possz: nō igit ē dare plures deos. Ad p mū dū: q oia illa p eentia bnt eē vnu i pmo pmo. nō enī habent esse p se ordinata r diuersa: vt plato posuit r plus. vū sapientia p eentia. bonitas p eentiaz pulchritudo p eentia. nō sunt tres dū. s vnus

de? platonici autē q̄ illū modū posuerūt nec ipsi sci
uerūt qd vicerent. nec patres eoz. vt dicit i. 10. de
di. no. Vel possumus dicere q̄ si eēt ille ordo deozū
vñ? tñ eēt verus de? Alij autē p̄ticipationē. vñ dī
in. p̄clo: q̄ oīs deus p̄ticipat aliquo. p̄ter vnū. Ad
secūduz. dicēdū q̄ illa p̄positio veritatē bz in his q̄
dicūt actū admixtū potētē. Sz i his q̄ dicūt actus
purū: vel potētā purā: nō habet veritatē. imo sicut
vna ē potētā pura p̄ essentiā. ita vnus act? purus.

Ad tertiu dicēdū. q̄ diuersitas p̄ncipatorūz ali
quā pluralitatē arguit i cō: z nifi eēt aliq̄ pluralitas
fm̄ rōnē in deo. aliquo mō: ex eo nō haberēt esse di
uersa cāra. Ista pluralitas ē pluralitas p̄fectionū
i deo. z ideaz in ipso. Itaz fm̄ aug. lxxviii. q. nō ea
dē rōne factus ē homo z equus. Sz oīa ista in deo
vnū sunt. z id nō arguit pluralitas deoz: s̄ arguit
pluralitas p̄fectionū i deo. Vel possumus dicere
q̄ ab eodē fm̄ vnū modū p̄cedēdi nō p̄cedūt plura.
si illa plura cōsequēt totā p̄fectionē agētis. vide
mus enī diuersas spēs generabiliū z corruptibiliū
cārī a sole. qz deficiūt a p̄fectione solis. vel possum?
dicere q̄ ab eodē agēte nāliter nō p̄grediunt plura:
nō tñ ab eodē agēte p̄ intellectū: qz potētē rōnales
sunt ad opposita z qz deus bz i se pluralitatē ideaz
ē etiā agēs p̄ intellectū deficiūt a p̄fectiōe sua res.
poterit diuersas res p̄ducere. Ad quartū. dicē
dū qz plures dī. nō sūt plura bona q̄ vn? de?: z rō
ē: qz q̄cquid bonitas bz vn? bz z alijs. z eadē bo
nitates. qz si nō: ille cui deficeret aliq̄ bonitas. non
eēt deus: vñ ista ē vna rō p̄ quā obat dām. vnū esse
deū p̄ lib. c. 5. qz illi plures dī. q̄ ponūt. vl differūt
vel nō. Si nō differūt. sūt vn? deus. Si differūt: tūc
aliquā p̄fectionē bz vn?: quā nō bz ali? z illi cui de
ficit illa p̄fectio. nō est deus.

Et cūdo querit. vtz deo s̄ueniat plurali
tas attributorū z vñ q̄ nō. qz cū de? sit sū
me vn? z omnis pluralitas vnitati repu
gnat nulla pluralitas d̄zei attribui. Sed
pluralitas attributorū ē aliq̄ pluralitas. Sz p̄e
terea: b̄mōi attributa hūt rōnez p̄fectiōis. Sz p̄e
ctōes nō ponūt nisi i p̄fectibili. p̄fectibile. aut est i
potētā ad p̄fectionē. de? autē est act? purus: cui nō
admisceēt potētā. Sz p̄terea. fm̄ dām. li. 3.
ca. 14. diuersitas actiōis idicat diuersitatē nature.
z diuersitas nature diuersitatē actiōis. si i deo nō ē
diuersitas nature. s̄ nec actiōis. eēt aut pluralitas
actiōis. si poneret pluralitas attributorū qz cui libz
attributo cōpeteret actio sua. vel eēt otiosum. ergo
zc: In cōtrariū ē: qz aug. de tri. lib. 2. c. 7. ait q̄
deus multiplicē dicit: qz dī magn? bon? sapiens:
bea? verus. z q̄cquid aliud. i. p̄fectionis nō idigne
dici videt. Sz hec sunt plura attributa. Sz plura at
tributa deo s̄ueniūt. p̄terea: sz p̄lm. 4. meth.
vbicūq̄ ē repire magis z minus ibi ē repire simplr
s̄ ponitur magis z minus potēs: z magis z minus
sapiēs: ergo reperit simpliciter potens: simplicitē
sapiens Sz zc. R̄nō: dicēdū q̄ pluralitas attri
butoz. deo cōpetit. hoc autē est inuestigare ex ei? p̄fe
ctiōe. Itaz ex eo q̄ deus ē p̄fectissim?. p̄fectiōes oī
um generū cōgregant i eo: p̄pter hoc de deo dī. 5.
meth. q̄ aliqd ē p̄fectus vl i quo sunt p̄fectiōes in
vno qz ḡne: z q̄ nihil ē eēt illā. q̄si. d. q̄ nō ē aliq̄ p̄e
ctiōi aliquo ḡne: q̄ nō orineat i p̄fectiōe p̄mi p̄nci
p̄. z qz b̄mōi p̄fectiōes attributa sunt. o3 nos po
nere pluralitatē attributorū i deo ex p̄fectione sua.

Et vt hoc magis pateat: sciēdūz q̄ p̄fectio diui
na a nobis maxie fm̄ remotionez cognoscit: qz vt
dī. 2. de angelica hierar. cognoscere p̄ negationē ē
id qd ē potētā: i nā diuina. Sunt autē tria in creatur

ris q̄ p̄fectionē indicāt: p̄ q̄oz remotionē habetir
diuina p̄fectio. p̄rimuz: qz creatura nō ē infinita: z
ex hoc quādā p̄fectionē d̄bit. Itaz fm̄ p̄lm. 3. p̄bisi.
Infinitū nō bz rōnē p̄fecti: nec totū? de? aut ex hoc
ē p̄fectissim? qz ē infinit? Dicit sedo creatura p̄fe
cta: ex eo q̄ attingit ad p̄p̄riā spēm. vñ dī. 7. p̄bisi.
q̄ vnūq̄qz p̄fectū ē cū attingit p̄p̄rie virtuti: z i se
cūdo p̄bisi. habet: q̄ nō dī aliqd esse tale: siue habe
re p̄fectiōz tales: donec beāt spēs illi? de? ar mō d̄
rio dī eē p̄fect? eo q̄ ad nullā determinat spēs nec q̄
gen? Tertio mō accipit p̄fectum i creaturis ex
eo q̄ q̄olibet creatū intra p̄p̄riā p̄ncipia p̄tinet. vñ
z diffinitio dī p̄fecta: quādo p̄fecte illa p̄ncipia:
ex p̄mit: de? aut mō d̄rio p̄fectus dicit: qz nō int ali
quos terminos cōtinet. oīa aut ista innuit breuiter
dionisius. 13. de di. no. d. q̄ deus ē p̄fectus: qz oēm
excessum: z oēm infinitatē ē terminās: z hoc quan
tū ad p̄mū: qz ē p̄fectus rōne infinitatis: z nō rōne
finitatis: z sequit sup oēm terminū extētū. Quā
tū ad secūdū: qz ad nullum terminū spēi vl generis
reducit: z subdit z a nullo captū aut cōp̄rehensuz.
Quātū ad tertiu: qz intra nulla p̄ncipia cōstituti
ua claudit: nec cōp̄rehēdit. ex hoc aut q̄ deo p̄ue
nit vl̄tio assignatū: qz intra nullos terminos clau
dit: nō solū vna p̄fectio: s̄ multe p̄fectiōes ei cōpe
tūt: qz si soluz vna ei cōpetet et intra illi? p̄fectionis
terminos clauderetur. ex eo aut q̄ cōuenit ei sz q̄
nō cōtinet in ḡne nec i spē: nō solū p̄fectiōes plures
vtputa oēs q̄ sunt i eodē ḡne: s̄ p̄fectiōes omniū ge
nerū ei cōpetēt: qz si soluz alicui? ḡnis ei cōpeteret:
tūc extra illud gen? se nō extēderet. ex eo aut q̄ diui
ne p̄fectiōi cōpetit p̄mū: qz ē qd infinitū: nō solū p̄
fectiōes omniū generū: vel oēs p̄fectiōes que actu
reperiunt: que finite sunt deo cōpetent: s̄ etiā oēs
possibiles existerē: que sunt infinite: z qz fm̄ quāli
bet p̄fectionē p̄t sumi aliquod nomē: s̄ue aliqd at
tributū. infinita attributa ei cōueniūt: z ipē ē infī
nitorū nominiū. bñ igit dicit dionisius. 12. de di. no.
laudare nos cōuenit enim: q̄ ē infinitoz nominiū.

Ad p̄mū dicēdū: q̄ illa pluralitas attributorū in
deo ē mō vno. z id ei? vnitati nō repugnat. vñ. 6. de
tri. c. 7. dicitur: q̄ in deo ē eadēz magnitudo que sa
pientia bonitas: que sapiētia z magnitudo: z eadē
veritas que illa oīa: z nō ē ibi aliud beatū eē: aliud
magnū: aliud sapiētēz: aliud verū: aliud bonum: ali
ud oīno ipm̄ eē. Ad secūduz dicēdūz: q̄ q̄ p̄se
ctio ē differēs a p̄fectibili realit: bz veritatē qz dīe
ctuz ē: s̄ hoc nō ē in p̄posito. Ad tertuz dicēdūz:
q̄ sicut i deo ē pluralitas attributorū vno mō: ita ē
ibi pluralitas actionūz q̄ cōpetunt attributis mō
vno. nā sicut ibidē ē eentia: qd sapientia z scia: ita
ibidē ē sapere qd eē z scire.

Q̄stea querit: vtrū isti pluralitati respō
deat aliqd in re: vel solū sit pluralitas rō
nuz: z circa hoc querunt tria. p̄rimo:
vtrū isti pluralitati respondeat aliquid i
re. Secundo: vtrū id cōrespondēs sit fundamē
tum p̄ximū vl remotum. Tertio de origine ta
lis pluralitatis.

Ad p̄mū sic p̄cedit: videt q̄ pluralitati attri
butoz nihil respondeat in re: qz si pluralitati
responderet aliquid in re: tūc ipa attributa essent i
re: modo pluri. Sed dictum est: q̄ sunt ibi mō vno:
ergo zc. p̄terea: si intellectus videns deum:
perfecte ipsum comprehenderet: ei imponeret vnū
nomen. z ideo quia deus se perfecte comprehendit
vno suo verbo: fm̄ aug. dicit quicquid dicit: z facit
quicquid facit: ergo tota causa pluralitatis nomi
nū z attributorū: ē ex p̄te intellectus nostri solum.

Qd
2

Q̄estio.
3

Q̄estio.
3

Præterea: cōmētator. i. meth. vult q̄ in p̄pōni
bus de deo formatis sit distinctio solū s̄m acceptio
nē intellectus: s̄ idē q̄ p̄us. In cōtrariū ē: qz bonū i
creaturis causat a bonitate diuina: z pulchritudo
a pulchritudine: s̄ hoc nō cēt: nisi ista vere eēt ibi:
s̄ eis r̄ndet aliqd̄ ex pte rei. Præterea: qd̄ ē p̄ eēt
tiā: ē veri: q̄ qd̄ ē p̄ p̄cipationes. S̄ de p̄ eēt
oēs tales p̄fectiōes. creature vero p̄ p̄cipationē.
s̄ cū intelligim⁹ eas i creatura: r̄ndet eis aliqd̄ in re:
s̄ multo fortius cū intelligimus eas in deo: vbi verio
r̄mō sūt. R̄tio: dicēdū q̄ noib⁹ ab intellectu ip̄osi
tis nō r̄ndere aliqd̄ in re tripliciter or̄ngit. Primo: si
ite⁹ lectus ē vanus. Secūdo: si falsus. Tertio: si ip̄a
noia plura ab intellectu ip̄osita sūt synonyma. Tūc
eni intellectus d̄r vanus: q̄n̄ fingit ea q̄ nō sūt i re
r̄nā: sicut fingēdo byrococeriū vel chimerā: z tali
bus noibus nō r̄ndet aliqd̄ in re: qz ip̄e res nō sūt.
Intellectus aut̄ d̄r falsus: q̄n̄ cōponit nō cōposita:
vel diuidit nō diuisa: vt p̄t̄ parere ex tertio d̄ aia.
z q̄n̄ sic se habet: q̄ dicit aliqua in eē alicui que nō i
sūt: vt p̄nta dicit leonem eē bipedē z intelligētē.
talibus nō r̄ndet aliqd̄ in re: nō qz ip̄e leo nō sit: s̄
qz in ip̄o leone: siue in ip̄a re. tales p̄fectiōes non
reperiuntur. Tertio mō hoc p̄t̄ cōtingere: q̄n̄ ip̄a
noia sūt synonyma. Nā in talibus z si ip̄a res sit q̄
sic nominat̄. z si illa p̄fectio a qua synonyma ip̄onun
tur sit in re. dicit̄ pluralitati nominum ex parte rei
nihil r̄ndere. qz cum plura sint noia: vna ē t̄n̄ res. z
vno mō se intellectu r̄p̄sentat in ip̄ositiōe illor̄z no
minum. Plura aut̄ noia de deo dicta de necessitate
habēt in ip̄a re diuina fundamentū. nō enim possu
mus dicere qd̄ eis nō r̄ndeat aliqd̄ in re: qz intelle
ctus ē vanus z ip̄a res nō existit. Nā s̄m aug. 5. d̄
tri. c. 2. deo s̄ verissime dicitur eē. R̄ursus nō possu
mus dicere talibus noibus nō r̄ndere aliqd̄ ex par
te rei: ex eo q̄ p̄fectiōes per ea ip̄ortate deo nō cō
petāt. nā s̄m aug. 15. de tri. c. 5. oia ista noia que di
gnitate ip̄ortāt digne deo dicunt̄ cōpetere. z cōmē
tator. i. meth. ait: q̄ vita z scia p̄prie dicuntur de
deo. Tertio nō possumus dicere hec noia synonyma
eē. Nā cū a diuersis rōnib⁹ ip̄onant̄: plura noia de
deo dicta nō erūt synonyma. p̄pter hoc cōmētator
ibidē ait: q̄ vinū z vita z h̄mōi in deo nō significant
idē oibus modis sicut significāt noia synonyma. Cū
igit̄ non possit̄ intelligi pluribus modis pluralitati
nominū r̄ndere aliqd̄ ex pte rei: nisi modis dictis q̄
deo nō cōueniūt: asserendū ē pluralitati attributo
rū dei r̄ndere aliqd̄ ex pte rei. Ad p̄mū dicēdū: q̄
nō oportet attributa esse in deo mō pluri: ad hoc q̄
ex parte rei attributis aliqd̄ r̄ndeat: sed sufficit q̄
vna z eadē res aliter z alit̄ app̄bendat̄: vt est in p̄
posito. Ad secūdū dicēdū: q̄ qz vna z eadē res
vt eētia diuina ab intellectu nostro nō capitur de
deo diuersas p̄ceptiōes formam⁹. z cū s̄m vnā con
ceptionē app̄bēdit̄ i potētia ei vnū nomē z secūduz
aliū aliud: p̄p̄ hoc q̄ ip̄a res r̄ndet oib⁹ noib⁹ ip̄osi
tis: argumentū magis cludit oppositū q̄ p̄positū.
Vel possum⁹ dicere q̄ nō arguit̄ h̄mōi attributū
aliqd̄ ex pte rei nō r̄ndere: s̄ solū cludit q̄ cū res sit
vna z simplicissima: but̄ pluralitatē rō nō soluz p̄t̄
sumi ex pte rei q̄ sola res sit cā but̄ pluralitatis: s̄ z
etiā sumit̄ ex pte intellect⁹ n̄si. Ad tertiu⁹ dicen
dū: q̄ nō intēdit̄ cōmē. dicere h̄mōi noib⁹ de deo di
cē nō r̄ndere aliqd̄ ex pte rei: cū ip̄emet dicat̄ ibidē
ea deo p̄prie cōpetere: z synonyma nō eē: sed solū
intēdit̄ negare a deo diuersitatē cōponis.

Questio
4

Secundo querit̄: vtrū istis attributis re
spondeat aliqd̄ ex parte rei: vt fundamē
tū primū vel remotū. Et videt̄ q̄ remo

tum: quia s̄m dyonisiūm. i. de di. no. deum lauda
mus: vt regē qui est legis z ordinis distributor: lan
damus ip̄m vt d̄nationē: qz pulchroz z bonoz est
perfecta z omnino possessio: laudamus ip̄m: vt dei
tate: qz oia videt. p̄uidētia: z circūspicit bonitate
perfecta: ergo nomina deo cōpetūt ratiōe effectū
um: nō igit̄ deus erit immediatū fundamētū significā
tiōis nominū sed effectus. Præterea: bugo in
cōmento super angelica hierarchia p̄ca. ait: q̄ quē
admodū infirmi oculi solē n̄t̄ e tectū libere cōspici
unt: qui coruscū eius lumen intueri nō possunt. sic de
diuino radio: qd̄ oportet ip̄m sacroz velaminuz
eē circūuelatū vt eū intelligamus. z idē dyonisiūm
ait: nec possibile est aliter nobis lucere diuinū radū
um: nisi varietate sacroz velaminū anagogice circū
uelatū. Sed sicut intelligimus aliquid: sic illud si
gnificamus. igit̄ noia per que noiamus deū in via:
mediate significabūt h̄mōi varietates: per q̄s ve
lat̄ diuinus radius: nō igit̄ immediatū fundamētū
habebunt diuinā essentiā. Præterea dicit̄. 3. de
angelica hierarchia: q̄ negatiōes in diuinis sūt ve
re. affirmatiōes vero icōpacte. Sed ita videmus i
rebus creatis: q̄ affirmatiue p̄ponēs p̄fectionem
denotātes nō dicunt̄ in cōpacte: qz illis p̄fectiōib⁹
mediate fundamētū r̄ndet res creata: cū igit̄ affir
matiōes de deo dicant̄ icōpacte eis vt immediatuz
fundamētū nō r̄ndebit̄ essentiā diuina. In con
trariū est: qz si significatiōes nominū semper ime
diate fundarent̄ in effectibus: oia dicta de deo di
cerent̄ trāsumptiue: sed vt habitū est per cōmenta
tozē. i. meth. vita z scia p̄prie dicunt̄ de deo: ergo
z. Præterea: talia noia nō digne dicerentur de
deo: sed vt habitū est per aug. 6. de tri. c. 7. z 15. c. 5.
talīa digne de deo dicuntur: ergo z. R̄tio: dicē
dū q̄ questio est de significatiōe nominū. p̄hs autē
in. s. metaphi. querit̄ quid nomen significet: vtruz
aggregatū vel formā siue p̄fectionem: z solū q̄
significat vtrūq̄: non vna ratione dictū: sed quasi
ad vnum. hoc est: per quandā analogiam: qz vnus
per prius aliquid per posterius. Et exponit cōmē
tator: q̄ per prius significat formam: ex consequē
ti aggregatū. z ratio huius est s̄m euz: qz nomen
nō significat rem: nisi s̄m q̄ est in actu: z causa act⁹
in cōposito est forma. Ista autē ratio super hoc fun
datur: qz vt habetur ab eodem. 7. metaphi. qui nō
diffinit non imponit nomen. oportet ergo q̄ nomi
nis ip̄ositiō fiat s̄m conceptionē intellectus. intelle
ctus autem nō intelligit re: nisi s̄m q̄ ē in actu: cui⁹
actualitatis causa est forma. ideo forma est p̄prie
p̄ nomē significata. Declarato q̄ nomen significā
cat aggregatū z formā: sed formā p̄ p̄us: aggrega
ti ex cōsequētē: nō ē incōueniens vnū z idē nomen
vnā z eandē re significare p̄ncipalit̄ z trāsumptiue:
aliter t̄n̄ z alit̄: sicut videmus hoc nomen lux diuer
sis respectibus significare sp̄ualē s̄bz p̄ncipalit̄ et
trāsumptiue. nā s̄m ang. 4. sup. gen. ad s̄bz: nomē lu
cis p̄prie sp̄ualib⁹ cōpetit. Ambrosius t̄n̄ videt̄ vel
le: q̄ nomē lucis a corporalib⁹ ad sp̄ualia sit trāsum
ptū: qd̄ vtrūq̄: verū ē. Nā in noie lucis duo ē p̄side
rare: illud cui nomen est impositū: z sic cū homines
talīa nomina imposuerint: quibus per se z p̄mo cor
poralia innotescunt corporibus p̄mo sūt impositū
tale nomen. Et quantum ad hoc sp̄ualibus compe
tit trāsumptiue. Sed si consideramus illud a quo
est nomen impositū: qz ip̄onit̄ a quadā manifestati
one: tanto magis nomen lucis cōpetit sp̄ualibus q̄
corporalibus: quanto manifestatio intellectiua est
verior manifestatiōe sensitīua. vterq̄ ergo i hoc
verum dicit̄: z ambro. z ang. sed tanto verius ang.

quāto cōsideratio p se in significatiōe nois: potior ē
 cōsideratiōe p accidēs: qz cōsiderare formā z illud a
 quo nomē i potētia ē meli⁹ z magis p se: qz cōsidera
 re aggregatū: z id cui ē ipositū nomē. Et sic dicitur
 de luce respectu corpaliū z spūaliū: sic dicendū ē de
 oib⁹ omis attributis. Nā hoc qd dicitur sapia duo si
 gnificat. Primo z pncipalitē pfectionē ipaz: ex pnti
 z secūdariō significat talē pfectionē i aggregato: vt
 i creatura: siue a creatura picipatā. Et iō sapiētia
 quātū ad ipaz pfectiōz quā ipoztat. pncipiā pncipiā
 cōpētū. Nā verit⁹ tal pfectiō ē i creatore qz i creatu
 ris: z i cā qz i causato. vñ z dyonisi⁹. z de di. no. ait
 qz habūdāt: z sbaliē ea qz sūt causatoz pncipiā cau
 sis. Si at cōsideram⁹ hz significatū bui⁹ nois sapia:
 qz ipositū est sapie picipate: sic cōpētū deo similitudi
 nariē qz similitudo duplr colligit. Pncipiā pncipiā
 Nā sicut aliqz creaturas dicitur ē sapiētes: qz nō
 sūt stulte: ita z de sapiēs dicitur: qz demētia caret. Se
 cūdo positue: qz ad modū sapiētiē hz quātū agit:
 vt sapiēs ageret. qdā art tertiu modū addunt vt dicit
 sapiēs: qz sapiētia causat. Sz ista additio non ē
 pncipiā istū mō. Nā cū de⁹ sit agēs pncipale p intelle
 ctū: z i aggregatō assimilēt sibi cūcta qz agit: o pfe
 ctiōes cūctoꝝ que causat vere z pncipiā referari in
 ipoz: pncipiā qd z pncipiā ait: qz oē causatū manet i cā sua
 z pcedit ab ipa: z cōuertit ad ipaz. Manet in qua
 rū causati pfectio veri⁹ referuat i cā pcedit: qz pfe
 ctio causati distinguit a pfectiōe cause: conuertit:
 qz pfectio ipius ordinat ad pfectionē cause: igit in
 nois pfectionē simplr ipoztantib⁹ dicitur de cōtē ta
 le: qz talia causat. ē dicere ipm in se pfectionē talē
 verissime cōtinere. Et fm istos duos modos loquē
 di de significatiōe nominū de attributis diuinis di
 uersi diuersimode sūt locuti. Nā auicē. z rabi moy
 ses magis attendentes fm significatū nominū
 dixerūt tales pfectiōes deo nō cōpetere. pncipiā. nā
 de⁹ ē ipm eē. qd aut dicitur de sapiēs z pulcher: hoc ē
 vel p remotionē: qz i cō nō ē turpitudine z ignorantia:
 vel qz ad modū talū se hz: ang. autē z dyonisi⁹ z
 ali⁹ sancti vt pōt patere ex auctib⁹ allegatis: pncipiā
 rēctēs pncipale significatū nominū: dixerūt tales p
 fectiōes verissime in deo esse: tāto qz veri⁹ dixerunt
 sancti qz illi quātō cōsideratiō pncipal z per se ē po
 tior cōsideratiōe ex pnti z per accidēs. Hec vltio
 quātū ad vnā partē. qz p solutio. Nā cū queritur:
 vtz diuina eētia: vt immediatū fundamētū rñdet
 significatō talū nominū. Dicēduz: qz si cōsidera
 mus secūdariū significatū nominū: fm qz talia
 trāsūptiue deo cōpētū: p qz immediatū fundamētū
 talū sūt ipi effect⁹ a qz ad diuina noia trāsūmūt.
 Sz vtz quātū ad pncipale significatū nois: vt quātū
 ad ipaz pfectionē eētia diuina rñdet: vt i me
 diatū fundamētū: dubiū ē. Quidā aut sic distinguūt
 qz cōceptiōib⁹ intellectus. Aliqñ rñdet res ipa: vt ime
 diatū fundamētū sicut cōceptiōi bois: z cui libet ali⁹
 significatū pncipiā ipositionē hz res nāles: Aliqñ hoc
 qd significat nomē siue cōceptio intellect⁹ nō imedia
 te fundat i re. Sz i aliquo exite nō mente: nec ē fili
 tudo rei exētis et aiaz. Sz ē aliquid qd psequit ex
 mō intelligēdi rē: qz ē ex aiaz: sic sūt noia secūdarū i
 tētioniū: vt gen⁹ spēs z hmoi. z ad istū modū redu
 cunt oia qz ex mō intelligēdi psequunt: sicut abstra
 ctio mathematicoz: qz intelligitū lineā exētē in mā:
 nō put ē i mā. Tertio: cōceptiōni intellectus aliqñ
 nihil rñdet i re: vt cōceptiōi cōtinere. dicitur qz quā
 iste pfectiōes verissime sūt i deo: rñdet res diuina
 vt fundamētū cōceptiōni talū: vt bō rñdet cōcepti
 ois de boie: z nō vt res rñdet cōceptiōni generis: si
 ue cōceptiōi mathematicoz: qz hec nō se hnt vt i

media tū fundamētū. Sed si istud eēt bene vi
 ctū: nō eēt dare causam quare affirmatiōes in diui
 nis sūt icōpacte: sed a deo pncipiā bmoi attributa
 enunciantur a deo: sicut pfectiōes nāliuz de rebus
 naturalibus pncipiā: imo magis pncipiā in quātū ita
 les pfectiōes veriori mō in deo existūt. Et ideo
 dicendū: qz inter cetera nō possumus inuenire a
 deo file: sicut inuenimus i mathematicis. vñ pcedē
 dū ē: qz sicut res nāles rñdet cōceptiōi mathemati
 coruz: ita suo modo res diuina rñdet cōcepti
 ois attributorum: et ista est via cōmentatoris. i. z
 metaphi. vbi tales conceptiones: conceptionibus
 mathematicoz assilat. Qd sic declaratur: qz cum
 intelligo lineā mathematicā isti cōceptiōi intellect⁹
 quātū ad rem rñdet lineā nālis etiā vt fundamētū
 immediatū: qz lineā mathematicā esse hz in re nāli.
 Sz quātū ad modū intelligēdi rñdet ei aliqñ imedia
 tū fundamētū i re: qz hz lineā mathematicā. sit i re
 nāli z illā intelligā: tñ nō hz eē sine mā qz: vt sensibi
 li: quā tñ sine mā qz z sensibili intelligo: z hz istū mō i
 intelligēdi res imediate nō rñdet. rñdet tñ mediate:
 qz in ipsa re ē qz sic intelligi possit: cū quātū possit se
 parari a qz: z imaginabile a sensibili. Ita eēt pte
 ista cū intelligo sapiāz diuinā: quātū ad rē intellectaz:
 vt immediatū fundamētū. rñdet ipsa diuina eētia i
 qz verissime talis pfectio existit. Sz quātū ad intelli
 gēdi modū nō rñdet diuina eētia vt immediatū fun
 damētū: qz nō ē cō mō sapia i deo vt nos intelligim⁹
 vñ nō assimilāt cōceptiōi rez nāliū. Sz magis cō
 ptiōi mathematicoz qz cōceptio nec penit⁹ imedia
 tū. fundamētū hz in re nec penit⁹ mediatū. Sz quātū
 ad rē hz immediatū: z cōtingit cū nāli: quātū ad mo
 dū hz mediatū: z cōtingit cū sedis intētōib⁹. Et iō
 si solū distinguim⁹ cōceptiōi intellect⁹ aliqñ rñdet
 immediatū fundamētū i re. aliqñ mediatū: aliqñ nul
 luz: z nō adderem⁹ qrtum mebrum. s. aliqñ medio
 mō iuf mediatū z immediatū: nō pncipiā habercim⁹:
 quō diuina eētia rñdet vt fundamētū cōceptiōni i
 intellect⁹. Ad pncipiā dicēdu: qz hz diuersas pfectio
 nes reptas i creatur deū diuersimode laudam⁹: nō
 tñ vult dyonisi⁹. qz illē pfectiōes verissime in deo
 nō existāt: cū bitū sit fm eū qz ea qz existunt in cātis
 habūdāris existūt i causis. Ad scōz dicēdu: qz
 nō vult negare bugo qz pfectiōes qz de deo cogno
 scim⁹ p creaturas: verissime sūt i deo: s vult onde:
 qz illas pfectiōes i ipō vere videre nō possum⁹: z iō
 magis negat modū intelligēdi nrm hz immediatū fū
 damētū qz ipz cōceptū: pncipiā hoc ps solo ad tertiu: qz
 affirmatiōes dicūt icōpacte rōe mōi intelligēdi.

Et iō qz vñ cōtingat talis pluralitas. Quēstio.
 Et videt qz totū babeat eē ex pte intelle
 ctus nri: qz ex hoc plura noia deo iponū
 tur: vt habitū ē: qz intellect⁹ deficit a ple
 na dei cognitiōe: qz zc. pteca: si et ipa re ptinge
 ret talis pluralitas: qz attributa differēt fm rem.
 Sz vt habitū ē p aug. oia talia sūt vna res: qz zc.
 In cōtrariū est: qz si bmoi pluralitatis nullo mō
 res eā eēt: sequeret qz nullo mō res cōceptiōibus
 talibus rñderet vt fundamentum. Rñō: dicēdu
 fm quosdā: qz bmoi pluralitas est ex parte intelle
 ctus nostri: z aliquo mō ex parte rei. nā ista plurali
 tas non cōtingit nisi ex hoc: qz res que deus est su
 perat intellectum nostrum: z ideo qz intellectus nos
 ter vna cōceptiōe nō pōt plures modos cōcēpe
 re de deo: ei iponit diuersa noia. Est autē duplicif
 eā: quare intellectus nos ter diuersimode deū noiat.
 Vna qz per creaturas deum cognoscit: z qz pfecti
 ones que i deo vnuz sūt: i creaturis diuersificant:
 diuersimode nominantur. Secunda est: quia dato

Quēstio.
 4

Q̄ deus immediate cognitionem suā in intellectu ip̄i meret: q̄ intellectus noster deficit a dīna simplicitate: dīverſimode illaz imp̄ſionē recipit: ⁊ deū noia ret dīverſis noib⁹. S̄z si intellect⁹ n̄r deū p̄ seip̄m videret immediate ei ip̄oneret vñū nomē qd̄ erit i p̄ia vñ dī Sach. vlti. illo die erit de⁹ vñ⁹: ⁊ nomen eius vñū: ⁊ illud nomē nō solū significaret sapiāz aut bonitātē: s̄ oīa ista includeret. Addūt tñ q̄ si intellect⁹ p̄m p̄ceptionē quā h̄z de deo ei nomen ip̄oneret: nō minaret ip̄z mlt̄q̄ noib⁹: q̄ tota dīvinam eētīā nō cōprehēderet. vñ ⁊ crisō. dicit: q̄ angeli laudāt deū: quidā vt maieſtatē: qd̄ ā vt bonitatem: ⁊ sic de ſingulis. H̄is viſis cōcludūt: q̄ b̄mōi pluralitas ē ex pte dei: ⁊ ex pte intellect⁹ n̄ri: s̄ ex pte intellectus n̄ri ē quātū ad cāz: q̄ tota cā pluralitatis ē intellectus n̄ri: s̄ quātū ad modum eētīā ex pte ei: q̄ bec deo attribuit nō solū s̄ intellectū: s̄ q̄ etiā in ipsa reales p̄fectiones erūt. Hoc autē lz aliq̄a veritatē cōtineat: nō tñ ē b̄n̄ dictū. deficit em̄ i tr̄ib⁹. p̄rimo: q̄ supponit ip̄ossibile: q̄ n̄q̄ nomē ip̄onit: nisi mediātē p̄ceptionē: ⁊ iō noia immediātē representāt cōceptionē q̄ rē: nec vñq̄ representāt rē: nisi mediante p̄ceptionē. Si ḡ sine cōceptionē nomē rei ip̄oneret: nomē significaret rē: ⁊ nō significaret p̄ceptionē: qd̄ ē icōueniēs. Secūdo deficit: q̄ si intellectus immediate videret dīuinā eētīā: ⁊ mediātē p̄ceptōe sua ei nomē ip̄oneret: vno mō eā noia ret. nā cū nomen representet p̄ceptionē intellect⁹: ⁊ cōcept⁹ intellectus formet̄ ex viſiōe intellect⁹: siue ex actu ei⁹: q̄ tūc eēt vna viſiō: eēt vñū p̄ceptū: ⁊ eēt vñū nomē: tñ dīverſi intellect⁹ ei ip̄onerēt dīverſa noia: q̄ nullus cōprehēdit dīuinā eētīā. Ideo alio alius plus intelligit: ⁊ illud qd̄ intelligit vñ⁹ ē aliud ab eo qd̄ intelligit ali⁹: ⁊ iō noiatio ē alia ⁊ alia: p̄pter hoc signant̄ dicit crisō. q̄ aliq̄ laudāt deū vt maieſtatez: aliiq̄. s̄ alij vt bonitātē. Tertio deficit: q̄ dicit q̄ tota cā ē ex pte intellect⁹ noster: qd̄ ē nō ē vey. nā vt ip̄imer cōcedūt: ista pluralitas nō cōuenit nisi ex eo q̄ intellectus noster deficit a cōprehēsiōe dīvine maieſtatis: s̄ n̄q̄ intellectus n̄r deficeret: nisi illa suparet: q̄ cōtīngit ista pluralitas ex ip̄oportōe intellect⁹ ad deū. ip̄oportio autē includit excellētiam i vno extremo ⁊ defectū i alio: vtrūq̄ debem⁹ dicē cāz esse b̄mōi pluralitatis dīuinā excellētīā ⁊ defectū intellect⁹ n̄ri. Et p̄pter hoc dicēdū ē alit̄: q̄ cū ḡrit̄ ḡlit̄ p̄tingit talis pluralitas: dicēdum q̄ pluralitas ista tripliciter p̄t assignari. p̄rimo ex pte obiecti. Secūdo ex pte ſbi. Tertio ex pte cāe. Ex pte obiecti h̄z eēt ex ip̄a dīna eētīa: q̄ r̄ndet vt immediātū ſudamētū p̄ceptiōib⁹ talib⁹ i q̄ significata talib⁹ p̄ceptionib⁹ verissime p̄tinent. Ex pte ſubiecti p̄uenit ex intellectu n̄ro i quo talis pluralitas vt i ſbo eēt h̄z. Ex pte cause p̄tingit ex vtroq̄: nā dīuinā eētīa ē cā b̄mōi: q̄ p̄pter ſui excellētīā supat intellectū n̄m. Et etiā ē cā ex pte intellect⁹ n̄ri: q̄ deficit a p̄fecta cognitione ei⁹: ⁊ supat ab ip̄a. vñ anſhel. p̄ſolo. 14. assignans cāz: q̄ nō intelligim⁹ deū ſicut ē: tā defectū intellectus n̄ri quā excellētīā dīvine eſſentie dicit cāz exiſtere. vñ ait cur dīe: cur hoc: q̄. ſ. te videre nō poſſumus: ſicuti es tenebraſ oculis iſirmitate ſua: an reuerberaſ a fulgore tuo. S̄z certe tenebraſ in ſe: ⁊ reuerberaſ a te: obſcuraſ ſua b̄uenitate ⁊ obruſſa tua imēſitate: vere contrabiſ anguſtia ſua: vinciſ amplitudine tua: nō tñ p̄pter hoc intellect⁹ noster ē falſus. S̄z ſic intelligendo rez mathematicā intelligit rez q̄ eſt: s̄ nō pur eſt: ⁊ tñ abſtrahentiū non eſt mendaciū: q̄ abſtrahēdōlineam mathematicā a m̄a ſenſibili nō mentit̄ intellect⁹: lz modū actualem eſſendi rei nō retineat. p̄pter abſtractiōz: ita intelligit

do dīuinā ſapientīā: q̄ ſapientīa maxime eſt i deo lz nō intelligat eo mō quo eſt i deo. p̄pter ſui defectū: ſicut abſtrahentiū nō erat mendaciū: ſic deficientiū nō eſt mendaciū. Ad p̄mū dicēdū: q̄ intellect⁹ nō deficeret a dei cognitiōe: niſi dīna eſſentia intellectū n̄m ſuparet: ⁊ iō vtrūq̄ eſt i cā: q̄ illa ſupat: ⁊ q̄ ille deficit. Ad ſcōm dicēdū: q̄ nō o3 attributa differre reali: ad hoc q̄ iſta pluralitas habeat eētē. ſed ſufficit rem ip̄az eſſe tāte excellentie q̄ ab intellectu n̄ro cōprehēdendi nō poſſit: vt eam plurib⁹ noniubus nominet.

De qua querit̄ de pluralitate ſuppoſitoz ⁊ circa hoc querunt̄ dno. p̄mo vtrum ſerua nata vnitare nature dīvine poſſit ibi eſſe pluralitas ſuppoſitoz. Secūdo: vtrū illa plura ſuppoſitoz differat̄ re vel rōne ſolū.

p̄mū ſic p̄cedit: videt̄ q̄ in natura dīvina nō ſunt plura ſuppoſita: q̄ ſicut deus eſt ſūme ſimplex: ita eſt ſūme vnus. Sed nō ponim⁹ in deo ali qd̄ qd̄ deroget ſue ſimplicitati: ḡ nec debem⁹ et p̄nere pluralitatē: q̄ derogaret ſue vnitati. p̄tere rea: ois nā cui r̄ndet multitudo ſuppoſitoz. videtur eēt nā i m̄a recepta. ⁊ ideo angeli: q̄ carēt m̄a quot ſūt ſuppoſita angeloz: tot ſūt nature āgelice ⁊ ſpecies ip̄oz: ḡt̄ cū de⁹ nō ſolū careat nā: s̄ etiā m̄ali nullo mō poterit̄ ibi eſſe ſuppoſitozū pluralitas.

p̄teca: n̄ra cognitio icipit a ſenſu: s̄ i ſenſibili b̄us ſic ſe habet q̄ cū multiplican̄t ſuppoſita plura ſic an̄ nature. Sed vt p̄batū eſt natura dīvina nullo modo multiplicatur: ergo eius ſuppoſita nō multiplicabuntur. In contrariū eſt: q̄ bonū eſt diſfuſiū ſui: ergo maxime bonū eſt maxime diſfuſiū ſed maxime diſfuſio non poteſt eſſe in re creata: re linquitur ḡt̄ eſſe plures p̄ſonas dīvinas. p̄teca: null⁹ ſine ſocio iocūda ē poſſeſſiō: boeti⁹: n̄ eſſet i ſūma iocūditas: niſi ibi eēt diſtinctio perſonarū. Ad iſtā q̄nēz dicēdūz: q̄ tota difficultas h̄z: q̄. ē in vidēdo quō plurifican̄t ſuppoſita: ⁊ nō numerat̄ nā. p̄pter hoc notādū. q̄ ql̄ibet nā immediate. reſpicit pluralitatē ſuppoſitoz: ſic ē nā ſpecies: de ſe dīverſitate nō h̄z q̄ q̄cūq̄ differētia data dīverſificat̄ ſpecies. ſicut dīverſificat̄ numerus: p̄ additionē. vel p̄ remotionē vnitat̄. nā forme ſūt ſic numeri: vt ſen⁹ b̄i. viij. meth. ⁊ iō oibus hominib⁹ cōpetit vna nā p̄ſe loquēdo. Itā vt ſcribit̄. 7. meth. forma nō dīuidit̄. verū ē p̄ſe. p̄ accidens tñ accidit̄ ſibi dīviſio. vt cū recipit̄ in dīverſis ſuppoſit̄: vel i dīverſis materijs: ḡt̄ cū bitū ſit q̄ forma d̄ ſe nō dīuidit̄ ſp̄ accidēs. Reſtat videre q̄ ſit cā. q̄re p̄ accidēs multiplicat̄. p̄pter hoc aduertēdū q̄ i oib⁹ naturis creatis. eēt differat̄ a nā. ⁊ iō dicit̄ p̄ſ. i. 3. de. a. nō ē idēz magnitudo ⁊ magnitudinis eētē: ⁊ aqua ⁊ aq̄ eēt. q̄ ſi ibi eēt intelligat̄. p̄ q̄ditate: m̄bilom̄n⁹ habet̄ itētū: q̄ ex eadē radice p̄cedit q̄ res nō ſit idē cū ſua q̄ditate: ⁊ q̄ i ea eēt differat̄ a nā. Ex hac. autē dīa ſequit̄ q̄ eſſe qd̄ h̄z nā creata: nō ſit eſſe ſuū: ſit eēt qd̄ i ſuppoſito acq̄rit. vnde ſi intelligeret̄ abſtracta a ſuppoſito. iā nō cōpeteret ei tale eſſe. ⁊ iō cōmentator ait in. 7. metha. p̄tra platonē qui ponebat q̄ditate s̄ rez abſtractas. d. q̄ ſequit̄ p̄m ip̄ſuz platonē. q̄ q̄daz eētīa nō ſunt eētīa. ſ. q̄ditates ſepate: ⁊ ſbdit̄ eāz. q̄m q̄ditates rez n̄ ſūt eētēs niſi p̄ eēt rez habētū q̄ditates. ⁊ ita patet: q̄ eſſe qd̄ r̄ndet q̄ditatē: eſt eſſe ſuppoſiti: ⁊ q̄ in ſuppoſito acq̄irit. ḡt̄ tur ſm̄ aliud ⁊ aliud ſuppoſitū: nā habebit̄ aliud et aliud eētē: ⁊ q̄ numerat̄ ip̄ſuz eſſe: o3 q̄ numeret̄ nā q̄ acq̄rit tale eētē. Et iō vltim⁹ ſequit̄ q̄ ſuppoſitū ip̄z ſit vñū vnitare addita: ita q̄ ſoz. non ē eodē homo: ⁊ b̄i b̄o: q̄ eēt ſuū actuale ē aliud a nā ſui p̄ quā eſt

Deo
S.

bō. Sed cū p̄siderat bō: q̄ in suppositis humanis p̄tere actualē: & considerat fm̄ eē nature sue: oia supposita humana sunt vn̄ bō. & ideo dicebat porpbirius: q̄ participatiōe sp̄ei plurēs boies sūt vn̄ bō. Si ergo plurificat nā hūana hoc ē fz eē qd̄ bz i suppositis: ergo sic eēt in boie idem esse actualē & eē nature: & p̄de eēt aliq̄s bō & hic bō: nō differret cōsiderare naturā humanā: & in abstractione: & fm̄ esse qd̄ bz in suppositis. hac ergo hypostasi facta. Sicut participatiōe sp̄ei oēs boies sunt vn̄ bō. Ita fm̄ realē existētiam in oibus suppositis humanis eēt vna nā non numerata: & qz lz aliud sit magnitudo & magnitudinis eē: & aqua & aque eē: non tñ est sic in oibus: vt ibidē sequit̄. imo ē deuenire ad aliā quā materiā in q̄ nō differt ab eē suo: sicut ē nā diuina: hoc at̄ ē eē suū: & nō acq̄rit eē ex eo qd̄ i supposito ē. Et ideo quodlibet suppositū diuinū eodē ē de quo hic deus: & ideo nō solū fm̄ rōnē: supposita diuina sūt vnus deus: sed etiā fm̄ rei v̄ritatē & actualē existētia ē vna nā nō numerata in oib̄ suppositis diuinis. Et fm̄ hoc possum̄ dicere q̄ in supposito creato: p̄t hoc qd̄ in eo differt eē a nā sunt ibi quattuor q̄ se hnt p̄ ordinem. Primo: qz nā nō ē suū eē. Sz eēntia qd̄ bz nā: ē eē qd̄ acq̄rit i supposito. Et isto p̄ se q̄ se d̄. f. qz eē ē ip̄s̄ suppositi & p̄ qd̄ differēt supposita. seq̄t̄ q̄ ip̄m eē plurificet p̄ se i supposito eiusdē sp̄ei plurificatis. Et illo scdo sequit̄ tertiu: vt qz eē in eis plurificatur per se: qd̄ nā plurificet ex se quēti. Et ex isto tertio sequit̄ q̄ tū: qz ex quo eē & natura nō plurificatur vn̄ for̄mā: nec sūt idem. sequit̄ q̄ qd̄libet suppositū creatū: sit vnū vnitatē addita. Nā vt scribit̄ i. 4. metha. per idē bz aliq̄d eē: & vnū eē. ergo quor modis cōpetit alicui esse: tot modis cōpetit ei qd̄ sit vnū. & qz i q̄libet supposito creato: eē actualē nō est idē q̄ eē eēntie. seq̄t̄ q̄ vntas quā dat ei eē actualē sit vnitatē supaddita. & ideo qd̄ lz suppositū creatū ē vnū vnitatē addita. Istis aut̄ quattuor que sunt i supposito creato: mō cōtrario respōdet alia quattuor in supposito diuino. Primo eni: qz nā diuina ē ip̄m eē. sequit̄ cōtra p̄mū: qz nā diuina nō acq̄rat eē i supposito: s̄ ip̄a sit suū eē. Et qz nā nō multiplicat p̄ se: sequit̄ d̄m̄ sc̄ndū: q̄ nec eē diuinū p̄ se plurificatur cū eē sit idē qd̄ nā. Et quia eē nō plurificat̄ ibi p̄ se: ex hoc sequit̄ d̄m̄ tertū: qz nā nō plurificet ex d̄nti. Et bis etiā habem̄ d̄m̄ q̄rtū: q̄ suppositū diuinū nō sit vnū vnitatē addita: qz eē actualē ibi ē idifferēs ab eē eēntie. ideo adeo ē p̄sona simplex vt eēntia. & p̄pter hoc appat et deceptio auct̄ois cōmētatoris credidit eni q̄ semp ad plurificatiōē suppositoz se quereēt numeratio substantie vel nature. & certū aut̄ q̄ si eēt plura supposita in diuinis: q̄ substantia vel natura eēt numerata in eis. & ex hoc arguebat q̄ deus esset vnus vnitatē addita. vnde t̄ in. i. metha. ait: q̄ vnus est deus sapiens in quo proprie est scientia & vita: & ex hoc putauerūt antiqui trinitatem esse in deo in substantia: et voluerūt enā d̄ere p̄ hoc & dicere: quia sunt tres & vn̄: & nesciue rūt enadere: qz cū s̄ba fuerit numerata cōgregatū erit vnū p̄ vnā int̄tione additā. deceptio sua manifeste p̄. Nā ex eo q̄ ponim̄ trinitatē in diuinis nō s̄ b̄az numerari: nisi accipret̄ s̄ba p̄ hypostasi: & qz ibi s̄ba nō numerat̄. de non ē vnus p̄ vnitatē additā: & ex hoc possumus vitare oēs obiectiōes. Ad ducere aut̄ rōnes ad pb̄ādū pluralitatem ē derisio: cū oēs deficiāt & p̄nāsiōes sint. p̄pter qd̄ & v̄onifi vs p̄ de. di. no. ait q̄ ea q̄ nobis ex sanctis eloquijs sunt exp̄ssa: sunt sup̄ sciaz rōnē & intellectū: s̄ ad id qd̄ sup̄ra rōnē ē: sufficētes rōes haberi nō possūt.

Ad p̄mū dicēdū: q̄ i deo nō ē pluralitas fm̄ aboluta realit̄ loquēdo: sed solū fm̄ respectiua. Sed talis pluralitas nō derogat vnitati eēntie: & ideo cessat obo. Ad secūdu dicēdū: q̄ ille modus nō valet: nisi i bis quoz eē differēt a nā: vt p̄ p̄ia dicta. Ad tertiu dicēdū: q̄ lz nostra cognitio incipiat a sensu: nō tñ oportet q̄ sicut est in sensibilib̄: ita sit i deo: imo si volumus recte de diuinis loqui: oportet nos transcendere omnē sensum.

Quæstio. 6

Ecūdo querit̄: vt p̄ p̄one distinguantur realit̄ in diuinis. Et videtur q̄ supposita nō plurificēt realit̄: qz suppositū ē idē qd̄ nā. Sed nō ē intelligibile: q̄ vnū & idē sit plurificatū realit̄ & nō plurificatū: ergo cū nā sit vna realit̄. suppositū erit vnū realit̄. p̄terea: que vni & idē sunt eadē: int̄ se sunt eadē. Sed oēs p̄one sunt idē cū eēntia re: ergo & int̄ se erūt idem re. p̄terea: relatio & eēntia differūt fm̄ rōnē: ita eēntia & bonitas differūt fm̄ rōnē: sicut igit̄ diuersa attributa p̄t̄ d̄iaz rōis quā hnt ad eēntia: nō cōstituūt distincta supposita: ita nec relationes. p̄terea: nō ē distinctio i diuinis: nisi p̄ originēs. Sz vna relatio nō originat̄ ab altera: s̄ zc. In p̄trariū ē: qz fm̄ aug. i p̄n̄ de doc. xp̄ia. res qb̄ r̄nē dū ē sūt p̄r & filī & z. f. s̄ nō eēt res pluralit̄: nisi differēt realit̄: s̄ zc. p̄terea: d̄ia sol̄ fm̄ rōnē nō tollit p̄dicatiōē. videm̄ eni sup̄ p̄dicari de iserio ri: cū tñ fm̄ rōnē differat ab eo. Si igit̄ p̄r nō ē filī p̄r & filī: nō solū rōnē differūt s̄ re. R̄no: dicēdū q̄ fm̄ modū possibile nobis declaratū ē: q̄ sicut oia supposita humana p̄urbatiōe sp̄ei sūt vn̄ bō: nō tñ fm̄ actualē existētia: qz i eis ē vnitatē p̄ int̄tione additā: ita oia supposita diuina sūt vnū ēt fm̄ actualē existētia: qz nullū eoz ē vnū p̄ aliquā int̄tione additā: nisi accipere additio int̄tōis p̄ additionē rōis. ē eni ita simplex realit̄ p̄sona vt eēntia. Sz qz dicēt aliq̄s: q̄ si eēt plura supposita i diuinis oia illa essent vn̄ de: vt apparet ex bil. Impossibile ē tñ ibi eē plura supposita realit̄: s̄ si ē ibi pluralitas: ē ibi solū fz rōs. Sz post dictā. q̄ bñ seq̄t̄ ista imediate: vtz sit ibi pluralitas fz re. p̄opt: qd̄ aduertēdū: q̄ sic vt dicebat̄ n̄ possum̄ p̄bare ibi pluralitatē suppositoz eē: cū vnitatē eēntie possum̄ tñ solū p̄tradicētū rōnes. ita ibi pluralitatē realit̄ p̄bare nō possum̄: possumus tñ oñdere q̄ rōes p̄tradicētū nō cōcludūt. Et p̄pter hoc sciēdū q̄ nūq̄ plurificat̄ eē: nisi plurificet natura. nec ecōuerso: sem per. n. pluralitas vn̄ infert pluralitatem. alteri: & vnitatē vnitatē. lz nō eodē modo: qz aliq̄n ē pluralitas nature per se. & eē ex se quēti: vt in suppositis diuersaz speciey. Aliquādo ecōuerso ē plurificatiō eē p̄ se. & nature ex d̄nti. vt i suppositū eiusdē speciei. Si tñ semp maneret idē eē: semp manēt eadē nā: vn̄ si supposita hūana haberēt idem esse realit̄: reseruata pluralitate reali haberēt eadē nāz hūana: & eēt vn̄ bō: nō obstāte q̄ eēt plura supposita realit̄ & qz hoc ē i suppositis diuinis. oia talia supposita erūt vn̄ deus. & tñ int̄ se realit̄ distinguēt: qd̄ sic ē videre. Nā eē aliquoz suppositoz tripliciter plurificat̄. Primo ex diuersitate nature: Secdo ex distātia: qm̄ habz eē ad nām. Tertio ex diuersitate eoz q̄ in suppositis hnt eē. Primo sic p̄z: qz cū eē sit actus eēntie: vel nature: fm̄ diuersas nās oꝝ eē diuersa eē. Secdm̄ sic oñdit̄: qz si eē distat. a. natura. tūc nā nō ē suū eē. Sz eē qd̄ bz: est eē qd̄ acq̄rit i supposito. Si igit̄ sunt plura supposita. p̄pter differentiā: vel distātia quā bz eē ad nāz in eis: necesse ē eē: in ipsis plurificari. Tertia via ad hoc oñdē dum: est ex bis que habent esse in ipsis suppositis:

Nam si alia sunt in isto supposito: quod sunt alia numero
 ab his que sunt in alio supposito cum ea que sunt in uno
 supposito dicantur unum numero propter unum esse suppo-
 sitionis. si erit aliqua in uno supposito que differat nume-
 ro ab his que habet in alio: oportet in illis supposi-
 tionis aliud et aliud esse reperiri. Sed si essent aliqua plu-
 ra supposita in quibus esset una natura et esse non distaret.
 a natura nec distinguerentur per ea: quorum accipere-
 tur ideo quod esse in supposito. posset inter ea saluari ta-
 lis distinctio: non plurius est esse. et quod supposita divi-
 na. sed plura sunt. habet eandem naturam quod non est in-
 conveniens cum hoc in suppositis humanis reperiamus
 per se loquendo. Et non habent esse distans. a natura. pro-
 pter eorum summam simplicitatem nec distinguuntur per ali-
 quod quod sit in uno quod non sit in alio: sed solum per ad ali-
 quod ad ali-
 quod ante non habet diversificare ipsas esse. per se
 loquendo: cum ratio eius solum in comparatione ad aliud ac-
 cipiat. Unde et boetius de trinitate ait. non igitur di-
 ci potest predicatione relativam. quicquid rei de qua dicitur
 in se. vel addere. vel minuire. vel mutare: que tota
 non in eo quod est esse distinctio: sed in eo quod est in comparatione
 aliquo modo se habere: et quod non pluribus modis potest
 sumi diversificatio esse. omnia supposita divina habebunt
 idem esse: reservata distinctio. cum tota distinctio inter
 ea ex relatione sumatur et non ex esse relationis: sed ex qua-
 ditate et ratione eius. cuius ratio siue quoditas non in eo quod
 est esse. sed ad aliud se habere: sumitur. Ista autem rela-
 tio cum sit originis: et relationes tales: ut potest haberi:
 ex. s. meth. semper sunt reales. re relativa: persone dis-
 tingui poterunt: reservata unitate esse. et quod est ibi idem
 esse divinum: erit ibi et eadem natura. Et ita patet
 quod per rationes beatas per barinonem potest esse impossibile quod di-
 cte persone distinguantur realiter: non re absoluta: sed re
 latina: et tamen sunt unius deus. rationes autem: ad hoc addu-
 cere non est possibile. nisi per rationes solum: omnia autem bec
 inferuntur clarius apparebunt. Ad primum dicendum. quod si
 erit patet: in divinis non est distinctio nisi per relationem: tota
 ratio relationis sumitur in ad aliud se habere: et ideo non est
 possibile quod relatio ut relatio distinguat. nisi ab oppo-
 sito. et inde est quod relatio idem est quod essentia: et suppo-
 sitionis est idem quod essentia: quod ad eam oppositum non habet: cum
 non sit oppositio relativa. relatiuam ad absolutam: et tamen
 non est idem una relatio cum alia nec idem in supposito cum
 alio: cum inter ea oppositio rebus. Et ad formam arguere
 dicitur: idem est realiter. et distinctio et non distinctio per quod non est
 inconueniens: cum alio et alio modo sumatur: ex quo alio et
 alio modo sumatur sequitur oppositio et non oppositio et putat
 sequitur oppositio distinctio realiter: putat non est distinctio ratio-
 nis. Ad secundum dicendum: quod unum et idem sunt eadem
 inter se: sunt eadem: verum est in quod sunt eadem illi: et ideo
 quod homo et leo: quod sunt eadem animalia: sunt eadem inter
 se: non quolibet modo sed genere: quod animal est genus
 ad ipsa: sic duo supposita relata: quod non possunt comparari ad
 eandem sed oppositionem realiter ab eandem distinguuntur
 possunt: et ideo nullo modo realiter distinguuntur ab
 eandem. inter se autem dupliciter possunt accipi: ut ha-
 bet oppositum: et ut non habet: ut habet oppositionem dis-
 tinguit realiter: et quantum ad istam oppositionem directe
 non comparantur ad eandem: quod ei non opponuntur: putat autem
 oppositionem non habet: sic sunt idem inter se: et sic sunt
 idem eandem: et ideo putat sunt idem eandem sunt idem inter
 se. et tamen realiter distinguuntur. Ad tertium dicendum
 quod non est simile de attributis: et de relationibus: quod
 attributa et quantum ad esse et quantum ad rationem quoditas
 transcunt in divinam eandem. et ideo nullo modo dis-
 tinctionem reale faciunt inter supposita. relatio au-
 tem solum esse transeat in divinam naturam. tamen solum rationem
 quoditas manet: et ideo solum esse non faciat distinctio-
 nem inter supposita solum rationem quoditas faciet dis-

tinctionem suppositorum inter se. reservata unitate
 eandem. quod solum istam habitudine ad eandem comparationem
 non habet. Ad quartum dicendum: quod in divinis
 dicitur esse distinctio solum per originem: non habet eas
 relationes originis distinguuntur unde non oportet
 unam relationem sumere originem ab altera: ad hoc quod
 distinguantur realiter: sed sufficit quod relationes
 huiusmodi solum originem sunt accepte.

Super litteram videtur quod male dicat: quod
 acies humane mentis non potest figi in luce Quod
7
 divina: nisi mundetur per fidem: quod tunc sequitur
 retur quod soli boni talis cognitionem haberent
 quod falsus est. videtur enim malos homines plus sci-
 re de divinis aliqui quam bonos. Ratio. dicendum quod ma-
 li homines si habent maiorem cognitionem: non habent eam
 firmam. quod propter diversitatem appetitus depravatum.
 vel possumus dicere: quod hoc dicitur temperatum per dicitur se-
 que: ubi dicitur quod multi non mundi multa sciunt vera.
 Item super illud ubi nihil piculosius errat. Contra
 In principio secundi de trinitate. dicitur. quod in talibus fra-
 cillime meremur venias. Dicendum quod circa divina er-
 rores periculosus. et meretur indulgentiam: sed non eodem
 modo: quod piculum attendit rationem materie: quod fides cir-
 ca quam est talis error totus. Atinet spirituale edificium
 Indulgentia autem habet: in suppositis fundamentis
 fidei investigat veritas per modum nobis possibile: est
 ergo periculum rationem rei. et indulgentiam rationem modi. Item
 super illud: dominus est nomen potestatis. Contra do-
 minum dicitur relationem: potestas est in predicamento quantitas
 vel non est solum esse in predicamento relationis. Item. Di-
 cendum in relatione: est duo considerare: fundamentum
 et respectum: et rationem fundamenti potest esse relatio in aliis
 generibus: quod alia genera sunt fundamentum relationis
 ut quantitas similitudinis. et quantitas equalitatis et ideo
 cum dicitur dominus est nomen potestatis: ibi potestas ac-
 cipitur per fundamentum relationis. Item super illud (deus est no-
 me nature). per damianum. l. c. xij. ait quod deus sive theos
 dicitur ab eo quod est thein. i. curare sive sonere. vel ab
 et bin quod est ardere vel a theaste quod est considerare. Sed
 omnia ista non dicuntur divina essentia. ergo etc. Dicen-
 dum quod hoc quod dico deus dupliciter potest accipi. vel quan-
 tum ad id quod significat. et sic est nomen nature. vel quan-
 tum ad id quod nomen est ipositus: et sic procedit
 argumenta. Item super illud quod ait augustinus. in assigna-
 do pluralitatem et unitatem: quod per hoc quod dicit nostras
 denotat distinctio. per hoc quod dicit imaginem denota-
 tur unitas quod solum eundem. augustinus. de fide ad petrum. nisi
 talis assignationem per sequitur: si in illis tribus personis
 tres essent eandem: non diceretur ad imaginem nostram.
 una enim imago trinum naturam in equalium esse non possit.
 Contra: diverse nature in equalis semper sunt ima-
 go unius: ut angelus et anima dei: ergo una poterit esse
 imago diversarum. Dicendum: quod non est simile: quod es-
 se de natura que producit hominem et angelum: et ideo vter-
 que potest esse imago illius: sed si diverse essent nature
 divine: tunc essent diversa producta: et quod producit una
 non produceret alia: vel essent insufficientes ad producen-
 dum: vel una produceret instrumenta alie: alia principaliter:
 et quod semper productum assimilatur magis principali numquam
 omnium illorum: unum et idem esse imago. Item queritur de
 expositione bylarium. Et dicendum quod bylarium in quolibet
 verbo notat distinctionem et unitatem: nam cum dicitur
 ad imaginem et similitudinem: imago solum esse in divi-
 nis et similitudo ad quam imaginem et similitudinem imi-
 tandam sit homo: et quod imago est in divinis: oportet ibi
 esse pluralitatem personarum: quod imago non est unius solius.
 Item est ibi unitas nature: quod in hoc est imago in divi-
 nis: quod in pluribus personis est una essentia vel natura.
 Similiter intelligendum est de similitudine: ex eo autem

q' dicitur faciamus. datur intelligi pluralitas: et eo q' subdit nostrā: unitas: vt dictū ē supra. Itē super illud dñs possedit me. Cōi. possessio v' ēē rei diuise a possidente. Sed sapia increata nō ē hmoi resp' ctu p'ris. Dicitū: q' ibi possessio nō sumit rōē diuersitatē. Sed rōne perfectiōis: q' sapia pfecte habet a deo p'fe: vñ. i. meth. scribit. q' scia vna nō ē possessio hūana: q' nō pfecte habet ab hoie. Per hoc qd dicit. (ordinata) nō ē intelligēdū q' ordine quo psona sit prior psona: Sed quo psona ē ex psona (cōcepta) subdit rōne unitatē essentie. (pertinebat) rōne distinctionis personarū. (delectat) subiungitur p' pfectā fruitionē q' quilibz psona plene delectat. (ludens) subiungit p' p'ocinz' contemplatōis. Mā ludus nō appetit p' aliud vt scribit. 10. etbi.

Dist. 3

Postolus namq; 7c.) Postq; magister determinauit d' psonarū unitate. distictiōe: et equalitate per auctoritates: hic special' vult incedere ad hoc ostendendum per rōes. Et duo facit. Primo. n. facit qd dictū ē. Secdo ex his que dicta sunt: ostendit qd dā attributa in eē diuise. scda: ibi. (Cūq; supra) In pncipio. 35. di. Circa p' mū tria facit. q' p'imo ostendit unitatē eēntie et inuit aliquo mō distictiōne psonarū. Secdo determinato de unitate psonarū determinat de earū distictiōe. Tertio de earū eq' litate. Determinare de eternitate separatiz nō expe dit: q' in ipa distictiōe inuit eēntitas: et ē in ipa eq' litate. Scda: ibi. (Nunc ad distictiōz.) In pncipio. 9. di. 3. ibi. (nunc postq;.) In p'no. 19. d. Circa p' mū duo facit: q' p'imo ostendit unitatē eēntie. et inuit aliq' mō distictiōz psonaz. Secdo circa p' tracta mouet quasda' questioes. Scda: ibi. (hic osti' questio.) In p'no. 4. distictiōis. Circa p' mū duo facit: q' p'imo ostendit unitatē eēntie. Secdo inuit distictiōne psonarū: scda: ibi. (Nunc restat.) Circa p' mū duo facit. p' mo inuit unitatē eēntie. Secdo ex dicti' cōcludit quasdam pfectiōes in deo eē. Scda: ibi. (Ecce tot mōdis.) p'imo pars cōtinet 4. pres fm q. 4. rōes adducit ad ostendendū deū eē. Scda: ibi. (alio) Tertia: ibi (cōsiderauerūt.) Quarta: ibi. (intellegerunt.) Circa p' mū. 4. facit: q' p'imo assumit auctoritatem apli que ē p'ambila ad oēs p' bationes. Secdo exponit auctoritatē: ibi. (per creaturā.) Tertio ostendit: q' dicit iuuamur ad cognoscēdū deū per nāles rōne: et per operū cōditionē: ibi (a duob; .n.) Quarto rōne format ibi. (nāz sicut ait.) ē. n. rō q' creator ē illud qd excellit oēs creaturā: tūc arguat: ex ipsis factiōz deuenire ad excellentiōz nām facilitatē. sed talis ē deus. ergo 7c. Tūc sequit illa pars. (alio.) In qua potentia scda rō q' sumit ex pfectiōe dei: sicut p' ma excellentia. Māz oē quod videm' iperfectū ē: s' im' pfectū presupponit pfectū: o'z igit' dare aliq' pfectū sumus. et hoc ē deus. Tertia ratio sumit ex bonitate simplr q' ē in deo: q' si ē dare bonū et melius est dare optimū. S' ē dare bonū et melius. sicut videmus in creaturā: q' ē dare optimū et hoc ē de'. Quarta rō inuit ex pulchritudine simplr q' est in deo: q' si ē dare pulchrū et pulchrius ē dare pulcherrimū: et hoc ē deus. Iste aut' duer rōes vltime sunt: q' si vna rō: q' pulchrum sub bono cōprehendit. vñ pulchrū pulchrius pulcherrimū ē bonū meli' optimū. Tūc sequit illa pars. (ecce.) In qua ostendit quasda' pfectiones inesse deo et h'ris. et patet. tūc sequit illa pars. (Nunc restat) I' q' postq; ex creaturā ostendit deū eē: qd spectat ad eēntie unitatē ostendit ipz eē trinum qd spectat ad personarū distictiōne. Et duo facit. p'imo facit h' per vestigiū in creaturā repertū. Secdo per imaginem. (Nunc vero) vbi p' se n' lectio terminabitur:

circa p' mū tria facit. q' p'imo ostendit quēdā tria in eē oī creature: q' oīs creatura bz in se unitatē spēm et ordinē. Secdo ostendit per hec tria: quasi per quōdam vestigiū intelligit trinitatē: q' per unitatē intelligit p' a quo sunt oēs persone diuine et oīs creatura: sicut ab unitate oīs numer'. Vel melius sicut vñ nō est ab aliquo: sed alia ab ipō. ita et p'. Per spēs intelligit filius qui perfecte imitat' p'ez. Per ordinē intelligit f. s. cui appropat bonitas in qd bonū oia ordinat'. et id p' est illud a quo sum': filius per quē sum'. f. s. in quo sum'. Scda: ibi. (in illa. n. tri. Tertio cōcludit talē representatiōne eē vestigiū ex eo q' iperfecte representat creator p' creaturā: ibi: (ecce ostēdiz.) et patet. In quo terminat' inia lectiōis:

Questio. I

Circa presentē lectionē sunt dñō dubitāda p'imo de cognitione dei in se: et hoc quantum ad p' mū partē lectiōis: vbi cognitio dei simplr i' q' r'if. Secdo de cognitiōe ei' p' vestigiū et hoc quantum ad scda' p' tē: vbi de' p' vestigiū dicit' intelligi. Circa p' mū querunt. 4. p'io v'z: deū possumus cognoscere in vita ista. Secdo. v' r'ū deū eē sit p' se notū. Tertio. vtrum possit demonstrari. Quarto v' r'ū p' nāles rōnes possit cognosci trinitas personarū

D' p' mū sic procedit. v' q' de' a nob' nō cognoscatur. q' scribit' 17. meth. q' scia cuiuslibet rei est scire qd ē p' eēntiā. Sed dam. 1. li. c. 4. ait q' qd ē de' fm s'bam et nām incōprehensibile ē. et oio et ignotū: nullo igit' mō scim' deū. cū oio sit ignotū qd sit. p' terea: fm Aug. 12. de tri. dei: q' qd scit' scientis scia cōprehēdit. sed de' a nobis cōprehēdit' nō valet: g' 7c.

Preterea: si deū cognoscim'. hoc ēp creaturā. S' oē mediū v'z eē. p' portionatū cognito. sed creatura nō est p' portionata deo: q' vt scribit. 8. phi. finiti ad infinitū nulla ē p' portio: ergo 7c. Preterea: nostrū intelligit: aut ē fantasia: aut nō ē sine fantasia aut p' e haberi: ex. 1. de aia et ex. 3. nō ē intelligim': qd nō bz fantasia: de' caret fantasmate: g' 7c. In cōtra r'ū ē: q' fm dyoni. i. de di. no. bonū dūm' h'z cognitio nē nō ē nobis incōcabile: q' cuiusbz mēti p' portionata liter se inmittit. Preterea: inuisibilia dei a creatura mūdi: hoc ē ab hoie: vt exponit mag' intellecta cōspiciunt vt d' ad ro. 1. g' 7c. R'no: d' d' q' fm p' m' 1. poste. d' r' duplex cognitio habet: q' et p' p' qd et ipz p' qd: vt d' i' scdo: ē idē qd qd: Idē. n. ē cognoscē p' qd est eclipsis: et qd ē eclipsis: vt ipse dicit. Cūz ergo querit v' r'ū de' a nobis cognoscatur in via. Si querit de' cognitiōe dñte qd nō: Si dñte q' sic. Qd quid ē de' scire nō possum': sic ē videre. Mā sicut cōposita triplr cognoscim'. sic et simplicia: Vno mō cognosceim' cōposita: q' quodā mō sine medio ferimur in cognitionē illoz. et hmoi cognitio ē p' m' arū. p' positionū que fm comētorē in. 2. meth. sunt q' si locus ianne in domo quē null' ignorat. Secdo mō cognoscim' cōposita: et enunciatōes mediate: et hoc duplr vel p' inuētiōne q' ex vna p' p'one accipim' cognitionē alteri': v' p' doctrinarū. i. quātū mag' ex pncipis docet nos cognoscere cōclusiōes. I' h'io triplici mō posset itelligi: q' cognoscerem' dei quiditatē Vel immediate: vt si sine medio ferimur i' apertā visionē ei': vel p' inuētiōne: vt p' ea que sunt in creaturā veniremus i' cognitionē quiditat' ipz: vel p' doctrinā: q' aliq's sciens q' dicitat' dei: nos doceret eaz. p' m' modus ē impossibilis. Māz cū in via: vt rangebat' in arguēdo: nostra cognitio nō absoluat' a fantasmatib'. nulli' rei quātū ad quiditatem et positue cognitionē habere poterimus: que vel non habeat fantasia: vel non sit p' portionata habentib' fantasia: deus aut' sūma res est que nec fantasia bz: nec habentibus fanta

dicere potest aliquis in corde aut sine ulla significatio-
 ne: aut cum aliqua extranea significatione: igitur di-
 recte deus esse negare non possumus: non potest autem dici: quod
 anselm. intelligit de cognitione dei quid est: sicut quod ha-
 bet in patria: et ideo eis solum est per se notum: cum ipse ibi
 dicat se non posse intelligere deum non esse. Tertius quod vi-
 cit de propositione per se nota: est quod quilibet eam probat
 audita ut dicit boetius in libro de ebdomada. quod non est
 intelligendum nisi presupposita significatione nominis. et
 quicumque intelligit quod est: quod dicitur per hoc nomen
 deus: statim ista propositione probaret auditam. s.
 deus est. Ad argumenta tamen soluenda valet distinctio
 data a boetio. in ebdomada: quod aliquae sunt voces ac-
 ceptiones sapientibus: aliquae omnibus: et ista est communis
 animi concepcio: non omnibus: sed sapientibus solum. quod sci-
 re soli sapientes possunt quod est: quod dicitur per hoc nomen
 deus: et ideo a sapientibus non potest cogitari non esse:
 unde anselm. psologion. 3. ait. Cur itaque dixit insipi-
 ens in corde suo non est deus: cum tamen in promptu sit rati-
 onali menti deus maximus omnium esse: cur: quod stultus:
 et insipiens. est igitur deus esse: per se notum: non omnibus sed sa-
 pientibus. Ad primum dicens: quod non arguit argumen-
 tum: quod deus esse non per se notum: sed quod de difficili dene-
 nimus in quod est dicitur per hoc nomen deus. Ad secundum
 dicendum quod non est per se notum omnibus: sed solum sapienti-
 bus. et ideo a nullo vere sapiente negatur: Vel possi-
 mus dicere quod illi philosophi qui negaverunt eam agentem
 non negaverunt directe deus: sed posuerunt aliquid:
 quo posito sequebatur deum non esse: sicut multi non
 negant de quibus affirmatio: et tamen ponunt aliquid: quo
 posito sequitur contradictio: per hoc patet solutio ad
 tertium. quod impedit non negant deum esse in se: sed posuit
 aliquid quo posito sequebatur deum non esse. Ad quartum
 dicendum dicendum: quod est per se notum omnibus sed sapienti-
 bus. et ideo nihil incommuni: si stultus hoc negat.

Ad 5. dicendum: quod patebit inferius quomodo deum esse
 demonstratur. et est per se notum.

Ad
 5

Ertio queritur. utrum deus esse possit demo-
 strari. Et ut quod non: quod si hoc demonstraretur
 tunc esset conclusio demonstratio: sed con-
 clusio demonstratio: consistit ex passione et
 subiecto: ut patet ex libro postea. igitur deo aliquid pas-
 sio: et aliquid accidens: inquit: quod est contra Augustinum. 5. d. tri-
 c. 5. ubi dicit: quod in deo nihil secundum accidens dicitur. Pre-
 terea. scribitur. 6. meth. quod sicut non est demonstratio: sed
 esse dei est subiectum dei: et c. Preterea: idem de se ipso
 demonstrari non potest: sed esse dei: est ipse deus ut dicit
 auicenna. 7. c. Preterea: quod est per se notum non de-
 monstratur: quod immediatum non est demonstratio: ut dicitur. 1.
 postea. sed deum esse per se notum: ut pbatum est
 7. c. In contrarium est auicenna in principio meth. sue
 qui dicit deum esse: posse demonstrari. Preterea: pro-
 bare: quod est res: est pbare esse res: sed per effectus pbatur:
 quod est causa: et esse causa per creaturas: igitur cum sint effe-
 ctus dei pbare poterimus esse deum. Ratione dicitur: quod
 duo sunt que faciunt difficultatem in questione: ibi. p. 21
 m. 1. quod esse dei est ipse deus. Secundum est: quod esse deum: est per
 se notum: quorum utrumque repugnat demonstratio: huius
 quod est deum esse. Et notaandum: quod demonstrare deum
 esse non est demonstrare esse divinum de deo: quod tunc idem
 esset quod demonstratur: et dicitur demonstratur: sicut esse demo-
 stratio. sed demonstrare deum esse: est declarare quod est: quod i-
 portat per hoc nomen deus: quod patet ex omnibus demo-
 strationibus: que hoc pbant: ex eo. 11. quod declaratum est
 quod per hoc nomen deus importat id: quod penitus est inio-
 bile: id quod penitus est perfectum: id quod maius cogitari non
 potest: et cetera huiusmodi: quod tale non potest non esse: statim intel-
 lectus consentit deum esse. Isti autem modi demonstratio: non
 repugnat: quod esse dei est ipse deus cum hoc non demo-

stratur de deo: sicut ratione termini deus declaratur. Rur-
 sus cum illo modo demonstrandi potest stare: quod deum esse
 sit per se notum sapientibus: quod illud quod est sit per se no-
 tum non habet rationes terminorum notas cuilibet: et ideo non est
 contra rationem: quod aliquid sit sic per se notum: et tunc declare-
 tur quantum ad id: quod importat per nomina ibi posita: et sicut
 istum modum demonstratio: sumpti sunt omnes modi per
 quos declaratur deus esse. Id autem quod importat per hoc nomen
 deus tripliciter cognoscitur: per excellentiam: per causalitatem: et per
 remotionem ut dicitur. 5. de divinis nominibus: excellit autem
 deus: quantum ad presens quadrupliciter creaturas: primum
 quantum ad evidentiam potentie: Secundo quantum ad pulchritudinem
 ordinis perfectio. Tertio: quantum ad excellentiam bonitatis
 Quarto: quantum ad plenitudinem pulchritudinis. Et huius-
 bec sunt: 4. demonstrationes in ista posite per quas de-
 claratur deus esse: nam cum declaratum est quod deus est illud
 quod eminet omnibus rebus: cum necesse sit tale esse: de
 necessitate concluditur deus esse: Simile est de perfectione
 ne. nam cum sit necessarium esse perfectissimum: cum hoc sit
 deus: necesse est deum esse. Item cum sit necessarium esse
 optimum et pulcherrimum: necesse est deum esse: hoc etiam mo-
 dos inuit philosophus. Nam primum modum quantum ad eminentiam
 patris inuit in principio. celi. 2. m. ubi ait: quod laudare
 habemus deum unum creatorem preminere proprietatibus
 rebus. Secundus modus qui sumit ex plenitudine perfectio-
 nis: inuit. 5. meth. ubi dicitur: quod est dare aliquid perfectum
 simpliciter in quo congregantur perfectiones omnium generum:
 et huiusmodi est deus secundum comitatorum. Tertia demo-
 stratio que sumit ex excellentia bonitatis: sumit in
 fine. 12. ubi dicitur: quod bonum primum est bonum ducis: ad quod
 bonum omne aliud bonum ordinatur: quod idem est quod habere
 rationem optimum. Quartus modus ex pulchritudine
 ne sive ex nobilitate. quod pulchritudinem in spiritualibus idem
 est quod nobile. inuit circa medium. 12. ubi dicitur: quod deus
 est vivus eternus nobilis in fine nobilitatis. Secundo modo
 declaratur id quod dicitur per hoc nomen deus: per causalita-
 tem: causa. n. quantum ad presens. 4. in hoc univocaliter
 quibus declarari habet. primum causat esse: quod totum uni-
 versum per ipsum est. secundo motum. Tertio concordiam.
 Quarto ordinem. Et ex hoc sumuntur. 4. demonstratio-
 nes: quas ponit damianus. p. li. c. 3. prima est. quod cum sit ali-
 quod ens vertibile. et vertibile presupponat invertibile:
 et creabile increabile. igitur aliquid est ens increabile: et hoc
 est deus: hoc idem est arguere: omne creatum est ab aliquo:
 cum non sit abire in infinitum: nec sit dare circulum in
 causis: est deuenire ad causam non causam: quod est deus: et il-
 la demonstratio sumit ex eo: quod deus creat res: et dat
 esse rebus: hanc demonstrationem tangit philosophus. 2. meth.
 ubi ostendit: quod in agentibus non est abire in infinitum.
 Secunda sumit ex motu: quod omne quod movetur: ab alio movetur
 deuenire est ad penitus immobile: et hoc est deus. hanc
 etiam tangit philosophus. s. p. ubi probat: quod est deuenire ad
 aliquid penitus immobile. Tertia sumit ex conerione:
 nam cum videamus partes universi esse sic contrari-
 as et diversas: oportet esse aliquid conectens: et hoc est
 deus: hanc etiam tangit philosophus in principio primi methan-
 rozum: secundum veterem translationem: ubi dicitur quod sic ea. s.
 elementa disposuit deus gloriosus: cuius fama est subli-
 mis: Quarta sumit ex ordine: cum enim videamus naturas
 ordinate agere: et semper per bonum: omne quod esse quod nam
 diligat per bonum: quasi per optimum omnia agunt: aliter au-
 tem omnia essent a casu: hoc etiam inuit philosophus in. 1. de anima
 ubi dicitur: quod omnia appetunt illud optimum. s. divinum: et
 per illud agunt quicquid agunt. Tertius modus est per
 remotionem: sed ille modus pbat ea que probat pri-
 mi modi. Nam ex eo: quod est dare perfectissimum est da-
 re aliquid in quo nulla imperfectio: et hoc est deus: et sic
 etiam de alijs modis: patet igitur quomodo demonstratur
 deum esse: quod in eo. quod declaratur: quod dicitur per hoc nomen
 d 2

deus: et hoc tripl'r fm excellentiā: fm que modū habent. 4. demōstrationes quas ponit magi: et inuit phs hz cālitatē. Scdm que modū habent. 4. demōstrationes quas ponit dami. et inuit phs. Et fm remotionē: qui modus pōt diversificari hz oēs dictos modos. Ad p̄mū dīcēdū: qd nō demōstrat aliqua passio de deo. cū demōstrat deū eē. Sed declarat qd eē: qd dicit p hoc nomē de: vt patuit. p̄b patet solutio ad scdm: qz nō o3 sbaz demōstrari: per hoc etiā patet solutio ad tertiu: qz idē nō demōstrat de seipso.

Ad quartū aut p3 solutio p iam dicta: qz nō ē in cōnemiens aliqd eē per se notū et demōstrari: nō quo dictum ē.

Questio: 4

Quarto querit: vtrū p nālez rōnem possit cognosci trinitas. Et vt q sic: qz nāl'r possum? cognoscere deū esse intelligētē. fm: q oñdit phs. 11. mēb. Itē semp cognoscētē se q̄ appētī: vt dīc dām. 2. li. c. 11. igit si de? ē itel ligens: deus ē volēs. Sed ab intelligētē pcedit ver bū. a volūtate pcedit amor: cū verbū in dīnis sit fili? et amor sit spūs. s. nāl'r possum? i dīnis et cognoscere filiū et cogscere. s. f. tāq̄. pcedētes: et p̄ez tāq̄ illud a quo pcedunt. Sed hoc ē cognoscere trinitatē. § 7c.

Preterea: p imaginē exp̄fere representat aliq̄s. Sed in aīa ē imago trinitatē: vt pbat Aug. i plurib? locis: § per aīaz nāl'r pōt cognosci deus trīn? cū sit nāl'r eius imago: s. de aīa potuerūt tractare phī: vel eā possum? cognoscere nāl'r: § 7c. Preterea: comē tator narrat i. 11. q antiq̄ posuerūt trinitatē i deo: s. illi aīa q̄ p̄i fuerūt: cū d alijs comētator n̄ bēat se itro mittere: q̄ aut p̄i ponunt p ductū rōnis ponūt: § 7c.

Preterea: phs ponit in p. ce. 7. m. q fm numerū trīnariū habem? laudare deū: hoc nō esset: nisi credi dīsser trinitatē i deo: § 7c. In cōtrariū ē: qz qd su p̄arōnē ē per rōnez inuestigari nō pōt: sed b̄uīsmo dī dīna sunt supra rōnem vt dicit dyoni. p̄ de di. no. § 7c. Preterea ad hoc idē facit: qd dī ad heb. 11. q̄ fides ē de nō apparētibus: sed de tri. maxime est fides: § 7c. R̄no dō. q istā questione mouet Aug. 15. de tri. c. 6. vbi ait: cur. itaqz nō cognoscimus trīn itatē: an bec sapientia que de? dī: nō se intelligit. non se diligit. vult. n. dicere: q si nos ponim? trinitatē in aīa: qz se diligit se intelligit: debem? ponere trīn itatē in deo: qz se diligit et se itelligit: sed hoc nāl'r d deo cognoscere possum? igit trinitatē in deo nāl'r cogno scem? Ad hāc questione motā. 6. c. soluit. 7. c. eiusdez libri oīs: q trinitas i nobis differt tripl'r a trinitate q̄ ē in deo: p̄mo: qz trinitas i boīe nō ē homo: s. trī nitas i deo ē de?: et iō simplicior ē trinitas i deo q̄ trī nitas i boīe: et rōne huius simplicitatē dato q̄ i boīe sit trinitas realis: nō possum? in deo arguere trīn itatē reale. nisi forte fm rōnē. Scdo differt. qz trinitas i boīe ē in vna p̄sona: trinitas in deo ē in p̄sonis pluri bus. Si § p̄ trīn itatē in nobis velle? arguere trīn itatē i deo magis ponem? i vna p̄sonā plures. Ter tio differt vt ip̄e ait: qz act? fm quos sumit trīn itas i nobis nō sunt cōes oibus hīs: fm q̄ accipit trīn itas: qz itelligētia ita itelligit q̄ nō vult: et voluntas ita vult q̄ nō meminit: et iō sicut videm? in copozali b?: q̄ ocul? nō solū videt sibi: s. ēt videt manū: et ma nū nō solū operat sibi: s. ēt oculo: ita volūtas nō solū vult sibi: s. ēt vult itelligētē et memorie. et memoria meminit sibi voluntatē et itelligētē: sed nō ita ē in p̄ sonis dīnis: qz quelibet p̄sona meminit: itelligit vī ligit. Ad n. pater meminit sibi. et filio. vt Augu. ibi dē ait. Sed oēs isti actus singulis p̄sonis cōueniunt. Ad igit ex trīn itate in nobis possum? arguere trīn itatē in deo. cū nō inueniamus ibi differentiaz actio num. vt inuenim? in nobis. Si igit per imaginē q̄ re

presentat trinitatē potissime nō possum? eā nāl'r dē arguere: § nec p aliqd aliud. Sed si sic dicim?: qd credim? eē b̄n dīctū: occurrit nobis gravis dubitatio: Nam ab oibus pcedit. q̄ fidē defendere possumus: sed fidē nō defendimus: nisi oñdam? ea que in fide cōtinent īpossibilia nō eē: sed si non sunt īpossibilia sūt possibilia: si sunt possibilia sūt necessaria: maxie quātū ad ea q̄ de deo dicim?. Nam in deo nō pōt esse possibile ad vtrumlibet: o3: q̄ ibi sit possibile neces sarium Quicquid § ē in deo possibile. ē necessarius Si § possum? oñdere: q̄ nō ē īpossibile trinitatē eē in dīnis. sequit q̄ hoc sit possibile. et si ē possibile: est necessariū. igit oñdere possum?. qd in dīnis necesse ē trinitatē eē. Propter hoc notandū. q̄ ad illud q̄ supra rōnem ē: nulle rōnes directe attingunt. et iō si cut nō pōt. p̄bari trinitas. ita nō pōt directe p̄bari otrariū. et defendere fidē nihil ē aliud q̄ oñdere rōnes dīcētū deficere. et iō nō proprie p̄bat esse pos sibile: trinitatē eē: et iō istātia p̄bira cessat. Ad p̄mū dō. q̄ hz deus se itelligat. et se diligit: cū isti sint actus eēntiales. nō de necessitate arguit trinitas: Nam et. s. f. se itelligit. et ab eo nō pcedit verbum. et se diligit. et ab eo nō pcedit p̄sona. q̄ ē amor. Ad scdm dō. q̄ p imaginē creatā exp̄fere representat trinitas: nō simplr. s. i cōparatiōe ad vestigiū: imo ē multū deficiēs representatio. vt patuit. Ad ter tiū. dō. q̄ credibile ē comētatorē ibi antiquos noīa re scōs: noīat. n. eos ātīquos. qz modicū tps ē q̄ ip̄e fuit. Vel possum? dicere: q̄ dato aliquos phos hoc dixisse: hoc nō habuerūt ex nāl'r rōne. sed p reuelatio nē. vel ex his q̄ in scripturā legerūt: vel ab alijs audie rūt sic dī d̄ p̄loc. q̄ dīcēdes i egyptū legit libros mo yū p̄ qd i libris p̄lonicis aliq̄ d trinitate. sūt repta Ad quartū dō. q̄ fm ea q̄ inuenim? in creaturā de beuis laudare deus. non tamen si numerus ternarius est in creaturis: numerus ternarius est in deo hz ex hoc deus laudandus sit. qz ea que sunt in creaturā mō pluri. sunt in deo mō vno nec p̄s per illud intel lexit trinitatē in dīnis. s. alludebat mō antiquozū q̄ offerebat munerā triplicata vt comētator ibi dē ait.

Inde querit de vestigio. Et circa hoc q̄ rūtā q̄mōz i se. p̄mo de vestigio in se Scdo de partibus vestigiū. Tertio d̄ his in quib? ē vestigiū. Quarto de his qui co gnoscūt deū vt vestigiū. Circa p̄mū queruntur tria. p̄mo vtrū reperiat vestigiū dei in creaturis Scdo vtrū tale vestigiū dicat per cōparationem ad eēntiā vel personas. Tertio de equalitate eius.

p̄mū sic pcedit. videt q̄ de? nō rep̄tet p vestigiū. qz qd ē inuestigabile. nō hz vestigiū. Sed vt dī. p̄ de di. no. dīna s̄ba laudata ē sicut inuisibilis incōprehēibilis. īscrutabil. et nō inuestigabil.

Preterea. vestigiū ē rerū mobilīū. sed de? ē imobi lis p se. et p accidēs et ab intra. vt pbat. 8. p̄bi. ergo 7c. Pretea vestigiū ē rerū h̄ntius diuisionē. de? dī sione caret: § 7c. In cōtrariū est Aug. 6. de tri. c. 9. vbi ait: o3 vt creatorē p ea q̄ facta sunt intellecta sp̄cipientes trinitatē itelligam?: cuius i creatura dī gnū apparet vestigiū. R̄no dō. q̄ v. scribit. 6. to p̄ico. oēs trāfferentes fm aliq̄nā silitudinez trāffe rant: cū igit vestigiū dei i creatura dicat trāllatine nō o3 fm oēm modūz habere rōnez vestigiū: p̄o pter qd aduertendū: q̄ vestigiū pprie est pedis: ad cui? silitudinez triplici via sumit creatura respectu dei. vt vestigiū respectu aīalis. p̄ma via sumit ex representatiōe. nā vestigiū representat p̄sonā hoīs: vel alteri? aīalis cui? existit. mediō mō iter distinctū et cōfusū. Nam respectu idīuidūi quedā sunt oīo cō fusa. vt que cōueniunt ei rōne generis. vt p̄pta que

Ad. 5

conueniunt petro rōe aialis: quēdā sunt oīo distincta: vt q̄ conueniunt ei rōe sue plone: quēdā sunt medio mō vt q̄ conueniunt ei rōe boīs sine sp̄e: vestigiū nō ducit in cognitionē oīo distincta: qz vestigiū soz. nō ducit i cognitionē soz. nec in cognitionē omnino confusam: sed in cognitionem medio modo vt in cognitionem qz hō. Nam ex distinctiōe formaru 7 sp̄eruz: causat distinctiō in mēbris. et quozū applicatiōe habet vestigiū: vñ 7 comentator dicit super p̄mo d̄ aia: q̄ mēbra leonis 7 mēbra ceruī differunt: quia aie differunt: 7 sicut ē in p̄sonis humanis. ita est suo mō i p̄sonis diuis: qz quēdā oīo sunt ibi cōia. vt essentialis nō appropata: vt eētia diuitas. 7 diuini modi: quēdā sūt oīo ppria: 7 constitutiua p̄sonaz: sicut p̄nitās filiatio: 7 diuini modi: quēdā sunt medio mō: vt essentialia appropata. sic potētia. sapia 7 diuini modi vestigiū in creaturā ducit i cognitionē appropatorū que medio mō se hnt. iterolo distinctū: 7 oīo nō distinctū sicut vestigiū pedis respectu aialis. Scda via ē rōe cognitionis. Nam sicut p̄ vestigiū in via ducimur in cognitōz eius cuius ē vestigiū. ita p̄ vestigiū i creatura que ē: quasi via deueniēdi i creatore vt narrat bugo. i p̄ncipio cōstiti sui sup angel. bief. ducimur i cognitōz creatori. Tertia via sumit ex mō impressiōis. nam pes imprimit vestigiū suū in puluere. sicut annulus in cera: iste aut̄ modus impressiōis assimilatur mō quo imprimit sensibile suā similitudinē in sensu. vt dicit i. 2. de aia: sensibile aut̄ hz i se formā vere se sus aut eā hz extranee 7 diminute. vt vult comentator in. 2. de aia. ita dens similitudinē p̄fectionis sue imprimit in creaturā: sed ip̄e eā hz proprie: 7 vere: creatura eā hz diminute 7 quodā mō extranee. 7 ita p̄ triplici via representatio dei in creaturis applicat vestigiū. Ad primū dō. q̄ diuina s̄ba nō ē inuestigabilis perfecte: ē tñ inuestigabilis aliquo mō: 7 hz q̄ ē inuestigabilis: vestigiū hz. Ad scdm 7 tertiu dō: q̄ vestigiū hz sic sumit transumptine: argumenta arguebant. ac si sumeret.

Ad.

Secūdo querit̄ respectu cuius sumat̄ vestigiū. Et videt̄: q̄ respectu eētie: qz vestigiū nō accipit̄ in creaturā: nisi s̄m q̄ sunt effectus dei. Sed creare efficere: sunt act̄ eētiales vt p̄t patere et regula data ab Aug. 5. d̄ tri. c. 8. ḡ 7c. Preterea: s̄m eūdē. 5. de tri. c. 14. p̄ 7 filius 7. s. c. relative ad creaturā vñ p̄ncipiū: vñ creator: 7 vnus d̄ns dicit̄. Sed s̄m tales bitudines sumit̄ rō vestigiū cuz tales sint eētiales: qz dicunt̄ d̄ singulis p̄sonis nō plurali: ḡ 7c. Preterea: cū vestigiū sit effectus ei? cui? ē: 7 effectus semp̄ deducatur in cognitionē: qz si vestigiū sumeret̄ respectu trinitatis: p̄ creaturas possem̄ cognoscere trinitatē: cui? cōtrariū p̄batū ē supra: ḡ 7c. In cōtrariū ē Aug. 6. de tri. c. 10. qui ait: q̄ p̄ ea q̄ scā sunt possumus cōspicere trinitates: cuius. s̄ trinitatē i creatura dignū apparet vestigiū. Preterea: idē ibidē ait nō d̄fuse accipiendus eē: ex quo oīa: per quē oīa: in quo oīa: qd̄ n̄ eēt nisi i creaturā eēt vestigiū trinitatē: ḡ 7c. Rñō dō. q̄ sicut vestigiū dicit̄ imperfectā cognitionē: Imp̄fecta aut̄ cognitio dupl̄ sumere p̄t: vno mō respectu diuerse cognitōis: sicut dicimus: q̄ cognitio qz ē imperfecta respectu cognitōis qd̄. Nam questio qz ē: presupponit questioz qd̄ ē: vt p̄t h̄ri ex Aug. 10. d̄ tri. c. 4. 7 ex p̄ho. 2. postef. 7 qz qd̄ p̄supponit qz qz terminat̄ ad qd̄. sicut via ad terminū: cū igit̄ vñ quodq̄ sit perfectius in suo termino: cognitio quidē perfectior cognitōe qz: Sic aut̄ accipere perfectuz 7 imperfectū nō spectat ad p̄sens. qz cognitio quid nullo mō habet̄ i via: nec eētie nec plone. Alio mō p̄t accipi p̄fectuz 7 imp̄fectū. s̄m vñā 7 eandem co

cognitiōē: vt cognitio qz: vñō mō sumpta dicat̄ p̄fecta: 7 alio mō imperfecta. Et iste modus ē p̄p̄ius p̄ senti speculationi: qz cognitio in via de qua hic loquimur ē: qz: 7 nō quid. Istud aut̄ p̄fectū 7 imperfectum respectu cognitōis qz: sic p̄t accipi vt dicatur cognitio qz: p̄fecta: qñ p̄p̄ie 7 certitudinali ducit i cognitōne: qz ē res. Imp̄fecta dicat̄: qñ p̄ a p̄p̄riatiōe: 7 nō certitudinali: s̄ magis hz p̄suasiōe ducat i cognitōz: qz: Et qz creatura ducit i cognitōne: qz ē deus s̄m eētia vnus: p̄p̄ie 7 certitudinali: qz de mōstratiue: comō quo patuit: talis cognitio qz: p̄fecta d̄: sed in cognitōne: qz ē trinitas: ducit non p̄p̄ie s̄ per appropiata n̄ certitudinali: s̄ magis hz p̄suasiōe: qz p̄ creaturas nō p̄t p̄bati deus trinitus: hz possit p̄bati deus vnus huiusmodi cognitio qz: in cōpleta dicit̄: 7 qz vestigiū dicit̄ cognitōne in cōpleta: nō accipiet̄ vestigiū dei in creaturā adeo p̄p̄ie. vt iest̄ i eētia vnus: sicut p̄t est i p̄sonis trinitus: vñ Aug. 83. q. q. 19. ait: q̄ p̄ creaturā habemus cognoscere trinitatē qua nihil p̄stantis intelligētius: 7 beatus inuenire p̄fecta rō p̄t: sed talis inuentio est p̄ vestigiū: ḡ trinitatis vestigiū i creaturā accipit̄. Ad p̄mū dō. qz opus sit eētie: qz indiuisa sunt opa trinitatē: sicut indiuisa s̄ba: respectus tñ aliqui accipiunt̄ per cōparatiōz ad p̄sonas: vt p̄t haberi ex Aug. 6. de tri. c. allegato: qz nō ē cōfute accipienda a quo p̄ quē. 7 in quo: Et p̄ hoc patet solutio ad scdm: qz hz p̄ 7 filius 7. s. c. sint vnus creator creatura tñ creat̄ a p̄re: vt a quo: 7 respicit̄ filius vt per quē: 7 sp̄m vt in quo: 7 s̄m hoc sumit̄ vestigiū.

Ad tertiu dō: q̄ creature ducunt in cognitōne: qz est trinitas: sed incōplete: vñ magis vestigiū d̄nr

Etio querit̄: vtrū equali in oibus reperitur vestigiū. Et videt̄ q̄ sic: qz dyoni. de di. no. c. 4. vult: q̄ deus equali se habeat ad oīa: sed ex tali bitudine vñ causari ve

Questio

stigiū: ḡ 7c. Preterea: recto nihil rectius 7 equali nihil equalius: s̄ modus mēsuraz: 7 huiusmodi videtur ip̄ortare quādā equationē: cū in tali nō sit dare magis 7 min⁹ equali reperiet̄ vestigiū oīo? Preterea vestigiū vt esse eētiale oī creature: s̄ i eētia lib⁹ nō ē itētio et remissio: ḡ vestigiū n̄ repit̄ magis 7 min⁹ i rebus. In cōtrariū est: qz a magnitudine creature p̄t eozū creator agnosci: vt d̄r in libro sapientie. Sed vna creatura est maior alia: ḡ vna creatura magis ducit in cognitōne dei q̄ alia. Sz p̄ vestigiū ducimur in cognitōz creatori. ḡ 7c. Alter⁹ querit̄ vtrū vestigiū magis reseruet̄ in creaturā p̄fectis q̄ in ip̄fecti. Et vñ q̄ i ip̄fecti: qz vestigiū dicit̄ imp̄fectā cognitōz: s̄ creature imp̄fecte magis imp̄fecto mō ducit in cognitōz dei q̄ p̄fecte: ḡ magis s̄ eis reseruat̄ rō vestigiū. In cōtrariū ē Aug. i de nā boi: qui loquēs de mō. specie 7 ordine. ait. q̄ vbi bec magna sunt. magna bona sunt. 7 vbi parua sunt parua bona sunt: ḡ intendunt̄ 7 remittunt̄ s̄m maiorē 7 minorē bonitatē. Sed maior bonitas reseruat̄ in ip̄fecti: ḡ in eis ē magis rō vestigiū. Rñō dō. q̄ eq̄litas vestigiū dupl̄ p̄t cōsiderari: vel quātū ad numerū partiu: vel quātū ad intēsiōne. eartū. Quantū ad numerū partiu in oibus entib⁹ per se vt patebit̄ reperit̄ equali vestigiū. Nam numer⁹ mēsuraz 7 p̄odus q̄ assignat̄ ptes vestigiū in oibus talibus ponunt̄: s̄ q̄ vult Aug. 4. sup gen. ad h̄ram 7 in questionib⁹ ad orozius. Sed si intelligat̄ eq̄litas quātuz ad intēsiōnez istozuz magis reseruat̄ in vna creatura quātuz in alia rō vestigiū: qz s̄m q̄ crescut̄ in bonitate 7 de crescut̄. sic in eis modus. species 7 ordo vel mensura. numerus 7 pondus auget̄ 7 minuit̄. Ad qd̄ intelligendūz notādūz: q̄ s̄m p̄m. s. metba. forme vt

diffinitiones sunt sicut numeri: et quanto forma est magis simplex: tanto magis habet rationes maiorem numerum: quod plures perfectiones continent: et intensiores. et ideo creature simplicibus magis reservatur ratio vestigijs quam in alijs: quod tales creature sunt minus divise et perfectiori modo continent suas perfectiones: pro quod Augustinus 4. super generationem ad Iam loquens de huiusmodi partibus vestigijs ait: tanto. n. magis cuius ista in superioribus ebara sunt: quanto ipsa in inferioribus dividi possunt: pro igitur quod non equaliter est vestigijs in omnibus pro quod solvitur per questionem. et quod magis est in creaturis perfectis pro quod solvitur secundum. Ad primum dicitur. quod si deus se habeat equaliter ad omnia: omnia non se habent equaliter ad ipsum: et pro huiusmodi in equalitate habet vestigijs in equalitas. Ad secundum dicitur. quod equaliter non est equalitas. si sit equalitas in summo. huiusmodi representationes et actiones non ponimus in creaturis respectu dei. Ad tertium dicitur. quod magis et minus in essentialibus potest intelligi dupliciter. vel quantum ad gradus in eis vel quantum ad gradus in essentia. primum modo reperitur magis et minus solus in accidentibus quod intendunt et remittuntur. sed secundo modo invenitur magis et minus et in substantia: in quantum una species se habet rationem maiorem numeri quam alia. primum magis et minus est se eadem specie. Secundus: se eodem genere: et ita pro quod et in essentialibus aliquo modo reperitur magis et minus: vel possumus dicere quod huiusmodi partes vestigijs non solus sunt partes essentialis: ut patebit. Ad illud quod probabat quod magis reservatur vestigijs in imperfectis quam in perfectis: dicitur. quod ille modus argumentandi non valet. non enim sequitur: si sciam viatorum dicitur imperfectos: ergo qui magis imperfecte cognoscit: magis habet sciam viatorum: ita non valet: vestigijs est representatio incompleta: ergo magis incompleta repraesentat: magis habet in se vestigijs: quod illa incompletio: que est de ratione vestigijs non tollit omnem completionem.

Questio.

Ostea queritur de secundo principali. quot. scilicet sunt partes vestigijs. Et videtur quod sint due. quod potentia et actus didunt omne ens divisibile. et totum cuius cuat divisus. si quod in creatura reperitur partes vestigijs ille erunt potentia et actus. Preterea. videtur quod sint. 4. quod partes vestigijs uno modo assignantur. scilicet virtus et operatio. Sed sicut operatio se habet ad virtutem. ita et esse se habet ad substantiam. qua ratione operatio computatur inter partes vestigijs: pari ratione debet. ibi computari et esse: igitur erunt 4. partes. scilicet virtus. esse. et operatio. Preterea: videtur quod sint. 6. quod secundum Augustinum 4. super generationem ad Iam. Senarius numerus: est numerus perfectus: secundum quem ordo creaturae rucurrit. Sed hoc non est: nisi secundum senarium deberet assignari vestigijs: ergo etc. Preterea: videtur quod vestigijs non habeat aliquam partem: quod partes vestigijs. debet ignorare perfectionem: sed perfectio est idem: quod actus: sed in una re non reperitur nisi unum actus. quod tunc vel res non est una: vel actus esse actus: et perfectio est perfectio. si utraque istorum videtur inveniendos: ergo etc. Quod autem sint tres: patet per ea que dicuntur: sapientia. n. quod omnia fecit deus in numero potest et mensura. Preterea: Augustinus 6. de tri. c. s. assignat partes vestigijs unitate: spiritum. et ordinem: sed iste sunt tres. ergo etc.

Ratio: dicitur. quod vestigijs in creaturis accipitur secundum perfectiones in eis repertas: per quas aliquo modo representatur trinitas personarum. iste autem perfectiones. scilicet sunt multe: et diverse: omnes tamen reducuntur ad tria genera: quod vel designant habitudinem cause efficientis: vel formalis vel finalis: habitudinem cause materialis designari non possunt: quod deus non est nisi in triplici genere cause: ut narrat commentator. 10. meth. et magis non coincidit cum alijs causis ut ostendit 1. 2. philosophi. Si autem per huiusmodi perfectiones ducimur in cognitionem dei: vel est causa efficiens: sic ducimur in appropiationem patris qui est illud a quo cuncta procedunt. Si autem ducimur in cognitionem eius: vel est forma exemplaris: sic habemus appropriatum filium per quem cuncta produuntur:

Si autem ut est causa finalis: sic habemus appropriatum spiritum scilicet in quo cuncta existunt: et quod omnes tales similitudines ducuntur in cognitionem appropriatorum tribus personis: tres partes vestigijs assignantur. Iste autem tres partes a diversis diversimode ponuntur. pythagoras dicit. ea esse principium medium et finem: ut habet per. ce. et m. Philosophus ea dicit esse substantiam: virtutem et operationem. videtur autem quod non apta nata talis facit. Nam dicit quantum ad substantiam: apta nata talis quantum ad virtutem: facit: quantum ad operationem: scilicet autem per bec tria philosophi ostendit deum laudandum: non pro hoc posuerunt trinitatem: quod non cognoverunt propriam personarum: scilicet appropriata. In libro autem sapientie beate partes assignantur: mensura. numerus. et potestas. Augustinus 4. super generationem ad Iam: bases assignat modum. spiritum. et ordinem. Quo autem ista diversitas educit ad unitatem: quidam sic eas reducunt: quod omnes alie assignationes reducuntur ad principium medium et finem. Sed illud non videtur bene dicitur: quod assignatio theologorum non debet reduci ad assignationes philosophorum: sed magis e converso. faciunt et isti idez suas adaptationes non convenientes proposito: de quibus non est curandum. Non tamen igitur quod omnes iste assignationes quodammodo idem dicitur. Nam principium medium: et finis est idem: quod substantia: virtus. et operatio: quod substantia et natura se habent per principium primum: operatio ut terminus: virtus ut medium: est. n. virtus: media inter operari: et opus. Item substantia: virtus et operatio: sunt idem: quod modus. spiritus. et ordo. Nam substantia est idez: quod modus: modificatur. n. quilibet creatura secundum se sunt principia: pro quod ad spiritum: vel genus reducitur. Spiritus est idez: quod virtus. Nam cum virtus sit perfectio substantie: spiritus est perfectio: sonat dicitur potest operatio: reducitur ad ordinem. Nam ex hoc aliquid ordinatur in finem: quod erit in operatione mediante virtute. Isteus modus exponendi satis invenit Augustinus 6. de tri. c. vbi unitate sunt modum dicit esse nam rerum: spiritum dicit esse qualitates: doctrinas et artes: ordines ponit amores et delectationes. Modus autem spiritus et ordo: reducuntur ad mensuram: numerum et potestatem: videtur. 4. super generationem ad Iam dicitur: quod mensura omni rei modus et figuratus: et numerus omni rei spiritus prebet: et potestas omnes rez ad quietem et stabilitatem trahit. Si autem gratia ista assignationes differunt vel quomodo sunt accepte: dicitur. quod pythagoras accepit partes vestigijs secundum modum non discurredo: quid accipit pro principio: quod pro medio. et quid pro fine: philosophus accipit eas secundum esse distincto: sed male: nam substantia. virtus et operatio: si sunt partes vestigijs: hoc est quantum induntur rationem. modi. spiritus. et ordinis Augustinus accipit eas distincto: formaliter. sed magis. parte se tenet ex parte creature: quod modus. spiritus. et ordo: sunt ea per que formaliter creatura dicitur vestigijs: In libro sapientie accipiuntur partes vestigijs magis. parte sunt in deo: quod cum dicitur omnia fecit deus in numero potestatem: et mensura: itel ligendum est deus omnia fecisse in seipso: quod potestas sine potestatem numero sine numero: et mensura sine mensura: ut exponit Augustinus 4. super generationem ad Iam: et in questionibus ad orosimodum scilicet autem illa auctoritas alium exponendi modum: ut de clarabitur in sequenti questione. Sic tamen accipiendo assignationes preactas pro que ad quam reducitur: quod assignatio pythagore reducitur ad assignationem philosophi. sicut plus ad distinctum. Assignatio philosophi. reducitur ad assignationem Augustini. sicut male ad formale. Assignatio Augustini. reducitur ad assignationem canonis: sicut creatura ad increatum. Sunt autem et alij modi vestigijs: quod quilibet res est ens: et sic dicitur essentialis divina: est quid unum. et sic representat patrem: est quid verum. et sic representat filium. est quid bonum. et sic representat spiritum. scilicet ista autem assignatio et alie communes: quod vel ad dictas reducuntur: vel non sunt competentes ad presens dimittantur. Ad primum dicitur: quod potentia potest habere plures partes. Nam et substantia dicitur in potentia respectu virtutis: et virtus respectu operationis. Item

Qd.
9

actus pot habere plures partes: qz operari dicitur
act? respectu virtutis. et virt? respectu sbe: et id no co
cludit eam duas partes: Ad scdm: qz ee cotinet
sub termino: vl sub medio: qz est finis centie: et e me
diu respectu operari in quatu operari presupponit
ee: et id no facit gradu distinctu. Ad tertiu dd: qz
creatura no ponunt nisi tres ptes fm quas quoda
mo formalr est vestigiū. Sed alia tria ponunt in deo
fm rōnem tm dria a quib? tribus creatura ē: effica
citer vel efficiēt vestigiū: et id sub senario dicitur cre
ature constitui. partes tm vestigiū q sunt in creatura de
quib? loquimur solū tres sunt. Ad quartum dd. qz
vnius rei vni? ē actus fm vnu modū: tm diuersis re
spectib?: vni? rei sunt multi actus sicut aia ē pfectio
corpis et scia est pfectio aie. Sic et parte ista oēs
partes vestigiū hnt rōnez actus: sed diuersimode:
qz actus dicit pfectiōz in cōparatiōe ad virtutē: vir
tus i cōparatiōe ad nām: nā siue suba in cōparatiōe
ad aggregatū siue ad suppositū cui? existit forma.

Tertio querit vtrū in oibus reperiat ve
stigiū: v? qz nō: qz si i oibus reperit vestigiū:
cū pres vestigiū aliqd sunt i prib? vestigiū re
pict vestigiū: et pari rōne i prib? ptiū: s cū
nō sit abire i infinitū: nō igit i oib? reperit vestigiū. Pre
terea: partes vestigiū assignant sba virtus et opatio:
si sba nō est sba: nec in virtute ē virtus: nec in opa
tione ē opatio: nō igit in oibus reperit vestigiū.

Preterea: vestigiū et imago vident habere rōnez
oppositionis cū aduidant ad se inuicē. Sed in quib?
reperit vnu oppositorū: nō reperit aliud: cū igit i ali
quib? reperiat imago: nō in oibus reperiet vestigiū.

In cōtrariū ē: qd dicit sap. II. oia constituit i nu
mero pōdere: et mēsurā: g. et c. Preterea: ē similitudo:
quoda ipse creatur ab agēte p: s i oibus reperit
tal similitudo: g. et c. Rñō dd. qz i oib? reperit vestigiū
creator: i quatu oia scā sūt i numero pōdere et mēsu
ra pōdus aut mēsurā et numer? i qb? oia scā dnr: du
plr accipi possunt: vno mō vt dnt diuersas res: s qd
super? exponebat: qz p mēsurā poteramus intelligē
sbam: p numerū virtutē: p pondus opationes: et fm
istū modū nō in oibus reperit vestigiū: sed solū in p
se entibus: qz in oī talē ē cōsiderare subaz cui attri
buit p se ee: et qz nō ē sba sine virtute: nec virtus sine
opatione in oī talē ē accipere vestigiū trinitatē. Sed
si mēsurā numer? et pondus dnt res rōnis: possum?
pcedere simplr i oibus reperiri aliq mō vestigiū.

Ad cui? euidētā notādū: qd Aug. 4. sup gen: ad lras
et in questionib? ad otosius duplr expōnit. oia deum
cōstituisse in pōdere numero et mēsurā. vno mō sic.
qz deus cōstituit oia in se ipso qui est pōdus sine pon
dere. numerus sine numero: et mēsurā sine mēsurā.
Alio mō sic: qz deus oia disposuit sic: vt haberēt nu
merū: mēsurā et pondus: et fm vtrāqz expōsitiones
cōcedere possum? oēs res habere in se vestigiū trini
tatis: vt numer? mēsurā et pōdus nō differūt realr
sed rōne. Propter qd notādū: qz in creatura est tri
plex pfectio gñalis: q quodā mō opposito reperit in
deo: vno mō dicit creatura pfecta: qz picipat ee.
Mā ex actualitate et endelictia q i ee cōsistunt sumi
tur pfectiōis rō. et fm istū modū creature sunt entia
et reperit in eis vnitās analogie. Scdo dicit creatu
ra pfecta: qz participat pfectiōes alicuius gñis: et
ista pfectio includit p mā. Māz pfectiōes q sumunt
ex ente cōiter sumpto referunt aliquo mō in quoli
bet gñe entiu: et fm istū modū cōpetit reb? crea? vni
tās gñis. Tertio mō creatura pficit: qz attingit pfe
ctionē pprie spēs: et ista tertia pfectio includit scdoz
et p mā: nam sicut ea que cōsequit ens cōiter refer
unt in quolibz gñe: ita ea que cōsequit genus totū

referunt in quolibet spē. Scdoz p mō modū cōpetit
creature rō mēsurā. Nam ex eo q picipat ee: non
bz infinitū ee: sed mēsuratū. ē. n. picipat. nō pleni
tudine habere: sed quasi quādā ptes fm mēsurā et
limitatiōz accipere. Scdm aut: qz cōpetit ei vnitās
gñis. sicut cōpetit ei pōdus: Māz sic p pondera oia
ordinant in locis suis. ita per buismōi pfectiones
q si per queda pōdera res ordinant i predicamēto.
Scdm tertiu modū sumit rō numeri: dicit. n. pfectio
ctio specifica numer? duplr: p rō: qz diffinitio pprie
ē spēs: et diffinitio ē sermo bñs ptes. vt scribit. 7.
metb. pp: qz in. s. spēs et diffinitiones dicūt se bēre
sicut num: Scdo qz pfectiōes superior referunt i
spēs: pprijs pp qd sit i eis maior pfectionū cumu
lus. et id numerus q est pluralitās vnitatū spēs
cōpetit: et qz oīs creatura aliquo mō participat ee:
cōtinet sub ente: aliquo mō ē in genere: vel in spē di
recte: vl p reductionē in oī creatura reperit: mēsurā
numer?: et pondus. et ita p qz in oibus reperit ve
stigiū trinitatē fm istū modū expōndi: oia cōstituit
dens. in numero pōdere. et mēsurā: hoc ē ea oia fe
cit vt bērent in se numerū pondus et mēsurā: cū oia
sint aliquo mō in spē: collocent in gñe: et contineant
sub ente: Istis aut tribus pfectionib?: mō quoda op
posito. pfectiones sumunt in deo: nā i creatura erat
mēsurā: qz participat ee: de? aut nō participat ee:
s ē ipm ee: et id si cōpetit sibi esse p qd vident singula
mēsurari: cōpetit ei mō infinito: et ē mēsurā sine mē
surā. Rur suz deus nō cōtinet sub aliquo gñe et id di
cit pondus: qz in eo pfectiones generū cōgregant. ē
aut pōdus nō pōderatū. s alia pōderans: qz nō sub
aliquo gñe cōtinet. Rur suz si dicit numer?: qz in eo
pfectiōes plurime cōgregant. ē tm numerus sine nu
mero: ex eo q infinitas pfectiones cōtinet: et qz de?
oia i ipso constituit: sicut oia i se ipso nonit: q ē mēsurā:
sine mēsurā pōdus sine pondē. et numer? sine micro:
oia constituta ee dicit in numero pōdere et mēsurā:
pzigit quō fm vtrūqz modū expōndi oia hnt i se ve
stigiū trinitatē. Ad p mō dd. qz ptes vestigiū s qz in
oib? reperit vestigiū nō sunt pres rei: s ptes rōnis
et qz i reb? querim? vestigiū. nō oz in pribus vestigiū
querere vestigiū. Vel possum? dicere: qz nō ē incōne
niens i actib? rōnis ee. pcessuz i infinitū: fm qz vult
anicē. si ei? vā volum? seq. Ad scdoz dd: qz sba: vir
tus et opatio dicitur ptes vestigiū: vt vestigiūz hz
ptes reales: nō rōis. Ad tertiu dd: qz vestigiū ē re
seruat in imagine: vñ Aug. II. de tri. c. vlti. ait qz mē
surā appropat memorie numer? visioni: et pondus
voluntati. et ad formā arguēdi dd: qz vestigiū vt h ac
cipim? nō diuidit i imagine s se bz: vt spāle et gñale.

Ultimo querit: quozū sit cognoscere deuz
vestigiū. Et q nulli deuz possint cognosce
re p vestigiū v? qz qd nō ē inuestigabile p
vestigiū nō pōt cognosci. Sed vt or. I. de

Questio
10

di. no nā dīna laudat: vt nō inuestigabil. g. et c. Pre
terea: vt q phoz non sit cognoscere deuz per vesti
giū: qz fm Aug. I. de tri. c. 2. humane mētis acties i
nalida in tā excellēti luce figi nō valet: nisi p iustitiā
fidei imitet vel emundet: igit carentes fide deuz co
gnoscere nō possunt: s buismōi fuerunt phi. ergo et c.
Preterea: vt q fideliz nō sit deū sic cognoscere:
qz veniēte qd pfectuz ē: vacuat qd ex pre ē: sed fide
les cognoscunt deū p imagine: g nō cognoscunt p ve
stigiū. In cōtrariū ē: qz pbs dicit fm numerū ter
nariū ee laudādū deū: sed hoc nō ee. nisi ipse cognouit
set aliquo mō vestigiū dei in creaturis: g. et c. Pre
terea: Aug. 15. de tri. c. 9. ait. qz nō ē vanū cognosce
re deū p enigma. S3 cognoscere ipm per enigma est
cognoscere ipm per vestigiū. g. et c. Rñō dd. qz ve

stigmam in creatura est quoddam representatiu ipsi? dei: sub modo tñ cōfuso: est. n. quelibet creatura quod dā obscurū speculū in quo deus cognoscit: Ad speculū aut aliq̄s se pōt bēre tripliciter: qz pōt cognoscere speculū: in speculo et p speculū. Vel cognoscere speculū et in speculo. sed nō per speculū. Vel cognoscere solū speculū: sed nō in speculo et p speculū. Quando n. ipam nām speculi videm? et ea que resultāt i speculo: in ipō speculo cognoscim? et ipm speculū ē cā: quare et alia cognoscim? ita qz sine cognitione speculāri cognitionē eorū que resultant in speculo habere nō possem? tñ cognoscim? speculū i speculo et p speculū. Si aut ipam nām speculi cognoscim? et ea que sunt in speculo videm? in eo: nō tñ speculū ē cā: quare illa cognoscim? tñ cognoscim? speculū et in speculo sed nō p speculū: sicut si aliq̄s cognoscens faciē amici sui per eēntiā: si videret eā in speculo p intētiōe: h cognosceret eā in speculo: nō tñ p speculū cognosceret eā. Ad si vltterius aliq̄s in se ipō oia cognosceret: h ipm speculū cognoscere posset: nō tñ per speculū proprie: nec in speculo agnosceret: Scdm istuz modū possumus soluere ad questionē pretactā distinguendo inter cognitionē viatorū: beatorū et dinam: qz viatores ipm vestigiū creatoris cognoscunt. Itē qz nō oia cognoscunt in se ipō: in ipō vestigio deum cognoscunt. Tertio: qz p ea q̄ in creaturis sunt in cognitionē dei deueniunt p vestigiū deū cognoscunt. Beati aut h ipm vestigiū cognoscant: et in se oia cognoscere nō possunt: pp qd nō repugnet eis cognoscere deum in vestigio: tñ qz vestigiū nō est cā quare deum cognoscāt. cum ipm p eēntiā videant: deum per vestigiū nō cognoscunt: deus aut qui oia videt in se ipō: vt dicit. 4. sup gen. ad hram: h ipm vestigiū suū cognoscit: proprie tamen se in vestigio vel per vestigiū nō cognoscit: vt alludamus verbis Aug. 3. q. qui vult: qz deus omnia in se ipō cognoscit et nihil extra se fm quē modū patet: qz viatores cognoscunt vestigiū in vestigio: et per vestigiū: beati vestigiū et in vestigio: sed nō per vestigiū: deus aut solū vestigiū: nō in vestigio: vel per vestigiū proprie loquendo. Ad primū dd. qz deus dicit nō inuestigabilis: qz p vestigia cōprehendi nō valet: nō qz nullo modo per vestigiū cognosci possit. Ad scdm dd. qz faciēda est vis in eo: qz dicit figi: qz si phi et peccatores deum aliquo modo cognouerunt: in eo fixam mentem habere nō potuerūt tracti: vel carnalib? desiderijs vt peccatores vel immisi proprijs viribus ait phi. Ad tertiu dd. qz cognitio per imaginē nō oio euacuat cognitionē per vestigiū: pp sui imperfectōz: cum nō det cognitionē dei per eēntiāz appropriate tamen loquendo cōcedi pōt: qz cognoscere deum per vestigiū est phozus: per imaginē est fidelū: et per eēntiā beatorū.

ostendit
q1

aper litterā querit: de eo qd dicit: boies pp sui excellentiā: quā habet ad alias creaturas dici creaturā mūdi. Cōn: angel? est nobilior: boie: sicut intellectualis rōna h: g. zc. Dicendū qz angelus homini potest cōparari tripl? vl rōe finis et beatitudis et sic sunt eāles: qz boies assument ad gloriāz angeloz: vel fm numerum. et sic angelus est nobilior: qz intellectus noster tenet infimū gradum in genere intelligibilem. Tertio pōt cōparari fm aliquas prerogatiāz: et sic homo est nobilior angelo in quātū deus neq̄q̄ angelos apprehendit: sed semen abrahe. voluit enī deus fieri homo: nō angelus. Itē dicit in sua probatione prima: qz ex magnitudine factorum de necessitate probat: qz deus est. Contra celū et terrā distāt in infinitū a deo. S3 actū vel factum debz esse pro-

portionati agentis: igit virtus in infinitū distans a deo potest producere celū et terrā: sed huiusmodi virtus nō est nisi creatā: g. zc. Dicendum in pductione celi et terre: duo est considerare. primo ordinem productionis: qz ex nihilo. et sic solius dei est hoc facere: qz presupponit infinitā virtutem infinita distantia. Secdo est: ibi considerare ipsum productū quod in infinitū distat a deo: et h rōne productio in se accepti non videatur repugnare productioni creaturę: ratiōe tamē modi: qz ex nihilo repugnat. Itē probat secundo: deum esse. quia immutabilis. Contra: et motrices orbium sunt imutabiles: cum moueant nō motē: fm phm. Dicendum: qz h motrices orbium sunt imutabiles per se: et per accidens: mouentur tamē ab intra in quantū mouet propter finē alium: vt propter bonitatem primi. Itē dicit: qz si est dare pulchrius pulchrius: est dare pulcherrimum: Et si est dare bonum melius: est dare optimū. Contra. qz a simili cum sit dare malum et peius: eēt dare et pessimum: esset ergo dare sūme malum. Dicendum: qz hoc tenet in positinis: nō in priuatis.

Itē dicit per perpetuitatem effectum: arguere eternitatem dei. Contra: videmus effectum esse eternum: cuius causa est transitoria. Itāz mors aliquis animalis posset esse in eternum per actionem transitoriam inducta: Dicendum: qz intelligendus est de causa efficiente et conferante: cuiusmodi ē deus nō de efficiente solum. et ita patet: qz per perpetuitatē effectus arguit eternitatem dei per magnitudinem omnipotentia: quia ex nihilo tam magna produxit: per ordinem sapientia: quia sapientis est ordinare nō ordinari: vt dicit. 1. meth. per gubernatiōes bonitas: qz bonū est sui diffusiuus.

Uc vero: zc. post qz ostensa ē trinitas per personarum sub modo cōfuso et per vestigiū: hic in parte ista declarat trinitas sub modo magis aperto. et per imaginē. Et diuiditur presens pars in partes. d. fm qz dupliciter ponitur imago trinitatis: scilicet cūda pars: ibi (potest et alio.) circa primum duo facit. quia primo premitit intentionem suam ostēdens: qz imago dei querenda est in eo: qz melius est in homine. Secundo tales imagines inuestigat: ibi. (Ecce ergo.) circa qd duo facit: quia primo innuit partes imaginis: vt memoriā intelligentiā: et amorē sine voluntate: Secundo ostendit: quomodo in talib? est imago: ibi. (hec igitur tria.) circa qd duo facit: quia primo innuit similitudinē inter imaginē creatā et trinitatē. Secdo: ponit dissimilitudinē: ibi. (verum tamen.) circa primum: duo facit: quia primo innuit similitudinē. Secundo probat quod dixerat: ibi. (totamqz.) circa primum. secdo facit. h3 qz dupliciter representatur trinitas in nobis. p̄mo et vnitate absoluti et pluralitate relatiuorum. Nam sicut est: ibi vna essentia: et tres persone relative dicte: ita in nobis est vna anima et tres potētie relative dicte. Secundo. quia ille persone sunt equalēs: ostendit qz in illis personis quedam habet esse equalitatis: Secūda: ibi. (equalia.) partes patent.

Tunc sequitur illa pars. (tota) in qua declarat qz premerat. et duo facit h3 qz duo declarat. quia primo declarat equalitatem. Secundo distinctiōnem et vnitatez. ibi (hic attendendū) circa primum tria facit. quia primo ostendit: qz memoria capit omnia tria. s. intelligentiā voluntatem: et seipsam. Secundo ostendit hoc de intelligentiā. Tertio de voluntate. Secūda. ibi. (Similit.) Tertio: ibi. (volūtas.) Illa pars volūtas diuidit in partes quatuor. qz primo facit quod dictū est. Secdo cōcludit imaginē trinitatē eē in mente. Tertio exponit qd p mente

accipit. Quarto ostendit qualiter memoria sit accipienda. secunda ibi. (ecce illi.) Tertia ibi. (Desat.) Quarta ibi. (Illud etiā.) et patet. Deinde cum dicit. (hoc ostendit.) declarat imaginem trinitatis esse in anima secundum unitatem et distinctionem. Et tria facit: quod ponit ista tria memoria intelligenda et voluntate esse unam essentiam: unam mentem: sicut tres persone una essentia sunt. Secundo ostendit ea referri ad se invicem et distingui: sicut tres persone se habent. Tertio manifestat cuiusmodi unitas est istarum potentiarum. dicens quod sunt unum: quod scilicet non accidentales erunt in uno: secunda ibi. (et hec tria.) Tertia ibi. (Sia.) Deinde cum dicit. (verum.) ponit dissimilitudines in imaginem in nobis et trinitate. Et tria facit: quod ponit esse dissimilitudinem in ea. Secundo assignat primam dissimilitudinem: quod ista tria sunt in bove: non sunt ipse bove: sed trinitas in deo est ipse deus. Tertio assignat secundam dissimilitudinem: quod trinitas in bove est in una persona: trinitas in deo est in tribus personis: secunda ibi. (Quod brevis.) Tertia ibi. (Rursus.) Et illa pars. Rursus dividit in tres partes: quod ponitur ista secunda dissimilitudo. Secundo concludit exigentiam convenientiam esse in imaginem in nobis et ipsam trinitatem. Tertio ostendit respectu quorum horum accipitur homo trinitas: quod respectu divinum. secunda ibi. (dicim.) Tertia ibi. (sciedu.) tunc sequitur illa pars. (pot.) In qua postquam determinavit de illa imagine quam ponit in memoria intelligenda et voluntate determinat de imaginem que designat per mentem notitiam et amorem. Et duo facit: quod primo declarat istam imaginem in nobis. Secundo ostendit quod per hominem cognitionem surgit anima ad cognitionem trinitatis. secunda ibi. (mes itaq.) circa primam duo facit: quod ponit hominem imaginem esse in nobis: et declarat quod ibi sumit per mentem: quod illud quod excellit in anima. Secundo ostendit quod per dicta representat trinitatem: quod sunt distincta et unum. Secundo ostendit hoc idem ratione originis. Tertio ratione equalitatis. Quarto ex eo: quod ista tria sibi insunt sicut tres persone. secunda ibi. (re.) Tertia ibi. (nec minor.) Quarta ibi. (sunt et.) tunc sequitur illa pars. (mes itaq.) in qua ostendit quod anima per dicta surgit in cognitionem trinitatis: quod ibi sit cum trinitate est unitas et cum unitate trinitatis: et quod non potest esse plures divi. Et duo facit: quod primo facit quod dicitur. Secundo ostendit per antea ang. ea que dicta sunt de unitate vera esse. secunda ibi. (Quapropter.) in qua terminat suam lectionem et distinctionem.

Qd
12

Querunt tria. Primo de his in quibus reperitur imago: Secundo de partibus imaginis. Tertio de representatione trinitatis per imaginem in nobis.

Primum sic procedit: videtur quod in angelo non reperitur imago: quod imago expressa representat id est est imago: angelus autem cum sit creatura non potest expressa representare deum: ergo. Preterea: imago sumit ex eo quod unum est expressum alteri: et originatur ab alio per modum nature. Sed omnia creata processerunt a primo modum voluntatis: comparant enim ad ipsum ut artificiatum ad arte: ergo in nullo tali reperitur imago: angelus est homo: ergo. Preterea: in trinitate increata una persona procedit ex altera: sicut unus angelus non procedit ex altero: ergo. In contraarium: quod ut scribitur in principio. is. de tri. imago est in eo in quo homo excellit peccatus: sed hoc est in eo in quo attingit angelos: ergo in eis modum fortius invenitur imago. Alterius videtur quod in homine non sit imago: quod imago potissime habet esse in creatura intellectuali. homo autem habet dyonisiu de di. non est rationalis: ergo. In contrarium est aug. in sermone de imagine qui ponit hominem esse imaginem dei. Alterius videtur quod in muliere non sit imago dei: quia secundum apostolum primum

ma ad corinthios. ii. vir est imago dei: mulier autem viri: ergo etc. In contrarium est: quod dicitur. is. de tri. c. 12. quod ipsa natura humana est ad imaginem dei: que complectitur vtrumque sexum. Ratio dicendum: quod imago in hoc distat a vestigio: quia vestigium representat id cuius est quantum ad communia: sed imago representat: etiam quantum ad personalia. Itaque berceles per vestigium eius non cognoscitur: nisi quia homo: sed per imaginem cognoscitur habet quod talis persona: et secundum istum modum representatur vestigium trinitatis in creaturis quando per communia declaratur trinitas: sed tunc representat imago trinitatis in creaturis: quod propria: ut per personalia designant tres persone. persone autem divine per originem distinguuntur: vel per relationes originis. unde et dam. libro. c. 2. ait quod in divinis omnia sunt unum preter generationem: in generatione et processionem. Et ideo si volumus accipere personalia per actus notionales: oportet nos ea accipere: actus autem notionales radicaliter sunt ex actibus ad se conversis: et ideo dicimus quod pater intelligendo se generat verbum in quo se intelligit: et pater et filius spiritus autem spiritus sanctus: quo se diligit: conversi autem ad se ipsum non competit alicui corpori: ut pelus probat. Sola autem natura intellectualis est illa que est ad se conversiva: propter quod et plato assimilavit intellectum circulo non sensui: solum igitur illud erit imago trinitatis quod habet operationem supra se conversivam. cum solum tale possit representare trinitatem quantum ad personalia: homo autem est natura intellectiva. Solum igitur intellectuum erit imago dei. unde dam. li. 3. c. 14. Quid est secundum imaginem: nisi intellectus: quasi. d. nihil. Intellectuum autem tripliciter potest sumi: quod ex hoc aliquid est intellectuum. ex eo quod habet actionem suam corpori non conicatum. Unde et i. c. de anima. Intellectus describitur. simplex. immaterialis. non corpus. nec virtus in corpore. Homo autem actionem habet: est tripliciter. i. quod nec se nec per accidens conicet actionem tale corpori. et homo in intellectualis angelus est. Secundo quod homo actionem non conicet per se. sed per accidens. et homo intellectualis est homo: quod non intelligit sine fantasia. Tertio modo potest dici tale si aliquid conicet tali actionem. sic et fantasia dicitur intellectualis: quod conicet aliquid in actionem intellectus. et homo intellectualis est solum per accidens: et ex hoc apparet. quod in creaturas: magis reperitur imago dei in angelo: quod marie intellectualis: post angelum autem homo: quantum ad sui intellectum dicitur imago. In sensu autem humano: non reperitur imago: nisi valde extrinsece accipiat imago: quod proprie non competit ei actus intellectus. In irrationalibus autem nullo modo reperitur imago: nisi forte secundum aliquid accidentia imaginis quod non conicant actionibus intellectus. Ad primum dicitur quod illud expressa representare non debet sumi simpliciter: sed in genere. unde sufficit quod expressa representet secundum modum possibilem creatura. Ad secundum dicitur quod bene arguitur quod angelus non sit ita imago dei sicut filius patris. Sed ratio non arguit: quod nullo modo sit imago.

Ad tertium dicendum quod representat et trinitatem se cundum quod una persona oritur ab alia est per accidens ad imaginem: ut apparebit. Ad illud quod querebat ulterius. vtrum in homine esset imago. patet quod sic. Et quando arguitur. quod homo non est intellectualis. sed rationalis: non arguitur quod nullo modo sit imago: sed quod non est ita imago sicut angelus. nam essentia notionalis non tollit per omnem modum esse intellectuale. Advertendum tamen quod angelus per se magis sit imago trinitatis quam homo. homo tamen quantum ad aliqua est magis quam angelus. Nam anima humana est tota in toto corpore: et tota in quolibet parte: sicut deus in toto mundo: sicut narrat aug. in sermone de imagine. hoc autem non convenit angelo. Possimus si vellemus assignare alias adaptationes: quod sic omnia ab uno deo:

ita oēs boies ab vno boie: nō tñ angeli oēs ab vno angelo: et cetera talia que lectoris inuentiōi et iudicio relinquatur. Ad illud qd vltimū querit: vtrū in muliere reperiat imago: patet q sic. Nam cū non sit distinctio sꝫ specie inter virū et mulierē: non magis ē p se intellectualis vir q mulier: sed p accidēs potest eē: in quātū oēs boies pcesserūt ab vno boie nō ab vna muliere. Itē mulier facta fuit p p virū: nō ab vna muliere: sic dicim⁹. q oia pcedūt a deo: et ppter deū sūt. sed ista sūt accidentalia imaginī. vñ et aug. in libro de tri. ostendit q nō ē distinctio int virū et mulierē in eo q sunt ad imaginē: et p hoc patet solutio ad obiectiōne: qz sꝫ illas conditiōes accidentales loquitur ap̄s.

Questio
13

Ostea querit d partibus imaginis. De aut dupliciter assignant: memoria itelligētia et volūtas. Et mēs notitia et amor. Pr̄io igit querit de p̄ma assignatiōe. Secūdo de secūda. Tertio de obis sꝫ q sumit imago.

De p̄mū sic dicitur: videtur q memoria nō p̄tineat ad imaginē. nā qd bꝫ organū determinatū nō ē nature intellectualis et nō p̄tinet ad imaginē: memoria bꝫ organū determinatū: vt ostendit cōmetator sup. 3. de aia: g. 7c. Pr̄terea: memoria respicit trāsitoria et p̄terita. sed vt d̄r. 14. de tri. c. 3. imago querēda ē in eo qd semper erit nō in trāsitorio: g. 7c. In cōtrariū ē: qz. 14. de tri. c. 7. ostenditur q memoria p̄tinet ad imaginē. Alteri⁹ videtur: q itelligētia nō p̄tineat ad imaginē: qz videtur. 14. de tri. c. 7. Itelligētia ē qua itelligimus cogitātes. sed vt scribitur eodez libro. c. 6. aia nō semper se cogitat. igitur itelligētia nō semper ē in actu suo: sꝫ imago debet queri in bis q sunt semper. g. 7c. In cōtrariū ē. qd dicit aug. i sermone d imaginē. q meoria itellec⁹ et volūtas p̄tinet ad imaginē. 7. 14. de tri. c. 7. itelligētia cōparatur in ter partes imaginis. Alteri⁹ videtur. q volūtas nō p̄tineat ad imaginē. nā sp̄s sanctus nō dicitur imago: qz non p̄cedit per modū nature. cū igitur volūtas appropriet sp̄i sancto. et operatio sua sit libera nō per modū nature ad imaginē nō p̄tinebit. In cōtrariū ē aug. de tri. i multis locis q ponit ip̄az partē imaginis. R̄no: dicendū: q sꝫ aug. 14. de tri. c. 7. imago pot⁹ ē in nobis cū actu itelligim⁹ qz cū habitu. Ad actū aut itelligēdi non sufficit eētia aie. cū virtus sit qd mediū int sbaz et actū. Requiritur ḡ aliqd aliud p̄ter sbaz aie: vt actū itelligam⁹. illud aut aliud triplex ē. nā actū itelligere nō possum⁹: nisi sp̄s rerū in aia n̄ra eēba beant. oꝫ igitur dare aliquaz virtutē. q b̄mōi sp̄s habeat cōseruare. et illud ē meoria sꝫ aug. sp̄s antē q sūt i meoria. sūt quasi i abscondito. et sūt i aperto cū inde formatur itelligētia. vt d̄r. 14. de tri. c. 7. qz nō possum⁹ itelligere rez: nisi illa res sit nobis nota: et i ap̄to nō sufficit memoria: nisi sit ibi itelligētia. R̄ursū: qz itelligētia informata. nō habz eē permanens aliquo mō: nisi adsit ibi intentio copulans specie genitam in itelligentia: cum specie gignēte in memoria: ergo requiritur ibi volūtas: que vtrūqz necit. et ideo p̄tes imaginis assignant memoria itellec⁹ et volūtas. Ad p̄mū dicēdū. q equocat i memoria. Nam memoria vt hic sumit: i p̄te itellec̄tiua. Memoria at vt d̄ ea loquit cōmetator: ē i p̄te sensitua et p hoc p̄z solo ad sꝫ. Nam cū talis memoria sit i p̄te itellec̄tiua. n̄ circūcūrit tps et iō ita pot eē p̄teritor. sicut et p̄sentū. et eōder so: qz res q cōparant ad istam memoriā. p̄nt habere eē p̄sens. et p̄teritū. sꝫ put ad istā cōparant directe nullū tēpus circūcūrat. vñ aug. 14. de tri. c. 11. lo

ques de ista memoria. aie: q nō solū ē p̄teritor sꝫ p̄sentū. Ad illud q vltimus querit vtrū itelligētia p̄tineat ad imaginē: patet q sic: et q arguit imago habet eē i bis q sunt semper: itelligētia nō est semper i actu suo. Dicēdū q si nō ē semper i actu suo: se cūdo. ē semper i actu p̄. et si nō. cogitat: semper tñ itelligit. vñ aug. 14. de tri. c. 6. ait q mēs sp̄ sui meminit. semper se itelligit. nō tñ semper se cogitat. Ad illud q vltimus q̄rebat. vt volūtas p̄tineat ad imaginē p̄z. q sic: cū nō possit eē imago trinitatis i nob: nisi p volūtatē cōnectentē. plez cū parēte. Ad rōnē dicēdū q nō q̄ritur imago vni⁹ potētie i cōparatiōe ad aliā s̄ omnīū trīū i cōparatiōe ad tres personas. et qz memoria dat itelligere patrē: itelligētia filiū. volūtas sp̄itū sanctū: necesse ē volūtatē ad imaginē p̄tine. ex quo etiā p̄z. qd imago i nobis nō ē respectu vni⁹ persone sꝫ respectu toti⁹ trinitatē. sꝫ q sum⁹ ad imaginē d̄ci fm̄ aiaz: vt pbat aug. 14. de tri. c. penult. et vlti.

26
14

Ostea q̄ritur de secūda assignatiōe. q d̄r. mēs notitia et amor. Et vt q ista assignatiō nō sit bona: qz ista assignatiō ē respectu aie. sꝫ fm̄ q aia se cognoscit nō d̄ imago. vt d̄r. 14. de tri. c. 11. Pr̄terea: imago. nō d̄r ad se ip̄s sꝫ aug. ḡ nō d̄r sumi imago i aia p cōparatiōe ad se ip̄s. sꝫ illo mō sumitur hic. g. 7c.

Alteri⁹ q̄rit. qd accipiat ibi p mente. et vt q nō sba. qz sba aie nō bꝫ partē et partē. sꝫ mēs hic accipit sꝫ aug. 15. de tri. c. 7. nō ē aia. sꝫ id qd excellit i aia. Itē nō pot sumi p potētia. qz tūc ista assignatiō imaginis nō differret a p̄ma assignatiōe. Alterius querit. qd accipiat ibi p notitia. et amore. et vt q nō accipiant ista vno p sba: qz si mēs accipit p sba et illa duo p sba tūc nō representat trinitas. sꝫ vnitās. nec p potētia. qz pura potētia nō sufficit vt aia se cognoscit: nisi ab ea egrediat act⁹. nec p actibus qz fm̄ aug. 14. de tri. c. 6. aia semper se itelligit. et semper est ibi notitia et amor. sꝫ nō ē semper i actu ip̄a anima: cum sit potentia pura in genere itelligibilium fm̄ cōmetatorem et sit in sui p̄mordio sicut tabula rasa in qua nihil est p̄ctum: vt dicitur in tertio de anima. nec probabitibus: quia habitus generantur ex actibus. vt dicitur in secundo eth. post q̄ non p̄cesserunt ibi actus: non sunt ibi habitus.

R̄no: dicendū: q per ea que sunt in sensu dene nimus in cognitiōem eorū que sunt supra sensus. sic enim videmus in sensu: q quando species in visione formatur ex re: pars trinitatis nō assignatur memoria: sed res ipsa sic apparet in visu. Nam ex eo q informatur oculus ex specie sensibilium extra assignatur trinitas: corpus visibile exterius: species qua informatur visus et intentio coniungens: ita q in ista assignatione trinitatis memoria: non ponitur: sed ipsuz corpus extrinsecū tenet q̄si locus meorie. sꝫ si trinitas assignat: ex eo q sp̄s q̄ iformat visio nō sumit immediate originē ex re sensibili sed ex similitudine rei. tūc cū oporteat aliquā virtutē aie esse: q b̄mōi similitudine cōseruet. oportet p̄ter trinitatis esse memoriā. sicut apparet cum assignat trinitas. ex eo q iformat acies cogitātis. nā ibi est dare tria. sp̄m in memoria existentes: sp̄m q̄ cogitatiuam iformat. et volūtatē que coniungit. que omnia p̄nt patere. 11. de tri. sed sicut est in sensu: sic suo modo est i itellec̄to. Ad cuius evidentiam. notandū. q anima aliter cognoscit se: aliter alia. vt dicitur. 14. de trinita. c. 10. qz qñ cognoscit alia: cū cognitio fiat p aliquā p̄ntiā rei cognite i cognoscēte. cūz ip̄s res nō sint in aia. oportet dare si similitudines rez eē in ipsa a quibus similitudinib⁹

gignit spes i intelligentia: sed cu aia se cognoscit: euz ipa sibi psto sic: habitualiter se per seipaz intelligit. Notadũ tũ q nō est bmo i habitualis cognitio: put de habitu determinavit pbs que habetes possum in actũ erire cũ volumus: sed magis put de eo dter minant plato q̄ posuit spes concreatas aie: z eã a sui creatiōe habuisse sciaz: attũ in actualē confide rationē scie erire nō poterat: nisi p̄sensibilia ex cita ra: ideo dicebat nostrũ discere reminisci: sic z aia d se actualitē cōsiderare non pōt: nisi p̄sensibilia exci ret: ergo quodã mō loco specierũ in memoria: ipa sba aie: qua sibi semp̄ p̄sens exis se mō p̄dicto sem per habitualitē nouit. p̄pter q̄ d̄f. i4. de tri. c. 6. ira nec sane: mēs gignit notitiã sui: qñ se cogitat tanq̄ sibi ante icognita fuerit. Sed ita sibi nota erat que admodũ note sunt res que in memoria cōtinent: qz igit loco memorie bz esse ipsa sba aie: sicut in sensu assignãdo trinitatē: vt in visu: assignabamus corp̄ visionē: siue speciē in formã ante vsuz z amorē vel in tētionē necentē. assignãdo autē trinitatē in sensu in teriori: qz ille non imediate recipit a re: assignaba mus memoriã cogitatiã z intētionē necentē: ita i intellectu cũ assignabimus trinitates z respectu aie: assignabimus mentē siue sba aie: z notitiã z amo rē. Cũ autē assignabimus respectu alioz: tũ memo ria erit ibi p̄s imaginis: z erit ibi imago memoria i telligētia z voluntas: z ita patet q̄ nec illi bene di cūt qui volunt oia ista. s. mentē notitiã z amorē re ferre ad habitus: nec illi quōsã referunt ad sba aie: ita q̄ ipa notitiã z amor sumant materialiter p̄ aia que est res amata z res nota. Sed accipien da ē media via s̄z intentionē ang. q̄ mens est ibi p sba notitiã z amor accipiuntur pro actibus: vl̄ pro habitibus. Ad p̄mũ dicendũ: qz ibi non fit ita p̄fecte imago cũ aia se intelligit: sicut cũ deũ intellĩ gic: tũ ibi aliquãlter imago: vt patebit. Ad se cundũ dicendũ: q̄ nō accipit imago in aia respectu suscipius: sed solũ trinitas inquantũ se nouit z amat que trinitas in nobis nō ē imago aie: sed imago tri nitatis celestis. Ad illud q̄ querit vltierus p̄ q̄ accipit ibi mēs. dicendũ q̄ p sba aie z q̄ d̄f: qz nō habet partē z partē: verũ est in se. Sed in cōpara tiōe ad potētiã habz vt dicat̄ sup̄remũ in aia put in ea habet eē ratio z bmo. Ad illud q̄ vltier⁹ querit quid accipiat ibi: p̄ notitiã z amore. die dũ q̄ habitus vl̄ actus: z q̄ dicif q̄ non actus: qz aia nō semp̄ se intelligit. dicendũ qz in aia nō semper fit repire actũ secun̄ s̄: ē ibi repire semp̄ actũ p̄mũ: qz sicut nō cogitãt geometriã: semp̄ tũ dicif nosse geometriã quantũ ad actũ p̄mũ: ita aia nō cogitãt de se: dicitur noscere se quantũ ad actũ p̄mũ qui est quodã mō do incōpletus z habitualis: z ex hoc pa ter solutio ad illud q̄ vltierus obiciebatur: qz iste actus qui assimilatur habitui ex alijs actibus pre cedentibus nō generatur.

23. 15

Ertio queritur respectũ quoz obiecto rũ sumat imago trinitatis in aia. Et vl̄ def q̄ nō sumat respectu obiectoz eter noz: quia ad talia cōparat aia: sicut ocu lus noctne ad lucem diei: sed in oculo noctne nullo modo ipri mif̄ lux diei: vt eã videat: igit̄ talia sunt nobis penitus ignota: nō igit̄ respectu talũ sumef̄ imago. p̄ter ea: quando aliqd̄ cognoscit aliud mediãte alio: ita q̄ mediũ sit ex parte rei cognite: cognoscēs assimilaf̄ mediũ z nō rei cognite p̄ medi um: vt si oculus meus cognosceret: vel videret ber culē per imaginē in formaretur similitudine imagi nis: nō similitudine berculis: nisi ex cōsequenti: cũ igit̄ deũ cognoscamus per effectus: assimilabimur

effectibus z nō deo: erit igit̄ imago trinitatis i no bis: nō respectu eternoz. In cōtrariũ est qd̄ di citur. i4. de tri. c. i. q̄ anima est imago dei: qz me minit intelligit amat deũ a quo facta est. Alteri us videt̄ q̄ nō sit imago trinitatis in nobis: vt aia se cognoscit: per aug. ibidē qui ait: q̄ aia non p̄pte rea imago dei est: qz sui meminit z intelligit z dilĩ git se. In cōtrariũ est quod dicitur. i4. de tri. c. 7. qz eo q̄ aia semper se dilĩgit: semper se meminit: semper se intelligit: sp̄ est imago trinitatis. Itēz videtur q̄ imago possit sumi respectu oĩuz obiecto rũ: quia dicitur. i4. de tri. c. 4. q̄ nulla deformatas tollit imaginē: s̄ hoc n̄ eēt nisi imago respectu oĩuz oboz. ergo zc. In cōtrariũ est quod dicitur. i. de tri. q̄ in inferiori parte rationis inuenit̄ solũ tri nitas: sed nō imago: sed inferior dicit̄ vt contēplaf̄ tpalia: ergo zc. Rñ: dicendũ: q̄ vt videamus quō accipit imago trinitatis in aia: oportet nos vi dere quot trinitates inueniunt̄ in boie. Ad cuius euentiã sciendũ q̄ bō diuiditur in hominē exteri orē z interiorē: z interior bō est intelligētia p̄ditus z exterior sensu: vt dicitur in p̄ncipio. ii. de tri. In quolibet autēz tali inueniunt̄ trinitates: vt venaf̄ eas aug. in diuersis libz de tri. Inueniunt̄ autēz in homine exteri ori. siue in bō que pertinet ad sen sus tres trinitates: q̄ttor species: z due visiones. Mā p̄mo est inuenire speciē corporis sensibilis ex tra. z ista speciē gignit. Secunda species que infor mat sensuz: vtputa vsuz: ex hac gignit̄ tertia que in formãt memoriã: ex illa autē p̄cedit quarta que in format acie cogitãtis: z ita sunt ibi quattuor speci es que cōiuncte per intentionē voluntatis efficiunt tres trinitates. Mā ex speciē exteri ori: z ex speciē in visu: z intētiōe necentē: fit p̄ma trinitas: ex spe cie in visu: quasi ex parente z ex speciē genita i me moria: quasi ex ple z intētiōe necentē fit secunda trinitas. Et speciē autē in memoria quasi ex parē te: z ex speciē incogitãtia: quasi ex ple z ex intē tiōe necentē fit tertia trinitas. Sunt autē hic due visiones: qz in corpore exteri ori nō est visio. nec in memoria est p̄rie visio: sed visio est in oculo z in co gitãtia. Postq̄ vidimus trinitates i homine ex teriori: restat videre eas in homine interiori: ille au tē homo vt dicebat̄ est intellectu p̄ditus. anima autē per intellectu cōparatur ad tria. s. ad seipaz. ad ea que sunt supra se. respectu quoz habet ratio nē superiorē: z ad ea que sunt sub se: respectu quoz habet rationē inferiorē: z s̄z hoc sumuntur in boie i teriori tres trinitates: qz s̄m q̄ anima meminit: z dilĩgit z nouit se est vna trinitas s̄z q̄ nouit deũ: est alia trinitas s̄m q̄ nouit tpalia est tertia trinitas.

Ter̄t̄e quelibet istarũ trinitatũ potest diuidi i actũ alē z habituale s̄z q̄ vult aug. i4. de trini. c. 8. qui vult q̄ trinitates diuersificantur in anima per esse actuale z habituale: z ex eo q̄ in ea sunt res z ve stigia rerũ. Dimissa autē diuersificatiōe per rez z vestigiũ appar̄ct in anima esse. 9. trinitates: tres i homine exteri ori: z set in interiori. Mā in exteri ri sunt tres p̄dicte. In interiori sumuntur respec tu sui respectu dei: z respectu tpaliũ: z bō actualitē z habitualitē. Hoc visio sciendũ: q̄ aliquid po test dici imago quadrupliciter. Uno modo aliquid imago dicitur: quia est illud in quo est imago: sicut ta tabula dicitur imago. Alio modo dicitur imago quia quantũ ad aliquid dat intelligere id cuius est imago. Tertio: quia materialitē representat id cui⁹ ē imago: sicut tabula lineata absc̄q̄ colore appo sito diceref̄ imago. Quarto mō pōt dici imago: qz ēt formalitē vl̄ p̄ imitationē representat id eē imago:

distin. 21

Et isto modo somitur imago pprie: qz vt scribitur
 6. topic. imago e' cur' generatio est p imitatione. Et
 ideo fm tres modos pmos accipiedo imaginē pot
 ibi dici imago: z nō imago: qz eo q nō perfecte e' ibi
 imago dī nō e' imago: rōe qua aliquo mō e' ibi rep
 sentatio dī e' imago. p̄mo mō tot' bō dicit' ima
 go: qz e' illud in quo e' imago: z fm istū modū loquit'
 aug. 15. de tri. c. 22. vbi ait: q' totus bō dī imago: i
 cut tota tabula. Secūdo mō dicit' imago bō exteri
 or inquantū aliquo mō in eo representat trinitas: qz i
 eo repit' distinctio potentiaz z origo z ordo. vñ. 13.
 de tri. c. vlti. In homine exteriori dī e' imago tri
 nitaq'. Tertio mō dicit' trinitas: cū aia intelligit tē
 poralia. Nā cū hoc faciat per memoriaz: intelligen
 tia: z volūtatē p que deo e' apta nata cōiungi: lz nō
 fit ibi imago formalit': qz assimilatur t'palibus: z nō
 deo: tñ ibi materialit': sicut linia mēta absq' colore
 vel forte cū colore appposito diceretur imago: z fm
 istū modū imago nunq' tollit' ab boie: z sic accipit
 aug. imaginē. 14. de tri. c. 4. vbi ait: q' nulla d'formi
 tas tollit' imaginē. Et qz istis modis imago sumit'
 incōplete: aliqñ negat' in bis e' imaginem. z ideo
 14. de tri. c. 8. dicitur q' in potiori parte aie requirē
 da e' imago: z ita negat' totū hominē e' imaginem.

Prē. 14. de tri. c. 2. solū in rōne ponitur imago: z
 intellectu: z nō in boie exteriori: negat' etiā e' ima
 ginē respectu t'palū. vñ dicit'. 12. q' in parte inferi
 ori e' trinitas nō imago: put aūt aia intelligit se vel
 deū: e' imago formalit': aliter tñ z aliter: qz put intel
 lit' se dicit' imago formalit' sed mediate. Inquan
 tū fert' in cognitionez sui ipius vt e' imago de i: z q'
 imitat' imaginē: aliquo mō imitat' illud cur' e' ima
 go: sed cū intelligit deū: e' imago formalit' fm oēs
 modū z simpliciter: put nobis possibile est in via: z
 qz adhuc nō pfecte e' aia imago trinitatis cū se nos
 uit. Ideo aliqñ cōcedit' q' respectu sui aia dicatur
 imago dei inquantum se nouit z amat: vt dī. 14. de
 tri. c. 7. aliqñ q' solū vt habet p obiecto deū dicitur
 imago: vt habet' libro eodē. c. 12. patet igit' q' multe
 trinitates sunt in nobis: z respectu oīuz illarū po
 test' aliquat' attēdi imago: cōplete tñ attēdit' vt
 deū intelligimus: z eius similitudine modo nobis i
 via possibili in formamur. Ad p̄mū dīcedū: q' nō e'
 omnino simile de oculo noctue: z de intellectu nro.
 vnde nō concludit' q' nullo mō assimilēmur deo: sed
 aliter q' nō pfecte. Ad secūdū dīcedū: q' cogno
 scimus deū p effectus: tñ qz ibi nō sistimus: sed p̄
 cipalis nostrā intentio est deo assimilari h̄z modū
 possibile deū representamus: lz nō ita cōplete: sicut si
 imediate diuinā essentia viderem'. Ad illud qd
 vltius querit': vtrū aia put habet p obiecto se fit
 imago: patet q' sic: sed nō cōplete: z qd arguitur de
 aug. dicendū q' nō intendit simpliciter negare eas
 e' sic imaginē: sed qz put cōparat' ad seipaz nō est
 ita imago: sicut put cōparat' ad deū. Ad illud qd
 vltius arguit' q' respectu oīuz obor' e' imago: ver'
 tū e' mālī: z sic loquitur aug.

Ostea querit' de representatiōe trinitas: p
 imaginē creatā. Et circa hoc queruntur
 duo. Pr̄io quō representat' ibi vnitās cōn
 trit'. Secūdo quō trinitas personarū.
 Circa p̄mū querunt' quattuor: qz ecētia quadru
 pliciter cōparat' ad personas. Pr̄io: qz e' vna in tri
 bus. Secūdo: qz p̄dicat' de tribus psonis: Tertio
 nō cōperunt ei actus notionales: qz nec gignit': nec
 gignit' nec pcedit. vñ plone nō oriunt' ab ea. Quar
 to: sp̄ cōperunt ei actus ecēntiales. Et ideo quattu
 or queremus. Pr̄io vtrū ecēntia aie sit vna. Se
 cūdo: vtrū sit hie potētīe. Tertio: vtrū potētīe oriā

Questio
 16

tur ab ipa. Quarto: vtrū aia sp̄ se intelligat.
 D p̄mū sic pcedit: videtur q' nō sit vna essen
 tia aie in boie: qz nihil disponit naturaliter ad
 corruptionē sui. Sed vegetatiūū disponit ad intro
 ductionē sensitīuū: z sensitīuū intellectīuū: z ita ad
 ueniente intellectu: non cedit sensitīuū: z vegeta
 tiūū p̄mū introductū: igit' sunt ibi tres essentie aie.
 Pr̄terea: vñū z idē non est ab extra: z nō ab ex
 tra: sed sola aia itellectīua est ab extra: vegetatiūū
 z sensitīuū non sunt ab extra: sed solus itellectus:
 h̄z p̄h̄z: cū igitur habeamus aiaz vegetatiūā z sen
 sitīuā z itellectīuā habemus plures aiaz. Pr̄
 ter ea: vñū z idē nō est corruptibile z incorruptibile
 sed h̄z p̄h̄z in libro de aia: itellectus est altēz gen'
 z separatur ab alijs: hoc est a vegetatiūo z sensī
 uo: vt perpetuū a corruptibili. In contrariū est:
 quod habetur in littera: q' oēs iste potentie sunt in
 vna aia: z in vna essentia. R̄no: dicendū: q' esse
 vna aiaz in nobis ecēntialiter: duplici via pbari pot'
 test'. Pr̄io: ex eo qd dat esse. Secūdo: ex eo q' dat
 operari: vtrūq' enī sortimur ex aia z esse z operari.
 vnde h̄z p̄h̄z. aia est p̄mū quo viuimus: z p̄mū senti
 ens. Ex eo autē q' dat esse: dupliciter potest inue
 stigari q' sit vna via aliqd ipossibile z ossensua via
 ad ipossibile pbatur tripliciter. Pr̄mo: quia si non
 essent vna: homo non esset vere vñū. Nam vnitās
 diffinitionis est ex vnitāte rei: z vnitās rei ex vni
 tate substantialis forme. Et ideo si forma substan
 tialis non esset vna res nō eēt vna: qd est cōtra p̄h̄z
 4. meth. Secūdū in cōueniēs e': qz generatio sbe eēt
 generatio entis h̄z quid: qd est cōtra p̄h̄z p̄ de gen'.
 z rō est: quia quādo generat' sba dicitur generari
 ens simplicit': qz nullū eē qd habebat mā remanet
 generata sba: sed si eēt plures forme sbales in ma
 teria: tunc introductio secūde forme eēt generatio
 entis h̄z quid: cū haberet mā aliqd eē post introdu
 ctionē istius forme: qd habebat ante introductionē.
 Tertū in cōueniēs est: qz generatio eēt alteratio:
 cū sibi ibi eēt ens in actu. Possum' tñ si volum'
 ostēdē ostēdere q' sp̄ e' vna forma sbalis in cōposi
 to: qz generatio vnius e' corruptio alterius. gñatio
 igit' sbe e' corruptio de. z gñatio accidētis e' corrup
 tio accidētis. nō g' introducat' vna forma sbalis: nī
 si cedat alia. Sz mā nō simul recipit diuersas for
 mas sbales: qz tūc ille mot' nō esset vn'. cū vnitās
 mot' accipiat' ex vnitāte termini. z p̄ sequens nō
 eēt. z si nō eēt mot'. nō eēt mutatiō eē: qd de necessi
 tate pcedit moueri. z ita nihil iducere' in materia
 h̄z quotiēscūq' nō plura simul recipiunt' i aliq': z ad
 uenīēte vno cedit aliud: in recipiēte semp' e' vñū rece
 ptūz. nō igit' potest eē nisi vna forma sbalis i mate
 ria. cū aduenīēte vna cedat alia. Hoc ē p̄ter eo q'
 p animā operamur. nā forma sbalis nō e' imedia
 te pncipiū actiōis: agim' q' p aiaz mediāte potētīa:
 cū igit' act' vnius potētīe ipediāt' p actūz alteri'. sic
 homines itenti visibilibus mīnis: audiunt. vt vult
 aug. hoc esse nō posset: nisi huiusmodi potētīe radi'
 carent' i vna ecēntia: q' cū p vna potētīā operat'. re
 trahit' ab actu alterius potētīe. Est g' vna aia in to
 to nostro corpore: ppter qd aug. i sermone de ima
 gine ait. q' sicut e' vn' deus oia viuificās z vbiq' to
 tus. Sic est anima in vno corpore vbiq' tota. No
 tāduz i eodē: sic deus p̄. deus filius. de' spūs. s. nō
 tñ tres dī. h̄z vn' deus h̄z tres psonas. Ita aia in
 itellectus: anime voluntas: aia memoria: nō rāmen
 tres anime: sed vna anima in vno corpore: est igit'
 tur aie imago trinitatis quārum ad vnitātē essen
 tie: qz sicut vna ecēntia diuina i omnib' psonis diui
 nis. ita vna aia in omnib' potētīis: aie. Ad p̄mū

dicendum. qd nihil disponit ad corruptiones sui p se. p accidens: tñ disponit sicut caliditas que i aere cedit i potetias materice. igne generato ex eo: 7 tñ disponit ad introductione ignis: qz quoz symbolus e: facilius est transire: s3 hoc ep accidens: vt corruptione subiecti: no p se: vt p corruptione: a contrario. ita e de vegetatio 7 sensitio: 7 intellectio. Ad secundū dicendum qd solus intellectus e ab extra. sed no ppter hoc habem? qd in nobis sint diuerse aie: qz hoc: qd dico solus: excludit vegetatiuū 7 sensitiuū i brutis: vel prius introductū i embrione: no in boie. Ad tertiu dicendum: qd vegetatiuū 7 sensitiuū dupliciter possunt considerari. vel in quātū sunt potetie: 7 sic sunt corruptibiles: 7 sic loquit phs. vel in quātū dicunt formā substantiale in boie: 7 sic sunt incorruptibiles sicut intellectū qz sunt eadē entia cū ipso: 7 ita no cōcludebat ratio.

26
17

Secūdo qñt. vtrū aia sit sue potetie. Et videt q sic: qz aug. in sermone de imaginē. aia e intellectus. aia volūtas. aia memoria. S3 hoc no eēt nisi esset sue potetie. ergo 7c.

Preterea. idē. Io. de tri. c. penul. memoria. intelligentia: 7 volūtas sunt vna mens vna vita. vna substantia. s3 hoc no eēt nisi eēt idē quod aia. ergo. 7c. Preterea: sū cōmētatozem. 3. de aia. sic se habet intellectus ad formas intelligibiles: p quas pficit in esse secūdo: sicut se habet mā ad formas sensibiles: p quas pficit in esse pmo. s3 sic est i potetia intellectus: sicut i materia. s3 mā est sua potetia: ergo 7 intellectus. s3 intellectus videt nominare aiam humanā. s3 7c. In contrario: qz forma sba lis sū cōmētatozem in. 7. metab. no ē i mediātū pncipiū actiois: s3 si aia eēt sue potetie: tunc imediātē. ab aia egrediet actio. ergo 7c. Rño: dicēdū. qd oēs pfectōes i creatura repte sūt pfectōes pncipate. 7 iō no sunt actus puri. S3 in eis aliqd potētū alitāq. 7 i quātū in eis potētialitas: pōt i eis sūmū rōgnis: i quātū i eis actualitas sūmū i eis rō speci ei. nā semp spēs cōpētūū: qd addit sup gen? b3 rō nē actualitatis. 7 inde est qd nihil creatū ē i specie: cū no cōpetat aliquo mō rōgnis. In solo aut pmo vbi pfectōes sunt mō in sūto hnt ibi spēs eē rōne actualitatis: s3 nō b3 ibi eē rōgnis ppe carētia potētū alitāq. 7 iō dr. 5. d. tri. c. i. Intelligentia? deū si possū n? quātū possū sine q̄litate bonū: sine quātitate magnū: cū igit potētie aie sūt spēs q̄litas. qz sūt nālis potētia. de necessitate manebūt sū sūū gen? 7 erūt q̄litas. s3 si eēt ipa aia. eēt sba. cum aia sit sba. vt pbat i. 2. de aia. no ē igit possibile aiaz eētialitē 7 directe pōz modū pdicari de suis potētis nisi s3 aliqū modū. 7 ita p3 qd aia no ē sue potētie. ita qd ipē potētie sūt sba aie. S3 qz aug. videtur cōcludere aiaz eē voluntatē intellectū 7 memoriā. vt apparet itentio sua: notādū qd accidēs. pprie non b3 eētia. qz sola sba b3 eētia. vt dr. 7. de tri. c. i. 7 hoc saq̄ concordat cū verbis phi in pñ. 7. metab. vbi ait. qd accidētia no sūt entia. nisi qz sūt enī. tota q̄ cā qre accidentia dicunt entia. est. ppe entitates q̄ est i alio. no ppe entitates q̄ sit i ipis: cū igit iste potētie sūt i aia: vt i sbo. tota cā: qre dicunt eētia: ē ppe entitatē q̄ ē in aia. no ppe entitatē q̄ sit in eis. Mā. s3 qd. no d3 eē denoiatio: cū igit entitas q̄ ē i eis sit entitas sū qd: ppe talē entitatē no debent dici entia. Hoc viso notādū: qd alit sūt iste potētie q̄ dicunt aia i aia. 7 alie potētie. nā potētie sentitue cū sūt allegate organo no sūt i aia vt in sbo: s3 in organis. S3 ite aut potētie intellectu in ipa eētia aie: vt i sbo fundat. 7 iō dr. i. 3. de aia: qd aia ē locus spēs: s3 no tota ē intellectus: qz sicut oculus ē locus

spēs visibilis: qz ē sūm virtū visive: ita eētia aie ē locus spēs intelligibilis: qz ē sūm intellectus. Itē notādū qd alit iste potētie sūt i aia: 7 accidētia i s3 sū is. qz iste potētie sūt i aia nālis: s3 accidētia vt color i corpe sūt accidētialit. Itē ea q̄ sūt i corpi bñt s3 cōpositū. ista aut hnt sūm simplr. Hās visis dicē possum? qd aia pdicat d suis potētis pdicatioē cālī: 7 qdāmō formali 7 p idētitatē. nā p illd qd ē cā aliteri? pōt pdicari d illo c? ē cā pdicatioē cālī: sic phs i libro d sensu 7 sensato dicit: qd odor est sumal eua poratio: qz sumalis euaporatio est cā odoris: cū igitur aia sit cā oīuz potētiaz eius: oēs potētie aie sū istā viam possunt dici anima pdicatione causalit: nilominus tñ memoria: intelligētia: 7 volūtas magis debēt dici aia q̄ cetera potētie magis q̄ queli? ber accidētia sū s3. magis q̄ pprietates corpoz corpa. Primū sic p3. Mā vltra b? qd aia ē cā istaz potētiaz. sicut 7 ceteraz. ē etiā ipaz s3. 7 etiā no solū pdicatioē cālī iste potētie debēt dici aia: s3 etiā quodāmō pdicatioē formali. cū no ppe aliā entitatē sūt entia. qz ppe entitatē aie. cetera aut potētie s3 pdicatioē cālī sūt aia. nullo tñ mō sūt ipa pdicatioē formali: qz sūt entia ppe entitatē sibi in quo existit. Itē magis aia pōt pdicari de istis. qd q̄li ber sūm de accidētib? suis. accipiēdo accidēs. vt vidit s3 ppiū. nā pdicatio intmū ē verior. quātō pdicātū magis ē idē sbo. Ideo 7 boet? cōcludit. qd nulla verior pdicatio. q̄ i q̄ ipz de se ipo pdicatur. 7 qz magis ē idē aliqd ei cui nālit iest: q̄ aliq. magis bec sūt aia cui nālit insūt. q̄ accidētia sba sua. qd accidētialit sūt. Tertio magis bec sūt aia q̄ pprietates corpoz: corpa. qz cū corpa sūt cōposita. ppetates no eis ierūt s3 se tota. s3 aliq magis se tenebunt ex pte materie. aliq ex pte forme. S3 bec sūt aie tā q̄ sbo simplici. 7 iō magis sūt idē ei. bec at tria tā git aug. 9. de tri. qz. c. 3. ait. qd aia p sensū cognoscit corpa. 7 p se incorporea. s3 cū incorporea cognoscat p intellectū vult aiaz eē intellectū 7 no sensus. no igitur est intellectus i aia sicut sensus. Rñsū. c. 4. dicti libri ait: qd ista sūt sba lē menti: no sicut color colorator: 7 qd sba ex his trib? no est pfecta: s3 ista sūt eius des essentie. Propē pmiū remonet modus inherētie accidentiū i sbo. Propē secundū remonet modus q̄ pprietates sūt i corpi b? p3 igit qd iste potētie pnt dici aia pdicatioē cālī: 7 quodāmō pdicatione formali: cū ppe entitates aie entia existāt i q̄ excellūt potētias que sūt in aia vt in radice: 7 no solū pdicatione cālī. 7 aliquo mō formali dicunt aia. S3 etiā quodāmō per idētitatē: 7 hoc dupliciter. tū qz naturalit insunt: in quo excellunt modū accidentiū in sbo: tū qz insunt subiecto simplici. in quo excellūt modū pprietatū i corpi b? 7 ita patz quō aia pōt pdicari de istis potētis. qz post pdicationē simplr eētiale. ista vī verior pdicatio. Et hoc aut apparet qd veritatē hnt oēs oppositōes. circa q̄ stionē istā. sūt. n. tres positōes. circa hoc. Quidā enī. dicūt. qd bñō potētie sūt ipa sba aie: qdā q̄ sūt accidētia. qdā q̄ sūt mediū inter sbam 7 accidēs. illi q̄ dicūt qd sba loquūt emphatice. qz pp tātā idētitatē quā habēt ad aiaz. dicūt ea eē aie sbam. Illi q̄ dicūt qd sūt accidētia. accipiūt large accidēs. put icludūt nāles pprietatē. Illi q̄ dicūt qd sūt mediū: inter sbam 7 accidēs. accidēs accipiūt stricte: put vidit s3 ppiū: qz bec sūt nāles ppetates. no sūt accidēs vt determinat de accidētē pōz bñi? s3 sūt accidēs. vt accidēs icludūt. it. pdicāmra. ex hoc et apparet mod? Aug. cū dicit b? eē aiaz. qz vt bituz ē: vna ē sba aie: pp quā oia ista sūt entia. Relatiō tñ illa sba ē alia 7 alia: i quātū alio ordie vna potē?

respicit sba: aie: et alio alia potentia: et hoc e qd ait
 aug. 9. de tri. c. 4. et io. de trimi. c. penul. qd bectria
 sunt vna eentia: sunt tn tria relative. Ad pmu di
 cedu: qd aia dr illa tria: vel illa tria dicit aia: modo
 quo dicitur? Al possunt dicer e: vt quida distinguu
 qd e triplex totu: vlc: integrale: et potentiale. Lotu
 vlc sit eentia et virtute reseruat in qualibet pte: et
 io poez modu pdicat. Lotu vero integrale: nec fm
 virtute: nec hzeentia reseruat i ptribus: et ideo nul
 lo mo pdicat. Lotu potentiale medio mo se bz: qz
 hz tota eentia reseruat in ptribus. non hz tota virtu
 te. et ideo aliquo mo pot ccedi qd pdicet aia de suis
 potetis: cu sit totu potetiale ad illas: sed hz istu mo
 du que bene diceret aia e visus: auditus: et tactus:
 cu sit etia totu potetiale ad ista: qd no ccedit. Et
 ideo via tacta in solu do est magis tuta: et p hoc pz
 solutio ad secudu. Ad tert. u dicedu: qd no loquit
 ibi cometator de aia intellectiva: s de intellectu possi
 bili: et ccededu e ad intellectu possibile e potetiaz
 aie. Si aut querat qre aia n e sua potetia: sic ma
 pma. dicendu qd sic pmu ages e sua potetia actiua.
 Ita pmu passiuu: sicut ma pma e sua potetia passi
 ua: oia igit qd sit int deu et pmu maz no sit sua pote
 tia nec actiua nec passiuu: cu igit aia no sit adeo in
 potetia vt ma: nec adeo i actu vt de: siue intellectus di
 cat potetia actiua vl passiuu: aia n erit su intellectus
 et sicut e de intellectu. sic e de alijs potetis aie.

Questio
 17

Etio querit: vtz potetie oziant ab ani
 ma. Et videt qd no: qz. 12. meth. mouetur
 questio: vtru eade sint pncipia sbe et acci
 detis: et soluit qd pncipia sbe sunt sba. pnc
 ipia accidētis sunt accidētia: et pncipia relatiōis re
 latio: cu igit potetie aie no sunt sba et aia sit sba: aia
 no erit pncipiū potetiaz. Preterea: si potetie ori
 ginarent ab aia: aia eēt eā efficiens eaz: s dr in. 2.
 pblis. qd mā no coincidit cū alijs causis. cū igit aia
 se habeat vt mā respectu potetiaz: qz e ipaz sbe
 no erit efficiēs. Preterea: aia dr imago trinita
 tis: sed tres psonē no sumūt originē ab eentia: ergo
 zc. In cōtrariū e: qz pprietates et accidētia no
 pnt intelligi sine sbe: qz sba e pōr accidēte cogiti
 one diffinitōe et tpe: vt scribit. 7. meth. s qd no po
 test itelligi sine alio. illud aliud facit ad eē ens. Sz
 qd facit ad eē bz rōnē eē: g zc. Preterea: qn ali
 qs effectus pcedit ab vno imediate et ab alio pnc
 ipali: si illud a quo pcedit imediate no bz p se esse
 dr instrumentū cōiunctū et reducitur i pncipale: tan
 qd i eāz: sed hz bmo i se bz potetie aie ad essentia: g
 zc. Rno: dicēdu: qd si volumus videre quō aliqd
 e cā alteri. oz nos videre quō facit ad eē illi: qz cā
 est: ad cui esse seqtur aliud: vt vult amicē. et phs: eē
 aut e actus eentie. vñ ang. 5. de tri. c. 2. vult qd sicut
 sape se bz ad sapiētia. et scire ad sciaz: sic esse se bz
 ad essentia. essentia aut siue entitas p se et pmo re
 peritur in sba. ppe qd simplr loquendo a accidentia
 no hnt essentia. vt innuit aug. 7. de tri. c. i. qd oia sa
 tis cōcordāt cū verbis pbi. 4. meth. qui vult qd vni
 tas entis sit vnitās attributiōis: no pdicatiōis: ita
 qd ppter entitatē que e in sba dr accidēs ens no p
 pter entitatē que sit in eo: sicut ppter sanitatē que
 e in aiali dr cib⁹ sanus: no ppter sanitatē que sit i ci
 bo: sed si ppter entitatē sbe oia accidētia sunt entia:
 sbe faciet ad esse oinz accidentiū: sed si qd facit ad
 eē bz rōnē cause: sbe erit causa oinz accidētū: be
 ne igit dicit qd scribit pbi. i. mā subiecta cū for
 ma e causa oinz accidētū que sūt in ea. vñ z. 7. me
 tapbi. scribit: accidētia no sunt entia: nisi qz sūt en
 tis. Entis aut sunt qdruplicē. pmo: qz dispo
 nūt et pficiunt vt qitates et virtutes. Secdo: qz sunt

via ad ens: vt motus et trāsmutatōes. Tertio: qz
 sunt respect⁹ entis ad ens vt relatiōes. Quarto: qz
 sunt negatiōes horz: vt pnatōes: qd distinctio habe
 tur ex verbis pbi. 4. meth. pmo gen⁹ accidentiū
 maxie hnt eē. post illud bz esse qd e via ad ens: post
 hoc aut relatiōes: qz vt vult cometator. 12. meth. re
 latio bz minimū de eē. Ultimo hnt eē pnatōes: qz
 scribit pbi. i. pnatō de se est no ens. Si igit acci
 detia no sūt entia: nisi qz sunt entis: quanto magis
 erūt entia: magis erūt entis: et magis causabuntur
 ab ente: siue a sba. cū igit potetie aie potissime ha
 beat eē int oia accidētia: qz collocant in pmo gene
 re diuisiōis date. potissime causabunt ab anima: et
 originabunt ab ipa. Aduertēdu tñ: qd i pmo gnie
 sūt multi gradus: qz eē in ente: vt dispō et perfectio:
 pot eē qdrupl: qz aliq sunt in ente solum: vt in radi
 ce: vt potetie sensitivē i aia. Aliqua vt in sbo tñ acci
 detalit: vt color in corpe. Aliqua nāit sicut pprieta
 tes: tñ hnt sbe cōpositū: vt virtus attractiua ferri
 in adamāte. Aliqua sunt i aliquo: vt in sbo: et nāit:
 et hnt sbe simplr: vt potetie de qb loquimur i aia
 et in e cetera qd sic sūt i sbo: potissime trahūt originē
 ex sbo: vt potest patere intuēti. cōcedēdu e ergo int
 oia accidētia: accipiēdo large accidēs: vt pprieta
 te includit: memoriā: intelligētia: et volūtate potissi
 me originari ab aia. Ad pmu dicēdu: qd pncipia
 accidētis et sbe sunt alia et alia: loquēdo de pncipijs
 imediatis et qd sunt de eentia et tñ pncipia imedia
 ta sbe possunt eē pncipia mediata accidētis: vt co
 metator dicit ibidem: et sufficit ponere aiaz sbe pnci
 piū: vt potetie originē ab ipa. Ad secudu dicē
 du: qd duplex e materia in qua et ex qua: lz aliquādo
 materia et qua no possit eē efficiēs: materia tñ
 in qua potest: qz sbe e in duplici genere cause respe
 ctu accidētis materialis et efficiētis. Ad tertiu
 dicēdu: qd lz in aia sit imago trinitatis: no tñ eā re
 p̄sentat per omne modū.

Quarto querit: vtru aia se semper intel
 ligat. Et videt qd no: qz intelligere dicit
 aliquā actū: sed a pura potentia no egre
 dit aliqs actus: cu igit intellectus noster
 in genere intelligibiliū sit quasi materia pma in ge
 nere entū: vt dicit cometator: an receptionē sp̄z
 nihil intelliget. sed vt dr. 3. de aia. Intellectus pu
 eri se bz sicut tabula i qua nihil ē pictū: g zc. Pre
 terea: nostrū intelligere vel est fantasia: vel no est
 sine fantasia: vt dr in pmo de aia: sed fantasia no ē
 semper in actu suo: g zc. Preterea: dr. 9. metha.
 potetie rōnales sunt ad opposita: sed itelligere ma
 xime e potetie rōnalis: cu intellectus sit ipa rō p̄eē
 tiam: g possumus intelligere et no itelligere: s si aia
 pot se no itelligere: no semp se intelligit: g zc. In
 cōtrariū e aug. 14. de tri. c. 6. qui ait se dicere semp
 mentē sui meminisse: semp se ipaz itelligere et ama
 re. Rno: dicēdu. qd vt pateat huius. q. veritas
 duo sunt vidēda. pmo: vtrum aliqua notitia insit
 aie respectu sui inseparabilē: ppter quaz se semp di
 cat nosse. Secdo: vtru tale nosse possit dici intelli
 gere: ita qd pprie possim cōcedere: qd aia se semper
 itelligit. Propē pmu notādū: qd i nobis distinguuntur
 duplex act⁹. pmo et secundus: vt dr in. 2. de aia. Et
 scire e actus pmo. cōsiderare e actus secūdu: vt
 habet ibidem. Int hos act⁹ hnt inter est: qz ad hoc qd
 sciamus sufficit nos hze p̄sentia scibiliū: eē tñ sup ea
 no cōuertamur: et ideo qd dū scibilia alien⁹ scie sūt
 p̄sentia aliquo mo aie nre p se: vel p snū simile dicit
 mur ea scire: et si de eis no cōsideramus. sed ad con
 siderare non sufficit scire sine actuali cōuersione.
 Si igitur semper essent species rerū i nobis. semp

Qd
 18

tas sciremus: et quia aia semper est sibi presentis: semper se noscedit. ideo. i. de tri. c. 6. scribit: quod mens ita sibi nota est quoad modum note sunt res que memoria conti-
nent. si igitur spiritus rerum essent create aie: et non possent deleri de intellectu: aia semper ea nosceret. Quia igitur aia semper sit presentis sibi: et a seipso non possit remoueri: quia tunc ab eandem recederet semper aia se nosce-
dit.

Quis quod notitia inest semper aie respectu sui. Quod deditur utrum tale nosse dicat. proprie intelligere: proprie quod aduertendum: quod intelligere dupliciter sumitur. Uno modo id est quod actualiter considerare: et secundum istum modum loquitur philosophus. 2. 2. op. quod scire possumus multa simul. intelligere autem non: sed unum solum: et sic accipiendo intelligere tale nosse: non dicitur intelligere: quia aia non semper de se considerat: Alio modo accipitur intelligere per habitum alii cognitione principiorum. Nam intellectus diuiditur contra scientias: quia scientia est conclusio: intellectus est principium: ut potest haberi ex. 6. eth. et ex fine secundum posterius: et sic accipiendo intellectum. intelligere est habitum alii cognoscere principia. Nam sicut scire se habet ad scientiam: sic intelligere se habet ad intellectum: sicut igitur semper dicimus scire se: si ipsa sit aliquando aie nostre presentis. Ita semper dicimus intelligere principia: si ipsa sint presentia aie nostre: et secundum istum modum verificat quod anima se semper intelligit. Nam cum intellectus agens: et intellectus possibilis sunt quedam principia omnis scientie in nobis aia autem a qua intellectus agens et possibilis: ut a sui principio sumunt originem. potissime respectu scientie habet rationem principii: et ideo cognitio aie habitualis: tanto magis dicitur intellectus vel intelligere: quanto magis habet rationem primordialis principii. Patet ergo quod secundum quod accipitur intelligere per talis cognitione semper se aia intelligit: sed putat accipitur per actuali consideratione non. Ista tamen cognitio habet quod concedimus aiaz se semper nosse: magis meretur hoc nomen quod est intelligere: quam alia. Ad cuius euidetiam notandum: quod quanto actus est magis primus potentie vel nature: tanto magis meretur nomen illud: et ideo quod voluntas immediatus fertur in fine quam ad finem: ipsius finis dicitur esse voluntas. et auctus quod est ad finem dicitur electio: ut vult philosophus. 3. eth. et damus. secundo libro. ca. 22. Ita: quod intellectus immediatus fertur in principia quam in conclusiones: cognitio principiorum dicitur intellectus: tanto ergo secunda acceptio intelligere magis meretur ipsum nomen: quam prima: quanto magis immediate respicit illa acceptio potentia intellectus vel materia: quam prima. Declaratur ergo: quod aia se semper cognoscit: et illud cognoscere proprie dicitur intelligere: non scire vel considerare: siue cogitare: bene igitur dicitur esse ab aug. 14. de tri. c. 6. quod mens se semper intelligit: sed non se semper cogitat. Ad primum dicitur: quod intellectus noster dicitur esse potentia pura in genere intelligibili per quadam similitudine: quia sicut a potentia pura non egreditur aliquis actus completus: ita nec ab isto intellectu egreditur. si non sequitur quod aliquis actus incompletus egredi non possit. Vel possumus dicere quod omnino intelligere proprie non dicitur actus: sed solum dicitur presentia aie sibi ipsi: que largo modo actus esse dicitur. Ad secundum dicitur: quod illud intelligere de quo hic loquimur: nec est fantasia: nec cum fantasia. Ad tertium dicitur: quod actus potentiarum rationalium dicitur esse ad opposita: si actus est extrinsecus exteriori maius: dicitur esse ad opposita: si est secundum et non extrinsecus: cuiusmodi est iste. Ad ista queritur: quod representat in imagine nostra: trinitas personarum: persone autem sunt equaliter: sunt in numero ternario: et una oritur ex altera: et quod est ibi: totum est in actu completo. Ideo quatuor querunt de potentis que representant personarum. Primo verum sunt equaliter. Secundo verum sunt tres potentie. Tertio verum una oritur ex altera. Quarto: verum magis representat trinitatem in

esse habituale vel actuale.

Primum sic procedit: utrum in memoria intellectiva et voluntas non sunt equaliter: primo non sunt equaliter ratione obiecti: quia aliquid intelligo esse: quod nolo esse: ut intelligit aliquid se miserum: quod non vult esse miser. Preterea: verum est obiectum intellectus et bonum voluntatis: sed verum et falsum sunt in aia: bonum et malum sunt in rebus: ut dicitur. 6. meth. Sed res non equaliter habent esse in seipsis et in aia: quod. Preterea: sed aug. intelligetia non sibi format ab obiectis que sunt in memoria: sed hoc non est. si intelligetia egeret memorie: quod. In dicitur: quia non est vere imago trinitatis: nisi esset equalitas inter ea. Preterea: aug. 10. de tri. c. penult. d. ea esse equalia.

Ratio dicitur: quod equalitas in ista tria quadrupliciter attenditur. nam equaliter et equaliter proprie est quantitas: ut dicitur in predicamentis: et id est habet iste potentie sortitur aliquid modum quantitates que sunt dici equaliter. vel unequaliter. quantitas autem in eis consideratur quadrupliciter. per ratione dignitatis. et habet esse ex subiecto. An dicitur in tertio dicitur eligendis. quod: quod est in melioribus vel honorabilibus est melius. Sed modum quantitates sortitur ex seipsis: quia semper virtus habet rationem quantitatis: cum igitur ista sint quedam potentie et virtutes aie aliquid modum quantitates eis inuenitur in eo quod tales. Tertio. hoc habet ex actu: quod quanto actus est altior: tanto virtus est maior a quo actus procedit. Quarto ex obiecto: quia maior virtus in maius obiectum ponitur: et quia habet bec quatuor ista potest dici quanta: cum habet sunt equalia: ut patebit: conceditur quod equalia sunt. Primum enim sunt equalia ratione sibi: quia in eadem eentia aie fundatur. et id est ab aug. 9. de tri. c. 4. dicitur quod vniuersum eiusdemque eentia sunt bec tria. et id est. c. penult. dicitur: habet bec tria sunt vna mens: vna vita: vna eentia. Secundo sunt equalia: si in seipsis accipiantur. Nam maioritas et minoritas virtutum in se habet: ex eo quod virtus est magis vniuersa vel minus. vniuersa dicitur. 92. proprie peli: quod omnis potentia vniuersa ex his infinitis est que plurificata: et in libro. dicitur causam habet: quod virtus vniuersa plus est infinita quam multiplicata: maior autem et minor vniuersitas est virtutis: eo quod magis et minus est ad se diuersa: quia igitur quilibet eorum est ad se diuersa: quia intelligo me intelligere: memini me meminisse: et nolo me velle: ut vult aug. dicitur. 10. c. penult. habet istum modum equaliter sunt. Rursus sunt equalia respectu actus: quia non est perfectus actus vniuersus sine actu alteri: ut ibidem aug. ostendit dicens. quod quod intelligo intelligere me scio: et sequitur: tota igitur intelligentia tota que voluntate mea memini. Quarto est ibi equalitas ratione obiecti: quia si visus non se extendit ad omnia obiecta. hoc est: quia non in omnibus reperitur ratio coloris. In omnibus tamen reperitur ratio veri et boni. Ideo de equalitate istarum potest dici. quod dicit aug: in fine. 6. de tri. de equalitate personarum: quod singula sunt in singulis. et omnia in singulis: singula in omnibus et vniuersa in singulis sunt in singulis: ratione equalitatis potentie: quia quilibet est ad se diuersa. et omnia in singulis: ratione equalitatis actus. in quantum in singulis actibus requirunt omnia. id est. omnes dicte potentie: et singula in omnibus: ratione equalitatis obiecti. quia in omnibus potentis sunt singula obiecta: et vniuersa omnia ratione equalitatis secundum dignitatem. In quantum omnia sunt vna essentia: et in vno subiecto fundantur. Ad autem debeamus ponere equalitatem istarum potentiarum considerentur equalitati personarum: patet per ea que dicuntur. 10. de tri. c. penult: quia vbi de equalitate istarum potentiarum determinat: dicitur quod a singulis tota. et omnia capiuntur: et tota singula totis singulis: et tota singula simul totis omnibus. bec tria vniuersa. vna vita. vna mens. vna essentia que si bene intelligitur predictis considerentur. per igitur quomodo in istis potentis equalitas reperitur. Notandum tamen propter argumeta que equalitas respectu obiecti potest sumi tripliciter. nam potentia ad obiectum tripliciter comparatur. primo per actum proprie. Secundo per rationem obiecti. ut puta ea que cognoscit intellectus: cognoscit sub ratione veri. et affectus vult sub ratione boni. tertio per

26
19

actuz alterius. Sed in primis equalitatis modū. iste potentie nō sunt simpliciter equales. **Mo. n.** oportet quod quicquid uolo intelligā. uolo enim. me. eē regē. qz vult def habere rōnes boni. nō tñ hoc intelligo. qz nō hz rōnes veri. nec etiā oportet quod quātū uolo: tñ itelligāz: uel eē dūerfo: nisi forte respectu aliquoz oblectoz. **Sed** pōt cōpari ad obiectū fm rōnes eius p quā ipsuz cognoscit. z qz itellect? ea q cognoscit: eo gnoscut sub rōne veri. z affectus uult sub rōne boni cū ueruz z falsuz sint in aia. bonū z maluz sint in rebus: qz res i seipsis z in aia nō sunt eodē mō: nō oz habere equale eē i omnib? obiectis: fm istū moduz nō est equitas in potētis: **Tertio.** mō pōt esse cōparatio ad obiecta: nō directe. s; p actuz alteri? potētie. qz quicquid uolo: nō itelligo. s; itelligo me uelle. z qe quid itelligo: nō uolo. s; uolo me itelligere z fm istū modū cōcludit aug. cir ca finē. 10. de tri. vbi de equitate istarū potētiarū definit. dicens. qd itelligo me itelligere scio: z scio me uelle: qd quid uolo. z p hoc possunt argumēta p. tere. **Ad p̄mū** dicēdū: q arguit de equalitate obiecti fm actū p̄mū. z talis ibi nō referat. **Ad secūduz** dicēdū: q arguit de equalitate. fm rōnes obiecti. z nec talis ē ibi respectu obiectozū omnium. vt dictū est. **Ad tertiu.** dicēduz: qz iformari itelligētia ē dupliciter: uel actualiter. z tñ nō ex oibus iformat q sunt i memoria: uel habitualit. z tñ iformat. **Aduertendū** tñ: q oia illa q sunt actualit i memoria. sunt actualit. i itelligētia: loquēdo de actu cōpleto. **Mā** per intentionem uoluntatis tribuit qdam actualitas speciebus i memoria. per quā similitudinē suā: in itelligētia gignit q si bene aduertim? memoria itelligētia nō supat.

Questio
20

Secūdo qrit. vtrū memoria. itelligētia. z uolūtas sint tres potētie. **Et** qz planū ē uolūtatē eē distinctā potētā ab alijs. **Dubiu** ē. vtrū memoria sit diuerfa potētā ab itelligētia: z uidef q sic: qz p̄s i secūdo de aia ait. q sensitiuū ē alterū ab opinatio si sentire ē aliud ab opinari. s; memorari ē alterū ab itelligere. **z c.** **Preterea:** actus itelligentiē v̄f pcedere ex actū memorie: sed nulla res ē q se ipsuz gignat vt sit. ergo memoria z itelligētia sūt diuerse potētie. **Preterea.** si nō eēt ibi trinitas potētiaz. nō representat trinitatē personaz: qd est incōueniēs. **In cōtrariū** est: qz ex parte uolūtatē nō ponim? nisi vnā potētā: ergo ex parte itellect? nō ponim? nisi aliā: sed memoria z itelligētia se tenēt ex parte cognitūe. **z c.** **R̄sō:** dicēduz: q potētie distiguunt i affectiua z cognitūa. z hoc taz ex parte sensitūe. qz ex parte itellectiue. cognitio aut z affectus nō plurificat nisi ex eo q particularit respiciūt obiectuz: z ideo sensus p̄ticularēs plurificatur: qz sub particularibus rōnibus respiciūt obiecta sua: sensus autē cōis remanet indiuisus: qz magis sub v̄liratioē aspicit qd aspicit: z ppter hoc in se vnus: potest in oia in que possunt p̄ticularēs sensus: z ad huc amplius: qz pōt cognoscere actus eoz: z sicut ē i cognitūe: ita eēt i affectu. videmus enī affectū sensitūū: ppter hoc q inclinatur ad p̄ticularē bonū: qz seqtur p̄ticularē appbētiōē. s; sensitūā: distiguuntur z plurificatur: z ideo i affectū sensitūū reperiuntur duo genera affectus. s; irascibilis z concupiscibilis. **Volūtas** aut siue appetitus itellectiuz: qz hz inclinationē ad vniuersale bonū: ppter naturalez formā appbētiā ab intellectu remanet indiuisus: ita q in eo nō distiguuntur irascibile z concupiscibile: igitur sicut distiguuntur appetitus sensitūū arguit distinctionē particulariū virtutū sensitūarū: sic appetitus itellectiuz. ppter sui vnitatē arguit vni-

tatē itellectiue potētie: z ideo bene cōcludebatur in arguēdo: q potētia itellectiua ē vna: qz uolūtas ē vna. **Dicēdū** ē ergo: q memoria z itelligētia nō sūt due potētie fm ueritatē: si ne fm re: sed fm rōne: ppter hoc aliqui dicūt eas eē duas vires. v olunt em q sufficiat ad distinctionē viriū diuersitas officioz: eadē enī ē potētia mēoria z itelligētia: s; put meminit or mēoria: put itelligit itelligētia. **Si** volumus tñ fm quādā appropriationē loqui: possimus dicere: qz i aia aliqui ponitur distinctio potētiarū. aliqui viriū: aliqui potētātū: aliqui portioū. **Prima** distinctio accipitur penes distinctionē actuum. **Secūda** penes diuersitatē officioz. **Tertia** penes diuersitatē motū. **Quarta** penes diuersitates graduz. **Primū** sic p̄s: qz ipse potētie p actus distiguunt: sicut actus p oia: vt uult p̄s i libro de aia. **Secūdu** sic ē videre: qz memoria hz aliud officium q itelligētia: qz illa retinet. ista speculat. **dicim?** memoriā z itelligētia eē duas vires: cū tamē sint vna potētia. **Tertium** sic ostēdit. dicimus enīz sinderchm eē aliā potētātē a libero arbitrio: eo qz sinderchis ē definita ad vniū: z ita uidef hz motū naturalē: liberū arbitriūz ad opposita se hz: z ita uidef habere motū uolūtarium. **Quartum** etiā p̄s qz fm q rō uertit se ad supiora respicit gradū superioroz: z dicit supior fm q se uertit ad gradū inferioroz dicit portio inferior rōnis. **Ad p̄mū** dicēdū qz retinere spēm z itelligere: siue speculari ppter spēm retētā nō faciūt diuersas potētiās: videmus enī vnā z eadē virtutē: vt virtutē uisūam retinere spēm z videre: q aut retineat spēm p̄s p aug. q dicit nō oino eē sile de sigillo ipresso in aqua: z de forma ipressa in oculo. uult enī q forma i oculo aliquā pmanētā habeat: qd etiam ostēdit auctor p̄spectiue in p̄ncipio p̄spectiue sue. **Ad formā** arguēdi dicēdū: q nō quilibet diuersitas facit diuersitates potētie: nisi formalis cuiusmodi nō ē diuersitas facta. **Ad secūdu** dicēdū: q itelligētia nō gignit a memoria p̄prie loquēdo. **Sz** spēs q est i itelligētia gignit a spē q est i memoria: q si querat quō potētū eē due spēs in eadē potētia numero: dicēdū q ille due spēs nō sūt eiusdē rōnis: vt patebit cū dispūtabit de uerbo. **Ad tertiu** dicēduz: q ois similitudo nō currit p omnē modū. **Et** ideo poterit eē representatio trinitatis absq; eo q memoria z itelligētia sint diuerse potētie: sed solū diuerse vires. **Vel** possumus dicere q distinctio viriū magis representant distinctiōē psonaz: q distinctiōē psonaz: qz distinctio viriū ē magis distinctio fm relationē: cuiusmodi distinctio potētū psonis diuinis cōuenit.

Tertio querit. vtrū vna potētā oriāt ab alia. z. **Uidef** q nō: qz accidētia nō sūt entia: nisi qz sunt entis. s; entis sunt p̄t causant ab ente. s; nullū accidens dicit esse ens. ppter entitatē i alio accidente. s; ppter entitatē i substantia. **z c.** **Preterea.** q diuiduntur ex opposito sunt simul. **Sed** potētie diuiduntur ex opposito. ergo sūt simul. s; similtas repugnat causalitati. **z c.** **Preterea.** sicut se hz act? ad actū. z obiectuz ad obiectū. ita se hz potētā ad potētā. sed nō v̄f obiectū oriēti et obiecto. vt color ex sapore. **z c.** nec actus et actu. nec potētā. er potētā. **In contrariū** ē: qz homo dicit minor mūdus. s; in maiori mūdo ē dare vnā cām p̄māz. z ab illa per causas medias proce dūt ifima: s; i minori mūdo ab aia q uidef eē cā sup p̄ma p̄mo dans eē mediante vna potētā pcedz alia. **Preterea:** iste potentie representat trinitatē. s; ab vna psona pcedit alia **z c.** **R̄sō.** dicēdū: qz semper i p̄p̄tatiū subiecti eē ordo quidaz

20

qz vna pprietates sicut mediatae alia: et illa pprietates
 mediante q sicut e pp qd: eius et fm istum modu sicut
 demonstratioes. ita q vna pprietates ondit per alia.
 sicut videm: q bere tres ondit de triangulo per an-
 guli extrinsecu: et angulus extrinsecus p h q i pun-
 cto tracte: inf lineam p tracta et latus trianguli: pot p-
 trahi linea equidistans tertio lateri et fm ista via
 e processus a prosperitate i prosperitate: donec conuenia-
 mus ad prosperitate. q immediate procedit a sbo: q cum
 sbo facit ppones immediate: q no e altera por. Iste
 aut ordio pp hoc in pprietatib ponit: qz cu na sit de
 minara ad vnu nali: ab eodem no possunt p gredi plura
 nisi i s3 queda ordine: igit cu iste potentie beant rdes
 pprietati: vna sicut ab alia fm ordine nales. Iste
 aut ordio sic haberi pot. Nam aia ad suas potetias
 coparat in duplici gne cause: cu sit sbo in eaz. s in ge-
 nere cause efficien: et malis. In quatu e ca efficien
 e prior dignitate. In quatu e ca malis: e prior imagi-
 nationis et tps et fm ista duplici portare potentie
 ad se inuice diuersimode coparant: qz aliq snt potes
 aliq dignitate. Alie in via generationis et tps: et est
 ibi ordio couerfus: qz qd est prius dignitate e posteri-
 us in via generationis et couerfo. Et io in .14. meth.
 legit: q prius dignitate e posterius generatione: vñ
 et s. p hie. scribit q mor local e dignior aliq moti-
 bus: qz e posterior eis. Sed i ista via potetie intelle-
 ctive dignitate sunt potes sensitiu: et sensitive ve-
 getatiu: generatoe aut e couerfo. Nam in embzione
 prius introducitur vegetatiu postea sensitiu: vltimo i-
 tellectiu: et sicut e in potetis sic est in actib. Nam a-
 ctus sensitiu sunt prioros generatoe actib: intellect-
 pfectoe aut e couerfo: nec e vñ. q ordio no sit in obis.
 Nam ob in intellect: potissime videt ee qd imagina-
 tiue quatu sensus quale: quale aut et quatu sicut a q-
 ditate: sed quale mediate quato: vñ tbeuistius d: ce-
 bar vt narat cometator in .1. metha q quantitas e
 illud q primo adheret sbe. Deinde qualitas: sicut
 pma figuratiu e triangul: deinde quadrangulus. Ad
 pnu d. q rō arguit: q pprietates no e ca pncipalis:
 et psona pprietat: vel accens accentis: s no arguit: q
 pprietates no sicut mediate pprietate. Ad. sedm
 d. q potetie dupl considerari possunt: vel in qua-
 tu sunt partes eiusdem diuisi vel inquantuz habent
 ordinem ad se inuicem: Et si pmo no e in eis po-
 ritas est ibi scdo mo. Ad tertiu: d q no o3 copar-
 re quelib oba ad quelib: vt videam: ordioe poten-
 tiaru: sed o3 coparare oba potetiaru ordinaru: si-
 cut oba sensitiu pncipaliu ad oba imaginatiuis. Vel
 possunt dicere: q no o3 tatiu ordine dare in obis si-
 cut in potetis: hoc aut in scdo plenius ostendetur.

Qd 33

Vel fm potetias: vel fm hitus. vel fm act.
 Primo querit fm qd magis representat
 trinitas. Et videt q potissime represen-
 tat fm potetias: qz vt scribit. 14. d tri. c.
 3. imago d3 queri in eo qd e semp: sed act
 et hitus no semp insunt aie: s3 et. Alteri v: q ma-
 gis sit in hitibus: qz habit magis sunt distincti q po-
 tentie: qz vt hitum est memoria et intelligentia sunt
 vna potetia. Alteri v: q magis sit i actib: qz fm
 act magis imitatur deu: qz et eo q actuali de ipso
 p hideram: magis ei assimilatur. ikno d. q i tri-
 nitate creata tria e accipere qntu ad preses: ppetui-
 tate: vnitare et actuali imitatione: quatu ad vnitare
 entie magis representat trinitate pluralitas poten-
 tiaru: q hitu: vel actu: eo q potetie magis imedia-
 te insunt entie: q hitus vel act. Rone perpetua-
 tis magis representat ea hitus qz actus: s3 no ma-
 gis q potetie. Rone actuali imitationis magis act
 et hoc p3 solutio ad oba que suis vijs procedebant.

Superflaz querit. Super illud Imagorepe. Questio
 tit i aia amissa dei participatoe. Contra 24
 14. de tri. c. 1. vult Aug. q no e imago tri-
 nitati aia: nisi ex eo q intelligit deu: s3 hoc
 no est absq dei participatoe: s3 et. Dicendū: q Aug.
 loquitur de imagine perfecta magister de imper-
 secta. Vel possum dicere: q triplex est imago. Ere-
 ctiois: et hoc attendit fm potetias solū. Recreatio-
 nis et hoc attendit fm hitus gratitos. Sanctificatio-
 nis. et hoc attendit s3 hitus glie. d3 loquit magi: et n
 de alijs. Ite3 super illud: aia e capax dei. Contra
 infinitu a finito n capit. Dicendū: q ibi capere ides
 sonat: q aliquo mo p cognitione et amore pertingit
 attinge. Vel dicere possum: q infinitu a finito n capit
 i sua infinitate: et deu mo infinito no cogscim. Ite3
 Super illud memoria dicit ad aliqd. Contra. Sic vñ
 rei vñ e eē: ita vñ rei vna e rō qd itaq. S3 p qd ita
 tere ponit aliqd i pdicamento. no i vñ et idē erit i di-
 uersis pdicament: cu i memoria sit i pdicamento q
 litat: qz nalis potetia no erit ad aliqd. Ad hoc idē
 facit qd dicit i pdicament q diuersozū generu et n s3
 alternatiz p sitoru: diuersē snt spēs. Dicendū qd
 memoria pot duplici accipi: vel fm id q est: vt put-
 dicit respectu ad memorabile. pmo mo e in pdicame-
 to q litat. scdo mo ad aliqd. Vel alr ad aliqd vt du-
 pliciter fm eē: et fm dici. no est in coueniēs ea que snt i
 alijs generib: ee ad aliqd s3 dici. Vel alr memoria
 dicit ad aliqd in quatu bz ee et ordine que bz ad eē
 tia aie. vñ ille tres potetie sunt vna s3a et differunt
 fm respect: vt patuit in questioe illa: vtz aia sit ue-
 pot' etc. Ite3 super illud singula e qnt oibus. Contra
 oē totū e maius sua pre: s3 vna no equat oibus. Di-
 cendū q ista e qtio no e fm quāitate dīmensūā fm
 quā oē totū e maius sua pre: s3 maius fm quāitate
 virtualem: et mo quo dī: tū est.

Diffin. 4

(Corit questio 2c.) Post qz determi-
 nauit magi sup de cognitione dei pnt
 habet p vestigiū: et p imaginē: hic circa
 ptracta mouet quāsdā qstiones: dēu. n.
 fuerat sup ins i diuis eē generatōz: cir-
 ca quā mouet qdā dubia: et duo facit: qz primo facit
 qd dēu. Sedo: qz gnabilia vñ i se habere eō possi-
 tōz: mutatioz: et ordioe. ad no eē ondit talia no eē in
 dō. scda ibi: (Nūc d virtute.) In pñ. s. d. In gna-
 tiōe aut e quattuor considerare. Primo idēitatez et
 alietate. qz genitū et gñans se aliquo mo ides: et aliq
 mo distincta. Sedo e ibi cōsiderare gignētē et genitū:
 Tertio rōes et cōditōes gñatiōis: qz qd gñat: vñ ge-
 nerat p modū nē: vñ p modū volūtatē vñ p modū neces-
 sitatē. Quarto virtutē p quā sit gñatio: et iō. 4. facit:
 qz pmo mouet quēstiones de gñatiōe i diuis quātū
 ad idēitate: Sedo quātū ad gignētē et genitū. Ter-
 tio quātū ad cōditōes gñatiōis. Quarto quātū ad
 virtutē p quā sit gñatio. scda ibi: (post bec.) In pñ.
 5. d. (preterea: Tertia: ibi. In pñ. 6. d. Quarta:
 ibi. (hic solet.) In pñ. 7. d. circa pñū duo facit: qz
 pmo mouet quēstioes dicitas. Sedo adnectit illis q-
 stionib: qstioes de modo pdicatiōis i diuis. Sedo:
 ibi. (quidā tñ.) circa pñū: duo facit. fm q duas q-
 stioes mouet. scda ibi. (S3 ad huc.) circa pñū
 duo facit: qz pmo mouet quēstioz: vñ dē pater ge-
 nuerit se deu: vel aliū deu. Sedo: ibi. (ad qd.) sol-
 nit. q. dē am p iterempriōz vtriusq pñs: qz nec aliū
 deu cu sit vñ dē: nec se deu: cū nulla res sit q scipaz
 gignat vt sit. Tūc sequit illa ps. (Sed ad huc.) In
 q mouet scda3 quēstioe. et duo facit: qz pmo mouet
 quēstioe si dē genuerit deu. vtz genuerit deu q e pñ
 deu q n e pñ: Sedo: ibi. (ad qd rñdem.) soluit p dis-
 tinctioz: qz cu dē genuit deu q est dē pñ. hoc qd dē

co: potest cōstrui appōsitioe r imediate: vt sit sensus: genuit deū q̄ de p̄. i. genuit deū q̄ ipse p̄. r sic ē falsa: vel p̄ cōstruccio mediata: vt sit sensus genuit deū: r de p̄: r tūc vera: qz vn̄ ē de q̄ est p̄ r filius. r. f. l. Tūc sequit illa ps. (quidā) In q̄ pdicā q̄stionib⁹ anectit aliā. q. r duo facit. qz p̄riosa cir: qd̄ dcm̄ ē. scdo regredit ad. q. r scda: ibi. (Nūc ad p̄missa.) circa p̄m̄ duo facit: qz p̄rimo ondit aliq̄s p̄cedē alterā p̄tē. q̄stiois ē. n. q. cū de p̄dicet d̄ tribus p̄sonis: vtrū tres p̄sone p̄dicent de deo sine d̄ sba dina. qd̄ quidā negabāt. Scda: ibi. (fides aut̄) ondit p̄sitionē illoz circa h̄c. q. ē erronea: dōis p̄ auctozit. plimas: qz sic sba dina pdicat de trib⁹ p̄sonis ita tres p̄sone de dina sba. Tūc sequit illa pars. (Nūc ad p̄missa.) In q̄ regredit ad. i. q. r duo facit: qz p̄rimo reiterat. q. r dicit neutra p̄tē p̄cedēda: scdo qz auctozitas Aug. ad maximum v̄ obuiare p̄dicte soloni: adducit illā auctozitatē r eā exponit: p̄tes patet. scda ibi. (dic̄ tū) r h̄c t̄m̄et̄ snia lectiois r. di.

Questio
I

In distinctōe p̄sentit̄ria cōtinēt̄. p̄rio: qz d̄m̄ r supponit ḡnationē cōtinēt̄. Scdo d̄ ḡna cōtinēt̄ tione mouet̄ questio: quātū ad idēitatē r ad idēitatē alicuius gentis r gignēt̄. Tertio: inducit̄ error quozidā de p̄pōnib⁹ affirmatiuis de deo dicē Ideo tria q̄rem⁹: p̄rimo erit questio de ḡnationē diuina. Scdo de p̄pōnib⁹ idēitatē vel alicuius gentis circa ḡnatioz. Tertio de p̄pōnib⁹ affirmatiuis de deo dicē. Circa p̄m̄ queremus. 4. p̄rimo vtrū diuis sit ḡnatio. Scdo vtrū sit i oibus p̄sonis diuis. Tertio vtrū sit in filio. Quarto vtrū sit in patre. **Q̄ p̄m̄ sic p̄cedit. v̄ q̄ i diuis nō sit ḡnatio. nā sic scribit̄ ḡnatio: ē et ibi gentiū: s̄ oē gentiū ē corruptibile vt p̄bab̄: i diuis nō ē aliqd̄ corruptibile. qz c. pbatio aff̄p̄tē. Regula ē p̄bi i. r p̄ozm̄: q̄ si alia qua duo d̄nr d̄ quolibz. r alia duo silr d̄nr de quolibz Et si duo illoz cōuertunt̄: r alia duo ouertunt̄. r ponit̄ exēplū: qz gentiū: r gentiū d̄nr de quolibz corruptibile r icorruptibile d̄nr d̄ quolibz. S̄ oē gentiū ē icorruptibile. r oē icorruptibile ē gentiū s̄m̄ sp̄m̄. S̄ oē corruptibile ē gentiū: r oē gentiū corruptibile. **Prætea in. i. c. r m̄. habet̄: q̄ gentiū r icorruptibile ouertunt̄ cū etno ḡ nullū gentiū ē cēnū. S̄ i n̄hil ē i diuis: qd̄ nō sit cēnū: qz c. Prætea nō ē dare ḡnatioz sine s̄bō ḡnatiois. s̄ s̄b̄m̄ ḡnatiois ē ens i potē: qz p̄p̄ s̄b̄m̄ ḡnatiois est yle vt d̄ i. r. de ḡnatioe: de q̄ aut̄ ē actus pur⁹: vbi n̄bil annūsc̄t de potē. qz c. Prætea: p̄bab̄ i. r. m̄. qz nō ḡnāt nisi cōpositiū: qz si ḡnaret forma: forma ēēt ex forma: r si ḡnaret mā ēēt ex mā: r ēēt p̄cessus i s̄mittit̄: s̄ de p̄ s̄m̄e simplex: qz c. Prætea: vt scribit̄ Jac. i. apud. deū n̄ ē t̄m̄mutatō necui. ob. s̄ ḡnatio ē mot⁹: i deo n̄ ē mot⁹: qz c. In d̄m̄ ē: qz in̄ intellectūaloz dare verbiū: s̄ n̄ ē verbū sine ḡnatioe: de q̄ s̄m̄e intellectuali sp̄otissime ē ibi ḡnatio. Prætea. scribit̄ in ysa. si ego q̄ ḡnatioz alijs tribuo steriliis ero: r in ps. ego. hoc die genuite. R̄no d̄. q̄ vt b̄rū ē sup̄ius fides n̄ra s̄b̄alternata ē sapie dine: r iō nō p̄. pbare q̄ credit. Si sibi oia tradita a dina sapia negaret̄: sicut nec p̄ spectius possz i suis demonstratiōib⁹ p̄cedere: si ei negarent̄ p̄pōnes geometricas: cui s̄b̄alternat̄ possm̄ i n̄ p̄ sciaz theo: ex vno articu. pbare aliū: vel ex articu. pbare q̄ sequit̄ ex articu: vel ex aneris articuloz pbare alia: cū i distinctioe in diuis sit articu? fidei v̄ aneris articulo: ex ipa distinctōe. possum⁹ pbare ḡnatioz: qd̄ sic ē videre. Quia si p̄sona a p̄sona distiguit̄: h̄ nō erit absolutū: qz s̄m̄ Aug. 6. de tri. ca. 2. q̄cqd̄ ad se dicit̄ n̄ d̄ de altera p̄sona sine altera tota distinctio ē p̄ relatioz: qz sicut debem⁹ ponere distinctionē p̄sone vt nō deozget̄ vnitati eēntie: relo aut̄ vt relatio: sine s̄m̄ rōne quidatā semp̄ respicit****

illud ad qd̄ referet̄ s̄m̄ oppositiōz: iō d̄. 5. m̄. qz sci entia referet̄ ad scibile nō ad sciēte: igit̄ s̄m̄ rōne qui ditat̄ relationis accipiēda ē distinctio. i diuis: talis aut̄ n̄ ē nisi s̄p̄ opposita: qz h̄ relatio s̄m̄ cē distinctioat̄ disperata. s̄ rōne quidatā n̄ distiguit̄ nisi opposita: oppositio ā relatiois distinctio nō p̄tē cē nisi relatio nis venozā q̄ originē: r ē rō: qz sic videm⁹ i bis: q̄ distigunt̄ p̄ sep̄ absoluta: qz distinctio n̄ facit̄ distinctioz p̄ncipalē: itere a distinctio aut̄ accidētū. siue ali orū a nā: magis ē signū distinctiois q̄ distiguit̄ sicut videmus q̄ ceruus r leo differat̄ s̄m̄ d̄riam aiarum: b̄re aut̄ cornua: r nō b̄re magis ē signū distinctiois q̄ distiguit̄: pp̄ qd̄ in. i. d̄ aia d̄r a comētoze: qz mēbra leonis r mēbra certui differūt̄: nisi qz aie differūt̄ r sicut ē i bis q̄ distigunt̄ p̄ absoluta: ita s̄m̄ mō ē i bis q̄ distigunt̄ p̄ relata: qz relatioes q̄ respiciunt̄ nām reib̄nt̄ distiguerē: r b̄ se relatioes originis: qz p̄ originē cōicat̄ nā. Aliē aut̄ relatioes magis ondit̄ distinctioz ēē q̄ distiguit̄: si i diuis ē distinctio p̄sonaz erit ibi origo. origo at̄ duplex ē: vna p̄ modū volūta: r alia p̄ modū nē: origo at̄ p̄ modū volūta q̄ supponit̄ originē p̄ modū nē: r iō sicut videmus in aial: qz oēs sensus p̄supponunt̄ sensuz tact⁹ optie v̄ i h̄ aial ē sensus: q̄ ē ibi tact⁹: ita: qz ois origo s̄m̄ qz h̄ loquimur de origine vel ē p̄ modū nē: vel p̄supponit̄: vel p̄origo originē p̄ modū nē. si in diuis ē origo: qz ibi origo p̄ modū nē. h̄ at̄ idē ē: qd̄ ḡnatio: qz idē ē ḡnari r ori nāl: pp̄ qd̄ d̄m̄. p̄li. c. 8. loquē d̄ ḡnatioe i diuis aut̄ ḡnatio quidē sine p̄n̄ r etna nē opus exns ex sba eius p̄duces. s̄ i diuis erit ḡnatio. p̄pter argumētā t̄m̄ notādū: qz in diuis ponim⁹ sp̄m̄ si negne vt sapia q̄ vt ē sp̄s ql̄ta q̄ in deo ponit̄ sine qualitate: vt p̄ b̄er̄ ex snia Aug. 5. d̄ tri. c. i. causa h̄ius ē vt superius tactatū sicut simplicitas diuine sbe Maz c̄rō ḡnis ex potētalitate sumat̄. In deo autē vbi nulla ē potētalitas. n̄ sumit̄ rō ḡnis. Et iō sicut ē ibi magnitudo sine quātitate: ita ē ibi ḡnatio: q̄ est sp̄s mot⁹ sine motu vel vt verius dicam⁹: ḡnatio q̄ in diuis nec ē mot⁹: nec sp̄s mot⁹: r sicut a ḡnatioe in diuinis remouem⁹ motū: ita debem⁹ inde remouere alia ip̄fectioz de signaia. vt m̄alitatē corruptio nē inouationē cōpōsitionē. r c. Ad p̄m̄m d̄. qz in corruptibile r gentiū nō cōuertunt̄. r ad pbationē q̄ b̄ctur i. r. argu. qz gentiū r icorruptibile ouertunt̄ cum eterno: dicēdum: qz p̄hs credit̄ solū id cē gentium qd̄ accipit̄ eē post nō cē Et vlt̄erius credit̄: qz quicqd̄ nō habuit̄ virtutē vt semp̄ eēt in p̄terito: nō p̄t̄ b̄re virtutē vt semp̄ sit in futuro: doct̄n̄ intellexit̄ de bis q̄ h̄nt̄ eē optet̄: r per se r et. istis duab⁹ p̄pōsitionibus cludebat̄: qz oē gentiū sit corruptibile: r qz oē ingentūz semp̄ fuerit̄. r sic eternū r eē icorruptibile. Et. Quibus visis apparet̄ modū p̄hi nō eē cōtra nos: qz nos ponim⁹ in diuis ḡnationē sine inouationē: nō ponimus gentiū habere eē post nō eē: r per hoc p̄ solutio ad scdm̄. Ad tertiū dicēdū qz in diuinis est ḡnatio sine m̄alitate vt patuit̄: t̄m̄ h̄ ibi nō sit mā. ē ibi aliqd̄ h̄ns similitudinē cū mā: qz sicut mā ē illud ex quo ē generatio: ita s̄ba p̄ris ē illud ex quo r̄ h̄ns ḡnat̄. Ad quartū p̄ solutio p̄ iaz d̄cā: qz ē ibi ḡnatio sine cōpōsitiōe. possum⁹ t̄m̄ dicere si volūmus qz aliqd̄ ē ibi cōpōsitiōi R̄ndens: qz p̄p̄rietas adnēmēs eēntie cōstituit̄ p̄sonā: s̄m̄ modū itelligēdi sic rōruditas adueniēs cupoz facit̄ rotūdū cupuz: r sic in istis inferiorib⁹: nō ḡnat̄ cupum nec rotūdū: s̄ cupū rotūdū: ita ibi nō ḡnat̄ eēntia nec p̄p̄rietas: S̄z ypostasis sine persona h̄ns eēntiā. r proprietatē Ad. 5. p̄z solo qz ē ibi generatio sine motu Et d̄o querit̄. vtrū ḡnatio sit in oibus p̄sonis diuis. Et vt q̄ sic: qz generatio que ponit̄ in diuis denotat̄ perfectionē. Sed

perfectio poneda est in qualibet dīna persona: & rē
 p̄terea: p̄ oēm p̄cessionē i dīnis cōicat nā: Sz p̄
 cessio p̄ quā cōicat nā v̄r eē gñatio: gñō ē ibi persona
 q̄ nō sit gignens vel genita sz gñatio actio ē in p̄sona
 gignere gñatio passio i p̄sona genita: nō igit̄ erit aliq̄
 p̄sona in q̄ nō sit gñatio aliquo nō sumpta. p̄tere
 rea: gñatio in dīnis ē ex eo: q̄ a p̄sona p̄cedit ver
 buz: a persona aut̄ non p̄cedit verbum nisi quia se
 intelligit: cum igitur quelibet persona a qualibet p̄
 sona p̄cedit verbū r̄ quelibet gñat: sed i oī p̄sona ge
 neratē ē aliquo mō gñatio: & rē. In cōtrariū est:
 qz q̄ in dīnis distinguūt nō sunt i oībus. sz gñatio disti
 gnit in dīnis iuxta illud dām. In dīnis oīa sunt vñū
 p̄i gñationē gñatiōz r̄ p̄cessionē: & rē. p̄terea: qd̄
 p̄cedit v̄r datū: nec gignit: nec gignit: s̄ buiusmōi est
 aliq̄ p̄sona in dīnis: nī i oībus erit gñatio. Rñō
 dō. q̄ sicut bitus ē: ea q̄ sunt fidei p̄ rōnez pbare nō
 possum⁹ nisi ex aliq̄ suppositōe. s̄ aliq̄ suppositōe scā.
 possum⁹. vñ Aug. in p̄n. 15. de tri. ad ondēdā trinita
 tem. dicit se velle adducere rōnem: qd̄ nō posset esse
 si nullo mō ea q̄ sunt fidei p̄ rōnez p̄bari possent. r̄ iō
 sicut supponēdo distictiōz p̄sonarū: qd̄ ē anetum ar
 ticulū i dei vel etiā ē articul⁹. pbabam⁹ gñatiōz in dī
 uinis: ita supponēdo tres eē p̄sonas. possum⁹ ondēre
 gñatiōz nō eē in oībus dīnis p̄sonis. h̄ autē sic ē vide
 re: qz vbi ponim⁹ gñatiōz ibi ē dare ypostasis p̄ viā
 gñatiōis p̄cedente: qz sicut nō est dare motū nisi ali
 qd̄ moueat: nec relatiōez: nisi aliqd̄ referat. ita nō ē
 dare gñationi. nisi aliqd̄ gñet. ponē at̄ ibi ypostasis
 p̄ viā gñatiōis p̄cedētes. quatuoz modis p̄t̄ intelligi
 p̄rimo q̄ a plurib⁹ gñent plures. Secdo q̄ a vna
 gñent plures. Tertio: qz a plurib⁹ gñet vna: Quar
 to: q̄ a vna: vna oēs tres p̄mi mōi s̄t̄ impossibiles:
 solus autē vltim⁹ est possibilis. r̄ si solū ab vna gene
 rat vna. r̄ ē dare ternariū p̄sonarū: v̄t suppositū est.
 erit dare p̄sonā in q̄ nō erit gñatio cū sit dare p̄sonā
 q̄ nec gignit nec gignit. Qd̄ aut̄ a plurib⁹ non gñent
 plures: sic p̄z: qz si hoc eēt tū cēet dare p̄sonā q̄ siml
 eēt gñans r̄ genita. nā cū suppositū sit tres esse p̄so
 nas tū: nō ē possibile ibi plures eē gignētes r̄ genite:
 nisi eadē sit gignēs r̄ genita. hoc aut̄ stare nō p̄t̄. qz
 ea per q̄ aliq̄ distinguūt p̄ncipalr̄ r̄ p̄mo: nō reperi
 unt plurificata in eodē: sicut apparet in bis q̄ disse
 rūt specie r̄ numero: vt si spēs aīalis distinguūt p̄
 bipes r̄ q̄drupes: nō ē possibile reperire aīal id est qd̄
 sit bipes r̄ q̄drupes. Itēz si idiuīdua eīsdē spēs disti
 nguūt p̄ eēz r̄ ibi eē nōr̄ eperit vñū r̄ idē idiuīduū
 qd̄ sit r̄ semel sit bic r̄ ibi: euz igit̄ p̄sonē dīne p̄ncipa
 lit̄ distinguātur: p̄ gñare r̄ gñari. spirare r̄ spirari: si
 ne p̄ relatiōes p̄ntes ad ista nō p̄ possibile eādē per
 sonā gñare r̄ gñari: vel spirare r̄ spirari. Rursū nī
 ē possibile plures p̄sonas ab eadē p̄cedē p̄ gñatiōz:
 qz nī ē dare pluralitatē genitorū nisi i reb⁹ bñtib⁹ nāz
 p̄terea: nī eēt ibi plures p̄sonē genite posset acci
 pi distictio int̄ eas quātū ad eē relationū: qz tūc ille
 plures gñatiōes sive filiatiōes nī distinguēt s̄m rō
 nē q̄ditatis. Tunc igitur vel illa plura genita essent
 vñus filius. r̄ tūc ponere pluralitatē genitorū eēt po
 nere nō pluralitatē: vel si distinguēt eēt ibi distictio
 f̄z eē: s̄ relatiōes f̄z eē trānsēnt i s̄bam. r̄ ita eēt ibi
 distictio s̄m absoluta: qd̄ ē Sz Aug. 6. de tri. c. 2. Rur
 sus nō possum⁹ dicere a plurib⁹ p̄sonis p̄cedere vñā
 p̄ viā gñatiōis: qz qd̄ p̄cedit p̄ viā gñatiōis p̄cedit
 p̄ modū nē: a plurib⁹ aut̄ qn̄ p̄cedit aliqd̄: vel vtrūq̄
 illorū ē insufficientes. sic videm⁹ i gñatiōe filij ex carnali
 bus genitib⁹: vel illud qd̄ p̄cedit: nī p̄cedit p̄ modū nē
 p̄ p̄. 15. de tri. c. 16. vult Aug. q̄ spūs. s̄. nō ē genitus
 qz p̄cedit a duob⁹. s̄. a p̄re r̄ filio: vna igit̄ p̄sona in
 dīnis solū ab vna p̄cedit p̄ viā gñatiōis: supponēdo

ḡ eētres p̄sonas in dīnis: ē dare p̄sonā in q̄ nō ē gñatio:
 qz nec gignit: nec gignit. qd̄ pbare volebamus.
 Ad p̄mū dō. q̄ aliqd̄ ē p̄fectiōis in vno: qd̄ nō ē p̄
 fectiōis i alio: r̄ iō lz sit p̄fectiōis i filio q̄ gñet: nō oīz
 q̄ sit p̄fectiōis i alijs p̄sonis. Ad scdm̄ dō. q̄ nō
 oīs p̄cessio i dīnis: p̄p̄ quā cōicat nā ē gñatio: non. nē
 sufficit cōicari nā z: s̄ oīz q̄ cōicet p̄ modū nē v̄sit ge
 neratio: qd̄ nī ē i p̄cessiōe. s̄. s̄. vt infra patebit. Ad
 tertū dō. q̄ nō sufficit p̄sonā se intelligē ad hoc q̄ ab
 ea p̄cedat verbū. vñ si intelligē est cā sine q̄ non: qz a
 nullo p̄cedit verbū: nisi se intelligat: nō tñ ē cā d̄ neces
 sitate i ferens: q̄ quecūq̄ p̄sona se intelligit ab ea pro
 cedit verbum:

Errō querit: vtrū in filio sit gñatio. Et v̄r
 q̄ non: qz filius nihil bz nisi qd̄ nascendo
 accepit. s̄ quicqd̄ accepit ē i p̄re: euz a p̄re
 id accepit. Sz i p̄re: non ē gñatio passio:
 ḡ nec in filio: nec gñatio actio. cum nō generet: & rē.

p̄terea: filiatio est aliqd̄ p̄ns generationem. sz
 qn̄ inest qd̄ sequit̄ gñationē: cessat gñatio: cū i filia
 tio sit i filio: gñatio nī erit i ip̄o. p̄terea: qd̄ gñat nō
 dnm̄ est. s̄ filio dei cum sit deus maxime competit.
 eē: & rē. p̄terea: s̄m boetiū in lib. de tri. tota rō
 relationis sumit: nō i eo qd̄ ē eē: tūc arguo. aut̄ gñatio
 dic̄ relationē aut̄ nī: Si nō tūc q̄ rōe ē i vna p̄sona ē
 in oībus. qd̄ nō cōcedit: si ē relatio: tūc euz rō relatio
 nis sit nō in eo: q̄ eē nō erit in aliq̄ p̄sona. In d̄ra
 rīū ē: qz ex eo q̄ filius gñat distinguūt ab alijs. vñ d̄z
 6. de tri. c. 2. q̄ p̄z r̄ filius nō ambo s̄t̄ filius: r̄ iō in eo
 q̄ filius gñat: r̄ ē filius ab alijs distinguūt. Sed pro
 prietas p̄ quas aliq̄ distinguūt h̄nt eē in distictū. &
 rē. Rñō dō. q̄ gñatio. 4. iportare v̄r. p̄rimo mo
 tum sine mutatiōz: qz gñatio ē spēs motus v̄t p̄t̄ b̄ri
 ex. 3. p̄bi. Secdo iportat vnitatē in nā: r̄ pluralitatē
 in suppositū: qz gignēs r̄ genitū sunt vñū in forma et
 plura numero: vt vult comētator in. 7. meth. Tertio
 acceptiōz eē ab alio: qz genitū accipit eē a gignente.
 Quarto iportat comunicatiōz p̄ modū nē: qz gñatio
 ē op⁹ nē. Et iō gñatiōz nō ponē i aliquo q̄druplex p̄t̄
 eē rō ad p̄sens. Una si generatio illa ē mot⁹ vel trans
 mutatio: qz cū illa gñatio sit via i nām̄ introducta nā
 cessat gñatio: r̄ iō vult p̄bs: q̄ q̄diu aliqd̄ gñat: nō ē
 qz q̄diu gñat caret forma q̄ ē termin⁹ gñatiōis. r̄ qz
 a forma r̄ a nā eē. tale nī d̄r eē. r̄ iō bene arguit: hoc
 ē ignis. s̄ i eō nī ē gñatio ignis. Secda rō q̄re in aliq̄ nō
 p̄cedim⁹ gñatiōz ē: qz nō plurificat̄ ibi supposita in
 vnitatē nē. i creaturū aut̄ ex quib⁹ i creaturū cognitiōz
 ascēdim⁹: duplex ē causa buius. Una sumit rōne
 mē: nā ea q̄ p̄stant ex tota mā sua nō plurificat̄ in ea
 dē spēs. vt vult p̄bs. i lib. ce. 2. mū. vt apparet de solet
 r̄ alijs sup̄ celestib⁹ corpib⁹. Ita at̄ i plurificatio nō
 p̄uenit rōe forme: qz sp̄ forma q̄ i mā r̄cipit ē apta na
 ta de se plurificari: r̄ sub eadē spēs: s̄ cā est qz cōstāt
 ex tota mā sua. Secda cā p̄t̄ sumi ex ip̄a forma. qz for
 ma q̄ nī est apta nata recipi i mā. s̄z eadē spēs nō re
 perit̄ i pluribus suppositū. sicut se forme āgelice: r̄ iō
 talia nō p̄grediūt̄ in eē p̄ viā gñationis: qz i vna spēs
 nō reperit̄ pluralitas suppositorū rōne ip̄ius forme
 Ita at̄ cā assignata lz videat̄ duplex: f̄z radices ē
 vna: qz i reb⁹ creatū eē distat a nā: nō p̄t̄ ibi eē plura
 litas suppositorū: nisi sit ibi pluralitas i eē. r̄ qz plura
 litas i eē infert pluralitatē i nā: nī ē pluralitas suppo
 sitorū nisi sit pluralitas nārū: r̄ q̄ nō ē gñatio: nisi sit
 pluralitas suppositorū: ea i quib⁹ nō plurificat̄ nā: eē
 p̄ viā gñatiōis nō accipiūt̄: r̄ iō ille due cause assigna
 te q̄re aliq̄ nō gñant̄ in ista cā cōiungūt̄: qz in eis eē
 distat a nā. Tertia cā: quare aliqd̄ nō gñat: ē qz nī bz
 eē ab alio acceptū: cū oē genitū a gñante accipiat eē.
 Quarta causa buius assignari posset: qz eē qd̄ bz nō

accipit per modum nē. sed magis per modum liberalitatis. Primo modus non est generatio in aliquo creatore: quod bene esse et ut est aliquid in actu. put generatio importat fieri: quod si potest tamen in eis esse progressio in eodem via generationis: propter secundum non est generatio in rebus creatis in quibus esse distat a natura et eorum non repugnat plurificationi. et non solum in istis non est generatio: sed nec per generatos in esse. per gradum. propter tertium: generatio passio non est in patre celesti: quia non accipit esse ab alio. propter quartum non est generatio in se. quia per modum non procedit in esse. In filio autem simpliciter debemus concedere generatos esse primo. quia generatio quam in ipso ponimus non dicitur motus: et ideo ipso habente esse: illa generatio cessat esse: secundum n. gignit et semper generat. unde originem super Verbum ait salvator noster et sapientia dei splendor est eterne lucis: splendor autem non semel nascitur et definit: sed quoties ortus fuerit lumine et quod splendor ortus toties ortus: et splendor claritas: sic et salvator semper nascitur: quod magister. I. finiarum. d. 9. de omni originis exponens et approbans dicit: quod filius semper nascitur non quod est generatio iterum: sed quia est et na et semper est. propter secundum non possumus negare generatos esse in filio: quia non habet divina quam per generatos accipit filius sit in plurificationibus. tamen per hoc generatio non tollitur: quia esse a natura non differt in filio. Nec per tertium hoc negare possumus: quia esse quod bene: a parte bene: et acceptum bene: quia secundum bylarium nihil bene filius: nisi quod nascendo accipit: et secundum Augustinum. filio esse: est quod a parte sit. Nec per quartum: quia esse filio per modum non coicatur: cum procedat per modum intellectus. procedit: igitur filius per via generationis in esse: et generatio semper in ipso existit.

Ad primum dicitur. quod nihil bene filius. nisi quod a parte accipit. et quod bene filius bene per: non tamen ortus quod bene ea eodem ut per: quia si nihil datur: quod non bene: datur tamen ut non bene: ut datur aliquid solum denarium. et si solum denarium non bene: ita per datur centia filio quia centia bene: datur tamen ea filio ut non bene: quia non bene ea per generatos coicatur: ut bene ea filius: et ideo generatio passio est in filio: non in parte. Ad secundum dicitur. quod bene illo: quod aliquid consequitur per generatos cessat generatio. verum est. put generatio est motus: quia habitibus presentibus in materia cessat motus. ut dicitur in I. de ge. c. d. age: et patitur generatio autem quia ponimus in filio non est motus nec mutatio. Ad tertium dicitur. quod generatio non dicitur per generatio dicitur fieri. sed generatio quia ponimus in filio non dicitur fieri. nam secundum illius modum filius non quod generat: et bene istum modum negat Augustinus. s. q. q. 38. filius semper nascitur: quia si semper nasceretur non quod filius: esset ut ibidem dicitur. Ad quartum patebit solo cum infra disputabitur. ut relationes sint extrinsecus affixe ut possint porrettantur.

Questio 4ta

Quarto queritur: utrum generatio actio sit in parte. Et ut quod nulla generatio sit in parte. quia sicut se bene motus ad mobilia: sic se bene generatio ad generabilia: sed non est motus: nisi in eo quod movetur ut ostendit in 3. phil. generatio non est generatio: nisi in eo: quod generat. et c. Preterea: movere et moveri idem sunt. et non differunt nisi bene quod differat via quod itur athenis thebas. et thebas athenas. Et per ista identitate in eodem sibi movere et moveri: quia in moto: cum igitur sic se bene generare ad generari: ut movere et ad moveri erunt idem. et erunt in eodem sibi. ut in generato: et non in generante sive in patre. Preterea: ingeneratio est opposita generationi: sed opposita non sunt in eodem: cum ingeneratio sit in parte bene dicitur generatio non erit in ipso. In contrarium est: quia generare est proprietates proprie. sed proprietates est in eo cuius est proprietates: igitur generatio accedat quod ideo quod generare: erit in parte. Preterea: generare dicitur relatio per quam per referat ad filium: sicut talis relatio est in parte: et c. Item dicitur. quod per generatos quia videmus in istis inferioribus: nos manu duci in generatione dinaz. In generatio est inferiorum duo est considerari: primo motum ipsum vel mutatos. quia secundum philosophum generatio motus est accipiendo large motum: ut est in 4. generibus ut dicitur in 3. phil. vel mutatio: accipiendo stricte motum: put in sibi non est motus ut scribitur. 5. phil. Secundo respe-

ctum sine relatione: quia semper inter agens et patiens: inter gignens et genitum est invenire relationem ut potest haberi ex 5. meth. c. de relativis et ex 5. de tri. c. 7. si considerare deus generatio in quantum est motus. vel mutatio: sic generatio solum est magnitudo vel in principio passivo: et quo est generatio. sicut motus solum est in moto: sed si considerare motum esse ratione respectus sic dicitur aliquid in vitro extrinsecus motum. nam secundum philosophum. 5. meth. tria sunt genera relativorum: quia quedam dicitur motus numeri: quedam motus potentie: quedam motus mensure. Relativa motus numeri et motus potentie ponuntur aliquid in vitro: extrinsecus motum inter que relatione ponuntur patris et filius: ratione igitur relationis generatio non solum dicitur aliquid in genito: sed et in gignente et quia generatio in divinis dicitur relatione sine motu. Ideo ea que cooperunt ei ratione motus non debemus ponere in divinis in quibus non ponimus motum. Ea autem que cooperunt ei ratione relationis debemus ibi ponere. Sed quia hoc generatio ponit relationem in gignente et genito concedere possumus quod non solum generatio sit in filio: sed etiam quod generatio actio sit in patre. Ad cuius evidentiam non tantum: quod sicut generari nihil est aliud quam proprietates filii significata per modum passionis: ita generare nihil est aliud quam proprietates patris significata per modum actus: et ideo sicut generari est in filio: ita generare est in patre. et in vitro est generatio in filio generatio passio. In patre generatio actio: verum quia generatio absolute sumpta magis denotat passionem sive originem per modum passionis dicitur: quam actionem si simpliciter et absolute loquedo concedimus generatio non esse in filio: non adeo proprie conceditur: quod generatio sit in patre nisi cum additione facta dicitur generatio actio est in patre. Ad primum dicitur. quod generatio prout sumitur in divinis non dicitur motus. et ideo non est comparatio generationis ad generabilia: sicut motus ad mobilia: sed sicut relationis ad relata: et ideo sicut in his que referunt realiter: relatio ponitur in vitro: extrinsecus sicut generatio eodem quo dicitur est ponitur in parte et filio. Ad secundum dicitur. quod generatio per se dicitur: quia generatio in divinis motum non dicitur: secundum quam via procedebat ratio. Ad tertium dicitur. quod generatio et generatio prout ponuntur in patre: non dicitur oppositum. quia generatio in ibidem sonat: quod non esse ab alio. et generatio ideo quod aliud esse ab alio. Et non esse ab alio: et producere alium non repugnat. et ideo cum dicitur ingeneratio est in parte. illud negat generatione passiva que non est in eo. et cum dicitur generatio est in parte intelligendum est de generatio de que est actio que est in ipso.

Postea queritur de proprietatibus quas ponit magister ista. Et ut quod ista sit vera: deus genuit alium deum: quia quod aliquid cooperit alicui: cooperit ei oculus: quod est de ratione illius: si igitur generatio est in divinis: quia ibi deus genuit ortus: quia ibi ponamus oia ea que sunt de ratione generatiois. Sed alietas et distinctio sunt de ratione generationis: si deus genuit deus alium deum produxit. Preterea. cum dico deus generat: hoc quod dico deus: aut stat ibi pro natura: vel pro persona: si stat ibi pro natura. essentia essentia generat quod non est verus sona. si stat ibi pro persona: cum persona generat aliam personam: deus generat alium deum. Preterea: de quolibet potest dici hoc vel est idem: vel est aliud: et quod est idem: est ipse: cum igitur deus non genuit se deum. nec per se eundem deum: si genuit alium deum: In ordine magister que ea negat. Preterea quod persona generat aliam personam: non est ibi una persona. Si deus generat alium deum: deus generans: et deus genitus non est unum deum: cuius contrarium habet. 5. de tri. c. 14. quod per se filius se unum deum: unum creator. unum dominus. Alter que videtur: utrum genuit se deum: et videtur quod sic: per Augustinum in epla ad marimum. et habet in ista: pater ut habet filium de se ipso: non minuit seipsum: sed ita genuit de se alterum se: ut totus maneret in se.

Præterea: si nō genuit aliū deū: g̃ genuit se deū.
 In cōtrariū est magister in lra: qui negat banc:
 deus genuit se deū. Præterea: Aug. de tri. lib. 1. r
 c. 1. nulla res ē que seipam̃ gignat: vt sit. r iō fm̃ euz
 ibidē magni erroris ē putare deū: eius ē potentie:
 vt ipse seips genuerit. Alterius vr̃: q̃ ista p̃positio
 sit falsa: deus genuit deū: qui ē deus p̃ qz q̃n aliqua
 plura p̃dicant̃ de aliquo sil: possunt p̃dicari dimisiz:
 nisi vnū illorū se habeat vt diminues vel cōtrabens
 vel distrabēs: vel fm̃ aliā ineptā additionē: vt si est
 hō albus: bene sequit̃ ē hō: r ē albus: sed si deus ge
 nuit deū qui ē deus p̃: g̃ gēnitus a deo ē de? p̃: sed
 p̃ nō inepte cōiungit̃ ei qd̃ ē deus: g̃ p̃t̃ inferri geni
 tūs a deo: ē deus r gēnitus a deo ē pater: qd̃ falsū est.
 In cōtrariū est: qz si nō eēt nisi vnus hō: r ille eēt
 for. de quocūq; verū eēt dicere: q̃ eēt hō: dici possit h̃
 est hō qui ē hō for. cum igit̃ nō sit nisi vnus deus: r il
 le sit pater: si gēnitus a deo ē deus: vr̃ erit dicere: ge
 nitus a deo ē de? qui ē deus pater. Alterius vide
 tur: q̃ ista sit falsa: gēnitus a deo nō ē de? pater: qz nō
 totū negat qd̃ post se ponit sed post se ponit deus pa
 ter: g̃ deitas r paternitas negabit a gēnito: r si fieri
 gēnitus: nec est de?: nec ē pater: qd̃ falsū ē. In cō
 trariū ē magister: qui dicit eā nō eēt falsas: sed multi
 plicē. R̃no ṽd. q̃ vnū in sba facit idē. vt dicit̃. 5.
 meth. r sicut idēitas ē vnitas in sba: ita alictas est
 distinctio in sba. Et ideo si videre volum? vr̃ū deus
 g̃nerit aliū deū: vel nō: o3 nos videre quō aliqua
 ṽt̃ alia in sba: r quō nō. Et iō notādū: q̃ i istis infe
 riorib? quātū ad p̃sens: sba dicit̃ dupl̃: p̃ma r se
 cūda vt d̃ in predicamēt: sba p̃ma est aggregatū vl
 indiuiduū in g̃ne sbe: in quo oia alia reseruant̃. r iō
 destruc̃ p̃mis ip̃ossibile ē aliqd̃ alioz remanere: sba
 scda est gēn? r spēs que in vniūsmōi indiuiduis esse
 h̃nt. Et sic in istis inferiorib? inuenit̃ sba p̃ma r se
 cūda: ita r in diuis reperit̃ aliqd̃ corrdens sbe p̃me
 r aliqd̃ sede different̃ t̃n. Ista ṽtia quadrupl̃ est
 p̃mo: qz sba p̃ma in istis inferiorib? ē indiuiduū ag
 gregatū in superiorib? aut̃ cū sit ita simplex p̃sona vt
 eētia: nō ē ibi aliqd̃: q̃ sit aggregatū r indiuiduū: ē
 t̃n aliqd̃ ibi h̃ns silitudinez cū vniūsmōdi aggrega
 to r ididuo: qz ē ibi aliqd̃ scdicabile: vt p̃sona r bipo
 stasie: nec ē t̃ ibi gēnus vel spēs: qz deus nec ad ge
 nus trahit̃. nec ad spēm: vt dicit̃. 5. de di. no. 7. d̃
 tri. c. 6. t̃n ē ibi aliqd̃ corrdens gēneri: vl sp̃c: vt nā
 ṽna que ē qd̃ scdicabile: ṽn corrdet̃ sbe scde: sicut
 ypostasis corrdēbat p̃me. Et ista p̃ma ṽtia: qz
 in diuis nō est p̃prie p̃ma sba nec scda: o3 ṽtia se
 cūda: qz sba p̃ma in istis inferiorib? d̃r ex co: q̃ ha
 bet eēt r subsistere. Nam cū in istis inferioribus ha
 beāt res eēt aggregatū: nec sint ip̃e nature que in eis
 erisunt nō solū d̃r eēt: sed eēt subsistere. In deo aut̃
 nō p̃prie s̃nt̃ subsistere: r si sibi dicimus subsistere:
 nihil aliud sonat quaz eēt: vt dicit̃. 7. de tri. c. 4. r iō
 in eodē li. c. 7. ecludit̃: q̃ deus nō est sba: qz nō sub
 stat: sed est eētia: qz ē. Et ista scda sequit̃ tertia: qz
 hoc nō ē idē subsistere r eēt: sequit̃ q̃ nature in eis
 nō s̃nt̃ ip̃s eēt: s̃ eēt accipiat̃ ex co: q̃ s̃nt̃ suppositū r ex
 eo q̃ supposita eis subsistūt: s̃ i deo vbi subsistē eēt: ibi
 nulla cōpositio: nā est ip̃m eēt. Et ista tertia: sequit̃
 quarta: qz i rebus creatis nā nō ē ip̃m eēt: sed eēt eius
 est eēt: qd̃ acquirit̃ in supposito: eēt siue p se eēt magis
 cōpetit̃ supposito q̃ nature: r iō qz sba dicit̃ a per se
 eēt: aggregatū vel indiuiduū dicit̃ magis sba q̃ gēn?
 r spēs: pp̃ q̃ i. 7. meth. negat̃ ṽtia eēt sbas. In diuis
 aut̃: qz nā eip̃s eēt: nō magis cōpetit̃ eēt ypostasi q̃ nē
 r iō nō magis ē sba ypostasis: q̃ nā. Et isto quarto
 sequit̃ quintū: qz nō magis cōpetit̃ eēt ypostasi q̃ nē:
 qz ibi natura ē s̃bz eēt: sequit̃ q̃ ad multiplicationē

suppositi nō multiplicat̃ eēt nē: cū nā nō habeat eēt eēt
 eo qd̃ ē in supposito: r ita p̃t̃ eēt distinctio in sba que
 ē suppositū siue in sba: que r̃ndet̃ sbe p̃me: q̃ nō est di
 stinctio in sba que ē nā: siue in sba que r̃ndet̃ sbe scde
 Et ex isto. 5. sequit̃ solutio questionis: qz cū in reb?
 creatis nō sit aliud suppositū: nisi sit alia nā: semp̃ q̃ nē
 distinctio supposito: nē ibi distinctio nārum: r iō si
 ne accipiat̃ alictas p̃ sba que ē suppositū siue p̃ sba
 que est natura simpliciter: r absq; distinctione con
 cedi debet: quando est ibi alictas suppositi. q̃ est ibi
 alictas simplr: cum ad talem alictatem sequitur ali
 etas nē: In deo aut̃ nō est sic: qz ē ibi distinctio sbe q̃
 stat pro supposito: absq; eo q̃ sit ibi distinctio sbe p̃
 sit stat pro natura: r iō deus pater nō genuit se deū
 rōne distinctionis p̃sonarū inter gignētē r gēnitū
 nec aliū deū rōe vnitas nē: vtraq; g̃negari debet vt
 magister negat̃: distinguūt̃ t̃n aliq; hoc qd̃ dico aliū:
 qz si tenet̃ substantine: t̃n est locutio vera: r est sen
 sus. genuit aliū qui ē deus. Si tenet̃ adiectine sic est
 falsa: qz t̃n est sensus: genuit aliū deū. i. genuit di
 uersum deū t̃n qz loquendū est vt plures: r ista disti
 ctio nō sapit ṽt̃atū modū loquēdi cū magistro vtra
 q; neganda ē. Ad p̃mū ṽd. q̃ alictas ē de rōe g̃na
 tionis nō alictas in nā sed alictas in p̃sona. Sed qz
 cū dicit̃ aliū deū: ponit̃ alictas in nā. ideo nō cōcedi
 tur. nisi forte cū additione: dicendo deū aliū in p̃sona
 Ad scdm ṽd. q̃ deus supponit̃ ibi pro p̃sona. t̃n qz
 g̃nare nō cōuenit̃ nē: sed supposito vt dicit̃ vasi. li. 3.
 c. 34. iō cū dico deus g̃nat. ita deus supponit̃ pro sup
 posito: q̃ nō supponit̃ pro nā pp̃ qd̃ simplr cōceditur
 Sed idēitas r alictas p̃t̃ attendi ex p̃e suppositi
 r ex p̃te nē: r qz dat̃ intelligi alictas in nā dicēdo
 aliū deū: iō nō cōcedit̃. Ad tertiū ṽd. q̃ hoc sit
 verū in rebus vbi distat̃ eēt r nā vbi ad plurificatio
 nem suppositi sequit̃ plurificatio nē: nō est t̃n ṽnū
 in personis diuis. Ad illud q̃ vlt̃er? querit̃. vr̃ū
 genuerit se deū: d̃d qd̃ nō. vt p̃s per dicta: p̃p̃t̃ rō
 nes t̃n notādū. q̃ deus genuit se deū. tripl̃ ṽd̃ intel
 ligi: vno mō vt se sit ablatiui casus r t̃n ē sensus: ge
 nuit se deū. i. genuit deum de se. i. de sui sba: Alio mō
 se p̃t̃ eēt casus accusatiui. r hoc dupl̃: vno mō vt sit
 locutio expressiua. vt dicat̃ deus genuisse se deū.
 genuit deū per oia sibi equalē. r cōformē: sicut dicit̃
 amic? alter ipse: vt pater per p̃m. s. et̃. Et i istis
 duobus sensib? ē locutio vera: qz pater genuit filius
 de sba sua: vt pater per Aug. 16. de tri. c. 13. r genuit
 filium per oia sibi equalē. vt pater per eundē. 6. de tri.
 c. 4. r 3. p̃p̃ter qd̃ filius p̃t̃ dici alter ipse. Ter
 tio mō p̃t̃ intelligi genuit se deū: qz genuit eundem
 in p̃sona. r sic ē locutio falsa: qz nihil seipm̃ g̃nat: sed
 saluat̃: r p̃ hoc patet solutio ad oba. Ad illud autē
 q̃ vlt̃erius querebat̃: vr̃ū genuit deū qui ē deus p̃:
 ṽd. q̃ qui aliq̃n facit relationē simplicem: vt dicēdo
 mulier que damnauit saluauit: nō t̃n fuit eadem per
 sona mulieris que fecit vr̃ū: sed t̃n vtraq; mulier
 fuit. Aliq̃n facit relationē p̃sonalē: vt qui scripsit bu
 colicā: qui etiā georgicā. si accipiat̃: qui p̃mo mūdo.
 sic est vera: genuit deū qui ē deus pater: qz gignens
 r gēnitus ē deus. r verior ē ista p̃positio q̃ p̃emis
 sa: qz mulier dānans r saluaus nō fuit vna mulier.
 Sed gignens r gēnitus s̃nt̃ vn? de? si aut̃ faciat rela
 tiōz personales ē locutio falsa: qz nō ē eadē persona
 gēnitoris r gēniti: r iō ṽd̃ ē cum magistro: q̃ sanē r
 prane intelligi p̃t̃: Ad rōnez ṽd. q̃ nō semp̃ q̃n ne
 gatione negat̃ totū: negat̃ vr̃ū qz distz. qz nō v3 non est
 animal albū. g̃ nō est animal.

Questio
 6.

Ostea q̃rit̃ de p̃positionib? affirmatiuis
 de deo dicit̃. Et circa hoc queruntur tria.
 p̃mo: vr̃ū aliq̃e p̃positiones affirmati
 c 3

matioe de deo dicte sunt sunt vere. Secdo vtrū natu
ra dina de deo predicet in abstracto. Tertio: vtrū
alio pfectioes predicent de ipso i abstracto.

¶ Primū sic proceditur: vtrū q nulla propositio af
firmatiua de deo sit vera: qz ois talis ppositio
expriuit per ē. Sed vt dicit i libro pyarmemas: est
significat quādā cōpositionē quā siue cōpositiō nō est
intelligere: vbi g nulla cōpositio: propositio q expri
mit per ē: de eo nō verificat: sed huiusmōi ē ppositio
affirmatiua: gzc. Preterea: semp pdicatu affirmati
uine dictū de aliquo dicit inbēntiā in sbo. Sz deoni
bil inest. Preterea fm dyoni. 2. de angelica. bief.
negatiōes in dinis vere sunt: affirmatiōes vero in cō
pacte. Preterea: affirmatiōes sequuntur itelle
ctū dicēte qd ē: sz fm vassi. 1. li. c. 4. de deo qd ē: in cō
prebēibile ē. 7 oio ignotū. In cōtrariū ē comēta
tor in. 12. metha. q vult: q scia 7 vita pprie dnr de
deo. 7 pbs i eode. 12. q vult: q de ē viu: nobilis i si
ne nobilitatē. Preterea fm boeciū: nulla ppō ē ve
rioz q in qua idē de seipo predicat: sed huiusmōi sūt
ppositiones affirmatiue de deo dicte: gzc. Pre
terea 5. de tri. c. 10. dicit: q de ē magn: 7 q magni
tudo: 7 oipotētia de deo pprie punciari possunt.

¶ Rñō dō. q comētor in. 12. metha. diligent per
tractat questione istā: quō aliq de deo affirmatiue di
ci possunt. Ad cui? euidētia notādū: q pdicatu 7
sbm in oi ppositioe affirmatiua sunt vnū 7 dno: qz si
eēt p oēm modū duo 7 diuersa: tūc ppositio illa nō
eēt vera. Si aut eēt poēm modū vnū sbm 7 predi
catū: tūc ex eis ppositio formari nō potest: cui os p
positio reqrat plures terminos: 7 pōns reqrat duo
aliquo mō. 7 iō vidēs dicit comētor: q in oi propo
sitiōe affirmatiua vera reqrat predicari ad sbm vni
tas 7 pluralitas: distiuit triplicē vnitatē 7 triplices
pluralitatē pdicari ad sbm dñs. q aliqñ pdicantēz
7 sbm sunt vnū pdicatiōz 7 plura p intētiōē. Ali
qn sunt vnū sz actualitatē: 7 plura sz potētiālitatē
Aliqn sunt vnū fm eēntiā siue fm rē. 7 plura fm sil
tudinē. Prim? modus reperit in reb? mālib? respe
ctu suozū accidētū: cū dicit homo ē iustus: vel sapi
ens. 7 huiusmōi. In talib? aut ē vnitās predicatio
nis iquātū itellec? pstituit ex talib? ppositiōē vnā
p vnitatē pdicari ad sbm: tñ pluralitas ē ibi fm in
tētiōz: in quātū illud: qd itēdit itellec? de boie: nō
ē idē cū eo qd itēdit de albo: ex eo qd hō 7 alb? nō dñt
actualitatē vnā. fm quā versat intētiō intellectus.
Secūds modus reperit in pdicatioib? eēntialib?
in reb? sensibilib?: cū dñt hō est aial: hō ē rōnalis. nā
omnia ista predicata: q pdicant d boie eēntialr: sūt
vnū fm actū: qz in re fm eē actuale: qd hō nō reperit
tur nisi vnitās forme: alif. n. non esset diffinitio vna:
neqz res. Sz dñt eē potētiāle qd bñt res: qd eē: qd
bz apud itellec? qz sensibilia sunt itelligibilia in po
tētia. sic reperit in huiusmōi pdicatu in se pluralitas
7 i cōparatōe ad sbz: alr eni ordinatio pdicamēti sz
sub 7 sup fm subalternās 7 subalternatū eēt inanis
7 vacua. Tertio? modus reperit in reb? abstrac?
7 ibi vnitās predicati ad sbm excellit oēm vnitates
dictā 7 potissime in sūme abstracto. vt i deo: de quo
hic loquimur: nō. n. possum? dicere de propositiōe
formata de deo: qz ibi pdicatu 7 sbm sunt plura sz
intētiōē: qz tūc i deo eēt pluralitas act?: 7 eēt ibi ali
qd per accēs: qd ē d Aug. 7 i hoc vnitās predicatio
nis in ppositiōib? talibus excellit vnitatē in pposi
tiōib? accētialib?: nec ē dicere possum? qz predica
tū: 7 sbm in talib? ppositiōib? sunt plura fm potē
tiā: qz in deo quicqd ē: est itelligibile in actu. vñ et
10. meth: dicit comētor: qd de? ē act? pur?: cui nō am
miscet aliqd potētiā: 7 i hoc supant tales ppositio
nes vnitatē ppositiōnū formatarū d sensibilib?. Est

igit? tertio? modū vnitatē pdicati cū sbo in istis enun
ciationib?. vt comētor ibidē tradit: q sūt vnū sz rē
siue sz eēntiā: 7 plura fm silitudinē: sūt. n. talia vnū
fm eēntiā: qz vna nā 7 vna eēntiā: vt vna respōdet
vt sūdāmētū oīum illarū pfectionū que de deo dici
possunt. Sūt tñ pdicatu 7 sbm ibi plura. fm silitudi
nē: qz itellec? noster qd se 7 pmo itelligit huiusmo
di sensibilia nō valēs transcendere modū suū 7 defici
ens a capacitate diue et ceteric q sūt ibi mō vno ap
prehēdit modis plurib?. Et ista pluralitas ē sz sil
tudinē: qz itelligit illas pfectiōes eo modo quo itel
ligit pfectiōes picipatas q cū subiecti suis cōstitu
unt pluralitatē aliquā: 7 iō qz sz diuersas rōnes ap
prehēdit itellec? q de deo enūciat talia de deo dca
vt ibidē comētor cōcludit: nō sūt sinonima: p3 igit?
qd pluralitas in ppositiōib? affirmatiuis de deo di
cī ē fm modū: 7 fm silitudinē: pp qd res ipa quā in
telligim? vere ē in deo: vñ si itelligim? sapias dinaz
sapia vere ē i deo: nō tñ ē in deo vt eā itelligim?: vñ
comētor ibidē huiusmōi ppositiōes affilat pposi
tiōib? mathematicis fm qs ea q itelligim? sunt i re
bus: sz nō pnt ea itelligim?: qz itelligim? lineaz q ē in
mā. sed nō pnt ē in mā. ita itelligim? sapias in deo
7 vere sapia ē in eo. nō tñ eā itelligim?. vt eībi. Et q
apparet q huiusmōi ppōnes vmitate sua excellunt
oēs alias ppōnes pp qd veritate rei 7 pprietate sin
gulas ppōnes excellunt. rōne tñ mōi sunt icōpacte.
7 iō nō ipsi possum? tales ppōnes rectificare. vt dy
oni. innit: deus ē sapiēs. sed nō ē sapiēs eo mō vt nos
itelligim?. Ad primū dō: qz ē semp significatiua quā
dā cōpositiōz: sed ista cōpositiō nō ē semp realis. sed
ē aliqn sz modū itelligēdi solū. 7 sic est cōpositio ex
pte ista. qz sicut itellec? cōpositiōz se itelligit
mō simplici. ita simpliciōz se itelligit. mō cōpositi
sicut de? itelligit mālia imāl. fm dyoni. 7. de di. no.
sic itellec? nō itelligit sūme simpliciā: vt deū: mō cō
posito. Ad secū dō. q illa inbēntiā nō ē nisi sz mo
dū itelligēdi. Ad tertū dō. q affirmatiue dñt in
cōpacte. nō rōe rei sz rōe mōi. vt patuit. Ad quar
tū dō. q de deo qd ē: ē oio ignotū: qz pfectōes qs ibi i
telligim? mō affirmatiuo nō sūt ibi vt eas itelligim?
nec eas vt eadē cū nā itelligim?: vñ ibidē dñt: aut q
cūqz at dicim? i deo affirmatiue nō nāz ipsius. sz ea
q sunt circa nām eius ondunt. 7 si. n. bonū: 7 si iustu
7 si sapiēs. 7 si quodcūqz dixeris: nō nāz dicitis de: sz
ea q sunt circa nām: ex quo p3 q nō negat huiusmōi
perfectiōes eē in deo: sed negat modū apprehēsi
ōis noster eē incōpactū: qd cōcessimus.

¶ Secūdo querit: vtrū nā dei de deo pdice?
in abstracto: vt dicat de? ē deitas. Et vt
q nō: qz sicut humanitas se bz ad boiem
ita deitas se vt habere ad deū: sz hō nō ē
sua hūanitas: gzc. Preterea: si de? ē deitas ea q ve
rificant de deo verificabūt de deitate: sz illa ē vera:
deus gñat: gzc ista deitas gñat: qd nō pcedit. Pre
terea semp forma cōparata ad suppositū vt habere
rōnē simpliciōz: sz magis simplex d cōposito nō pdi
cat i abstracto: gzc. In cōtrariū ē: q simplex ē qe
quid bz: 7 iō si de? deitate bz: deus deitas est. Pre
terea: Aug. 7. de tri. c. 5. ondūt: q trinitas ē vna eē
ntiā: sz eēntiā ibi eīdē: q deitas: g deitas de tribus p
sonis predicat. Alterius querit: vtrū plona pre
dicet de eēntiā: 7 vt q nō: qz semp predicatū bz rō
nez forme: sz plona cōparata ad eēntiā nō bz rōnez
forme: gzc. Preterea: semp pdicatu respectū sibi di
cit aliqd in subo: sed huiusmōi nō dicit suppositū re
spectu forme: cū forma dicat eē in supposito: nō sup
positū in forma: gzc. In cōtrariū ē magister ista
q probat p multas auctoritates: q sicut deitas pre
dicat de trib? psonis. ita tres plone pdicant de dei

21
7

ate. Rño. dñ. q̄cā q̄re nā nō p̄dicat̄ de supposito i
 abstractione sumpta: nisi iplicet suppositus: qz nā
 in abstracto bz rōez ptis in reb? creaq̄. 7 pars de to
 to nō p̄dicat̄: pp̄ hoc phs. 4. top. dicit corpus nō eē
 gen? cū b̄ ear rōez ptis. 7 pars predicari nō possit
 genus tñ predicat̄: Qñō aut̄ in reb? creaq̄. nā i abs
 tracto b̄ ear rōne ptis notādū: q̄ totū 7 pars in iclu
 dendo 7 excludēdo tenēt modū oppositū: qz quāto
 aliqd̄ plura icludit tāto magis bz rōnē totius. 7 quā
 to paucoza: tāto magis rōnē ptis: in excludēdo aut̄
 eōverso: qz quāto aliqd̄ paucoza excludit: tāto ma
 gis bz rōnez totius: 7 quāto plura magis rōnē ptis.
 Hoc visō sciēdū. q̄ suppositū siue res nē duplr̄ pōt
 sumi: vno mō sūi acceptione. pbabilē: 7 sub eē hoc.
 Alio mō sūi acceptione simplicē: 7 sub esse cōi: p̄mo
 mō: cōparatū ad nām bz rōnez totius iclusive: qz ali
 q̄ icludit q̄ nō p̄tinēt ad nāz vt eē. 7 p̄ditōes mē: ace
 p̄tū tñ i sua vltimate bz rōnē totū. 7 si n̄ iclusive saltē
 exclusiue: qz dato q̄ suppositū sic acceptū icludit eē
 actuale 7 cōditione mē: nō tñ ea excludit. nā tamē
 in abstractione sumpta talia nō solū icludīt: s̄ et ex
 cludit. Itā m̄ b̄ n̄ iustas q̄ nā bois in abstracto sum
 pra: ē illud quo bō ē hoc: in hoc aut̄ nō solū nō icludīt
 eē 7 cōditiones mē: sed et excludīt. qz p̄ huiusmōi bō
 nō bz q̄ sit bō: 7 ita p̄: qz in reb? creatis semp̄ est alt
 qd̄: qd̄ nō p̄tinēt ad nām: qd̄ aliqd̄ vel icludit suppo
 sitū vel nō excludit semp̄ suppositū bz rōnē totius re
 spectu nē in abstracto. 7 qz pars nō predicat̄ de to
 to: nā in abstracto nō predicat̄ pp̄rie de aliquo crea
 to supposito. Aduertēdū: q̄ nā i abstracto de re
 bus creaq̄ p̄dicetur ipropē nō tñ equalit̄ reperit̄ im
 p̄op̄tas i oibus huiusmōi p̄dicatioib? : 7 ē rō: qz
 tota cā quare huiusmōi p̄dicatio eē nō pōt̄ est: qz ali
 qua sūt in supposito q̄ nō p̄tinēt ad nām. 7 iō quā
 to plura sunt in supposito ip̄tinetia ad nām: tāto p̄
 dicatio ē magis ip̄p̄a. 7 qz in reb? sensibilib? sūt eē
 7 cōditiones mē q̄ ad nāz nō p̄tinēt in reb? intelligibi
 lib? nō sūt cōditiones mē nō est adeo ip̄p̄a: intel
 ligētia ē sua quiditas: sicut ē bō ē sua q̄ditas: 7 pp̄ h
 auicē. cōcessit̄ intelligētia eē suā quiditate: si igit̄ eēt
 aliqd̄ in quo veleset. qd̄ sūi eē: qd̄ haberet in ip̄o nō
 trāiret in s̄ baz eius. tūc illud p̄p̄e eēt sua nā 7 sua
 q̄ditas: huiusmōi aut̄ ē de? : 7 iō. p̄p̄e dicere possum? . q̄
 de? est deitas: 7 de? est sua quiditas. Sed hūc mo
 duz hāc questionē determinat̄ phs. 7. meth. vbi que
 rens vtrū suppositū sit idē cū sua q̄ditate: soluit: q̄ in
 bis q̄ sunt p̄ se idē in bis q̄ sunt p̄ acc̄s: nō i? deus:
 qd̄ est p̄p̄e p̄ se: qz i eonibū ē p̄ acc̄s: potissime est
 sua quiditas cū in conulla sit cōpositio: nec aliqd̄ re
 alr̄ anā distinctū. vñ 7 phs exponit̄ se i ferit? : q̄ ea s̄
 p̄ se: q̄ sūt p̄me s̄be dicēs: p̄mas eē s̄bas in quib? nō ē
 cōpositio: cūi? maxime deus sic sit p̄ma s̄ba: marie
 sit in quo nūbil ē p̄ acc̄s: potissime ē sua quiditas. h
 ē inuit̄ Aug. 5. de tri. c. 2. dicēs: deus maxime ē cō
 tia: 7 ei marie cōpetit̄ eē: qz ei nūbil accidit̄ s̄z q̄ alie
 s̄be accidentia capiūt: p̄z i? q̄ i eonibū est p̄ acc̄s.
 In substātis sensibilib? sūt multa p̄ acc̄s. S̄be in
 tellectuales medio mō se bñt. 7 iō deus pp̄rie ē sua
 deitas. s̄be sensibles: nullo mō sūt sua quiditas. In
 tellectie aut̄ aliquo mō sūt sua q̄ditas: aliquo mō n̄:
 pp̄ qd̄ cōmetatoz aliqñ loquit̄ d̄ eis ac si eēt sua qui
 ditas dicēs. i. s. meth. oia que carent̄ mā itellectua
 li 7 sensibilib? vñ qd̄ est idē cū isto qd̄ dat sūi eē: 7
 q̄ditas 7 eēntia i eis s̄t idēz. In tertio aut̄ de aia dī
 cit: q̄ in oī forma citra formā p̄mā differt quoquo
 mō q̄ditas 7 eēntia. Ad p̄mū dñ. q̄ nō ē s̄le d̄ bñā
 nitate respectu bois. 7 deitate respectu dei vt pa
 tuit. Ad scd̄ dñ. q̄ si de? est deitas: nō v̄z: q̄ si de?
 gnāt: deitas gnāt. nisi p̄dicatio ista cū d̄: deus ē det

tas eēt q̄ iplicatōz suppositū: vt patebit̄ i distinctiōe
 5. ista aut̄ n̄ est talis: s̄ ē p̄ d̄ntate. Ad tertū dñ.
 q̄ forma cōparata ad suppositū bz rōnez simpliciorū
 vel s̄m rez: vel s̄m rōnez: simplicitas aut̄ s̄m rōnez so
 lū: nō tollit̄ p̄dicatōz: 7 huiusmōi ē i p̄posito. Ad
 id q̄ vlt̄erius querebat̄: vtrū p̄sona possit̄ predicari
 de eēntia dñ. q̄ ad p̄sens duplex ē p̄dicatio: for
 malis. 7 p̄ d̄ntatez. p̄ d̄ntatez pōt̄ haberi: qz vt
 bitū est ea in quib? nūbil est p̄ acc̄s: suppositū est idē
 cū sua quiditate: huiusmōi aut̄ est p̄sona dīna: cū sit
 ita simplex: vt eēntia: 7 iō p̄ d̄ntatez p̄dicat̄ p̄sona
 de eēntia: s̄ formalit̄ nō: cū cōparata ad eēntiā non
 habeat rōnez forme. 7 de illo mō p̄dicatōis argue
 bant rōnes. 7 per hoc patet solutio ad obiecta.

Questio

Errō querit̄ vtrū alie p̄fectiones q̄ sunt i
 deo p̄dicent̄ de deo i abstracto. vt dicat̄
 deus ē sua magnitudo sua sapia: 7 huius
 mōi. Et vt q̄ nō: qz de supposito creaq̄ nō
 p̄dicat̄ huiusmōi p̄fectiones: eo q̄ supposita p̄ se exi
 stunt: cū q̄ dīna supposita maxime p̄ se existat huius
 mōi p̄fectiones. (com d̄ quo dicim?) de eis nō p̄
 dicabunt̄. p̄terea: deo. marie cōpetit̄ esse: qz bu
 iusmōi attributa d̄ deo p̄dicabunt̄ vt dñt̄ eē: s̄z sa
 pere 7 scire dñt̄ p̄fectiōes per modū esse sapia scia
 p̄ modū eēntie. i? dicim? deū sapere deū scire nō deū
 eē sapiaz vel sciaz. p̄terea: si talia deo cōpetūt
 marie ei cōpetent̄ p̄ se sumpta vt dicat̄ p̄ se vita p̄ se
 sapia. s̄z s̄m dyoni. ii. de di. no. de? est cā p̄ se vite
 Sed p̄fectiōes cāte n̄ p̄dicat̄ d̄ deo eēntialit̄: s̄ 7c.

In p̄trariuz Aug. 7. de tri. c. 2. vbi ait: q̄ pater 7
 filius sunt vna sapia. vna eēntia. Et phs. 12. meth?
 q̄ ait: q̄ de? est vita: eternus: nobilit̄: 7
 comētatoz q̄ dicit sciaz 7 vitā pp̄rie de deo dicit: qd̄
 nō eēt: nisi ista i abstracto de deo dicerent̄. Rño
 dñ. q̄ p̄fectiones i abstracto n̄ p̄dicari de p̄fectibilit̄
 duplex est cā: vna ē si illā p̄fectionēz n̄ bz i sui pleni
 tudine: s̄ p̄ participationē: 7 qz res create p̄cipiant
 magnitudinē: 7 alias p̄fectiōes n̄ sūt sua magnitudo
 nec sue p̄fectōes: de? aut̄ q̄ magnitudinē 7 alias p̄
 ctōes excellēt p̄haber: 7 n̄ p̄cipiat̄ ē sua magnitu
 do. Istā rōez tāgit Aug. 5. de tri. c. 10. d. In his ḡre
 bus aliud ē magnitudo aliud: qd̄ ab ea magnitudie
 magnū est: 7 p̄sus n̄ hoc est magnitudo: qd̄ magna
 donus: 7 sequit̄ deus aut̄ n̄ ea magnitudie magnus
 ē q̄ n̄ est qd̄ ipe: vt q̄ si particeps eius sit: 7 s̄dit̄ q̄ se
 ip̄o magnus ē: qz ipe ē sua magnitudo. Scda cā eē
 pōt̄: qz qd̄ tales p̄fectōes bz n̄ ē simplex: s̄ multiplex
 7 qz simplex ē qd̄ qd̄ bz multiplex: n̄ et hoc sequit̄: q̄
 p̄fectiōes exntes i multiplici: siue in cōposito in abs
 tracto n̄ p̄dicent̄ de ip̄o. Sed exntes i simplici p̄di
 cētur. Et istā rōez tāgit Aug. 6. de tri. c. 7. vbi vult
 q̄ ois creatura respectu dei sit multiplex: de? aut̄ sim
 plicis sit simplex. 7 iō bz multiplex noiet̄ vt bon? ma
 gn? sapiēs: beat? oia tñ ibi vñ s̄t: 7 qz ibi idē ē ma
 gnitudo: qd̄ sapia 7 bonitas. que sapia. 7 magnitu
 do: q̄ oia s̄z ip̄z s̄t ipe de? : 7 ip̄o vñ s̄t. Tertia ē si bu
 iusmōi attributa s̄t acc̄tia in ip̄o supposito: 7 qz ac
 cidēs nō eēntialit̄ p̄dicat̄ de eo cui? eēt acc̄s. iō ma
 gnū bñs magnitudinē accidētale nō ē sua magnitu
 do: nec bonū bonitas. Istā rōez tāgit Aug. 7. de tri.
 c. 5. vbi dicit: q̄ de? ē i quo nō ē aliqd̄ tāq̄ i s̄bo: 7 q̄
 nephas ē dicere vt ipe subsit̄ sue bonitati. atq̄ sua
 bonitas nō sit s̄ba vel potit̄ eēntia nec ipe de? sit sua
 bonitas: s̄ i illo sit tāq̄ in s̄bo: bonitas ḡ dīna in abs
 tracto de deo p̄dicat̄: qz nō ē acc̄s in illo. Quar
 ta eē pōt̄: qz i supposito ē aliqd̄ qd̄ nō p̄tinēt ad p̄fe
 ctioz. nā sicut dicebat̄: q̄ nā i reb? nō p̄dicabat̄ i
 abstracto: si in eis erat aliqd̄ qd̄ nō p̄tinēt ad nām
 ita p̄fectio aliq̄: vt bonitas i abstracto nō p̄dicat̄ de

supposito: si in eo sit aliqd: qd no sit bonitas: banc rōnem tāgit Aug. 7. de tri. c. 3. dices: qd de no ē aliud qd ipm bonū: ac per hoc sumū bonū sine ipa bonitas qd id ē. Et sic deus sue pfectiōes in abstracto. Primo: qz no hō eas participatiue. Secdo: qz hō eas nō simplici. Tertio: qz nō sunt i eo accētia. Quarto: qz nō ē i eo: qd ad pfectiōz nō ptingat: vel re aliter differat a quacumq; pfectiōe exite i ipō. Ad p mū dō. q pfectiōes create sūt accētia. r iō nō pcedant de suppositū q p se existunt. Sed huiusmodi nō sūt pfectiōes diue. Ad scdm dō: q attributa i abstracto nō sūt aliud qd ipm eē. vñ Aug. 6. d tri. c. 7. magnitudo ē idē: q sapia r bonitas. r hōia ipsuz eē. Ad tertiu dō. q ē equocatio i per se vita. nā per se vita vt idē dyoni. ibidē ait dī duplr vel q formalr res create viuunt: r talis p se vita nō ē deus. sed eius cā: vñ que ē cā oīs vite: r talis per se vita ē deus.

Distictio.
5

Qst hoc queritur: r c. post qd monit magister. questioes de gñatione dina: quā tū adidēritatē r alieratē: h mouer. q. qñ tū ad id: qd ē ibi gignens r genitū: r duo facit. pmo mouet questioes fm q cētia dina possit dici gignēs vel genita. Secdo: vtrū cētia dina sit illud d quo ē gñatio: scda. ibi. (dicit quoz) circa p mū: duo facit: qz pmo mittit questiones tres: r determinat ea sūm alia pte: quarū pma ē: vtrū cētia dina sit genita. scda vtrū sit gignēs. tertia vtrū sit fil gignens r genita. Secdo: de istis questionib; exequit: ibi. (hic aut n) circa: qd duo facit: qz pmo exequit de vna questioe scdo de alijs duab; ibi. (Ita etiā.) circa p mū duo facit: qz pmo determinat veritatē. Secdo ponit instantiā. scda. ibi. (huic aut.) circa p mū duo facit: qz pmo ondit dina cētia nō eē genita a pte r adducit tres rōnes ad hoc. Secdo adducit sile pp rōnē tertiā. ibi. (sili rōe.) circa p mū tria facit: h; q tres rōnes adducit: scda: ibi. (Itē cū deus.) tertia: ibi. (Itē si p) pma rō tal ē: Si dina cētia gñaret a pte refereret ad pte: r eēt qd relatiuū: qd ē incōueniēs cū sit qd absolutū. Scda tal: dina cētia ē p. si p gñaret eā: idē seipsuz gigneret: Tertia talis: p hō eē p dina cētia. si dina cētia gigneret ab ipso: tūc pat hō eret eē p filiū suū. qd ē incōueniēs: qz p nō filio: sed filiū p fect. Tūc sequit illa pars. (sili.) in q istā tertiā rōnē p sile manifestat: qz p non est sapiēs sapia genita: qz tūc sapet filio: r eēt filio: cū fa pe tū sit eē: ita si genuisset cētia suā cū sit p cētia suā eēt filio vel p filiū. Et tria facit pte ista: qz pmo adducit sile: scdo adaptat: ibi. (ita g.) tertio: qd sup posuerat manifestat. ibi. (nā in illa.) Tūc sequit illa pars. (huic aut) i qua adducit instantiā bti: r duo facit. qz pmo adducit instantias pples auctoritates Aug. q dnt p rez genuisse id qd ē ipse: qd super? ē negatū. scdo soluit. d. p genuit qd ē ipse. i. genuit filius q filius ē idē qd ipse. Scda ps: ibi. (ad qd.) Tūc sequit illa pars. (ita.) In q soluit alias duas qstiones. Et duo facit: qz pmo facit qd dictū ē. scdo obuiat determinatiōib; suis. Scda. ibi. (predicū) circa p mū duo facit: qz pmo ondit q cētia nō gignit filiū: qz tūc idē seipsuz gñaret: scdo q nō gignit r gignit: qz tūc sequeret idē qd pns: Qd aut nō sit genita solū onū ē sup 2a. scda ibi. (Ita ē dicim?) Tūc sequit illa ps. (pdeis) In q obuiat. r duo facit: qz pmo obuiat p Aug. scdo p bylariuz. Scda: ibi. (huic vero.) circa p mū duo facit: qz pmo adducit multas auctoritates Aug. q sonāt: q cētia sit d cētia: siue q cētia generet ab cētia. scdo exponit huiusmodi auctoritates. dices: q huiusmodi cēntialia i talibus locutionib; p psonalib; accipiūt: vñ cētia d cētia: idē ē dicē: q fili? qui ē cētia ē de pte q ē cētia. r hō cō

firmat p auctoritates Aug. scda: ibi. (S; si h ita.) tūc sequitur illa pars. (huic vero.) In qua obuiat per bylariuz. r duo facit: quia pmo obuiat adducendo multas auctoritates bylariū quas in fine lectionis exponemus. secundo dat intelligentiam auctoritatum: scda: ibi. (Sed quia?) quam intelligentiā p eundē bylariū: cōfirmat. Tūc sequit illa pars: (dicit) i qua ondit de quo sit gñatio filij: r duo facit qz pmo ondit: q ē de sba pris. Secdo: q nō est de nihilo. Scda: ibi. (ondit quoz) circa p mū duo facit: qz pmo adducit multas auctoritates q dnt filius eē de pris sba. scdo dicitōz dat intelligentiā recolligens in breui pdicta: secunda: ibi. (bis vberis.) r tria facit: qz pmo ex pcedit ondit filij genitū d sba pris: r inuit dubitatōnē: qz per verba dictaz auctoritatū vñ haberi q cētia sit genita. scdo ondit illa verba referēda eē ad sbalitatē pris r filij. tertio cōcludit: q sicut filius nō ē de aliqua mā: nec ex nihilo sed eiusdē nē cū pte: sic r spūs. s. scda. ibi. (vberem ter.) tertia: ibi. (idē q.) Tūc sequitur illa pars (ondit.) In q ondit filij nō eē ex nihilo: r duo facit: pmo ondit hoc p auctoritatē pmissā. r cōfirmat p bylariū. scdo qdā pbita exponit: scda: ibi. (ex qd se su.) r tria facit: qz pmo ondit qdō intelligēdū sit p genitū id qd ē ipse: qz hoc dicitū est rōne sbalitatē: qz est filij pris q ē sba eadē cū sba filij. 3o manifestat istā cōsbalitatē r cōcludit qz bitudinem hōat cētia ad psonas: scda: ibi. (Similr expone.) tertia: ibi. (r hic sensus.) circa qd duo facit: qz pmo ondit cētia dina nō hōer rōnē mālīs pncipiū respectu psonaz: qz nō dnt tres psonē eē ex vna cētia: s dicim? eas esse vna cētia: vel eiusdē cētie pp qd expressit? b; filij eē cōsbalē p f. Secdo rōe huius sbalitatē quā hō filij ad p rez: dicit huiusmodi filij eē vni genitū nā: qz alij sunt filij per adoptionem. Scda. ibi. (Inde affi.) r in hoc terminat finia lectionis r distinctionis.

Di
I

In ista distin. duo iuestigat magr circa generationis. pmo vtrū attribuatur gñatio terminus cēntialib;. Secdo qd ē illud de quo ē gñatio filij. Et iō duo querem. pmo d cōparatiōe gñatiōis ad cēntialia. Secdo d cōparatiōe ad illud d quo ē gñatio. Circa p mū querim? duo pmo de cōparatiōe generationis ad cēntialia incōcreto. Secdo de comparatiōe ipsius ad essentia lia in abstracto.

Circa p mū qrit. vtrū gñare magis pprie dūeni at deo qd ē mū? cēntial i cōcreto qd p p r qd qd relatiue dcm. Et vt: q ista sit magis ppria: de gñat qd p gñat. dicim? n. q edificator edificat: ē magis ppa qd music? edificat: eo q i edificator dnt aliqd itelligi oforme edificio: qd nō datur itelligi i musicor. Ita et ista est ppa: calidū calefacit: qz i calido desiggnat aliqd i quo calefaci assilat calefaciēt: semp p pponēs denotātes actiōz vl passiōz dnt ppe: eo q agēs noiat talr q i eo dat itelligi id i quo actū assimilat agēt: cū i fili? nō affilet gignēt i pmitate: s; i deitatem magis ē ppa ista: de gñat: q ista: p gñat. pte sca: relōn vñ eē p m act? g relatiuū nō erit illd cū tribuet actio: qz si calor nō eēt p m calefaciēdi: calido nō attribueret calefacēdi: cū g pmitas nō sit p m gñatiōis s; deitas: siue nā dina: qz virtutē nō sit gñatio iurta illud dām. gñatiōe op? nē: nō attribuet gñare p r: sed dō g magis ppe dī de gñat qd p r. In dūz ē magister. 4. di. q ait istā eē verā r cōcedēda: de deū gē nūit: qz de p deū filij genuit. S; pp qd vni quodc; tale illud magis. si ista g cōcedit: de deūz genuit: qz p r filij genuit: magis ē ista ppa. p r filij genuit qd: de us deū. Alter? qrit: dato q ista nō sit adeo ppa: de us deū genuit: qrit. vtrū sit cōcedēda: r vt q nō: qz magr i bodierna distictōe dicit p rez nō g: nūisse cēntia

qz tunc eentia diceret relative: cuius de? si dicat rela
 tive dedit d3: q de? deū genuit. Preterea arguit
 idē q si p gñaret eentia: idē gñaret seipz: qz p ē eēn
 tia: cui n sit dare plures deos. s. generas r genituf
 sint vn? de? nō d3 concedi: q deus genuit deum: qz
 idē seipz gñaret. Preterea arguit idē magister. q
 de? p ē dina eentia. id eā nō genuit. qz eēt genita.
 cū igit de? sit se ipso: qz deitas q est: ē ipse de?. vbi
 tū ē. nō d3 dedit q de? deū genuit. qz gignēs eēt
 genito. In otrariū ē: qd magister dicit i lra. 4. di.
 q de? deū genuit. Rñō: d3 q si volumus videre
 vtrū gñare cōpetat deo pprie. vel quō: d3 nos vide
 re qno i istis inferiorib? gñatio bz eē. o3. eniz p ea q
 scātur aspiciere dei iustitilia. ptopē qd notandū. q
 gñare actū iportat: v? aliqd p modū act?. In actio
 ne vno ē considerare ad pñs: agēs cū attribuit actio
 z illud qd ē rō actiōis. quō at bec accipiūt. Moran
 dū q forma q ē pncipiū act? duplr cōsiderari pōt.
 Vno mō fm se: siue fm rōnē qd dicit. z sic ē eadē i oī
 bus bñtibz eā. r id videm? q omniū bñtibz vnam
 formā ē vna diffinitio. h3 q eōicat i forma illa. Se
 cūdo mō pōt cōsiderari forma fm eē qd bz. z tūc cū
 nulla forma sit suū eē: loquēdo de formis creatis: d
 qbus nūc fmone suscepim? i nullis bñtib? aliquam
 formā reperit vna forma fm eē. Mā cū eē bñtib? for
 me pprie sit supposito: nō ē intelligibile q sint aliqua
 supposita plura cōciantia i vna forma: qn habeāt
 plura eē: r id si fm eē forma cōsiderat: sp plurificat
 i plurib?: z fm istas duas acceptōes forme. sumit
 id qd est rō agēdi. z id cui attribuit actio: qz h cōsi
 deram? formā fm se sic ē rō agēdi. qz rō agēdi sumi
 tur i eo q actū assimilaf agēti. actū at agēti assimi
 lat i eo q sibi vniū: qz ipsa similitudo qdaz vnitās ē
 vt pōt haberi ex p. lo. z ex pho. 5. metba. Mō vniū
 at actū agēti. siue pductū. pductū fm formā cōside
 rat az qntū ad eē. qz isto mō semp ē ibi distinctio. vt
 dictū ē. Sz vniū ei p formā i se acceptā. siue fm rō
 nez qd dicitis ei?. qz sic ē vna i oīb? bñtib? eā p se lo
 quēdo. z id ipa forma ē rō agēdi. z sic rō agēdi sumi
 tur ex forma: ita attributio actiōis sumit ex eē: r id
 dicim? q sic res se bz ad eē ita se bz ad agē: z qz eē
 p se cōpetit supposito. nē at cōpetit eē ex eo qd ē in
 supposito: actio attribuit supposito: rō tñ agēdi ē for
 ma. Et h3 istū modū loqē pbs i p de aia. vbi dicit q
 aia nō intelligit: s hō p aiaz: illo mō loqē ang. is. 8 tri.
 c. 22. q mēoria nō meminit: nec itelligētia itelligit.
 s hō p mēoria z itelligētia meminit r itelligit. Si
 so q rōe eē ē attributio act?: rōe forme sumit ratio
 agēdi. Sciēdū: q ista nō sē eā p se. Mā q rō agēdi ex
 forma sumat ē p se directe: qz illd pncipalitē r ratio
 agēdi: qd pncipalr ab agēte itēdit: qz agēs p se z
 directe itēdit assilare sibi passū. assilatio at est qdā
 vnitās. ista vnitās ē i forma nō i eē. id ex forma su
 miū rō agēdi. Ista ē vnitās i forma nō ē i forma h3
 eē: s magis h3 rōz qd dicit. id ex forme qd dicitate sumit
 rō agēdi: s q ex eē sumat attributio act?. h nō ē dire
 cte: nisi ex eē seqt distinctio: loquēdo d actib? q re q
 rnt reale distinctōz: qz i talib? illd cui attribuit actio
 ē distinctū ab eo cui attribuit pati. Cū igit gñare di
 cat actiōz: rō actiōis sumet ex forma siue ex nā rel:
 ipa tñ actio siue gñare sumet ex distinctōe. z ista est
 snia dām. q cū p l. c. 8. dixit: gñatio ē op? nē: i q oī
 dit rōz gñatiōis ex nā eē supra. postea. 3. li. c. 34. di
 xit: nā cēt gignēt z genitū: i q apparz qz gñatio attri
 buit bypostasi nē. qz bypostasi gignēs h3 eē disti
 ctū: ab bypostasi genita: nō nā gignētis a nā genitū
 Cū q rō gñandi ē illud i q gignēs assimilaf genito
 tū nō gñat. nisi: qd h3 eē distinctū a genito. Si hoc
 ad dina: remota i qfectōe trāfferre volum? dicem?

qz rō gñandi possit ibi eē aliqd absolutū: vt puta
 nā. qz virtute nē: sit gñatio: gñare tñ nō dī i diuinis
 ppe z dir ecte. nisi aliqd relatiū. qz distinctio ibi nō
 ē nisi p relata. z attributio act? ex distinctōe bz eē. z
 id: p gñat: est magis ppria. qz de? gñat. qz relatio
 directe iportat noie pñs: nō tñ noie dei. Ad pzi
 mū dīcēdū q rō illa arguit qntū ad id qd ē rō agē
 di. nō quātū ad id: cui attribuit act?. z qstio eē co
 cui act? attribuit: qz gñare nō dī qd ē rō agēdi. s id
 cui act? attribuit. sicut nō dicit calor calefacere. s
 ignis. Ad secūduz dīcēdū qz relatio nō sit rō
 gñandi. relatiūz tamē ē illud cui gñare attribuit.
 Ad illud aut q vltēr? querit. vtrū sit vera: deus
 gñat. d3 q. nisi de? supponeret p aliquo relatiū nō
 eēt vera. deus generat. Sed quia trahitur ad sup
 ponendū p patre cum cuncta fm suum modum
 significādi possint trahi ad supponēdū p psonis ve
 ra ē: deus gñat: in quātū iplicat suppositū pñs. vel
 supponit p eo. z ex hoc apparet magis solutio pme
 q. q magis ē ppa. p gñat qz de?. cūz bec: deus ge
 nerat: nō sit vera: nisi i quātū de? stat p supposito pa
 tris. Ad pñm d3. qz de? de sui significatōe nō di
 cat qd relatiue: pōt tñ supponē p relatiū qd de suo
 mō significādi nō h3 eentia. Ad secūduz d3: q
 eentia de suo modo significādi nō trahit ad sup
 ponēdū p aliquo supposito distincto: vt trahit de?
 rōe cōcretionis quaz iportat. Ad tertū d3: q nō
 sequit q pat sit filio. s de? deū genuit: qz h3 sit eadē
 deitas patris z filij: nō ē eadē persona: z deus h3
 deitatem significet: supponit tñ p persona ratione
 adiuncti: cum dicit: deus deum genuit.

Questio
 2

Qstea quer it de cōpariōe gñationis ad
 eentia i abstracto. Et circa hoc querū
 tur duo. Prio: vtrū eentia gñet. Secūdo
 vtrū sit gñatiōis termin? Circa pñm
 qrun? tria. Prio: vtrū essentia generet. Secūdo da
 to q nō: que sit cā falsitatis huius. Tertio: rōne
 manifestatiōis dictoz: querit vtrū i bis in quibus
 natura p dicit in abstractiōe possit aliqs actus cō
 petere supposito qui nō cōpetat nature.

Ad pñm sic pcedit. videt q ista sit vera: essen
 tia gñat. qz fm aug. is. de tri. c. 7. fil? dī sapiē
 tia de sapiētia. Et eodē libro. c. is. vult q filius di
 cat: visio d visione. scia de scia. essentia de eentia.
 Sz hoc non eēt: nisi scia gñaret sciaz: z eentia eēn
 tiam. Sz. Preterea: si alicui nature non competet
 agere: hoc ē: qz illa nā non est suū esse. r qz cui non
 competit per se esse: non competit per se agere: cūz
 igit nā dina sit suū esse: ei per se z directe compe
 tet agē. s generare dicit actionem quandam: Sz.
 Preterea: qd est pat: est res gñans. essentia est
 p. s essentia est res gñans: s qd ē res gñans gñat:
 Sz. In dñū est. qz gñans z genitū: qz vniū i
 forma sunt vniū i noie. s si essentia gñat: gñabit eēn
 tiam: s vel seipzaz vel aliam. Seipzā nō: quia vt
 scribit p de tri. c. i. Nulla enim res ē q seipzā gni
 gnat vt sit. Alia nō: qz i deo nō ē pluralitas eentia
 rū. Rñō: dīcēdū q ad hoc sic se pōdet: q i crea
 turis ipa nā exns i supposito nō est oīno idē ipsi sup
 posito: z differt ab eē qd bz i ipso. z id ita ē rō agēdi
 qd nō agit. In diuinis aut etiā agere cōpetit ipsi na
 ture: vt possum? vere dicere eentia creat: eentia cō
 seruat: solū at i bis i qb? eentia a supposito distigui
 tur nō vera attributio ad eentia: z qz eentia z sup
 positū distinguunt penes absolutū z respectiū: ea
 q cōpetit supposito rōne respectus essentie nō pnt
 attribui: z id gñare i spirare: nō vere dicunt de eēn
 tia. Sz istud nō videt sufficere dictū. Mā qn aliqd
 p dicit de aliq: ē ea q cōpetit i eo qd a p dicato
 distinguū cōpetit p dicator: h nō adeo pprie. Mā

cū dicimus edificator ē musicus: lz musicus ab edifi-
 ficatore distinguitur in eo quod edificatoria ē edifi-
 ficare musicus autē cantare. possumus tñ cedere
 q musicus edificat. Ita ex pre ista cōcedet q eēntia
 gnaret: lz nō iquātū eēntia: qd tñ nō cedit. Et ppē
 bō vident: nō q sit cā qre: q veniūt sbo nō veniunt p
 dicato. Et iō aduertēdū: q ea q veniūt sbo vel di-
 cūt qd rōis: vel dicūt qd rei. si dicūt qd rōis, put a p
 dicato distinguit ipz sbo: nūqz p dicato veniūt. Et
 appello qd rōis: ea q significat bitudine tmoz: vl
 scdas itentioes vel reduplicatoz: qz oia ista vident
 tur remore fundari sup rē. Quātū ad pmiū modū cū
 dico bō ē musicus: nō valet bō ē substatūū: q musicus
 ē substatūū. Mā ille ē qdā modus se hndi i q distū
 guit bō a musico: nec valet cū dico bō ē p: homo ē
 qd absolutū. q p ē qd absolutū. Mā absolutū rē
 spectūū sūt quātū ad aliqd qdā bitudines tmoz.
 Quātū ad secundū modū nō valet: bō ē sba: bō est
 spēs. q sba est spēs. nā spēs r gen? secundā itentioz
 noiant. Quātū ad tertiu nō valet: triangulus cū re-
 duplicatōe sui bz tres: triāgū? ē figura: q figura cū
 reduplicatōe sui bz tres: r sic istis trib? mōis qd ue-
 niūt sbo i istis inferiorib? remouent a p dicato. Ita
 r i dūis: vñ nō valet: p est de? p est relatiuum: q
 r de?: r bō quātū ad pmiū modū. nec valz. p ē eēn-
 tia. p ē icōicabile qd. q r essentia. Mā icōicabile
 r icōicabile scdas itentioes ipoztāt: sic vlez idini-
 dūis. r hoc quātū ad scds. Quātū ad tertiu nō va-
 let. p est p? qz gnāt. p est de?. q de? est de? qz gnāt
 oēs at istū modū ad res rōis reduci pnt. Cā at qre
 res rōis q cōpetūt sbo. vt est a p dicato distinctum. p
 dicato nō cōpetunt esse pōt. qz ea q cōpetunt sbo. p
 ut a p dicato distinguit. si cōpetunt p dicato bō nō est
 nisi iquātūz p dicatūz suppositūz iplicat. Sz quātū
 cūqz sit iplicatio sbi in p dicato sp p dicatū remanet
 distinctū a sbo s m rōz. r iō cor q ex pte rōis se tenēt
 non est cōicatio sbi ad p dicatū. Si at videram? ea
 noia q dicunt qd rei. si cōpetunt sbo vtz cōpetāt p
 dicato: per se nūqz cōpetunt. cum sint talia i qb? s bz
 a p dicato distinguit. p accēs at cōpetere pnt. Māz
 cū musicus p dicat d edificatorē: pōt esse vera q mu-
 sicus edificat. per accēs tñ iquātūz i musico iplicat
 edificator. Sz si ista esset bona p dicatio edificator
 est musica edificare non competeret musice: nec p
 se nec per accēs. per se non: qz musica i hoc distū
 guitur ab edificatore i edificatore. per accēs non.
 qz cū nā i abstractiōe p dicat: nō iplicat suppositū.
 Ita eētia i dūis suo mō. nā cūz dico p ē de?. bñ
 sequitur q de? gnāt: qz p gnāt. Sz hoc nō ē iquātūm
 de?: s iquātū iplicat illud suppositū qd ē p: vey qz i
 deo ē tāta simplicitas q nō solū p dicat. nā d suppo-
 sito icōicatio: s ē i abstracto. iō in bis i qb? nō distū-
 guit nā a supposito ē vera attributio eēntie: dicen-
 do p creat: q eēntia creat: ea at i qb? distinguit: nō
 vere attribunt eēntie. Et iō v3 nō: p gnāt: q eēn-
 tia. Mā p se vera nō ē: cū i hoc distinguit ab eēntia.
 p accides vero nō verificat: qz cū dico p ē eēntia:
 illa p dicatio nō ē formalis: s ē p idētitatē. r iō nō ipli-
 cat suppositū rōe cui? q cōpetūt supposito p accidēs
 attribunt p dicato: vel nō adeo p pte: qz forte predi-
 catioes p accides dubitaret aliqz ad dīna trāsire.
 dicēdo q nō sūt ibi aliqz p dicatioes p se: aliqz p ac-
 cidēs. Sz aliqz sūt iproprie: aliqz min? p pte: s cūz de
 re pstat nō ē curādū de verbis: p zita qz: q ista nō so-
 lū ē ipropriā: s ē falsā: eēntia gnāt. Ad pmiū dō:
 q sci ppē hereticos aliqz loquebant magis expse
 qz opozteret. r iō cū inueniūt b mōi. p pdes: eēntia d
 eēntia: nā de nā: exponēde sūt: r sunt referēde ad
 suppositū: nō itelligēde de de eēntia i se. r iō cōif dē

q auctes scōz sūt exponēde: nō extēdēde. Ad se-
 cū dū dō: q illa ppō valet i actib? eēntialib?: s nō in
 notionalib?: qz nā dīna r eēntia nō dāt pfi q sit p:
 s q sit de? formalis loquēdo. Ad tertiu dō: q cūz
 dē eēntia ē p: si p tenet ibi s b stātie: vera ē: si adie-
 ctine non. Silt dō de lyres gnans. nā cū hoc qd di-
 co res si refert psonā pīs vera ē. si essentia falsa: r
 accipiēdo eā i sensu vō nūqz cludit in conueniens
 Cūdo qrit: q sit cā falsitatē b? essentia
 gnāt: vtz dīa eēntie ad psonā: vl i dīa.
 Et v3 q dīa: qz si nulla esset dīa in eēn-
 tiā r psonā nec rei nec rōis: tunc sic ista
 esset vera psona gnāt: ita r ista: essentia gnāt. est q
 dīa cā. pteca: eā i qb? nō distinguit a natura
 suppositūz. pnt attribui supposito r nē. qz bñ valet
 p gubernat. q essentia gubernat. s nō valz p gnāt
 q essentia. qz i gubernatiōe nō distinguit suppositūz
 a nā. i gnatiōe distinguit rōe relatiōis iplicare. q dīa
 est tota cā falsitatē. pteca. si nō valet. p gnāt
 eēntia ē p: q eēntia gnāt. hoc ē qz cōmittit ibi falla-
 tia accidēt. accidit enī pfi i quātū gnāt q sic eēntia
 s ē p se q sit suppositū. Sz i fallatia accidēt s3 p h3
 i li. clēboz. variat mediū q variatio quādā dīa z
 ipoztat: q dīa ē cā. In dīa ē: qz i creaturis i q?
 b? nā distinguit a supposito repim? nāz i abstractiōe
 nō p dicari: r qz iplicat suppositū ibi p dicata. o3
 ea q sunt ibi attributa supposito nō cōpetere: put
 p dicat de ipso. si tñ illa attributa sūt qd rei. vñ
 bñ valet for. gnāt: q bō gnāt. s si humanitas posset
 p dicari de for: nō valeret. for. gnāt: q gnāt huma-
 nitas. Aldem? q: q i qb? nā distinguit a supposito: q
 cōpetūt supposito cōpetūt p dicato. In qb? nō di-
 stinguit nō. si qz gnāt cōpetit pfi: r nō competit
 eēntie idētitatē pīs ad eēntia erit cā r nō distin-
 ctio. Rñor dō: qd refert qre: qre nō possum? sic
 iferre: p gnāt: eēntia ē p: q eēntia gnāt: r qre q
 ē cā: qre gnatiō nō attribuit eēntie. Mā q nō pos-
 sit fieri illatio magis ē cā idētia q dīa. nāz si eēt ibi
 tāta dīa in supposito dīnū r nāz: sicut eēt sup-
 positū creatū r nāz creatā: nā ibi nō p dicaret ni-
 si vno mō. s i cōrectiōe: r ip icaret suppositū: r
 ita posset sp de ea iferrī gnare: sicut ifertur de hoc
 noie de? s ppē nūqz idētitatē repit ibi ali? modū
 p dicat: rōe q ea cōpetit supposito si ē necessari-
 um cōpetere nature. r iō ipedit illatio: qz quātū ad
 iplicatiōē nō sūt talia p dicata: qia subiecta pze-
 miserint: cū p dicatioes ille sūt p idētitatē: r non
 formales r iplicantes suppositū. r ita quātū ad il-
 lationē pōt cedi q i dīa sit cā. Sz si nō ē. q. de illa
 tiōe: s de attributiōe: tūc distinguedū ē: qz eēntie du-
 plicat pōt attribui gnatiō. Vno mō p cōparatiōē ad
 psonā gignētē: vt put ē idē pfi cōpeteret sibi gna-
 tio: vt pfi cōpetit. Alio mō posset cogari ad perso-
 nā genitā: vt diceret eēntia gnare: qz ē illud a q. p.
 gredit fil? Quātū ad pmiū modū dīa ē cā: qz si nō
 differret eēntia a pte: necre: nec rōne: tūc nō ē da-
 re cāz: qre gnare cōpctēt patri r nō essentia: Quāt-
 tū at ad scdm ē cā indīa: qz nō ē dīa in essentia z
 r filium: querequitur inē gignentem r genitū. vñ
 gnare essentia nō pōt attribui. Ad pmiū dīcū-
 dum: q arguit. put eēntia cōparat ad personam
 gignētēz. r hoc mō ccedēdū ē q differētia ē causa.
 Ad scds. dō. q ēt ibi ē cōparatio ad psonā gignētē:
 r quātū ad modū illū differētia ē cā. vt patuit. Ad
 tertiu. dicēdū. q si ē ibi fallatia accidēt hoc ē i quā-
 tū eēntia cōparata ad genitū differt s m rōnez. a q
 gignēs differt reali. r iō differētia real quā nō bz
 essentia a genito est cā. qre gnare nō attribuit essen-
 tie: r ideo argumentū magis deberet arguere q in

officium

20

oia esset ea q̄ oia. q̄ d̄ cōcedendū esset quāntū ad istū modū. Ad illū d̄ cōtrariū dicēdū. q̄ arguit solū q̄ idia nature ad suppositū est ea: q̄re ea q̄ competit supposito nō insuperuntur d̄ natura. z q̄ idia impediatur illationem: iā cōcessimus.

Q6
1

Erro querit: vtz i bis i q̄ nā i abstra-
ctione p̄dicat de supposito: opossit aliq̄s
act⁹ absolut⁹ cōpetere supposito q̄ nō cō-
petat nature: accipiēdo naturā q̄ vl dar
supposito eē simplr: vel facit cōpositionē realē cūz
tali nā: z sumēdo actū q̄ fm talē nāz supposito cōne-
nit. Et videt q̄ sic: qz fm auicē. z fm cōmen. in. s.
metb. Intelligētia e sua q̄ditas: z tñ actus q̄ cōpe-
tūt intelligētie: nō cōpetūt nature ei⁹: qd̄ iō ē: qz na-
tura intelligētie nō ē eē actuale ipius. z iō cū nō com-
petat ei eē: nō cōpetat ei agere: s̄z solū poterit eē rō
agēdi. **Prætea:** fm p̄hm. 7. metb. q̄ditates s̄ba-
rū nō hnt aliqd̄ p̄ additamēta. q̄cqd̄ ḡponit in diffi-
nitōe ipaz p̄tinet ad naturā: s̄ p̄tes diffinitōis p̄ se
in p̄mo nō p̄dicant de diffinitō: igit ipa natura rei
p̄dicabit de re: z tñ actiōes q̄ cōpetūt rei: nō attri-
buunt nature. **Prætea:** distinguit auicē. for mā
ptis z formā totū: s̄ forma siue natura totū: d̄ b̄ua
nitas: s̄ totū pōt p̄dicari de toto: ḡ humanitas p̄di-
cabit de boie: z tamen actiōes cōpetētes homini
nō attri buunt h̄uanitati. **Prætea.** in. 7. metb.
scribit. q̄ i bis q̄ sūt p̄ se: idē ē suppositū z sua quidi-
tas. Sz idē p̄dicat d̄ se ipso. ḡ humanitas p̄dicabi-
tur de boie: cum bō sit qd̄ p̄ se. qz s̄ba. ḡ zc. In cō-
trariū ē: qz solū i diuis: vt bituz ē nā i abstractio-
ne p̄dicat de supposito. z tñ ois actus absolut⁹ cō-
petēs supposito: cōpetit z nature: si igit nō est dare
alicui talē p̄dicationē: z ibi bz veritate qd̄ dicitur ē:
simplicit̄ p̄positio cōcedi d̄z. **Prætea** si aliq̄s act⁹
absolut⁹ cōpeteret supposito. q̄ nō cōpeteret natu-
re: tunc suppositus realis distingueret a nā. si talis
b⁹ nā i abstractiōe nō p̄dicatur de supposito. ḡ zc.
Itēno dicēdū q̄ i ois supposito i quo reperit aliqd̄
p̄ accidēs: ois q̄ ibi sit diuersitas nāuz: cūz nā acci-
dētis sit alia a nā s̄be. z uertit q̄ vbi cūq̄ reperit
diuersitas nāuz: repit ibi aliqd̄ p̄ accidēs. qz p̄ vnā
naturā aliqd̄ bz eē simplicit̄. cū p̄ idēz aliqd̄ beat eē
z vnū eē: z b⁹ intelligēdū ē: siue ex illis duab⁹ natu-
rā cōstet nā tertia: vt ex nā aie z corpōis p̄stet h̄uani-
tas siue nō: vt ex natura z corpōis existit aggrega-
tū absq̄ p̄latiōe nature tertie. i oib⁹ aut talib⁹ rōe
diuersitas naturez repit aliqd̄ p̄ accidēs: s̄ alit̄ z
alit̄: qz quātū ad p̄mū moduz repit p̄ accidēs: eo q̄
ex tali p̄latiōe sequunt aliq̄ q̄ vergūt i naturā acci-
dētis vt eē: z additiōes matric. Quātū ad secūdū
ē ibi aliqd̄ p̄ accidēs: qz vnā illaz naturaz ē acci-
dēs: z b⁹ intelligēdū ē vbi diuersitas naturaz cōpōz
facit i supposito. p̄t by postafiz verbi q̄. ppzic nō ē
cōposita: s̄z i ea sit pluralitas naturaz: q̄nis eā cō-
positā asserat dam. 3. li. c. 32. tñ z i ipo r̄ponō falsifi-
cat̄ regula. s̄. q̄ q̄n natura videt i abstractiōe d̄ sup-
posito nullus act⁹ absolut⁹ cōpetat supposito aliqd̄
cōpetit nature si bñ aduertim⁹ quātū ad attributio-
nē actionū. loquendo mō q̄ dixim⁹: qz ibi vnā natu-
ra p̄dicat i abstractiōe vt deitas. alia nō: vt huma-
nitas. **Rorsū** deitas dabat illi supposito eē simpli-
cit̄. h̄uanitas at̄ nec dabat eē simplr: nec realē cō-
positiōz faciebat i illa. z iō act⁹ absoluti q̄ cōpetunt
r̄porōne diteat̄. deitati attribuunt: s̄ q̄ cōpetūt ei
rōe h̄uanitat̄ humanitati non attribuunt. vñ nō d̄r
humanitas passia. s̄z bō ille passus fuerit: vt innuit
dam. 3. li. c. 4. **Uiso** igit quō ad diuersitatē natu-
raz sequitur aliqd̄ p̄ accidēs z eō uer so: p̄z solo. q.
qz vt sup dictū fuit. In bis q̄ sūt p̄ accidēs natura

nō p̄dicat d̄ supposito i abstractiōe. cū igit repiat
p̄ accidēs: vbi repit pluralitas naturaz cōpōz faci-
ens: nō repiet q̄ natura p̄dicet i abstractiōe: nisi i
supposito vbi repit vnā natura: nisi solū i ipo vbi ē
nō falsificat̄ regula. Si igit aliq̄s actus cōpeteret
supposito absolutus q̄ nō cōpeteret nē oporteret q̄
aliq̄ alia natura iesset supposito: rōe cui⁹ ille act⁹ cō-
petet supposito: pnt distinguit ab illa natura: verbi
grā. si musica p̄dicaret de edificatore in abstractio-
ne: edificare nō cōpeteret musice. qz in edificato-
re intelligitur ars edificandi. ratione cuius edifica-
re competit edificatori: z quia ipsa ars edifican-
di est alia natura a natura musice: accipiēdo na-
turā large. put se extendit ad oē qd̄. sequitur: qz p̄-
pter istā naturā distinguit edificator a musica qd̄
edificare nō cōpeteret musice. Sic ex pte ista: qz
si sage vl aliq̄s ali⁹ act⁹ absolut⁹ cōpetet supposito
vino z nō cōpeteret eēntie oportet q̄ sapia eēt alia
ab eēntia: z ita nō possum⁹ ibi ponē aliq̄e actū abso-
lutū cōpetere supposito q̄ nō cōpetat eēntie: nisi i di-
uinit̄ sit diuersitas naturaz: z aliqd̄ p̄ accidēs: z si
sit nā nō p̄dicaret i abstractiōe: cui⁹ d̄zū sup p̄bani-
m⁹. **Dicam⁹ igit q̄ oia sūt ibi mō simplici.** iō ang.
15. de tri. c. 14. ait q̄ aut ē scia deie ipa sapia: q̄ aut ē
sapia: ipa ē eēntia siue s̄ba: qz i illi⁹ nature simplici-
tatez mirabili. nō est aliud sage q̄ esse: s̄ q̄ ē sapere
hoc ē z eē: z ita rōne siue simplicitat̄ z vnitat̄ na-
ture: ois act⁹ absolut⁹ cōpetens supposito cōpetit z
nature. z qz solū i deo hoc bz veritate q̄ nā p̄dicat
i abstractiōe de supposito. vlr possum⁹ concedere
ppōnē illā marie: cū rō p̄dicati iplicez in s̄bo: z ita
p̄z q̄ dicere nāz i abstractiōe p̄dicari de supposito
z cōpetere aliq̄e actū supposito p̄ se loquēdo q̄ non
cōpetit nature: ē dicere opposituz i adiecto: nō igit
dicta ppō solū ē vera: s̄ est p̄ se vt patuit p̄ iā dicta.

Ad p̄mū dicēdū: q̄ nā angeli nō ppzic p̄dicat in
abstractiōe de supposito: s̄ p̄ respectū quēdā: vt pa-
tuit. **Ad secūdū dicēdū:** q̄ lz p̄tes diffinitōis que
dicūt nāz rei p̄dicent p̄ se de supposito. non tñ p̄di-
cant i abstractiōe: qz modus dicēdi p̄ se nō opponi-
tur mō p̄dicādi i cōstructione: sed mō p̄dicādi p̄ acci-
dēs. **Ad tertū dicēdū:** q̄ forma q̄ dicit totū: vt hu-
manitas accepta i abstractiōe bz rōne ptis respec-
tu suppositi: qz nō icludit eē: s̄z habeat rōne totius
respectu ptū nē: z iō non p̄dicat i abstractiōe: vt
dicebat̄. **Ad q̄rtū d̄:** q̄ si suppositū d̄z esse idem
cū sua q̄ditate d̄z eē p̄ se: nō solū q̄ nō sit i alio: s̄ q̄ in
eō nō sit aliqd̄ p̄ accidēs: quē it̄ lectū innuit p̄hs in
eodē. 7. metb. z boenō ē i substātuz creat̄: in quib⁹
repi aliqd̄ p̄ accidēs: vt saltem esse.

Q̄sta querit: vtz eēntia possit eē ḡnatio
nis termin⁹. z videt q̄ nō: qz termin⁹ in
ḡnatiōe distinguit a ḡnante. Sz eēntia nō
distinguit a p̄te. ḡ zc. **Prætea:** termi-
ni ḡnatiōis assignātur eē z nō eē: z nō eē ē p̄m⁹ ter-
min⁹: vt pōt patere ex p̄bo. 5. p̄bi. s̄ in diuis nō pōt
eē iste termin⁹ ḡnatiōis q̄ nō eē: s̄ ille ē p̄m⁹ termi-
nus. Sz vbi nō ē dare p̄mū terminū: nō est dare ali-
quē terminū. ḡ zc. **Prætea:** termin⁹ ḡnatiōis saltē
ḡnatur p̄ accidēs. diua essentia nec ḡnatur p̄ se: nec
p̄ accidēs. ḡ zc. **Prætea:** vbi ē dare terminū: ibi ē
dare ideterminatū. qz termini z p̄fectiōes sūt coz-
q̄ de se ip̄fecta z ideterminata sūt. Sz i diuis nihil
ē tale. ḡ zc. **In d̄zū ē:** qz sicut se bz alteratio ad
q̄litate: sic se bz ḡnatio ad s̄baz. s̄ sp̄ termin⁹ altera-
tiōis ē q̄litas: ḡ z ḡnatiōis s̄ba. si igitur i diuis ē ḡ-
neratio ad s̄baz terminabitur: s̄ in diuis s̄ba nō ē ni-
si essentia. vt dicitur. 7. de tri. c. 5. ḡ zc. **Prætea:** i
diuinit̄ nō sūt nisi duo p̄dicamēta s̄ba: z relatio

Q̄stio
5

sed ad relatione p se non terminat generatio: qz ni
 bil p se mouet ad silittndine: sed ad albedine in qua
 fundat silittudo: ergo gnatio in diuinis ad sbaz ter
 miabil: cu no possit terminari ad relatione. Pre
 terea: qd p generatione coicat: e termin? gnatiois
 e centia e bmoi: g te. Rno: dicendū: q qdā sic dis
 tinguunt q sicut diuersimode possum? loq de gnatio
 nis pncipio: sic etiā diuersimode e loquēdū de termi
 no: qz aliqū gnatiois pncipiū dī pī: z tūc gnationis
 termin? dicet fili? z sic termin? gnatiois e distince
 a gnante. Aliqū dī pncipio: z tūc gnatiois termin?
 dicet forma: z hīstū modū qd qd p generatione ac
 cipit dī gnatiois termin?: z qz essentia p gnatione
 coicat: essentia dicet gnatiois termin?. Hīste
 modus nō videt bon? qz hī in diuinis possum? salua
 re gnatiois pncipiū z terminū quātū ad patrē z fi
 liū: nō tñ ibi possum? saluare pncipū z terminū: quātū
 ad puationē z formā: qz tales termini accipiunt in
 gnatioe: vt patebit: hī qz bz rōne mor? nā dato q
 nā dīna sit aliquo mō gnatiois termin?: nō dicitur
 bmoi hī qz termin? sumit p cōpationē ad puationē
 put puatio bz rōne pncipiū. Ideo notādū q si bñ
 nolunt videre: quō ibi accipit pncipū z terminū: nos
 vidē quō accipiunt termini i gnatioe sensibilū: vt
 p hoc ascēdam? i dei insibililia. Et id notādū q i
 gnatioe sensibilū tripliciter accipiunt termini hī qz
 tripliciter gnatio dīderari pōt. Vno mō: vt ē muta
 tio. Alio vt sonat i actioe. Tertio vt ē via qdā siue
 assilatio i nā geniti ad gignētē. Primo mō termini
 gnatiois sūt nō eē z eē. Nā hī qz scribit i. s. pbi. fi.
 In hoc vnicū mō cū gnatioe: qz vt er qz assignant
 duo termini: s alit? z alit? qz motu assignant dīa:
 qz ē qdā pcessus a sbo i sbz: vt ab albo i nigrū: a mā
 gno i parū: s gnatiois vt ē mutatio: termini sūt dī
 dictoria: qz ē a nō sbo i sbz: z hī ista via p qz gnati
 onis: vt ē mutatio: assignant termini nō eē z eē: q
 dīctozie opponunt. oia at illa patere pōt ex. s. pbi.
 fi. Si aut? dīderam? gnatiois: vt dicit actione quā
 dā: sic termini eī sūt gignēs z genitū: eē enī p pncipū
 actiois q sit media int agēs z paties: vt dī. s. me
 tha. c. de habitū: z qz gnatio isto mō ē media inter
 gignētē z genitū. gignēs z genitū erūt termini ipī
 us. Si aut? dīderam? gnationem vt est via qdā: sic
 termini eī sūt forma gignētis z genitū forma. Nā
 hī istū modū gnatio ē qdā assilatio geniti ad gignē
 tē i nā: ppter qd i n. 2. pbi. fi. dī q gnatio ē via in na
 turā: z sic accepte gnationis pncipiū. erit forma si
 uenā gignētis: cuius virtute sit gnatio. Et iste mo
 dus tāgī. 2. pbi. fi. vbi dī q nā est illud ex qua gnā ē
 file. vñ nā lectulū nō ē lectulus: qz si plantetur lectu
 lus nō nascet lectulus: s ē lignū: qz si accipiat potē
 tiā putrescens lignū gnāt. finis aut? gnatiois ē for
 ma geniti q p generatione coicat. Et iste etiā mo
 dus tāgī ibidē: vbi dā dīa int naturā z artē: qz
 actio artis vt meditatio: si incipit ab arte nō termi
 nat in artē s i sanitatē: s generatio que est opus na
 ture incipit a nā gignētis: z terminatur in nāz geni
 ti. Hīs vīs apparere pōt quō dī sumi genera
 tiois termin? i diuinis. Nō enī possum? ibi sumere
 terminos: vt generatio mutatione dicit: z id accipe
 ibi terminos hī puationē z formā: vel p non s b m z
 s b m: siue p nō eē z eē: nō ē modus cōpetēs: s vt ge
 neratio sonat in actione ibi terminos accipe possum?
 mus: z tūc termini erūt gignēs z genitū: qz hī mō
 dū itelligēdi. sic generatio ē media int pducētē z p
 ductū. Pzout aut? ē assilatio i nā geniti ad gignētēz.
 sic etiāz ibi terminos aliquo mō accipe possum?: qz
 nā diuina put ē in pfe virtute eī: sit generatio erit
 vñ? generatiois termin?: qz erit generatiois pnci

pū. Et eadē nā put ē in filio: z per generatione cōi
 catur erit finis? ali? differēs s m modū se bñdi: z
 ita p qz vno mō generationis termini assignatur
 gignēs z genitū. Alio mō nā put ē i gignētē z geni
 to eadē realit differēs s m modū se bñdi. hos duos
 modos tāgī bylar? s. de tri. dīcēs. Nō enī aliud
 q de? subsistit q nō aliudē q de deo subsistit: z hoc
 put assignant termini de? generās z genit?: z idē
 in eodē: matūritas dei nō pōt eā nāz ex q pfecta est
 nō tenere: put gnationis termini assignatur nā: p
 ut ē i gignētē: z put ē i genitō. Si aut? qz qn ve
 rī sumunt gnatiois termini: vel put accipiunt p cō
 paratione gignētē ad genitū: vel p cōpationē ad na
 turā i vtrog? manētē. Possum? dicere q se bñt si
 erit excedētia z excessā: qz si dīderam? acceptioe
 terminoz quātū ad distinctionē int eos: sic magis
 ē pprie acceptio int gignētē z genitū q realit dīstīn
 gnet. Sī qz quātū ad ea q sūt ppria gnatiois: qz ma
 gis pprie accipit generatio: vt ē op? nature: z via i
 nāz: qz alit? sic magis pprie accipiunt termini per
 cōpationē ad nāz: pīgī quō accipit termin? gene
 ratiois i diuinis: z quō nō. Ad pncipū dīcendū: q ter
 min? gnatiois dīstīgnit realit a gnante. put finis?
 gnatiois ē fili?: z put ē nā hī rōne. Ad secūdū dī
 cendū: q ille modus assignatiois terminoz nō cōpetit
 diuinis: vt patet. Ad tertū dīcendū: q finis? gnati
 onis gnant p accidēs: vbi nā nō ē sū eē: s b? nō ē i
 diuinis. Ad qrtū dīcendū: q illud veritatē bz vbi finis?
 z id eī? ē finis? dīstīgnuntur realit. Sī gnatio si
 liū a filio siue a nā filij dīstīgnuntur s m rōne: Ad
 pncipū i dīcendū: q sba i diuinis nō solū dī eēntia: s
 ē bypostasis. vno mō accipiendo sbaz. z iō gene
 ratio aliquo modo terminatur ad essentia. z aliquo
 modo ad bypostasim: modo quo patet. Ad secū
 dū dīcendū similiter. Tertū dīcendū: qz aliquo
 mō cōcludit veritatē: vt pōt patere p dicta.

Inde queritur quid ē illud de quo ē fili?
 us. Et circa hoc queritur duo. Primo:
 vtrum filius sit de substantia patris. Sec
 cūdo vtrū sit ex nihilo.

Primo sic pcedit: videt q filius nō sit de sba
 patris: qz de videt denotare materialitatez.
 Sed filius nō ē de aliqua materia: ergo zc. Pre
 terea: si fili? ē de sba patris. hoc vel ē nālit vel artifi
 cialit. Nālit ē: qz dīa ē int illud ex q sūt nālia: z
 illud ex quo sūt artificialia qz illd ex quo sūt nālia
 nō est tota nā rei. qz tūc forma nō habet rōne na
 ture q s m p h z. secūdo pbi. magis. ē nā qz materia:
 si gignit fili? eē de sba patris nāliter. tūc sba patris nō
 eēt tota nā filij: qd falsū ē. Nec artificialit: qz illd
 ex quo sūt artificialia nō p dīcat de re artificiali. vñ
 dī. 7. meth. q statua non est lignū: s lignea s fili? ē
 sba patris: g te. Preterea: sicut se bz nā patris cele
 stis ad suū filiū. sic se videt hīc nā patris carnalis ad
 suū filiū: s non dicim? qz for. sit de humanitate patris
 sū: qz humanitas ē nā patris siue sba ipī? sba filiū dī
 cet q fili? sit de sba patris. Preterea: si fili? ē de sba
 patris. hoc nō ē nisi rōne dībalitatis: qz tota sba patris
 est i filio. pari rōne pī erit de sba filij: qz tota sba fi
 liū ē in pfe. In cōtrariū ē aug. de fide ad petrū q
 dicit filiū eē genitū de nā patris. z 15. de tri. c. 13. q di
 cit filiū eē de sba patris. Rno: dīcendū q filiū esse de
 sba patris tripliciter venari possum? s rōne ipsius p
 ducētis. Secūdo rōne p dūcti. Tertio rōne modi p
 dūcti. Nā oē qd nascit pcedit a qdā i qdāz s m
 q aptū natū ē. vt dī secūdo pbi. ita fili? pcedit a pa
 tre vt psona s bīstēs. z s m modū nature. pzout aut?
 pcedit a pfe. sine de patre gignit: cū pater ipse s m
 plex sit. z nihil sit i eo. qd nō sit sba eius: oīz filiū esse

20

genitū de sba patris. Istā rationē tāgit aug. is. de
tri. c. 19. d. qz pat existit natra ineffabilē simplici
que nihil ē aliud q̄ est sba filij: nō nisi de sba eius est
genitus. Secūda via ē: considerādo ipam psonā filij:
nā filius plus dicit q̄ genitus: qz ad hoc q̄ aliquid
gignat ab aliquo sufficit q̄ pcedat ab ipō naturali
ter s̄m aliquē modū similitudinis: et s̄m istū modū di
cētms colorē generare sui similitudinem in aere: si
ne in oculo: cū similitudo coloris in aere nō ē filia co
loris: qz ad hoc q̄ aliquis sit filius oportet b̄ie vni
tate in natura et in sba cū patre. et ideo dicit cōmēra
tor in. 7. metab. qz pater et filius sunt vni in forma:
qz igit de rōne filiatiōis ē vnitās in forma sbali: si
ue in natura cū patre: cōsiderādo psonā filij: qz fili
us: oportet ipm ponere eiusdē sbe cū patre. istā ra
tionē tāgit aug. secundū lib. 20. Cōtra maximū et
habēt in littera dicēs. nullo mō dei verū filiū cogi
tatis: si cū natum esse de sba patris negat. Tercia
via ē: ex mō pcedēdi: pcedit enī a patre p modū nat
ure: nō nature cuiuslibet: sed nature intellectualis:
vt verbū. s. a. dicēte. et hoc antez: vno modi haberi
possunt. Mā ex eo q̄ pcedit a patre p modū nature
oportet q̄ ei patris natura cōmūnicet: et ita de na
tura patris que sba patris ē generabit. Istā viā
tāgit dāsi. p̄mo lib. 20. c. 8. qui dicit generationem
et opus nature: que generatio filiū de sba patris p
ducit. Alius modus ē: qz filius pcedit p modū natu
re: nō cuiuslibet: sed intellectualis. et ideo gignit
de scia patris: sicut verbū intellectuale de scia di
cētis: sed scia patris ē sba patris: oportet filium de
substantia patris esse. pductuz. Et istam rationem
diffuse ponit aug. is. de tri. c. 13. patet igitur filium
ē de sba patris: tū qz filius: tū qz ē a patre simpli
citātū qz pcedit p modū nature: tū qz bz ē: vt
verbū: et p modū intellectus ē genitus. Ad p̄mū
dicēdū: qz de aliq̄ denotat originē: aliq̄ materia
litate: aliq̄ cōsbalitate: hic aut denotat originem
p modū cōsbalitatis: nō p modū mālitate. Ad
secundū dicēdū: qz ē nālī: et qz arguit q̄ id ex q̄ sunt
nālīa nō dicit totā naturā rei: veritate bz de rebus
cōpositis: et de his que generant a rebus cōpositū.
Ad tertiū dicēdū: qz nō est filie de patre carnali:
et celestī: qz filius carnalis nō gignit de tota sba pa
tris: et ideo nō p̄rie dicit gigni de humanitate pa
tris: sed filius celestis sic. Ad q̄rtū dicēdū: qz bz
tota sba patris sit in filio: et tota filij sit in patre: tū
pater bz eā nō a filio: filius habet eaz a patre. et iō
filius dicit esse de sba patris: nō ecōtra: et s̄m istuz
modū loquit anselmus monologion. is. c. dicens
valde tū magis: congruit filium dici essentiam pa
tris q̄ patrem filij.

Qd
7

Ecū lo querit: vtrum filius sit ex nihilo.
Et videt qz sic: qz illud qd nō est ex preia
centi materia est ex nihilo: s̄ filij nō ē ex
nihilō tā q̄ ex p̄iacētī mā igit et. Pre
terea: si filij nō ē ex nihilo: hoc non ē nisi qz ē de sba
p̄ris: vt p̄batū ē. S̄ hoc nō ipedit: qz s̄m viā istā:
p̄r ē de nihilo: cū nō sit de sba alīcū. S̄ q̄qd ē
de eo qd ē ex nihilo: d̄r ē de nihilo. Cū igit filij sit
de p̄re: q̄ ē de nihilo: filij erit ex nihilo. Preterea
q̄qd nō bz esse nisi ex eo qd est ex alia videt b̄ie ē
dependens. Et p̄ris d̄r esse de nihilo: s̄ filius est
b̄mō: qz nihil bz: nisi natū: hoc est: qd nascēdo acce
pit: q̄ totū esse suū bz ex alio. Et ita est de nihilo.
In cōtrariū ē aug. de fide ad petrum cōtra mari
minū de dei sba natū ē filij: cum nō sit ex nihilo: nec
ex aliq̄ aliare. Preterea: qd ē ex nihilo ē creatura:
filij nō ē creatura: qz. R̄nō: dicēdū: qz qz d̄r
arguit ansel. mono. s. c. esse ex nihilo tribus mo

dis p̄t intelligi. Vno mō materialit̄ siue sbaliter:
ita qz ipm nihil sit materia vel sba ipius: et sic qd est
ex nihilo: est nihil. Alio mō ordinalit̄: et sic sunt ex ni
bilo: q̄ sit p̄us nihil. Tertio accipit̄ negatiue: vt vi
ca: aliqd ē ex nihilo: qz nō ē ex aliquo: nullo istozū
modoz. p̄rie loquēdo debem⁹ pcedere filiū ē ex ni
bilo. Repugnat enī p̄m⁹ modus gñatiōis filij: qz filij
pcedit a patre: vt verbū a dicēte. Illud tū ver
bū a verbo nostro i duob⁹ differt. p̄mo: qz verbū
nostrū nō semp gignit̄ de scia: s̄ aliq̄ de ignorātia
vñ aug. is. de tri. c. 15. Nunqd verbū nostrū de sola
scia nascit̄. Mōne multa dicim⁹ q̄ necimus: s̄ ver
bū dei semp gignitur de scia dei. Secūda d̄ia ē: qz
verbū nostrū nō sp̄ ē verū: vt ibidē dicit aug. verbū
aut̄ dei nō solū ē ver⁹: s̄ etiāz ē ipa veritas: et id colz
aliquo mō possēd⁹ pcedere: aliq̄ verbuz nostrū de
nihilō ē: et etiāz nihil ē. Mā cum ignorātia dicat
puationem quāndā: et p̄ario de se sit nō ens: vt d̄r
p̄p̄bi. q̄n verbū nostrū de ignorātia gignit̄ s̄m qz p
uatio p̄t dici nihil: de nihilo ē. Itē cū verbū no
strū ē falsū aliquo mō p̄t dici nihil: qz falsus de se ē
nō ens: iux illud p̄ poste. falsū nō scit̄: qz nō est. et iō
verbū n̄m cū falsū ē: et cū d̄ ignorātia gignit̄ et sba
lit̄ s̄m qz puatio sbaz bz: qz p̄p̄ nō bz q̄ditatē: s̄ an
nitatē: nihil ē et de nihilo ē. verbū at̄ d̄m qd̄ in his
differt a verbo n̄o: qz sp̄ ē ver⁹: et sp̄ d̄ scia p̄ris ouis
n̄ ē nihil: nec ex nihilo dici d̄r: s̄ qz ex nihilo accipit̄
p̄ mō. Nec ē p̄t dici ex nihilo ordinalit̄. Mā aliqd
ē sic ex nihilo dupl̄ p̄t intelligi. Vno mō imediate
q̄n an̄ q̄ ē: nihil erat. et sic oē creatū imediate a do
e ex nihilo: et sic esse ex nihilo accipit̄ simplr: qz qd
sic ē ex nihilo simplr erat nihil an̄ q̄ ē. Alio modo
q̄qd aliq̄ mō bz ē post nō ē p̄ viā gñatiōis ex ni
bilo ē d̄r: et sic oīa gñabilia et cōzupribilia sūt ex ni
bilo: s̄ imediate loquendo: nō sūt ex nihilo simplr: qz
ante q̄ ē leo erat aliqd: vt embz: sunt tū post ni
bil: siue post nō ē aliquo mō: iquātū p̄us nō erat
leo qd̄ nūc fact⁹ ē leo: et iō dicim⁹ nāz leonis in leone
ē genitā p̄ accēs: iquātū aliq̄ mō bz ē post nō esse:
nullus istoz modoz cōpetit filio. Mā cum nō sit qd
creatū: nō ē ex nihilo s̄m qz ē ex nihilo dicit ordinē
ad nō ens simplr. Nec p̄t cōcedi ē ex nihilo sc̄o
mō vt dicat̄ ē ex nihilo: qz illa iō accipit̄ ē post n̄
ē. Mā si nā ignis geniti p̄ gñatiōz accipit̄ ē post n̄
ē. b̄ ē: qz nō ē eadez nā nūero i igne genito et gignē
te. et iō q̄n hēbat ē i igne gignēte: nō dū hēbat ē in
igne genito: et aliud ē bz i vtroqz. et iō icipit̄ ē cum
igne genito: s̄ si illd̄ idē ē: et illa eadē nā ē i vtroqz
tūc nō accipet̄ ē ex eo qd̄ esset in genito: nec p̄ gñā
tionē accipet̄ ē post n̄ ē: et ita nec gñaret̄ p̄ se cū n̄
differret ab hypostasi: nec p̄ accēs: cū n̄ accipet̄ ē:
et eo qz ē i hypostasi ignis: et tūc s̄m qz isto mō d̄r
aliqd̄ ē ex nihilo ordinalit̄: nā ignis nō ē ex ni
bilo: et qz sic ē de nā filij dei: qz eadē nā i p̄re et filio et
idez ē: nā i filio nec gñat̄ p̄ se: nec p̄ accēs. nec p̄t
dici ē ex nihilo ip̄e filij aliq̄ mō s̄m qz ex. dicit ordi
nē. Itē tertio mō nō d̄r filij ē ex nihilo: cū sit ex
aliq̄: qz est de sba p̄ris. pat̄ ar̄ qz nō pcedit: vel d̄na
essentia q̄ nec gignit̄ nec spirat̄: p̄t aliq̄ mō pcedi
esse ex nihilo: s̄ nō s̄m v̄sitatū moduz loquēdi. i. s̄m
qd̄ pcedit ansel. mono. 7. c. Ad p̄mū d̄r: qz nō
sit ex aliq̄ tā q̄ ex mā p̄iacentī: tū ex aliq̄: qz de sba
patris. Ad secūdū d̄r: qz qd̄ est ex eo qd̄ est ex
nihilō: et nihilō: si hic qd̄ dico et accipit̄ ordina
lit̄: qz tūc est sensus q̄qd̄ est ex eo: qd̄ bz ē post nō
ē ipz bz ē post nō ē: et ver⁹ est: s̄ si accipit̄ negati
ue nō ē ver⁹: qz tūc ē sensus. q̄qd̄ pcedit ex eo: qd̄ n̄
pcedit ex aliq̄: nō pcedit ex aliq̄ et tūc nō solū falsa
ē: s̄ implicat̄ opposita. Mā si qz pat̄ pcedit a nullo: et

filii? pcedit a pre. vellem? arguere. f. filii? pcedit a nullo: nihil est aliud: qua dicere pcedens no pcedit: filius f. qui pcedit ex pre: pcedit ex aliquo in pr. pcedit a nullo: imo si recte loq volum? de qd pcedit ex aliq pcedit ex eo: qd pcedit a nullo: siue qd ex ni bilo. cu no fit abire i. pcessionib? i. finitus: z qz pr e ex nibilonegatiue: no valet ro. Ad tertiu. v. d. q. si ee qd bz genitū ee aliud ab ee gignēt. tūc ee geniti ee de pcedens: f. si illud idē ee: qd bz gignēs cōicat ge nitotūc genitū no bz ee de pcedens: nisi fm q. gignēs bz: cū idē sit ee gignētis z geniti. vñ ansbel. monolo gyon. 44. neq. n. repugnat vt filias p se sibi fiat z de pre habeat ee. z sequit. alioquin no erit idē esse pzis z filij. nec erit par pris filius. z idē sicut ee pris no est dependens: sic nec z filij.

Questio
s

Uper litterā querit pmo sup illō: q. si eētia poneret p relatiuo n̄ indicaret eētia. Cōtra: de? ponit p relatiuo. z tū indicat eētia: qz e nomen eētiale. vñ qd alif. ponit p relatiuo dēcta: z alif abstracta: qz dēcta pnt. ponit p relatiuo i quātū relatiuū iplicant. z qz i dēcto eētiaalia iplicare pnt relatiuū: iō eētia/ lia i dēcto p relatiuo ponit: abstracta autē non pnt ibi stare. p relatiuo quātū ad implicatiōē. f. si stabūt hoc erit quātū ad significatiōē. f. qd signifi cat relationē: no indicat eētia: iō i abstractis tenet auctoritas magistri: cuiusmodi eētia. Itē sup illō. de? p genitū filii ad se indicādū. Cōtra: Indicatio no ē tū bonū sicut ē fili? f. ad mō bonū no o. d. nat. ma? bonū. f. z c. Dicēdū q. indicatiō no ponit ibi vt finis. f. solū dēcutiue. Itē sup illud. fili? est p filii de filio. Cōtra. dam. secundoli. c. 21. ignora tie ē p filii. de? no ē ignorans: f. z c. Dicēdū q. cōfilii pōt dicere dubitatiōē: z sic no ē in deo: z sic negat ipm ee i deo. dam. i loco passignato. Alio mō cōfilii pōt dicere habundantiam cognitiōis: z sic ponit ipm in deo. aug. is. de tri. vel in deo est con filius actiue: quia consiliat nobis. non passiue: quia non consiliat nos.

Xpistio f. re. (Nihil bz filius nisi natū.) i. nisi qd nascēdo accepit. (admiratio bo nozis geniti.) i. mirabilis bonoz quē con spiciū in filio. (In honore gñantis.) i. ad honore patris referē. (Natiuitas dei.) i. filius dei: p natiuitate hūs ee. (no pōt. e. ex. qua. p. ē no re. naturā.) i. necessario ē eiusdē nature: cuz patre a quo pcessit. (Mos inquit vnigenitū.) hic specia lit bylarius tradit vnitate filij cū patre: z invari/ bilitate nature in assumptiōe carnis. dices. (Uni genitus. d. in f. d. ma. in natura dei ma. pfi.) qz est eiusdē nature cū patre. (nec vnitate forme serui lis in naturā. d. vnitatis resum.) i. incarnationō su it p cōuersionē naturaz. (nec turs. cor. in si. pa. i si. pdi.) i. pat non ē in filio localit. (sed ex eo eiusdē ge neris naturā ge. nālē in se gīg. ba. naturā.) hic est pat ē in filio cōsbalit. Et si no corpaliē cōstruat sic littera: nos dicimus. (naturā genitā ee ex eo eiusdē ge.) i. ee ex patre qd ee eiusdē generis. i. eiusdē na ture cū ipō: z dicem? (hac naturā genitā esse natu raliter in se gignētē ba. naturā.) i. habuisse in se pa trē a quo naturalit gignit. (Que) f. natura genita siue filius. (in forma nature se gīg. ma.) i. retinens eandē naturā cū patre. (forma nature cor. z in fie ri ac.) i. incarnatus ē. (no eni defecerat dei natu ra.) i. filius no admittēdo naturam quem habebat. (Sed in se hūi. t. na. ma. Sic dei natura su.) i. na tura diuina manēs in se. ppter temporale natiuita tē filij dei vnita ē humilitati terrēne siue nature no bre. (generis sui go. ita bi. al. hūi. ex.) quasi. d. q.

ererebat opera deitatis in natura humilitatis. (cū ex inascibili de na. vni.) i. vnigenitus dei filij per natiuitatē suā ex deo in nascibili siue ex patre. (in naturā vnigenitā subsistat.) i. per generationē subsistēs subsistit in naturā dei patris que dicit vni/ genita: qz ē per vnica generationē cōicata. (Eandē naturā) hic bylarius tria intēdit distinctiōem patris z filij in persona: vnitate in nā: z inseparabi litatē in quātū per se sibi insunt: dicit ergo. (eandē naturā bz ge. q. il. q. genuit) quātū ad vnitatem in nā. (ita tū vt na. no sit il. q. ge.) i. ita q. pat no dī cū natus. (nā quō supple pat. erit ip.) i. erit fili us: cū genitus sit. f. filius. (Sed in his ip.) i. in oī/ bus essentialibus vt in sapientia bonitate z hōi/ subsistit ille qui genitus est. i. subsistat filius. (In q. bus t. est ip. q. ge.) i. in quibus subsistit pat. q. d. q. in essentialibus no distinguit pat a filio. (quia no est aliūde qui genitus est. (z ideo no re. ad aliūde) hoc est: qz filius no ē nisi ex patre fm q. ee accipit: ad so lū patre referē: qz si referē ad spm. f. hoc no ē i quā/ tū accipit ee: sed in quātū dat. (genitū) sup. (sub si. ex. in. gignente) sup. Qd. f. gignens. (i vno.) ē sup. filio. (ac. sic in ge. fi. naturā sui: vt ita de se. in demu. d. in degi. d.) q. d. deus pater imutabilis gi gnens deū filii imutabile sequit naturā suam: qz si cur cōicat naturā suā filio ppter qd natura eius ē i filio: sic ipe sequit naturā suā ex nō in filio: qz natu ra eius est in filio. nā p sone sibi insunt ppter vnita tē eētia: z hoc est qd subdit. (nec naturā suā dese rit ex. indēmtrabili. d. p. na.) q. d. q. pfecta natiui tas filij dei no deserit naturā quā bz ab indēmtra bili deo. i. eiusdē nature cū patre: vel alif pater no deserit naturā suā: qz ex quonatura patris ē i filio: pē i filio: cū suā naturā no deserat. (Subsistentez igit i. e. d. n. intelligi) i. intelligamus: q. nā dei pris existat in filio. (Lū de i. d. sit) i. cuz pat sit in filio: vel cōuerso. (nec preter. e. q. e. d. q. a. d. sit) i. gi gnēs z genitū sunt vnus deus: z subdit cā. (qz ipe d. z in. e. d.) q. d. p z filius sunt vn? deus. ppter vni/ tatē nature. (Natura f. d. p. n. in. d. f. esse. do. esse. i. co. d. intell. esse qui deus est.) vult ostender e cōter sam pponis habite: qz sicut dicebat patre esse in fi lio: qz natura patris est in filio: ita qz deus pater in telligit esse in filio qui est deus veritas nature pris docet esse in deo filio. (ē vn?) sup. p. (in vno.) f. fi lio. (z vnus) f. filius. (ab vno) f. patre.

Reterea zc. Hic magister mouet q. Dist. 6
stioes de generatiōis mō: z tria facit.
Primo mouet questionem: z determi/ nat cā ad alterā pte. Secūdo obicit d. determinata. Tertio dat intelligētā dictoz: secūda ibi. (sed d.) tertia ibi (pdicta.) Cir ca pmo q. tuoz facit. qz pmo mouet. q. vtz p genu erit filii voluntate vel necessitate. Secūdo soluit ne gādo vtrā q. pte p ang. qz no voluntate cū voluntas sa pientia no pcedat q. appropiat filio: nec necessita te: qz i deo no ē necessitas. Tertio affirmat dictum suū p rñsiōē cuiusdā catholici factā cuidā bereti/ cor: q. cū q. fuisset: vtz pat genuisset filium voluntate vel necessitate rñdit q. d. vtz pat fit de? volunta te vel necessitate: vt si diceret voluntate: cōcluderet patre no ee deum natura. Si necessitate: tūc pater miser eet. Quarto cōcludit intētum: q. sicut de? no ē de? nec voluntate nec necessitate: ita no genuit filius voluntate nec necessitate: scda ibi. (de hoc ozofi?) tertia ibi. (dicam?) q. rta ibi. (ex pdes.) Tūc sequit illa ps. (Sed cōtra.) in qua obicit d. detmi nata: z duo facit: qz pmo obicit: dicens: q. nā z vo luntas dicunt i deo eādē rē. igit si pcedim? deū genu

esse filium debent accedere quod genuit est voluntate. scdo ibi. (h. ac.) soluit ista. d. q. si na z voluntas sunt ide i deo: dicunt tñ diuersas habitudines. ppf qd aliq dcedit: de na q non dcedit de voluntate.

Tunc sequitur illa pars. (p. dicit.) q. q. dat itelligētia dicto: z tria facit: q. p. repetit verba p. acta. vtz de voluntate aut necessitate genuit filium. se cundo ibi. (ex tali.) dat itelligētia. q. p. distinctionē dicēdo q. voluntate accedēte vel pcedēte nō genuit cōconitate genuit. tertia ibi. (dicam.) cludit ve ritate. q. manifestā i quo terminat snia distinctōis.

Ita pnti distinctioe m. r. duo venat: vtz p. genuit filium voluntate vel necessitate: z iō d. bis duob. q. rem. Circa p. m. q. rem. duo: q. act. n. al. videt eē necessari

h. s. ctm. nā sit determinata ad vnum. iō p. q. rem. vtz p. genuit filium nā. scdo vtz necessitate.

Primo sic pcedit: videt q. p. nō genuit filium nā: q. h. m. aug. 7. de tri. c. 4. aliud ē deus eē aliō patrē eē: nō igit eō ē de? q. p. g. a fili filii n. erit eo de? q. fili? s. est de? nā: q. nō est fili? nā. Preterea: deo ides est nā q. voluntas: s. nō genuit p. filium voluntate: g. nec nā. Preterea: cuz nā sit determinata ad vnum: effect. nāles per rōz cognosci pnt: q. p. ser rōnabilē ondi filium esse i dnis. In d. ruz ē aug. 15. de tri. c. 20. q. ait. verbum per q. d. oia facta sunt: filium dei esse nā. Preterea: s. bylarium vt habet i f. a. s. di. nā fili? est: q. eādēz nāz quā ille q. genuit bz s. fili? bz eādēz nāz cuz p. r. g. zc. Alter q. r. it. cū p. genuit filium nā: vtz possim? cōcedē q. ipa nā g. nēt. Et videt q. sic: q. act. q. g. egredim? s. z attribu ta i dnis: de ipis attributis dicunt. Nā nō soluz de? sapit per sapia: s. etiā ipa sapia dina sapit: z ipsa essentia est: q. a fili ipsa nā g. nabit. Preterea: opus efficit ab eo cui? est: vt si edificare est op? edificato ris: g. edificator edificat: cum igit g. nare sit op? nē. vt dicit d. am. p. l. c. 8. q. ipa nā g. nāt. In d. ruz est idem d. am. 3. l. c. 34. q. vult: q. genitum z igenituz: nō dicant de nā: s. de bypostasi: z q. bypostasis by postasim g. nāt. R. nō: dō: q. filium dei esse filium nā. dupl. pōt itelligi. Vno mō formalit: z sic est locutio falsa. q. sic fili? est filiatōe fili? sicut pat. p. ni tate pat. vel pōt se h. rē i rōe pncipiū designāz origi nem. z tunc est locutio vera: q. ipa nā est illud cui? virtute sit g. natio. Que veritas vt bñ manifestetur: tria sunt declarāda. Prio: q. p. m. pluralitatem attributoz aliq. verificans de vno attributo q. n. ve rificatur de alio. Scdo: q. vnitas rei q. r. n. det attri butū: nō confundit bñōi attributōes vel verificatio nes. Tertio: q. nā spāliter sumitur respectu cuius actus qui est generare. ppter qd dcedim? patrē ge nerare nā. s. nō dcedim? de alijs attributis. Primum sicondit: q. plura attributa i dnis n. sūt synonyma. Vñ cōmetator ait. q. viuū z vita dicta de deo nō sūt synonyma. Si igit viuū z vita q. nō differūt: nisi vt secretū z abstractū n. sūt synonyma i deo. multo ma gis. nec sapia z bonitas. vel voluntas z nā. q. plus differūt. Et q. z talia nō sūt synonyma. a diuersis rō nib? sūt posita: z aliq. h. bitudine bz vniū quā nō bz aliud qd p. file pōt haberi i creaturis. nā s. sit eadē forma s. balis p. quā bō ē s. ba. aial. z bō. tñ vt p. eā bō est. s. ba. est pncipiū essendi. vt est aial. ē pncipiū vi te z sensus. vt ē bō. ē pncipiū z e? qd ē itelligē. Ita s. sit eadē res i dnis q. ē sapia: voluntas: z essentia: tñ vt est voluntas: cōparat ad velle: vt est essentia ad eē: z sic de alijs. Declarato: q. attributa bñe bitudines distincta ad suos act. Restat declarare: scdm q. bñōi distinctio bitudinis: p. p. vnitatez rei cōr. ndentē attributis singul. nō confundit qd sic de?

clarari pōt. Nā si eēt bñōi pfusio potissime ptinge ret: ex eo q. vniū attributū de alio predicat: vt q. nā ibi est voluntas: diceret de? p. nā m. velle: q. vult: p. voluntatez. S. vt bituz sūt. i. s. di. ea q. cōpetit s. bo. nō attributū tur p. dicator: nisi sit p. dicator formalis: z p. iplicatioz. s. cum vnum attributū p. dicator de alio: est p. dicator i abstracto. z per identitates s. z quē mo dum nō cōicantur p. dicator q. cōpetunt s. bo. z iō si vo luntas est nā: nō oz q. nā habeat bitudines ad velle: vt voluntas. Tertius qd p. ponebatur declaran dus sic ostenditur: q. cuz g. natio sit illud per qd assilaf genituz gignenti i nā: ad istuz actū q. est g. nare potif sime nā habebit bitudine. bñ igitur d. am. d. q. g. nare est op? nē. z p. h. s. meth. c. de nā: ipaz g. natio nē nascentium nāz appellat. Idio q. p. m. pluralitatez attributoz est distinctio bitudinis ad act? z q. bñōi bitudo nō cōfunditur p. p. vnitatez rei: z q. ad istū actuz q. est g. nare hoc attributū qd est nā. bitudine bz: necesse est patrez g. nare filius nā: put nā bz rōnē pncipiū designāz originez: qd declarare volebam? Ad p. m. dō: nō est fili? nā formalit: s. filiatōe: ē tñ fili? nā eo mō q. dixim? Ad scdm dō: q. vt pa tuit. ppter vnitatez rei cōr. ndentē attributū: n. p. sum dit bitudo ad act? z iō s. nā sit voluntas. bz tñ nā bi tudine ad istū actū q. est g. nare: z virtute nō sit g. natio nō virtute voluntat. Ad tertiu dō: q. p. rōz to ta virt? nē vine cōprehēdi nō valet: z iō nō oz actū virtute nē elicitiū: p. rōnē inestigabile eē. Ad illud qd vlt. q. r. ebat vtz nā g. nēt. dō q. p. p. loquendo g. nare est hypostasis: vt patuit p. d. am. tñ ppter re spectū quē bz nā ad actū. aliq. iuenit q. nā signat. iūt illud bylariū. 9. de tri. p. d. am. nā m. genitā nā s. gignētē i se habuisse nāz. Et iō notādū q. aliq. at tributa dicūt cōpationem ad actū: vt sapia: lumē: nā. z iō dicim? lumen de lumine: sapiam de sapia. Aliq. ipoztat cōpationē ad p. r. ietate: vt s. ba sub sistētia. z iō dcedim? s. bam de s. ba: substētā de s. b. sistētia. Aliq. vident purā ipoztare abstractionē: vt essentia. z ideo iūt cetera. ista videt magis ipoz pria eēntia de eēntia. s. ang. 7. de tri. z. is. z i pluri bus locis vtaf ea: p. igit q. ista ē. p. r. ia: bypostasis g. nāt: vt pat. g. nāt: s. natura g. nāt: nō ē. p. r. ia: nisi qz p. p. bitudine quā bz ad g. nare ponit. p. p. sona gignētē. Ad p. m. dō: q. aliq. act? sunt q. dicūt distinctio nē int actiū z passiū: vt p. g. nare ē distinctio etiaz real int gignētē z genitū: z tales act? nō p. d. icant de aliquo eēntialit i abstracto. p. r. ietate loquēdo: qz tūc se queret q. eēntiale vel absolutū bz et reale distinctio nē ad aliquā p. sonā: vt si natura g. naret. p. r. ietate loquē do: esset reale distincta a filio. Aliq. act? nō dicūt reale distinctio nē: sicut scire vel s. p. e. Nāz idē pōt scire seipm vel s. p. e: s. non possit se gignere. Aliq. nō dicūt aliqd tendens i aliqd obz: sic esse. In acti b? at scdo z tertio mō sumptū tenet rō. Sed i actib? p. mō acceptū cuiusmodi ē g. nare: de quo hic loqmur nō tenet argumētū. Ad scdm dō: q. g. natio ē op? nē: nō q. z natura g. nāt: s. qz virtute nē sit g. natio.

Secundo q. r. it: vtz p. genuit filium necessitate: videt q. sic: q. p. h. s. meth. c. n. nar rasset mltos mōs necessarij dicit potissimē necessariuz eē qd ipossibile ē alit se h. e.

Sz nō ē mutabilitas i deo respectu g. natiois filij: vt vult aug. 5. de trini. c. 5. q. de necessitate ipm g. nāt.

Preterea: si g. natio alicuius nō ē de necessitate hoc nō est: nisi qz sit et materia p. iacente: qz vt scri bitur. 7. meth. materia est illud: p. quaz res pōt esse z nō esse. Nam s. m. cōmen. si nō esset m. oia essent d. necessitate: s. fili? nō gignit et materia p. iacētē: s. zc. Preterea: vult p. h. s. meth. q. deus necesse

Questio 2

habeat regere hec inferiora: si maior e necessitas i
 deo respectu pductois psonaz q̄ creaturaz q̄ re:
 In contrariū e aug. ad ozosū. q̄ dicit patre filium
 nō voluntate nec necessitate genuisse: qz necessitas
 nō ē i deo. Preterea: scribit. s. meth. oē necessari
 um ē cōtristās: s i deo nulla tristitia: q̄ re. Rñō
 dicēdū: q̄ cū cā sit: ad cui⁹ e sequit aliud de necessi
 tate: si volūm? accipe modos necessarij. debemus
 eos accipe p cōpationē ad causas. Mas semp. pp̄
 qd: infert aliq̄e modū necessitatis. z iō sicut ad p̄
 pter qd pōt rñderi qualibz cā: vt of. z. pbis. Ita p
 necessariū possum? habere quālibet cāz: vt sicut cū
 quērit pp̄ qd corūpit aial: qz cōponit ex dñis. Ita
 dicē possum? necesse ē corūpi aial: qz ex dñis cōpo
 nit: z sū istā viā necessariū dicē qd r̄pl̄: p cōpa
 ratur ad qd r̄pl̄ cāz. p̄mo ad cāz mālē: z ista
 necessitas ab aliq̄b? appellatur indigētē: qz corū
 ptio z talia q̄ sūt necessaria necessitate materie ex
 puatiōe materie: z ex qdā indigētā ptingūt. Mas
 si eēt totalit appetitus materie sciatus nō ptinge
 ret bñōi corūptio: s qz indiget vltēri? sciari acci
 dit talis necessitas. Secundo dicit necessitas p cō
 parationē ad formā: z talē necessitate qdā dicunt
 eē erigētē: sicut necesse ē ignē calefacere ex nā sua
 cū bz calefactibile: qz sic nā sua erigit. Tertio ē re
 spectu efficiētis: sicut necesse bz lapis ire sur sū cūz
 ipellit. Et ista ē necessitas coactiois. Quarta ē re
 spectu finis: sicut necesse bz aliq̄s habere navigiū:
 si vult transiretate. oēs aut istos modos necessarij
 inuit phs. s. meth. Isti aut modū: qz sumunt p cō
 parationē ad cās i deo. pp̄rie nō reperiunt sic sum
 pt: qz caret oi cā pp̄rie loquendo. z iō dicit augu.
 ad ozosū q̄ i deo nulla necessitas. Possum? en ali
 quem istoz modoz trāsferre ad diuina. vt illū q̄ lu
 mis p cōpationem ad formāz. Mas necessariū p cō
 parationem ad māz i deo nō est: q̄ est act? pur? vbi
 nulla mā: Et p cōpationē ad efficiens nō: qz talē ne
 cessitas est coactiois. de? aut a nullo cogi potest: de
 hoc etiaz necessario scribit. s. meth. q̄ omne neces
 sariū est cōtristans: tale necessariū i deo esse nō pōt
 vbi nlla tristitia: Nec necessitas respectu finis ibi
 est. nam aliq̄s pōt opari pp̄ finem dñpl̄: vel pp̄
 finem cōicādū. z sic nulla necessitas respectu finis
 i cōponit: qz sic nō indiget bis q̄ sūt ad finem: s ea
 q̄ sūt ad finem eo idigent. Et isto mō opat de? p
 pter finem: qz pducit res: vt bonitatē suā, reb? cōi
 cet: z iō reb? nō idiget: s i oparet. pp̄ finem d̄sequē
 dū: tunc i eo esset necessitas s̄mpta respectu finis.
 Quarta aut necessitas q̄ est p cōpationem ad for
 mā ad diuina transferri pōt: qz bñōi necessitas dī imū
 tabilitat: qz sic erigit nā res: z tātō magis ē bñōi i
 mutabilitas i deo: quāto nā magis ē imutabilis: z
 isto mō necessariū diuidit d̄ p accidēs: p̄t p accēs
 dicit mutabilitatē quādā. Et sic necessitate potissi
 me i deo ponim? vbi nihil p accēs. iō aug. cū. s. de
 tri. c. 4. diffiniuisset accidēs qd dī aliq̄ mutatoe. c.
 s. dicti libri cōcludit i deo nihil eē p accidēs: qz in eo
 nihil mutabile: z sū istū modū p̄ genuit filiū neces
 sitate: qz imutabilē se bz ad filiū generationē: cum
 sua nā erigat talē actū. Ad p̄mū dicēdū: q̄ argu
 it de necessitate imutabilitat qd d̄cedēdū ē: z p h
 p̄z solutio ad secūdū z tertiu: qz de eadē necessitate
 cōcludit. Ad p̄mū i cōtrariū dicēdū: q̄ necessi
 tas nō est in deo coactiois vel indigentie vel respe
 ctu finis cōsequēt: sed ē in eo necessitas imutabili
 tatis: z de tali non loquit aug. z p hoc p̄z solutio ad
 secūdū: qz talis necessitas nō ē cōtristās. Pre
 terea: illa verba non sunt ph: sed cuiusdam poete:
 vt phs introducitur.

Et inde dicitur: vtrū pat̄ generet filium volun
 tate: z qz ea q̄ pcedit s̄m arte: videt p
 cedere p modū voluntatis. iō p̄mo q̄ rem
 vtrū filius pcedat a patre p modū artis.
 Secūdo: vtrū pat̄ generet filium voluntate: Tertio:
 vt magis pateant dicta: queremus cū sit vera des
 generat: vtrū sit vera: deus nō generat.
 P̄mū sic pcedit: videt q̄ fil? pcedat a p̄e
 p modū art: qz ea q̄ pcedit p modū intellectus
 videt pcedere ad modū art. S̄z fil? pcedit a p̄e
 p modū intellect: cū pcedat vt x̄bū a mēte s̄z ang.
 s̄ re. Preterea: ea q̄ pcedunt p modū exēplaris
 videt pcedere p modū art: s̄ fil? pcedit p modū
 exēplaris: cū pcedat vt imago: iū ilud. 6. de tri. c.
 2. fil? ē eo fil? q̄ imago: s̄ re. Preterea: qd pcedit
 vt ars videt pcedere p modū art. S̄z dī. 6. de tri.
 c. 10. q̄ fil? ē ars p̄ris: s̄ re. In cōtrariū: qz qd p
 cedit p modū art videt eē artificiatū z factū: filius
 nō ē bñōi. s̄ re. Preterea: qd pcedit ab aliquo
 p modū artis nō est idēz i nā cū ipso: qz archifer nō
 est eiusdē nē cū archa. p̄t est eiusdē nature cū filio.
 s̄ re. Preterea: phs distiguit nām. z artem esse
 duo p̄ncipia diuersa: vt pōt patere ex. 11. metha: cū
 igit fil? pcedat p modū nature: nō pcedet p modū
 artis. Rñō: dō q̄ omne opus nē pōt dici opus in
 telligētē: z potissime intelligētē p̄mē. s. dei: cōpanē
 eni oia nālia ad intellectū p̄mē: sicut artificialia ad i
 ntellectū artificis. z iō cōmētator in. 12. meth. oñdit
 q̄ ea q̄ ḡnant i istis inferiorib? bñt mēsuras pp̄rias
 ex morib? stellaz. Et ista mensura puenit ab arte
 diuina intellectuali: z inde ē q̄ ars imitat nāz: vt scri
 bit. 2. pbis q̄ intellect? n̄ imitat intellectū diuin: cū
 sit ei? imago s̄m q̄ vult dām. z aug. vt oñsū sūt cūz
 tractauim? d̄ imagine: z qz intellect? noster imitat i
 ntellectū diuinū: oq̄ q̄ ars s̄m quā pcedunt artificia
 lia ab intellectu nostro inuitē nāz p quā: q̄h p cās s̄
 cū dā pcedit nālia ab intellectu diuino: z qz aptina
 ti sum? venenire i cognitionē dei p intellectū nostrū z
 p effect? si volum? videre: vtrū aliqua p̄sona in diu
 nis pcedat p modū artis. oq̄ nos videre: quō se bz i
 ntellectus noster p̄t ē p̄ncipiū operationum. Ad
 cuius evidentā notandū: q̄ s̄m aug. 15. de tri. c. 11.
 verbū nostrū ē initiū ois opis. Igit si aliq̄ opa face
 re volum? oq̄ p̄mo ea mēte cōcipiam? z verbū
 cōceptū sit quēdā rō ois fidēoz. Ita se bz suo mō
 in intellectu diuino. deus eni genuit verbūz in quo
 oia fienda disposuit. z iō verbū diuinū ē rō omnium
 fiendoz: sicut verbū nostrū erat rō ois fidēoz a no
 bis. z hāc similitudinē ponit aug. 15. de tri. c. p̄dicto. di
 cēs. Aduertēda ē i hoc enigmate etiā ista verbi
 dei similitudo: q̄ sicut de illo verbo dictū est: oia p̄p̄m
 facta sunt. vbi dēns p̄ vnigenitū verbū sūm p̄dicat
 oia vniversa fecisse: ita hois opa nulla sunt q̄ nō p̄
 usi corde dicant. vñ scriptū ē. Initiū ois opis ver
 bū: pp̄t qd z verbū diuinūz. s3. q. q. 43. opatiua po
 tētia n̄c̄mpat: p̄z igit: qz verbū diuinū ē opatiua po
 tētia fidēoz. ē rō q̄re singula s̄iant: z qz oia facta a
 deo cōpanē vt artificialia ad artificē: vt ostensum
 ē: cū ars sit rō artificialiū: verbū diuinū erit ars pa
 tris. bñ igit dictū ē. 6. de tri. c. 4. q̄ verbū perfectū
 cui nō deest aliq̄d: ē ars qdā oipotētis atq̄ sapien
 tis dei plena ois rōnū viuētū. Alio q̄ fil? dicit
 rō ois p̄dnetoz a deo n̄ pōt dici artificiatū: qz tūc
 eēt rō p̄dcedēi seipm. s̄ solū meret nomē art. Et iō
 cū q̄rit: vtrū pcedat p modū artis. si hoc qd dico ar
 tis cōstitit in habitudine denotatē p̄ncipiūz: sicut
 dicim? aliq̄ pcedere p modū nature. qz nā ē rō: q̄re
 illa pcedit. sic ē locutio falsa: qz ē sensus: q̄ ars sit
 sic rō q̄re filius pcedat: z tūc eēt artificiatū: z esset

no pducendi se ipm. cu sit ars qua pducunt oia pro
ducta per modum artis. Si autem hoc quod dico artis non
teneat ibi habitudine principii: sed constituit in vi de
clarationis eentrie: vel ne siue naturalis originis: vel me
lius non est ibi constructio transiua: sed appositiva: sic
cu dicitur creatura salis. i. creatura que est sal. sic est na
qz tunc est sensus: procedit per modum artis. hoc est. proce
dit ut ars: sicut si diceret: iste agit per modum hominis: qz
agit ut homo: ita filius procedit per modum artis: qz ut
ars. Ad primum dicitur. qz filius procedit per modum intellectus
qz procedit ut ars: non ut artificiatum: et per hoc pa
tet solutio ad secundum et tertium: qz hoc concludebant. Ar
gumeta in contrarium probabant filium non procedere per
modum artis: prout ars constituit in bitudine designate
ratione principii: et qz sicut procedit artificiatum: filius non
procedit per modum artis: et sicut oia argumenta pa
tent que suis viis procedebant.

Qd.
4

Secundo querit utrum pater genuerit filium
voluntate. Et videtur quod sic: qz illud dicitur aliis
facere voluntate: quod facit volens si pater ge
nuit filium volens: qz si generaret nolens mi
ser eent et inuidiosus: qz. Preterea: semper involunta
rius est contritatus: qz sicut anselm. i. tunc aliquid est contritatus: si
quatuor est contra voluntate: sed in deo nihil est contritatus: qz
qz. Preterea: quod aliis facti involuntarie: facit coactus:
in deo non est coactus: qz. In contrarium est Augustinus. ad
oroisum: qui dicit preem genuisse filium nec voluntate nec
necessitate. Preterea: quod procedit ut natum: non p
cedit voluntate: sed non filius procedit ut natum. qz. Et
Ratio dicitur. qz sicut bitum est pluralitati attributorum co
petit pluralitas bitudinis que non confundit unitate rei
corruendete oibz attributis: nam si sit una res nam et volun
tas: aliquid tamen bitudo competit ne que non competit voluntati
Et idem querit utrum pater genuerit filium voluntate: nihil
est aliud querere: quod voluntate bene respectu siue bitu
dine ad actum generationis Comparari autem voluntate ad ge
nerationem siue bene bitudine ad ipsas: potest esse dupli. Al
directe: ita quod ipsa voluntas sicut suam rationem sumpta:
beat bitudine ad ea. Vel indirecte in quantum implicat ali
quid: quod bene bitudine ad ipsas generationes: indirecte autem non
potest nisi sumat in coeentio: dicitur enim. qz quod abstracta
predicantur: est predicatio predicatitate non formalis: vel per
implicationem. Et idem non directe comparat ad generare: ut
bitum est: et voluntas predicat de nam: non coeentat volunta
ti et indirecte bene bitudine. Sed talis coeentio inue
nit in coeentio. Et bene istum modum non coeentim: quod pat
voluntate genuerit: vel bene bitudine: sed quod boni sapiens:
volens genuit: accipiendo bene bitudine attributa in coeentio: ut
magis tangit in littera: bene quod acceptio implicat se
ad unice et coeentat sibi bitudines. Si autem considera
mus voluntate sicut directam bitudine ad actum generatio
nis ita quod non ex eo: quod implicat aliquid attributum respiciat
tale actum: sicut se et directe comparat ad ipsum. tunc distin
guendum est: qz bene bitudine vel potest dicitur ratione principii vel
coplacetia quadam. Si autem dicat ratione principii voluntas
respectu generationis filii. Hoc potest intelligi tripliciter. Uno
modo quod sit accedens. Alio modo quod sit antecedens. Tertio
modo quod sit coeentia. Nullum istorum modorum ponere possumus.
Magis sicut primum modum incidimus in errore Anomii: quod bene
quod narrat Augustinus. 15. de tri. c. 20. cum non possit intelligere
nec credere vellet verbum dicitur esse de filio nam: et de sba
patris genitum dixit cum filium voluntate voluntate. i. acce
dente: sed si hoc eent quod accederet aliquid nova voluntas
deus: deus eent mutabilis: quod idem Augustinus. iprobat ibidem per
hoc quod consilium dei manet in eternum: et quod voluntas eius
est inmutabilis. Si autem poneremur secundum modum quod volun
tas eent antecedens: incidimus in errore Anomii. nam que volun
tate antecedente a deo procedunt creata sunt. et eius
de nature cum deo non sunt. vñ dicitur. b. l. c. s. ait creatio

ne est voluntate: et idem tale opus potest esse non coeentum deo
buc errore allidens Augustinus. 6. de tri. i. principio ubi dicitur
rianos disputat dicitur: filium dei. pcedere a patre natum. si
cut splendor ab igne non. i. voluntate antecedente. Nec
est tertium modum ponere possumus: qz tunc aliquid modo inci
derem in positioes sabellii qui posuit distinctione perso
narum: qz sic filius non distingueret a. f. n. voluntate
te. i. f. sic pcedere dicitur: et hoc respiciens Augustinus. 15.
de tri. c. ait. si proprie aliquid persona in trinitate dicitur
da est voluntas magis hoc nomine. f. coeentit: cum igitur bene
vnum modum pcedendi non sit nisi vna persona in diuinis:
ut aliquo modo omnisus est: et magis si sequentibus ostendit. si
pcederet filio modo quo pcedit. f. non distinguere
tur filio ab eo: et eent consilio personarum: et idem si hoc quod di
co voluntate debz denotare bitudine principii non ge
nuit per filium voluntate: sed nam. Si autem h designat co
placetiā quadam: sic verum est: qz verbum dei est filius dei
dilectus in quo sibi coeentit: qui sensus dicitur intelligi
in rñsione scā hētico a catholico quaz narrat et co
medat Augustinus. in questionibus ad oroisum. r. 3. de tri. c.
20. c. 2. n. a catholico quesitum fuisse utrum volunta
te genuisset deus filium: vel non: ut si catholicus diceret:
quod non voluntate: pcluderet hēticus quod deus miser eent: qz
aliquid nolens fecit: si voluntate: non igitur nam filio est. Et ipe
rñdit querendo utrum deus sit deus voluntate vel non: per
qua questione quicquid volebat pcludere hēticus contra
catholicum: hēticum pcludebatur. Et quo intelligere
possumus: quod sicut deus nam deus est. tunc coeentat sibi eo: quod
deus est deus filium nam genuit: sibi tamen coeentat in gigne
do: Ad primum dicitur. quod non vnum genuit volens: genuit
voluntate: qz in coeentio est coeentio bitudinis que non est in
abstracto: vel dicitur possumus quod genuit voluntate. put
voluntate: dicitur coeentia non. pbat dicitur bitudine
principii. Ad secundum dicitur. quod involuntarius est contritatus
in quantum involuntarius placitum est: et sic generatio filii
fuit involuntaria primum: imo fuit et ei grata et placita.
Vel possumus dicere: quod non valz: natiuitas filii non ha
bit eent a patre voluntate: ergo deus involuntarie ge
nuit. Nam magis dedit: quod nec volens nec nolens ge
nuit. Et per hoc patz solo ad tertium quod deus involunta
rie genuit. Argumeta: idem non pcludunt: quod pater non ge
nuit filium voluntate. put voluntas dicitur bitudine principii

Questio
5

Etio querit: cur ista sit vera: deus generat
utrumque ista possit coeentit: deus non generat. Et
videtur quod sic: qz deus non magis supponit p
patre quod pro filio: sed ista est vera: deus ge
nerat: qz pater generat: qz ista est vera: deus non generat:
qz filius non generat. Preterea: non generare dicitur eent
rie: qz bene magister: eentia nec gignit. nec gignit: nec
procedit: cur igitur deus sit terminus eentialis magis
erit vera ista: deus non generat quod deus generat. Preterea: si
cut deditimus: quod deus generat: ita deditimus: quod de
us gignit: sed sicut ppositum est filii quod gignat. ita ut
per se coeentere ei: quod non gignat: gignat ratione verificat
de deo gignit: pari ratione debemus deditere: quod non gi
gnat. In dicitur: qz de eodem non verificat affirmatio et
negatio. Sed cum vnum sit deus et de eo verificat: quod gene
rat: de eo non verificat: quod non generat. Preterea: si iste
due verificat: bene currit. et bene non currit. hēticus nisi qz non
idem bene currens et non currens: cum bene sit dare alium et alium
deus: ista erit falsa: deus non generat. Ratio dicitur. quod qui
daz istaz coeentunt simplr: deus non generat pro ratione ta
ctā: qz ex quo verificat: deus generat pro patre: verifi
cabit: deus non generat pro filio. Sed si sic vicimus vide
remur ponere plures deos: qz deus semper stat per eent
tia: nisi trahat per aliquam proprietate ad supponen
duz pro persona: ut si dicitur deus generat. Magis ratione
ius proprietate generat: deus stat pro persona patris.
negatio autem nullam proprietate distinctam ipoztat: et ita

cū dico: deus nō gñat nō trahit ad supponēdū p ali-
 qua persona distincta: z est rō: qz fin qd alr cōpetit
 eē vel agere sine pati: sic ei cōpetit supponere: nam
 i oi verbo itelligit eē. z oē verbū actiōz vel passiōe
 dicit. z iō: qz quelibet nā creata nō est suū eē: nec est
 id cui attribuit agere sine pati: in talibz terminz i cō-
 creto sumpt per se. z pmo directe supponit p suppo-
 sito: si aut stat p nā: hoc ē ex adiscto vt dīcedo aial
 est: intelligit de supposito aialis. sz si dicit animal
 est gen? rōe hui? adiuncti stat p nā. In dīnis ē eō
 uerfo: qz cū hoc nomē de? significet eēntiā z eēntiā
 sit suū eē z nō acqrat eē ex co: qd i supposito ē p se: z
 pmo supponit p nā. Si aut stabit p supponēdo h nō
 est nisi ex adiuncto: vt dicendo: deus gñat vel spirat
 pcedere aut: q absqz adiuncto stet pro psona: ē cōce-
 dere: q nā dīna nō sit suū eē: z si nō ē suū eē plurif
 eā i pluribz suppositū: z si sic: cū ponamus plura sup-
 posita dīna: ponimz plures deos. Et iō aliq: alr dicit
 q cū dico: de? nō gñat: li deus stat p nā: cū nō tra-
 hat p pōprietatē ad standū pro persona: iō lz aliqua
 psona in dīnis nō gñat: tñ ista negat: de? non gñat:
 qz tūc videret q gñare repugnet nē dīuine: pro q
 supponit ibi de?: sed si adderet ei aliq. p pōprietatē rōe
 cuius de? supponeret pro psona filij: tūc eēt vera. vt
 puta de? genitus nō gñat. Sed isti peius dnt qz pmi
 qz si pp hoc negaret ista: de? nō gñat: qz li deus stat
 p nā: z sic videret: q nē dīne repugnet gñatio:
 multo magis debet negari ista: dīnitas nō gñat:
 cū p eam magis expresse dīna nā indicet q tñ nō ne-
 gat. Et pp hoc vō. est alr: q ista nō est p pōprietatē
 nō gñat: nō pp hoc: qz de? stat ibi p nā: s qz stat ibi
 pro supposito indistincte. Ad cui? euidentiā sciendū
 q negatio ē in eodē gñe cū affirmatione. vñ nō gñat
 re ē in gñe relationis sicut gñare. vt oñdit Aug. 5. d
 trī. c. 7. p totū. z qz referrī p pōprietatē supposito. Ad
 hoc cū dī: deus nō gñat. li deus potissime cū sumat i
 concreto: qz si sumeret i abstracto secus eēt: stabit
 pro supposito. tñ qz negatio nō dicit distinctā relatio-
 nez directe: z qz nō gñare: nō assignat p pōprietatē ali-
 cuius psonē: cum dico: de? nō gñat: ibi deus nō stabit
 p aliq psona distincta: cū igit vñ sit eē. z vna nā oi
 um psonarū: rōne vnitatē eē: z nē si deus stat p sup-
 posito. nisi trahat vt distincte stet pro aliquo: stabit
 pro oibz. z qz nō gñare nō remouet a quolz suppo-
 sito dīno: nō est p pōprietatē ista: deus nō gñat. Et iō lz
 cōcedat: hō nō gñat: si aliq suppositū hānuz nō ge-
 nerat: ē dato q aliq suppositū gñet: pp hoc q hō p
 se z directe supponit pro supposito: nō tñ debet pce-
 di: de? nō gñat nisi gñare remoueret a quolibz dīno
 supposito: Ad pmi vō. q nō ita trahit de? ad sup-
 ponēdū pro filio p negatiōz additā: cū negatio nō po-
 nit aliq distincte. sicut trahit p pōprietatē affir-
 matiuā: vt p gñat ad standū pro pte. Ad scōz vō.
 q lz deus significet eēntiā: ibi tñ supponit p suppo-
 sito: vt patuit. Ad tertiu vō. q nō ita ipoztat pro
 pōprietatē p nō gñat: sicut p gignit. z iō lz per istaz p
 pōprietatē genit? stet pro filio. dicendo de? genitus: nō
 tñ o3 q stet pro supposito filij cū addit ei negatio: di-
 cendo: deus nō generat.

Questio
4

Uper istam: super illo verbo. (Preire vo-
 lūtas sapiāz nō pōt). Cōn. qz fm Aug.
 in fine. 5. d trī. partū menū pcedit appe-
 tit? Dīcedū. q partū menū pcedit appē-
 tit? vel prout bz eē cōpletū: vel incōpletū. ita appē-
 titus potest dupliciter considerari prout habet esse
 completum vel incompletum. Appetitus incom-
 pletus pcedit cognitionez cōpletā: qz qñ volum?
 aliqd scire per appetitū mouemur in cognitōz illi?
 sed nūqz desideramus scire rē illā: nisi de ea aliqua
 cognitōz hērem? vñ. 10. de tri. c. 1: dicit: qd quisqz

proius ignorat: a mare nullo mō pōt: z ita cognitio
 incōpletā pcedit appetitū. sed cognitio cōpletā se-
 quit: quia qñ aliqua rē cognoscimus in cōplete. ap-
 petimus eā cōplete cognoscere: vñ Aug. in fi. 9: de
 tri. partū menū antecedit appetit? qñ illd noscere vo-
 lumus querēdo z inueniēdo: qd nō nisi de cognitōe
 ppleta dici pōt: qz postqz aliqd cōplete cognoscim?
 cessat venariō: z inquisitio. Motādū ē: q sicut incō-
 pleta cognitio pcedit incōpletū appetitū: ita com-
 pleta cōpletū. Item sup illud nec cōcedēdnz ē: q
 deus generit nolēs vel volēs. Cōtra de quolibz
 affirmatio vel negatio vera: sed cū nolens z volens
 opponant z contradictorie: s zc. Dīcedū p iterēptio-
 nez: q nolens z volēs nō opponunt cōtradictorie: cū
 vtrūqz importet actū volūtāt. vñ lapis. nō dicit vo-
 lens neqz nolēs: qz actū volūtāt caret: q si diceret
 tur cōtradictorie: oporteret eū cōtradictoria sine il-
 la quozum nō ē medium fm se vt dī. 1. posterioruz.

(Se solet.) hic in pte ista magis mouet
 questionez de potētia generadi: sine s
 virtute p quā sit gñatio. Et duo facit:
 qz pmo querit: vtrū potētia gñandi sit i
 patre. Scōdo: vtrū sit in filio: scōda ibi.

26
7

(Querit) circa pmiuz duo facit. pmo obicit ad q
 stōz z solu. Scōdo adducit verba Aug. q vñ sonare
 dīum: ibi. (S3 uebement.) circa pmiuz dno facit:
 qz pmo mouet questōz. vtrū posse gñare cōpetat
 p r z oñdit q nō: qz tūc aliqd posset p r qd nō posset
 fili? Scōdo: ibi. (cui versutie.) soluit: q posse gñare
 nō otinet s b oipotētia: qz gñare nō ē aliqd s ad aliqd: si
 cut qz filius nō vult eē p r: non vult aliqd qd nolit p r
 qz eē p r em nō ē aliqd. sed ad aliqd. Tunc sequit
 illa pars. (Sed uebementer.) In qua adducit ver-
 ba Aug. q vident sonare dīuz dicti. z duo facit: qz
 pmo facit qd vcm ē. Scōdo arguit s verba Aug.
 Scōda: ibi. (h aut.) circa pmiuz dno facit: qz pmo
 adducit obiectionē maximā q dicebat filiū impotē-
 tez: qz gñare nō poterat. Scōdo: ibi. (ad qd) adducit
 solutionē Aug. qz filius nō genuit: nō qz nō potuit: s
 qz nō oportuit: in quo vñ velle Aug. q posse gñare nō
 sit propriū p r is vt videbat magister inuē. Deide
 cū dī. (h aut) obicit s dcm Aug. z tria fac: qz pmo
 oñdit filiū nō posse gñare. qz gñaret aliqua psonā
 dīnā gñaret. sed nō patrē: qz inascibilis: nec se. qz
 nihil seipm gñat. nec. s. l. qui nasci nō pōt. scōdo. ibi.
 (Quo? accipiet.) oñdit se nō eē sufficētē ad aperi-
 endū intellectū Aug. Tertio cū subdit. (pōt q sic.)
 aperit verba Aug. s3 modū sibi possibile vt ait: qz nō
 ē intentiōis Aug. q filius possit gñare. s nō dicit qz
 nō potuit. qz nō repugnat potētie. s d r n oportuit. qz
 repugnat p pōprietati. Tūc sequit illa pars. (querit
 a quibusdā.) In qua querit vtrū h sit vera: potētia
 gñandi est i filio. Et duo facit. qz pmo facit hoc qd di-
 ctū ē. Scōdo h rē vtrū sit nā opposita: qz filius nō bz
 potētiā gñandi: scōda. ibi. (ita et cū dī.) circa pmiuz
 duo facit. qz pmo querit qd vcm ē z soluit. Scōdo obi-
 cit s determinata. ibi. (Sed s h.) circa pmiuz duo
 facit: qz pmo querit vtrū p r sit potēs gñare nā: z
 vtrū huiusmōi potētia sit i filio. Scōdo: ibi. (ad qd)
 Rndet qd p r ē potens gñare nā. z q illa eadē potē-
 tia: que est in p rē vt gñet. ē in filio: vt gñet. Deim
 de cū dicit. (s contra.) Instat. Et duo facit. qz p r
 mo instat: qz gignere z gigni nō ē idem. q posse hoc
 z posse illud nō erit idē. Scōdo ibi. (h distinguedū.)
 soluit q idē ē posse gignere z gigni. rōe potētie: nō ē
 idē rōne respectus. Tūc sequit illa pars. (ita.) i
 qua querit: vtrū h sit nā. filius nō bz potētiā gñan-
 di. z duo facit. qz pmo dicit filiū hēre eadē potētiā
 am quā bz p r. s nō hēre eam cū illo respectu cū quo
 habet eā p r. scōdo: ibi. (sic dī.) manifestat hoc q r

milit: qz p̄ pot̄ eē p̄r: z vult eē p̄r: z nō filiū: z filiū
 pot̄ z vult eē filiū z nō p̄r: nō tñ aliqua potētiaz vel
 volūtate bz p̄r: quā nō bēat filiū: nec eē uerū: qz
 p̄ illaz eandē potētiaz z volūtate. per quā p̄r pot̄ z
 vult eē p̄r: filiū pot̄ z vult eē filiū. Et in hoc ter
 minat̄ inia dīstinctionis.

Alia magister. Dōnet h̄ questōes d̄ po
 tentia gñandi vtrū sit in deo p̄r. Et verū
 sit in filio. Ideo duo querem̄. Primo vtrū
 potētia gñandi sit in deo p̄r. Secdo: vtrū
 sit in filio. circa primū querem̄ tria. Primo vtrū
 sit in deo. Secdo vtrū dicat qd̄: vel ad aliqd̄. Ter
 tio de cōparatiōe ipsius ad potētiaz creandi.

D̄ primū sic p̄cedit: vi q̄ in deo nō sit potētia
 gñandi: qz q̄ impfectionē dnt̄: in deo poni nō de
 bēt: s̄ potētia v̄r dicere ip̄fectionē: cū oppositus
 potētie. s̄ act̄ dicat cōplētū. z endelichib̄: ḡ zc.

Præterea: vbi cūq̄ est potētia: ibi est actus: qz
 si esset dare potētia sine actu esset dare mediū inter
 ens z nihil: vt potest haberi per cōmentum. s̄ p̄bi
 sic. Sed vbi ē dare potētia z actū. ibi ē dare cōpo
 sitioz: in deo nulla cōpositio: ḡ zc. Præterea: ista
 potētia vel ē actiua vel passiua. passiuā nō. qz i deo
 nō cadit passio: nec actiua: qz vt d̄. 5. meth. potētia
 actiua ē p̄ncipiū trāsmutatioz in aliud s̄ q̄ aliud:

p̄r aut̄ cū gñat̄ filiū nō se bz vt p̄ncipiū trāsmutatio
 nis: nec cōparat̄ ad ip̄m filiū: vt ad aliud: sed solum
 vt ad aliū: nō igit̄ erit in cō potētia gñandi quocūq̄
 mō sumpta. Præterea: sicut se bz primū act̄ ad
 p̄mā materiā. ita se bz potētia ad p̄mū motorē: sed
 mā p̄mā ē potētia pura: vt pot̄ b̄ri ex p̄ho. 1. meth.
 i qua nullus ē actus: ḡ deus erit act̄ purus i quo nul
 la potētia. In cōtrariū ē maḡ in ista qui dicit̄ i
 diuis eē potētia gñandi. Præterea: s̄m p̄m: quic
 quid agit: pot̄ agere: ḡ quic qd̄ gñat̄ pot̄ gñare. S̄
 s̄m Aug. 7. d̄ tri. c. 1. sic se bz potētia ad posse: vt eēn
 tia ad esse: z sapientia ad sapere: sed nō dicitur ali
 quid esse nisi per essentiam: vel sapere nisi per sapiē
 tiam: ḡ nec posse nisi per potētia: babz igit̄ deus p̄r
 in se potētia gñandi. It̄ nō d̄. q̄ si volum̄ bene
 iudicare de aliquo: nos videre respectū cuius illd̄
 p̄ncipalr̄ sumat̄: qz sic accipiē: illud qd̄ est p̄ se: z
 dimittē: illud qd̄ ē p̄ accūs de quo nihil cure ē ar
 ti. Et iō notādū: q̄ potētia p̄ se z p̄morespicit actus
 z iō p̄us d̄ potē de actiua: q̄ d̄ passiuā: vt pot̄ ba
 beri ex. 5. meth. In istis aut̄ inferiorib̄ videm̄ pot
 tētia duplr̄ respicere actū. p̄: qz ē p̄ncipiū receptiū
 act̄ sine edelichib̄: sic mā. Secdo qz ē p̄ncipiū actio
 nis: vt forma z lz forma nō agat: z mā nō patiat̄: tñ
 quelibet illarū bz rōnē p̄ncipiū: cū cōpositū agat per
 formā: z patiat̄ p̄ māz: z ita sp̄ potētia ē eadē cū eēn
 tia: mā potētia receptina ē eadē cū eēntia mē accipiē
 domā large ad oē potētiale: potē actina ē idē
 cū eēntia forme: accipiēdo formā tā p̄o s̄balit̄: q̄ p̄
 accidētali: qz vtrāq̄ potē dicit̄ p̄r: vt h̄ de potē loq̄
 mur: ē. n. potē potissime in agētib̄ vniuoce: qz p̄
 gñatiōz z actiōz vniocā sermone suscipiū: in quo
 agēs assimilat̄ sibi passū: iō in gñatiōe accētium mī
 si s̄z accūs silitudo attendit̄ potē gñandi: accidēs
 i p̄ductiōe vero s̄barū vbi ē s̄m s̄bam silitudo: potē
 buiusmōi ē ip̄a nā: vel s̄balis fo: ma: alr̄ tñ z alr̄ foz
 ma s̄balis z accidētali b̄nt rōnez potē vel p̄ncipiū: cū
 ius virtute sit gñatio: qz accētialis ē immediatū tale
 p̄ncipiū: s̄balis vero mediātū. nā nisi nē ignis addē
 calor: mediātē quo disponeret̄ z alteraret̄ mā: n̄ pos
 set ignis sibi sile p̄ducere. Qd̄ z si p̄ hoc aliqd̄ vel
 let arguē: ip̄m calorē in igne. mediātē quo sit gñatio
 debē dicit̄ potētia gñandi z n̄ numerz: d̄. eēt q̄ si gñā
 tio accipiat̄ vt ē mor̄: qz isto mō icludit̄ alterationē

fm̄ quā ē assimilatio in accēte: cōcedēdū eēt talem
 potētia calorē esse. Sed si ip̄a it̄ductio forme s̄ba
 lis vel ip̄a mutatio gñatio dicat̄. cū s̄z hoc solū fiat
 assimilatio i s̄ba ip̄a nā reit̄alis potē dicit̄: nō obf̄a
 te q̄ mediātē aliquo accēte hoc efficit̄. sicut ip̄a ars
 cui artificibilia s̄lant̄ d̄ potē p̄ducendi artificia
 ra. lz h̄ efficiat̄ mediātib̄ instrumētū. Ex quo appa
 ret. q̄ n̄ d̄ nā potē gñandi. qz forma accētalis sibi
 addita agit i virtute eius: qz isto mō aia dicit̄ potē
 ten̄ sentiēdi. cū talis potē creat̄ in actū virtute aie
 Sed noiā buiusmōi potē. qz per gñatiōz in ip̄a nā
 sit assimilatio. pp̄ qd̄ sp̄ali mō gñatio d̄ eē op̄ nē z tñ
 aliū act̄. verū qz ex cōi mō loquēdi noiē potē intel
 ligit̄ illud qd̄ ē immediatū p̄ncipiū actiōis: sumēdo po
 tētia fm̄ cōez vsuz loquēdi: sc̄mp̄ eā designat̄ p̄o
 prietas aliq̄ vel accētalis forma: lz pp̄rie. z fm̄ rei
 veritate ip̄a nā possit dicit̄ potē gñandi: z idē cui vir
 tute sit gñatio. Et antem: ex dicit̄ possit inuestigari
 veritas questōis dicam̄: q̄ dimisso illo mō potē
 q̄ respicit receptiōz: z modū passiuū: qz nō valeret
 ad p̄positū: cū nō sit potē gñandi in p̄e passiuē: ac
 cipiēdo aut̄ aliū dicit̄ possumus: q̄ vniū z idē noiā
 eēntia z potētia z virtutez. Mā hoc qd̄ ē calor p̄
 ut dat̄ igni eē calidū d̄ eēntia: prout p̄ ip̄m calorē
 ignis calefacit̄: d̄ potē. vñ potē actina i igne ē ipe
 calor: put̄ p̄siderat̄ ibi act̄ vltimatus d̄ virtus: nā
 vt scribit̄ in. p̄. ce. z m̄. virtus ē vltimū d̄ potē. Et
 lz idē sit eēntia. potē. z virt̄. attū vñ p̄supponit
 aliud. Mā virtus p̄supponit potētiam. qz nō est
 dare actū vltimā sine actu simplr̄. z potē eēntia:
 qz n̄ ē dat̄ qd̄ aliqd̄ faciat actu tale. nisi sit actu tale:
 z appello actu tale formāl̄ vl̄ virtute: z ita potētia
 p̄supponit eēntia: sicut agē p̄supponit eē. Dicere i
 agere aliqd̄ absq̄ potē agendū dicit̄ eē ip̄m agere
 absq̄ eo q̄ sit: vel ē dicere ip̄m agere put̄ nō ē actu
 vt si dicit̄ ignis calefacit̄: z nullo mō calor ē in eo q̄
 ē potē calefaciēdi. Et lz iste modus in aliquo nō sit
 ita cūides pp̄ agentia equiuoca nisi act̄ nō excellē
 riori reseruat̄ sicut sol nō ex̄ns formāl̄ calidus cale
 facit̄ in agētib̄ tñ vniuoce: q̄ vniuoctio potissime
 attendit̄ in gñatione cū asit̄ genitū gignētī in nā
 nullo mō edubū: qn̄ sit actu tale: qd̄ p̄ducit̄ tale: ni
 bil. n. gñat̄ boiez vniuoce. nisi qd̄ ē actu hō: cū i
 celestis gñet̄ potētia gñatiua bz p̄ quā ē actu talis.
 quāle p̄ducit̄. Et dicere ip̄m agē absq̄ tali potē ē
 dicere ip̄m agē put̄ nō ē in actu z put̄ nō bz eē: qd̄ ē
 incōueniēs. Ad p̄mū d̄. q̄ potē q̄ dicit̄ ip̄e
 actiōz ē potē passiuā pp̄rie dicta q̄ deo nō cōpetit̄.

Ad scdm̄ d̄. q̄ illa potē ē idē: q̄ act̄ fm̄ rē: vñ
 potē gñatiua in diuis ē ip̄a gñatio: qz non differt
 eēntialr̄ a p̄rietate i diuis fm̄ rē. z iō nō ponimus
 in deo cōpositiōz: nisi s̄z modū intelligēdi. Ad ter
 tiū: d̄. q̄ potē gñandi in deo nō ē potē passiuā p̄
 prie loquēdo nec actiua: s̄ sup̄ actina: illa asit̄ diuisio
 cōp̄bēdit̄ creatas potētias. Ad quartū d̄. q̄ ē
 equoctio i potē. nā mā s̄z se accepta ē potē pura
 i q̄ nullus act̄. Ita z de ē act̄ pur̄ i quo nulla pas
 sio: z iō nō cōcludit̄ argumētū: nisi q̄ in deo nō ē po
 tentia passiuā proprie loquēdo nō arguit̄ q̄ in deo
 non sit potētia: vt nos ponimus.

Ecūdo q̄rit̄: vtrū potē gñandi dicat̄ qd̄:
 vl̄ ad aliqd̄. Et v̄ q̄ dicat̄ ad aliqd̄: qz qd̄
 ē absolutū absq̄ dīstinctionē cōpetit̄ trib̄:
 cū p̄ absoluta nō sit dīstinctio: vt d̄. 6. de
 tri. c. 1. s̄ potē gñandi sine dīstinctionē nō cōpetit̄ tri
 bus: ḡ zc. Præterea: in eodē gñē ē potē z actus
 nā calefacere ē eodē gñē eā caloriz: qz calefacere ē
 via in calorē: z dicit̄ motū quēdā per quē introduct̄
 calor. Sed mor̄ ē in eodē gñē cū rebz ad quas est

Questio
 2

20
 1

motus vt dicitur. 3. pbi. g. calefacere e in eode gñe cuz ca
 loze: sed calor dicitur potetia calefaciendi: calefacere
 dicitur actu: erit igitur in eode gñe actus: cuius potetia: igitur po
 tena: gñandi e in eode gñe cum gñare: sed gñare i di
 uinis dicitur ad aliqd g. zc. Preterea: remota diffi
 cione psonaru ad huc remanet ibi id qd e absolutu:
 no tñ remanet potetia gñandi: g. zc. Preterea: age
 presupponit e: igitur si calefacere e calidi: illud p qd
 calidum est calidum. vt calor e potetia calefaciendi: cu igitur
 tor pñs sit gñare: illud p qd pñs est pñs e potetia gña
 tiua: sed h e pñs: g. zc. In contrariu e: qz vt ba
 bitu e supra: id e potetia qd e eñtia: sed eñtia dicitur qd
 g. zc. Preterea: in ppetius no differt e e z posse: vt
 dicitur i. 3. pbi. g. nec eñtia z potetia differt in ppetuis
 z multo min⁹ in deo qd e ipa eternitas. Sed eñtia vi
 citur qd: g. zc. Rño dicitur: q si volum⁹ videre qd dicitur
 potetia gñandi: nos nos videre qd sit huiusmodi potetia
 scire aut q sit dina no possum⁹ ita cõgrueter sicut p
 ea que videm⁹ in creatur in pfectione amota. Et
 id videm⁹ qd est potetia gñandi in reb⁹ creat⁹. In
 gñatõe vno e pñs: supposito. z nãz: quozu vnu
 est gignens z id cui attribuitur act⁹. Aliud vero e potetia
 gñandi z rõ gñatiõis. Ad cuius euidetiã tria nos
 dclarare oz. pmo qno accipit pluralitas suppositoꝝ
 in nã: z ex isto pmo de clarabitur scdm: q sunt cõpete
 ria supposito: z q nã: z ex hoc aut apparebit tertiu
 p qd soluetur questio q e potetia gñandi cõpetit nã
 Propter pñs notãdũ: q pluralitas suppositoꝝ in
 eadẽ bñ silindine cu pluralitate spẽũ in eodez
 gñe Nam sicut in pluralitate spẽũ inuenim⁹ vna
 nãm gñis cõem: put gñi cõpetit habere nãm z plur
 tatẽ dicitur: z put gen⁹ vni⁹ ali⁹ z ali⁹ dicitur: resulati
 inde alia z alia spẽs: sic cu pluralitate supposita in
 eadẽ spẽ e vna nã specifica in oibus illis: z est diuer
 sitas quãtũ ad eẽ: z prout nã spẽi e cu alio z alio eẽ: e
 aliud z aliud suppositu i illa spẽ: ita q sicut se habz
 dicitur in pluralitate specierum: sic se habet esse
 in pluralitate suppositoꝝ: no. n. fm dicitur: pprias
 pluralitate indiuidia: qz eozu no est diffinitio. Et
 hoc aut apparet q cõpetit supposito. z que nã. Nam
 sicut ea dicuntur cõpetere spẽbus fm gen⁹: q cõpetit
 eis: put vni⁹ in nã gñis: z ea fm se q eis cõpetit
 rone dicitur: quas supra gen⁹ addunt. Ita ea cõpe
 tunt nã q ducunt suppositu vt vni⁹ i ipa nã spẽi:
 ea aut dicuntur de supposito. q cõpetit ei rone esse qd
 addit supra nãm. His visis apparet tertiu. s. q potetia
 gñandi dicitur de nã no de supposito: vel de eẽ vt
 quocunq; alio p q supposita distinguunt. Nam cũta
 lis potetia nã sumat ex eo q genit⁹ bz eẽ dicitur a gi
 gnente: sed qz bz eẽ vni⁹: cũ illud sit potetia gñandi
 cui⁹ virtute pductu: pductu reddidit cõforme: ipa nã
 rei e potetia gñandi: cũ talia dicuntur de nã siue de for
 ma q cõpetit supposito: put nulla nã vni⁹: vñ sicut
 calor e potetia calefaciendi: qz in eo calefactu assi
 milat calefacientia: sic ignis genit⁹ ignedi. z ge
 neradi ignez: qz in ea ignis genit⁹ gignenti cõforma
 tur. Et his aut creatur reperi⁹ ad dina cõscende
 tes dicam⁹: q sicut in his pluralitate supposita ex
 eo q vna nã e in eis cõmuncta ali⁹ z ali⁹ eẽ. Ita pluri
 ficant supposita in diuis: put cõsiderant cũ alio: z
 alio respectu: ita q respect⁹ quodãmo fungit vice
 spẽus eẽ in creatur: cũ igitur in rebus creat⁹ no acci
 piat rõ gñandi ex ipõ eẽ: qz ex hoc supposita distin
 guunt. Sed ex nã fm quã habet eẽ vni⁹: in diuis nã
 accipiet talis rõ ex respectu: nec erit potentia gñan
 di: ipa relatio: fm quã genit⁹ a gignente distin
 guit. Sed erit ipa nã in qua filius bz q buluim⁹ pñi
 assimilat: z bz eẽ cõforme: bene igitur dicitur dãm. q ge
 neratio est opus nã: z magister in lra: q pñ no est po
 tens gignere nisi nã z Aug. 15. de tri. c. 20. filius dei

eẽ nã genit⁹. Propter: qd cũ nã sit qd absolutu: po
 tentia gñandi simplr dicitur qd: bz tñ aliquẽ modũ re
 spectiuũ. Et id notãdũ: q lz relatio in diuinis no sit
 oino vniuoca cũ relatiõe in creatur. possum⁹ tñ ea q
 in creatur inuenim⁹ ad dina transferre nisi rõ repu
 gnet. videm⁹ aut in creatur eẽ duplices relatiõis mo
 dũ: fm duplicẽ diffinitionẽ de relatiuis datã. Nam
 fm istã ad aliqd talia vero dicitur: quecuq; hoc spm
 se sunt alioꝝ dicitur: z ea q sunt in alijs gñibus sunt
 in predicamẽto relatiõis. Et id pñs mouet questio
 ne. vtrũ aliq sba dicat ad aliqd: z soluit q ipossibile
 est: qn aliq sba dicat ad aliqd fm dicitur diffinitionẽ
 Alia diffinitio e. Relatiua sunt quozu eẽ e ad aliud
 se bẽre z ista diffinitio cõprehendit vera relatiua.
 Ita eẽ in diuis duobus modis relatiua dicuntur. nãz
 quedã dicitur relatiua ibi q simplr sunt talia: vt pñs
 lins: aliq sicut ibi relatiua q simplr sunt i predicamẽ
 to sbe: put in diuis distinguim⁹ duo pdicamẽta: re
 lationẽ z sban: cõpetit tñ eis quidã modus respe
 ctiuus sicut eẽ nã siue potetia gñandi: qz quedã respe
 ctũ ad actũ gñationis. Et id sicut man⁹ simplr eẽ in
 pdicamẽto sbe: inest tñ eis quidã modus respecti
 uũ. Ita potetia gñatiua in diuis: siue nã simplr dicitur
 qd: bz tñ quedã modũ relatiuũ. Sunt aut d bac que
 stione positões alie dicẽtes q potetia gñandi eẽ ipa re
 latio: vel eñtia dina: vt eẽ idẽ cũ relatione: vel fm q
 quidã dicitur: q e mediũ inter qd z ad aliqd: nec e di
 recte i predicamẽto qd: vel ad aliqd: pp qd in diuis
 tertiu pdicamẽtu constituit. Quibusmodi positões qz
 fundamẽtu firmũ bẽre horruerũt dimittãt. Ad
 pñm dõ q absolutu cui nã inest aliqõ modus relatio
 nis absq; distinctiõe cõpetit trib⁹: huiusmodi aut no
 est potetia gñandi. Ad scõz dõ. q potetia gñandi sim
 plr dicitur qd: no tñ e in cõueniẽs q p aliqua redutio
 ne sit in pdicamẽto ad aliqd. Vel possum⁹ dicere q
 gñare in diuis no dicitur motũ sed dicitur respectũ: z lz
 mot⁹ sit in eode gñe cũ reb⁹ ad quas e mot⁹: relatiõz
 tñ quã psequit mouẽs ex eo q mouet no õz eẽ in illo
 gñe i quo eẽ res q p motũ accipit. vñ calor q p calefa
 ciente i calefacto acquiritur: z i calefaciente e potetia ca
 lefaciendi: vel potetia gñandi calorẽ no eẽ in eode gñe cuz
 gñatõe calor: put p tales gñatõz relatio importat.
 Ad tertiu dõ. q no remanet potetia gñandi remo
 ta distinctiõe psonaru. pp modũ quedã relatiuũ q im
 portat i illa potetia. Sed ex hoc no pcludit: qn ipa sim
 plr dicat qd. Ad quartũ dõ. q no e potetia gñandi
 illud p qd suppositu bz eẽ in cõicabile: sed per qd bz
 eẽ cõicabile. vñ potetia gñandi i forte no e forti: tas.
 sed nã hũana in ipõ: z lz pater per pñtate sit quid i
 cõicabile: per nãm tñ est idẽ cum filio: non igitur pater
 nitas est potentia gñandi: sed nã.
 Tertio querit: vtrũ potetia gñandi z creandi
 dicat vniuoce. Et vt q sic: qz potetia gñan
 di: z potetia creandi habet eẽ in ipõ deo: no
 e vna in creatura: z alia in deo. Sed q sit
 i deo: cũ sit sume vnus no dicuntur nisi vniuoce: g. zc.
 Preterea: vniuocatio sumit ex identitate nã: qz
 qz diu rñdet vna nã huic: qd dico: bõ semp bõ dicitur vni
 uoce: z id eeadẽ aia a corpore remanet bõ equino
 ce: qz no e eadẽ nã in boie viuo z mortuo: cũ igitur vna
 nã rñdeat oibus his que dicitur de deo: vniuoce dicitur
 potentia gñandi z creandi. In contrariu e. qz
 sicut se bz act⁹ ad actũ. ita se bz potetia ad potetia: lz
 act⁹ nã dicitur vniuoce z create z gñare. qz pus de genit⁹
 qz creauerit. z create ad ipm gñare ordinat. tñz pp
 verbũ genit⁹ habeat eẽ emanatio creaturaru: g. zc.
 Alterius querit. vtrũ potetia gñandi z creandi sit
 eadẽ. Et vt q no: qz potetia gñandi e nã. potetia crea
 di e voluntas. vt dicit dãm. l. i. c. s. nã z voluntas dis
 tinguuntur ex opposito. g. zc. Preterea. potentie di

20
3

tingunt per act. Sed gnare & creare non sunt idem.
 7c. In contrarium: qz oia attributa in divinis dicunt
 eandem. Sicut in eo qd est in natura: ex eo qd volun-
 tas creat: cum natura voluntas dicat vna re: vna & eadez
 potest erit realiter h. illa. Preterea: vbi qd non differat
 fm ratione. qz creature pcedit a deo vt ab artifice: igit
 pcedit fm modum intellectus: sed isto modo pcedit filius.
 7c. Rno dicit qd emanatio creaturarum hz aliquam
 similitudinem cum emanatione personarum. Nam sic videmus qd
 in divinis emanatio p modum voluntatis: vt processio spiritus
 sancti cui fm Aug. 15. de tri. c. 20. appropat voluntas si
 alicui persone appropari dicitur: emanatio p modum itelle-
 ctus vt gnatio filij qd pcedit: vt intelligetia a memoria
 vt dicitur. 15. de tri. c. 7. sic & creature pcedunt p modum i-
 tellectus & p modum voluntatis: p modum intellectus emanat:
 qz coparant ad deum sic artificialia ad artificem pp qd
 83. q. 46. verbu dicitur operatiua potetia: pcedit etiaz
 p modum voluntatis: qz vt scribitur. 3. de tri. c. 4. vna volun-
 tas est suprema causa oiu: & nihil habet agere visibile & sensu
 biliter: qd non de inferioribus inuisibili atqz intelligibili au-
 la sumi iperatozibus: aut iubeat: aut permittat: h aut
 emanatio creaturarum cum emanatione personarum pueni-
 at: qz pcedit p modum voluntatis: vt emanatio spiritus. s.
 & per modum intellectus: vt generatio filij. In ista
 tunc conuenientia magna est dicitur: differt. n. emanatio cre-
 aturarum a processione spiritus. s. qz non eodem modo: hz illa est p
 modum voluntatis. Ad cuius emendationem sciendum. qd voluntas
 aliqua de necessitate vult vt finem: pp qd in. 3. et b. inu-
 it phs qd in fine scribitur naturaliter. Aliqua non de necessitate
 vult: vt ea qd sunt ad finem. & id ad finem coparant volun-
 tatis: vt non iniquitatem naturaliter ferit in ipsum: ad ea aut que
 sunt ad finem coparant voluntas: vt voluntas iniquitatem hz
 electionem ferit in ipsa: deus aut p modum voluntatis pducit:
 s. iniquitatem vult finem: qz volendo bonitatem suam: de-
 us p. pducit amorem. sive. s. f. quo se & alia diligit. et
 id emanatio spiritus. s. est imutabilis: qz deus bonitatem suam
 imutabiliter & de necessitate vult. cocomitat et ta-
 le emanationem natura divina: qz huiusmodi amoris deus p
 vna cum filio pducit volendo bonitatem suam: quam vt finem
 respiciunt. & qz motus voluntatis in finem est quodammodo natu-
 lis. id processione. s. f. cocomitat natura: emanatio tunc crea-
 turarum nec est imutabilis: cum deus ea non de necessitate
 velit: neceae cocomitat natura divina: cum ea que sunt ad
 finem voluntas naturaliter non ferat. Differt et emanatio cre-
 aturarum a gnatione filij: qz hz filius pcedat p modum i-
 tellectus. pcedit tunc p modum intellectus naturaliter: est. n. natura
 filius: creature asit. s. pcedit per modum intellectus non
 pcedit naturaliter: sed pcedit per modum intellectus fm iper-
 im voluntatis. Et id dicitur. 1. li. c. s. vult qd emanatio si-
 lii sit per modum intellectus. emanatio creaturarum p modum
 voluntatis. & bylarius. in li. de synodo ait oibus creatu-
 ris hz de voluntas attulit: sed filio natura dedit. Et id
 si volumus appropate loqui. dicere possumus: qd intel-
 lectus. vt natura est ratio. pductionis filij: qz per modum intelle-
 ctus & natura pcedit diuini verbum: p modum voluntatis vt natura
 emanet spiritus. s. f. qz pcedit p modum voluntatis cocomi-
 tante natura: sed p modum voluntatis vt voluntas. sive p itel-
 lectus vt erit in actu p iperinz voluntatis: creature pducit
 cum in ee. & qz in diuini realiter intellectus acceptus vt natura.
 & voluntas vt ea natura cocomitat & voluntas vt voluntas
 vel intellectus vt erit in actu p iperinz voluntatis: non differunt:
 sed realiter loquedo potetia gnandi: spiradit creandi idem
 dicitur: fm tunc modum intelligendi vt coparant ad alios
 actus sic differunt. & habet in se quadam analogiam. fm
 qd actus habet. & qz gnatio est prior creatione: potetia
 gnandi fm istuz moduz est prior potetia creandi. patet
 igit quomodo sunt idem potetia gnandi & creandi. & quo
 vna est prior alia. Ad pmiu dicit qd arguit de idetia
 tereali. & put non coparant ad actus. fm qd potetia ge-

neradit creandi sunt idem. Ad scdm patet solu-
 tio: qz loquitur de idetate reali fm qua non est analo-
 gia inter eas. Ad illud in contrariis dicit qd loquitur de
 potetia creandi gnandi. vt coparant ad actus fm
 qua coparatione dicunt analogice. Ad illud qd vlt-
 terius querebat. vtrum sit idem potetia gnandi & crea-
 di: p qd realiter. & in se sunt idem fm ratione & coparatione
 ad actus non. Ad pmiu dicit qd natura & voluntas hz rea-
 liter differat in creatur. in deo sunt idem. Ad scdm
 dicit qd non arguit huiusmodi potetias differre realiter. s. p
 coparatione ad actus. qd processimus. Ad illud in
 contrariis patet solutio. qz arguit de idetate reali. qd
 verum est. Ad illud qd arguit. qd potetia creandi
 & gnandi non differant fm ratione: qz taz creature qd si-
 lius pcedunt fm intellectus: p solutio. qz aliter pcedit
 p modum intellectus filius aliter creature vt dicimus est.

Einde querit. vtrum potetia gnandi sit in fi-
 lio. Et vt bñ possumus videre intentionis ma-
 gistri quatuor querunt. primo vtrum in ali-
 quo sit potetia gnandi: qd non possit gnare.
 Secundo vtrum in filio sit potetia gnandi. Tertio. vtrum sit
 eadem potetia p qua p. gignit: & filius gignit. Quarto.
 vtrum in diuini possint esse plures filij.

Questio
4

Ad pmiu sic procedit. vt qd non sit in aliquo potetia
 gnandi cui non copetatur gnare. qz qd est p se re-
 perit in oibus. s. h est p se. qd oec existens actu tale potest
 bi sile pducere in natura nisi illi non repugnet suppositioz
 pluralitas. s. oec in quo est potetia gnandi hz actus
 cui non repugnat suppositioz pluralitas & c. Pre-
 terea. fm Aug. 7. de tri. c. 1. sicut se se hz eentia ad ee
 ita se hz potetia ad posse. & sapia ad sapa. s. i quocunqz
 est eentia illud est. & i quocunqz est sapia sapit. & i quocunqz
 est potetia potest: s. qd potest gnare: ei gnare: sibi copetit & c.
 Preterea qd non potest gnare est in eo ipotetia ad gnandi.
 Si igit in aliquo eet potetia ad gnandi & ei gnandi
 ret non copeteret: in eo sil eet potetia & ipotetia respe-
 ctu eiusdem actus: qd est impossibile. Preterea: frustra
 est potetia qd non reducit ad actum: Sed si in aliquo eet po-
 tetia ad gnandi: cui gnare non copeteret: illa potetia
 non reduceret ad actum: & c. In contrariis: qz potetia
 gnandi est ipsa natura rei. sed multos videmus hz eentia
 huanana: & ee boies: qd gnare non copetit: & c. Pre-
 terea: non est aliquid potetia in vna persona divina: qd non sit in
 alia cum quilibz sit oipotens: & potetia gnandi est in quolibz
 libet persona divina. sed non cuiuslibz persone diuine copetit ge-
 nerare: & c. Rno dicit qd potetia gnandi perfecta non
 est in aliquid creatura: cui non copetatur gnare: pot tunc ee po-
 tetia gnandi et perfecta in aliqua persona divina. cui gnandi
 re non copetit. propter pmiu notandum: qd aliud est ratio
 agendi in creatur. aliud qd agit. natura ratio agendi est ipsa.
 forma non agit tunc forma. sed qd est p forma. vt ratio calefa-
 ciedi est calor: calefacit tunc calidum. Nam sicut bitum est su-
 pra. ratio agendi sumit et forma: agere tunc sumit et ipso
 ee & qz supposito p se copetit ee ei p se copetit agere
 sicut in aliquid eet calor & hz eet ee calidum: illo eet potetia
 calefaciedi. & tunc ei non copeteret calefacere ita eet in eo
 potetia ad gnandi calorem & tunc gnare calorem ei non copete-
 ret: s. qz non est eentia nisi det ee vt non e calor. nisi det
 ee calidum. cum ratio gnandi sive potetia ad gnandi sumat
 ex forma. age aut. vel gnare et ipso ee. cum non sit forma
 sine ee. In nulla creatura est potetia agendi. si perfecta sit
 cui non copetatur agere: s. tunc si iperfecta eet non opeteret

Dec aut iperfectio dupl inestigat. Nam potetia ge-
 neradi vt dictu est sup duplex est vna qd imediate pro-
 gredit in actu suu. & talis sumit respectu gnationis
 accidentium: sicut calidum imediate p calorem. q. p po-
 tetia gnatiua calidi pducit calidum: & cum talis po-
 tetia sit accidens: cui copetit intedi & remitti: qd ad
 gradus in esse. tunc est talis potetia iperfecta qd in sbo

di in pte z filio p qua p gnat z fili gnat: vt patebit: pcedere possunt in filio ee potentia gnanadi. Et quo apparet no ee aliqua potentia i pte q no fit in filio. sed alicui respectui e vnita. put e in pte: cui no e diuncta put e in filio: Ad pmi d d. q cu d cnius e act: e est potet. intelligedu est de actib: pprie sumpti. sz generare in diuis no pprie dicit actoz: sed relatoz per modu act: Vel dicet possunt q cu e potet eius e act: si in eo sit potet: vt coparat ad tale actu. s in filio no e potet p coparatioz ad gnare: accepta. put est e in filio: sed p coparatioe ad gnari. Est igit in filio potet ad gnare: cuna pris q e talis potet sit i filio: no est. n. alia potet in diuis ad gnare z gnari: vn in quo e vna: e z alia: vtru qz vt e in filio: no e ad gnare: s ad gnari: sic accepta talis potet no denoiabit filiu vt dicat posse gignere: sed solu posse gigni. Sicut: qz eade ena particulariter z vlt sumpta: z qz vltia sunt i particularibus: ipa na vlt est in particulari: sed qz no e vltis vt e in particulari no denoiabit ipm: vt dicat ptilulare ee vlt. s particulari solu. z id distinctio illa facta de potet gnanadi: ex eo q gnanadi pt ee gerudium actiu vlt passiu: vel verbi ipersonalis. si dz ee na: no e intelligeda simplr cu sit i filio potet ad gnare. sed intelligeda e d potet vt denoiat id i quo e: qz no e i filio potetia q possit gnare: vel intelligeda e cu reduplicatio: qz z si e in filio potet ad gnare, tu vt e in eo no est ad gnare. Ad sedm d d. q i eternis no differt ee z potet: qz quicqd pot ibi ee ibi e. vn no prius potuit generare pr z postea genuit: sed ab eterno genuit: z filius ab eterno genuit: e: z id auctoritas no e ad ppositu. Al possunt dicere q potet put e in filio n dicit respectu ad gnare. sz ad gnari. z id no arguit qd gnet. sed q gnet: Ad tertiu d d. q potet gnanadi no dicit simpliciter ad aliqd. sed simpliciter dicit qd. z ideo n arguit q no sit in filio. Sed q aliquez respectu habz put e in pte que no habet. put est in filio.

Ad. 6

Errio querit. vtru sit eade potet p qua p gnat z fili gnat. Et vtr no. qz ex quo gignere no e gigni: cu potetie distiguant p act. potet q quis gignit no est potet q qs gignit. Preterea: magis vident ee eade gignere z gigni in creaturis q in diuinis: qz in creatur cu dicat motu large accipiedo motu sunt vna mot. Sed in diuinis cu dicant relatioz no sunt vna relatio. cu igit i creatur no sit vna potet p qua vna gignit: qz e actiua z potet forme. z alia gignit: qz e passiu z potet me nec in diuinis erit vna. Preterea: si eade ee potet id ee potet. s no id ee potens gignere z gigni. id ee scipm gigneret: qd ee inconueniens: g zc. Preterea: maior vtr distinctio iter gignentem z genitum: q iter videte z vltuz: qz negat phs in. z. de aia: q id scipm gnet. aliquo mo tu ccedit in li. de sensu z sensato: q oculis scipm videat. sed nos no ccedim. q eadem potet sit q qs videt z vtr: g nec q qs gignit z gignit.

In diuino e magf q dicit eade ee potentia in pte p qua gnat z i filio p qua gnat. Preterea: si no e eadez potet: cu potet dicat qd absolutu simplr loquedo vt dictu erit distinctio in diuinis penes absoluta: qd e d Aug. 6. d tri. c. 2. Rno d d. q querere vtru sit eade potet i pte p qua gnat z in filio p qua gnat: qd ee querere vtru possit ee eade potet respectu act: actiue z passiu sumpti: accipiedo large actiu z passionem: qz gnare z gnari in diuinis pprien d dicit actione z passionez: si gnicat tu p modu actioz z passionis: act: aut qua duplex est: qz quida est q no respicit nisi alteru extremu: vn no dicit qd mediu inter ages z actiu. sine pro ducenz z p ductu: z huiusmodi act: ee: Aliq act: dicit qd mediu iter duo extrema z hoc pt ee triplr: qz illa duo extrema pnt differre bz rone solu: z huiusmo

di act: se sup se duer sui. sic cu aliqs scipz diligit vlt se ipz itelligit. Sic. n. res accepta vt itelliges. z vt itellecta e fm rone a se differes. z sic intelligere e mediun inter vtrunqz. Aliq extrema differunt realiter: z hoc pot ee dupliciter: vt re absoluta. sicut edificat: re est mediu inter edificas z edificatum que differunt realiter: etia re absoluta vel re relata. z sic generare fm modum intelligendi est aliquo modo quid mediu in diuis inter gignete z genitu. que differunt fm relata: z n fm absoluta Cu g querit vtru eadez potet possit ee respectu act: actiue z passiu sumpti. si loqmur de actu pmo mo. qd no bnt locu: qz ille act: no pot significari actiue z passiu: cu no reqrat aliq mo duo extrema: Si loqmur de actu scdo mo planu e: q eade e potet respectu actus vtrorqz mo sumpti: z porissime in deo vbi ipse per se ipm: per se: z pmo solu scipm itelligit. Sed si loquamur de actu tertio mo: sic no est eade: qz no e eade potetia p qua edificator edificat: z edificiu edificat: cu vna sit potetia artis. alia sit potet me. Si loquamur de actu quarto mo sic et e eade: qz cu iter talia no sit vna nisi p relata. si pneret distinctio fm potetia inter ea. differret bz absoluta: qd e diuino positio: z qz lo quarto mo sumit potetia i diuinis respectu act: notionalis: vt respectu gnare z gnari dicere possunt q eade est potet p qua p gignit: z filius gignit. na qz in diuinis vna est voluntas p illa eade voluntate p qua p vult ee pz. z no si ip: fil: vult ee fil: z n pz: ita: qz eade est ibi potet: z bz absoluta no e ibi distinctio p illa eade potetia per qua p pt ee pz z gignere: fil: p ee fil: z gigni. z ista e via magf vt apparet i lra. Vtru qz via ista minis trascedes e. id magis spalte possunt bac veritatem duplr venari pno ex eo q respectu in diuinis se bz qst ee in creatur Si igit calor vni daret ee calidum. alij vero ee frigidu: qz calidi e calefacere: frididi vero in frigidare: eade ee potet p qua calidi calefaceret. z frigidu in frigidare. alij tu z alij ee couincta. Sicut g calor couinet opposit e ee potet respectu opposito ru: sic na dina couicta opposit respectibus mo opposito respicit gnatiuem. z qz in pte e diuncta pnti tati in filio vero e vnita opposito respectu: vt filiatu qz pris e gigner: filij vero gigni: eade erit potet p qua p gignit: z fili gignit: alij vero z alij couincta re spectu. Sed hoc pz: qz potet gnanadi in diuinis e ipa na z simplr dicit qd. s qn aliqd simplr. z fm ee e in p di dicameto sbe: couenit tu ei aliqs modus relatiu vbi plurificet sba quatu cuqz plurificet respectu temp dz vnu tale: sz respectu dicat multi. sicut ee vide d potet q emā. na ipa potet q emā e i pdicamento sbe: qz i q libet gne e considerare actum z potetia: z potet in gne sbe e ipa ma. z h talis potet sit i gne sbe bz tu quedaz modu relatiu i quatu respicit formā. z h buiusmodi respectu plurificent p coparatioe ad formas diuis eade tu d ee potet diuozu loquedo d potet passiu q e potet me: respectu tu se alij: ita suo mo lz gnare z generari opponat oppositione relatiua: potet tu ad vtrunqz fm q i diuinis sumit: qz ipa potet simplr dicit qd erit eade: respectu tu alij erit. z ita eade e potet p qua p gnat z fili gignit: no couincta eide respectu put e i pte z filio. s alij z alij. Ad pmi d d. q no arguit potetia ee a ma. s respectu ee alioz: z q di potet distiguat p act. d d. q gignere z gigni pprie dicit act: s relatioz p modu act. Ad l d d. q potet distiguat bz ea i quib: e. z id si gignens z genitu distigunt p absoluta poterit ee alia potet. Sz si differit solu p relata no: cu potet dicat qd ab olutu: z qd dicit de motu magis e p veritate qz d: qz si gnare z generari i creatur dicit motu: dicit vel false inferunt: et relatioes oppositas. z id distinctio in talia sumit

ex motu: et ex oppōne relatiōis. et iō nō cōcludit rō.
quia arguit a minori negādo. et a maiori affirmādo.
Ad tertiu dō. q̄ fm q̄ potē dicit qd: et potēs sumi
tur ibi ārius: p̄ et filii? s̄ vn? potēs: sed rōne respe
ct? sequit̄ q̄ alicui respectui ē vnita potē? putē i p̄re:
cui nō ē vnita. putē i filio. et q̄ ḡnare dicit respectū
et ad aliqd. vñ nō valz. si p̄ et filius s̄ vn? potēs. et ea
de potē? in vtriusq; si p̄ et ḡnare: ḡ et filii? Ad q̄rtū
dō. q̄ iter nulla creata p̄t eē tāta vnitas i nā: sic ē inf
gignētē et genitū i diuis. et q̄ vnitas ista potē? de q̄ lo
q̄mur respicit vnitatē nē: cū ista maxime sit in diuis
vna erit potentia gignentis et eē nti.

Questio
7

Quarto q̄rit. vtrū i diuis possint eē ples si
li. Et v̄ q̄ sic: q̄ filii? n̄ gignit̄: nisi ex eo q̄
p̄ se itelligit. s̄ sicut p̄ se itelligit: ita filius
se itelligit. s̄ p̄ se itelligēdo. pducit filii: ḡ
filii? pducit aliū filii. Preterea: n̄ maior potē? ē p̄
carnalis q̄ celestis. S̄ p̄ carnalis p̄t ḡnare plures
filios et p̄t dare filio q̄ ḡnet aliū filii. i? celestis hoc
poterit. ḡ et. Preterea: q̄n aliqd̄ pducit aliqd̄: ni
si cesset potē? ad pducēdū: iterū p̄t aliud pducere. s̄
p̄ pducēdo filii nō amisit potētiā ḡnandi: ḡ poterit
pducē aliū filii. Preterea: q̄nto aliqd̄ ē simpliciter?
tanto in plurib? reperit̄: q̄ quāto simpliciter? tāto vir
tiosius: tāto ḡ in plurib? filijs poterit rep̄ri nā vnica
q̄ quecūq; nā corporalis quāto nā vnica simpliciter?
qualibz corporalia. In contrariū ē: q̄ dicit comē
tatoz i. 1. ce. 2. mū. q̄ ex pfectōe vniverſi cōuenit q̄ ē
vniverſū vñū ḡt pfectōe rei: ptingit q̄ sit vñū tale
filius dei ē maxime pfectus. ḡ et. Preterea: pluri
ficatio aliquozū fm nūm ē pp̄ mām i diuis nō est mām
ḡ nō sunt ibi plures filij: q̄ tūc filij illi differēt fm nūz
et hēret mām. Preterea: ois scriptura clamat ip̄m eē
vnigenitū: q̄ n̄ eēt si ibi eēt plures filij respectu plo
ne pris. R̄ nō dō. q̄ si volum? loqui de pluralitate
aliquozū: ois nos videre q̄no illa p̄grediunt in eē: filij
aut in diuis p̄ viā ḡnatiōis accepti eē: q̄ de rōne filij
ē q̄ sit genitū? ḡnatio autē opus nē: fm ḡ q̄ aliq̄ diuer
simode nāz habēt cōpetit̄ eis diuersimode ḡnari: sic
n. loquēdū ē de ḡnatiōe: vt loquimur de nā. si ḡ de? ē
nē intelletualis nō poterit ibi eē ḡnatio: nisi p̄ modū
intellect? pp̄ hoc vult Aug. 6. de tri. c. 2. q̄ est filius:
q̄ verbū: ex quo habet q̄ eius ḡnatio ē p̄ modū intel
lect?. q̄ ab intellectu nā p̄cedit verbū. Et iō si vo
lumus videre vtrū in diuinis sint plures filij videā
mus vtrum in diuinis sint plura verba. h̄ autem ma
xime videre poterim? cōsiderādo d̄riam iter verbū
diuinū et n̄m: q̄ in nobis sūt plura verba. In diuis at
ē vnum tm̄. Cā autē quare in nobis sūt plura verba
quadruplex assignari pōt vna ē q̄ verbū n̄z nō sp
gignit de scia: s̄ ali d̄ ignozātia. vt dicit Aug. 15. de
tri. c. 15. et iō q̄ de scia et ignozantia gignit verbū. iō
in nobis ē aliud et aliud verbū. put de scia et ignozan
tia gignit. Secda est: q̄ scia n̄a ē amissibilis. et q̄ ea
quozū s̄ba deperit nō redēt eadē numero successine
in nobis pōt eē alia et alia scia. ex quo amissibilis est
s̄ q̄ dicit Aug. 15. de tri. c. 13. et fm q̄ in nobis ē alia
et alia scia. erit aliud et aliud verbū. Tertia rō eē pōt
q̄ in nobis aln̄ verbū h̄z eē in forme: aliq̄ h̄z eē forma
tū: vñ d̄r. 15. de tri. c. 16. q̄ ante verbū n̄m p̄cedit
cogitatio. et ita possunt plurificari in nobis verba s̄z
esse in forme et formatum. Quarta rō sumi pōt ex eo
q̄ intelligentia non potest simul informari omnibus
que sunt in memoria. vnde dicit. 15. de tri. c. 5. Quo
niam non potest acies animi simul omnia que memo
ria tenet vno aspectu cōterri ideo verbum nostrum
non ex tota scientia generatur. Et ideo dato q̄ sem
per verbum nostrum de scientia gignet s̄mp ba
beret eē formatū: nūq̄ scia n̄a eēt amissibilis: q̄ nō
totā sciaz p̄cedit cū itelligētia n̄ possit vnico aspe

ctu informari oibz q̄ sunt i memoria oīz nōb saltē
successine eē pla verba. Verbi autē diuinū q̄ h̄z cōdi
tiōes oppositas verbo n̄o ē ibi vniciū solū. Nā illud
verbū diuinū sp̄ de scia dei gignit̄: q̄ vt scribit. 15. de
tri. c. 15. verbū vñū nō nū d̄ scia gignit̄. s̄ vt scribit
eodē l. c. 14. verbū diuinū v̄t ē vnitas. ex q̄ p̄mōbz cō
ditiōz oppositā verbo n̄o. Secdo. scia diuinū ē amf
sibilis. et ratio huius assignat. 15. de tri. c. 13. q̄ scia
dei ē s̄ba dei et eē dei: s̄nihil qd̄ ē ip̄s eē. eē amittere
p̄t s̄z si de? nō amittit eē si amittit scire: vel sciaz: q̄
s̄t idē qd̄ eē ei?. Mō i? gignit̄ diuinū verbū ex scia amf
sibilis: pp̄ qd̄ h̄z scdam̄ d̄ditiōz oppositā verbo n̄o:
Tertio verbū diuinū ē in forme inosp̄ eē formatū
vt d̄r. 15. de tri. c. 15. pp̄ qd̄ 16. c. dicit. li. d̄: q̄ in deo n̄
ē cogitatio. s̄ verbū. nō i? plurificabit̄ p̄ eē in forme et
formatū. vt n̄m verbū. pp̄ q̄ oppositā tertio verbo
n̄o. Quarto q̄ verbū diuinū gignit̄ ex tota scia dei cū
scia dei simplex sit et n̄ h̄at p̄t et p̄t. Si gignit̄ ex sci
entia dei ex tota scia gignit̄. et q̄ illi scie cōequatur.
nē est aliqd̄ in scia: qd̄ non sit in verbo: vel in verbo.
qd̄ nō sit i scia: cū sit ibi vna scia: sicut vna s̄ba et vna
eēntia: erit ibi vñū verbū. Istā autē equalitatē verbi
ad diuinā sciam et istā cōp̄bentōz narrat Aug. 15. d̄
tri. c. 14. dices p̄t genitū verbū sibi equale p̄ oia. Mō
n. scipm̄ integre p̄fecte q̄ dicit̄ si aliqd̄ amf? aut
vnus eēt in eius verbo. Et sequit̄: q̄ quicqd̄ est in ea
scia de q̄ ē genitū. et in ip̄o ē: qd̄ in ea nō ē nec in ip̄o ē
Et q̄ p̄s q̄ verbū diuinū h̄z q̄rta cōditiōz oppositā ver
bo n̄o: q̄ equat̄ diue scie n̄a vt verbū n̄m: n̄t scie
cōequat̄. illd̄ i? verbū ē verbū vñū: q̄ n̄ h̄z vñū plurif
eēt. p̄s i? q̄ est ibi vn? filij: cū sit ibi vñū verbū. Ad p̄
bandū ēt ibi eē vñū filij facit qd̄ on̄ fuz fuit in scdo p̄
blemate q̄rte d̄stinctiōis: ibi. n. on̄ fuz fuit q̄ p̄ viā
ḡnatiōis i diuis a plurib? p̄sonis nō p̄cedunt plures
nec a plurib? vna. nec ab vna plures: s̄ solus ab vna
vnā: q̄ si ita ē solū vna p̄sona ē ibi genitū: et ita vn? si
lius. Ad p̄mū dō. q̄ p̄ intelligēdo se pducit filij:
q̄ nā i diuis ē radicale p̄ncipiū ḡnatiōis. Atq̄ vt per
sona ḡnet oz suū itelligē. siue suā nām eē cōiunctā cū
aliquo respectu cui quonō ē cōiunctus itelligere filij.
et nā filij putē i filio. Ad scdm̄ dō. q̄ nō ē ex ipōtē
tia pris celestis q̄ nō ḡnet ples filios: imo ex potē?
et p̄fectiōe: q̄ se integre et p̄fecte p̄ vnū filij se exp̄
m̄ et manifestat. sup̄fluet ibi aliū filij. Ad tertū
dō. q̄ rō fallit: ex falsa imaginatiōe: imaginat̄ n̄: in
acn̄ ḡnatiōis filij eē p̄teritiōz ita q̄ p̄ post q̄ genu
it filij cesset ḡnare: et q̄ quiescit a ḡnatiōe. possit iterū
ḡnare: sed nō sic ē h̄z: q̄ p̄ s̄mp gignit̄ et filij s̄mp
ē genitū? Ad quartū dō. q̄ quāto aliqd̄ ē simpliciter?
i plurib? reperit̄: verū est si illa plura nō cōp̄bendunt
virtutem ei? sed filij totā sciaz patris comp̄e
bēdit ideo nō sequitur.

Ap̄er s̄am querit̄ illud: q̄ eēt incōueniēs
si filius aliū filium genuisset: q̄ imoderata
eēt verbi natiuitas. q̄rit̄ ḡt talij modera
tione: q̄ incōueniens sequeret̄. dō. q̄ qua
druplex: primo q̄ tale infinitū est ip̄fectū. Secdo.
q̄ inter illos genitos siue natos nō eēt d̄stinctio. Ter
tio: q̄ in his que p̄cedunt in infinitum nō est dare
primū neq; scdm̄ et per oīs nullum vt pōt h̄eri ex
scdo meth. et ita ponēdo ibi infinita verba est ibi po
nere nullū verbū. Quarto: q̄ tal' multiplicatō absq;
terminō v̄t p̄tingere ex corruptione nē: q̄ nō pōt re
seruari i vno individuo nā illa. Itē sup̄ illud nō. n.
nō potuit. s̄ nō oportuit. Cōn: quicquid in diuis
p̄t eē: oīz q̄ ibi sit: q̄ nō eēt ibi vera eternitas eūz
eternis non differat esse et posse. si ergo potuit gene
rari. Dicendū q̄ sic ē itelligendū: nō. n. n̄ potuit
hoc eē: nō ē ex ipōtētia filij q̄ nō ḡnat: cū oīs potētiā
q̄ ē in p̄re est i filio: vt p̄bat̄ ē: sed nō oportuit. i. et

Distin.

pprietate filij qd no gnat: qz repugnat filiationi eius cu ibi no possint ee plures filij.

Quia dixerat magf superi gnatione esse i diuis. Et gnatio vt i creaturis bz ee: tria videt i portare. pzo no entitate: qz vt scribitur. 5. pbifi. gnatio e mutatio a no esse

Secdo mutabilitate: qz generatio e spes mot. Tertio copositione: qz vt scribitur. 7. meth. no gnat nisi copositio: igit ne credant talia ee i deo: ondit de um verissime bfe ee: ee icommutabile z simpliciter. Et io duo facit: qz pmo otinuat se ad dicenda diuina dicens: qz ipe vult dicere de veritate dei: hoc ee: de vera z ppria entitate: z in comutabilitate z simplicitate eius. scdo ibi. (e itaqz.) exequit de bis: z tria facit fm qd de tribz exequit. pzo de entitate dei. scdo de icommutabilitate. Tertio de simplicitate. scda ibi. (dei etiā.) tertia ibi. (Eadēqz.) vbi pns lectio terminabit. Circa pmi duo facit: qz p ondit qz deo verissime copetit entitas. scdo ex aucte biero. ondit verba futuri z pteriti tps vere no dici de deo: rone mutatiois qua ipozat. scda ibi. (vn biero.) z duo facit: qz p facit qd dictū ē. scdo qz verba biero. vident bte calūniā: dat itelligentiā dictoz ibi. (bic diligent.) circa qd qrtuo facit: qz p ondit prōne verba pteriti z futuri tps dici de deo. scdo ostēdit hoc idē p aucte aug. tertio exponit biero. di ees: qz no negauit biero. pteriti z futuri a deo: nisi rone mutabilitatis no qz ee diuinum no comitef oē tps. qro clndit deū verissime esse: snia ptiū pz. se cūda ps incipit ibi. (de quo aug.) tertia ibi. (illud g.) qra ibi. (de g.) Licet sequit illa ps. (dei etiā) in qz determinat de dei comutabilitate: z duo facit: qz p facit qd dictū ē. scdo ondit oēs creaturā mutabile. scda ibi. (ideo aug.) circa pmi duo facit: qz p dicit deū ee imutabilez. scdo adducit rōne ad hoc ee qz vere bz ee: z solus bz immortalitate: adduce do etiā auctes ad idē. scda ps incipit ibi. (vn aug.) pres patet. Tūc sequit illa ps. (ideo aug.) In qz ondit omnē creaturā mutari p tēpora: hoc ee p affectioes vt spūalis: vel per tēpora z loca: vt copozalis. deus tñ imutabilis existit. scdo ondit talem mutatiōe aliquo mō mortem esse: ppter qd solus de bz immortalitate: qz solus imutabilis. tertio clodit ipm sine sui mutatiōe mutabilia facere. se cūda ibi. (In oi em mutabili.) tertia ibi. (Pinde vt ait.) z in hoc terminat snia lectiois.

Qd I

Agistri intentio in present lectioe circa tria versat. pmo circa entitatē pmi.

Secūdo circa eius eternitatē: siue circa mēsurā diuini ee. Tertio circa ipsius imutabilitatez: z ideo de bis tribz qrem. Circa entitatē dei queremus duo. pmo: vtrū esse sit p pziū solius dei: scdo: vtrū ee dei sit omnū ee.

p pmi sic pcedit: videt qz ee no sit p pziū solū dei: qz nihil ē p pziū alicui de quo magis vere dī oppositū qz illud. Sz veri de deo dī qz no ē qz qz ee: qz vt scribitur. 2. de angelica hierar. negatiōes de deo sūt vere: affirmatiōes vo icopacte: no igit esse ē p pziū solū dei. pterea: qd rei no copetit: non ē rei p pziū: sē ee no copetit deo: vt pbabit. g. zc. Qd aut sic sit pz: qz si ee dī de deo: vel hoc ē puertibilif: vel no cōuertibilif. Si puertibilif tūc solus de ē: z ita redit positio p mendis z melliss: qd solū vnum ē. Si no cōuertibilif: tūc aut de ē i plus qz ee: z tūc aliqd eet de: cui no copetit ee: aut i min: z tūc de adderet aliqd sup ens. z eet qd copositū. pterea: sicut deli itelligim: sic deū noiam: s deū no in telligim: nisi p effect: g p effect: ipm noiam: g de

deonibil dī: qd no repiat i effectibus: g nec ee: nec aliqd aliud ē p pziū solū dei. pterea: sic ista dī i copacta: de ē sapiēs: et eo qz no ē i deo sapia vt itel ligim: ita ē in copacta bic: deus ē ens: qz no ē in eo entitas vt itelligimus. Sed qn aliqd dicit de alio qd no est in eo vt itelligit: z ideo dicit de eo p pziū: g zc. In dīuz ē: qz. 5. de tri. c. 2. dicit qz deo verissime copetit ee: z biero: ad marcellā: deus vere tenuit hoc nōmē: q est: qz exordū no habēs solus vere essentie nomen tenuit: que omnia arguunt qd deo verissime copetit esse. pterea: deus deter minat ad aliqd genus: sed hoc competit ipi ee: g si aliqd est deo p pziū esse erit. Rō: dicendū: q ad solutionē bni. q. requit duplex distinctio. pzo quot modis dī ee. scdo qz modis p pziū. p p pmi notādū: qz ee duplr pōt accipi. Uno mō p pziū atuz z dīctū ad aliqd genū vel spēm: vt bē ee vel illd. Alio mō simplr: cū querit: vtrū deo copetat esse. si loqui mur de ee dīctō: no solū tale ee no ē dei p pziū. i mo bz aliqd mō repugnātiāz ad ee dīuz. Mas sicut i itelligēdo diuiaz bonitatē debem: eaz itelligere no p pziū atuz. vt hāc vel illā. s simplr. tanqz bonuz ois boni iuxta illud aug. s. de tri. c. 3. qd plura z plura: bonū hoc. z bonū idē. tolle hoc. z illud z vide ipfuz bonuz si potes. z ita deus videbitis no alio bono. bo nūm. s omnis boni bonū. ita si itelligere volumus diuinā entitatē. lz sit ens hoc. z illud: qz itrabif ad hoc genus. vl ad illd. debem: tñ tollere hoc. z illud z omnē dīctōne. z itelligamus ipfuz ee si pos sim. z sic deū itelligim: no alio ee ens. s ee omnis entis. Alio qz ee dīctō. vt hoc vel illud. deo no cō petat. Restat videre: qūo esse simplicif ei copetat. ppter qz notādū qz ee simplicif dicit illud qd ē a dīctōne z materialitate abstractū. no determi natuz ad aliqd genū entis. hoc aut ee pōt duplifer. sic abstractio duplr pōt itelligi. Uno mō fm itelle ctū. sic vlia dicit ee abstracta. Alio mō fm realem existētiā bz qz plato posuit ideas rez. Cū g qritur qūo deo copetat esse simplr. vō qz ei no copetit esse simplr. hoc ē vlr. siue abstracta fm itellectū solū: qz tale ee no ē sba. cū ipa vlia no sint sba: vt pbat. 7. meth. z ad tale ee facit itellect. qz itellectus facit vniuersalitatē i rebz. de alit p se maxie existit. z ni bil ē: qd faciat ad ei? ee s seipso ē. z ideo tale ee sic abstractū no est deus. s ee simplicif z abstractus aboi dīctōne. qz ee purū fm actialem existē tiam z rei veritatē. differt autem illud ee simplr ceter. ab ee cōi: siue vlr sumpto In tribz. pzo qz lz p illud ee. s. cōe quodlibet creatū sit: qz qd ee p ee: ee habet: ipm tñ ee sic acceptū copatū ad diuinum esse: deus no ē illo: nec habet rōne cause sed creati. Mas z ipius ee cōis: deus ē cā. scdo differt: qz ipo ee sic cōiter supro oia creata picipan: s si tale ee ad deū referat: de no picipat eo: s illud tale esse diuino esse picipat: qz cū creatura sit: oz ipaz ee pti cipatiōe sūme entitatis. Tertia ē ex eo qz tale esse no cōprehēdit diuinū ee: lz aliquo mō ee ee creatuz cōprehēdar: ipm tñ diuinū ee etiā tale ee cōtinet: z cōprehēdit. Mas dīas tāgit dyonisius. 5. de di. no. c. de ente. dices. (ipm aut ee est ex pterite.) i. est ex deo. (z ipfuz ē esse.) hoc est: de ē ee ipfuz ed. (z no ipe ee cēndi.) z hoc quātū ad pmi: qz de ē cā: z ee ipfuz ee: no at cōuerfor: z sequit. (z i ipo ē ee.) hoc ē in ipo deo cōprehēdit z otinet ipm esse. (z no ipe ē in eo qd est ee.) i. de i ipo ee no cōprehē dit: hoc quātū ad aliud: qz de cōprehēdit ee no ecō uerso. Et subdit. (z ipz bz ee.) i. ee bz ipz. hoc est picipat ipz pmi. (z no ipe bz ee.) i. de no partici pat ee: z hoc quātū ad aliā dīas: qz ee cōi sumptū

Preterea: aliquid sicut mensura est tempus sicut
 tempus: quia omnia mobilia et corruptibilia mensurantur tem-
 pore per philosophum 4. philosophi. cum igitur deus non habeat
 rationem temporis et variabilis: non est mensura
 omnium substantiarum. Preterea: diversorum generum querimus
 diversas mensuras. unde non est una mensura colorum et po-
 detur: quia philosophus 10. methodus. si omnia entia essent colores.
 aliquid esset mensura eorum: et si potest vicia. Sed non mi-
 nus distat a se invicem sicut creatura: quia potest et color: i-
 mo plus: quia potest et color verus: quia corpore est: si aliquid
 substantia creata est corporalis: aliquid spiritualis: et cetera. Preterea:
 omnia mensurantur minime sui generis: et esse proportionem
 inter mensuratum et mensuram: si dei ad substantias creatas non est
 proportio: cum unum sit finitum: aliud infinitum: et cetera. In de-
 rum philosophus 10. methodus. quod vult: quod ostendit unum substantiam me-
 suram omnium substantiarum: et ista est deus: et cetera. Preterea: p-
 mus color est mensura omnium colorum: quia prima substantia est mensu-
 ra omnium substantiarum: si prima substantia est quod mensurae co-
 rone simplicitate dicitur deus: et cetera. Respondeo: dicendum:
 quod nos dare aliquam substantiam esse mensuram omnium substantiarum: et
 quod ista substantia est una: et quod talis una substantia est deus. Primum sic
 patet. Nam duplex est causa quare nos querimus mensuram in entibus.
 Primum ex eo quod reperitur ordo essentialis in eis: quia esse eo quod
 colores sunt quaedam ordine participant gradus lucis. quod
 rursus unum colorum mensuram omnium colorum: ut ille color qui
 plus habet de luce. ille autem ordo essentialis non reperitur in ea-
 dem specie: et ideo non querimus unum aliquid mensuram omnium alborum:
 quia habet gradus in esse sit ordo inter alba: habet gradus in
 essentia non eorum inter ipsa: et quia mensura dicitur ordinem
 essentialis et per se: quia essentialis et per se sunt ordinem men-
 surata ad mensuram. ideo inter ea in quibus mensuram querimus:
 esse esse essentialis analogia. Secundo mensuram querimus in
 entibus: quia ad perfectionem entis creati pertinet mensura-
 tio. Nam sicut esse divinum est dignum et perfectius: quod est si-
 ne mensura. Ita creatum est perfectius in suo genere: eo quod
 est mensuratum: ut patuit cum disputavimus de vestigio
 et quia maior est analogia inter substantias quam inter colores. Et
 sicut sunt digniores coloribus et aliis passivibus et quan-
 titatibus. ideo si querimus aliquam mensuram omnium eorum: de-
 beamus querere substantiam omnium substantiarum. propter hoc dicitur. io. me-
 thodus. si in passivibus et quantitativibus et in quantitativibus et in
 motis querimus aliquid numerum et mensuram eorum: et
 non est hoc in substantia. Et sequitur et in substantiis necesse
 est sibi se habere: quasi diceret dignius est quod in sub-
 stantiis queramus tale mensuram: quam in passivibus: quia
 sunt digniores eis et magis habet analogiam dicere. Est
 autem ista aliquid substantia mensura substantiarum una: quod secun-
 do proponebat. nam mensura dicitur esse quod certum: cum non
 contingat nec additione nec diminutio: quod ex eodem. io.
 haberi potest: hoc autem cum sit quod simplicissimum: et primum
 semper unum de se: nisi per accidens plurimum: in substantia
 tunc autem primum: et maxime in omni prima non est aliquid per ac-
 cidens: ut potest haberi ex 7. methodus. Item si mensura est
 una habet speciem et numerum respectu omnium mensuratum: si
 enim est unus color habet speciem mensura omnium colorum: ut albi-
 tus. Sed in substantiis simplicibus non est pluralitas secundum
 numerum in eadem specie: cum igitur mensura substantiarum oporteat
 esse substantiam simplicem: quia omnia mensurantur minime sui gene-
 ris. mensura substantiarum oportet esse aliquam unam substantiam: non solum unam
 secundum naturam: sed etiam unam simplicem. Quod autem ista substantia sit
 deus de leui patere potest. Nam ut tactum est: isti sube non
 convenit: nec additio nec diminutio: et non est in ea aliquid
 quod per accidens: et est prima substantiarum. huiusmodi autem est solum primum
 mensura: quia solum ei nullo modo convenit nec additio nec dimi-
 nutio: ut patet per philosophum 1. de triplici. nec in eo est aliquid per
 accidens: et est prima substantiarum: quia simplicissima: et
 quanto simplicius aliquid tanto plus: patet igitur quod est aliqua
 substantia mensura omnium substantiarum: et hoc est una: et est
 deus ipse. unde commentator in 10. methodus. patet: quod sicut in co-

loribus est unum color mensura colorum. Ita in substanti-
 atibus est una substantia mensura omnium substantiarum: et
 ista est primus motor eternus absolutus ab omni mate-
 ria actus purus cui non admisceatur aliquid de potentia
 sui. deus ipse. Ad primum dicendum: quod mensura dicitur esse
 eiusdem generis cum mensurato non proprie accipiendo
 genus: sed dicitur esse in eodem genere cuiusdam analogie
 et unigenitatis que est inter ipsa. Ad secundum dicendum:
 quod habet substantie mensuram tempore in eo quod mobiles sunt
 mensurantur tempore prima substantia in eo quod substantie sunt:
 et unum eiusdem habet diversos modos accipiendi non est in
 conveniens esse diversas mensuras. unde io. methodus. dicitur
 quod non se querenda est una mensura: sed aliquando plures.
 Ad tertium dicendum: quod diversorum in eo quod diversarum
 querimus diversas mensuras: sed diversorum iquantibus sunt esse
 unum querimus unam. Nam omnia entium in eo quod entia: unam me-
 suram querimus. Ad quartum dicendum. quod habet deum et substantias
 creatas non sit proportio commensurationis: et tamen ibi propor-
 tio ordinis: et hoc sufficit ad rationem mensure.

Questio
3

Secundo queritur: utrum deus sit mensura omnium en-
 tium. Et videtur quod non: quia non est eadem mensura
 partium et totius: ut non est eadem mensura colorum et
 entium: cum igitur substantia sit pars entis: non est eadem
 mensura substantiarum et entium: sed deus est mensura substantiarum
 et entium: et cetera. Preterea: si deus est mensura omnium en-
 tium. tunc eadem esset mensura substantiarum et accidentium. sed
 mensura accidentium est accidens. mensura substantiarum est
 substantia: quia philosophus 4. philosophi. unitates mensurantur unitate
 et equi equo: tempus tempore: substantia substantia: et accidens accidens
 te. Sed non est possibile idem esse substantiam et accidens: quod ut
 scribitur per philosophum. quod vere est: nulli accidit: non est eadem
 deus mensura omnium entium. Preterea: si omnium entium esset
 eadem mensura: vel hoc esset habet quod entia differunt: vel
 habet quod conveniunt. Secundo quod differunt non: quia differunt
 in eo quod dicitur: non est eadem una mensura. Secundo quod con-
 veniunt non: quia omnia entia: maxime conveniunt in ente et in
 numero: quod ens et unum essent mensura omnium: quod negat philosophus
 4. methodus. et cetera. Preterea: ut scribitur. io. methodus. mensu-
 ra est unigenita mensuratio. Et potentia videtur esse unigenita
 potentia: et actus: et potentia mensura mensura
 huiusmodi potentia: et actualia actualia: cum igitur deus sit actus
 purus sine potentia: potentia non mensurabitur deo. Et
 aliquid entia sunt huiusmodi: et cetera. Preterea: mensura en-
 tium est ens: sed deus non est ens. Iuxta illud dyoni. per de vi.
 no. deus non est intelligibilis in mobilitate: sed nihil existit
 in eis. In deum est: quia per participationem mensurantur per
 habitum. unde vult philosophus in li. et bi. quod virtuosus sit aliorum
 mensura. unde iustus et iusticia sunt mensura aliorum: cum igitur
 tur omnia importet participationem per copationem ad deum: omnia
 deo mensurabuntur. Preterea: scia artificis est mensura
 mensura artificialium. Sed omnia entia copantur ad deum
 velut artificialia ad artificem: et deus est mensura omnium.
 Respondeo: dicendum: quod non eodem modo copantur predicamen-
 ta ad ens: et ea que sunt in genere ad genus: quia que sunt in genere
 addunt aliquam perfectionem supra genus: de qua non predicatur
 genus: quia dicitur quod addunt ea que sunt in genere supra genus
 extra rationem generis: et quia ratio mensure sumitur ex
 actualitate et perfectione potest aliquid ratio mensure competere
 rebus que sunt in genere: que non competit generi: ut
 quod color addit supra qualitatem aliquid quod non est qualitas.
 potest esse aliqua mensura colorum que non erit mensura
 rationis. Sed predicamenta non addunt aliquam perfectionem
 supra ens: ut habet de additione loquimur: quia sic additio est
 rationem eius: cum sit additio. Sed nihil est quod non participet
 ente. ideo nihil est mensura alicuius predicamenti sicut
 se totum: quod non sit mensura entis: quia non est de se
 ens absente in predicamento mediante aliqua perfectione
 addita: rationem cuius aliquid sit mensura predicamenti: quod
 non sit mensura entis. unde commentator. io. methodus. ait

hoc nomē ens ⁊ vñū significat in pdicamēto sbe
 aut qnāritatis aut qualitatis pma significat idē. ⁊
 sine mediō: nō qnēadmodūz genus significat spēs:
 mediātē alio: ⁊ ita p qd nō cōpetit mensura pdica
 mēto: nisi in quātū ens. nō igit queremus aliā men
 surā oīuz entū q̄ mēsurā oīuz sbaz. dens igit ipse
 qui ē pma sba ⁊ mēsurā sbaz oīum: ipse ē pmiū ens.
 mēsurā entū singulorū. **Aduertēdū** tñ q̄ lz mēsu
 ra oīuz entū sit mēsurā oīuz sbaz. appropriatē. nō
 tñ debet dici qd appropriatē sit mēsurā oīuz quātū
 tatū: vel oīuz qualitātū: ita q̄ alijs pdicamētis quo
 dā specialī mō nō rīdet vna mēsurā: sed sbe solūz.
Causa aut̄ huius dplex eē pōt. p̄ima: qz vt dcm̄
 ē: nō querimus mēsurā toti pdicamēto: nisi mēsurā
 totius entis: cuius nō addāt sup̄a ens aliqd qd sit:
 extra rationē entis: sed pdicamēta accidentū non
 sunt entia nisi qz sunt entis: hoc ē sbe: nō igit mēsu
 ra totius ent̄ appropriabit: nisi sbe: euz alia nō sunt
 entia: nisi p analogiā ad ip̄az. **Secūda** rō ad hoc
 idē: ē ex eo qd mēsurā habet rationē pncipiū. Sz ea
 dē sunt pncipia sbe ⁊ oīuz entium: vt dicit cōmen
 tator. 12. meth. ergo in sola sba hoc reperiemus: qd
 eadē sit mēsurā sbe ⁊ oīuz entū. patet igit qd deus
 ē mensura oīuz entū: ⁊ qd ipse appropriatē est men
 sura oīuz sbarū. vnde dyonisius loquēs de deitate
 ait: qd tota pncipia ⁊ ordies determinat: ⁊ ē sup̄ oēs
 pncipiat ⁊ ordie collocata: ⁊ mensura ē entū: ⁊
 entū sup̄ entū. **Et sequit̄** ex̄is sup̄ mētē sup̄ vitā ⁊ su
 per sbam. **Et p̄ctus causa.** 15. ppōne ait: qd oīs de
 mēsurā ē entū. Ad p̄mū dicēdū: qd nō ē eadē mē
 sura partū ⁊ totius: nisi sit talis ps ad quā ordie
 tur totū. vnde qd ad colores nō ordiant̄ oīa entia:
 nō est eadē mensura colorū ⁊ oīuz entū. Sed qz ad
 sbaz oīa alia ordiant̄: est eadē mēsurā sbaz ⁊ oīum
 entū. **Ad secūndū dicēdū:** qd accidentia men
 surant̄ accidente. si querimus mensurā accidentū
 in eo qd accidentia: vt colores colore. Sed si queri
 mus mensurā accidentū in quātū entia: euz nō sunt
 entia nisi p sbaz: mensura accidentū erit sba pma.
 dens ipse qui est mensura oīuz entū. **Ad tertiū di
 cēdū:** qd oīuz entū est vna mensura fm qd cōueni
 unt. Sed cōuenire entia pōt intelligi dupliciter: vl
 in aliquo noīe cōi: siue in aliquo vli: vel in aliquo cō
 muni pncipio: cū dicimus oīuz entū esse mensuras
 vna fm qd cōueniunt. intelligendū ē fm qd cōueniunt
 in aliquo cōi pncipio: qz dens ē cōe pncipiūz oīuz ⁊
 ē mēsurā oīuz. nō aut̄ intelligendū ē fm qd cōueniunt
 in aliquo cōi noīe: siue in aliquo vli vel in analogo: ni
 si forte ex cōsequēti. In quātū cōe sumit originē ex
 cōi pncipio. Rō aut̄ pcedebat: ac si cōtas noīs in
 hoc eēt pncipialit̄ atredēda. **Ad quartū dicēdū:**
 qd illa vnigenitas dicit analogiā quandā. ⁊ qz est
 analogia inf̄ potentia ⁊ actū: potētia actu mēsurā
 ri debet: sicut puatio habitu. **Ad quintū dicēdū:**
 qd de d̄ nō ex̄is: nō qz deficiat ab eēdo: s̄ ppter
 sup̄ excellētā entitatis.

Questio
4

Tertio querit̄: vtz deus dicat̄ mēsurā en
 tū pp̄ie. **Et videt̄ qd non:** qz mēsurā p̄se
 ⁊ pmo rep̄t̄ i quātitate discreta: vt vult
 comē. 1. 10. meth. qz ab vno i numero trā
 fert̄ rō mēsure ad aliā: s̄ de? non bz rōnē quātitat̄
 discreta: nec vni? qd ē pncipiū numeri: s̄zc. p̄re
 terea: de rō mēsure videt̄ eē replicatio: vt vnitas
 replicata mēsurat numerū. Sz de? nō replicat̄ i mē
 surādo entia: vt dicat̄ decies de? cōstituit lapidē: s̄
 zc. **p̄retea:** quātū aliqd bz magis rōnez numeri
 ⁊ p̄tinetis: tāto magis bz rōnē mēsurati: s̄ deus bz
 rōnē inf̄niti numeri: cū inf̄niti p̄fectiōes sint i ip̄o. ē
 enī oīa p̄tinetis: nō igit ē mēsurā pp̄ie s̄ mēsuratū.

p̄retea: cū p mēsurā pp̄ie mēsurant̄ alia: ⁊ pp̄
 qd vñū quoz tale ⁊ ip̄z magis: s̄ mēsurā marie est
 mēsurā. Sz de? ē inf̄niti? ⁊ inf̄elus. int̄ illud dyoni. vl
 ti. de di. no. qd de? bz i se oēs inf̄initatē s̄z oēs excessū
 ⁊ sup̄ oēs terminū extēntū: a nullo captū aut cōp̄e
 bēti. In d̄m̄ ē: qz de? magis bz rōnē simplicitat̄
 ⁊ vnitat̄ r̄spectu entū q̄ albū r̄spectu colorū: s̄ al
 bū nō d̄i trāuptiue mensura colorū: s̄ nec de? entū.
p̄retea: eē mēsurā alioz dicit rōnē p̄fectiōis. vñ
 qz albū color ē p̄fectissimū colorū: eē eoz mēsurā: cū igit
 tur p̄fectiōes nō dicant̄ de deo trāuptiue s̄ pp̄e: vt
 oñsū fuit cū disputam̄ de diuinis attribut̄: s̄zc.
R̄no: vō: qd pp̄tū dupl̄ accipit. Vno mō d̄r p̄
 p̄tū qd diuidit̄ p̄tra cōe: ⁊ si dicem̄ aliqd pp̄tū qd
 cōuenit soli. Alio mō diuidit̄ pp̄tū d̄i trāuptū: ⁊ sic
 d̄i aliqd pp̄ie cōpetē alicui qd cōpetit ei directe ⁊
 pncipalit̄: cū s̄ q̄rit̄: vtz de? sit mēsurā entū p̄p̄a.
Si loq̄mur de p̄p̄o qd diuidit̄ d̄i cōe: sic de? ē mēsu
 ra cōis ⁊ pp̄ia cōis: qz oīuz est artifex oēs h̄ns vir
 tutē: ē etiā mēsurā pp̄ia. nā ex hoc ē mensura rez:
 ex eo qd p̄telle: tū p̄ducit res: lz at sit vñ? oīa p̄du
 cit. nō tñ s̄z eadē rōnē p̄ducta sunt oīa: s̄ singula rō
 nib? pp̄iis. vñ aug 83. q. 71. ait: qd nō ē eadē rō
 boīez ⁊ equū dicim̄ esse d̄ditū. hoc enī absurdū est
 existimari. singula igit pp̄iis sūt creata rōib?. bas
 at rōes vbi eē arbitradū ē. nisi i ip̄a mētē creatoris
 Si at accipiam? pp̄tū vt diuidit̄ d̄i trāuptū: sic ē
 pcedēdū ē deū pp̄ie dici mēsurā. Mā de rōe mēsu
 re duo vident̄ eē. p̄zio b̄z rōnē minūi: qz oīa men
 surant̄ minūo sui ḡnis. Secūdo adeq̄tio: qz ē quēdā
 analogia mēsurati ad mēsurā. qz mēsurā ip̄ est vñ
 genea mēsurato: qd pp̄ analogiā ē dictū. minūū
 at tripl̄ d̄i. p̄zio pp̄ vniformitatē: qz quātū aliqd
 ē magis plurificatū: tāto diff̄ormi?. Secūdo pp̄ sim
 plicitatē: qz q̄to aliqd cōpositū: tāto plurificatū.
Tertio pp̄ idiuisione: qz d̄ rōe minūi ē qd sit idiu
 sibile. Sed s̄ has tres acceptōes minūi tripl̄ mēsu
 rā ē entia: qz s̄ vniformitatē rep̄t̄ i mensura i morib?.
Mā vt vult p̄s. 10. meth. oēs mot? mēsurat̄ motū
 diurno. oī igit diurnū motū b̄z rōnē minūi. ⁊ tñ
 ē mot? maxim?. Sz dicit̄ minūū? rōe vniformitatē
 s̄z simplicitatē sumit mēsurā i q̄litatib?. sic. n. dice
 m̄? albū ē mēsurā colorū. vt ex codē. 10. patē p̄t. qd
 n̄ ē nisi rōe simplicitat̄: qz color ille p̄ accedit ad lu
 cē ⁊ ad actualitatē: ⁊ p̄ oēs ad simplicitatē q̄ aliqd
 color: ⁊ sic minūū i talib? idē sonat qd simplr. Sed s̄
 idiuisibilitatē sumit mēsurā i quātitatib?: s̄z q̄ vni
 tate mēsurant̄ n̄eros. ⁊ aliq̄ idiuisibili quātitate
 alias q̄ntitates. Et s̄z istū modū loq̄t̄ p̄s. 10. me
 th. qd mēsurā bz rōnē idiuisibili vl simplr. vl qz vo
 lum?. Sed s̄ qd vt eē d̄ rōe mēsure ē adeq̄tio. hoc aut̄
 dupl̄ pōt accipi fm qd i adeq̄tōe duo p̄siderat̄ ofoz
 mitas. ⁊ imitatio. pōt igit eē adeq̄tio inf̄ aliq̄ rōe
 p̄formitat̄. vl ē imitatiois: imitatio autē dupl̄ pōt
 eē. vl q̄tū ad accidentalia vl q̄tū ad sbalia ⁊ s̄z b̄ ē
 triplicat̄ mēsurā. Mā si adeq̄tio dic̄ d̄formitatē for
 lū. sic scia n̄a ē t̄ speculatio ē mēsurā rez. vñ ⁊ ab
 stractagoras vt scribit̄. 10. meth. dicebat: domine
 mēsurā oīuz. nā s̄z q̄ senties: erat mēsurā sensibiliū
 fm qd itelligēs itelligibiliuz. ⁊ qz oīa sūt sensibilia:
 vl itelligibilia oīuz: boīez mēsurā dicebat: qz p̄ sen
 suz ⁊ itelectū oib? cōformat̄. Sz si accipem? mēsu
 rā. put̄ cū p̄formitatē dic̄ imitatio: sic scia n̄a spe
 culatiua nō mēsurat res. qz res nō adeq̄nt̄ scie: sed
 scia adeq̄t̄ reb?. **Et** iō sic accipiēdo mēsurā nō est
 scia n̄a mēsurā rez: s̄ mēsurata: credidit̄ tñ abstra
 ctagoras qd scia n̄a pp̄ie eēt mēsurā rez: qz existi
 mauit: qd qd videret eēt verū: vt comē. ait. **Se
 cūdo** mō accipit̄ mēsurā. put̄ cū p̄formitatē ipozat

imitatione i accidetalib? : 7 sic mensura rez. est scia
 nostra: no speculatiua. s. practica. Maars q est re
 eta ro factibiliu fm qua practice opamur: no solu.
 ipoztat pformitates ad artificialia. s. imitationez.
 qz artificialia imitant arte si e couerso. Sz ista imi
 tatio no e i sbalib? : s. i accidetalib? : qz oes forme ar
 tificiales sunt accideta. vt vult comentator. p phi.
 Sz si sit imitatio quatit ad sbalia sic dicim? q scia
 itelligentiay mouentiu orbis e mensura eoz q bic
 iferi? generant: qz generata bic iferi? recipiunt men
 sura ex quantitatib? motuu stellas. vt dic comentat
 tor. i. 1. Sz ista quatitas mot? redncit i intellectui in
 telligetic. qz itelligetic itelligedo mouet. Cui qz
 vtru de? sit mensura trasumptiue. Dicedu q no: qz
 oes trasseretes fz aliqua similitudine trasserunt.
 deus ante no fm aliqua similitudine e mensura: qz
 oia q fut de rone mesure i deo inueniunt. Ma si acci
 pit mensura ex eo qd bz rone minimi i deo inuenit
 ois ro minimi sup? assignata: ipse emi e simplex: qz
 e actus purus cui no admisceat potetia. vt vult co
 mēta. i. 10. meth. ipse e idiuifibil. qz ois creatura. e
 numer? respectu ei? : Ma ipse e vere vn? i quonull?
 numer? fz boctiu. 7 e sp i eo vniformitas: qz nec au
 geri pot neqz minui. vt d. s. d. tria. 3. Si aut ofide
 ramus mensura rone ad equitatis: sic ipse pprie e me
 sura: qz res no solu habent al qua coformitate cum
 deo fm q scia nostra dicebat mensura. Sed etiam
 imitant ipm no solum in accidentalib? vt artificia
 lia arte: nec solu in formis quibuscuqz vt in acciden
 talibus vel sbalibus: vt naturalia motrices orbu.
 sed quatit ad totu: qz fm se totas no soluz quatit ad
 forma: sed etia quatit ad materia a pmo. pcesserit
 in ee. Patet igit q quantu ad ea que sunt de ratione
 mesure: deus magis pprie dicit mensura q aliqd
 aliud: qz nihil e caute qd cōgreget in se oia que fut
 de rone mesure. Sed aliqua dicunt mensura ratiōe
 simplicitatis: aliqua rone vniformitatis. aliq vno
 mo: aliqua alio: deus aut p omne modum mensura est.
 Sed si no consideram? re significata p boctiōe me
 sura: sed nois ipositione: tuc nome mensura a crea
 turis quibus pus e nome ipositum ad creatorē est
 trasumptu. Est igit deus mensura ppria 7 cōis: 7
 ppria fm re significata: 7 trasumpta fm nois ipo
 sitione vt pprie cōtra trasumptu diuidit. Ad p
 mu dcedu: q illa trasumptio a quatitate discretā
 ad deuē fm nois ipositione: no fm re significata:
 vt dictū ē. Ad secundū dcedu: q replicatio no e
 de rone mesure simpliciter: sed de rone mesure re
 pte in quatitate. Ad tertiu dcedu: q numer?
 in quatitate 7 in formis non accipit vniformitē: qz
 quāto quatitas habet rone maioris numeri: tāto e
 magis cōposita: 7 magis bz rone mesurati. Infor
 mis aut no ē sic: qz albu i quo reperunt plures gra
 dus lucis respectu colorē e mensura no mesuratum.

Ad quartū dcedu: q rō no arguit vt debet. non
 eni valet si ppter cāz causant. Alia ergo cā magis
 causat: sic no valet. si ppter mensurā mesuratur
 alia: ergo mensura magis mesuratur: 7 ad formā ar
 guendi. dcedu q ppter qd vnliq d tale 7 ipz ma
 gis: itelligendū ē quatit ad ea in quibus causatum
 imitatur cāz. vnde 7 cōmuni d: q illa. pp tenet
 in vnnois no in alijs: vtz aut hoc sit veru q in vni
 uocis valeat talis modus arguendi infra patebit.
 sed in exercedo mensurā: no imitatur mesuratu me
 sura: 7 ideo no valet rō.

Qd
5

Et de queritur de deo vt babz rationē
 mesurati. mensura dei dicitur eternitas
 7 tñ deo verba tpalia pdicatur. Que
 vt bn itelligamus: quattuor queremus.

Primo quid ē eternitas. Secūdo vtrū alia a deo
 mesurentur eternitate. Tertio vtrū deus eternita
 te mensuretur. Quarto vtrū verba temporalia de
 deo dici possint.

Ira pmi querit: vtrū diffinitio data a boe
 tio de eternitate. 5. de cōsol. f. qz eternitas in
 terminabilis vite: tota simul 7 pfecta possessio: sit
 bona vel nō. 7 videt q nō. qz diffinitio e sermo ex
 pressiuus qditatis 7 essentie. dicit emi tota sbaz dif
 finiti fm phm. 7. meth. sed fm dam. pmo libro. c.
 4. oportet eni qui vult sbaz alicui? dicere qd e emm
 ciare: nō qd nō est: sed interminabile nō dicit quid
 est: sed quid nō est: qz. Preterea: male dicit vi
 te: qz fm comentato. 12. meth. vita dicit cōprehen
 siones: homne qd cōprehendit est terminabile: di
 cere q vitā iterminabile: est dicere oppositu i ad
 lecto. Preterea: fz dyonisiu p de di. no. et nra p
 prie mensurant cno. ex quo hre possunt: q euū me
 surat ee: qz esse e act? eternis: cui igitur euū apud gre
 cos: idem sit q eternitas apud nos: eternitas erit
 mensura esse: nō mensura vite. Preterea: male
 subiungit tota: qz vita pminō bz ptes 7 ptes: cum
 igit tota dicat respectu ptiū: qz. Preterea: ma
 le addit fil: qz omne totū videt esse fil: qz si nō est si
 mul: nō est totū: vt si nō esset fil partes domus: non
 esset tota dom? qz. Preterea: male subdit per
 fecta: qz vt scribit. 3. pbifi. totū 7 perfectū idēz. ex
 quo ponit ibi totū nō debet addi perfectū. Pre
 terea: possessio videt ipoztare pus 7 posterius: qz
 possessio idēz sonat q post sessio: sed post sedere im
 portat successiones: qz. Rñō: dicendum: q fm
 pcli. 87. ppōe. omne qd ē eternū: ens ē. nō autem
 omne ens eternū. Et quo apparet q esse quolibet
 nō sumpti: nō est mensura eternitas: qz cū qdlibet
 ens beat aliq mo ee: si qd bz ee mesuraret eternitate.
 qdlibet ens eet eternū. 7 qz ee e multo cōius et nō:
 ee etiā magis quā viuere: meli? notifica? eternitas
 p vitaz qz ee cōiter sumptū. Et aut hoc appareat
 notādū q fm comentatore. 12. meth. hoc nomē. vita
 dicit de cōprehensione. res aut dicit se cōprehēde
 re: ex eo q bz opationē aliquā q terminat i seipsaz
 Ma tuc res se cōprehēdit cū ad se ouertitur ad se
 ipsaz ouerti dicit accipiēdo large ouersionē: cū bz
 operationē aliquā q i ipsa terminat. 7 iō res mouē
 tes seipsaz dicunt viuere. ex eo q ista actio q ē mo
 tus egredit ab hñōi reb? i quantū mouet: 7 termi
 nat i eis in quatū mouent: 7 fm istū modū actio in
 tellectus ē vita vt d. 12. meth. qz itellect? p itellige
 re ē aptus nat? se cōprehēdere: 7 alia. put sint i ipoz
 tāto aut magis vita dicit de actōe itellectus qz de
 alijs. quāto itellect? magis ē ad se ouersiu? 7 se cō
 prehēsius qz alia. Unde fm comentatore pprie vi
 ta de deo dicit. nā sū itelligere maxime ē ad se cō
 uersiuū: qz pncipalit seipsuz itelligit. Qm igit eter
 nitas inuariabilitatē ipoztat vt pōt patere. p dyo
 nisim. 10. de di. no. 7 p. peluz. 51. ppōe. cum actio
 ad se ouersua potissime sit rez. simpliciū 7 inaria
 biliū. nā 7 corporalia: qz sunt cōposita 7 variabilia
 nō pprie sunt ad se ouersua: vt pbat pclus. 15. p
 positōe libri sui. p hāc igit inuariabilitatē eternitas
 si bz ee mensura alicui? act? erit mensura vite Rursū
 in istis iseriorib? videm? q nō vnētia sūt dectmina
 ta ad vnu 7 mouent ad vna differētā positiois. vi
 nētia autem ad omnem: ppter quod talia partici
 pant aliquaz pditionem eius quod e esse. extra ter
 minos: 7 qz eternitas quid extra terminos dicit:
 potissime vite debet esse mensura. Vita autez quā
 duplex est: vna corruptibilium. alia super cele
 stium corporū: tertia itelligentiā: quarta dei

gnabilia eni dicuntur vivere: qz bñt sensum z motus q sunt opera vite super celestia corpa vivunt: qz amatoze appropato q dicitur coz aia lz no re cipiat ee: recit piar: tñ motu: vt dicit comentator in de sba orbis: z motus e qda operatio vite motus. s. ex se: qz solu vinentia seipa mouet: z bñdi motu celo tribuimus q sit coz pñm. z si aliqd dicitur moueri ex se pñm mōue decēs ē vt moneat. Intelligētē at z de dicitur vi uere: qz actio intellectus ē vita: vt dicitur. z bñd. actio marie substatijs separaq cōpetit. Differēt autē be vite ad iuices: qz vita gnabiliū terminabilis ē vtro q termino: qz a nō ēē p greduntur i eē z ab eē i nō ēē. vñ coz vita icipit z desinit: qz fm phm: oē gñabile cozruptibile: z oē cozruptibile gnabile. vita super celestiu dato q cēt iterminabil etiā vtroq termino: vt posuerūt phi q posuerūt motu semper esse z nūq desinere: tñ cū bñdi rō vite ex motu sumat z i motu sit pñs z posterus. o z bñdi vita nō esse totā sil. Tertia vita vt angeloz: z si ē iterminabilis salte quātū ad vñū terminū: qz nūq desinēt: z si ē tota sil quātū ad ipm eē: qz i coz eē nō ē successio: non tñ ēi eis vite pfecta possessio: qz eē nō bz perfecte. Nā bñe aliqd perfecte ē bñe ipz totū: qz totū z perfectū: aut idē penit: aut pñm fm naturaz ē: vt scribit. 3. phi. bñe autem aliqd totū z participare ipm ē oppositū i adiecto. nā participare ē q parte sumere: cuius gñ itelligētē participent eē: qz nō sunt ipm eē: nō perfecte possidēt eē. Sola autē vita diuina ē iterminabil. qz sine initio z absq sine ē tota sil: qz absq variatōe bz eē: ē perfecta: qz de nō picipat esse: s. est ipz esse. Ex q apparet: qz eternitas put h sumit est mensura solue esse diuini. Et put dicit vite: separatur hic esse ab esse nō vinentius: put subdit iterminabil separata a vinentibz cozruptibilibz: p ut adiugit tota sil: distinguit a vita super celestiu cozporuz: put annexit perfecta possessio remouet a vita angelozuz. z ideo eternitas hic viffinita soli deo cōuenit. vñ anbel. mono. 24. eternitas que de ns est nō est aliquo mō terminabilis: nec nisi simul: z perfecte tota qd aliud est qz vera eternitas que soli illi cōuenit. Ad pñm dicēdū: qz eternitas dei diffinitōe caret: vt de: ē tñ aliquo mō notificabil. hec autē notificatio potissime per negationē bz esse vt notificatio dei. Ad secūdū dicēdū: qz ibi comprehēsiō nō ponitur p terminatiōe: s. put refert ad deū dicit inuariabilitatē. Vel dicere possum qz cōprehēdi a finito z terminato dicit qd terminabile: sed nō cōprehēdi ab infinito z interminato cuiusmo di ē deus: z vita diuina ē comprehēsiō dei a seipso. Ad tertiu dicēdū: qz ista nō repugnāt qz eternitas mēuret vivere: z tñ mēuret eē: qz vivere viuētibus ē eē: qre autē ibi magis ponit vivere qz esse patuit. Ad quartū dicēdū: qz totalitas vite in pmo dicit p cōparatiōe ad pres: nō ad pres quas bz: s. ad pres quas puat. Unde cōf dicit qz ibi totalitas sumit p puatiōe pñm nō p positionē. Ad quintū dicēdū: qz oē totū pmanēs bz pres simul: nō tñ oē totū simplr: z ibi tota simul dicit ad dñaz successiuoz rñ nō pmanētū. Ad sextū dicēdū: qz nō respectu eiusdē addit ibi totū z pfectū. Sed totum dicit ibi ad remouēdū successiōe in deo: pfectū addit ad remouēdū picipatiōe: z iō nihil ibi supfluit. Ad septimū dicēdū: qz ibi possessio nō sumit rōne prioris z posterioris: sed rōne quiete tentionis: qz tale eē bz z tener inuariabilē z quiete. Vel meli: qz tūc dicit aliqd possidere aliud qñ pfecte vnif sibi: marime in rebz spūalibz. p pof hoc p meth. d. qz scia diuina nō ē possessio humana: qz nō pfecte habet ab boie: nec pfecte vnif itellectui bñano: de añt potit

sine vnif suo viuere z eē: qz ē ipm suū viuere z esse. Eūdo querit: vñ alia a deo mēsurant eternitate. z videt q oia mēsurant eternitate: qz vt habituz ē oia mēsurant deo. Sed de ē eternitas: vt dicit monology on. 34. z. is. de trim. c. 5. g. zc. Preterea: vult phs 4. phi. qz illa mēsurant tpe q continent tpe: qz illa mēsurant eternitate q continent in eternitate: sed oia cōtinet eternitas: et eo q oī dñrationi supeminet: g. zc. Preterea: aliqua in scripturis dñtis dicunt eterna pter deū: vt ignis eternus: z bñdi. Sz oē eternū mēsurat eternitate: sicut eē tpe tpe. iuxta illud. 53. ppōne. pcli. omnis eternitas mēsurat eternoz: z oē tps tps. Preterea. hz q vult anctoz libro de causis. 2. ppōne. pma cā ē supra eternitate z itelligētia parificat eternitati: g. zc. In dñrationē: qz eternū idē videt eē q extra terminos. Sz solus deus est extra terminos: qz ois creatura certis ē circumscripā limitibus. Preterea: nihil mortale ē eternū: sed fm sniaz apli: solus deus ē immortalis: g. solus deus ē eternus. Preterea. 2. dñ. c. 9. vult ang. qz ipa mutabilitas nō incōuenient mortalitas dicit fm quā z aia dicat mori: sed ois creatura ē mutabilis: qz qd a versione incipit: versio q potest eē sibi: vt vult dñs. g. zc. Rño: dicit eduz qz ista. q. soluit dyonysius. io. de di. no. vbi vult qz de us simplr z absolute sit eternus. alia autem dicunt eterna: qz picipāt aliqs additōes eternitati. Ad cuius vidētā notādū: qz de rōne eternitaz tria videt eē. pñmo interminabilitas. Vñ eternitas qz extra terminos: p p qz dñ. is. de tri. c. 5. de vera eternitas: qz sine initio z fine. Secūdo inuariabilitas: qz de rōne eternitaz: qz sit incōmutabile. Vñ dñ 4. de tri. c. 19. vera autē immortalitas: vera incōmutabilitas: vera incōmutabilitas: ipsa ē eternitas. Tertio requirit ibi similtas. vñ anbel. mono. 24. videt eternitas eē iterminabilis vita sil pfecta z tota etñs. De ca autē tria simul tāgit dyonysius. io. d. di. no. dicēs: qz p p rias cuius siue eternitatis ē anti quum z inuariabile: z totū fm totū metiri: antiquū dicit quātū ad interminabilitatē: qz eternū ab anti quo fuit nō incipit. Inuariabile quantū ad inuariationē: totū fm totū ppter similtatem. De cetiam tria lz nō eodem ordine tangit pelus. 55. ppōne. di cēs: oē eternū totū sil ē totū qz lz bz siue presentem ipaz habens: nō hoc quidē ipius sistens: hoc autē in posterū substitutū. Sed quātūcūqz eē pot tantū totū iā possidet: hoc quātū ad similtatē sine dimi nūtiōe z sine ordine: hoc quātū ad interminabiles: qz sū eē nō ordinat ad nō esse: sed semp fuit z erit. Et subdit velut sira fm vñū z eūdē terminū imobiler z intrā mutabilis: z hoc quātū ad inuariabilitatē: De ca autē tria p p rias in nulla creatura inueniunt. nulla eni creatura ē iterminabilis: cū esse ceperit. Preterea: dato qz ab eterno fuisset: ppter ordinē quē hret nālit ad nō eē: nō eē terminos eēt. nec etiā ē imutabil: qz solus deus imutabil ē: vt vult aug. p de tri. c. i. nec ēt aliq creatura bz totū esse sil p omne modū: ex eo qz bz participatuz eē: nō igitur totū esse habet simul: qz nō totū esse habet. Et fm istū modum loquit anbel. mono. 24. qz vera eternitas soli deo ouenit. tñ qz i scripturis dicunt aliqua eterna pter deuz. os nos videt quō eis possit cōpetē eternitas. Propter qd notādū: qz mensura sumitur ex actualitate: qz mēsurā est illud p qd certificatur de mēsuratis fm phm. io. meth. illud autē per qd certificamur p se ē actus: qz potentia nō cognoscit nisi p analogiā ad actū. actus autem duplex est successiuus z pmanens. successiuus vt motus pma

mes vt ee: 7 fm hos dñs actus sumunt due mesur
 re cuius siue eternitas: qz vt dicit idē ē apud grecos
 cuius qd apud latinos eternitas: que ē mesura respe
 ctu ee: 7 tēpus respectu motus. vñ dyonisius. io. d
 di. no. vult qz eū mēsurat ee siue existētia: 7 tēpus
 motus siue mobilia: 7 qz ee vt eternitate mensuraf
 videre dici pōt. ois mensura dicit ee motus vel vi
 te. Et fm istū modū loquit pclus. 53. ppōne. v. ois
 eternitas mēsurat ee eternoz: 7 omne tēpus tpaliū:
 7 be due mensure sunt solū in entib? vite 7 mot?. lz
 tñ sunt duo actus tñ fm quos accipit rō mensure:
 tñ qz illis actibus nō equaliter picipat entia: non
 solū sunt mēsurata in duplici genere: sed in plurali.

Itā aliqua sunt in quibus oia existit mobilit 7 ter
 minabiliter. 7 talia nullo mō mēsuratur eternita
 te: qz lz ee habeat. eius mensura nō dicitur eū vel
 eternitas: tum qz nō hnt ee existētiā nec enter: sed
 mobilit. qz talia nō sunt enter entia fm pclus. quia
 eternitas mēsurat ee p modum entis: nō p modum
 mobilit. ideo nō mēsuraf eternitate. deus autem i
 quonib? ē nisi ee p omne moduz est enter ens. 7 iō
 verissime eternitate mēsurant. alia aut q sunt me
 dia hoz intm eternitate mēsurant in quāthz iuari
 abilit 7 interminabil ee bñdō enter entis. s. dei pti
 cipat: sicut motus dicit eternus hz positionē phoz
 q: nunq? cepit nec desinet. 7 intelligentia dī eterna
 ex eo q in ee suo non cadit successio. patet igit qz p
 omne moduz solus deus ē eternus. alia autem sunt
 eterna nō simplr. sed fm aliquas cōditiones. 7 ista
 ē snia dyonisiū. io. de di. no. q ait. oz igitur nō simplr
 coeterna deo qui ē ante eum arbitrarī eterna di
 eta. Ad pñm dīceduz: q oia mēsuratur deo: nō
 quolibet nō accepto ee diuino: qz lz oia habeāt esse
 in quo deo assimilatur 7 deo mēsuratur. non tñ oia
 habeāt ee innarrabile 7 interminabile qd ē eterni
 tas. ideo oia mēsurant deo: sed nō deo vt ē eterni
 tas. Ad secundū dīceduz: q nō sufficit otinere ad
 hoc q aliqd habeat rationē mēsurē: sed otinere hz
 analogiā quā daz q analogia respit inf eternitatē 7
 tpale. Ad tertū dīceduz: q nō arguit creaturā ee
 eternā simplr: sed habere aliqs cōditiones eterna
 tis. Ad qrtū parebit solutio in sequenti. qz

20
7

Eratio querit: vtz deus mensuret eterni
 tate. 7 vide q nō: qz vt scribit in secūda
 ppōne de causis. cā pma ē supra eterni
 tatē: qm eternitas ē causatū ipsius: h mē
 suratū nō ē supra mēsurā: qz: pterea: mēsur
 ratū videt realit referri ad mēsurā: sed deus nō re
 ferit realit ad seipm: cū ipe sit ipa eternitas. vt pat
 tuit p aug. 7 ansel. nō ergo mēsurabit eternitate:
 pterea: mensura hz rōnē minimi 7 pncipiū: vt
 dicit. io. meth. respectu mēsurati. Sed nihil hz rō
 nē minimi respectu dei nec pncipiū: qz. pterea
 rea: fm aug. deus eternitatis est auctor. Sed nihil
 mēsurat ab eo qd efficit: qz. In cōtrariū ē: qz
 fm pclus: ois eternitas mēsurat ee eternoz: sed deus
 maxime est eternus: q maxime mēsurat ee eternitate.

pterea: i eternitate itelligit ee stās 7 terminū
 s boc maxie deo cōpetit: qz. Rño: dīcedim: q
 eternitas duplr pōt accipi. pñmo: quātū ad id qd
 significat. 7 sic eternitas po. issime deo cōpetit. ba
 bitū ē eni q de rōnē eternitatē ē interminabilitas: in
 uariatio 7 simltas q pzie soli deo cōpetit. Sed
 si cōsideramus eternitatē quātū ad modū significā
 di: sic de nō ē eternus: s supereternus: qd sic ē videre.
 Itā abstracta fm suū modū significandi: nō signifi
 cāt aliqd p se exñs. videm? eni q albedo illā eadē q
 litatē significat q album: q litas at quā significat al
 bū nō ē p se exñs s i sbo. id albū qd ex suo mō signifi

ficādi videt implicare s fm eti cōpetit p se existere:
 magis significat aliqd p se exñs q albedo q signifi
 cat i abstr actiōe. 7 iō eternitas ex suo mō significā
 di: nō videt dicere aliqd p se exñs: s solū aliqd i alio
 vel ab alio picipatū: 7 qz de nō ē picipata eterni
 tas: s sup talē eternitatē sic loquēdo de eterno: nō ē
 eternus de s sup eternus: q si tñ eternitatē dei vellem?
 significare ei qd ē eternitas: debem? addere p se di
 cedō p se eternitas ē mēsurata dei: 7 ex hac additōe
 re moneret picipata eternitas: cui nō cōpetit ee p
 se s i alio. Qd at tali eternitate nō p se exñte nō mē
 suret de: s sic supra ipaz duplici via dclarari pōt:
 pño ex ordie que hz eternitas sic accepta ad deū.
 Secō ex diuersitate essendi q in reb? aspiciunt.
 ptop? pñū sūt nobis tria pñsideranda. s. eternū qd
 eternitati picipat: vt itelligētia vel aia: eternitas
 picipata q i picipate existit: 7 eternitas simplr: 7
 p se vt de ipe. Unde pclus. 52. ppōne ait. aliud q
 dē ē eternū. aliud qd in eternali eternū. aliud fm se
 eternitas. hoc qd ē picipās. hoc aut participatuz.
 hoc aut ipicipabile. hnt eni ordinem bec ad se inui
 cē: qz eternitas ē aī eternū: enz participans sit qd
 mālius participato: 7 per se eternitas est ante eter
 nitatē: cum per se eternitas itelligatur ad huc ma
 gis abstr acta q eternitas. vnde proclus eadem p
 positionē: ante participantia sunt participata et
 ante participata: impicipabilia. pzigit q fm istū
 modū loquēdi: de ē aī eternitatē. 7 sup ipaz. pzo
 pter fm sciēdū. q qmplex ē ee rez. Quedā. n. fm
 ee suū nullo modo eternitatē attingūt. Quedā autē
 eternitatē attingūt s eternitati nō pificant. q daz
 eternitati pificant s nō supant. Quedaz autē eter
 nitatē supant 7 excedunt. Que autē eternitatē nō
 attingunt: tēpalia sunt q ppter corruptionē nō ppe
 tuatur i esse 7 iō eternitatē nō attingūt i q de ne
 cessitate pñsideratur ppetuitas. Qd autē attingunt
 s nō pificatur sunt aī: momentēs corpora: q lz fm
 esse eternitates attingunt tñ qz fm operari cōparā
 tur ad motuz eni? pzie est mēsurari tpe: eterna
 tes attingunt. s nō ei pificatur ppter respectuz ad
 motū: itelligere aut q 7 ppetuant i ee. 7 directe nō
 cōpanf ad motū: eternitati pificari dicit. de? autē
 ipe q eternitatē cāt vt de eternitate loqmur. eterni
 tatē supat 7 ē aī ipaz. Esse aut qd eternitatē nō at
 tingit ad alia tria ee duplicē hz dñiaz: vna qz ē i se
 mū: qz sup nullā durationē existit. nā sup eternitatē
 nō: qz eā nō attingit sup tps. nō. qz tpe mēsurat. 7
 tps pexistit oib? tēpaliū. iuxta illud pcli. 52. ppōe
 oibus his q hz tps sūt pexistit tps. 7 pñs. 4. pñi. ne
 esse ē tpe tmeri q s tpe sūt. secūda dñia ē. qz tale
 ee qd mēsurat tpe nō ē eni eni: s ē mobilis eni: ex
 eo q nō mēsurat tpe nisi mobilia: qd libz at hoz triū
 dī ee supi. qz saltē supat tps 7 dī eni ee: qz nō mot
 bilis existit fm pñā dñiaz loquit auctor de caus. se
 cūda ppōne. v. oē ee supi? ad dñiaz ee tpalis qd nō
 ē supi? vt dcm ee: aut ē ee supi? eternitate 7 aī ipaz
 hoc quātū ad ee dei: aut ē cū eternitate quātū ad ee
 itelligētiay: aut ē post eternitatē 7 supra tps: quā
 tū ad ee aiaz: qd attingit eternitatē 7 tps supat. vñ
 ē qd mediū int eternitates 7 tps. An aia vebic de
 ea loqmur horizon cēnitatē dī: qz diuidit inf cēnita
 tē 7 tps: sicut horisō diuidit inf hemispheriū iser? 7
 supi? ptop? qd scda ppōe d causis dī: q post etni
 tatē 7 sup tps ē aia q ē i horisōre cēnitatē: quātū ad
 secūda dñiaz loqf. pclus. 57. ppōe. v. oē eni ens ad
 dñiaz eni tpal qd ē ens mobilis nō eni: aut ē aī eni ut
 tatē quātū ad ee diuini: aut i cēnitate quātū ad ee in
 telligētiay: aut picipās etnitate quātū ad ee aiaz
 pzigit quō de ē cēn? 7 quō sup etnitate: 7 aī ipam.

Questio

Ad p̄m̄ d̄s q̄ loquit̄ de eternitate participata
 vt patet. Ad secunduz q̄ illud itelligēduz est de
 mēsurā: q̄ realit̄ differt a mēsurato: b̄m̄ōi nō ē de q̄
 est ipsa eternitas put̄ mēsuratur eternitate. Ad
 tertiu p̄ solutio: qz ibi loquit̄ de mēsurā s̄m̄ q̄ est
 realit̄ a mēsurato distincta. Ad q̄rtū dīcēdu qd̄
 de? ē auctor et̄n̄t̄a p̄ticipate: z a tali n̄ mēsurat̄.
 Quarto q̄rit̄: vtz verba tēporalia de deo
 dici possint z vtz q̄ non. qz tēporalia impoz
 tāt succēssionem z motū: i deo autē nō est
 succēssio necq̄ motus. Preterea de
 nullo dicit̄ tēpus nisi illud sit tēporale: sicut de nullo
 dicit̄ motus nisi illud sit mobile s̄z tps̄ p̄existit t̄pāl̄
 b̄ vt habitū ē per p̄clū: de? autē ē a n̄ tēpus. z eter
 nitatē vt patet per ea que dicta sunt: s̄z. Prete
 rea. vt q̄ saltē p̄teritū z futurū de deo nō dicat̄: qz
 b̄ero. ad marcellā: z habet̄ i l̄sa. deus at̄ t̄m̄ ē: q̄ nō
 nouit̄ fuisse vel futurū ēē: z p̄lus. s. p̄positioē. Si
 enī eternū vt nomē insinuat̄ ē semp̄ens. nō oportet
 hoc quidē p̄us ēē: hoc aut̄ posterū? ḡnatio qd̄ erit
 necq̄ erit: z erit sed ēē solū. Preterea videt̄. q̄
 nulluz tps̄ d̄ deo dicat̄. qz s̄m̄ dyoni. s. de di. no. de?
 necerat nec erit nec factus ē nec ḡgnit̄. magis. aut̄
 nec est. In cōtrariū ē magister q̄ dicit̄ verba tem
 poralia de deo dici. z aug. sup̄ Johānē: z habet̄ in
 l̄sa. cū ḡn̄a locutio p̄ tēpora variat̄ de eo vere. d̄n̄t
 verba cuiuslibz tps̄ q̄ nullo tpe desinit̄ vel deē vel
 deērit. R̄no dīcēdu: qd̄ ad solutioē hui? q̄stiois
 duo sunt vidēda. p̄. q̄no dicit̄ aliquid ēē i tpe: secun
 do q̄no tēpus cōparat̄ ad verbū. p̄opt̄ p̄m̄ notan
 dū q̄ s̄m̄ p̄m. 4. p̄h̄. eē i tēpore aliq̄ duplici d̄r.
 p̄e z p̄ accidēs. p̄e autē sunt i tpe q̄ tēpore mēsur
 rant̄: nō est ei? ec p̄ se i tpe: eē: q̄n̄ est tēpus. s̄ tēpore
 p̄tinent̄: qd̄ duplici declarat̄ p̄hs̄ ibidē. p̄. qz sic cō
 parat̄. tēpus ad tēporalia ita cōparat̄ locus ad ea
 q̄ sunt i loco. S̄z nō dicunt̄ p̄ se eē i loco: qz sunt q̄n̄ ē
 locus. qz sic cellū ēē ḡnatio m̄lū cū sit cellū: q̄n̄ ē gra
 nū m̄lū: S̄z sūt p̄ se i loco q̄ loco p̄tinet̄: ita dicunt̄
 eē p̄ se i tēpore q̄ tēpore p̄tinent̄. Secda via ad decla
 radū hoc ē: qz ea q̄ sunt i tēpore p̄ se fenescūt z ten
 dunt̄ ad corruptionē. nō t̄n̄ oia q̄ sunt: senectutē ac
 cipiūt: ex quo deludit̄ p̄hs̄ qz ea q̄ sunt semp̄. nō sūt
 i tēpore: z subdit̄ duplicē cāz assignatā: qz nō p̄t
 nent̄ tpe nec patiunt̄ a tpe. cuz igit̄ deus potissime
 sit eternus p̄ se loquendo: nō ē i tēpore: qz nec tē
 pore cōtinetur: nec sub tpe fenescit: quia oia vetera
 scēt z mutabunt̄ vel mutant̄ quantuz ad aliquam
 mutatiois modū. Solus aut̄ deus idē ip̄e est z an
 ni sui nō deficiēt. Sed si intelligamus eē i tēpo
 re per accidēs: vt qz ē q̄n̄ est tps̄: sic deus est i tpe:
 qz est cū tēpore: dicit̄ sic esse i tēpore per acci
 dens: qz que sic sunt i tēpore per se nō cōparan
 tur ad tēpus cū nō mēsurant̄ tpe. Vt̄o quō deus
 ē i tpe: qz cum tpe. Restat̄ videre: quō verba tēpo
 ralia dant̄ intelligere tēpus. p̄opt̄ qd̄ nō
 tandū: qz cū i tē significēt̄ principalit̄ nomē z ver
 bū: qz verba s̄z se sumpta nomina sunt: z nō p̄t eē
 tēpus de p̄ncipali significatioē verbi: cū nō signi
 ficet̄ p̄ nomē. Si igit̄ ipozat̄ tēpus per verbū:
 hoc est inquantū verbū cōsignificat̄ tēpus. Nā cū
 dico scit̄ vel sciuit̄ principalit̄ significat̄ sciaz. rōne
 t̄n̄ modi significādi cōsignificat̄ tēpus. z dat̄ intelli
 gere sciaz i n̄ p̄senti vel i p̄terito tpe. vñ z p̄hs̄ vult
 p̄no pyar me. qz verbū cōsignificet̄ tps̄. Cū igit̄
 habitū sit qz deus ē i tēpore: qz ē cū tēpore: cū
 verba tēporalia sic significēt̄ tēpus: qz significāt̄
 eē tpe: quātū ad ipsam rē significatā. verba t̄palia
 vere de deo dicunt̄. si p̄fectionē aliquā significant.
 Ideo bene dicit̄ ang. qz de deo vere verba cuiuslibz

tēporis dicunt̄: q̄ni nullo tēpore desinit̄: hoc est
 qui ē cum omni tpe: rōne t̄n̄ modi significādi est ibi
 aliqua incōpactio: s̄z nō rōne rei: sed p̄pter talē in
 cōpactioē verba tēporalia de deo negare non de
 bent simpliciter z absolute: qz si hoc eēt: nulla p̄
 positio affirmatiua de deo dicta eēt vera cū quilibz
 sit incōpacta: vt dicit̄ sc̄do de celesti hierar. Ideo
 sicut de nobis cōtingit̄ qz deus aliq̄n̄ dicit̄ bonus:
 ex̄ns termin? rōne rei significare: que vere reperit̄
 i deo. aliq̄n̄ dicit̄ nō ex̄ns: nō bonus: rōne modi si
 gnificādi: ita z i verbis accidit̄: z ex hoc apparet
 qz verba tēporalia vere dicunt̄ de deo: rōne t̄n̄ incō
 pactionis z modi significādi ab aliquibus negant̄
 deo cōpetere. Unde z dyonisius cū. s. c. de di. no.
 p̄us dixisset qz deus nec fuit nec erit nec est: eodē
 capitulo postea dixit̄ qd̄ z erat z ē: z erit z factū ē:
 z sit z fieri. p̄prie in ip̄o laudat̄: quātū ad ea: supple:
 que p̄fectionis sunt. Ad p̄m̄ dīcēdu: qz nō argu
 it̄ qz verba tēporalia de deo nō dicant̄: sed qz rōne
 modi significādi est ibi incōpactio ex eo qz nō si
 gnificādi verba tēporalia ipozat̄ tēpus z motum.

Ad secūdu dīcēdu: qz p̄pter hoc qz verba tēpo
 ralia de deo dicunt̄: nō dicit̄ tēpus de ip̄o quātuz
 ad ipsam significatioē verborū. que nō p̄prie signi
 ficāt̄ tēpus sed cōsignificāt̄. Ad tertiu dīcēdu:
 qz aliqua p̄fectionis impozat̄ p̄ p̄ns̄ erit eo qz b̄z eē:
 z aliqua per p̄teritū erit eo qz b̄z eē quid p̄fectionis:
 z aliqua per futurū: ex eo qz inter cetera tēpora ma
 gis distat̄ a p̄teritioē. simul t̄n̄ ista cūz p̄fectionibz
 ibi p̄fectiones habet̄. ideo aliq̄n̄ ista tēpora oia cō
 cedunt̄ de deo rōne p̄fectionū. aliq̄n̄ negant̄ p̄p̄
 i p̄fectiones. veritū: qz i n̄ cetera tēpus p̄sens
 magis videt̄ assimilari eternitati. Vt̄o. concedit̄
 p̄sens de deo: z negat̄ p̄teritū z futurū. Ad quar
 tum dicendū: qz dyonisius negat̄ oia tēpora de
 deo rōne modi significādi vel rōne i p̄fectionis: qz
 nō simpliciter i p̄fectionē ipozat̄:

Quia querit̄ de inmutabilitate dei: z cir
 ca hoc queruntur duo. p̄mo: vt r̄m̄ de
 us sit inmutabilis. Secundo: vtz solus.

p̄m̄ sic p̄cedit̄. videt̄ qz deus mutet̄. qz oē
 agēs p̄hice. mutat̄ vt vult p̄hs̄. sc̄do p̄h̄. Sed
 deus marie videt̄ agere nālīē z p̄hice. cū agar s̄m̄
 qz res sūt apte nate agi. qz sic administrat̄ res vt eas
 eoz cursus agere sinat. Preterea. oē qd̄ ē vbi p̄
 us nō erat ē mutatu. s̄z ante qz fieret m̄dus nō erat
 de? i m̄do: factio m̄do fuit i m̄do. s̄z i eo fuit facta
 mutatio. Preterea qz denominat̄ aliq̄d videt̄ eē
 i eo qd̄ denominat̄: qz forma a q̄ ē denominatio est i
 eo cui? ē forma. s̄z de? denominat̄ a motu dicit̄ p̄m̄
 motor. s̄z. Preterea s̄m̄ p̄m. sc̄do de ḡnatio
 ne: idē manēs idē: semp̄ facit̄ idē. cū igit̄ de? faciat
 tot diuersa: mutabit̄: Preterea. mouētib? nobis
 mouent̄ oia q̄ in nobis sūt. S̄z de? ē in oi creatura. s̄
 vt moueri ad motū cūm̄slibz creature. In d̄m̄
 qd̄ d̄r Jacobi. p̄. qz apud ipsūz nō ē trāsmutatio nec
 vicissitudis obumbratio. z p̄mo de tri. c. 1. vult aug.
 qz de? b̄z verā immortalitatem z icōmutabilitatem.

R̄no d̄r: qd̄ triplici d̄r aliq̄d moueri p̄ se z p̄ acci
 dens: z ab itra: p̄ se mouent̄ corpora i q̄bus tā q̄ i s̄bo
 p̄t eē motus: p̄ accidēs mouent̄ forme iherētes cor
 poribz z corporibz p̄tes: z talia q̄ nō mouent̄ p̄ se: sed
 mouent̄ ex eo: qd̄ sūt i alio. Ab itra in se mouent̄ ea
 q̄ tendūt in finē extioz: z sic mouent̄ itelligētē mo
 uētēs orbes q̄ mouēt̄ p̄pter bonitātē p̄m̄ tā q̄ p̄
 finē: deus autē nullo mō mouet̄. Ad cui? euidētia nō
 tādū qz s̄z cōmētatoz. Io. meth. de e? ē i triplici ḡne
 canse respectu rez i genere cause efficiētis formal
 z finalis: put̄ ē cā efficiēs omniū: nō mouet̄ p̄ se: p̄

fit est ca formalis exemplari non mouet per accidens: pnt e finalis: no mouet ab intra p rimum sic pz: qz ca efficiens ois cu sit potetie infinite vt pbat. s. pbi. r. r. meth. e pter oem magnitudinem: s; moueri p se no e nisi corpotu loquedo de motu pprie. Si igit de qz ca efficiens ois e pter oem magnitudinem: qz ca bniui moio no copetit ei p se moueri. Secdo qz e ca exemplaris no mouet p accens: na ille forme mouent p accens q sunt inbentes sbis: forma exemplari reru no depe det a rebus: r id qz deus e forma exemplari ois reruz no mouet p accens: vt moueat p motu reru: Tertio: finis ois n mouet ab intra: qz moueri e tendere i ali qd a iud: qd iu. n. res manet i dispositionib; quas bz no vt moueri. sed qn redit i alia: tuc mouet: Si igit deus moueret ab intra p intentione finis tenderet i fine aliu: qd positio no eet finis ois: Si igit e finis ois no mouet ab intra: nec operat pp aliud: sed pp bonitate sua: pp qd puer. 16. d2: viuueria pp se ipm opera tus est dñs. Cuz igit deus no moueat nec per se nec p accens nec ab intra: cu no sit dare motu aliuz: nullo mo cōsiderando ipm: rōne sui copetit ei mot: sed fo lū mouere alia: bene igit cōcludit. s. pbi. q necesse e ee aliqd inobile quide ipm ab oi interius mutatioe r simplr sine ple: r fm accens: motiuz aut alterius. Aduertendū tñ qz h pma ca no moueat rōne sui. rō ne tñ effectuz moueri d2: imo fm istū modū oibus mobilib; mobilior e sapia fm que modū. dyoni. 9. de di. no. dicit deū moueri recte: oblique: r circulariter Et accipiamus motū rectū: in quātū indeclinabilr r inlexibilr: r cōtinue operat in rebus: obliquū autē ex eo q res diffozmit eius influētiā capiunt: fm cir culū quide: qz fm q influētia descendit a pmo pnci poper media in iūma: sic iūma reducunt in supre ma p media: ita q ad illud pncipiū a quo pcesserunt: pe ad media reducunt. sicut mot: circularis est ab eodem in idē per idē. iste tñ mot: no est cuz dei rōne sui sed rōne effectuz. Unde sup illo verbo. l. c. ange: bierat. Sed r ois pte moto: sine deo moto: pcessio lu mūm e in nos optime r large pueniens. dicit bug. mot: pūis affectus e eterne benignitatē sola benigni tate r sola pietate pacis: mouet: vt lumina sua effun dat sup nos: mouet nō turbatione sui: sed miseratō nenri: mouet nō se cōctiēs sed nos colligens. nō se euacuās s; nos replens: mouet q: vt ad nos veniat r nō mouet vt a se recedat: mouet vt nobis ee seipiat qd nō erat: r non mouet vt sibi desinat esse qd erat. Ad pimum dō. qz ibi agens phice appellat: qd s; sbam est phice p sderationis: cuius moio no est deus: qz vt ibi sdit que nō amplius mota mouet: nō am plius phice cōsiderationis sunt. Ad secū dō. qz ali qd ee vbi pūis nō erat pōt itelligi vel p mutatiōz sui vt p mutatiōz alteri. Tñ de? fuit i mūdo vbi anqz eet mūdi non erat nō per mutatiōē sui: s; p mutatiōē mundi accipiēdo mutatiōē large ad oem nouam accotiōē alicui? ee: sicut nō e aliqū i nobis nō vbi prius nō erat: sed qualiter nō erat: nō per mutatiōēz sui: sed nō ē. Ad tertiu dō. qz nō semp forma q de noiat rem e in re: vt probat auicē. in sufficientia sua. vñ d2: opus humanū nō pp bñanitatē q sit in opere. sed in operante. Sic mot: denoiat motozē nō qz sit in motore: sed qz est in moto. Ad quartū dō. qz nūqz idē nisi in eo eet aliqua pluralitas produceret plura: sed si in eo e pluralitas pōt: sic idem artifex rōne plu riū idearū plura producit. r qz deus pducit res per ideas r p intellectū: qz in eo eet pluralitas idearū: pot est plura r diuersa producerē: nec tamen ppter hoc deus est compositus nisi fm moduz intelligēdi. Ad quintū dō. qz cu dicit mouentibus nobis mo uent oia q in nobis sunt: intelligendum est de bis q

sunt i nobis inbēter r a nobis dependent: cuius mo di nō est deus.

Questio II

Secundo querit: vtrum ois creatura sit mu tabilis. Et videt q nō: qz vt scribit. 2. me tba. o3 imaginari mām in re mota: non igit mouet nisi qd habet mās: s; vt scribit. s. meth; Intelligentie sunt entes pter oem materiā intelligibile r sensibilem: q nō mouent. Preterea: pbat. s. pbi. q motus localis e pimus mot: qd q nō mouet localit: nō mouet qz cui nō inest pūus nec po sterius: sed intelligētie nō mouent localiter: qz vt p bat. 6. pbi. oē qd mouet pūm est in termino a quo et pūm in termino ad que: vñ vt ibidē concludit oē qd mutat diuisibile est s; vt scribit. 7. p pōsitione d can sis. Intelligentia e sba q nō diuidit: s; r c. Pretea: pbat. 3. pbi. q motus e actus entis in potentia: fm q in potentia. sed in substantijs separatis nō est ma lum sine pzinatio nec erroz vt scribit. 9. metba. h nec potētiā litas: qz ipa potētiā litas icludit in se pnatōēz r malū. Preterea: Aug. supge. r habet in lra: dis tinguūt duos modos mot: per tpa r per loca: sed vlt est abstractum ab h r nūc: nō igit mouet nec per tē poza: nec per loca: sed ipsum vlt est creatura: qz fm dyoni. 6. de vi. no. ipsius ee cōis: deus est ca: ergo r c. In cōtrariū est: qz fm dām. qd a ver sione incipit ver sione oportet ee s; m Sed ois creatura incipit a ver sione: cum ex nibilo facta sit: ergo r c. Prete rea: fm Aug. l. de tri. c. l. Solus deus est proprie im mutabil r immortalis: s; r c. Rñō dō. qz ad euidentā huius questionis tria sunt cōsideranda. Primo qd diuersimode diuidit motū pbs r Aug. Secdo quomō vna diuisio reducit ad aliā. Tertio: vtruz aliqua cre atura sit imūis ab oi motu. Propter pūm notan dum q duplex est mouens fm phm: methaphozice r pprie Methaphozice aut mouet finis: pprie efficiens: finis autē dicit mouere ab intra: efficiens aut mouet vel per se: vel per accens. vñ distinguunt tria gna motus: per se: per accens: r ab intra. Aug. tñ aliter assignat spēs motus. vt habet in lra: qz est quidā mot: per tpa: r quidā per loca r tpa. Ad bñ autem euidentiam notandum q motus duplr diui dit vt vult pbs. 6. pbi. rōne tps: r rōne magnitudi nis: sed nō codē mo ad ista coparat: qz ex eo q men surat a tpe habet successiōē: sed a magnitudine ha bet cōtinuitatē: successiō tñ magis per se inest motui qz cōtinuitas: qz nō est motus nisi sit ibi successiō: s; est motus: r si ibi nō est vera cōtinuitas. Nam vt dicit: s. pbi. nō est vera cōtinuitas: nisi in motu loca li: igit quicquid mouet per loca: mouet per tpa: quia cum a loco: siue a magnitudine sit cōtinuitas in mo tu r a tpe sit successiō: r nō sit dare cōtinuitatem in motu sine successiōē: est tñ dare successiōē sine cōtinuitate: quicquid mouet per loca: mouet per tē poza. sed nō cōtūer so: bona est igit distinctio Aug. q motus vel est per tēpoza r loca: vel per tēpoza so lus. Vñ qd diuersimode distinguūt motus Aug: r pbs possum? vñ qz distinctiōē ad aliā reducere: Nam ad motū p tpa reducūt mot: ab intra: qz moue ri p tpa e moueri successiue sine cōtinuitate: tal aut est motus affectionū spiritūli: vbi e successiō sine cō tinuitate: cum nō sit ibi magnitudo a qua mot: cōti rinnitate d bit. Ad motū per tpa r loca reducūt mot: per se. Vñ aut per accens: vel in istis dno b; cōti net: vel de eo nō curant Aug. qz de his que sunt per accens nibilē cure art: possum? tñ alr exponere per se r ab intra: vt mot: ab intra. dicat ad formā: Mā p talē motū mutat res ad ea que in ipa existunt: mot: vero per se dicat ad vbi: nō enim talis motus debet dici ab intra cū per ipm fm q huiusmodi q sunt i rel

omnibus II

Ita eñ nō desinat sed solū acquirat nouū vbi eñ p se qz inter motū corporales ipse est prior: et sic accipien- do per se et ab intra distinctio data de motu a pho ē quasi eadē cū data ab Aug. cū motus per tpa et loca sit ad vbi: vel per se: motū vero per tpa solū sit ab in- tra et fm formā siue fm actiones vel operatiōes ali- quas: nam tales motus potissime: put in nā intelle- ctuali habēt eē inter motus ad formā cōputari pos- sunt. Quocūq; aut nō accipiam? spēs motū: ois cre- atura mouet: nam fm distinctiōem de motū datam a pho exponēdo eam pmo mō: nō scdo: prout est. qua si eadē cū distinctiōe Aug. qz tūc de eis idē eēt iudi- cium: veritatē hz qd dī: qz ois creatura vel ē corp- oralis vel spiritualis non vnita corpori: vel spūalis cor- pori cōiuncta: corporalis pōt moueri per se. qz pōt esse sūm motū: pōt moueri per accūs: qz pōt eē in corpore qd mouet per se. pōt moueri ab itra accipiēdo large talē motū in quātū corporalibus cōuenit agere pp si- nē. Spūalis vnita per se nō mouet: qz nō est quāta: sed mouet per accūs vt per motū corpori: et per istuz modū mouent oia que sunt in corpore: mouet et ab i- tra: qz agit pp sinē aliū: angelus aut nō mouet per se accipiēdo p se vt hic loquimur: qz nō est quātū: nec per accūs: qz nō ē forma corpori: sed mouet ab intra: qz agit pp sinē aliū: pōt qz fm pma distinctiōz datā de motū creatura corporalis mouet triplī: aia du- plī: angelus vno mō: deus aut nullo mō: fm vero dis- tinctiōz scdām ē veritatē hz: nāz cū i motū nē corpo- lis sit successio et cōtinuitas: in motū nē spūalis: put motus pncipalr ei cōuenit sit successio sine cōtinuita- te: creatura spūalis mouet per tpa nō per loca: corpo- ralis per tpa et loca. et ita ois creatura mouet cū spū- ale et corporale totū gen? creature euacuet: infra tū melius patebit: quō motū angeli ē per loca: et quō nō hic aut tū dictū ē ois creatura mutabilis est: cum nulla sit actū purus: bene g dicit Aug. 1. de tri. c. 1. ve- ra immortalitas: vera icōmutabilitas quā nulla pōt habere creatura: solus dei est. Ad pmiū dō. qz ois imaginari materiā in re mota nō libet motu: s; mo- tu localit pprie. Ad scdm dō. qz motus localis est pmius motū p cōparatiōz ad alteratōz et augmētū et ali- os motus corporales: sed nō p cōparatiōem ad varia- tiōz affectiū. Ad tertidū tū qz angelū aliqū mō mouet localr. sed quō h nō repugnat verbis Aug. infra pa- tebit. Ad tertidū dō. qz in sūis separati nō ē poten- tialitas q non sit cōpleta aliquo mō p actū loquendo de pfectiōe nālī et quātū ad actū purum: qz quicquid potuerūt scire nālī totū aliqū mō scinerūt in quantū oī- um habuerūt spēs cōcreatas: nō tū de quocūq; pos- sunt cōsiderare et cōsiderant et nālī pp qd est ibi succes- sio cogitatiōz et affectiōz. Ad quartū dō. qz il- la distinctiō nō cōpzebēdit qui mouent per accidēs cuiusmōi sunt vlia.

Questio 12

Uper lraz sup illo (diuine nē vltbe sine en- tis.) cōtra Aug. 7. de tri. c. 5. deus nō pro- prie dī sba. Dicēdū qz in deo nō ē sba alia ab eētia. vñ idē dicit: nā sba et eētia. ibi et hoc nō itendit negare Aug. Itē super illud. (qz magis est qz ille: et) Cōnec: (maxime sba uz.) nō suscipit magis min? Dicēdū qz esse sba uz duplī pōt cōsiderari. vel in se vel per cōparatiōem ad āne- ra: in se nō suscipit magis et minus in eadē spē. sed i eodē gne sic: cū ipa eētia forme suscipiat magis et minus in diuersis spēbus: qz forme sūe sicut nūi p cō- paratiōem ad ānera: pōt suscipere magis et min? et i eadē spē: vt dicant magis eē qz minus mutant et mi- n? qz magis. Itē super illud. (ab eo qd ē sapere di- cta est sapia. Cōn: sapere procedit a sapia: nō sa- pia a sapere. g ab eo qd est sapia dicit sapere nō eō

uerso. Dicendum qz hz simplr sapia precedat sapere fm cognitiōes nostras sapere pcedit sapientiā: qz per actū deuenim? i cognitiōes forme et bitus: et nos iponim? noia fm qz cognoscim?. Itē super illud. (deus nō nouit fuisse vel futurū eē. querit d qua no- ritia itelligat. Dicēdū qz de notitia et experitē nō ap- probatiōis vel visitiōis vel simplicis notitie. nā hz variatiōem cognoscat: nō tū variatiōem experitē.

(Ades sola pprie.) fuitis duab? parti- bus huius distinctiōis. hic incipit tertia. In qz determinat d dei simplicitate. circa quā magis duo fac. pzo: ondit d inā sim- plicitatē oia excedere. Scdo ondit qz sue simplicitati nō repugnat pluralitas noiu. ibi: (hic diligēt) cir- ca pmiū quatuor facit. qz pzo dicit deū eē simplicē. et nullā hēre cōpositiōem: nec partiū: nec accūtū. Scdo ondit corporale nām deficere a tali simplicitate: qz hz cōpositiōem partiū et accūtū. Tertio ondit etiā spūalē a tali simplicitate deficere: qui si nō hz diuersi- tatē partiū hz diuersitatē accūtū. Quarto cōcludit solū deū eē simplicē. hz multipliciter dicit: scda. ibi. (vt antē scias.) tertia ibi. (creatura qz spūalis.) quarta: ibi. (de? vero et si multipl.) Deinde euz dicit. (hic diligēt.) ondit huiusmōi simplicitati nō repugnare pluralitatē noiu absolutū. Et duo fac- cit: qz pzo facit qz deū ē. Scdo adducit multas au- ctoritates ad ondendū deū eē vere simplicē. ondens qz huiusmōi simplicitati nō repugnat pluralitas per- sonarū vel relatiuorū scda: ibi. (huius antez.) circa pmiū tria facit: qz pzo ondit pluralitatē noiu nō re- pugnat simplicitati dīne: qz oibus illis noibus rī- det vna nā vna eētia. hz a diuersis rōnibus iponan- tur. Scdo ondit diuersa attributa de deo deā signifi- care diuaz nāz. qd ex premisiss sequit: qz ex quooi- bus noibus respondet vna eētia: ois qz oia noia ab- soluta deā de deo significēt diuā sba: qd cōfirmat p Aug. qd dicit deū eē sine quātitate magnū: sine quātitate bonū. tertio ex hoc cōcludit: qz nō pprie deus dī sba. qz nulli substat. scda. ibi. (qz aut.) tertia: ibi. (vnde nec pprie.) Tunc sequit illa pars. (huius antem) circa quā duo fac. qz pzo adducit multas auctozita- tes ondentes deū eē simplicē. Scdo qz onderat dīne simplicitati nō repugnare pluralitatē noiu absolū- torū differētū s; rōnem. ondit tali simplicitati nō re- pugnat pluralitatē psonarū qz pluralitas relatiuo- ruz: scda: ibi. (et tū tate partes patent.) et i hoc ter- minec sūis huius distinctiōis.

De querit duo. pzo de simplicitate dei. Scdo de simplicitate creature d quib? duo- bus vt magis intendere. Circa pmiū querit- tur quatuor. pzo vtrū in deo sit cōpositiō virtutis et sbe. Scdo vtrū sit ibi cōpositiō eētie et eē. Tertio vtrū sit ibi cōpositiō gnis et dīe. Quarto vtrū deus sit sūme simplex.

Q pmiū sic pcedit. vt qz i deo sit cōpositiō vir- tutis et sbe qz vt scribit i pncipio. ce. et mū. Itā apta nata talr fac: cuiusq; g cōpetit facē ois ipz habe- re aptitudinē et virtutē qz dīspōnit nām ad talr agen- dū: sed hoc nō est sine cōpositiōe: g zc. Preterea: si- cut se habet sba ad virtutē: ita virtus ad effectū et cōuerso: qz virtus vt eē qd mediū iter sba et effectū sed virt? dina ē alia ab istis effectib?. sba est ibi alia a virtute. Preterea: ois qz virtus pportione actū. sed actus hz rōnem accūtū: g z virtus. Sed talia non sunt sine cōpositiōe: g zc. Preterea: dei filius ois virtus et sapia pīs. sed nulla res est que se signat vt sit: s cū deus nō sit genitus a seipso: g h virtutē genitū nō est virtus: Sed et hoc aliqū facimr cōpositiōem in nobis: qz nos nō sumus illa: g zc. In cōtrariū est

qz vult Aug. 15. de trinit. c. 7. q quicquid est in deo est deus: si igitur virtus divina est in deo virtus divina est deus. Sed hoc non est si compositio faceret in deo: qz. Preterea: boetius: qz habet in se: qz deus vere sit vnus in quo nullus numerus: sed hoc non est si est in deo compositio virtutis et se. qz. Rño dñ. q oportet eē ordinē in entib: ita qz agentes inferiores agant i virtute superiorū: nec pot eē aliqd a deo actiū si nō sit agens p mū qd nō sit agēs in virtute aliterius: potissime illius cuius virtutē picipat. pp qd phs in scdo de gñatione disputat cōtra illos qui dicebant mān per se moueri ad gñationē: dicēs. qz ignis qui est maxime actiuus nō pot se facere in actum: nisi agat in virtute supcelestis corporis. vñ cōparatio inferiorū agentū ad superiores est: quasi cōparatio instrumentū ad artificē. lz comētor det dñam inter tale agens et instrumentū dicens: qz motio ignis est nobilior motione instrumentū: instrumentū. n. nō mouet ab qz artifice: et cū mouerit cū artifice: mouebit ad gñationē: ignis autē cū nō mouebit p p mū mouēs mouebit ad corruptionē. Sed in hoc pprie nō est dñia: qz si verius volum⁹ loqui nullo mō mouebit nisi forte vellem⁹ appellare: mouere ad corruptionē: dñcere in agendo: oia igit agētia inferiora ex quo mouēt i virtute superioris agentis habēt virtutē ab alio. et ita nō sunt sua virtus: cū habeāt eā per participationē. naz qd bz virtutē ab alio est in potētia ad eam. cū semp agens facit potētia tale. actuale: nisi forte eadē virtus cōicāre: pducto quā bz producēs: pzinum aut agēs: qz nō agit in virtute alteri⁹ nō habebit virtutē p participationē: qz si haberet eam p participatiōz eēt in potētia ad virtutē: et ita indigeret aliquo agente qz faceret cū potētia virtuosus: actu virtuosus. s nō habēt aliqd p participationē ē hēre ipm cēntialr est igit deus cēntialr ipa virt⁹. At tñ plenius pateat qz virtus divina in deo cōpositionē nō facit. sciēdū: qz virtus eius a virtute nra in tribus differt. pzo qz nō stra eacēs: cū sit qualitas: s divina nō est acēs: qz i deo nihil ē p acēs: nā oia alia pdicamēta a relatōe in sbaz trācūt: de⁹ ē sine quātitate magn⁹. sine quātitate bon⁹. Sedo: qz ē in deo: qz nō sit ipa virtus: qz sicut deus ē sūme bon⁹: ita ē sūme potēs. Sz ex eo qz est sūme bon⁹ nō ē aliud aliqd qz ipz bonū: vt dñ. s. de tri. c. 3. Sz ex eo qz ē sūme potēs sūme virtuosus nō ē aliqd aliud qz ipa virtus. Mos autē: qz sūme virtuosus nō sum⁹ habem⁹ aliqd qd ad virtutē nō pertinet. Tertio: de⁹ nō bz virtutē ab alio cū sit pzinuz agēs. Mos autē ab aliquo virtutē habem⁹: qz sumus scda agētia: Et trib⁹ sequit⁹ qz i deo nō sit cōpositō virtutū et se: sic at i nob: Mā i nob ē cōpositō tal: qz virt⁹ nō ē ipa nra sba: s virt⁹ divina ē ipa sba divina. pp dñaz p assignatā. Sedo: qz ē i nob aliqd qd nō ē virt⁹. et id sūt i nob diuersa: vt virt⁹. et qd nō ē virt⁹. pp qd cōpositi sum⁹. In deo autē nihil ē qd nō sit ipa virt⁹ pp scda 3 dñaz: id virtus i eo cōpositiōz nō facit. Tertio: qz sumus in potētia ad virtutē. et id sicut act⁹ cū potentia cōpositionē facit: sic virtus cū potē⁹ nra cōpositionē facit: deus autē qd nō ē in potē⁹ ad virtutē. est ipa virt⁹ pp qd bñ dñ. s. de tri. c. s. qz i deo nō sunt tres magnitudines sicut nec tres eēntie: qz fm ipm magnitudo divina ē ipa divina eēntia. vel sba. et. io. c. dñ. li. dñ: qz nō participatiōe magnus est de⁹: sed seipō. qz ē sua magnitudo. sed in deo nō ē magnitudo. vñ de fide ad petrū. c. 9. dñ srmissime tene. et nullus. du. trinitatē deū imēm. eē virtute nō mole: ē s virt⁹ divina ipa divina sba: nō igit ē i deo cōpositio virtutū et se. Ad p mū dñ. qz virtus i creaturis sūt aptitudines. et dispositiōes: s i deo sunt ipa divina sba: et ipē phs sba: de virtute creata loquit⁹: qz vult dñdere: qz in oī re creata innēu

antē tria sba: virtus: et operatio. et id fm numerū ternariū habem⁹ laudare deū vnū pēntēs. pprietat⁹ bñs rerū. Ad scdm dñ. qz virtus nō dō cōparari ad effectū: sed ad actū: ē. n. media: nō inter sba: et effectū. sed inter sba: et operationē. Et tūc nihil cōcludet argumētū: qz actio divina est idē qz sba divina: sicut et virtus: vñ in. ii. metb. vult. qz actio dei sit eēntialis. loquendo de actiōe qz nō transit in exteriorē māz. Al possum⁹ dicere: qz illa rō valet in sbaz creat⁹ qz sunt in potētia ad virtutes. Possum⁹ et dicere si volum⁹: qz illud sicut nō ē simplr sicut: nā lz effectus sit ieparat⁹ ab agente et in reb⁹ creat⁹: nō o3 virtutē ab agēte separata eē. Ad tertū dñ. qz virt⁹ divina ē pportionala actui qz nō trāsit i exteriorē māz. Al dicē possum⁹ qz illud valet in creatur: nō in deo. Ad quartū dñ: qz dei filius ē virtus pñs: sed nō pp hoc ē i deo pñe cōpositio virtutū et se: qz eadē virt⁹ ē pater: et filius vt oñdit Aug. 6. dñ tri. c. l. cū rñdet obiectiōib⁹ arrianoz

Secūdo qñt: vtrū i deo sit cōpositio eēntie. **Questio**
 et eē. Et vt qz sic: qz vnū et idē ab eodē in eodē rpe nō scit et ignozat. Sz de deo: qz ē: qd pñt ad eē ei⁹ manifestū: qd vō ē sba: qz pertinet ad eēntiā: ē oio ignozat: vt dicit dñm. i. li. c. 4. g. 7c. Preterea: eē pñ de deo: s predicatū vt i portare in bēntiā cū sba: et facere cōpositiōz: cū eo: g. 7c. In cōtrariū ē: qz vt scribit in. 3. de aia: aliud ē magnitudo et magnitudis eē. et aqua et aque eē. s nō est sic in oibus: qz in pñis sbaz et potissime in deo idē est eē rei: cū re. Preterea: Aug. 6. de tri. c. 7. oñdit oia qz sunt in deo eē idē qz eē dei rōne simplicitat⁹. Sz hoc nō eēt si in eo eēt cōpositio eēntie et eē. ergo. 7c.

Rño. quidā sic pbant eē deū nō facē cōpositiones in deo: qz qñ aliqz effect⁹ pñent plurib⁹ causis: o3 il lū appropriari vni cause: sic nos videm⁹ qz piper et ziziber pñent in hoc effectū: qz vtrūqz calefacit: nec esse ē ipm calefacere: redncit in eāz vnā. vt in ignem ita qz pprū erit igni calefacere: cū igit videam⁹ oēs eās cōicāre in dare eē: diuersificari autē fm diuersa eē: qz quēdā dant suis eātis eē boies: quēdā eē leonē. et sic de alijs. igit o3 aliquā cām eē: cuius sit pzinum cāre eē: et ista cā ē eā pma: qz o3 p mū cātus eē acā p ma. et eē conuerso: hñc sūne vt cōcordare auctor de causis: qz in quarta ppositiōe illius libri ait: qz pma rerū creaturū est eē et nō ē ante ipz creatū aliud: qz igit eē est p mū causatū. dei est dare eē tāqz pme cause: et qz pzinū ē deo dare eē: erit ipz eē. Sz iste modus duplr vt deficere: pmo in mō in uestigatiōis. scdo in ppōe supra quā se appodiat: p mū sic pz. Naz si effect⁹ cōpñens plurib⁹ causis redncit in eāz vnā. quasi ppriaz. bñ arguit qz illud cōperit illi cause. pmo et per se: s qz nō faciat cōpositionē cū ea nō habet ex forma arguendi. nisi forte gta mē. Mā si effectus caliditat⁹ redncit in ignē tāqz in cām. ppriā: bñ habet qz ignis sit calidus i sine caliditat⁹: vt scribit. 2. metb. ita qd calor per se et p cōpetit. igni. sed qz nō faciat cōpositiōez in igne. nō ē verū. cū nō sit ipē calor. Ita est in pposito. sic redncit in deū tāqz in cām. ppriā: bene arguit qz eē per se et p cōpetit deo. sed qz nō faciat cōpositionē in eo se loquēdo et ex mō arguēdi nō habet. Rursū illa ppō sup quā se appodeat sic dñtes. lz possēt trahi ad dictū intellectū: cōsiderādo tñ illius pñonis pncipiū originale nō est pro eis qd dñ: sed dñ eos. Mā liber de causis vbi illa. ppō scribit⁹ extractus fuit ex libro pcli. qui fuit discipulus platonis. plato autē po sūt ordinē deoz bz s3 ordinē abstractorū: ita qz oēs dī dependebant a p deo tāqz participantē ipso. ordo autē abstractorū bic erat. nā ens nō dicebat de oib⁹ qz mā pñia et ea que sunt penitus in potentia nō sunt eēntia. Sed vnū et bonū dicebant de oibus. ita qz eēnt

tia unitatē et bonitatem erat deus primus. et quod post bonum
 et unum non est aliquid a deo esse sic ens: ipse enim erat primum non
 simpliciter: sed in genere creatorum. et id cum dixisset prima res
 creaturam esse: subdit et non est ante ipsum creaturam aliud:
 id est in composito dicitur quod post causam primam non est latius: nec pri-
 us creaturam ipso. Istam viam sectando deus non est esse nec
 est: propter hoc est super esse: quod intentionem non est loquens esse: quod
 est in deo. et est ipse deus: auctoritas non est ad propositum. Et
 notandum quod ut hitus est: ea que agunt in virtute alterius
 non sunt sua virtus: ut ignis non est suus calor: quod agit
 in virtute supercelestis corporis. Sed si ignis esset primum
 agens et calor esset illud cuius virtute oia causata ab
 igne preciparetur: ignis esset suus calor: cum igitur oia
 habeant esse per esse primi iuxta illud compositum in. 2. me-
 th. vult esse igitur per se ens et per se verum: et oia alia sunt
 entia et vera per esse et veritatem eius: deus igitur erit ipse
 esse: cum sit primum agens. et per eius esse oia deant esse. Et tunc
 melius pateat veritas questionis notandum: quod sicut dicitur
 de eodem divina virtute tripliciter differre a virtute nostra. sic
 divinum esse tripliciter differre ab esse cuiuslibet creature. Pri-
 mo quod divinum esse est quod subsistens: quia in deo nihil est
 per accidens. Secundo: quod eius esse non est ab alio acquisitum: cum
 sit prima causa nullo suscipiens esse. Tertio esse divinum non
 differre a quidditate: quia est actus purus cui non amisce-
 tur aliquid de potentia: propter hoc tria esse in deo non facit com-
 positionem cum substantia sine cum entia. Nam ex quo est per se sub-
 sistens non inerit ipsi substantie vel entia. Et erit ipsa substantia vel
 entia. Secundo quia non est quid acquisitum deus: non
 erit in potentia ad esse: quia si esset in potentia ad esse
 ab alio acquireret esse et indigeret motore quod face-
 ret ipsum potentia tale: actuale: sed si non est in poten-
 tia ad esse sequitur quod sit ipse esse: quod quod aliquid non sit ipse actus
 hoc est: quod est in potentia ad actum. Tertio quod ipsum esse dei
 est sua quidditas: sequitur quod esse dei non facit compositionem
 cum substantia dei: quod quidditas rei est substantia rei: et entia eius. Si
 igitur esse dei est ipsa quidditas: esse dei est substantia dei et entia eius. et
 quod idem non facit compositionem: cum se ipso: in deo non erit com-
 positio esse et entia: vel esse et substantia. patet igitur quod esse non fa-
 cit compositionem in deo propter triplicem rationem: quia habet ad esse
 creaturam: victas autem tres rationes tangit bylarius in libro
 de tri. et habet in ista dicens: esse non est accens deo: sed sub-
 sistens veritas: hoc quantum ad primum: quod est quod subsistens:
 et manens causa: quantum ad secundum: quod non est ab alio acquisitum
 quod si esset acquisitum: non esset manens causa: sed fluens causa. et
 naturalis generis proprietatis: quantum ad tertium: quod est eiusdem ge-
 neris et idem cum natura dei: sine cum naturali quidditate eius. Ad
 primum dicitur quod de deo scimus: quod est: quod scimus ista propositio est
 esse verum: de esse enim divinum quod est idem quod substantia dei ignorat.
 ut eius quidditas. Ad secundum dicitur quod illa compositio est so-
 lummodo intelligendi: ut patuit cum disputavimus de
 propositionibus affirmativis de deo dictis.

Questio
3

Tertio queritur: utrum in deo sit compositio generis et
 dicitur: hoc est querere: utrum deus proprie sit in
 aliquo genere: quod ea que sunt in genere sunt com-
 posita ex genere et dicitur. Et videtur quod sic: quod sic
 se habet genus ad species: ita suum modo videtur se habere tran-
 scendens ad genus: sed nihil est in genere quod non sit in aliqua
 specie: sicut primum in li. top. et nihil est ens quod non sit in aliquo
 genere entis: sed deus maxime est ens: et cetera. Preterea:
 vult philosophus. 12. meth. quod est per se habere et accens est nihil.
 Sed deus non est nihil: nec est accens: sed est in predicamen-
 to substantie. Preterea: si aliquid est: propter quod non ponimus deum
 in genere: hoc est propter compositionem: quod ea que sunt in genere
 sunt composita ex genere et dicitur: sed hoc non obstat: quod talis
 compositio est sicut rationes: ponere autem deum compositum sicut mo-
 dum intelligendi non est inconueniens. Preterea: sicut bo-
 etium in deo sunt duo predicamenta: substantia et relatio: sed que
 sunt in deo propter dicant de deo: deus igitur erit in duobus
 predicamentis ex quo duo predicamenta de ipso predi-
 cant. In contrarium est: quod quicquid reponit in genere:

reponit per aditatem suam: cum igitur aditas dei sit ipsum esse
 ut hitus est: si per esse reponeret in genere: tunc ens haberet
 rationem generis: quod est contra primum. 3. meth. quod non habet dicitur.
 Alterius queritur: utrum in deo possit sumi ratio species: et
 ut quod non: quod cui non inest genus: non inest species: sed in deo
 non sumit ratio generis. et nec species. Preterea: species est quod
 compositum ex genere et dicitur: sed in deo non est compositio generis
 et dicitur: et cetera. Preterea: sicut proculum. 73. propositio de
 Lotum habet medium ordinem entium et specierum: quod omne totum ens non
 omne ens totum: et ois species totum non omne totum species: ut ipsemet
 ibidem ait. Sed totalitas videtur importare compositionem
 quam in deo negamus: et cetera. In contrarium est: quod comen-
 tariorum. 12. meth. vult quod scia et vita vere sint in deo: sicut
 ista videntur habere rationem specierum et cetera. Preterea:
 Aug. 5. de tri. c. 10. dicit veram magnitudinem in deo esse
 sed hoc habet rationem specierum: quod videtur esse species quantitatatis: et cetera.
 Rursus dicitur quod si volumus videre: propter aliquid sit in genere
 vel non: oportet nos videre que proprie aditatem genus
 et si ea que sunt de ratione generis repugnant alicui: cum ge-
 nus referretur in quolibet subiecto ex parte: sequitur illud non esse
 in genere. propter quod notandum quod genus per se videtur comparari ad dicitur
 et ad speciem: et non adeo per se comparatio generis ad dicitur
 quod carum dicitur non est genus: vult dicitur est quod in. 3. meth. ubi
 probatur ens non esse genus: quod caret dicitur: habet et per se com-
 parationem ad speciem: quod nullum est genus quod non habeat sub se
 species: propter quod dicitur est in genere quod non sit in aliquo
 sua species: comparando igitur genus ad species vel ad dicitur poteri-
 mus coniecturari que sunt de ratione generis species autem ad
 speciem tripliciter comparat. primo quod respectu eius habet
 totum ex eo quod de species predicat: propter quod dicitur. 4. topicorum
 quod genus non habet rationem partis: quod pars non predicat.
 genus vero predicat. Secundo: habet rationem potentiali-
 tatis ex eo quod est diffinitivum speciei. Nam diffinitio est
 sermo habens partes: et ois est proportio partium
 sermonis ad partes rei. sicut totus sermo ad totam
 rem: ut vult philosophus. 7. meth. quod sicut in re diffinita
 est aliqua pars habens rationem potentie: et aliqua actu-
 alitatis: ita in ipsa diffinitione genus tenet locum po-
 tentie: et differentia locum actus: Tertio habet ratio-
 nem continentie: non cuiuslibet: sed continent sicut forma
 media inter potentiam et actum: quod habet ex eo quod vult
 unum multas species in uno genere: tanquam in suo vult. Nam
 sicut comitatorum. 2. meth. differentia est inter genus
 et materiam: quod materia dicitur potentia pura: genus vero
 dicitur forma media inter potentiam et actum. Non igitur
 vult unum species in genere velut in materia: quod in materia
 vult tanquam in potentia pura. In genere vero tanquam in
 forma vult dicente. medium inter actum et potentiam
 Sic etiam tres comparationes habet ad dicitur: quod dicitur
 totum respectu differentie: cuius differentia cadat
 a latere: genus vero sicut rectam lineam ordinem. Ha-
 bet rationem potentialitatis: ex eo quod differentia gene-
 ri addita speciem constituit. Habet rationem continentie
 quod dicitur quid uniuersalius quod differentia: hec autem co-
 tinentia non est per modum potentialitatis simpliciter
 cum ois partes posite in diffinitione sint forme: sed
 est quid medium inter actum et potentiam significat igitur ge-
 nus forma media: dicitur quid totum et importat potentia-
 litatem quandam. Tria ergo requiruntur ad hoc quod ali-
 quod sit in genere. nam ex eo quod dicitur genus quod medium inter po-
 tentiam et actum: cum actus recipitur in potentia contrahat ad
 aliquam determinatam perfectionem. sequitur quod nihil sit in
 genere: cui competit ois perfectio id nullum simpliciter infinitum
 est in genere. Ex eo autem quod dicitur totum quod totalitas habet sit sicut
 rationem. tunc quod istis partibus rationis videtur partes rei: nec
 proprie tales partes sumerent nisi in a quod sumunt ge-
 nus et dicitur: et realiter partes habent. sequitur quod nihil habet
 nam simpliciter sit in genere. Tertio rationem potentialitatis: omne
 ens in genere habet quidditatem distans ab esse: quod si esset actus
 purus non posset ex eo sumi aliquid: quod rationem potentialitatis

ad bñ erit: ergo qd pprie est in gñe: e determinati
ad aliqd: bz nāz cōpositā: bz quiditate distāt ab eē
sine in nā eius ē potētalitas aliq. Hoc viso notādus
q quatuor sunt gradus sbaru: qz quedā per se nō ba
bēt eē s̄ s̄t ex eo q alijs dāt eē. Quedā p se habēt eē
bābēt tñ aliqd p̄tens ad spēs qd nō pncipalr facit
ad eē. Quedā x̄p se habēt eē z nībil ē in nā eoz: qd
nō pncipalr faciat ad eē. Quedā aut sba ē: q nō solū
p se habz eē. s̄ ē ipm eē. In pmo gradu sunt māz
forma q nō habēt eē nisi ex eo q sunt in cōposito. In
scdo: sunt sbe cōposite q habēt materiā p̄tinentē ad
spēs q nō pncipalr faciat ad eē. In tertio sunt itelligē
tīe q cū habeāt nāz simplicē: nībil ē in nā eoz: quod
pncipaliter faciat nō ad esse naz natura eoz nō ē mā
z forma: sed solū forma. In quarto: ē ipe deus qui est
ipz eē: isti quatuor gradus sbaru sic opant ad genus
qz sbe cōposite fm rectā lineā z p oēm modū sunt in
gñe. Intelligētie z si fm rectā lineā sunt in gñe: nō tñ
p oēm modū. Materia z forma: nec fm rectā lineā
nec directe p aliquē modū sunt in gñe. S̄z p̄ductio
nō solū: deus aut nec p̄ductionē nec fm rectā lineā
ē i gñe. Qd sic ē vider: qz sbe cōposite q habēt nāz cō
positā z habēt potētalitatē in nā: z vident qd deter
minatū p oēm modū z directe sunt in gñe. Intelligē
tie aut qz nō habēt nām cōpositā: sunt tñ qd termina
tū: z habēt potētalitatē in nā: si sunt fm rectā lineā z
nō tñ p oēm modū. Materia aut z forma: qz solū di
cūt qd determinati. Et eo q cālitās eoz īmediate
nō se exndit ad alia gñā nō sunt in gñe directe s̄z per
reductionē: deus aut q est oīo simplex in cuius quidi
tate nō ē potētalitas: cui⁹ cālitās ē īmediate se ex
tendit ad singula gñā: nō est in gñe alio: mō nec p
se nec per reductionē. Hoc aut tria deo cōpetere. pp
qōndim⁹ deū nō eē i gñe: inuit dyoni. 5. de di. no. dī
eoz: p̄mā cām fm oēm intētionē sup s̄baliter eē: pp
qd habet q in eonō est quiditas distās ab eē. vel po
tentialitas in nā: z sequit̄ z. n. nō hoc quidē ē: hoc āt
nō est: nec alicubi quidē ē: alicubi aut nō est in quo in
nūi nō hēre nām cōpositā q p cōditionēs mē deter
minat ad aliquē locū. z subdit. Sed oia ē vt oīuz cā
in ipōoia pncipia cōprehendēs: z p̄habēs: ex quo
habet: q nō sicut mā z forma ē ad aliqd gen⁹ termi
nati: nullo igit̄ mō ē in gñe pp qd ex gñe z dīa nul
lo mō pot eē cōpositus. Ad p̄mū dō. q. 10. predicā
mētā nō enachiāt ens: fm q oēs spēs euacuant gen⁹
iō nō ē s̄ se. Ad scdū dō. q deus ē sba: sed nō sba q
est gen⁹: sed ē sba q est ipm eē: vñ Aug. vlt. 7. de tri.
c. 5. q deus nō ē sba nisi prout sba dicit idē qd eēntia
Ad tertū dō. q illi cōpositioni fm rōnē r̄ndet cōpo
sitiō in re. z iō sic deū fm rōnē cōpositū nō possūmus
ponere. Ad quartū dō. q predicāmētā pur sunt in
deo. z fm qd loqm̄r d̄ p̄dicāmētō nō sumūt vniuoce.
Ad illud qd vltēri⁹ querebāt: vtrū in deo possit
sumi rō spēs: dō q sic bitū ē superius p̄comētatorē in
10. meth. a gñe in spēs fit descensus p dīam mediā:
aliquā: q̄ p̄fectionē addit spēs supra gen⁹. spēs q̄ vñ
p̄t̄ considerari p̄t̄: vñ quātū ad p̄fectionē sup additā.
vel quātū ad id qd potētalitatis bz respectu gñis.
q̄ ad id qd actualitatis ē ibi. p̄t̄ sumi i dō: quātū ad
potētalitatē nō. Itāz oēs p̄fectiōes oīum generū
sunt in p̄mo pncipio: z qz sunt ibi per modū actūs: nō
p modū potētie: iō s̄t in deo spēs sine gñe. iō spēs h z
ibi nō sunt eius d̄ rōnis. z hoc ē q dicit Aug. Intelli
gamus deū quātū possūm⁹ sine q̄litate bonū sine q̄nti
te magnū. Ad p̄mū dō. q cui n̄ ict gen⁹ n̄ ict spēs
de qua p̄ gen⁹: sed spēs i qua nō reseruat̄ rō gñis ei
in eē pot. Et per hoc patet solutio ad scdū: qz nō est
ibi spēs q̄ cōposita ex gñe z dīa. Ad tertū dō. q
nō semp totalitās dicit cōpositiōz nisi sit totalitās ex

ptibus. vel dicere possūm⁹ q nō ē in deo spēs vt i istis
inferiorib⁹. z iō n̄ valet si h̄ dicit totā z cōpositiō: q̄ ibi
Quarto q̄ntē: vtrūz de⁹ sit sūme simplex. Et **Questio**
vñ q̄ n̄: qz i sūme simplici n̄ ē repire magis z **4**
min⁹. S̄z deo aliq̄ cognoscūt magis aliq̄
min⁹: nō igit̄ est sūme simplex. Pretera:
p̄tra reali in vno nō vñ posse eē abiq̄ cōpositiōe. cuz
i⁹ sit pluralitas psonarū distinctarū reali i deo: ibi ē cō
positiō. Pretera: maior ē simplicitās rei z rōnis: q̄
rei solū. s̄ i deo ē cōpositiō fm rōnez: alr nō eēt plura
litas ibi attributorū: gñō ē sūme simplex. Pretea:
p̄cedim⁹ q̄ aliq̄ participāt deū quātū ad bonitatem
aliqua quātū ad pulchritudinē: s̄ h̄ n̄ eē nisi aliq̄ pla
litas. z cōpositiō eēt i deo: q̄ zc. In dīuē: Aug. 15.
de tri. c. 13. q̄ dicit i deo eē sūmā simplicitatē: vbi idē
ē scia: qd sapia: z sapia q̄ ipa eēntia: vbi nō ē aliud fa
pere: aliō eē: s̄ qd s̄ape hoc ē z eē. S̄z h̄ nō eēt nisi ibi
eēt sūma simplicitās: q̄ zc. Pretea: dicere p̄ntē
cōpositū: ē dicere oppositū i adiecto: cū cōponētia sint
p̄za cōposito. R̄no dō. q ad hoc q̄ ex aliq̄ fiat
vñ: oī illa ad inīcē hēre aliquē ordinē: ita q̄ vñ sit a
ctu respectu alteri⁹. Itā sicut ex vno vere nō possūt
gñari multa. ita ex mult⁹ vere nō p̄t fieri vñ: vt d̄ in
1. de ge. oīz igit̄ si aliqd vñ eē cōpositū q̄ ibi sit assigna
re duo: quozū vñ hēat rōm act⁹. z reliquū potēti⁹: z
q̄ sit talia dno: s̄ nō sit ibi aliqd aliud vñ ēs intra: tñ
de necessitate ē ibi aliq̄ motor q̄ facit ea vñ: z iō d̄
in. 2. de aia. q nō oīz q̄rere si vñ sit aia z corpus: sic
necq̄ cērā z figurā: necq̄ oīo vñ: cui⁹ q̄ mām: z illud
cui⁹ ē mā. Et in s. meth. legit̄ cū⁹ fuerit questū que
sit cā. vt sit rotūdū z cuprū vñ: tñc. n. nō apparebit
q̄ntio. alterū. n. ē mā z reliquū forma. z sequit̄ q̄ bu
insmōi q̄rētēs decipiūt: qz querūt vñ qd ē i potēti⁹
z actu: quasi diuer⁹: z subdit q̄ nō habēt cām p̄ter
motore: p̄z i⁹ ex sūa p̄h. q nō debem⁹ querere cām
qd faciat vñ ex potēti⁹ z actu. quasi exntia hēant eē
diuer⁹: qz nō requirūt ibi aliqd vñ ēs ca: vt ligamē
tū vel aliqd buinsmōi: requirūt tñ ibi motor q̄ faciat
ens i potēti⁹ ens i actu *Lota i⁹ cā vniōis ē q̄ effici*
ens. Si i⁹ ponerem⁹ i deo cōpositionē aliquā. opore
ret q̄ cōponētia eēt talia ex quib⁹ aptū natū eēt fie
ri vñ. z ita vñ cōponētū eēt in potēti⁹. z aliud eēt i
actu vt patuit p̄tā dicta: z qz oīa talia habēt cām mo
tore: sequeret̄ q̄ p̄mns motor hēret aliū motore qui
faceret ipm potēti⁹ tale actu tale. Sed vtrū bitū est p̄m⁹
motor oī motore caret: qz ē oīo immobilis p se. p accēs
z ab intra: iō nulla cōpositiō in deo erit. *possum⁹ tñ*
si volum⁹ ex his q̄ dicta sunt ostēdere deū eē simplicis
sīmū. Sit. n. tres gñales cōpositiōes q̄ reperit̄ in
oī cōposito: vna ē esse eēntie. vñ in li. de ebdomatib⁹
vñ oī cōposito aliud ē eē: aliud ipm qd ē. Talia ē vir
tn⁹ z sbe. naz si nullū cōpositū ē sūū eē. nullū cōpositū
est sūū agere. nec agere ē sūū eē: qz agere p̄supponit
eē: sicut eē eēntia. Sed sic cōparāt agere ad virtutē
sicut eē ad s̄baz: vel eēntia: z p̄mutatiz: sicut ē ead a
gere: sic sba ad virtutē. Si i⁹ in cōposito eēntia nō est
agere. sba nō ē virt⁹. In oī cōposito ē cōpositiō vir
tn⁹ z sbe. R̄msuz: qz in oī cōposito differt sba ab eē
eēntia cōpositi nec ē actus pur⁹. nec potēti⁹ pura. pp
qd p̄t inde sumi rō gñis z dīe: deus aut oīo simplex
est: qz i eo nō ē cōpositiō eē z eēntie: vt oīsum fuit in
p̄ma questioe: qd etiā vult Aug. 6. d̄ tri. c. 10 vbi vult
q̄ quicqd ē in deo sit ipm eē dei. Nec virtutē sbe: vt pa
tuit p̄ scdāz questioz. qd etiā vult Aug. 5. de tri. c. 9.
vbi dicit deū eē sūā magnitudinē: sine luā virtutē qd
idē est. nec etiā gñis z dīe: qz vt bitū ē talis cōposi
tiō nō ē sine potētalitate: vt patuit p̄tertia questioz
z qz potētalitās nō est sine malolarge sumptomā
lo ad oēm defectū. p̄t virtutē habere qd scribit. 14.

metb. accidit ita q̄ per oīa participare malo p̄ter
vñū: qz in solo deo nulla cōpositio: solus ipse ē oīo s̄m
plicissimns: cū ḡiales mōi cōpositionis quos oīs cō
positio aliq̄ mō p̄supponit in deo reperiri nō possint
Ad p̄mū dō. q̄ si simplex p̄fecte cognoscatur nō cogno
scit magis z minus: sed qz intelligēs deficit a cōp̄t
bensione dei: nō pp̄ cōpositionē eius: s̄ pp̄ s̄mā s̄m
plicitatē aliqui cognoscit ipm magis: aliqui minus.
Ad sc̄m dō. q̄ plura realr p̄rem absolutā nō p̄nt
ēē in simplicissimo. Sed plura realr. re relata p̄nt vt
patuit. z patebit infra: Ad tertiu dō. q̄ q̄n plurali
tas rōnis p̄necit ex cōpositiōe bz veritatē argumen
tū: s̄ pluralitas s̄m rōnez in deo cōuenit ex simplici
tate dei. Nam vt patuit cū de attributis d̄inis disputa
uimus plura s̄m rōnez in deo sunt. nā ex eo q̄ dei sim
plicitas intellectū n̄m excedit: nō p̄t intellect⁹ noster
vna cōceptiōe intelligere q̄ in deo vno mō existit. pp̄
qd̄ rō magis ē pro veritate: q̄ d̄. Ad quartū dō. q̄
arguit pluralitatē s̄m rōnez solū: que pluralitas sim
plicitati nō repugnat: vt patuit.

Questio
3

Et inde querit̄ d̄ simplicitate creature. Et
circa hoc querit̄ tria. p̄mo vtrū oīs crea
tura sit cōposita. Sc̄dō sp̄alr de cōpositio
ne aie. tertio vtrū aia sit in qualibet parte
corporis tota:

D̄ p̄mū Sic procedit̄: vt q̄ sit dare aliquā cre
aturā simplice: volebat. n. anep̄cebe. vt recitat
comēta: or in. 3. de aia: q̄ intellectus noster semp̄ ea
ptus natus abstrahere quiditatē ab habēte quidita
tē donec veniat ad quiditatē cuius nō sit quiditas
Sed tūc quero de illa quiditate: vtrū sit cōposita
vel nō: q̄ si ē cōposita iterū habēt quiditatē: oīz igit̄ da
re ipaz ēē simplice. p̄terea: oē cōpositū resoluit̄
in sua cōponētia: vt vult d̄am. 2. li. c. 12. Si igit̄ crea
tura ē cōposita resoluet̄ in sua cōponētia. tūc quero d̄
illis cōponentib⁹. vtrū sint cōposita vel nō: nō ē abire
ī finitū: q̄ oīz dat̄ aliq̄ cōponēs creaturā ēē simplex
sed qd̄ cōponit creaturā: ē creatura: q̄ zc. p̄terea:
s̄m auctē. in p̄ncipio metb. sic. p̄mū qd̄ cōcipit ab in
tellectuē ens z cē. Sz p̄mū ab intellectu apprebēsur
est simplex: ergo zc. p̄terea: oē cōpositū est diuisi
bile: qd̄ ḡ nō diuidit̄ ē simplex q̄ zc. s̄ vt scribit̄. 7.
pp̄one de causis. Intelligentia ē s̄ba q̄ nō diuidit̄: q̄
zc. In cōtrariū ē: qz oē creatū terminat̄ vel trahi
tur ad aliq̄ gen⁹: cuius limites nō excedit. Sz oē ra
lē cōpositū: cū genus nō dicat actū purū nec potētā
purā. sed formā mediā inter potētā z actum vt dicit
comēta: or in. 2. metb. q̄ zc. p̄terea: oē creatum
bz ē finitū: sed ē finitū ēē receptū in alio: q̄ i oī cre
ato ē cōpositio ex recepto z recipiēte. R̄nō dō. q̄
in oī creato qd̄ bz per se ēē: oīz nos cōcedere ēē cōpo
sitionē ex qd̄ ē z cē. z ē rō: qz si creatū ē. ab alio bz ēē:
oē qd̄ ab alio bz ēē: in potētā ad ēē: z nō ē ipz ēē. qz.
si ipm ēē: tūc act⁹ purus sine aliq̄ potētialitate
nō igit̄ indigeret aliquo cōntialr differente ab eo qm
ipm ad ēē p̄duceret. ponere igit̄ creatū sic ēē: ē ponē
creatū nō ēē creatū. Itēz sicut sup̄ius dicebat̄: qm
aliq̄ in abstracto de aliq̄ predicat̄: nihil ē in eo qd̄ sit
aliud a talī pdicato: vt si nā boīs de boīe predicaret̄
in abstracto: nihil ēēt in boīe qd̄ nō p̄tineret ad bū
nitatē: z e conuerso. z qz si nihil ēēt in hoīe aliud a nā
sua: bō ēēt sua būnitas: si igit̄ ēēt aliq̄ ens creatū
in quo nō ēēt nisi ēē. tūc illud ens creatū ēēt suū esse z
maxime heret̄ cē: vt p̄t patere p̄ Aug. qui dicit̄ delū
ēē s̄mū bonū qz in eo nō ē aliud nisi bonū: sic illud cre
atū s̄mū ēē: qz in eo nō ēēt nisi ēē. Sed qd̄ ē maxime
tale in oī ḡne: est p̄motale: z cā oīz aliozū: vt p̄t pa
tere per p̄m: 2. metb. creatū igit̄ qd̄ sic ponitur ma
xime debet̄ cē: z oīa alia p̄ducat ad ēē: z nihil erit̄ cap

saip̄ius ēē. ac per hoc creatū nō erit̄: s̄ creator diuin
nō est igit̄ aliq̄d citra p̄mū: in quo sit r̄m cē z in quo nō
sit aliq̄d qd̄ participet cē: bene igit̄ dicitū ē p̄ boetiu q̄
q̄ oē qd̄ est citra p̄mū ē cōpositū ex qd̄ ē. z cē: oīa igit̄
q̄ p se habēt cē: cōposita sūt. Sz p̄p̄ n̄ hēm⁹ oēs cre
aturā ēē cōposita. qz ēē ipz ēē qd̄ existit i eo: qd̄ ē vel i
participante cē. creatura ē. nec tñ est cōpositū ex qd̄
ē z cē. Et iō notādū. qd̄ ista tria. vnitās. simplici
tas. z immutabilitas se p̄sequēt̄. Nam ex eo q̄ aliq̄d ē
magis simplex. ē magis vñū: qz magis iduisibile: z
minus indigēs: qz cōpositū indiget cōponentibus. et
numeris vñis. vñū aut̄ z simplex nō indiget alijs: vt
tradit̄ proclus. c. 26. pp̄one. Itēz quanto aliq̄d est
magis imutabile: tō magis simplex. vñ Aug. 6. de
tri: c. 7. nihil enī simplex mutabile ē: qz igit̄ ad rōnē
simplicis requirit̄ immutabilitas z vnitās. cūz oīs p̄
ip̄oret aliq̄a potētialitate z p̄ oīs mutabilitatem:
qz nihil imutū potē ē oīo imutabile. nulla pars erit
absoluta ab oī mō cōpositiōis. Et q̄ possim⁹ scire q̄
sunt cōposita: z que nō: sciendū ē: q̄ est triplex totali
tas vt narrat̄ proclus. 66. pp̄one. s. ex partib⁹. In pte
z ante ptes: bec aut̄ sic distinguūt̄. nā quedā res par
ticipat̄ cē: quedā ē ipm cē participatū: quedā ē cē in
participabile. Res que p̄ticipat̄ cē. ē totū ex partib⁹: qz
p̄t̄at ex qd̄ ē z cē: cē p̄ticipatū ē totū in parte: qz oē
qd̄ recipit̄ in aliquo recipit̄ s̄m modū rei recipientis
cū igit̄ tale cē sit receptū in alio. nō recipiet̄ s̄m s̄m to
talitatē: nec s̄m totū suū cē: s̄ recipiet̄ s̄m ptes. vñ si
totū dicit̄. nō erit totū vt totū. sed totū vt parte: totūz
aū ptes: ēēē diuis. Nam de⁹ in se totū cōprehendit̄
cē: qd̄ cē a partibus nō depēdet. pp̄ qd̄ totū aū ptes
d̄. vñ dyom. 5. de di. nō. dicit̄ deū in se totū accepisse
cē. Itē tres totalitates ad simplicitatē sic cōparat̄
qz cē diuis qd̄ ē totū aū partes omnino imutabile ē.
qz si aliq̄d mutat̄: mutat̄ vt acquirat aliq̄d cē: qd̄ nō
bz ibi: ibi aut̄ boce ē n̄ p̄t: qz oīs modus cēndi. ēēt
boce ē maxie vñū: qz oē ēē ibi mō vnico existit. ac per
hoc ē s̄mū simplex: qz maxime imutabile z vñū qd̄
rōnē simplicitatis sunt. totū aut̄ in pte nō effugit̄ esse
cōpositū: Nam hoc totū disibile ē ex eo q̄ s̄z vñū mo
dū. siue s̄m aliquā ptes recipit̄ in vno: alio mō z s̄m
aliā partē i alio. ac per hoc ab vnitāte declinat̄. Rur
sum: qz tale totū dependet ab eo in quo ē aliq̄ potē
tialitas in ip̄o existit. vñ aliquo mō mutatiōi subicit̄
nō igit̄ debet̄ dici simplex cū in eo non sit oīmoda vni
tas z immutabilitas q̄ rōnez simplicitatē perficiūt̄: ter
tū vero totū vt totū ex partib⁹ simplex dici nō debet̄
rōnē partū. ex quib⁹ p̄t̄at: z qz oīs creatura vel est
ex aliquib⁹. vel dependet ab eo. qd̄ est ab aliquib⁹. z
ei inest: vel est totū ex partib⁹. vel in parte. z nulla ē
totū aū partes. oīs q̄ creatura cōposita. solus de⁹ ē
simplex qui ē aū partes totū. vñ Aug. 6. d̄ tri. c. 7. vult
q̄ solus de⁹ sit simplex: z nulla creatura simplex. qz
nihil mutabile simplex oīs creatura imutabilis:

Ad p̄mū dō. q̄ nō oīz illā quiditatē cē simplice: qz
sz nō resoluat̄ in alias quiditates resoluit̄ tñ in ptes
qd̄ d̄tatis. Vel possum⁹ dicere q̄ dato q̄ vñū mōi qui
ditas sit simplex: qz nō ē totū ex partib⁹ nō est tñ sim
plex per oēm modū. qz ē totū in parte. Ad sc̄dō dō.
q̄ arguit creaturā cē oīo simplice. sed oportet cē cre
aturaz que nō cōstet ex partibus. Et p̄ hoc p̄z solutio
ad tertium. quia sic esse dicitur simplex. quia non est
ex aliquibus cōpositum. Ad quartum dō. q̄ intel
ligētia nō diuidit̄ quātū ad ptes nature. vel quātū ad
durationes. quia habet naturam simplicem: in qua
forma est tñ. nō mā z forma. z habet totū cē simul.
tertio etiā nō diuidit̄ quātū ad numerum. qz nō sunt
plures in eadē sp̄e. nō tñ est per oēm modū iduisibil
cū sit cōposita ex finito z infinito. siue ex forma z cē

26
6

Scido querit. vtz aia fit cōposita. Et vi
det q nō: qz si eēt cōposita: tūc i ea eēt ali
qui gradus. isti gradus vel eēt in eētia:
vel eēt in eē. In eētia nō: qz eēt forme ac
cidētales sunt simplices sic. vñ dñ in pncipio: sex pnci
piorū: q forma ē cōposita: tūc i ea eēt ali
bili eētia cōsistens. fm eē nō. qz q sic hnt gradus in
tendunt r remittunt: qd forme sbali nō pōt cōpetere
p zetera: in. 2. de aia dñ: q aia ē actus corporis
mus: sed actus p̄mus eē. fm est operari: igit aia est
ipm eē. lz sba q est ipm eē oio simplex. § 7c. pze
terea diuisio fit p opposita: vñū oppositorū nō p̄dicat
de alio. cū igit sba diuidat in mām r forma: r cōpo
sitiū. vt patet per p̄m in multis locis. cōpositū nō p̄di
cabit de forma. p zetera: legit in. 3. de aia. q in
tellectus ē simplex imixtus imālis. Sed hoc vel itel
ligit de eētia aie vel de potētia. si de eētia: habet i
tentus. Si de potētia: cū potētia sequat modū nē ad
huc habet intētū. In p̄trariū ē Aug. 6. de tri. c. 7.
qui dicit q aia lz fit simplex respectu corporis: eēt mū
lplex respectu dei. p zetera: nulla forma sim
plex pōt eē sbm accētū: § 7c. Rñō dñ. q nō eēt a
intento querere. vñū aia fit cōposita ex mā r forma
qz hoc queremus i scdo. s de alijs modis cōpositiōis
aie intendimus dubitare. Ideo notandū: q sicut ha
bitū ē. triplex ē totalitas: quarū vna est imūnis ab oī
cōpositiōe. vt totalitas aī partes q creatū nō eōue
nit. Alie due. vt totalitas in pte. r ex partibus: q cre
aturū oūenit cōpositiōis ipoztat: diuisa p̄ma totali
tate: qz nō est ad p̄positū. De alijs duabus notandū
q quodāmo maior cōpositio ipoztat p totalitatez in
parte: qz ex p̄tibus. Maz de rōne simplicitatū sunt idi
militas: r imutabilitas: siue actualitas: qz muta
bilitas potentialitē sequit: tanto q aliqd est cōposi
tus: qnāto magis diuisus: r minus est i actu: ex quo
apparet q recedere a diuā simplicitate r eius actua
litate: ē accedere ad cōpositiōe: q̄nis d̄rim quidā
dicunt. r recedere a bonitate diuā ē accedere ad ali
quā malitiā: qz accidit oia p̄cipare malū. p̄ct vñū
vt dñ. 14. meth. r qz totalitas in pte ē magis qd diui
sum. r min⁹ ens actu: qz ex partibus. id talis totali
tas pōt aliquo mō cōcedi magis cōposita: qd sic est
videre: qz totū ex partib⁹: bz aliquo mō suas partes
p̄nctas r vnitas sicut totū: qd ostat ex mā r forma
bz forma vnica mē. r qd cōstat ex quiditate r eē: ha
bet eē quiditate cōiunctū: lz totalitas in parte nō sic.
nā ex hoc eē p̄cipatū dñ totalitas i parte: qz hz oēm
modū nō recipit in participante. sed fm vnā partes
ē in isto eēntē. r fm aliā in alio: que partes pp dicit
statē eētūz nō habet vnione ad se indicē. vel non
tātā sic partes totū ex partib⁹: Rur sūz lz totū in par
te pōt dici ipm eē vel ipa actualitas. tñ tale totūz
nō adeo est sicut aliud: qz totū ex partib⁹ siue ipz sup
positū est illud: cui p se cōpetit eē. ipm tñ eē participa
tū nō est. sed suppositū per ipm est. An boetius in li.
de obdo. diuersum est esse. r id qd ē: ipm vero eē notā
dñz ē. nam sicut bō currit cursu: ipē tñ cursus nō cur
rit: sic aliqd ē per eē: ipm tñ eē p̄prie nō est. cūz igit
minus fit totū in parte r magis diuisū: qz totū ex par
tibus cōcedi quodāmo pōtiale totū cōpositius esse
alio. De vīso notādū. q aia est plurib⁹ modis cōposi
ta q̄ cetera forme: simplex tñ est cōpositior forma q
nō vnita mē. r simpliciōr alijs formis: qd sic patz:
qz vne totalitates p̄bite q cōpositiōez ipoztat habet
modū oppositū. Nam ex hoc aliquid ē totū ex par
tibus: qz per se bz esse. ex hoc ē totū i parte: qz ē pars
eius qd per se bz eē vñ. 63. p̄positiōe. p̄li. dicit oē qd
in parte totū: pars est eius qd est ex partibus totius
r. 68. scribit: oē qd ex partibus totū participat ea q

in parte totalitate. r qz quanto aliqd ē magis pars:
tanto minus ei cōpetit p se existere: quāto aliqd ē ma
gis totū in parte: tanto est min⁹ totū ex partibus. r e
cōuerso: r qz vt bitū ē: magis artēdī cōpositio qdaz
mō ex totalitate i parte qz ex partib⁹: qd si simplici
nō est vera loquēdo tñ de cōpositione formāri abso
lute verū ē: qz qnto forma ē magis imersa mē: tanto
magis cōposita: r min⁹ cōpetit ei per se esse: pp̄ qd
magis ē totū in parte. r minus ē totū ex partib⁹. Ex
bis manifeste apparent q de aia dicebant: aia enim
pluribus modis cōposita ē q̄ cetera forme. Maz aia
intellectualis dat eē homini. r aliquo mō ē hoc aliqd
qz non accipit eē p̄mām: lz accipiat eē in mā. ppter
qd ipm eē cōpetit ei. r id ē totū ex partibus in quātū
est cōposita: ex qd est r eē. eētā totū in parte: in quā
tū informat corpus: r ex eius participatione corpus
accipit eē: angelus autē vel intelligētia que dñ forma
vel sba abstracta: r nō vnita mē: est totū ex partib⁹: i
quātū cōpositū ē ex qd ē r eē. Sed nō est totū in par
te: qz nulli mē vnū vt forma ex qua vnione fm eē ex
ipā r angelo fiat vnū: forme autē corporales sunt totū
in parte: qz informant corporales mās. sed nō ex par
tibus: qz eis pp̄rie nō cōpetit eē: vel nō adeo: vt aie.
Cū igit ipoztēt cōpositio per vtrūqz totū. aia ē pluri
bus modis cōposita que habet rōnez vtrūqz totū
qz angelus qui solū bz rōnem totius ex partibus. et
qz forma corporalis que solū sortit totalitatē in par
te: qd erat p̄mū declarandū: Simplr tñ loquēdo. aia
est simpliciōr corporali forma. r cōpositior angelo.
qz vt dicebat. In formis simpliciōr veritate habz: q
quāto forma minus habet eē r magis ē imersa mē:
minus habet rōnē totius ex partib⁹. magis ē cōposi
ta. r qz eē minime cōpetit formis mālib⁹ que acqui
rūt eē i corpore. r per corpus magis tñ aie q acquirit
esse in corpore r nō per corpus. Adhuc autē magis an
gelo qui nec in corpore nec per corp⁹. Inter formas
forma mālis magis erit cōposita: r forma angelica
minus. r aia tenebit mediā inter illa. qd scdo ppo
nebat declarandū. Patet igit aiam nō eē simplices
per oēm modū: imo est plurib⁹ modis cōposita q̄ ali
qua forma: simplr autē ē cōpositior angelo. r simplici
or mālib⁹ formis. Ad p̄mū dñ. q nō est cōposita
aia rōe gradus in eē vel in eētia. sed est cōposita ex
qd est r eē. Vel dñ. q dato q non eēt sic cōposita ad
huc nō eēt simpliciōr. qz pōt et cōpetere cōpo
sitiō que debet totū in parte si nō cōpeteret ei illa que
debet totū ex p̄tib⁹. Ad scdm dñ. q qd lz eē fit act⁹
p̄mīs respectu operari: forma tñ ē actus p̄mus re
spectu eē. r ideo aia ē actus p̄mus nō q fit eē. sed qz
est forma. vel dicendū q dato q eēt ipsum eē nō eēt
omnino simpliciōr. qz eēt eē participatū p̄ppter
qd eēt totū in pte r quid cōpositus. Ad tertiu dñ. q
sba que ibi appellat cōpositū nō predicat de forma:
qz tale cōpositū est qd ostat ex mā r forma: cuiusmo
di nō est aia. vt patebit in scdo. Ad quartū dñ. q
ibi dñ intellectus simplex r imixtus: nō q nulla cōpo
sitiō ei cōpetat: cū ois creatura sit aliquo mō cōposi
ta: s qz nō ē virt⁹ organica. h aut in scdo meli⁹ patefiēt
Ertio querit. vtrū aia fit tota in qualibet parte corporis Et vt q nō: q nō ē in qli
bet parte corporis: nō est totum in qualibet parte. cū eē totū p̄supponat rem: sed aia
nō est in qualibet parte corporis: qz tūc quelibet pars
haberet eē. qd est d̄ p̄m cū partes sint potentia in
toto. § 7c. p zetera. sp̄ialis sba ibi ē. vbi operat
sed aia fm sui totalitatem nō operat in qualibet par
te corporis. § 7c. p zetera. p̄rigit vnā p̄te corporis
moueri: alia quiescere: si igitur aia eēt in qlibet parte
corporis: tūc vnū r idē simul moueret r quiesceret

Questio 7

quod est impossibile] Preterea: aia si est totu. e totu po-
 tentiale: qd sic bz parte. z ptē cum habeat plures po-
 tentias: nō ē aut totu essentiale: cum in eētia nō ha-
 beat partē z partē, si ē tota in q̄libet pte. i oī pte cor-
 poris operabilē fm eōm potētia: qd falluz ē. Pre-
 terea: aia est act⁹ corpori organici s̄ quilibz pars cor-
 poris nō ē organica: s̄ zc. In cōtrariū ē aug. 6. de
 tri. c. 7. qui dicit q̄ aia simplicior ē corpore. qz nō mo-
 le diffundit per spaciū loci. Sed in vnoquoqz corpo-
 re: z in toto tota: z in q̄libet pte ei⁹ tota ē. Rñō dō.
 q̄ aiam eē in qualibz pte corpori videre nō est diffi-
 cile. nā cū q̄libet pars viuat z sit p aiaz: z forma n̄ det
 eē nisi mē quā informāt: si oēs ptes corpori hūit eē p
 aiam: aia ē i qualibet pte corpori. q̄ aut quilibz pars
 hēat eē p aiaz. apparet ex eo q̄ opera vite manifestā-
 tur in qualibz pte. z qz agere presupponit eē cū talia
 opera sunt per aiaz vāte vitā. oī eā esse in qualibet
 pte. Sed vtrū tota sit in toto: pars in parte. vel tota i
 pte qualibet. dubiū ē. ex eo q̄ videm⁹ alias formas
 corporales extendi extensione corporū. Iterū si dē
 deref q̄ eēt tota in qualibz pte: eū sunt diuerse ptes q̄
 re nō sunt diuerse aie nō ē manifestū: qz nō videt̄ itel-
 ligibile: q̄ vnu z idē creatū cert⁹ eū cū scriptū limitib⁹
 in plurib⁹ fm sui totalitate existat: nisi plurificet̄ in il-
 lis. Propt̄ qd norādū: q̄ forma specifica realr. tripl⁹
 pōt diuidi: q̄ tripl⁹ diuisio tangit̄ in pncipio comēti
 7. pōnis de causis vbi dō: dō d̄mibile aut diuisūtur
 multitudine. aut magnitudine: aut motu: dico aut̄ has
 diuisiones solū eē forme specificē realr: qz eū sunt alie
 diuisiones q̄ plurime: nō tñ cōpetunt rei s̄ qz forma
 z si cōpetit ei s̄ qz forma: nō cōpetit ei fm q̄ specifi-
 ca. Rursus si cōpetit forme ēr specificē: nō cōpetunt
 ei realr. Possunt. n. assignari prer dictas diuisiones.
 q̄tuor alia diuisionū ḡia: vna ē totius potētatiū i suas
 virtutes: que si cōpetit aie nō cōpetit ei vt est forma
 corpori. sed vt motor: qz per suā eētia corpns infoz-
 mat. s̄ per potētia motet. z qz nos nō querim⁹ vtrū
 aia sit in q̄libet parte vt motor: sed vt forma. id talis
 totalitas nō est ad ppositū. Sed dō didit̄ aliqd fm rō-
 nē quiditatis: sicut forma ḡis diuidit̄ i plures spēs.
 Tertio didit̄ aliqd fm attributionē: z sic eadē forma
 diuisione ē illud cui attribuit̄ plura: z quodā mō di-
 uidit̄ attributionē multorū: Rursus iste totalitates n̄
 sunt ad ppositū. nā pma totalitas ē ḡis. sed a anolo-
 gi. Mos aut̄ querim⁹ de totalitate aie que ē forma.
 specifica: Quarto pōt eē diuisio fm ptes q̄ditaq̄: dif-
 fert. n. fieri diuisio fm rōnē quiditatis. z s̄ ptes: qz s̄
 rōnē quiditatis sit cū alia rō quiditatis. vel alia diffini-
 tio cōpetit vni q̄ alij: qd nō pōt eē nisi in his que sunt
 diuersarū spērū. sed didit̄ fm ptes quiditatis cōpetit ei
 de spērū: cū in diffinitōe vni⁹ rei specificē ponant̄ plu-
 res ptes: vt gen⁹ z dia. Ista diuisio sit forme etiaz
 specificē. nō tñ ē ad ppositū: cū sit fm modū intelligē-
 di. Mos aut̄ loquimur de reali eētia z totalitate. in-
 tendim⁹. n. oīdere q̄ aia vna numero plurificata est
 tota in qualibz pte nō fm modū intelligēdi: s̄ bz reale
 eētia. Resumētes i⁹ pmos diuisio modos. dicam⁹
 re didit̄ fm multitudine qm didit̄ fm numerū: didit̄ s̄
 magnitudine: qm bz eē extēsus: didit̄ fm motū: qm sub-
 iacet tpi. nā tpalia nō hūit totuz eē eoz simul: id qz s̄
 dunt varietate tēporū siue motui: cōpetit eis aliquis
 modus diuisionis: cū talia nō sint tota simul quātū ad
 eē. Iste tñ tertius modus nō ē presen⁹ speculatiōis:
 qz quilibz aia q̄ cū corpore nō orit̄ creat̄ i horizonte
 eternitatē: z ē supra tps: psequētes aut̄ duos pmos.
 dicam⁹ aiaz nō numerari in vno corpore: nec extēdi ex-
 tēsiōe corpori: Nā numer⁹ aliquorū p se sumit̄ ex di-
 uersificatiōe eē: qz sicut plurificatio fm spēm p se re-
 spicit diu. itaz rōnem quiditatis sicut plurificatio fm nu-

merū bz ex diuerso eē: diuisio aut̄ s̄ quātitate: p̄git
 ex eo q̄ forma bz eē extēsus i mā. Si i⁹ oīdere poteri-
 mus q̄ in vno corpore aie nō cōpetit nisi vni eē: cum
 oīsus sit aiam eē in qualibz pte. z plurificatio fm nu-
 merū nō sit nisi ex diuerso eē oīsus erit: q̄ eadē aia s̄
 numerū ē in q̄libet pte. Rursus si manifestare poteri-
 mus. q̄ aia rationalis nō extēdit̄ extēsiōe corpori tota
 veritas questiōis erit declarata: Propt̄ p̄mū notā
 dū q̄ diuersitas in eē dupl⁹ pōt cōtingere. Primo ex
 eo in quo ē. Nā forma q̄ est pfectio mē recipit esse ex
 eo q̄ ē in mā. id eū est alia. z alia mā: sine aliud z ali-
 ud suppositū in quo est forma: oīz talē formā diuersifi-
 cari fm eē. Sed h̄ cōtingit ex mō introductiōis for-
 me: Nā si talis forma introducat̄ p motū cedēs i po-
 tentiā mē. si rursus de eadē educi debeat nō redibit
 eadē numero: qz vt scribit̄ in fine scōdi de gen. quorū
 s̄ba deperit nō redeūt eadē numero: cā quare tales
 forme in eē: vel in numero diuersificant̄ ē: qz introdu-
 cūt p motū. z qz cū mot⁹ discōtinuat̄ nō ē fm⁹ nume-
 ro: ita cū forma cedit z rursus introducit̄ nō ē vna nu-
 mero: et quo apparet q̄ eē forme quātū ad diuersita-
 tē z vnitatē trahit necessitatē ex s̄bo in quo ē. z ex mō
 p quē iducit̄. z sicut forma q̄ nō ē sui eē: nec per se ei
 cōpetit eē. Sed eē qd bz ē eē in supposito diuersifica-
 tur in eē rōē s̄bi. z rōne mōi introducēdi: sic forma q̄
 de se nō ē quātā. z cui p se nō cōpetit extēsiō. sed extē-
 siōne: quā bz acquirit in s̄bo: dupl⁹ fm extēsiōne diui-
 dit̄ vel rōne s̄bi in quo existit. vel rōne mōi introducē-
 di. rōne s̄bi in quo existit: extēdit̄ forma: si s̄bi forme
 sit quātū. vel habēs quātitatē. Itaz sicut forma cui
 p se nō cōpetit eē nūq̄ acquirēt eē in supposito nihil
 lud in quo existit p se eēt sic forma q̄ de se nō ē extēsa
 nūq̄ extensionē ex eo q̄ ē in s̄bo acquirit: nisi illud in
 quo existit p se sit extēsus. ex quo apparet: q̄ nulla for-
 ma s̄balis ē ex eo q̄ in s̄bo ē. s̄bi extēsiōe p̄dit̄. nam
 forme s̄bali p se nō cōpetit extēsiō. Iterū p se s̄bz for-
 me s̄balis nō ē ens quātū: s̄ ens in potētia: Itaz si
 diuisiones ideterminate p̄cedūt formā s̄balē in mā
 h̄ nō ē p se: qz p se loquēdo nullū accēs immediatū ad
 hēt mē: q̄ forma s̄balis pp qd scribit̄. p de gen. q̄ yle
 ē maxime gnationis s̄bi. Sed sic extēdit̄ qualitas q̄
 lz de se nō sit extēsa: rñ qd extēsus ē p̄riū s̄bz eius:
 pp qd dicit̄ p̄s in lib. topico q̄ p̄riū ē sup̄ficiē p lo-
 co colorari. rōne tñ mōi introducēdi extēdit̄ forma
 s̄balis. Nā sic ex diuersitate mot⁹ diuersificat̄ forma
 q̄ per motū iducit̄: sic extēsiōne mē extēdit̄ forma q̄
 de potētia mē extēse educit̄: nō ē. n. intelligibile: q̄ id
 qd educit̄ de extēsa mē i qua ē diuersitas p̄riū nō edu-
 cat̄ totū de toto pars de pte. Itaz visis apparet que
 p̄ponebāt declarāda: nā ex quo fm diuersitate mē
 numerat̄ forma cū sit vni eē in vno corpore in quo ē
 aia: rōne vnitatis suppositi cui per se cōpetit esse erit
 vna aia numero i vno corpore. Itē cū sit forma s̄ba-
 lis: nō extēdit̄ ex eo q̄ ē i s̄bo: cū nō educat̄ de potētā
 mē n̄ extēdit̄ ex mō iductiōis: z qz nō est dare aliam
 eāz extēsiōis: n̄ extēdit̄ extēsiōne corpori. z qz ē in q̄
 libet pte corpori: vna numero. n̄ extēsa: cōcedē debe-
 m⁹ cū Aug. 6. de tri. c. 7. q̄ ē in q̄libet pte corpori tota
 Et hoc apparet q̄ solū aia rōnalis ē huiusmōi: qz so-
 la illa nō educit̄ de potētā mē: aia aut̄ alioz aialū quā-
 tūcūqz pfectozū cū educat̄ de potētā mē extēdit̄ extē-
 siōe corpori. vñ Aug. i sermōe d̄ imagine d̄i boīz eē
 ad imaginē dei: qz aia boīs ē tota i toto corpore: z to-
 ta i q̄libz pte: sic de⁹ ē in toto mūdo: z qz nō fuit de in-
 tētiōe Aug. q̄ aial irrōnale quantūcūqz pfectū eēt ad
 imaginē dei. n̄ ē credibile fuisse de itentōe eius aiaz
 bz totū assimilari deo i hoc q̄ nō extēdit̄ extēsiōe
 corpori vt deus nō extēdit̄ extēsiōne mundi. Ad
 p̄mū dō. q̄ aia ē in toto corpore p se. z s̄. In partib⁹.

Et habet ordinē ad totū: et sic esse in plurib⁹ non ut plura nō ē cōtra rōnē spūs etiā creati: et qz aia nō ē ī ptib⁹ p se. ideo ptes nō sunt p se ex eo qz aia ē ī eis. et hoc etiā apparet: qre q̄libet ps non ē aial: s; quelibet ps informet aia: qz hec informatio nō est p se: ut ē ī aiali. Ad secūdu dīcēdu: qz bene argy it rō: qz aia ut ē totū virtuale et ut motor: nō ē ī q̄libet pte corp⁹ s; ī sui totalitatē: qz s; ī oēs potenti as suas nō ē ī qualibet pte. et quo apparet nō bō nā ē ī imaginationē illoz qz pbāt aiaz s; ī sui totali tatē ē ī qualibet pte. et eo qz nō vniiformitē cōpāt ad oēs ptes: vel ad totū et ptes. cū requirat diuersita tē ptū. nā dīferentiatē. pprie requirit et eo qz mo tor. Nā cū p oculū nō possit audire: requirit nō solū oculū: s; etiā aurē. et ideo si bene vellēt arguere anī mā s; ī se totā ē ī qualibet pte: deberēt arguere d totalitate virtutis s; ī quā requirit diuersas par tes. via s; istoz fuit p accidēs: qz nō p se arguebant de totalitate nature: et falsa: qz ex rōne ipoz nō cō cludī aiaz s; ī totalitatez ē ī qualibet pte. Ad tertiu dīcēdu: qz nō ē ī cōueniēs vniuz et idē moueri et quiescere p accidēs: sic ē ī ppositoz: qz aie per se nō cōperit motū et quies. Vel dīcēdu: qz ad motio nē partis nō pprie mouet aia etiā per accidēs: cūz per se non respiciat partē nisi ī ordine ad totū: et iō solū ad motiōnē totius sequitur motio aie per acci dēs. Ad quartū dīcēdu: qz aia dī ē tota s; ī cōtē tiā q̄libet parte: nō qz essentia partē et partē habe ar: s; qz extēsiōe corporis nō extēdit. Ad quētū dī cēdu: qz corp⁹ organicū per se et p̄ perficit ab aia. partes s; perficiunt ut ordinant ad totū: et q̄ appa ret: qz nō oēs qz absca q̄libet parte abscaat aia: dī partes pmo et per se nō informant.

tū sabūgit. (Nec qui spūs ē et disparibus formalis est.) q. d. qz deus qui est spūs ppter nature simpli citate nō est formalis: hoc est: nō ē formabilis et po tentia et actū: ut in genere et differentia: vel ex ma teria et forma que quandā disparitate habent: sed totū qd in eo est vnum est.

Questio 9

Ante ad distinctiones etc. Definito de deo quantū ad eēntie vnitatē. Hic determinat magister de eo quantū ad personarū distinctiones. Et duo facit: qz pmo determinat de distinctione filij ad patre: qz ē p eī gnationē. Secdo ondit distinctionē spūs ad vtrūqz qz ē p ipi emanatōz. scda ibi. (Nāc post filij.) In pmo. io. dīstin. circa pmo duo facit. qz p̄ definit vnitatē. scdo veritatē definitā mani festat. scda ibi. (Genit⁹ ē emi.) dicit s; p: qz filij et s. s. sūt psonalī dīsticti a pte: qz vterqz ali⁹: s; nō eēntia li: qz nullus ē aliud ab eo p̄nter istā veritatē māse stat. Ad euidētiā notādū qz sp̄ genitū a. signēte dīstictū ī psona: et emanās ab eo a qz emanat: s; nō sp̄ dīstictū ī nā. Est enī hec dīa: qz ea qz p̄ccērit a deo p̄re etnalitē sūt dīsticta ī psona nō ī nā: ea qz tpa li: sūt dīsticta etiā ī nā. Ostēdere s; verā dīstictiōz īnt patre et filij: ē ostēdere ip̄z a deo p̄re etnalitē ge nitū nā: nā ex eo qz genit⁹ ē: ē dīstict⁹ psonalī: et eo qz nālitē ab etno genit⁹ ē vniū ī nā. ondit s; maḡ filij um esse ab etno genitū. et duo facit: qz p̄ facit qd dī ctū ē. scdo mouet q̄stīōes circa gnationē filij et dīst ictitate tēpoz. scda ibi. (h̄ q̄ri.) circa pmo tria fa cit: qz p̄ pponit veritatē qz filij ē etnalitē genit⁹. se cūdo obicit s; ī arrianos: qz ex quo filij ē nat⁹ a p̄re nō ē coeternus sibi. tertio soluit. secunda ibi. (Sed cōtra.) tertia ibi. (qz hoc.) circa qd duo facit s; qz dupl̄ r̄ndet. pmo per aug. secūdo p̄ ambro. secūda ibi. (Eidē quoqz.) circa pmo duo facit: quia p̄ s; ī aug. r̄ndet ad q̄stīōnē qz filij ē coetern⁹ p̄ri: cū sit nā lit⁹ genit⁹ ab eo: sicut splendor igni. secūdo adducit rōnē ad pbandū. qz cū filij sit virtus p̄ris et pa ter nūqz fuerit sine virtute: filij ē coetern⁹ ei. Tūc se quit illa pars. (eidē.) ī qua ondit p̄ amb. filij coe ternū p̄ri. Et duo facit: qz pmo facit qd dictū est. secūdo ondit errozes arrianozz accidere ex falsa imaginationē. secūda. ibi. (q̄ris.) circa pmo tria facit. qz pmo adducit auctoritatē ad pbandū filij ē coeternū p̄ri. qz ī deo nō ē p̄rius et posterius. secun do adducit rōnez. qz relatiua posita se ponit: ergo si etnalitē est p̄ri: etnalitē habuit filij. tertio e mouet instantiā que posset fieri. s; a rōnez p̄dictā diceret. emi aliqz qz ab etno fuit deus. sed nō ab etno fuit p̄ri: quā capillationē remouet qz ponere tur ī deo muratio. secūda. ibi. (iūcē. n.) tertia. ibi. (Itē dīc.) tūc sequit illa pars. (Sed quēris.) In qua ondit talē errozes accidere ex falsa imagina tione: circa qd duo facit. quia pmo ondit talē erro rē ēē. qz illa gnatio nō pōt ad plēnū itelligi iō loquū tur de ea homines s; ī imaginationem qz acq̄siue runt et alijs generatiōibus. secūdo argnit p̄sumen tes de ī genio suo. et credētes illaz gnationez posse itelligere. secūda. ibi. (Quidā cū.) Tūc sequit il la pars. (hic queri.) ī qz mouet quēstīōnē circa ge nerationē filij vtruz debeat dici semper gignit. vel semp̄ genit⁹ et duo facit qz pmo p̄mittit qōnē. scdo ereq̄t de ea. secūda. ibi. (de h̄ grego.) Circa qz duo facit. qz p̄ ondit de hoc ēē dīctas s; īnias scōz. et adducit eos ad scōrdiā. scdo ondit qd tenendū sit de h̄ ibi. (dicim⁹ s;.) circa pmo duo facit. qz p̄ ondit ori ginē s; quādā appentiā dīcē s; īnias alijs. scdo adducit eos ad scōrdiā ibi. (s; netari.) circa pmo duo facit. qz p̄ ondit p̄ aug. grego. et crisosto. qz meli⁹ dī semp̄

Do 8 Super litterā querit super illud: aliud cu piditas: aliud timor. Cōtra: p̄ nō p̄ nō cōpositio ī aia: cum hec sunt passiōes dīcti. Dīcēdu: qz aliq̄ mutatio ē ī aia s; ī aliq̄e modū et eo qz mutat corpus: et quia oīs mutatio arguit cōpositionē. iō p̄ talia ostēdit aia cō posita. Vel possum⁹ dicere qz hec sūt ī aia s; ī affe ctione: ut s; ī delectationez: p̄ p̄ s; ī. 7. et b. 2. i. 2. metb. s; ī vniuariationē: et iō simplex ē deus. In aia aut var iabilis: et iō ē cōposita. Itē notādū qz dī ct sine indigētia creatorē: qz ceteri agētēs dicunt agere. p̄t indigētiā: qz p̄ accidēs acq̄rit bonitatē aliqua qz indigēt. de aut nō opat ut bonitatē acq̄ rat: s; ut bonitatē suā cōicet: iō sine indigētia opat. Itē notādū: qz dicit sine habitū oia cōtinere: qz habit⁹ cōtinet habētē: ut vestimētū vestitū. de aut sic cōtinet res qz ab eis nō cōtinet: nec includit. vñ ē ītra oia nō iclusus. Itē sup illud: nō ex cōposi tio: ut itelligamus verba bylarij. Notādū qz crea tura q̄druplicē deficit a creatore. p̄mo: qz nō est suū ēē: iō nō q̄qd ē ī creatura est vita. Secūdo: qz non ē sua virt⁹: p̄p̄ qd quelibet creatura ē īfirma. Tertio: qz deficit ab īcōmutabili veritate et luce. p̄p̄ qd oīs creatura ē tenebra. Quarto: qz bzna tur ā aliquo nō cōpositā: vel ex mā et forma: vel ex ḡne et dīa. p̄p̄ qd solus de⁹ dī spūs. vñ dām. 2. lib. c. 4. ondit angelos cōpatos ad deū esse cōstos mā les et corporeos. hec q̄tuor īnuit bylari⁹ de deo īn sua anctē dī. (nō ex cōpositū de⁹.) h̄ ē de⁹ nō est ex ptib⁹ cōponētib⁹ ip̄z vel cōpositū ad se īuicē. (subsi stit.) qz ī eo nō differt q̄ditas et ēē. (qz vita.) ī. ī quo nō ē nisi viuere: p̄p̄ secūdu dicit. (neqz qz vire⁹ ē ex īfirmis cōtinet.) q. d. de⁹ ē sua virt⁹ nō ex ptib⁹ īfirmis cōstat. p̄p̄ter tertiu addit. (neqz qz lux ē ob scuris coaprat.) q. d. ī deo nō reperit obscuritas nec coaprat ut ī creatura sed solū lux. p̄p̄ter quar

genit? qz illa gñatio sp ē pfecta, secūdo dñdit p ori
 genē qd dicitur semper gignit? qz sicut splēdor sem
 per gignit a sole: sic filius a pte. scda ibi. (origenes
 vero.) tūc seqt illa ps. (Sene tati.) In q adducit
 dictos doctores ad dcozdā: r dno facit: qz p dñdit
 grego. r alios dixisse filiū sp genitū nō sp gigni nō qz
 hīc dgrue dicat. Sz qz ita nō expmit veritatē. ori
 genes qz dcessit: sp gignit. ppf invariabilē et nitatē
 nō ppf iterationē. scdo dñfir mat per bylariū: q gñā
 tio filij pōt desigri per pñs tps. scda ibi. (bylariū
 qz) tūc sequit illa pars. (dicamus g.) In q dñdit
 qd tenēdū sit de hoc. r duofacit: qz p dñdit qz vtrūqz
 vere dñ: semper gignit? r semper genit? euz sem
 per genit? euz magis expmit veritatē. scdo r edit ad i
 pñgnādū hereticos q dicebāt filiū nō coeternū pa
 tri. dicēs: qz hoc possit esse in rebz humanis: nō
 tū pōt esse in rebz diuinis. nā euz pprietās patris
 sit paternitas: r nunq sit aliqd sine ina pprietate.
 de p sp fuit p. r etna līc hūit filiū. scda ibi. (Sed
 inq.) r in hoc terminat snia lectiois r distinctiois.

Questio
I

Uia mgnri intētio circa duo versat circa
 distinctionē filij a pte per gñationē r cir
 ca filij coeternitatē. idē de his duobz qrem?

Circa pñm qrem? tria. pzo: vtz gñatio
 distinguit i diuis. Scdo: vtz ppf talē distinctioz ge
 nit? sit ali? a gignēte. Tertio: positio qz fili? sit etna
 līc genit? d qrem? postea erit. q. vtz ppf talē disti
 ctione possim? cōcedē patrē r filiū eē plures etnos.

Q pñm sic pcedit: vtz q gñatio i diuis nō disti
 gnat: qz vt dñ. is. de tri. c. 14. pñ genitū verbz
 sibi eāle poia. nō eni se dōz itegre pfecte qz dixissz
 si aliqd min? ant ampli? eēt i eī verbo qz in ipō. Si
 igit per gñationē: fili? bz qēqd pñ: bz per gñatōz nō
 distinguit ab eo: s vnū eī. pteea: gñatio ē assila
 tio i nā. vñ dicit dām. p. līc. s. qz ē opus nature. Sz
 assilatio ipoztat vnitatē nō distinctioē: g zc. pte
 terea gñatio vel terminat ad naturā: fm qz scribit
 r. pbisi. qz gñatio ē via i nām: vel terminat ad eē: qz
 vt scribit. s. pbisi. gñatio ē mutatio ex nō eē i eē: g
 si fili? distinguit a pte per gñationē vel erit distinctio
 i nā vel i eē: s neutro modo ē possibile: g zc. pte
 terea: agēs r paties r oino pducēs r pductū i pñ
 sūt dissiles: i sine siles: cū igit nō sit ibi pncipiū r si
 nis: nec fieri: s totū pfectū: sp gñatio ibi assilabit
 r nūqz distinguet. In dñū ē dām. p. lī. c. 4. q ait: q
 p r fili? r. l. f. bz oia sūt vnū pter ingñationē r gñā
 tionē r pcessionē. r eodē lī. c. 10. scribit: qz fili? habz
 oia qz p bz: pter nō gñationē r gñationē: s hō nō eēt
 nisi gñatio distinguet: g zc. pteea: scribit i. 2. de
 aīa: qz nībil seipz gñat s salnat: s hoc nō eēt nisi gñō
 distingueret: g zc. Rñō: dñ: qz difficultas b. q. ē:
 qz magis vtz qz debeat distinguere eētia qz relatio:
 r tñ videm? i vno r eodē supposito eē diuersas eēt
 tias vt i filio carnali. Si igit ille diuerse essentie r
 oppositē: qz vna ē per modū act? r alia p modū po
 tētie cōpatiūē secū vnitatē suppositi. vtz qz mlto for
 tius dne relatiōes oppositē possint esse in vno sup
 posito: qz relatio bz minimū de eē vt dicit cōmēta
 tor i. 12. meth. r ita eadē psona respcti eius dē pote
 rit eē p r fili? pprop hoc notādū qz tā relatio:
 qz eētia sp distinguit: cū de magis pncipali sūto re
 latiōis est distinguit qz essentie. Et est rō: qz essentie
 per se r p dat esse. r ex dñti distinguit. r iō dicit auī
 cen. i pma parte meth. sūe qz pñm qd ab intellectu
 dēcipit est ens r esse. r bz istū modū dicitur est: qz vnū
 se bz per additiōz ad ens. nō qz aliqd sit ens qd nō sit
 vnū. Sz qz pñs intelligit ens qz vnū. r posteri? se bz
 per additiōz ad pñs. r nō eodē verso. Et qz in quātū
 essentia bz rōz vnitatē distinguit. cū vnū sit i se idiu?

si ab alijs diuisi. si pñs est ens qz vnūz ex pncipali
 significatiōe essentie nō est distinguere s dare esse.
 In relatiōe aut nō ē ita: imo de suo pncipali r ppo
 significatiōe ē distinguere: cū tota rō relatiōis sumā
 tur p cōpationē ad opposita: qz relatiōz eē: ē ad ali
 ud se bz. Et iō nō sumit rō relatiōis pid qd inest:
 s pid qd refert. r iō dicit arist. s. meth. qz scia non
 refert ad sciētē s ad scibile. Et si respectu oppositi
 relatio bz distinguere de pncipali suo significatiōe
 erit distinctio: r iō lz vtrūqz distinguit: cū relatiōis ē
 magis ppziū distinguere qz eētie: r qz dicit qd bz
 minimū de eē: ē rō i dñū: qz ex hoc sequit qz ppziū
 ei? sit distinguere: qz eius eē ē ad aliud se brc. ppf
 qd dñ brc minimū de eē. Et qñis tā eētia qz rela
 tio distinguit realit: ipcedit aliqñ ista distinctio per
 accidēs: tam ex parte essentie qz relatiōis. Ex par
 te essentie: cum sint due tales eētie que fm qz bu
 iusmodi non sūt apte nate habere esse diuersum:
 r hoc est cum vna habet rationem actus: r alia ra
 tionē potentie: vt dicitur in s. meth. r iō qd dice
 bat de actu r potētia magis ē p veritate: qz d. Cū
 autē sic se habēt eētie sit ibi distinctio fm rōnez: qz
 vnū r idē suppositū ē aliud a seipō. put ē in actu per
 formā r i potētia p māz. distinctio autē relatiōis ipe
 dit: cū ē relatio bz rōne: vt dīcēdo idē eīdē idē. r ita
 ppziū relatiōis ē distinguē. iō qz dicit ptez nō eē
 aliū a filio ppf gñationē pe? dicit: quā dicēs ptez
 eē rubeū. vel alteri? coloris: qz qñis hoc sit falsuz.
 reperit in aliquo tñ. Sed qz gignens sit genituz nō
 solum est falsum: sed reperitur in nullo. r iō deo bea.
 ang. i. de tri. c. i. ait. Qui enim opinatur deum can
 didum vel rutilum fallitur: sed tamen bec inueniunt
 tur i corpore. Rursuz qui opinatur deum nōnē ob
 liuiscētē: nūc recordāte: vel si qd hūiō ē: i errore est
 Sz tñ bec inueniunt i aīo. Qui autē putat ei? potē
 tie eē deū vt seipm ipē genuerit: eo plus errat: qz nō
 solū de? ita nō est. sed nec spiritali. nec corporalis
 creatura: nulla. eni oīo res que seipsum gignat. vt
 sit. Ad pñm dñ: qz pñ filiū dat oīa: qz dat ei quic
 quid habet. nō tñ dat ei pñitates. qz pñitas nō di
 citur i eīd. s ad aliquē: igitur dādo sibi qēquid bz.
 ad hoc manz distinctio fm relationē. r qz ingñatio
 i diuis relationē dicit: nō sequit qz gñationē nō dis
 tinguit? Ad secūdū dñ: qz similitudo filij eū vnitā
 te ipoztat distinctioē. r iō gñatio i diuis lz ponat
 vnitatē i nā. dicit distinctioē bz relationē: r qz gñā
 tio relationē ipoztat: oī gñationē distinguit i diuis.
 Ad tertiu dñ: qz nō sp gñatio terminat ad nāz: vel
 ad esse. nā aliquo mō ipm suppositū est generatiō
 nis termin? vt supza patuit: r qz suppositū i diuis
 per relationē cōstituit in esse: sequit qz generatiō sit
 distinctiua i diuinis que relationē ipoztat. Ad
 quartū dīcēdū: qz pducēs r pductū i sine sunt siles
 in eo qz ē rō pducēdi: sicut calefactū calefacenti:
 in sine ē simile i caloze: qui ē rō calefaciēdi. Sz quā
 tū ad relationē nō sunt siles: euz habeāt relationes
 oppositas: r qz gñatio relationē dicit i diuinis fm
 gñationē distinguet genitū a gignēte.

Secūdo qñit: vtrū fili? sit ali? a pte. Et vtz
 qz nō: qz scribit. s. meth. qz vnū i sba facit
 idē. g diuersum i sba facit alius: sed filius
 nō est in sba diuersus a patre. iuxta illud
 aug. 7. de trim. c. vlti. non existimet aliud alio: vel
 magis vel min? vel meli? vel aliqua pte diuersum.
 pte terea: qz dicit diuersitas ponat i aliqua: nisi i
 eofiat diuersitas i nā nō dñ ali? vñ for. sener: nō ē
 ali? a se puero: cū eadē sit hūanitas nūerō i se sene
 r se puero: qz igit eadē ē nā i pte r filio: nō ē pat ali?
 a filio. pte terea: nō pcedit qd pñ sit aliud a filio:

Qd
1

si dicitur significat aliter et aliud. *Preterea: si est aliter* per filio: b^o n^o est nisi quod suppositum patris est distinctum a supposito filii: si distinctio suppositio est per esse: sicut distinctio spiritus et personarum: cum igitur non sit distinctio esse personarum ab esse filii: quod non est distincta essentia: non erit in eis distinctio suppositio. ergo nec aliter aliter. In dicitur autem de fide ad petrum quod ait: quod vera trinitas non est, si una eademque persona dicitur et pater et filius. *Si igitur ibi est vera trinitas: persona patris est alia a persona filii: igitur aliter est pater a filio.* Preterea: idem eodemque: quod igitur aliud est genuisse quod natus est alio. *Precedere quod genuisse vel natus esse: manifestum est: quoniam aliter est pater aliter filius.* *R^ono: dicitur: quod aliter sic distinguuntur: quod hoc relatiuum aliter: vel potest teneri substantiue vel adiectiue.* Si tenet adiectiue tunc verificantur tales propositiones: vel falsificatur scilicet ea quod adduntur: ut si adduntur personarum nominibus vera sunt, si essentialibus falsa. *Si tenet substantiue: cum ponatur in neutro falsa sunt: quod dicitur diuersitate essentie: cum autem in masculino vera: quod solum dicitur distinctione personarum.* *Itud autem si verum est: non est sufficienter dictum: quod non red dicitur: quod magis dicat diuersitate essentie aliud quod personarum: et quod personarum non possunt intelligi suppositum: et personarum intelligere deum.* Propter hoc notandum quod in creaturis distinguere propositiones esse vera et non esse relatiuum diuersitate ponitur ibi in masculino: et falsum est eo quod ponitur in neutro: non eadem propositionem: quod ubi dicitur quod reb^o creaturum diuersitas suppositio: est ibi diuersitas nature: cum natura creata non sit sui esse. *Si quod natura divina est ipsa esse ad pluralitatem suppositio: non sequitur pluralitas nature.* *Unde ibi distinctio in personis: referuatur unitate essentie.* Propter quod quod licet loquimur deum non intelligamus distinctio in personis et unitate in essentia sp^o locutio nostra scilicet non intelligendi modum est vera. *Unde possumus dicere tres et tria: deum non intelligat essentia una et simplex: verum quod locutio b^o nis debemus nos reformare dicitur scilicet: quod quantum possumus.* *Ita si in phisica respondere aliter quantum ad verba dicere: si non loquatur per verba ar^o et scilicet modum phisicorum.* Ita in theologia respondere debet. existit et quod vera dicitur: si non loquatur per verba ar^o et scilicet modum scilicet. *Ita in phisica sciuntur: propter quod de yoni. 5. de di. no. loquentes in theologia appellat phisicos.* Et quod sancti sic locuti sunt. ut per aliud sic intelligat diuersitate essentie. et per alium distinctione in persona. id est nos sic loqui debemus: *Unde aug. 1° p^o de fide ad petrum ait: una est. n. p^oris et filii et scilicet essentia: quod greci v^o vocati quod non est aliud pater aliud filius. ad. 1. 13. personarum sit aliter pater aliter filius. aliter scilicet. igitur principaliter. ea quod re in masculino est vera. dicens aliter est pater a filio. et in neutro falsa est: quod sic sciunt locuti quibus nos reformare debemus.* *Si igitur quod ad modum scilicet ad sic loquendum. dicitur quod translatio nominum: et eo modo iposito est ad placitum. Sed sufficienter assignare aliquam rationem probabilem. et non os ad hoc adducere demonstratio. neque propter hoc notandum quod aliam suppositionem habet. et de. Ita habet quantum ad se se per se suppositio personalis. Si autem simpliciter: hoc est ex adiuncto. igitur per se supponit distincte. paccis indistincte. De deo autem est e converso: quod se de se per se suppositio simpliciter: et supponit indistincte. Et adiuncto per se suppositio personalis et distincta. Et quod in dicitur terminus essentialis de se indistincte supponit aliud quod indistincte significat: quod neutrum per quod ad abnegationem suam significatum importat dat intelligere diuinam essentiam et aliter personam: quoniam distincte significat: ut persona distincte supponit: accipiendo distincte supponit: quod personarum per se suppositio. Ad primum dicitur: quod in istis inferioribus est duplex scilicet prima et secunda. In dicitur autem non sit ista distinctio proprie: est ibi aliter quod quod per similitudinem cum secunda scilicet ut natura. et aliter quod per similitudinem cum prima: ut suppositum: et aliter ibi non dicitur diuersitate: dicitur distinctione etiam in prima: non in prima*

potest scilicet per natura: per supposito. Ad secundum dicitur: quod in rebus creatis quantum diu manent natura eadem: manet suppositum non idem et idem non dicitur aliter nisi varietate natura. *Si in dicitur ubi est distinctio suppositio referuata unitate natura: potest ibi dicitur aliter aliter: scilicet sit una natura in omnibus tribus.* Ad tertium dicitur: quod scilicet idem significet aliud. et aliter: non tamen habet esse modum significandi. In veritate autem propositionum non solum attendenda est significatio: sed significandi modus. Ad quartum dicitur: quod in supposito quantum ad se ponitur per absoluta est distinctio per esse. In dicitur autem non sic: sed ibi distinctio per respectum. *tertio. quod verum pater et filius possunt dici plures eterni.* Et videtur quod non: quia non magis est in deo vera bonitas: quam vera eternitas: scilicet pater et filius. *Unde non dicuntur tres boni. Si verum bonum: ut vult aug. 5. de tri. c. 8. non sunt tres eterni: sed unum eternum.* Preterea: in simbolo Athanasii dicitur non tres eterni. sed unum eternum. *igitur. Preterea: regula est aug. 5. de tri. c. 8. quod quicquid ad se dicitur de quibus persona singulariter. et de omnibus pluraliter. igitur est eternum. et filius eternum. et simul ambo unus eternus: non plures eterni.* Preterea: si propter aliquid verificatur quod pater et filius sunt plures eterni: hoc non est nisi quod eternum tenet adiectiue. Sed in deo nihil est per accidens. ut dicitur. 5. de tri. c. 5. sed adiectiua videntur significare quid per accidens. ergo etc. In contrarium est: quia coeternum non supponit eternum. non enim sibi coeterna: quod non sit eterna. sed tres persone in plurali dicitur sibi coeternae. igitur in plurali ponitur dici eterne. *R^ono dicitur: quod natura rei dupliciter comparatur: ad esse et ad agere. sicut quod comparatur ad esse sic fortiter duratio. Ita et esse sicut duratio rei ut quod non est inuariabile mensuratur eternitate quod variabile tempore: scilicet quod comparatur ad agere: sic fortiter ea per quod agit: ut sicut quod sapit: est in eo sapia: et sic de aliis: et quod esse et agere hoc fortiter natura sicut quod comparatur ab esse et ad agere sic esse est cuius istis et non idem: et quod natura creata non est sui esse: non est sua duratio. et quod non est sui agere: non est sua virtus.* *De autem quod est sui esse et sui agere: ut ostenditur: et actio est essentialis ut probatur phisicis. 12. meth. de esse sua duratio et sua virtus.* *Unde. 15. de tri. c. 5. dicitur quod de vera eternitas: quod per dicitur cum verbis anshel. mono. 24. est sua magnitudo vel sua virtus: ut probatur aug. 5. de tri. c. 10. et quod omnia ista sunt idem quod essentia divina: sic est una essentia in tribus personis. ita est una eternitas: una magnitudo: et sic de aliis. Unde. 5. de tri. c. 8. dicitur quod sic non dicimus tres essentias: ita non dicimus tres magnitudines. Sicut etiam non dicimus tres eternitates. una est eternitas in tribus personis: sicut et una deitas: tamen tres sunt habentes eternitatem: sicut et deitas: et quod non est distinctio in eternitate sicut in eternitate habentes: cum plurali numerus per distinctionem importet. Si illa distinctio ad habentes eternitatem referretur esse locutio vera. Si ad eternitatem falsa. Propter quod notandum quod idem quantum ad principale significatio importat per verbum per nomen secretum et nomen abstractum. Unde idem significat sapere: sapia: et sapiens principaliter loquedo: tamen quantum ad modum significandi differunt. Ita prout tale significatum importat per verbum sic dicitur res sua circa suppositum: quod suppositio est agere: et idem cum nihil sit essentialis: quod non habeat a tribus: quantum ad verbum essentialiter significet: quod illud essentialis a tribus habet: circa quod tria ponit res sua verbum de actu que importat per plurimum personis verbum debemus pronuntiare pluraliter: et non singulariter. Unde pater et filius sapit: nisi sapit: creatur non creat. Ita in cetera verba que essentiam indicant esse maxime in dicitur: quod tamen pluraliter dicitur de pluribus personis. Unde aug. 5. de tri. c. 9. reuera: quod pater et filius et spiritus sanctus tres verbi sunt. ideo pluraliter dicitur est: ego et pater unum sumus. Ad idem dicitur unum est: quod sabeliani dicitur: sed unum sumus. Si tale significatum importat per nomen abstractum. tunc cum tale nomen significet*

Questio 3

ipaz re in se. si pluralit pferat semp circa re: quam significat pncipalit: designat distinctio: 2 ideo talia semp debent pferri singularit: 2 nunq pluralit vn dam. i. libro. c. s. dicit patris 2 filij 2 spūs. l. vnā eē sbam: vnā deitate: vnā virtute: vnā operationem: vnā potestate: 2 sic de alijs. Sed si noia pferunt in concreto tūc possunt pferri singulariter 2 pluralit: qz si tenent substantiue: debet pferri singulariter: 2 fm istū modū dicit aug. 5. de tri. c. 8. q. pater 2 filij 2 spūs sanctus nō sunt tres magni: sed vn magnus. nō tres boni sed vnus bonus. Si teneantur adiecti uertit: debet pferri pluraliter: qz sicut substantiū qz significat p se exts. si pferit pluraliter dicit distinctiōe circa re pncipaliter significataz: vt tres boni substantiue dāt intelligere tres bonitates. Sic adiecti uertit: qz significat re nō p se existētē: sed in habētē: si pferit pluralit nō ipoztat distinctiōe circa rem significatā pncipalit: sed circa habētes illā. vn tres boni adiectiue nō dicūt tres bonitates: sed tres habētes bonitatē. ppter qd adiectiue bene dictū est tres boni: 2 fm istū modū loquit arbanasius: cū dicit q tres psonē sibi coeternē sunt. verum qz magis ostēdit nomē adiectiue dici cū ipoztat quādā analogiā ad supposita. si noibus cōcretis addit aliqd ppter qd talis analogia designat: magis ppter pluraliter pferūt. vn bec ē magis ppta: pater 2 filij sunt plures coeterni qz eterni: qz coeternus ipoztat analogiā pfatā quā nō ipoztat eternū: Ad p mū dicēdū: q pater 2 filius sunt vnus bonus. si bonitē substantiue: sunt tū plures boni: si tenet adiectiue. Similit dicēdū ē de eterno: 2 p hoc p3 solutio ad secūdū 2 tertiu: qz pater 2 filius sunt vnus eternus. si eternus sumit substantiue: nō adiectiue. Itē qēqd ad se dicit: dicit de oibus tribus nō pluralit. si illud ad se sumat substantiue nō adiectiue. Ad tūrtū dicēdū: qz in deo nō sit aliqd p accēs: tū sit ibi noia significatiua p modū adiectiui 2 substantiui.

Questio 14.

Inde querit de eternitate filij: 2 circa hoc querunt tria. pmo: vtrū filius sit eternalit genitus. Secūdo: vtrū possit cōcedere patrē eē pōzē filio. Tertio: qnō debeat p verba designatiua tps pncipaliter gignatio filij: vtrū p pteritū vt dicam⁹ sp genit⁹. vel p pns vt sp gignit⁹: vel p futurū vt semp gignet⁹.

Ad p mū sic pcedit. videt q gignatio filij non sit eterna: qz posita imediata cā: 2 nō impedita de necessitate sequit effect⁹. Sed imediata cā pductiōis re⁹ ē verbū: qz fm aug. 33. q. 46. verbū ē opatiua potētia patris: s nō ab eterno fuerūt effectus dei: gno ab eterno fuit verbū diuinū. Sed nō est aliud generatio filij q emanatio diuini verbi: gze pterea: sicut se habet eēntia in pductione eoz que ab ea pcedūt: sic se habet psona respectu eoz que pcedūt ab ipsa. Sed que pcedūt ab eēntia nō sunt coeterna eēntie: ergo que pcedunt a psona nō sunt coeterna psonē: sed filius pcedit a psona patris: g sic. pterea: oē qd natū ē bz eē post eē gignētis: vt dicebat arrius. Itaz vt narrat aug. 6. de tri. c. i. sic pbabat arrius filiū nō eē eternū: qz si filius natus ē: vt dicebat: erat tēpus qn nō erat filius: gzc. pterea: dicere generationē eternā ē dicere oppositū adiecto. Itā si vnū oppositoy conuertit cu aliquo: reliquū oppositoy nō cōpatit secū illud: 2 qz ingenitū cōuertit cū eterno: vt pbat p hō in libro ce. 2 mū. g genitū qd opponit ingenito nō cōpatit secū eternitatē. In cōtrariū ē: qz sequit in simbolo. eternus pater. eternus filius. pterea dicit p hō in. i. meth. in illo. c. s. ita patrū. q si p mū nihil intelligit: nihil nobile ē in eo: sed est simile dōz

mentis: sed nō est dare deū patrē aliquū fuisse ignobilē: ergo ab eterno intellexit se: 2 qz p se 2 p mō nihil extra se intelligit: sed intelligēdo se generat verbū: ergo generatio filij que ē eadē euz pductiōe verbū ē eterna. Rñō: dicēdū: q aliqua re nō statim generare cū bz eē: qnqz de causis pōt cōtingere fm q. s. in generatiōe ē cōsiderare. pmo generatiōis sbm. Secūdo duratiōe vel tēpus vel eūū fm q gignatio illa mēsurat. Tertio pncipiū vt naturā gignētis: qz virtute naturē sit gignatio. Quarto modum: vt si fm modū materialē vel intellectualē bz eē talis generatio. Quinto effectiū: vt gignētē ipm cui cōpetit gignere fm bec quinqz fm gignētū gignētū nō ē cōeū: pbat dām. pmo libro. c. s. generatiōe filij nō eē tpalē s eternā. Impedit eni q gignatio non fit coeua gignētū: dōe sb gignatiōis: sine rōne ei⁹ de quo ē gignatio. nā si genitū nō ē eūū de nature realit cum gignētē: s gignit⁹ ex mā extrinseca. tūc si nō sp est mā extrinseca: nō sp est gignatio: 2 tō pōt eē ignis absqz eo: q ignē gnet: qz nō bz p pinqūa subiectā materiā in quā suā formā inducat. Sed nō sic ē d deo patrē qz nō ex aliena sba: s ex ppta. pduxit filiū. ideo nō pus fuit deus 2 postea eā genuit: hanc rōnē tangit dām. pmo libro. c. s. dicēs. In filij quidē gignatiōe ipm ē dicere tēpus 2 subdit causam: ex ipō eni pte 2 ex patris sba dicit gignatiōe filij. Secūdo generatio nō ē coeua gignētū. ppter gignatiōis duratiōnē. nā cū gignatio sit opus nature: duratiō gignatiōis affimilat duratiōi nature. Ideo si natura rei cui⁹ virtute sit gignatio ē tpalis: 2 gignatio tpalis erit: 2 qz in tpe ē pns 2 posterius. 2 nō ē cōtra rōnē eoz q tpe mensurant: qd vnū duratiōe pcedat aliud: poterit natura gignētis tpalit 2 etiā ipm gignens eē absqz eo q generet. Sed si natura rei ē eterna: o3 duratiōnē eē eternā: 2 qz in eternitate nō ē pns 2 posterius: 2 ptra rōnē eternoy ē: q vnū aliud duratiōe pcedat: gignatio diuina opus eterne nature existens: eterna erit. Nō g pus fuit de⁹ p: 2 postea genuit: qz tūc generatio eterna nō eēt. hāc rōnē tāgit etiā dām. affimilato libro 2. c. dicēs. gnat igit q sp ē deus suū verbū pfectū: ens sine pncipiū 2 sine fine: vt non in tpe generet de⁹ q tpe supior ē: 2 naturā s etēntiā bz tpe supiorē. hō aut māse stū ē q pte gnat sub gignatiōe exts: 2 corruptiōe 2 fluxu. Tertio pōt hoc ptingere ppter gignatiōis radicalē pncipiū. Itā q pductum nō sit coeū pductenti rōne pncipiū duplex pōt sumi rō. pmo si rō pductēdi nō ē natura s voluntas: 2 p tiffime si ē voluntas nō vt natura s vt voluntas: qz voluntas fm q b mōi pōt agere 2 nā agere. S3 natura ē determinata. ad vnū. ideo filius q nō pcedit ē cōeternus patri. creature aut q voluntate pcesserunt nō sūt coeternē deo. hoc etiā tāgit dām. dicto libro 2. c. d. gignatio qdē. s filij dei sine p nō est 2 eterna: nature op⁹ exts. creatio vero i dei voluntate op⁹ exts nō coeterna ē cū deo. Secūda rō sumit: si ipa nā q ē gignatiōis rō: nō bz eē pfectū in eo cui cōpetit gignere: sicut dicit puerū gignere nō posse. S3 cū deo pfi cōpetat gignere: 2 sp nāz pfectā habeat: sp gignabit filiū: hoc etiā tāgit dām. eodē libro 2. c. q dicit patrē generantē eē simplicē 2 incōpositū: nō aliquo indiget: qd nō esset: si inspectā naturā cui⁹ virtute sit gignatio haberet. Quarto mō pōt ptingere qd dictū est: rōe mōi gignatiōis. Itā gignatiō mālis: qz mālia ab icōpleto ad cōpletū pcedūt: cum gignere sit entis pfecti: non statim cū sunt mālia gignant. gignatio autē diuina p modū itellectualē exts: qz verbum nō pus sibi bz eē iforme: 2 postea formatū coeterna ē deo pti. vn dām. eodē m. l. 2. c. ait. Sine tpe: sine p nō ē filij generatio: 2 subdit causam: qz dei filius est splendor

neratio filij dei mensurat eternitate. Ad q̄rtos
dicēdū q̄ illud valet in his que accipiūt diuersū eē
a suis p̄ncipijs sed patris et filij e vniū eē.

Questio

Et ita querit: vtrū melius dicat semper
gignit: q̄ semper genit? est: vel q̄ sem-
per gignit. Et videt q̄ meli? dicat sem-
per gignit: qz vt dicit biero. ad marcellā
et habet ista. s. di. de t̄m ē q̄ nouit fuisse vel futurū
eē. q̄ ea q̄ de diuinis dicunt veri? significat per p̄-
sens tēpus. Præterea: ḡnatio filij a patre assimi-
lat ḡnatioi splendoris ab igne: vt dicit aug. 6. de tri.
c. i. et d̄m. p̄molib. c. 9. Et splendor ab igne semper
nascit: vt dicit origi. super ieremi. et habet in ista: q̄
veri? d̄r semper gignit: qd̄ et origenes cōcedit. In
d̄m ē aug. 83. q. q. 39. q̄ negat istā: fili? semper nasci-
tur. Alteri? videt q̄ nō bñ dicat semper nat? est
qz natū eē dicit p̄teritiōe i deo nulla p̄teritiō: ergo
et c. Præterea: natū esse p̄supponit nasci: qz si ali-
qd̄ nō nasceret: nūq̄ natū eē. Si igit filij nat? est
p̄us nascit. Sed vbiq̄ eē hoc reperire: ibi ine-
nit successio: nō ḡ filij natus ē: s; solū nascit. In
d̄m ē aug. 83. q. q̄ p̄dicta: q̄ cōcedit istā filius sem-
per natus ē. Alterius videt: q̄ non possit cōcedi
filij semper nascit: qz qd̄ futurū ē: nodū ē. Sed i
deo quicqd̄ pot̄ eē: est: q̄ et c. In cōtrariū: qz illa
generatio nūq̄ definit: nec desinet: ḡ non solū per
tēpus p̄sens vel p̄teritū p̄nūciari pot̄: sed etiā per
futurū. R̄sō: dicēdū q̄ generatio diuina a ḡna-
tiōe generabilij in quattuor differt quantū ad pre-
sens. Pr̄mo: qz generatio illa mēsurat eternitate:
ē enī eterna sicut natura diuina eterna ē: cuius vir-
tute p̄ficiē. Sed generatio generabilij creaturā
mēsurat tpe: vel nūc tēporis cū iporet variationē
et nouitate. Et ista p̄ma d̄ria sequit̄ secūda. Nam
tēpus p̄zie mēsurat motus. Cui aut̄ sine eterni-
tas mēsurat eē: vt vult dyonifins. io. de di. no. igit̄
generatio istoz inferiorum cū mēsuret tēpore vel
nūc tēporis: dicit motū vel mutationē: que si nō est
motus: p̄supponit motū cū sit terminus motus: ge-
neratio aut̄ illa qui eternitate mensurat: p̄t ē ali-
quid dicit ip̄m eē. Et ista se. unda sequit̄ tertia: qz
qd̄ generat̄ in istis inferioribus nodū ē. In diui-
nis aut̄ ip̄s qd̄ gignit h̄z eē. nā si generatio inferio-
rū dicit fieri: fieri aut̄ ex opposito distinguit̄ ab eē:
igit̄ qd̄ sic generat̄ non h̄z eē: p̄t qd̄ dicit p̄s: qd̄
sit nō eē: in diuinis aut̄: qz generatio p̄t ē aliqd̄: di-
cit eē: et qd̄ h̄z eē: est: qd̄ ibi gignit ē. Et ista tertia
sequit̄ q̄ta: q̄ de ḡnabilij nō p̄t filioia tēpora p̄nū-
ciari. Et de dei filioia fil. p̄nūciari p̄t. Nā si ḡna-
tio istoz inferiorū dicit fieri et nō eē. cū fieri et mo-
tus iporet successiōe: et nō habeat oēs partes fil:
qd̄ generat̄ nō oēs generari: neq̄ genitū eē: et qd̄
gignit nō h̄z eē cōpletū: nec genitū ē: et qd̄ genitū ē:
nō gignit nec gignit. ḡnatio aut̄ diuina q̄ h̄z eē totū fil
verba oīz tēporū de ip̄a p̄nūciari p̄t: s; sit ibi incō-
pactio quātū ad modū dicēdi: sicut i ceteris. p̄p̄ni
b̄ affirmatiuis de deo dicit̄: et ita p̄z q̄ filij dei sem-
per gignit: semper genit? ē et semper gignit: vt ma-
gister videt p̄cedere i ista. Et si q̄rat qd̄ istoz ma-
gis. p̄p̄ie d̄ illa ḡnatiōe dicat. Dicēdū q̄ magis ex-
p̄mit veritate semper genit? ē. Nā i ḡnatiōe diuina
tria est p̄siderare. Pr̄io indeficiētia vel elōgatio-
nē a p̄teritiōe: et quātū ad istū modū videt magis
apte enūciari per tps futurū: ex eo q̄ futurū magis
distat a p̄teritiōe: q̄ aliqd̄ tps. Secūdo ē ibi p̄sidera-
re p̄sentialitate et eē: et quātū ad hoc d̄ueniēti? desi-
gnat per p̄s. Tertio ē ibi accipere perfectionē: et
p̄ hoc p̄teritū qd̄ perfectionē iporat veri? eā desi-
gnat. hec aut̄ oia tria includunt̄ i eo qd̄ d̄r semper ge-

nit? ē: vt p̄ sp̄ itelligat̄ i deficiētia: p̄ly genit? p̄fectio
p̄ly ē p̄sentialitate. Teneam? ḡ cū magistro q̄ alie
ppōnes vere sūt: s; ista sp̄ genit? ē: magis ē exp̄sima
veritas h̄ac enī approbat aug. 83. q. q. 39. qui ait.
meli? dicit: sp̄ nat? ē: q̄ sp̄ nascit. Argumēta aut̄ de
facili solunt: qz vel ondit̄ aliquā incōpactionē in p̄-
positiōib? affirmatiuis de deo dictis s̄m varietate
tēporū: qd̄ cōcedēdū ē: vel cludit q̄ p̄t aliquā p̄-
fectionē repertā i diuersis tps? de deo: diuersa tē-
pora p̄nūciari possunt: et p̄t aliquā p̄fectionem a
deo vel a diuina ḡnatiōe negari: q̄ oia p̄ ea q̄ dixim?
in. q. de verbis t̄p̄alib? de deo dictis patere possūt:
et sic oia argumēta solunt̄.

Ap̄l̄az super illo. (aliqui de? non habuit
virtutē et sapiētia). si aliqui nō habuit si-
lū. Cōn. Aut hic intelligit̄ de sapien-
tia et virtute eēntialit̄ dicta vel p̄sonalit̄:
Nō eēntialit̄: qz talē haberet de? et si nō ē ibi filij?
cū pat̄ nō sit p̄ filij: nec p̄sonalit̄: qz tali sapia vl? vir-
tute nō ē deus pat̄ sapiēs vel virtuosus: cū pat̄ non
sit sapiēs sapiētia genita: vt ostendit aug. 7. de tri.
c. i. dicēdū q̄ vtrōq̄ mō pot̄ habere veritatē. Pr̄i-
mo q̄ sumat̄ eēntialit̄. nā cū sapiētia eēntialit̄ di-
cta appropriet̄ filio icōueniēs ē patrē eē sine sapia
que filio appropriatur: sine sine sapiētia eēntialit̄.
Potest sumi etiā p̄sonalit̄. Nam s; filius nō det esse
patri. Inconueniēs ē t̄n patrē eē sine filio: qui ē eius
operatiua potētia. Itē sup̄ illud. (vor angeloz: si
let.) Cōn. vor ē sonus corporū: vl? non fit sine tali
sono: sed angeli non sunt corporē: ergo et c. Dicēdū
q̄ si angeli nō habeant corpora: possunt t̄n ea assu-
mere in quib? voces formare possunt. Vel dicēdū
q̄ vor pot̄ dici oē illud p̄ qd̄ representat̄ conceptus men-
tis: qz ea que sunt in voce: sunt earū que sunt in aia
passionū nore. Ideo vor angeloz dicit p̄t ip̄s n̄t?
vel signa p̄ que sibi cōceptiōis mētis manifestant.
Itē sup̄ illud. (quoties ortū fuerit lumē et c.) per qd̄
videt̄ velle q̄ generatio filij iter eē: sicut ortus lumi-
nis. Cōn: ibi nō ē reiteratio: cū nō sit ibi p̄s et p̄-
teritū. Dicēdū q̄ illud nō dicit orig. rōne iterati-
onis: s; rōne indeficiētie. Itē sup̄ illud. (vires de-
ns.) vt itelligant̄ verba bylarū. Notādū q̄ i ḡna-
tiōe filij dei q̄rtuo sūt attēdēda. Pr̄mo: qz filij dei
ḡnat̄ viuus p̄t qd̄ sepat̄ a ḡnatiōe nō viuētium.
Secūdo: qz etiā a p̄n? ḡnat̄ viuus. Nō enī sic gignit̄
vt ḡnabilia gignunt̄ q̄ i sui p̄mordio nō viuūt: et po-
stea viuunt. Tertio: qz eadē vita viuūt cū patrē: et
ideo in ip̄o viuente viuūt: et in se patrē viuētē h̄z: qd̄
nulli generabilij cōuenit: qd̄ eadē vita cū suo patrē
te viuat. Quarto: qz totū qd̄ ibi ē: vita ē. p̄ter pri-
mū dicit q̄ filius dei viuus et vino nascit̄: et hoc p̄
virtutē eterne nature viuētis. Prop̄t̄ secūdū ait:
q̄ ex viuo natū ē viuus: quātū ad sue ḡnatiōis p̄mor-
diū supple: et hoc p̄t p̄fectionē natiuitatē: sine inno-
uatiōe nature. Et i p̄fectione enī ḡnabilij puenit q̄
vini non p̄p̄ie generatur ex vino: sed solum gen-
tuz est: qz q̄n generat̄ et in sui p̄mordio non viuūt vt
parens viuūt. huius autem subdit causam dicens:
Non enim noui est qd̄ ex vino generatur vinū: hoc
est vinū genitū: qd̄ generat̄ ex viuo patrē: nō ē no-
uum: nec ex nibilo: et ideo supple in sui p̄mordio vt
uit: qz si non viueret in p̄mordio accideret ei no-
uitas. Quidam textus habent in viuū: et in ides
redit. Sed sic construatur: bene dico q̄ filius dei in
sui p̄mordio viuūt: enim pro qua: quia non est no-
uum in viuo. i. non est carens vita in sui nouitate:
cū non sit in eonouitas: quia nec generatur ex nibi-
lo. Quātū ad tertiū subiungit: q̄ filius in viuētē viuūt
et in se habet vitā viuētē: quātū ad quartū addit q̄

Qd
7

In nobis: primo rōne virtutū. Nam cū alia virtus sit sensus: alia intellectus: alia est in nobis cognitio sensitiva: alia intellectiva. In deo autē sic dicere nō possumus ppter simplicitatē illius nature. vnde aug. 15. de tri. c. 5. *Simpler illa natura sicut intelligit sentit: sicut sentit intelligit: idēq; sensus q̄ intellectu est illi.* Secūdo plurificat rōne obiecti. Nā cum diuersa sint obiecta intellectus nostri: dato q̄ in nobis nō eēt cognitio nisi intellectiva. Adhuc eēt in nobis diuersa cognitio dē respectu plurimū obiecto rū: qz aia nostra p̄ intellectu alia a se cognoscit pmo: que multa sunt. deus autē: qz seipm̄ pmo cognoscit qd̄ vniū ē: igit̄ rōne obiecti ei⁹ cognitio nō plurificatur: qz h̄m̄ p̄ h̄m̄. i. meth. 7. aug. 4. sup̄ gen. ad lfr̄az: nihil extra se nouit p se 7 pmo. Tercio multiplicat̄ in nobis cognitio ex interruptiōe actus. Nā cū de finimus cogitare de aliquo obiecto. si rursū de illo cogitamus: nō ē idē cognitiois act⁹. de aut̄ in sua scia tales successiones nō patit̄. vñ aug. 5. de tri. c. vlti. cū decedat vel succedat tpa: non decedit vel succedit aliquid scie dei: p̄ igit̄ q̄ nō nisi vna cognitio in deo est: rōne ch̄i⁹ vnitatis 7 simplicitatis vt p̄ habita patere pōt: 7 p̄ dicēda patebit: non nisi vna p̄sona p̄cedit h̄m̄ viā cognitionis 7 p̄ modū intellectu. Si ergo debet eē in diuinis trinitas p̄sonarū. oportet dare aliquā p̄sonā p̄cedētē p̄ modū voluntatis: cū nō sit alia actio a cogitōe nō trāsiēs in exteriorem materiā nisi velle: qd̄ declarare volūmus. Ad p̄mū dicēdum: qd̄ deus de necessitate vult se ipm̄ tanq̄ finē: alia a se nō de necessitate vult: 7 qz volēdo bonitatē suā sp̄m̄ sanctū spir̄at: sicut itelligēdo se verbū p̄ducit. ideo p̄cessio sp̄s sancti necessaria est necessitate immutabilitatis ppter qd̄ eterna existit. Nō igit̄ eodē mō p̄ modū voluntatis p̄cedit creature 7 sp̄s sancti: qz sp̄s sanctus p̄cedit per modū voluntatis cōcomitātē natura. creature autē nō: 7 de tali p̄cessu intendit dān. Et p̄ hoc p̄ solutio ad secūdu: qz h̄m̄ ideā p̄cedit qd̄ p̄cedit p̄ modū artificiat̄ vel p̄ modū voluntatis: nō cōcomitātē natura. Et hoc etiā soluit̄ tertiu: qz ea se bñt ad opposita que p̄cedit ex voluntate respectu quoz voluntas nō necessitat̄: sed respectu p̄ductionis sp̄s sancti voluntas diuina necessitatē habet: nō coactiōis sed i mutabilitatis. Per hoc etiā quartū soluit̄: qz artificiat̄ p̄cedit per modū voluntatis: qz p̄cedit p̄ ideā nō cōcomitātē natura h̄m̄ quem modū non p̄cedit sp̄s sanctus: vt patuit.

Questio
2

Secūdo querit̄: vtrūq; sp̄s sanctus p̄prie dicat̄ amor. Et videtur q̄ nō: qz sicut se habet intelligere ad intellectū: sic se habet amare ad voluntatē: sed filius q̄ p̄cedit per modū intellectus nō dicit̄ p̄prie intelligētia vt̄ intelligere: qz intelligere sine intelligētia ē actio essentialis intellectui pmo: vt dicit̄. i. meth. 7. amare siue amor erit actio essentialis voluntati p̄ime. Sed qd̄ ē eēntiale nō ē p̄prie alicui: ergo amor nō ē p̄prie sp̄s. s. p̄terea: amare cōpetit oib⁹ p̄sonis. Si igit̄ sp̄s sanctus p̄cederet vt̄ amor: sp̄ritus sanctus p̄cederet a seipso. p̄terea: amor nō dicit̄ qd̄ se subsistens persona dicit̄ quid per se subsistēs: ergo nulla p̄sona p̄cedit vt̄ amor. p̄terea: amor ē actus voluntatis: sed quilibz persona in diuinis ē eiusdē nature cū alijs: cū igit̄ nō cōceatur a p̄sona amare: qz amor nō est actus nature: nulla persona p̄prie dicit̄ amor. In cōtrariū ē aug. 15. de tri. c. 19. qui ait qd̄ nō frustra in illa trinitate solus sp̄s sanctus p̄prie charitas nūcupat̄. Sed charitas ē idē qd̄ amor: ergo 7c. p̄terea: qz filius p̄cedit per modū intellectus p̄prie d̄f̄ verbum: ergo

sp̄s sanctus: qz p̄cedit per modū voluntatis p̄prie dicit̄ amor. R̄spondēdū: qd̄ aliquo mō possum⁹ cōcedere. qd̄ p̄prie sp̄s sanctus dicat̄ amor: sicut p̄prie filius dicit̄ verbū: nō tñ ista similitudo ē p̄ oem modū: qz verbū ita ē p̄prie nōmē filij qd̄ nō ē eodē tribus personis. Sed amor nō ē ita p̄prie sp̄s sancti quis sit eodē tribus: ppter qd̄ verbū solū p̄sonaliter sumit̄. amor autē 7 eēntialit̄ 7 p̄sonaliter sumi pōt. Nā qd̄ eēntialit̄ dicit̄ de qualibz persona p̄fert̄ singularit̄: 7 de oib⁹ nō pluralit̄. vnde si verbū eēntialit̄ sumi posset: filius eēt verbū de verbo: 7 pater 7 filius simul ambo vñ verbū: qd̄ negat aug. 6. de tri. c. 2. dicit̄: qd̄ filius nō est verbū de verbo: qz pater 7 filius nō ambo verbū simul: s̄ solus filius verbū. Quare autē verbū solū p̄sonaliter sumit̄: infra magis declarabit̄. Aduertēdū ergo qd̄ 13 verbū solū p̄sonaliter sumat̄ 7 solus filius sit verbū. tñ amor nō solū p̄sonaliter sumit̄: qz non solus sp̄s sanctus dicit̄ amor siue charitas: s̄ etiam pater 7 filius. vnde aug. 15. de tri. c. 19. vult qd̄ sp̄ritus sanctus p̄prie charitas nūcupetur: quia nomen charitatis patri 7 filio cōueniat: causa autem huius esse potest: qz ex parte voluntatis nō r̄ndent nomina distincta nominibus ip̄positis ex pte intellectus: qd̄ sic est videre. qz ad actū intellectus quattuor concurrunt. s. intellectus ip̄e: actus intelligēdi vel intelligere. 7 qd̄ ab intellectu i intelligēdo gignit̄. 7 illud in nobis ē duplex iforme 7 formatū. 7 cū h̄z eē in forme dicit̄ cogitatio. cū h̄z esse formatū dicit̄ verbū. vt pōt patere p̄ aug. 15. de tri. c. 15. 7. 16. illud autē verbū siue cogitatio semp̄ a mente distinguit̄. put̄ mēs dicit̄ illud a quo emanat. qz cū p̄cedat ab ea nō est illa. Intelligere autē nō semper a mēte ē distinctū. s̄ solū in his quoz operatio est accidēs. Iō in p̄mo. verbū qd̄ emanat a patre ē qd̄ realiter distinctū a patre. Intelligere autē nō: cū ibi actio sit idē qd̄ s̄ba dei. Viso quōd ex parte intellectus distingunt̄ noia. videndū ē quōd ex parte voluntatis habemus noia cōre sp̄dētia illis. Ideo notandū: qd̄ sicut ex parte intellectus ē quattuor accipere: sic ex parte voluntatis se habet. est enim ibi voluntas velle: 7 qd̄ a voluntate emanat: vel qd̄ in voluntate ip̄rimit̄. Nā sicut cū actu intelligimus formatū aliqd̄ in intellectu qd̄ dicit̄ cogitatio: vel verbū put̄ habet eē in forme 7 formatū: sic cum actu voluntatis resultat aliqd̄ in voluntate: qd̄ quidā imp̄sionē vocat̄ que ip̄ressio etiā distingui habet h̄m̄ eē in forme 7 formatū: 7 13 res ex pte voluntatis corr̄ndent reb⁹ ex pte intellectus: noia tñ nō respondent nominibus quātū ad oia sed quātū ad aliquid. Nam sicut habemus nomē p̄prie qd̄ noiat virtutē intellectuā: vt̄ intellectū. sic habemus nomē p̄prie qd̄ noiat potētā affectiua: vt̄ voluntatem: 7 sicut habemus nomē p̄prie qd̄ noiat actū intelligēdi: vt̄ intelligere. sic actus voluntatis fortit̄is ē nomen p̄prie: 7 dicit̄ velle vel amare. alia autē duo que sunt ex parte intellectus vt̄ cogitatio 7 verbū: ex pte voluntatis nō acceperūt noia p̄prie. Nā 13 ex eo qd̄ intellectus intelligit aliqd̄ in intellectu eē habeat p̄ modū intellectus. a mēte emanās qd̄ dicit̄ cogitatio: cū habet eē in forme. 7 verbū cū habet esse formatū: p̄p̄ qd̄ quodlibet talū accepit nomē p̄prie. tñ qz deficiunt̄ in vocabulis: sic emanās a voluntate siue habeat eē in forme: siue formatū noiamus ip̄m p̄ actū voluntatis: 7 dicemus iforme amare vel amorē. 7 iō amor vel amare ē equiuocū ad actū voluntatis: 7 ad id qd̄ in voluntate resultat: cū actu volumus. Intelligere autē nō ē equiuocū ad actū intelligēdi 7 ad accēptionē intellectus formatam 7 in forme: qz cōceptiōes

D

Intellectus noia ppria sunt fortite que si volun⁹ ad
 dimna trāferre apparebit solutio questiois. Scie
 dum tamen qd omnia pta acta possimus dicere
 in vniuersis quia cū ibi nihil sit in forme nō erit ibi co
 gitatio qd dicit quid in forme ex parte intellect⁹ nec
 illud qd responder cogitationi ex parte voluntatis.
 Unde aug. xv. de tri. ca. xvi. vult qd in deo non sit co
 gitatio sed verbū. Dicamus igitur qd ex parte intel
 lectus in deo tria est accipere que habet noia distin
 cta. Intellectū ipsū siue mentes intelligere qd est
 actus intellect⁹ & verbū qd ab intelligēte emanat
 ex parte etiā voluntatis tria est considerare. Adū
 tatem ipsam: amar qd est act⁹ voluntatis: & id qd a vo
 luntate emanat qd qd nō habuit nomen propriū. no
 minatur noie actus voluntatis: & dicitur amare vel
 amor. & sic filius proprie loquēdo nō est ipse intel
 ligere qd est actus intelligentis: & essentialiter sumi
 tur: s; est verbū qd ab intelligēte emanat. Ita spi
 ritus essentialiter dicit: sed est illud qd ab amante vel
 volēte emanat: quod etiā amare vel amor dicit: et
 quo apparet qd si intelligere i diuinis solū est cōtiale
 quia nominat solum actum intellectus qd competit
 tribus: & verbū solum psonale quia nominat psonā
 filij que ab intelligēte emanat: amare autē vel amor
 quia est equiuocū essentialiter & psonale est: essentialiter
 vt dicit actum voluntatis: psonale: vt dicit qd a vo
 lente vel ab amāte emanat quia sic solum psonā
 spirit⁹ sancti nominat: que a patre amāte filij: & a
 filio amāte patre. pducit. Si autē querat cū actus
 voluntatis sit velle & amare. Quare potius ab
 amare veniatur spūs sanctus: vt dicatur amor qd
 a velle vt dicatur velleitas. dicendū qd amare est p
 fect⁹ qd velle qd supra velle videt addere respectū
 ad bonū iuxta illud phi. iij. rethoricozū amare est idē
 qd velle bonū & sic filius nō dicitur cogitatio: sed
 verbū: ratione pfectionis: sic spūs sanctus potius
 dicitur amor qd velleitas propter perfectionem in
 amore reperia. Lenēdum est igitur eius ang. xv. de
 tri. ca. xvii. & xix. qd licet caritas siue amor sit cōe
 tribus est tamē spūs sanctus propriū. Qualiter sic
 cōmune & qualiter propriū patet per bita. Ad pri
 mum dicendū qd nō est simile de intelligere & de amore
 quia ex parte intellect⁹ bēn⁹ vocabula distincta nō
 autem ex parte voluntatis. Ad scdm dō qd licet
 amare vt sumit essentialiter competat oibus: amor
 autem vt sumitur personaliter est propriū spiritus
 sancti. Ad tertū dicendū qd licet amor s; sit cōe
 mune rōez non dicat qd p se subsistens s; tū qd est
 diuin⁹ dicit. Ad quartū dicendū qd volūtas respectū
 eius qd immutabiliter respicit quodammodo est na
 turalis: quia in finem serimus naturaliter & quia
 spūs s. procedit a patre & filio: vt suā bonitatē vo
 lunt⁹ qd immutabiliter necesse ē eos velle: vnde & ratio
 volendi alia dicitur spūs sanctus cuz deus volendo
 bonitatē suā alia velle deo per modū voluntatis: vt
 voluntas nō dicitur procedere spūs sanctus cū illa
 sit ad opposita: sed per modum voluntatis cū comi
 tātēna. Creatur⁹ qd dō potē producere & nō produ
 cere qd bnt solū: vt volūtas nō sunt eiusdē nē cū deo

Et tū querit vtrū spūs sanctus sit nexus
 patris & filij & vt qd nō qd necit aliq⁹ vt
 b;e aliq⁹ rōem principij respectū illorum:
 s; spūs s. nō b; rōez principij respectū patris
 & filij g. rē. Preterea nec⁹ ē separatus: s; p; nū
 qd est separatus a filio: qz inseparabilis est trinitas
 psonaz s; Aug. xv. d. tri. c. xlii. g. rē. Preterea nec⁹
 aliquoz est illi i quo aliq⁹ cōueniunt: s; p; & filius nullo
 modo cōueniunt in g. s; solū in natura qd nulla persona

X

erit eoz nexus: sed spūs. s. est nom⁹ p. g. rē. Prete
 rea nexus b; rōnem mediū: sed media trinitate p
 ē filij nō spūs sanct⁹ ergo rē. In cōtrariū ē Aug.
 vi. de tri. c. v. qd dicit spūs scūs ē cōmunez & vnitatē
 patris & filij. Preterea semp caritas b; rōez vniēdi:
 & amor: s; spūs scūs in trinitate. icreata & rōe amorū
 vt d. rē. de tri. c. xlii. & d. caritas patris & filij vt d.
 vi. de tri. c. v. g. rē. Rū. dō qd iter ceteras vniōnes
 & nexus vniō amoris qd ad aliquid videtur esse
 potissimū est. n. cāta qd transformat amāte in ama
 tū & ponit ipm extra se & collocat ipm in amato si sit
 excellens amor: vt d. iii. de di. no. propter qd p se
 ē amoris qd vniat & vniō oēm amorē sequit⁹ vñ. iiii.
 de di. no. d. amorē siue diuinū siue angelicū siue irel
 lectualē: siue aialez: siue nālē dicam⁹ vnitū qd daz
 & cōcātiua itelligē⁹ virtutē. cū igit p se sit amo
 ris necere & vniōe cōz spiritus. s. sit cbaritas siue
 amor patris & filij & vt vult Aug. xv. de tri. c. xix. erit
 nexus vtriusq; immo nō pprie loqui volum⁹ nihil ē
 cni adeo pprie videat cōpetere nomen nexus sicut
 spūs scō. nexus. n. dupl⁹ p; siderari pōt in se & p cō
 paratōez ad ea qd necit: in se p; siderādo nerū. Tria
 vidēt ēē de rōe ei⁹. p; vniōitas. Nā sicut oia sile
 alba p albedinē sic oia sunt vniuz p vnitatē qz vnitās
 ē qd vna qd res vna d. ut scribitur in pñ. ii. vii. geo⁹
 Cum igit nexus bēat vniōe & necere. o; nexus b;e
 rōz vniat. Scdo d; rōe ei⁹ ē puritas. qz sicut qd b;e
 purē ē marie d. Ita qd ē pure nexus: marie necit
 An in pure neru reseruat. ois rōe necit sicut in pu
 ro ēē ois rōe cēdi & bec puritas qd facit ad rōne nex⁹
 ab Aug. appellat scitas qd in puritatē sonat. Ter
 tiō si aliquid maxime dicit necessaric opz ipm b;e rō
 nē pmitatis qz p mū in omni gñe ē maxime tale & qz
 p mū necitēs vt ēē amor diuinus qd cbaritas nūc
 patur. Ideo ratione huius pmitatis talem nexus
 Aug. nominat cbaritatem. Cūo que competunt
 necit ex se videndum est que cōpetunt ei per cōpa
 ratiōem ad ea que necit. h; aut duo sunt. Nā ne
 xus qz habet rōem mediū & mediū sapit naturā ex
 trēoz. o; nexus ēē eiusdē nāe cū bis qd necit. Scdo
 qz nō necit nisi distincta quoz vniō nō p dicitur de
 alio. o; nexus ēē distincta a quolibet cōneroz qz quā
 rōne ēē idē vni ēē idē & alteri. Et ita pnera nō bē
 rent distinctōem inter se. h; habito norādū qd vniō
 tripl⁹ pōt ēē. primo creaturaz inter se. Scdo crea
 turarum ad personas diuinās. Tertio personarum
 diuinarū inter se. Creaturarū inter se pōt ēē tripl⁹
 vno mō s; m qd corporalia vniunt corporalia. alio
 modo vt spūalia corporalia. Tertio vt spūalia spi
 ritualibus. Inter corporalia inter se nō ē verus ne
 xus. quia deficit ibi vnitās vel simplicitas. non. n.
 nē possunt vni rōne sup habundātis cōpositiois:

Scdm qd spūalia vniunt corpalia: nō ē ver⁹
 nexus quia deficit ibi sanctitas vel p ritas. nam
 cum amor bēat transformare spūalia non vni
 untur corporalibus p amorē diligendo ea ppter se
 quodammodo corporalibus simulant: & ois bnt illi⁹
 quādā impuritātē: Scdz qd spūalia spūalib⁹
 vniuntur non est verus nexus: qz ibi non est cbari
 tas nisi forte spūalia propter deuz diliguntur qd
 si sic esset tū nō ipsa spūalia per se & pmo dilecta
 essent. sed potius deus in spūalib⁹ amaret. & ita
 patet qd verus nexus inter creatā esse nō valet. s;
 aut qd creatā vniunt diuinis psonis nō pprie ibi re
 peritur nexus. qz deficit ibi cōsubstāntialitas. Nā
 mediū vt dicebat d; ēē eiusdē nāe cum extremis
 & quodammodo cōsubstāntiale eis. S; nihil s; vniō
 naturā pōt esse eiusdē nature cū creatore & crea
 turā nō igit inter talia erit per oēm modum nexus

divine persone ut pater et filius dupliciter uniantur in eentia et in spiritu sancto. Sed eentia divina non proprie ratione necitur quia deficit ibi distinctio cui ab ipsa persone divine non distinguntur. Solus ergo spiritus. s. dicitur per omnes modum nexus. patet igitur quod quinq; requiruntur ad rationem nexus. unitas. sanctitas. caritas. consubstantialitas et distinctio. respectu eorum que necesse que oia reperiri prout in eo necesse est pater et filius que in nullo alio sunt repra. ut patuit. unde aug. vi. de trinit. ca. v. spiritus sanctus in eadem unitate substantie et equalitate consistit et hoc quantum ad substantialitatem. sine sit unitas amborum siue sanctitas siue caritas et hoc quantum ad unitatem. sanctitatem et caritatem. que in nexu requiruntur. et subditur non aliquis duorum quo uterque coniungitur quantum ad distinctionem quod quinq; requirebat nexus. Ad primum dicendum quod necesse aliqua ut motus et ut eam habet rationem principii: sed quod necesse ut amor non tamen amor ab amate pcedat vel cacter vice converso. Ad secundum dicendum quod nexus non semper est separatorius et distinctio reseruat inter patrem et filium. Ad tertium dicendum quod si pater et filius non conveniunt in una persona formaliter. conveniunt originaliter in quantum sunt unum. originale principium spiritus. s. et hoc sufficit ad rationem necesse quia amor habet necesse eos a quibus originaliter natur. Ad quartum dicendum quod spiritus sanctus potest considerari dupliciter: vel secundum quod est persona procedens et sic est tertia in trinitate persona vel quantum ad modum pcedendi quia pcedit ut amor et sic habet rationem medij et nexus.

Questio.
4

Quarto queritur utrum spiritus sanctus sit proprium nomen persone que pcedit per modum amoris et videtur quod non quia quod est commune tribus non est proprium alicuius personae in divinis dicitur spiritus et dicitur factus ut vult aug. xv. de trinit. ca. xix. ergo non est proprium alicui. Preterea nomen spiritus sumptum est a simplicitate nature sed eadem est simplicitas nature et substantialitas omnium personarum. ergo nomen spiritus non est proprium alicuius persone. Preterea secundum damianum. l. i. ca. xii. ea que sunt propria personis non significant substantiam sed habitudinem ad invicem et modum exitus. Sed simplicitas nature significat substantiam ergo nomen spiritus quod ab huiusmodi simplicitate est impositum non potest esse proprium persone. Preterea distinguitur aliquid quod spiritus potest sumi vel a spiritualitate vel a spiratione. Sed nullo istorum modorum est proprium spiritus sanctus quia cum sumitur a spiritualitate sic dicit subtilitatem nature et dividit contra corpulentiam quod satis patet. quoniam sic sumptus non est proprium spiritus. s. causa simplicitas nature competat tribus: nec etiam potest sumi a spiratione est proprium spiritus sancti cum spirare competat patri et filio. In contrarium est aug. in multis locis qui ostendit nomen spiritus sancti esse proprium persone que procedit per modum liberalitatis et amoris. Preterea damianus. l. i. ca. xviii. distinguit multos modos spiritus inter quos quodam spirituali modo ostendit nomen spiritus competere spiritui sancto. Non dicendum quod spiritus sanctus nomen commune tribus et proprium uni persone. Nam sicut dicebamus de amore quod erat commune et proprium. Sic etiam suo modo dicendum est de spiritu sancto quod est nomen proprium et commune causa autem quare uni persone appropriat tale nomen duplex assignatur. una est. aug. xv. de trinit. ca. xix. qui ait quod pater nuncupatur spiritus et sanctus. et filius spiritus et sanctus. non frustra tamen solus spiritus sanctus proprie spiritus sanctus dicitur: quia sicut proprius est sibi quod sit quasi commune amborum: ita proprium est sibi habere illud nomen quod amborum convenit: alia ratio est communis: quod

spiritus videtur habere quandam naturam impulsivam. et quod amoris proprius est impellere. ideo nomen spiritus est proprium spiritus sancti cui per modum amoris proprie cedit. possumus tamen si volumus duas alias rationes assignare. Nam cum nomen spiritus non sit penitus equivocum. oportet quod in eo consideretur unum modum in ponis nominis. ideo dicendum est quod nomen spiritus impositum est a simplicitate nature propter quod damianus. secundo. l. i. ca. ii. solus deum dicitur ratione simplicitatis: quod ei per se et primo competit simplicitas. alia autem per quadam analogiam simplicitas dicitur. unde natura in plurima si attribuit spiritum hoc non est nisi per illam impulsivam nomen communicat nature simplicitatis. simplex autem et unum ut superius patefactum fuit esse consequitur. quod quanto aliquid magis simplex tanto est magis unum et converso. si igitur ex simplicitate sumptum est nomen spiritus cum simplicitate committetur unitas: cui proprie competit ratio univocum poterit proprie spiritus nuncupari: et quia spiritus sanctus in trinitate. proprie dicitur nexus et unio patris et filii propter ista veri unitatis dici et proprie poterit spiritus et hoc forte intendebat. aug. cum dicit quia quod spiritus est commune patri et filii appropriat spiritui sancto. Nam si vellemus bic intelligere ut verba sonant friuola videretur ratio. Nam et sapientia est communis patri et filio et veritas et omnia absoluta igitur oia absoluta erunt propria spiritui sancto quod nullus concedit. Sic igitur intelligendum est quod spiritus et caritas est quasi commune patri et filio non solum quia utraque spiritus utraque caritas. Sed quia spiritus et caritas est illud in quo pater et filius et communione et unione habet. et ideo spiritus sanctus proprius est spiritui sancto: quia est unitas et communio utriusque. sed a ratione quare nomen spiritus appropriatur spiritui sancto esse posset remotio sine intellectus. Nam sicut patri appropriatur persone credatur senex et per consequens impotens et filio sapientia non credatur puer et per consequens infans: sic spiritui sancto attribuitur nomen spiritus quod a simplicitate sumitur ne credatur compositus quia secundum quod scribitur. lviij. propeone proclomne quod a pluribus causis producitur compositus est eo quod a paucioribus progreditur et quia nulla persona in divinis procedit a pluribus nisi solus spiritus sanctus ne credatur compositus nomine spiritus velud proprio nomine nominatur. Ad primum dicendum quod patet quomodo spiritus sanctus est commune tribus et est proprius uni persone. Ad secundum dicendum quod licet simplicitas nature sit commune tribus notus tamen nomen spiritus quod a simplicitate nature sumitur potest esse proprium alicui ut patet per dicta. Ad tertium dicendum quod non est inconueniens unum et idem nomen aliter et aliter considerari significare substantias et habitudinem. Ad quartum dicendum quod si volumus scire illam divisionem dicere possumus quod nomen spiritus est proprium spiritui sancto. Nam prout dicit simplicitatem nature est proprius ei prout ratio simplicitatis extenditur ad omne illud quod habet rationem nexus et unitatis cum spiritus sanctus sit nexus patris et filii prout autem dicitur a spiratione sicut et est proprius spiritui sancto. Nam spiratio potest designare actionem vel passionem. licet autem per modum actionis non conveniat ei quia non spirat prout autem significat per modum passionis est ei proprium cum solus spiretur.

Unde queritur de numero personarum. et quod de distinctio personarum loqui non possunt nisi secundum ea que aliquo modo videntur in creaturis: et quia scire quomodo nomen datur ea que sunt in suppositis creatis facit ut intel ligamus numerum personarum. ideo tria queremus.

v

z

vi

primo quomodo numerantur ea que sunt in suppositis creatis. Secundo utrum in divinis possint esse plures spiritus san. Tertio et ultimo de numero personarum.

Qd 5

Circa primum queritur utrum ea que sunt in eodem supposito creato differant numero et videtur quod non quod est in subiecto non ponitur in numero cum ipso. aliter enim accidens poneretur in numero et cum subiecto. tunc arguo quod si existens in subiecto est idem numero cum subiecto. sed quod unum et eadem numero sunt eadem numero inter se non differunt numero. ergo quecumque in eodem subiecto sunt eadem numero. Preterea numeratio est eadem. Summa que sunt in eodem subiecto habent idem esse ergo etc. Preterea duplex est esse simpliciter et secundum quid absolute non est esse. quod sine additamento dico simpliciter dico. cum igitur omnia existantia in subiecto simpliciter habeant idem esse. cum vniuersis rei vnicum sit esse. ut scribitur. vi. et hoc quod omnia erunt vniuersis ens. et ita vnum numero.

Preterea omnia que sunt in eodem subiecto predicantur de eodem igitur vnum est omnia illa. Sed si vnum est omnia illa. omnia illa sunt vnum et sic idem quod prius. In contrarium est quod in eodem subiecto sunt diuersa predicamenta. sed que differunt genere differunt numero ergo etc.

Preterea quilibet forma habet rationem unitatis. ergo ex pluribus formis semper constituitur numerus eorum et pluribus unitatibus semper constituitur multitudo. Sed in eodem susceptibili sunt diuersae forme generis. Rursus quod si in philosophia. v. meth. vnum dicitur quadrupliciter. scilicet numero. specie genere. et analogia philosophia tamen has unitates alijs nominibus notat. quod vnum specie dicitur vnum forma. unitates generis appellatur unitates predicamentorum que analogia vnum sit dicitur esse vnum equalitate sine proportione. ista autem sic se habent ad inuicem quod prima postrema includunt unitates numeri includunt unitates forme et unitates forme unitates predicamentorum. et unitates predicamentorum unitates proportionis. scilicet secundum diuersitatem est modus contrarietatis. quod diuersitas. proportio est diuersitas predicamentorum et sic de alijs. vnde idem philosophus ibidem narrat. potest ergo esse unitas in forma cum diuersitate numerali. Si igitur de distinctione formam numerum volumus loqui per se oportet ea facere diuersitatem in numero scilicet que distinguunt que vniuntur in forma. nam quando diuersitates et unitates sunt ordinatae ad inuicem. vbi vna terminatur. alia incipit. igitur vbi terminatur diuersitas secundum vnum numerum incipit unitas forme. secundum unitatem in eadem forma accipienda est distinctio numeralis. habet autem non est nisi secundum diuersa esse.

Ad hanc speciem distinguunt per se quod additur. secundum primum generis. ita individua differunt quod additur supra speciem habent per se et directe esse. non ergo sunt diuersa secundum numerum nisi que habent diuersa esse. quod si sic dicimus cum vniuersis suppositi sit vnum esse. Sed omnia que sunt in eodem supposito sunt eadem numero. pro unitates inesse cuius sine vno obuiare. Nam cum secundum diuersitatem dicere unitates se includant modo dicitur. ut que sunt diuersa specie differunt numero. si igitur contingat musica et grammatica esse in eodem subiecto cum habent differant specie differunt numero pro quod aduertendum quod si in eodem subiecto ponitur eodem modo et per se. et primo non differunt numero tamen secundum aliquem modum et ex omni nihil. philosophus ea differunt quod sic videtur. Nam secundum philosophum per motum. idem numero triplex dividitur. scilicet secundum substantiam et per accidens et quod quocumque se in eodem susceptibili se eadem aliquid dictorum nodorum. prout procedit aliquid modo. eadem numero et quod si aliquid modo. sic eadem que se in eodem nisi per modum diuersa numero. Rursus non differunt numero per se et primo. nam illa per se et primo differunt quod solum sic habent esse distinctum illa autem ex omni. quod per distinctionem alias numero differunt dicitur et quod diuersitas in numero et per se sumit ex esse quod est in eodem susceptibili per se numero non differunt. quod in eodem subiecto existunt. Sed ex omni differre possunt et puta quod differunt specie vel in forma et inde est quod nunquam in eodem subiecto reperiuntur aliquid differre solo numero. bene igitur philosophus v. meth. c. de diuersis secundum speciem quod quecumque sunt in eodem susceptibili. differunt quod specie differunt. per igitur quod que sunt in eodem supposito per se et primo et poem modo non differunt numero et quod nunquam diuersae forme in eodem supposito entes differunt solo numero. nec est contradictum nostrum si in diuersis partibus eiusdem suppositi possunt esse diuersae forme numero differentes. ut due albedines in duabus manibus. nam est talia non sunt per omni modum diuersa numero cum omnia in eodem supposito aliquo modo idem numero dici possunt. Rursus non sunt talia. propter in eodem subiecto. cum de minimis sibi diuersas partes suppositi possumus tamen dicere quod etiam ex diuersitate ipsi esse. habet talis pluralitas. nam et si est vnum esse suppositi diuersae tamen partes quantitativae propter quas conuenit dicta pluralitas non eodem ordine illud esse respiciunt. verum quod in ipsa libet per quod sermonem suscepimus non inuenitur extensio circa tale diuersitatem esse sollicitos non oportet. argumenta procedebant vniuersis suis quia prima ostendebat quod que sunt in eodem subiecto per omni modum non differunt. haec vero conueniebant quod differunt ex omni quod procedat ad pensum.

Secundo queritur utrum ibi possint esse plures spiritus. scilicet siue plures persone. procedentes per modum amoris et vniuersi. quod si in philosophia. lvi. propositio est quod a pluribus causis. procedit est compositius quod quod procedit a paucioribus. Sed ut dicit Damascenus. primo libro contra paganos a quod persona. procedit habet rationem cause respectu persone que procedit ab ipsa cum igitur per modum amoris. procedat persona a patre et a filio non erit eadem quod procedit ab utroque quod tunc illa persona esset composita quod procedit a pluribus causis ergo etc. Preterea si duo homines se diligerent non esset idem amor quo vnus diligeret alium et e conuerso. Sed cum spiritus. scilicet sit amor quo per diligunt filium et e conuerso non erit idem amor generis etc. Preterea habet esse differentiam inter ea que non transeunt in exteriorem materiam et que transeunt quod ea que transeunt numerantur secundum numerum eorum que aguntur cum sint in actis ea que non transeunt numerantur secundum numerum agentium cum in ipsis agentibus existant. cum igitur quelibet persona producat per actum non transeuntem in exteriorem materiam producta numerabitur secundum numerum productum. cum igitur sint plures persone producentes spiritum sanctum erunt plures spiritus. scilicet. Preterea non est minor plenitudo in spiritu sancto quam in patre et filio. Si igitur pater et filius habent potentiam producendi spiritum sanctum et spiritus. scilicet poterit hoc facere. cum igitur nihil seipsum producat ad esse erunt ibi plures spiritus. scilicet. In dicitur ergo sic se habet vbi ad intellectum diuini. ita se habet vbi ad voluntatem. Sed non est ibi nisi vnum verbum ergo non est ibi nisi vnum donum. Sed non est ibi donum nisi spiritus. scilicet. ut dicitur. xv. de trinitate. c. xvii. ergo etc. Preterea quod nosse in diuinis est simplex persona que procedit per modum intellectus dicitur esse vna. cum igitur velle sit etiam ibi simplex persona que procedens per modum intellectus voluntas et vna erit. Respondeo dicendum quod in diuinis non est distinctio nisi per relata ut ostendit Augustinus. v. de trinitate. c. viii. et x. et in pluribus alijs locis si igitur in diuinis sunt plures spiritus. scilicet. vel plures persone procedentes per modum amoris erunt ibi plures relationes. scilicet nam persona que sic procedit habet relationem propriam per quod distinguitur ab alijs sicut pater per paternitatem. quod per relationem propriam ab alijs est distinctus erunt igitur plures relationes similes in

Questio 6

b. 2

divinis si essent ibi plures spiritus. s. sicut essent ibi plures personae si in divinis essent plures patres. ergo si ostendere poterimus quod relationes quae habent esse reale in divinis. ut relationes originis. per quas distinguntur personae non plurificantur similes s. sicut similes. nunquam secundum modum unum procedendi erunt ibi plures personae cum semper secundum unum modum emanandi habeat esse similis ratio ut per generationem filiationem. si ergo non nisi una persona per generationem procederet non esset ibi nisi una filiationem et unus filius. simili ergo modo erit ibi unus solus spiritus. s. si una sola procedat per modum amoris quae ante relationes similes non plurificantur dupliciter venari possumus primo ex ipsis suppositis quae per relationes referuntur. secundum fundamentum relationum in quo relationes radicantur vel ex modis emanandi. propter primum notandum quod supposita divina et humana non eodem modo comparantur ad esse. nam et si possemus aliquo modo saluare eandem naturam in omnibus humanis suppositis non tamen possumus idem esse. in divinis autem ubi idem est natura et esse sicut in eis est eadem natura ita et idem esse. Nam omnia absoluta sunt ibi idem quod esse. ut ostendit Augustinus. vi. de trinitate. c. vii. et quod absoluta in divinis non plurificantur non plurificantur et esse. Quae ergo unitatem et diversitatem sumunt ex esse si de distinctione illorum prout habent esse in divinis loqui volumus per comparationem ad supposita creata. non debemus distinctionem illorum accipere ut habent esse in diversis suppositis ubi sunt diversa esse. Sed ut sunt in eodem ubi est unum esse. et in suo modo quantum ad hoc idem iudicium de uno supposito creato ubi est unum esse quod est de omnibus divinis suppositis ubi non plurificantur esse. sed ut patet factum est in questione precedenti ea quae sunt in eodem supposito creato per unitatem ipsius esse per se et primo non differunt numero. unde in eodem supposito quae differunt. differunt specie. igitur due relationes similes quae sunt specie indifferentes. ut patet in due filiationes. due paternitates in eodem supposito esse non poterunt. et quod similis ratio est. de omnibus divinis suppositis quae est de uno supposito creato propter unitatem ipsius esse. in divinis plures relationes esse non poterunt quod declarare volebam. haec via ad declarandum hoc sumi potest ex ipsis modis emanandi. Nam processionem non diversificantur nisi ex plurificatione attributorum. nam semper essentia divina secundum quod induit rationem alicuius attributi est radicale principium emanationis personarum. ut secundum quod habet rationem naturae est principium generationis secundum quod dicitur voluntas est ratio spirationis. quod spiratio fit per modum voluntatis. ut generatio per modum naturae. nisi ergo plurificaretur attributa in divinis non diceremus ibi esse plures processionem suae relationes originis in divinis realiter differunt. eo quod ad se invicem comparate sunt res et aliae res. sed prout ad divinam essentiam comparantur non dicuntur aliam rem. Sed aliam rationem. oportet ergo ipsam divinam essentiam sola ratione differre. ut est plurimum emanationum radicale principium. propter quod realis plurificatio processionum aliquo modo sumit mensuram processionum ex plurificatione attributorum cum igitur attribuitur haec eadem ratio non plurificantur. Sed haec aliam ponimus. n. in divinis naturam voluntatem magnitudinem. quae secundum rationes alias et alias imponuntur. Sed duas magnitudines. vel duas voluntates in divinis non ponimus ut patuit per Augustinum in multis locis. et per Damascenum. l. i. c. vlti. igitur plures processionem distictes et secundum aliam rationem differentes in divinis ponere poterimus. Sed duas processionem simi-

les solo numero distinctas ibi saluare non possumus et quia non sunt ibi relationes personales similes nisi similes sunt origine. tamen secundum numerum ibi originem plurificari non possum nec relationes sic plurificari poterunt. Dicamus ergo ibi non esse plures personas secundum eundem modum procedentes. quia ille personae non haberent esse distinctum eorum distinctio personarum vel sit per relationes. vel per originem. relationes autem et origine similes in divinis plurificari non possunt ut est per habita declaratum.

Ad primum dicendum quod procedens a pluribus causis si proprie sumatur causa est quid compositum. quia causa est quid diversum in natura a cetero et plures cause. proprie sumpta causa sunt essentialiter differentes. Sed pater et filius non habent rationem cause respectu spiritus sancti cum non sint distincti in essentia inter se nec a spiritu sancto. vel possumus dicere et brevius quod spiritus sanctus procedendo a patre et filio non procedit a pluribus causis vel a pluribus principibus. quia secundum Augustinum. v. de trinitate. c. xiiij. pater et filius sunt unum principium spiritus sancti. Ad secundum dicendum quod non est simile de boibus et de personis divinis quia diversorum hominum est diversa voluntas et ita diversus amor. Sed una est voluntas patris et filii secundum quam procedit spiritus sanctus qui dicitur amor. et ideo unus est et ille amor.

Ad tertium dicendum quod bene valeret ratio si pater et filius spirarent in eo quod plures. sed spirant in eo quod unum vel possumus dicere. quod licet personae divine non accipiant esse per actum transeuntem in exteriorem materiam procedunt tamen ut per se subsistentes. et quia spiritus sanctus procedit ut persona per se subsistens. non oportet ipsum plurificari secundum plurificationem spirantem in ipsum. Ad quartum dicendum quod non est ex imperfectione spiritus sancti quod non producat alium spiritum. sed quia repugnat proprietati eius sicut superius ostendebatur quod non erat ex imperfectione filii quod non generabat alium filium. sed ex proprietate eius.

Ratio queritur utrum sint ibi tres personae tantum et videtur quod non. quia eque distant alia attributa divina sicut voluntas et natura. ergo sicut per modum naturae procedit una persona. et per modum voluntatis alia. Sic secundum alia attributa procedunt aliae personae.

Præterea aliqua persona in divinis procedit per modum intellectus. aliqua per modum naturae. aliqua per modum voluntatis ergo sunt tres personae procedentes. Sed quartam esse dare non procedentem. ergo non est ibi trinitas. sed quaternitas.

Præterea relationes personas constituunt. cum igitur in divinis sint plures relationes quae res erunt erunt ibi et personae plures. Præterea nihil est in divinis quod non sit idem cum aliqua personarum cum ibi sit summa simplicitas. Sed est ibi aliqua res quae gignit. aliqua quae gignitur. aliqua quae procedit aliqua quae nec gignit nec gignitur nec procedit. ut ostendit magister. v. di. ergo sunt ibi quatuor res. Sed hoc non esset nisi essent ibi quatuor personae ergo et cetera. In contrarium est Augustinus de fide ad Petrum in principio qui dicit veram trinitatem esse in deo. Sed hoc non esset si esset ibi quaternitas ergo et cetera. Præterea. vi. de trinitate capi. v. dicitur quod personae divine non excedunt numerum ternarium. Respondeo dicendum quod quidam sic dicunt quod personae constituuntur per relationes designantes origine proprias et ad dignitatem pertinentes. ideo tria est considerare in rela-

rtione constituyente personam. primo qd illud sit rela-
tio pertinens ad originem. secundo qd sit propria. ter-
tio qd dicat dignitatem. propter primum inna-
scibilitas non constituit personam quia proprie non dicit
originem. qd relatio originis est illud qd designat esse
ab alio. vel a quo alius. Sed inna-
scibilitas dicit so-
lum esse a nullo. propter hinc communis notio non sa-
cit personam quia non est relatio propria sed com-
munis patri & filio. propter tertium esse ab alio non
constituit personam. qd esse ab alio non sonat indigni-
tatem nisi specificetur ut esse ab alio per generatio-
nem vel per spirationem. & ita tres constituentur p-
sone. una per relationem designantem a quo alius
ut persona patris. alia per designantem esse ab alio
per generationem. tertia per spirationem ut persona spiritus
sancti. Sed illud per adaptationem dictum est & pe-
titur hoc qd est in principio. quia supponit esse tres
proprietates. quatuor relationes. & v. notiones. qd
est supponere trinitatem; nec reddat causam quare
non est processus ultra ternarium unius persone ab
alio. Propter hoc quidam aliter dicunt qd tam in
nobis qd in deo est circulus quidam. aliter tamen &
aliter. quia in nobis principium & finis circuli est res
extra. in deo principium & finis circuli deus est. hoc
autem sic est videre. quia cum scientia nostra cause-
tur a rebus res faciunt motum in anima nostra sicut
cognoscimus eas. ita quod intelligendo est motus
retram ad animam. apprehensio autem rebus ad co-
gnitionem sequitur appetitus. qui appetitus tendit
in rem extra. quia bonum & malum sunt in rebus ut
dicitur. in. vi. metaphysice. ergo in appetendo est
motus anime ad res. & ita completus est quidam
circularis motus qui incipit a re & terminatur ad re.
In deo autem circulus est. sed non huiusmodi. nam ut
dicit Commentator. xi. metaphysice scientia dei non
causatur a rebus sed causat res. & ita motus iste non
incipit a rebus sed incipit a deo. quia deus scien-
do se fecit omnia. Item appetitus eius non termi-
natur ad res quia ipse non ordinatur ad res exte-
rio- res. sed omnes res ordinat ad seipsum. Nam sicut
sciendo se fecit omnia ita volendo se vult omnia. & ita
est ibi quidam circulus qui incipit a deo per intelle-
ctum & terminatur in deum per voluntatem. & pro-
ut incipit a deo per intellectum gignitur ibi verbum p-
ut tendit in deum per voluntate spiratur ibi amor
& quia completus est circulus. & circulo non potest fie-
ri additio: ut dicitur in primo celi & mundi. non erunt
ibi nisi due persone procedentes & una que non pro-
cedit. & ita solum habemus trinitatem. sed & illud sicut
adaptationem & metaphoram dictum est. & mysti-
ca theologia non est argumentativa. Nam ibi non e-
re circulus sed metaphoricus. preterea in nobis est
circulus talis ut dictus est. & tamen si quicquid proce-
dit a mente vel a voluntate haberet rationem per-
sone in nobis essent. quasi infinite persone. & propter hoc
dicendum est aliter & magis ad propositum: & assu-
memus tres propositiones. una est qd due persone i
divinis nunquam distinguuntur nisi una ab alia tra-
hat originem. ista autem infra probabitur: ha est qd
actus que oriuntur persone sunt duo. scilicet intelligere &
velle. quia isti soli sunt qui non transiunt in materi-
am extrinsecam: illud autem est superius declaratum
tertium est qd sicut unum & eundem modum procedere
di non sunt ibi plures persone qd parum ante decla-
ratum fuit. per primum habemus qd non est ibi nisi
una persona non procedens quia si essent ibi plures
tales essent ibi plura que non haberent originem a

semetipso. per sicut huiusmodi qd non sunt ibi nisi duo mo-
di procedendi. per tertium bene? quod non est nisi una
persona procedens per unum modum. & qd sunt so-
lum due persone procedentes sicut duos modos. & ita
est dare solum ternarium ut unam non procedentem &
duas procedentes. Ad primum dicendum qd at-
tributa que sunt respectum ad actionem non tran-
seunt in exteriorem materiam sicut quam est proce-
sio personarum reducuntur ad duos modos ad natu-
ram & voluntatem. Nam procedere per modum lu-
minis. per modum sapientie. per modum intelle-
ctus. & si qua sunt huiusmodi reducuntur ad modum na-
ture. procedere per modum bonitatis. per modum amo-
ris. per modum doni. per modum liberalitatis. & si
qua sunt huiusmodi reducuntur ad modum volun-
tatis. & ita non erunt ibi nisi duo modi procedendi.

Ad secundum patet solutio. quia procedere per
modum intellectus reducitur ad modum nature.

Ad tertium dicendum qd quedam relatio essentia-
lis quedam notionalis. essentialis non constituit per-
sonam sed notionalis & nominalis. non quilibet sed p-
pria. & quia tales relationes sunt tres. ideo sunt tres
persone. Ad quartum dicendum qd e-
ssentia divina que nec gignit nec gignitur nec procedit non fa-
cit quartam rem vel quartam personam. cuius sit quod
commune omnibus illis. sicut. for. & plo. & calias &
homo universalis qui est in eis non sunt quatuor ho-
mines. quia homo in communi non ponit in nume-
rum cum hominibus particularibus nec essentia di-
vina cum personis.

Per litteras notandum qd cum dicit spiritus
sanctum esse: amorem & charitatem. & dile-
ctionem nomina illa sicut que spiritus san-
multipliciter nominatur. non sunt synoni-
ma. nam amor dicit inclinationem quandam appe-
titivam sicut illa inclinatio sit naturalis. sicut aialis sicut q-
liscumq;. dilectio autem supra talem inclinationem. ad-
dit electionem qd ipsius nomen insinuat. quia dilectio
electionem quodammodo importat. charitas supra
dilectionem addit finalem complacentiam quia cha-
ritate diligitur qd carum habetur. Item super il-
lud unitas sicut sanctitas. notandum qd spiritus san-
ctus dicitur unitas patris & filii in quantum est nexus
eorum. sanctitas autem dicitur in quantum proce-
dit per modum voluntatis in qua proprie existit san-
ctitas. vel sanctitas dicitur in quantum est pater
nexus.

De dicendum. postquam determinavit ma-
gister de spiritu sancto quantum ad proces-
sionis modum. hic determinat de eo qua-
tum ad processionis primum. & duo facit.
quia primo determinat de eo prout procedit a patre
& filio eternaliter. secundo prout procedit tempora-
liter. secunda ibi preterea diligenter in principio
decimaquarta distinctionis circa primum tria facit
secundum qd tripliciter questionem movet. circa p-
cessiones spiritus sancti ex patre & filio. quia primo
querit utrum procedat ex utroque. secundo utrum p-
cedat equaliter. tertio utrum procedat ut genitus.
vel ut natus. secunda ibi. Item queritur. In p-
cipio duodecime distinctionis ubi presens lectio ter-
minabitur tertia ibi. (post hoc.) in principio deci-
matertie distinctionis. prima pars dividitur in par-
tes duas quia primo adducit multas auctoritates
ostendentes spiritum sanctum procedere ex patre
& filio. secundo ostendit grecorum sententiam esse co-
trariam dictis auctoritatibus. secunda ibi. (greci
tamen & cetera.) circa qd duo facit. quia primo ostendit

Di. II.

dit quid greci negant. secundo quid concedunt. secunda ibi. (sciendum est tamen.) circa primum duo facit quia primo adducit rationes grecorum propter quas negant spiritum sanctum procedere a filio secundo rationes soluit eorum. Ita ibi. (nos autem illa verba.) circa primum tria facit scilicet quod tres rationes adducit pro grecis. prima est quod in euangelio non continetur quod procedat a filio sed a patre. secunda quia in conciliis principalibus apud eos celebratis non fuit expressus iste articulus immo anathematizatus fuit quicunque aliquid diceret. tertio confirmat hoc per leonem tertium. secunda ratio incipit ibi. (et etiam ratio.) tertia ibi. (adducit etiam.) tunc sequitur illa pars. (nos autem.) in qua soluit rationes eorum et duo facit. quia primo respondet ad auctoritatem concilii ubi dicitur. quod quicunque addiderit anathema sit. verum est ad hunc expositorem. secundo respondet ad verba euangelii. nam quando dicit spiritum sanctum procedere a patre non addidit solo. unde se non excludit. secunda ibi. (ad illud.) deinde cum dicit. (sciendum est.) ostendit quid greci concedunt. et duo facit quia primo ostendit grecos concedere spiritum sanctum esse filii non tamen procedere a filio. secundo ostendit grecos doctores antiquos hoc non negasse. secunda ibi. (unde etiam.) circa quod tria facit quia primo dicit aliquos grecos doctores posuisse spiritum sanctum procedere a filio. sed non nominat illos doctores dicentes. Athanasius vidimus. Cyrillus. Chrysostomus hoc posuisse. tertio concludit quod ex quo greci doctores et latini hoc concedunt concludit quod omnis lingua confiteatur spiritum sanctum procedere a patre et filio. secunda ibi. (unde et Athanasius.) tertia ibi. ecce a doctoribus in quo terminatur sententia lectionis et distinctionis.

De queritur duo. primo de processione spiritus sancti a patre et filio. Secundo de distinctione et unitate patris et filii prout spirant spiritum sanctum. Circa primum queruntur tria. primo utrum spiritus sanctus procedat a filio. Secundo utrum relatio distinctionis in diuinis sit esse. Tertio si spiritus sanctus non procedat a filio utrum distinguatur ab ipso.

De primo sic proceditur videtur quod spiritus sanctus non procedat a filio. quia Damascenus primo libro capitulo. xi. ait spiritum sanctum ex patre dicimus et spiritum patris nominamus. et filio enim spiritum non dicimus spiritum vero filii nominamus. Preterea quicquid procedit ab aliquo habens eandem naturam cum illo convenit cum eo in nomine et definitione. si ergo spiritus sanctus procedit a filio convenit cum filio nomine et definitione. ergo spiritus sanctus dicitur filius quod falsum est. Preterea filius in trinitate increata habet similitudinem verbi in nobis. sed spiritus in nobis videtur esse principium verbi ergo spiritus in trinitate increata habebit rationem principii respectu filii non e converso. Preterea in euangelio non continetur quod procedat a filio. Sed nos non debemus concedere nisi que in euangelio continentur. ergo et cetera. In contrarium est Augustinus. xv. de trinitate capitulo. xxvi. et xxvii. qui dicit spiritum sanctum procedere ex patre et filio. Preterea dicit filius spiritum sanctum ab ipso accipere iuxta illud. ille me clarificabit quoniam de meo accipiet. sed accipere personam a persona est personam procedere a persona. Preterea cum resurrexisset a mortuis insufflauit in discipulos dicens accipite spiritum sanctum in quo secundum

Augustinum datur intelligi quod spiritus sanctus ab ipso procedat. Respondeo: quidam sic dicunt quod necesse est ponere spiritum sanctum procedere a filio quia si non non distingueretur ab ipso. et est ratio quia si poneremus distinctionem inter filium et spiritum sanctum si unus ab alio non procederet non possemus aliam ponere nisi quod unus emanaret per modum nature et alius per modum voluntatis. sed in deo natura et voluntas non differunt nisi secundum rationem. ergo spiritus sanctus et filius sola ratione differrent. et ita non esset in diuinis vera trinitas. Sed dualitas. istud autem improbat. quod non oportet tantam unitatem dare in his que sunt ex principio. quantum in principio. videmus enim pulchritudinem creaturam inferre pulchritudinem dei et sapientiam creaturam inferre sapientiam diuinam. non tamen sequitur pulchritudo et sapientia in deo sola ratione differunt ergo in creaturis differrent sola ratione. quia non oportet tantam unitatem dare in creaturis quantum in causa. Sic est ex parte ista possunt enim spiritus sanctus et filius differre realiter licet natura secundum quam emanat filius et voluntas secundum quam procedit spiritus sanctus differant ratione. Preterea grecis qui ponebant spiritum sanctum non procedere a filio. ecclesia non imponebat quod crederent dualitatem. quid autem de hoc tenendum sit in sequenti questione patebit. Illud autem possumus adducere duas rationes. ostensiuam scilicet et ad impossibile ad ostendendum spiritum sanctum procedere a filio propter ostensiuam. Notandum quod pater generans filium omnia filio communicat. ut ostendit Aug. xv. de trinitate cap. xii. quia non integre se perfecte dicitur. si aliquid minus aut amplius est in eius verbo quam in ipso: et sic per omnia est idem filius patris et ipsum intelligere per quod pater intelligendo se generat verbum communicatur filio: nec valet propter hoc quod filius se ipsum generet. quod intelligere non est cum eodem respectu in patre et filio. sed cum respectu opposito. quia semper producat ad producatum quantum ad modum sed que ipse producat habet respectum oppositum: et quod pater producat verbum per modum intellectus. Intelligere communicatur filio secundum quod producatur cum respectu opposito. ideo per illud idem intelligere per quod pater producat. filius producat. bene igitur dicit magister. vij. di. quod eadem est potentia in filio quam potuit gignere: que est in patre qua potuit gignere. et quod filius solum producat per modum intellectus: et voluntas non habet rationem principii in productione filii. ita communicatur intelligere filio cum respectu opposito secundum quod habet esse in patre. quod velle non communicatur cum opposito respectu. Et quo apparet quod licet filius non possit producere personam per modum intellectus eo quod intelligere non communicatur ei cum illo respectu cum quo est in patre. sed cum opposito: eo quod per modum intellectus emanat. tamen si aliqua persona procedit a patre per modum voluntatis oportet filium respectu illius persone habere rationem principii. quia velle eius eodem respectu eius quo est in patre communicatur filio: eius in velle non distinguatur a patre: nec voluntas respectu illius habet rationem principii. negare igitur ipsius procedere a filio est ipsius negare a patre procedere: eius sit unus principii spiritus sanctus. pater et filius: dicimus igitur quod si cur respectus ad creaturas concomitatur essentialiter ideo omnibus tribus convenit quia essentia communis est tribus. nec in ea persone distinguuntur. ita respectus ad spiritum sanctum communiter respicitur

patrem & filium cum filius non accipiat velle a patre cum respectu opposito. Sed solus intelligere. qz procedit per modum intellectus non per modum voluntatis. erit ergo pater & filius unum principium spiritus sancti vt tota trinitas est unum principium creature. vnde Augustinus. sicut pater & filius & spiritus sanctus. relatiue ad creaturam unum principium vnus creator. vnus dominus sic pater & filius relatiue ad spiritum sanctum vnum principium dicitur. Ratio autem ad imposs. talis est. quia si filius non spiraret spiritum sanctum generaretur ab ipso quod est incoueniens. quod sic patet. Nam spiritus sanctus non generatur quia intelligere non coicatur ei cum respectu opposito cum non procedat per modum intellectus sed non generat quia non coicatur ei cum respectu propositio. quia ipsius intelligere est aliquo modo ratio. quare procedat cum per intelligere producat filius a quo emanat spiritus sanctus. non ergo est intelligere in spiritu sancto cu respectu opposito vt e in filio quia non procedit per modum intellectus nec cum propositio vt est in patre. quia intelligere est aliquo modo ratio. quare procedat: sed si non procederet a filio. tunc quia per intelligere non distingueretur a patre: nec intellectus esset aliquo modo ratio emanationis eius: intelligere coicatur ei cum eodem respectu cum quo est in patre. propter quod coicatur ei generare filium vt competit patri quod declarare volebamus. Ad primum dicendum qd Dama. non est recipiendus in ista materia. qz grecus. vel dicendum qd vt dicitur ad concilium in quo fuit expressus iste articulus greci vocati non fuerunt & ideo indignati noluerunt ipsum recipere licet crederent quod latini credebant. vel dicere possumus & melius qd greci negant spiritum sanctum procedere per filium. sed ex filio. qz ex principalem denotat: & a patre dicitur procedere principaliter no a filio. quia filius hoc habet a patre. non pater a filio vt ostendit Augustinus. xv. de trinita. capi. xvi. vnde Dama. cum dicit spiritum non procedere ex filio. addidit qd filius euz tradidit & per filium est manifestat. Nam sic ex sole e radus & splendor. & splendor radium participatur: sic fm eum a patre est filius & spiritus sanctus & spiritus per filium traditur & emanat. Ad fm dicendum qd procedes eum cora quo procedit nunq conuenit in respectu sed semper habet respectum oppositum. Sed conuenit in forma. nam pater non generat patrem. sed homo homines & quia filius dicit respectum & relationem. non oportet spiritum sanctum in tali relatione conuenire euz filio. Ad tertium dicendum qd in nobis est duplex verbus. interius & in voce prolatum. verbum interius habet similitudinem cum verbo diuino eternaliter generato vt dicit Augu. xv. de trinit. ca. x. verbum in voce prolatum habet similitudinem euz verbo in carnato. vt dicit idem eodem libro capi. vi. Rursum spiritus in nobis potest sumi duplice vno modo corporaliter. alio modo spiritualiter vt ipse amor interius dicatur spiritus. quia in trinitate creata tenet locum spiritus: verbum internum habet rationem principij respectu amoris: verbum in voce prolatum habet rationem principij respectu spiritus corporalis: vt ergo liceat nobis fm adaptationem loqui: verbum vt eternaliter genitum habet rationem principij respectu spiritus sancti. vt verbum interius nostrum erat amoris nostri principium. sed spiritus sanctus habet rationem principij respectu verbi incarnati vnde & conceptus de spiritu sancto dicitur: sicut spiritus corporalis in nobis habebit rationem

principij respectu verbi prolatis. Vel dicitur possunt qd similitudo non semper currit per omnes modum. Ad quartum dicendum qd illud argumentum per locum a minori soluit Augusti. xv. de trinit. capi. vlti. d. si filius doctrinam dicebat non esse suam. qz eam non habebat a se que tamen sua erat: multo magis spiritus sanctus est procedens ab ipso que non negat a se procedere. sed a patre procedere confitetur.

¶ Et tunc queritur vtruz relatio in diuinis distinguat fm esse. & videtur qd sic. qz distinctio h3 rationem quidditatis includit distinctionem fm esse. nam distinctio fm rationem quidditatis est differentia specifica: distinctio fm esse est differentia numeralis. Sed differentia fm speciem includit differentiam h3 numerum vt ostendit philosophus. v. metaphisice: ergo si relatio in diuinis distinguit fm rationem quidditatis: distinguet fm esse. Preterea in diuinis manet relatio fm suum genus. cum fm hoc tunc: sunt ibi duo predicamenta: substantia. & relatio: igitur omnis distinctio fm relationem que reperitur in creaturis reperitur ibi. S3 relatio distinguit in creaturis fm esse suum: ergo & cetera. Preterea Aug. v. de trinitate. capi. v. ait qd patrem esse diuersum est a filio esse: sed hoc non esset nisi relatio distingueret h3 suu esse. ergo & cetera. Preterea si absoluta in diuinis non distingunt fm esse hoc non est nisi quia esse illorum est idem qd esse in deo. Nam in deo non est aliud esse qd magnum esse vel bonum esse. S3 aliud est in eo esse qd verbum esse vel patrem esse: vt vult Augustinus. vi. de trinitate capi. vii. igitur si e relatiuoz in diuinis non transit in substantia: & relatiua ibi distingunt h3 esse. In contrarium est. qz in diuinis sola relatio distinguit nec distinguntur diuina nisi fm ad aliqd: no h3 qd sunt aliqd: vt vult Augustinus in pluribus locis: sed relatio fm rationem quidditatis est ad aliqd: h3 esse est aliqd: non ergo distinguit in diuinis fm esse. sed fm rationem quidditatis. Preterea relatio fm esse quod habet in diuinis aut transit in substantiam: aut non. si sic. ergo non distinguit. quia substantia ibi est in distincta. si non transit ergo ibi est compositio: euz sit ibi aliqd quod non est substantia quod falsus est. Respondeo dicendum. qd vbi euz est pluralitas suppositorum eque simplicium ibi natura non plurificatur per se. qz vbi na p se plurificat e ibi reperire distinctionem formalem: & quia forme sunt sicut numeri nec reperiuntur due forme eque simplices. sicut nec due species numeroz. oportet supposita que per se formaliter habent esse distinctuz non esse eque simplicia. ergo in eque simplicibus natura non plurificatur per se. sed ex consequenti & per esse: vbi est ergo idem na & esse fm realem essentiam: natura est vna in omnibus illis: & quia supposita diuina sunt eque simplicia. & in eis est idem natura. quod esse: na in eis est vna: & fm substantiam sunt indistincta. & sicut i eis non est distinctio quantum ad substantiam & naturam. ita quantum ad omnia absoluta habent esse indistinctuz. vt vult Augu. v. de trinitate cap. viii. Ca autem quare omnia absoluta in substantiam transeunt est. quia ex esse sumitur omnis perfectio Nam ex hoc sapientia perficit habentem quia dat ei esse sapiens & bonitas quia dat ei esse bonus. Si ergo esset aliquod esse separatum ei copeteret omnis ratio essendi. sicut si esset aliqd calor separatus ei copeteret omnis ratio caloris. & tunc omnes perfectiones particularium calidoz per diuersas qualitates repertas in particularibus calidis simpliciter

et vnde referantur in illo calido: ita in esse pri-
 mo omnes perfectiones que reperiuntur in parti-
 cularibus entibus per diversas entitates ibi repe-
 riuntur simpliciter et vnde per illud vnum esse. vnde
 licet in creaturis magnum esse non sit bonum esse
 vel sapientem esse. quia per diversas entitates per-
 fectionem suscipiunt. In deo autem idem est ma-
 gnum esse et bonum esse: et cetera huiusmodi. quia
 per vnum et idem esse ei competit omne esse: et hanc
 causam tangit Aug. v. de trinitate. c. xi. quare in di-
 uinis omnia absoluta in substantias transeunt: et hanc
 ipsa non est distinctio. Aduertendum autem quod esse et refer-
 ribabent rationes alias. quia esse sumitur ex eo quod
 in supposito. et predicat aliquid de eo in quo est. referri
 autem non sumitur per illud in quo est. sed per aliud
 ad se habet. propter quod nihil predicat de eo de quo
 dicitur. licet ergo in esse diuino referretur omnis ra-
 tio essendi: et cuiuscumque communicatur illud esse coice-
 tur omne esse: non tamen in eo sunt quod huiusmodi re-
 uatur omne referri: et cui communicatur illud esse
 non communicatur omnis respectus. Sicut si esset
 calor separatus ei competeret omnis ratio caloris.
 tamen quia ratio caloris est alia a ratione albedinis
 vel coloris non oportet illi calido competere oem
 rationem albi vel colorati: et quia sunt referri non su-
 mitur esse relationis: sed ratio quidditatis: cum in
 esse diuino includatur omne et non esse referri: quia
 cui communicatur illud esse communicatur omne ef-
 se cum omnibus personis diuinis communicetur et
 se diuini. persone diuine quantum ad nullum esse
 distingui poterunt cum cuiuslibet earum competat oem
 esse. et quia relatio quantum ad suum esse in omni
 se continetur. quantum ad esse relationis diuina sup-
 posita non habebunt esse distinctum. Sed quia re-
 ferri non clauditur in esse cum habeat diuersam ra-
 tionem ab esse per referri solum diuina supposita di-
 stinguentur. et quia sunt referri sumit ratio quiddita-
 tis relationis: sunt esse transit in substantiam: solus
 igitur sunt ratione quidditatis relatio in diuinis est di-
 stinctiua. non sunt esse. propter quod bene dicit Tho-
 mas circa finem sui libelli de tri. quod substantia conti-
 net unitatem: relatio multiplicat trinitatem. Ad
 primum dicendum quod distinctio sunt rationem quid-
 ditatis si includit distinctioem sunt esse hoc non est
 nisi quod vnum et reliqua ex eodem ordine sumuntur. vt
 si vnum est aliquid et ad aliquid. si vnum predicat
 aliquid de eo de quo dicitur et reliqua et hoc solum
 in absolutis. que tamen sunt esse sunt sunt rationem quid-
 ditatis. sunt aliquid. in rebus autem que sunt ratio-
 nem quidditatis non sunt aliquid. sed sunt esse sunt ali-
 quid: non habet veritates quod dicitur. Ad secundum
 dicitur quod relatio ibi reperitur sunt suum genus. et omnis di-
 stinctio quam facit relatio in creaturis vt relatio ibi
 reperitur. sed relatio sunt esse non distinguit vt rela-
 tio. quia relatio vt relatio non dicit aliquid sed ad ali-
 quid. sed sunt esse aliquid dicit. ideo distinctio per re-
 lationem sunt esse non est distinctio per eam: vt rela-
 tio: et ideo non oportet talem in diuinis reperiri.
 Ad tertium dicendum quod esse relationis potest ac-
 cipi dupliciter. vel esse quod habet in supposito. vel esse
 distinctiuum. distinctiuum autem esse est idem quod ratio quid-
 ditatis relationis. et cum dicimus relationem non di-
 stinguere sunt esse non est intelligendum de esse diffi-
 nitiuo quod est ad aliud se habere. sed de esse quod tra-
 nit in substantiam. Aug. autem loquitur de esse diffini-
 tiuo vt relatio diuine distinctio competit quod patrem
 esse non est filius esse. quod referri quod competit filio non
 competit patri: et per hoc patet solutio ad quartum:

quia esse relationum quod non transit in substantiam
 est esse distinctiuum vel referri.

Etio queritur vtum spiritus san. distin-
 guetur a fili. si non procederet ab eo. et vt
 dicitur quod sic. quod sufficit distinctio in princ-
 pio sunt rationem. vt ea que sunt ex princ-
 pio distinguantur sunt rem. Sed in patre prout gene-
 rat filium et spirat spiritum sanctum est distinctio sunt
 rationem cum vnum producat per modum nature. et
 alium per modum voluntatis: et naturam et voluntas
 in patre differunt sunt rationem. Preterea eccle-
 sia non imponebat grecis quod poneret dualitatem ex eo
 quod negabant spiritum sanctum procedere a filio. sed si
 distingueret ab eo nisi procederet ab ipso dualitatem
 posuissent ergo etc. Preterea oppositio contradictoria
 sunt maxime oppositio. cum sint ea quorum non est medi-
 um sunt se. sed procedens per modum intellectus sunt ratio-
 nem verbi procedens per modum voluntatis non ha-
 bet rationem verbi sed domini. Sed si nunquam spiritus. si
 procederet a filio quod procederet per modum voluntatis
 non diceretur verbum. ergo distingueretur a filio sunt
 procederet ab eo. Preterea Ansel. de processu. spir-
 ritus san. dicit spiritum. si. ex patre esse non nascendo: si-
 lium vero nascendo: et in hoc vnum ab alio esse distinctiuum
 Sed ista eent si nunquam a filio procederet ergo etc.
 Preterea relatio non solum distinguit oppositio. sed
 disperata. sed si nunquam spiritus. procederet a filio eent
 in eis relationes disperate ergo etc. In contrarium
 est quod relatio vt relatio non distinguit nisi ab opposi-
 to. sed vt habitum est relatio in diuinis non distinguit
 nisi sunt quod relatio. sed oppositio relationis non potest esse inter
 spiritum. si. et filium nisi procedat ab eo sunt etc. Pre-
 rea Aug. vi. de trini. ca. ij. vult quod pater non distin-
 gnatur a filio nisi in eo quod referat ad filium. ergo spiritus
 si. non distinguit a filio nisi in eo quod referat ad ipsum. hanc
 referatur ad ipsum nisi sunt quod procedit ab eo ergo etc.
 Respondeo dicitur quod sicut habitum est in diuinis non est di-
 stinctio nisi per relationes. quod quicquid ad se dicit. di-
 citur de qualis persona singulariter. et de omnibus sunt
 pluraliter. vt vult Aug. vii. de tri. capi. ij. v. c. viii.
 Sed ea sunt que attenditur differentia oportet pluri-
 ficari et numerari vt differentia faciant. quod sunt quod ali-
 qua differunt ita numerantur. Si ergo relationes di-
 stinctionem faciunt in diuinis oportet eas pluri-
 ficari. Sed vt bene videamus quomodo ibi est relationum pluri-
 ficatio. et per relationes distinctio. oportet nos videre quomodo sunt
 creaturis esse habent. Decondum quod relationes in crea-
 turis tripliter pluri-
 ficantur et sunt qualis pluri-
 ficaciones di-
 stinguunt. Nam aliquando est pluri-
 ficatio relationis similitudinis
 aliquando disperatarum: aliquando oppositarum: nam ab eodem pa-
 tre carnali possunt progredi plures filii. Rursus pater
 carnalis cum hoc quod pater est. potest esse artifex et ab eo po-
 terit progredi aliquod artificiatum vt puta scannum: vel
 idolum. In quibus omnes diuersitates dictas de re-
 lationibus inuenimus. Nam in eo quod plures filii ab
 eo emanant est ibi pluri-
 ficatio relationum similitudinis
 quia plurium filiationum: Rursus pluri-
 ficantur ibi
 relationes disperate. Nam relatio sunt quomodo referatur
 idolum vel artificiatum ad artificem est dissimilis
 et disperata. a relatione sunt quam referatur filius
 ad patrem. licet sunt ipso-
 asim sit idem pater et ar-
 tifex. pluri-
 ficatur ibi etiam opposite. quia relatio sunt
 quam referatur filius ad patrem est opposita rela-
 tioni qua pater referatur ad ipsum. et licet secundum
 omnes istas pluri-
 ficaciones relationum sic distinctio
 in creaturis. quia filius distinguitur a patre per op-
 positam relationem: vnus filius. ab alio filio per si-
 milem: filius ab artificiato per disperatam: non sunt

eadem modo ista genera relationū distingūt. quia re-
 latio opposita distingūt sūm rationē quidditatis alie
 antem solū sūm esse. Nam per relationē non refertur
 aliquid nisi ad oppositum relative. ut filius per filia-
 tionem solū refertur ad patrem. et quia sūm refer-
 ri sumitur ratio quidditatis relationis. cum solū
 opposita relatiua inter se referantur. sūm rationem
 quidditatis solū ab opposito distingūt relatio. ta-
 men sūm esse distingūt relationes non opposite. ut
 plures filij sūm relationē distinguntur. non quia vnus
 filius per filiationē quā habet refertur ad alium fi-
 lium. quia per filiationē solū refertur ad patrem.
 Sed quia filatio que est in vno filio est alia numero
 ab ea que est in alio filio. et ideo si per aliam et aliā fi-
 liationem vnus ab alio distinguitur. hoc non est per
 referri vnde sumitur ratio quidditatis relatiōis. s3
 et eo q̄ inest. vnde sumitur eius esse. simile est de di-
 speratis. nam filius non distinguitur ab artificiato
 per relationē quā habet quia ad ipsum refertur et
 quo referri sumitur ratio quidditatis relationis vt
 est ostensum. sed solū per inesse ex eo q̄ in filio est re-
 latio que non est in artificiato. hoc vno q̄ relatio nō
 distinguit nisi plurificet et q̄ pluralificata sūm ratio-
 nem quidditatis solū distingūt opposita. sūm esse
 distinguit similis: et dispersa transferentes bec ad di-
 uina. dicant q̄ relationes in diuinis similes nec plu-
 rificatur nec distingunt. disperate si pluralificatur
 ad distinguedum nō sufficiunt: opposite et plurificā-
 tur et per se et directe distingūt. similes nō plurifica-
 ri patefactum fuit cū ostensuz fuit plures personas
 sūm vnum modum procedendi in diuinis nō posse p-
 cedere: eas non distinguere manifestari potest per
 ea que ante diximus q̄ relatio in diuinis non distin-
 guit nisi sūm rationem quidditatis. sed cum fieri dī-
 stinguat similis vt ostesum est. ibi relatiōes similes
 non distinguunt disperate. et si pluralificantur in diui-
 nis. non directe distingunt cum nō distinguāt sūm ra-
 tionem quidditatis sūm quā ibi per se distinctionē po-
 nimus. sola ergo opposita relatio ibi distinctionē fa-
 ciet. Sed quia relatio opposita originis inter perso-
 nas aliquas nō est nisi vna procedat ab alia. nisi spi-
 ritus sanctus procederet a filio cum filius nō proce-
 dat ab ipso. non distingueret ab eo. oportet enī p-
 sonam que a persona in diuinis distinguitur habere
 relationem oppositam ad illā. cū sola relatio oppo-
 sita distinguat sūm rationē quidditatis. et illā relōnem
 oppositam esse relationē originis. quia ibi sole rela-
 tiones originem distingūt. alie autem nō distingūt.
 sed distinctas ostendunt. dicamus ergo cū anselmo
 de processione spūs. s. q̄ ex quo est vnus solus deus
 pater et filius et spiritus sanctus vel filius est de spū
 sancto vel spiritus sanctus de filio. aliter enī inter
 eos non saluaretur distinctio. Ad primum dicen-
 dum q̄ quādo principium et id quod est ex principio
 differunt sūm naturam. tunc sufficit ponere in prin-
 cipio differētiam sūm rationē vt ipsa que sunt ex prin-
 cipio differant realiter. Sed omnes tres p̄sone sunt
 eiusdem nature. ideo nō possunt distingui per diffe-
 rentiam absolutōz sūm rationem. nisi vna procedat
 ab alia. et realiter referatur ad ipsam. Ad scdm
 dicendū q̄ cum aliquis in errorem labitur nō oppo-
 tet q̄ ecclesia imponat ei omnia que sequitur ex illo
 errore. quia sic quodāmodo ei imponeret infinita. qz
 vno incoherenti dato multa consequuntur vt dicit
 primo p̄bisy. Ad tertium dicendum q̄ oppositio
 contradietoria dicitur esse maxima propter ampli-
 tudinem. quia omnes alias oppositiones continet.
 cum minima est quantū ad rationem oppositionis.

quia omnes oppositiones se habent per additiones
 ad illam cum ipsa referretur in omnib3. Unde inter
 ea que sola ratione differunt quodāmodo referuntur
 talis oppositio vt puta inter essentia et patres. quia
 pater generat. essentia non. Ad quartū dicendū
 q̄ ad distinctionē personarū tria requirūtur. primo
 pluralitas relationū. quia si non plurificaretur rela-
 tiones per eas non distingueretur relata. secūdo ille
 plures relationes debent designare originem. quia
 vt dictū est relationes non originis non distingunt.
 licet possint distinctas ostendere. tertio debent ha-
 bere oppositionem ad se inuicem. et illud est comple-
 ritum in distinctione. quia non distinguit relatio in
 diuinis nisi sūm rationes quidditatis que habetur p
 comparationē ad oppositū. ideo filius quia procedit
 nascendo dicitur distingui a spiritu sancto quia pro-
 cedit non nascendo. quia propter alium et aliū modū
 procedendi filij et spūs sancti possunt ibi accipi re-
 lationes plures. Rursuz ratione processionis ille re-
 lationes designabunt originem que sunt duo que re-
 quiruntur ad distinctionem personarū. non tamen
 ibi possum3 vere et realiter distinctiones saluare nisi
 adsit ibi relationū oppositio que est in distinctione cō-
 pletiuuz. vnde ansel. inde processione spiritus. s. ait.
 Quod spiritus sanctus qui existit de patre proceden-
 do nō est filius qui existit nascendo. cū autē apparebit
 quia spiritus sanctus est de filio. tūc palā esset quoqz
 quia propter hoc nequit esse filius spiritus. s. et spūs
 sanctus filius per quod apparet q̄ processio spiritus
 sancti a filio est aperta causa et completiuum in di-
 stinctione ipsarum. et q̄ dicit ansel. q̄ si non alio dif-
 ferent filius et spiritus sanctus nisi quia ille nascitur
 ille procedit diuersi essent. quomodo habet verificatē
 infra patebit. Ad quintū dicendū q̄ relatio dispa-
 rata distinguit in creaturis nō in diuinis vt patuit.

Unde queritur de patre et filio prout spi-
 rant spiritum sanctū vtrum habeant esse
 distinctum vel vnitum et circa hoc querū-
 tur. iij. primo vtrum pater et filius spi-
 rant spiritum sanctū inquantū vnum vel inquantū
 plures. Secundo quid est illud in quo cōueniunt
 prout spirant spiritum sanctū Tertio vtruz vir-
 tus spiratiua in qua cōueniunt dicat quid vel ad ali-
 quid. Quarto vtrū possint dici plēs spiratores.

Ad primum sic proceditur. Videtur q̄ pa-
 ter et filius spirant inquantū plures. quia
 actus sunt suppositozum: cū ergo sint plu-
 ra supposita que spirant spirant inquantū
 plures. Preterea dicitur primo prioruz. ca. de re-
 duplicatione q̄ iusticia est bonum: quoniam bonū fal-
 sum est: et non intelligibile. similiter salubre est disci-
 plinatum quoniam disciplinatum. igitur nunqz redupli-
 catio debet addi ad predicatum. sed ad suppositum
 cum igitur sit pluralitas suppositozum spirantiuz et
 reduplicatio se tenet ex parte suppositozum debemus
 concedere q̄ pater et filius spirant inquantū plures.

Preterea si pater et filius spirant spiritum sanctū
 inquantū vnu hoc nō potest intelligi nisi tripliciter.
 vel inquantū sunt vni in essentia. vel inquantū sūt
 vnum in persona. vel inquantū sunt vnum in notidē
 Inquantū sunt vni in essentia nō. quia tūc spūs. s.
 seipm p̄dneret cū sit idē in eētria cū eis. Inq̄tum
 sūt vni in p̄sona nō. qz tale vnioē nō hnt. Inq̄tū
 sūt vni in notidē nō. qz tūc vnio i notidē videret esse
 causa spirationis qd falsum est cū relatio ex actib3
 habeat esse. nō actus ex relatione. Preterea qd
 procedit a duobus. ab vno principaliter. ab alio non
 principaliter: videt3 procedere a duob3 in eo q̄ duo

254.

sed spūs sanctus de pte. pcedit principi nō de filio. ut videtur dicere ang. xv. de trini. ca. xvi. ergo. zc. In contrarium est quia quod procedit a pluribus in eo q̄ plures. videtur esse cōpositus. spiritus. s. est omnino simplex ergo zc. Preterea cuz amor habeat eōmgerere z necere quod procedit a pluribus q̄ modum amoris procedit a pluribus ut sunt vnum ergo zc. Rūdeo quidaz sic dicunt q̄ pater z filius qui spirant spiritum sanctum sunt plura s̄m supposita z vnum s̄m virtutē spiratiua. ideo cum queritur vtrū spirant in eo q̄ vnum est locutio multiplex: nam si h̄ q̄ dico vnum refertur ad suppositū sic est locutio falsa cum sint plura supposita que spirant. Sed si refertur ad virtutē tunc est locutio vera cum sit vna virtus per quā spirant. simpliciter ergo neutrum est cōcedendum nec q̄ spirant in eo q̄ vnum. nec q̄ spirant in eo q̄ plures. Sed isti ignorant vim verbi. Nam h̄ quod dico in quantum. z in eo q̄ designant reduplicationem. designantia autem reduplicationem solum sunt conditio predicati non subiecti. nam licet ip̄sunt subiecti in reduplicatione nominetur. dicitur tamen cōditio predicati. quia in ea dat̄ intelligi causa predicati non subiecti. Unde philosoph⁹. primo priorum dicit. reduplicationem esse ponendā ad maiorem extremitatem non ad medium. Sed in propositione que constat ex maiori extremitate et medio maxime in prima figura nisi proprie loquatur maior extremitas habet rationē predicati. Sed si hoc q̄ dico in quantum posset referri ad suppositus z ad virtutem cum virtus sit in supposito z ea que sunt in supposito predicent̄ de supposito denominatiue vel essentialiter esset conditio predicati z subiecti. ideo distinguentes s̄m dictam distinctionem vim reduplicationis nesciuerunt. ut antez pateat veritas notandum q̄ per se. z primo. z s̄m q̄ ipsum. se habent per ordines. nam per se solum causalitātē nominat. quia per se vt a primo distinguitur idē sonat q̄ per causam existentem in se. primo supra per se addit precisionem cause. vel reduplicationem essentie supra subiectum. Nam illud est primo q̄ est tale in eo q̄ tale. s̄m q̄ ipsum vt est ab alijs distinctus addit in mediationem. z licet ista teneant dictum ordinem q̄rum ad additionem: tenent modū contrarij quārtum ad predicationē sine quantum ad vniuersalitātē. Nam quicquid est s̄m q̄ ipsuz est primo z quicquid est primo est per se. z quia in primo z s̄m q̄ ip̄m inuenitur reduplicatio. inuenitur etiam z in per se cū habeat rationem vltis respectu illorum. igitur si bene volumus videre quid importat reduplicatio per ista in quibus reperitur videre poterimus. Sed cū in omnibus istis cōsideretur causalitas z id q̄ est ratio. quare aliquid sit tale. reduplicatio ad causas habebit respectum. vt puta si calor est ratio calefaciendi. ignis calefaciet non quia ignis. sed quia calidus: z quia ars edificatiua est ratio edificandi licet homo vel musicus edificet. non tamen homo quia homo. vel q̄ music⁹ edificabit. Sed quia edificator. Ita est ex parte ista quia vna virtus spiratiua est ratio quā e pater z filius spirant. licet sint plures. spirantes. tamen quia reduplicatio non respicit supposita vt ostensum est. Sed illud quod est ratio spirandi cū hic sit vna virt⁹ spiratiua simpliciter est vera quod plures spirant. eo quod actus respicit supposita que sunt plura. sed simpliciter est falsa i eo q̄ plures spirant eo q̄ reduplicatio respicit virtutē que est vna. z ista est sententia ansel. monologion. liiij. ca.º. qui ait q̄ spiritus sanctus siue amor procedit ex patre z filio. non ex eo in quo plures sunt pater z filius. sed

ex eo in quo vnum sunt. z idem inde processione spiritus. s. circa fines ait. constat in expugnabili ratione spiritum sanctum esse de filio sicut est de patre. nec tamē esse. quasi de duob⁹ diuersis. sed quasi de vno. et eo enim q̄ pater z filius vni sunt id est ex deo est spiritus sanctus. nō ex eo vnde alij sunt adiuuicem.

Ad primum dicendum q̄ licet actus sit suppositum reduplicatio tamen accipitur q̄ comparationē ad virtutem. z ideo licet plures spirant nō tamen in eo q̄ plures. Ad secundū dicendū q̄ reduplicatio dicit causā nō simpliciter z absolute. sed in subiecto z ideo in reduplicatione subiectum debet ibi nominari vt triangulus habet tres in eo q̄ triangulus: z disciplinatum est salubre in eo q̄ disciplinatum non in eo quod salubre. tamen illa reduplicatio dicit esse conditio predicati. quia si assignaretur subiectum z predicatum in propositione in qua est reduplicatio: ex parte predicati veniret. Rursus dicit talis conditio predicati quia in reduplicatione datur intelligi causa predicati non subiecti sunt z alie rationes quare dicitur conditio predicati de quibus tractare non est presentis speculationis. Ad tertium dicendum q̄ hoc est in quantum sunt vnum in vna virtute spiratiua. Ansel. tamē inde processioe spūs sancti concedit spiritū sanctum procedere a patre z filio in quantum sunt vnum in essentia. Sed vtrum ita sit z si sic est. quare spiritus sanctus se non spirat in sequenti questione dicitur. Ad quartū dicendum q̄ eadem est virtus que est in patre z filio per quā spirant. Sed illam virtutē pater non habet ab alio. filius eam habet a patre. ideo a patre dicitur procedere principaliter. Sed cum propter hoc nō tollat vnitatis virtutis propter quā vnitatem spirant in eo q̄ vnum. propter hoc nō arguitur quod spirant in eo q̄ plures.

Secundo queritur quid est illud in quo veniunt pater z filius s̄m q̄ spirant spiritum sanctum. z videtur q̄ sit diuina essentia. quia pater z filius dupliciter possunt considerari. vel s̄m absoluta vel s̄m relationes. s̄m relationes differunt. s̄m absoluta conueniunt. ergo si in spirando spiritū sanctū sunt vni. hoc non erit s̄m relationes cum s̄m illa differant. sed s̄m absoluta vel s̄m essentia s̄m que conueniunt. Preterea ansel. in de processioe. spūs sanctus vult q̄ pater z filius spirēt spiritū sanctum in quantum sunt vni deus. sed hoc non est nisi prout sunt vni in essentia. ergo zc. In contrarij est quia sicut pater z filius sunt vnum in essentia. sic z spiritus sanct⁹ cum eis vnum est. si ergo propter hoc spirarent spiritū sanctum: spiritus sanctus se ipsum produceret. Alterius videtur q̄ hoc sit prout sunt vni in voluntate quia sicut filius procedit per modū nature. sic spūs sanctus emanat per modū voluntatis. Sed pater generat vniem filius s̄m q̄ est in eo vna natura. ergo pater generat vnicū filius s̄m q̄ est i eo vna natura. ergo pater z filius spirat spiritū sanctū. prout est in eis vna voluntas. Preterea spiritus sanctus procedit a patre z filio per modū amoris. sed amor b̄s vnire s̄m voluntatem. ergo pater z filius s̄m q̄ in voluntate vniuntur producant et se amorē quē spirat. In contrarium est quia sicut patris z filij est vna voluntas. sic z spiritus sanctus habet vnam voluntatem cum eis. si ergo propter hoc spirarent spiritus sanctus spiraret se ipsum. Alterius videtur q̄ si sit prout sunt vnum in notione quia s̄m q̄ spirant spiritum sanctum ad spiritum sanctū referuntur. Sed non referuntur ad ipsum nisi per notionē cōmūne in

qua ununtur. ergo fm qm in illa sunt vni spiran.
 Preterea fm qm spirat spm sanctu a spu sco disti
 guntur. Sed vt habitu est in diuinis non distinguit
 nisi relatio opposita. sed non habet relationem op
 positam pater z filius ad spiritum sanctum nisi no
 tionem comunem in qua ununtur. ergo fm qm in illa
 unum sunt. ipsum produunt. In contrarium est
 quia relatio vt relatio semper sequitur ad actiones.
 naz ex eo qm agens agit refertur ad actu vel ad esse
 ctus. non ex eo qm refertur agit cum actio no sequat
 ad relatione. sed e conuerso no ergo fm qm illa notioe
 ununt spirant. sed qz spirat in illa notioe ununtur.
 Rndeo: dicendū qd: fm qd: in qua: in eo. z ce/
 tera huiusmodi quanda reduplicatione importat.
 Nam vt habitum est licet agere sit suppositoium.
 reduplicatio tamen semper dicit respectus ad cau
 sam. ideo actio nunqz conceditur de supposito cu re/
 duplicatione nisi tali nomine suppositoium nominetur
 qm in eo dicitur intelligi quod est actionis causa vel ra
 tio. ideo non eodem modo quod musicus in eo qm mu
 sicus edificet. sed ideo qm edificator. quia musica fm
 quas denominatur musicus non est ratio edificandi
 sed ars edificatoria. querere igitur quid est illud in
 quo pater z filius ununtur fm qm spirant spiritū san
 ctum. est querere que est causa fm qm in diuinis cau
 sa esse potest fm qua pater z filius vniones habent
 in spirando. causa autem in istis inferioribus dupli
 citer sumit in essendo z in inferendo. Nam de illud
 quo posito aliud sequitur est causa illius qm ad
 illatione. z si no qm ad esse. In diuinis autē z si no
 est ibi pprie causa. qz causa est ad cuius esse sequit
 aliud. eē ibi aliqd ad similitudinē cause. Nam sicut ca
 dat esse cato ita ibi vna plona dat esse alteri. z hz qm
 in diuinis inuenitur causa possumus ibi distinguere
 causam qm ad esse. z qm ad inferre. vt si dice
 retur patrem esse causam filij qm ad esse. quia dat
 esse filio. filiu autē esse causam patris qm ad ila
 tionem. quia posito filio inferitur pater. z si volumus
 accipere causam large vt extendatur nomē cause ad
 causam in inferēdo sic omne illud fm qm sequitur pa
 trem z filium habere vnionē in eo qm spirant. potest
 dici esse illud vnus in quo conueniunt pater z filius
 in spirando. ex hoc autē quod pater z filius spirant
 qm ad presens sequitur eos esse quadruplex vnita
 tas. primo qm ad amorem spiratiū. secundo qm ad
 actum spirandi. tertio qm ad notionem comu
 nem. quarto qm ad virtutem spiratiā. vniunt
 primo in amore spirato. Nam cū amor habeat vitz
 vnitiū ex eo qm spirant spiritū sanctū qui habet ra
 tionem amoris necitū z vnuntur inter se propter
 qd spiritus sanctus nerus eorum dicitur vt habitū est.
 vniunt secūdo in actu spirandi. nam cū amor spiratiū
 sit vnus z simplex. oportet qm vna spiratione accipi
 piat esse ex eo igitur qm talem amorem spirat vnuntur
 in actu spirandi propter spiratiōis vnitatem. tertio
 sunt vniti in notione comuni. Nam sicut pater ex eo
 qm generat filium habet in se quanda relationes per
 qm generat filium vt paternitate: ita pater z filius
 ex eo qm spirant spiritū sanctū habent in se quādam
 relationē qua referuntur ad ipsum z illa relatio eō
 munis notio nominatur. z quia vnū est productum
 z vna spiratio qua producit. sequitur vnā esse notio
 nem comunem qua spirantes ad spiratum referunt.
 ergo ex eo qm pater z filius spirant spiritū sanctum
 ppter vnitate notiois sequit eos in illa notione esse
 vnos. Quarto coniungunt in vna virtute spira
 tiua. Nam si esset alia virtus spiratiua ipse z filio.
 esset alia spiratio z alius amor spirati. sicut videtur

qz alia virtus amatiua est in duobus amicis no est idē
 amor quo se diligunt. Cum igitur sit vnus amor spira
 tius sequitur eos habere vnā virtutē spiratiua fm
 qm talem amorem spirant in qua virtute vniri dicunt.
 patet igitur qm si fm qm dicit causalitatem in inferēdo
 cum ex ipsa spiratione spūs sanctus possumus infer
 re patrem z filiu esse vnitos omnibus dictis modis
 fm istum modum loquendi cum queritur que est illa
 vnio qua vnuntur pater z filius in spirando spiritū sā
 ctum possumus dicere qm est vnio quadruplex pteno
 tata: verum quia no quilibet assignata vnio habet
 rationem causalitatis respectu spirationis in essen
 do. sed solus vnio in virtute spiratiua. z fm qm verba
 sonant absolute loquendo. cum querit quid est illud
 in quo vnuntur pater z filij fm qm spirant. est questio
 de eo propter quod competit eis spirare sine de ra
 tione spirandi. cum h sit solum virtus spiratiua. ab
 solute loquēdo debemus eōcedere patrem z filium
 spirare vt sunt vnū in spiratiua virtute. qm autē sola
 illa vnio sit ratio spirandi patet. nam amor spirati
 non potest esse ratio talis spirationis cum ipse et ta
 li spiratione esse accipiat. nec vnitas spiratiōis: qz
 tunc idem sui ipsius esset causa: nec vnitas notiois.
 nam cum illa sit quedā relatio magis ex eo qm spirat
 vnuntur in notione qm e conuerso. sed ex eo qm sunt vnū
 in virtute spiratiua cum ipsa virtus sit spirandi ra
 tio: qz ratio actiois ex virtute sumit spirare dicuntur
 spiritum sanctus. z quia ipsa virtus est quid ab
 solutum z essentiale vt patebit. propter hoc ansel.
 inde processioe spiritus sancti eōcedit patrē z filius
 spirare spiritum sanctū in quantum sunt vnus deus.

Ad primum dicendum qm essentia diuina fm qm ha
 bet rationem virtutis spiratiue est illud in quo vnū
 untur pater z filij fm qm spirat. Ideo eōcedit ansel.
 patrem z filiu spirare vt sunt vnus deus. quare autē
 spiritui sancto spirare non eōpetit eūz sit vnus deus
 cum patre z filio in sequenti questione patebit. z per
 hoc patet solutio ad fm z ad illud in contrarium.

Ad illud qm vterius queritur. vtrum pater z filij
 spirēt spiritū sanctū prout vnuntur in voluntate con
 cedendum est qm sic. quare autē spiritus sanctus no
 spiret cum sit vna voluntas omnium trium in sequenti
 questione patebit. z per hoc patet solutio ad vno ar
 gumenta pro. z ad illud cōtra. Ad illud quod vlt
 rius queritur. vtrum spirent prout vnuntur in notio
 ne. dicendum qm licet ex eo qm spirant possumus infer
 re eos esse vnitos in notione. vnio tamen illa non est
 ratio spirandi. ideo non est concedendum simpliciter
 eos esse vnitos in notione fm qm spirat. z qm arguitur
 quia fm qm spirant sequitur eos habere notioē cō
 mune. dicendū qm questio no querit de causa in inse
 rendo. hz de eo a quo sumit ratio spirati. z huiusmodi
 est sola virtus spiratiua vt dictum est. Ad illud
 qm secūdo arguitur. qm illud fm quod differunt pater
 z filius a spiritu sancto est illud fm qm vnuntur prout
 spirant spiritū sanctum. dicendū qm non est verum.
 Nam fm qm producit producit non est id in quo dif
 fert a pducto. Sed in quo producto assimilatur. ideo
 ratio petebat qm est in contrario. illud contra conce
 datur.

Terio queritur. vtrum virtus spiratiua
 dicat quid vel ad aliquid. z videt qm dicat
 ad aliquid. quia si diceret quid absolutus
 eūz ex absoluto produceretur absolutus. tunc
 producti per virtutē spiratiua esset quid absolutus.
 Sed quēz plona in diuinis dicit quid relatus. z c.
 Preterea fm absoluta non est distinctio vt vult
 aug. v. de trini. ca. viij. si ergo potentia spiratiua di

cu quid abso' utū tūc spiritus sanctus posset spirare quod falsus est. Preterea quod est absolutum est essentialē, quia omnia absolutā transcunt in substantiam s'm aug. s' quod est essentialē competit essentialē, igitur ipsa essentialē spiraret quod est inconueniēs.

Preterea potentia spirandi dicitur per comparationē ad actū spirandi, sed spirare est in genere relationis, ergo et potentia spirandi cum in eodem genere sit potentia cum actu quem respicit. In contrarium est quia potentia non est in predicamento relationis, sed est in predicamento qualitatis, sed cum talia transferuntur ad diuina dicunt diuinā substantiam, ergo etc. Preterea idem iudicium est de potentia spirandi et de potentia generandi, sed potentia generandi dicit quid absolutum ut habitus est, ergo et potentia spirandi. Respondeo dicendum quod sicut factum est: s'm quod loquimur de potentia generandi prout dicit quid vel ad aliqd; loqui debemus de potentia spirandi. Ideo per aliam viam declarabimus quid dicit potentia generandi quod fuerit superius declaratum, et ex hoc apparebit quid dicit potentia spiratina. Propter quod notandum quod dicitur potentiam generandi dicere mediū inter absolutū et relationē, volunt enim quod essentialē diuina prout est eadē paternitati sit potentia generandi, propter quod nec dicit pure absolutū ratione idem p'prietatis ad relationem nec purā relationē propter implicationē absoluti, ideo dicit mediū inter utrumque: et sicut potentia generandi est diuina essentialē ut est eadē paternitati, ita potentia spirandi est diuina essentialē ut est eadē notioni cōmuni: et dicit quid mediū talis potentia ut potentia generandi. Sed istud tripliciter deficit, primo quia nihil est mediū inter absolutū et respectū unum, quia diuersorum generū et nō subalternatim positōrum diuersē sunt species et differētiē, propter quod eum relatio et substantia sint diuersa predicamenta eriam prout sūt in diuinis: nō subalternatim posita, ut p'p' boetium in suo libello de trinit. et p' aug. in pluribus locis: nihil est mediū inter ipsa: et quod est in vno predicamento non erit in alio, sc'do p' contradictionē implicat, quia essentialē prout est eadē paternitati est ipsa paternitas que simpliciter relationē importat, et quod idem est iudicium de aliquo quod est idem alieni, put est idem illi, et de illo eodem, si paternitas nō est potentia generandi: nec essentialē erit talis potentia ut est eadem paternitati, tertio dicunt esse virtutem productiuam in quo productū a producente distinguit: cū magis sit diuisiō idē in quo productū, p'ducenti est simile: ideo isti idē sic dicentes corrigētes positōnem dixerunt quod potentia generatina est illud in quo genitū gignētū assimilatur: et quia filiū patri est simili in natura: potentia generatina in patre est natura: verum quia rationes hoc improbantēs absq; additione alterius dicti saluare nō poterant, quia cum in qualibet p'sona sit natura, persona quēlibet generaret, ideo addiderūt quod potentia generandi relationē significabat: quod ex ipsa deuotione apparet: non tamē in recto s' in obliquo quod ex ipso nomine inotescit quia dicitur potentia generandi. In hac r'fione est aliquid benedictū et aliquid male. Nam quod potentia generandi sit illud in quo gignens genitū s'latū in dicitur est verū, sed quod talis potentia significet huiusmodi relationē quod est generare vel in recto vel in obliquo nō est verū: ut patet, id est ut huiusmodi quōnis patet veritas duo sunt declarada, primo quod nō est illud sine quo potentia generatina existens in aliquo nō pot' in actu generationis exire, ad huiusmodi potentiam pertinet, ex quo apparebit quod licet suppositū habēs in se

potentiā generandi generare nō possit nisi illa potentia sit cōiuncta in eo respectu debito, nō tamen propter hoc ille respectus ad generandi potentiam prius sc'do declarabitur quod nō omne quod denotat aliquid significatur p' id quod denominat ex quo manifestū erit quod licet generare quod relationes dicit denotat nec potentiam generandi, nō oportet talem potentiam generandi huiusmodi relationē dicere vel significare.

Propter primum aduertendū quod idem sit ignis qui calefacit et igitur et generat calidū et ignem: non per eandē virtutē p'se loquedo et dicitur inducit calorem et formam ignis in materia extrinseca, sed per calorem generat calidū, et per materiā suā generat ignē quia calidū s'm quod calidū ei redditur simile in calore et s'm quod ignis ei cōformatur in natura: et quia potentia productiua est illud in quo similit' produci potest: ut inuit d'assi p'moli, ca. viij. potentia calefaciendi in igne est calor, et generandi est natura. Sed cum ignis ignē nō generet nisi calefaciendo natura ignis que est potentia generatina in igne nō p'p'ribit in actu generationis nisi sit cōiuncta calori, non t'f' propter hoc quia requiritur talis vnio ad hoc accidens quod est calor: dicim' potentiaz generatiua ignis esse accidēs vel mediū inter substantiā et accidens, sed solū substantiā ut natura ignis, loquendo de potentia ut hic loquimur, vnde si in aliquo esset natura ignis absq; calore in eo est generatina potentia absq; hoc quod generaret: et sicut natura ignis nō erit in generationis actum nisi sit cōiuncta calori, sic natura diuina nō dat suppositio in quo est quod generet nisi sit cōiuncta debito respectu nō tamē propter hoc cōcedere debemus huiusmodi potentia relationē significare: nec quod mediū inter absolutū et relationē s' simpliciter absolutū: sicut potentia generatina ignis simpliciter significabat substantiā, ex quo apparet quod quod sit in omnibus potentia generandi, quia in omnibus est natura, nō tamen ois persona generat quod nō in omni persona est cōiuncta debito respectu bene igitur dicit magister d' viij. quod pater nō est potens gignere nisi natura, et quod si ibi distinctio dicitur, requiritur vnio ad respectus: sola natura quod est quod simpliciter absolutū est potentia generandi. Quod autē nō quicquid denominat: aliquid significatur p' illud quod fecit, d' ponebatur declaradum patet quia p'prietates denominat substantiam ut lapis dicitur a lechōe pedis, tamē quod lapis significat diffinitiones lapidis in qua non ponit p'prietates: cū nō sit p' additamenta nō oportet in cōceptione lapidis p'prietate que denominat lapides includi: et quia nomen significat mentis conceptū nō oportet, p'prie loquendo, omne quod denominat aliquid per nomē significari, significant enim nomina substantiarū substantias, et si ab accidentibus denominatur quod si queratur vnde h' habet cōtingere, dicendum quod res verius intelligitur quod dicatur, igitur licet potentia generandi a generare denominatur nō tamē generare vel relationē aliq; s'm esse significat, s' simpliciter absolutū. Propter argumēta tamen notandū quod licet simpliciter absolutū relationē s' esse nō dicat nec sit in predicamento relationis, potest tamē ei cōpetere aliquis respectus sicut forme substantiali, licet non sit qualitas competit aliquis modus qualis et scientie licet non sit relatio sed qualitas competit aliquis modus relationis, ita nature diuine que est potentia generandi competit aliquis modus respectus: licet dicat simpliciter quid absolutū apparet igitur quod si significare sumat p'prie: potentia generandi nullo modo significat relationē s'm esse. Hoc vno apparet quod dicit potentia

spir. scilicet. nam sicut filius procedit per modum nature ita spiritus sanctus procedit per modum voluntatis propter quod sicut natura in patre est potentia generandi. ita voluntas in patre et filio est potentia spirandi. licet natura sit eadem in filio que est in patre: tamen quia non est coniuncta illi respectui prout est in filio: cui est coniuncta prout est in patre. concedimus patrem generare: non filium. ita licet voluntas sit eadem in spiritu sancto que est in patre et filio: tamen quia prout est in patre et filio: est coniuncta respectui cui non est coniuncta prout est in spiritu sancto concedimus patrem et filium spirare non tamen spiritum sanctum: non tamen propter unionem quam habet potentia spirandi ad unum in omni relatione debemus concedere ipsam relationem. Sed simpliciter absolutum huiusmodi competat aliquis modus respectui sicut competebat generative potentie. Dicit ergo potentia spirandi simpliciter quod absolutum est quo questionis proposita veritas declaratur.

Ad primum ergo dicendum quod ex absoluto producitur absolutum quando absolute competit producere. Sed potentia spirandi ita est ratio producendi quod non producit. Ad secundum dicendum quod potentia spirandi est etiam in spiritu sancto non tamen propter hoc spiritus sanctus spirare potest vel spirat: quia non est in eo coniuncta respectui cui est coniuncta prout est in patre et filio. Ad tertium dicendum quod essentialiter potest aliquid dici: dupliciter vel quia essentialiter competit illud: vel quia essentialiter est ratio illius. posse autem spirare dicitur essentialiter non quia essentialiter competit spirare. Sed quia essentialiter est ratio spirandi: eo modo quo dicitur sub ratione qua voluntas. Ad quartum dicendum quod generare non simpliciter dicitur actus in divinis. sed relatione: ideo non valet ratio quia supponebat falsum: vel dicendum quod huiusmodi potentie cuius est actus. non tamen oportet in eodem genere esse actus eius potentia. Nam potentia est in genere qualitatibus et in creaturis actus est in genere actibus.

¶ Quarto queritur utrum pater et filius sint plures spiratores et videtur quod non. quia secundum Augustinum de trinitate. ca. xiii. Sicut pater et filius et spiritus sanctus referuntur ad creaturam sic pater et filius referuntur ad spiritum sanctum. Sed tota trinitas respectu creature dicitur unus creator ut ibidem dicitur ergo pater et filius respectu spiritus sancti sunt unus spirator. Preterea quia indivisa sunt opera trinitatis et eadem est actio omnium personarum respectu creaturarum: non dicitur tres persone tres actores. sed unus actor ergo respectu spiritus sancti non dicitur pater et filius duo spiratores: sed unus spirator. Preterea pater dicitur principium spiritus sancti. et ex eo quod spirator eius et filius. sic etiam principium dicitur. si ergo esset duo spiratores essent duo principia. sed non sunt duo principia. ut dicit Augustinus de trinitate. ca. xiii. ergo etc. In contrarium est quia verbum pluralis est in pluralitate suppositorum. nam pater et filius spirant non spirat. Sed spirator est nomen verbale. sicut ergo possumus concedere quod spirant. ita debemus concedere quod sint spiratores. Preterea plures spirantes sunt plures spiratores. sed pater et filius sunt plures spirantes ergo sunt plures spiratores. Non dicendum quod de hoc dicitur diverse sententia: imo in hac questione idem scripturis contradicunt. nam cum prius dixerunt pater et filium esse plures spiratores postea dixerunt esse melius dicitur quod pater et filius sunt unus spirator. Quid de hoc tenendum sit advertendum quod tota causa que nos dubitamus concedere patrem et filium esse plures spiratores est. quia sicut una est potentia spirandi in patre et filio ita est una potentia creandi sicut tactum fuit. Sed propter unitatem potentie creandi sicut tactum fuit

in arguendo dicebantur omnes tres persone unus creator: ergo propter unitatem potentie spirandi pater et filius sunt unus spirator. Ideo notandum quod sicut tres persone non creant in eo quod plures. Sed in eo quod unum in alio absoluto ut puta in divinitate. ita pater et filius non spirant in eo quod plures sed in eo quod unum in alio quo absoluto: unde anselmus de processu spiritus sancti. scilicet. vult quod pater et filius non differant in unitate deitatis et quod de deitate patris et filii spiritus sancti procedit. ergo deitas eadem in rem differens forte per rationem unitatis tres personas in creando. et patrem et filium in spirando aliter tamen et aliter. nam prout pater et filius creant sunt unus in deitate. ita tamen quod ipsa deitas creat. sed prout spirant non sunt unus in deitate quod ipsa deitas spirat. et quia deitas in qua unum ut creatur dicitur: non possunt dici plures creatores ratione unitatis essentialiter cui competit creare. poterunt autem dici plures spiratores cum illud secundum quod unum in spirando spirare non dicatur. patet ergo quod quia tres persone quia creant in eo quod unum. ita quod illud unum ut puta potentia creandi vel deitas meretur nomen creatoris dicuntur unus creator quia tamen illud secundum quod unum in spirando ut puta voluntas vel deitas non meretur nomen spiratoris: non dicitur unus spirator. Ad primum dicendum quod illud sicut non est per omnem modum sicut: quia pater et filius putant spirant unum in aliquo cui non competit spirare ideo non sunt unus spirator. Sed illud in quo unum ut creant. creare dicitur. ideo sunt unus creator. Ad secundum dicendum quod licet sit una actio trium personarum in creando et patris et filii in spirando dicitur tamen tota trinitas unus creator non tamen pater et filius unus spirator propter rationem tactam. Ad tertium dicendum quod si essent plura principia pater et filius sequeretur quod in eis essent plures virtutes spirative. sed ad hoc quod dicatur plures spiratores sufficit quod illud secundum quod unum ut dicatur spirare. propter quod ipsi possunt dici unus spirator.

¶ Argumeta in contrarium et si verum concludunt incedunt tamen in competenti medio. Non enim valet si plures sunt qui spirant vel plures spirantes quod plures sint spiratores. nam plures sunt qui creant et plures creantes non tamen plures sunt creatores. Causa autem huiusmodi est quia participium et verbum magis directe respicit pluralitatem suppositorum quam nomen verbale et ideo si plures sunt qui creant vel creantes. propter pluralitatem suppositorum sunt tamen unus creator propter unitatem essentialiter cui creare competit non tamen sunt unus spirator propter rationem tactam. bene igitur dicit bylarius quod spiritus sanctus procedit a patre et filio auctoribus ex quo habetur quod spiratores ipsius dici possunt.

¶ Super litteram: illud misit deus spiritum filii sui vult habere magister quod spiritus sanctus procedat a filio. quia dicitur spiritus filii contra damianum. l. li. ca. xi. concedit spiritum sanctum esse spiritum filii non tamen concedit ipsum esse ex filio: dicendum quod ibi filii cum sit casus genitivi constructur in aliqua habitudine. huiusmodi habitudo non potest esse nisi originis et ideo magister bene concludit. quod dicitur de damiano. dicendum quod vel verbum vidit consequentiam illam vel non intendit negare spiritum non procedere a filio. sed quod non procedit ab eo principaliter. Item super illud que ego mitto vobis vult habere magister quod spiritus sanctus procedat a filio quia mittitur a filio: contra illa missio est temporalis. hinc nos loquimur de eterna: dicendum quod missio temporalis proprie sumpta eternam includit.

¶ Item querit. postquam determinavit magister super de processione spiritus sancti. secundum quod ex patre et filio dicitur

ad vii.

minat de ea sicut quod ipse procedit equaliter ab utroque
 et duo facit: nam equalitas impeditur per priorita-
 tem et posterioritatem. secundo impeditur per magis
 et minus. primo ergo ostendit spiritum sanctum procede-
 re equaliter ex patre et filio. quia non prius procedit
 a patre quam a filio. secundo quia non magis ibi (nunc tra-
 ctandum) circa primum duo facit quod primo adducit ob-
 sectionem hereticorum quod prius procedat a patre: quod vel pro-
 cedat nato filio vel non nato. non est dicendum quod non nato:
 quia tunc esset prior filio. ergo procedit nato: si sit prius
 procedit a patre quam a filio. Secundo soluit quod hu-
 jus objectiones accidit ex falsa imaginatione. quia
 non sunt ibi intervalla temporum ut isti imaginantur.
 secunda ibi (huius et huius) deinde cum dicit. (nunc tra-
 ctandum) monet aliam questionem et soluit et duo facit
 quia primo querit utrum spiritus sanctus magis vel plenus
 procedat a patre quam a filio: et soluit quod non: secundo ostendit
 dicta sanctorum que videtur huic sententie contra-
 riarum non esse contraria ibi (aug. tñ.) circa quod tria
 facit sicut quod tria dicta sunt a sanctis que huic videntur
 contraria sententie. nam aug. ait. quod spiritus sanctus procedit
 a patre principaliter. hieronymus quod procedit proprie
 bylaris autem quod procedit a patre per filium ex quibus
 omnibus videtur spiritum sanctum magis vel plenus a pa-
 tre procedere quam a filio primo ergo ostendit verba. aug.
 suis dictis non esse contraria: secundo ostendit hanc de hierony-
 mo ibi (ex eodem sensu) tertio de bylaris ibi. (forte
 etiam) circa primum tria facit: quia primo premitte
 aug. sententiam quod spiritus sanctus procedit a patre prin-
 cipaliter. secundo exponit per dicta eiusdem aug. dicens
 hoc dictum esse quia in patre est auctoritas quia non
 accepit ab alio quod ab eo procedit spiritus sanctus. non quod di-
 ctum est quia plenus procedat ab ipso quam a filio ter-
 tio concludit veritatem esse quod expositum est. secunda ibi.
 (Sed ne de his) tertio ibi (ecce expositum) Tunc se-
 quitur illa pars (ex eodem) et duo facit quod primo ostendit
 hieronymum dicere spiritum sanctum a patre procedere
 proprie. secundo exponit dando eundem sensum
 verbis hieronymi quod dederat sententiam augustini ibi
 (ecce apte) deinde cum dicit (forte) exponit ver-
 ba bylaris: et tria facit: quia primo ostendit bylarium
 dixisse spiritum sanctum esse et mitti a patre per filium. secundo re-
 ducit verba bylaris ad illum sensum ad quem reduxit ver-
 ba hieronymi et augustini ostendens hanc dictum esse propter
 auctoritatem que est in patre. quia ipse non habet ab
 alio: sed filius habet ab alio. tertio ostendit quod propter
 huius auctoritatem filius dixit spiritum sanctum procedere a
 patre. et non dicit eum procedere ab ipso: sicut dicit
 doctrina sua non esse suam quia a patre acceperat.
 secunda ibi ecce dicit. tertio ibi (inde est etiam) in quo
 terminatur sententia lectiois et distinctionis.

Et querunt duo de quibus magister dicit.

b primo de processione spiritus sancti. quantum
 ad prioritatem et posterioritatem. Secundo
 quantum ad maiorem et minorem plenitudinem.

Circa primum queritur duo. primo utrum gene-
 ratio filii sit prior processione spiritus sancti. Secundo utrum
 spiritus sanctus prius procedat a patre quam a filio.

a primum sic proceditur. videtur quod generatio
 sit prior processione. quia filius procedit per
 modum intellectus spiritus sancti. emanat per modum
 amoris. Sed cognitio procedit amore ut
 innuit aug. x. de trinit. ca. i. qui vult quod rem ignoram
 amare non possumus ergo etc. Preterea filius pro-
 cedat per modum nature spiritus sancti. per modum voluntatis: sicut ema-
 natio per modum nature est prior alijs emanationibus
 ergo etc. Preterea sicut se habet procedens ad pro-
 cedens sic se habet processio ad processionem: sed filius
 est principium spiritus sancti. sicut vult aug. v. de trinit. ca. xiiij

Questio
 I

ergo generatio que est processio filii habet rationes
 principii respectu processionis spiritus sancti. Sed principium
 videtur importare prioritatem ergo etc. Preterea ar-
 guit magister in littera in prima hereticorum: spiritus sanctus
 vel procedit nato filio: vel non nato non est dicendum quod
 non nato: quia tunc spiritus sanctus esset prior filio. et sic
 voluntas sapientia preterit quod est contra aug. in quod
 sitionibus ad orationem. ergo procedit nato filio: prius ergo
 filius natus est quam spiritus sanctus. procedat. Sed si hoc est ge-
 neratio est prior processione ergo etc. In contrarium
 est quia sicut aug. de trinit. ca. vltimo per partem me-
 tis antecedit appetitus: sed filius est partus mem-
 tis cum procedat ut verbum spiritus sancti. procedit per mo-
 dum appetitus quia ut amor. ergo processio amoris
 spiritali antecedit emanationem verbi. Preterea in
 trinitate non est prius nec posterius ut habetur in
 simbolo ergo etc. Ratio dicendum quod sicut boetius in li-
 bro de trinitate. In divinis sunt duo predicamenta: sicut
 substantia et relatio. Si ergo volumus accipere priorita-
 tem vel posterioritatem in eis: vel hoc erit secundum ad
 substantiam: vel secundum ad relationem. quantum ad sub-
 stantiam planum est quod non est ibi prioritas quod secundum ad
 boetia sunt ibi unum et non est ibi distinctio. Sed verum
 quantum ad relata sicut que ibi distinctionem inveniuntur
 sit ibi prioritas aliqua est declarandum propter quod
 advertendum quod sic dicere quod relata sunt simul
 natura et in huius non potest inveniuntur prioritas ergo
 in divinis etiam sicut relationes non erit ibi prioritas nisi
 sicut modum intelligendi. In quantum volumus loqui de
 hijs que sunt in divinis sicut ea que in creaturis vide-
 mus. Sed ista ratio videtur sibi contradicere quod si
 de divinis quantum ad relationem volumus loqui sicut ea
 que reperimus in creaturis: cum in rebus creatis relati-
 via sint simul natura: et quantum ad modum intelligendi
 di ibi prius et posterius esse non poterit. idem ista ratio vel non est
 vera: vel est insufficientis ut ergo pateat veritas. No-
 tandum quod relatio duplex est. disparata. et opposita. sicut
 autem et si est eam dare non est ad propositionem quia talis
 relatio in divinis plurificari non possunt. cum
 ergo dicitur quod relata sunt simul natura. Intelligen-
 dum est de relationibus oppositis non de disparatis.
 Nam ex hoc aliqua sunt simul natura vel naturali
 intelligentia quia unum absque alio intelligi non valet.
 et quia esse relationum est ad aliud se habere. non potest
 intelligi unum relationum sine eo ad quod dicitur: et quia
 illud non est relatum quod licet sed oppositum solum
 opposita relata sunt simul natura. Ideo si genera-
 tio habet oppositionem ad spirationem: tunc haberet
 locum ratio tacta quod non esset ibi prioritas quantum ad
 relationem. Sed cum huius relationes non sunt oppo-
 site sed disparate: oportet nos aliter procedere: dicam-
 mus ergo quod huius relationes disparate prout habet et
 se in creaturis est ibi prioritas et posterioritas sicut prout
 habent esse in divinis non: et est ratio quia in relatio-
 nibus disparatis si querimus prioritatem et posterioritatem
 tunc hic non est nisi ratione eorum in quibus sunt que
 habent esse prius et posterius: bitum est enim quod re-
 lativum a relativo quantum ad relationem sicut ratione
 quiditatis non distinguitur nisi ab opposito: sed si per
 relationem disparatam ab alio distinguitur hoc est sicut
 esse relationis sed sicut quod inter aliqua distinctiones
 ponimus. Sic ibi prioritatem et posterioritatem querimus
 sicut relationes quod vere in divinis sicut relationes dispa-
 ratas distinctionem non ponimus sed solum in creaturis sicut
 rei veritatem et quantum ad huius relationes ibi prioritas
 esse non poterit. Dicam ergo quod quod in divinis non
 est prioritas quantum ad absoluta quod sicut talia omnia sunt
 ibi unum cum omnia huius transeat in substantiam nec qua-
 rum ad relationes similes quod tales ibi plurificari non

possunt nec quantū ad oppositas qz in se talia sunt
 simul natura vel naturali intelligentia: nec quantū
 ad dispatas. quia in diuinis talia realiter nō disti-
 ngunt. Non ergo generatio filij erit prior spiratioe
 spiritus. s. vt patet p̄bita: vnde augu. xv. de trini-
 ca. r. volens ostēdere generationem filij nō p̄cede-
 re processione spiritus. s. ait q̄ licet in nobis sit priori-
 tas z posterioritas quantū ad appetitum z cogni-
 tionē ibi tñ ista prioritas z posterioritas queri non
 possunt. vbi vel ex tpe inchoatur vt consequēt̄ per-
 ficiatur in tempore. Quapropter qui potest intelli-
 gere sine tēpore generationē filij de patre intelligit
 sine tēpore processione spiritus. s. de vtroq; z subdit
 q̄ ibi nō queratur prius z posterius vbi nulla sunt tē-
 pora. vult enim omnē prioritatē z posterioritatē rea-
 liter loquēdo a diuinis remouere. Tamen ppter
 argumēta notandū q̄ h̄ nō sit ibi prioritas z poste-
 rioritas s̄m rei veritate. est tñ ibi s̄m intelligēdi mo-
 dus quod vnpl̄ esse potest. primo quia diuina itelli-
 gētia p̄ creaturas z quia relatiōes dispate in cre-
 aturis habēt prioritatē z posterioritatē s̄m nostrū
 modū intelligēdi ibi prius z posterius ponim⁹. scdo
 quia h̄ relatiōes dispate in diuinis realiter nō di-
 stinguat s̄m modū intelligēdi distingūt z id quātū ad
 modū intelligēdi iter talia prioritas z posterioritas
 referuari potest. nam z inter ip̄a attributa que sola
 ratiōe distingūt talis prioritas referuatur. Ad
 primū dicendū q̄ h̄ cognitio in creaturis p̄cedat
 appetitū. In diuinis tamē s̄m rei veritate hoc esse
 non pot̄ cū ibi sapere idē q̄ velle z id realiter ibi pri-
 oritas esse nō poterit sed solū s̄m modū intelligēdi
 z per hoc patet solutio ad s̄m qz natura z voluntas
 in diuinis nō differūt vt in reb⁹ creatis. Ad tertiū
 dicendū q̄ si concedatur generationē filij esse princi-
 piū processiois spūs. s. nō habet intentum qz ibi sit
 mitur ratio principij absq; prioritate. vt supra patuit
 z infra patebit. Ad quartū dicendū q̄ illa oblatio
 p̄cedit ex sua imaginatione vt patuit in senten-
 tiando. Ad illud in contrariū q̄ patuit in metis at̄ce-
 dit appetitus dicendū q̄ hic intelligēdus est in his q̄
 prius in cōplete cognoscūt z postea cōplete qz tunc
 amor in cōplete cognitionē cōpletas p̄cedit in deo
 autē nō est sic vbi propter p̄fectionē z cognitiois nō
 ponit cogitatio s̄z verbi. Aliud in contrariū p̄cedat.

Secundo quā vtrū spūs scūs p̄cedat prius
 a patre q̄ a filio z videtur q̄ sic. quia semp
 illud est prius in quo est status sed spūs scūs
 p̄cedit a p̄e z filio filij a patre pater a nullo. ergo in
 patre est status. Sed quādo aliquid cōpetit duob⁹
 in quorū vno est status nō in alio prius cōpetit ei in
 quo status est igitur spirare prius cōpetit patri.
 p̄cedat s̄m p̄b̄m. in. i. posteriori idē. n. dico primū z
 principij. Sed cū pater sit principij filij z quicquid
 cōpetit filio cōpetit ei vt est a principio qd est pater
 sequit̄ q̄ illud p̄i patri cōperat. p̄cedat vult p̄b̄s.
 in primo p̄b̄i. q̄ edificator edificat ista est ppria qz
 est in eo q̄ tale. ergo ille propositiois dicunt proprie
 in quibus predicat a s̄bis cōueniūt in eo q̄ talia. S̄z
 s̄m hieronymū in expositione catholice fidei niceni
 simboli spūs scūs p̄cedit a patre proprie vt habēt
 in littera. ergo p̄cedit a p̄e in eo q̄ tale cū p̄cedat
 ab eo pprie. sed idē est esse p̄mo q̄ esse tale. in eo qd
 tale. ergo pater spirat p̄mo qd est intentū. p̄cedat
 rea vult a s̄. r. de trini. ca. r. vi. q̄ filius p̄cedat
 a patre p̄ncipaliter sed hoc est procedere p̄mo ergo
 zc. In contrariū est aug. codē libro z caplo qm̄ vult i
 spiratione spiritus. s. nō esse p̄s z posterius ergo zc.
 p̄cedat in vna eadē actione z simplici nō pot̄ esse
 prius z posterius cōvariabilitas vnitati z simplici

tati repugnet. S̄z vna z eadē simplicitati spiratioe
 p̄cedit spūs scūs a patre z filio cū ipse sit simplex z
 vnus ergo zc. Rūdeo dicendū q̄ si possim⁹ in aliq̄
 bus saluare distinctionē absq; prioritate z postero-
 ritate. nō tñ est possibile alicubi esse prius z posterius
 sine distinctione. idē s̄m q̄ distinctionē in diuinis po-
 nimus sic ibi querat̄ prius z posterius diuina aut nō
 distingūt nisi p̄relata vt pluries dictus est. Ideo
 vidēdum est quomō reperit̄ prioritas in relatiōe
 b̄ creaturaz z deind⁹ poterim⁹ ibi reperta ad diuina
 trāsferre s̄z p̄ratio nō s̄pugnat. Relatiōnā at̄ tria
 sunt genera vt tactū est. quia quedā sunt s̄iles que
 dam dispate z quedā opposite. Inter has at̄ solū
 opposite sunt simul natura vel naturali intelligentia
 quia solū opposita relatiua sunt quoz vnus sine alio
 nō pot̄ intelligi. cum vnū sit alterius diffinitiuū iter
 alia pot̄ esse prioritas. quia vnū nō est de intellectu
 alterius. z ideo relatiua dispata z similia cōparari
 possunt s̄m prius z posterius aliter tamē z aliter. qz
 inter similia nō pot̄ inueniri per se prioritas. cū iter
 ea que sunt eiusdē speciei non sit cēntialis ordo. per
 accidēs tñ pot̄: quia videm⁹ vnū filij priorē alio. sed
 hoc est p̄ accidēs: quia accidit isti filio aliū p̄cedere.
 quia inter dispata pot̄ esse ordo z p̄ se vt relatiōes
 que sumunt̄ ex ordine cōiugij ad se inuicē vt ex ordi-
 ne viri ad vxorē vel ecōuerso. per se vidētur p̄ce-
 dere relatiōes inter parētes z filios. Alio q̄ re-
 latiōes opposite sunt simul natura: dispate inter se
 habere possunt prioritates ad inuicē quodā mō. p̄ se
 similes autē seipis priores sunt solū p̄ accidēs. Si
 bec ad diuina trāsferre volum⁹ trāslatio s̄m rela-
 tiōes similes ibi nō habebit locū tñ hui⁹ in diuinis
 plurificari nō possunt: dispate autē z opposite ibi plu-
 rificātur. nō tñ s̄m eas ibi s̄m rem prioritas z poste-
 rioritas esse potest. h̄ in creaturis possit modo quo
 dictū est: z est ratio. quia relatiōes dispate in crea-
 turis distingunt realiter nō p̄supposita distinctōe
 per relatiōes oppositas. z quia p̄ se tales relatiōes
 in creaturis distingūt. s̄m eas in reb⁹ creatis at-
 tendi poterit prioritas z posterioritas. In diuinis
 autē quia dispata relatiō nō distinguit realiter nisi
 simul cū dispata sit relatiō opposita: realiter loquē-
 do in diuinis relatiōes dispate nō faciēt ordinē nisi
 vt opposite faciunt: z quia s̄m relatiōes oppositas
 inter relatiua attēditur ordo absq; prioritate cū h̄
 ius relatiōes sint simul natura. s̄m dispatas ēti di-
 uinis realiter prioritas esse nō poterit: tñ s̄m modū
 intelligēdi quantū ad huius relatiōes nihil p̄bit
 ibi prioritatē esse: nam cū diuina intelligam⁹ s̄m ea
 que in creaturis aspiciunt̄: cum in creaturis sit prio-
 ritas q̄strum ad relatiōes dispatas q̄strum ad huius
 relatiōes in diuinis s̄m nostrū modū intelligēdi po-
 ritas esse poterit. Et hoc autē apparet qz quā-
 do cōparamus duas p̄sonas ad inuicē q̄ distingunt
 relatiōib⁹ oppositis z dispatis possit s̄m modū in-
 telligēdi aliquid prius cōpetere vni q̄ alij nisi ratiōe
 relatiōis oppositarū sed dispatarū: sicut qz filius di-
 stinguat̄ a spū scō relatiōe opposita z dispata dici-
 mus generationē filij s̄m modū intelligēdi p̄cedere
 processiois spūs scūs: quia ex eo q̄ filij significat̄ habet
 relatiōe dispata ad ipsū q̄ p̄cedit: tñ quādo duas
 tales p̄sonas in diuinis ad se inuicē comparam⁹
 que solū relatiōib⁹ oppositis distingūtur cū relatiō
 opposita nec s̄m rem nec s̄m modū intelligēdi cōpa-
 rantur secus prioritatē s̄m q̄ huius cūno queram⁹
 prioritatē nisi ppter distinctiones iter tales p̄sonas
 pprie nec s̄m rem nec s̄m intellectū. prioritas esse pote-
 rit. Nihil ergo vni pot̄ cōpetere p̄s qd̄ alij cōpe-
 rat p̄ posterius ēt s̄m modū intelligēdi: z qz p̄ z fili⁹

solum fm relationes oppositas distinguuntur et non fm disparatas intra illud. aug. xx. de trinita. ca. xiiij. verbi ergo dei patris vni genitus filius poia patri similis et equalis et hic oino qd pater no tame pater quia iste filius ille pater nec spirare nec aliqd aliud qd copetit patri et filio copetet prius vni quaz alij et fm modu intelligedi cum inter eos no cadat relatio disparata patet ergo patre non spirare prius filio.

Ad hanc autem veritatem concludendaz valet anfr. via qz enz pater et filij no spirer in eo qd plures sed in eo qd vni et eternaliter cu prioritas et posterioritas teporalitate et distinctione importare videat spūs sanctus no prius pcedet a patre qua a filio cu procedat ab eis eternaliter et prout hnt esse vni.

Ad primum dicendum qd illa propositio veritatem habet si illud in quo est stat fm qd huiusmodi distincta virtute ab alijs et copetit eis agere no in eo qd vni. Sz pater et filius hnt vnam virtute spiratiuaz et spirat in eo qd vnum. Ad hz vbi qd hz in creaturis ide sit pmi et pmi in diuinis tu e pmi absqz positate vt supra patuit et infra patebit. Ad tertiu et qm vbi qd spūs s. no vbi pcedere a pre ppe et principalr eo qd pns pcedat a pre qd a filio. Sz qz qd pcedat a pre p non hz ab aliquo qd pcedat a filio filius hz a pre. Ad hz no p pcedat a pre tu vt procedit a pre hz aliqz similitudine cu p. Sed vbi diffinitoz data a pbo de p. in pmo posterioruz dicere cui p. ei alteri per ipm: no ipm p alter. Est qd ibi pnciplr et ppe absqz p oritate vt magister exponit in littera.

Eide qd de pcessionis spūs. s. a pre et filio vt pcedit ab eis fm plenitudine. Et circa hoc qruut duo primo vtz spūs. s. pcedat magis a pre qd a filio. Secdo vtz pcedat a pre mediante filio.

Primo sic procedit. vtz qd magis pcedat a pre qd a filio. qd qd agit p virtute accepta ab alio no vtz ita plene agere. sicut quod agit p virtute qd hz a se. sed filij hz virtute spiratiua a pre. Pater igit magis spirat. Preterea arguit philosophus in primo post. Si credim conclusioni propter pncipia pncipis magis credim ergo si filius spirat p virtute quam hz a pre. Pater magis spirat. Preterea arguit philosophus i hometh. qd semp primum est illud qd est causa totius. s. pater pncipio ois pcessionis in diuinis filius at no. Ergo pater e primum pncipiu pcessionum. Sz vt vult philosophus in eode hometh. pmi in omni genere est illud qd e matie tale. Igit pater matie erit pncipiu pcessionis. Ergo inspirado magis habet ronez pncipij pater qd filius. Preterea fo de di. no. dicitur pater est fontana deitas filius aut et spūs deigene deitatis. Si ita opz dicere pmlationes diuine nature et sicut flores. Sed fons et stipes magis influere qd alia ergo etc. Incedrarit est qd in simbolo legit qd in diuinis necess maius nec minus. Preterea si aliud psequeret illam eadem virtutem qd aliud hz no diceret minus plene agere qd illud qd ab eade virtute immutabiliter se habente no egredit actus magis et minus plene. Sed illam eandem virtutem qd habet pater inspirando habet et filius ergo etc.

Preterea filius e pncipiu oia filis et qd is vt of. xv. de termi. ca. xiiij. hz hoc n eest si spiraret minus plene qua p f g etc. Rn. vbi qd tota ca. qre dubitat spm. s. magis pcedere a pre qua a filio qz virtute spiratiua bet filij a pre p a nullo et qz qd vni quod qz et illud magis crederet aliqz rone igni spm magis pcedere a pre qua a filio id si bn declarabim. ppom pfata appetit veritas qonis. Notadu qd ppom illa veritate n bere nisi i bjs qd hnt ordine p se ad se

in fine qz n e vnu pp aliud nisi ordiet ad illud. Rur suz qz pp oia ppom tã qz p se vera et vltis cu ea qd ordinetur talia nisi sit ibi p se et eential ordo. p se et ordiez i ididuis eiusde spci hz qd hz respire n possunt na cu p se eade sit na oinz eoz qd sit vni i spci fm illaz nam p se ordinet hnt n possunt qz hz qd talia n differre. Sed oia eoz p se e hz eest oia at differunt i na no igit pp oia utelligit hz de eis i qd na specifica repit vni uoce nec et itelligi pot de his qd penitus sit diuersa. Na sicut de his qd pncipit i vna na specifica ppone illaz verificari n dicim qz inter ea p se et eential ordo inueni n valz ita de eis qd nullo mo i na aliq vni ut verificari n pot qz hz qd i eis ordo vt de eo loqmur e n pot. Propter p n valz ignis genit e calid d p pigne generate ergo ignis gnans e magis calid d. Na cu ignis et genit no sint eiusde spci et talia p se ordine ad se iuce n beant no ois ppom illa ordinem p se reqrere i talibz verificari pp fm n valz ite e calidus pp motu gmo e magis calid. qz fm formã caliditatis motus et calefem uollatens vniunt.

Propo qd de a n valz i penit vni uocis nec i penit equiuocis. Restat videre quo valeat i analogis. Cu sint diuersi mo analogie solli i bjs p se valz i qd aliq vna na repit alr tu talr qz i vno p se et eentialr. In alio p participatõem et fm ordine ad illud qz solli i bjs repit ordop se fm nam vna. Na si aliq vniunt i na vna analogie et fm quosdã gradus ois vna nam aliquo mo repit i oibz illis. Sz hoc n pot e eentialr solli qz te i eis n eest ordo nec habet r solli naz hz certos gradus is eqr nec p participatõem solli qz tuc inter ea no esset p se et directus ordo. Quod est p participatõem p se et pnciplr ordinat ad illud qd e p eentiaz no ad illud qd e p participatione. Ergo talis ppositio solli verificabit in hntibus vnam naturã quoz vni hz ea p se et quasi eentialr. Aliud vero p qdam participatõem: et sic verificado ppositione dictã no solum habet veritatem in oibus Sz et est p se nota. cu pncipiu sit quodã mo de ratione subiecti. na si vna natura repitur in pluribz analogã. Et in vno p eentiam i alio p participatõem cu in eis non reperiat equaliter qd ex ipso noie hnt pot. Et participare idem e qd parte alieni. Imere hz qd h participare accipim sequit qd exns p se tale est magis tale qd est p participationem. Quod ergo dicit ppter qd vni quod qz et illud magis. Si itelligimus terminos in ppositioe positos statuz ea probamus audiam. Et illud pp qd alia sunt calid est per se tale. Ea qd sunt talia p ipm sunt huiusmodi p participatõem vt oisum est: et id e esse fm parte: vel fm participatõem tale. Quod e minus tale: et eestotaliter et p se tale qd esse magis tale. Igitur sicut statim. Hinc assentimus omne totu est magis sua parte. Si terminos i ea positos cognoscim. Ita statim approbam bac pp qd vni qz et illud magis. Si rones terminoz ibi positoz cognoscim. Est ergo dicta ppositio no solli vera. Sz et per se nota et si no cuius. Et no qlibet rone illoz terminoz agnosceit. et n p se nota sapietibz qd rones terminoz sunt cognite. Pz igit ppositioem illã vera e e i bna quoz vni est per se aliud p participatõem qd e exemplar pte pot vt qz ignis e p se calid et matie calidus in gne calidoz. qd e calid: e calid qz p participat naturã ignis sequit ignem e magis calid p se loquedo qd aliq ignitoz. Rur suz qz veritas p se repit i pncipis in cohuõibz at fm qd pncipant veritate pncipioz sequit pncipiu esse magis vera conclusionibus: semper ergo comparatur qd e per se ad id e qd e p participatõem: vt ignis ad igitu non ignis ad

ignem vel ignis ad ignem in tempore se propositio
vera esset. licet per accidens verificetur in alijs. et
hoc etiam apparet quare non valet hoc est calidum pro
motum ergo motus est magis calidus. quia ca
pactum non participat naturam motus et eo qd cale
fit. sed naturam ignis et ideo ignis est magis calidus
et non motus. et hoc siate habuit ortus illa distinctio
qz illa propositio valet in univocis non in equivocis. qz
in habedo aliquid per essentiam et participationem est
ibi aliquis modus univocationis. tñ simpliciter di
stinctio non est vera. na maxima univocatio est i spe
cie specialissima. propter quod si veru esset qd dictus
est maxime ibi locu haberet propositio illa cuius con
trarium videm? ad sensus. quia ignis genit? qui est
calidus propter igne genente non est minus calidus
igne genente. habito qd propositio illa veritate non
habz in his que sunt eiusde speciei: sed i alijs. Nota
dum qd licet in divinis vere non sit species est tamen
ibi aliquid ad similitudine speciei. na si consideramus
relationes personaru invenim? ibi aliquo modo di
stinctitate bin specie cu in pluribus psonis non plurifi
ficetur relationes similes. sed disparte et oppositio que
differunt specie. Sed si consideramus naturam non soluz
regitur vna natura specie in omnib? psonis divinis
sed etia vna numero ppter qd si pater et filius spirar
rent spiritu sancto bin qd sunt distincti relationib?
forte haberet aliqua apertiaz qd vni? spiraret ma
gis alio. cum bi? relationes specie differre videan
tur. non tamen veru esset qz et si sic esset. cu non sit vna
relatio que reperiat in patre et filio. in patre p essen
tiam. in filio p participatione. dato qd bin relatiões
reperas in iphis pater et filius spirarent. vnus non
spiraret magis. veru quia non spirant pater et filius
vrelatiões sunt distincti sed vt deitate sunt vni
tatis qd ostendit Ansel. inde process. spūs. f. dicēs. Ea
de est deitas pātis et filij de qd procedit spūs san. q
si forte quis dicat spūs. san. non pcedere de deitate
pātis. Sed de pñitate nec p deitatem filij sed per
siliatione: opinio sua se patente fatuitate suffocat.
Luz igitur vna sit deitas pātis et filij de qua proce
dit spūs. f. non solū e falsum vni? spirare magis alio.
Sed et non haber apparentia. Nam si propositio di
cta veritatem non bz in his que sunt eiusde speciei. qz
eadē nāz participat eqlr multo min? vera i pte et si
qz bz qd spirat spūs. f. hnt vni? eandem virtutē spirati
va sine vna et eadē deitate. n solū spē s; numero: Et
qz n opetit pñ deitas per eentia. filio per participa
tionem: nec magis est deitas qd alius: cum de dei
tate eorum emanet spūs. vn? non magis spirat vn?
qd alius. et ista e via Anf. inde pces. spūs. f. qui ait.
Si ergo non magis est pater deitas. vnde spūs. san.
est qd filius intelligi neqd cur n magis sit de patre qd
de filio. Ad primum dō qd si agēs accipit virtutes
ab alio alia et p participatōem tñc verū est qd dictū
est vt pater per habita. filius tamē bz eandem virtu
tem et eandem deitate cum patre: et per eentiam: si
cut pñ non per participationem. Ad secundū dō
qd h est qz non est tanta veritas in conclusionibus si
cut in principijs. In filio autem e tanta virtus quā
ta in patre et eadem. ideo non v3. Ad tertium di
cendū qd in divinis proprie non sumit cā sed principii
et h sine prioritate ut dictus est. ita et sine magis et
min? qz qd dictum est veritatem non bz nisi in canis
et agentibus que hnt virtutes separatas cuiusmōi
non sunt pater et filius. Ad quartū dicendū qd pā
dicie fontana deitas ratione auctoritatis qd est i ip
so qz ipse non accipit deitatem ab alijs: hāq ab eo
non propter maiorem plenitudinē. Et quod dicit de
fonte et ripite: dō qd non est per oia simile.

Secundo queritur vtru spūs. f. pcedat a pa
tre mediante filio: Et videt qd non: qz qu
to agens e pncipaliter tato in mediati? a
git. sed pī spirat pncipaliter: vt dictū est qd
non spirat mediate. sed immediate. Preterea
aut spirat mediate solū aut mediate et immediate: aut
immediate so. Mediate solū no. qz cū pater et fi
lius sit vni? pñ spūs. f. vt patuit p Augu. non est intel
ligibile ex quo spirit? f. pcedit a filio immediate qn
est sic pcedat a pte. mediate. et immediate. fil no. qz
cum ista sint opposita non veniunt eide. respectu eui
dem act? qd spirat immediate soluz. qd non mediate a
filio. Preterea si duo agentia agunt. ita qd vnū
agit mediate alio: quod h illozū v? impfectum. sicut
videmus igne agere mediante cor? celesti qz impfe
ctus e cū non possit agere nō adire? virtute alterius.
Rursuz qz sol gnat boiem mediante bo? et imperse
ctus e: qz non pōt oem effectū pducere nisi determi
net p particulare agēs. Sed pī et filius sunt agēs
perfectissimū: qd non agunt vnuz mediante alio. Pre
terea q agunt in eo qd vni? agunt eodē mō. sed pater
et filius spirāt in eo qd vni? vt patuit p Ansel. qd spirāt
eodē mō: sed filius nō spirat mediante pte. qd nec pī
mediate ipso. In dñū est qz qd pcedit ab aliq.
p aliqd pcedit ab eo mediante illo. h spūs. f. tradit
pcedit a patre p filij vt in iuiv? Dam. i. li. c. xi. g. 2c.
Preterea in trinitate creata amor pcedit a mēte
mediate verbo vel mediante intelligentia. Sz mē
vel memoria representat ptem. Intelligentia filius.
amor spūs. f. vt dō. xv. de trini. c. xxiij. g. 2c. Rñ
dō qd si pī et filius non eent plures spirātes. sic non
spirant in eo qd plura. querere. vtru pcedat a patre
mediate filio nō haberet locū: cū talis pcessio distin
ctōem reqrat inter agētia. Ideo ex pluralitate agē
tium poterim? inuestigare veritate qōnis. Nota adū
igit qd plura agētia deurrūt ad vnum effectū qdru
pliciter. nā aliqñ vni? effectum efficit. aliud nō effi
cit. sed disponit. et sic pcedit a deo et a causis secundis
ita que sunt in aliq materia v? in aliquo subiecto: si
tñ depotētia eius i n quo sunt educit. et isto modo p
cedit aia rōnalis a deo et a cor? sup celesti sine a vir
tute in semine decisa ex libis patris. nā deus eā cre
at vel efficit: cāe se ad eius introductionem disponit
fo mō vni? plura agētia. ita qd vtrūqz efficit. nō nī
h facit. pzie vni? qd aliud: et sic idē filius pcedit a pa
tre et auo. sed ab auo pcedit p accēs cū accidat filio
pcedere ex multis pibus vt Coor ait p se aut pī. p
ducit filius: et anns ptes. Tertio mō cāe unūnt ad p
ductionē alio: ita qd vtrāqz facit. et h vna qd aliqñ
tñ silr agunt: et sic pducit forma materialis adeo. et
ab agēte in materia. Nā illā eandē formā ignis qd i
ducit particularis ignis. pducit et deus. Sz nō silr:
qz deus pncipalr. ignis instrumentaliter. Quarto
agentia unūnt ita qd vtrūqz efficit et h vni? quod ali
ud et silr: tñ ab vno p alio. et sic pcedit creatura a deo
pze et filio: qz vterqz efficit. qz non solū pater opat h
filius: et h operat filius qd pī et similiter. vnde in Joā
ne le? quecūqz. n. pī fecerit h et filius silr facit. tñ opa
tur pī p filij qz ipse e que pstituit heredē vniuer for
p que se. et se. Quō autem hoc sit: sic est videre qz illā
eadem virtutē qd bz pī bz et filius. sed filius bz cam
a patre. Id qd quid pcedit a filio inquātū pcedit ab
ipso etia pcedit a pte. sed in quantū pcedit a patre nī
procedit a filio. Ideo pater operatur immediate in
quantum p illā eandem virtutē p qd agit filius agit
et pater. et operatur per filium qz fm qd filius agit
pater agit. ideo dō filius operatur in potētia pñ. fm
Augu. lxxxiij. q. g. xvi. cū igitur spūs. f. pcedat a pa
tre et filio: hnt plures spirātes: si volumus vide

Questio.
4.

re questione p̄tractā. videamus quō se h̄nt dicti spir
rātes i productōe spūs. s. nō. n. h̄nt se vt cā efficiēs r
disponens. qz tūc filio nō competeret spirare sicut h̄
cōpetit celo creare aiām: nec vt aūis r p̄ in prodn
ctione filij. qz tūc alterū illoz p̄ accūs faceret ad pro
ductōem ip̄s: nec vt creator r creatura in p̄ductōe
rez materialium. qz nō eēt eadem virtus ip̄s: sed
sic se h̄z pater r filius in p̄ductōe spūs. s. sicut se h̄z
p̄ r filius vel tota trinitas in p̄ductōe creature s̄m
q̄ spectat ad p̄sentēz questionez. Nā sicut in tali p̄
ductōe p̄r efficit r filius: r hoc facit pater qd̄ filius:
r filiter: vt pater r filius: tū opatur pater p̄ filiū. ita
in p̄ductōe spūs. s. nō solum spirat pater. sed filius:
r eōdem spiritum producit pater qd̄m filij: r filij
vt pater spirat. r filius: tū pater spirat p̄ filiū. r istaz
viam venat̄ Ansel. in de p̄cess. spūs. d. quēcumqz n.
pater fecerit bec r filij: sicut facit: dicam̄ igit̄ qz cum
spūs. s. p̄cedit a patre p̄ filiū: p̄cedit r a filio filij. sicut
que facta sunt a p̄re p̄ verbū. facta sunt ab ip̄o ver
bo. r pp̄ hoc bene distinguit Ric. v. de trini. d. eē tri
plicem processionē. aliquā esse mediātam solū: aliq̄
immediātam t̄m. aliq̄ mediātam r immediātam simul
q̄ in creaturis videre possum̄. nā cum eua facta fue
rit ex costa Ade. q̄quid p̄cessit ab Eua: mediāte p̄
cessit ab Adam. Ideo filius Ade r Eue ab Eua. p̄
cessit immediāte solū: ab Adam mediāte: r imme
diāte immediāte. in quātum ip̄e operatus fuit ad p̄
ductōem illius filij. Mediāte in quātū ille filius. p̄
cessit ab Eua: r Eua ab Adam sequit̄ q̄ p̄cessit ab
Adam mediāte Eua: mediāta solū. p̄cessio esset si
ab illo filio alius filius generaret̄. ad cuius p̄ductio
nem nō operaret̄ Adam r Eua. p̄pter q̄ sequere
rōr q̄ solū ab eis mediāte p̄cederet qz p̄cedit a filio
eoz. qui p̄cessit ab eis. Et quo patere pōt. quō p̄ce
dit spūs. s. a p̄re r filio. qz a filio p̄cedit solū immedia
te: a patre mediāte r immediāte: immediāte in quā
tam spirat ip̄sum spūs: mediāte qz eo qd̄ p̄cedit a fi
lio p̄cedit a patre. cū filius h̄ beat a patre q̄ ab ip̄o
p̄cedat spūs. s. r hoc innuit augu. v. de trini. c. penl.
ostendēs spūs. s. p̄cedere a patre put̄: p̄cedit a fi
lio nō tū eōm̄: r̄o: buic sentētie p̄cordāt verba Bay
larij. que h̄nt in littera. q̄ spūs. s. ē r mittit̄ a patre p̄
filium. Ad primū dō q̄ mediāte r immediāte pōt
sumi dupl̄r vel quātū ad virtutē: vel quātū ad agen
tia. primo mō quanto agēs ē sup̄ius tanto magis i
mediāte agit. qz paucioribz virtutibz inuit̄ vt n̄li sic
sup̄ius. s. mō quātō agēs ē inferius tāto magis p̄
rimo agit r immediāte. Sed h̄ non plene trāser̄
re possumus ad diuina. nā mediātū r immediātū q̄
tū ad virtutem ibi nullo mō eē pōt. cuz eadē sit virt̄
p̄ris r filij p̄ quā spirat: quātū ad agentia est ibi eo
mō quo diximus. nō sic in creatoris. Et q̄ dicitur.
quanto agēs est p̄ncipaliter tanto magis immedia
te agit. Intelligēdū est de immediatōe quantū ad
virtutem. que ibi esse nō pōt. Ad s̄m dō q̄ p̄ spi
rat mediāte r ime. Sz ista nō opponunt̄ qz nō acci
piūt eodē mō vt patuit. Ad t̄m dō q̄ mediātū r i
mediātū dicunt in p̄fectōem in creaturis. qz in nulla
reserna ē tota virt̄ p̄ quā p̄ducitur effect̄: vt in sole
non reserna ē p̄ oēm modū virtus patris. nec i patre
virtus solis. sed in deo patre r filio reserna ē tota vir
tus r eadem p̄ quā p̄ducit spūs. Ad q̄rtū dō q̄ pp̄
mediātōez r immediātōem ibi nō ponit̄ dist̄militu
do actōis. Sz solū ordo originis.

Sp̄l̄terā s̄nt illud. (aut nato filio rē.)
q̄rit̄ q̄re magister nullā partē p̄cedit. Sz vi
det̄ q̄ debeat eā p̄cedere. cū natū r n̄ natū
opponant̄ p̄radictorie. Et dicēdū q̄ neu
erā p̄cedit. qz quēlibz ē multiplex: nā si nato dic̄ sp̄is

p̄teritionem tunc est falsa cuz ibi non sine interval
la temporū: r negatiua vera. sed si nato dic̄ p̄fecto
nem est affirmatiua vera. qz nato filio siue p̄fecto
s̄m in n̄ritatē. p̄cedit spiritus. r negatiua tūc est fla
s. nō nato filio p̄cedit spūs. Itē non videt̄ arguere
ad p̄positū nā qd̄ ē. vtrū spūs. p̄cedat p̄s a p̄re q̄ a
filio r ip̄e arguit q̄ filius p̄s. p̄cedit a p̄re q̄ spūs.
Et dō q̄ eadē veritate negat̄ vtrūqz: qz vtrūqz rep̄n
gnat eternitati ideo si vtrū cōcedit. cōcedit aliud. r si
negat̄: negat̄ aliud. Item notādū est q̄ aliud ē p̄
cedere plenius aliud magis. qz plenius virtutē qd̄
plura accipit a p̄cipio. magis qd̄ a maiori virtute
p̄cedit. Spūs. s. nō plura accipit a p̄re q̄ a filio nec
a maiori virtute. p̄cedit: tū p̄cedit a p̄re: q̄ a filio: cū
eadē sit virtus vtrūqz: nō neqz plenius neqz magis
p̄cedit ab vno q̄ ab alio. Item dō spūs. s. p̄cede
re a patre p̄n. Lōtra qz p̄cederet a filio secundario.
dicēdū q̄ ibi p̄n nō dicit̄ gradū virtutis. Sz ordinem
originis. p̄cedere aut̄ secundario est p̄cedere secun
dū inuoloz virtutem.

Si hoc p̄siderādū rē. postq̄ ostendit̄
magister spūs. s. p̄cedere equaliter a p̄re
r filio. h̄ sp̄l̄ter q̄rit̄: vtrū nomē p̄cessio
nis filij vt ḡnatio pōt dici de p̄cessione spi
ritus. s. r duo facit. primo querit̄ vtrū spūs. s. possit̄ di
ci genitus: secūda ibi. (Nūc considerandus.) circa
primū duo facit. qz primo querit̄: vtrū spūs. s. possit̄
dici genit̄. s. o dat differentiā iter generatōez filij. r
p̄cessionem spūs. s. h̄a ibi. (Inter generationem.)
circa primū duo facit. qz p̄mo facit qd̄ dictū est. s. q̄
rit̄ vtrū filius possit̄ dici p̄cedens ibi. (cum aut̄. cir
ca primū duo facit. qz primo querit̄ vtrū spūs. s. pos
sit̄ dici genit̄ vel nat̄. s. o ibi. (quāre aut̄) ostendit̄ per
Augu. q̄ nō: r p̄. Tūc sequit̄ illa pars. (cū aut̄.)
in qua querit̄. cū spūs. s. nō dicat̄ genit̄ vt filij: quōs
filij dicit̄ p̄cedet̄ vt spūs. s. r duo facit. p̄mo facit qd̄
dictū est. s. o ibi. (ad qd̄.) Soluit̄ dubitatōem tactaz
ostendens nomē generatōis eē sp̄ale. r ideo non cō
uenit̄ ambobus. sed nomen p̄cessionis ē cōe. ideo cō
uenit̄. Deinde cū dicit̄ interponit̄ differentiā inter ge
neratōem filij r p̄cessionem spūs. r quartū facit. qz
p̄mo ostendit̄ q̄ nō sum̄ sufficiens ad distingēdū inter
ea. s. o adducit̄ distinctōem quam dat Aug. in li. p̄tra
marinū qz filij est a patre vt genit̄. spūs. san. vt
p̄cedēs. tertio dat differentiā inter p̄cedēs r genit̄
tum ostēdens. p̄cessionem eē qd̄ cōius generatōe. h̄
dicit̄ spūs. s. eē alii a filio pp̄ alii emanadi modū. s. o
ibi. (eē respōdeo.) tertia ibi. (Quid aut̄.) quarta
ibi. de spiritu deinde cum dicit̄. (Nūc p̄siderādū.)
q̄rit̄. vtrū spiritus san. possit̄ dici in genitus r duo fa
cit. qz p̄mo mouet̄ questionē r soluit̄ eā p̄ Aug. s. o dicit̄
Hieronymū eē p̄rium Augu. ibi. (Hieronymus
tū.) Circa primū tria facit. qz primo mouet̄ questio
nem tactam s. o ostendit̄ per Augu. ad Orosium: spūs. s.
nō debere dici in genitū. tertio ostendit̄ hoc idem p̄ cū
dē Aug. in li. de trini. secūda ibi. (Ad quod.) tertia
ibi. (Unde angu.) Deinde cū dicit̄. (Hieronymus.)
Instat̄ per Hieronymū. r tria facit. qz p̄ dicit̄ Hie
ronymum dixisse spūs. s. eē in genitū. s. o ostendit̄ dictus
Hieronymi eē n̄ p̄trariū Augu. qz Augu. accipit̄ in
genitū q̄ nō est ab alio. sed alius ab eo. r sic cōcedit̄
soli patri. Sed Hieronymus accipit̄ in genitum pro
eo quod nō est genitum. Tertio manifestat̄ istā s̄m
se intentōem Hieronymi. s. o ibi. (Sed vt istā.) ter
tia ibi. (Quod aut̄.) circa quod tria facit. qz primo
adducit̄ quandā distinctōez datā a Hieronymo. s. o
membz illius distinctōis manifestat̄. tertio ex ma
nifestatōe habita dicit̄ Hieronymū accepisse in
genitū expōsuerat̄ s. o ibi. (Nūc p̄positoz.) ter

in quo terminatur sententia lectio
vis r distinctionis.

9
Via intentio magis in presenti distinctio
ne versat circa pcessionem personarum: r cir
ca nominatorem pcessionis spūs. s. vtruz
generatio dici debeat. Id de his duobus

qremus.
Circā p^m querunt tria. p^mo vtrū in
divinis sit pcessio. Secūdo de differētia pcessionū
divinaz.

11.
D^o.
Tercio de numero eaz.

De p^m sic pcedit. v^o q in divinis non sit
pcessio. q^o pcedere idē ē q pculcedere vt
ipsum nomen insinuat. Sed nihil tale ē in
divinis cum p sone sibi insint pp vnitatem
essentie q rē. p^oterea pcedere ppie reperit
tur in motu locali. ergo vel in divinis nō est pcessio
vel est ibi s^m mētaforā r translativē. p^oterea
quod pcedit ab aliquo causat ab illo. Sed causa est
ad cuius eē se fē aliū euz vna p^o non sit aliud ab alia
quia omnes sunt vniū p^o naturā r eētūā vt habituz
est p angu. de fide ad petrū ergo rē. p^oterea p^o
cessio semp est ab aliquo pncipio. sed etiā pncipiuz
in divinis nō ponimur. s^m in ansel. in de pcessione spi
ritus. s. q^o vult in divinis nō eē pncipiū neq^o causā

In contrariuz est magister in lra qui dicit p^ocessi
onem esse in divinis. p^oterea s^m aug. trinitatē
increatā nō possum^o ita bene intelligere. sicut p ima
ginem trinitatis in nobis. Sed in nobis est pcessio
verbi r amoris. ergo rē. R^ondō: quidā sic dicunt q^o
pcedere p se r p^mo motuz: vt dicit aliqui pcedere
dm̄ ex motu locali transumptū est ad alia. sicut hoc
nomen distātia prius reperit in motu locali. postea
transumitur ad alia vt ad cōtraria. dicunt enī p^oria
que maxime a se distant. ita pcessio transumpta est a
motu locali ad alios motuz: vt dicit aliqui pcedere
re ab albedine in nigredine. vltimus trāsumpta ē ad
oem opatōem siue sit opatio trāsēs in materia ex
trinsecā: siue nō: sicut dicimur q^o splendor pcedit a
sole: r calor ab igne quātū ad ea q trāsēunt in extrin
secam materiā. r q^o itelligere pcedit ab intelligente
amor ab amante. q^o ad ea q nō trāsēunt: r s^m istā
viā vltimus trāsumptū ē ad omne illd q respicit ali
ud tanq^o pncipiū: r s^m hoc dicimur filii pcedere a
p^ore. q^o pater est pncipiū filij: r spm̄. s. ab vtroq^o q^o
p^o r filij sunt p^m e^o. S^o ista solutio nō recte vadit
ad questione. q^o nos non querim^o de translatōe no
minū. Sed dubitamus. vtrū ibi sit pcessio personaz.
p^opter qd notādū. q^o sicut supra tactū ē in divinis
ē pluralitas psonarū eā simpliciu. Kur s^m habituz
ē duo supposita eque simplicita distinctōes inter se ha
bere nō posse siue pcessione vnus ab altero: igit ne
cessē est ibi eē origine r pcessione. Q^o aut talē pces
sione intelligere possum^o: notādū q^o pcessio in divinis
naturalis. s^m in Boetij. vel substantialis. q^o p^o q^o
libet pcessione ibi colcat nā siue substantia. si igit il
la pcessio est naturalis. cū nā illa sit intellectualis. nū
q^o adeo bene illā pcessione intelligere poterim^o sicut
p ea q videm^o pcedere in intellectuali nā. v^o Augu.
rv. de trinit. ca. vlti. ait q^o ad intelligēdū illā sūmaz r
inest ab illa trinitatē nūq^o mēl^o acies humane mēris
seceret. q^o in eo q ipse bō in sua nā ceteris aialib^o
melius h^o ex q^o verbis colligit q^o p ea q sunt i mē
tenā qua cetera aialia excellim^o itelligere possum^o
q^o in divinis existit. Id si volum^o itelligere g^oario
nē filij nūq^o eā adeo bene itelligemus sicut p ema
natōem verbi ab intelligente: r pcessione spūs. s. in
telligere poterim^o p emanatōem amoris ab aman
te. Aduertēdū q^o in his emanatōibus q^o r ad disti
ctōem est modus prius. nā verbi creatū ab intelligē
te ē distinctū s^m naturā: nō s^m ypostasim. nā alia

est natura verbi. alia nā intelligētis cū alia sit nā acci
dentis r nā substantie: nō ē tñ alia ypostasis verbi r i
telligentis. q^o verbo nostro nō rñ q^o r ypostasis cū nō
sit qd p se subsistēs. In verbo diuino ē modus dier
sus. q^o illud verbi a psona a q emanat nō est disti
ctū in natura. s^m in supposito. q^o eadē ē nā oim tri
um psonaz. nō eadē ypostasis: r istā differētiā dat
Dama. i. l. c. vi. dices verbi diuini eē qd subsistēs.
r ypostaticū. verbi nūq^o nō ē qd subsistens: nec ha
betē. ypostasis. Et sic dixim^o de verbo diuino ad ver
bū n^o m. sic intelligēdū ē de spū. s. p cōparatōem ad
amorē n^o m: ex quo apparet qd pcedere magis p
prie dicit in divinis respectu psonaz. pcedentiuz: q^o
in nobis respectu amoris r verbi. q^o s^m Dam. ter
tiolibro. c. xxxij. generari nō ē nature. sed yposta
sis: cū ergo pcedens sit qd distinctū ab eo de quo p
cedit tāto verius. pcessio erit in deo q^o in nobis. quā
tū pcedere magis cōpetit ypostasi q^o nature. cum
ibi psona pcedens a suo pncipio sit distincta s^m ypo
stasim. In nobis aut verbi r amor non sunt p se sub
sistentes r habētēs ypostasim. p^o p^o tur q^o necesse ē
ponere pcessione in divinis. q^o illa pcessio intelligē
da ē s^m modū intellectualis nature: r q^o ibi pcessio
magis pprie reperit q^o in natura intellectuali crea
ta. S^o p^o argumēta notādū q^o q^o deus est actus pu
rus sūmū in eo rō ipēi. siue rōe g^ois: p^o qd est in ipō
sapia siue q^olitate r magnitudo siue quātitate: ita est
ibi pcessio siue motū. Id q^o qd pcedē pcessio ex mo
tu ibi nō ponim^o: r sic distātia r separatōem r ta
lia ibi nō ponemus. Ad p^mū dō q^o pculcedere r
separari cōpetit pcessioni nisi rōne q^o mot^o. r id ta
lia ponere in divinis nō o^o. Ad scdū dō q^o sicut po
nim^o ibi spm̄ siue g^one. r pprie: sicut sapiētiā siue q^o
litate: ita ibi ponere possum^o pcessione siue motū.

Ad tertū dō q^o ad ponēdū pcessione in divinis nō
o^o ibi ponere eam. s^m sufficit ibi ponere rōnem pnci
pij. Ad quartū dō q^o Ansel. intelligit de pncipio
duratōis. nō de pncipio originis. q^o appet ex verbis
suis. ait. n. nō d^o dici debi habet pncipiū. q^o pncipiū
nō est nisi rei incipientis. S^o q^o sufficit ibi ponere pnci
piū originis vt saltem ibi pcessione: auctoritas
Ansel. non ē ptra nos.

D^o. 2.

Et dō q^o rē v^o in divinis sunt plures pro
cessiones realiter differētes. r v^o q non.
q^o vt habitū ē relatōes files in divinis nō
plurificāt. S^o eque v^o pcessio pcessioni si
milis: vt filiaro filiaro. Sed ibi nō possunt eē plures
filiatōes. q^o nec plures pcessiones. p^oterea si ibi
sunt pcessiones plures. h nō est nisi q^o vna accipit
p modū volūtatis. alia p modū nature. S^o cum volū
tas sit respectu eoz q^o pnt eē r nō eē. nulla pcessio erit
ibi p modū volūtatis igit solū erit ibi pcessio p modū nē.

p^oterea v^o est modus cōicādū nāz in nā. vt vult
Co^o sup. viij. pbi. cū igit pōem pcessione in divinis
cōicāt nā: nō erit ibi nisi vna pcessio. p^oterea i
divinis nō sunt nisi sba r relatio. si q^o pcessiones diffe
runt. vel differit rōne sba: vel rōne relatōm. Rōe
sba nō. q^o s^m absoluta nō ē distinctio. p^opter relati
ones nō. q^o s^m modū intelligēdi relatōes sequuntur
ad pcessiones. nō q^o faciet distinctōem in eis cū po
steriora pōribus necessitate nō ipōnat. p^oterea
distinctio in divinis est poppo^o. Sed pcessiones ad
se invicem oppositōem nō bnt. q^o realiter nō differē
In contrariū est quia si pcessio spūs. s. est pcessio
filij spūs. s. eēt filius. euz ergo realiter distinguatur
spūs a filio realiter differēt pcessiones eoz. p^o
terea magister in lra cōcedit generationē filij eē p
cessione. r tñ ostendit generationē filij eē alia p
cessione spūs. s. s^m boc nō eēt nisi eēt ibi plures pro

cessiones. q. 2. q. 2. quidam sic dicunt q. in divi-
nis sunt plures p. cessiones ppter pluralitatem modo-
rum procedendi q. est ibi repere processionem p. modum
nature et p. modum voluntatis. Sed illud stare non potest.
quod non voluntas sola ratione differunt in divinis. id est ppter
hoc processionem ibi realiter differre non poterunt
Preterea ostensum fuit q. spiritus. s. non distinguere-
t a filio si ab eodem emanaret et copetaret ei. pcedere per
modum voluntatis. filio autem p. modum nature. propter h
isti idem aliter dicerent. q. processionem in divinis distingui-
tur eo q. una est ab uno: alia est a pluribus. q. generatio
filii est a solo patre. processio spiritus. s. est a patre et filio: et ex
hoc sequitur una ab alia realiter esse distincta. Sed sic
innuente est eo q. non est p. se. q. spiritus. s. pcedit a patre et fi-
lio non in eo q. plures. sed in eo quod unum ut ostendit Au-
sel. in de. p. cession. spiritus. s. et pcedere ab uno: et a pluri-
bus in eo q. unum p. se non habent differentiam. propter h. id est
ad hoc dixerunt aliter q. huiusmodi processionem distin-
gunt p. ordinem ex eo q. velle habet ordinem ad intelli-
gere: q. non potest intelligi q. in aliquo sit velle: nisi ei in-
sit intelligere: sequitur processionem spiritus. s. q. p. modum
voluntatis esse distincta a processione filii q. est p. modum in-
tellectus. Sed nec istud sufficit. q. talis ordo realis
esse non potest. cum intelligere a velle realiter non differat.
Quod si dicatur in intelligere et velle reale distinctioem vel
ordinem non esse. Sed inter processionem p. modum intellectus
et p. modum voluntatis: patet quod est in principio. de hoc. n.
quimus. utrum processionem huiusmodi sunt distincte.
Idem dicitur quartam eam ordinem assignare. q. b. modi
processiones cum videantur importare quedam motus: et mo-
tus recipiatur spem a terminis: distinguuntur ut earum
termini sunt distincti. Sed nec illud sufficit. nam ter-
minus in processionibus dupliciter potest sumi. uno modo ip-
sa persona pcedens. alio modo natura p. processionem coicac-
ta tenet rationem terminum. s. in q. superius ostensum fuit: cum
dicitur q. motus distinguuntur penes terminos ad quos est
motus. non est intelligendum de termino s. in q. suppositio-
nem habet rationem terminum. Sed h. q. forma vel natura. nam de
albaria denigrari spe differunt. Sed non ratione termi-
norum ut suppositum habet rationem terminum. s. ut forma: nam
duo supposita eiusdem speciei bis motibus mutari possunt
Sed. et callias et dno supposita diversorum generum ut
homo et lapis. q. si Sor. alba et callias denigrat non
erunt huiusmodi motus eiusdem speciei. q. supposita mo-
bilia in spe conveniunt: nec diversorum generum: si suppo-
sita quibus competunt tales motus. q. differrent: tota
igitur ea quare sic distinguuntur dicitur motus. q. albedo et
nigredo p. huiusmodi motus accipiuntur spe differunt:
cum igitur per eam processionem in divinis coicet. nam h. istum
modum dicens non erit nisi una processio in divinis. ppter
hoc notandum q. tota distinctio in divinis. p. relationes s. in
m. ut p. p. Aug. in multis locis. id est si processionem in
divinis realiter distincte sunt. h. esse non poterit nisi vel
ratione q. relationes sunt: vel s. in q. ad relationes quantum ad
nostri modum intelligendi ordinantur. in quibus utroque modo
distinctionem ponere possumus. ad cuius evidentiam
advertendum q. in divinis supposita perse et realiter
distinguuntur p. relationes oppositas: opposita autem rela-
tiones in quantum sunt ea p. q. alia differunt. seipsis disti-
cte sunt. Sed quomodo ibi rationes etiam ut relationes sunt
h. esse distinctum dubium est cum relationes disperatas im-
portare videantur. Idem notandum q. nisi ea in quibus tales
relationes sunt realiter differunt. ipse realiter distincte non
essent. relationes autem esse in aliquo dupliciter intelligi potest.
vel sicut in radice et fundamento: vel tanquam in supposito-
to. primo modo dicimus similitudinem esse in albedine.
s. in filio. Sed ergo relationes disparate realiter differ-
re debent. vel o. supposita in quibus sunt. realiter esse
distincta: vel radices in quibus radicanter realiter dif-

ferre. Hoc viso sciendum q. sicut superius tactum est
in divinis suppositis non accipimus distinctionem s. in
modum diversorum suppositorum in creaturis in quibus est
diversum esse: magis s. in modum unius suppositi cui
competit unum esse. q. oes vivite persone sunt idem s. in esse: cum
ibi sint idem natura esse. Ista tamen distinctio est modo d. tra-
rio. q. in eodem creato supposito est unitas s. in modo d. tra-
rio: et pluralitas s. in natura: et ratione pluralitatis natu-
rarum ut q. in creato supposito est alia natura s. be alia
q. tratis alia q. tratis possunt ibi esse plures relationes s. in
similes: sed disparate: ut ratione magnitudinis dicat
eque ratione q. tratis s. in. In deo autem est pluralitas sup-
positorum: et unitas nature. id est in pluribus suppositis di-
vinis possunt esse plures relationes dissimiles p. plura-
litate suppositorum. sicut in uno supposito humano pos-
sunt esse plures disparate p. pluralitate naturarum et edendo
do nomen nature ad oem entiam vel formam. Similes
autem nec in pluribus suppositis divinis. nec in uno sup-
posito creato pnt esse plures p. unitate esse. q. sup-
posita divina realiter distincta sunt. licet sit in eis na-
tura plures processionem ibi esse poterunt: non similes: s.
disparate p. reale differentiam suppositorum. Adver-
tendum tamen p. argumenta q. h. processionem divine inter
se opponem non habeant directe q. tamen h. esse in sup-
positis realiter distinctis: propter relationes oppo-
sitas ipse realiter differre poterunt: patet igitur quomodo
processiones in divinis realiter plurificant s. in quod
relationem importat prout autem ad relationes or-
dinantur s. in modum intelligendi sic distinguunt s. in q.
ipse relationes differunt. nam s. in q. differunt filiatione q.
prietas relatiua quibus h. filii: ex eo q. pcedit p. mo-
dum generationis a proprietate relatiua spiritus. s. quibus h. h.
ex eo q. pcedit p. modum spirationis: sic processio filii dif-
fert a processione spiritus. qualiter autem h. sit et quomodo ipse re-
lationes in divinis realiter distinguuntur infra plenius pa-
tescit. Ad primum dicitur q. processionem in divinis h. sit
similes quantum ad nomen esse. q. utraq. processio sunt cum
dissimiles quantum ad nomen spale. q. una generatio. alia
spiratio: et hoc sufficit ut ibi plurificet. Ad s. in d. q.
h. voluntas divina respectu creaturarum se habeat
ad oppositas. q. alias bonitates de? potest velle et nol-
le respectu spiritus. s. immutabiliter se h. q. deus ne-
cesse h. diligere suam bonitatem. Ad tertium dicitur q.
in creaturis. q. oia absoluta non transcurunt in substantia
ut velle et intelligere ibi sunt aliud q. esse: ideo esse que
ibi pcedunt p. modum intellectus et p. modum voluntatis
non coicatur natura: et ibi est unum modum coicacum na-
tura. q. non ad unum determinata est. In deo autem ubi
velle est idem q. esse: et voluntas idem q. natura: p. lo-
ne pcedit p. modum voluntatis coicari poterit natura.
Ad quartum dicitur q. processionem differunt ratione rela-
tionum. q. sunt ipse relationes: vel possumus dicere
quidam dicitur q. relatio divina h. ratione q. relatio s. in mo-
dum intelligendi sequitur originem ratione qua constituitur
p. sone pcedit. Ad quintum dicitur q. h. ipse processionem
directe non opponant: p. sone tamen in quibus tales p. cel-
siones sunt opposites h. ut si spiritus. s. non pcederet
a filio. q. non referret ad ipsum s. in relationem opposi-
tam: processio filii non distinguere-
t a processione spiri-
tus sancti.
Tertio queritur utrum in divinis sint plures
processiones q. due et videtur q. sic. quia cum
nationem in creaturis et explariter sint d. cri-
nate ab emanationibus personarum. sed in creaturis re-
periuntur plures processionem q. due. q. in divinis.
Preterea quanto aliquo est simplicius tanto in
pluribus reperitur. quia magis infinitus et minus deter-
minatus ad unum tanto ergo plura erunt supposita divina
q. oia supposita creata in quacumque specie quanto na-

stra divina e simplicior nā creata. s; h eē non possit
 nisi ibi essent plures pcessionēs q̄ due. q̄ rē. Pre-
 terea sicut natura humana i pluribus suppositis in-
 tera sicut pluralitate in esse. ita natura divina in pluri-
 bus suppositis eē h; p pluralitate respectu. Sed
 cum respectus sit qd ratio: r in actibus rōnis sit p-
 cessus in infinitū. vt v; velle. Quic. ergo infinite pote-
 runt eē diuine p̄sone. sed hoc nō eēt nisi eēt ibi plu-
 res pcessionēs q̄ due ergo rē. In cōtrariū est qz
 fm fidem nostrā non est ibi nisi trinitas personarū
 vna nō pcedens r due pcedentes: s; cū sint due solū
 p̄sone pcedentes vte erunt pcessionēs ergo rē.

Preterea qd ibi emanat. vt emanat p modū volū-
 tad v; p modū intellectū. s; iste nō ē nisi due emanatiōes
 ergo rē. Rādeo dō. qz pcessionēs personarū pluri-
 ficari dupliciter intelligi pōt. Vel fm numerū vel fm
 speciem. vt ibi speciem r numerū ponere possumus
 fm numerū ibi plurificatio eē nō potest nā ad proces-
 sionē tria requirunt: p̄sone q̄ pcedit: a q̄ pcedit. r act⁹
 pcedendi: et quolibz istorū arguere possumus ibi s; z
 numerū pcessionēs plurificari nō posse. repugnat. n.
 b; principijs pductiuis. naz plurificari pductiones
 numerali p̄ pductiua p̄ncipia dupliciter intell-
 ligi potest. primo qz ab eodem p̄ncipio emanēt plu-
 ra fm numerū differentia. vt ab vno patre plures fi-
 lij. s; qz ipsa p̄sone producta fm eundē modū produ-
 cendi sit alterius p̄ncipij productiū ut si a filio ali⁹
 filius emanaret. neutriū istorū est possibile. nam si ab
 vno p̄te celesti p̄gredereēt plures filij sine plures p-
 sone fm eundē modū pducendi: p̄deterēnt ad se in-
 uicē nō distinguerent cū vna non sumeret originem
 ab alia: arguit. n. Ansel. in de p̄cess. spiritus. f. qz pp
 vnitatē nature diuine. vel solū spiritū. s. pcedere a s; o
 vele cōuerso. Non igit eē pōt qz plures p̄sone diuine
 pcedant ab vno p̄ncipio pductiuo nisi vna ab alia
 trabat originē. Qd si daret secundus modus qz p̄s-
 onā producta fm eundē modū producendi fieret alte-
 rius p̄ncipij pductiū. etiā stare nō posset. qz vtrū
 pductiua cū sit qd absolutū: in oibus diuinis suppo-
 sitis eē h; nō tñ oia diuina supposita fm illā vltimatē
 pducunt. qz in eis debitor respectū nō vnt. r qz sem-
 p̄ p̄sone pducta accipit naturā a pducēte. r h; oppo-
 sitionē ad illā: natura nō eē eodē respectu est quo est
 in producēte est in producta. Sed cū oppositio. igitur
 fm illū modū pductōis: p̄sone sic procedēti cōueniet
 produciō solū fm denominatiōes oppositaz. qz solū
 respectū oppositū cōsequit. r ideo p̄sone que proce-
 dit p̄ modū generatiōis solū gignit. r nūquā gignit: r
 que p̄ modū spiratiōis solū spirat: r nūquā spirat. nō
 ergo ratiōe productiū p̄ncipij poterūt eē in diuinis
 plures pcessionēs numero differentes. nec etiā ratio
 ne actus pducēdi. naz cūz huiusmodi actus relatio
 nē significet. quia aliter in diuinis plurificari nō pos-
 sent: r relatiōes similes fm numerūz differentes plu-
 res ibi eē nō possint: nec pcessionēs fm eīdes modū
 procedēdi ibi plurificari poterūt. Hoc etiā repugnat
 p̄sone productis. nam vt fuit supius declaratus fm
 vnu modū producēdi nō est nisi vna p̄sone in diuinis
 patet igit qz pcessionēs in diuinis fm numerū plu-
 rificari nō possint. Secundus species at ibi plurifica-
 ti poterūt. sed illa plurificatio numerū binarium non
 excedit. nam s; Aug. xv de trinitate. capi. xxij. In
 separabilior est trinitas personarū q̄ sit trinitas in
 mente nostra. Sed trinitas in mēte nostra ppter in-
 separabilitatē amoris r verbi ad mēte nō habet ef-
 fectus quō nō transeunt in exteriorē materiam
 vt p̄ntelligere. r velle. fm hos igit vnos act⁹ plu-
 rificabunt pcessionēs in diuinis. fm qz aliqui tra-
 dunt r bene. Erunt igit in diuinis due pcessionēs

fm fm dīos nominatos actūs. Ad primum dō. qz nō
 oz tantā diuersitatem dare in causa sicut in causatis
 ideo nō oportet tot eē emanatiōes personarū quot
 sunt emanatiōes creaturarū. dato qz vna emanatio
 sit ab alia exemplata. Ad secundū dō. qz quanto
 aliquid ē simplicius. tāto in pluribus reperit fm cau-
 salitatē nō fm predicatōes. igit nō oportet quod plu-
 ra sint supposita diuina quantū aliqua alia supposi-
 ta. sed qz de plura causet vel plura cāre possit q̄ ali-
 quid aliud. Ad tertium dō. qz respectus fm rōnes
 solū non multiplicat p̄sone diuinas vel p̄cessio-
 nes. sed respectus fm rez r talis nō multiplicat in i-
 finitū. s; fm qz exigit trinitas personarū r duali-
 tas p̄cessionum.

Unde querit de p̄cessione spirit⁹ sancti
 vtrum possit dici generatio. siue vtrū spi-
 ritus. f. debeat dici genitus r circa hoc q̄
 runtur duo. Primo vtrum debeat dici
 genitus. Secundo dato qz non: vtrum possit dici
 ingenus.

Primo sic pcedit. videt qz spirit⁹. f. pos-
 sit dici genitus. qz fm Aug. vi. de trini. ca.
 ij. filius est eo ymago quo filij. qz fm qz ali-
 cui cōpetit nomē imaginis cōpetit ei no-
 mē filij. sed fm Dassi. primo libro capitulo penulti.
 ymago patris est filius. r imago filij spiritus. f. er-
 go spiritui sancto competit nomen filij cum com-
 perat citatio imaginis. sed qz dicit filius debet dici
 genitum. ergo rē. Preterea generatio est motus
 ad substantiam fm philosophū. in. pbisycoruz sed
 per p̄cessionem suam spiritus. f. accipit substantiaz
 a patre: ergo eius p̄cessio debet dici generatio.

Preterea non comunicatur natura nisi p op⁹ na-
 ture. Sed generatio est op⁹ nature vt dicit Dama.
 primo libro capitulo. viij. ergo spiritus. f. generabit
 cui comunicatur natura diuina. Preterea spirans
 est generans. ergo per locum a cōiugatis spiratio ē
 generatio: r spiratus est genitus. cum igit p̄cessio
 spiritus sancti sit spiratio: r ipse sit spiratus. eius
 p̄cessio dicetur generatio: r ipse dicetur genitus.

In contrarium est Aug. ad Rosium. r. xv. de tri-
 ni. capi. xxvi. r. xxvij. qui ait spiritum sanctum nō de-
 bere dici genitum. Preterea fm vnum modum p-
 cedendi in diuinis non est nisi vna persona procedet
 vt superius est ostensum. sed filius procedit per viā
 generationis r dicitur genitus. ergo spiritus. f. non
 dicetur genitus. Respondeo dō. qz in diuinis vt ta-
 ctum est non est distinctio nisi per relata. igitur sicut
 species in genere que per differentias distinguuntur
 sibi proprias differentias non comunicant. sic per
 sone diuine que per relationes sunt distincte proprie-
 tates relatiuas sibi retinent. r fm tales non est com-
 municatio ad inuicem. cum igit generatio sit proprie-
 tas relatiua filij qz eo est filius quo genitus. genera-
 tio non conueniet spiritui sancto. propter quod Da-
 masce. primo libro capitu. ij. r. x. dicit personas di-
 uinas distingui per ingenerationem. r generationes
 r p̄cessionem. non igitur spiritus. f. dicitur genitus
 sed procedens. Cā autem quare persone proceden-
 ti per modum amoris non competit generatio. sed p-
 cedenti per modum intellectus: quadrupliciter inue-
 stigari potest. Nam in generatione est qz atuoꝝ con-
 siderare vt ad presens spectat. primo esse qz per ge-
 nerationem acquiratur: naz generatio tanq̄ proter
 mino respicit esse. secundo. generationis modum: ter-
 tio generationis p̄ncipium. quarto respectū que i-
 portat gñatio s; qz gñatio respicit esse. distinguitur a
 pho tri. let genitum. in libro ce. r mū. vt superius ta-
 ctum fuit. primo vt dicatur genitum quod per gene-

20.4.

rationem accipit esse secundo quod de facili gignitur
 ratio quicquid h3 esse post non esse: q3 si hos modos
 ad ea que procedunt a deo transferre volumus. p3
 mus 7 tertius possunt transferri. secundus autem ibi
 proprie non habebit locum: procedit enim a deo ali
 quid per generationem. q3 ab eo accipit esse quantum
 ad primum modum. 7 aliquid quod h3 esse post non
 esse quantum ad tertium. sed nihil procedit a deo faci
 liter proprie. h3 q3 facilliter dividitur contra difficul
 tatem. Non. n. est conveniens distinctio q3 aliqua p
 cedunt a deo facilliter aliqua difficulter h3 q3 videm3
 in his que pcedunt a creaturis: ergo solum a deo di
 cetur genitus. vel q3 p generatione accipit ee vt ver
 bum: vel q3 h3 ee post non esse vt creatura velut nos
 qui sumus filij adoptois q3 est dare tempus in quo fi
 eramus filij. spiritus autem sanctus cum nec verbu
 sit nec creatura a potest dici genitus a deo. ergo nec ab
 alio cum non respiciat aliud vt principium: 7 ideo nul
 lo modo erit quo natus. sed quo datus. istam ratione
 tangit Aug. v. de trini. c. xiiij. dicens cur no sit filius
 etia spiritus. s. cum 7 ipse creat sicut in euangelio le
 7 respodet q3 erit non quo natus. sed quo dat3. 7 sub
 dit. ideo non filius dicit3 qm non est natus sicut vnige
 nitus: nec factus vt per dei gratiam in adoptois na
 sceret: sicut nos: p3 q3 duos modos dictos geniti exclu
 sit a spu. s. 7 q3 no dicit3 a genitum aliqd vt a deo p
 cedit: spiritus. s. sua processione genitus dici no de
 bet. Sec3 via ad inuestigand3 h3 idem e3 p generationis
 modis. Nam generatio e3 p modum nature: spiritus. s.
 pcedit per modum voluntatis. 7 ideo no d3 dici geni
 tus. 7 h3 tangit Aug. xv. de trini. capi. xx. qui distin
 gues. spiritum. s. a filio innit respectu filij volunta
 tem no bere ratem principij. S3 si aliam d3 appropi
 ari voluntas spiritui. s. appropatur vt ait. ex quo p3 spi
 ritus. s. non ee genitum. q3 pcedit p modum voluntatis.
 Tertia via ad hoc id ee sumit3 ex generatois principio
 nam cu natura sit determinata ad vnum semper ad q3
 pcedit aliqd per modum nature est vnum. Sed vnu
 duplitem dici potest. vel q3 suppositus e3 vnum. 7 sic
 ignis genitus pcedit ab vno igne generante: vel q3
 est vnu fm quendam ordinem: 7 cum no fiet vnum h3
 ordinem nisi ex po. 7 actu vt tradit phs viij. metha.
 oportet vnum illoz habere ratem actus. 7 aliud
 ratem po. 7 materie: sic pcedit filij carnalis a pre
 7 matre in cuius pductoe semen vtri e3. quasi forma
 le. 7 mulieris menstruu vt ma. 7 ita nunq3 aliquid h3
 viam generatois pcedit a duobus nisi vnu se habe
 at vt passiuu. 7 aliud vt actiuu. videmus. n. in diuinis
 duas processiones vna ab vno supposito. vt processiones
 filij a patre: 7 aliam a duobus vt processioem: spiritus
 ab vtroq3. Et h3 processio filij debeat dici generatio q3
 vnus ab vno. processio spūs. s. a pre 7 filio. no meretur
 tale nome cum vnus ipsoz no se habeat vt quid ac
 tiuum 7 formale: 7 aliud vt passiuum 7 male. 7 istam
 ratem tangit Augusti. xv. de trini. c. xxvi. 7. xxvij.
 dicens cur no dicatur natus esse spūs. s. sed potius p
 cedere. qm si 7 ipse. filius diceret qd absurdissimuz
 est: filius quippe nullus est dnoz. nisi patris 7 ma
 tris. absit autem vt inter deū patrem. 7 deum filium
 tale aliqd inspicetur. q. s. vnus se habeat vt materia
 le 7 passiuuz. 7 aliud vt formale 7 actiuu. Quarta via
 haberi potest ex respectu quem genitus ex gnatione co
 sequitur. nam cum filius de se pcedat vt qd subsistes.
 de se no h3 q3 referat nisi ad vnum. vt ad genitorem.
 Sed amor 7 donu cu de se tendat in aliud copetit eis
 duplex respectus cu pcedat vt donum: 7 respectus
 dantis: 7 respectus eius cui sit datio ex ipso respectu
 arguere possumus q3 no pcedat vt genitus: 7 istaz
 viam tangit Aug. v. de trini. c. xiiij. qui ostendēs spi

ritum sanctum non esse natum sine genitus. ait quod
 n. de patre natu est ad patrem solus refertur. 7 ideo
 dicitur patris filius: 7 non nos fier. Qd ar datum est
 7 ad cum qui dedit referet. 7 ad eos qbus dedit. Ita
 q3 spiritus. s. non tm dicitur patris 7 filij. qui cum de
 derit. sed etiam nos fier q3 cum accepimus: pater igitur
 q3 ex ipso respectu qui genit3 in spiritu. san. 7 non
 genitatur in genito: spiritus. s. nomen geniti non me
 retur quod ostendere volebamus. Ad primum di
 cendum q3 imago potest sumi d3 large: 7 stricter pro
 prie sumendo imaginem. imago competit soli filio: sic
 accipit Aug. cu dicit q3 fili3 ee o fi. q3 imago: large
 autem sumedo nome imaginis competit spiritui. s. 7
 sic accipit Dam. cum dicit q3 spiritus. s. est imago fi
 lij: h3 tm infra patebunt magis. Ad fm d3 q3 filius
 ex suo modo pcededi. hab3 q3 comunicet sibi natura
 patris amor at siue spiritus. s. ex suo modo proceden
 di non h3 q3 ei comunicet natura voluntatis. Sed ra
 tione q3 est amor diuinus. q3 in deo est idem velle q3
 esse: 7 natura q3 voluntas: non igitur sufficit ad hoc q3
 aliquid dicat3 genitum q3 ei comunicet natura vel
 substantia. S3 q3 h3 sit ex suo modo procededi q3 spi
 ritui sancto non competit. Ad tertium d3. q3 vbi
 differt natura a voluntate 7 ab alijs absolutis habe
 ret forte veritatem q3 no comunicat natura. nisi per
 modum nature vel p opus nature. 7 dico forte: q3 n3
 h3 est vlne verum. In deo autē vbi est idem natura
 q3 voluntas. quod pcedit p modum voluntatis eo
 municabitur natura vt ei comunicatur voluntas.
 Ad quartum d3. q3 ille modis arguendi non valet
 nisi in his que sunt per se. q3 non valet albus est mus
 cum. ergo albedo est musica q3 est aliquid album q3
 non est musicum. ita spiritus est generatio. non valet
 si spirans est generans q3 est aliquid spirans q3 non
 est generans vt filius.

Secundo queritur vtrum spiritus. s. possit di
 ci ingenuus 7 v2 q3 sic. per 3o. s. littera q3
 concedit spiritum san. est ingenuu. Pre
 terea genitum 7 ingenuum sunt in media
 te opposita. sed si vnum immediatoz remouet aliud
 ponitur. ergo si spiritus. s. non est genitus est ingenuus?

Preterea fm philosophum secundo priorum de p
 mo ce. 7 man. genitum 7 ingenuus dicuntur de q3
 libet. ergo spiritus sanctus vel est genitus vel ingenuus.
 sed non est genitus. ergo est ingenuus. Prete
 rea cum constantia subiecti ad negatiuam de predi
 cato sequitur affirmatiua de predicato infinito vel
 de predicato primo. ergo ad istam. non est genitus
 sequitur ista est ingenuum cum constantia subiecti.

In contrarium est q3 fm Dam. pater differt ab
 alijs per ingenerationem. non ergo spiritui sancto
 competit esse ingenuum. Preterea Aug. ad 2o
 sum. xv. de trini. capi. xxvi. 7. xxvij. dicit spm. s. non
 esse ingenuum. Respondeo d3. q3 h3 dicta sancto
 rum oportet nos tenere spiritum. s. non esse ingenuu
 sed solum patre. Unde Dam. primo li. c. ix. ait q3 so
 lus pater est ingenuus. solus filius genitus: solus spi
 ritus sanctus processibilis. hoc etiam vult Aug. in q3
 stionibus ad 2o sum. 7. xv. de trini. vt in arguen
 do dicebatur. Sed quib3 habeat veritatem q3 spi
 ritus. s. non dicatur ingenuus cum non possit dici ge
 nitus triplici via inuestigari potest. primo propter p
 prietatem relatiuam. secundo propter remotionem et
 rois. tertio propter efficaciam negationis. Propter
 primum notandum fm Aug. v. de trini. c. viij. In
 genitum est in eodem genere in quo est genitum q3 ne
 gatio 7 affirmatio fm q3 ipse ostendit ibidem sunt in
 eodem genere: q3 autem est rationale. q3 q3 quid col
 locatur in genere est ibi fm rationem. quidditatis: ra

illo qm dicitur negationis vt negationi competit qd
 dicitur. et affirmatione finit: vnde circa fines secūdi
 elen. cor. scribitur q semper in non facere intelligit
 facere. et oino in negatione dicitio. et qz semp. fm ap
 prebensionem anime affirmatio est in negatione. se
 per negatio infert aliquā affirmationē: potissime au
 tem si sit negatio in subiecto cuiusmodi est negatio si
 significata per modum p̄tationis que non solum fm
 modum intelligendi. sed etiam fm rei veritatem in
 fert oppositam formam vt in istum non dicitur pro
 p̄tationē q̄ habet formam oppositam iusticie propter
 q̄ ingentum non dicitur proprie nisi q̄ habet relati
 onem oppositam generationi vel filiationi. h̄ viso sa
 tis apparet q̄ spiritus. s. nō debet dici genitus. nam
 vt ostensum est supra. soli persone. p̄cedenti commu
 nicatur respectus oppositus s̄ illū modū p̄ceden
 di: sicut cum filius procedit per viam generationis
 in solo filio fm istum modū p̄cedendi habebit esse
 n̄ fm respectum oppositum respectu fm quem ha
 bet esse in patre. propter qd solus filius dicitur genit⁹
 et qua ratione fm viam generationis in solo filio ha
 bet esse non fm respectum oppositum ei q̄ est in pa
 tre. quia solus dicitur genitus: in solo patre habebit
 esse fm respectum oppositum ei qui est in filio vt so
 lus pater dicitur ingentus. Secunda via est ad re
 mouendū errozes. Nam qz antiquis sancti patres
 disputantes cum hereticis nomine ingenti intellige
 bant patres. non t̄m ratione scripturarū quantū cō
 suetudine disputadi solus pater est ingentus. Ter
 tia via ad hoc idē est ex efficacia negationis. nam fm
 regulas logicorū plus negat negatio q̄ ponat affir
 matio: licet spiritus. s. non dicat genitus. qz per ge
 nerationē non habet esse vt filius: nec habet esse p̄
 non esse. vt nos: non tamen conceditur q̄ sit ingent⁹
 ne non solus negetur ab eo esse possit non esse. vel esse p̄
 generatōez cōcatus. sed etiam esse qualiter cumqz ab
 alio acceptus. Istas tres causas tangit Aug. xv. de
 trinit. c. xv. cuius suozitas habetur in litera. di
 cens. ideo emz emz sp̄s. s. non dicamus genitum. di
 cere tamen non audemus ingentiz. ne in vocabulo
 duos patres in illa trinitate intelligamus. et hoc quā
 tum ad primam causā sumptā de proprietate rela
 tiva nam cum paternitas sit ille respectus opposit⁹ ge
 nerationi vel filiationi non conceditur spiritus inge
 nitus ne credatur esse pater. Et subdit vel duos qui
 non sint de aliquo quispiam suspicetur. Et hoc pro
 pter efficaciam negationis. quia per ingentum for
 te aliquis intelligeret q̄ ab alio non accepisset ali
 quomodo esse. Et addit pater enim solus non est de
 alio. ideo solus appellatus est ingentus: non qui
 dem in scripturis. sed in consuetudine disputantium
 et h̄ quantū ad errozis remotionem. Dicamus ergo
 spiritus. s. proprie loquendo nō dici ingentus. vt t̄m
 appareat. verus aliquo modo possit dici ingentus.
 Morandū q̄ quantū ad presens ingentus dicit tri
 pliciter. sicut iniustus. primo q̄ non h̄ in se virtutes
 iusticie. et sic accipit iniustus valde cōiect. nā fm istū
 modū lapis posset dici iniustus: s̄ q̄ nec est s̄m vir
 tutis iusticie. nec est ab hēnte h̄ virtutes. et sic opus
 iniq̄uz dicitur iniustus. qz nō est s̄m virtutis. et nō
 habeat animā. nec est ab hēnte iustitias. Sed ma
 gis ab hēnte oppositū. et iste modus si nō est oino p̄
 prius est tamen vitatus in tali materia. tertio quod
 habet in se qualitates oppositā iusticie et sic iniustum
 sumit simpliciter pp̄tate. Ita ingentus tripliciter di
 ci posset. primo q̄ non h̄ in se generationem passive
 sumptam sine filiationem per quā quis dicit genit⁹
 sine filius et sic ingentum est valde cōmuniter sum
 ptum. s̄ q̄ nec habet in se huiusmodi pp̄tates re

latiuz vt generationez passive vel filiationez. sed
 etiam nō est ab hēnte talem pp̄tatem. et sic in
 genitum. et si non sumit oino pp̄tate. t̄m concedi potest
 magis pp̄tate esse ingentum q̄ sic h̄zē q̄ est inge
 nitum primo modo dicitur ingentus per oēs modū
 pp̄tate: vt q̄ non solus non habet in se generationez
 passive vel filiationez. et non est ab hēnte talem p̄
 pp̄tatem. sed etiam in se habet pp̄tatem oppo
 sitam vt paternitatē vel generationem active sum
 ptā. primo modo dicitur ingentus spiritus. s. qz so
 lus non habet in se filiationem vel generatōem passi
 ue. est t̄m ab hēnte h̄ pp̄tatem vt a filio: et n̄
 habet in se paternitatem ei oppositam vel generati
 onem active. Secundo modo dicitur quid ingentus
 diuina essentia qz nec filiatione refertur. nec a filio
 est. tamen non est ibi tertium qz non est pater adiecti
 ue nec generat. Tertio modo pater ingentus dicitur.
 qz nec in se filiationez habet: nec a filio producit⁹ et
 habet in se paternitatem filiationi oppositā. et quo
 apparet q̄ cōm ingentum p̄ oēm modū pp̄tate sum
 ptū tria includat. spiritus. s. habet vnū illorū triū
 diuina essentia duo. pater omnia tria: et ideo spiritus
 s. valde large dicitur ingentus: diuina essentia ma
 gis pp̄tate dici potest ingentus: pater per omnes mo
 dum pp̄tate ingentus dici debet. Ad primum di
 cendum q̄ ingentum ibi vt magister exponit idē so
 nat q̄ nō genitum. et hoc modo ingentus dici potest
 vt patuit. Ad secundum dicendum q̄ genitum et i
 genitum sunt immediate opposita p̄tate ingentū idē
 sonat q̄ non genitum. Vel dicē possumus q̄ si non h̄c
 mediuz predicabile. habet medium s̄bicibile. sicut la
 pis nec dicitur in h̄s nec iniustus ita spiritus. s. nec
 dicitur genitus nec ingentus. Ad tertium dō q̄
 p̄bs credidit q̄ quicquid acciperet ab alio esse. habe
 ret esse post non esse et ex hoc posset dici genitum et
 ideo sicut quicquid est. vel habet esse ab alio. vel non
 habet esse ab alio. ita omne qd est. vel est genitus vel
 ingentum: sed hoc non est verum vt pot. s̄ pater e
 dicit. qz spiritus. s. habet ab alio esse. et ideo non po
 t̄t dici ingentus et tamen non habet esse post nō es
 se vel esse per generationem vt possit dici genit⁹. Vel
 dicendum q̄ genitum et ingentum: dicunt de quoz
 libet si ingentum accipitur pro n̄ genito. Ad q̄
 tū dō q̄ affirmatiua d̄ p̄dicato p̄uato: et affirmatiua
 de p̄dicato infinito et negatiua de p̄dicato finito se p̄se
 quē icouertibiliter: nam si est ineq̄le. est non eq̄le: et si
 nō est eq̄le non est eq̄le: sed nō cōuertitur. sed si
 conuerti debent. h̄ erit aliqua ypostasi facta. vnde si
 po' ibi constantia s̄bi: negatiua de p̄dicato finito et
 affirmatiua de infinito conuertuntur. Nam quicquid
 non est eq̄le: et est aliqd est non eq̄le sed cum p̄e
 dicato p̄uato h̄ non conuertuntur. supposita sola cō
 stantia subiecti. vnde non valet. h̄ est aliqd et non est
 iustum vel ē non iustum. ergo est iniustum: de lapide ve
 rum est dicere q̄ non sit iustus et q̄ sit non iustus. sed
 non q̄ sit iniustus. tamen si simplicū constantia s̄bi sup
 ponatur aptitudo ad formam fm additiones debitas
 Sic affirmatiua de p̄dicato p̄uato cū alijs conuertit
 tur: et dico fm cōditiones debitas qz vir heremita h̄
 largo modo possit habere ciuile iustitiā t̄m qz non pro
 prie ē aptus ad illam licet sit aliqd et nō sit iustus et sit
 non iustus: non tamen ē iniustus. qz neqz bonus neqz
 malus fm Comētatozē. r. meth. sed de eo q̄ est ali
 qd et aptum natum ē esse iustum: et quando et quō si sit
 est iustum vel est non iustum ē iniustum. et qz spiritus
 s. non competit generatio. non valet si non ē genitus
 vel nō ē genitus q̄ sit ingentus.

Super litteram super illo. (Nescio rē) Mo
 sandum q̄ Aug. dicit se nescire distinguere
 i 4

iter gñatōem ⁊ p̄cessionē pp̄ defectū sciētiā valēt pp̄ defectū virtutis. nō sufficere tōe status: q̄ n̄ erat in statu comprehensōis sed viatoris. ideo dicebat nescio: nō valeo: non sufficio. Itē super illud omne q̄d est de distinctione illa quā facit Hieronymus dubitatur q̄ duo membra ibi sūt: vnum membrum: q̄ nec factus nec natus est pater ⁊ sp̄s sc̄s. Sed que veniunt ad eandē diuisionē sūt opposita ⁊ nō coincidunt in idem ergo male. dicendū q̄ licet coincidunt in idē s̄m̄ vocē nō coincidunt in idē simpliciter. quia aliter ē nō natus pater. alit̄ sp̄s. s. vt patuit.

Di. liiii.

Reterea diligenter. ⁊c.) postq̄ magister determinauit de p̄cessionē sp̄s. s. eterna hic determinat de t̄pali ⁊ duo facit. q̄ primo venatur huiusmōdi p̄cessionē. sc̄do q̄ per respectum ad talem p̄cessionē dicit̄ sp̄s. s. datus. n̄ cl̄ donum. inquit vtrū donum sit p̄prium nomen eius. secūda ibi. (h̄ queritur.) in principio. xlii. distinctionis. circa primum duo facit q̄ primo determinat de tali p̄cessionē in cōmuni. s̄o in sp̄ali. s̄a ibi. (nunc de sp̄itu. s.) in principio. xvi. dist̄m. circa p̄m duo facit. q̄ primo venat̄ quo sp̄s. s. temporaliter p̄cedit. vel datur a patre ⁊ filio. secundo querit vtrū possit sic procedere. vel vari a seipso. s̄a ibi. (h̄ considerandū.) in principio. xv. vi. vbi p̄sens lectio terminabitur. circa p̄m duo facit q̄ primo ostendit eē geminā p̄cessionē sp̄s. s. t̄pales ⁊ eterna: ⁊ s̄z vtrāq̄ p̄cedere sp̄m̄. s. a patre ⁊ filio: secūdo determinat de temporalis p̄cessionē ibi. (de temporalis.) circa q̄d tria facit. q̄ primo ostendit eē aliquā temporalis p̄cessionē sp̄s. s. s̄o q̄z ex eo q̄d sic p̄cedit dicit̄ vari. inquit vtrū datur in se vel s̄m̄ in suis donis. tertio querit a quibus datur. s̄a ibi sūt autem. tertia ibi. (h̄s querit.) circa primum duo facit: q̄ primo ostendit per auctoritatem Bede eē aliq̄ t̄pales p̄cessionē sp̄ritus. s. s̄o manifestat h̄ idē p̄ Aug. ostendēs spiritum. s. s̄m̄ talem p̄cessionē bis datum eē semel in terra pp̄ dilectionem. primum: ⁊ iterū de celo pp̄ dilectionem dei. s̄a ibi. (h̄c quoq̄.) Deinde cū dicit̄ (sunt autē.) inquit vtrū dēt in se vel in suis donis ⁊ duo facit. q̄ primo ponit quādā falsas opinionē eorū qui dicebant solum eum dari in suis donis. s̄o eā im̄probat ibi. (sed q̄ ipse.) circa q̄ tria facit. q̄ primo ad hoc improbandū adducit auctoritatē Aug. s̄o Ambrō. tertio iterū confirmat h̄ per Aug. concludens q̄ donum datus a patre ⁊ filio est equale ipsis. s̄a ibi. (et q̄ ipse.) tertia ibi. (alia quoq̄.) tunc sequitur illa pars. (h̄ queritur.) in q̄da querit vtrū sp̄s. s. datur a sanctis viris: ⁊ duo facit q̄ primo ostendit q̄ viri sancti ip̄s dare non possunt. s̄o adducit dictum apli q̄ videt eē cōtrariū. s̄a ibi. (sed huic.) circa p̄m duo facit q̄ primo ad partem veram adducit rōnem. nā euz sp̄s. s. nō datur nisi a quibus p̄cedit. cum non p̄cedat a viris sanctis non dabitur ab eis. s̄o confirmat h̄ per Aug. ibi. (vnde Aug.) ⁊ tria facit. s̄m̄ q̄ tripliciter h̄ confirmat p̄mo q̄ apli nō dabant ipsum creditibus. Sed orabāt vt acciperent sp̄m̄. s. s̄o q̄z h̄mō maḡ nō petiit vt posset ipsum dare. s̄z q̄ ille cui manū imponeret eū acciperet. tertio q̄z sp̄s accepit spiritū. s. in eo q̄ bō ⁊ effudit euz in eo q̄ dēns. s̄a ibi. (beniḡ ⁊ symon.) tertia ibi. (⁊ q̄ plus est.) deinde cū dicit̄ (sed huic.) instat per aplū ⁊ duo facit. q̄z ostendit apostolum se dixisse q̄ tribuit spiritum sanctum: s̄o soluit instantiam q̄ hoc non fecit auctoritate sed ministrat̄ ibi. (Sed intelligendum est.) in quo terminat̄ finia lectōis. ⁊ di.

¶ Tria magistri intentio circa tria versatur circa spiritus sancti processionem tem /

poralem. ⁊ circa eius dationem vtrum datur in se vel in suis donis solum: ⁊ circa eos a quibus datur ideo de his tribus queremus. Circa primum queremus duo. Primum vtrum sit aliqua p̄cessio temporalis spiritus sancti. Secūdo vtrū ponat̄ in uerbum cum eterna.

¶ Primum sic proceditur videtur q̄ spiritus sanctus temporaliter non p̄cedat quia eius p̄cessio est idē q̄ spiratio s̄z nō spiratur temporaliter. ergo nec p̄cedit. Preterea processionē in diuinit̄ vt habitum est accipiunt penes actus nō transientes in exteriorē materiam s̄m̄ hominis actus diuinus nō trāsiciens in exteriorē materiam est eternus. s̄ nulla p̄sona diuina p̄t temporaliter p̄cedere. Preterea omnia que sūt in diuinit̄ sunt idē q̄ diuina eētia. s̄z diuina eētia nō dicitur temporalis. Sed eterna. ergo nec p̄cessio.

¶ Preterea p̄cessio temporalis includit processionem eternam. sicut effectus p̄supponit eam. Sed denominatio semp̄ debet fieri a digniori. ergo totum debet dici eternū nō temporale. Preterea id quod elenat hominē supra tempus non meretur nomen tēporale. sed per p̄cessionem spiritus sancti in homine efficitur homo supra temporalia: q̄ s̄m̄ Aug. in quantum aliq̄d eternum mente capimus non in hoc mundo solumus. ergo ⁊c. In contrariū est q̄ spiritus. s. dicitur processisse in discipulos. Sed hoc non p̄t intelligi eternaliter cum nō ab eterno fuerint. ergo cōpetit spiritui. s. p̄cedere temporaliter. Preterea dicit magister in littera q̄ gemina est p̄cessio spiritus sancti. temporalis ⁊ eterna. ⁊ hoc probat per plures auctoritates q̄s adduc. ⁊c. Respōdeo quidā sic dicunt q̄ licet p̄cessio de sua ratione nō tendat in aliū t̄m̄ p̄cessio ex eo q̄ est talis sicut est p̄cessio amoris semper habet in aliud tendere. ⁊ ideo cū emanatio personarū sit causa emanationis creaturarū pater generando filium est causa omnū per filios: ⁊ sicut generando filium causat omnia. ita diligendo filios diligit omnia. ⁊ quia spiritus sanctus est amor quo pater diligit filium. spiritus sanctus erit amor quo pater diligit omnia. p̄pter quod spiritus sanctus duplicem habet comparationem vnam ad filium. aliam ad creaturam et qua comparatione est ibi s̄m̄ mere duplex obiectum eternum ⁊ temporale in quantum talis amor tendit in obiectum eternum est eterna: in quantum t̄m̄ temporale est tēporalis. ⁊ ita ex amore prout tendit in obiectum temporale ⁊ eternum volunt distinguere geminam processionem addentes q̄ ex tali p̄cessionē confertur aliquid noui creature. propter q̄d habetur quidā nouus respectus ad spiritum sanctum vnde competit ei de nouo procedere. Illud ⁊ si est benedictum non plene datur causa quare talis p̄cessio temporalis dicatur quia per habitam non plus habetur nisi q̄ ibi est. aliquid eternum ⁊ temporale. Sed quare totum dicitur temporale ⁊ nō eternum non ostenditur. Preterea ex amore principaliter assignare nouitatem processionis non est congruum quia deus non diligit nos propter bonitatem nostram. sed propter bonitatem suam. ⁊ ideo in tali amore semper est obiectum eternum prout diligit se. ⁊ prout diligit creaturam loquendo de obiecto principaliter quo actus sortitur speciem. non ergo ex diuersitate obiectorum debet p̄cessio gemina assignari. propter quod notandum q̄ secundus philosophum. vii. methaphysice ⁊. xii. non est generatio nisi compositi. ideo quotienscūq̄ aliq̄d noui s̄m̄ ducit̄ cui totum dicitur factum. vnde non sit homo neque musica: sed sit homo musicus: ⁊ si homo esset eter /

i

ii

mus & adveniret ei musica ex tempore inciperet homo esse musicus: & si quid incipit esse est temporale. homo musicus temporalis esset. Si autem queratur ratio quare totum compositum generatio attribuitur: ut homo albus dicatur generari & incipere esse: quando ei albedo advenit. ubi quod terminus generationis per se esse videtur per philosophum. ubi dicitur non esse formam: sed suppositum per formas. ideo totum compositum esse dicitur per se. & non forma: sed forma quod alicui competit esse: sic competit generari. totum ergo compositum generatur non materia neque forma. si igitur ratione esse dicitur totum compositum generari. cum tamen totum forma se totum non accipiat esse. cumque competit forma aliquid non esse: totum potest dici non ratio ne eius quod de novo advenit: ex quo apparet quod spiritus. scilicet potest dici de novo procedere: & de novo habere esse in aliquo: non quod ipse spiritus. scilicet incipiat esse simpliciter: sed quod incipit esse in isto novo modo non ubi non erat: sed qualiter non erat: et quo apparere potest quod ratione non effectus dicitur spiritus. scilicet procedere temporaliter. licet ipse sit eternus. sicut homo dicitur generari temporaliter albus si ei ex tempore advenit albedo. etiam si eternaliter fuisset homo. Propter argumenta tamen notandum quod spiritui sancto advenit aliqua novitas non realiter: quod in eum non cadit mutatio. sed forma modum intelligendi. Ad hoc dicitur quod licet sit idem spiritus quod processio. habet tamen alias & aliam habitudinem. nam spiritus dicitur solus respectum ad principium a quo: sed & ratione principii semper est eterna. processio autem dicitur respectu ad terminum: ad quem & ratione huius termini potest esse temporalis ratione novitatis effectus ut patuit. Ad hoc dicitur quod operatione transire in exteriori materia potest intelligi dupliciter. vel quod ipsa operatio dependeat a materia extrinseca: & sic processio divine persone non transit in materiam extrinsecam: vel econverso. quod materia extrinseca dependeat ex tali actione: & sic processio per se divine persone potest esse in materia extrinseca. quod emanatio personarum habet rationem causalitatis respectu novitatis effectus. propter quem dicitur persona procedere temporaliter. vel possumus dicere quod eum dicitur quod processiones accipiunt per actiones non transitus in exteriori materia. intelligendum est de processione prout persona accipit esse simpliciter cuiusmodi non est processio ut dicitur temporalis. Ad tertium dicitur quod licet sint idem quod divina essentia omnia que sunt in divinis. tamen propter aliam & aliam habitudinem aliquid non conceditur de divina essentia: quod conceditur de aliis. Ad quartum: aliqui sic respondent quod compositum potest negari una parte negata: & quod copulativa falsificatur: una parte falsificata: & quod est ubi aliquid eternum & temporale: totum potest dici non eternum. ergo & temporale cum non eternum tempora le sit. sed istum modum improbat philosophus hoc elencorum: ubi dicit non esse concedendum aliquid simpliciter diffiniri in singulari & in plurali: nam licet valeat iste est aptus natus videre: & non videte: ergo esse cecus. Demonstrato tamen uno videte & uno ceco. licet vere dici possit quod sunt apta nata videre & non videte. non tamen dici potest quod sint ceci. ita de quolibet in singulari si non est eternum est temporale. Sed demonstrato uno temporali & alio eterno. licet sit verum dicere quod non sunt eterna: siue quod totum sit non eternum tamen potest concludi quod sit temporale gratia forme arguendi. nisi forte gratia materie: & ideo dicitur est sicut dicitur fuit in corpore questionis quare dicenda sit talis processio temporalis. Ad quintum dicitur quod temporale potest dici dupliciter: vel quod subiacet variationi temporali: & sic potest dici non temporalis. vel quod inceptit

esse: & sic processio temporalis est. quia effectus gratie ratione cuius dicitur persona temporalis: licet muti: esse incipit & si super excelat varietates temporum aliquo modo.

Ad. 2.

Secundo querit. verum processio temporalis ponatur in numero cum eterna. & videtur quod sic. quod que differunt plusquam genus differunt numero. sed eternum & tempore alie differunt plusquam genus. ut potest patere per philosophum. x. metaphisicorum. ergo differunt numero: vel numerantur ad invicem. Preterea processiones recipiunt numerationem a terminis. cum processio videatur importare quedam motum qui numeratur forma terminos ad quos est: sed filius in quem procedit eternaliter: & creatura in quam procedit temporaliter connumerantur ad invicem. & cetera. Preterea conceditur. quod sit duplex naturas filii: sed filius nascendo procedit. ergo est duplex eius processio pari ratione spiritus. scilicet duplex processio esse poterit. Preterea magister concedit in littera spiritus. scilicet esse geminam processione. sed hoc non est nisi una poneret in numerum cum alia. ergo & cetera. In contrarium est quod per processione persona procedens accipit esse. ergo non sunt due processiones nisi sint duo procedentes: sed idem spiritus. scilicet qui procedit temporaliter procedit eternaliter. & cetera. Preterea secundum Commentatorem in de substantia orbis: que sunt in istis inferioribus: & in corpore super celesti dicuntur equivoce. Sed plus distat temporale & eternum quam distent illa: ergo processio de temporali & eterna dicitur equivoce: sed que sunt equivoce non connumerantur ad invicem. & cetera. Ratio. quidam sic dicunt quod aliqua dicitur equivoce alia qua univoce. alia analogice. In equivoce solus modus plurificatur non res. quia equivoce non conveniunt in re sed in voce. ideo dicitur tale duplex non duo. ubi canis celestis & latrabilis non sunt duo canes. sed canis duplex dicitur. Que dicuntur univoce conveniunt in voce & re & ratione. ideo quis plurificet res non plurificatur modus propter quod non debemus dicere quod homo qui est for. & qui est plato sit homo duplex dicitur. sed quod sint duo homines analogica autem conveniunt in nomine & re differunt tamen in ratione eo quod conveniunt in re. multiplicatur res una in eis. Sed quod illa res non equaliter participat plurificat ratio idem alia possunt dici duo propter unam rem plurificatam in eis. & duplex propter diversitatem modi. Unde est quod substantia & accidentis possunt dici duo entia: & ens duplex dicitur. advertendum tamen quod analogia triplici de causa habet. nam aliquando est analogia quod una & eadem res reservatur in omnibus analogis. Sed in uno per prius. in alio per posterius. sicut entitas reservatur in substantia & accidente. Sed in substantia per prius & accidente per posterius. aliquid in uno analogorum reservatur res. in alio similitudo rei: & sic dicitur animal de animal vero & picto. aliqua una & eadem res sortitur diversa vocabula. unum per prius aliud per posterius: forma diversas rationes. sicut una & eadem res dicitur forma & imago forma alia & alium modum. nam illa figura que est in ere introducta ab artifice est quod est qualitas quedam & potest esse artificialis dat ipsi ere. dicitur forma vel circa eam consistans figura. ut est representativa alicui: dicitur imago. & sic imago & forma non sunt due res. sed una dupliciter dicta. In istam viam possumus loqui de processione eterna & temporali: forma modum istorum: nam una non ponit in numerum cum alia. quod inter eas non reservatur equivoce: nec univoce. sed analogice: & non reservatur in eis prius modus analogice: nec secundus: sed tertius. ideo non sunt due processiones: sed processio dupliciter dicta. nam secundum alium et alium respectum. una & eadem processio dicitur eterna

et temporalis: eterna ut respicit obiectum eternum
temporalis ut respicit creaturam. Sed illud dupl
peccat primo in modo loquendi: scdo in assignando
causam: quare huiusmodi processiones non numer
tur adiuices, propter prius notandum qd licet repe
riantur aliqua analogica in quibus reperitur natura
vna per prius et posterius participata ut in substan
tia et accidente natura entis: non tamen propter hoc
analogia sumitur: qz vnitas analogie non est vnitas
predicationis: sed attributionis: non enim et eo qd re
peritur entitas in substantia et accidente dicitur ens
analogice de vtroq. Sed ex eo quod reperitur in sub
stantia solus, ratione cuius accidentia sunt entia: id
accidentia non sunt entia, nisi qz sunt entis. Secundo
non assignat causas non numerationis, naz proces
sio in diuisis relationes dicit: et ad hoc qd numerent
relationes sufficit qd numerentur rationes fm quas
accipiuntur, non oportet qd res ipsa in qua fundan
tur numerentur, naz natura diuina potest esse funda
mentum plurius relationum: etiam non numerata.
Propter hoc notandum qd processio in creaturis acci
pitur ex eo qd creatura accipit naturam aliquam vel
esse et diuerse, processiones in eis accipiuntur pro
pter diuersas acceptiones naturarum: vel propter di
uersa esse. Nam procedere in albedinem est aliud a
procedere in sanitatem: qz natura sanitatis est alia
a natura albedinis: et esse sanus non est esse, album:
que si ad diuina transferre volumus: licet ibi proces
sionem saluari possimus ex acceptione nature et esse
se, qz vna persona procedendo ab alia accipit ab ea
esse et naturam: tamen distinctiones processiones ibi
ponere non possumus fm distinctiones in esse: vel in
natura, qz eadem est natura omnium trium: et idem es
se. Sed si ibi distinctiones ponimus hoc est propter
distinctas relationes: et propter aliud et aliud esse re
latum: et qua sententia videtur sequi qd processio eter
na et temporalis sint due processiones, cum relatio
eterna et temporalis: non videatur eadem relatio,
propter quod aduertendum qd fm philosophis, v.
metaphysice: quedam est relatio fm res, quedam fm
rationes, relatio fm res ponit aliquid in vtroq. extre
morum: relatio fm rationes ponit aliquid in vno ex
tremo solus fm rem. In alio autem fm modum intel
ligendi, primo modo pater refertur ad filium, qz per
relationem que est in ipso refertur ad illam: et filius ad
patrem eodem modo: sicut modo scibile refertur ad sci
entiam, qz non per relationem que sit in ipso realiter: sed
per eam que est in scientia habet referri. Hoc vi
so sciendum qd spiritus, s. ad obiectum eternum refertur
fm res, sed ad creaturam refertur fm rationem: ut pos
test haberi et verbis Augustini, v. de trinitate, cap. vlti.
et qz quod est per relationem non ponit in numerum cum eo qd
est fm res, processio eterna et processio temporalis no
erunt due processiones, sed eadem processio dupliciter
dicta. Nam ut temporalis dicitur: solum ei additur quidam
respectus fm modum intelligendi: qui non ponit in nu
merum ut possint dici due processiones. Ad prius
dicendum qd que differunt plus qd genus numerantur
ad iunctum: si vtrumque sit quid reale, sed ut habitum est, p
cessio ut dicitur temporalis supra processionem eternam
addit solum quid rationis. Vel possumus dicere qd hui
usmodi res rationis: nec faciunt genus: nec spem:
nec numerum per se, sed reducunt ad genera et speciem
es ipsarum res, ideo processio temporalis non facit nume
rum cum eterna: nec est in specie, nec in genere alio ab
ipso, fm qd in talibus genus et species ponere possumus.
Ad scdo vbi qd processiones numerantur fm terminos
si vtrumque dicit quid reale in procedente, qd non est in
proposito. Ad tertium dicendum qd non est simile de

natiuitate filij, et processione spiritus, s. qz natiuitas filij
respicit duo principia: qz patres et matres: ut eter
na et temporalis, sed processio spiritus, s. tamen eterna qd
temporalis respicit vnum principium, id est vnum qd filla dedit qd ista
cedatur. Ad quartum dicendum qd ad esse geminas
processiones non oportet processiones esse duas fm
numerum, sed solum fm modum.

Tria datione spiritus, s. queruntur tria.
Primo vtrum spiritus, s. detur fm se vel
solum fm sua dona. Secundo vtrum detur in
omnibus suis donis. Tertio vtrum prius
detur ipse qd sua dona: vel econuerso.

Ad primum sic proceditur, v. videtur qd spiritus, s.
solum detur fm sua dona, qz nihil est in nobis
quod prius non fuerat nisi solum donum, ergo solum
in donum creatum est, id quod datur: non spiritus, s.

Preterea quod est vbiqz: non potest esse vbi prius
non fuerat: sed si spiritus, s. daretur fm se: spiritus
s. esset alicubi vbi prius non fuerat quod est inconueni
ens cum sit deus. Preterea donum est in potestate
eius cui datur: sed spiritus, s. non potest esse in potestate
tenere, &c. Preterea processio temporalis nihil addit
fm res supra processionem eternam: s. fm processionem eternam
spiritus, s. non procedit in aliquam creaturam: ergo nec fm te
poralem sed fm temporalem processionem dicitur dari: ergo
fm se nunquam datur: sed solum fm dona fm que pro
cedit in creaturam. Preterea non oportet legis po
situm esse in ciue, ad hoc quod virtus ciuiliis quam indu
cit ipse legislator in ciue existat, cum ergo non sit minor
sua efficacia virtus gratuita non oportet datur spiritus, s.
datur et alium virtutum esse in homine: ad hoc qd in eo sit
huiusmodi virtus, sed non datur spiritus, s. nisi eis i
quibus existit: si sola dona eius existunt in homine so
lus fm dona dabitur. In contrarium est, qz v. de trinitate,
cap. xv. vult Augustinus, qd spiritus, s. dicat donum et datur: sed b
non eadem nisi fm se daret, ergo &c. Preterea scribitur
ad rom. v. qd caritas dei diffusa est in cor, no. per spiri
tum, s. qui datus est nobis. Respondeo quidam sic di
cunt qd non solum dantur dona spiritus, s. sed etiam ipse spi
ritus, s. datur: qz non solum terminat relatio ad dona
s. etiam ad ipsam personam spiritus, s. qz ipse referet ad crea
turam fm modum intelligendi eo qd creatura per dona eius
realiter refertur ad ipsam: sed illud non sufficit. Nam
cum in quolibet dono fm modum intelligendi sit noua re
latio spiritus, s. ad creaturam in quolibet dono spiritus, s. da
retur, quod non est verum, ideo notandum qd ipsa persona spiritus
s. datur nobis dupliciter, venari possumus: per eam qd spi
ritus, s. competit ratio amoris: sicut ex perfectione do
norum que ex ipso recipimus, primum sic ostendit
tamen quia quicumque liberaliter dat donum alicui dat
ei et eo qd vult ei bonum propter quod amor est pri
mum donum cum amare sit idem quod velle bonum ut scribitur
secundo rethoricoz, c. de amore et qz amor est illud quod
primo datur spiritus, s. cui proprie competit ratio amoris,
s. qd supra patuit ipsa persona spiritus, s. nobis dabitur,
vna ergo ratio quare spiritus, s. persona nobis datur est
qd personaliter ipse dicitur amor, et ista est via Augustini,
xv. de trinitate, c. xiiii. qui ait qd spiritus, s. datur nobis ut nos
faciat dei et primi amatores, et subdit qd spiritus, s.
non proprie donum dicitur nisi propter dilectionem et idem in
eodem libro, c. c. ait qd spiritus sanctus per quem diffundit in cor
dibus nostris caritas cum sic sit deus: vocat etiam donum
dei quod donum proprie dicitur nisi caritas intelligenda
est, ex quo potest patere, qd qz spiritus sanctus caritas dicitur
et amor patris et filij a patre: et filio nobis datur.
Secunda via ad ostendendum hoc idem est per
fectionem donorum in questione alia ostendetur.
Ad primum dicendum qd licet spiritus sanctus non
sit alicubi vbi prius non fuerat. Est tamen alicubi

qualiter non fuerat: et propter istas immutationes datur dicitur que immutatio ex parte spiritus sancti est secundum modum intelligendi. In nobis autem secundum rei veritatem et per hoc patet solutio ad secundum. Ad tertium dicendum est quod duplex est donum. quoddam enim donum est quod est ratio donandi omnia dona: et huiusmodi donum dicitur amor qui est primum donum in quo omnia dona dantur: quod donum est quod consequitur illud. sicut quod est amor re datur primum donum non transiit in materia extrinseca: quod amor non est in amato: sed in amate: et propter hoc non est in potestate amati vel eius cui sit datio. sed est in potestate dantis et amantis: et quod spiritus sanctus habet rationem amoris et primum donum. non oportet quod datur nobis quod sit in potestate nostra. Sed aliter dicitur creator: sic differt dari donum creatum et increatum. Nam cum non datur nobis spiritus sanctus nisi quod est in nobis aliter quam prius erat: et modo ostendit in distinguere illud donum ab alijs donis est per se distinctio. creata tamen ante quod certis est limitibus circumscripta potest intelligi esse in aliquo eo quod continetur ab illo: sed spiritus sanctus siue deus non est in rebus quod continetur ab eis: sed quod continetur propter quod liget: dona creata possunt dici in potestate eorum quibus dantur: spiritus sanctus non dicitur donum ex eo quod continetur: et sit in potestate eius cui datur: sed potius quod recipiens tale donum continetur ab eo. et est in potestate doni: ideo dicitur per de trinitate cap. xvij. quod cum spiritus sanctus fuerit datus homini accendit ipsius in dilectione dei et proximorum: quia sit abens ipsius et habens eum in sua potestate. Ad quartum dicendum quod non oportet processionem temporalem addere supra eternam secundum res vel spiritus sanctus secundum se de nobis sed sufficit quod addat secundum rationem cum ex tali additione pater et filius dicantur nos amare vel dare nobis amoris sui qui est spiritus sanctus. Ad ultimum dicendum quod illa diversitas que est inter virtutem politicam et gratuitam non est propter imperfectiones gratuite virtutis: sed ex eo quod legis positivae non est a deo causa virtutis politicæ: vel spiritus sanctus doni gratuiti. ideo virtus politica potest esse in carne absque eo quod in eo sit legislator. virtus gratuita siue donum non est in nobis absque spiritu sancto. propter quod ipse spiritus sanctus dari dicitur.

Secundo queritur. utrum spiritus sanctus detur in omni dono: et videtur quod sic. quod spiritus sanctus est amor patris et filii. ergo est primum donum cum amor sit id quod primo datur: sed non datur posterius absque prioribus. ergo etc. Preterea secundum apostolum omnia operatur unus atque idem spiritus sanctus sed ex hoc dicitur spiritus sanctus nobis dari: quod operatur in nobis sua dona: si omnia dona operatur: in omnibus donis datur. Preterea secundum quod tactus fuit: ex hoc dicitur spiritus sanctus dari. quod non modo secundum modum intelligendi refertur ad nos: sed hoc est in omnibus donis suis. ergo etc. Preterea hec est differentia inter amoris divinum et creatum. quod amor dei causat bonitatem in rebus: sed amor noster siue amor creaturæ causatur a bonitate reipsum. quod ex eo quod nos deus diligit boni sumus: sed ex eo quod alia bona sunt ad ea dilectione habemus: ergo in rebus potest esse bonitas absque amore creature cum possit esse causa absque causato et primus absque secundo. sed nulla bonitas est in nobis absque amore divino. sed omne donum in nobis habet aliquam rationem bonitatis. nullam igitur in nobis donum erit nisi ex eo quod deus nos diligit. Sed ex hoc datur nobis spiritus sanctus. quod deus nos diligit. et nullum donum sine spiritu sancto datur. In dicitur enim quod benedictus spiritus sanctus sunt sancti: sed aliqua dona communicantur malis hominibus: non igitur in quolibet dono spiritus sanctus datur. Preterea fides est donum spiritus sanctus. sed hoc est in aliquo absque caritate: et absque eo quod detur ei spiritus sanctus. ut potest haberi ex Augustino de trinitate cap. xvij. ergo etc. Respondetur dicendum quod tripliciter distinguuntur dona: quod quedam sunt eorum quibus semper datur spiritus sanctus. sicut caritas gratia: et huiusmodi que habent sanctificare creaturas. Nam spiritus sanctus ad hoc datur ut creaturam sanctificet: quod ut tactum est cum datus fuerit homini accendit eum in dilectione dei et proximorum. Quedam sunt eorum quibus nunquam datur spiritus sanctus: sicut fides in formis timor humilis et talia. quod eo quod fides est informis est sine caritate: et perfecta caritas foras mittit timorem: et quod sine caritate non datur spiritus sanctus. cum ipse sit caritas. cum talibus donis nunquam dabitur. Quedam sunt eorum quibus aliquando datur spiritus sanctus. et aliquando non: sicut operatio mira colorum prophetia et talia que non solum habent bonum: sed etiam malum: quod multi dicuntur domine in nomine tuo demonia eiecimus quibus respondetur nescio vos. id non approbo propter malitiam existentem: sed quare cum gratia et caritate spiritus sancti dari dicitur: in hoc est questionis difficultas quod si non declaratur: vel petitur quod est in principio: vel locutio est totaliter narrativa non ratione firmata: propter hoc ab aliquibus dicitur quod sicut emanatio personarum est causa productionis rerum: ita est causa quare reducuntur in deum: quod sicut res a deo procedunt: ita in deum tendunt: propter quod emanatio creaturarum dupliciter comparari potest ad emanationes personarum. vel secundum quod exeant a primo principio: vel secundum quod tendunt in ipsum tanquam in finem. primo modo est causa donorum naturalium personarum emanatio. hoc modo donorum gratuitorum: et quod dona gratuita sunt perfectiora donis naturalibus et superaddita eis: secundum illa proprie tendimus in fines et fini coniungimur: sic enim videmus in naturali generatione quod genitum non coniungitur generanti in similitudine speciei nisi in ultimo termino generationis. solum igitur sunt dona gratuita dabitur spiritus sanctus: quod solum secundum illa ordinarum in fines: et fini coniungimur. Sed illud non videtur bene dictum. quod secundum quod aliqua exeant a deo: ut a principio: sic tendunt in ipsum ut in finem: propter quod etiam secundum dona naturalia: secundum que attenditur exitus a principio: attenditur tendere in fines. Nam et naturaliter aliqua ordinantur in deum absque eo quod sint susceptibilia gratuitorum donorum: unde et philosophus in xij. metaphysicis. distinguit bonum ductis et bonum ordinis: et appellat bonum ordinis univolum quod ordinatur ad ducem siue ad deum: et cum univolum solum naturaliter ordinatur: cum non sit susceptibile gratie. Ergo bona gratuita ex hoc perfectiora sunt: quod sunt ea secundum que ordinantur in finem. propter quod sunt ea fini coniungimur et nobis spiritus sanctus datur: cum secundum omnia dona naturalia in finem ordinantur: secundum omnia dona dabitur spiritus sanctus. Propter hoc isti fides aliam conati sunt assignare causam dicentes esse quosdam modos generales sunt quos deus est in omni creatura. ut per potentiam: presentiam: et centiam: et secundum istos modos non procedit primum spiritus sanctus. et taliter neque datur: sunt tamen quidam modi spiritus sanctus quos existit deus in creatura spirituali: ut per amorem et cognitionem: et secundum hos spiritus sanctus datur: ita quod tota ratio huius dationis ex specialitate donorum sumitur. nam non sunt novo modo nisi que specialiter habent esse. sic enim videmus in variatione rerum quod color semper est corpus: non semper est ignis: eo quod corpus nominat ipsius combustionem communem: ignis sub ratione speciali: et quod ex novitate respectus dicitur spiritus sanctus dari cum talis novitas non possit attendi nisi secundum quod spiritus

tus sanctus speciali modo existit in rebus q̄ est per cognitionē z amōrē: solum ipse spiritus sanctus dat̄ fm̄ talia dona. Istud etiā z si aliqua veritates continet: qz spiritus sanctus solus datur fm̄ q̄ coniungitur creature spirituali per cognitionē z amōrē: nō tamen specialitas est ratio huius dationis. qz nouitas non solum attenditur fm̄ hos modos. sed etiam fm̄ alios. Nam cū non sint due species equaliter distantes a primo cū forme sint sicut numeri: non eodē modo per potentias z presentias erit deus in rebus omnibus: naz fm̄ q̄ res sunt in altiori z inferiori gradu aliter z aliter comparantur ad deū. Unde cum contingat quedam inanimata transmutari in altiorē species habebunt aliū z aliū respectus ad primum. Nam licet semper corruptibile sit corpus: non tamen semper est idem corpus: cū generi non respondeat ypostasis. ita licet semper res etiā inanimata habeat respectus ad deū et eo q̄ est in eo per presentias potentias z essentias: non tamen semper erit idē respectus. sed variabitur fm̄ q̄ transmutatur per vilius z nobilius esse. igitur nouitas respectus potest attendi fm̄ q̄ deus habet esse in rebus inanimatis: z fm̄ modos cōmunes: q̄ si propter hoc dari dicitur spiritus sanctus inanimatis dabitur qd̄ est in cōueniēs. Propter hoc notandū q̄ sicut in vniuerso infimoz suprema attingunt supremoz infima: sic totiq̄ vniuersi infima perfecte z directe coniunguntur primo simpliciter. Naz si semper infima redduntur in suprema per media vt patet per Diony. tota natura corporalis deo coniungitur per spirituales substantiam: z qz propter q̄ vniuersū qz z illud magis perfecta vniō fm̄ q̄ perfectio creature cōmunicari potest reperitur: prout spiritualis substantia deo est cōiuncta. in spirituali autē substantia duo est considerare fm̄ que coniungitur rebus alijs: cognitionē z amōrē. Naz per cognitionē anima que ē spiritua lis substantia coniungitur rebus eo q̄ res sunt in ipsa anima. per amōrē autē eo q̄ anima est in rebus. naz verū z falsū sunt in anima: bonū z malū sunt in rebus: vt dicitur. vi. metaphy. z in cognoscēdo est motus rerū ad animas z in amando anime ad res: fm̄ ergo q̄ deus cognoscimus z amamus spiritus sanctus nobis datur qz sic deo coniungimur. naz per cognitionē z amōrē eo q̄ deus est in nobis. per amōrē autē eo q̄ in deo sumus. his enī duobus modis attenditur perfecta cōiunctio: qz ex intelligibili: z intellectū sit vnum: vt scribitur in tertio de anima. et ex amāte z amato sit vnum etiam iuxta illud p̄ma ad corin. vi. Qui adheret deo. s. per amōrē vni spiritus est enī q̄ in quarto de di. no. scribitur. q̄ amōrē intencus collocat hominē extra se z ponit ipsum in amato: fm̄ ergo q̄ deū perfecte intelligimus z amamus nobis: spiritus sanctus datur: sed qz cognitio illa ad quā sequitur datio spiritus sancti. eo q̄ nunq̄ preparatur missio vel datio filij a missione vel a datione spiritus sancti aliquo modo in amōrē includitur: cuius verbū sit cū amōrē notitia sola caritas dicitur illa f̄z quā spiritus sanctus datur. Nam vt habitū est dona fm̄ que datur sunt fm̄ que nos sumus in deo: vt per amōrē: z deus in nobis per cognitionē: qd̄ totū de caritate dicitur. qz qui manet in caritate: in deo manet: z deus in eo. Unde est qd̄ Aug. xv. de trinitate. cap. x. viii. ait loquens de caritate q̄ nullum est dono dei excellentius: solum est enī q̄ diuidit inter filios regni eterni z filios perditionis eterne: z vt ibi innuit solum cum hoc dono datur spiritus sanctus. patet ergo q̄ spiritus sanctus non datur secundum dona gratuita: et eo qd̄ per illa specialiter est in nobis. vt dicebat f̄a. via: nec perfecte huius

modi dona nos deo coniungunt et eo q̄ solus per talia in deū ordinamur vt prima via tangebat. sed f̄z ista deo perfecte coniungimur propter modum perceptum. et quo apparet veritas questionis. Ad primum dicendū q̄ licet spiritus sanctus detur aliquo modo in omni dono: tamen qz non datur simpliciter nisi cum donis que nos deo perfecte coniungunt non dicitur dari fm̄ alia dona nisi aliqua additione facta. Unde ei qui operatur miracula nō dicitur dari simpliciter: nisi cum hac additione ad opera miraculorum: z per hoc patet solutio ad secundū. qz in omnibus donis datur spiritus sanctus non simpliciter sed vt operetur illa in nobis. Ad tertium dicendū q̄ non ex qualibz nona relatione dicitur spiritus sanctus dari nisi sit talis nona relatio que diuidat inter filios regni z filios perditionis. Ad quartum dicendū q̄ nullum bonū est in creatura nisi ex eo q̄ deus eam diligit: non tamen per quālibet dilectionē dicitur dari spiritus sanctus nisi illa dilectio sit perfecta q̄ solum est in donis gratuitis.

Et igitur queritur. vt ruz spiritus sanctus detur prius q̄ eius dona: vel e conuerso: vt dicitur q̄ prius datur dona sua. nam spiritus sanctus non datur nisi et eo q̄ est alio modo in creatura q̄ prius: sed hoc non est nisi ratione donorum. ergo dona sunt ratio quare detur spiritus sanctus: sed hoc non est nisi ipsa prius darentur. ergo tē. Preterea dispositio ad aliquid procedit illud: sed secundum dona spiritus sancti disponitur: vt spiritus sanctus sit in nobis: z nobis datur ergo per prius dantur nobis dona spiritus sancti q̄ ipse. Preterea quando aliquid de imperfecto vadit ad perfectum semper imperfectum perfectum precedit sicut embrio prius vniuit vita plante q̄ animalis: z animal q̄ hominis. sed dona spiritus sancti habent rationem imperfecti respectu spiritus sancti: cum nos etiam fm̄ esse gratuitum eamus ab imperfecto ad perfectum. quia nullus repente fit summus f̄z dicitur. ergo prius erunt in nobis dona spiritus sancti q̄ spiritus sanctus. Preterea dona spiritus sancti sunt quoddam medium per quod deo coniungimur. sed quando aliquid tendit in extremum per medium prius est in medio q̄ in extremo. ergo prius competit nobis habere caritatem sive dona gratuita que habet rationem mediū q̄ habere spiritum sanctum. cui per hoc dona coniungimur? In contrarium est: quia vt tactum est. Amoz est primum donum: sed primo dono non est aliquid donum prius. qz tunc illud non esset primum. ergo prius datur q̄ aliquid donum. Preterea vniuersaliter causa precedit effectū. s. datio spiritus sancti est causa omnis dationis quia caritas dei non diffunditur in cordibus nostris nisi per spiritum sanctum qui nobis datur. ergo spiritus sanctus est id q̄ primo datur. Respondet dicendū q̄ cū quatuor modis assignet. Augu. prioritate solum vnus modus est qui in presenti questione videt̄ facere dubium. dicitur. n. aliquid prius alio. eternitate sicut deus precedit mundū tempore. sicut flos precedit fructus dignitate z electione sicut fructus florem origine vel natura. sicut sonus cātam. prius modus nō est ad p̄positum. non. n. possumus dicere q̄ spiritus sanctus datur eternaliter. licet eternaliter procedat z eternaliter fuerit donum: z qz datur ex tempore sicut z dona sua vt potest patere ex Aug. v. de trinitate. cap. vltimo: non ergo precedit alia dona quantum ad dationē eternitatem. Secundus modus etiā nō est ad p̄positū. qz cuius querimus verū prius de spiritus sancti. q̄ sua dona. nō est questio de donis cum quibus non datur spūs. s. qz quantum ad illa: nec est

ibi assignare prius: nec posterius in datione: ex quo
 fm illa non datur. Erat ergo questio de donis gratul
 tiff: que sine spiritu sancto haberi non possunt. igitur
 prioritas et posterioritas temporis in tali datione:
 non est ad propositu. qz in illo instanti in quo dantur
 et alia dona: datur spiritus. s. et conuerso. tertius mo
 dus fm qd aliquid dicitur prius alio dignitate si est ad
 propositu non habet dubitatione. qz cu omnis ratio
 bonitatis contineat in spiritu. s. cu oēs tres persone
 nō plus habeant de bonitate qd ipse solus nulli dubi
 nō spiritum sanctum precedere dignitate dona sua
 in quibus reperit participatio bonitatis. Quartus
 aut modus fm qd aliquid dicitur alio natura prius
 potest facere dubitatione. qz cu omnis natura prius
 dnm reducit prioritas scdm modum intelligendi cu
 prius natura vno modo possit exponi qd est prius fm
 naturalem intelligentiam: et dubiu est fm modū intelli
 gendi qd nobis prius datur. an spiritus san. an sua
 dona. Propter hoc notandū qd nō est in cōueniens ali
 qua duo esse priora et posteriora seipsis fm natura
 lem intelligentiam. videntur. n. fm pbū. v. metaphi.
 aliqua duo esse cōsuetas ad se invicem: et cāta sicut appa
 ret in sanitate. Nam in genere cause efficientis po
 tio sanitate. Nam in genere cause finalis sanitas
 potione. et qz causa naturali intelligentia precedit ef
 fectus: sanitas et potio aliter et aliter accepta erunt
 priora et posteriora seipsis ex quo apparet qd s3 aliū
 et aliū respectu naturali intelligentia aliqua duo se
 ipsa precedunt: et sequitur igitur nō est in cōueniens
 fm aliquē modū spiritū. s. prius dari qd sua dona nali
 intelligentia: et fm aliqne sua dona. possunt. n. bec
 dona cōparare ad dante: et ad eū cui sit datio: et re
 spectu dantis prius datur spiritus. s. respectu recipi
 entis est conuerso. hoc autē est sic videre. qz si ali
 quis infingeret clauū vnum in lignū aliquod: et tuz mo
 do illuz aliū clauū remoueret si quereret qd est pri
 us an infirio illius clauū an remotio alterius. dice
 retur qd respectu infirientis est prius infirio: qd re
 motio. qz infirio non remouet nisi ex eo qd infirio
 et parte antē eius cui sit infirio est ordo contrarius
 qz non infirio ibi clauū nisi qz remouetur alius.
 propter qd fm modū intelligendi sic remotio prece
 dit infirio. licet duratone simul sint infirio et remo
 tio sic est et parte ista qd et parte patris et filij pri
 us est datio spiritus sancti. qz non datur nobis alia do
 na nisi qz dant nobis amorem suū et spiritus sanctū.
 Mos aut qz per dona gratuita disponimur ad susce
 ptione tanti doni datio donozū dicitur precedere spi
 ritus san. datione. et hoc est qd aliqui dicunt et bene qd
 et parte mae est prius datio donozū. qz dispositio ē p
 or qd id ad qd disponitur: et parte tamen agentis et
 finis datio spiritus san. dicitur ee prior. Ad pri
 dicendū qd arguit prius dari dona qd spiritus san. ex
 parte recipientis qd concessimus: et per hoc patz so
 lutio ad secundū. qz dispositio non precedit id ad qd
 disponitur nisi ex parte suscipientis et materie. Ad ter
 tiū dicendū qd non est simile de embione respectu
 vite: plante: alij et hominis et de nobis respectu bo
 ni creati et increati. qz in illis est prioritas quantuz
 ad tempus. in proposito non: vel dicere possumus qd nō
 arguit nisi prioritate ex parte suscipientis et materie
 quā prioritate nō negamus: et per hoc soluitur quar
 tum: qz non arguit prius dari dona qd spiritus. nisi
 et eo qd nos disponunt ad susceptionē eius: sed talis
 prioritas nō est ex parte agentis: quā negamus: sed
 et parte recipientis quā concedimus. Arguens
 ta in contrarium concludebant de prioritate ex par
 te agentis: fm quam prioritatem spiritus sancti pri
 us datur qd dona sua.

Et tunc quoniam a quibus datur spiritus. s. et
 vi qd ministri ecclesie dare possunt: qz eis da
 ta est et tunc remittendū petā: s. nō remittunt
 petā nisi per dationē spiritus. ergo ministri ecclesie
 ipsuz dare possunt. Preterea differentia est inter
 sacramenta veteris legis et noue. qz illa dicebantur
 egena et non conferre gratia: ista autē sunt cau
 sa gratiarū: ergo dispensator sacramentozū dicitur
 conferre gratia: sed dispensare sacramenta pertinet
 ad ministros ecclesie: ergo ministri ecclesie gratiam
 conferunt: sed conferre gratia est dare spiritus san
 ctum. ergo etc. Preterea apostolus ad gal. loquē
 dicebat se tribuisse eis spiritus: et operari virtutem i
 illis: vt magister inuit in littera. ergo etc. In con
 trarium est Aug. xv. de trini. c. xxvi. qui ait. quomo
 do ergo deus non est qui dat spiritum sanctum: im
 mo quantus deus est qui dat deum. Neque enim ali
 quis discipuloz eius dedit spiritus sanctū. sed ora
 bant quippe vt veniret in eos in quibus manus ini
 ponebant. Alterius videtur qd angeli possunt da
 re spiritus sanctus. qz qd potest minus potest et mai
 sz christus dicitur minor angelis iuxta illud ps. Si
 nisti eum paulominus ab angelis: sed ipse dedit spi
 ritus sanctū. ergo et angeli dare possunt. Preterea
 agens potest sibi assimilare passum. ergo habēs gra
 tia potest alijs gratia conferre: sicut habens calo
 rem alteri calozē conferre potest. Cuius igitur ange
 li boni habeant gratia et spiritus sanctū: alijs spiritus
 sanctū et gratia dare poterunt. In contrarium est
 Aug. xv. de trini. ca. xxvi. qui dicit christum dedisse
 spiritus sanctū in eo qd deus. non in eo qd homo. qd qd
 non est deus: non dat spiritus sanctū. nam qz habere
 tres competit alicui in eo qd triangulus. arguere pos
 sumus quod non est triangulus non habet tres: ergo
 qz alicui vt christo competit dare spiritus in eo qd de
 arguere possumus: qd non est deus non dat spiritus.
 non ergo angelus nec aliqua creatura spiritus sanctū
 dare potest. Respondeo dicendū qd spiritus san.
 est amor patris et filij: sine amor diuinus vt superius
 est ostensum. dare ergo spiritus sanctū est dare amo
 rem non quemlibet sed diuinū: sed dare amorem du
 plr potest intelligi directe vel indirecte: directe tri
 pliciter habet esse. nam ille qui voluntatē alicuius im
 mutare potest: cū a voluntate procedat amor: etiaz
 directe qui supra voluntatē existit a qua procedit a
 mor: amozē a tali voluntate emanantē dare potest
 vnde deus directe amozē hominis alicui dare potest
 cū voluntatē humanā possit mutare. Secūdo modo:
 ipse amās a quo procedit amor suū amozē potest alij tri
 buere. nā nō solū deus dicit dare amozē humanū: s3
 etiā ipse hō amozē suū alijs tribuit: s3 ipse amor possit
 se tribuere: si cēt qd p se subsistēs. triplr qd amor dari
 potest ab eo qui habet dominū super volente a vo
 lente et ab ipso amozē si sit quid per se subsistens. isti
 tamen tres modi ad vnu et emūdes amozē adaptari
 non possunt. nam omnis amor vel est creatus vel
 increatus. ad amozē increatū nō potest adaptari p
 mus modus. Nam voluntatem diuinā fm quam
 emanat talis amor nō mutare potest. tertius mo
 dus amozē creato non competit. qz talis amor per
 se nunq subsistit solus. secundus modus vtriq amo
 ri competit. nam et amozē diuinū dat deus amās
 a quo procedit: et amozē creatum dat creatura di
 ligens a qua emanat. directe ergo spiritum sanctū
 vel diuinū amozē dabunt pater et filius a quib
 emanat: et ipse spiritus sanctus seipsum dare pote
 rit: cum sit amor per se subsistens: et quia omnes iste
 tres p quibus competit dare talē amozē sunt deus i
 mo vni et idē deus solus de directe spm dare poterit

et ista est sententia Aug. xv. de tri. ca. xxvi. qui vult
 qd non est nisi deus qui dat spiritum. s. Indirecte tamen
 etiam creatura spiritum sanctum dat. quod quattuor
 modis contingere potest: primo sacramenta eccle-
 sie ministrando: sic baptizans inquantum baptisim⁹
 est aliquo modo causa gratie: dicitur spiritum sanctum
 dare: qui cum gratia datur: fororando. Nam sancti di-
 cunt peccatoribus per orationem primam gratiam im-
 petrare: et hinc qd dant gratiam dicuntur dare spiritum
 sanctum: tercio instruendo. nam doctores ecclesie
 inquantum instruunt plebem de hijs que pertinent ad
 diuina disponunt aliquo modo ad susceptionem gra-
 tie: et hinc qd disponunt eam dicuntur aliquo modo da-
 re gratiam et spiritum sanctum. Quarto modo hoc con-
 tingere habet interius aliqua operando: vt pura co-
 fortare lumen nobis naturaliter inditum: reducere
 fantasmatata per que cogitamus bona ad principium
 sensitiuum. et cetera talia per que aliquo modo dispo-
 nimur ad gratiam obtinendam: primus modus compe-
 tit solis hominibus. Nam soli homines habent sa-
 cramenta ecclesie dispensare. Angelis autem hoc non
 est datum: nisi forte ex speciali commissione alicui an-
 gelo daretur potestas. et hinc istud modum ministrati-
 ter. s. concedit magister in littera apostolum dedisse
 spiritum sanctum. quartus modus solus competit an-
 gelis: nam vnire se lumini intellectus nostri. ex qua
 vnione lumen confortetur. non potest competere ho-
 mini. nec anime corpori alligata: substantie autem se-
 parate possunt se vnire intellectui agenti nostro: et
 eius lumen confortare sicut carbo ignitus ex presen-
 tia alterius carbonis igniti roboratur. Item reduce-
 re huiusmodi fantasmatata ad principium sensitiuum
 directe competit angelo cui ad nutum obedunt spiri-
 tus qui sunt in homine: in quibus reseruantur fan-
 tasmatata et species qui non obediunt homini. secundus
 modus et tertius competit homini et angelo. Nam
 vterque orare pro homine et ipsius instruere potest. et
 hinc istud modum loquitur Aug. et magister in littera. qd
 discipuli non dabant spiritum sanctum. sed orabant:
 vt illi quibus manus imponebant spiritus sanctum
 acciperent. patet ergo qd directe solus deus dat spi-
 ritum sanctum: indirecte sacramenta dispensando
 dat homo interius disponendo: dat angelus instru-
 endo et orando: dat vterque. Ad primum dicendum qd mi-
 nistrare ecclesie dant spiritum sanctum ministrati-
 ter et indirecte vt patet: et per hoc patet solutio ad fin. qd
 non arguit preclaros ecclesie dare spiritum sanctum. nisi
 per sacramentorum dispensationem qd est instrumenta-
 liter: etiam indirecte. et per hoc etiam soluitur ter-
 tius qd ministrati-ter apostolus eis tribuit spiritum san-
 ctum. Ad id quod vltimus queritur vtrum angeli
 spiritum sanctum dare possint patet qd directe non. sed
 indirecte et eo modo quo diximus. Ad id quod ar-
 guitur qd christus dedit qui est minor angelis. dicen-
 dum qd in ratione committitur fallacia accidentis ex
 variatione medij. non enim conuenit christo hinc qd est
 minor angelis dare spiritum sanctum: qd minor ange-
 lis dicitur in eo qd homo non simpliciter sed ratione
 corporis inquantum a sui primordio non accepit dotes
 impassibilitatis que competit angelis: et hinc qd homo
 non dedit spiritum sanctum: sed hinc qd deus vt ostendit
 Aug. xv. de trinitate. cap. xxvi. Ad hanc rationem
 dicendum qd duplex est forma quedam que educitur de
 potentia materie. sicut calor de potentia calefacti-
 bilis. quedam que habetur per infusionem: sicut ani-
 ma intellectiva que creando infunditur: et infunde-
 do creatur. cum dicitur habens formam potest simi-
 lem formam causare in alio. Intelligendum est de
 formis que educuntur de potentia m^e. Nam calidum

causat calorem in calefactibili: virtus tamen in se-
 mine agens in virtute anime patris non causat ani-
 mam in fetu: sed disponit ad anime susceptionem. In-
 de est qd qui ponebant dotes formam non dice-
 bant agentia particularia causare formam: sed dis-
 ponere ad susceptionem forme. gratia autem et ca-
 ritas cum quibus datur spiritus sanctus per infusio-
 nem habentur. Ideo habentes gratiam in alios cau-
 sare non possunt directe. Indirecte tamen possunt
 eo modo quo diximus.

Super litteram super illo dubitatur qd ait:
 qd non diuisim spiritus sanctus procedit a
 patre in filium et a filio in creaturam con-
 gemina est processio spiritus sancti. ergo
 ex quo sunt due diuisim procedit. dicendum qd non
 sunt simpliciter due: sed vna includit alias. vel dice-
 re possumus. qd per illa verba non excluditur proces-
 sio temporalis. imo vtraque innuitur temporalis et
 eterna: Sed excluditur processio spiritus sancti et
 se a patre in creaturam solum mediate filio: nam im-
 mediate ab vtroque in creaturam procedit. Item in
 per illud. ipse spiritus sanctus est virtus que de ipso
 eribat. contra virtus appropriatur filio. qd hinc apo-
 stolum predicamus christus dei virtute et dei sapi-
 entiam. dicendum qd non est incommuniens hinc aliam et
 alias rationes idem appropriari pluribus. vnde vir-
 tus potest appropriari patri et filio et spiritui sancto
 Nam virtus dicitur esse vltimus de potentia que
 agentem perficit: et opus suum bonum reddit. inquan-
 tum ponit potentiam in vltimo et eam perficit appro-
 priatur patri cui appropriatur potentia in quantum
 est causa operationis. et est media inter opus et agens
 vel est illa per quam agens operatur: appropriatur
 filio qui est media in trinitate persona: et per quam
 deus pater omnia operatur. in quantum opus reddit
 bonum appropriatur spiritui sancto: cui appropria-
 tur bonitas.

De considerandum. In presenti di. in-
 quirat magister vtrum spiritus sanctus ad
 se mittatur et tria facit. qd primo ostendit
 spiritum sanctum se mittere. hinc comparat
 missionem spiritus sancti ad missionem in filium. tertio
 specialiter querit de filij missione. vtrum semel vel
 pluries missus sit. hinc ibi. (Ne autem mireris). tertia
 ibi. (Hic autem queritur). vbi presens lectio termina-
 bitur. circa primum tria facit. qd primo ostendit spi-
 ritum sanctum a seipso procedere et seipsum dare.
 hinc manifestat hoc per auctoritates Augustini tertio ad
 ducit ad hoc rationes: qd si spiritus sanctus non dat
 seipsum: aliquid potest pater et filius et operatur
 non potest: nec operatur spiritus sanctus qd est incon-
 ueniens. propter qd includit spiritus sanctus seipsum
 mittere et a se procedere. ex quo se dat: hinc ibi. (vnde
 Aug.) tertia ibi. (si enim spiritus). Tunc sequitur
 illa pars. (ne autem). In qua comparat missionem filij
 ad missionem spiritus: et duo facit qd primo premit-
 tit intentum: hinc manifestat propositum ibi. (quo circa)
 conuenit enim missio filij cum missione spiritus tri-
 bus. primo qd sicut spiritus a se mittitur sic filius. qd
 de spiritu conceditur qd mittatur a filio. ita de filio
 qd mittatur a spiritu. licet non eque proportio. tertio qd
 sicut missio filij non est per mutationem loci. ita nec spi-
 ritus sancti. Ideo duo facit. qd primo combinat illas
 duas similitudines dicendo filium mitti a se: et a
 spiritu sancto. Nam spiritus sanctus etiam a se et
 a filio mittitur. hinc addit tertia conuenientia ostendu-
 do neutram missionem esse per mutationem loci. ibi. (qd
 querens quod). tunc sequitur illa pars. (quo circa). et
 tria facit hinc qd triplice conuenientia preassignata

manifestat. Nam primo ostendit filium mitti a spiritu. s. fo ostendit eum mitti a seipso: tertio manifestat ipsius per ealem missionem non mutare locum: Nec enim tria etiam de spiritu concedimus: quia a filio mittitur: et a se non mutat locum. Ita ibi. (De ideo ostendit). tria ibi. (Non enim missus est). circa primum duo facit: q. primo manifestat p. Aug. filium non mitti sine spiritu. s. fo ostendit per amb. ipsum mitti a spiritu sancto (ibi et q. a spiritu). Tunc sequitur illa pars (Deinde) in qua ostendit eum mitti a se et tria facit. q. primo ostendit filium a seipso dari. fo manifestat ipsius seipsius mittere. tertio remouet causationem ostendens q. licet pater eum mittat. potest tamen seipsius mittere sicut pater cum sacrificat ipse seipsius sacrificauit: et eus tradens seipsius tradidit: q. sunt indiuisa opera trinitatis: Ita ibi. (Quod aut). tertia ibi. (Sed inquit aliquis). Deinde cum dicit. (Non enim) manifestat tertius. s. q. pertale missionem non mutauit locum. et tria facit. q. primo facit quod dicitur esse: fo ex habitis concludit filium mitti a patre a seipso et a spiritu. s. tertio circa preacta mouet quandam breuem questionem. Nam filius dicit se non uenisse a se. ergo non se misit: et soluit q. hoc dicitur sine forma sermone qua non est operatus ad missionem. Ita ibi. (ex supradictis). tertia ibi. Sed ad h in quot terminatur sententia lectionis: et di.

Agitur intentio in presentia lectione uersatur circa duo: circa missionem: et circa personam quibus competit missio. Ideo de his duobus queremus. Circa missionem in se queremus duo. Primo utrum sit dare missionem in diuinis. Secundo quid dicit talis missio. utrum quid essentiale uel notionale.

20.
1.

Primum sic procedit. Videtur q. in diuinis non sit missio q. persona mittens uideat esse maior persona missa: sed in diuinis non est ibi maius nec minus. ergo etc. Preterea missus separatur a mittente: sed una persona non separatur ab alia: cum inseparabilior sit trinitas personarum q. sit trinitas in nobis: ut ostendit Aug. 17. de trini. cap. xxiij. et fo de trini. cap. v. scribit q. pater nihil est sine suo uerbo nec uerbum sine spiritu sancto. ergo etc. Preterea missio uideat importat motum localem. s. s. m. Aug. super gen. ad 17. am: deus nec per loca. nec per tempora mouet. ergo etc. Preterea re a s. m. Dyo. In angelica ferar. Angelus superioris non mittitur propter eorum dignitatem. igitur mitti in dignitate importat. s. nulla creatura est tante dignitatis quanta est persona diuina. igitur in diuinis non est missio. In contrarium est q. ad gal. iij. scribit. misit deus filium suum factum ex muliere. Preterea legitur. Ioannis. xvi. si ego non abiero paraditus non ueniet. si autem abiero mittam eum ad uos: est ego in diuinis missio. Respondeo dicendum q. ut pateat ueritas huius questionis. tria sunt declaranda. primo quomodo nomen missionis ad diuina transsumitur. fo q. et tali translatione non ponit indignitas in persona missa: tertio quomodo ea que sunt in missione rone sui uel sue spei in diuinis ponunt. ea autem que missioni competunt rone sui generis: uel rone motus in diuinis esse non possunt. propter primum notandum q. missio et processio que est idem cum missione per comparationem ad locum dicta esse uidentur: ideo s. m. q. aliquid est in loco sic competit ei mitti. et q. corpora sunt in loco per quantitatem dimensionum et hoc sequitur q. corpora continentur a loco ad quem mittuntur: ideo mitti corpus. nihil est aliud q. corpus moueri localiter et a loco contineri. Sed spiritus non sit in loco per quantitatem dimensionum. q. non sunt q. tate extensa. s. si sunt in loco hoc est per quantitatem uir-

tualem. quantitas autem virtualis non habet q. sit quantitas nisi ex eo q. comparatur ad obiectum: ut ad actum: ideo mitti spiritum non est localiter contenti spiritum ab eo ad quem mittitur. Sed est operari spiritum in eo ad quod mittitur. sic enim spiritus sunt in loco q. operantur in loco s. m. Dama. illud autem operari dupliciter potest esse. q. uel operatur ubi spiritus non operabatur: uel qualiter prius non agebat: primo modo competit mitti angelis. q. cum operantur in celo non operantur in terra: fo diuinis personis. unde Aug. fo de trini. cap. v. ostendit diuinam personam non mitti ubi prius non erat. q. quilibet persona diuina celum et terram implet: sed q. operatur alicubi qualiter prius non operabatur. ex quo apparet quomodo sumitur missio in diuinis et qualiter persona dicitur mitti: quod primo declarandum proponebatur. Ista tamen missio in dignitatem non dicit in missio. quod fo ostendendum dicebatur. Ad cuius euidentiam aduertendum q. sicut alicuius est laudabile et dignitatis in inferioribus quod non est in superioribus: sic est de indignitate. q. aliquid sonat in indignitatem relatum ad inferiora q. non sonat relatum ad superiora: ideo licet mitti in creaturis spiritualibus et corporalibus indignitate importet: cum dicat Dionysius. superiores angelos non mitti propter eorum dignitatem. tamen missio in personis diuinis indignitate non importat: et est ratio q. mitti creaturam nihil est aliud q. contineri eam localiter ubi prius non continebatur et hoc quantum ad creaturam corporealem. uel operari ubi prius non operabatur. et hoc quantum ad spirituales: et ita missio in creaturis semper importat mutationem ex parte missi: et q. immutatio indignitatem dicitur: ideo mitti in creaturis indignitatis exigitur: sed in personis diuinis non dicit uariationem: q. ut habitum est persona diuina non mittitur ubi non erat. Sed solum qualiter non erat: et ita mutabilitas non est ex parte missi: sed ex parte eius ad quem fit missio: cum igitur mitti in personis diuinis non dicit indignitatem sed solum operationem nono modo. q. d. eius competat in diuinis et missio absq. indignitate: q. fo declarandum dicebantur.

Sed propter argumenta declarandum est tertium quomodo ea que missioni competunt in diuinis esse possunt aduertendum ergo q. sic loquendum est de missione potest habet esse in diuinis s. m. q. de alijs existentibus dicitur: m. ea autem que ibi ponuntur sunt species sine genere quia ratione potentia rationis ratio generis in diuinis proprie sumi non potest: et quia missio est species motus ubi est missio sine motu. ideo omnia que competunt missioni ratione qua missio in diuinis esse poterunt. non tamen ibi ferunt que ei competunt ratione motus et ut uerba communia reducamus ad ordinem addendo q. in eis diminute dicitur. dicamus in missione tria esse consideranda. uidelicet missionis principium. missus. et terminus. rone principij tria est ibi accipere. quia aliquid quando mittens dat missio uirtute ut motor mobili loquedo de motore non uolento. Sed coherente uim passio. aliquando esse ut sol radio. aliquando auctoritate ut papalegato. et hec tria competunt missioni ratione sue speciei. ideo ea in diuinis reperire poterunt nam persona missa recipit a persona mittente. si accipiat missio per omne modum proprie. auctoritate esse. et uirtute. quia quicquid habet procedens persona ubi habet in quantum procedendo accepit: ratione termini est etiam tria considerare quia missum mittit ad aliquem terminum ut operet. ut seruus mittit ad missionem ut custodiat uel ad agrum ut fodiat. aliquid uel de secat. uel lapis deorsum. et ut habeat ut ponit mittit ei cui dat et q. hoc etiam missioni competit ratione qua

missio in personis diuinis existit. Nam persona mis-
 sa inhabitat creaturam: operator in ea: et habetur
 ab ipsa aliquo modo. nam et spiritus sanctus: spiritus
 nosse dici potest: ut vult Aug. v. de trini. cap. xiiij.
 ex parte missi sunt ibi etiam tria: subiectio: separatio:
 et variatio. siue motus local. sed hec non competunt mis-
 sioni ratione qua missio. sed quia species motus. et ideo
 persona missa non subiecti mittenti: ut arguebat pri-
 mus argumentum: nec separata ut dicebat secundum: nec mo-
 netur localiter ut proponebat tertium. Notandum tamen
 quod licet ista non sint ibi. aliqua tamen ibi correspondet
 istis: quia licet non sit ibi subiectio: est tamen ibi aliquo
 modo subiectio: et licet non sit ibi separatio. est
 tamen ibi distinctio: et quis non sit ibi variatio secundum
 locum. est ibi nouitas effectus. Aduertendum tamen h-
 tria ibi non esse eodem modo. quia nouitas effectus est
 in qualibet missione: sed distinctio et subiectio non.
 solum in missione ubi persona missa trahit ori-
 gines amittente secundum quem modum missio in diuinis potest
 modum proprie sumitur. Hoc visum patet solutio que-
 stionis: et argumenta omnia sunt soluta. Nam primum
 secundum et tertium. solum per id quod est tertio declaratur:
 quia missio in diuinis non ponit ea que ei competunt: quia
 motus. ut subiectione: separatione: et variationem:
 quantum solum per secundum declaratur. quia in diuinis est mis-
 sio siue in dignitate. veritas questionis habetur per
 primum ostensum cum declaratum fuit quomodo missio pos-
 nitur in diuinis.

Qd. 1

Secundo queritur utrum missio in diuinis
 sit quid notionale vel essential. et videtur
 quod sit notionale: quia quod est essential. com-
 petit omnibus: ut vult Aug. v. de trini. ca.
 viij. Sed mitti non competit omnibus. quia non
 competit patri: ut vult Aug. 2. de trinitate cap. i. ergo
 et: Preterea missam distinguit a mittente: sed in
 essentialibus non est distinctio. ergo et. Preterea
 secundum Aug. iij. de trini. cap. xx. mitti filium est cognoscere
 et quod ab alio sit: sed hoc dicit origines et notiones. er-
 go et. Preterea idem Aug. eodem libro 2. ca. ait. si-
 lium missum a patre: non quia ille maior est. ille minor: sed
 quia ille pater est: ille filius: ille genitor: ille genitus:
 ille a quo est qui mittit. ille qui est ab eo qui mittit: sed
 omnia hec important notionem. ergo et. In contra-
 rium est quia missio dicit nouitatem effectus: sed opera-
 tio et effectus essentie attribuitur: et conuenit tribus:
 quia diuisa sunt opera trinitatis: ut dicitur primo de
 trini. cap. v. ergo et. Preterea arguit Aug. 2. de
 trini. cap. v. filium non mitti a patre sine spiritu sancto. quia
 factus est ex muliere: non sine spiritu sancto: ergo to-
 ta ratio missionis ex factione sumitur: sed factio cen-
 tie attribuitur. ergo et. Preterea quod est notionale
 non videtur pluralitari et conuenire pluribus. missio
 conuenit pluribus. ergo et. Respondeo dicendum
 quod sicut ait Aug. iij. de trini. cap. penultimo. sicut in-
 natum esse est filio a patre esse. ita mitti est filio cogno-
 sci quod ab illo sit: et sicut spiritui sancto donum dei esse est
 a patre procedere: ita mitti est cognosci quod ab illo pro-
 cedit: et quibus verbis habere possumus quod missio non
 dicit solam emanationem. sed supra emanationem dicit
 nouitatem effectus appropriati persone emananti:
 ex quo effectu et si non actualiter semper ducimur in
 cognitionem persone emanantis: ipse tamen effe-
 ctus de se semper est aptus natus ducere in cognitio-
 nem tale: propter hoc. iij. de trini. cap. xx. dicit quod
 mitti filium est cognoscere quod ab alio sit: et quia effectus
 noniter inductus competit essentie emanare perso-
 ne: et missio tibi non solam emanationem importat: nec
 solam nouitatem effectus concedere cogimur in missione
 dicere essentiam et notionem aliquo modo: sed quod dicat

principaliter quod ex consequenti sunt modi dicendi.
 Nam quidam dicunt quod principaliter dicit notio-
 nes: ex consequenti essentiam. verius tamen dicitur
 e converso significet. Ad cuius evidentiam notan-
 dum quod sicut in hijs que deo conueniunt ab eter-
 no. aliqua simpliciter dicuntur essentia: ut absoluta. sicut
 bonitas: sapientia: et huiusmodi aliqua simpliciter notio-
 nes: ut generatio: spiratio: et alia. aliqua cum quibus dicitur
 dicuntur essentiam induunt quemdam modum respectum: ut
 potentia generandi: potentia spirandi: et huiusmodi
 sic se habet in hijs que deo conueniunt ex tempore.
 Nam quedam sunt pure essentialia ut creature: conser-
 uare: et c. que in actione sonant: quedam sunt pure per-
 sonalia ut gigni vel nasci: et virgine consideranda
 lia: ut dicuntur respectum ad personam filij terminatum non
 ut dicuntur effectum a tota trinitate productum: aliqua
 mul cum hoc quod dicuntur essentiam indicant notionem ut mit-
 ti. et ideo missio uterque dicitur essentiam et notionem. Sed
 essentiam principaliter. notionem ex consequenti: sed sic
 dicendo licet vere et bene dicamus: non tamen da-
 mus causas dicti. propter hoc aliqui conati sunt res-
 dere rationes quare missio principaliter dicitur essen-
 tiam: dicentes quod missio secundum rationem suam non dicitur
 tunc ab alio tanquam a principio a quo fit: sed solum di-
 citur ordine ad effectum: et quo ordine ponit auctoritas
 imittente respectum missi: sicut seruus qui mittitur a
 domino non erit ab ipso secundum esse: sed solum secundum a prin-
 cipio mouente: sed quia in diuinis non ponit auctori-
 tas nisi secundum originem. ex consequenti ipsa missio dicitur
 gigni. principaliter tamen dicitur effectum qui attribuitur
 essentie. sed in processione est modus conuersus. nam
 processio prout sumitur in diuinis dicitur effectum a prin-
 cipio originante. sed quod dicatur ordine ad effectum hoc non
 est nisi ex consequenti: sed iste modus stare non potest.
 Nam licet processio communiter sumpta importet so-
 lum exitum a principio. processio tamen temporalis de qua
 hec loquimur importat effectum: quod si tale originem prin-
 cipaliter importaret non concederet quod aliqua per-
 sona a seipsa procederet: sicut non concedimus ali-
 quam personam seipsam gignere: declarare ergo verita-
 tem questionis per differentiam processionis a missio-
 ne non est modus conueniens: propter hoc aduertendum
 quod semper actio indicat substantiam: et de actio-
 ne sicut de substantia iudicare debemus secundum domini. lib.
 tertio. cap. xiiij. unde arguit ipse ibidem. Induisa
 esse opera trinitatis: quia est diuisa substantia. Que
 ergo pura operatione importat: sunt pure essentialia:
 sicut que figurat solam substantiam: sed si cum opera-
 tione alijs respectus datur intelligi. ratione illius
 respectus poterit ei conuenire aliquis modus notio-
 nalis: unde sicut substantiam diuinam aliquo nomi-
 ne significamus pure abstracto: ut cum eam nomina-
 mus essentiam aliquo modo cum quodam respectu ad
 actum: ut cum talem substantiam nominamus gene-
 randi potentiam vel naturam ratione cuius respectus co-
 petit ei aliquis modus respectus: licet simpliciter
 significet absolutum: sic et diuina actio dupliciter no-
 minari potest: videlicet nomine pure significate actio-
 nem ipsam: ut si dicatur operatio vel effectus: et sic
 per omnes modum attribuitur essentie. aliquando simul
 cum actione superaddit respectum et sic designatur per
 missionem et processionem. Nam missio et processio tem-
 poralis simul cum nouitate effectus important quem-
 dam respectum persone ad personam. tamen propter ta-
 lem respectum missio non dicitur. quid notionale sim-
 pliciter sed essential. quia simpliciter dicitur effectum
 qui attribuitur essentie. tamen in istis nominibus est
 quidam ordo. Nam licet omnia talia simpliciter di-
 cantur essentiam ex consequenti notionem. significare

in et consequenti notionem convenit magis et minus. propter quod aliqua magis proprie procedunt de uno quam de alio. Nam sicut potentia generandi et natura dicitur eadem etiam simpliciter notionem quodammodo: sic processio temporalis et missio eadem dicuntur principaliter notionem: ex consequenti tamen potentia generandi magis expresse significat illum modum respectum sine ordine ad actum generandi quam natura quod ex ipso nomine innotebit: sic processio est temporalis: et si simpliciter dicitur eadem ut missio propter quod concedimus personam a seipsa procedere ut seipsam mittere: ut magister testatur in littera. processio tamen notionem et originem magis expresse designat quam missio quod ipso nomine declarat. cum processio dicat exitum ab aliquo ut a principio et forte isto motu moti prioris: quorum positionem improbanimus dixerunt processio principaliter significare notionem: et consequenti eadem notionem autem e converso: sed ut patuit tam processio temporalis: quam missio principaliter dicitur eadem notionem et consequenti: quibus magis expresse processio quam missio indicat notionem. Ad primum dicendum quod sicut habitus est missio cum hoc quod significat principaliter eandem: et consequenti indicat notionem. ratione cuius non competit omnibus: quod non est pure essentialis: et per hoc patet solutio ad secundum. quod missio importat distinctionem mittentis a missio ratione notionis quam aliquo modo significat. per hoc etiam soluitur tertium et quartum: quod non est inconveniens ex quo notionem aliquo modo significat quod debet intelligere originem que est quod notionem. Argumenta in contrarium non concludunt missionem non significare notionem: sed quod principaliter designat essentialiam.

Quod dubitamus de missione in se. restat dubitare de personis quibus competit missio. Et ea quod quartum queremus.

Primo verum omnibus personis vel totis trinitati competit missio passive. Secundo, verum competit ei active. Tertio, verum aliqua persona seipsam mittat. Quarto, verum filius mittat a spiritu. s.

De primo sic procedit. videtur quod toti trinitati competit mitti. Nam in divinis videmus duos modos actionum. Nam quedam sunt reciproce et tales competunt omnibus active et passive: ut pater se intelligit: se amat. Intelligitur etiam se amat a se. Quedam non sunt reciproce: ut spirare generare. Nam de nulla persona conceditur quod se generat vel spirat: et tales non competunt omnibus: nec active nec passive: sed missio est actio reciproca: ut patebit. quod persona seipsam mittit. ergo active et passive missio competit omnibus. Preterea missio dicitur esse in divinis propter manifestationem: unde secundum Augustinum de trinitate. cap. xx. filius mitti dicitur eo quod ex tempore etiam mente percipit. sed manifestari potest competit omnibus personis. ergo et mitti. Preterea ex hoc dicitur persona mitti. quod novo modo inhabitat creaturam. sed hoc competit omnibus personis. ergo et.

Preterea sicut sunt aliqua dona appropriata filio ratione quorum dicitur mitti et aliqua spiritui sancto ita sunt aliqua dona appropriata patri. ergo patri competit mitti sicut filio et spiritui sancto. In contrarium est. Augustinus de trinitate. cap. xx. qui ait quod pater cum ex tempore a quocumque cognoscitur non dicitur missus. propter quod non vult quod patri competit missio. ergo non tota trinitas mittitur. Preterea videtur quod soli filio competit mitti quod si ratione cognitionis personis competit missio cum cognitione appropriatur filio qui procedit per modum interlectionis. ergo et. Preterea videtur quod solus spiritus sanctus dicitur missus. quod non dicitur missus nisi ratione doni communicati: sed spiritui sancto appropriatur tributio donorum. ergo et. Respon-

deo dicendum quod eadem est operatio patris et filii et totius trinitatis. Nam ut habitus est per Damianum. lib. 2. cap. xiiij. semper actio designat substantiam et idcirco sunt opera trinitatis: quod est indivisa substantia: vel natura: et ista tamen una actione resultat alius et alius respectus. Nam licet sit idem operari omnium trinitatis. Aliquis tamen modus respectus competit uni qui non competit alii. propter quod in fine. vi. de trinitate. concludit Augustinus. non confuse accipiendum esse et quod omnia: per que omnia. in quo omnia: est igitur diversus modus respectus ex eadem actione. licet ex tali alietate non fiat diversitas in ratione principii: ut dicantur pater et filius ad creaturam relative duobus principia. Ista autem alietas respectus ex hoc contingit. Nam illas eandem actiones quibus operatur pater: operatur filius. tamen eas operatur pater per filium: non filius per patrem. quod filius habet quod operetur a patre: non pater a filio. ideo illud idem opus quod procedit a patre et filio: prout procedit a filio: procedit etiam a patre: non tamen e converso. Nam sicut dicebamus quod pater spirat per filium: non filius per patrem: sic et pater producit res per filium: non e converso. unde Augustinus dicit filium esse operativam potentiam patris per que producit omnia: et quod ex hoc dicitur aliquis mittere alius: quod per illum operatur: sicut dominus mittit servum ad agendum cum per servum agit. Sic pater dicitur mittere filium: quod per filium operatur. Verum quod non operatur per filium nisi quod filius accipit virtutem a patre: nec est talis communicatio virtutis nisi quod pater generat filium: cui per generationem communicat quicquid habet. sicut dicitur pater mittere filium. quod operatur per ipsum: sic dicitur eum mittere. quod genuit ipsum: et ille dicitur mitti quod ab illo est genitus: non quod filius sit minor patre vel instrumentum: et minister patris: et ista vias confirmat Augustinus. de trinitate. cap. xx. d. patres mittere filium. non quod ille maior ille minor: sed quod ille pater: ille filius: ille genitor: ille genitus: et quod nulla persona operatur per patrem: quod pater a nullo procedit: ideo non patri competit mitti. unde Augustinus de trinitate. cap. predicto ait. quod pater cum ex tempore cognoscitur a quocumque: non dicitur missus: et subdit causas. non enim habet de quo sit: aut ex quo procedat. Et quo apparet non quilibet personam mitti: quod non quilibet emanat: quod pater a nullo procedit: et per eum nulla persona operatur: sed ipse per alias: et secundum quod operatur per alias personas eas mittit. Advertendum tamen quod sicut spiritus. s. non datur in omni dono: licet omnia dona per ipsum dentur. ita nec filius nec aliqua persona mittitur in omni opere: et omne opus per filium et per personam quibus fiat. Ad primum dicendum quod licet missio si actio reciproca et persona seipsam mittat: non tamen mitti competit omnibus. causa huius in sequentibus apparebit. Ad secundum dicendum quod persona non mittit nisi ex eo quod aliqua persona respectu illius habet rationem principii. propter quod dicitur operari per ipsam: ideo cum efficitur aliquod opus propter quod ducimur in cognitionem illius persone quod sit ab alio dicitur illa persona mitti. Non igitur ad missionem sufficit manifestatio persone per aliquod opus: sed requiritur quod illa persona que manifestat habeat esse ab alio: et ideo dicitur esse quod cum pater a quocumque cognoscitur non dicitur missus. quod non habet de quo sit.

Ad tertium dicendum quod nova inhabitatio non sufficit ad missionem ut pater per habitum. Ad quartum dicendum quod per dona appropriata patri possimus duci cognitiones persone eius: sed non propter hoc dicitur missus. quod talis manifestatio ad missionem non sufficit. ut ostensum est. Primum argumentum in contrarium conceditur. Ad secundum dicitur quod licet filio approprietur cogn-

Quod
3.

tio: nō tñ filio appropriant oia dona per que veniunt
in cognitione psonae. Ad tertium dō q licz spiritui. s.
appropriet qdlibet donū fm̄ generalē rationē in q̄
tuz omnia dona ex amore dant: tñ qucdā dona spe
cialiter appropriant filio: vt donū sapiētie: z intelle
ctus per que filio cōpetit mitti.

Ad. iij.

Secūdo querit̄ vtrū toti trinitati cōpetat
mittere: z videt̄ q nō. qz sicut patr̄ in cō
petit mitti: qz nō est ab alio. ita spiritui. s.
nō cōpetit mittere. qz ab eo nō est alius: nō
ergo quēz persona mittit. Preterea nunq̄ perso
na mittit nisi in ea sit subauctoritas. ergo nunq̄ p
sona mittit nisi in ea sit auctoritas: sed repitur per
sona que nō hz auctoritatē respectu alicuius persone
ergo zc. Preterea persona mittens distinguitur
a missa. sed in hīs que cōpetunt toti trinitati: nō est
distinctio. ergo zc. Preterea ea mittere z mitti i di
uinis esse hnt̄ ex producere z produci: vt potest pa
tere per Aug. iij. de trini. ca. x. sed nō omnis psona
pducit: nec ois pducit: ergo nō omnis psona mittit:
nec omnis psona mittit. In cōtrariū est qz si pa
ter mittit z filius nō mittit: vel spiritus. s. aliqd̄ ope
ratur pater qd̄ nō operat̄ filius: vt dicit magister in
littera: sed indiuisa sunt opera trinitatis: ergo zc.

Preterea missio est idē q̄ tēporalis donatio vī da
tio: sed tota trinitas dat: ergo tota trinitas mittit.

Respondeo. dicendū q̄ toti trinitati cōpetit mittere:
nō tamē mitti. qz ad hoc q̄ psona mittat suffic̄
q̄ habeat auctoritatem sup̄ opus. sed ad hoc q̄ mittat
tur requirit̄ q̄ sit ab alio. z qz indiuisa sunt opa trini
tatis: tota trinitas mittit. qz nō quēz psona ē ab
alio nō tota mittit. hoc aut̄ sic ostendit̄: nā vt habitū
est actio indicat substantiā. ideo sic loquendū est de
actione: sicut de substantia loquimur. Inde est q̄ no
mina que solā actionē dicunt: sunt essentialia: sicut q̄
significat solā sbam: missio tñ vt habitū est cū essen
tia notione quodā nō importat. Ideo si bene volu
mus videre quid sit missio: declarari potest p nomi
na que cū hoc qd̄ dicūt sbam: cōuenit eis aliquis mo
dus respectiuus: sicut potētia generandi potētia spi
randi. ideo notandū q̄ sicut habitū est eadē est potē
tia generandi per quā pater generat: z filius genera
tur. qz ipsa natura que est potētia generandi in pa
tre cōdicat̄ filio. ita ē tñ intelligere p qd̄ pater se i
telligendo. pducit filium ipsi filio cōpetit: tñ qz cōpetit
ei cū opposito respectu sequitur q̄ p illud idēz intelli
gere p qd̄ pater generat z pducit verbū filius gene
retur z emanet: z sicut idē est intelligere p qd̄ pater
generat: z filius generat: ita eadē est opatio pp quā
pater dicit̄ mittere: z filius mitti. Sed si sic dicit̄
mus que credimus vera dicta vt pateat veritas qd̄
nis dnt̄ dubitationes occurrūt. Nam si sile est d̄ opa
tioē q̄tū ad missionē: z de intelligere q̄tū ad genera
tionē. cū intelligere cōdicat̄ filio cū opposito respectu
pp qd̄ solū dicit̄ gigni z non gignere. ergo fm̄ opatio
nez illā solū dicit̄ mitti z nō mittere qd̄ est cōtra de
terminata: Nā vt habitū est ex eo q̄ psona opatur
mittere d̄ q̄ si dicat̄ q̄ illā opationē filio nō solū
cōpetit mitti: sed mittere occurrūt s̄a dubitatio: qua
re p̄ illā eadē cōpetit mittere z nō mitti: pp hoc ad
uertendū q̄ p̄ pducet̄ z pducet̄ aliqñ cōuenit respec
tus pp relationē que ē in ipso: z tñ qz natura semp
hz ē in pducet̄ solū cū respectu opposito: z qz in eadē
p̄ nunq̄ sunt relatōes oppositae. verbū designās bur
tusmodi respectū actiue z passiue. nunq̄ cōueniet ei
dē p̄ cū per actionē z passionē designet relatōes op
positas: z inde est q̄ qz genitus ad genitorē: sive fili
ad patrē referet̄ p relationē que ē in ipso: vt p filiatio
nez z pater ad filium per relationē que ē in eo vt q̄ p̄

nitatē verbū signū generatōem. Put̄ includit b̄m̄
respectū actiue z passiue sup̄tū nō cōueniet p̄z nec
filio: z ideo p̄z nō gignit z gignit: sed solū gignit. qz in
eo nō sunt relatōes oppositae: z filius solū gignit z nō
gignit eadē de causa: s̄ in missione nō sic se hz. Nam
illa psona que mittit ē mittere dicit̄ p̄ qd̄ sic est vt
dicit̄. qz missio cū nō cōueniat psonis ab eterno z di
cat̄ qd̄ tēporale nouā. q̄dā relationē importat. Nam
na aut̄ relatio realit̄ in diuinis psonis eē nō pot̄t̄ gignit
nouā relatōez que realit̄ est in creatura missio cōpe
tet psonis diuinis. si ergo psona aliqua diuina: vt pu
ta filius dicit̄ mitti in aliquid. vt pura in rōnālē mē
te. qz in ipsa rōnālē mēte efficiet̄ aliqd̄ opus a tota tri
nitate. appropriatū tñ filio. ex quo opere cōsurget̄ q̄
daz noua relatio realit̄ in creatura ex qua noua rela
tione realit̄ terminabit̄ quidā respectus fm̄ modum
telligendi ad patrē fm̄ quē dicit̄ mittere filium. z ad
filium. rōe cuius mittet̄ a p̄z: vt pura qz tale opus est a
a p̄z p̄ filium: z qz filius est cā illius opis erit causa re
lationis realis q̄ ex illo opere ē: sicut q̄ eēt cā ab
dinis eēt cā similitudinis q̄ in albedine fundat̄: z qz est
cā illius relationis realis in creatura que cōsurget̄
ex ope. cū ex tali relatione p̄surget̄ ille respectus q̄ ter
minat̄ ad ipsū rōe cui? d̄ mitti: faciet̄ ad hoc q̄ talis
respectus beat̄ eē: z qz d̄ mitti pp talē respectū cū
faciat̄ ad eē illius respectus erit cā quare mittat̄. si
ue faciet̄ ad hoc qd̄ mittat̄: sed ex hoc d̄ aliquis mittere
z cū est cā quare mittat̄ sive qz facit̄ ad hoc quod
mittat̄. filio q̄ nō solū cōpetit mitti: s̄ et mittere. de
claratū est igit̄ q̄ quicquid facit̄ ad eē opis rōne cui?
sumit̄ missio mittere dicit̄: z qz indiuisa sūt opera tri
nitatis: tota trinitas mittit: ex quo apparet̄ qz hz p̄
que mittit̄ cōpetat mittere: nō tñ ois psona que mit
tit cōpetere mitti. Nā nō d̄ psona mittit ex qd̄ ali
quis facit̄ q̄ ipsa mittat̄. sicut nō dicit̄ aliq̄ mittere
regē eo qd̄ regē induceret̄ ad mittendū: licet̄ q̄ pos
set argui q̄ sicut p̄ missa eo q̄ est cā opis z relatio
in creatura: ex qua relatione terminat̄ respectus ad
ipsū facit̄ ad hoc qd̄ mittat̄: ita tñ ex illa eadē rela
tione cōsurget̄ respectus qui terminat̄ ad psonā mittere
te facit̄ ē qd̄ p̄ mittēs mittat̄: nō tñ pot̄ argui q̄ per
sona mittēs mittat̄: s̄ q̄ p̄ missa mittit: sicut pater
pot̄ per dicta: pp qd̄ inducte dubitationes sive repu
gnatīe dissolunt̄. Ad primū dicendū qz ip̄s. s.
ab alio mittit̄ z qz mittit̄ mittit: vt p̄z. p̄z aut̄ qz non
est ab alio: s̄ alij sunt ab eo mittit̄ z nō mittit̄: vt ostē
sum est. Ad scdm̄ dicendū q̄ ad hoc q̄ psona mittat̄
sufficit̄ q̄ in eo sit auctoritas respectu opis vt dicit̄
sed ad hoc q̄ mittatur requirit̄ q̄ ab alio pcedat̄.

Ad tertium dicendū q̄ ad hoc qd̄ psona mittat̄ nō ois
q̄ distinguat̄ a missa: s̄ sufficit̄ q̄ distinguat̄ ab ope
ex quo hz esse realis relatio in creatura: ratiōe. cū
ius terminat̄ respectus ad ipsam pp̄ter qd̄ dicit̄
mittere. Ad quartū dicendū q̄ licet̄ nō mittat̄ nisi
qd̄ producat̄: mittit̄ tamen qd̄ non producat̄ q̄ etiā
persona non producat̄ personaz efficiat̄ opus: ratio
ne cuius dicitur mittere.

tertio queritur vtrū aliqua psona mittat̄
seipsam: z vtrū nō qz Aug. iij. de tri. c. p̄
nūl̄ ostendit̄ sp̄m. s. pcedere a filio eo q̄ filius
mittit̄ si igit̄ aliq̄ psona seipsā mitteret̄ p̄
set seipsam pducere q̄ ē incōueniēs. Preterea ar
guit̄ magister. xij. di. viros scōs nō posse dare sp̄s
s̄ qz nō pcedit̄ ab eis cū igit̄ nulla p̄ trahat̄ origi
a seipsa nulla psona seipsā dabit. s̄ si nō dar seipsā
mittit̄ seipsā: s̄ zc. Preterea mittēs hz auctorita
tē sup̄ missio z distinguit̄ ab eo z hz rōnes p̄cipij re
spectu ei? s̄ psona a seipsa distinguit̄: nec hz rōnes
p̄cipij respectu sui nec auctoritatē sup̄ seipsā. s̄ te

ipsa non mittit. Preterea ut dicitur mittes opas pmissas ut patet opas pmissas et mediate filio. sed respectu sui ipsius in nullo agere cadit mediatio. e. gonulla persona seipsam mittit. In 2° est Aug. ij. de tri. ca. v. qui concedit filium seipsam mittere. Preterea sicut dicitur sufficit ad hoc quod persona mittat et habeat auctoritatem super effectum: sed super illo opere. propter quod persona mitti auctoritatem habet persona missa. ergo persona seipsam mittit. Rursum quidam dicit istas simpliciter fallas filius seipsam mittit: vel sicut dicitur nullam personam seipsam mittere. quia nulla persona super seipsam auctoritatem habet. sicut Augustinus. sicut dicitur eas: et magister in ista: eas negare non possumus: propter hoc aliter dixerunt quod habet propositiones si vere sunt: sunt tamen improprie: si nec illud tenet quia nimis accedit ad primum. modum tenendi. cuius autem sententia est propter auctoritates sacrorum quod persona missa seipsam mittat. Sed quomodo ista communitas sententia veritate habet declarare non est facile. Quidam tamen ea sic conant ostendere. distinguentes de esse et fieri dicentes. quod quoniam aliquod compositum dicitur esse ipsius sicut dicitur patet esse tale: ut si aliquod dicitur esse scutum album. opus quod sit scutum et quod sit album: sed in fieri non est sic. nam sufficit compositum sicut altera parte fieri: ut totum fieri dicat: ut sufficit scutum fieri sicut album: ut dicat fieri scutum album. nam ista est vera. bodie factum est scutum album: etiam si non sit factum scutum bodie: sed solum sit factum album. et pictor dicit facere scutum album. et si non facit scutum. sed solum inducit album in scuto: et quia missio quam dicitur actionem importat: nam mitti personam nihil est aliud quam illam personam novo modo inhabitare creaturam propter opus in ea noniter operatum. sicut enim nonitas quam dicitur actionem importat in ipsa missione intelligitur quod dicitur factio et persona divina in nobis aliquo modo dicitur fieri: et dico aliquo modo: quia talis novitas propter quod dicitur missio quoddam fieri sicut rei veritate est in creatura sicut modo intelligitur in persona divina: sicut si missio quam dicitur actionem importat cum dicat aliquid facere aliud et in se totum: si habet causalitatem super eo quod est noniter operatum persona dicitur seipsam mittere eo quod seipsam novo modo in creatura facit. non quia seipsam producat. sed quia facit se in creatura novo modo. Verum quod hoc etiam patri competit: quia seipsam novo modo in creatura facit: et novo modo creaturam inhabitat. propter quod posset contra eos concludi patrem seipsam mittere quod est contra Augustinum. de trinitate. ca. v. et contra veritatem. ut ista obiectionem vitarent sicut in eis distinctione de esse et fieri addiderunt distinctiones de faciente: et factio dicentes quod ad hoc quod aliquid faciat aliquod totum sufficit habere causalitatem super eo quod noniter est inductum. Nam sicut ponebatur exemplum. ad hoc quod pictor faciat scutum album: non requiritur quod scutum faciat: sed quod scutum dealbet. Sed ex parte facti verumque requiritur. nam scutum non est factum album nisi sit scutum et album. In missione autem est duo considerare personam missam et effectum. Ad hoc autem quod persona mittat actum non requiritur quod producat totum: ut persona et effectum. Sed sufficit quod producat effectum. Sed ad hoc quod persona mittat non solum sufficit quod effectus sit ab alio: sed etiam requiritur ipsa persona ab alio esse: et quia pater non est ab alio non competit ei mitti: et ideo seipsam non mittit. quia tunc ei passim competere missio. propter quod sequeret ipsum habere esse ab alio. Sed illud non est benedictum. quia si est simile de actione scuti albi: et de actione personae. ad hoc quod scutum fiat album etiam ex parte facti: licet requiratur quod sit scutum et quod sit album. non tamen requiritur quod sit scutum ab alio sed solum quod ab alio habeat esse album: et si scutum seipsam dealbaret: et non haberet esse ab alio. ista esset vera scutum seipsam fecit album

igitur licet persona patris non habeat esse ab alio tamen quia habet auctoritatem super novitatem effectus et seipsam in creatura novo modo efficii: sequitur quod seipsam mittat. Licet ergo verum sit quod ad hoc quod persona mittat sufficit quod habeat auctoritatem super effectum. sed ad hoc quod mittatur requiritur quod sit ab alio modus tamen habitus hoc declarans. quia petit quod est in contrario arguens oppositum: non propositum non est bonus. Ideo dicendum est ut superius dicebatur: quod persona mitti dicitur: eo quod novo modo inhabitat creaturam que novitas non est propter relationem novam que sit realiter in persona divina: sed in creatura existente. Nam ex eo quod persona patris per filium producit aliquod opus gratum sicut filio appropriatum ex ipso opere nova relatio confurgit in creatura: ex qua terminatur quidam novus respectus ad patrem sicut modus intelligendi propter quem dicitur mittere. et quidam ad filium sicut quem dicitur mitti: et quia filius est causa illius operis erit causa relationis realis: que confurgit ex opere: et quia illius relationis est causa ex qua terminatur respectus ad ipsum: propter quem dicitur mitti ipse filius facit ad hoc quod mittatur. Sed facere ad hoc quod aliquis mittatur est mittere illum: filius igitur seipsam mittit: et sicut filius facit ad hoc quod mittatur. ita pater facit ad hoc quod mittatur. quia cum pater sit etiam causa illius operis ex quo confurgit realis relatio in creatura. ex qua terminatur quidam respectus ad patrem sicut quem dicitur mittere sicut filius faciebat ad hoc quod mitteret: ita pater facit ad hoc quod dicatur mittere: sed facere ad hoc quod aliquis mittatur est mittere illum: ideo filius seipsam mittit: pater autem seipsum non mittit: quia non facit ad hoc quod mittatur: sed quod mittat: et facere ad hoc quod aliquis mittat non mittit illum. Nam ut dicebatur non dicitur aliquis regem mittere eo quod regem inducerit ad mittendum imo si vere loqui velimus: cum ex relatione in creatura sicut intellectum terminatur novus respectus ad patrem sicut quem dicitur mittere et ad filium sicut quem dicitur mitti: et pater et filius facient ad hoc quod pater mittat et filius mittatur cum tamen pater et filius sint causa illius relationis: ex qua isti respectus confurgunt: ex quo sequitur dupliciter verificari hanc: filius seipsum mittit. Nam facere quod aliquis mittatur est illum mittere: ergo filius seipsam mittit. quia facit ut mittatur. Rursum facere quod aliquis mittat aliquem est illum mittere: ut si aliquis regem induceret. ut eum mitteret: eo quod iaceret regem mittere: ipsius diceretur seipsum mittere: sic et pater isto duplici modo etiam mittit filium. Nam eo quod facit: ut filius mittat eum mittere dicitur: et etiam quod facit quod mittatur filius: eum mittere debet dici: habet etiam tertium modum verificationis: pater mittit filium quem habet filius seipsam mittit: ut in solvendo argumenta patebit: semper ergo filius erit missus. pater tamen et filius eum mittent: et ista est sententia Augustini. de trinitate. capitulo. v. qui ex eo quod sunt indivisa opera trinitatis ostendit filium a patre et a seipso esse missum. ex quo apparet primum modum declarationis esse incongruum: quia scutum dicitur dealbari per aliquid quod noniter est in ipso: quamvis si vellemus sequi vel filius seipsum non mitteret: vel pater mitteret seipsum eum novo modo inhabitat creaturam: tota igitur causa quare persona seipsam mittat est. quia respectus qui terminatur ad seipsam sicut quem mitti dicitur confurgit ex nova relatione: que non est in ipsa sed in creatura: cuius ipsa est causa: quia est causa operis: propter quod talis relatio habeat esse: tota igitur trinitas mittit: et persona seipsam mittit: quia indivisa sunt opera trinitatis: sicut Augustinus declarat. de trinitate. capitulo. dicto. Ad primum dicendum quod licet

fm boſ respectus qui cōſurgunt ex relatione in crea-
tura realiter exiſtente: 7 pater filius mittat: 7 filius
ſeipſus: aliquo tamen modo verificatur pater mit-
tit filius q̄ non verificatur vt filius ſeipſus mittit.
¶ **M**az pater prout operatur per filium q̄ dedit virtutes
filio vt operaretur. dicitur euz mittere fm quoz mo-
dū filius ſeipſus non mittit: q̄ ſeipſus nō produxit:
vt a ſeipſo virtutem acciperet: tamen fm iſtum mo-
dū filius mittit ſpiritū ſanctū in quibz ſpiritū ſanctū
producit: ex qua productione ſpiritus virtutē quam
habet: cōſequitur: 7 inde eſt q̄ Aug. oſtendit ſpiritū
ſanctū procedere a filio: eo q̄ mittit ab ipſo. q̄ loqui-
tur de paſſione fm iſtū modū: fm quē modū bene con-
cludit ratio perſonā ſeipſaz non mittere. Ad h̄z di-
cendū q̄ licet perſona a ſeipſa nō procedat eternaliter.
procedit tamen temporaliter: 7 hoc ſufficit vt ſe-
ipſam mittat. a viris autē ſanctis nec eternaliter: nec
temporaliter procedit aliqua perſona diuina. q̄ eſt
etū gratuitū fm quē perſona mitti dicitur auctori-
tate cauſare non poſſunt. Ad tertium dicendū q̄ vt
pater per habitū non oportet perſonaz mittentē ha-
bere auctoritatē ſuper perſona miſſa: nec diſtingui
ab ea: nec habere rationē principij respectu eius: ſz
ſufficit hoc habere ſuper effectū: ratione cuius con-
ſurgit relatio: propter quā terminatur respectus ad
perſonā fm quā dicitur mitti. Ad quartū d̄ q̄ perſo-
na non mittit ſeipſaz illo modo: vt oſtenſus eſt.

Qd. vi.

Charo queni. vtrū ſpiritus ſanctus mit-
tat filius: 7 videtur q̄ non. q̄ idēz non tra-
bit originē a ſeipſo. ſed vt dictū eſt. Aug. 7.
de trini. iij. cap. penul. dicit ſpiritū ſanctū
trahere originē a filio: q̄ mittitur a filio: ſi igitur fili-
us mitteretur a ſpiritu ſancto filius pcederet ab ipſo
ſed ſpiritus. ſ. procedit a filio: ergo idēz procedit a ſe-
ipſo. Preterea dicebat q̄ licet i miſſione nō ſit ſub-
iectio. eſt tamen ibi ſub auctoritas: ſed in filio nō eſt
ſub auctoritas respectu ſpiritus. ſ. etgo 7c. Prete-
rea in trinitate creata amez preſupponit verbū: ſed
mittens non preſupponit miſſus: ſed e conuerſo: ergo
in trinitate increata verbuz non habet rationē. miſſi
respectu ſpiritus. ſ. ſine amoris. Preterea qui ſolo
verbo omnia poſſet facere nō oportet q̄ aliquē mit-
teret ad agendū. ſed pater omnia ſolo verbo facit. q̄
dicit 7 facta ſunt: non igitur oportet q̄ mittat filium
ad aliquod opus operandū: ſed nunq̄ ſpiritus mitte-
ret filius niſi filius mitteret a patre. ergo 7c. In
contrariū eſt Aug. ij. de trini. cap. v. qui loquens de
miſſione filij dicit eū mitti a ſpiritu. ſ. Preterea vt
dicebatur. tota trinitas mittit: licet non tota mittat:
q̄ indiuiſa ſunt opera trinitatis. ergo ipſe ſpiritus
ſanctus mitteret filium. **R**eſpondeo dicendū q̄ quidā
voluerūt negare ſpiritū ſanctū mittere filium niſi for-
te fm q̄ homo: ideo diſtinguunt triplicē miſſionē filij
que vt bene intelligatur notandū q̄ Aug. xv. de trini-
tate. cap. xi. aſſignat conuenientia inter verbū noſtrū
7 verbū diuinū diſtinguēs d̄ verbū in nobis. inter nū
7 in voce prolatū: verbū inter nū noſtrū aſſimilatur
verbo diuino non incarnato. verbū autē euz voce. p̄-
laruz diuino verbo aſſumēti carnē vt idēz ibidēz in-
nuat. Sed in verbo noſtro hoc videmus q̄ ſpiritus n̄
mittit verbū in mente: ſed verbū in voce. Nam ſpi-
ritus eſt vehiculū verbi non in mente: q̄ illud nō ve-
bitur: ſed ſolū verbi in voce: ergo in trinitate increa-
ta ſpiritus non mittit verbū non vnitū carnē: ſed ſolū
verbū incarnatū: ideo diſtinguere poſſumus fm mo-
dū iſtoꝝ tres miſſiones: 7 due illaz cōpetūt hypocha-
ſi verbi in ſe accepte. tertia vero vt carnē aſſumpſit.
Adicitur enīz verbū diuinū: in mente: in carnē: 7 ad
predicandū: ſed in mente 7 in carnē mittit: q̄ ver-

bū: q̄ ipſa hypochyſi verbi miſſa eſt ſz tales miſſio-
nes: ſed ad predicandū mittitur q̄z homo. igitur fm
poſitionē iſtoꝝ filius non mittitur a ſpiritu. ſ. fm pri-
mas duas miſſiones: ſed ſolū fm tertiā in quantum
ad predicandū mittit: q̄z homo: ſed illud eſt contra
Aug. ij. de trini. cap. v. qui exponit illud verbū yſa.
miſit me dominus 7 ſpiritus eius de aduentu eius i
carnē: non igit. ſolū miſſus eſt filius a ſpiritu ſed p̄-
dicandū fm quā miſſionē mittit vt homo. ſed miſſus
eſt etiā in carnē q̄ cōpetit ei: vt eſt perſona diuina:
7 pariratione a ſpiritu. ſ. mittit in mente: cū etiā illa
miſſio ei cōpetat prout eſt diuina perſona. ſimPLICIT
ergo fm intentionē Augu. cōcedendū eſt filiū mitti a
ſpiritu. ſ. ſed ad hoc intelligendūz prehabita nos in-
ducunt. **M**az vt habitū eſt filius ſeipſus mittit in quō
tū eſt cauſa operis: ex quo cōſurgit relatio in creatu-
ra propter quā relationē quidā nouus respectus fm
modū intelligendi terminatur ad filiū propter quez
dicitur mitti: 7 ad patre propter quez dicit mittere: 7
ex hoc dicebatur filius ſeipſus mittere: q̄z faciebat
ad hoc q̄ mittit: ſed cū ſpiritus. ſ. ſit cauſa illius
operis erit cauſa relationis que conſurgit ex opere:
7 per conſequens faciet q̄ respectus ille terminetur
ad patre fm quē ei cōpetit mittere: 7 ad filiū ſz quē
ei cōpetit mitti: ſic ergo dupliciter veriſicat ſpiri-
ſanctus mittit filiū: ſicut dupliciter veriſicatur filij
us ſeipſus mittit. **M**az filius ſe mittebat eo q̄ facie-
bat q̄ respectus terminaretur ad patre fm quē di-
cebat mittere 7 q̄ terminaret ad ipſus ſz que cōpe-
tebat ei mitti: 7 q̄ huiusmodi respectus ex opere cō-
ſurgunt. ſpiritus. ſ. qui eſt cauſa operis dicitur etiāz
iſto modo duplici mittere filiū ratione auctoritatis:
quā habet ſupra opus. Et iſta eſt ſententia Aug. ij.
de trini. cap. v. qui ait q̄ proinde mitti a patre filius
ſine ſpiritu. ſ. nō potuit. q̄ euz intelligit pater eū mi-
ſiſſe: q̄ ex ſemina eū fecit nō vtriq̄ ſine ſpiritu ſancto
fecit dicit. **E**x quo apparet q̄ magis eſt propria
iſta filius ſe mittit: vel ſpiritus. ſ. mittit filiū q̄z cum
inducens aliquē ad mittendū regē mittit illū. q̄z ſi
ducēs nihil auctoritative facit: propter q̄ ille dicit
mitti: ſed ſpiritus. ſ. ſine filius aliquā auctoritate
facit ad op̄. ex quo cōſurgit respectus qui terminat
ad filiū: propter quez mitti dicitur. apparet ergo hāc
eē verā 7 propriā ſpiritus. ſ. mittit filiū: tñ q̄ nō eſt
tot modis propria. ſicut iſta pater mittit filiū vt ſci-
mus: quando proprie dicitur perſona pſonā mittere
7 quādonō. 7 quō. notandū q̄ cū tres ſint perſone in
diuinis nouē modis poteſt intelligi miſſio. quoz tres
ſunt falſe 7 improprie: tres ſunt veri 7 proprie. 7 p̄
modū. reliquæ tres ſūt veri 7 proprie. nō tñ eis cōpetit
ois ratio veritatis: nec ſunt per oēs modum proprie.
Maz cū pater nō pcedat ab aliquo ei nō cōpetit mit-
ti. **I**deo quotienscunq̄ ſic deſignatur miſſio q̄ ipſa p̄-
ſona patris mitti dicatur: locutio non ſolū erit ipſo-
pria: ſed etiā falſa: ppter hoc iſte tres propoſitiones
ſunt falſe 7 improprie pater mittit ſeipſus: filius mit-
tit p̄tem. ſpiritus ſanctus mittit patre: q̄z in omni-
bus iſtis perſona patris dicit miſſa. proprie per oēs
modū ſunt quando perſona mittēs habet auctori-
tē ſupra miſſa. **M**ā pſona pſonā mittere dicit eo q̄
facit respectū terminari ad perſonā fm quē dicitur
mitti: vel ad perſonā mittentē fm quā dicit mittere
Rurſū pſona pſonā mittit eo q̄ per ipſaz operat: et
q̄z oia iſta ſunt in miſſione: quādo pſona miſſa trahit
originē a mittente: ideo tales propoſitiones per oēs
modū ſunt proprie. propter q̄ iſte tres. pater mittit
filiū: filius mittit ſpiritū ſanctū. pater mittit ſpiritū
ſ. q̄z in omnibus hys perſona miſſa trahit originē
a mittente h̄nt omnē modū veritatis: 7 ſunt oino pro-

ple. Alie aut tres: vt filius mittit seipsum: spiritus sanctus mittit seipsum: spiritus sanctus. s. mittit filium vere et proprie sunt: cum in omnibus personis que dicuntur mittentes causas operis: propter quod terminatur respectus ad personam missam ratione cuius mitti dicitur: non tamen eis competit omnis modus veritatis. quia in talibus propositionibus persona missa virtute non accipit a mittente: ratione cuius mittens per personam missam operetur: propter quod etiam mittens dicitur non tamen propter hoc non sunt dicende simpliciter vere. non enim hoc propositio persona personam mittit est simpliciter equivoca. sed habet plures causas veritatis. unde ad hoc quod talis propositio simpliciter vera sit: non oportet eam verificari omni modo quo verificari potest. aliter enim homo currit non est simpliciter vera nisi omnia homo curret: cum ex quolibet homine corrente dicta propositio contrahat veritatem. Ad primum dicendum quod si totis modis verificaretur: spiritus sanctus. s. mittit filium quomodo modis verificat filius mittit spiritum sanctum. ratio veritatis consideret: sed ut habitus est cum dicitur filius mittit spiritum sanctum. hoc omnimodum veritatis. non autem ista spiritus sanctus. s. mittit filium. ideo non oportet si ex illa propositione arguit Augustinus spiritum sanctum. s. pcedere a filio: quod nos ex ista arguamus filium pcedere a spiritu sancto. si forte teporaliter hoc a seipso pcedit. Ad secundum dicendum quod non oportet semper in missione sit auctoritas respectu persone missae: sed sufficit esse auctoritatem super eam. Ad idem dicendum quod illa similitudo non currit per omnem modum. Ad quartum dicendum quod cum mittit filius a patre non separatur ab eo. unde mittere verbum inibile aliud quam operari per verbum in operibus gratuitis. et hoc in his que sunt apta nata representare verbum. Ideo licet pater dicendo omnia faciat: hoc seruum dicere est seruum facere. non tamen propter hoc talis missio excludit: sed solus missio que separatur mittentem a missio.

Oper littera querit de rationibus magistri ponit. n. duas rationes quod spiritus sanctus. s. vel filius seipsum det sine mittit: patet talis. si pater filium dare potest vel mittere: et filius hoc non potest aliquid potest pater quod non potest filius. Ita talis: si pater dat filium et filius non dat seipsum aliquid potest operari quod non operari filius: hoc quod cum pater possit generare et generare: filius nec possit generare nec generari: non tamen concludi potest quod aliquid possit vel operari potest quod non possit nec operari filius: ergo a simili nec hoc concludi poterit. dicendum quod non est simile de generatione et missione. quia generationem refertur ad gignente per relationem que est in ipso sed ad hoc quod persona dicatur mittere: sufficit quod habeat auctoritatem super opus: ex quo consurgit respectus qui terminatur ad personam missam: ratione cuius dicitur mitti: et ideo si aliqua persona esset in diuinis que non mitteret illa non operaretur: vt magister arguit.

Se querit. et. In hoc residuo. xv. vi. specialiter determinat magister de pluralitate quod omnes competenti filio: et duo facit. quia primo ostendit esse plures modos missionis filii quod inter illos modos assignat differentiam ibi. (Ecce distincti). circa primum duo facit. quia primo permittit quodam questione ex qua apparet esse plures modos missionis filii est. n. quod. verum filium semel missus sit: et determinat ad hanc partem quod non tamen semel: ex quo apparet esse aliam missionem filii proter incarnationem: cum tamen semel sit incarnatus. hoc distinguit missionem filii: dicitur proter eter nas generatione que proprie non est missio filii mitti dicitur. s. visibiliter: vt in carne: invisibiliter vt in mente: et hoc confirmat per aug. ha ibi. (ad quod dicitur). Deinde cum dicitur (ecce distincti). dat differentiam inter istos modos: et duo facit. quia primo dat duas. hoc assignat causas quare pater non dicatur missus. ha ibi. (hic querit). circa primum duo facit. quia primo dat quattuor differentias inter mis

sionem in carne: et in mente. prima est quia in carne missus est semel: sed in mente missus est sepe: ha est. quia in carne missus est vt sit homo: sed in mente vt sit cum deo. Tertia quia in carne missus est sed determinatum tempus sed in mente missus est sed omne tempus: et ante incarnationem et post. quarta quia in carne missus est ad boves et vt sit homo. sed in mente est missus etiam ad angelos: quod oia confirmat per Aug. hoc addit quinta differentiam. quia potest est missus in carne est missus in mundum. quod etiam per Aug. confirmat: ha ibi. (preterea notandum). tunc sequitur illa pars. (hic querit). in qua assignat causas. quare pater non dicatur missus: et duo facit. quia primo assignat causas non mitti patrem eo quod in eo est auctoritas principum et a nullo est quod confirmat per Aug. hoc ostendit filium et spiritum sanctum. s. non esse minores parte eo quod mittuntur: et ille si mittitur: quod etiam probat per Aug. ha ibi. (Ideoque putauerunt). et in hoc terminat sententia lectionis. et vi.

Circa missionem filii invisibile queremus duo de invisibilitate non queremus. quia de ea poterimus intro disputare. primo ergo queremus de missione filii invisibili secundum se.

Secundo de ea queremus per comparationem ad eos ad quos sit missio. Circa primum queremus tria.

Primo verum filium mittat invisibiliter. Secundo verum eius missio separet a missione spiritus sancti. Tercio. vtrum eius missio eterna dici possit.

Primum sic pcedit. videtur quod filius non competit mitti. quia si mitteret hoc non esset nisi ratione operis. agitur aliqua persona operaretur per filium. sed operari per aliud dicitur distinctione quod

tus ad virtute: cum sit vna virtus totius trinitatis. si filio non competit mitti etiam invisibiliter cum nullum opus est invisibile aliqua persona operetur per ipsum. Preterea secundum Aug. quarto de trinitate. ca. 1. mitti filium est cognoscere quod ab alio sit: sed talis cognitio nobis non inest quia tunc certitudinaliter sciremus nos habere caritate: cum non mittat nisi in operibus gratuitis: ergo etc. Preterea filius ex suo nomine non habet quod pcedat in aliud: vt: iohannem: sed solum quod pcedat vt amor. sed hoc dicebatur spiritus sanctus. s. mitti ex eo quod debebat in obiectum creatum. ergo filius mitti dici non debet. Preterea opera gratuita sunt que opera diuina persona dicitur mitti: appropriantur spiritui facti: soli ergo spiritui. s. mitti competit. In dicitur est aug. iij. de trinitate. ca. penultima. quod dicitur filium esse missum a patre. Preterea ca. xx. scribitur quod filius missus dicitur eo quod apparuit mundo et verbis est caro factum: in quo innuit missionem visibilem eius et addit eo quod ex tempore cuiusque mente percipitur: propter quod i mit invisibile. mittit ergo visibile in invisibile. Respondeo dicendum quod primum mitti dicitur sed vnum modum eo quod aliquis respectus qui surgit ex opere operationis ipsa terminatur ad eum. ratione cuius ei competit mitti. nam licet pater et filius idem opus operetur. ex illo tamen ope quidam respectus terminatur ad patrem sed que dicitur mittere et quidam ad filium sed que dicitur mitti. sed si quereret vterque cum sit idem opus quare magis respectus terminatur ad patrem vt dicatur mitti tere quod ad filium vel ad filium vt dicatur mitti quod ad patrem dicitur hoc esse quod primum operatur per filium non filius per patrem. nisi quod respectus qui ex opere consurgit terminabitur ad personam diuinam vt mitti dicatur: nisi per illam personam primum. aliquid operetur. non tamen ex hoc concludi potest quod solum primum que persona operatur et a mittatur: nam si scutum salbari non posset nisi ab a biter esse. non tamen oporteret quod solum ille scutum de albari quod illud fecisset. sic ergo ex parte ista huius persona mitti non possit nisi ab alio trahat originem: non tamen solum que ea producit ea mittit: sed qui super est in auctoritate habet per primum mitti re proprie dici potest: cum tamen est ex verbis habitis de claratum: quod nunquam aliqua persona mittit nisi per eam alia persona

20. vii

120 15. d.

17. 30

12. in

operet. operari aut vnu agēs p aliud cūly per medi
 atione impozet dupliciter pōt intelligi. hz q̄ superi
 mediatio duplr est distincta. Mā mediatio aliqñ est
 rōe virtutis: aliqñ rōe agētis sine rōne suppositi cui
 cōpetit agere. Dicimus. n. solē agere mediāte bo^o z
 bo^o m^e. solē: s̄ prout homo agit per solē est ibi me
 diatio hz virtutē inq̄tū virtus eius virtuti solis inni
 tit: sed inq̄tū sol agit m^e. bo^o est ibi mediatio ratiōe
 suppositi. Mā ex eo q̄ homo agit sol agit cū homo a
 sole aliq̄ virtutē recipiat. hec aut duplex mediatio i
 missione que cōpetit creaturis reperit. Mā cū seru^o
 a dño mittit^r est ibi mediatio rōe virtutis z rōe sup
 positi: qz seruus agit p dñz hz mediatiōe virtutis:
 sed dñs agit p seruū hz mediatiōe suppositi. igit in
 hac missione z seruus pcedit a dño z est minor ipso:
 qz eius virtuti mittit. Ista aut duplex mediatio in
 missione p̄ diuine locū nō hz. Mā licz sit ibi mediatio
 ex parte suppositi. qz suppositū patris est aliud a sup
 posito filij: nō tñ est ibi mediatio ex parte virtutis: qz
 eadē est virtus oīz psonaz. erit igit missio in diuinis
 hz q̄ vna p̄. operat p̄ aliā ita q̄ ly per p̄dicat medi
 atione suppositi nō virtutis: hz nō sit eadē virtus pa
 tris z filij: tñ qz illā virtutē hz filij a p̄e. sequit̄ p̄ez
 per filij opari. Cū igit oia inuisibilia que mētē pfici
 unt appropziata filio operet pater per filij ipsa p̄ si
 ly inuisibiliter mitti d̄r qd̄ declarare volebamus. ex
 hoc aut apparet cā: quare filij mitti d̄r. nā prout iter
 mittētē z missus erat mediatio hz virtutē missus mit
 tētē minor erat: nō aut prout erat ibi mediator rōne
 suppositi: z qz inter p̄ez z filij nō est mediatio hz vir
 tutē p̄ nō mittit filij eo q̄ filij sit minor illo: qz est ibi
 mediatio hz supposita q̄ mediatio eē hz ex eo q̄ vna
 p̄ trahit originē ab alia. vt qz p̄ est gignēs z filij ge
 nitus: pater mittit: filius mittit. non qz ille maior ille
 minor: z ista est sententia Aug. iij. de trini. cap. xx. qui ait
 filij nō eē missus a p̄e. qz ille maior ille minor. sed qz
 ille pater ille filij: ille genitor: ille genit^r: z in p̄cipio
 tertij de trini. scribit nō ideo minorē eē filij p̄e. qz h
 misit: ille missus ē: nec ideo minorē vtroq̄ spiritū. s̄.
 qz ab vtroq̄ est missus. Ad p̄m dō q̄ opari p̄ aliud
 nō semp dicit distinctionē q̄tū ad veritatē vt est per
 babilia manifestū: z ideo operat̄ aliqua p̄ vt p̄sona
 patris per p̄m filij nō p̄pter mediatiōe virtutis: s̄
 rōe mediatiōis suppositi. Ad hz dō q̄ mitti filij
 est cognosci: q̄ ab alio sit nō q̄ semp ille ad quē mitti
 tur actualiter z certitudinaliter cognoscat p̄m missā
 s̄ qz donū q̄ in eo efficit p̄ missione filij de se est aptus
 natū ducere in cognitiōe eius: z hoc est q̄ quidā vi
 cunt z bene q̄ nō requirit ad rōem talis missionis q̄
 sit ibi cognitiō actualis ipsius persone: s̄ tñ habitua
 lis. Ad tertij dō q̄ hz filij nō tendat in creaturaz
 tanq̄ in obiectū vt redit amor respicit tñ creaturā i
 q̄tū hz rōez cāe respectu donoz appropziatorū filio
 que ipse creatura efficit: z qz fm talia dicit̄ mitti suf
 ficittalis respectus ad rōez missionis. Ad quartū
 dō q̄ hz oia dona fm cōez rōem dicta appropziatur
 spiritui. s̄. qz oia dona ex amore dan^t: tñ hz spālē pol
 sunt appropziari filio: vt dona sapientie que pficiūt
 intellectū: z qz etiā hz talia incitatur in amorē dei
 talia dona appellantur gratuita que filij mitti d̄r.

Qd. viij.

Ecūdo querit. vtrū missio filij separet a
 missione spūs. s̄. z videt̄ q̄ sic. qz sicut se hz
 missio visibilis ad visibilem. sic se hz inuisi
 bilis ad inuisibilem: s̄ pōt eē missio visibilis
 filij: absq̄ missione visibili spūs. s̄. qz hz aug. ij. de tri
 ni. ca. v. filij a p̄e exire z venire in hunc mundū hoc
 est ipsuz mitti: s̄ nō semp apparebat visibiliter spūs
 qñ apparebat visibiliter filius. s̄. zc. Preterea nō
 est ide effectus appropziatus filio quicst appropzi

tus spiritui. s̄. Cū igit aliud z aliud sit donū sine ef
 fectus poterit eē missio filij absq̄ missione spiritus. s̄.
 z e conuerso. Preterea amor dicit̄ primū donū erit
 ergo dona appropziata spiritui sancto erūt dona pria
 s̄ primuz potest eē absq̄ posteriori. ergo poterit esse
 missio spiritus absq̄ missione filij. Preterea videt̄
 q̄ dona filij sint priora q̄ dona spiritus. s̄. qz sicut se hz
 intellectus ad voluntatē sic se habent dona que per
 ficiūt intellectū que sunt appropziata filio ad dona q̄ p
 ficiūt voluntatē que appropziant̄ spiritui. s̄. s̄ intel
 lectus in suo actu p̄cedit voluntatē. nō voluntas in
 tellectū. qz voluntas p̄re sapientiā nō potest: vt vi
 cit Aug. in questionibus ad Thosū. ergo dona fm q̄
 mittit filius sunt priora donis fm que mittit spiritus
 s̄. sed primū potest eē absq̄ posteriori. s̄. zc. Pre
 terea ad hoc idē facit. qz videmus aliquos illumina
 tos hz intellectū de p̄natos fm voluntatē z aliquos
 bonos z deuotos nō industres nec habētes donū sci
 entie. In cōtrariū est: qz vt dictū est nō propter q̄
 liber opera dicit̄ mitti filius: sed p̄pter opera grati
 ta: sed nūq̄ sunt talia opera sine missione spiritus. s̄.
 ergo nō est missio filij absq̄ missione spūs. Preter
 rea hz aug. viij. de trini. cap. iij. sciri potest q̄ nō vi
 ligitur. non diligit q̄ nescitur: ergo nō est donū amor
 ris absq̄ dono sapientie: nō igit mittitur spiritus. s̄.
 absq̄ filio: nec missio filij absq̄ missione spiritus: vt p
 batū est: igitur iste due missiones inseparabiliter cō
 iunguntur. Respondeo dicendū q̄ refert querere
 vtrū missio filij separet a missione spiritus: vel e con
 uerso: z vtrū be missiones habeant eē distinctū. vide
 mus. n. aliqua realiter inseparabiliter eē cōiuncta: qe
 tamen realiter habent eē differens z distinctus: sic
 z missiones inseparabiliter se tenent: tamen ad se in
 uicē distinguūt. Māz sicut est in vita politica sic lo
 modo est in spiritali. nā politica virtus que perficit
 intellectus nūq̄ est sine virtutibus: que perficit ap
 petituz. huius ratio potest haberi ex eo q̄ dicit̄. viij.
 eth. q̄ malitia est corruptina principij: est. n. omnis
 malus ignorans vt scribit̄ tertio eth. ideo nullus qui
 habet malitiā in appetitu prudens dici debet. qz hz
 eundē pbm non est prudens nisi sit bonus: vide z cir
 ca fines. vi. eth. probat̄ prudentiā que est virtus ad
 virtutes alias eē cōnerā. licet igitur boies mali ali
 quā industriā vel verutiā habere possint vel aliquā
 speculatiuā scientiā. prudentiā tamē que est regula
 agendorū habere non possunt: nā a sine sumitur om
 nis ratio agendi: z qz mali iudicat̄ eē finē quod non
 est finis de necessitate consequitur eos error. z sicut
 prudentia est cōnera virtutibus perficientibus ap
 petitū eo q̄ malitia est corruptina principij siue cogni
 tionis finis: z reddit hominē ignorantē ita virtutes
 alie sunt cōnera prudentie eo q̄ prudentia est regula
 agendorū: sic etiā suo modo est z in vita spiritali. nā
 hz mali boies aliquā cognitiōe a stroz vel alioz ha
 bere possint. cognitiōe tamen illā fm quā mittitur
 filius habere non valent. est eniz ista cognitiō: vt de
 uz tanq̄ sine vltimū cognoscimus: sed ille appzeben
 dit aliquid: vt finē in quo finē suū cōstituit: z ratione
 cuius alia operatur: z qz mali homines finē suū po
 nunt in creatura non in deo propter qd̄ fruunt̄ vtrū
 dis z vtunt̄ fruendis i quo est tota p̄ruer sit assigno
 rantes dici debent: z cognitiōe fm quā mittit filij
 sunt priuati: non igitur potest eē missio filij absq̄ mis
 sione spiritus. s̄. qz p̄ actice loquendo. vt bic loquit̄
 non est cognitiō dei vt est finale bonū: propter quod
 alia operatur hz quas cognitiōe mittitur filius absq̄
 qz dilectione eius fm quā mittit̄ spiritus. s̄. licet ergo
 aliqua cognitiō speculatiua de ipso haberi possit absq̄

ent nec econverso. Nam licet boni homines in cog-
 gnitione aliorum: et in aliis curiositatibus non sint do-
 cti: in cognitione tñ dei sub ratione finis fm quem
 omnia agūt: docti sunt. Nam q̄ spiritu dei agūt hī fi-
 lii dei sunt. et q̄ fm talē cognitionē dei fm quā ipsuz
 cōstituitur? ut finē nostruz agēdoz mittit filius. quā
 cognitionē habet cōtūcūq̄ simplex si sunt boni cū
 cōstituant sibi deum ut finē oīum agēdoz nunq̄ est
 missio spūs absq̄ missione filii nec econverso. Hoc
 n. cōcordat verbis canōis. Nam sapiētie primo scri-
 bit: in maliuolā animā: nō introibit sapiētia: nec ha-
 bitabit in corpore subdito peccatis: ex quo habetur
 q̄ nō est missio filii absq̄ missione spūs: q̄ sapiētia
 illa fm quā mittit filius q̄ est in eo q̄ deuz cognosci-
 mus ut finē: in quo quāda sapoz. et q̄sdaz dulcedinē
 cōstituitur. nō datur malis q̄ omnibus ad quos
 nō mittit spūs. s. i. ibidē statī legitur. spūs. n. s. disci. /
 pline effugiet sicū et auferet sca cogitatioib? q̄ sunt
 sine intellectu: ex quo habetur q̄ missio spūs nō est
 absq̄ missione filii q̄ mittitur fm dona perficiētia in-
 tellectū: et q̄ hec m. idēs inseparabilr cōiungūt
 vnus effectus vt sanctificatio creature vtriq̄z mis-
 sio tribuitur. Nam. xv. de tri. c. vlti. scribit q̄ spūs
 san. a patre et filio pcedit ad sanctificandum creatu-
 rā. et. iiii. de tri. ca. xx. exponit Augu. illud sap. vii.
 In aias sanctas se transfert amicos dei et pphetas
 constituit. de missione filii. sanctificare ergo aias et ire
 in animas sanctas cōpetit inuisioni filii et missione
 spūs ppter eaz inseparabilitatē. Aduertēdum tñ q̄ h
 huiusmōi missioes sunt inseparabiles. sunt tamē distin-
 cte et differētes: nā vt habitū est: nō est missio in di-
 uinis nisi q̄ vna psona p aliam opatur. opari vnaz
 pōt. et vnā p aliam nō dicitur nisi q̄ vnā ab alia pcedit
 radicalis. ergo ratio in missionibus ex processio-
 nibus oritur et q̄ filius pcedit vt natus. spūs. s. vt
 donuz vel vt datus missio filii est distincta a missio-
 ne spiritus. s. Nam sicut arguebamus q̄ ex noua rela-
 tide in creatura nō magis terminaretur respectus
 ad filium vt mitteretur q̄ ad patrē nisi q̄ p filiū pa-
 ter opatur vt q̄ ille gignit ille gignitur. Sic ex dōis
 pficientibus intellectuz nō duceremur in cognitio-
 nem filii fm que dicitur mitti: nec ex donis pficiēti-
 bus appetituz fm q̄ mittitur spūs surgerem? in co-
 gnitionem eius nisi quia filius procedit vt natus
 vel vt verbum et per modum intellectus. spiritus san.
 pcedit vt dat? vel vt donuz et p modū volunta-
 tis q̄ oia inuit Augu. q̄ro de tri. ca. penul. q̄ oīdēs
 differētia inter missionē filii et spūs san. ait Sicut. n.
 natus esse est filio a patre esse: ita mitti filio est cogno-
 sci q̄ ab illo sit. et sicut spiritus. s. donuz dei esse ē a pa-
 tre pcedere: ita mitti ē cognosci q̄ ab illo procedat:
 sunt ergo pdicte missiones distincte et differētes: h
 nunq̄ a se inuicēz separantur. Ad primū dicendū
 q̄ non est simile de missione visibili et inuisibili q̄
 nō estāta vnio insignis quāta ē in donis interiori-
 bus. Ad secunduz dō q̄ nō oia q̄ habent esse distin-
 ctuz et differēns de necessitate separant a se inuicē
 nā vt appuit in soluēdo: licet missiones pdicte sint
 differētes: vna tamē sine alia esse non habet. Ad
 tertium dicenduz qd̄ missio filii et missio spiritus. s.
 duplr considerari possunt vel ratione notiois que in
 missione ipozatur: vel ratiōis effectus. ratiōis notiois
 vna est prior alia sicut generatio ē prior spiratione
 quam prioritatem superioris declarauimus quali-
 ter ibi est et qualiter non. Sed si consideramus eas
 ratiōis effectus: tunc est distinguēdum: q̄ ipsa dona
 fm que datur filius vt perficiētia intellectū. si con-
 siderantur in se vel ex parte eius cui fit datio: h
 tempore. naturali tamen intelligentia sunt prio-

ra donis fm que datur spiritus: q̄ notitia simplici-
 ter pcedit amoz. Sed si consideramus eas ex
 parte dātis cum amor sit primum incitatum ad
 dādum. dona fm que datur spiritus sunt priora do-
 nis intellectus. ex quo apparet quomō missio spiri-
 tus pcedit missionem filii et econverso: et q̄ per oia
 ista nō possunt pposita q̄strū ad duracionez cuz nō pos-
 sit separari vna missio ab alia. et q̄ nisi tempore vel
 duracione pcederet illaz non arguitur illas duas
 missiones separari a se inuicem. sed esse distinctas
 ppter q̄ p̄ solutio ad quartum. Quintum soluitur
 p ea que in generali solutiōe sunt dicta.

25. 17.

Ertio queritur: An missio filii possit
 esse eterna: et videtur q̄ sic. q̄ fm Greg.
 eo mittit filius. q̄z gnerat sed gneratur
 eternalit̄ ergo et mittitur. Preterea q̄ro
 de tri. ca. penul. scribitur ab Augu. quemadmoduz
 q̄ genuit et q̄ genitus est ita et qui misit et qui missus
 est. et. c. xx. scribitur q̄ pater mittit et filius mittitur.
 quia iste genuit ille ē genitus. sed iste genuit ab eter-
 no et ille ē genitus. ergo et cetera. Preterea. filio
 non potest competere aliqua inuouatio cuz sit de-
 us. Sed si ipsa persona filii mitteretur ex tempore
 cum tempus dicat quid nouum. accideret ei inoua-
 tio. ergo et. Preterea. cum missio filii non sepa-
 ret a missione spiritus. si missio spiritus est eterna.
 erit eterna missio filii. q̄ spūs ab eterno mittat sic pa-
 ter pōt. q̄ ex hoc dicitur mitti q̄ pcedit ab vno salū
 tāq̄ in obrū et tanq̄ ab eo in quo regescit. Sed cuz
 filius sit obrū eternū et spūs. s. pcedat a patre et re-
 gescat in filio. Iuxta illud Dama. primo lib. capi. r.
 credimus in vnū spūm. s. dominū et viuificantē ex
 patre procedentē et in filio requiescentē spūs. s. mitti-
 tur ab eterno. ergo et. In cōtrariū est. q̄z omnis
 missio filii vel ē visibilis vt cū mittit in carnē vel
 in visibilis. vt cum mittit in montē sed nec ab eter-
 no fuit caro nec mētēs ad quas mittit. Nulla ergo
 eius missio ē eterna. Preterea. augu. de trinita-
 te ca. xx. ostendit quālibet missione filii esse tempo-
 ralem dicens. nec eo ipso ergo q̄ de patre natus est
 missus dicitur filius. Sed vel eo qd̄ aparuit huic
 mundo verbum caro factum. ex quo colligitur mis-
 sionem eius visibilem non esse eternam. et subdit.
 vel eo quod ex tempore cuiusquam mente percipi-
 tur. ex quo habetur quod eius missio inuisibilis est
 et temporalis. Respondeo dicendum. quod eter-
 num aliqd̄ duplr dici potest. dicuntur enim ali-
 qua eterna eo quod semp sunt et sic solus deus ē eter-
 nus. q̄z omnia citra deum fm fidem nostram esse ce-
 perunt: et ex hoc ostendit Dama. primo lib. c. viii.
 omnem creaturam temporalem esse. sō modo di-
 citur eternum nō eo q̄ caruerit essendi initio. sed
 q̄z a variatibus tēporum ē semotū et sic vniuersa
 lia sūt eterna nō q̄ nō iceperit esse sed q̄ sūt abstra-
 cta acōditioibus materie que sūt hic et nūc. ratione
 quarū variabilitas tēporum h̄z ēe. nā sicut destruc-
 tis p̄mis impossibile ē aliquod alioz remanere q̄z
 ad destructionē sortis sequit pacciōis corruptio vni-
 uersalis i forte sic gneratis primis peraccidens oia
 alia generantur. ideo si non sepe fuerūt indiuidua
 non semper fuerunt vniuersalia habuerūt ergo vni-
 uersalia essendi initium. licet varietati tēporum
 non subdantur. cum ergo queritur: vtrū missio filii
 sit eterna. si loquamur de eternitate s̄z quod dicit
 initialē carentiā in essendo. planū est nullā missione
 filii eternam esse cū probatum sit per Augustinum
 et per rationem. missionem filii tam visibilem quaz
 inuisibilem. eēndi initium habuisse. Sed si acci-
 pitur eternum pro eo quod a variatione tēporis

est semorū. sic missio filij pōt dici eterna. Sed quō
 hoc sit nō est euidentē. Nam sicut supra tactū fuit i no
 lendo est mor⁹ aie ad res. vnde r amor dicit ponē
 hominē extra se: r collocare ipm in amato maxie si
 est excellens. igit amatum nō trahit ad cōditiones
 amatis. sic amās ad cōditiones amati. r inde est q
 phibemur amare. vilia ne sum⁹ viles: r mouemur
 ad querendū celestia p amorē: vt celestes dici pos
 simus. Sed in intelligēdo est mor⁹ rerū ad animā.
 r ideo intelligēdo materialia nō efficiūt intellectus
 material. Sed poti⁹ ipsa mālia prout in intellectu
 esse hūt immaterialr coexistūt. vñ r vilia nō phi
 bemur scire. qz ex eo q vilia intelligim⁹ nō vilescl
 mus cū nō trahamur ad conditionē viliū. Sz ipsa
 vilia nobilitātur: qz trahūt ad cōditiones nras.
 tñ p accidens phibemur a p̄siderationē viliū in q̄
 tum p cōsiderationē talē a p̄sideratide retrahimur
 altioruz: r qz pmissione filij illuminamur fm intel
 lectū nō videt q p talia dona trahamur ad condi
 tiones eternoz. cū intellect⁹ in intelligēdo nō tra
 hatur ad cōditiones intelligibiliuz. sed eōuerso. sed
 qz vt habitū est: nunq̄ est missio filij sine missione
 spūs r nunq̄ illuiamur illuminatide fm quā mittit
 filius nisi inflamemur p donū amoris sz qd mittit
 spūs scūs. Sed cū p amorē trahamur ad cōditioes
 amati: nunq̄ mittitur filius ad nos nisi varietatez
 tēporum transcendentes trahamur ad pditionē eter
 norum: r fm hunc modū Aug. iij. de tri. ca. xx. ostē
 dit missionē filij nō esse temporale dicit: qz euz filij
 ex tēpore cuiusqz p effect⁹ mēte pcipitur mitti qdes
 dicit: sed nō in hunc munduz. r sub dit cam: qz nos
 fm q mēte aliqd eternū q̄rū possum⁹ capim⁹: nō in
 hoc mundo sum⁹: r oīum iustoz spirit⁹ etiaz ad huc
 in carne viuētium in q̄stuz diuina sapiāt nō sunt in
 hoc mūdo. est ergo missio rpalis filij: quia nō semp
 fuit. r est eterna in q̄stum p eā ab istis tēporalib⁹ ab
 strahimur r ad cōditiones trahimur eternoz.

Ad p̄mū dicendū q auctoritas greg. p̄r tripl⁹
 exponi. P̄mo vt loquat de rpalī gnatione: r tūc
 quo genit⁹ est missus est: qz p tanto dicit missus qz
 carnē assumpsit. Secō exponit q illud quo fit abla
 tūi casus r sit sensus q̄ id est a quo. r tūc est verū: qz
 a q̄ generat mittit. Tertio mō exponit q loqua
 tur de missione habituali non actuali: possum⁹ tñ r
 aliter dicere distinguēdo inter Greg. r Aug. quia
 Greg. dicit q quo genit⁹ est: missus est. Aug. dicit
 cōtrarium q nō eo quo nat⁹ est missus est. r id possu
 mus dicere q illud quo pōt designare ordinem du
 ratiois in mittēdo r tūc est locutio falsa: qz est sen
 sus. q si ab eterno gignit q ab eterno mittat. qd
 negat Aug. ut patuit. Vel pōt designare rationez
 missionis r tūc est locutio vera: qz est sensus quod
 filius nō bz q mittat nisi ex eo qd gignit: r ista ē sen
 tentia Aug. iij. de tri. ca. ix. q ait sicut pater genuit
 r filius genit⁹ est. ita pater misit: r filius missus est.
 ergo tota ratio missionis filij est generatio eius. r p
 hoc patet solutio ad scōm. Ad tertū dicendū qd
 missio dicit inuouationē. sed illa inuouatio nō est in
 filio fm rem: sed in creatura. Ad quartū dicendū
 q ex eo q spūs scūs pcedit a patre in filium tanq̄
 in obiectum eternū nō dicitur mitti: qz vt habitū
 est missio inuouationē importat. illud autē sine in
 nouatione existit.

Inde q̄ritur de missione filij inuisibil⁹
 comparationē ad eos ad quos fit missio.
 Circa qd querem⁹ tria. P̄mo ad quos
 fit talis missio. Secō dato q ad oēs iu
 stoz. vtrū plenior fuerit post incarnationē quā ante
 Tertio de effectu eius.

Primum sic pceditur. videt q missio fi
 lij sit ad irrationabiles creaturas: qz ut ba
 bitum est: pater mittit filiū eo q opatur p
 ipm. sed oia p ipsum facta sunt. cū igitur i
 irrationabilibus pater p filiū operatur ad irrationabilia
 erit missio filij. P̄terea. missio filij puenit cum
 missione spūs sanc. eo qd mittitur fili⁹ ad sanctifica
 dam creaturā. Sed aliqua dicūt scificari que ra
 tione carēt: vt tēplum r vasa. ergo rē. P̄terea
 fm Aug. sacramta sunt vasa grē. sed ad ea in qui
 bus est gratia mittitur fili⁹ ergo rē. In contrariuz
 est: qz Aug. iij. de tri. ca. xx. dicit missione filij inui
 sibilem esse in mētem. sed mēte nō habēt nisi ra
 tionalia. ergo rē. Alterius q̄ritur vtruz fiat mis
 sio filij fm augmentū grē. r videt q non: qz missio
 filij ē ad sanctificandā creaturā: sz nō scificatur qd ē
 scū sicut nō de albatuz qd est albū. sed nō dicuntur
 augmētari in grā nisi qui hūt gratiā: cuz tales sint
 sancti nō mittit ad eos fili⁹ vt scificentur. P̄te
 rea. ex hoc dicitur mitti fili⁹: qz nouum est in cre
 atura q̄ p̄mū esset: vt qz est in ea fm op⁹ gratuitū.
 Sed p augmentū grē nō fit talis inuouatio. cū ante
 augmētū gratie est: ibi fili⁹ p opus gratuitū. g rē.

In contrariuz est: qz ab eode agēte a quo fit aliqd
 calidū bz fieri magis calidū. ergo p eandē personāz
 per quā accipi⁹ donū gratuitū: augmētatur in
 illo dono. sz ex hoc dicitur psona personā mittere: qz
 p eā dona huiusmōi opatur. cū talis opatio nō solum
 fit in p̄ma acceptide grē. sed etiā i augmētō. g rē.
 Alterius q̄ritur vtrū ad angelos fiat talis missio
 r videtur q nō: qz si ad eos mitteret aliqua psona
 diuina: vel hoc esset vt gratiā reciperet: vel vt gra
 tiam receptā haberet pleniorē: sed nō vt gratiā reci
 piant cū sint scī: nec vt in ea augmētetur cū nō pos
 sit in eis augeri essentialē p̄mum. ergo nullo modo
 fit ad eos missio. P̄terea. vt habitū ē nō ē mis
 sio filij absqz missione spūs. l. sed Aug. xv. de tri. ca.
 xvij. cū spūs. l. oar⁹ fuerit hoi accēdit eū in dilectioe
 dei r p̄mi. Sed angeli vlti⁹ nō possunt accēdi
 vt crescere i caritate. ergo nō ad eos mittit spūs. l.
 r p p̄sequens nec filij. In p̄trariuz est Aug. iij. de
 tri. ca. xx. q dicit filiū dei eo mō quo se trāstert i aias
 sanctas r amicos dei r p̄phetas p̄stituit: ipiet r an
 gelos. sed hoc nō esset nisi ad angelos mitteret sicut
 r ad boies ergo rē. P̄terea. ex hoc mittitur ad
 boies qz sunt capaces dilectionis r cognitiois. sed
 huiusmōi sūt angeli. ergo rē. Alter⁹ q̄rit vtrū ad
 xpm fuerit facta talis missio r vt q nō: qz nō idem
 dat r recipit aliqd. sz xps dedit spm. l. fm Aug. xv.
 de tri. ca. xvij. ergo rē. P̄terea. missio fit ad re
 uocandū errātes. sz rps nunq̄ fuit errāe cū de se oi
 ceret q ea q sūt patri placita faceret semp. ergo rē.

In contrariuz est: qz missio ē idē qd dāto vt dicit
 magister. xv. distin. Sz rpo fuit dat⁹ spūs scūs non ad
 mēsurā ergo rē. P̄terea. missio visibilis ē signū
 missionis inuisibilis ad xpm fuit facta missio visi
 bilis ergo rē. R̄no dicendū ad primū q̄stuz mis
 sionē nō posse fieri ad irrationales creaturas. nā vt
 pater p Augustinū: mitti filiu est cognoscere q ab
 alio sit. sz nihil cognoscit hoc esse ab hoc: nisi referat
 pductū in pducentē: r qd ē ex p̄ncipio i suū p̄ncipiū
 sz ad eā dē potētā ad quā p̄tinet referre res i suū finē
 p̄tinet referre aliqd i suū p̄ncipiū. Sz referre aliqd
 qd referendū sit vt infini⁹: vt ē in p̄ncipiū nō ē datū
 nisi rōnabilibus iuxta illud Aug. lxxviii. q. q. xxxii.
 Scire nāqz quo qd referendū sit nō datū ē rōnis ex p
 tibus. R̄ ergo rō sit infiniū in gūe intelligibiliū vñ
 r dicit oīa in vmb: a intelligēcie: nulli infra rōem
 cognoscere filiū eē ab alio datū erit: nec habitualr nec

267.

X.

actualiter. tñ qz in tali cognitōe implicatur referre qd non cōpetit rōnis expertibus. tñ qz qd cognosci dō est summe intelligibile ad qd percipiendum q in fra rōnez sunt nō sufficiūt. cū rō vel intellectus human⁹ inter intelligibilia teneat gradū infimuz fm commētoroz in. iij. de aīa igitur sicut infra materiam nō est nisi nihil. qz habet nō esse: quia materia tenet infimum gradum in genere entium. sic infra rōnez nō est nisi nō intelligens. cum in genere intelligibilitū ratio teneat gradū infimum. non ergo mittitur filius nec aliqua psona diuina ad irrationalia cum careat cognitione intellectuali quam missio de necessitate requirit. Ad p̄mūz dicendū qz h̄ oīa opa opeatur pater p̄ filiū nō tñ in oib⁹ opib⁹ dī filius irrationali esse nō habent. Ad secundū dō qz rēplū: qz vasa nō dicūtur sanctificari eo qd suscipiāt gratiā v̄l in gratiā augmententē: s̄ qz sacris v̄sibus dedicātur: s̄ qz filius nō dicitur mitti nisi fm opa gratuita filio appropriata: cui nō dicūtur talia sanctificari gratiā suscipiēdo ad ea filius nō mittetur: vnde in ratiōe equiuocatur de sanctificatione. Ad. iij. dō qz sacramēta oīr vasa gratie. nō qz gratia sit in eis tanq̄ in subiecto. sed quia faciliter p̄ sacra mēta tāquā per instrumēta diuine misericordie potest aliqd habere gratiā. sicut ex vase aq̄. qz nō mittitur filius nisi ad eos in quibus est gratia sicut in subiecto. nō sicut in instr̄o: ideo ratio nō cōcludit. Ad illud qd v̄terius queritur. v̄t p̄ augmētuz gr̄e mittatur fili⁹. dō qz aliq̄ augmētari in gratiā dupliciter pōt intelligi: v̄t cōiter distinguuntur: v̄l qz ex tali augmēto sequatur qdaz nou⁹ vsus: v̄l quidā nouus modus agēdi: v̄puta aliqs habens gratiā p̄ q̄ est iustus augmentetur in gratiā: v̄t habeat donum p̄phetie qz cognoscat diuina misteria v̄l qz opeatur mirabilia: v̄l lingua loquatur nouis: s̄ fm tale augmētuz cōiter conceditur spiritu san. mitti. Sed veruz in augmēto gratie p̄ qd aliqs nō cōsurgit in nouuz vsuz: sed soluz fm illam gratiā accēditur efficietur magis gratus. v̄tuz ex tali augmēto sequitur missio p̄sonē diuine sunt modi dī cēdi. Nam qdaz negāt in tali augmēto mitti diuinā psonā. qdam cōcedunt. Tñ saḡ concedere possunt in omni augmēto gr̄e diuinam psonam mitti marie cui⁹ Augu. iij. de tri. c. xx. dicit qz tunc mittitur vnicuiqz verbuz diuinuz cūa quoquā cognoscitur: atqz percipitur quantū cognosci qz p̄cipi pōt p̄ captū p̄sentis in deū. ex quo haberi pōt qz fm qd est alia qz alia capacitas. est alia qz alia missio: qz nō est augmētuz gr̄e nisi sit aliquo mō augmētuz capacitatis cōcedere possumus in omni tali augmēto diuinā psonā mitti. h̄ forte non omnis modus missionis h̄ reperitur qui reperitur cum aliqs de nouo gratiā accipit. vel in nouum vsū gratie cōsurgit. Ad p̄mūz dicendū qz nō solum sanctificatur qui de nō sancto fit sanctus. sed etiam qui de sancto fit magis sanctus. Nam fm p̄m nō solum est motus a frigido in calidum sed a calido in magis calidum. Ad fm dicendū qz licet in aliquo augmēto gratie non reperitur tanta nouitas q̄ta reperitur cum aliquis de nō sancto fit sanctus. vel cum alicui dōfertur nouū donuz. qz nouus vsus gratie. est tamen ibi aliquis modus nouitatis cum sit in eo maior gr̄a. Ad illud qz tertio v̄terius queritur v̄trum ad angelos vel ad beatos fiat missio. dicendū qz sic. Ad cui⁹ euidentia notād qz sicut nō est incōueniēs aliq̄ nō posse augmētari in cognitōe alicuius fm incōsione: augmētari pōt tñ in cognitōe eius extēsiue v̄puta aliqs cognoscēs p̄p̄nem

aliq̄ p̄ demonstratiōem p̄ eam: si rursum illā eōdes cognoscat p̄ signum nō magis eaz cognoscat q̄ p̄us nec de ea est magis certus q̄ p̄us eēt: cum cognitio signi quantum ad certitudinem: per se loquendo. non addat super cognitōnem esse: nihilominus tñ eam pluribus modis cognoscat. sic qz angeli boni per reuelatōes quas p̄tinue a deo suscipiūt: qz si nō magis in amorez dei proficiunt. pluribus tamen modis cognoscunt diuinam bonitatem esse diligēdam qz eā extēsiue magis diligunt. Ad p̄mūz dō qz nec v̄t gr̄az recipiat nec v̄t gr̄az h̄eant plētiore. Vel v̄t magis intensiue deum diligant. Sed v̄t extēsiue magis in dilectionem eius tendant.

Ad secundum dicendū qz h̄ non v̄ter⁹ in ardescant intensiue in ardescant tamen extēsiue.

Ad illud qz queritur de christo v̄tuz ei facta fuerit talis missio dicendū qz sic: nam v̄t habitum est per magistrum. missio p̄sonē est idem qz datio qz si non est verum simpliciter tamen fm qz facit ad p̄positum verum est. quia nunquam persona cui competit mitti datur alicui nisi mittatur ad illum. qz christo potissime fuit data gratia spiritus san. ad ipsum fuit facta missio eius. qz quia v̄t habitum est. non est missio spiritus san. sine missio ne filij sicut in anima christi spiritualiter inhabitauit spiritus. s. propter dona que perficiunt appetitū: ita in ea inhabitauit filius propter dona que perficiunt intellectum. Nam cui⁹ hoc qz vnica erat aīa illa verbo in vnitate p̄sonē habebat ipsum verbum vnitum sibi fm qd dona gratuita in ea p̄e animabus alijs refulgebant. vnde qz Aug. probat. xv. de tri. c. xv. christum dedisse qz accepisse spiritus sanctum. Sed dedit v̄t deus accepit v̄t homo. Sed non accipit aliquis sp̄m sanctū nisi quia spiritus. s. ad eum mittitur. fuit igitur missio facta ad xpm. Aduertēduz tñ qz v̄t Aug. p̄bat ibidē ista acceptio siue ista missio facta fuit ab instanti sue conceptionis. non autē postmodum qz non fuit postea in gratia augmentatus. Ad p̄mūz dicendū qz idēz fm idem nō dat qz recipit aliqd. nec xps eōdes modo dedit qz recepit sp̄m. s. S; dedit v̄t deus recepit v̄t hō. v̄t Augu. xv. de trinitate. c. p̄allegato dicit in xpo ex eo qz accepit qz effudit sp̄m. san. v̄t rāqz n̄aturam in eo esse mōstratum humanam. s. qz diuinam qz dedit v̄t deus accepit v̄t homo. Ad fm dicendū qz licet missio sit ad reuocanduz errantes non tamen solum istum effectum habet: vel dicere possumus qz errans si accipitur negative qz idem sonet quod non sanctus vel non directus. anima christi aliquando non fuit directa etiam non fuit sancta. quia aliquando non fuit: nam non esse tale etiam de nullo verificari potest cum negatio nihil ponat absolute accepta. qz sic aīa ista. de non sancta siue non directa fuit facta sancta qz directa non qz prius fuerit quantum ad duratōem qz postea sanctitatem acceperit. sed quia si nihil. cū esse recepit. etiam sanctitatem propter qz receptionem ad eam missio fuit facta.

Secundo queritur verum plenior fuerit facta missio post incarnationem qz ante. qz videtur qz non. quia actus actiuozum sunt in paciente qz disposito. Sed ad recipiendum spiritum sanctum disponimur per gratiam. cum ergo ante incarnationem fuissent homines plēni gratia nō est nunc missio plenior. Preterea Augustinus vult qz celibatus Joannis non preferatur cōiugio abrahę. ergo persone in nouo testamento nō sunt pleniores gratia hijs que fuerunt in veteri. Preterea. d. atres v̄. t̄. p̄ponuntur

Ad. ff.

nobis in exēplm: s; hoc nō est nisi eis fuisset gratia plenior q̄ in nobis: ergo & ce. Preterea Diony. quarto de vi. no. assimilatur influētia diuinā lumini sol ostendēs: q̄ sicut sol vniuersū imittit radios suos sic & deus vlt̄ insuit suā bonitatē: s; sol nō magis q̄tū est dese imittit radios vno tempore q̄ alio: ergo nō est plenior missio bonitatis & gratie nūc q̄ prius.

Incontrariū est. qz tēpus post incarnationē vocat plenitudo tēporis: iuxta illud apli: at vbi venit plenitudo tēporis mī. deus s. suuz. Preterea. tota cōgregatio fidelium assimilatur etatibus vnus hoīs secūduz diuersa tēpora: s; homo est pfectior in etatibus sequētib; q̄ in prima: ergo pfectior est status post incarnationē q̄ ante. Respondeo dō. q̄ secunduz Augusti. iiii. de tri. ca. penul. datō spūs post incarnationē fuit plenior: q̄ ante. Max̄ exponēs illud Jo. nōduz erat spūs datus ostēdit hoc eē intelligēdū quantū ad plenitudinē: non qz nullo mō ante incarnationem datus esset. Sed qz non in tanta plenitudine datus erat in quāta postea datus fuit: vnde ait q̄ spūs nō erat datus: qz illa spūs datō vlt̄ missio post clarificationē xpi futura erat qualis antea nunq̄ fuerat: neq; n. antea nulla erat: sed tal nō fuerat: si. n. antea spūs. s. nō dabatur quo impleti p̄phete locuti sunt: cū aperte scriptura dicat spūs. s. eos locutos eē. igitur spūs. s. datus erat: s; non in tāta plenitudine. Tū p̄ argumēta notādū. q̄ maior & minor plenitudo oupl̄ pōt cōsiderari: vel ratiōe p̄sonē vlt̄ ratiōe status: ratiōe. n. p̄sonē fuit plenior & minor plena secūduz q̄ p̄sonē noui & v. e. te. se magis & min⁹ in gratia excedebat: & secundū istā viāz celibatus. Iohannis non p̄feritur coniugio abrahe ratiōe gratie personalis. Sed si secundū status v. e. n. o. testa. cōparare volumus: status post incarnationē dicit plenior: & potissime post passionē xpi: qz debitū ratiōe cuius natura humana erat obnoxia principi tene/brar; p̄ mores xpi est persolutū rōne cuius ad suscipiendā gratiā efficiuntur aptiores. Ad p̄mūz dicēduz q̄ s; p̄sonē ante incarnationē eēnt eque dispositae: vt post erant ratiōe gratie personalis nō secundū q̄ statui p̄petebat. Mā nihil p̄hibet religiosos q̄ tū ad statū secularib; esse p̄fectiores aliq̄ vlt̄ secularē personam gratia p̄sonali religiosos omnes vlt̄ saltē aliquos superare: & p̄ hoc p̄ solo ad fm: qz arguit de gratia p̄sonali: p̄ hoc etiāz tertiu est solutū: qz nō p̄ponitur nobis in exēpluz: vt eos imitari debeam⁹ ratiōe status: s; ratiōe p̄sonē. Ad quartū dicēduz q̄ nō est oio simile de influētia luminis solaris & de influentia bonitatis diuine: qz deus fm p̄ficiat suāz & p̄ordinationē aliquos p̄ordinauit ad maiorem gratiā: aliquos ad minorem: vlt̄ dicere possumus q̄ sicut sol p̄p̄ interpōm̄ nubis nō pōt effundere radios eque plene: ita in v. e. testa. qz nō erat solutū debitus humane nature quodā obstaculū & quasi quedā nubes inter deuz & homies erat posita p̄p̄ qd̄ tempus illud non merebatur dici tēpus plenitudinis.

25. xij.

ertio querit: vtrū p̄ missionē diuine p̄sonē anima abstracta a corpore p̄p̄ qd̄ possit dici q̄ sit in celo & nō in mūdo: & videt qd̄ sic qz fm q̄ legit Math. vj. vbi est thesaurus tuus ibi est cor tuuz: s; ex eo q̄ diuina p̄sona m̄rtif ad hominē qz ex hoc inardescit homo in amore dei facit q̄ homo habeat deuz tanq̄ suū thesaurū: ergo in deo & in celo erat cor suum cum ibi sit thesaurus suus: s; vbi est cor: hoīs ibi est & anima: ergo & cete. Preterea fm Ap̄ostoluz ad p̄bil. iiii. nostra conuersatio est in celis: s; hoc nō erat nisi ratiōe gratie existentis in eo: vlt̄ ratiōe p̄sonē diuine ad eū missē: ergo & cete. Preterea fm Dam̄. primo lib. ca. xvj.

spūs esse in loco est ipsuz opari ibidē. Sed cū anima habeat opationez in celo eo q̄ intelligit celestia: ergo p̄missione diuine p̄sonē cū p̄ eaz trahatur ad cōsiderationez celestium in celis erit. Incontrariū est qz idem est esse anime: & corporis quamdiu est corpori cōiuncta: s; euz corp⁹ sit in hoc mūdo q̄tūcūq; fiat missio diuine p̄sonē p̄ talē missionē anima a mūdo non dicitur abstracta. Preterea ad hoc idem facit: qz nulla forma extēdit se extra materiā p̄p̄am s; euz forma corporis sit anima extra corpus se nō extēdit. Respondeo. quidā sic dicit q̄ anima du p̄l̄ cōparari pōt & ad corp⁹ qd̄ informat & ad obij cui conformatur aquo recipit p̄fectionē igit̄ anima essentialiter erit vbi est corpus: s; p̄ quādā p̄formitātē est vbi obij suū esse habet: & qz put considerat de celestibus cōformat celestibus fm talē conformitātē & non essentialiter hz veritatē: qz dicit aplus nostra conuersatio est in celis. Sed illud nō est benedicū: naz si p̄ hoc q̄ aliqd̄ conformatur alicui diceretur esse in illo: tunc oculus vidēs pietēz diceretur esse in pariete: qd̄ nullo modo est verū: imo contrariū aliquo mō veritatē habet. qz paries quodāz mō ē in oculo. fm ergo q̄ celestia intelligimus & conformamur celestib; nullo modo possum⁹ dici esse i celestib;. s; q̄ celestia sint in nobis. assignare igitur quare nostra p̄uersatio est in celis. qz de celestibus cogitando celestibus conformamur. s; aliquo mō arguatur oppositum q̄ celestia sint in nobis nō tū arguit p̄positū q̄ nostra cōuersatio sit in celis. Id̄ p̄ter hoc notādū q̄ aliqd̄ dicitur verius esse alicubi q̄ alibi triplici ratiōe. Primo si illud competit ei ratiōe speciei vel nature sp̄s. aliud ē ratiōe esse comunis nam sicut diceret q̄ verius cōpeteret triagulo: q̄ anguli intrinseci valerēt duos rectos q̄ extrinseci quoz. qz illud cōpetit ei ratiōe esse speciei & qz triagulus. aliud est s; esse commune: qz figura rectilinea. sic si aliqd̄ diceret eē i plurib; locis in quoz vno esset fm esse sp̄ale i alio s; esse cōe: ver⁹ diceretur eē vlt̄ cōe s; eē speciale q̄ fm eē cōe. Secūdo hoc pōt p̄tingere ex eo q̄ esse qd̄ hz in vno loco: vt accipimus esse in loco large ad omne id fm qd̄ aliqd̄ est in aliquo est eē verius & nobilius q̄ qd̄ habeat in alio & sic dicit creatura verius esse in creatore q̄ in se ipsa: qz creatura in creatore non est aliud q̄ creatrix essentia: cū igit̄ eē icreatū sit verius q̄ esse creatur; verius est creatura in creatore q̄ in se ipsa. tertio mō hoc cōtingit q̄ aliqd̄ fm vnā sui p̄tez est in vno loco & fm aliam in alio vbi autem est fm nobiliores p̄tez est verius: qz semper magis est nobilius qd̄ est in ea q̄ vilius. vnde hō fm p̄mū in ix. eth. magis ē intellectus q̄ sensus. hoc vlt̄ sciēdū q̄ anima celestia vlt̄ gēs est in celo: & est in terra. In terra est s; esse naturale vt corpus informat. In celo est fm quādā adherētiā & amoris cōnciōm.

Nam vt habitum est amori cōpetit transformare amantē in amatū & ponere ipsuz extra se & in amato collocare: nō igit̄ p̄ conformitatē quā habet aia fm intellectū ad celestia est in celo. sed celum in ipsa sed fm adherētiā quā habet p̄ amorem in celestibus conuersatur & licet sit in celo & in terra. ver⁹ potest dici q̄ sit in celo q̄ in terra propter triplicem rationem tactam. Nam esse in corpore competit ei secundū q̄ forma & aliquo modo secundum esse commune: quia sicut se habet quelibet forma ad materiam suam. quia dat ei esse & tale esse. propter quod est vbi existit sua materia. ita se habet ad suum corpus anima. quia dat ei esse & tale esse propter quod est vbi suuz corpus existit: sed esse in celo per appetitū intellectiū cōpetit ei & secundū esse speciale in

quantum est intellectualis nature igitur verius est in celo q̄ in terra. qz sic esse competit ei magis fm esse specificum. Rarum esse q̄ habet in celo est nobilior specificum. Rarum esse q̄ habet in terra. propter q̄ so est ibi veri⁹ q̄ esse q̄ habet in terra. propter q̄ so est ibi veri⁹ q̄ esse q̄ habet in terra. Tertio in celo est fm voluntatem q̄ est nobilior in aia ⁊ ideo verius ibi. qz est ibi fm nobiliorē partem. ⁊ quantum ad hoc veruz ē q̄ aia verius est vbi amat q̄ vbi aiat. qz ibi est fm nobiliorēz partē vt fm mentē ⁊ qz missio invisibilis facit nos habere quedā sapore ⁊ amore ad diuina. p̄pterea dici possumus nō ee in hoc mundo. id benedictuz ē q̄ fm q̄ aliqd eter- num mente capimus nō in hoc mundo sum⁹ ⁊ oium iustozum spūs etiā adhuc in carne videntū in q̄tū diuina sapiunt non sunt in hoc mōdo. p̄zigit q̄o aia f̄z ee naturale q̄ h̄z est in hoc mundo. ⁊ sic p̄cedebant ar- gumēta in p̄tariū. sed p̄ quādam amozis adberē- tiaz nō est in hoc mōdo. Et per h̄ solūm̄ due p̄me ra- tiones. Ad tertū argumētū de Dama. dō q̄ nō ē simile de operatōe angeli ⁊ opatione intellectus nr̄i. qz illa est opatio actiua. Intellectus aut̄ noster ⁊ vos- lras in suis actibus cōpetit eis quidam modus passi- onis. vnde intelligendo lapidem magis opatur lapis in intellectu q̄ intellectus i ipsuz.

Uper litteram. sup̄ illo. q̄ fm eternā gene- rationē filius pōt dici missus: p̄tra. Augu. quarto de trini. ca. xx. dicit q̄ nō eo ipso: q̄ de patre natus est: missus filius dī: dō q̄ nō est missus actualiter ⁊ est missus habitualiter. qz ex hoc sequitur: q̄ ille dicat mittere: ⁊ ille mitti. qz ille gēit: ille gēnit⁹ est. vel dō: vt magister dicit: q̄ h̄z f̄z eternam generatōez aliqui dicat filius missus: nō est n̄ p̄pria locutio. Itē sup̄ illud tūc mittit cū a quocūqz cognoscit: p̄tra ēt mali hoies habent cognitiōem de filio: nō tñ ad eos mittit: dō: q̄ intelligēduz est de co- gnitiōe: ad quā seq̄t amor: nō de alia: sine de cognitiōe ne f̄z q̄ deus pōit vt suis oīnz alioz: q̄ nō habet nisi boni. Itē sup̄ illud vel p̄ficiētia in deū vel p̄tece i deo. notādū q̄ aia dicit p̄ficiētia q̄tum ad statūz vie perfecta tñ quantum ad modū patrie. Itē super illud pater est p̄ncipium totius diuinitatis. notādū hoc esse dictum. qz oībz p̄sonis q̄bz p̄ originē cōica- tur diuinitas: cōpetit diuinitatē ⁊ p̄ce accipere.

D. 16 **U**nc de spiritu sancto. zc. determinato d̄ missione spiritus. s. in cōdi. h̄ d̄terminat ma- gister in speciali ⁊ duos facit. qz p̄mo distin- guit esse duplicem missionem spūs. s. qz vi- sibilis ⁊ invisibilis: sicut filij: s̄o de eis d̄terminat: s̄a ibi. (⁊ p̄mo.) circa q̄ d̄no facit: qz p̄mo d̄terminat d̄ missione spūs. s. visibilis: s̄o de invisibilis: s̄a ibi. (⁊ az nunc. In principio. xvij. distin. circa p̄ncipi. tria fa- cit: qz p̄mo dīc q̄o fit talis missio: dīcēs h̄c ee p̄p quā- dā speciem creaturē factam ex tpe: in qua visibiliter oñdit̄ spiritus san. s̄o. dat cāz: q̄re fit talis missio. qz ut renocent̄ corda hoīuz ab exterioribus ad interiora. tertio qz victū suū p̄firmanerat p̄ Augu. recolligit verba Augustini in breni. ⁊ applicat ad p̄positum s̄a ibi. (non vt appeteret.) tertia ibi. (ecce h̄s.) de inde cū dicit. (sed p̄s.) querit vtrū spūs. s. possit dī- cī minor patre: ⁊ duos facit. qz p̄mo oñdit q̄ spūs. s. nō est minor p̄te. qz visibiliter apparuit. filius tñ p̄p hoc minor patre non solū dī. sed ēt seipso. secūda ibi. (Nō tādūz.) circa p̄mū duo facit. qz p̄ mouet q̄nē. cur non dicat spūs. s. minor p̄te: sicut filij: cū visibilis appuerit: vt apparuit filij. s̄o. soluit oñdēs apparitōem filij visibi- lē ee visibilē ab apparitōe spūs. s. qz creatura visibilis in q̄ apparuit filij: sicut assumpta in vnitatēz p̄sone ab eo p̄p qd p̄te minor dicit. creatura tñ in q̄ apparuit. spūs. s. nō fuit assumpta in vnitatēz p̄sone eius: ter- tio p̄firmat qd dixerat p̄ Aug. s̄a ibi. (qz aliter.) ter

ria ibi. (de hoc Aug.) Deinde cū dicit. (notādū.) oñ- dit filij ex eo q̄ assumptū humanā nāz dici minozē pa- tre. ⁊ spiritu. s. ⁊ ēt seipso. circa qd tria facit. qz p̄mo p̄mittit quod dicitū ē: s̄o cōfirmat illud p̄ multas au- ctoritates Augu. tertio oñdit p̄ auctoritatē bylarij: p̄atrē ee maiozē filioz: ēt fm q̄ ei cōpetit diuina nā. s̄a ibi. (⁊ q̄ ēt seipso.) t̄tia ibi. (bylarij.) circa qd duo facit. qz p̄mo adducit sententiā bylarij: qz p̄ ē maioz filij ē f̄z. qd ē dō nō tñ p̄p h̄ filij ē minor p̄te: qz p̄ ē ma- ior rōe auctoritatis: tñ filij nō ē minor. qz accepit idē ee. s̄o reddidit lectozē attētū vt verba bylarij pie itel- ligat ⁊ attēte vocet. s̄a ibi. (Audisti lector.) In quo terminat̄ sententia lectionis ⁊. vi.

Uia intentio magistri in p̄nti di. versatur circa missionem visibile spūs. s. circa spēs i quibus apparuit: ⁊ vtrū ex tali apparitōe dicat̄ minor. Itē de h̄is tribus querem⁹.

Circa p̄mūz q̄remus duo. p̄mo vtrū sit dare missionē visibilē. Secundo ad quos facta sit talis missio.

D p̄mū sic p̄cedit videt̄ q̄ in diuinis nō sit dare missionē visibilē: qz si hoc eēt. tunc d̄ in creatura illa in q̄ ostenderet̄ visibiliter: esset alio modo q̄ in alijs rebus. deus autē

D. 1.

inuenimus. v. modis in rebus esse per p̄sentiam: po- tentiā: ⁊ eētiaz: ⁊ hoc mō ē in oībz. p̄graz: ⁊ sic est in sanctis p̄ vniōnē. ⁊ sic ē in solo chzisto. Si igitur p̄ columbaz illā diceretur mitti spiritus s̄a. visibiliter: tunc spiritus san. eēt in ea aliter: q̄ in rebus alijs. s̄z hoc non potest ee: nisi dupliciter vel p̄ gratiā: vel p̄ vni- onem. p̄ gratiam nō. qz tunc illud al̄ eēt rationale per vniōnē: non cum in solo chzisto sit deus. nullo ergo mo- do ex tali apparitōe est missa persona diuina. Pre- terea qd est invisibile visibiliter non mittitur. sed q̄li- bet persona diuina est invisibilis cum sit deus qui lu- cem habitat inaccessibilē. nulla igitur persona diui- na visibiliter mittitur. p̄terea si tu dicas. qd d̄s qui invisibilis est in se per illā creaturam: q̄ apparz in missione visibili. videtur vt in signo. s̄. qz sicut in si- gno est in q̄libet re. nāz quelibet res h̄z in se dei vestī- ginz: ⁊ est dei representatiua: ⁊ signus eius est ex ap- paritione: igit̄ cuiuslibet rei poterit dici diuina perso- na mitti qd est inconueniens. p̄terea si tu dicas q̄ in illa creatura: que apparet in missione visibili est tanq̄ in signo gratuito. s̄. qz in omni sacramento est tanq̄ in signo gratuito: sed p̄pter collationes sacra- mentozum non dicit̄ persona diuina visibiliter mitti ergo zc. In contrariū est qz legitur spūs. s. apparu- isse in specie columbe super domino baptizato: ⁊ in li- gnis igneis super apostolis. Sed omnia ista indicant visibilem missionem. ergo ⁊ cetera. p̄terea secū- dum Augustinum. secundo de trinitate capitulo. v. exire a patre ⁊ venire in hunc modum: hoc est filium mitti. Sed sic apparuit visibiliter. ergo in diuinis est visibilis missio. Respondeo dicendūz q̄ si volum⁹ videre quomodo in diuinis est visibilis missio. oportet nos videre: que ad visibilem missionem concurrunt. ⁊ quomodo per ea ab alijs distinguitur. Nam p̄ ea que rem constituunt: fm que ab alijs distinguitur res illa cognoscitur. ad missionem autē visibilem tria concurrunt. emanatio persone. donū in creatura gra- tuitum illi persone appropriatum. ⁊ creatura exte- rius exhibita ipsaz representans. Cum igitur nō sic processio emanationum importare videat̄. ⁊ in omni missione invisibili sit aliqua collatio doni gratuiti. ⁊ i omni apparitione res aliqua exterioribus oculis dis- sentatur p̄mo videndum est q̄o missio visibilis dif- fert a processione: a missione visibili. ⁊ apparitione: secundo. declarabitur. quomodo res illa in tali mis-

sed non fit missio visibilis sine talibus speciebus er-
 go rē. Respondet dicendum q̄ que faciunt dubiū
 in ista questione in argumentando sunt tacta. dubita-
 mus. n. quare patribus ve. te. nō fiebat visibilis mis-
 sio: cum legamus eis dominum apparuisse. Dubita-
 mus: cum legamus beate virginī non fuit facta talis mis-
 sio: et nunc non fit cum in ea fuerit gratie plenitudo:
 et status ecclesie vt homines reuocentur a lasciuīs
 requiratur huiusmodi missionem. ideo notandū quod
 ad constituendum multa requiruntur: sed ad destru-
 endum vnum, solum sufficit: et quia multa concu-
 runt admissionem, cuius oīa illa nō possumus saluare ni-
 si in xpo et aplis. ad illos solum missio visibilis diuina
 rō personā fieri debuit. requirit. n. ad missionē visibilē
 gratie plenitudo, nō solum personalis, sed rōne status.
 et ideo hī patres ve. t. possumus cōcedere habuisse ple-
 nam gratiā psonalē: tñ qz status eorū nō erat status
 plenitudinis: cū nō eēt solutūz precitū: ad qd teneban-
 tur vlr hoies ex primi hoīs transgressione. hī appa-
 ritōes q̄ p̄sibus ve. t. fiebāt. si missiōes debebāt dici.
 erant missiones angelorum. et non diu in arū persona-
 rū: et si dicatur deū eis apparuisse. hoc est intelligēdū
 in q̄sū eis dominus p angelos loquebat: et ista est sen-
 tentia Aug. iij. de trin. c. vlt. Mā euz scribat. Ero-
 di. iij. q̄ cristēs i tubo Moy si dixit ego sum d̄s Abra-
 am rē. Stephanus in actibus apostolorū ait angelū
 dñi in flamma ignis apparuisse Moy si. d. ego sum d̄s
 rē. Ideo claudit ang. vidē sic loquebatur fuisse angelū
 verū. qz per illū angelū dñs loquebatur eū deū: et an-
 gelum noiauit. apparitōes igit. ve. te. apparitōes fue-
 runt angelorum: et ipsa diuina persona per tales ap-
 paritiones missa non fuit qz tunc status ecclesie eo q̄
 nō erat tps plenitudinis talē missionem nō require-
 bat: et ideo aliquid dixerunt: q̄ ad hoc: q̄ fiat missio
 visibilis debet eē plenitudo gratie s̄m statū in eis ad
 quos fit missio: a quibus gratia in alios redūdare d̄z
 per doctrinā et sacramentorū exhibitionē. propter
 q̄m non fuit facta missio visibilis sanctis patribus. qz
 nō erat tūc tps plenitudinis. propter h̄z vere virginī
 missio facta non fuit. qz et si erat gratia plena: nō erat
 in statu docentis: et sacramēta ex habētis. et ideo mis-
 sio visibilis soluz facta fuit r̄o p̄ et postmodū apostolis
 qui erant hī. Et illud et si est benedictū: non sufficit:
 qz nūc tps fierent missiones visibiles: cum sit tēpus
 plenitudinis: et respiciant aliqui plenigratia q̄ sunt i sta-
 tu docentis et sacramēta ex habētis: qd non videm:
 ideo distinguendū ē: nō solum ex parte eorū: ad quos fit
 missio. sed etiam ex parte eorū in quos d̄z gratia re-
 dūdare. Mā missiones huiusmodi fiunt propter assā-
 tes. et ppter populū i quos d̄z gratia redūdare: p eos
 ad quos fit missio. ideo Aug. ij. de tri. ca. v. dicit visi-
 bilem missionē fieri: vt exterioribus visis hoīm cor-
 da comota a temporali manifestatione venientis: ad
 occultas eternitates semp presentis conuertant: hī
 ergo exteriora signa sunt via in manducēdo populū
 ad intellectuales cognitiones. Sed cum homines s̄ue
 manu ducti: signa cessare debent: eo q̄ postmodū nō
 iuant. sed impediunt. Si. n. aliq̄s vellet accēdere ali-
 quē i amorē dei: q̄dū ille eēt in accēdi: deberet in ex-
 teriora verba prumpē: sed post q̄ eēt iam in accen-
 so eē. deberet a verbis cessare qz verba postmodū im-
 pedimenta tribuerent: sic est ex parte ista: q̄ q̄d in illi
 de primitiua ecclesia erant in manu ducti: fiebāt in ex-
 teriora signa: et visibiles missiones: nos autē qz sum⁹
 in manu ducto eē: talibus non egemus. naz impedimē-
 ta prestaret. qz cū quis exterioribus sensibus uacat
 ab interiori intellectu retrahitur. Dicamus ergo q̄
 vt fiat missio visibilis: tria requiruntur ratōe status
 et temporis plenitudo: rōne eorū ad quos fit missio per

eos in alios per ministerius sacramentorum et doctri-
 nam redundantia gratiarum: ratione populi in quez
 debet gratia redundare fidei inchoatio. propter qd
 d̄z esse talis populus quantū ad fidē in manu ducti: nō i
 manu ducto eē. propter p̄mum nō fuit facta missio pa-
 tribus de. ve. te. propter h̄z nō fuit facta vere virginī
 propter tertium non fit modo: fuit autem facta xpo
 et apostolis qz et ratione personarū: et ratione status
 et populi. tunc tps in primitiua ecclesia quantum ad
 ipsos concurrebant omnia illa tria: que ad missiones
 requiruntur visibilem. Ad p̄mum d̄d q̄ protan-
 to veritatem h̄z deus apparuisse illis de veteri te. qz
 deus eis per angelos loquebatur vt ē Aug. iij. de trin.
 ca. vlti. et ideo scriptura narrat aliqua de illis appa-
 ritōibus q̄ verificatur de diuinis psonis puta qz duo-
 bus loquatur tanq̄ vni vel aliqd huiusmodi. qz per-
 sone diuine per angelos tūc tēporis loquebātur: et p
 hoc patet solutio ad h̄z. Ad. iij. patet solutio per ea q̄ i
 generali solutione sunt dicta. Quartū etiā solui po-
 test per id q̄ i cōi solutione est tactū. a signata. n. fuit
 cā. quare non fuerint modo missiones huiusmodi. qz
 populus est in manu ducto eē respectu fidei et q̄ dicit
 q̄ refriguit caritas multorum. d̄d qz missiones visibi-
 les directe: et principaliter fiebāt: vt manu ducerent
 homines ad fides et ad credendū. q̄ apostoli loquebā-
 tur. nunc autē et si refriguit caritas multorum. qz non
 cessauit fides nō oportet fieri huiusmodi missiones.
 et ideo possumus dicere vt cōiter dicitur et h̄z: qz mis-
 siones ille erant quedam p̄bo fidei. Sed tamen pro-
 bata est aliqua ppositio. vt ex illa ppositione argu-
 mus: nō oīz p̄bationem iterare. sed sufficit probatam
 ppositionem assumere. ita nūc euz dicta xpi et apo-
 stolorū per missiones visibiles et alia miracula sint p-
 bata non oportet talia iterare. Sed debemus dictis
 eorū tanq̄ veritati assentire. Ad p̄mū in contra-
 rium d̄d qz missio visibilis semper representat inuisi-
 bilem: que facta est tūc: vel an. ad xpm autē et si tūc
 missio inuisibilis facta non fuit quando missio visibi-
 lis: tamē anrea facta erat. Ad secundum dicendū
 qz signa d̄r cōsiderari possunt: vel vt sunt res quedaz
 vel vt aliorum representatiua existunt: huiusmodi s̄c
 signa exteriora licet a cōsideratione eternorum re-
 trabunt. si ea cōsideremus vt sunt res quedam: sūt
 tamen inductiua: ut ea representant.

Inde queritur de speciebus h̄z q̄s fit mis-
 sio visibilis. Et circa h̄ querunt duo. primo
 s̄m q̄s species visibiles debuit fieri missio
 spiritus. s. Secūdo. cuius misterio facta
 fuerūt exteriora visibilia que apparebant.

Ad p̄mū sic proceditur videt. qz spiritus
 s. debuerit apparere in specie rationalis crea-
 ture. qz qd d̄z potissime rationē intellectua-
 lis nature p intellectualem naturāz cogno-
 scitur. cū igitur spiritus. s. qui est ipse deus: sit summe
 intelligibile in intellectuali natura debuit apparere
 p̄terea sicut se habet filius ad pat̄r missionē visi-
 bilē. sic se videt habere sp̄s sc̄s: sed filius apparuit
 visibiliter in ratōabili natura quia assumēdo naturā
 humanā ergo rē. In contrariū est diuina scriptu-
 ra que loquens de apparitione spiritus sancti dicit
 eū apparuisse nō in natura rationali. sed in natura ir-
 rationali. vel etiā in aiata vt in colūba et in nube luci-
 da et huiusmodi. Alter⁹ q̄rit vtz pluries sit sp̄s
 sc̄s missus visibiliter et videt qz nō. quia vni signus
 d̄z respōdere vni signō. cū igitur sp̄s. s. sit vn⁹ vno signo
 designari debuit. non ḡ pluries fuit missus visibiliter
 p̄terea filius solum semel missus est visibiliter:
 vt ait magister. xv. di. ergo et spiritus sanctus soluz
 semel visibiliter mitti debuit. In contrariū est.

Qu. iij.

qz legit eddescēdiffe corporali spē. sicut colūba super baptizato dño: 7 in liguis igneis sup apostolis: s hoc no cēt nisi pluries fuisset missus visibiliter. ergo 7c.

Alterius queritur vtrū species ille in quibus apparet essent species corporales vel imaginarie.

Et videtur q imaginarie. qz fm Aug. sō de trini. c. v. missio visibilis fit. vt corda boium cōmota exteri oribus visis puerat fm intellectū ad occulta eterni tate. sed mouētia intellectū sunt pbantimata 7 species imaginarie. qz fm tales spēs appere debuit spiritū. s. qui corda boium siue corū meres: 7 intellectus cōmouere debebat. Præterea ppbetia distinguitur fm triplex genus. spērū: intellectualiū: imaginariū: 7 corporaliū. Et qz pmissioes visibiles instrumētū astātes pp visa vt p. ppbetiā instrumētū illi ad hō talis ppbetia dirigūt s3 ista tria genera specierū: v3 fieri missio visibilis. In cōtrariū ē qz in sio visibilis apparet astantibus: sed si fm solā speciē imaginatā apparet spiritū. s. ei ad quē sit missio cuz illud quod est in imaginatōe vnius nō apparet alteri fm illud nō instruerēt astātes. ad hoc idē facit. qz de colūba legit descēdiffe corporali spē nō imaginaria sup dño baptizato. Rñdeo dō q missio visibilis spūs. s. a missione filij multip^r differt. nā filius fact⁹ est visibilis ex eo qz assumpsit roale nāz: vt ex eo qz in terris visus est: 7 cū bo. puer. ē. qz in similitudinē hō. s. 7 bi. in uē. vt homo: s spūs. s. apparuit visibilis in creatura irrationali: vt in colūba in liguis igneis: 7 in alijs b⁹. Pa differentia est. qz filius solū semel missus est visibiliter: qz solū semel est in carnatus: s spūs. s. missus est pluries: 7 fm diuersas spēs: vt in arguēdo tāgebāt. tertia differentia est: qz humanitas in qua apparuit filius fuit assumpta in vnitāte suppositi eius. sed species illa in q apparuit spūs. s. nō fuit assumpta in vnitāte hypostasis ei⁹. Et istis differentijs apparet veritas questionū motarū supius. qz spūs. s. nō apparuit in rōnabili nā: vt apparuit filius: qd qrebat qd p ma: nec missus ē tm̄ semel: vt missus ē fili⁹: de quo dubitabat scda. nec cōgimur ponere solū apparuisse s3 corporale spēm: vt apparuit filius. de quo tertia dubitabat. Sed quō iste differentie cē bñt: Aduertendū qz tales differentias ponere inter vtrāqz missionē visibilē nō ē necessariū. potuit. n. spūs. s. assumere carnē: 7 apparere in natura rōnali: 7 eē semel missus s3 corporalem speciē: vt filius. nō igit talis differentiaruz cāz necessitatis assignare possumus. sed cāz congruitatis assignare nō ēit inconueniēs. cā aut congruitatē p ea q dicitur sunt: sic sumi pōt. Nā fili⁹ missus est visibiliter vt cēt dei. 7 boium mediator. qz mediator dei: 7 boiuz hō iesus xps. Sed spūs. s. missus ē visibiliter: vt creatura visibili exibat ita plenitudine grē: in eo ad quē sit missio designaret: erat igit spūs. s. in creatura illa in qua apparebat visibilis tanqz in signo ex bis aut apparere pōt. ppositū. nā si filius fact⁹ est visibilis vt cēt mediator. cū mediū cōueniat in nā cū extremis: oportuit eū apparere in rōnabili nā. vt in nā cū boibus pueniret. 7 qz natura humana est natura rōnalis in natura rōnali apparuit. s3 qz spūs. s. erat i exteriori: i viso: tanqz in signo cū designare possit gratiā rōne carēs in irrationali spē potuit apparere: ex quo appareret ratio diffretie p me. Rñsum qz vnus dōs erat cui reconciliari debebam⁹. 7 offensa fm quaz nā nascimur filij ire: 7 inimici facti sum⁹ deo dicat peccatum nature cū p originē trāssundat. cū s3 nām ocl boies sint vnus hō: pp participatōe 3 speciei. nō solū vnus ē ille qui erat offensus: vt vn⁹ dōs. sed vnus erat ille q offender at tñ qz ab vnotale peccatū trāssusuz ē in oēs: tñ qz oēs boies: vt talē offensā incurrunt sim t vnus hō: cū vnā naturā bēant: cui tale peccatū a scri

bit. ideo cōgruū fuit: vt vnus cēt mediator. q vnū reconciliare debebat. Soluz igit semel fili⁹ missus ē visibiliter. ex eo qz nō nisi vnus cēt debuit mediator. Spūs vero scūs. qz in creatura visibili tāqz in signo exitebat cum plura signa representare possit vni⁹ 7 idem: pot istine c ipsum aliter 7 aliter representat nō oportuit spiritū. s. semel tm̄ visibiliter fore missus ex quo se differentie ratio innotescit. Rñsum qz ille q mediator exitebat p humano genere satisfaccere debebat vt ipsum deo pzi conciliaret: nō solū oportuit vt apperet in boie dei filius. s3 vt cēt hō. qz hō p tali offensa satisfaccere debebat: nō oportebat tam spiritū sanctū esse columbam. Sed sufficebat euz i colūba cē tanqz in signo: vt est supius enarratus. ex q ratio tertia differentie declarat. Alterius quia filij sic apparuit in boie: vt cēt hō: cū hō nō sit: missus habet spēs corporales oportuit eū tm̄ in corporali spē apparere. spūs sanct⁹ sic apparuit in liguis igneis: qz nō erat huiusmodi lingue. Sufficebat qz tales lingue in imaginatōe. vel fm organum apparerēt: non oportet qz cēt exteri⁹ si i spē corporali: vel saltem non os nos cum tanta pertinacia asserere illas linguas corporales fuisse: vt boiem illū. s. czistuz i eis habuisset corpulentaz substantiaz affirmamus. quia igitur ex differentijs quas habebat missio visibilis filij admiffiones spūs positarū questionuz veritates declarabatur cuz illaruz differentiaruz assignate sunt rationes s3 moduz possibilez in tali materia non restat nisi solvere argumenta. Ad primum dicendū qz licet intellectualis natura simpliciter magis representet spiritum factū qz ad aliquos effectus 7 quātū ad emanationem potest ipuz magis representare irrationalis creatura. vt puta colūba ratione secundariz 7 sic de alijs. 7 quia qz ad hō effectus qui representant p creaturam exterius visibiles dicitur spiritus sanct⁹. ideo non concludebat ratio. vel dicendū qz Dionysio qz melius designatur per huiusmodi creaturas. infimas deus qz per alias. propter vitadz errores ne crederemus aliquid diuinitatis esse i creaturis excellentibus si per illa designaretur de⁹.

Ad secundum dicendum qz non est simile de missione filij visibili. 7 de missione spiritus sancti vt patuit in soluendo. Ad id autē quod vltius queritur. vtruz spiritus sanctus sit missus pluries. dicendum quod sic: vt patuit in soluendo. Ad primum dicendum qz si signum perfecte representat et signatū tunc vnius signi esset vnus signus. sed si imperfecte representat ipsum possunt esse p vtra signa. sicut videmus naturaz diuinas diuersimode imitari a creaturis: eo q nulla perfecte imitatur ipsam. sic est in proposito: s3 qz diuersimode aliquibus datur plenitudo gratie possunt eis fieri diuerse missiones visibiles. Ad secundum dicendum qz vt patuit in soluendo non est simile de missione filij. 7 missione spiritus sancti. Ad id autē qz tertio querit vtruz species illa. s3 quā missus dicitur spiritus sanct⁹ fuerit species imaginaria vel corporalis. Quidaz dicunt qz soluz corporalis fuit. Sed quia hoc non videtur concordare cū verbis Augu. quia ipse non asserit oēs tales visionem corporalem fuisse: dicere possumus qz fm diuersas missiones spiritus sancti est loquendū diuersimode de speciebus in quibus apparuit. Nāz vt apparuerit i spē columbe: planuz est ipsuz corporali specie apparuisse: eo q scriptū est columbaz illam descēditē corporali specie. Sed prout apparuit in linguis diuisis igneis magis videtur consonum testui ralem visionē esse factam secundum species imaginarias: eo qz non dicitur quod viderint linguas dispartitas. sed qz apparuerunt eis dispartite lingue. vel secundum

aliam translatioes: vnde sunt illis diuise lingue. et quia sic consueuimus loqui: cum in imaginatione aliqua videmus. videtur de eis illas species fuisse in imaginatōe et in organum fantāsticum. vnde. ij. de trini. cap. v. Ang. loquens de illis linguis: vnde de illo igne: qui apparuit in die pentecostes. predictam quoniam mouet: et eā in solitā reliquit: neutram partem firmiter asserens ait. et quicquid de illo igne discipuli potest vtrū oculis an spiritu visus sit: propter verba sic posita. Ad. n. ait videtur linguas diuisas velut ignem. h. vnde sunt eis. non enim sub eadem significatione solemus dicere. visum est mihi: quod dicimus vidi. et in illis quidem spiritualibus visis imaginum corporaliū solet dici et visus est mihi et vidi in istis vero que per expressas corporales species oculis demonstrantur non solet dici visus est mihi. sed vidi et subdit: quod de illa colūba que est dicta corporali specie descendisse nullus non dubitavit vtrū oculis appareret ex quo apparet quod Beatus Hieronymus non asserit de linguis alteram partem. sed solū de columba non est asserenda altera pars. cum prius natus quod vtrorsum non esse potuit. Ad primum dicitur quod non solū cōfingimus ad intelligendum ex speciebus imaginariis sed et ex corporalibus. cum ex talibus in nobis fiant intentōes imaginatōe. vel dicitur quod non mittit spiritus. sed primum h. signū imaginatiū et illuminatiū. sed in gratiū Ad secundum dicitur quod in missio potest fieri illi tribus modis. tamen in missione non sunt species: nec imaginatōe. nec corporales. non dicitur missio visibilis cum non sit talis missio nisi sit aliquid modus apparitio exterior: potest esse missio inuisibilis in cognitiōe interiori et intellectuale sed non visibilis. Ad illud in cōtrariū dicitur quod si missio illa facta fuit in imaginariis speciebus. cuiusmodi apparuit talis species in imaginatōe eius formatū fuit idolum illius specie. ideo non oportebat. quod appareret vni talis visio per illud quod erat in imaginatōe alterius: vnde ratio arguet.

Ad. 4. **Q**uestio querit: vtrū tales species essent effectum ministerio angelorum: et videtur quod non. quia ratio illa in qua apparuit filius dicitur esse formata a spiritu. s. vnde dicitur de spiritu. s. conceptus pari ergo ratione ab alio persona diuina tales species formate sunt et non ministerio angelorum. Preterea illud quod format angelū vni angelus sicut motor mobili. et talibus dicitur angeli vni ergo assumunt corpora. sed per assumptionem corporum dicitur angeli mitti: non igitur essent missiones diuinarum personarum: sed angelorum. Preterea in augustinus. de trini. c. xi. illa natura corporalis presentata oculis antiquorum patrum fiebat ministerio angelorum: cum igitur antiquis patribus mitterent angeli: quod species corporales formabatur: cum in se mittant diuine persone. ipse diuine persone tales species formabatur. In cōtrarium est quod in Dionysio lex diuinitatis est in media re ducere. s. inter naturam corporalem: et deū est media natura angelica: igitur ministerio angelorum talis natura formabitur. Alterius querit vtrū tales species in veritate essent talia: vnde videbant. et videtur quod sic. quia plenitudines gratie spiritus designabat colūba que super ipso descendit: rōe fecunditas. sed non est quid fecundū quod habilitudine colūbe: nisi sit vera colūba. ergo rōe. Preterea spiritus veritate non decet aliquid fictio. si igitur apparebat in specie colūbe. vel in igne. oportebat id quod apparebat esse vix ignem et verā colūbā. In cōtrariū est quod quoniam ille non cōburebat: et colūbā illā non oportuit esse colūbā verā: quia in augustinus. de trini. c. vi. species ille corporales species dicitur mitti spiritus. s. ad demonstrandū quod opus fuit. ad tempus: apparuerunt: et postea destiterunt: quod non esset si fuissent talia vere. s. rōe. Rōe dicitur quod de primo quod sunt diuise sententia. Nam quod dicitur viderunt banc esse differentiam inter ea que apparuerunt in veteri testamento et ea que apparuerunt in nouo: quia illa formata erant mi-

nisterio angelorum. Ista autem immediate ab ipsis personis diuinis. et ideo in illas dicebant mitti angeli. Sed in istas ipsa persona diuina mittit. Sed illud non est benedictus. quia inter missiones angelorum: et missionem persone diuine non est differentia. et eo quod exterius visus ab alio. et alio sit formatum. Sed ex eo quod ex tali. et tali missione intrinsecus in mente hominis: aliud et aliud efficit: vel designat. dicitur ergo quod in eo quod tenet corpus omnem creaturam corporalem administrari angelos: cum lex diuinitatis sit in media re ducere. nisi natura illa corporalis in vnitatem persone diuine assumere ratione cuius ex dignitate eius ad eam formandam deus immediate operaret. non est differentia inter missionem spiritus. s. et angeli ex forma tōe eius quod videtur exterius. Sed qualiter habet talis differentia. aduertendum quod in hoc quantum ad eam partem in qua non cōdicat cum vtriusque: non est consideranda intellectus: et voluntatem h. quod aliter et aliter ordinat in deum nam ut ordinat in ipsum h. voluntatem inter ipsum et deum non est natura media. quia liberum arbitrium sub deo est potestatis in se et nulla creatura directe in ipso aliquid efficit. Nam solus deus est qui voluntatem immutat potest. licet non possit eam cogere. cum enim solus deus in cuius manu est corpus hominis: et quocumque voluerit vertet illud: et inde est quod dona gratiarum: et quod voluntatem perficiunt descendunt in nos a deo immediate. non quod natura aliqua media s. h. in intellectu ordinatur in deum mediantibus angelis. eo quod illuminatōes descendunt a deo in nos per angelos. nam in istum modum non solū deus ordinat in deum angelos: sed etiā vni angelus per alium ordinat. et eo quod inferior per superiorem illuminat vnde narrat Dionysius in multis locis de angelica hierarchia. et quod multi ones ille visibiles que fiebant antiquis patribus erant signa illuminationis. cum in illuminationem reducantur in deum angelos. missiones ille angelorum dicebant. eo quod operati ab angelo designabant: vnde quod illud idem opus quod operatur angelus operatur et deus. cum antiqui patres tales visiones videbant deum vidisse dicebantur. Unde est quod augustinus. de trini. ca. x. ait in talibus apparitionibus deum per angelum fore locutum: missiones autem visibiles facte. s. non te. vnde dicitur est. sunt signa gratuita et quia talia immediate deus in nobis operatur in talia. diuina persona mitti dicitur. possumus ergo dicere. quod illud exterius visus quod apparet in missione diuine persone dicitur et differt cum eo quod apparet in missione angeli dicitur. quia vtrūque format ministerio angelorum: differt: quia quod apparet in missione angeli est signum illuminationis. Sed quod apparet in missione diuine persone est signum gratitatis. et inde est quod visum in missione persone diuine est signum eius quod existit in eo ad que sit missio: vnde puta gratie plenitudinis: quod in ipso est h. s. vnde in missione angelorum non directe est signum eius: quod existit in eo ad que sit missio. Sed magis ducit in cognitiōe alicuius alterius. Nam per ea que antiqui patres videbant aliquid eis de dei inuisibilibus. et ministerijs ostendebat. ex quibus tercia differentia colligitur. Nam quod apparet in missione diuine persone solū est signum eius quod existit in eo ad quem sit missio. et nihil est in illo. Sed antiqui patres in quibus ea que eis apparebant in cognitionem alicuius diuini ministerij docebantur per tale exterius visus aliquid efficiebatur in ipsis. Ad primum dicendum quod non est simile de corpore christi quod fuit assumptum in vnitatem ypothesis verbi: propter cuius dignitatem immediate a deo formari debuit. et de speciebus illis exterius visis in quibus et aquas in signo spiritus sancti existebat. Ad secundum dicendum quod licet angelis habeant causalitatem super ipso effectu exteriori. sive super illa specie visibili. tamen quod non cōtinentur in interius efficit et per effectum visum designat: rōe cuius quod diuina mitti dicitur. non dicitur mitti angelus s. potest dicitur quod

Ad tertium dicendum q intermissiones factas i
 necti. 7 in nouo. non est differentia quatū ad id qd ex
 terius apparet et eo qd est formatus ministerio an
 gelorum. sed pp alia ut dictū est. Ad id qd querit
 vtrū ea q appaiebant exteri? fm que dicit mitti spi
 ritus. s. eēt vere talia: qualia demonstrabāt. vō q
 fm Aug. ii. de trini. c. vi. bī? visa exteri? q se signa in
 terioris gr̄e: vel in quibus est spūs. s. tanq̄ in signo. ū
 sic significant sicut lapis ille qnē iacob sibi ad caput
 posuit. nec sicut isaac qui debebat immolari ab abra
 am significabat immolandū qz talibus accessit q
 dam actio significatiua s̄a existētibus. sed magis fm
 ip̄s ibidē assimilant flāme illi q in rubo apparuit: vī
 columbe illi quā ppl̄s sequebatur in eremo et qd ap
 paret: q res ille exteriū vise fm q res sunt: s. nō s̄z
 q signū assimilantur rebus q vident in missionibus
 vel in apparitiōibus angelorū q nihil ammiratiōis
 h̄z. qz 7 misterio angelorū sunt formata. ea aut in q
 bus apparet angeli non sūt vere talia: vt apparent
 nā cū assument corpora humana. n̄ ostale corp⁹ oculi
 exhibitorū eē verū 7 humanū corp⁹. s. z sufficit q
 sit simile illi: immo aliquādo tales apparitiōes solum
 fm immitatōez fantastici organi habēt eē. nā aliq̄
 do vñz 7 idē apparet vni qd nō apparet alteri: q cū
 illo existit: qd eē nō possit: nisi ppter immitatōez fa
 stastici organi vel eo q impedit eē multiplicatio spe
 ciei eius: quod exteriū est formatū. quorū vtrūq̄ sic
 ri potest: 7 vtrōq̄ modo angeli se demonstrāt: 7 qz ex
 terius visa s̄z q mittunt diuine persone sunt similia
 talibus apparitiōibus. non oportet illas colūbā fuis
 se colūbas veras 7 illū ignez fuisse ignez veruz. sed so
 luz siluē in tāliū pretēdebāt. 7 ad hoc soluz efficiē
 diū fuerit formata: 7 eē peracto officio destiterit vt
 satis inuit Aug. ii. de trini. c. p̄allegato. Ad p̄i
 mū dicēdū q n̄ oportet ut illud al eē vere fecūdū. cū so
 luz secunditate 7 plenitudine designaret. sed suffici
 ebat q aiali fecūdo existeret sile. Ad secundū vō
 q sicut cōter dicit 7 bene sibi non erat aliq̄ fictio: qz
 siluēdo illius colūbe nō ostēdebat ad manifestandā
 veritatez nature colūbine. S̄z ad ostēdēdas p̄prietatez
 inuisibilibis missionis. ideo nō fuit ibi aliq̄ falsitas
 signū. qz significatio signūz respōdebat. Nā 7 aliq̄s lo
 quēs in parabolis nō oportet ad euitandū mendaciū
 7 falsūz: q sit verū: qd vī: s. z sufficit eē verū pp qd vī
 alr. n. multa vō parabolice in diua pagina cent falsa:

265.

¶ **L**imo qrit vtrū spūs. s. rōe sue missionis vi
 sibilis possit dici minor patre. Et videtur
 q sic qz fili? ex eo q apparuit in specie hu
 mana dictus est minor patre. sed species

colūbina: 7 species ignis non sunt adeo digner: 7 no
 biles vt species humana: si ergo filius est minor p̄te
 multo fortius spiritus. s. erit minor eo: qui nō appa
 ruit in tā nobili spē. p̄terea si dicatur q filius n̄
 apparuit in humanitate sibi assūpta: 7 vnita. id pōt
 dici minor patre. S̄z spūs. s. non vniuit sibi colūbas
 rōe cōnis possit dici minor. cōtra vnio nō facit ad i
 dignitate: immo gratia vnionis ē gratia dignissima
 ergo pp talē vnionē nō debet dici filius minor: ex lo
 la ergo talī apparitiōe dicitur minor. sed in hoc conte
 nit cūz spiritū. s. ergo rē. p̄terea videt q illa colū
 bā fuerit vnita spiritui. s. in vnitate p̄sone. Nā i spi
 ritu sancto duo est considerare naturā: 7 p̄sonā. si er
 go illa colūbā spālī quodā mō spm̄ designabat: quan
 daz specialē relatōez: 7 vnionē habebat ad spm̄. sed
 ista relatio: 7 vnio vel nō erat ad nās vel ad p̄sonā. n̄
 ad naturā. qz cūz illa sit cōis tribus: nō singulari mō
 designass̄ spm̄. ergo ad p̄sonā hēbat relatōez 7 vnio
 nem. p̄terea nō p̄cedatur de aliquo nisi quod ē
 vnitū eē: 7 est in ip̄o: qz nūq̄ albedo p̄dicaretur de sor

te nec diceret albus nisi albedo eēt ei vnita. Cū igit
 illa colūbā victa sit spūs. s. vt videt velle Aug. ii. de
 trini. capi. vi. ergo rē. p̄terea remigius loquēs
 de stella que apparuit nato dño ait: q nonnulli dī
 cūt illā stellā fuisse spiritū. s. vt ipse qui postea descē
 dit in spē colūbe sup baptizatō dño in spē stelle appa
 ruit magis: aliū dicit ipam fuisse angelū. ergo oēs vi
 detur cōcedere: q spiritualis nā apparēs in corpor
 rali creatura: sit illud in quo apparet. cum ergo spūs
 . s. apparuerit in spē colūbe meruit dici colūbā. Sed
 h̄ non eēt nisi eēt ei vnita. ergo rē. In p̄ins ē Aug.
 gn. h. de trini. c. vi. qui ait. Nūq̄ scriptus eēt q de
 pater sit maior spū. s. vel spūs. s. minor deo patre. vñ
 de 7 s̄ vidē negat ip̄s eē minorē p̄te. p̄terea et eo:
 q aliqd ē in aliq̄: vt in signo nō cōpetit ei q sig cōpe
 tit. vñz illa colūbā eēt minor deo p̄te tñ qz in ea nō
 erat spiritus. s. nisi vt in signo. nō pp hoc minor p̄te di
 ci debebat. Nō vō q istā qnē satis diligētē p̄
 tractat Aug. ij. de trini. ca. vi. ostēdens spm̄. s. nō de
 bere dici minorem p̄te: et eo q visibiliter apparuit:
 sed q filius dictus est minor. Ad cuius euidentiā no
 tā q nūq̄ sit cōicatio idiomatū nisi ratōe vnitatez
 suppositi. qz nisi musica 7 ars edificatoria eēt in co
 dem supposito: ea que cōpetunt alicui ratione mus
 ce nō p̄st cōpetere edificatori vt dicat edificator cā
 tat. qz ars edificatoria 7 musica sunt in eodē supposi
 to. sed si nō eēt eadē p̄sona edificator 7 musicus: nec
 musicus edificaret nec edificator caneret. S̄z pp vni
 tarē suppositi. est ibi cōicatio. p̄petatū absolute loq̄
 do. s. cūz reduplicatōe edificator cantet non in eo q
 edificator 7 musicus edificat non in eo q musicus. vt
 ostēdit p̄s. p̄mo p̄by. 7 sicut cātare cōpetit alicui rō
 ne musicē. 7 edificare rōe artis edificatorie. ita eq̄li
 tas respectu dei patris cōpetit alicui ratione natu
 re increate. 7 minoritas ratione create. nisi ergo in
 eodē supposito eēt natura creata 7 increata. vnū 7
 idem non possit dici equalis p̄ti: 7 minor. 7 qz in ypo
 stasi verbierat 7 natura diuina: 7 bñana: 7 idē erat
 deus 7 homo. hō ille erat equalis p̄ti 7 minor. tamē
 accipiendo eū reduplicatōe tales p̄positōes verita
 te carēt. Nam licz hō ille eēt eq̄lis deo p̄ti. qz ille hō
 deus erat: nō tñ fm q hō. sed s̄z q deus. p̄z igit q si
 lius v̄z dici equalis p̄ti 7 minor. qz h̄z in se diuina na
 turā ratōe cuius v̄z equalis: 7 assumpsit humanam
 in vnitatez suppositi ratione cui? nō solū v̄z dici mi
 nor patre. s̄z et minor seip̄o. iuxta illud ad pbil. ij. et
 inani se ipsuz sor. hui ac. sed qz spūs. s. nō vniuit sibi
 illā colūbā in vnitatez suppositi. licet ratōe diuine na
 ture sit equalis patri. rōne nature colūbine nō debe
 bat dici minor eo: 7 ista est sententia Aug. ij. de trini.
 capitulo. vi. q p totum. vñde ait. Jō an nunquaz scri
 ptum est q deus pater maior sit spiritu. sanc. vel spi
 ritus sanctus minor deo patre. quia non sic assum
 pta est creatura in qua apparebat spiritus sanctus
 sicut assumptus est filius hominis in qua forma ip̄s
 us dei verbi per persona presentaretur. Et idem in eo
 dez li. 2. c. missus dicit spūs scūs. p̄pter bñisimōi cor
 porales formas in quibus apparuit nō tamē minor
 patre dictus est sicut filius. p̄pter formā serui: qz illa
 forma serui adhebit ad vnitatez p̄sone. ille vero spūs
 corporales ad demonstrandū q op̄ns fuit ad tēpus
 apparuerit 7 esse postea destiterit. quia sibi ille spe
 cies corporales spm̄ scm̄ 7 eius effect⁹ demonstrabāt
 7 nō erat vnite ypostasi ei? p̄pter tales apparitiōes
 dici nō potuit minor patre q ostēdere volebamus.

Ad p̄mū dicēdū q aliter apparuit filius. alr spi
 ritus scūs. qz illud in quo apparuit filius adhebit ad
 vnitatez p̄sone eius vt patuit p̄ aug. nō autē id in quo
 apparuit spūs scūs. ideo nō est simile bic 7 ibi. Ad

secundum dicendum qd vno dupl pōt cōsiderari vel ex pte nature assumpte: vel ex pte psonae assumētis: ex parte nature assumpte nec facit ad indignitatez nec ad minorationē. Nam natura hūana vnita verbo. ex eo qd vnita nō ppetit sibi minoratio nec indignitas: s̄ fm istā viam intēdebat ratio: sed si consideramus vniōnē ex pte psonae assumētis. si nō cōpetit ei indignitas ratione talis vniōnis cōpetit tñ ei ali quo modo minoratio: eo qd ppter talē assumptionē minor: dici pōt: Ad tertium dicendum qd nō quilibet vniō: q̄libet relatio rei corporalis vel rei create ad personā diuinā facit. q̄ illa psona minor: dici possit: nisi sit talis vniō q̄ natura illa vnita nō p̄stiat vniōnē aliā: sicut nec nature in vbo nō ppetebat vniōnē p̄ter vniōnē verbi. S̄ illa corporalia in q̄ apparuit spūs. s̄ l3 aliquā relationē vel etiā vniōnem haberēt ad personā spūs sanc̄ fm q̄ signū vniōtur signato: r̄ referēt ad ipm: qd tñ ppter talē vniōnem nō tollebat quin illis corporalib⁹ exteriorib⁹ sensib⁹ oblati r̄deret p̄pria vniōnē ppter talē apparitionē spūs minor: dici nō debuit. Ad quartum qd vniōnē dicendum qd l3 p̄dicatione formalis: r̄ p̄ ydemnitatē ad suppositū nō p̄dicetur aliqd de aliquo: nisi qd h3 vniōnē ad vniōnē ei⁹ p̄dicatione nō causali r̄ representatiua potest p̄dicari cā de effectu: r̄ signū de signato: vt odor dicitur fumal' euaporatio p̄dicatione causali: eo qd nō fit sine fumali euaporatio ne. r̄ qd representat herculē dicitur hercules p̄dicatione significatiua: r̄ qd illa colūba erat effect⁹ spiritus. s̄. r̄ designabat spm̄ sc̄m̄ dici poterat spirit⁹. s̄. Sed propter talē p̄dicationē spūs. s̄. minor: dici non debet.

Uper litterā. cu3 assignetur diuēse apparitiones spūs. s̄. q̄ritur p̄mo quomodo distinguitur r̄ qualiter dicendū qd ipūs sc̄s legitur quater apparuisse r̄ missus fuisse visibiliter. P̄mo in specie columbe sup̄ dño baptizato. Secōdo in nube lucida in trāsfignatione. Tertio in statu quī dñs insufflauit in discipulos suos. Quarto in linguis igneis in die penthe. hui autē modi sic accipi possunt. Nam missio visibil' facta fuit ad xpm̄ r̄ ad ap̄los. Sed vt habitū est ppter hoc fit missio ad aliquos: qd ab illis i alios d3 gratia redūdare ista autē redūdantia est dupl' p̄ sacramentoz executionem: r̄ p̄ doctrinē exhibitionē: r̄ qd vtroq̄ modo debuit redūdare gratia: r̄ a xpo: r̄ ab ap̄lis in alios q̄. ter fuit missus spiritus. bis ad xpm̄: r̄ bis ad ap̄los. fuit enī missus ad xpm̄ in specie columbe: qd est aial secundū: vt consideretur qd virtute eius: r̄ p̄ sacramēta que instituitur debeāt in ecclia congregari multi filii p̄ regenerationē in spem̄ viuā r̄ in hereditatez incōtaminatā r̄ inmarcessibile: fm qd debebat esse doctor aliorū fuit facta missio in nube lucida. Ad cuius euidentiā illa apparitiōe facta vox patris statim intodendū: hic est fili⁹ meus dilect⁹. r̄ sequit ipm̄ audire: vt habet. M. xvij. Item discipulis bis missus fuit in specie status vt p̄ sacramēta ab eis in alios gratia redūdaret vñ ibi dicit. Quoz remiseritis pctā. r̄. Rōne doctrine in die penthe. vt habet. Jo. xx. apparuit in linguis igneis. nam lingua est instrumentūz per qd trāfferēt doctrina a magistro in discipulum. Missiones autē facte ad xpm̄ a missionib⁹ factis ad ap̄los sic differūt: qd xps̄ habuit in exhibiōe sacramēta p̄tatem excellentie r̄ infinita gratia ei fuit collata qd fuit ei collata gratia in qua cōtinebat oīs modos gratiā r̄ oīs rō gratie. r̄ id ad hanc totalitatē designandā in specie toti⁹ aialis missus est ad euz spūs sanc̄. S̄. ad discipulos fm qd ab eis ad alios gratia p̄ exhibitionē sacramentoz redūdare debebat: mis-

sus fuit spūs. s̄. in specie stat⁹ qd est aliqd aialis r̄ non ipm̄ aial totum quia gratia fm sui totalitatez r̄ infinitatem eis non erat. Rursus fm qd p̄ doctrinam debebat trāsfundī gratia a xpo in alios fuit spūs ad ipm̄ in specie nubis lucide. nam in intelligēdo se cōcurrit ibi lūmē r̄ spēs rei intellecte. lūmen tñ h3 rōnem p̄ncipalioris: r̄ id lūmen intellecte agētis dicit esse forma r̄ p̄fectio oīm speciez in intellectu possibili: vt ostendit Lōmen. tertio de aia. r̄ qd excellenti modo sup̄ oēs alios cōpetebat xpo. rō magisterij in specie lucidi: fuit igit facta missio. vtz qd ipam simplicē veritatē r̄ diuinitatē quē aia xpi cōtēplabaf nobis viatorib⁹ vt viatores sumus cōdicari nō potuit. Non fuit facta missio in lucido simplr sed in lucido in nube: qd fm dyonisiū. p̄mo de angelica iterarchia. Nō est possibile alr̄ lucere nobis diuinā radiū nisi varietate sacramentoz velaminū anagoge circōuelatum. discipulis autē missus fuit in specie linguarum ignearū ad ostendendū qd in docendo erāt instrumēta xpi sicut lingua est instrumentū docēdo illud qd iuie intellecte videt. Item sup̄ illud. M̄dnuisti eū paulomin⁹ ab angelis. s̄. xps̄ etiā fm qd hō fuit melior quolibet angelo. dicendū qd nō ē incōueniens aliqd esse melius simplr alio: nō esse tñ meli⁹ fm aliquē modū. xps̄ enī dicit minorat⁹ ab angelis rōne corporis: qd in p̄ncipio sue natiuitatē nō accepit impassibilitatē dotē: vel etiā dicendū qd nō solū corpus xpi q̄stum ad naturā: sed etiā ipsa aia eius cōsiderata fm naturā suā absqz donis gratie sibi addit⁹ erat inferior quolibet angelo: cū aia humana teneat infimū gradū in ordine intelligentiaz. S̄ rōne donoz sup̄ additoz tāto melior angeli: est effectus q̄z to differētius p̄ter illis nomen hereditauit. Nam hō ille deus dici debebat propter gratiaz vniōnis.

Itē sup̄ illud qd ait bvarius: qd pater est maior filio: filius tñ nō est minor illo. p̄tra. semp̄ maior dicitur minore maior. dicendū qd quidā sic dicunt qd maior r̄ min⁹ relationē inportat. In patre autē sunt plures relationes q̄ in filio: vt extēdatur nōmē relationis ad ea q̄ relationē negāt fm qd innascibilitas pōt dici relatio r̄ rōne harū pluriū relationū pater dicitur maior. filius tñ nō d3 dici minor: qd innascibilitati fm quā pater dicit habere plures relatiōes q̄ filius nō respōdet aliqua relatio in filio. r̄ id ita pater fm istam dicit maior qd filius fm eaz nō meref dici minor. Sed illud tripl' deficit. p̄mo qd ppter habere plures relationes vel pauciores non dicit aliqd maior neqz minus p se loquēdo. sc̄do qd si ppter habere plures dicit aliqd maior. ergo ppter habere pauciores d3 dici aliqd min⁹. r̄ id coipso qd inascibilitati in patre nō r̄ndet relatio in filio. fili⁹ h3 pauciores relatiōes: qua rōne igit pater dicit maior: qd habet plures. ea rōne dicitur filius minor: qd habet pauciores. igitur in rōne petif qd est in p̄trario. tertio hoc nō est de intētiōe dylarij. nā filiū dicit nō esse minoz: nō qd inascibilitati q̄ est in patre nō repondeat in eo relatio: s3 qd nascēdo totū accipit qd pater h3. Propter hoc dicitur alr̄ qd maior r̄ minus dupliciter possunt accipi: vel q̄stum ad ipm̄ datū accipiens est minor dāte si nō totū accipit: r̄ qd fili⁹ illam eandē sbam: r̄ totā quā pater habet accipit ratione dati ibi maioritas r̄ minoritas esse nō pōt: s3 rōne dādi coipso qd pater dat dicitur maior: sed qd si lūa totū accipit nō dicitur minor. Sed isti prima fronte in assignādo rationē dicti variāt mediū propter qd accipiūt p̄ salatiā accidentis. Nam maioritate in patre dicunt esse ex ratione dādi: ex eo qd dat. Sed minoritate negāt a filio ex ipso dato: qd to

tum accipit. q. si bene vellent psequi viam suam. si ex ipso oare sequitur maioritas ex rōne oandi: s. non ex dato: ex ipso accipit minoritas sequitur. propter q. ex eo q. filius totum accipit. unde arguitur q. nō sit minor q. totum ad id qd datur. Sed non habetur q. non sit minor q. totum ad rōnem dādi. Propter hoc ostendū est aliter & melius. q. in his q. non mole magna sunt: idem est esse maius q. esse dignius: vel q. habere plures dignitates: vel q. habere aliq. dignitatem quā non h. alius. Illud ergo est maius q. h. in se aliq. dignitates: quā nō habet aliud. Sed nō sufficit ad hoc q. aliud dicatur minor alio q. ali. qua dignitas non sit in eo que sit in alio. Sed q. minoritas indignitate importat requiritur q. non esse in eo talem dignitatem in ipso indignitate dicat: & q. esse totius diuinitatis principii est dignitatis in pte & hoc nō cōtingit filio aliqd qd est dignitas in patre nō est in filio: & q. sufficit ad hoc q. aliquid sit mai. alio: q. aliquid qd dignitate importat cōueniat ei q. non cōueniat alij. pater est maior filio: q. esse principium totius diuinitatis qd dignitate importat cōuenit patri & nō filio: sed filius nō est minor patre: quia nō esse principium totius diuinitatis nō est indignitas in filio s. p. proprietatis: cū esse huiusmodi principium sit dignitatis in patre: pater ita erit maior filio: q. filius nō erit minor eo: vt tñ intelligatur verba Hylarij notandū q. filius & pater dupl. possunt cōsiderari: vel q. totum ad p. proprietates vel q. totum ad rōnem. q. totum ad p. proprietates attendit dignitas in patre: ex eo q. est totius diuinitatis principium. Sed ex eo quod filio talis p. proprietates nō cōpetit. nō d. dici minor eo: vt patuit. Si ergo in aliquo possem. dicere filium maiorem patre: hoc esset rōne esse & nature. Sed rōne huiusmodi dici nō pot. q. illud idem esse qd h. pater accipit filius & illa natura. & hoc est qd ait Hylarius. maior itaq. est donas: sed minor iam nō est filius cui vnū esse donat ad ostendendū aut illā equalitatem in esse & nature addit ipse Hylarius. cui. s. filio. (tantum donat esse quātus est ipse. pater cui suple filio. (pater imptit esse ymagines innascibilitatis.) id est patris. (Sacramento natiuitatis.) q. d. pater imptit filio: vel filius habet a patre per sacram & secretas natiuitatem q. sit ymago innascibilitatis. i. innascibilis patris quē. s. filio. (generat) suple pater. (ex se in forma sua.) q. pater nō gignēs & eadez nām & formam filio p. generationem cōmunicat.

D. xvij.

Am nūc rē.) Determinato de missioe visibili spūs. s. h. magister determinat de invisibili cir. a. q. duo facit: q. pmo p. natiuitate se ad dicēda. dicendo se velle ostendere qualiter fiat huiusmodi missio. scdo exequit de pposito ibi. statz. (post hoc aut.) Et vt intelligat interior magistri. notandū q. ipse nō possit habitū caritatis in aia. Sed creditit q. caritas illa p. quaz diligim. sit ipse spūs. s. h. principia intendit p. bare & duo facit: q. pmo p. mittit intentionem suā & eā roborat. se. cundo p. ra determinata opponit ibi. (hic q. ritur si caritas.) ybi p. sens lectio determinabit. circa primū duo facit: q. pmo facit qd dicitur est. scdo ostendit quō ex hoc spūs. s. inuisibilis mittat ibi: tūc eni nobis circa primū duo facit: quia primū p. mittit intentionem. scdo positionem suam auctoritatib. scorum cōfirmat ibi. (Ne autē.) circa primū duo facit: q. pmo dicit spm scm amore esse patris & filij quo se & nos diligūt. scdo dicit nos illo eodē amore deū & primū diligere. Vñ est ipa caritas & dilectio diuina nec est in nobis ali. habit. caritaz. scda ibi. (h. s. aut.) Deinde cū dicit. (Ne autē.) ostendit spm esse ipam dilectionē q. diligim. scdo manifestat spm. s. esse h. modi dilectionez

ibi. (cū aut.) circa primū tria facit: quia pmo adducit multas auctoritates Aug. q. fraternā dilectio ē ipse deus. scdo ex illis auctoritatib. cōcludit veritates. tertio adducit plures alias auctoritates ad ostendendū hoc idem. scda ibi. (h. s. ybis.) tertia ibi. (S. ad huc.) Deinde cū dicit. (Lū aut.) ostendit p. multas auctoritates huiusmodi dilectionē. s. fraternā esse spiritum scm. scdo remouet quādam cauillationez ibi. (sed ne forte.) circa q. duo facit. q. pmo ponit cauillationem. diceret eni alius q. spūs. s. est ipa dilectio nra causaliter: sicut est paciētia nra & spes nra. scdo hanc cauillationē remouet: q. ipse spūs. s. simplr & absolute. est ipa caritas. nam simplex caritas noia tur nō caritas nra vel mea: sicut dicit deus paciētia mea: spes mea. scda ibi. (occurrit) Aug. Deinde cū dicit. (nūc eni.) ostendit quō spūs scs mittat & duo facit: q. cū sit caritas fraternā p. quā diligim. de & primus: dicit eum dari hōi & mitti ad iōm: ex eo q. accendit eū in dilectionē dei & pami. scdo ex verbis h. s. sepat illud donū ab alijs donis ibi. (Ecce hic.) in quo terminat scia lectionis.

Alia magistri interior. tria videt cōtinere: i. p. lectioe. Primo q. act. dilectiois i. mediate a deo efficit. Scdo q. ipsa s. diuina est fraternā dilectio. Tertio q. dilectio est diligēda. i. de his trib. q. mus. Circa primū q. duo. Primo vt ut sit alius habit. medi. p. quē elicit dilectiois actus.

Scdo dato q. sic. vñ ille oabit. sit caritas.

Primo sic pceditur. videtur q. act. dilectiois eliciatur in nobis a deo absq. aliquo h. medi. q. quito agens est perfectius tātō magis immediate opatur: cum igitur deus sit perfectissimū agens absq. oi habitu medi. opabitur in nobis actū dilectiois. p. terea. deus dicitur vita aie: sicut aia vita corporis: sed aia absq. oi medi. corpus viuificat & informā. Quia igitur viuere spūale nostrū: est p. caritatez vel p. dilectionem. Nam trāslati sum. de morte ad vitam quā diligim. f. res: ergo hūc actū q. diligere opabitur deus in nobis nō p. habitū mediū. p. terea immediat. opatur ad deū esse grē q. esse nature: s. deus in creatione nō est vnus aliquo medi. q. naturam instituit. ergo nec in recreatione quā in nobis act. dilectiois opatur. p. terea. iste h. q. ponit mediū in natura recipitur: sed esse qd recipitur in aliquo recipitur in eo p. modū rei recipiētis & nō p. modū rei recepte. ergo habit. iste trahetur vt h. eat esse s. natura aie: aia aut nō eleuabitur s. habitū sic infusum. Si ergo p. talē habitū aia diligere meritorie: sequetur q. p. naturalia hō mereri possit: eius talis habit. trahat ad esse nature qd ē incōueniēs.

p. terea. eo q. deum diligim. cōiungimur infinito bono: q. ois amor vnitiuā quādam dicitur habere virtutē vt dicitur. iij. de di. no. sed p. iungit infinito bono nō pot. esse nisi p. infinitā virtutē sed ois habitus recept. in nobis est limitat. & finit. non ergo aliquo habitu medi. elicitur dilectionis actus q. est meritorius. Incontrariū est: q. quāto agēs est perfectius magis formam imprimit in passio p. quā agat vñ q. agēs nāle est perfectius agēte violētō cū mouet aliqd sursum dat ei virtutē aliquā & formā: vt pura leuitatem p. quā sursum tendit. violentū autē est principium extra nō cōferens vim neq. virtutē passio: vt pot. haberi ex. iij. Eth. Cum igitur deus sit perfectissimū agens in eleuādo aiam supra seipam qd est per actū dilectiois meritoriu cōferet ei aliquaz formā & aliquē habitū per quē eleuatur. p. terea constat deum esse in sanctis alio modo q. in ceteris rebus & in

1.

bonis hoibus alr qm malis. Sed hoc no esset nisi aliqd bonu gratuitu z alique hiru pferet bonis. quo mediate ipm diligeret. ergo rē. Rñdeo dicēdū q lz opinio magri supicialr intellecta vt appeter hūis q in sine huius distinctionis dicatur esse videat q act dilectionis eliciatur ex eo q spūs scūs vnitur volū tati nre. nō p aliquē habitū mediū tū ista via tollera ri non pōt. Sed opz nos ponere aliquē habitū quo mediate eliciatur dilectionis actus hoc autem tri plici via declaratur. Nam cum act pportioetur potētie nunqz act pfectus egreditur a potentia nō pfecta cū igitur inter ceteros act. actus dilectōis meritoz? sit pfectissim? nō eliciatur huiusmodi actio nisi sit potentia pfecta p aliquē habitū. opz ergo da/re habitū mediū. Secūda via ad hoc idem est qz sicut nihil est albū nisi p albedinē informantē z ibe uentem: ita nihil est deo gratū nec bz esse spūale nisi p mediū habitū: z qz nullus diligit meritozē nisi vi uat spūalr z habeat spūale esse. segtur actū dilectōis nō posse elici nisi p habitū mediū. Assignat etiā isti tertiā rōem. qz illud a quo elicitur dilectionis actus meritoz? est mai? bonū qz sit qcūqz virt? politica. virtus aut talis nō solū opns reddit bonū: sed etiaz pficit ipm agentez: z facit ipm format bonū. ergo illud a quo elicitur diligit meritozū nō soluz red/ det opus bonū. Sed etiā format facit diligētē bo num. sed hoc non posset esse si a solo deo eliceretur talis act? nō mediate bitu: cūz deus nō possit esse for ma alicui? inherens z pficiens. requiritur ergo habit? medius: addunt etiā isti z ex tali rōne tacta cōcludūt qd hmoi habit? est habit? caritatis. Sed qz de hoc erit. scda qo: sufficit ex rōnibus eorum cōcludere. qz oportet esse aliquē habitū mediū a quo elicitur dile ctionis actus. Ite aut oēs rōnes tacte videntur solubiles z videntur pcedere ex eo qz ignorant mo dum p quē talis positio roborat. Morandā ergo qz si q negaret huiusmodi habitū mediū isto motiuo mo ueri possent: qz sicut se bz intellectus ad intelligere: sic se bz volūtas ad diligere siue velle: imo potētiōz videt volūtas respectu act? ppriū qz sit intellectus respectu intelligere: eo qz cetero potētie exccuntur actus suos fm imperiū volūtatīs. In actu aut intel ligendū videm? hūc ordinē: qz intellect? intelligēdo mātia intelligit p mediū eo qz species rerū materia lium nō ipse res materiales intellectuz informant. Sed intelligēdo abstracta z potissime intelligēdo deum nō intelligit p mediū. ita qz aliqua spēs a deo abstracta vel etiā ab ipō impssa in nro intellectu ipz intellectū informet p quā ipaz eētā diuinā intelligam? positūe: s; qn diuinā essentā positūe qz videt ipsa diuina essentia imediate illi intellectui p iungitur z est quasi forma ei? ex q cōiunctione. z quasi quadaz formatione elicitur ipse actus q est intelligere ipm deum. vnde Lōmen. in. xij. metha. ait qz si forma balnei esset abstracta vere balneū esset in aia: vel qd idem est vt verba sua referam? idem esset mouēs vt agens z vt finis z tūq balneū p seipm z nō p spe ciem mediā intelligeret: z si h: nō est verū de oibus abstractis: de deo tū est verū: vel p rōnes improba ri nō pōt vt suo loco patebit. Si igit intellect? di uinam essentā intelligēdo p seipm nō intelligit per mediū. Sed ex eo qz deus cōiungitur intellectui eli citur act? intelligēdū cū nō sit potētiōz intellectus re spectu sui act? qz volūtas in diligēdo deum p seipm qz est diligit meritozē nō erit ibi aliquod mediūz. sed ex eo qz tota trinitas vel spirit? scūs cōiungetur volūtati poterit inde egredi dilectōis act? q est deū diligit p seipm: sicut ex eo qz deus cōiungebat in tellectui absqz alio medio egrediebat ista actio que

est deum intelligere p seipm hec aut si bñ intelligā tur rōnes tres ptracte solūntur. Nam cum arguitur actio pfecta egreditur a potētia pfecta. qz opz aliqd format p ficiat volūtatē ad hoc qz egrediat talis actus. apparet p habita qz ipse deus vel ipse spūs. s. in eliciendo talem actū efficiat qsi quēdā forma z qdā pfectio volūtatīs. nam sicut intelligere deū est ver? actus pfectissimus in genere actionū intelligibiliūz sic diligit ipm est act? pfectus in genere actionū q a volūtatē pcedunt. sicut ergo sufficiebat sola vnio dei ad intellectuz vt eliceret ille actus intelligendū absqz medio alio informate. sic expte volūtatīs suf ficiet sola vnio dei vel spūs. s. ad eā vt possit inde eli ci actus dilectionis qz vt meli? pateat. Sciendū qz fm Lōmen. in. iij. de aia. quotiescūqz al i q duo sunt in aliquo tertio illud qd est pfectius est quasi forma alteri? vt si lux z color sūt in dyaphano: qz lux est pfe ctior colore. dicit quasi forma coloris. qm igitur de? z potentia intellectiua sūt i aia cū aia deū intelligit qz deus est pfectior qz potētia intellectiua. deus est quasi forma intellectiue potētie propter qd potest inde elici act? ille q est deum intelligere p seipm. er go a simili cum deus vel spūs. s. z voluntas sūt in aia qsi in tertio cū spūs. s. sit pfectior voluntate erit quasi forma ei?. ergo iste actus q est diligit deum p seipm: poterit inde elici absqz alio qz voluntatē in formz. Ex hoc soluitur ratio: qz cū arguit nō est ali quid albū nisi sit al: qua forma vt albedo q albū in formet. ita nō possum? vinere spūaliter vel habere tale esse: vel diligit deū meritozē: nisi aliquod vo luntatez informet: patet qz ipse deus vel spūs. s. qsi forma volūtatīs existens sufficit ad talem actū ime diate eliciendū. Ex hoc etiā tertiā rō est soluta. nā cum dicitur qz virtus politica bonū opus reddit: z operatē bonū facit: qz ipm pficit. patet qz ex tali cō iunctione q est dei ad intellectū vel ad volūtatē: z opus bonuz reddit: z agens quodamō pficitur: vt ostensum est: vel ergo nō est habit? medius in dili gēdo: vel bz ordinē contrariū intellect? ad volūta tē. Propter hoc aduertēdū qz opz ponere aliquēz habitū mediū mediate quo elicit dilectionis actus. causa aut quare pcludimus tale mediū nō esse neces sarium est: qz intellect? absqz medio intelligit diuinā veritatē ergo z volūtas absqz medio diuinā bonita tem diligit. illud aut cōclu dicitur: qz nō cōparamus vniformiter intellectū ad suū intelligere: z volūta tem ad suū velle: vt diligit. z ppter talem diffor mez cōparationem. segtur qz intellect? infime itelli gibilia intelligat p mediū: z summe intelligibilia nō p mediū: z qz volūtas ordinē contrariū habeat. s; qz summe diligibilia nō possit diligit sine medio. Insi me aut diligibilia possit. sed si esset vniformis cōpa ratio ista pparietas nō ad esset vt aut hoc appareat. Sciendū qz i intellectu ē duplex mediū i intelligēdo vnū est species intellectū informantē z aliud est lumē rōnis qd intellectū pforat qd lumen pbs appellat intellectū agētē. Isti aut medio qd est spēs ex pre affectiue nō rñdet mediū. qz p illā eādē specie per quā intellect? mouet ad intelligendū volūtas incli natur ad volendū z ex hoc segtur qz nō est malitia in volūtatē nisi sit error in rōne ppter cōnexionē itel lect? ad appetitū. vnū igitur z idēz est tale mediū q ē pmo z p se mediū i actu itellec? z ex pte qnti i actu volūtatīs: z qz est vnū z idēz cū tollit expte itellec? tollit expte volūtatē z cū ponit. ponit s; de isto medio nō ē qd ad pns aliud at mediū i intelligēdo est lumē rōnis z illud nō sufficit nisi ad intelligendū eā qz na turaliter intelligim?. Sed si deum ipm intelligere volum? requiritur aliqd aliud deūas intellectū nostrū

supra naturā suāz et hoc erit lumen aliq̄d supnaturalr infusum q̄d p̄t dici habit⁹ glie vel grā p̄summata. et fm̄ istud mediū intellect⁹ h̄z cōtrariā cōparationē ad suū intelligere et fm̄ aliud: q̄z aliud mediū in intelligēdo infima req̄rebatur: in intelligēdo suprema nō illud aut supnaturalr infusum q̄d h̄z rōnem cuiusdā luminis i intelligēdo infima nō req̄ritur in intelligēdo sup̄ma req̄ritur et sic est ex pte intellect⁹ q̄z req̄rit aliq̄d lumē q̄d eleuet ip̄m supra se vt intelligat veritates primā visione apra. ita est ex pte affect⁹: q̄z req̄ritur aliq̄s habit⁹ q̄ eleuet volūtatem supra se ad hoc vt diligat bonitatē primā meritorie p̄pter se et sup̄ oia. Nam dicere q̄ ex puris naturalibus absq̄ alio habitu infuso super nātū possum⁹ hoc efficere sapit heresiz pelagij. Ex hoc apparet q̄ cū vniformiter cōparantur intellect⁹ et voluntas nec intellect⁹ intelligit veritatē primā immediate. imo p̄ mediū: q̄z p̄ habitū glie: nec volūtās diligit bonitatem primā immediate. imo p̄ mediū: q̄z p̄ aliq̄d habitū supnaturalr infusum. vtrū autē ille habit⁹ sit caritas. in sc̄da q̄stione patebit. tñ autē declaratū sit q̄ cū accipim⁹ sp̄m p̄ mediū nō solū intellect⁹ h̄z contrariā modū respectu volūtatis: s̄z etiā respectu sui ipsius. Sed cū accipim⁹ mediū habitū aliq̄d eleuantem intellectū: nec intellect⁹ intelligit veritatē primā sine habitu medio: nec volūtās primā bonitatem diligit absq̄z medio bitu ip̄am eleuande. Ad primūz dicendū q̄ opari sine medio p̄t intelligi dupliciter: vel sine medio formali vel effectiue. si formaliter tñc quāto agēs est p̄fectius tāto magis agit p̄ tale mediū eo q̄ magis imp̄mit formā: vt patuit de agente nātū et violento. dicim⁹ enī agēs nātū esse p̄fectius violento: q̄z vim et virtutē sine formā p̄fert passo q̄d violentū nō facit: et q̄z deus opatur in nobis diligere p̄ habitū aliq̄d a quo talis actus egreditur quasi formali. nō arguim⁹ deū esse imperfectū agens sed p̄fectum de mediū aut ex parte efficiētis esset etiā distinguendū. Sed q̄z nō est ad p̄positūz dimittat. Ad secundū dicendū q̄ illud sicut nō est p̄ omnē modū sicut. Nam h̄z corpus viuat p̄ aiām et aia p̄ deum p̄pter q̄d est aliqua similitudo vite corporis p̄ respectū ad aiām: et vite aie p̄ respectū ad deū. ista tñ similitudo est alr et alr: q̄z corpus viuat p̄ aiām formalr. aia aut recipit vita grē a deo vt a quodā p̄ncipio efficiēte et exēplari: et q̄z forma nō p̄ficit mām mediātē alia forma p̄ se loquēdo: q̄z forme nō est forma p̄ncipiū aut effectiū p̄ficit passum imp̄mēdo formam vel virtutē licet ad viuere nātū fm̄ q̄ viuere viuētib⁹ est esse: sufficit aia et corp⁹ ad viuere tñ spirituale requirit aliqua forma vel aliq̄s habitus ipsi aie imp̄ssus. Ad tertiuū dicendū q̄ etiā actū creationis vel esse nātū creādo et p̄ducendo res p̄dunt p̄ mediū formale: q̄z nō dedit esse rebus nisi ex eo q̄ rei cuius et p̄pziā indidit formas et naturā: et q̄z habit⁹ iste mediātē quo elicit dilectionis act⁹ h̄z rōem forme et p̄fectiōis nō arguit p̄rationē nō esse huiusmōdi habitū mediū in p̄ducendo talem actū: sed arguitur q̄ deus directe nō p̄ aliq̄d creaturā talē habitū operatur. Ad quartū dicendū q̄ cū dicif: oē q̄ recipitur in aliquo recipif p̄ modū rei recipiētis nō est intelligendū hoc esse: q̄z receptū sit trahitur ad naturā rei recipiētis q̄ sit ip̄m recipiens. nam q̄d recipif in materia nō est materia: sed q̄z fm̄ maiorē et minorē capacitatē et dispositionē recipiētis magis et minus receptū in recipiēte recipitur. Non igitur opz q̄ habitus ille receptus in natura sit nā fm̄ q̄ dicim⁹ nō sufficere nām vel naturalis ad merendū h̄z sit natura fm̄ q̄ natura noiat oē cui cōpetit q̄ sit forma vel aliq̄ ratio entitatis. solū ergo arguit q̄ aia fm̄ q̄ ma

gis et min⁹ est disposita magis et min⁹ suscipit tales habitū. Ad quintū dicendū q̄ h̄z cōiungamur infinito bono cōiungimur tñ ei mo finito et unitato. id ad talem cōiunctionē sufficit finitas habitus.

Secundo dato q̄ req̄ratur aliquis habitus medius ad eliciendā dilectionis actū meritorium. q̄ritur vtrū talis habit⁹ sit caritas vel oporteat ponere caritatē q̄ sit habit⁹ creatus. et videtur q̄ nō: q̄ Aug. viii. de tri. ca. viii. dicit deum esse fraternā dilectionē qua diligimus inuicem. nō ergo est alius habit⁹ caritatis in nobis a quo elicitur act⁹ dilectionis. Sed ipse deus immediate absq̄z alio bitu caritatis operabitur in nobis talem actionē. Preterea idē in eodē libro et caplo. arguit q̄ deum diligit q̄ dilectionē diligit: q̄z deus dilectio est: sed hoc nō sequitur nisi ois dilectio eēt deus sicut nō sequit. video q̄ sentit q̄ video aial nī si oē q̄d sentit sit aial igitur ois dilectio gratuita. i. et meritoria est deus. non est igit in nobis aliq̄s habit⁹ caritatis creatus. Preterea idē in eodē li. et ca. ait q̄ non nisi deo plen⁹ est q̄ plenus est dilectione. Sed hoc non esset: si caritas in nobis esset aliud q̄ deus q̄z. Preterea. xv. de tri. ca. xvii. ait Aug. q̄ nō ita dictū ē de deo tñ esse patiētia mea. sicut dicitur deus caritas est: q̄z ipsa s̄ba dei nō est patiētia nostra. sed ab ipso est huiusmōdi patiētia: ipsa tñ substantia dei caritas est. vñ cōcludit sic dictū esse. deus caritas est sicut dictū est. deus sp̄s est. Non est ergo in nobis caritas a deo sicut patiētia: sed ipse deus est caritas q̄ ip̄m et fratres diligim⁹. Preterea. idē ibidem eodē li. ca. xviii. ait q̄ dilectio que ex deo est: et deus p̄prie sp̄s sc̄is est p̄ quā diffundit in cordib⁹ nostris deus caritas per quā nos tota inhabitat trinitas: Mediū ergo ē fm̄ ip̄m q̄ caritas diffusa i cordibus nostris est ipse sp̄s. i. sicut deus nō ergo oportet nos ponere habitū caritatis creatū. Preterea. idē eodē li. ca. xix. arguit q̄ si in donis dei nihil ē maius caritate et nullū est mai⁹ donūz dei q̄ sp̄s. i. quid cōuenienti⁹: q̄z vt ipse sit caritas q̄ dicif deus et ex deo: Sed si p̄cōim⁹ habitū caritatis creatū: q̄ illud esset donū sp̄s. i. et nō esset tñ donum q̄tūm est ipse sp̄s. esset aliq̄d donū maius caritate q̄d est p̄tra Aug. vt pater. videt ergo esse tenendū cu magistro p̄ auctoritates multas Aug. inductas q̄ caritas in aia nō sit habit⁹ creatus sed solū ipse deus.

Incontrariū est: q̄z oē q̄d recipif in aliquo recipif fm̄ modū rei recipiētis q̄d fm̄ hoc h̄z veritatē: habens finitā capacitatē finito mō recipit vt dictū est. Sed omne finitū est creatū. ergo in aia est dare aliquem amorē creatū et aliq̄d caritatē creatā. Sed h̄z nō esset nisi esset in ea habit⁹ caritatis creatus. q̄z.

Preterea ois assimilatio est p̄ formā aliquā. sed p̄ caritatē efficiamur cōformē ip̄i deo. ergo aliqua caritas informat aiām nostrā. sed hoc nō esset nisi esset habit⁹ caritatis creatus in aia nrā: q̄z p̄sentia agētis nō videt sufficere vt passum ei reddat simile nisi aia qua forma imprimat in passio. ergo q̄z. Rūdo dicendū q̄ magister circa hoc videt habere singularē positionē q̄ cōiter nō sustinet ab alijs. posuit enī vt apparet ex fine p̄sentis. di. q̄ nullus habit⁹ caritatis in aia esset creatus ad hoc vt eliciat inde dilectionis actus et ereditur: sufficeret vmo sola oēs vel sp̄s sc̄i ad volūtatem: ad hoc q̄z inde eliciat act⁹ dilectionis. vñ noluit q̄ deus opatur in nobis credere mediātē aliquo habitu: vt mediātē fide: et sperare mediātē spe. dilectionē aut meritoria p̄cipm̄ absq̄z habitu medio operatur in nobis. Cōtra istam positionē illi fide quo: si tres rōnes adduximus ad ostendendū q̄ oportet dare aliq̄d habitū mediū

1.

mediante quo elicit dilectionis actus. alibi tres alias rationes adducunt ad ostendendum quod oportet ponere habitum non quolibet: sed habitum caritatis creatum ad hoc ut inde eliciatur iste actus qui est diligere deum propter se et super omnia. nam negantes talem habitum caritatis triplex inconueniens sunt eos incurrunt. primum est quod talis actus dilectionis non erit voluntarius secundum quod non erit meritorius. tertium quod non erit delectabilis quod omnia inconuenientia sunt ut in exequendo patebit. primum sic ostenditur. nam actus qui reperitur in rebus cognitione carentibus dicitur naturalis. sicut dicitur hoc esse in rebus agentibus per intellectum dicitur voluntarius. ex hoc enim dicitur actus naturalis quod egreditur a re per aliquod principium intrinsecum: ut per aliquam formam vel per aliquam naturam que est in ipso cui appetit talis actus. sic enim motus dicitur naturalis: quod est ab aliquo principio intrinsecum: ut lapis mouetur deorsum naturaliter: eo quod in se habet formam grauis per quam naturaliter talis inclinatio consequitur. Sed sursum mouetur violenter: quod non habet leuitatem per quam aliquid naturaliter sursum ferri quoniam sensus: ergo aliquid mouetur cui non conferuntur natura aliqua: vel forma ratione cuius et competat talis motus moueri dicitur violenter et quod est in rebus inanimatis naturale et violentum in rebus agentibus per intellectum est voluntarium et inuoluntarium. nam quotienscunque secundum id quod est apprehensum in homine: vel secundum aliquid in homine existens ratione cuius voluntas inclinatur ad aliquid mouetur homo dicitur motus voluntarius. Sed si solus a principio extra non per aliquod quod in homine existit mouetur homo: ut puta a latronibus captus vel ab inimicis apprehensus inuoluntarie moueretur nunquam ergo mouetur homo uoluntarie per id quod est solus ab extra nisi sit in homine aliquid principium intrinsecum quo mediante egrediatur talis actus. Si ergo non ponimus in anima habitum caritatis inuisibilem. Sed dicimus sufficere unionem spiritus sancti ad uoluntatem ad hoc quod educatur actus dilectionis meritorius de duobus inconuenientibus erit dare alterum: vel quod talis actus non sit ab aliquo principio in nobis: sed solum a deo: et tunc erit voluntarius ut dicebamus: vel quod aliquid existens in nobis naturaliter absque alio habitu superius sit principium talis actus: et tunc erit opinio pelagij dicitur. quod per sola naturalia potest mereri uitam eternam: sed positio pelagij est impossibilis ut omnes sancti clamant. relingitur ergo diligere deum merito ut sit quod inuoluntarium. sed si sic dicimus implicamus contradictionem. nam cum ipsum diligere vel amare sit quoddam uelle. iuxta illud philosophi. in rethorico. Amare est idem quod uelle bonum. Si aliquid diligere est inuoluntarium aliquid uelle non erit uoluntarium et tunc uelle non erit uelle. et quod deus non potest facere quod contradictoria verificentur simpliciter et per omnem modum est impossibile diligere deum meritorie absque habitu caritatis creato. Secundum inconueniens sic ostenditur quod dato quod actus uoluntatis posset esse totaliter ab extrinsecum sicut actus manus vel pedis. sequitur quod talis actus non sit meritorius: quod omne agens quod non agit per formam propriam: sed solum secundum quod est motus ab altero est agens instrumentale. sicut tunc sicut securis agit prout est motus ab artifice. igitur si anima non agit actum caritatis per aliquam formam propriam siue per habitum caritatis: sed solum secundum quod est motus ab exteriori agente: ut puta a spiritu sancto sequitur quod ad hunc actum se habeat instrumentale tantum: non ergo in nobis erit agere hunc actum uel non agere: et quod non sunt meritoria nisi quod aliqua modo sunt in nobis ut quod possimus agere et non agere. sequitur quod actus dilectionis non sit meritorius: et quod omne quod est meritorium est meritorium secundum quod fundatur in radice caritatis ponere talem actum non esse meritorium est ponere nihil in homine meritorium esse. Tertium inconueniens sic patet: quod actus sunt in

nobis delectabiles secundum quod per habitum conformamur ad illos et inclinamur in ipsos per modum cuiusdam inclinationis naturalis iuxta illud. in ethico. signum generati habitus est delectatione vel tristitia fieri in opere. Sed dicere actus caritatis non esse delectabiles est inconueniens cum omnia que agimus meritorie caritas delectabilia faciat. Nam ex hoc est iniquum christi suauiter et non leuiter quod omnia difficilia et fere impossibilia facilia et dulcia facit amor. oportet ergo in nobis ponere habitum caritatis. Adducuntur etiam contra istam positionem alie rationes: quia oportet dare aliquam formam inherens a qua egreditur actus dilectionis: et quod deus non est forma inherens: oportet dare habitum caritatis. Rursum quod dormientes non actu diligunt. bonus homo dormiens caritate caereret propter quod si tunc decederet non euolaret ad uitam quod est inconueniens et hereticum dicere. hoc autem et multa his similia adducuntur contra opinionem magistris. Sed quod non sunt magni ponderis omittuntur. opinionem autem magistris si bene eam intelligimus: hoc omnia non infligunt. Ad cuius euidenciam notandum quod magister posuit caritatem increatam ut spiritum sanctum anime uel uoluntati nostre coniunctam et unitam. posuit etiam caritatem creatam ut actum caritatis quod est quidam motus mentis uel quedam affectio ad diligendum caritatem autem creatam quam ut dicitur loqueres ponit et appellat eam habitum caritatis magister non posuit. Sed credidit quod sufficeret unio caritatis increate ad uoluntatem ad hoc quod eliceret inde actus caritatis absque habitu caritatis medio. Ista positio subtilis est et per omnem improbari non potest quod sic ostenditur. nam si de actu dilectionis diuine cum iste actus in deum terminatur tanquam in obiectum secundum eam que uidemur in alijs actibus uirtutum loqui uolumus hoc erit potissime secundum eam que uidemur in fide et in spe. hec enim sunt ille uirtutes que deum respiciunt non solum ut finem: sed etiam ut obiectum. Sic enim uidemur in istis uirtutibus: quod imperfectiones quandam importat actus earum eliciuntur a deo in nobis mediatis habitibus. Nam quod cognitio fidei est enigmatica nec per fidem ipsam essentia diuina per seipsum et facie reuelata conspicimus: actus fidei mediate habitu dicitur. Sed cum ueniet quod perfectum est ut qui ipsam diuinam essentiam apte uidebimus euacuabitur quod ex parte est: quia fides non amplius remanebit: sed et ut dicitur dicitur succedet uisio. unde ut uidetur quod hic in uia facit habitus fidei. et actus ubi in patria propter eius perfectionem per amplius et perfectius faciet solus actus ut uisio. ita quod hinc in uia propter imperfectam cognitionem quam habemus de deo operatur in nobis deus per fidem uisionem tamen ipsam apte habebimus in patria deus in nobis operabitur per seipsum: sicut est de fide ex parte cognitiue. Sic est de spe suo modo ex parte appetitiue. Nam quod in actu spei in quantum huiusmodi est aliquid imperfectionis amittit talem actum deus in nobis mediante habitu ut mediante spe operatur. Sed cum spei succedet tentio: deus talem actum non per seipsum sed per se ipsum operabitur in nobis. his uisis satis apparet quod dicendum sit de caritate nam actus caritatis ab actu fidei et spei quantum ad presens in duobus differt. primo quod actus caritatis remanebit in patria: quod siue scia destruet siue prophetia cessabit caritas nunquam eridit: sed actus fidei et spei non remanebunt. Si ergo actus fidei et cognitio que habemus per fidem esset similis cognitioni que habebimus in patria. scilicet uisioni apte sicut illa actum deus operatur per seipsum non per habitum uirtutis mediu sic et nunc talem actum operatur non per habitum uirtutis mediu et de spe similiter dicere possumus: et quod talis est actus caritatis talem actum absque habitu uirtutis medio deus operatur in nobis. Secunda differentia est quod actus fidei et spei per se competit imperfectioni. et ideo tales actus immediate a perfectissimo non egrediuntur. Sed actus

charitatis p se loquedo nullā impfectionez dicit. r si aliquē impfectionez hz annexā. hoc est ex eo q caritas in via non hz esse pfectum. r iō similitis est iste actus actibus qui erunt in patria. r si non equal: sicut ergo illos actus vt visionē aptam r huiusmodi deus per seipm opabitur in patria. ita nūc actus charitatis p seipm opatur in nobis absqz habitu virtutis medio. lz actū fidei r spei p virtutes: vt p habitū spei r fidei opetur. r ista est snia magistri in fine but? distictionis q ait spm scin actū fidei. i. credere opari in nobis fide media r actus spei. i. sperare media spe. p fidem enī r spem spūs. s. p̄dictos opatur act? diligēdi vero actum p se tñ sine alicui? virtutis medio opatur q̄ verba si bñ intelligūt sniam quā declarauimus pretendūt. Tamen vt obiectiōes soluatū cōtra magistm adducte. notandū q̄ sicut actū visionis apte habere nō possum? quin sit in nobis aliqs habitus creatus vtputa grā cōsummata vel habitus glorie. ita si in nobis nō esset diuina grā q̄ aliquis habitus est: p quā aia supra suā naturā eleuat fm quaz vitā quādā spūalem accipit rōne cui? meritoze opatur diligere oem meritoze ppter se. r super oia nō posset: r qz habit? gratie nō pprie hz rōnem virtutis cum ei essentia magis directe r nō potētia respondeat vt subiectū. lz talis habit? sit mediū ad talem actum efficiendū. r sine ipso talis act? in nobis esse nō possit. rectetū dicere possum? talem actū deū operari in nobis absqz habitu virtutis medio: qz lz mediāte grā. tñ nisi nomen virtutis extēdatur non dicitur esse virt?. nec fuit intentionis magis negare in aia habitū grē vel virtutē talez vt grā virtus di ei possit: lz negare habitū caritatis differētem realr ab habitu gratie. q̄ si sic dicim? actū caritatis respondet quidē habit? q. vniuersus. cū grē de qua loquimur sit efficere ai am gratā q̄ sine dilectiōe esse nō pōt. Ex hoc oēs obiectiones ptra positionē istā solunt. Nam nō reddit positio pelagiz: quia nō p sola naturalia meremur cūz ponamus ibi grām: r huiusmodi actus qui est deum diligere nō est inuolūtaris: qz p̄ponit principū intrinsecū vt gratiā: r voluntate cooperāte grā ppter qd soluit p̄ma ratio q̄ positionē istam inter duo incōuenientia includebat. Ex hoc scda soluitur: qz iste actus diligēdi q̄ est diligere cū hoc q̄ est a deo est a principio nobis intrinsecō: vta grā r volūrate ppter q̄ est in nobis agere r nō agere talem actū. nō igitur tollitur ab eo ratio meriti: vt scda ratio cōcludebat. Est etiā delectabilis talis actus. Nam cū p hoc sim? deo grati: qz q̄ ei placēt delectabilr opamur grā q̄ nos deo gratos reddit facit nobis esse delectabiles huiusmodi actiones. Et q̄ dicit q̄ spūs. s. nō est forma inherēs fri uolum est. Nam sicut patuit. licet deus nō sit forma inherens: tñ fm q̄ vnitur intellectū nro p habitū glorie eleuantē efficitur quasi forma ei? vt possit p̄gredi in istū actū q̄ est intelligere deū p seipm absqz specie media. sic fm q̄ spūs. s. cōiungitur voluntati p̄out est nra voluntas p grām eleuata: efficit quasi forma ei? vt possit a volūrate sic ei cōiunera p̄gredi actus dilectionis merito: absqz alio habitu caritatis: r qd dicit q̄ dormiens nō habebit caritatē. immo qz q̄ diu est in nobis donū grē spūs. s. p̄t dicit noster: r qz ipse pprie caritas nuncupatur vt dicit. xv. octri. ca. xvi. cū dormiētes habeam? grām dormientes habem? caritatē. r sic decedens nō dāpnabitur: qz diuina grā in eo in quo existit dānationem nō patitur. r sic soluitur oēs obiectiones cōtra magistm. Ex quo apparet q̄ ille tres rōnes quas i p̄ma q̄stione adduxim? si aliquo mō cōcludūt esse aliquē habitū mediū tñ q̄ ille habit? sit habit? cari

tatis vt introducētes eas inferebāt: nō arguūt. Dicam? q̄ positionē magis subtilē esse r p rōnem ipso bari nō posse. r vt concordem? vltima p̄mis. cū q̄ritur vtrū sit dare aliquē habitū supnaturalr infusum vt eliciat actus dilectionis merito: dicendū q̄ sic vt p̄ma q̄stio p̄bat. Sed vtrū ille habit? sit habitus caritatis fm sniam magistri nō. sed est habitus grē. Cōmunis tñ snia est q̄ sit ponere habitū caritatis credidit enī magister q̄ sufficeret eleuatio essentie p grām ad hoc q̄ ipsa eleuata simul eleuaret potentie: vt si per grām inchoatā eleuaret affectus q̄ absqz alio habitu ex vnione ei? ad spm scin posset in actum dilectionis merito: r p grām cōsummatam siue p habitū glorie eleuaret intellect? vt ex vnione eius ad deū posset in visionē aptam. Et lz magister nō exp̄sserit opinionē suā de intellectu vt de affectu oportebat tñ eū sic dicere: si nihil repugnās volebat asserere. Cōmunis aut opinio dicit q̄ p̄ter habitū grē est aliqd speciale in volūrate vt habit? caritatis mediāte quo elicit actus dilectionis merito: quā sniam sequentes. oportet dicere q̄ in p̄ia p̄ter habitum glie crit aliqd spūale lumen in intellectu mediāte quo elicit visio apta. verū qz neutra pars p cogētes rōnes p̄bati vel improbari pōt. lz positio magistri sit subtilis ad p̄sens ad cōmūnem p̄tam oculi: nam? eo q̄ cōiter tenet cōtrariū tñ ne claudam? vā ad contrarie opinandū ad vtrāqz p̄tem argumenta solunt. Ad primū dicēdum q̄ deus siue spūs. s. dicitur esse dilectio fraterna ex̄plari: qz sicut pater r filius necitatur spū. s. ita dilectiōe fraterna necitur fratres vel primī. Ad scdm dicēdum q̄ multa nō sepantur q̄ nō sunt eadē. nam lz qui cognoscit habitū cognoscat actū nō valet qz actus r habit? sint idem. sic etiā in p̄posito. lz dilectiōe gratuita nō possumus diligere aliqd nec dilectionē ipam nisi diligamus deum eo q̄ deus est. ratio quare oēs qd sic diligit. diligit sicut suo modo. actus est ratio quare habitus innotescat nō tñ dilectio fraterna quolibet modo sumpta est ipse deus sicut nec habitus est ipse actus. Ad tertū dicendū q̄ qui est plen? dilectiōe nō est plen? alio nisi deo: qz quātomagis in dilectiōe p̄ficimus: tantomagis ei vnimur. r ipō replemur. nō aut hoc dictū est q̄ dilectio gratuita r ipse deus. Ad quartū dicendū q̄ ipsa substātia diuina est caritas diuina: nō tñ ppter hoc tollitur q̄ ipse habit? dilectionis non mereatur nomen caritatis: r p hoc pater solutio ad quintū: qz spūs. s. dicitur caritas quā diffusa in cordib? nris: tota nos inhabitat trinitas. nihilominus tñ p̄ter hāc caritatē increatā est in nobis caritatis habit? creatus. Ad sextum dicendū q̄ cōcessa opinione magistri restat eadez difficultas. Nam cū ipse posuerit actū dilectionis q̄ caritas creata dici pōt: cū spūs. s. sit mai? donū q̄ talis actus: qui etiā caritas r donū dei dici pōt: aliquod donum crit maius caritate. r iō dicere possum? q̄ nō ois caritas hz rationē maximi doni simplr r absolute sed caritas increata. ex verbis ergo Aug. habet q̄ sit dare caritatē increatā: sed nō arguūt q̄ nō sit dare creatum habitū caritatis. Ad primū incontrariū. dicēdum si volum? sustinere magistm q̄ est dare amorē finitū r creatū: qz actū caritatis nō habitū. Ad dicēdum qz lz ipse spūs. s. sit amor infinit? vt in nobis cri sit r a nobis habet nō habet mō infinito sed finito. Ad scdm dicendū q̄ inest nobis aliquid p qd deo p̄formamur: qz habit? grē: vel etiā actus dilectiōis qz eo q̄ actu diligit? aliquo mō deo cōformamur. Q̄stia q̄ritur. Vtrū caritas habeat rōnem substātie: r qz si nō est sba: hoc est qz est aliquid inherens nobis: cū omne inherens

l.

recipiat mensurā suāz ex proprio subiecto. ideo duo
grēmus. Primo verū charitas sit substantia.

Secundo de mensura eius.

Primum sic pceditur. videt q charitas
sit substantia: qz species cōdiuise ad inuicez
sunt in eodē genere. Sed cū charitas cōdi
uidatur fidei cū fides sit substantia. iuxta il
lud ad heb. xj. fides est substantia rerū sperandarū. er
go charitas sba erit. Preterea. oē accidens vi
detur oriri ex pncipijs subiecti. iuxta illud pbi in p
mo pbi. materia subiecta cū forma est cā oīum acce
dentū q sunt in ea. sed charitas nō oriz ex pncipijs
aie. ergo rē. Preterea. nulluz accidēs extendit se
extra suū subiectū: sed charitas semp tendit in aliud
fm Greg. ergo nō est accidēs. Incontrariū est: qz
qō suscipit magis r min⁹ hz rōnem accedentis: sed
charitas suscipit magis r min⁹: vt patebit ergo rē.

Preterea. qō pōt esse r abesse est accidēs: s; cha
ritas est huiusmōi. iuxta illud apoc. ij. charitatē tuāz
reliquisti. memor esto itaq; vñ excideris. Alterius
dato q sit accidēs qrit in quo p̄dicamto sit. r videt
q sit in p̄dicamento quāritatis: qz propriū est quāti
rati fm eam equale r inequale dici. ergo mai⁹ r mi
nus q inequalitatē importāt nō dicūtur nisi de reb⁹
quantis. Sed dicitur p̄ma ad Corin. xij. nunc aut
manent tria hec: fides spes charitas. maior aut ho
rum est charitas: sed si maioritas dicit de quāti
te. ergo est quid quantū. Incontrariū est: qz cū sit
virtus r virtus sit bona q̄litas mētis erit in p̄di
camēto qualitatiz. Preterea. oīs q̄ntitas vel est
cōtinua vel discreta: charitas nec est qd continuum
nec qd discretuz. ergo rē. Rūdeo dicendū q si vel
lemus sustinere positionē magistrī. cū fm eum cha
ritas sit ipse deus. nec aliā causāz posuerit nisi motū
mētis vel dilectionis actū. charitas nec est substan
tia nec est accidens qz neutri istoz pprie de deo di
citur. Non est enī deus accidēs: qz nulli inest nec ab
aliquo depēdet. ppter qd nō solū nō est accidens. s; z
etiā nec aliqd p accidēs secum cōpatitur. iuxta illud
Aug. v. de tri. c. vi. In deo aut nihil qdem fm acci
dens dicit: nō est substantia: qz nulli substat. vñ. iij.
de tri. ca. xj. scribit q deus melius dicit essentia q̄
substantia. r vij. ca. v. dicit q deus nō dicit substantia
sed essentia: qz nō subsistit bonitati sue vel etiā alijs
attributis. sed ponēdo habitū charitatis in aīa: tunc
charitas accidens quoddā est. Quod quidā sic de
clarant: qz quicqd aduenit alicui post esse cōpletuz
vt forma inherēs r nō recipit in vnitate ypostasis
eius. est accidēs: r qz huiusmōi est charitas: ip̄ta est
accidēs. ppter primū remouet a natura accidētis:
forma sbalis q nō aduenit rei post esse cōpletum. p
pter fm remouet a natura ipsius vestimentū: r ta
lia que lz adueniāt rei post esse cōpletum nō tñ adue
niunt vt forma inherēs. Sed vt aliqd corpori ap
plicatū: ppter tertiū remouet hūana natura in ver
bo q fuit recepta in vnitate ypostasis verbi. Illud
r sit verū. est tñ dicitū nō rōne firmatū. Et id dicit
dum q vt habitū est nulla creatura est sua virtus cū
quodlibet creatū agat in virtute alteri⁹. r sit magnū
vel virtuosum: eo qd magnitudinē vel virtute pti
cipat. vñ de solo deo concludit Aug. v. de tri. ca. x.
q est magn⁹ r virtuosus seipso. In q̄libet ergo crea
tura virtus vel illud qd est immediatū principuz
actionis nō est ip̄a substantia creature: sed aliqd sub
stantie supadditū. Nam agere p̄supponit esse r mo
dus agendi moduz essendi. omne ergo qd hz esse p
aliqd substantie supadditum: r nō est suū esse agit per
aliqd substantie adiunctū r nō est sua virtus: r qz cha
ritas siue charitatis habit⁹ virtus quedā est: r est im

mediatū principū actionis: qz immediate dilectio
gratuita ab ipso p̄greditur. accidēs quodā erit: imo
tantomagis arguere possum⁹ caritatē esse accidēs
q̄ potentia aie v̄puta q̄ voluntatem quātomagis
est immediata ratio bone actionis habit⁹ virtuosū q̄
potētia. cum talis actus egrediat a potētia p habitū
informata. Tamē ppter argumenta q fieri possent
notandū q fm p̄bm. v. metabasi. sba dicitur. v. mo
dis. vno mō sumitur p elementis r p hīs q ex ele
mētis sunt: r sic accipit pro substantia cōposita.
alio modo accipit p illo qd dat esse: r sic accipitur p
forma. tertio mō accipitur p materia. r isto triplici
modo accipitur sba fm v̄sitatū modū. vñ r p̄bs in se
cundo de aīa. in. xij. metabasi. r i multis locis diuidit
substantiā tripliciter in materiā formā r cōpositum.
huic enī snie alludunt verba boetij q distinguūt sub
stantiam in v̄syam. v̄syosin r ypostasin vt v̄syare
feratur ad sbam cōpositā. v̄syosis ad formā ypo
stasis ad materiā r sic accipiēdo sbam charitas non
est substantia. Sed quarto modo dicit substantia ali
cuius. omne illud quo destructo destruitur aliud. r
sic dicim⁹ q superficies est substantia corporis: quia de
structa superficie nō remanet corpus. r fm istam viā
p quādā metaphorāz dicere possum⁹ q charitas sit
substantia n̄ra: qz destructa caritate nos nō remāem⁹.
iuxta illud apli. i. ad Corin. xij. si habuerō omnes fi
dem ita vt mōtes transferā charitatē aut nō habēā
nihil sum. quinto mō accipit substantia p oī eo qd hz
essentiā r sic solum p̄uationes nō sunt substantie: quia
nō habēt quidditatē: sed annitatem. qz non possunt
reponderi ad qd sint: s; ad an sint. r fm istū modum
charitas est substantia: qz nō est p̄uatio Ad primū
dicendū q fides dicit substantia duplr. vno mō quia
est fundamentū alioz r alijs substat: qz accedentē ad
deum oportet credere: qz est. alio mō pōt exponi sub
stantia p essentiā r quocūq; mō accipiat fides: nō
est in p̄dicamēto substantie vt substantia dicit p̄dica
mentum distinctū ab alijs. r ita nō habet intētum.

Ad sēdm dicendū fm quoddā q non oē accidens
oriz ex pncipijs subiecti. imo quedā sūt accidētia
violēter inducta: vt calor in aqua. Rursum aliqua
accidētia sunt q solū sunt ab agente extra: vt illumi
natio in aere. sed illud nō est b̄dictum: qz nullū acci
dens realr existit in corpore qd nō educat de poten
tia materie. qz fm Cōmē. xij. metabasice. corp⁹ ca
lidum agens in aliud corp⁹ nō immittit calozē ad eē
sed facit calidū in potētia. calidū in actu. illuminatio
autē aeris hz esse intētionale in ipso. r id dicendū q
aliqua accidētia dicūtur acq̄sita. aliqua infusa. aliq
de potētia materie educta. Non enī dicit q oīa acci
dentia q sunt in aliquo oriātur ex pncipijs ei⁹. s; ma
teria subiecta cū forma est cā oīum accidentiū que
sunt in ea: ppter q ex ipso mō loquēdi habet q lo
quitur de accidentib⁹ de potētia materie eductis.
Sed de charitate cū sit accidēs a deo infusum nō hz
locuz q dicit. vel dicendū q eo ipso q subiectū substi
sit accidēti. est aliquo modo cā ei⁹ ppter q aīa est in
aliquo genere cause cā charitatis: qz in genere cause
materialis lz ex pncipijs eius nō oriat. Ad tertiū
dicendū q accidēs nō extēdit se extra subiectū suū in
aliud vt in subiectuz. tñ extēdit se in aliud vt in ob
iectum sicut videm⁹ calidū p calozē aliud calefacere
isto mō se extēdit charitas: qz habens charitatē p cā
al. uz diligit. Ad illud a r q v̄lteri⁹ oritur in quo
p̄dicamento sit charitas. dicēdum q charitas sicut
q̄libet virt⁹ hz duplicē cōparationē. vnam respectu
subiecti in quo est. aliā respectu obiecti in qd tēdit.
respectu subiecti hz rōnem qualis. respectu obiecti
induit rōnem quāti. vñ dicim⁹. q tāta virt⁹ in tāta

obiectū et ex eo q sic hz aliquo mō rōnem quāti. cō-
petit ei magis et min⁹. tñ qz q̄ritas de huiusmōi et de
alijs nō dicitur eodē mō nō est cōcedendū talia esse
in p̄dicamēto q̄ritatis: sed simplr sunt in p̄dicamē-
to qualitatē hoc aut sic declaratur: qz in p̄dicamen-
to nō sunt nisi talia q̄ sunt fm esse. iō nō sunt in p̄di-
camēto relationis nisi q̄ sunt relatiua fm esse. quib⁹
autē cōpetit aliqs modus respectiuus fm veritatē
esse possunt in alijs p̄dicamentis. vñ scia fm rei ve-
ritatem est q̄litas nō obstat qz referatur ad seibile et
sicut q̄ nō sunt in p̄dicamēto relationis induit que-
dam modū respectiuū. ita q̄ nō sunt in p̄dicamēto q̄-
litas induit quendam modū qualē. vñ forma substā-
tialis q̄ fm rei veritatē est in p̄dicamento sbe. induit
tñ quendam modū qualē: ppter qz differentia substātie
quale qd dicitur: vt ait p̄hs. v. mathasice caplo. de q̄-
litate et sicut est in relatiōe et q̄litate sic est in quan-
titate. Nam ea q̄ sunt in alijs p̄dicamentis a p̄dica-
mēto quāti. possunt induere quēdā q̄ritatis modū
ppter qz de eis equale et inuale dici pōr. ppter hoc
dicendū qz charitas cū sit virt⁹ vere et p̄rie est in p̄-
dicamēto qualitatis induit tñ quendam modū quāti.
sicut scia induit modū respectiuū. et differentia sbe:
modū qualē. Ad id aut qz obicitur. qz proprius est
quātitati fm eam equale et inuale dici. dicendū qz
sicut p̄mo et p se cōpetit caliditas igni nō tñ q̄quid ē
calidū est ignis. Sed vel est ignis vel ignis nām pti-
cipat. ita equale et inuale p se et p̄mo repitur in q̄ti-
tate nō tñ q̄quid est equale vel inuale est directe
in p̄dicamento q̄ritatis. Sed vel est in p̄dicamēto
q̄ritatis vel induit aliqū modū q̄ti. ppter qz cha-
ritas pōr dici maior alijs: nō qz sit in p̄dicamēto q̄ti-
tatis. Sed qz competit ei aliquis modus quan-
ti vt patuit.

Secūdo dicitur de mēsurā charitatis. vtrū
infundat vel mēsurā recipiat fm maio-
ra vel meliora nālia. et videt qz sic: qz q̄li-
bet forma de se est indiuisa et de se nō susci-
pit magis et minus nisi rōne subiecti in quo est: vñ
nō dicit vna albedo magis albedo q̄ alia. Sz vñ
albū dicit alio magis albū. cum ergo grā et charitas
sint in naturalib⁹ et andē in subiecto fm meliora natu-
ralia amplior: infundet charitas. Preterea. de
sic agit fm qz res sunt apte nate agi. sed fm meliora
nālia hz aliquis aptitudinē ad maiorē charitatē vel
grām. ergo et. Preterea. angeli q̄ sūt supioris or-
dinis hnt ampliorē grām q̄ alij. eo qz hnt ampliores
grām. Sed eo ipso qz sunt supiores sunt subtiliores
in natura. ergo angelis fm meliora nālia fuit tribu-
ta grā amplior et amplior charitas. Sed fm eandē
rōnem videt inueniri charitas in hoibus et angelis
cū in eundē finē ordinent. ergo hoibus fm meliora
naturalia datur amplior charitas vel grā. Prete-
rea. sicut gloria p̄supponit grām. sic grā p̄supponit na-
turam: sed fm ampliorē grām datur amplior grā. Sed er-
go fm meliora naturalia datur amplior grā. Sed cui
datur amplior grā datur amplior charitas. ergo mo-
dus caritatis infuse sequitur modū et mēsurā nāliū.

Incontrariū est: qz videm⁹ quosdā melioris i-
nij alijs et melioris p̄plexionis dextores esse illis.
Preterea hoies assumuntur ad grām angelorū sz
fm naturā q̄libet angelus precellit hoiem eo qz a
hūana tenet infimū gradū in genere intelligentiā.
sed hoc non esset si mēsuraretur grā vel charitas fm
mēsurā naturalī ergo et. Rūde dicendum qz
fm p̄hm in p̄ncipio et hī. bene enunciauerūt p̄bi oi-
centes: bonū est qd oia appetūt. et quarto de di. no.
scribitur qz nullus aspiciēs ad malū agit qd agit: et qz
tendere in bonū est cōmune oī appetitū cū illud si

naturale q̄ est idē apud omnes per se loquēdo q̄
to aliquid habet meliorē naturā magis tendit in bo-
num: et est capacius in suscipiēdo q̄ bonitatē. qz si sic
dicimus fm meliora naturalia sequi videtur qz bo-
mo suscipiat maiorē gratiam: Sed qz non ita se ha-
beat dupliciter impeditur. Nam cum ex naturali
appetitu arguamus habens meliora naturalia ten-
dere in maius bonū. Si propositio veritatē habere
debet: oportet illud bonū nō excedere facultates na-
ture. et qz tendens in ipsum naturaliter tēdat. et quia
gratia est bonū excedens nature facultatē non semp
fm meliora naturalia datur amplior gratia. sed ali-
quando fm voluntatē et p̄ordinationē infundētis
gratiaz efficitur in aliquo maior et minor capacitas
ad gratiam capiendū. Rursum: quia nō omnes
qui tendunt in bonū: tendūt in ipm naturaliter cum
aliqui vitiose viuāt et vitium sit cōtra naturā. iuxta
illud Aug. iij. de libero arbitrio. ideo vitium est: quia
contra naturā est fm meliora naturalia nō oportet
aliquos ad p̄fici maiorē gratiam. ppter p̄mū non
oportet quēlibet angelum omnē hominem fm gra-
tiam superare. licet quēlibet natura angeli: natura
cuiuslibet hois p se loquēdo sit potior. Propter fm
nō est necessariū hoies melioris p̄plexionis et excellē-
tioris ingenij habere ampliorē grām alijs. eo qz vitā
pecudū eligētes nō sequūtur bonū fm rōnem: vt tñ
appareat fm qd hoibus infunditur amplior grā.
notandū qz hz per se semp aliqs tendat in bonū: tñ qz
fm p̄hm nō refert qd appetitur esse bonū vel appa-
rens bonū p accidens impeditur: ne aliqs in id qd
est vere bonū feratur. illud aut p accidēs ex hoc p̄tin-
git: qz hīs cognitionē sensitīuā nō semp fertur in bo-
num fm rōnem. Sed aliqñ fert in bonū fm sensū
Sed fm p̄hm. vij. mathasice bonū fm intellectus
est vere bonū: fm sensum est bonū vt videtur. et iō
ppter cognitionē sensitīuā nō semp fertur hō in bo-
num simplr. Sed aliqñ in bonū apparēs. sensus aut
dupliciter est cā hui⁹. vñ modo qz mouet in cōtra-
rium. alio mō qz impedit et retardat ppter p̄mū le-
gitur ad Ro. vij. video aliā legē in mēbris meis.
re. le. men. m. et cap. mc. di. in legē pcti. et in tertio
de aia dicit qz in nobis sunt appetit⁹ p̄traz hoc aut
est qz habem⁹ motores hōios rōnem et sensum. Se-
cundo ipedit sensus: qz retardat et retrahit. et iō vide-
mus hoies intime speculantes a sensib⁹ esse aduer-
sos: et sensib⁹ deditos non intime speculari: et quia
in angelis nō est cognitio fm sensū sed i eis est idē
intellectū et desideratū: vt dicit. xij. metha. ex eo qz ca-
rent cognitioē sensitīua nō potuerūt decipi i cogni-
tionē quin appeterēt bonū simplr ppter sensū mo-
uentē in hōium: et quin toto conatu ferretur in bonū
ppter sensum retardantē. et iō fm qz habuerūt melio-
ra nālia susceperūt maiorē grām vel maiorē dāna-
tionē q̄tum ad eos qz peccauerūt. in hoibus autē h
nō oportet: qz aliqñ illi qz hnt naturalia meliora pro-
pter infecutionē passionū min⁹ conātur ad grām ca-
piendā. Ideo cuz q̄ritur fm qd datur maior grā ho-
minibus nō debemus dicere qz fm meliora natura-
lia: quia aliqñ tales minus conātur. nec debem⁹ di-
cere qz fm maiorē conatū: quia cum minoz. conatu
plus se disponit ad susceptionē gratie qui habet me-
liora naturalia qz habēs peiora cum maior. sicut si
quereret fm quid aliquid portat maius pondus nō
esset bene dicit⁹. qz fm maiores vires qz aliquando
magis virosus minus portat: quia minus conatur.
nec fm maiorē conatū hoc erit: quia cuz minoz co-
tu magis virosus magis portat qz debilior cū ma-
iori. Sed si sunt pares in viribus qui plus conatur
plus portat. Si sunt pes in conatu virosior magis

portat. sic si sunt pes alig in nālib⁹ q plus conat plus de gratia suscipit. Si sunt pares in contru qui meliora naturalia habz magis recipit. Igitur fm p^o portione conatus ad bonitatē naturalū est maior: & minor susceptio gratie & hoc potissime put ad susceptionē gratie requiritur in otus liberi arbitrij. **Mā** in infusione gratie parvuloz maioritas & minoritas attenditur. si est ibi. maior & minor: soluz fm beneplacituz infundentis. I3 ad huiusmodi maioritates aliquo modo valeat orationes parentū. & aliorum qui ad dñuz p^o pueris intercedūt. Ad primū dīcēdū q nisi cū bonis naturalibus assit conatus homo nō suscipit gratiā. Et qz naturalia nō sunt simpliciter ea in quibus fundantur gratuita nisi vt conatus sunt cōiuncta habēs meliora naturalia suscipit minores gratiaz qz minus conatur.

Ad. ij. dō. q. fm meliora naturalia habet homo maiorē aptitudinē remorā. Et qz nō sufficit talis aptitudo siue conatus. ideo nō semper est maior susceptio gratie fm meliora naturalia. Ad tertiu dō q vt patuit non est simile de angelis & de hominibus qz angeli fm meliora naturalia maiori conatu feruntur in bonum. quia non habent sensuz motem in contrarium nec retardantem vt patuit.

Ad quartum dīcēdū q gratia est immediata dispositio ad susceptionem glorie. Sed non est sic ad susceptionem gratie nisi cū natura assit conatus. ideo non est simile hic & ibi & secundū istum modum est intelligendum. quod dicitur Mathei xv. q. vnicuique dedit secundum propriam virtutem. qz virtus ibi accipiatur non solum natura. sed prout nature additur conatus.

Unde queritur vtz charitas vel dilectio sit er dilectōe diligēda. Et qz dilectio p^osupponit cognitiōem duo queremus. Primo vtz charitatis ex charitate diligatur. Secundo vtz possit cognosci certitudinalr ab habente.

Primum sic pcedit vt qz charitas ex charitate nō sit diligēda. qz charitas ē rō diligendi sicut calor est rō calefaciendi. s3 qz calor ē ratio calefaciēdi. nō est ipsuz calefactū. ergo charitas qz est ratio diligendi non est ipsuz dilectū. **P^oterea** qd est ratio agēdi est pncipiū actiū: s3 nec pncipiū: nec efficiēs coincidit cū materia vt p3 ex scdo pñc. cū dilectū sit illud qz est obiectū & materia circa quā versatur act^o diligēdi charitas nō poterit esse ipsuz dilectū. **P^oterea** si charitas diligeretur ex charitate pari ratiōe illa charitas qua diligeretur. alia charitate esset diligibilis: & sic esset abire i infinitum. **P^oterea** s3 Aug. primo de doctrina xpiana. c. v. quoz sūt diligēda ex charitate. vnū qd supra nos est vt deus: alter qd nos sumus. tertiu qd iuxta nos est. vt primus. quartū qd infra nos est vt corpus nrūz. s3 in i oib⁹ hijs nō noiatu charitas. ergo & cete. **P^oterea** fm Dion. so. de di. no. ea que sunt effectiua reruz nō sunt talia vt efficiunt. vnū ponit exemplū qz vrēs nō vratur. delectatio nō delectatur tristitia. nō tristatur. Cū igitur p charitatē vl p amorē amemus: vt p delectatiōe delectamur charitas vl amor nō amabitur. vt delectatio nō delectatur. **In contrariuz** ē qz pfecta nesciētia ē nescire se nescire. vnde pfecta sciētia ē scire se scire. ergo a simili nō erit pfecta dilectio nisi qs diligit se diligere. Sed charitas ē pfecta dilectio. cū igr diligit pcharitatē diligit nos diligere. s3 diliger se diligit ē diliger dilectōez. ergo ipsaz charitatem ex charitate diligit. **P^oterea** viij. de tri. ca. viij. dicit Aug. nemo dicat nō noui qd diligā. diligit fratrem & diligit eaz

dilectionē qua fratrem diligit. **Rū** dō q cū qris vtū charitas ex charitate diligit cū charitas amorem quēdā importet iuxta illud Aug. r. iij. de tri. c. vlt. Quid est charitas nisi amor boni est querere. vtz amor ex amore diligatur. querere aut hoc. est querere. vtrū in actu amoris cōingat reflexio. ideo si bene videre poterimus que sunt in qb⁹ reperitur reflexio. & que nō apparebit veritas qstiois. **P^oterea** hoc notādū qz fm pbum. ix. methasi. duplex ē actus qdā est qz transit in exteriorēz materiā: & est pfectio acti. Quidā aut nō trāsit. s3 est pfectio agentis. Imprimis aut actibus nō reperitur conuersio.

Māz calefaciēs nō calefit: neqz calor. Et edificā nō edificatur. neqz ars edificatiua. act^o aut nō trāseūtes. alig sunt supra se cōuersiui & alig nō. **Māz** visus nō est supra se cōuersiuus. videt n. oculus alia a se. seipsuz nō videt neqz que in ipso sunt. Intellectus aut vel mens etiā que in ipsa sunt cōspicit vt pot patere ex snia Aug. xiiij. de tri. ca. vi. vbi ostēdit intellectū esse supra se cōuersiuū nō visum. S3 vt videamus in quibus actibus nō transeuntib⁹ in exteriorē materiā. est cōuersio & i qb⁹ nō notādū. qz ad actionēz qstuz ad presens tria cōcurrūt. obiectuz potētia & ipse actus. qz igitur in actibus sit conuersio: vel pot ēē ratiōe obiecti. vel ratiōe potētie. vel ratiōe actus. Tunc. n. in actu nō est cōuersio ratiōe subiecti qn obiectuz in qd terminatur actus nō induit ratiōē generalē: vt pta. qz obiectum visus est lux vel color: & nihil videt visus nisi colorēz vel lucē qz nō de oibus predicatur lux & color nec talia dnt ratiōē generalis obiecti. oculus non: oia videt & qz ipsuz videre qz ē actus oculi neqz est lux neqz color: oculus nō videt se videre: & in actu suo nō est cōuersio. eo qd obiectuz cōuersio nō patitur. secūdo in actu nō est pversio ratiōe potētie. **Māz** fm **P^oroclus**. lxxxj. ppositione. omne in corporeuz est ad se cōuersiuū. pp qd. xlviij. ppōne eiusdez scribitur qz omne antipositōd siue ad se cōuersiuū est simplex & ipabile cum igitur ois virtus organi ea extēdatur extēsiōe organi. nullus actus q egreditur a potētia vel a virtute in corpore. & rōne potētie a qua egreditur est ad se cōuersiuus. Tertio nō cōpetit cōuersio actui ratiōe sui. qd cōtingit cū actus p greditur a potētia nō libere & modo spōtaneo: sed magis p modū nature. **Mā** cōuersi ad seipsum quāda libertatem & quoddā dominū importat. qz s3 pbum primo methasi. liber est sui gratia & fm istaz viam nulla cognitio dicitur ad se conuersiua eo qd ea que pcedūt a potētia cognitiua pcedūt quoddā mō pmoduz nature pp qd & ratiō cogi dicitur. Soluz ergo cōuersio talis reperitur in actib⁹ potētie appetitiue. Si igitur est cōuersio in aliquo actu. vl hoc ē ratiōe ipsius act^o. qz libere a potētia emanat vl ratiōe obiecti. vt cuz obiectū est generale quid ppter qz ipse actus infra ratiōez obiecti clauditur. vel ratiōe potētie. qz potētia nō est orgāo alligata. **Hoc** viso notādū qz actus nō trāseuntē in exteriorēz materiā in quib⁹ reperitur cōuersio in nobis quadruplr distingūtur. qz qdā sunt cognitiuū & sensitiuū. vt videre audire & huiusmōi. quidā sunt sensitiuū appetitiuū vt delectari. irasci & talia: prout sunt actus sensitiuū appetitiuū. quidā cognitiuū intellectuū: vt itelligere. scire & huiusmodi. qdā appetitiuū intellectuū vt velle. & ex charitate diliger & talia. **In actib⁹** sensitiuis fm sensuz nullo modo est conuersio nec ratiōe actus cuz non dicant liberā inclinationēz. nec ratiōe obiecti cuz obiectuz in talib⁹ non sit qd cōmune. nec ratiōe potētie. cuz talis potētia sit orgāo nō alligata. **In actibus appetitiis & sensitiuis** reperit

aliquo modo conuersio ratione actus. eo q̄ omnis amor videtur dicere quēdā liberū motū & inclinātionem: q̄ si nō est v̄ez in appetitu sensitīuo bruto: r̄u eo q̄ bruta magis aguntur q̄ agāt. vt dicit *Da ma. lib. iiii. c. xij.* tñ i appetitu sensitīuo hoīs. aliquo modo v̄itatem h̄z. pp q̄ & talis appetitus sensitīuus r̄oalis p̄ participatōez v̄z. Inde ē q̄ *Aug. xij. de tri. c. viii.* pp r̄ōnez dicit sensum hoīs eē potiorē sensib⁹ alioz. In actibus autē cognitīuis intellectīuis est cōuersio dupl̄ r̄ōe obiecti & r̄ōe potētīe nā cū obiectū intellectus sit v̄ez. & v̄ez cū ente p̄uertatur ip̄m in telligere ē quoddā v̄ez. & id h̄z oculus nō videat se videre. q̄ videre: nec est color neq̄ lux. que sunt obiectū v̄isus. intellectus intelligit se intelligere. eo q̄ ip̄m intelligere sit quoddā v̄ez: qd̄ est obiectū intellectus. R̄ursum intellect⁹ h̄z p̄uersionē q̄ ē potētīa organo non alligata. Est ergo conuersio in actu intellect⁹ r̄ōe obiecti & potētīe. s̄z nō r̄ōne ip̄s⁹ actus eo q̄ actus intellect⁹ sit actus cognitīuus. In actu autē volūtatis ē p̄uersio potēm modū. Nā est ibi p̄uersio r̄ōne cū amare & velle dicant inclinātiōem li berā volūtatis & r̄ōne obiecti: cū obiectum volūta tis sit bonum & ip̄m velle & amare sit bonum quod dā. Est et̄ ibi cōuersio r̄ōne potētīe. q̄ appetitus i ntellectīuus nō est v̄tus organo alligata. & q̄ dilige re & amare est actus volūtatis ip̄m amare volun tas amabit. sicut ip̄sum intelligere intellectus intel ligit. & q̄ amare ex charitate potissimē e libertatem & abstractōez: a rebus corp̄alib⁹ importat. cū pp̄ ta lem abstractōem & libertatē. sit p̄uersio in actibus. i amore gratuito erit p̄uersio: siue accipiatur tal amor actualiter siue habitualiter. pp q̄ potissimē chari tas ex charitate diligēda ē. & hō amat se ex charitate amare. vnde & *Aug. viii. de trini. c. viii.* q̄ si p̄ totūz ondit dilectōem gratuitā siue charitatē ex charitate diligēda ē. Ad. i. d̄d q̄ non est s̄le de calore & de amore. q̄ calefactio est act⁹ trāsiens in exteriorem materiā nō autē amor. & ideo calor non calescit. amor tñ amatur vt p̄z phabita. Ad. ii. d̄d q̄ agēs & actū nō coincidūt in idē i rebus materialibus. s̄z in sepa ratis a materiā coincidūt. Nā cū ip̄se intelligens se intelligit. idē ē intelligēs & intellectū. & ip̄m intelli gere intelligi p̄t. ita ip̄m velle ē volūtūz & ip̄e amor amatur. Ad. iij. d̄d. qd̄ nō est p̄cessus in infinitūz. q̄ cū amor amatur nō alio amore. s̄z seip̄o diligitur vñ *Aug. ix. de trini. c. v.* amor amatur non alio nisi more amari p̄t. idē ergo seip̄o amatur. vel dice re possum⁹ si vellem⁹ cū *Aug. q̄ nō ē in cōueniensi actibus aie eē p̄cessus infinitū.* Ad. iiii. d̄d q̄ o i ligēdū est aliqd̄ dupl̄ vel tāq̄ id tibi bonū volum⁹ vel tāq̄ bonū qd̄ in nobis & alijs volum⁹ illud enī bonū volum⁹ est quid v̄l r̄oale. id ad qd̄ aliquo mo do h̄z amicitia & fm̄ istū modū loq̄tur *Aug. iiii. esse diligēda ex charitate.* S̄z tanquam bonū qd̄ nobis & alijs volumus. S̄z diligitur charitas. & id d̄r a q̄ busdam. q̄ charitas non diligitur amore amicitie. s̄z cōplacētīe vel amore p̄cupiscentie. extēdēdo cō cupiscentie. nom. q̄ tale bonū nobis & alijs p̄cupiscenti⁹. Ad. v. dicēdū q̄ fm̄ *Dion. ibidē.* ea q̄ sunt incā tis. sunt et̄ in cāis. s̄z nō p̄ eādē r̄ōnez. vnde non con cluditur ex quo charitas est cā. quare aliquid diliga tur q̄ ipsa etiam nō diligitur. S̄z arguitur q̄ non fm̄ eādē r̄ōnem diligitur charitas. & qd̄ ex charitate amatur & h̄z p̄cessimus nā qd̄ ex charitate amatur. diligit tāq̄ id enī bonū volum⁹. caritas autē si ama tur. s̄z diligit tāq̄ bonū qd̄ nobis & alijs optamus.

Ecūdo queritur v̄tz charitas possit cogno sci ab habete. & v̄ q̄ sic. q̄ fm̄ *Aug. viii. de tri. c. iiii.* Sciri. n. aliquid & nō diligi p̄t. di

ligi autem quod nescitur nequaquas. s̄z charitas ex ab eo cognoscitur. v̄l diligit qd̄ ignorat. quod est in cōueniens. P̄terea scire rem est cognoscere q̄ qd̄ est p̄ eētīa. nec d̄r. vii. metaphisicē s̄z qd̄ est chari tas & nō charitatis sciri p̄t. nō solū a bonis: s̄z etias a malis. alr. n. dubia & q̄ōnes de ipsa cessant.

P̄terea *Aug. viii. de tri. c. viii.* dicit q̄ h̄ns ca ritate magis nouit dilectōem q̄ diligit q̄ frēm quem diligit. sed dilectio qua diligitur ē charitas ergo r̄c. P̄terea s̄z philosphū in fine s̄i poste rio. in cōueniens ē nos habere nobilissimos habi tus & latere nos. sed nobilissim⁹ habitus ē charitas s̄z r̄c. P̄terea fides cogitatur ab h̄ite iuxta *illd̄ Aug. viii. de tri. c. ij.* fidē q̄ quā boiūm nō videt in alio. S̄z vnusquisq̄ in semetip̄o. ergo pari r̄ōne & charitas ab h̄ite sciri poterit. In cōtrariū est quia charitas diuinā acceptatōem includit. S̄z nisi de⁹ reuelauerit alicui q̄ sit et acceptus nullus p̄t illud scire. ergo r̄c. P̄terea ecclesiastes. ix. scribitur. Nemo sit v̄tz amore vel odio dign⁹ sit. P̄te rea p̄ma ad *Corin. iiii.* nihil mihi p̄sciū sum. S̄z nō in hoc iussi. sum. R̄n. d̄d q̄ noticia alicui⁹ rei dupl̄ p̄t h̄ri. p̄mo simpl̄ & absolute qd̄ p̄t appel lari subesse quodāmo v̄li. Sc̄do. fm̄ q̄ h̄z esse in hoc: vel subesse particulari. Sapozē. n. q̄ dupl̄ pos set cognoscere. p̄mo sciendo naturā saporis: a qd̄ catur p̄ncipijs & quale d̄z esse subiectum ei⁹. & cete ra huiusmodi q̄ naturā saporis notificat. Sc̄do po test sciri sapor subesse h̄. vtputa q̄ in h̄ habet esse.

Et iste due cognitōes nō semp̄ se cōcōmittantur. possem. n. scire naturā saporis dulcis. & tñ dubitare talem saporē eē in hoc subiecto: vtputa: si habēs li guā infectā vel pp̄ alias p̄ditōes immutetur gustus eius a dulci vt p̄uenit immutari ab amaro. s̄z scirz naturā dulcis. & a q̄bus. p̄cipijs causatur. posset du bitare & ignorare dulcedinē esse in hoc dulci: eo q̄ co gnitōem talem de dulcedine habere nō p̄t: nisi ac tu gustando. & quia similem passionem infert sibi ca li p̄postasi facta dulcedo: vt amaritudo p̄uenit in ferre posset ignorare dulcedinem esse in hoc: non obstante q̄ habet noticiā nature eius. & sicut de dul ci dicim⁹ sic de charitate loqui possumus. Nam scire charitatē quantū ad id quod est: possunt etiam mali: eo q̄ scire possunt qualis habitus sit charitas in quo fundatur tanquam in subiecto: & a quo causa tur tanquam a principio & talia que indicant natu ram eius: & illud scire est scire illud de quo ait philo sophus. ij. Ethico. q̄ scire modicum v̄tile est ad v̄tutem: operari vero multum. vnde & ibidem dicitur qui non operantur fm̄ v̄tutem: & ad rationes fugiunt existimantes studiosi esse: eo quod philoso phantur nunquam habebunt sanam animas. Se cundo modo potest cognosci charitas prout habet esse in isto. & talem cognitionem de ea non solum nō potest habere aliq̄s q̄ sit in alio. s̄z etiā h̄ere nō p̄t certitudinaliter q̄ sit in seip̄o. Nā sicut dicebam⁹ de dulci q̄ naturam dulcis p̄t quis scire: & ignora re dulcedinem esse in isto. Si nō aliter immutaret gustum: dulcedo q̄ amaritudo. Sic ex parte ista potest quis scire oia que ad cognitionem quid ē ca ritas faciunt. & ignorare charitatem esse in seip̄o: eo q̄ actus qui a charitate eliciuntur sunt similes actibus qui oriuntur ab habitu acquisito. & quia nō cognoscit homo se habere charitatem nisi per tales actus. cū nō possit certitudinaliter discernere. v̄tz huiusmodi actus sint ab habitu infuso vel acquisi to s̄z possit certitudinaliter scire se habere aliquem habitum vtputa si tales actus delectabiliter ope ratur. q̄ signum generati habitus est delectatiōem

strissitiam fieri in opere vt dicitur. ij. ethico. tamē
 vtrum ille habitus sit infusus vel per exercitium
 accitus scire nō pōt. nō ergo sciet se certitudinaliter
 habere charitatē eo q̄ nescit certitudinaliter talem
 actū p̄gredi ab habitu infuso: vñ cōiter dī. r. bene.
 q̄ in charitate tria est p̄siderare. obiectum vt di li
 gibile. modū vt delectatōem. fieri in ope. r. effectū
 vt facere hoīem acceptū deo. r. meritoze opari. Nō
 enim pōt cognosci caritas ab hñte rōne obiecti. qz
 in idem obiectū ordinatur habitus r. potentia sine
 habitu. vñ fm istū m. dū non solū nō pōt qz scire se
 habere charitatē. s. et m. scire neqz se habere ali
 quez habitū ratiōe delectationis ēt scire neqz se ha
 bere charitatē qz delectatio puenit in ope non so
 luz ex habitu infuso: sed tñ ex acq̄sito. Rōne effe
 ctus vt qz facit hoīem meritoze opari r. deo acce
 ptū esse. nisi sit ei a dño reuelatū nullus etiā scire po
 test. s. aut sic dīcēdo declarata sit veritas q̄stiois
 verba tñ Augu. tacta sup̄ius dubitationez augent.
 videtur. n. velle q̄ nō solū charitas ab habēte scia
 tur: imo magis cognoscatur ab habente q̄ p̄ se frat
 sit agnitus quā difficultatem qdā vitare volētes
 dixerūt hoc intelligēdū esse de cognitione charita
 tis ex pte ei. nō ex pte nostra. Nā ea que sunt ma
 nifestissima in natura ppantur ad cognitionē nram
 vt lux solis ad oculum noctur: pp q̄ nō est incōue
 niēs charitatē quātum est de se notioze esse fratre.
 nobis tñ frēm notiozem esse. quily in aliqua verita
 tate incidat: intentōem tñ Aug. nō tangūt. Nā q̄ ca
 ritas sit nobis nota: vel ignota: fm intentōez Aug.
 ibidē. ex opibus nostris p̄surgit. Nā nō videre oile
 tōez vel nō hñre notitiā dei r. charitatis p̄tingit ex
 eo q̄ frēm nō diligim. r. cognitio aut rei in se: p̄ se lo
 quēdo nō variatur p̄p̄e ex opibus nris. r. ideo notā
 dum q̄ cognitōez de re qz hñe pōt dupl̄r habitua
 liter r. actuali. fm actū p̄mū. r. fm actū scdm. sic. n.
 videmus in habitibus cognitiuis q̄ eo ipso q̄ ta
 les habitus p̄ntes sunt aie semp̄ aia nouit illos. licet
 de eis nō sēp̄ cogitet. vñ habens in se habitū geo
 metrie eo ipso q̄ talis habitus p̄ntes est menti a quo
 pōt sui actus p̄ que actuali cogitari: p̄ se habere ta
 lem habitū: dī ipm̄ nosse. r. talis notitia solū dicit
 p̄ntiaz rei apud aīas. nō tñ p̄ntiaz quālibet. s. tales
 p̄sentiaz pp̄ quā pōt oriri inde aliqs actus. qui de se
 ē aptus natus ducere in cognitōem talis habitus. r.
 quāto aliqd ē p̄sentius aie p̄ istū modū tāto magis
 ab ea. notitia tali cognoscitur. Sz sicut habitus co
 gnitiui sunt p̄ncipia. actū q̄ sp̄t ap̄tati ducere i co
 gnitōem ipsoz. sic r. habitus affectiui cānt actus p̄
 quos sunt ap̄tati nati cognosci. r. p̄ istū modū eo ipso
 q̄ tales habitus sunt p̄ntes fm quādā cognitōem.
 q̄si habitualem. dñr ab ea sciri s. nō adeo pp̄rie di
 catur cognitio taliū habitū. cognitio habitualis:
 vt dī notitia habitū in memoria positōz. ideo ait
 Aug. de ista notitia q̄ tāto magis qz nouit dilectio
 nē q̄ frēm quāto dilectio ē ei fratre p̄ntioz. r. intimi
 or. Sz pp̄ talē cognitōem charitas certitudinaliter
 fm cognitōem cōpletā non cognoscitur ab hñte. qz
 cognitio cōpleta nō hñt nisi cū ex actib⁹ habitum co
 gnoscim. r. qz actus charitatis pp̄ siliendinē quā
 hz ad alios actus: nō distincte ducit in cognitōem
 sui habitus ab habente charitas certitudinali sciri
 nō pōt. Et vt meli⁹ pateat intentio Aug. Rursū
 de cognitōe actuali est distinguēdū. qz aliqd actuali
 ter sciri pōt fm cognitionem speculatiuā: vel s. co
 gnitōem exp̄imentalem r. practica. v̄puta cū deus
 cognoscitur in quātū est finis oīuz agendor: quam
 cognitōez sup̄ius diximus hñe bonos. Dic. n. de
 um cognoscit oēs habentes charitatē eo q̄ in oi

bus suis actibus ponunt deū finē r. regulā. Et qz
 ad talem noticiam facit habitus charitatis arguit
 Augu. qui diligit fratrem magis nouit dilectioē.
 r. deum quam fratrem suū. eoqz deus vel dilectio
 in creata habet magis rationem finis q̄ frater. r.
 ideo noticia qua cognoscitur aliquid v̄ finis r. bo
 num deus magis cognoscitur ab habente charita
 tē q̄ aliqua creatura. sed propter talem noticiā
 etiā scire non possumus certitudinaliter nos ha
 bere charitatē cum sit ponere deum vt finem: licz
 nō meritoze: posset quis ex habitu acq̄sito. r. quia
 vtrum tales actus sint meritozi scire non possum⁹
 nisi p̄ reuelationē. nos habere charitatē certitudia
 liter ignoramus. Ad p̄mū dō q̄ s. nō diligit
 tur nisi qd scitur nō tñ oz q̄ diligit vt scitur. nā pōt
 qz i via diligit deū p̄ seipz: cū tñ cogit eū nō possit
 nisi p̄ effectus. vñ nullus diligit caritatē nisi aliqd
 notitiā de charitate habeat. nō tñ oz vt eque certi
 tudinali cognoscat. vt diligit. naz qui ex charitate
 diligit: nō oz q̄ certitudinali sciat se ex charitate di
 ligere. Ad. ij. dō q̄ de tali noticia charitatis non
 querimus. no. n. est questio: vtrū aliqs possit scire
 naturā charitatis. Sed vtrū scire possit charitatē
 esse in ipso. Ad. iij. p̄ solutio p̄ ea que in generali
 solutioe sunt dicta: nā dilectio est notioz fratre. qz
 p̄sentioz r. intimioz: sed pp̄ talē noticiā nō arguitur
 q̄ aliqs sciat se certitudinaliter charitatē hñe. vt pa
 tuit. Ad. iij. dō q̄ ibi p̄bus loq̄tur de habitibus
 cognitiuis. Et actus taliū abbitū distincte ducūt
 in cognitōez ipsoz. s. actus habitū q̄ sunt in vo
 luntate nō distincte cognoscuntur p̄ suos actus ma
 xime infusus ab acq̄sito. Nā diligit deū: r. in hoc
 delectari posset cōtingere: nō solū ex charitate que
 est habitus infusus: sed etiā ex habitu acq̄sito. Et
 p̄ h̄ p̄ solutio ad. v. qz nō ē simile de fide que cōnu
 meratur iter habitus cognitiuos r. de charitate. qz
 p̄ actū fidei distincte ducimur in cognitōez talis
 habitus. nō aut per actum charitatis.

s
 Uper litteraz sup̄ illo. (Qui proxim⁹
 diligit. cōsequens est vt dilectionem diligit
) Cōtra sic voluntas est supra se refle
 xiuā. sic r. intellectus. sed cum hoc intel
 ligat aliqd. s. possit intelligere se intelligit illud nō
 tñ seq̄ de necessitate q̄ se intelligere itelligat. ergo
 non est consequens si aliquis diligit q̄ dilectionem
 diligit. Dicendum q̄ voluntas ratione actus est
 supra se reflexiuā vt patuit. nō intellectus. ideo quo
 tienscumqz diligit. se diligit diligit. quia ex quo
 ex ipso actu est reflexio nō agit nisi reflectatur: ideo
 non est simile de intellectu r. voluntate. Item su
 per illud. (Deus dilectio est r.) Vult enim ma
 gister q̄ cum deus sit dilectio qui diligit dilectio
 nem diligit deum. Contra. deus non est omnis
 dilectio. ergo non sequitur qd dicit. Nam licet anī
 mal. sit homo: tamē qz nō omne animal est homo.
 non valet qui diligit animal diligit hominem.

Dicendum q̄ licet non omnis dilectio sit deus.
 deus tamen est ratio r. causa q̄ omnis dilectio gra
 tuita sit r. diligatur. sicut quia lux est ratio quā om
 nia videantur qui videt. videt lucem. licet nō om
 ne quod videtur sit lux. ita quia deus est ratio quā
 omnia sic diligantur quicunqz dilectioe gratul
 ta aliqd diligit. deū diligit. licet nō oē qd diligit sit
 deus. Item super illud. non nisi deo plenus est q̄
 dilectione plenus est. Contra. vt habitum est nō
 omnis dilectio de⁹ est. ergo qui est plenus dilectio
 ne potest esse plenus alio. a deo Dicendum q̄ de
 lectio de qua ibi loquitur Augustinus. est dilectio
 gratuita que non habet esse absque deo. r. propter

dilectione est plenus. Item super illud (qui diligit fratrem in lumine manet) Contra charitas et dilectio non assilatur lumini. quia dona affectus assilantur ardori dona intellectus assilantur luci.

Ad hoc quod sic dicitur quod charitas assilatur lumini. si ratione manifestatio. sed quod est forma virtutum sicut lumen est virtus vel motiva in tota natura. quod est qualitas primi alteratis: ut celi. ita charitas eo quod est forma omnium virtutum quodammodo omnes virtutes movet ad suos actus. quod non est aliquis actus alicuius virtutis quod non sit a charitate imparatus. et si non elicitus. Istud autem et si est bene dictum. non sapit intentionem Augustini. Ideo ob id quod malitia in affectu facit cecitatem in intellectu. ergo ab oppositis bonitas intellectum illuminat. habens igitur charitatem de manere in lumine. eo quod talis habitus non est nisi sit intellectus illuminatus in habendo veram cognitionem de fine. quod illis vniuersis est talis finis sibi ut ut dicitur. Item super illud (dilectio fraterna est deus). Contra dilectio fraterna est quod in herens et dependens et procedens a fratre diligente. cum amor semper procedat ab amate. Sed deus nec dependet nec procedit ab alio creatura. Dicitur quod illa predicatio est predicatio causalis. dicitur. n. deus dilectio fraterna. quod ab eo talis dilectio datur. vel si vellemus tenere cum magistro. diceremus quod dilectio quod dependet et procedit a fratre diligente. sicut amor ab amante. est dilectio que est actus et motus animi. et talis dilectio non est deus. deus enim dilectio fraterna. quod ex ratione quam habet deus ad voluntatem elicitor dilectionis actus quo frater meritoze diligimus.

Item super illud. (si dicitur etc.) ut velle Augustini. quod ipsa substantia divina sit charitas. Contra sicut adeo est fides. ita adeo est charitas. sed deus secundum substantiam suam non est fides ergo secundum substantiam suam non est charitas. Dicitur quod non est fides de fide et charitate. quod fides per se aliquid imperfectum importat. non autem charitas. ideo ita adeo est fides quod deus secundum substantiam non est ipsa fides. Sed cum hoc quod adeo est charitas. deus enim deus caritas. quod charitas de se nulla imperfectum importat. Item super illud nullum est isto dono dei excellentius). Contra sapientia ponitur excellentissimum donorum. Dicitur quod sapientia est excellentissimum donorum put in sapientia includitur charitas. ut sapientia. non solum dicatur a sapore. sed etiam a sapore quod si ne charitate esse non potest. Vel ob id secundum intentionem magistri quod charitas deus esse maximum donorum. quod est donum increatum. Sed sapientia est maximum donorum inter dona creata.

Item queritur) postquam magister narravit positionem suam de charitate hoc obicit determinata. Et duo facit. quod primo obicit rationes. secundo per auctoritates. facta ibi. (supradictum est). Circa primum duo facit. quod primo adducit rationes. hoc soluit inductas ibi. (hinc itaque). Circa primum. d. facta secundum duas rationes quas addicit. quod prima talis est. Si spiritus. scilicet est charitas. cum charitas augetur. et minuitur in homine. spiritus. scilicet mutabitur. Secunda talis. cum charitas datur non habenti. charitas est ubi spiritus non erat. non igitur spiritus. scilicet est charitas. cum sit ubique. secunda ratio incipit ibi. (Item charitas). Deinde cum dicit. (hinc itaque). soluit circa quod tria facit. quod primo soluit primam rationem dicens spiritus. scilicet sine charitate in se. nec augetur. nec minuitur sed augetur et minuitur in nobis vel potius homini augetur vel minuitur. secundum quod homo in ea magis et minus proficit: quod primum per prophetam. Secundo soluit rationes secundas. d. spiritum. scilicet aliquibus dari absque sui mutatio. ergo absque mutatio caritatis increate: datur charitas non habenti Tertio primum quod dixerat per Augustinum. facta ibi. (cumque)

Tertia ibi. (ut autem). Circa quod duo facta. quod primo adducit auctoritates Augustini. secundo ex ipsis auctoritatibus elicite intentionem. facta ibi. (ecce expressus). Deinde cum dicit. (Supradictum). obicit se per auctoritates. Et duo facta. quod primo adducit quidam auctoritates. secundo addit alias que videtur magis cogere ibi. Sed aliud est. Circa primum duo facit. quod primo adducit auctoritates. sed ostendit ad illas. ibi. (hinc itaque). circa primum. d. facta secundum quod duas auctoritates se adducit. quarum quibus sonare videtur. quod primo est eadem charitas que deus nos diligit. et nos cum diligimus? si sic cum patre et filio diligat nos spiritus. scilicet caritas que nos diligimus? deus enim est spiritus. scilicet quod est determinata. facta ibi. (de hoc etiam idem)

Deinde cum dicit. (hinc itaque). soluit. Circa quod. d. facta. quod primo soluit primam auctoritatem dicens. pro tanto dicitur esse non esse eadem charitatem que nos deus diligimus et ipse nos. quod non secundum eandem rationem comparatur spiritus. scilicet ad patrem et filium. ut nos ipso diligunt. et ad nos ut nos facit dilectiores dei et primi. Secundo per eandem viam soluit ad secundas. facta ibi. (Sicut et alia). Deinde cum dicit. (Sed aliud est inquit). adducit se alias auctoritates. et duo facit. secundum quod dupliciter se arguit. facta ibi. (alias quoque) circa primum duo facit: quod primo adducit auctoritatem Augustini. dicens charitatem esse a spiritus. scilicet fides. Sed spiritus. scilicet non est fidelis. non est caritas. Secundo soluit quod caritas deus est a spiritus. scilicet quod spiritus. scilicet a seipso patet quod seipsum dat. Nec est per eodem modum simile de fide et charitate. facta ibi. (ad quod obicitur). Deinde cum dicit. alias quoque inducit. arguit aliter se. Et tria facit. quod primo dicit charitatem esse motum mentis vel affectionem. quod non competat spiritus. scilicet. Secundo probat quod dixerat per Augustinum. Tertio ostendit ad objectionem. facta ibi. (quod autem charitas). tertia ibi. (ad quod dicitur). Circa quod tria facit: quod primo soluit. d. spiritus esse affectionem animi. quod per eum animus afficitur. Secundo ad huiusmodi intellectum perfirmandum adducit quandam auctoritatem libri sapientie. Tertio movet quandam cavillationem et soluit. Secundo ibi. (non autem mireris. tertia ibi. (cum per eum). circa quod tria facit. quod primo movet cavillationes. sed determinata. d. cum spiritus. scilicet moueat nos ad credendum et sperandum. que non dicitur motus. vel affectio ad talia sicut deus ad diligendum. Secundo soluit. d. motum dilectionis operari sine virtute media. sed alios motus non. Tertio magis de affectio mentis ad diligendum quam alia affectio. Tertio concludit opinionem suam. que de clarata. scilicet spiritum. scilicet esse charitatem vel dilectionem fraternam. facta ibi. (ad quos sane). tertia ibi. (est ergo charitas). In quo terminatur sententia lea. et deus.

Item magister in littera dicit charitatem in homine minus augetur et augeri. ideo de charitate duo queremus. Primo utrum charitas augetur. Secundo de modo augmenti eius. Tertio utrum augetur. ex quolibet bono actu. Quarto utrum sit aliquis terminus augmenti eius.

Primum sic proceditur. videtur quod charitas non possit augeri quia secundum philosophum. vii. phisico. nullum in partibile mouetur. sed forma que est in subiecto in partibile est quid in partibile cuius non extendat se ultra subiectum suum aliqua forma. igitur caritas est quid in partibile cum sit in voluntate tanquam in subiecto. que non est virtus organita nec extensa. igitur charitas non mouetur. sed cum augmentus sit species motus non augmentabitur. Preterea nihil augmentatur nisi quantum. sed charitas non est in predicamento quantitatis cuius sit virtus et omnis virtus sit qualitas bona metris. ergo etc. Preterea que forma accidentaliter est simpliciter in variabili essentia

consistens: ut potest haberi ex libro. vi. principior
 S; charitas est forma accidentalis. ergo non puenit
 ei variatio 7 p consequens nec augmentu. Pretere
 rea fm Boetia accidentia sunt in dignantis nature
 coruipi qd possunt alterari vero minie. s; si salua
 mas augmentu in caritate hoc erit p alterationem
 cu motus fm qualitate in quo pdicatio est caritas
 sic alteratio: s; caritati no couenit alteratio cuz sit
 accidens. ergo 7 cet. Preterea idez manens idem
 semp facit idem. sed imediata ca caritatis est deus
 imutabil se habens. ergo caritati no copeter varia
 tio nec augmentu. Preterea si augmentu cari
 tatis reducitur ad aliquo motu. h erit ad alteratioz
 sed alteratio fm pbum. vii. phisic. no est in pte itel
 lectiua. s; in parte sensitiua. s; charitas e in appeti
 tu intellectiuo ergo re Incontrariet Aug. lxxiij.
 q. q. xvi. q. a it q augetur charitas vbi diminiuit
 cupiditas. s; ho pot magis 7 min' cupiscere ergo
 pot augeri charitas. Preterea tota bonitas aie
 est ex bonitate charitatis si no est dare maiore 7 mi
 noze charitatem no esset dare vna aiama meliozem
 alia q est incoeuientens. qz tunc vnus ho. no esset be
 atior alio. Rn. dd q si quis vellet tenere cu ma
 gis ho de leui solueret qom. na cu fm opinione eius
 spūs. s; sit ipsa charitas: ho dicef bre maiore. 7 mi
 noze charitae fm q magis 7 min' a dat spūs. s; na si
 cur in pma. vbi erit visio no pcedes ab habitu fi
 dei fm illa visione erit vnus beator alio q diuina
 veritate magis 7 minus cognosceret. ita h in via fm
 istu modu dice di. vbi actus directiois no pcedit ab
 habitu charitatis vn' h; maiore charita e alio. eo
 q vna 7 eade charitas magis. 7 minus hf a diuer
 sa. sicut qz vnus deus magis 7 min' cognoscitur
 a scis. vn' eu beator alio. S; ponedo habitu chari
 tatis in aia vt tenetur cōiter. quo tbi ee possit augu
 mentu dubiu est. Snt. n. circa B diuerse hie qz bñ
 se bz recitare pp o sicutate materie. Quidā. n.
 dicit ut charitate augmentari. sicut augmentatur di
 es. n. dies augmentatur vt dies q est minor ef
 ficiatur maior. s; qz minori diei succedit maior di
 es vt diei vna succedit. dies estual: sic auget cha
 ritas. qz minori charitati succedit charitas maior.
 Hoc e dictu. qz de' cum if adit maiore caritate mi
 nor charitas i nihilū redigit. S; illud stare si pot.
 qz q ad itroducerez alicui' aliud cedat. duplr ee bz
 p se 7 p accis. p se aut vt qn itroductu drit ei qd ce
 dit sicut videm' q ad itroducerez frigoris cedit ca
 lor. S; iste modus adaptari no pot cu maior ca
 ritas no pparietur minori. qz dua sunt diuersa spē
 vt pbatur. x. meth. magis aut 7 min' no diuersifi
 cat ipēz vt pot bñ ex. ij. poli 7 ex. vij. phisic. Se
 cūdo mo b pot esse p accidēs vt ex corruptōe subie
 cti. sicut videmus maiore igne minore corrupe. vt
 apparet in cādela. subter cādela posita. qz humor
 attrit' cedit i quo radicabat ignis q corrupit. Di
 cut etcu ex aere sit ignis. s; p se corripatur humidi
 tas qz dnatu siccitati ignis. p accis tamen corru
 pitur caliditas. qz corruptice subiecti. s; si sic dice
 remus in pposito. tūc ho hñs maiore charitate qz p
 us no esset idē ho. qz haberet aliā aiama. 7 aliā volū
 tate. Iaco est alius modus dicēdi q charitas auge
 tur s; feruore. S; illud sic improbat. qz feruor vl
 accipitur ppe vel similitudinarie. ppe h; ee in virib'
 inferiorib'. sicut videm' q ex eo q mēte intelligi
 m'. vel appetitu afficiuntur intēle ad aliquod deie
 ctabile: resultat qdā ardor in inferioribus viribus
 q di feruor. 7 sicut e in apprehendendo delectabi
 lia terrena: est et in apprehendendo celestia. Qd
 hie feruore accipe volum'. tūc feruor p se charita

tem no respicit. qz charitas in inferioribus virib'
 ee no h; si aut accipiam' feruorem similitudinarie p
 ut habz: ee in appetitu intellectuo. tunc sic augeti
 charitatem. fm feruorem est eam augeti essentiali
 ter q concedat. qui sic istam positionez improbat.
 Terum quia vt patebit. charitas essentialiter no
 augetur possumus positionem istam improbare ali
 ter dicentes q cum vti habitibus ad suos actus
 sit in voluntate habentium habitus. non oportet
 ex toto conatu habitus ferri in actum. vnde ex vno
 7 eodem habitu charitatis possumus magis ferui
 de 7 minus feruide ferri indeum. 7 qz fm maio
 rem 7 minorem feruorem non variatur habitus.
 sed actus qui sic dicunt augmentum charitatis s; z
 habitum non ponunt eam augmentari nec presen
 ti aliter dubitamus. Preterea cuz post maiore z
 feruorem contingat aliquos minus feruere fm istu
 modum dicendi sequeretur q charitas possit mi
 nuī vt potest augeri quod negatur ab omnibus.
 Propter hoc dicitur aliter q charitas augetur s; z
 essentiam. Nam quicquid augetur habz aliquo mo
 do rationem quanti. charitati autem competit ef
 se quid qstā non mole. sed virtute. 7 qz tale qstū est
 magis quale qz quantum. talis motus magis est
 alteratio qz augmentum. vnde augmentatur ca
 ritas. sicut alie qualitates. sed origo eius differt ab
 origine aliarum. quia qualitates naturales educun
 tur de potentia materie dona autem gratuita quia
 totam naturam excedunt: nec de potentia materie
 nec per naturale agens educi possunt. Nec au
 tem positio si bene consideratur tria dicit. Primo
 q charitas augetur essentialiter. Secundo q talis
 motus non meretur dici augmentum sed altera
 tio. Tertio q motus augmenti eius assimilatur
 modo augmenti qualitarum sensibilem de pote
 tia materie educarum. Nec autem positio stare
 non potest. quia augmentari aliquid essentialiter
 est ipsum augeri fm gradus essentie q nec forme
 substantiali. nec accidentali competere potest manē
 re eadem forma fm speciem. 7 ideo sic dicentes
 plus errant qz alij. quia non solū male dicunt in p
 posito. sed 7 dicunt ea que non solum in charitate.
 sed in nulla forma inuenti possunt. Nam fm gra
 dus eēntie forme sunt sicut numeri. vnde sicut que
 libet vnitas addita vel remota variat species nu
 meri. ita q nunquam est augmentum in nume
 ro nec diminutio s; vnitates absqz variatione spe
 ciei. Sic nunquam est augmentum vel dimi
 nutio in aliqua forma fm gradus essentie. nisi im
 mutetur species. vt potest haberi. ex. viij. metaphi
 sice. Sed hoc non possumus dicere in charitate.
 quia charitas aucta non est alterius speciei. immo
 ista positio dicit oppositum in addiecto. nam cum
 magis pfectū. 7 minus pfectum no diuersificat spēs
 augeri aut essentialr no sit sine varietate specifica.
 dicere charitatem pfectiore eēntialr. esse auctā est
 petere qd est in dno. Rursum. qz dicit tale motum
 no mereri nomē augmenti. s; a. teratōis. cum s; ta
 le motū. no dicatur qntas magna vel parua. s; solū
 intensa 7 remissa. pp q 7 fm eodem modū loquēdi di
 cit in pprie ee dictū esse magnū vel parū frigus.
 siue calozē. s; intēsus. 7 remissuzi diceretur vnu ha
 bere maiorem charitatem alio. sed intensiorem.
 q est contra communem modum loquēdi. 7 con
 tra veritatem vt infra patebit. Tertio. quia dicit
 charitatem augmentari vt cetera qualitates. cu
 qualitates non essentialiter augeantur. eo q sim
 plici 7 inuariabili essentia consistant implicat eti
 am oppositū priori. dicto cum dicebant charitatem

generaliter augmentari . pp hoc notādū q in omni
 acto est ponere quosdam gradus . nam ex hoc
 dicitur aliqd augmētari in aliquo eo qd aliqd gradus
 acquisiuit in illo quo prius carebat . gradus aut ifoz
 mis duplr accipi possunt fm essentia : 7 fm esse . sz
 ista diuersitate graduū magis 7 minus aliqn diuersi
 ficat specie m : aliqn nō . qz fm gradus essentie cū sz
 illos : vt habitus est forme numeri sint si cut semp
 diueri sificatur spēs . Secundū gradus inesse nō . 7
 qz caritas aucta est eiusdes speciei cū pma augeri
 caritate nō est ipsaz accipe plures gradus fm essen
 tia . sz plures fm esse . 7 qz fm tales gradus qz diu ca
 ritas est in via . nō est pfecta . cōtingit aut eā augeri
 nō essentialr : vt dicebat tacta pō . sz fm esse . vtruz
 aut tal motus debeat dici augmētū 7 qno fit augu
 mentū fm tales gradus infra patebit . Ad primū
 dō q caritas nō est p omnē moduz imprubīl cū re
 piat in ea aliqs moduz graduū . Vel possum⁹ di
 cere q istud verbū intelligēdū est de motu locali 7
 de alijs motibus qui motū localem pponūt . cu
 iusmodi nō est motus ad pfectiōē caritatē . Ad se
 cūdū dō q nihil augmētatur nisi qz tū : vt qd iduit mo
 duz quāri . caritas at 7 si nō est in predicamento qz
 titatis cōpetit tū ei aliquis modus qz titatiūis rōe
 cui⁹ dicitur augmētari . Ad . iij . dō q auctoritas
 illa non est contra nos : sed contra eos qui dicunt
 ipsaz augeri essentialiter sine sz gradus in essentia
 nos aut ponimus eā simplicez in essentia . habentē
 tū gradus inesse 7 ita simplicē essentia consistit : sed
 simplicē esse . qd nec auctoritas dicit . Ad . iij . dō
 q accidentia dicuntur in alterabilia qz nō sunt sub
 iectū alteratiōz nec variatiōz . nō tū excluditur qn
 possint eē termini : 7 hoc sufficit vt in eis ponamus
 argumentū . Ad . v . dō q deus cū hoc q inutabi
 liter se bz agit ex libertate arbitrij : nō ex necessitate
 nature 7 ideo fm bñplacitū voluntatis pōt maiorez
 7 minorez eharitatem infundere 7 hōies ad eā si
 sciendā magis 7 minus disponere . Ad . vj . dō
 q alteratio pōt sumi duplr ppe 7 large . pprie aut ē
 in parte sensitua . 7 fm tertiā speciem qualitatis .
 large aut pōt esse in parte intellectua . fm qd intel
 ligere est quoddā pati sz nō ppe . qz cū nō sit ibi aliq
 abiectio a substantia magis est ibi salus 7 receptio
 qz passio . 7 sic in voluntate pōt esse alteratio .

20 v.

Ende queritur de mō augmētati eharit
 tatis 7 circa h querūtur duo . Primo .
 vtrū eharitas angeatur p additōem alte
 rius eharitatis . Secdo vtrū tal s mo
 tus pprie dicatur augmētum .
 D pimum sic pceditur vt q eharitas au
 geatur p additōē alterius eharitatis qz
 oē augmētum est totum respectu eius
 qd prius erat cū sit mai⁹ r ipso pōre . sz to
 tum est tātundem 7 amplius . ergo eharitati augu
 mentate aliqd est additū . sed illud additum vel est
 eharitas vel nō . si nō . nō augebit eharitatē cū nihil
 augeatur nisi p sibi sile . si est eharitas habetur intē
 tū . Diciterea si aliq virtus pōt in aliqd obij vt
 timato actu : nō pōt in mai⁹ nisi ei addatur aliq vt
 sz eharitas aucta pōt i maiore actu . ergo pōt eharit
 ti addita est alia eharitas . Diciterea pbs in pmo
 de ge . narrādo pōtōes augmētū dic augmēta
 ri aliqd p additōem vñ nō augmētatur caro nisi
 p additōem ei⁹ qdin carnem pvertitur ergo nō au
 gmentatur eharitas nisi p additōem eharitatis .

Diciterea fm aug . viij . de trimi . c . viij . eharitas
 assimilatur lumini . qz q diligit frēz in lumine ma
 net sed lumen augetur p additōem alterius lumi
 nis . ergo rē . In pñū est . qz sz pelū . x . c . iij . ppōne

ois potentia imitior exis est ifinitior qz plicata 7
 xvij . ppōne de cāis legitur . ois virtus vnita plus
 est ifinita qz virtus multiplicata . sed p additōem
 alterius eharitatis . eharitas nō est magis vnita . sz
 magis cōposita . ergo ex tali additōe eharitas effi
 cietur minus potens . nō magis : sz cū aucta eharitas
 magis possit . ergo nō p additōēz augetur . Pre
 terea . ex h aliqd in maiorem actū pōt . qz formalius
 cū idagendi per se 7 primo ex forma sumatur . 7 id
 ignis qz est formalior ceteris elis est actiuor oibus
 Sed quāto aliqd est magis formale tāto simplici⁹
 ergo cūz eharitas possit in maiorem actū aucta qz p
 us erit formalior 7 simplici⁹ per tale augmētū
 sz ex additōe alteri⁹ eharitatis nō esset simplici⁹ .
 sz cōpositior . nō ergo augetur per cōpōnem . An .
 dō de h esse varias opinionones . Quidā . n . dicit eha
 ritatem augmēta i per additōem . ita q ex eharit
 tate prima 7 fa fit vna eharitas maior . Sz sic cēt
 oporteret : q vna eharitas est impotentia respectu
 alteri⁹ qz vt dicit Lom . sup pmo de ge . ex hijs q sunt
 ve multa nō fit vnum . 7 i fine . viij . methaph . vult
 pbs . q ex qbus fit vñū : vñū se bz impotentia respe
 ctu alteri⁹ . Mā si ambo eēt i actu n fieret ex eis ve
 re vñū . eo q essent vere multa : cū actus sit q distin
 guit : 7 si ambo essent in potentia : non fieret ex eis
 vñū . qz vñū nō ordinaretur ad aliud . Si igit ex ea
 ritate pma 7 secūda : fieret vñū : tunc caritas fa esset
 forma caritatis prime 7 sic forme : esset forma : vel
 oporteret in eadē specie rep ri essentialēz ordinēz
 qd nō est intelligibile . Improbatur 7 hoc alr : be
 ne : qz si adderetur aliqua caritas caritati pme : tūc
 essent in aia due eharitates qd stare non pōt . qz vt
 differēt specie vl numero : specie nō . qz oēs carita
 tes sunt i eadē spe virtus . numero n . qz accōs nu
 meratur nisi nūmratōe subiecti : nā forma n diuidi
 tur nisi p mām . vt scribitur . viij . methaph . vnde
 nō est dare duas albedines nisi sit dare duo alba .
 cū igitur ponamus vñā 7 eandem aiam pficere in
 caritate : duas caritates dare in ea non est : intelli
 gibile . 7 vt suppleamus ratione illoz nō possum⁹ di
 cere ex alijs duabus caritatib⁹ fieri vñā . qz accidē
 tiuz : nō est mixtio . ppter hoc dñtes caritatez essen
 tialiter augeri dixerūt tale augmētū fieri p cōcel
 suz ad terminū . sz si bene volum⁹ hā pōem tenere :
 opz q iste accessus sit respectu terminū fm gradus
 eētie ita q eharitas aucta beāt ples gradus in el
 sentia qz prius . alr . n . non augetur essentialr . sz h
 nō pōt esse n si duobus modis . vel vtrualr . vel p ad
 ditōem alterius forme . dicimus . n . in intellectu
 esse sensitūū . eo q virtualiter plures gradus pmet
 qz ipsum . vnde sicut trigonum in tetragono : 7 te
 tragonum in pētagono . sic vegetatiuum in sensu
 uo . 7 sensitiuum in intellectu . quia virtualiter qe
 quid potēt sensitiuum potēt intellectiuum . 7 am
 plius . Sed isto modo semper adueniente fo cedit p
 mum 7 secundum non est in eadem specie cum pri
 mo . ergo sequetur q pma eharitas cederet quod
 non ponunt . 7 q eharitas aucta non esset eiusdem
 speciei cūz eharitate pma . q manifeste negant . igit
 ista additio graduū in essentia erit per additō
 nem alterius eharitatis . 7 q vbi dicunt se non in
 telligere istam positionem in eam incidunt quā nō
 intelligibilem asserunt . propter h dō est aliter . q
 ordo graduū iforma vt tactū ē pōt eē sz eētia . vel
 sz eē . sz eētia semp facit diuersitate spēi . sicut nos
 videm⁹ q lux que ē ypostasif . coloris 7 substantia ei⁹
 fm diuersos gradus lucis pstituantur diuerse spēs
 colorū ita q nigz picipat lucē i infimo gradu albi i
 suppmo . medij colores medio mō 7 diuersimode

X.

medio mō. s; q; alit' r' alr' accedūt ad albā r' recedūt
a nigro r' ut sic ad vñū dicere. s; m tales gradus nun
q; dūe species equaliter participat suoz genus. p
pter q; secūdo poste. scribit. q; latet equocatōes in
vniuersalib; immo nō est; cōdo in entibus. si due
species diuerse participarent eōliter tales gradus
sed de talibus gradibus nihil ad p̄sens. q; semp fa
ciūt diuersitatem in specie. charitas autē p̄fecta r' i
perfecta nō differit specie: r' q; isti gradus attendū
tur vbicunq; attendit rō generis tā in formis sub
stātib; q; in accitātib; reperuntur tales gradus
eo q; in vtriusq; reperitur genus. alij autē sunt s; esse
r' tales esse nō possunt in forma substāiali in eadez
specie. quia cum forma substāialis det esse. spe
cificum supposito r' esse simpliciter si variabitur
tale esse. variabitur esse specificum. r' esse simplr
q; nō pōt esse absq; variatōe forme. Et inde est q;
nō variatur in forma substāiali gradus in esse nisi
variatur in essentia r' sicut nō pōt esse variatio gra
dum in essentia s; m eadē formā specificā. ita non
pōt esse variatio inesse in forma substāiali eiusdē
speciei. In forma autē accitāli pōt. q; cum forma ac
cidentalis nō det esse specificā. non o; s; m q; varia
tur esse variari formā immo vna r' eadē accitā
lis forma poterit magis r' min' inesse: r' ideo pōt cō
tingere. q; sint in aliq; forma accitāli eiusdem spe
ciei diuersi gradus inesse absq; eo q; sint diuersi in
essentia. q; o; autē hōringit. Notādū q; accidentis eē
est inesse. nā accitālia nō sunt entia nisi q; sunt entis
igitur diuersi gradus s; esse accidentis. sunt diuer
si s; m inesse. sed inherētia in accitē maior r' minor
esse non pōt nisi s; m maiorem r' minorem dispōnem
subiecti. Sed; ergo q; s; m est magis r' min' dispo
sitū ad susceptōem alicuius forme. magis r' minus
suscipiet illā formā. vnde vna albedo nō est maior
alia. s; corp' vñū est albius alio. r' sicut est i alijs ac
cidentib;. Sic q; tū ad aliqd est in caritate. q; vna
cia est magis disposita ad susceptionē talis forme
q; alia: vel vna r' eadē vno tēpore est magis dispo
sita q; alio. seq; maior r' minor caritas; suscipit r' sic
apparet quomō auget caritas. q; s; m gradus inesse
nō s; m gradus in essentia q; cōtingit ex eo q; auget
r' minuit capacitā aie ad talē formā suscipiendā.
vix at ex tali augmento ipā caritas possit dici maior
r' nō solū subiectū augmentatū in ipsa. infra pat' bit.
Ad p̄mū dō q; illud tantū dē: r' amplius. est s; m
cōtinētā vnalē. nō q; tūz ad gradus in essentia. sed
q; tūz ad gradus in esse. pp q; vltimus gradus vna
liter cōtinēt oēs alios. r' q; tal' additio gradū est s; m
maiores capacitē subiecti: nō op; q; ibi fiat addi
tio alterius caritatis s; m q; p̄ma ex tali augmento
p̄ficiat. Ad scūz dō q; nō o; q; sit ibi additio alte
ri' vtrius ad b; vt possit in maiore actū. s; sufficit q; il
la imperfecta p̄ficiat. Ad. iij. dō q; istud augmentū
intelligendū est de augmento corporalī. Et dice
re possumus q; etiā in tali augmento factū est ad
ditamentū. nō s; m gradus in essentia s; s; m gradus
in esse. Ad. iij. dō q; nō est s; m per oēm modum
de lumine r' d' charitate q; lumen in medio. h; esse
intētoale. r' intētoalia magis p̄p̄receptū māz a p̄
cipijs q; a subiectis. r' iō diuerse intētoēs lucis pos
sunt esse i eodē p̄cto aeris dū nō sint a plib; lumi
narib; deriuatē. s; charitas h; esse reale i aia: r' q; sic
hūt esse numerātur numeratōe subiecti. pp b; dē. v.
methaph; sice q; cūq; sunt in eodē subiecto. r' disse
runt. diff; r' sp̄. iō charitati p̄me alia charitas ad
di nō pōt nisi esset alia specie q; nō h; esse.
Secūdo queritur. vix talis mot' ad p̄fectiorē
charitatē possit dici augmentū. Et v; q;

nō. q; s; m philosophus. iij. p̄bi mot' est in eodē aie
cum rebus ad quos est motus. vñ s; m eadē ibidez
augmentū est in aie q̄ritatis r' alteratio in aie q̄li
tat. s; cū charitas sit in aie q̄ritatis s; m eā nō erit
augmentū s; alteratio. Preterea augeri p̄ ac ces
sum ad terminū r' p̄ recessum. a; d; iō p̄bi m est s; m
q; h; esse alteratio. vñ scribit. iij. topi q; illud est al
bins q; nigro est in p̄mittis. s; s; Augu. lxxiij. q.
q. rxxvii. vel. rxxvj. s; aliaz capitulatōez. s; m q; au
getur charitas minuitur cupiditas. q; charitatis ve
nēū est spes adipis. edoz. nutrimentū eius minui
tio cupiditatis p̄fectio autē nulla cupiditas. ergo mo
tus s; m eā: erit alteratio. nō augmentū. Prete
rea: qd augmentatur est magnū. sicut qd alteratur
est q̄le ipsa ergo magnitudo non augmentabitur.
s; erit solū t̄min' augmentū sicut nec q̄liras altat s;
alterationis terminus. Sed si charitati competit
augmentū. s; nō est nisi q; dā magnitudo. Sed
pp b; nō dicitur augmenta i. s; esse augmentati
onis termin'. Preterea. forme p̄ales nō deno
mināt seipsas. Mā s; vitas sit va. q; est forma gna
lis. albedo tū non est alba q; est forma p̄alis. s; cum
magnitudo sit forma sp̄alis. q; nō o; q; d' est: s; ma
gnū. igitur magnitudo nō erit magna. s; nō augu
mentatur nisi magnū. igitur magnitudo nō augmē
tabitur. s; magnitudinem habens. non igitur cha
ritas augmentabitur. s; aie q; charitatē b; s; m eā cō
petet augmentari. Incōtrariū ē Aug. q; vult. q;
charitas augeri meref vt aucta mereatur p̄fici.

Preterea s; radice charitatis fiet retributio s;
mij. Sed vñ; habebit maiorez gloriā altero. ergo
vñus h; maiorē charitatem q; alius. s; b; nō esset
nisi in charitate posset esse augmentum. ergo rē.

Rñ. dō q; dā dixerūt motū talē nō debere dici au
gmentū. s; alteratōem rō autē mouens eos acta su
it supi. q; charitas augetur. sicut alie q̄litates: r' q;
in alijs q̄lratib; mot'. nō dē augmentū. s; altera
tio. iō mot' in charitatē maiorem. d; dē alteratio nō
augmentum. s; illud stare nō pōt. q; si solū sic p̄
deraretur p̄fectio in charitate vt in q̄lratib; sensi
bilibus in ea eēt solū intensio r' remissio. r' nō maio
ritas r' minoritas p̄p̄loq̄ndo vñ nō diceretur vñ;
hē magnā charitatē. r' ali' parū. vñ; maiorē. Alē
minorē. s; ab vno h; itēse ab alio fuisse. si. n. dē vna
albedo maior alia. s; intētoz nisi forte p̄ accis vt oi
catur albedo magna vel multa eo q; superficies n. ul
ta sit. Qd cōi mō loq̄ndi nō p̄cordat. immo vñ; alio
dē maiorez charitatē hē. iuxta illud euāgelij. maio
rē charitatē nemo h; rē. q; nō pōt dici h; eē dūi rōe
subiecti. q; volūtas in q; radicatur charitas nō ē qd
extēsus. ut superficies in q; datur albedo. pp b; h; idē
aliquo mō alibi dixerūt cōplet'. nā s; eos ipsa cha
ritas pōt dici magna r' parua. nō solū subm; magis
charitatuū vel minus. q; si sic ē. s; s; m albedinem r'
s; m alias qualitates sensibiles attendatur altera
tio tū. eo q; ita vñū corp' est albius alio. q; vna al
bedo nō est maior alia. s; m charitatē tamen nō so
lū attenditur alteratio. s; augmentū q; s; m q; vna
anima est charitatiūz alia. sic consideratur aliquis
modus alterationis. s; s; q; vna charitas est ma
ior alia ibi reseruatū augmentum. Vnam
autem charitatem esse maiorez alia sic declarant
quia augmentum proprie habet esse in quantita
te. r' secundum hoc aliquid dicitur augmentari.
quia accedit ad quantitatem perfectam secundūz
illam speciem r' inde est q; aliqua est magna quan
titas in homine que non esset in elephante. Et
quia secundum perfectionem sumitur motus augu
menti. augmentatio transfertur ad alias formas q;

non sunt in gñe quantitatis put in eis reperit ratio p
 sectionis. pfectio aut in forma dupl'r pōt accipi. p
 mo fm se. sō p pparatōem ad subiectū. fm se sic fo
 ma dicitur magna vel parua: vt magna scia 7 pa
 ua. 7 magna sanitas 7 parua. 7 fm talē pfectōez at
 tēdit maior 7 minus. Alio mō p'siderat pfectio in
 forma p cōparatōem ad s'bm. fm q' vñū subiectūz
 pfecti' p'cipiat illā formā q's aliū 7 s'z tales pfectōez
 accipit magis 7 min': itēsi' 7 remissi'. dicit. n. vñū
 corp' magis albū alio nō mai' rōne albedinis. ni
 si forte rōne magnitudinis q'stitatis. Ista aut' distin
 ctio nō pcedit eo q' forma h'eat esse pter materiā 7
 subiectū. s'z q' alia ē p'sideratio forme fm pfectōem
 suā. 7 alia fm q' subiectū p'ficat. 7 ex h' pōt apparere
 p'rouersia illa inter antiquos. q'z aliqd dicebāt vñā
 sanitates nō eē maiorē alia. s'z vñū corpus san' alio
 Aliq' pcedunt et iam vñā formā. alia esse maiorē.
 Idē d' diuersitatis cā a sic d'ntib'. ita assignat. quia
 qñ rō specifica forme sumit' p id qd ē in forma cū rō
 specifica semp' p'stat in aliquo p'ctali non pōt eē in
 talibus vna forma maior alia absq' variatōe spe
 ciei. 7 inde est q' non dicit' vna albedo maior alia
 q' rō specifica albedinis sumitur p id qd ē in albe
 dine. soluz ergo vñūz corpus dicitur albius alio eo
 q' albedo magis participatur ab vno q's ab alio. s'z
 si rō alicuius forme sumeretur p cōparatōem ad ali
 qd extra. posset vna forma eē maior alia manēte ea
 dez sp'e: eo q' maneret idē ordo ad illud extra. 7 ide
 est q' q'z sanitas non h'z rōnez specificam p id qd est
 in ipsa: s'z ad aliqd extra: vt ad cōplexiones aialis: i
 quo existit. ēt in ipsa sanitate: possum' attēdere ma
 ioritatē 7 minoritatē vñ nō solū vñū corp' ē sanius
 alio. s'z ēt vna sanitas est maior alia. vt pōt h'eri ex
 x. et h. 7 q'z oīs vñūz corpus sp'z p cōparatōez ad ali
 qd extra: vt q'z cōparat' ad obiectū. nō solū erit vñū
 vñūz alio. s'z ēt vna vñūz erit maior alia s'z eadē
 vñūz sp'z. 7 q'z charitas q'dā vñūz ē: si sunt vā q' di
 cta s'c. ēt vna charitas erit maior alia: 7 nō solū vñū
 charitatuoz alio. pp q' fm ipsam charitatē nō so
 lū attēditur alteratio. s'z augmētū. Dictoz aut' lz
 conclusio sit bona: ēt nō conclusa in competēti me dio. nā
 si maioritas 7 minoritas in forma sumeretur soluz.
 fm h' q'z rō ei' specifica accipit p cōparatōem ad
 aliqd extra nō diceretur vna quantitas maior alia.
 naz cū rō linee 7 sup'ficiei sumatur p aliqd qd est ēt
 in ipis. 7 nō sic de eis. sicut de sanitate. q'z qd ē sup'fi
 cies in vno nūq's erit linea in alio. s'z qd ē sanitas i
 boie posset eē infirmitas in leone. eo q' aliā eq'tionē
 humoroz requirit cōplexio humana 7 aliā leonina: sed
 sicut qd ē albedo in vno ēt albedo in alio eo q' rō
 specifica albedinis sumitur p aliqd qd ē in ipsa. sic
 q'z qd ē linea in vno ē linea in alio. rō linee 7 sup'fici
 ei' 7 alioz q' sunt p se 7 directe in gñe q'stitatis sumit
 tur p aliqd qd ē in ipis 7 nō p comparatōem ad ali
 qd extra. Si ergo bona ē deductio p'dicta si erit vna
 q'stitas maior alia q' ē absurdū 7 inauditū: s'z solum
 vna substātia p q'stitatē alia. maior dicitur. sic vñū
 corp' albius alio 7 nō vna albedo alia maior. pp h'
 notādū q' in oibus formis repiūt grad' in eēntia
 7 q'z diuersi gradus i eēntia faciūt diuersos grad'
 in eē in omni gñe formaz ē repire diuersos gradus
 tā in eē q's in eēntia. s'z diuersi gradus in eēntia nūq's
 repiuntur in forma eiusdē sp'ei. diuersi tñ gradus in
 eē repiūt. aliqñ in vna sp'e. aliqñ in plibus sp'eb'
 euz in omni gñe formaz. 7 si nō in omni forma spe
 cifica repiūt diuersitas: fm vtrūq's modū 7 lz ista
 diuersitas seq'tur oē genus forme. q'z eē 7 eēntia vi
 dēt respicere formam vt forma ē gradus tñ s'z ma
 gnitudinē quodā sp'ali mō secūtur genus quantita

tis ita q' habere tales gradus nō competit nisi vel
 quantitati. vel qd h'z modum q'stitatiuum. istū autē
 gradus fm magnitudinē pueniunt cū gradibus in
 eē: q'z repiuntur in eadem forma specifica nā q'dra
 tū h'is plures gradus in magnitudine vt pl'es par
 tes q'stitatiuas eiusdē q'stitatis q's aliud nō o'z eē al
 terius sp'ei qd sag' designauit p' filosof' i sine p'di
 camētōz cū dixit q' q'dratū circūposito gnomone.
 creuit qdē: s'z nō ē alteratū. 7 q'z p'pe cōparatō non
 ē nisi inter ea q' s'c eiusdē sp'ei sp'ali mō vt pōt h'eri ex
 vij. p'bi. cū solum gradus inesse 7 in magnitudine
 eē possint absq' diuersitate sp'ei solū in talibus at
 tendetur comparatio 7 nou' fm gradus in eēntia q'
 semp' p'stituit diuersitates specificas. s'z fm vtrōsq'
 gradus non attenditur eadem comparatio. quia
 fm gradus in magnitudine est comparatio per ma
 ius 7 p minus. non p magis 7 minus. nec p intenti
 us 7 remissi'us vñ dicitur vna q'ntitas maior alia:
 non vñū q'stū magis q'stum alio. q'z inest q'stitati nō
 suscipe magis 7 minus. s'z fm gradus inesse ē com
 paratio p magis 7 minus vñ vna albedo nō ē ma
 ior alia. s'z intēsi'oz. T'bi ergo s'c solū gradus in esse ē
 ibi solum cōparatio p magis 7 minus 7 q'z fm talē
 gradus attēditur alteratio. ibi solū erit alteratio nō
 augmētū. vbi autē sunt soluz gradus in magni
 tudine. q'z fm tales ē cōparatio p magis 7 minus
 7 fm eos attēditur augmētūz ibi erit solum argu
 mentum absq' alteratōe. s'z si in aliq' forma simul
 cum gradibus in eē eēnt ibi gradus in magni
 tudine fm illam nō solum attēderetur alteratio. s'z au
 gumentum. 7 non solum vna diceretur intēsi'oz 7
 remissi'oz alia s'z maior 7 minor. 7 q'z vñū duplex
 h'z cōparatōem. vñā ad subiectum in quo ē. rōe cu
 ius dicitur q'ntitas. 7 aliā ad obiectū in qd tendit respe
 ctu cuius induit quēdā modum q'stitatiuum. In v'
 tute nō solum erant gradus inesse rōne q' q'ntitas. s'z
 erunt in ea gradus fm magnitudinem rōne q' indu
 it modum quēdā q'stitatiuum. pp p'mā cōparatōem
 vñūz dicitur vñūz alio pp sedāz vna vñūz dicit'
 maior alia. Et ex hoc apparet p'mos fuisse dece
 p'tos aspiciendo ad p'accns. nō. n. cōp'it maiorital'
 vñūz p cōparatōem ad aliqd extra eo q' p tales cō
 paratōez accipit esse specificus. Sed q'z p eā indu
 it quēdā modū q'stitatiuum. q'z 7 vna q'stitas est ma
 ior alia q'suis ratio specifica q'stitatis non sumatur
 p comparatōem ad aliqd extra. s'z sic dicendo
 p'radictionem implicare videmur q'z non solum
 habitus acquirit vel infusi h'nt duplicem comparati
 onē vñā ad subiectū: aliā ad obiectū. s'z ēt ipse q'ntita
 tes sensibilē nō. n. solum comparat' calor ad sub
 iectum cui dat eē calidum. s'z ad obiectū. vt ad ca
 lefactibile cum sit ratio calefaciēdi 7 albedo non so
 lum comparat' ad subiectum vt ad album. s'z ad
 obiectum vt ad disgregabile. dicitur ergo vñūz ca
 lor maior alio. 7 vna albedo alia maior. cuius p'ra
 rium dicebamus. Ideo notādū q' d'cis q'ntitatib'
 p'petit modus q'stitatiuus p accidens. eo q' ad sua
 obiecta non h'nt eēntialē depēdētā. non. n. iponē
 modus nec mēsurā albedini ex disgregabilitate: nec ca
 lorē calefactibili. s'z magis e' p'uerso. erit ergo vna
 vñūz maior alia siue fuerit infusa siue acquita. q'z p
 se ei competit q'stitatiuus modus pp eēntialē depē
 dētā ad obiectū: sic etiā non solum vñūz est infirmitas
 vel sanior alio. s'z etiā sanitas est maior sanitate 7 i
 firmitas infirmitate eo q'z adēq'tio vel inēq'tio in g
 bus talia p'sistunt p se. quēdā modum q'stitatiuum
 ipoztāt. Albedo autēz p se non est albedine ma
 ior. nec calor calore. q'z talibus p se modus q'stitati
 uus non cōgruit. Dicamus igitur aliqua esse fm q'

solum attenditur augmentum vt linea superficies. & talia que solū hnt gradus in magnitudine. aliqua vō fm q̄ solū alteratio. vt albedo dulcedo & talia q̄ solū hnt gradus in esse. s; aliqua sunt quibus cōpetunt gradus in esse. & gradus in magnitudine. sicut virtutes & habitus. & in talibus rōne graduū in esse repitur alteratio. rōne graduū fm magnitudinem repitur augmentū. Ideo mot⁹ est ad charitatē pfectam pōt dici augmentum & alteratio. Aduertē dō tñ q̄ vtrūq; nomē oz extēdi. nam nisi extēdatur nomē alteratōis. talis motus non dicitur alteratio. cū alteratio ppe hēat esse in hijs q̄ sunt in tertia spē q̄ litatis vt pōt hēri. ex. vij. p̄bisi. nec augmentū ibi p̄prie erit. cū augmentū esse hēat p̄prie in hijs. que sunt in gñe quantitatis s; extēdēdo nomē augmenti ad oē id qd̄ induit spāli mō rōnem quāti. cū qdā specialis modus quātitati⁹ cōpetat charitati & ceteris vtutibus q̄ nō repitur in oibus alijs q̄titatibus. rōne huius modi quātitatiui. charitas poterit dici augmentari: noie augmentatiōis extēso. Ad i. dō q̄ lz augmentū p̄prie sumptū nō repiatur nisi in hijs q̄ sunt in gñe quantitatis large tñ acceptum fm quā acceptōem charitas dī augmentari repitur et in hijs q̄bus cōpetit alijs modus quātitatiuis.

Ad. ii. dō q̄ rō peccat in materia. nā augeri p̄ accessum ad terminū & recessum a dō nō solū repitur in hijs rōne quoz est alteratio. s; in eis fm que sumitur augmentū. cū augmentū sit recessus a q̄titate imperfecta. & accessus ad pfectā debitaz p̄prie spēi. Ad. iij. dō q̄ sufficit charitatē eē augmentatiōis terminū ad h̄ q̄ motus fm eam dicatur augmentū. Aduertē dō tñ qd̄ gradus fm magnitudinē fm quos augmentum fit: sunt magis p̄prie q̄titati & magnitudinē & cuius for⁹ cui cōpetūt tales gradus. q̄ gradus in esse sint p̄prie for⁹ cui competunt qz p̄mi gradus magis cōpetūt forme put in ea p̄sideratur pfectio fm se. vel rōne ppe speciei. S; secūdi magis for⁹ cōpetūt. fm q̄ subiecto p̄iungitur. pp q̄ lz albedo nō dealbetur. s; sit solū dealbatōis termin⁹. ipsa tñ quātitas alquo mō pcedi pōt q̄ augmentetur & nō solū q̄ sit terminus augmenti. & p̄ h̄ pōt patere solo ad. iiii. quare magnitudo dicitur magna. & albedo nō dī alba. qz ipsi magnitudinē cōpetit. aliquid mō augmentari. nō aut̄ ipi albedinē dealbari. Sūt aut̄ r̄ alie eāe. quare magnitudo magna dī q̄s differere lōgum eēt & nō spectat ad pp̄m.

Ad. vi.

Q̄stea q̄ritur vtz charitas quolz actu augetur. & vtz sic. qz ex quolibet actu deo p̄iungimur & ei p̄formamur. S; h̄ est charitas: vno nostri ad deum cū sit aliq̄ vno q̄ p̄us nō erat. ex quolz bono actu ex quolibet bono ope augmentabitur charitas. Preterea potētio res sunt actus facti in charitate ad augēdū ipsam q̄ sit actus de gñe bonoz facti extra charitates ad disponēdū ad introductōem eius. s; qd̄lz bonū op⁹ preter charitatem factū disponit ad introductōem charitatis ergo qlibet actus ex charitate elicitus v̄l impetus augmentabit ipsam. Preterea ois motus sumitur p̄ cōparatōem ad motum locale. sed in acquirēdo locū sic videmus qz quodlibet eoz s; que locus acquiritur dimittitur aliquid de termino a quo. & acquiritur aliqd̄ de termino ad quez. vt si fm passus ad terminum finales tēdimus p̄ minimum passum finali termino p̄p̄inquo: res simus. cū igitur fm actus in charitate factos accedamus ad charitatis terminū vel pfectōem. quilz actus bonus q̄ tucōs remissus faciet nos eē p̄p̄inquo: res termino vel pfectōi charitatis. S; h̄ est charitatez augmentari. ergo rē. Preterea. maius est mereri v̄-

tam eternam q̄ augeri in charitate. sed ex quolibz actu in charitate facto sumus digni vita eterna. ergo rē. Incontrarium ē. qz ex eisde aliq̄uid augetur & oritur. nā ex calido in actu fit aliq̄uid pō caliduz actu calidū. ita ex minus calido fit magis calidum. sed vnus act⁹ nō sufficit ad generatōes habir⁹. ergo nec ad augmentū. Preterea. p̄m substantiale mēsuratur fm radicē charitatis. s; ex plurib⁹ bonis operibus nō semp meretur quis mai⁹ p̄miz substantia le: nō igit̄ ex quolz bono actu augmentatur charitas qz tunc semp s; pla bona opa habemus mai⁹ substantiale p̄miz. qd̄ cōiter negat. Rñ dō q̄ in eis que ex actibus nostris pueniunt: semp vnus actus intēsus. & ex toto conatu elicitus fungere vice p̄miz. & inde est q̄ quāuis ex multis actibus sensitivis fiat in nobis memoria. iuxta illud. scd̄i p̄ osse. & p̄mi metaph. ex multis sensibus fit memoria vnus tñ actus sensus ex nimia accessione elicitus: memoriā generat. Nā quādo aliq̄ videm⁹ q̄ in soliti vide re sumus. fm intētionem animi affecti: rōne huius modi nouitatis recordamur talū p̄ vnam solā v̄sionē. immo aliquādo ex vno sensu magis habemus memoriā talū q̄ alioz ex pluribus. Sic ē in augmento habituum q̄ vnus act⁹ si sit intēsus & ex toto conatu factus augmentat habitum & fungitur vice plurium remissoz: & inde ē q̄ cōiter de charitate dicitur. q̄ nō qlibz act⁹ eā augmentat. s; multi boni act⁹ vel vnus in vtute multoz p̄cedentium facit ad augmentū eī. sicut nō vna gutta cavat lapidem s; multe vel vltima in vtute p̄cederium. S; si sit actus & charitate elicit⁹: vel impetus ex conatu factus act⁹ talis eā augmentat. qz induit vim multorum. sicut lz multi sensus dicuntur generare memoriā. vñ tamē eā generat: si induit rōnem plurium quare aut̄ nō qlz actus augmentat habitū vtutis. tripler cā assignari pōt fm tria. q̄ p̄s de vtute dic. nā vtus est circa bonum & difficile vt pōt haberi ex fo etiboz qz deuiare a medio ē facile. S; attingere ē difficile sicut facile ē deuiare a signo & a me⁹ circuli. S; difficile est centz circuli inuenire. Secūdo dō bz quādā pmanētā. h̄ enim ē eōe cuius habitū q̄ sit nō de facili mobilis. Tertio inclin at ad actū p̄modum nature. pp qd̄ dicitur certior omni arte. P̄m cōpetit vtuti rōne spēi. Secūdo rōne gñis Tertium rōne act⁹. Ex eo q̄ vtus ē circa arduū & circa difficile bonuz. nō qlz act⁹ eā auget. nam ad difficilia s̄ica plene attingere volum⁹. toto conatu oz nos incedere. & inde ē q̄ quādo summe intelligi bilia speculamur a sensib⁹ aueris: corā nobis trāse. untes nō percipim⁹. & cum alijs erites. nō capim⁹ qd̄ loquim⁹. Si ergo vtus augeri dō cum sit qd̄ arduum. oz q̄ vel actus arduus & ex toto conatu fact⁹ eā augmentet. vel q̄ multi act⁹ equalētes vni tali h̄ efficiāt. Secūdo qz vtus h̄z pmanētā ex quolibz actu nō augetur. nā cum act⁹ a voluntate elicit⁹ q̄ dā instabilitatē p̄ineat nisi ex toto conatu vtutis eliciatur vt rōne vtutis & conatus quedam q̄si stabilitas ipsi tribuatur. nō augmentabitur virtus ponitur. n. ab aliquibus ex^m ex parte cognitionis. quia vna d̄mōstratio pp sui firmitatē. adeo elicit firme cōclusionē q̄ in nobis ex ea efficitur habitus sciētie s; p̄clusionē illam. Sed vna rō p̄babilis in nobis op̄tionē nō generat. pp eius debilitatem. Sed alijs rationibus p̄iuncta h̄ efficere poterit. ita vñ act⁹ intēsus vtutē augmentat. Sed vnus actus remissus hoc non efficit. nisi multis remissis actibus cōiungatur. Tertio cum virtus inclinēt per modū nature loqui possumus de augmento virtutis. si cur de augmento aliarum formarum naturaliz.

nam cum semper agens sit tale in actu. quale est patiens in pot: qd dicitur de calido facere magis calidum non solum sufficit ipsum esse eque calidum. sed et ipsum habere plus de actu caliditatis ad quam actualitatem qd dicitur magis calefieri si in potentia. pro qd eque calidum vel minus calidum ipsum non augmentabit in calore: sed magis minuet. ita cum actus remissus progreditur ab habitu. magis facere videtur quam habet: minuitur quam quod crescat. ergo quod vel ex toto conatu efficiatur ut ex similibus actibus augmententur similes habitus: vel quod multi habitus in bonitate eamur unum actus. ad hoc quod tale augmentum efficiantur.

Non ergo charitas ex quolibet actu augmentatur. quare autem actus remissus non eam minuit. sed multi tales actus eam augent. ut unum actus intensus. infra patet. Ad. i. dicitur quod ex quolibet actu bono deo coniungimur actualiter. sed ex tali coniunctione non semper augmentatur habitualis unio quam importatur per charitatem. Ad. ii. dicitur quod si fiat bona operatio actuum preceditur. et sequitur charitatem. inuenimus maiorem potentiam in sequentibus quam in precedentibus. nam sicut quilibet actus precedens non charitatem inducit. sed ad eam introducendam disponit. Sic quilibet actus sequens non charitatem augmentat. sed ad eam augmentandam disponit. sed plus efficit actus sequens quam precedens. quod sequens meretur augmentum: sed precedens: ita disponit ad introductionem quod non meretur ut introducatur. Si ergo comparamus introductionem charitatis secundum actus precedentes et augmentum secundum sequentes concludit ratio. quod ibi comparatur dispositio ad introductionem non ad dispositionem augmentum. sed ad ipsum augmentum. ideo non valet quod arguitur. Ad. iii. dicitur quod non est per omnes modum sicut in motu locali et in aliis motibus. quod ut patet. viii. philosophia. in solo illo est vera continuus. et ratione huius continuitatis. per quolibet passus acquiritur aliquid de spacio. In aliis autem motibus ubi non est vera continuus non per quolibet eorum secundum que acquiritur forma introducta per motum. fit maior accessus ad terminum. sed solus ad huiusmodi accessum disponitur. Nam non quilibet guttur et aliquid de lapide remouet. sed solum disponit ad remouendum. nec quantumcumque minimum de alimentum auget sic nec quilibet actus charitatem augmentat: Sed ad augmentandum disponit. Ad. iiii. dicitur quod si comparamus charitatem ad primum substantiale ut debemus inueniemus proportionem rectam. Nam sicut primum substantiale respondet charitati sic maius primum maiori charitati respondet. et sic quilibet actus est meritorius quod a charitate elicitur non tamen charitatem augmentat. ita quilibet actus vitae eternae meretur non tamen meretur primum substantiale augmentum. Et cum dicitur quod potest quod maius est. potest quod minus. Dicitur quod verum est quod minus includitur in maiori quod non est in proposito.

Ad. vij.

Inde queritur. Utrum charitas habeat statum in augmento et videtur quod non. quia sicut habitum est per Augustinum. viii. de trinitate ca. viii. Charitas comparatur luminis. sed aer nunquam potest recipere tot intentiones lucis quin ulterius tales intentiones recipere possit. ergo nunquam in tantum augmentabitur charitas. quin ulterius augeri valeat. Preterea. cuius modus est non habere modum sicut de se in infinitum est augmentabile. sed cum modus caritatis dicatur. siue in charitate non potest esse terminus. Preterea charitas assimilatur igni. sed ignis augetur in infinitum: si haberet combustibile. ut dicitur in secundo de anima. ergo etc. Preterea. non est minus potest affectus ad recipiendum charitatem quam intellectus ad suscipiendum scientiam. sed homo semper posset augeri

in scientia addiscendo super ulteriores conclusiones. ergo etc. Preterea si est dare terminum in charitate ponatur charitas perfecta. tunc queritur an actus elicitus ex toto conatu per tale charitatem meretur augmentum charitatis aut non. si meretur. ergo ibi non est status. et per consequens in charitate non est terminus. Si non meretur. ergo potentior est actus charitatis imperfecte qui meretur augmentum sui actus quam habitus charitatis perfecte quod est inconueniens. Incontrarium est. quod solum natura constantium est. ratio et terminus eorum magnitudinis et augmentum. ut dicitur in secundo de anima. cum igitur charitas sit natura quaedam: et forma non in infinitum augetur. Preterea. omnis creatura est certum circumscriptionis limitibus. ergo cuiuslibet creature repugnat augmentum in infinitum. sicut dicitur. Quidam sic dicunt quod terminus in augmento alicuius forme. tripliciter potest significari. Primo ex parte ipsius forme quam habet terminatam mensuram ad quam cum fuerit puenit si ultra progreditur non remanebit forma in eadem specie sicut apparet in pallore cuius ypostasis est. certus gradus locis ultra quem si fiat progressio deuenit ad alium. Secundo. hoc potest contingere ex parte agentis quod est virtutis limitate. et ideo cum tantam introducit formam in materia quanta congruit virtuti eius non fit ultra processus per agentis limitationem. Tertio ex parte susceptibilis. ut quod susceptibile non potest ulteriores perfectiones recipere. quod ad ulteriores perfectiones se non extendit capacitas cessat perfectionis augmentum. nullo istorum modorum secundum istorum positionem dicere possumus charitatem habere terminum. quod secundum rationem proprie spiritus charitatis non est quod terminatum cum sit participatio quedam charitatis infinite que est spiritus sanctus. Nec ex parte agentis hoc potest contingere. quod agens tales perfectiones immediate est ipse deus qui est per se infinite. Accretio capacitatis habet esse potest. quod semper ex augmento charitatis augetur capacitas. nunquam. nam vas aliquod impletur liquore si semper quanto plus de liquore susciperet vas augetur capacitas. et ad plus de liquore suscipiendum semper per liquorem suscipiendum fieret habitus: et quod sic se habet in susceptione gratie: et charitatis spiritualis nam in infinitum potest esse charitatis augmentum. Sed istud stare non potest. nam si semper per susceptionem charitatis fieret creatura habilior ad suscipiendum non qua aliter creature capacitas secundum suam totam possibilitatem et aptitudinem esset repleta sed actualem capacitatem possemus sustinere in aliquo esse ipse. tamen capacitate possibile et habet aptitudinem impleti subsisteret nullus possit habet istum modum ubi. cum semper per susceptionem gratie fiat creatura habilior ad susceptionem ulteriozem. Quomodo ergo christo fuit datus spiritus non ad mensuram qui secundum Augustinum. xv. de tri. ca. xvij. ab instanti sue conceptionis adeo fuit plenus gratia quod ulterius in ea augmentari non potuit. Tenendum est ergo firmiter capacitatem illius anime ita fuisse repletam. tam actualem quam possibilem et habet aptitudinem quod si ulterius fuisse augmentata in gratia non remansisset in eadem specie et pro hoc ei spiritus datus dicitur non ad mensuram. quod per omnem modum fuit eius repleta. capacitas. unde istum qui dicitur augmentum charitatis esse possibilem in infinitum dicitur in gratia augmentari non potuisse: quod gratia sua quodam modo infinita erat ex quo apparet eos non tenere propositum. quia gratia illa simpliciter quid finitum erat cum esset quid creatum licet ei compereret alius modus infinitas. Dicamus igitur charitatem non crescere in infinitum item ex parte agentis. quod cuius deus ab eterno ordinauit et fixit certum terminum charitatis. Nec ex parte susceptibilis. quod licet augetur capacitas ex tali receptione non tamen est in creatura possibilitas ad infinitam

ebaritatem pp q ita potest repleri eius capacitas q
 non est ibi possibilitas ad ulterioꝝe charitatis gra-
 du. Et parte autē ppe speciei cōpetit ei aliquo mo-
 do finitas cū sit quid creatū. tamen vt melius decla-
 retur veritas. Notādum. q augmentari aliquid i
 infinitum pōt eē duplr. pꝑmo vt ois terminus posi-
 tus excedatur & sic sumitur pprie augmentari i in-
 finitum. qz infinitum ē cuius partē accipientibus sē
 per ē aliqd extra sumere. & sic charitas non pōt au-
 geri in infinitum in aliq qz posset ita capacitas ali-
 cuius repleri q nō posset vlteri⁹ in charitate cresce-
 re. Secdo. aliqd pōt augeri in infinitū nō simplici-
 ter. Sed qz terminum sibi pꝑrius nunq̄ attingit
 dato ēt qz semp augmentet. sicut pōt patere ex. xv.
 pꝑositione. tertij geometrie. vbi pbatur q angulus
 q efficitur ex diametro circuli: & semicirculo est diu-
 acutoꝝ amplissimus: & quāto maior est circulus tā-
 to est magis amplus. Si in infinitū cresceret cir-
 culus. in infinitum cresceret angulus: nunq̄ tñ puc-
 niret ad q̄titate anguli recti q nō solū est infinitus.
 s; ēt repitur angulus maior eo: vt obtusus. Sic ēt
 cresceret & charitate. in infinitum nō est incōueniens
 vt pꝑrius sibi termino aliquo. puta charitate patrie
 qz nunq̄ ad illum terminum deueniret quādiū est
 in via. nec tñ charitas q̄ habeat in pꝑria erit infini-
 ta immo repitur charitas maior eo: vt charitas xp̄i
 Ad. i. od q nō est simile de hijs q̄ hnt eē intēdiale
 quibus p se aliquo mō cōpetit gno. & augmentatio
 qz in eis magis attēditur s̄m numerz & v̄tutem agē-
 tium: s; s̄m capacitate suscipiētis. & de hijs q̄ ha-
 bent esse reale. Vel od q̄ cum ar suscipiēdo lumē
 rarefiat. tātum posset in lumine augeri & rarefieri:
 q nō remaneret aer. ita posset ē totaliter capacitas
 creature repleri. si vltorius fieret additio creditur
 q nō remaneret in eadē specie. & qz est impossibile
 creaturā rōnalem mutare speciem. impossibile ē vl-
 terioꝝe additōem fieri. Ad. ij. od q licet charita-
 tis modus sit nō habere modū. eo q suscipibile ē
 diligibile in infinitum. p̄figurū tñ sibi modus rōne
 capacitatis suscipientis. Ad. iij. od q agumen-
 tum charitatis pōt p̄siderari duplr extēsiue & intē-
 siue. extēsiue charitas augeri nō pōt. qz minima cha-
 ritas sufficit ad oia obiecta. ex charitate diligibilia
 s; augetur intēsiue eo q magis afficimur ad di-
 ligendum. Ignis at augetur in infinitū extēsiue
 si habet infinitā materiā in qua; induceret formā
 suā. s; nō intēsiue. qz postq̄ adepta ē materia p̄fecte
 formā ignis. & calorē. nō vlteri⁹ calefit. nec igitur
 qz habitibus p̄sentibus in materia cessat motus vt
 dr. pꝑmo de generatione. ca. de agere & pati. & per
 istā viā posset solui ad p̄mā rōnem de illuminatione
 aeris. qz s; posset semp suscipere intētiōnes lucis.
 opinio ē aliquoz q posset deuenire ad tātā illumina-
 tiōē qz per intētiōes lucis nō vltorius illumina-
 retur. q si nō est v̄tū in hijs que hnt eē intētiōaliter
 in aliquo in hijs tñ q̄ habent esse reals cuiusmodi est
 ebaritas nō habent calūniā. nā qz calor h; eē reali-
 ter in materia posset aliqd adeo calefieri q si eēt in
 medio spere ignis nō augetur in calore. Et per
 hoc pꝑ solutio ad q̄rtum. qz s; intellectus semp nor-
 mas p̄clusiones posset cognoscere & augmentari i co-
 gnitōe extēsiue. nō tñ semp augmentari posset intē-
 siue. qz aliq̄ pꝑositionē posset adeo p̄fecte cogno-
 scere q vltorius intēsiue in cognitione illius cresce-
 re nō posset & qz nos loquimur de augmento cha-
 ritatis intēsiue. ideo talia nō sunt ad pꝑositionem.
 Ad gntuz dicendū q actus charitatis in termino
 nō meretur augmentū sui habitus sed h non est pꝑo-
 pter eius impotentiam sed qz suus habitus angu-

mentari non potest.

Primo queritur. Vt charitas possit minui.
 Et vt q sic. qz habitus sunt in pꝑate volū-
 tatis nostre vt s; eos eliciamus actus re-
 missos & intentos. igitur possumus elice-
 re actū charitatis nō ex toto conatu. S; sicut act⁹
 intensus augmentat. Sic remissus videtur minu-
 ere. nam sicut calidum per magis calidum fit cali-
 dius. sic p minus calidum videtur infrigidari. igi-
 tur habitus charitatis poterit minui. Pꝑterea
 p peccatum mortale corrupitur charitas. p pecca-
 tum veniale nec corrupitur. nec minuitur. qz veni-
 ale peccatum eā nō attingit. si poterit oīdi q ē ali-
 quod peccatū me^m inter mortale. & veniale ē illud
 nō corrupet. qz nō est mortale. nec est od q nō mi-
 nuat. qz tunc eēt veniale. Minuet igitur. & nō cor-
 rumpet. Quod autē sit aliqd peccatū inter veniale
 & mortale pꝑ. qz p mortale diligitur creatura plus
 q̄ deus. p veniale minus cum a pluri possit accipi
 excessus. qz licet a maiori minorem abscindere. po-
 terit creatura amari quantum deus. & tunc non erit
 mortale. qz nō diligitur plus. nec veniale. qz non
 diligitur minus erit ergo me^m inter vtrūq̄. Pꝑ-
 terea s̄m Aug. lxxij. q. lxxvij. q. s; q augetur cu-
 piditas minuitur charitas. s; cupiditas augeri po-
 test. ergo & caritas minui. Pꝑterea. veniale pec-
 catum aliquod malum ē s; malum aliqd adimit de
 bono. cum ergo charitatem nō corrupat eam mi-
 nuet. Pꝑterea vt habitus est cu; hō magis se
 disponit. augetur in charitate. Cum igitur post
 maiorem dispōnem p̄tingat aliquē eē minus dispo-
 sītū poterit i eo minui. Incōtrariū ē qz si minuit cha-
 ritas vel est p peccatū mortale vel veniale. p mor-
 tale nō. qz mortale eā tollit. ergo p veniale: s; cum
 charitas sit qd finitum p multiplicatōem peccato-
 rum venialium tota poterit tolli. igit sola venialia
 dānabitur aliqs qd ē in pueniēs. q si dicatur huius
 modi ablatōem eē s̄m eadē pꝑortōem. nō s̄m eā
 dem quātitate ad huc h̄ intentum. qz s̄m talem
 ablatōem semp infinitum possit a re finita accipi eo
 qz finitum p̄ tales partes est in infinitum diuisibi-
 le. tñ totiēns pōt fieri talis ablatio q nō remanet na-
 tura rei. vt totiēns posset diuidi aqua q nō remane-
 ret. aqua ergo ille habitus nō remanebit in specie
 charitatis: qd est intentuz. Pꝑterea. si fieret ab-
 latio s̄m tales partes. semp ablatio posterior esset
 minor. & tunc peccatum sequens minorem lesiōē
 inferret qd est p̄ diuinā iusticiā. nā cu; semp pecca-
 tum sequens sit maius pp ingratitudinem. o; maio-
 rem lesionem inferre. Pꝑterea. p̄cū veniale n̄
 attingit charitatem ergo nec eam minuit nec cor-
 rumpit. Rñ^o od q s̄m p̄bim. ij. et̄b. habit⁹ ex qbus
 fit ab hijs augetur & corrupitur. & p p̄is minuitur
 nō tamen s̄l̄ factis. vt idem ibidē addit. nā ex acti-
 bus s̄l̄ibus augetur & ḡantur habitus. ex dissimi-
 libus minuitur & corrupuntur. Si ergo videre vo-
 lumus vtz charitas minui possit. videamus que
 charitatem corrupunt: & si ex aliqbus minui po-
 terit ex talibus corruptiuis minuetur. nā s; aliqui
 habitus augmentari valeāt in nobis non p nros
 actus. qz ex mera voluntate diuina aliqui habitus
 in nobis generari possunt & augeri. nulli tñ boni ha-
 bitus in nobis corrumpi possunt. nec minui nisi p
 nostros actus. qz deus q est eā esse talium. non erit
 eā nō esse de potentia ordinata. corruptiua autē cha-
 ritatis peccata sunt. Itā cū charitas sit qdam habi-
 tualis p̄iunctio dei ad nos pp qd & vinculum p̄fecti-
 onis dicitur. peccata nostra q diuidunt inter nos e-
 deum erunt charitatis corruptiua. & qz non minui-

25. viii.

liv. 30

tur habitus nisi ex quibus corrumpi habet non nisi peccatum charitatem minuere poterit. Qd autem peccatum h non possit efficere sic ostenditur. qz fm psm. vij. et bi. z. ij. p. bly. fines in opabilibus sunt siles pncipijs in speculatiuis. ita q ea que sunt ad finē. ad finē cōparantur sicut pclusiones ad pncipia. z qz pncipia. cognoscibilia sunt solo lumine i reflectus agētis. z ad ea pbanda nō est rō. ea que p rōnem ostēduntur: vt pclusa: etiam si in ipsis cōtūgat error certitudinē in pncipijs neqz minuit. neqz tollunt. nō. n. ex hoc q male sillogizantes aliquod falsū cōcludimus. de pncipijs p se notis dubitam? sicea q sunt ad finē. z si in eis accidat aliqua obligtas. dilectōem finis neqz minuit. neqz tollunt: sicut si minuit desiderii sanitatis in infirmo eo q in seruādo vietā cōmittit obligatē. qz igitur ad ipz fines attingere qd dilectōem finis dē immutare. z qz finem nō attingit nisi p cōm mortale. cū ex h finem tollat: qz aliū finem cōstituit: qz deum nec vnquam est p cōm mortale nisi aliud qz deus ponatur vt finis. ita q vtendis fruamur z fruēdis vtamur. cum ex auersione. a deo totalr charitas corrumpatur. p cōm mortale qd sine auersione a deo nō pōt eē charitatē nō minuet. sed corrūper. veniale autē qz finē nō attingit. qz nō aliū finem qz deū habitualr ponit cōiūctōem habitualez quā habem? ad deū p charitatez nō minuet. neqz tollit. z qz oē p cōm vel est veniale vel est mortale. cū per nihil tale minuiatur charitas lz per mortale tolli possit. pcedendū est charitatē au geri posse eo q a suis cāis a qbus fit pōt. augumentari. mīnuīi posse. qz a qbus corrūpitur nō minuitur. in est. n. ei aliquo mō augumētū per naturā. qz p suas cās nō aut minuitio vt ostēsum est. Ad p m dō q si actus remissus minuit habitū. h nō est nisi i quātū agēdo actū remissum cessam? ab actiōe inten sa. vñ plus disponimur ad dimīnūdem habitus nō agendo. qz agendo remisse. qz in actu remissio ē ali qua silitudo habitus q nō est cum cessam? ab actu. q aut cessatio ab actu minuat habitū. h nō est nisi qz ille habitus pncipaliter ex actibus ē cātus. s; cum charitas a deo efficiatur pncipaliter: ppter cessatio nē ab actu nō cessat pinctio charitatis cū sua pro pā cā. z ideo nō solum per remissam actōez hīs charitatum. charitatē nō perdit. s; et si nunqz operaref dū tū nō ageret in dñum nunqz charitatē amitteret.

Ad. ij. dō q vbiqz est dare mai? z minus ibi ē dare equale si ibi minoritas z maioritas sumuntur fm eandem rōnem. S; si fm diuersam tūc pōt ibi repiri maius z minus absqz equalr. immo id qd ē minus pōt in tātū crescere q fiet maius. z nunqz crit equale. sicut pbatur in. xv. ppōne tertij geometrie vbi ostenditur q angulus rectilineus acutus q est minor angulo ptingētie intra si in tantū cresceret q fieret maior. vt q fieret rectus. d minor fieret maius. z nunqz fuit equale. qd ptingit. ex hoc q in angulo rectilineo z ptingētie nō reperitur. quātitas vñi formis. Sic qz in fine z in hīs q sunt ad finē nō reperitur fm eandem rationē dilectio. lz reperitur ibi magis z min? nō reperitur ibi equale. naz qequid diligitur. vel diligitur dilectiōe finis vel citra su pra nō pōt esse: qz dilectio finis est dilectio in ter mmo. qz fm philo. primo polit. finis est appetibilis in infinitū. Si diligitur creatura vt finis tunc diligitur supra deus. z qz nō potest pluribus mōis variari dilectio nō pōt ibi reperiri equalitas nisi forte p accidēs. vt q deus z aliqua creaturā ordia rer qz ad aliqod creatū. sed tunc esset ibi etiā peccatū mortale. qz vteretur fruēdo. nō est ergo aliqod peccatum nisi sit mortale vel veniale. cū nō diliga

tur aliqd nisi vel vt finis. vel vt illud qd est ad finē. Ad tertiu dicēdus qz cupiditas pōt esse dupli ceter vel q ex ea existat peccatum mortale vel veniale. Si mortale. tūc tollit charitatē. si veniale non attingit. Ad formā arguendū dicendum qz charitas pōt intelligi minui multipliciter quantum ad habitum z sic nunqz minuitur: z sic de ea loquitur. Quātū ad feruorem z in obedientiā vñi z si cōminuitur p peccatū veniale. z cōcupiscēdo venialiter qz p tales cōcupiscētiās minus sumus feruidi: z vires reddūtur inhabiles ad obediendū ratiōni z quātū ad h veritatē bz qd dicitur qz dimiuitio charitatis est cupiditatis angumētū. Ad. iij. dicēdū qz peccatū veniale aliquā admittit de bono qz facit feruorē tepescere z in inferiorib? vñi? aliqz iepitudinē causat. sed ppter hoc charitas habitualr non minuitur. Ad qntū dicēdū q maior z minor dispositio ad formā pōt intelligi dupliciter. Primo respectu ipz forme in se vt aliqz magis disponitur ad caloz suscipiēdum qz fm esse in caloz intēditur. Secūdo per cōparatiōnē ad annera vt aliqd magis z minus disponitur ad susceptiōnem substantialis forme. qz in pncipalib? accidētibus intēsiōnē z remissioē suscipit. d magis autē dispositio nō pōt fieri minus dispositus respectu ipsius charitatis nisi: sed solū respectu annexoz vt qz ppter inobediētiā z ineptitudinē inferioroz vñiū quoddammodo homo disponitur vt auertatur a deo.

Elper litteram super illo. (Sine spiritu san. nō possumus spm diligere. nec mā data eius seruare. Cōtra qz tūc scirem? nos habere charitatē qn possemus iplef mādāta. dicēdū qz lz quātū ad genus operis possumus h mādātū vel illud implere. vel etiā dato q oia. nō ppter h sciremus nos habere charitatē: vñ nō habere. qz nescimus. vtrū ea impleamus merito vel nō qd est effectus gratie. Itē si illud. (Spūs qui in te ē. Utrum q dicit eius peccasset qz petijt plus de spiritu qz esset in magis? suo hēly. Sufficit. n. discipulo si sit sicut magister eius dicēdū q illa auctoritas pōt exponi q non plus de spiritu petijt: sed petijt q spūs ille q erat duplex in hēly a ad faciendū miracula z ad opatiōnē pphetealez fieret in ipso hēlyseo. z per h bz intentū suū magister. qz spūs san. ab vno plus habetur qz alio z i uno plus ē qz in alio. qz in hēly a erat duplex nō in hēlyseo. Item sup illud. (Unicusqz pro modo sue pfectionis fm p piaz mēsuraz datur grā zē.) Cōtra. spūs san. dimidit sua dona singl. put vult: Dicēdū q fm ipzuz velle spūs sancti accipitur p pila mēsurā nā ppa mēsurā ex pre dātis ē prout ipe pcedēstiauit ex parte eius qui datur sunt naturalia ipsa cum conatu erigētia voluntatē spūs.

(Je queritur) zc. pōstqz magister dēter minauit de missione spūs san. s. vñ bñi z imissibili. hic circa donū qd est propriūz nomē spūs san. quas dā qōes mouet. Et tria facit. qz p mōuet dictas questōes. Secūdo cōtra determinata instat. Tertio in breui dicta recolligit sa ibi (hic dicitur questio) tertia ibi (ex p dicitis). Circa primū tria facit fm q tres questōes mouet. qz primo querit. Utrū per spiritūz san. qd est donum dentur alia dona. Secūdo. vtrū sit eo donum quo datum Tertio inuestigat quib? datur. scda ibi (pptererea. diligenter) tertia ibi: (Sed queritur cui donabilis). Circa primū duo facit. qz primo querit. Utrum per spiritum sanc: alia dona dentur. Secūdo respondet singulis pro

prima dona dari per donum quod est spiritus. Secunda ibi. (ad quod dicimus). Deinde cum dicit. (Preterea). exsequitur de secunda questione 2. o. facit. quia primo exequitur dubitando. Secundo soluendo. ibi. (ad quod dicimus. circa primum tria facit quia primo adducit vna rōe q̄ spūs. s. eadem ratione dicatur donum & datum. quia idem est ipsius dari & donari. sed a dari dicitur datum. a donari donum ergo est eo donum quo datum. secundo probat hoc idem per auctoritatem Augustini. Tertio. adducit rationem in contrarium. quia donum fuit ab eterno. datum ex tempore. non ergo eo donum quo datum. Secunda ibi. (hoc etiam videtur). Tertia ibi. (Si autem ex eo.) Deinde cum dicit. (Ad quod dicimus). soluit. ad cuius evidentiam notandum q̄ spiritum san. esse eadem ratione donum quo datum. si eadem ratione accipitur. quantum ad durationem dationis est locutio falsa. quia ab eterno donum. sed ex tempore datum. sed si non dicit ordinem durationis. sed magis rationes & causas sic est locutio vera. quia ratio quare datur in tempore est quia processit ab eterno ut donum. Unde tria facit. quia primo dicit datum esse ex tempore. secundo ostendit eum donum fuisse ab eterno. & ex proprietate. Tertio manifestat quod dixerat per Augustinum. secunda ibi. (donum vero.) Tertia ibi. unde Augsti.) Tunc sequitur illa pars. (sed quod ritur. In qua exequitur de tertia questione. 2. o. fa. quia primo fa. quod dicitur est. secundo assignat quandam convenientiam. inter filium. & spiritum sanctum ibi. (Et notandum.) Circa primum. o. fa. q̄: primo querit cui datur spiritus sanc. secundo soluit. q̄ donabilis est nobis. non patri & filio. ibi. (ad quod dicimus.) Deinde cum dicit. (Et notandum. assignat convenientiam quandam. inter filium & spiritum sanctum. quia ostendit spiritum sanctum procedendo esse & donum esse. sicut filius nascendo ē. & est filius in quo convenientia quedam ipsius ad filium denotatur. Deinde cum dicit. (hic oritur inflat contra determinata. Et tria facit. quia primo inflat. nam si filius processione est filius: & essentia. Similiter & spiritus san. ergo filius eodē est filius quo deus. q̄ Aug. negat. qui dicit q̄ pater non est eo pater quo deus. Secundo soluit q̄ formaliter loquendo. & ut nativitas dicit proprietatem filius nativitate est filius. non essentia. neq̄ deus. Nec spiritus sanc. processione: essentia est sed donum. sed ut processio & nativitas dicunt originem. filius nativitate est deus & spiritus san. processione. Tertio confirmat hoc per Hieronymum. secunda ibi. (ad quod breviter.) Tertia ibi. (non enim circa quod tria facit. quia primo adducit verba Hieronymi. secundo. ea exponit. Tertio ex illis concludit intentum. Secunda ibi. (Quod ita.) Tertia ibi. (Ex his verbis.) Tunc sequitur. illa pars. (ex predictis. in qua in brevi recolligit que sequitur ex dictis. Et duo facit. quia primo facit quod dictum est. Secundo ex habitis movet quasdam questiones. ibi. (hic queritur.) Circa primum duo facit s̄m q̄ duo concludit ex habitis. quia primo ostendit spiritum sanctum esse ab eterno donum. sed ex tempore datum quo designatur ratio gemine processione. Secundo ostendit spiritum sanctum ad patrem & filium referri ex eo q̄ dicitur donum. Sed ad nos referri. ex eo q̄ dicitur datum. propter q̄ & spiritus. noster. dicitur. Secunda ibi. (et s̄m.) Tunc sequitur illa pars. (hic queritur.) In qua movet quasdam questiones ex dictis. & duo facit s̄m q̄ duo querit. quia cum spiritus di-

catur noster. querit utrum filius noster dici possit. Rursum cum spiritus sanctus referatur ad deum qui dat: & ad eum cui datur querit utrum ad seipsum referri possit. Secunda ibi. (post hoc.) circa primum duo facit. quia primo querit. utrum filius possit dici noster. secundo soluit q̄ sub illo nomine filius non dicitur noster. Sed sub alio. quia dicitur redempto: nō. panis noster. nā & spiritus sanctus non sub quolibet nomine dicitur noster. nam licet dicat spiritus noster nunq̄ tamen in scripturis legitur spiritus sanctus noster. secunda ibi. (ad quod dicimus.) Deinde cum dicit. (Post hoc.) querit utrum spiritus sanctus referatur ad se. Et duo facit. quia primo facit quod dictum est. secundo. differt solutionem vsq̄ ad trigesimam distinctionem.

Secunda ibi. (huius questionis. in quo terminatur sententia lectionis & distinctionis.)

Uta magister de tribus specialiter circa spiritum sanctum querit. Primo de dono quod est natura eius. Secundo utrum sit eo donum quo deus. Tertio quomodo. spiritus dicatur noster. Ideo de hijs tribus queremus. Circa primum queremus tria.

Primo utrum donum in divinis dicatur essentialiter. Secundo. utrum soli spiritui sancto competat nomen doni. Tertio utrum spiritus sanctus sit donum in quo omnia dona dantur.

Primum sic proceditur. videtur q̄ donum dicatur essentialiter quia tota trinitas liberaliter se communicat. sed quod competit toti trinitati est essentialiter ergo & cetera. Preterea non dicitur persona dari nobis nisi ex eo q̄ aliquis effectus efficitur in nobis qui prius non erat. Sed nomen designans respectu ad effectum est essentialiter cum in divinis sint opera trinitatis & quilibet effectus attribuitur essentialiter ergo donum est quid essentialiter. Preterea quod competit essentie. est essentialiter. sed ipsa essentia dicitur dari & donari. aliter enim pater generando filium non daret filio. quicquid haberet nisi ipsam essentiam quam habet ei daret. ergo essentia habet rationem doni. est igitur donum quid essentialiter.

Preterea ratio doni maxime competit amori. sed amor est quid essentialiter. ergo & donum. In contrarium est quia donum non dicitur nisi quod procedit a dante. sed essentia nec signat. nec gignitur. nec procedit. ergo & cetera. Preterea s̄m Augustinum quarto de trinitate capitulo penultimo spiritui sancto donum dei esse est a patre procedere sed processio est quid personale. ergo & cetera. Responsum quidam sic dicunt q̄ dare vel donare dupliciter potest dici. vno modo id quod habetur per modum dominij ut possessio aliqua. Alio modo quod habetur. quasi sibi intrinsecum. sicut aliquis homo habet seipsum vel amorem suum. & utroq̄ modo aliquis alicui dare dicitur. In divinis autē & si vna persona non habet dominij respectu alterius. habet tamen auctoritatem ratione principij. dicunt ergo q̄ si donum importat auctoritatem respectu dati. sic donum est notionale vel personale. Sed si non. sed tantum dicit quandam liberam communicationem. sic est essentialiter. quia ipsa essentia sic dari potest. Et s̄m hoc donum vel datum non est personale. sed essentialiter. quia non semper importat distinctionem dati a dante. licet semper distinctionem importet dati ad eum cui datur. sed s̄m istum modum loquendi donum. non magis diceretur personaliter q̄ missio. nam & de missione. sic consuevit distingui q̄ potest dicere distinctionem mittentis a

25. 1r.

missio. vel mittentis ad eum cui fit missio. immo si
 vere loqui volumus per istam viam incedere id
 donum est magis quid essentialia q̄ missio. nam
 quanto aliquid magis competit tribus. tanto ma-
 gis est quid essentialia. quia s̄m Augustinum quin-
 to de trinitate capitulo. viij. In essentialibus non
 est distinctio inter personas. missio autem licet ac-
 tue sumpta competat tribus. quia quilibet perso-
 na mittit. passive tamen non competit. quia pater
 nunquam legitur missus. sed donum. sive datio acti-
 ue & passive competit omnibus s̄m istum modum
 accipiendi. ideo donum magis essentialiter dicitur
 q̄ missio. Sed hoc non concordat cum verbis
 Augustini quododecimo de trinitate capitulo deci-
 mo. septimo qui soli spiritui sancto dicit competi-
 re rationem doni. Aliter ergo oportet nos loqui
 de dono q̄ de missione. Ideo dicendum q̄ donus
 proprie sumptum est solum personale. licet missio
 sit quid essentialia. quod sic declaratur. nam donus
 vt. potest haberi ex Augustino in pluribus locis re-
 lationem quandam importat. relationes autem in
 diuinis tripliciter distinguuntur. quia quedam su-
 muntur solum respectu diuinorum. quedam respec-
 tu creaturarum. quedam medio modo. Que autem
 sumuntur solum respectu diuinorum. cum relatio
 distinctionem quandam importet. non possunt esse
 pure essentialia. Sed vel sunt pure personalia.
 vel simul cum notione dicunt essentialiam. nam si ta-
 lis relatio in diuinis est respectu diuinorum quia
 respectu personarum. tunc talia simpliciter dicuntur
 quid notionalia. vel personalia. & sic pater quia
 refertur ad filium que est diuina persona est nomē
 simpliciter personale. Sed si respectus ad diuina ma-
 gis sumitur per comparationem ad actus q̄ per
 per comparationem ad personas. tunc talia essen-
 tiam & notionem aliquo modo important. & huius-
 modi est potentia generandi que sumitur per respec-
 tum ad istum actum que est generare. & potentia
 spirandi que sumitur respectu spirare. q̄ s̄m q̄ habi-
 tum est scilicet essentialia sunt. notionem tamen ali-
 quo modo dicunt. Ea autem que dicunt respectus
 ad creaturas. q̄si conuerso modo se habent. nam si-
 cut illa nō poterant esse pure essentialia. s̄ vel erāt
 pure notionalia vel simul cum notione importar-
 bant essentialiam. Sic ista quasi modo conuerso pu-
 re notionalia esse non possunt. Sed vel sunt pu-
 re essentialia. vel simul cum essentia dicunt notio-
 nem. nā s̄m in diuinis s̄m q̄ huiusmodi respectu
 creaturarum designatur ratio principij. propter q̄
 importatur ibi opus quod toti trinitati competit.
 ratione cuius tale nomē dicit essentialia que est com-
 munitas tribus. Sed quia ex isto opere. s̄m modum
 intelligendi consurgit quidam respectus qui termi-
 natur ad deum. ratione huius respectus potest in-
 dicare personam. nam si iste respectus ad deū ter-
 minatur terminatur ad ipsum vt essentialiter su-
 mit. tunc tale nomē est pure essentialia. & huiusmo-
 di est hoc nomē creato: diis quod & ratio effectus
 & ratione respectus dicit essentialiam. Sed si respec-
 tus terminatur ad deum prout supponit. p̄ p̄so-
 na. tunc illud nomē est essentialia & notionalia essen-
 tiale. ratio effectus. & huiusmodi nomē est incarna-
 tio. quia licet incarnatio prout dicit effectum sit a
 tota trinitate ex illo tamen effectu consurgit quedam
 relatio que terminatur soli ad p̄sonā filij. vnde so-
 lus filius dicitur incarnatus. Nomina que me-
 dio modo se habent. sunt ea que cum hoc q̄ dicunt
 respectum vnus persone diuine ad aliam personā

dicunt etiam respectum ad creaturam. Ille autem
 respectus dupliciter se habere potest. quia vel est
 habitualis. vel actualis. nam filius vt verbum di-
 citur habet respectum ad patrem tanquam ad di-
 centem. & ad opus extra. quō d per verbum fieri di-
 citur. iuxta illud Augustini quinto decimo trinitate
 capitulo vndecimo. Initium omnis operis verbū
 Sed iste respectus ad opus est habitualis. quia vt
 idem Augustinus ibidem tradit. non statim cum est v-
 bum sequitur opus. Sed vt filius a patre mittitur
 in mentem per dona gratuita ei appropriata. habet
 respectum actualem ad ipsam creaturam. propter
 quod licet verbum fuerit ab eterno est tamen missus
 ex tempore. Hec autem nomina que important
 respectum diuinorum non solum ad diuina vt no-
 mina de quibus primo diximus. nec solum diuino-
 rum ad creata vt ea de quibus secundo locuti
 sumus. sed vtunq̄ respectum important. videli-
 cet diuinorum ad diuina & diuinorum ad creata sic
 distinguuntur q̄ quando respectus respectu creatu-
 rarum est habitualis sunt solum personalia. & ideo
 verbum solum personaliter dicitur. quia respectus
 per comparationem ad creaturas dicit habitualis
 non actualem. quando autem huiusmodi respectus
 est actualis tunc nomen potest dicere qd essentialia.
 & ideo missio essentialiter sumitur vt superius est
 ostensum. Et sicut filius dicitur vbum. & missus.
 verbum solum personaliter dicitur per respectum
 habitualis. sed missio essentialiter sumitur prop̄
 actualem relationem. vnde filius q̄ sit missus. hoc
 habet a tota trinitate. Sed q̄ sit verbum habet so-
 lum a patre. Ita spiritus sanctus & donum & da-
 tum dicitur vt utroq̄ modo dicit aliquem respectum
 ad creaturam. sed in quantum donum dicit respec-
 tum habitualis. in quantum datum dicit actua-
 lem. ideo donum solum personaliter sumitur. sicut
 verbum. vt Augustinus dicit quinto decimo de tri-
 nitate capitulo decimo septimo licet datio quid es-
 sentiale dicat. vnde magister dicit ex eo q̄ spiritus
 sanctus dicitur donum & datum ei duplicem pro-
 ceptionem competere. eternam. & temporalem. et
 nam ratione doni i temporalem ratione dati quod et
 concordat cum verbis Augustini quinto de trini-
 tate capitulo quinto decimo qui dicit spiritum san-
 ctum ab eterno fuisse donum. sed ex tempore fuisse
 datum. & quia processio eius eterna solum est ad
 notionalia. donum t̄m personaliter sumitur. licet da-
 tio possit importare essentialiam. Ad primum di-
 cendum q̄ non arguitur q̄ donum essentialiter su-
 mitur. sed q̄ datio essentialiter sumi potest. nec eni
 quicquid datur proprie habet rationem doni. Et
 per hoc patet solutio ad secundum & tertium. quia
 non arguitur donus essentialiter sumi. sed q̄ datio es-
 sentialiter sumi potest. Quartum autem de amore
 soluetur per questionem sequentes per quā & argu-
 menta facta. melius patebunt.

Secundo queritur. vt vni soli spiritui san-
 cto conueniat ratio doni. & videtur q̄ non
 quia s̄m Augustinum quarto de trinitate
 capitulo penultimo. spiritū s̄m donū
 dei eē. & a p̄re procedere. sed hoc p̄uenit. et filio. er-
 go & filius dicitur donum. Præterea de ipso filio
 dicitur. q̄ filius datus est nobis. sed hoc nō esset nisi
 si ei competeret ratio doni. ergo & cetera. Præter-
 rea s̄m Augustinum quinto decimo de trinitate ca-
 pitulo decimo septimo & habetur in littera. Spiritus
 sanctus in tantum donum dei est in quantum
 datur eis quibus datur. sed dari competit etiam

21. 202

202

... ..

no, ergo & cetera. Preterea spiritus sanctus dicitur donum dei per spiritualem missionem in mentem. Sed hoc etiam conuenit filio, ergo & cetera. In contrarium est quia donum procedit a dante ergo soli persone procedenti competit ratio doni. Sed cum pater non procedat, si ergo alii cui persone in trinitate competet ratio doni, hoc erit filio vel spiritui sancto, sed filius non dicitur donum, quia secundum Augustinum quinto de trinitate capitulo quarto decimo non procedit filius quomodo datus, sed quomodo natus, solum spiritus sanctus donum dicitur. Preterea ergo donum procedit per modum voluntatis, sed filius non procedit per modum voluntatis, sed per modum nature. Solum ergo spiritui sancto cui competit talis processus competet tale nomen. Responsio dicendum quod secundum Augustinum, xv. de trinitate capitulo decimo octauo spiritus sanctus qui dilectio est proprie donum dei dicitur, et ibidem scribitur, quod proprie donum dei dicitur, spiritus sanctus non nisi propter dilectionem. Ex quibus verbis habere possumus quod ratio, quare alicui competit nomen doni ex amore sumitur, et quia amor et charitas non solum spiritui sancto, competunt immo quilibet in trinitate persona amor et charitas dicitur, dubitamus utrum nomen doni proprie spiritui sancto competat, huius autem dubitationis causa existit, quod ex parte voluntatis, secundum quem modus dicitur, procedere, spiritus sanctus non habemus nomina distincta sicut ex parte intellectus, nam ex parte intellectus ut superius fuit tactum, non solum habemus nomen designans actum intellectus, ut intelligere, quod actum potentie intellectiue verbaliter nominat, vel intelligentiam que eandem actum nominaliter dicit. Sed etiam habemus nomen distinctum signans conceptionem intellectus siue illud, quod intellectus intelligendo format, et hoc dicitur verbum. Ex parte autem voluntatis, licet habeamus nomen significans voluntatis actum, ut amare verbaliter, vel amor nominaliter, nam amare, et amor ita dicunt voluntatis actum, sicut intelligere et intelligentia dicunt actum intellectus, tamen ad significandum id quod voluntas format, in volendo non habemus nomen proprium, sicut habemus ad significandum, quod intellectus intelligendo concipit, et propter huiusmodi vocabulorum penuriam id quod a voluntate formatur, nominamus nomine actus dicentes ipsum amorem, sicut si verbum ab intellectu formatum, intelligentiam diceremus, et inde est quod amor prout dicit actum voluntatis est quid essenziale, sicut intelligere, nam vnus est amare et vnus velle omnium trium personarum, sicut et vnus nosse. Sed prout dicit illud quod per modum voluntatis formatur, et procedit sic solum personaliter dicitur, sicut verbum, cum ergo dicimus quod ex ratione amoris sumitur ratio doni, non est intelligendum quod ipse actus voluntatis proprie habeat rationem doni, siue amor ut actum voluntatis nominat, sed proprie donum dicitur id quod a voluntate formatur in volendo, quod etiam amor dicitur propter vocabulorum penuriam, nam donum proprie sumptum dicit aliquid quod a dante liberaliter et per modum voluntatis procedit, sicut verbum dicit aliquid quod ab intelligente ema-

nat, et sicut ipsum intelligere non dicitur verbum quia non est operatione actus proprie vel realiter quod emanat, propter quod ipsum verbum solum personaliter dicitur, quia soli persone competit proprie emanatio, ita non ipsum amare dicitur donum, sed id quod a voluntate formatur, et quod liberaliter, et per modum voluntatis emanat, et quod sic emanare per modum voluntatis competit solum spiritui sancto, quod solus ipse dicitur amor, sic accipiendo amorem, sicut soli filio competit emanare per modum intellectus, unde solus spiritus, sicut proprie loquendo in trinitate in creata dicitur donum, sicut solus filius dicitur verbum, et ista est sententia Augustini, xv. de trinitate, c. xvii, quod ait, non frustra in hac trinitate, non dicitur verbum dei nisi filius nec donum dei nisi spiritus, sicut extendendo tamen nomen doni et alius competere potest, ex hoc autem apparet solutio rationis illius quam dimisimus in soluta quod licet amor sit quid commune omnibus, et essentialiter dicitur donum tamen personaliter sumitur eo quod proprie dicitur donum amor personaliter sumptus, non essentialiter. Ad primum dicendum quod non ex quolibet processione sumitur ratio doni, sed ex processione per modum voluntatis processio autem que competit filio non est per modum voluntatis, sed per modum intellectus, vel per modum nature. Ad secundum dicendum quod non omni quod datur, competit prope ratio doni ut in sequenti questione patebit. Ad tertium dicendum quod licet dari competit etiam filio, non tamen competit ei, sicut competit spiritui sancto, quod etiam quod filius datur spiritus, sicut dicitur esse ratio, cum filius ex amore datur iuxta illud in tantum deus dilexit mundum ut vnigenitum filium suum daret, spiritui sancto tamen competit dari, quod est amor cui per se et primo competit ratio doni, licet ergo ex eo quod datur spiritus, arguamus ipsum esse donum ex eo tamen quod datur filius non proprie competit ei ratio doni. Et tamen intelligantur verba Augustini, notandum quod in tantum, et in quantum, et talia quandam casualitatem videntur dicere, causalitas autem aliquando est in essendo aliquando in inferendo. Cum dicitur quod spiritus, sicut instantum est donum in quantum datur non est intelligendum quod ipsa datio sit causa quare, spiritus, sicut sit donum, cum datio sit quid temporale, donum sit quid eternum, et temporale non sit causa eterni. Immo magis econuerso, ex eo quod est donum habet quod datur. Solum ergo per illationem dictum est quod ex eo quod spiritus, sicut datur modo quo diximus inferre possumus quod sit donum. Ad iiii. dicitur quod licet filio competit dari per spirituale missionem, non tamen proprie dicitur donum, ut patet. Vel dicitur quod licet ex missione filii arguamus filium esse datum, tamen quod ille effectus secundum quod filius mitti dicitur, et dari habet rationem doni per spiritum, sicut non arguimus proprie filius dicitur donum, sed quod spiritus sanctus.

Errone queritur, ut spiritus, sicut sit donum in quo omnia dona dantur, et videtur quod non, quod dona que nobis dantur, sunt quod effectus dei, sed ratio effectuum ut esse filii, eo quod pater omnia per filium operatur non ergo proprie est spiritui, sicut esse donum in quo omnia dona dantur. Preterea aliqua dona sunt secundum que mittitur filio, sed dona secundum que persona mittitur, appropriantur illi persone, et

Ad. r.

go saltē illa dona dicentur nobis dari p̄ filium ap̄ propriatē nō p̄ sp̄m. s. Præterea ipsa diuina essentia dicitur eē donū quoddā eo q̄ pater dedit eam filio. sed respectu talis datōis nō est p̄ncipiū spiritus sancti cum non hēat rōnem p̄ncipiū respectu filij. ergo rē. Præterea ipse filius dicit nobis datus. sed vt dictum est respectu filij non h̄z rationē p̄ncipiū spiritus. s. ergo rē. Præterea si donum datur per donum. ratio doni bī in infinitum. eo q̄ tunc doni esset donum. nam si motio esset motio. ratio motiois irer in infinitum vt potest haberi. in quinto physicorum.

Præterea. Quicquid est exp̄ssiuum alicuius esse apud. s. f. nemini dat. s. p̄petas p̄sonalis ap̄d s. f. ē alicui? eē exp̄ssiuū. ergo nemini dat. maior pbatur p̄ Aug. xv. de tri. c. viij. s. f. apud se d̄s ē et nemini dat. ergo penes illud qd̄ apud se ē. n̄ ē mihi datur. minor pbatur qz p̄petate sua est. s. f. dicente Augu. vij. de tri. Nō eo quo deus ē. s. f. ē deitate oculus spiratōe passiuū. s. f. Præterea. impossibile ē ponere relatōem. sine termino et ei? fundamētō ḡ. (si donabilitas approp̄af. sp̄m. s. rōe p̄prietatis p̄sonalis.) q̄ritur de fundamētō. nō pōt eē eētia diuina. vt in sp̄m. s. qz vnica relō. sp̄m. s. pullulat ab ipsa. p̄cessio passiuū nō ē fundamētū. qz relōnis nō est relō. tū qz vnica relatio realis ē in spiritu. s. Nec ē euadendum p̄ hoc. qz dicit relatiōem rationis cum ipse spiritus sanc. s̄m̄ magistrum procedat vt donum et donabilis. ḡ realr.

In contrarium est magister in littera qui dicit omnia dona dari per spiritum sanctum.

Præterea omne quod datur. vel datur ex amore. vel datur ex timore. vel datur ex cupiditate vt cum hō dat aliquid. qz sperat habere mai? magis est mercator. et questus q̄ donum: Quz datum datur ex timore vt cum homo dat aliquid. quia timet amittere māius illo. magis est quedam redemptio q̄ sit donum. solum ergo donū est quod ex amore datur. sed proprie spiritus sanctus dicitur amor. ergo per ipsum omnia dona dantur. Responso dicendum q̄ sicut videmus in trinitate creata arguere possumus in increata. vbi ratio dissimilitudinis non repugnat sic enim videmus in creata trinitate q̄ per modum intellectus emanat aliquid vt v̄bum quod est principium et ratio omnium eorum que intellectualiter: et per modum artis procedunt ab homine. quia vt habitum est per Augustinum in scriptum omnis operis per verbum et sicut ex parte intellectus emanat aliquid vt verbum in quo omnia intellectualiter sunt. sic ex parte voluntatis formatur aliquid qd̄ nominatur amor eo q̄ p̄prium nomen eius non habemus. in quo omnia que per modum voluntatis et liberaliter emanant dari dicuntur. et quia omnia dona liberaliter a dante dicuntur procedere per talem amorem omnia dona dantur. et sicut est in trinitate creata ex parte intellectus q̄ verbum est ratio omnis operis. sic verbum in trinitate increata. est ratio omnium eorum que procedūt a primo intellectualiter et per modum artis. quia ista est quæniētia inter verbum nostrū et diuinum vt pōt haberi ab Augu. xv. de tri. c. xvj. præter quod sexto de trinitate capitulo vltimo dicitur ars omnipotentis dei plena rationum omnium viuentium. sed sicut se habet verbum diuinum ad verbum nostrum. sic se habet. spiritus sanctus qui

amor dei dicitur ad amorem nostrum qui per modum voluntatis formatur. Dabuntur ergo omnia dona dei in spiritu sancto et per ipsum sicut omnia dona hominis dantur in amore humano et per eum. Quomodo autem hoc fit. notandum q̄ quanto aliquid magis. secundum esse suum est tale. est magis proprie tale. et primo tale. eo q̄ idem est esse primo tale et maxime. vt potest haberi ex secundo metaphisice. et quia nihil accipit esse per modum liberalitatis proprie nisi amor. amor per se et primo competit ratio liberalitatis. Cum igitur de ratione doni sit q̄ liberaliter datur nihil erit donum per se. et primo nisi amor. omnia alia intantum sunt dona in quantum ex amore dantur et amorem participant. et quia amor prout amor competit ratio doni est proprie spiritus sanctus. et nulla alia in trinitate persona cum nulla alia persona diuina per modum liberalitatis emanet. datio omnium donorum approp̄iabitur spiritui sancto. et per ipsum omnia dona dabuntur propter quod Augustinus quinto decimo de trinitate capitulo de eismo nono ait q̄ per donum quod est spiritus sanctus omnibus membris Christi quibusq̄ dona propria diuiduntur. Ad primum dicendum q̄ omnes effectus diuini a deo procedūt. sicut artificialia ab artifice. propter q̄ opus nature opus dei dicitur. quia omnia naturalia comparata ad deum comparantur ad ipsum vt artificialia ad artificem: artificialia autem non solum procedūt per modum intellectus. sed etiam per modum voluntatis eo q̄ respectu talium agens exit in opus per voluntatis impertum. propter quod emanationis effectuum diuinorum est ratio spiritus sanctus. et vt emanant per modum voluntatis vt vt sunt voluta sicut eorum est ratio filius vt emanant per modum artis et vt artificata. Et quia tales effectus non habent rationem doni nisi vt liberaliter procedunt secundum q̄ dona sunt approp̄iantur spiritui sancto et si filio. et dari dicuntur in spiritu sancto approp̄iate. non in filio. Ad secundum dicendum q̄ licet aliqua dona secundum specialem rationem sumpta approp̄iantur filio. vtputa dona sapientie. et que perficiunt intellectum sumpta tamen secundum communem rationem doni et vt dona sunt. quia non sunt talia nisi quia dantur ex amore. datio eorum approp̄iatur spiritui sancto. Ad tertium dicendum q̄ sicut loquimur ex parte intellectus et de verbo. sic loqui debemus ex parte voluntatis et de amore. cum enim dicimus. inuitus omnis operis verbum. non intelligendum est q̄ omnis operis quod procedit ab homine sit principium verbum. sed solum eorum que procedūt per modum intellectus. ideo cum aliquis agit per imaginationem sicut serit tactus barbe. vt pōt exemplū. Cōmē. in lib. de anima: huius operis nō erit principium verbum. Similiter eorum que naturaliter efficiuntur in nobis vt augmentatio et nutritio et talia non erit principium verbum eo q̄ non intellectualiter producantur. sic ex parte voluntatis debemus dicere. nam cū dicimus amorem rationem esse omnium donorum que per modum voluntatis comunicantur. sed essentia diuina comunicatur filio naturaliter. quia ex virtute nature in eadē naturā natiuitate subiecti sit filius vt dicit Augu. xv. de tri. et h̄ in littera.

ideo non oportet tale donum per spiritum sanctum dari. nec tñ propter hoc negare debemus omnia dona dari per spiritum sanctum quia sñm pñm. iij. topic. datio est gen^o doni. Est eni donu datio non quilibet sed inreddibilis in quo liberalitas quedam datur intelligi: & quia solum liberaliter procedunt que p modu voluntatis emanant & si sumatur proprie nomen doni & non vt extenditur ad omnem dationem cum solum sint dona que ex amore & per imperium voluntatis dantur simpliciter concedi debet p spñm sanctum omnia dona dari. Ad quartu dicenduz q sicut distinguitur comunitè & bñ datuz differt ad dono in tribus. in significato. & in significato. & in modo significandi. in consignificato: quia cum datuz sit participium consignificat tempus non donu: cum sit nomen. & ideo nihil dicitur datuz nisi qd ex tempore confertur. donu tamen dicitur eterna liter. etiam spiritus scñs differt in significato: qz donum supra dationez addit in reddibilitate & liberalitate quandã. differt in modo significandi quia datum dicit actualem dationem donu bñ bitualem. Ex quo apparet q licet filius dicatur nobis dari: quia ex tempore est nobis actuali. colatus non tamen dicitur donum. vt spiritus sanctus. quia nō per modum liberalitatis emanat. nichilominus tamen vt nobis datus est temporaliter per spiritum sanctuz datum dicitur eo q per amorem datus est. Et q arguitur q spiritus sanctus non habet rationem principij supra filium. dicendum q licet super personam filij auctoritatem non habeat auctoritates tamen habet super effectum ratione cuius filius dari dicitur. & hoc sufficit ad hoc q filius per spirituz nobis datur. Ad quintu dicendum. q licet omnia dona datur per amorem & per spiritum sanctuz non tamē oportet spñm. s. simpliciter dari in oī dono. sicut nec in oī dono mitti: vt ē super^o declaratu sed solum dari dicitur in illo dono quod sibi per omnes modū appropriatur & huiusmodi est charitas vel gratia que sibi potest appropriari. non solum sñm communem rationem doni sñm quem modum sibi omnia dona appropriantur. sñm etiã sñm speciale. Ad sextu dicendum q motio nis non est motio: quia motio vt morio non terminatur ad motionez: nec est motionis subiectu: tamen motionis est motio tanq̄ causa & principium: vt motus solis in obliquo circulo est causa generationis & corruptionis in istis inferioribus vt dicitur in secundo de gen. & isto modo doni est donum quia spiritus sanctus est ratio quare omnia dona datur. Ad septimū dicendū est q maior est vera loquendo de esse reali: qz sua essentia nemini datur nec sua pprietas psonalis in q̄tuz pcedit p moduz doni. & ita est amor actualis sed bene datur in q̄tum est donū datum: qz tūc dicit respectū id extra pnotans pcessionē suā ad intra. Ad vltimū dicendū est q ex quo pcedit spūs. s. vt amor actualis & vt donū. ideo dicit respectuz ad dantem. & illo modo dici potest q fundat sup personalitate spiritus sancti.

Quæta queritur vtruz spiritus sanctus sit eo donum quo deus. & videtur q nō: quia deus est quid absolutum donum: est quid relatum sñm Augustinum. sed in diuinitate non est aliquid quid relatum quod dicitur absolutum cum relatio ibi maneat sñm suuz

genus. ergo & cetera. Preterea esse deum com petit omnibus personis & etiam esse vnum deū ergo si ita se haberet donuz competeret omnibus esse donū & vnum deum. sed sñm Aug. xv. de tri. ca. xvii. ita quia cōpetit spiritui sancto sicut filio verbum: sed vt dicitur. xv. de tri. ca. ij. pater & filius nō sunt simul ambo vnum verbū. ergo pater & spiritus sanctus nō ambo vnum donū: sed sunt ambo vnus deus. ergo etc. Preterea esse donum cōsequitur processionē sñm modū intelligē di: quia spiritus sanctus q̄ sit donum: sed diuinitas nō cōsequitur processionē etiam sñm intellectū cum nō generetur nec procedat nec per se nec per accidens. ergo licet spiritus sanctus processionē sit donum processionē nō erit deus. Preterea. nō eadem rōne dicitur noiatu specialr & comunitè s; deus est qd comune donū & quid propriū ergo etc. Incontrariuz est qz sñm Hylariū sicut ex virtute nature in eandē naturā necessitate subsistit filio sic ex virtute nature in eādem naturā processionē subsistit spūs. s. vt in lra habet. ergo p processionē habet spūs scñs q̄ sit eisdē nature cuz patre & filio & sit vn^o deus cum illis. s; pcedendo accipit q̄ sit donū. ergo eodē est deus quo donū. Preterea. Aug. iiii. de tri. ca. penult. dicit q spūi scō donū esse est a patre procedere. & xv. de tri. ca. xv. scribit q sicut filio prestat essentia sine initio tēporis sine vlla mutabilitate nature de patre generatio. ita spūi scō prestat essentia sine vllō initio temporis sine vlla mutabilitate nature de vtroq̄ pcessio. ergo spūs scñs eodē: qz pcessionē est donū & h; dicta essentia: sed habēdo talē essentia dicit deus. ergo eodē est de^o quo donū. Rñō dicendū q cuz quilibet psona diuina sit simplicissima nō possum. in ea ponere aliqua realiter differentia: quia in nullo supposito ponuntur talia nisi habeat esse composituz. ideo quocunq̄ sit donuz vel quocunq̄ sit deus illa duo realiter differre non possunt. sed si differunt hoc erit sñm rationē solum. ideo aduertendum. q sicut pater nō est eo pater formaliter quo deus: sed pternitate est pater & diuinitate est deus: vt satis innuit Aug. vij. de tri. ca. iij. q ait. aliud est de^o esse aliud patrē esse. & in lra dicit: q nō ē eodē de^o pater: quo deus. sic & filio nō est eo filio quo deus ita & spūs. s. formalr loquēdo nō est eo donuz quo deus: s; donū est ad proprietatē relatiuā cū donū relationē iposter. deus est p essentia vel p naturā cū deus qd absolutū significet. sed si nō loquimur formaliter: s; quo ad originē: vel sñm ordinē acceptionis. cū processionē accipiat spūs. s. & q̄ sit donum & q̄ sit deus eodē est donū & de^o. & est simile sicut si aliqz currēdo calciferet & lassaret. nō eodē formalr diceret lassatus & calidus: sed lassat^o lassitudine: calidus calore. tñ causalr siue originar & cōsecutiue: qz sñm q̄ ordinatur ad idē vt ad cursum consequitur vel recipit lassitudinē & calozē eodem vt cursu vtrūq̄ reciperet. ita spiritus sanctus processionē suā: & accipit q̄ sit donum. & accipit q̄ sit deus. licet formaliter loquēdo sit pprietate donum & natura deus: vt patet per auctoritates arguēdo inductas. si tamen queritur qd cōpetit ei prius. an accipere q̄ sit deus: an q̄ sit donum. dicendum q ibi sñm rei veritate. nihil prius vel posterius. sñm tamen moduz sñm intelligēdi est ibi aliqua prioritas & posterioritas vt quia nō intelligimur ea que in trinitate existit nisi per esse

ctus sicut in effectibus prioritatem et posterioritatem conspicimus sicut modum intelligendi ibi aliqua existit prioritas. notandum ergo quod natura diuina per processiones communicata personis: habet similitudinem et dissimilitudinem prout natura creata per generationem comunicatur creatis suppositis: quia sicut creature generate accipiunt naturam per generationem sic persone diuine procedentes accipiunt naturam per processiones. propter quod sibi natura diuina potest aliquo modo dici processionis. terminus sicut in creatis natura creata est terminus generationis. est autem cum ista similitudine dissimilitudo. quia creature genite non accipiunt eandem naturam numero quam habent gignentes. sed persone diuine procedentes eandem naturam numero per processiones accipiunt quod habet a quo procedunt: propter quod natura in eis ita est processionis terminus quod nec per se nec per accidens procedit. nam causa quare generatur in hoc creato natura per accidens est: quia natura in eo esse accipit. cum non comunicetur ei nisi gignenti. et sicut quod aliquid accipit esse: sic gigni et procedere dicitur. Hoc visio. sciendum est quod in creaturis generatio et processio et vniuersaliter omnis motus extendendo motum ad omnem mutationem in per se et primo terminatur ad aliquam formam absolutam et acquirendo per motum vel per mutationem naturam absolutam et consequenti res acquirit relationem et respectum: ut cum quis per alterationem acquirit albedinem ex consequenti dicitur similis. propter quod dicitur est in. v. pbisic. quod in ad aliquid non est: non est motus. iste ordo qui referatur inter absolutum et respectum. licet vno eodem motu vtrumque acquiratur tamen per se et primo sicut motus acquiratur absolutum ex consequenti relatio competit forme absolute non ratione qua generatur per accidens sed ex eo quod est generationis terminus. nam si aliquid quod calidum assimularet sibi aliquod corpus. de quo eundem calorem numero quem habet induceret propter quod sequeretur calorem in calefacto nec per se nec per accidens generari eo quod in ea non acciperet esse: tamen secundum modum intelligendi calefactum prius consequeretur formam caloris quo diceretur simile calido generandi: quia non diceretur simile nisi ex eo quod talem formam consequitur. Et quia natura diuina in hoc conuenit cum natura creata quod potest dici processionis terminus. licet nec per se nec per accidens procedat sicut modum intelligendi prius persona procedens naturam accipit quod ex tali acceptione sicut proprietatem relationem ad suum principium referatur. igitur spiritus sanctus sicut modum intelligendi prius accipit quod sit deus quod accipiat quod sit donum. licet vtrumque procedendo accipiat. Ad primum dicendum quod nulla persona eodem dicitur relatiue et absolute formaliter origine tamen eodem dici potest ut patuit. Ad secundum dicendum quod licet sicut eadem rationem formalem spiritus sanctus non sit deus et donum: quia est cum patre et filio vnus deus non est tamen vtrumque vnus donum per eandem tamen originem: vtrumque accipit ut ostensum est. Ad tertium dicendum quod licet diuinitas nec per se nec per accidens procedat. potest tamen dici processionis terminus. cum per processionem procedentibus comunicetur. et hoc sufficit ad hoc quod eodem modo originaliter spiritus sanctus sit deus

et donum. Ad quartum dicendum quod non eadem ratione formali alicui competit quod est proprius et commune. potest tamen ei competere per eandem originem ut patet per habita.

¶ Primo queritur vtrum spiritus sanctus possit dici spiritus noster. et videtur quod non: quia non dicitur nostrum nisi quod aliquam relationem habet ad nos: sed in nomine spiritus non videtur aliqua relatio designari quia sicut Augustinus. ij. de trinitate. ca. x. spiritus dicitur aliquid propter incorpoream naturam: sed ratione talis nature in aliquo non intelligitur et respectus. ergo etc. Preterea. sicut spiritus est quedam in trinitate persona sic et filius: sed de filio non dicitur quod sit filius noster: ut dicit Augustinus. xv. de trinitate. ca. xii. ergo nec de spiritu sancto dici debet quod sit spiritus noster. Preterea. sicut Augustinus. xv. de trinitate. ca. xxx. sicut corpus carnis nihil est aliud quam caro: sic donum spiritus sancti. nihil est aliud quam spiritus sanctus: sed spiritus sanctus non potest dici donum nostrum. eo quod non est donum alicuius nisi eius quod ipsum dare potest: sed spiritum sanctum dare non possumus: ut superius est ostensum: sed idem est spiritus quod donum spiritus. si non potest dici donum nostrum non dicitur spiritus noster. Preterea si spiritus sanctus dicitur spiritus noster: hoc est quia datur nobis. sed filius datus est nobis. et non dicitur filius noster. ergo etc. Preterea. magis videtur verum quod spiritus sanctus possit dici deus noster quam spiritus noster. sed non videtur quod debeat dici deus noster: quia deus sicut Ambrosius libro primo de trinitate. et habetur in littera secunde di. est nomen nature. sed in natura diuina non intelligitur relatio respectu nostri: nec potest dici nomen nra. ergo nec deus noster non igitur bene dicitur quod spiritus sanctus est spiritus noster. In contrarium est magister in littera qui dicit quod debet dici spiritus noster. Preterea. dicitur est spiritus beate et moysi ait dominus: tollas de spiritu tuo que omnia sicut magistrum concludunt quod possit dici spiritus noster. Respondeo. dicendum quod istam questionem determinat Augustinus. v. de trinitate. ca. xiiij. vbi ostendit quod spiritus sanctus debet dici spiritus noster. Ad cuius evidentiam notandum quod non dicitur aliquid nostrum nisi ex eo quod habet aliquam relationem ad nos: ex ipso nomine insinuat relatio in quam deus habet ad nos non potest esse nisi relatio cause. et ideo sicut omnia illa nomina sicut que deus ita dicitur noster quod intelligitur habere quandam rationem principij respectu nostri. noster conuenienter dici potest absque copula verbali media. et ideo dicitur dominus noster et pater noster deus noster etc. huiusmodi que rationem principij important. Quantum ad ea autem que non diceretur habere rationem principij. sed magis quod est ex principio. non dicitur noster. ideo ypostasis verbi non dicitur filius noster eo quod in nomine filij non datur intelligi ratio principij. sed magis quod est ex principio: quia filius sicut quod huiusmodi non refertur nisi ad patrem. ideo absque copula verbali media cum nos non sicut pater eius: non debet dici filius noster. tamen cum copula verbali potest concedi: ut dicatur filius est noster in quantum datus est nobis. sed in nomine spiritus: quedam ratio principij designatur. nam licet propter incorpoream naturam ali-

quid dicitur spiritus. vt in argumēto tangebatur. tamen multotiens in diuinis scripturis a quadam vehementi impulsione nomen spiritus est acceptū vñ Judicū. xiiij. dicitur q̄ irruit spiritus domini in sanctos. Et actū. ij. legitur q̄ factus est de celo solus tanq̄ aduenientis spiritus vehementis. quia ex eo q̄ datur nobis spiritus sanctus. quadam veementi impulsione agitatur. iuxta illud ad ro. viij. qui spiritu dei aguntur hi filii dei sunt. r. xv. de tri. ca. xvij. cum spiritus sanctus datus fuerit homini: accendit eum in dilectione dei r̄ proximi. causa autem huiusmodi est: quia non est illud donum sicut cetera dona. nam si aliqua dona nobis data sunt in potestate nostra. ex eo tamen q̄ nobis datur tale donum sumus in potestate eius. Aduertendum tamē q̄ quia ista impulsio r̄ quedā ratio principij respectu nostri designatur in nomine spiritus magis q̄ in nomine spiritus. s. dicitur spiritus noster. r̄ nō spiritus sanctus noster. vt magister tangit in littera. r̄ ista videtur via. Augu. libro r̄ caplo predicto. vbi istam questionem determinat q̄ filius nō dicitur noster: quia s̄m q̄ filius nō refertur ad nos. sed ad patrem. sed spiritus sanctus dicitur noster: quia s̄m q̄ donum dei est. r̄ nobis datur non soluz refertur ad patrem. sed ad eos quibus datur: quia vt dictum est eos agitāt r̄ cōmouet ad dei r̄ proximi dilectionem que agitatur nomine spiritus denotatur. Ad primum dicendū q̄ licet spiritus dicatur aliquid propter incorpoream naturam. accipitur tamen in scripturis propter veementem impulsione. ratione cuius habet quādam rationē principij respectu nostrum quibus datur. vnde spiritus noster dicitur.

Ad secundū dicendum q̄ vt habitum est nomine s̄m que deus dicitur noster debent designare rationem principij. r̄ ideo cōmuniter distinguitur. r̄ bene q̄ cū deus sit in triplici genere cause respectu nostri. vt potest haberi a Lōmen. super. x. methasice. s. in genere cause efficientis. formalis r̄ finalis s̄m ea ratione quorum designatur habitudo ad nos s̄m aliquā rationē principij factā debet dici noster. veruz quia simpliciter est finis noster r̄ efficiēs noster. non tamen absq̄ distinctione conceditur q̄ sit forma nostra. s̄ forma exemplaris. nō s̄m nomina que denotatur habere rationem principij respectu nostri in genere cause finalis r̄ efficientis simpliciter debet dici noster: vnde dicitur p̄ductor noster. creator noster. quātum ad causam efficientem. bonus nostrum. beatitudo nostra. q̄tum ad finalem. ea autem que designant habitudinem forme non sunt cōcedenda simpliciter. nisi prout designant habitudinem forme exemplaris. vnde dicitur sapientia nostra: quia ab illa sapientia est nostra sapientia exemplata r̄ s̄m illum modum loquitur Dionysius. iij. celestis ierarchie. q̄ esse omnī est superesse diuinitas. quia ab esse diuino est esse omnī exemplatum. sed filius nullam rationem principij s̄m q̄ tale dicit. immo in nomine filij solum denotatur respectus ei⁹ q̄ est ex principio nō principium. r̄ ideo non conceditur q̄ dici possit filius noster. Ad tertium dicendum q̄ licet sit idem donum spiritus. q̄ spiritus magis tamen designatur ratio principij in spiritu propter veementiā impulsione q̄ in dono. r̄ ideo magis conceditur q̄ sit spiritus noster q̄ donū nostrum. Rursum melius dicitur datum nostrum q̄ donum nostrum. nam hic conceditur q̄ sit datum: sed q̄ sit donum nostrum non proprie cōcedi potest: quia in nomine dati designatur relatio actualis ad nos. nō autem in nomine doni: quia donum dicitur etia; si

non datur. iuxta illud Augu. v. de trini. ca. xv. spiritus sanctus donum erat ante q̄ esset cui daretur.

Ad quartum dicendum q̄ r̄ filius potest dici datum nostrum non tamen filius noster: quia in nomine filij nō designatur relatio ad nos sicut in nomine dati. nec spiritus sanctus quāuis nobis datur dicitur spiritus noster nisi in nomine spiritus relatio respectu nostri denotatur. Ad quintum dicendū q̄ r̄ si deus naturam signat vt ait Ambrosius. tamē ab operatione imponitur: vt dicit Dama. p̄mo li. ca. xvij. ratione cuius debet dici deus noster.

Super litteram super illo. (nō enim singuli r̄.) vult magister q̄ habentes spiritum sanctū non habēt omnia dona eius. Contra. dona spiritus san. sunt ea s̄m que datur spūs sanctus vt dona gratuita: sicut r̄ charitas sed hoc habent ab oibus qui habēt spiritū sanctū. dicendum q̄ dona gratuita quedā sunt gratis data. quedā gratum faciētia. r̄ omnia gratum faciētia habentur a quolibet qui habet spiritū sanctum non autē omnia gratis data: quia nō omnes operantur miracula a: nō omnes habent prophetiā. Et de talibus loquitur magister: vel Aug. cuius auctoritatē inducit. Item sup illo. (relatio nō apparet in nomine spiritus sancti sicut in nomine doni. Contra sicut donuz dicitur respectu donationis. ita spiritus respectu spirationis. dicendū q̄ in nomine doni designatur relatio simpliciter r̄ ex suo significato: sed in nomine spiritus non. sed si relatione importat hoc est in quātum indicat p̄sonam que per actuz spirationis accipit esse ratione cuius acceptionis relationem designat. ideo si vtrobiz importat relatio. non tamē eodem modo nec ita apparet in nomine spiritus: sicut in nomine doni. Item sup illo. (non est vt ait Hyllari⁹.) notandū q̄ Hylla. intendit separare processionem p̄sonarum a processione creaturarum: s̄m q̄ per processionem creatam importatur aliquis defectus. inuenim⁹ enim triplicem processionem in rebus: quia quedā generantur r̄ procedunt non per virtutem nature: sed per defectum r̄ corruptionē: sicut procedunt apes ex corruptione carniū bouis. r̄ vespe ex corporibus equoz mortuozum. r̄ musciliones ex vino corrupto: vt narrat Lōmentator dirisse themistius in. xii. methasice. Quedam generantur non s̄m subsistentem yposita s̄m. sed per quandam processionem: vt ramus ab arbore. Quedam non per natiuitatē esse accipiunt sed magis per quandā derivationē: vt riuus a fonte: r̄ quia omnia ista imperfectionem dicunt. dicit Hyllariusq̄ (deus non est ex deo per defectionē) in quo remouet primum modum. (aut per processionem.) in quo remouet secundū: (aut per derivationem.) in quo amouet tertiu. (s̄ ex virtute nature. propter ea que per defectuz generantur. in eadem naturam subsistunt.) propter ea que nō generantur vt subsistant. (sed per quādam processionē.) quātum ad secundū modum. Et addit q̄ talis subsistentia inest filio per natiuitatē ex quo ea que per derivationem r̄ non per natiuitatem accipiunt remouetur quod additur de spiritu sancto. (q̄ ex virtute nature r̄.) similem expositionē habet. Alia autē verba Hyllarij. (hic inducta in. v. dist.) sunt exposita. Item super illo. (non ille spiritus noster quos sumus.) Contra. esse omnium est super esse diuinitas. ergo spiritu sancto sumus dicendum q̄ spiritu sancto sumus efficienter non formaliter s̄m q̄ ibi loquitur Augu. Item super illo. (tollendū de spiritu tuo.) Contra. dei spiritus nō est diuisibilis.

Preterea, spiritus moysi non fuit minoratus, ergo non fuit de spiritu eius acceptum aliquid. Preterea, gratia secundum quam datur spiritus non transit a subiecto in subiectum cum sit accidens, ergo non fuit acceptum de gratia moysi, sed aliis fuit supernaturaliter infusa. Ad primum dicendum quod licet spiritus dei non sit diuisibilis secundum essentiam, est tamen diuisibilis secundum effectus. Ad secundum dicendum quod licet spiritus moysi non fuisse diminutus per talem acceptionem quantum ad gratiam habituale, fuit tamen diminutus quantum ad usum: quia non oportebat ipsum posse tunc intendere sicut ante.

Ad tertium dicendum quod non dicitur fuisse acceptum de spiritu moysi: quod gratia transiret de subiecto in subiectum: sed quia gratia sit infusa aliis ad similes acceptum ad quos erat in moysi: et ideo dicitur fuisse acceptum de spiritu moysi et datur aliis, eo quod in aliis erat infusa gratia ac si a gratia moysi fuisset derivata, eo quod gratia in illis ad similes ordinabat actus.

Disti. xix.

nunc hinc postquam etc. sicut dictum fuit superius in personis diuinis quatuor est considerare: de quibus specialiter magister intendit determinare, in hoc primo, ubi de essentia unitate, personarum alietate durationis eternitate: et maiestatis equalitate. Expeditis primis hic de equalitate personarum determinat: que pars contra totum precedens diuisa fuit. Diuiditur autem hec pars in par. d. quia primo magister facit quod dictum est. Secundo quasdam questiones propter prectam incidentes determinat secunda ibi. (hic oritur questio. In principio, xxi. di. Circa primum duo facit: quia primo dicit equalitatem esse in diuinis, et secundum que attenditur equalitas secundo probat quod dixerat ibi. (quod autem eternitate.) Circa primum duo facit: quod primo dicit equalitatem esse in diuinis quantum ad hec tria videlicet quantum ad eternitatem, magnitudinem, et potestatem quod probat per Augustinum, secundo ostendit hec tria idem esse propter eius simplicitatem: quod etiam per Augustinum ostendit, secunda ibi. (cumque enumerant.) Deinde cum dicit. (quod autem.) probat quod dixerat, et duo facit, quia primo continuat se ad dicenda secundo exequitur de proposito ibi. (Sciendum igitur.) Circa primum duo facit, quia primo dicit ostensum esse superius inter personas diuinas equalitates esse quantum ad eternitatem, secundo addit ostendendum esse equalitatem existere, quantum ad magnitudinem et potestatem, secunda ibi. (Nunc igitur.) Deinde cum dicitur (sciendum.) probat quod dixerat, et duo facit, quia primo ostendit inter patrem et filium equalitatem esse quantum ad magnitudinem, secundo quantum ad potestatem ibi. (nunc ostendere.) In principio, xx. disti. Circa primum tria facit, secundum que tripliciter probat diuinas personas in magnitudine coequari, quia primo hoc ostendit ex diuina perfectioe, secundo ex eo quod in diuinis non est totalitas partialitas et cetera huiusmodi que equalitatem impediunt, tertio manifestat hoc idem ex ipsa diuina simplicitate, secunda ibi. (Sed iam nunc.) ubi presens lectio terminabitur, tertia ibi. (Sciendum est igitur.) Circa primum duo facit, quia primo dicit inter diuinas personas equalitatem esse: quia quelibet est perfectus deus, secundo ex hoc concludit quod propter talem perfectionem et essentia unitatem persone sibi insunt ibi. (et inde est.) Circa quod tria facit, quia primo probat personas sic sibi esse per auctoritatem Augustini, secundo per Dionysium, tertio per Ambrosium, secunda ibi. (unde etiam Dionysius.) ter. ia ibi. (unde etiam Ambrosius.) Circa quod duo facit, quia primo adducit auctoritatem

eius, secundo ostendit personas sic sibi inesse, esse tenendum eo quod tam tres illustres viri ad hoc concordant, secunda ibi. ecce tribus.) In quo terminatur sententia lectura et di.

q Alia magistri intentio in presenti lectione circa duo versatur, videlicet circa diuinarum equalitatem, et circa personarum diuinarum in hec honem: Ideo de his duobus queremus, circa primum queremus tria. Primo verum sit ibi equalitas, Secundo utrum mutua, Tertio de his secundum que attenditur equalitas.

a Ad primum sic proceditur, videtur quod in diuinis non sit dare equalitatem: quia equalitas commensurationem quandam dicit, sed quelibet persona est immensa, iuxta illud Aristoteli, immensus pater, immensus filius etc.

Preterea, filius dicit patrem maiorem se quod Dionysius exponit etiam secundum que est deus ut habitum fuit, xvj. disti. sed maioritas repugnat equalitati.

Preterea opposita nata sunt fieri circa idem: quia sicut proprium est quantitati secundum eam equale dici, ita proprium est secundum eam dici inaequale, vbi cumque ergo reperitur equalitas ibi reperitur quantitas, et ibi potest esse inaequalitas, sed in diuinis non est quantitas: nec est possibilis inaequalitas, ergo etc. Preterea, quicquid est inaequale potest fieri equale: quia licet a longiori breviorum abscidere: ut dicitur in tertia propositione Euclidis, ergo a simili quicquid est equale potest esse inaequale, igitur a destructione consequentis quod non potest esse inaequale non potest esse equale, sed ut dictum est ibi, non potest esse inaequalitas, ergo nec equalitas. Preterea, ea que in diuinis sunt absoluta: transeunt in substantiam: ut potest haberi ab Augustino, xv. de trini, ca. x. et xi. ca. vij. sed ratione substantie non dicitur equalitas: sed idempnitias, non igitur tres persone debent dici equalis sed eadem. In contrarium est quod in symbolo legitur: quia omnes tres persone sibi coeternae sunt et coequales, Preterea, illa sunt equalia que habent eandem magnitudinem: sed eadem est magnitudo omnium trium personarum, iuxta illud Augustini, v. de tri, ca. viij. in deo non dicimus tres essentias nec tres magnitudines sed unam essentiam unam magnitudinem. Respondeo, dicendum quod in equalitate tria est considerare que videntur impedire equalitatem personarum, nam equalis opponitur minori et maiori et non opponitur ei contrarie: quia contraria a se maxime distant, oportet igitur quod unum contrarium unum: quia si hoc non esset, tunc esset aliquid posterius postremo et maxime maius cum contraria sub eodem genere maxime a se distant nec opponitur eis contradictorie: quia unum unum contradictorie opponitur: quia unius affirmatio una est negatio et conuerso, relinquunt ergo quod opponitur eis priuatiue ita quod equalitas sit priuatio maioritatis et minoritatis et illa est reductio qua facit philosophus, x. metaphisice, cum facit questionem quomodo opponitur equale magno et paruo, et unum multo, nec possumus dicere quod sit ibi oppositio relationis: quod equalis non dicitur relative ad inaequale: sed ad equalis in deo autem nulla videtur cadit priuatio: quia priuatio per se esse non ens ut dicitur, primo phisice, sed deo maxime cooperit esse: quia ut dicitur, v. de tri, ca. ii. quis magis est quem ille qui dicit famulo suo moysi, Ego sum quod sum. Rursum priuatio videtur esse quedam species materie ut dicit in primo phisice, et non reperitur nisi vbi reperitur materia vel materiale, in deo autem nihil est huiusmodi, etc. in deo nulla priuatio et ita equalitas ratione quantitas quam importat videtur quod a di

Ad. pma

minis sic remouēda. Secōdo videt repugnare diuini-
 nis: qz vt scribitur. v. methaphisice aliqua dicuntur re-
 latina: qz gna eorū rela sunt vt gramatica dicitur re-
 latina: qz scia dicitur relatiue huiusmodi videt esse eq-
 litas: qz vt cōpetere speciebus quātū: qz cōpetit gene-
 ri qd est qritas cū pprimū sit qritati sū eā eqle r
 incōle dici. s; si ea q sū suoz gen? referūt essent in
 aliquo absqz gūe illud p huiusmodi spēm nō referet
 vñ si in aliquo esset musica absqz eo q in eo eēt scia
 cū musica nō sit alicui? musica. musicē p huiusmodi
 musicā nō referetur ad aliqd. igitur cū in deo sit ma-
 gnitudo sine qritate ppter huiusmodi magnitudines
 nō erit eqūitas. Tertiu aut q in b facit dubiū est: qz
 nō dicitur equale nisi respectu alicui? alteri? si ergo
 fili? referūt ad patrē. tūc eqūitas in filio erit alia ab
 equalitate in pte. nā sicut cū fili? referūt ad patrē
 filiatio p quā referūt ad ipm est alia a paternitate p
 quā pater referūt ad filiū sic eqūitas p quā fili? ē eq-
 lis p i est alia ab equalitate p quā pater est equal si-
 lio. s; relatiōes spales nō plurificātur nisi plurificēt
 absolutas igitur si hoc esset pater? fili? essent duqz ma-
 gnitudines nō vna. tria igitur sūt q vidētur ondere
 q nō sit equalitas in diuinis primū est: qz ibi nō re-
 perit pūatio. scdo qz ibi nō repitur rō generis. tertio
 qz in diuinis nō plurificātur relatiōes spales ab eodē
 noie: vt dicātur due filiatiōes due paternitates vñ est
 due equalitates. ppter h notandū q in oibus debe-
 mus cōsiderare ea q sūt p se r dimittere q sunt p acci-
 dens. Videm? qz pūatiōe a negatiōe differre in tri-
 bus. Primo qz dicit aptitudinē. negatio aut nō vt
 dicitur. iij. metha. Secdo qz pūatiua nō dicunt de
 oibus negatio sic. de qz b; n. quocūqz mō sūpto vey
 est. negare vel affirmare aliqd ab eo. Tertio qz pōt
 fieri vna pūatiō plurū: s; vna nega? vni? affirmati-
 onis est solū: vt dicit Lōmen. in. x. metha. Equalitas
 aut si iporat pūatiōe p se loquēdo: b nō ē vey
 qritum ad aptitudinē: qz sicut veri? est ens qd bz eē
 r nō pōt hēre nō esse. ita veri? ē equale qd; ita ē equa-
 le q non pōt esse inequale. r id vñsima equalitas in
 diuinis est: qz ita erit ibi equalitas q nō pōt esse in-
 equalitas. r qritum ad huiusmodi aptitudinē pūatio
 dicit nō entitate: qz p rāto pūatio est spēs nō entielī
 qritum dicit aliqd apriū natū esse in aliquo q nō est: r
 qritum ad hoc in diuinis ponitur nisi sūma entitas r
 nulla māltas in qritum aut pūatio opponitur multū
 vt qz negat magnū r parū. bñ est in diuinis. r id dicit
 Athanasi? qz ibi neq; mai? neq; min?. s; tote tres
 pōne coeque sibi sūt r coeque. Iterū qrituz ad aliud
 pūatio repitur in diuinis vt qz eqle r inequale non
 dñr de qūbet quocūqz mō sūpto. qz pater r fili? put
 sunt vñ in sba nō dicūtur equales qz nec inequales s;
 idē. s; put sunt vñ in magnitudine dicūtur eqles.
 r ita p; qz sic est equalitas in diuis vt pūatiōe im-
 pōrat q in deo nullā impfectionē ponit. Si aut q
 ratur quare pbs cōcessit equale opponi magno r p-
 no simplr pūatiue. nos aut vt equalitātē in diuinis
 ponim? b sine ostēctiōe nō cōcedim?. od qz creatu-
 re sunt equales nō ppter vñā r eandē magnitudinē
 nūero. s; ppter b q magnitudo vni? nō excedit nec
 excedit a magnitudine alteri?. r ita cū creature sint
 equales dicūtur duo magna. r due magnitudines. s;
 cū intelligunt due magnitudines qritūcōp in telligāf
 equales: sū intellectū pōt fieri additio vel subtra-
 ctio ab vna earū r remanebūt inequales: s; pater r
 fili? sit vñ essentia r vna magnitudo: vt dicit. vi.
 de tri. ca. ij. Dato igit pipossibile q sū modū intel-
 ligēdi magnitudo illa cresceret vel minueret semp
 pater r fili? remanerēt equales qz semp esset eadem
 magnitudo pīs r sit; r id ita est ibi equalitas q

nullomō pōt intelligi inequalitas. r ita equalitas qz
 tum ad oē illud qd pūatio iporat in diuis nō ponit-
 ur: s; solū in creaturis cū aptitudo vel potētiāitas
 ad mai? r min? quā aliquo mō iporat pūatio sū rē
 vel saltē sū intellectū sit i equalitate creaturaz nō at
 diuinaz psonarū. id sine distinctiōe cōcedit equali-
 tas in creaturis pur pūatiōe iporat. nō aut in di-
 uinis. r ita amoruz est primū qd ambiguitatē duce-
 bat. scd; aut de facili tollit: qz nō dicit pūatiōe qritatis
 equalitas: qz cōueniat speciebus qrit i p ipm gen? sicut
 relatio cōuenit gramatice p sciam. s; qz equalitas
 in speciebus alteri? generis p se repiri nō pōt. r ex b
 plene p; qd si magnitudo vna absqz qritate repiret
 in aliquib?. q in illis esset equalitas. Vel dō q etia
 in aliis generib? a qritate repitur equalitas put cō-
 petit eis aliq; mod? qritatiū. in deo aut si nō est qz
 ritas. est at aliqd ibi ad similitudinē qritatis. rōe cui?
 pōt ibi equalitas repiri. Tertiu aut ex se ipō p; qz cū
 sit ibi vna magnitudo erit vna equalitas. nō. n. opz
 q sit alia r alia relatio in vtroq; relatiōe. r marie
 cū est relatio sū rōnem? r bz vñuz fundamentū cu-
 iusmodi est equalitas in diuinis q dicit qd rōnis. r sū-
 dat in vna r eadē magnitudine nec est file de pūati-
 re r filiatiōe: tū qz sunt relatiōes reales. tū qz nō in-
 duūt vñ relatiōis vocabulū. r ex b manifestat ver-
 ritas qritatis. Ad primū dō. q cōmēsuratio put
 dicit qritatē finitā vel cōmēsuratiōe p accidens
 equalitātē respicit: qz sufficit ad b q aliqua sint eq-
 lia q vñ illorū nec excedat alterū nec excedat ab
 illo: vñ r pbs iij. metha. nō declarauit equalitātē
 p cōmēsuratiōe: s; p pūatiōe excessus. r pūatiū
 r Euclides in petitionib? suis rem suppositā alteri
 dicit equalē nō rōne cōmēsurabilitat; s; qz nec exce-
 dit nec excedit. Possim? tū si volum? dicere tres
 psonas esse cōmēsurabiles ad se inuicēz eo q vna
 aliā cōprehendit. r vna extra aliā se nō extēdit. nec
 tū ex tali pūatiōe pcludi pōt. quālibz psonaz
 nō esse immēsam: qz esse cōmēsurabile infinito nō
 ponit finitātē: s; magis infinitatē. Ad scdm dō q
 verba d; vlla. in sequēti qritone patebūt. Ad ter-
 tiū dicendū q opposita nata sunt fieri circa idē nisi
 alterū eorū insit pnam: trib? aut psonis cōpetit nālī-
 ter equalitas. nō aut sicut caliditas cōpetit igni: qz
 nām ignis sic cōsequitur. r non est ipsa ignis nā: s; qz
 magnitudo diuina sū quā pōne dicūtur equales. ē
 ipa diuina essentia: ipa diuina nā. qz ibi idē ē esse qd
 magnū esse vt in plurib? locis hētur ab Aug. tanto
 min? inequalitas pōt esse in trib? psonis q; i igne
 frigiditas. qritomagis accedit ad rōnem nālīs vel
 ei? qd nālīter inest ipsa nā qz qd nām psequit. Ad
 quartū dō q qe qd est equale pōt intelligi nō eqle: si tū
 eqūitas in eis sit nō p vñā r eandē magnitudinē: sed
 eadē est magnitudo triū psonarū. rōne cui? eqles di-
 cunt. pp qd nec p intellectū ibi ineqūitas poni pōt vt
 p; p bita. Ad quintū dō q ipsa nā diuina eoq; ab
 intellectu nro cōprehēdi nō v; plurib? noib? noia-
 tur. r sūm q d; sba vñ eētia in diuis psonis ponitur
 idē pias sū q dicit magnitudo ibi ponit equali-
 tas sū q dicitur magnitudo ibi ponitur equalitas
 r sū q sapientia vel bonitas ibi ponitur similitudo.
 vñ nō arguit qn ibi sit equalitas. ex eo q absoluta
 transeūt in sbanlēū sba illa vere cōtineat qe qd pfe-
 ctionis repitur i his sū q equalitas accēditur: qz ni-
 mirū in ea pfectiones oim generū cōgregātur.
 Secdo qritur vtrū in diuinis sit mutua
 eqūitas r videt q non: qz sū Aug. vi. de
 tri. ca. vlt. ymago enī s pfecte implet illud
 cui? est ymago ipsa cōequatur ei nō illud
 ymagini cū igit fili? sit ymago patris r pfecta yma-

Ad. ii.

go vt ibide pbat Aug. fili⁹ e⁹qbitur p⁹ri: n⁹ pater fi-
lio. **P**roterea. sm Aug. pmo de doctrina xpiana. in
pater est vnitas. in filio e⁹qbitas. in spu. s. vnitas e⁹
litas qz coordia. si igit ista n⁹ sunt cofuse accipienda
cu n⁹ sit e⁹le nisi in quo est equalitas solus fili⁹ dice⁹
equalis. n⁹ igitur in diuinis est equalitas mutua.

Proterea. sm dionysius. ir. de di. no. in causis z
ca⁹is n⁹ recipim⁹ couersione. s. sm Dama. pmo li
bro. ca. xi. pater est ca filij. qz inter patre z filiu n⁹ erit
couersio si igitur fili⁹ e⁹ equalis patri pater (eo qz ibi
negam⁹ couersione) n⁹ erit equal filio. **P**roterea
hoc idē videtur sonare vba d⁹yll. qz dicit patre esse
maioze filio. ergo n⁹ est ei equal z ait filiu n⁹ esse mi
noze patre. z pstat qz nec maioze: sed qd nec est ma
ius neqz min⁹ est equale. est igit fili⁹ equal p⁹ri: n⁹
pater filio. ergo in diuinis n⁹ est equalitas mutua.

In d⁹ium est: quia equa dicuntur aliqua ppter ea
dem magnitudinē quā hnt: s. sicut eadē est magni
do in filio qz in p⁹re eadē est in patre qz in filio cuz
vna sit magnitudo z eadez in vtroqz igitur mutuo
coequā. **P**roterea. e⁹le ad equale referē. vñ re
latius equipantie dicitur. si igitur fili⁹ rōne equali
tatis referatur ad patre. opz patre esse equalē filio z
filii patri. **N**ō d⁹ qz sicut vñ i q⁹ritate facit e⁹
le sic vñ i qualitate facit sile vt dicitur. v. metha.
qz silitudo z equalitas q⁹si eadē via accipiūt vñ p
aliū declarari pōt: imo qz in diuinis sapiētiaz boni
tas z huiusmōi sunt eadē cū magnitudine z virtute
silitudo z equalitas ibi reali differre non poterūt. qz
ibi tum rōne ydēptitatis real⁹ tū rōne filis opatio
nis silitudo z equalitas se inuicē declarabūt. **P**ro
pter qz notandū qz in aliqbus red⁹ creatis repitur
equalitas sine silitudine z silitudo sine e⁹litate. sicut
apparet in bis qz sunt in quarra specie qualitat⁹ nā
triangulus z quadrāgulus z huiusmōi qz sunt qualita
tes in q⁹titatib⁹ vel q⁹titates in qualitatib⁹ dicuntur
filia. eo qz hnt equalis angulos z latera pportiona
lia. vt Euclid. dicit s. dicuntur equalia eo qz equale
spatiū occupāt. pōt enī esse pportio laterū cū equali
tate angulorūz absqz e⁹litate spatij. z e⁹litas spatij
absqz pportione laterū z ita in talib⁹ pōt esse equa
litas absqz silitudine z silitudo absqz equalitate. nā
quadrātū cir cūpositū gnomone est mai⁹ seipso pōze
n⁹ distile. z i⁹ dicitur creuit quidē z n⁹ est alteratū.
Rursum si inter duas lineas e⁹ distātes sup aliqua
basim pstitueretur angulus. z sup medietate ei⁹ eri
gere⁹ superficies quadrilatera esset equalitas superfi
ciei trilatere ad quadrilaterā absqz silitudine. in ali
quib⁹ tñ s. possit esse silitudo absqz equalitate n⁹ tñ
est equalitas absqz silitudine erēdendo nomē e⁹li
tatis ad ea qz hnt esse eque mēsum vel remissūz. nā
nunqz est e⁹le aliqd alteri in calore nisi sit sile. pōt
tñ esse sile absqz eo qz sit e⁹le. n⁹ eiz qd est sile calido
opz esse eque calidū: s. sufficit ipm habere caloze. z
sicut est i calore qz est virt⁹ actiua calidi sic in oi vtu
te dicere possum⁹ qz e⁹lia in vture aliqua sm virtu
tem illā sunt filia. filia tñ n⁹ opz v⁹tutis equalitatez
habere z sm istā viā e⁹le se hz p additionez ad sile.
Dicam⁹ ergo vt appareat v⁹tas q⁹tionis in talib⁹
vbi equalitas similitudinē p⁹supponit silitudinē
equalitate: z adaequationē se habere p ordinē z vñ
er altero additionem recipe. nam equalitas supra
similitudinē addit paritate qz illa sunt filia. qz aliqua
qualitate p⁹icipiant. vñ quodlibet albū cuiuslibet al
bo in albedine sitatur. illa tñ sunt equalr alba qz albe
dine equalr p⁹icipiant. adaequatio supra equalitatez
addit imitationē. nā ad hoc qz aliqd adaequat alteri
n⁹ sufficit cū illo eandē formā habere nec rursuz est
fatis qz illa forma existat equalr in ambob⁹ s. regri-

tur qz vñ illorū p⁹ acceptionē illius forme ad silitu
dinē alteri⁹ sit exp⁹sum. vñ si fabricator aliqua sene
stram efficeret z ad similitudinē z equalitatez illius
aliam cōstitueret fenestra secundofacta adaequaretur
prime n⁹ econuerso. licet inter vtrasqz modo con
uerso similitudo z equalitas haberetur. hoc vñ
dicam⁹ hec tria sic se habere qz silitudo in aliqub⁹
couersionē recipit z n⁹ in oibus. equalitas in oibus
adaequatio in nullis. nā cū silitudo sit vt h logmur
quasi equalitatis gen⁹: eo qz pōt esse pfecta z impfe
cta z cū est pfecta simul cū silitudine est equalitas cū
impfecta absqz equalitate est silitudo s. semp inueni
tur couersio i silitudie pfecta: i imperfecta n⁹ pprie vñ
n⁹ semp couersio inuenit. z inde est qz dicim⁹ figurā
simile esse ei qd representat. representatū autem n⁹
est figure sile eadē acceptione silitudinis. nā cū talis
silitudo impfectionē iportet cū impfecte dicat res i
sua figura. vñ figura equi n⁹ ē aliud qz salus equ⁹. z
ab equi pfectione deficiens cū n⁹ sit iste defectus in
equo respectu figure silitudo in talib⁹ couersionē n⁹
recipit: qz cū vnitas forme sm paritate equalitatez
faciat: qz n⁹ est intelligibile talē paritate esse in vno
respectu alteri⁹ qz in alio n⁹ existat. equalitas semp
couersionē recipit ad cui⁹ declarationē facit qz diti
mus: qz equalitas pfectaz silitudinē expmit in qua
vt dicebat semp couersio repitur adaequatio aut per
se nunqz couertit. qz cū n⁹ sit idē respectu eiusdē eā
z causatū vel ymago z id cui⁹ est ymago nec exp⁹sum
z id ad cui⁹ silitudinē expmitur nunqz in talib⁹ puer
sio repitur z rōne hui⁹ adaequatiois dicit Aug. yma
ginationē coequari ei cui⁹ est ymago si pfecte id im
plet z n⁹ econuerso: qz ymaginatio imittat id cui⁹ est
n⁹ econuerso vñ accipit ibi coequari p adaequari. n⁹
p equalitate mutua. ppter qd pma rō est soluta. sm
hoc etiā loqitur Aug. equalitatez esse in filio. z Dio
nysius qz in causis z in causaz n⁹ recipitur couersio
hoc etiā sonāt vba d⁹ylla. qz pater dicitur maioze filio
rōne auctoritatis principij vñ fili⁹ imittat patre: z
accipit ab eo esse: n⁹ econuerso. ex quo cōcluditur pa
trez n⁹ eē equalē filio: s. n⁹ adaequari filio: **D**icam⁹
igit in diuinis esse mutua equalitatez z mutua silitu
dinē qz pater genuit filiu p oia sibi similes z equalē
vt dicitur. xv. de tri. ca. viii. n⁹ aut dicim⁹ ibi esse
mutua adaequationē. eo qz auctoritas principij pso
ne pcedēti n⁹ cōcatur. s. pcedendo psona accipiat
pfectam magnitudinē z equalē. ex his igitur. rōnes
ad vtrāqz ptes soluitur: qz pme mutua adaequationē
negabāt vt pz. scdē at equalitatez mutua pcludebāt.

Et circa h⁹remus duo. **P**rimo vtruz in
oibus attendat equalitas in diuinis. **S**e
cūdo de his que adaequitatez cōcurrūt.
Dprimū sic pcedit. vide⁹ qz i diuinis n⁹
sit p oia e⁹litas. qz Aug. lxxiiij. q. q. viii.
qrit qre de⁹ n⁹ scit oia equalia. z soluit qz
si essent oia equalia n⁹ essent oia vt igitur
sunt oia. n⁹ sunt oia equalia. ergo ad pfectionē reruz
facit inequalitas cū oē z totū pfectionē iportēt iuxta
illud. iij. phi. totū z pfectū idē: s. oēs pfectioēs crea
turaz reperitūtur in pmo erit igit ibi ine⁹litas cū b
ad pfectionem faciat. **P**roterea. arguit arrius vt
narrat Aug. in principio. vi. de tri. inter patre z filiu
esse equalitatez eo qz rps est dei virtus z dei sapien
tia n⁹ igit pater erit equalis filio sm virtute nec econ
uerso cū filius sit v⁹tus patris z n⁹ dicat e⁹litas rei
ad suā virtutē: sed res p virtutē suā rei alteri coe⁹
tur. **P**roterea opari p aliū est n⁹ hē equalē virtu
tem cū illo. sed pater opatur p filiu. iuxta illud ad l⁹
bros. pmo que pstituit herede vnuersoz p que scit

204.

et facta. In contrariū est: quia deo non est magnitudo nisi
 virtualis. unde de fide ad pe. ca. ir. dicitur firmissime te-
 nere et nullatenus dubites trinitatem deum unum esse
 nature non mole: sed eadem est magnitudo patris et filii
 et consubstantialis est. ergo secundum magnitudinem et virtutem est
 equalitas in personis. sed si est ibi equalitas in uno. est
 ibi equalitas in omnibus: ut dicitur. v. de trinitate. ca. vi. § 7c.
 Preterea. Aug. vi. de tri. ca. vlt. dicit in trini-
 tate esse primam equalitatem. primam similitudinem in nul-
 la re dissidentem nullomodo inaequalem ex nulla parte dissi-
 miles. Ratio dicitur. quod sicut tactus est supra proprius est
 titatis secundum eam equalem et inaequalem dicitur. non tamen propter
 hoc esse illud in quo reperitur equalitas est equalitas: vel
 directe in predicamento equalitatis sed sufficit quod ei con-
 perat aliquis modus equalitatis vel quod equalis sit sibi. nam
 hoc calor per se et primo et maxime reperitur in igne. non tamen
 oportet quod non sit calidus nisi ignis: sed sufficit naturam
 ignis participare quod calidus dicitur. Si ergo in divinis
 equalitate ponimus oportet hoc esse equalitatem ad eam quod
 cum equalitate similitudinem haberet. nam hoc ibi non sit ve-
 ra equalitas et vera equalitas: quia deus est sine equalitate ma-
 gnus: sine equalitate bonus. est tamen ibi aliquid equalitatis et
 qualitatibus: quia est ibi sapientia bonitas magnitudo et ta-
 lia. Quantitas autem prima divisione dupl. et dividitur
 in continuam et discretam. continuam autem dupl. dicitur: quia
 quedam sit continua per se quorum ratio primum dicitur et se ipsis
 accipit quodammodo sit continua per aliud: quia ratio continua sit
 locum in comparatione ad aliud accipitur: sic enim prima
 dicuntur tempus et locus. nam tempus de se est numerus
 ut dicitur. iii. phisic. sed quod sit continuus hoc habet a motu
 et motus a magnitudine. Rursus locus habet rationem qua
 superficies ex se continuam habeat: quia particule eius copu-
 lantur ad lineam. rationem tamen quod locus continuam et uni-
 tatem recipit a locato: nam si aliquid primum esset in aere
 et primum in aqua. hoc superficies aeris et aque sunt due.
 ille tamen due superficies diceretur unum locus rationem unitatis
 tatis locati: quia unitas conferretur loco ex unitate locati.
 propter hoc philosophus ait quod particule loci copulantur
 ad eundem terminum ad quem particule corporis copulan-
 tur. Sed quia tempus et locus qui sunt continua per aliud
 habet proprium nomen eo quod rationem mensure habeat. conti-
 nua per se absolute continua dici possunt et secundum hoc equali-
 tatis erit tribus divisionis: quia aliqua equalitas habet ra-
 tionem continui ut linea superficies et talia. Aliqua rationem
 discreti ut numerus et ordo: aliqua rationem mensure: ut
 tempus et locus. Hec autem quod ex se continua non sunt inter co-
 tinua directe non numerantur. propter hoc dicit philosophus si-
 gnanter. amplius propter hoc tempus et locus. In deo autem
 et si non est equalitas assignata: et directe in eo non existit
 aliqua tamen his correspondens: nam ponimus. nam ibi esse di-
 cimus magnitudinem partem et eternitatem magnitu-
 do videtur equalitati continue. potestas discrete. eterni-
 tas mensure. Est enim hec discretio inter magnitudi-
 nem et partem prout in deo existit. nam una et eadem
 res ut virtus divina potestas et magnitudo dicitur. aliter
 tamen et aliter: quia potestas notatur per comparationem ad effe-
 ctum. sed magnitudo dicitur prout in ipso deo existit.
 Sed virtus divina comparata ad effectum habet rationem nu-
 meri. eo quod in infinitum effectum se potest extendere. et hoc
 rationem simplicitatis: quia quanto aliquid simplicius essen-
 tialiter tanto in pluribus inveniatur quantum ad effectum. hoc
 autem divina virtus habeat rationem numeri per comparationem
 ad effectum habet tamen rationem unitatis per comparationem ad
 deum in quo est. id potestas que respicit effectum videtur nu-
 meri: ratio equalitatis discrete. magnitudo autem que respicit ipsum
 deum respondet primo cui comparatur unitatis. nam
 sicut ex divisione primi augetur numerus: ut dicitur in
 iii. phisic. Sic ex eo quod divina bonitas participatur
 a creaturis et non totaliter: sed quasi diuisim continetur

in illis. eo quod aliqua respondent ipsam quantum ad unum
 modum aliqua quantum ad alium plurificatur effectum. eter-
 nitas autem correspondet mensure: quia secundum proculum eterni-
 tas est mensura eternorum: ut tempus temporalium: et non
 pluribus modis variat equalitas: vel diuisum nisi per
 continuam discretam et mensuram: et nihil sit equale alteri
 nisi per quantitatem vel per id quod equalitati est simile cum
 his tribus indiuisis videatur magnitudo partem et eter-
 nitas: quia secundum ista persone sibi coequalitur per eodem modum
 et simpliciter equales dici debent: et ista est via Aug.
 de fide ad petrum. in principio qui ponit equalitatem in
 diuinis ait. nullus horum extra quod. bet ipsorum est: quia
 nemo alterum aut precedit eternitatem. aut excedit in ma-
 gnitudine aut super potestate. et quia tanta equalitas
 est in diuinis ubi nulla disconuenientia nulla inaequa-
 litas nec dissimilitudo. Aug. in fine. vi. de trinitate. ista
 equalitate commendat ait. quia in illa summa trinitate tamen
 est una equalitas tres simul. tantum sunt due equalitas una
 et in se infinita sunt. ita et singula sunt in singulis et omnia
 in singulis: et singula in omnibus. et unum omnia. Ad pri-
 mum dicendum quod non est simile de perfectione creatura-
 rum et de perfectione diuina: quia creature tota perfectione
 nem cape non possunt. id oportet quod perfectione in eis con-
 gregetur ex multis perfectionibus et dissimilibus. ita
 quod perfectione unum non contineatur totaliter in alia. Sed
 quod quilibet diuina persona tota perfectionem cape potest. et
 ideo ad earum perfectionem pertinet non quod pars perfectionis
 sit in una et pars in alia. sed quod tota perfectio sit in
 qualibet. Ad secundum dicendum quod filius dicitur virtus
 patris non quod pater non sit virtus imo pater et filii sunt
 una virtus. unde Aug. v. de trinitate. ca. iii. hoc exponens
 ait. id tempus virtus est et sapientia dicitur: quod de patre virtute
 et sapientia ipse virtus et sapientia est: sicut lumen de pa-
 tre lumine ratio autem predebat ac si filii: ita esset vir-
 tus patris: quod pater non esset virtus. Vel dicere possu-
 mus quod filius dicitur virtus patris non quod pater non sit
 virtus nec quod super vel superetur a filio in virtute: quia
 omnia opera et eadem et similiter facit pater et filii: sed quod filii
 a patre accipit quod operatur omnia opera que a filio procedunt:
 ut procedunt ab ipso. dicitur etiam procedere a patre
 propter quod pater dicitur omnia per filium operari. id filius dicitur
 virtus patris in quo si bene advertimus inter patrem et fi-
 lium non designat minoritas nec maioritas sed origo.
 Ad tertium dicitur quod operari per alium est dupl. ut superius
 est tactum vel quod dicat mediatione suppositorum. et sic
 pater operatur per filium: vel quod dicat mediatione virtutis
 et sic pater non operatur per ipsum: et quod istud modo iter operans et
 illud per quem operatur non est equalitas in virtute id ratio noncludit.
 Quia dicitur de his qui ad equalitatem conueniunt
 p runt secundum se hec autem sunt tria. eternitas. ma-
 gnitudo. et potestas. Sed de parte que recur in se
 quodammodo lectio. de alijs duobus quodammodo nunc.
 Circa primam quodammodo duo. Primo virtus eterni-
 tas differat ab alijs mensuris. Secundo virtus nunc
 eternitatis differat ab alijs nunc.
 De primis sic proceditur. videtur quod eternitas
 a ab alijs mensuris non differat: quia si aliquid diuisum
 est. est illa qui assignat quantum ad cetera: quia eternum ea
 rerum principio et fine temporale habet principio neque si-
 ne et eternum finem non principio. hoc non est de ratione mo-
 tus quod incepit potuit enim esse ab eterno hoc non fuerit: sed
 cum motus mensuretur tempore per se temporale non differt ab eterno
 non igitur per se tempus et eternitas differunt. Sed ea que sunt per
 accidens non sunt considerata ab arte secundum philosophum. v. eth.
 Simpliciter procedendum est tempus ab eternitate non differre:
 sed si non differat a tempore eternitas multo minus differat
 ab eo a quo minus distat. Preterea. si est discretio
 inter eternitatem et alias mensuras hoc erit rationem stabilitatis
 et firmitatis: quia quod facit eternitatem est magis firmum et stabile

Sed ex hoc nō pōt assignari differētia: qz sicut mensura corruptibilium nō est corruptibilis ita mensuram successiuorū nō oportet esse successiuā. poterunt ergo corruptibilia eternitate mēsurari. qz mēsurā corruptibilium nō sit corruptibilis sic ostēditur: qz qzqd corrupit. corrupit in tēpore sūm p̄bz 7 sūm Com. iiii. phis. si igit tps corruperetur. corruperet i tpe. igitur esset tēpus post qz esset corruptū tēpus qd est incōueniens. Preterea. dato qz cōtingat tempus cessare nō tū est cōtra rationē tēporis qz sit quid eternum nō igitur est p̄tra rationē mēsure corruptibilium esse incorruptibile pari ratione nō est cōtra rationē mēsure eorū qz sit quid stans 7 p̄manens. Preterea. esse oīum est indiuisibile. igitur esse tempora lium dicit mēsurari indiuisibili mēsurā: 7 huiusmodi mēsurā est eternitas. vnde 7 dyonisius. x. de di. no. dicit qz eternitas mēsurat esse: sed oīa cōueniunt in esse. ergo oīa cōueniunt in mēsurā: 7 erit vna mēsurā oīuz. s. eternitas qz mēsurat esse. si sic nō ē differētia eternitatis ad alias mēsuras. cū p̄ter ipsam nō sit mensura alia. Preterea sūm p̄bm. iiii. phis. que continēt tēpore. tēpore mēsuratur. ergo qz continetur eternitate mēsuratur: sed oīa ab eternitate continētur. ergo oīa eternitate mēsurantur.

Incontrariū est: qz tēpus sūm p̄bm vt in subiecto est in motu. eternitas est in ipso deo. Sed qz hz pro subiecto motū vel mobile nō pōt esse idēz cū eo qd est in deo 7 qd esse idēz qd ipse deus: cum deus sit p̄ omnē modū immobilis. tēpus igitur 7 eternitas nō erunt idem. Sed qz extrema differūt a se inuicem mediū qd p̄cipat cōditiones extremorū ab vtroqz differt. Sed tū cū sit inter eternitatem 7 tēpus: vtriusqz aliquā cōditiones p̄cipians: ab vtraqz mensura distabit. igitur iste tres mēsure inter se differūt.

Ad deo dicendū qz oportet nos dicere eternitatem ab aliis mēsuris differre: qz sūm qz scribitur. iiii. metaphisice mensura semp est vniūgena mēsurato: sūm igitur qz mēsurata differūt 7 mēsure di sic ē nō igitur successiuorū 7 p̄manentū p se erit mēsurā vna propter qz eternitas que p̄manentiā mēsurat non erit idem qz tēpus: qd est mēsurā successiuorū. imo si volumus p̄prie loqui. si est differentia mēsurarū sūm qz mēsurata differūt. eternitas in infinitū ab omni alia mēsurā distabit. nam cum eternitas sit mensura solius dei. sūm qz hic determinate loquimur. 7 deus qui ab eternitate mēsuratur in infinitū distet ab oī alio ente eternitas ab oī alia mēsurā distabit i infinitū tamē vt habeam⁹ differentia ipsius eternitatis ad alia. norandū qz eternitas mēsurat esse nō quod lz. sed esse extra terminos. duo igitur sunt aduertenda in mēsurato eternitatis qz sit esse. 7 qz sit extra terminos. p̄imū declaratur p dyonisiū qui. x. de di. no. dicit eūm siue eternitatem p̄prie esse mensurā erit stentiū: sed existētia dicitur aliqua p̄pter esse. igitur rōne esse accipitur eternitatis mensura. sūm ex ipso noie eternitatis declaratur: hoc enī sonat eternus. qz sit extra terminos. ex eo qz eternitas respicit esse differt a tēpore qd respicit motū. vñ 7 ibidem ab eodē dyonisiō haberi pōt. qz tēpus mēsurat motū 7 eternitas esse: ex eo autē qz mēsuratur ab eternitate: est esse nō quodlibet. sed extra terminos differt a mēsurā creaturaz spūalium que lz nō mēsuratur successiuā mēsurā sūm ad esse eo qz eoz esse variationi nō subditur. nihilomin⁹ tū esse eoz nō est extra terminos. 7 sūm hoc habem⁹ tria genera mēsurarū. vi delictet successiuorū 7 motū: 7 huiusmodi est tēpus qd mēsurat corporalia. put opetit eis motus. habemus mensurā etiāz terminati 7 huiusmodi mensura est creaturarū spūalium 7 esse in terminati 7 huius-

modi est mēsurā diuini esse. talis mēsurā appellat eternitas. mēsurā substantiaz spūalium p̄pter vocabulorū penuriā dicit eūm. Et dico p̄pter vocabulorum penuriā: qz vt dicitur eūm in greco idem est qz eternitas in latino. p̄prio tū noie huiusmodi mensura participata eternitas dici posset. patet igitur eternitatem differre a tēpore: qz mēsurat esse 7 tēpus motum. differre a participata eternitate: qz esse qd mēsurat est extra terminos. aliud vero est terminatū propter p̄imā differentia quā hz ad tēpus respectu ei⁹ eternitas tres differētiās cōsequitur. nam esse qz tum est de se dicit quid p̄manens. motus autē est de genere successiuorū: ex eo igitur qz eternitas mēsurat esse 7 tēpus motū. tēpus erit in mēsurā successiuā 7 eternitas p̄manens. ex ista differētia sequitur secūda. quia in omni successiuo est accipere prius 7 posterius. 7 vbi eūm est accipere pri⁹ 7 poster⁹. est ibi accipere numerum. igitur tēpus habebit rōnem numeri. vñ. 7 sic ap̄to in. iiii. phisic. describit qz est numer⁹ motus sūm prius 7 poster⁹. nam ipsa prius 7 poster⁹ in motu sūm qz sunt ab aīa nūerata dicitur tēpus: vt Lōmen. dicit. est igitur tēpus de se numer⁹ 7 qz sit continuū: hoc est p̄ aliud rōne motus: qz ipsa prius 7 posterius vt sunt nūerata ab aīa quid discretū dicunt: Sed qz continuitatē habeat hoc est qz fundatur in cōtinuo: vt in motu qz est quid continuū: nō ratione sui: sed rōne magnitudinis. vñ 7 p̄bz ait qz tēpus hz continuitatē a motu. 7 motus a magnitudine eternitas autē nō habet rōnem numeri. Sed vnitatis cū esse cuius p̄prie est mēsurā sit quid indiuisibile priori 7 posteriori carens. Ex ista scda sequitur tertia. nam si tps hz rōnem numeri 7 nō cuiuslibet nūeri. s. numeri nūerati. vt plane p̄bz in. iiii. determinat. 7 Lōmen. suus qd dicit qz prius 7 poster⁹ in motu vt sunt nūerata ab aīa hoc est tēpus. cū ad esse talū faciat aīa. sequitur qz ad esse tēporis faciat aīa. qz Com. dupliciter declarat. nam cū tēpus habeat rōnem numeri nūerati cum nō sit aliquid actu numeratus nisi sit aīa actu numerās. lz esse potētiāle possit habere tēpus absqz aīa. actualitatē tū ab aīa suscipit.

Preterea. cum sit qd continuū prius 7 posterius nō sunt ibi in actu nisi sūm qz p̄ aīam signatur. 7 ideo nisi esset aīa signās 7 numerans. lz tēpus potētiāle esset. eo qz talia signari 7 nūerari possent. actu tamē nō esset. 7 ista est sūm Lōmen. qui ait. quā possibile est vt motus sit absqz eo qz aīa sit sūm qz prius 7 posterius sunt in eo nūerata in potētia: est tps in potētia sūm qz sunt nūerata in actu tēpus est in actu. tēpus igitur in actu nō erit nisi aīa sit. potētia vero erit: lz aīa nō sit sed ad esse eternitatis nō facit aīa cum nō habeat rōnem numeri nūerati: sed vnitatis in qua oēs mēsure alie qz cōparate ad ipsam habēt aliqua liter rōnem nūeri continētur. patet igitur qz eternitas mēsurat esse 7 tēpus motū: inter ipsa tripliciter existit differētia. nam tēpus est qd successiuū habet rōnem numeri. 7 ad esse eius facit aīa. eternitas est quid p̄manens habens rōnem vnitatis ad cui⁹ esse nō facit anima. Ex eo autē qz eternitas mēsurat esse extra terminos: 7 participata eternitas siue eūm esse terminatū in trib⁹ ab eoz differt. naz nos distinguimus mēsuras vt mēsurata distingūtur: deus autē qz eternitate mēsuratur habet esse a se 7 p se 7 sūm se totum. Substantia autē spūalis nec a se nec p se nec sūm se totū existit qz omnia colligūtur ex differētia tacta. nam qz habet esse participatum 7 terminatum nō est ipsum esse: sed est in potētia ad esse: 7 esse participat. Quod autē est in potētia esse indiget aliquo qz faciat ipsum actu esse. Omnis igitur creatura: qz habet esse participatū 7 terminatū a se nō habet esse. ex hoc etia⁹

sequitur qd p se non sit: quia quicqd est: est p esse cu
res creata no sit suu esse eo qd ee participat. pot dici
per se no esse: qd est p ipm esse qd ipsa non est. tertio
fm se tota nulla creatura existit: qd si non est ipm esse
ali quod creatu p se existens: qd de tali loquimur ali
quid est in eo qd non p tinet ad esse: qd si nihil esset in
creatura nisi esse: qd tuc esset ipsum esse & summe
sicut est ipsa bonitas & summu bonuz: qd no est in eo
nisi bonu. Ex eo igit qd euu est mēsurā creaturarum
spūalium fm esse terminatū. mēsurat ea qd no habēt
esse a se nec p se nec fm se tota in quibz tribz ab eter
nitate differt: qd deus cui? mēsurā existit eternitas
est a se vt accipiam? a se esse qd no est ab alio: & est p
se & fm se totū. vnde Dionysius vlt. de di. no. vo
lens diuinā perfectionem designare distinctā a per
fectionibus creatis dicit deū esse pfectum p se ipm
& a se ipso vniformiter & totū pfectum pfectissimuz
& qd omnis pfectio ex esse sumit ex quo deus est p
fectus a se & p se & fm se totū. est a se & p se & fm se totū.
patet igit eternitatē esse aliā ab alijs mēsuris
& qualiter. Ad primum dicendū qd illa differētia
assignata no est sufficiens: sed si eam sustinere volu
mus. dicere possum? qd necesse est oia incipere esse
& desinere. saltē fm intellectū. & ideo oia hnt inicituz
& finem excepto deo. & est ratio: qd cum nulla crea
tura sit suu esse qlibet pot intelligi no esse & incipere &
desinere esse. solus aut deus qui est ipm esse & a quo
existit omne esse: no pot intelligi no esse nisi ex eo qd
ignorat significatū nois ei? & illa vlt aliqualr tagit
Ansel. p soloyon. xv. ca. q ait. tu es ante & vltra oia.
ante oia es. qd ante qd fieret tu es. qualr eni es vltra
ea qd finem no habebūt: an qd illa sine te nullatenus
esse possunt: tu autē nullo modo vnus es: etiā si illa
redēt in nihilū? Sic eni vltra illa quodāmodo es.
an etiā qd illa cogitari pnt habere finē. tu vero neq
qd: Sic igit patet deum pcedere oia & sequi fm ee:
eo qd ab ipso oia hnt esse & solus ipse est qd no pot in
telligi non esse. Ad secundū dicendū qd tēpus & si
no ē corruptibile nec generabilē eo qd p se no hz esse:
pot tū desinere esse: & incipere esse: vt patebit in scō cū
de eternitate mūdi disputabit. Sed dato qd no pos
set incipere esse nec desinere: no valet si mēsurā cor
ruptibiliū no est corruptibilis. ergo mēsurā successi
uoz no est successiua & est rō: qd cū mēsurā ad mēsu
rata habeat dependentiā fm rōnem. ad illud tū in
quo existit habeat dependentiā realem. tēpus autē
quod vt in subiecto est in motu primi mobilis no se
quitur cōditiones aliozū motū. qd tum ad incipere
esse & desinere ad quos cōparat tanqz ad mēsurata
sed seguit cōditiones primi motus in quo fundat
vt in subiecto: & qd mot? pmi mobilis est successiu?
vt ceteri motus. lz fm positionē pbi nec inceperit
nec desinat: tempus erit qd successiuuz dato qd care
at sine. & initio sui esse. & per hoc patet solutio ad ter
tium. Ad quartū dicendū qd lz esse temporalū vt
esse est no pprie mēsuret tēpore: tū vt est variatiōi
contūctum tpe mēsuratur. nam tēpus no solum mē
surat motū: lz etiā quietē vt dicit. iiii. phi. & qd nos
primus ppriam mēsurā rext fm qd res hnt esse di
stinctuz cum in hoc distinguātur tēporalia ab alijs:
qd hnt esse in fluxu & variabile & si rōne esse absolu
te sumpti no cōpetit eis mēsurari tpe: fm tū qd esse
eozū variatiōi cōiungitur: tpe mēsuratur. Ad
quintū dicendū qd no sufficit cōtineri aliqua a mēsu
ra vt illa mēsurā pprie mēsurētur. Sed requirit
q d directe: & fm adaequatōnē quādam a tali mēsurā
contineatur eo qd semp mēsurā est analoga mēsurā
to: vt dicitur. x. metha. & quicqd mēsurat: mēsurā
tur vno quodā primo sui generis vt dicit. iiii. phi.

& qd mēsurā ptinens tēporalia directe & fm aliquā
adequatōnē est tēpus no eternitas. ideo no habet
intentū. bene tū arguitur cū omnis mēsurā scda re
ducatur ad mēsurā primā. & ois mēsurā ptinens
fm quādam adaequatōnē: reducatur ad eam que cōti
net excellenter qd tēpus & euu ad eternitatē reducū
tur: sed no quod sit ipsa eternitas.

26. v.

Secundo qritur vtrū nunc eternitatis dif
ferat ab alijs nunc. & videtur qd no. quia
cum impitibilia sunt simul totū. totum tā
git. & duo impitibilia sunt vnū impitibile.
sed cum nūc tēporis eternitatis & eui simul sint: qd
quū est vnū est aliud. oia ergo ista erunt vnuz nunc.
Preterea. mēsure differūt fm differentiā mēsu
ratorū: sed ipse deus vt pbabitur mēsuratur a nunc
tēpis. qd nūc eternitatē qd dicit mēsurā diuine sbe erit
idē cū nūc tēpis qd est mēsurā eiusdē. qd aut deus mē
sures nunc tēporis. sic ostēdi pot: qd nūc tēporis mē
surantur de quibz verū est dicere ea nūc esse. sed de
deo verū est dicere ipm nūc esse. Et fm qd nūc stat pro
nunc tēpis. ergo &c. Incontrariū est: qd ex quo
mēsure inter se differūt. nūc mēsuraz oportet esse
differentia. Sed eternitas vt habituz est differt ab
omni alia mēsurā. ergo & nūc eternitatē ab omni alio
nunc. Alterius querit. vtruz sit similis cōparatiō
nunc eternitatis ad eternitatē sicut nūc tēporis ad tē
pus. & videt qd sic: quia sicut nūc tēpis causat tēps. ita
nunc eternitatis videt eternitatem causare. vnde &
boetius dicit qd nūc stans facit eternitatē: nūc fluēs
tempus. Preterea. nūc tēporis ad tēpus compa
tur sicut indiuisibile ad diuisibile. Sic etiā nūc eter
nitatis ad eternitatē comparari videt. nam eternitas
p modū diuisibilitatis describit. vñ & in littera dicit
q generatio generationū qd no transit collecta de o
bus generationibz sunt anni dei qui no transeūt. i.
eternitas dei. Incontrariū est: qd eternitas est ipse
deus. iuxta illud Aug. xv. de tri. ca. v. ipa etiā ve
ra eternitas est immutabil deus. Item nūc eterni
tatis idē qd ipse deus ē: qd cū sit sime simplex. nihil ē
in eo aliud qd ipse. Sed cum deus no sit cū sui ipius
nec pparet ad seipm. sicut diuisibile ad indiuisibile.
& sit maxime idēz sibi. nūc eternitatis no erit causa
eternitatis nec compabitur ad eam: vt indiuisibile
ad diuisibile. Sed erit idem realr qd eternitas.

Ad nō dicendū. qd si arguebam? eternitatē ab alijs
mēsuris differre: eo qd deus ab alijs entibz differet
bat. multo magis debem? arguere nūc eternitatis
ab alijs nūc esse distinctū: eo qd deus est ab alijs en
tibus sepatus & formalr no pmitus. nam lz fm rez
substātia diuina sit idē qd suu esse fm rōnem tū dif
fert eo qd deus no inotescit nobis nisi p effectū. & qd
esse & quiditas in rebz creatis distingūtur realiter
oportet qd in deo differat rōne: & qd semp nūc mēsu
rat substātiā rei. vñ fm p h m. iiii. phi. nūc tēporis
mēsurat substātiā rei mobilis. tempus autē mē
surat motū: qd mot? est ille act? qui denotat mobile
cuius sba mēsuratur nūc tēporis. Sz sicut mobilia
denoiantur a motu: sic existētia denoiantur ab esse.
eum igitur & eternitas que existentiū sunt mēsure
mēsurabūt esse existentiū sicut tēpus mēsurat mo
tum. nūc autem eternitatis & nūc eui ipis substātijs
existentiū cōrespondent sicut nūc tēporis substātia
mobilis mēsuratur pprie igitur inter ipsa nūc mē
surarū accipiet differētia fm substātia entiuqz que
mēsuratur. Inter ipsas autem mēsuras differētia
accipietur fm qd actus mēsuratorū substātijs cor
respondent. Dicemus igit nūc eternitatis ab alijs
nunc differre sicut substātia diuina ab alijs substā
tijs distinguit. eternitatem tū ab alijs mēsuris esse

distincta: prout esse diuinū ab esse participato et motu differit. propter quod apparet solutio primi quesiti. Verū quia quod situm est etiā. vtrū eodē modo comparatur nūc eternitatis ad eternitatē sicut nūc aliarum mensurarū ad suas mēsuras. Ideo notandū quod nunc mensura nō solū h3 comparationē ad s̄bam mensurati: sed etiā ad mensurā ipsam. nam nō solū mobile mensurat nūc tēporis: s3 etiā ipm tēpus aliquo mō nūc tēporis mēsuratur. iuxta illud. iij. phi. et instās mēsurat tēpus s̄m q3 h3 trāslatio cōmentī. igitur possumus distinguere etiā vñ nūc ab alijs cōparando ipm ad mensurā cuius nūc dicitur. cōparatur enim tripliciter nūc eternitatis ad eternitatē rōne cuius ab alijs distinguit. nam nūc eternitatis eternitati equatur nō cōparatur secū aliam mensurā: et realr ab ipsa non est distinctū. tunc enī nūc mēsure nō equatur quā mensura diuisibilis est: vt q3 tēpori cōpetit diuisio: nunc tēporis tēpori nō equatur: sicut nec punctus lineae: sed cū esse dei sit ita simplex et indiuisibile sicut diuina s̄ba eternitas nūc eternitatis extensionē superare nō pōt. Secūdo nūc eternitatis aliā mensuraz ab eternitatē secū nō cōparatur. nam q3 alicui rei respondēt mēsure plurime duplex pōt esse cā: vel q3 in ea sunt diuerse forme. quarū vna alia non existit: vel q3 sunt ibi actus diuersi qui ad successionē et permanentiam nō equalr comparātur. pōt enī vñ et idem mēsurari vicia. albo. et vlna. vt s̄m q3 graue mēsurabitur vicia q3 ponitur minima in ponderib3. s̄m q3 coloratū albo. s̄m q3 extēsum brachio vel vlna: plurificatur autē triplr mēsure vni? rei eo q3 in vna re q̄ritas. color et granitas nō sunt idēz. vñ et p̄bs dicit x. methaphisice q3 nō semp est vna mēsurā oīum: sed aliqui plures eo q3 vñā rem diuidim3 p̄ q̄ritatem et formā sine p̄ q̄ritatem et qualitātē. In deo autē oīa sunt idem q3 ipm esse: q3 nō est ibi aliud magnū esse aut supientē esse: aut bonū esse: sed sunt ipm esse vt pōt haberi ab Aug. vi. de tri. ca. v. Illa igitur mensura q3 mēsurat esse diuinū simplr mēsurabit suū bonum esse: et sapientē esse et cetera huiusmodi. Secūdo diuersificatur mēsure in eodē eo q3 esse qui est actus primus est qd in variabile opari autē qui est actus secundus variationē suscipit. id angelus qui s̄m esse mēsuratur euo eo q3 in suo esse varietatē nō h3 s̄m affectiones mēsuratur tpe: q3 in eo est affectionū varietas. Sed intelligere diuinus. et alia diuina opa q3 in exteriorēz mām nō transcūt sunt deo essentialia: et ab esse diuino nō differūt. et id h3 nūc cui cōparatur secū tēpus eo qd esse q3 mensurat euo secū cōparatur operationem ab esse distantē. nūc tñ eternitatis in eo cuius est mēsurā aliam durationē secū nō cōparatur. Kur sum nūc eternitatis est idēz realr q3 eternitas: quia esse dei nō est aliud q3 s̄ba eius. Secūdo has tres cōparationes. nūc eternitatis a nūc cui et nūc tēporis duplr differit q3 s̄m vltimā comparationē differit ab vtroq3 hoc est enīz cōmune cuiuslibet creature q3 s̄ba nō sit suū esse nec mobile est suus motus ppter q3 nūc cui nō est enīz: et nūc tēporis nō est tēpus. ppter secūdam differit nūc eternitatis a nūc cui. nam et si oīs actus in re tēporali pōt metri tēporē: q3 quicqd existit in re tēporali variationi pōt esse coniunctum. ppter q3 aliam mensurā durationis ibi nō ponim3. non tñ oīs actio in s̄ba spūali existens mēsuratur euo: q3 inter rem cuius substantia et actio est in momēto eternitatis et rem cuius s̄ba et actio sunt in momēto tēporis est mediū respectu cuius s̄ba est in momēto eternitatis et actio in momēto tēporis. et ista est spūalis substantia q3 h3 q̄stum ad esse mēsuratur euo. q̄stum ad opari mēsuratur tēporē. nō igitur nūc cui oēm aliam durationē ab euo excludit sicut nūc eternitatis dura-

tionem q3 nō sit eternitas secū nō patit. Propter cōparationē primā differit nūc eternitatis a nūc tēporis: q3 nūc tēporis nō equatur tēpori: cū tēpus sit qd diuisibile nūc quid indiuisibile. Sed nūc eternitatis eternitati coequatur: q3 vtrūq3 quid indiuisibile existit. patet igitur nūc eternitatis ab alijs differre et q̄liter. Ad primū dicendū q3 si plura impiabilia sunt simul sūt vnuz impiabile h3 est q3 illa impiabilia sunt eiusdē rationis. id h3 duo instās tēporis nō pōt sint esse simul nisi sint vnū instās. nūc tñ eternitatis cū alijs nūc pōt esse simul ab ip3 eo q3 sit vnū cū illis ppter diuersitates rōnis quā h3 ad illa. Ad secūm dicendū qd sicut nō quicqd est quā est tēpus: tpe mensuratur: vt dicitur. iij. phisicoz. ita nō quicqd est quā est nūc tēporis mēsuratur ipso nūc. cū ergo in nūc tēporis dicim3 nūc est deus: nō habetur q3 nunc tēporis mēsuratur deus: sed q3 sit quā est nunc tēporis. Ad id q3 vltimū q̄ritur. vtrū eodē modo cōparatur nūc eternitatis ad eternitatē: vt nūc tēporis ad tēpus. patet q3 nō. et modus diuersitatis est declaratus.

Ad primū dicendū q3 nūc eternitatis sic cōparatur ad eternitatē sicut s̄ba dei cōparatur ad suū esse: et q3 s̄m modū intelligēdi semp esse intelligēdi emanare ab essentia: ppter hoc dictū est nunc sans facit eternitatē nō q3 realr sit cā eius. Ad secūm dicendū q3 eternitas noiatur ac si ei cōpeteret diuisio. nō q3 ipsa in se sit diuisibilis: sed q3 oīs mensura diuisibiles continētur in ipsa et comprehenduntur.

Inde q̄ritur de magnitudine. vtrum in diuinis sit magnitudo. Et videt q3 nō: q3 magnitudo diuidit cōtra numerū eo q3 ex diuisione magnitudinis fit additio ad numerum: vt p̄bs vlt. iij. phisic. sed nūc nō reperitur nisi in reb3 materialib3: q3 cū arismetico cōsideret de oī numero. et nō extēdat se consideratio eius ad substantias se parat nō nisi in reb3 materialib3 innentur numerus. ergo et magnitudo in reb3 imālibus inueniri poterit: sed deus est summe immaterialis. ergo etc. Preterea. magnū opponit quo vt multū paucū: sed nō est aliqua multitudo q3 nō sit paucitas ergo nō est aliqua multitudo q3 nō sit paruitas. si igitur in deo est magnitudo ibi erit paucitas qd est inconueniens: cū puitas videat imperfectionem importare.

Preterea. sicut de oī numero cōsiderat arismetico ita de oī magnitudine videt cōsiderare geometra. s3 de intelligentiis geometra p̄siderare nō potest cum sint entes p̄ter omnē naturā sensibilē et intelligibilē vt dicitur in fine. viii. methaphisice. nullus autē methaphisice abstrahit a mā intelligibili. s3 abstrahit a sensibili. nō igitur de aliqua s̄ba sepata cōsiderabit geometra et magnitudo circa quā p̄prie videtur se extēdere p̄sideratio eius in nulla s̄ba sepata reperitur.

Preterea. si aliqua magnitudo reperitur in diuinis hoc est magnitudo virtutis. sed virtus est vltimū de potētia. vt vult p̄bs. in primo ce. et mun. q3 virtus ponit potētia in vltimo: vt tūc dicitur actus virtuosus quā non pōt potētia se extēdere vltra actū illū vt ibidēz ponitur exemplū. Sed deus nunq3 tot facit quin possit plura efficere et maiora. ergo nulla actio sua est virtuosa. nō igitur in eo erit magnitudo virtutis. Incontrariū est Aug. vi. de tri. ca. ij. q3 ait deum esse magnū. et esse ipsam magnitudinē. et. v. de trinit. ca. x. dicit q3 deus est magnus magnitudinē q3 ipse est. ergo etc. Rūo dicendū q3 sicut magnū opponit paucū sic multū opponit paucū. et sicut idē est magnū et paruum diuersis respectib3. sic idē est multū et paucū. et idē ex multitudine et paucitate declarare poterimus magnitudinē et puitatē eo q3 b videtur sibi se habere. Notandū igitur q3 multitudo triplr sumit. Primo enī

25. vi.

multis opponit paucos. Secundo vni qd est principiu numeri. Tertio opponit vni qd conuertit cu ente, fm q multa opponit paucos sic dicit multitudinem no simpliciter. s; sup excedentem z fm istu modu etia pauci est multu: q; pauci nihil est aliud q; magnitudo sup excessa. vt ostendit pbs. x. metha. z fm ista via; multum z pauci opponuntur relative relatione vera z fm esse: q; excedes z excessus q; imponatur in multo z paucos no dicunt qd absolutu: s; qd relatu. put autem multitudo opponit vni qd e principiu numeri. sic multitudo nihil est aliud q; numerus. z q; vnitas est mensura ois numeri vt ex x. metha. haberi pot talis multitudo z suu oppositu opponitur sicut mensura z mensuratu mensura aut z mensuratu lz relatione importet. no tñ eode mo relatione dicit. vt excedes z excessus: q; excedes z excessum z oem multiplicat ad sub mult. plex opponit relative. put relatio dicit aliquid reale in vtroq; extremoz: vt. x. meth. haberi pot. Sz mensura z mensuratu no sic opponitur: q; lz mensuratu realit depedet a mensura. mensura tñ depedet a mensurato fm modu intelligedi. vñ oppositio inter mensura z mensuratu est. sicut inter scibile z sciam vt ex eode. v. haberi pot. opponitur ergo multitudo z vnus qd est principiu numeri relative vt multu z pauci. s; non eode mo: q; multu z pauci opponuntur relative relatione fm esse z dicente qd reale in vtroq; extremoz. s; multitudo put opponit vni qd est principiu numeri opponit relative relatione fm dici. z no dicente aliqd reale in vtroq; extremoz. s; put multitudo opponit vni qd puertitur cu ente cu vnu qd conuertit cu ente dicat qd puertitur eo q; in diuisione importat multitudo q; sic opponit vni diuisione; ipozitabit z opponet vni vt puatio z habitus. z fm hoc apparet q; de multitudine tripl; loqui possumus. na fm primu accptione multitudo dicit qd vere, relatiu z fm esse est in pdicamento relationis. Secundo modo multitudo lz aliq; respectu ipozet z aliq; relationez fm dici includat. tñ fm esse est in pdicamento q; titatis. Tertio mo multitudo no e in genere s; extra gen. na cu nihil sit relatiu relatione fm esse nisi sit vere in pdicamento relationis multitudo vt opponitur paucitati in pdicamento relatiuis erit. sed ea q; relatione fm dici importat fm rei veritate sunt in alijs generib;. z id q; scia est relatiu fm dici. fm rei veritate est in pdicamento q; titatis. sic q; multitudo vt dicit numeru: vel aliquid oppositu vni q; est principiu numeri: q; relatione fm dici ipoztat. fm rei veritate no erit pdicamento relatiuis. s; in pdicamento q; titatis: sicut numerus cum sic accepta multitudo sit id e numerus. s; multitudo put opponit vni q; conuertitur cu ente: q; tale vnu circuit oem gen. multitudo sic accepta repietur in oi genere z no determinabitur ad aliqd gen. Istos autem tres modos accipiendi multitudinem innuit pbs. x. metha. vbi dicit multu opponi paucos relative sicut sup excedes z sup excessum opponi vni: sicut scia z scibile z oppoi vni sicut puatio z habitus. q; si mentem ex bre volumus vnu cui opponitu multu vt scia scibili. est vnu qd est principiu numeri. vnu autem cui opponitur: vt habitus puationi est vnu qd est ente puertit. z sicut tribus modis accipit multitudo. vno mo vt est in pdicamento relationis alio mo vt est in pdicamento q; titatis. tertio vt circuit oem gen. sic z magnitudo tribus modis accipi pot. pmo vt est in pdicamento relationis. z sic magnu opponit puo z isto mo magnu no dicit magnitudinem simpliciter. s; magnitudinem supercedentem. sic magnitudo dicit relationem vsup excessam fundatam in magnitudine simpliciter z q; tum ad ista accptionem ait pbs q; magnu z puum no sunt in pdicamento q;

titatis s; relationis. scdo magnitudo est in pdicamento q; titatis. z sic magnitudo idem sonat q; q; titas continua sicut multitudo vt erat in pdicamento q; titas erat distincta. tertio mo magnitudo repitur in oi genere z sic magnitudo dicit oem illud cui copetit aliq; modus q; titatiu vt accipiamus modu q; titatiu put extenditur ad oem modu graduz: z ad oem illud vbi multe pfectiones pgregatur. no aut stringedo ipm vt diuidit d; intesuz z remissuz: nec solu vt stat p magnitudine molis. z isto mo accepto mo q; titatiu ois forma aliquo mo induit aliq; moduz q; titatiu eo q; multa coprehedit p accessu ad terminu bonitatis vel aliq; moduz pfectionis. z oem ens pot dici aliq; mo magnu. vñ etia q; no mole magna sunt put multas pfectiones in se continent z accedunt ad terminu bonitatis magna esse dicuntur z fm istu modu loqur Aug. vj. de tri. ca. viij. q; ait q; in bis q; no mole magna sunt hoc e esse maius q; esse melius. Sz hoc apperquo idem pot esse magnu z paru: multu z pauci. q; vel p respectu ad diuersa. sicut fenari est multus respectu quaternarij z paucus respectu octuarij. vel no s; eandem significationem z sic q; est multu simpliciter absolute est pauci in respectu sicut dualitas q; e multitudo simpliciter z absolute: eo q; ois numerus est multitudo quedam. est tñ paucitas in respectu eo q; ab oi numero supatur. Cu q; ritur vtru in deo sit magnitudo. si loqur de magnitudine q; est in pdicamento relationis concedere possumus in deo esse tale magnitudinem eo q; sua bonitate oia supercellit z supat. s; si loqur de magnitudine put est in pdicamento q; titatis cu talis magnitudo idem sit q; q; titas continua q; cuiuslibet incorporeo repugnat. in deo no est talis magnitudo nisi metafizice. Si at loqur de magnitudine: vt est extra gen. cu in eo cogregetur pfectioes oium generu. no solu est in eo magnitudo: s; magnitudo maria z infinita. na cu talis magnitudo ex bonitate rei sumat. vñ of esse maius q; esse melius cu deo copetat infinita bonitas magnitudo ei copetet infinita. Ad primu dd q; magnitudo illa qua diuisa sit additio ad numeru est magnitudo q; est in q; e q; titas z de tali bn arguit q; no est in deo. Ad scdm dd q; lz distinguat magnitudo tripl; sicut z multitudo z idem possit esse magnu z puum: sicut multu z pauci. tñ alit pcessus in supercessu multitudinis z alit in supercessu magnitudinis: q; multitudo in augmentu no bz stat. s; in descensu statum bz. vñ no pot ita accipi magnus numerus q; no possit accipi maior. pot tñ accipi ita puus q; no repitur minor: vt dualitas. z id lz non sit alit numerus. ita multus qui no sit paucus respectu alit. est tñ aliq; ita paucus q; no est multus ad aliq;. Magnitudo autem bz modu trium: q; fm augmentu bz status fm diuisione no: q; continuu est diuisibile in infinitu. z id pot repiri q; titas ita magna q; no est puu respectu alit. s; no repitur ita puu q; no possit esse magna ad aliq; fm q; tradidit pbs in. iij. pbsi. igit no v; si deus est magnus vel magnitudo q; sit puus vel puitas lz conuersa valeret. Uel possumus dicere fm Dionysiu q; de dicit puus eo q; p vnu bz rōnem principij z subtilis penetratini. vñ puum q; de deo dicit: vt dicit. ix. de di. no. est sine q; titate sine numero no valens teneri sine termino. sine diffinitioe coprehensiuu oium ipm at incorporeabile. Ad tertiu dd q; magnitudo de q; considerat geometra est magnitudo continua q; in deo no ponit. Ad q; tuu dd q; virtus de ponere potentia in vltia rōne pfectiois. z q; no pgreddis opus pfectu a potentia creata nisi q; ponitur in vltimo. id describit vrus q; est vltimaz de potentia. sed dei pfecta sunt opa no obstat q; pot pducere maiora pductis. tñ insequenti lectione pate

25. vij.

bit plenius. quō in deo est virtus.
 Utimo q̄ritur. utrū vnā p̄sona sit in alia.
 ⁊ videt̄ q̄ nō: q̄ illud q̄d est in alio: est sim-
 plici⁹ eo i quo existit. iō de⁹ p̄pter sui sim-
 plicitatē in oib⁹ reptur. S; vnā p̄sona
 nō est simplici⁹: alia. ḡ p̄sona sibi nō insunt. P̄ter-
 terea si pater est in filio: ⁊ filius in p̄re. ergo pater erit
 in seipso. nā bñ valet terra est in aqua. ⁊ aqua est in
 aere. ergo terra est in aere. S; si pater est in se ipso:
 vel est hoc p̄ se: vel p̄ aliud p̄ se nō: q̄ vt p̄bat p̄bs.
 iiii. p̄bific. nihil est in se ipso p̄ se: nec p̄ aliud est pater
 in se: q̄ esse in se p̄ aliud: vt in eodē. iiii. ostendit̄ est
 esse i se p̄ partē. pater nō h; partes. ḡ ⁊c. P̄terea
 q̄ est apud aliquē nō est in illo apud quē est. vñ hō q̄
 est apud aliū boiem nō est in illo: s; filius est apud pa-
 trem iuxta illud. Jo. i. verbū erat apud deū. ergo ⁊c.
 P̄terea. in. iiii. p̄bific. accipiūtur. viii. modi es-
 sendi. in. ⁊ nullo illorū modorū pater est i filio vt p̄
 intueti. ḡ ⁊c. In triūm est. q̄ legitur. Jo. i. In p̄nci-
 pio erat verbū. q̄ s̄m vnū modū exponēdi. idē ē q̄
 in p̄re erat filius. ⁊ Jo. iiii. scribitur dñm dixisse p̄bi-
 lippo. ego in p̄re ⁊ pater i me est. R̄sō. dō q̄ p̄bs
 eodē mō videtur negare istā aliqd esse in se sicut ali-
 quid ex se moueri: q̄ aliqd nō dicitur ex se moueri p̄
 mo. sed q̄ vnā pars mouet aliā ⁊ p̄tato totū dicit̄
 mouere totū: q̄ totum p̄ vnā partem mouet seipm̄
 respectu alteri⁹ p̄tis. Nam credim⁹ totū mouere to-
 tum vt dicit p̄bs. vij. p̄bific. q̄ nō videm⁹ q̄ pars quā
 partē mouet. tñ nunq̄ totū mouet totū: nisi q̄ pars
 partē. ⁊ sicut in. vij. p̄bat h̄ de motu. ita in. iiii. pro-
 bat bñc de esse in. l. q̄ nullū totū est in seipso rōne to-
 tius. S; si totū est in toto. hoc est rōne p̄tis. nā dicit̄
 mus vinū ⁊ amphora h̄ totū est in se toto: q̄ totū ra-
 tione vini est in toto rōne amphore. tñ nunq̄ cōce-
 dere possumus q̄ totū sit in toto rōne totū: q̄ si to-
 tum esset in toto rōne totū: vel h̄ esset p̄ se ⁊ p̄mo. vt
 p̄ aliud si p̄ se ⁊ p̄mo. sequeretur. q̄ q̄cqd aliqd recipit
 recipit illud in q̄tum esset idē sibi. nā quicqd cōue-
 nit alicui: p̄mo cōuenit oib⁹ alijs post modū in q̄-
 tum sunt illud. vñ si amphore cōpeteret esse in seip̄a
 p̄mo tūc quicqd recipit amphora: amphora esset. si
 cut q̄ triangulo cōpeteret b̄re tres. p̄mo quicquid h; tres
 est triāgulus. nō enī possem⁹ dicere q̄ sufficeret
 aliquid p̄icipare nām amphore. ad h̄ q̄ in amphi-
 ra esset dato q̄ amphora eēt in seip̄a. p̄mo sicut ad
 hoc q̄ aliquid sit calidū. sufficit q̄ p̄icipet nām ignis
 h; ignis sit calidus p̄mo: q̄ cū dicitur ignis est sim-
 pliciter calidus: vel p̄mo calidus ibi ignis nō stat p̄ ali-
 q̄ p̄ticulari igne. s; h; suppositiones simpliciē. s; h; p̄ti-
 cularis amphora poneret esse in seip̄a ⁊ in hac am-
 phora poneretur esse vinum. cum igitur p̄icipatio
 sit s̄m nām simplr nō huiusmōdi nisi forte nō differ-
 ret nām simplr vt est huiusmōdi cōsiderare respectu
 ei⁹ q̄ est esse in seip̄a nō possem⁹ saluare p̄mitatez
 in amphora ⁊ q̄ aliquid in illa existēs p̄iciparet na-
 turā ei⁹. s; oporteret q̄ esset ipsa. ⁊ id dicit p̄bs. q̄ si
 sic amphora recipet vinū recipet ipm̄ in q̄tum vi-
 num esset amphora q̄ nō est intelligibile. R̄ursū.
 nec p̄ accidēs hoc esse p̄t: quia si aliquid est in alio
 per accidēs sine p̄ aliud. tūc id q̄ est in eo est magis
 intime illi. nā si terra est in aere q̄ est in aqua. tūc
 aqua est magis prima ⁊ intima aeri. igitur si aliqd
 esset in seipso quia in alio tūc sequeretur q̄ illud aliud
 esset magis intimum rei q̄ res sibi q̄ in creaturis nō
 est intelligibile. Et ex istis p̄bationibus videt̄ oriz̄
 difficultas quō p̄sona sibi insunt: nā qñ aliquid est in
 aliquo ⁊ illud in alio eodē modo essendi. in. opz q̄ il-
 lud sit i eo. Nam si aer est in igne locali. ⁊ ignis i ce-
 lo locali opz q̄ aer sit in celo locali. ⁊ si esset possibi-

le q̄ eodē mō essendi in. aer esset in igne ⁊ ignis in
 aere. tūc sequeretur q̄ aer esset in seipso. ⁊ ignis i seipso
 igitur cū eodem mō essendi in. p̄ober magis in lra.
 auctoritate Aug. Ambrosi ⁊ Hylarii p̄rem eēt in fi-
 lio ⁊ eōuerso. q̄ vnitate essentie sequit̄ q̄ p̄ sic
 seipso ⁊ filius in seipso. Si igit pater est in seipso h̄ nō
 p̄t esse q̄ vnā pars p̄tis sit in alia cū p̄sona p̄tis sit
 simplicissima. igitur erit q̄ tot⁹ est i se toto. h̄ igitur
 erit vel p̄mo vel p̄ aliud. Si p̄mo ergo tūc filius exi-
 stens in p̄re est pater. si p̄ aliud vt dicat̄ esse in se q̄ ē
 in filio. tūc filius magis erit intim⁹ p̄ri. q̄ pater sibi
 q̄ esse nō p̄t. ⁊ iō nō videtur q̄ possum⁹ cōcedere p̄-
 sonas sibi inesse p̄pter vnitate essentie. p̄pter hoc
 aduertendū q̄ p̄bi nō potuerūt p̄cipere vnitate natu-
 re absq̄ vnitate suppositi nec diuersitatez suppositi
 absq̄ diuersitate nature. ⁊ iō sequebatur ex p̄one eoz⁹
 q̄ si vinū esset in āphora eo q̄ haberet eandēz nām
 cū āphora q̄ vinū esset āphora: q̄ ex quo ponit vnitas
 nature. opz q̄ ponat vnitas suppositi. Sed si
 posset esse q̄ vinū manēs distinctū ab amphora eēt
 eiusdez nature cū amphora. ⁊ esset ipsa nā amphore
 tūc cū nā amphore sit in amphora. vinū q̄ esset ip̄a
 nā amphore esset in āphora. ⁊ p̄pter h̄ mōi esse nō
 possem⁹ cōcedere amphora in seip̄a esse: q̄ cū illud
 q̄ est in alio sit distinctū ab eo in quo est. s; amphora
 sit distincta a vino tñ amphora a seip̄a nō distingui-
 tur. ita est ex p̄te illa suo mō in p̄re ⁊ filio. nam cū pa-
 ter ⁊ filius distincti in p̄sona sint idēz in essentia. imo
 ip̄a essentia est pater ⁊ filius. igit cū essentia p̄ris sit in
 patre. ⁊ filius sit illa essentia q̄ est in p̄re. filius de ne-
 cessitate erit in p̄re. ⁊ sicut nō poteram⁹ arguere p̄t
 q̄ amphora esset in seip̄a. p̄pter hoc q̄ vinū q̄ erat
 natura. amphore erat in āphora. ita nō possum⁹ ar-
 guere q̄ pater sit i seipso q̄ filius est in p̄re. eo q̄ ē ip̄a
 essentia p̄ris. Ideo cū arguit̄. q̄d pater est in seipso.
 hoc est vel p̄mo vel p̄ aliud. R̄ndendū q̄ nec primo
 nec p̄ aliud: q̄ nō est in seipso. q̄ talis mod⁹ arguēdi
 deficit vt patuit. Et tñ meli⁹ pateat vitas q̄m no-
 tandū q̄ ex eo q̄ filius est in p̄re. p̄ris ad filiu designat
 vnitas ⁊ distinctio. vnitas in essentia. distinctio in
 p̄sonis. p̄pter h̄ Dam. p̄mo. li. ca. vlt. ostendit̄ p̄sonas
 sibi inesse: q̄ inseparabiles ad se inuicē sūt nō cōfusi-
 biles eā q̄ inuicē est distinctio. in quo vnitas ⁊ di-
 stinctio ostenditur. vñ sic possum⁹ dicere de ista in-
 bessione sicut de similitudine dicim⁹. nā similia ⁊ distinguit̄
 vnitas. ⁊ id sic similitudo p̄t accipi large ⁊ stricte. stricte
 at̄ sit cū distinctio ē ip̄ortat vnitate: ⁊ s̄m istā vnā
 nihil ē s̄m sibi ip̄s. ⁊ nec valet h̄ est s̄m buic ⁊ eōuer-
 so. ergo est s̄m sibi ip̄s sicut nec v; pater est in filio ⁊
 eōuerso. ḡ pater ē i seipso. s; extēdendo nomē similitu-
 dinis s̄m q̄ dionysius. ix. de di. no. cōcedit̄ aliqd esse
 s̄m sibi possem⁹ cōcedere p̄rem in seipso. nō q̄ est a
 se ipso distinct⁹. S; q̄ est sibi ip̄s idē. sicut similitudo
 rei ad seip̄am nō est rōne distinctionis: s; vnitatis.
 Si aut̄ q̄ritur quo mō essendi in. p̄ sit i filio vel p̄so-
 ne sibi ip̄s insunt. dō q̄ p̄sonas sibi inesse triplr p̄t
 ostēdi. Primo rōne vnitas essentie. ⁊ istū modū in-
 nuit magis in lra auctoritate Aug. Ambrosi ⁊ Hylarii.
 vñ Aug. de fide ad pe. ait p̄pter hāc vnitate nālem
 tot⁹ pater in filio ⁊ sp̄s. f. est. ⁊ tot⁹ filius i p̄re ⁊ sp̄s. f.
 est. ⁊ iste mod⁹ h; similitudinē cū illo mō s̄m quē dicit̄
 mus superi⁹ in inferiori esse vel eōuerso: q̄ h̄ est
 p̄pter vnitate essentie vel nature. nō tñ iste modus
 est idē cū illo vt satis p̄z. s; sit ei filius. ⁊ q̄tum ad istū
 modū filius est pater in filio ⁊ filius in p̄re. Secūdo mō p̄-
 sone sibi insunt rōne relatiōis eo q̄ vnā relatiōem ip̄
 in alio intelligit̄. ⁊ s̄m istū modū. s; q̄libet p̄sona sit in
 q̄libet eo q̄ q̄libet refert̄ ad quālibet. s; nō est eodēz
 mō: q̄ nō eandē relationē nec eandē habitudinē re-

latina bz pater ad filios: et filii ad patrem. Tertio modo dicitur cum persone sibi inesse eo quod esse accipiunt patrem non transientes in exteriori materiam. Et quod verbum semper est in dicente et amor in amante. filii semper dicunt esse in patre quod est verbum eius. et spiritus. s. in patre et filio: quod est veriusque amor. et sicut modum tetigit Jo. evangelista. cum dicit. In principio erat verbum. duas intelligere filium esse in patre: quod verbum non est extra dicentem. Ibi duo modi vultio as signati sunt similitudine cum modo essendi in. s. in quod motus est in movente et effectus in causa vel e converso extendendo non in effectus et causa et movens et motus ad omne principium et quod est ex principio. Ad primum dicitur quod una persona est in alia non ratione simplicitatis: sed ratione unitatis essentie et aliis modis ut dicitur. Ad secundum primum solutio per se dicta. Ad tertium dicitur quod non est simile de suppositis divinis et humanis. quod divina cum hoc quod sunt distincta personarum ratione cuius una persona est apud aliam. sunt idem in natura ratione cuius una est in alia. Supposita autem humana non sic se habent ut per se intuentur. Ad quartum dicitur quod non oportet quod nam propria sunt in tempore sicut nullum dicitur modorum. Habet tamen similitudinem cum illo modo sicut quod locatum est in loco: quod veriusque est in alio sicut mensuratum in mensura.

Uper istam. sup. illo. (Conferemus etc.) quod dicitur omnem naturam deitatis esse in singula suarum proposita. s. s. per se in primo etc. et in non dicitur omnem nisi de tribus et inde sumptum est. quod est requiritur tria appellata. Si ergo nature divine addit ois. oportet ea plurificare sicut numerum ternarium quod est conveniens. Dicendum quod ibi dicitur sonat quod perfectum. Ite sup. illud. (vnde est dicitur?) notandum quod si introducantur due auctoritates byllarij. in quarum prima. v. designatur. primo quod in besio personarum excedit omne illud quod in natura videtur et quantum ad hoc dicitur. (quod nec exemplum aliquid reb' divinis comparatio humana possit. Secundo quod buiusmodi besio excellit omnem rationem. et quantum ad hoc dicitur. (quod in intelligibile est homini deo esse possibile.) Tertio addit quod ipsum non habet rationem nobis per rationem dicitur esse. nam eo ipso quod divina virtus sic rationem nostram excellit quod ad eam non attingit ratio. credere debemus personam sibi inesse. s. illa in besione plene non possumus aspiciere et quantum ad hoc dicitur. (id divine veritatis ratio persequitur quod non potest pati non posse existimat.) nam sicut in aliis talibus besione videre non possumus. Dubitare non debemus eam in divinis esse. Quarto addit quando manu ductione quod persone sibi insunt: quod quilibet est perfectus deus quod non esset nisi una et eadem natura esset in omnibus. dicitur enim habere manu ductione: quod est plures personas quarum quilibet sit perfectus deus fide tenemus. s. id ratio non concludit. et quantum ad hoc subiungit. (quod perfecta similitudo deitatis est in filio quod est in patre. patet esse dicitur esse in filio et filium in patre.) Quarto subiungit ex tali besione iter personas unitate et distinctione denotari quod habetur. (cum inferat nec eandem veriusque. nec aliam conferemus.) Ad intellectum sede auctoritatis quod aliqua sunt in aliquo propter participatione nature: sicut albus nigrum. sunt aliquo modo ipsa ludo. et nam asini et equi imulo. Rursum aliquid est in aliquo per imitatione. sicut ramus in stipite. nullo istorum modorum est una persona in alia: s. per unitate nature quod est ex eo quod una persona ex alia oritur. et hoc est quod dicitur. (non per duplicem convenientium generum confectione.) quod d. personas sibi non inesse: nec una ab alia oriri sicut duo genera convenienter ad productione alium ut asinus et equus ad productione muli. (nec per incitatione capacioris sicut nam.) ex quo excludit motus insertionis. (Sed per nature unitate similitudine.) quod d. quod talis in besio est propter unitate nature addit. (et per naturate unitate nature.) hoc est per naturate filii quod naturaliter unitate. (ex unitate. hoc est ex parte. (duo res non offert.) s. est cum in

essentia non est distinctio. (duo nam dei non degenerat naturitas non aliud aliquid ex deo quod deo nascitur.) quod d. quod per naturate et origine coicatur natura divina personarum quod naturitas vel perfectio in eis non degenerat. quod personarum quod nascitur habet naturam eiusdem generis cum eo a quo procedit. non enim sic una persona ex alia oritur. sicut vermis ex carne humana cui non coipetit natura humana. Rursum res non differt: quod illa eadem natura quod est in una persona coicatur alteri. et id oportet quod deo ex deo nascatur. et etiam idem dicitur quantum ad naturam. si non quantum ad personam. id sicut dicitur. (duo nihil in his novum est.) quod persone duracione se non excedunt. (nihil alie unum) quod natura non diffingunt. (nihil sepabile) quod eorum est idem esse.

Ed iam nunc etc.) postquam magis probavit equalitate personarum ex divina perfectione. habet addit ad probandum idem remouendo a divina eam equalitate impediunt. et duo facit. quod primo dicitur equalitatez in divinis. et quod non sunt due vel tres persone aliquid maxie quod una. Secundo ostendit habet modo dicitur ibi. (nec est aliqua.) circa quod duo facit: quod primo facit quod dicitur est. secundo dicitur suis adversari ibi. (his videtur ea quod equalitate impediunt sunt totum et pars. et quod habet ad. iiii. genera reducitur. id. iiii. facit. quod primo ostendit in divinis non esse totum integrale. Secundo ostendit habet de toto vlt. Tertio de toto mali. Quarto de toto sicut complexorem et similitudine. secunda ibi. (habet addicendum. Tertio ibi. (notandum etiam.) Circa ibi. (his quod addendum.) circa primum duo facit sicut quod dupli. probat totum integrale non esse in divinis. prima ratio est hec: quod totum integrale est plus quod quilibet eius pars. s. in trinitate non sunt aliquid maius tres quod vult. Secunda talis: quod in eadem persona invenimus multas perfectiones ut bonitas sapientia: et buiusmodi quod ea non faciunt compositione propter simplicitate eius. ergo pluralitas personarum in divinis compositione non faciet propter simplicitate nature divine. Sed non est totum integrale abque compositione. ergo in deo non est tale totum secunda ibi. (ite in eodem.) Deinde cum dicitur. (habet addicendum.) ostendit totum vult non esse in divinis. et tria facit. quod primo ostendit divina essentia non esse generum ad personam. ita quod persone sint species. quod in pluribus speciebus plurificatur generum: ut homo et leo sunt plura animalia. s. in pluribus personis non plurificatur essentia. Secundo ostendit eam non habere rationem speciei. ita quod divine persone sunt particularia et divina essentia species: quod species etiam in pluribus particularibus plurificatur: quod sortes et plato sunt plures hoies: sed plures persone non sunt plures ois. Tertio adducit rationem eodem quod probat divina essentia non esse speciem neque generum: quod una essentia non plurificatur: nec est generum nec species et buiusmodi est divina essentia: et ita ratio in radice non differt a primis. secunda ibi. (Si vero.) tertia ibi. (alia quoque.) Deinde cum dicitur notandum ostendit divina essentia non esse totum male respectu personarum. sicut aurum respectu anulorum: quod in primo anul' est plus de auro quod in uno. s. in pluribus personis non est maior essentia quod in una. Deinde cum dicitur. (his quoque.) ostendit personas divinas non vni in essentia tanquam in toto similitudinario. sicut plures homines sunt eiusdem sexus vel eiusdem complexionis. non sunt sic plures persone eiusdem essentie quod plures hoies sunt aliquid maius quod minus. Sed plures persone non sunt aliquid maius quod duo facit. quod primo adducit probatione hac: Secundo in breui dicitur colligitur ibi. (ex premissis.) Tunc sequitur illa pars. (his videntur.) in qua dicitur adversari. et duo facit. quod primo adversari. secundo soluit ibi. (hoc autem) circa primum duo facit: quod adducit duas auctoritates Damas. quod adversari videtur. Prima est quod persone ois fuerunt numero non natura. s. sicut videtur se habere quod unitate in toto universali. ergo totum universale est in divinis. Secundo quod idem Damas plane dicitur sicut habere rationem communis et propositis individui quod non esset nisi est ibi

totū vniuersale. secūda ibi. (Item in eodē.) Deīn de cū dicit. (hautē.) soluit et duo facit. pmo soluit ad auctoritatē scđam. Scđo ad primā. secūda ibi. (Dō iōānes.) dicit q̄ pmo Dama. dixisse s̄bam h̄re rōnem cōis et psonam p̄cularis ppter s̄ilitudinem aliquā. et q̄ ibi est maior dissilitudo q̄ s̄ilitudo. ideo Aug. h̄ negauit. Deinde cū dicit. (Dō iōānes.) soluit ad primā auctoritatē. et duo facit. qz pmo reddit lectorē attentū. circa hoc qz p̄sone dicunt differre numero. Scđo ostēdit differre nūero dicit multiplicr. nā p̄sone differūt nūro. qz vna alteri cōnumeratur nō differūt nūero qd̄ vna nō sit alia: nec aliqd̄ sit i vna: qz sit i alia. Scđa ibi. (dicit enī.) Deinde cū dicit. (sciendū.) ostēdit verā equalitatē esse in diuinis. ppter earū simplicitatē. et duo facit. qz pmo facit qz dicitum est. Scđo ostēdit qz ppter talē equalitatē deus nō dicit triplet ibi. (p̄pterea.) circa primū duo facit. qz pmo dicit esse equalitatē in diuinis. Scđo adducit ad hoc rōnem: qz ibi idē est magnū esse. et esse qd̄ verū esse. S3 vna nō ē magis q̄ alia: nec veri⁹ nec plures q̄ vna. ergo est ibi vā equalitas. Deinde cū dicit. (p̄pterea) dicit qz deus nō d3 dicit triplet. Et tria facit. qz primo facit qd̄ dicitū est. Scđo ostēdit in reb⁹ corporeis talia inueniri nō posse nō sint plus due q̄ vna. Tertio cōcludit verā equalitatē in diuinis esse. scđa ibi. (In reb⁹ corporeis.) tertia ibi. (ac per h̄.) in quo terminatur sentētia lectionis et distinctionis.

Alia magis intēctio i p̄ti distinctionē. circa duo versat. circa remotionē totalitatis i diuinis. et circa veritatē in essendo ex qb⁹ ostēditur in diuinis esse equalitates. id̄ de his duob⁹ q̄remus. Circa primū q̄remus duo.

Dō. viij.

Primo vtrum in diuinis sit totū vniuersale.

Secūdo vtrum ibi sit totū integrale.

Primum sic pceditur. videt qz totū vlt sit in diuinis: qz vlt est qd̄ de plurib⁹ p̄dicatur. s3 in diuinis est aliqd̄ qz p̄dicatur de plurib⁹ vt diuina essentia de trib⁹ p̄sonis: q̄ p̄pterea. indiuiduū et vlt se vident cōsequi. s3 in diuinis est indiuiduū eo qz ibi p̄sona q̄ est rōnalis nature indiuidua s̄ba. p̄pterea. totū vlt ad ali quid est qd̄ p̄dicatur de illo s̄baliter nō cōuertim: s3 diuina eētia p̄dicatur de p̄se s̄baliter et nō p̄uersim qz nō quicūqz est diuina essentia: est pater. ergo et.

Ad hoc idē videt facere Dama. qz vult qz yposta ses differāt nūero. et diuina s̄ba habeat rōnem cōis: et ypostases p̄cularis. Incontrariū est: qz vbi cūqz est repire vlt et p̄cularē. ibi inuenit qd̄ dicitas distās ab esse qd̄ in diuinis esse nō pōt. p̄pterea. forma vltis de se est multiplicabil. natura autē diuina nullo mō p̄licari pōt. nec s̄b eadē specie: nec s̄b eodē genere: nec sub eodē analogo. vt supius fuit ostēsum.

p̄pterea. oē qz indiuiduā: indiuiduatur p̄ aliqd̄ qd̄ addit supra s̄mū sapiens. s3 q̄libet p̄sona diuina est ita simplex vt essentia. ergo et. R̄sō dō qz de vlti sit diuersi mōi dicēdi. nā p̄lato posuit vltia esse abstracta. volebat enī de oibus reb⁹ esse multa p̄ p̄ticipationē et vlt p̄ essentia. et illud vlt sic abstractū ap p̄clabat oēū ydeam et vlt. Deū rōne influētie et dationis forme. Ydeam rōne s̄ilitudinis et exēplaritatis. Vniuersale rōne abstractionis et intelligibilitatē volebat enī qz buiūsmōi res sensibiles nō intelligerentur nec etiā ea q̄ sunt in sensibilib⁹. s3 vltia sepata intelligebāt q̄ erāt qd̄ dicitas horū p̄culariū. h̄ aut vltia ad duo seruibāt ei ad sciam. et ad generationē ad sciam. qz ista p̄cularia nō sciebātur. ppter eorū fluxibilitates. S3 vniuersale et ydeā erat id cui⁹ est scia. ad generationē autē ei deserbiebāt ydeā: qz vt

dicebat. ex hoīe fiebat hō. ex oliua oliua. qz natura aspiciēs ad boīem sepatum generabat boīem i materia. et si sic volum⁹ accipe vniuersale. deus mari me est qd̄ vlt: qz ipse marie est abstract⁹: et est s̄ilitudo omnīū rerū. nam oia entia sunt rēp̄sentatiōes et veltigia entis p̄mi. ipse marie facit ad sciam et ad generationē. nam ipso scito oia sciuntur. iurta illud Greg. Quid est qz nō videat: qz vidētē oia vider. et ignozato oia ignozant. qz res ira se h̄nt ad esse sicut ad cognosci. vt dicit in. ij. metha. et sicut oia entia h̄nt esse p̄ ipm sic et sciri. Si igitur res aliqua scitur opz qz deus aliquo mō sciat. iurta illud Cōmē. vij. metaphisice. cū fuerit scitū id qz est qd̄ dicitas ist⁹ s̄be tūc erit scita p̄ma cā oium entīū. a destructionē ergo consequētis. si deus nullo mō scitur. nihil scit. Rur sum marie facit ad generationē: qz natura p̄cularis nihil agit nisi. pur aspicit ad naturā que deus est. est autē iste aspect⁹ qz agit in v̄tute ei⁹ cum oia agentia p̄cularia agāt in v̄tute agētis p̄mi. est autē p̄ma cā quidditas oium rerum accipitō quidditatē vt accepit eā p̄s. vij. metha. cū dicitur quidditatē rerū artificialiū esse formā q̄ est in mēte artificis: et qz oia ad deū cōparantur vt artificialia ad artificē. deus est quidditas oium. Alia positio vltis fuit Aristo. qui voluit qz vniuersale est id qd̄ p̄dicatur de reb⁹. nec p̄prie est s̄ba eo qd̄ est cōmune multis: nec h̄is p̄ priū esse nec p̄ se esse. hoc autē vlt: nec est qd̄ reale solū: nec qd̄ rōnis solū. sed q̄tum ad esse male est quid reale. et est in p̄cularibus. esse tñ formale recipit ab aīa eo qz intellect⁹ facit vniuersalitātē in reb⁹. Tale autē vlt est idem in essentia cū suppositis suis. et p̄licatur s̄m p̄licatiōnē ipozum. nam Abraham Isaac et Jacob. sunt tres hoīes: hō leo et asinus sunt tria aīalia. Et illud vniuersale est p̄prie sumptū: et tale vlt non est in deo vt p̄bat Aug. vij. de tri. ca. vlt. nā si essentia sine oēs esset vlt ad p̄sonas hoc p̄sset cōtingere duplr vlt qz essentia esset gen⁹ et p̄sone sp̄s. vel qz de⁹ esset sp̄s. et p̄sone p̄cularia quocūqz mō dicit sequitur eētia p̄licari: qz semp p̄licato inferiori p̄licat superiora: vt idem Aug. ait. ppter qz cōcludit cū essentia diuina: neqz deus p̄licari possit ea nō esse neqz gen⁹ neqz sp̄s ad tres p̄sonas. Isti autē duplici mō vltis supad dicitur modus tert⁹. v3 qz sp̄s q̄ est in intellectu abstracta a reb⁹ dicitur vlt eo qz h3 respectū ad plura nō qz de plurib⁹ p̄dicatur. sed qz plurib⁹ est s̄lis. et isto mō sumēdo vlt deus et nō d3 dicit quid vlt: qz talis sp̄s est inherēs et depēdens inherens intellectu dependēs a reb⁹ q̄ cū a deo sint aliena. tale vlt deus nō existit. et hinc forte habuit ortus illa distinctionē qz triplr est vlt aī rem in re. et post rem. nā vlt p̄mo mō dicitū est aī rem: qz causat res. Scđo mō dicitū est in re: qz est idem in essentia cū reb⁹. Tertio vero mō est post rem cū sit sp̄s a reb⁹ abstracta: et ab ip̄is tāta. cū ergo querit. vtrū vlt sit in deo vel sit ipse deus. Si loqmur de vlt aī rem. sic de vlt in re et post rem nō. Ad primū ergo dō qz non sufficit ad hoc qz aliqd̄ sit vlt qz p̄dicatur de plurib⁹. s3 qz p̄licet in illis vt pōt patere ex snia Aug. vij. de tri. ca. vlt. diuina aut natura nō p̄licat in p̄sona Et ad formā arguēdi cū dicitur vlt est qd̄ p̄dicatur de plurib⁹. intelligendū est qz debent esse plura s̄m illā formā. oia aut supposita diuina sunt plura ppter p̄prietates. nō qd̄ diuina natura p̄licet in eis. id in arguēdo cōmittitur falatia accidentis. Ad secundū dicendū qz indiuidua substātia prout repitur in diuinis nō accipit p̄prie: sed indiuiduū ibi idem sonat qz in cōdicabile. Ad tertū dicendū qz modus p̄dicandi in ist⁹ inferiorib⁹ nō est p̄ oēm

modū idēz cū mō illo sūm quē p̄dicatur essentia de p̄sonis. et iō lz vltē in istis inferioribz sit qd̄ p̄dicatur substantiālr et nō cōuertitur. et lz in diuinis inueniat aliquid p̄dicans substantiālr nō cōuersim. nō tū sequitur q̄ ibi sit vltē eo q̄ modus p̄dicandi hic et ibi non est idēz. bene tū arguitur q̄ est ibi aliqd̄ ad s̄titudinem vltis. Ad quartū dō q̄ i diuinis est aliqd̄ cōmunicabile vt essentia. et aliqd̄ incōdicabile vt p̄sona. et qz vltē hz rōnem cōdicabilis. p̄diculare incōdicabile est ibi aliqd̄ ad s̄titudinē vltis. et aliqd̄ ad s̄titudinē p̄dicularis. Rursum: qz ipse p̄sona diuine cōmunicatur ad inuicē ad s̄titudinē rerum particulariū Ioannes Damasc. p̄pter hāc s̄titudinem ibi cōe. et p̄diculare posuit: nō qd̄ ibi vere sint ista vt patet.

26. 15.

Secundo q̄ritur. verū in diuinis sit totum integrale. Et videtur q̄ sic qz semp̄ plura vidētur h̄re rōnem totū respectu vni⁹ Sed in diuinis est vni⁹ et plura cū sit ibi vna p̄sona. et plures p̄sonae. ergo rē. P̄terea aut p̄sona addit aliqd̄ supra essentia aut nihil. si nihil ergo est vna p̄sona sicut vna essentia. qd̄ est inconueniens. Si autē aliqd̄: tūc in diuinis erit cōpositio: sed oē cōpositiū est totū integrale ad suas partes. q̄ rē.

P̄terea. oīs q̄ritas hz rōnem totius. sed in deo ponit q̄ritas saltē virtualia. ergo rōne huius q̄ritas erit ibi diuisio. et ita totū integrale. In contrariū est. qz iō totū integrale repitur pluralitas naturarū in actu. hoc autē deo nō cōpetit. lz trāsumptiue ei cōpetant q̄ritum ad id cui nomen est impositū. et iō sapientia et iustitia et cetera talia in deo ponim⁹ p̄prie. oē tū dicim⁹ esse lapidē trāsumptiue. qz natura lapidis et si p̄fectionē dicit s̄l tū cū p̄fectione imp̄fectionē imp̄portat. igitur in diuinis possum⁹ ponere totū perfectū et oē. eo q̄ oia ista a p̄fectione imponūtur. sunt enī idēz in forma et differūt p̄ materia vt dicitur in p̄mo ce. et mūdi. qd̄ Lomen. exponit. quia cōplexio applicata ad diuersa foris diuersa vocabula. naz q̄ in q̄ritate discreta dicitur oē. in q̄ritate cōtinua dicit totū. in forma dicit p̄fectū. et rōne huius p̄fectionis. a qua imponuntur hec noīa et. si nō rōne eorū quibz sunt imposita in diuinis dicitur esse. et s̄m istū modū loquitur Damasc. qui dicit oēm naturā et p̄fectionem esse in singula personā. Sic etiā totā essentia in p̄re dicim⁹. naz rō totalitatis cōiter sumpta et q̄ritum ad p̄fectionē a qua imponitur potissime repitur in deo: qz oia alia sunt quedā p̄ticipationes ipsi⁹. et q̄si partē capientia. Ipse autē solus est in quo est totū esse et in quo est totū esse et in quo p̄fectiones oīm cōadunatur: et qz totū integrale vel totū vltē q̄ sp̄alem rōnem totū imp̄portat cū ex tali cōtractione acquirat aliquam imp̄fectionē talia tota ad diuina trāsferrī nō debēt. Ex quo apparet. qz lz i diuinis reperiat totū. nō tū ibi repitur totū integrale qd̄ quadruplici via ostendī p̄t. nam totū integrale de suis p̄tibus nō p̄dicatur. nec ēt ps de toto: vt p̄t h̄ri ex q̄to topic. Sz ecēntia diuina p̄dicat de suppositiū. Rursum totū integrale ē plus i pluribz p̄tibus q̄ in vna. Sed essentia diuina tāta est in vna quāta de oibus nam si tres p̄sonae haberēt marchā argenti et quilibet h̄eret eaz totā. nō plus haberēt de argēto tres q̄ vni⁹ et qz tota essentia. et eadē est in quilibet p̄sona nō ē plus et qz tota essentia. Rursum oē totū integrale p̄t cōstare aliquo mō ex pluribz p̄tibus q̄ cōstet et si nō ex pluribz ex quibz integrat essentia r̄ saltē ex plu-

ribus integrat q̄ritatiue: vel etiā ex p̄tioribz: qz in anulo posset esse plus de auro. et in domo plures lapides: sed in deo nō possunt esse neqz plures neqz p̄tioribz: es p̄sonae. Quarto totū integrale cōparatur ad suas p̄tes tanq̄ ad ea ex quibz est. eo q̄ in nulla p̄te p̄fecte reseruat. diuina autē essentia nō comparatur ad p̄sonas tanq̄ ex ipsis sit. Sed solū qz in illis existit. eo q̄ p̄fecte reseruat in qualibet. iste autē q̄ritior vltē quibz ostenditur totū integrale nō esse in deo ostendunt etiā ibi nō esse totū materiale: qz materia de his quorū est mā nō p̄dicatur. Rursum plus est de materia in pluribz q̄ in vno. Tertio ex materia aliqua plura p̄t fieri quā sint facta: vt ex auro plures anuli. Quarto materialia sunt ex ipsa materia: nec p̄fecte tota materia reseruat in quolibet cui⁹ est materia. tres autē istarū rōnum assignat Aug. vii. de tri. caplo vltio. et q̄rtam assignat Damasc. li. p̄mo ca. r. p̄pter q̄ ambo cōcludunt in diuinis nō esse totū integrale: vt totū materiale. Ad primū dicendū q̄ plura nō h̄nt rōnem totū respectu vni⁹ nisi quia in pluribz est quedā coaceruatio respectu vni⁹. vñ qz in pluribz anulis coaceruat plus de auro q̄ in vno. multi anuli sunt quod dā totū integrale ad vni⁹. sed si plures anuli inter se distinguerētur absqz eo q̄ i eis esset coaceruatio auri in multis anulis. ita repiretur numer⁹ vel pluralitas rōne distinctiōis. qz nō esset ibi totū integrale rōne coaceruationis. et qz sic est in diuinis est ibi numer⁹ p̄sonarū absqz eo q̄ sit ibi tale totū. Ad secundū dicendū qd̄ p̄sona addit supra essentia proprietatē. qz s̄m Damasc. li. libro. ca. vi. p̄positas nō tū dicit naturā: sed dicit nam cui⁹ p̄t proprietate. sed ex tali additione nō sequitur cōpositio nisi s̄m modū intelligēdi: qz p̄prietas nō realiter differt ab essentia p̄pter q̄ est ita simplex essentia vt p̄sona et cōuerso. Ad tertū dicendū qz si quātitas habet rōnem totū. hoc est in q̄ritum q̄ritati cōpetit diuisio q̄ritati aut virtuali nō cōpetit diuisio s̄m se. sed rōne effectiui eo qz virtus quāto est magis simplex et magis vnita tanto est maior. potest tamen in plures effectus.

Deea q̄ritur de secūdo p̄ncipali vidēz de veritate. circa q̄ q̄ritur tria. Primo in quo est veritas. Secūdo vtrum oia sint vera vna veritate. Tertio vtrum possint esse plures veritates eterne.

26. r.

Primū sic p̄ceditur. videt qz veritas sit i rebz: qz essentia rei est in rebz. Sed veritas est ipsa entitas rei: qz s̄m p̄m. ii. metha. dispositio cuiuslibz rei i entitate est sua dispositio i veritate. P̄terea. aut ens est idēz qz veritas aut nō. Si ē idēz cū vo. et p̄ idēz hz aliqd̄ esse et verū esse. sicut entitas rerū est in rebz nō in intellectu. sic etiā veritas in entibz erit. Si nō est idēz. tūc se hz p̄ additionē ad ipm. sed qz se hz p̄ additionē nō conuertit cū eo cui sit additio potissime si recipiēs additionē sit qd̄ cōe et transcendens. igit verū nō cōuertere retur cū ente qd̄ est incōueniēs. P̄terea sicut aliquid dicit bonū ex eo qz ordinat ad affectū. sic dicit verū vt ordinat ad intellectuū: s̄z bonitas q̄ respicit affectū nō est in affectu: s̄z in rebz. ergo et veritas nō erit in intellectu: sed in rebz. P̄terea quā aliqua differūt vni⁹ p̄t intelligi sine alio etiā si sola rōne differant s̄m Boetii in libro de eb domatibz ens non p̄t intelligi nō intellectu vo. qz verū nō differt s̄m rōnem ab ente. Sicut igit entitas est in rebz. sic et veritas. In contrariū est qz veritas et salūtas sunt tū in complexis. sed essentia rei est qd̄ incōplexum. nō igit veritas est ipsa essentia. ergo nō erit in rebz. lz essentia rerū in rebz sit. P̄terea nō solū verifi-

atur aliquid ente: sed de non ente. Sed ea que nō sunt, nō sunt in rebus, ergo nō. Rñō, quidā sic dicunt, q̄ tria sunt genera rez, quedā enī sunt q̄ fm eē totum & cōpletum sunt extra aiā & huiusmōi sunt entia completa: vt bō & lapis. Quedā q̄ nihil habēt extra aiā sicut sompnia, y magnatio & chimera. Quedā autē fundamentū habēt in re, extra. Sed cōplementū rōnis eorū est ab aiā, & huiusmōi est v̄se & tempus, nam v̄se in rebus h̄ esse, n̄ quodā cōplementū ab aiā suscipit: eo q̄ intellect⁹ facit v̄litatez in rebus, tēpus etiā fm suū esse materiale est extra aiā q̄ in motu ab aiā: n̄ suscipit quodā cōplementū, eo q̄ ratio numeri q̄ fo: malr est tēpus, cōplet p̄ actum aiē numerātis. & ad illud gen⁹ entiu⁹ vt dicunt reducitur veritas: q̄ veritas est fm fundamentū in rebus extra complementū n̄ suscipit ab aiā. Sed illud stare nō p̄t, n̄ ne laborem⁹ in equiuoco notandū q̄ fundamentū dicitur aliqd̄ duplīter: vel q̄ est subiectū alicui⁹, & est illud in quo fundatur aliqd̄ vt in subiecto, & sic mot⁹ respōdet tēpori p̄ fundamento eo q̄ est subiectū ei⁹, alio mō dicitur fundamentū id qd̄ respōdet his que sūt in aiā, sive illud circa qd̄ actio aiē versatur, & sic ea q̄ solū sunt in aiā: dicuntur habere fundamentū in reb⁹, sicut dicimus intentiones primas habere res p̄ fundamentū immedīato & secundas pro mediato, & sic accipe fundamentū nō cōcordat verbis eorū: q̄ tēpus & v̄se q̄ dicitur habere simile esse vt veritas: nō sunt in aiā vt in subiecto, & res respōdent eis pro fundamentū: s̄ solū sunt in aiā tanq̄ in causa, eo q̄ p̄ actionē aiē tribuitur eis aliquod complementū. Si igitur bñ volumus habere mentē istorū, oportet nos dicere veritatē materialr: & vt in subiecto esse in reb⁹. Est n̄ ibi potēcialiter cui tribuit actualitas p̄ actionē aiē: sicut tēpus vt in subiecto & materialr est in motu. Sed hec via nō cōcordat verbis p̄bi qui vult q̄ in intellectu cōponēte & diuidēte sit verū & falsū, igit̄ ip̄m subiectū veritatis est intellect⁹, nō tñ est subiectum v̄līs & tēporis, nam natura rei cōsiderata p̄ter cōditiones materie que est v̄se, est in ip̄a re eo q̄ nō p̄dicatur de re essentialr nisi qd̄ est in re, & p̄t & potēstius in motu q̄ vt numeratur ab aiā h̄nt rationez tēporis p̄pter talem numerationē nō remouētur a motu: sed sunt in eo sicut in subiecto fm igit̄ primūz modū subiectū veritatis erit res nō intellect⁹ quod est falsum, p̄pter hoc isti b̄idē adinuenerūt aliā viam dicētes, q̄ in appetēdo & intelligēdo est ordo cōtrarius: q̄ in intelligēdo est motus rerū ad aiā, vñ termin⁹ cognitionis est ip̄a aiā fm intellectum. Sed in volēdo est mot⁹ anime ad res, vñ termin⁹ appetit⁹ nō est ip̄a aiā fm voluntatē: sed ip̄a res ad quā aiā per voluntatē inclinā, s̄ q̄ verū & falsum respiciūt intellectū: bonū & malū voluntatē: cum verius sit aliqd̄ in suo cōplemento & termino q̄ in suo p̄ncipio verū & falsum sunt in intellectu ad quē terminatur mot⁹ cognitionis: bonū & malū sunt in rebus ad quas terminat appetit⁹, p̄pter hoc ait p̄b, vj, metaphisice q̄ bonū & malū sunt in reb⁹, verūz & falsum sunt in aiā. Sed nec illud sufficit, q̄ cum dicitur verū & falsum esse in reb⁹ tanq̄ in p̄ncipio, in intellectu tanq̄ in termino nō p̄t ibi accipi p̄ncipiūz p̄ causa: q̄ que sunt in causis & cātis: s̄ fm aliā & aliam rationez possint esse in v̄trīsq̄ excellentiori modo reperiūtur in causis q̄ in causatis: q̄ vt scribitur, ij, de di, no, que sunt causatorūz amplius p̄sunt in causis, q̄ accipit̄ ibi p̄ncipiūz pro initio motus quod ex ip̄o modo declarādī eorū apparet: accipiendus tñ est motus fm q̄ extēditur ratio eius ad actionē anime, nam sicut res est veriori modo & cō

pletiori: termino mot⁹ q̄ in p̄ncipio ita veritas fm istum modū dicēdi est cōpletiori modo in intellectu tanq̄ in termino mot⁹ vt ip̄sime dicit q̄ in re ip̄a, fm hoc ergo fm eandē rationez erit veritas in re & in intellectu, sed fm esse cōpletū est in intellectu, fm incompletū in re. Sed vt habitum est in intellectu componente & diuidente est veritas, sicut igit̄ actio intellect⁹ nō est in cōplete in re, & cōplete in intellectu: sed totaliter in intellectu existit: eo q̄ nō est actio trāsiens in exteriorē materiā, sic & rez quod p̄ talem actionē in intellectu existit solū in intellectu erit & in re, nihil formatū nec cōplere nec cōplere te accipiēdo veritatē: vt de eo p̄b loquit̄ quē istip se allegat, s̄ fm alium modū sumpta veritas reperitur in reb⁹, p̄pter hoc notandū q̄ fm viā p̄bi veritas vt in subiecto est solū in intellectu, & ab hac veritate ea q̄ sunt extra in intellectu vera dicuntur, nā vt cōiter exemplū ponit, cib⁹ dicitur san⁹, s̄ nihil de sanitate fo: maliter sit in cibo, ita & res dicuntur vere in q̄tum veritatē causant, s̄ veritas fo: malr sit solū in intellectu: vt sanitas in aīali, & p̄pter hoc dispositio cuiuslibet rei in veritate est sua dispositio in entitate: quia sicut res se habet ad esse, sic se h̄ ad cognosci, & fm q̄ ab intellectu cognoscitur vel est cognoscibilis: dicitur vera nō a veritate q̄ sit in ip̄a, sed a veritate quā in aiā causare habet, s̄ si sic dicimus videmur cōtradicere Ansel, qui in li, de veritate in oibus veritatē ponit, ostēdit enī veritatē esse in actione p̄ dñm dicentē, qui male agit odit lucem, & qui facit veritatē: venit ad lucez, Similimodo ostēdit eam esse in oibus: q̄ fm eū veritas est rectitudo quedaz, & sicut in rebus oibus rectitudo repiri p̄t, ita & veritas accipiēdo rectitudinē nō prout est passio p̄tinui quā oculus iudicat, sed prout rectū dicitur qd̄ est vt debet esse, vñ cū quis facit qd̄ debet facere: dicitur facere veritatē, & cū ozo significat qd̄ significare ozo: vt qd̄ est esse: & quod nō est nō esse, veritatem significat: & q̄ tales rectitudinē sola mēs p̄cipit, dicit Ansel, veritatem esse rectitudinem sola mente p̄ceptibilem, & ita veritas nō solū est in intellectu: sed in rebus, Aduertendū ergo q̄ s̄ dicat p̄b in, vj, metha, verū & falsum sunt in anima, dixit in predicamētis q̄ ab eo q̄ res est vel nō est oratio vera vel falsa dicitur: consistit ergo veritas in aiā prout p̄patur ad res, p̄pter qd̄ bene dictum est, veritas est adæquatio rei ad intellectū, q̄ si bene aduertimus veritas p̄prie sumpta solū est in intellectu vt in subiecto vt dicit p̄b, large tñ accepta: & s̄ aliā rationē sumpta reperitur in rebus q̄ videtur Ansel, velle cū venatur veritatē in omnib⁹, verumtū viā Ansel, inferius declarabitur, Modus autē p̄bilos p̄bi sic ostēditur: quia si in adæquatione rei ad intellectum consistat veritas: cum duplex sit intellectus, Speculatiuus & practicus: & fm v̄trūq̄ sit adæquatio rei & intellectus, fm v̄trūq̄ potest accipi ratio veritatis, magis tamē p̄prie accipitur veritas fm intellectum speculatiuū q̄ fm practicum: quia verum in quadam manifestatione consistit, iuxta illud p̄mi priorum, oportet enim omne q̄ verum est ipsum sibi omnino manifestum esse, Manifestatio autem ad speculationē pertinet, Rursum quia intellectus extensione sit practicus & prout se ad asfectionem extendit: cuius est per se tendere in bonum, finis intellectus practici erit bonū vel opus, & speculatiui erit veritas, & hoc est quod secūdo metaphisice scribitur: quia finis theorice, est veritas, & practice opus, vel fm aliam translationem, & practice bonum, Si igitur ostēdere poterimus q̄ veritas sumpta fm adæquationem rei ad intellectum

speculativum solum est in intellectu cum sic veritas sumatur proprie ostensum erit veritatez proprie sumpra s'olo in intellectu existere. Sciendū igitur q' intellectus speculativus & practicus nō eodez modo operatur ad res q' intellectus speculativus noster mensuratur a rebus eo q' scientia nostra est a rebus causata. vt vicit Commentator in. xij. metaphisice non igitur homo sciens & sentiens est mensura omnium vt dicebat abstractago: as sed magis mensuratur ab omnibus. sed intellectus practicus mensurat res. sed vt dicitur in. v. metaphisice mensura & mensuratum opponuntur relatiue non per relationem que sit in mensura. sed in mensurato. nō igitur dicitur mensura relatum per relationez que sit in ipsa. qz mensuratum fm rei veritatem dependet a mensura: & non possum intelligere talem dependentiam nisi intelligam mensuram a mensurato dependere. Secundum intellectum mensura ad mensuratum refertur. & qz veritas quādam adaequationem dicit. cum adaequatio dicat quandam relatiōez & intellectus noster refertur ad res vt mensuratum ad mensuram. relatio illa propter q' intellectus refertur ad res & res ad ipz erit in intellectu nō in rebz. vnde intellectus adaequatur rebus per adaequationem que in ipso existit. res autem adaequatur intellectui per adaequationem que est etiā in intellectu. nam p' vnam & eandem adaequationem que est in intellectu intellectus adaequatur rebus. & e conuerso. sicut p' vnam & eandem relationem que est in mensurato mensura refertur ad mensuratum & e conuerso. & qz talem adaequationem dicit veritas p' vnam & eandem veritatem que est in intellectu intellectus & res exteriores vere dicuntur. patet igitur veritatem vt in subiecto esse in intellectu per illam tamen veritatem etiam que sunt extra animam dicitur vera. sicut adaequatio est in intellectu & relatio. & per illam adaequationem & relationem res intellectui adaequantur & referuntur. Ad. i. dicendū q' nō oportet veritatem esse in re ad hoc q' dispositio cuiuslibet rei in veritate sit sua dispositio in entitate vt patet per habita. Ad. ii. dicendū q' verus addit aliquid supra ens. & tamen cum ente conuertitur. nam res dicitur vera fm q' habet esse in ordine ad intellectum. & quia quelibet res fm q' habet esse est. sic ad intellectum ordinabilis. vniuersaliter rationem entis consequitur. ratio veri. sicut qz quodlibet ens potest habere rationez appetibilis omne qd est. dicitur bonum in quantuz habet ordinez ad effectum. Et qd dicitur q' verum cum ente non conuertitur. si verum supra ens addit. dicendū q' illa aditio non est quid rei. Sed quid rationis que p'fert omne quod est. & ideo non s'bit ens. sicut nec vnum ens contrahit. s' supra ens in diuisioz addat

Ad tertium dicendū q' non est idem iudicium de bonitate & veritate. qz ratio bonitatis consistit ex ordine ad appetitum eo q' appetitum mouet. sed ratio veritatis est in adaequatione. adaequatio autez non est in ipsis rebus realiter. sed in intellectu ipse tamen res appetitum mouent. Ad. iiii. dicendū q' ens non posse intelligi sine vero non cōtingit ergo q' ens & verum non differant ratione. Sed quia intellectus quicquid intelligit. intelligit sub ratioe veri. ratio igitur huius inseparabilitatis ex parte ipsius intellectus sumi debet. Vel possumus dicere q' semper quando intellectus intelligit intelligit verum. quia si ponatur illud q' intelligitur nō esse verum. non intelligeretur. eo q' poneretur non esse intelligibile. & sic non potest intelligi ens sine

vero. potest tamen ens sine vero intelligi. quia ratio entitatis referuatur in vero. sicut ratio primi in posteriori. nam verum addit supra ens ordinez ad intellectum. Et quia aliquis potest intelligere aliquid. nihil considerado de tali ordine. licet nunqz intelligat nisi sit ibi talis ordo. potest intelligi ens sine vero. qz pot' aliqs intelligere ens nō considerando aliquid de ratioe intelligibilitatis & sic intelligendo licet intelligat ens qd est verus. dicitur tamen intelligere ens sine vero modo quo patuit. & hoc sufficit ad h' q' verum & ens ratione distinguantur. Ad primum in contrarium dicendum q' s' qz comūiter dicitur ratio veritatis sumitur ex eo q' res comparatur ad esse non ad quiditatem. nas sicut intellectus in intelligendo quidditate format diffinitionem que proprie neqz verum neqz falsū dicit. sic intelligendo re eē vl nō eē format enūtiationem que verum vel falsū significat. & qz omne qd est ab intellectu potest considerari. esse licet in intellectu componere & diuidente p'stat veritas: ratio tamen veri consequitur omne ens. quia omne quod est potest dici verum per talem veritatem. secundum quod per intellectum potest cognosci eē.

Ad secundum dicendum q' nihil dicitur verum nisi q' aliquo modo habet esse saltem fm apprehensionem intellectus. ideo verum non se extendit nisi ad ea que sunt aliquo modo entia.

Secundo queritur. Utrum omnia sint vera vna veritate. Et videtur q' sic. quia s'z philo. ij. metha. Sicut omnia sunt calida per caliditatem ignis. ita omnia sunt vera per veritatem primam. Preterea. quādo aliqua dicunt analogice. tunc est dare vnum aliquid per q' omnia sunt talia vt per sanitate que est in animali. & cibus & animal sana dicuntur. igitur per vnam & eandem veritatem omnia alia dicuntur vera. Preterea. Ansel. in libro de veritate dicit. omnia esse vera veritate prima. Preterea. cum veritas prima causet oēm aliam veritatem o'z o'ia esse vera veritate prima aliquo modo. sed hoc non est exemplariter solum. qz cum omnia habeant ydeam in primo & omnia sit exemplata ab ipso. pari ratioe omnia dicuntur alba ab albedine que est in deo quod non dicimus eo modo quo dicimus omnia esse vera a veritate que est in ipso. ergo &c. Incontrariū est. qz si omnia essent vera vna veritate. tunc non esset nisi vna veritas omnium. Sed cum veritas sit intellectu. qz est dare multos intellectus. o'z q' sit dare multas veritates. Preterea. videtur q' debeamus dicere deum esse verum veritate omnium. nam cum res adaequantur intellectui primo non e conuerso. & veritas consistat in adaequatione prout res dicuntur vere per adaequationem ad intellectum diuinum. qz adaequatio est in ipsis rebus non in deo veritas erit in rebus non in intellectu p' mi. & qz ad plurificationem subiectozum plurificatur illud qd est in subiecto. ad plurificationem rerū plurificabuntur veritates. Ad hoc idem facit qz intellectus noster. & intellectus primi modo contrario comparantur ad res. qz intellectus primi est in mensura rerum. intellectus noster mensuratur a rebus. ergo veritas s'z q' res comparantur ad intellectum nostrum & intellectum primi habebit modum contrarium cum igitur sit in intellectu nostro veritas nō i rebz erit veritas i rebz nō i intellectu dei. nō igitur dicuntur omnes res vere pp' veritatem q' est in intellectu primi. sed e conuerso. Rñ. ob q' cū q'ris

Ad. ij.

utrum omnia sint vera vna veritate. non est que-
 stio nisi de veritate q̄ est in intellectu primi. q̄ nul-
 la veritas est ad quā oēs res ordinētur nisi illa. hu-
 ius autem questionis veritas potissime declaratur
 nobis per ea que sunt in intellectu nostro. vbi ratio
 dissimilitudinif n̄ repugnat. in nobis aut̄ distinguit
 dupl̄ intellectus speculatiu⁹ & practicus. & vterq̄
 eorū vt ostensum est non eodem modo comparatur
 ad res q̄ practicus mensurat res. speculatiuus mē-
 suratur. & ideo ars q̄ est p̄fectio intellectus practici
 est mensura artificialium. Scientia vero theoretica
 p̄ficiens speculatiuum mensuratur a rebus. igitur s̄z
 q̄ intellectus speculatiuus cōparatur ad res. adeq̄
 tio non ē in rebus. sed in intellectu. nā vt supra oñ-
 sus fuit cū de equalitate. p̄sonarū disputauimus ade-
 quatio sup̄rae qualitatē addit imitationē. & q̄ in-
 tellectus imitatur res nō e cōuerso. adequatio est in
 intellectu s̄m rei veritatem. in rebus aut̄ nō est nisi
 s̄m modū intelligendi. vt dicatur res adequari in-
 tellectui. q̄ intellectus adequatur illis & q̄ veritas
 adequatiōem importat. dicebatur q̄ in intellectu
 erat veritas vt in subiecto. res aut̄ dicebatur vere
 nō p̄ veritatē q̄ esset in eis. s̄z p̄ veritatē q̄ ē in intel-
 lectu. sicut & adequabantur intellectui. nō p̄ adēqua-
 tiōē q̄ eēt in ipsis. s̄z p̄ adēq̄tōē exiētē in intellectu. Et hac
 aut̄ declaratiōe vt seq̄ q̄ intellectus practicus si dicat ver⁹
 p̄ veritates q̄ est in ipso. sed p̄ veritatem in rebus.
 Et q̄ oīa cōparatur ad intellectum p̄mi. vt artifi-
 cialia ad artificē. & vt mēsurata ad mēsuram adeq̄
 tiō non erit in intellectu p̄mi. sed in rebus. & hoc ē
 q̄d arguēdo p̄cludēbatur q̄ res non erāt vere p̄ ve-
 ritatē q̄ est in deo. s̄z magis intellectus p̄mi mereba-
 tur dici verus p̄ veritatē in rebus existentē. nā crea-
 tura non refertur ad deum p̄ relatōem q̄ est in deo.
 s̄z magis deus refertur ad ipsam p̄ relatōē exiētē in
 ipsa. Ideo notādū q̄ veritas dicit̄ adequatiōem n̄
 quālibet. s̄z importatē nōticiā sine manifestatiōem
 apud intellectū. ideo si ignis genitus adequatur ge-
 neranti talis adequatio nō meretur nomen verita-
 tis eo q̄ non dicit nōticiam vel manifestationem
 apud intellectū. igitur huiusmodi nōticia
 vel manifestatio. vel est illud q̄d est in veritate cō-
 pletium. vel illud nobis indicat. eo q̄ differentias
 cōpletivas singulorū nosare nescimus. ideo p̄ se cōpe-
 tit vero q̄ sit qd manifestū vt habitum ē. ex p̄mo
 p̄orū. & q̄ huiusmodi nōticia & manifestatio nō est in
 rebus. sed in intellectu s̄m veritas quātū ad suū
 ē cōpletū in intellectu existit. p̄ quod nihil v̄
 nisi s̄m q̄ ad intellectū ordinatur. p̄uenit ergo intel-
 lectus speculatiuus n̄ cū practico. vt cōparantur
 ad res. q̄ in vtroq̄ est veritas s̄m esse cōpletū. dif-
 ferētē tamē. q̄ s̄m q̄ res cōparatur ad intellectum
 speculatiuum nullo mō d̄r vere p̄ aliquā veritatē q̄
 sit in ipsis formaliter. nec cōplete. nec incōplete. q̄
 nec adēq̄tio. nec nōticia vel manifestatio est in re-
 bus. sed in intellectu. p̄d̄r aut̄ comparantur ad
 practico non sic se habet. nam s̄z veritas non sit in il-
 lis quantum ad esse completum eo q̄ artificialia ī
 quantum talia non intelligunt. s̄z intelliguntur. quā-
 tum tamē ad omne incōpletum in eis ē veritas eo
 q̄ in illis ē adequatio. nam artificialia dicunt vera
 aliquo modo per veritatem q̄ est in illis. vt per adē-
 quationem. vt dicatur ver⁹ ydolum qd vere imi-
 tatur ydeam in mente artificis. Est ergo ver⁹ ana-
 logum. s̄m q̄ intellectus practicus & speculatiuus
 comparantur ad res. aliter tamen & aliter. quia ve-
 rum dicitur de intellectu speculatiuo. & rebus ana-
 logice. sicut sanum dicitur de animali & cibo.
 quia sanitas solum est in animali. nullo modo forma-

liter est in cibo nec complete. nec incomplete. Sic
 & veritas solum est in intellectu nullo modo est in re-
 bus formaliter nisi forte sicut in cō. vt sanitas in ci-
 bo. sed de intellectu practico & rebus dicitur verum
 analogice. non sicut sanum de aiali & cibo. sed sicut
 ens de substantia & accidente. nam non dicitur ens
 de his analogice q̄ nulla entitas sit in accidente. s̄z
 q̄ ratio entitatis complete referuatur in substantia
 diminute autem in accidente. Sic & veritas quan-
 tum ad sui complementum est in intellectu practi-
 co diminute tamen & quantum ad id quod dicit ve-
 ritatem incomplete. vt quantum ad adēquationē
 est in rebus. & q̄ non est denominatio absolute ab eo
 qd est s̄z quid s̄z possit esse denominatio aliqua. ar-
 tificialia absolute loquendo. non dicunt vera per ve-
 ritatem que sit in ipsis. Sed per eam que est in in-
 tellectu. sicut accidentia eo q̄ habent in cōpletam
 entitatem absolute non dicuntur entia per entita-
 tem que sit in ipsis. sed per eam que est in substantia
 vnde non sunt entia nisi q̄ sunt ens. Possunt ta-
 men dici h̄ ens vel illud & si non ens absolute pro-
 pter entitatem que est in ipsis. vnde aliquod acci-
 dens s̄z dicatur ens propter entitatem que est in sub-
 iecto. dicitur tamen h̄ ens. vel illud ens. vt sapor vel
 color. propter entitatē que est in ipso. Nam incom-
 pleta entitas. & si non denominat simplr̄ denomi-
 nat tamē aliquo modo. Sic & artificialia absolute
 loquendo non dicuntur vera p̄ veritatē existentē ī
 ipsis eo qd talis veritas ē veritas diminuta. s̄z per
 veritatē q̄ est in intellectu d̄r tū hoc verum est. vt
 illud ver⁹. vt verus syphus. verum idoli. p̄ veri-
 tatem que est in ipsis. vt q̄ adequatur ydee ydoli:
 sine syphi. apparet ergo q̄ absolute loquēdo res di-
 cuntur vere. non solum per comparisonem ad in-
 tellectum nostrum speculatiuum. sed etiam ad practi-
 cum immo magis directe res dicuntur vere p̄
 comparisonem ad intellectum practicum. q̄ spe-
 culatiuum s̄z vtrūq̄ dici possit. eo q̄ magis directe
 romparantur ad illud a quo dependent & mensurā-
 tur q̄ ad intellectum speculatiuum qui ab eis depē-
 det & mensuratur. Vt autem quomodo res dicitur
 vere per comparisonem ad intellectum nostrū
 defacili apparet veritas questionis que sit. nāz oīa
 entia comparantur ad deum vt artificialia ad arti-
 ficem. igitur veritas erit in intellectu p̄mi s̄m cō-
 completum. in rebus tamen erit s̄m esse diminu-
 tum. omnia igitur entia absolute loquendo erunt ve-
 ra. non per veritatem que est in ipsis. s̄z p̄ veritates
 existentem in intellectu p̄mi. qui est mensura om-
 nium rerum. poterit tamen dici verum hoc. vel ve-
 rum illud vt verum aurum vel verum argentum
 per veritatem que est in ipsis. vt dicatur verum au-
 rum quod vere est adeptum auri naturam. ex qua
 adēq̄tione vere adequatur s̄m modum ei possibi-
 bilem. ydee auri in mente p̄mi. comparatur er-
 go veritas prima simpliciter loquēdo. ad oīa entia
 sicut mensura ad mensurata. igitur sicut tempus
 quod est mensura omnium temporalium compara-
 tur ad omnia temporalia. & omnia que sunt huiusmo-
 di temporalia dicuntur non quia tempus sit in eis.
 Sed quia ipsa sunt in tempore. ideo non oportet tē-
 pus plurificari s̄m numerum temporalium. Sed
 est vnum tempus omnium eorum. ita veritas di-
 uina comparatur ad omnia entia creata. & omnia
 talia dicuntur vera. non quia veritas sit in eis. sed q̄
 ipsa sunt in veritate. propter quod non oīz verita-
 tem multiplicari s̄m multiplicatiōem verorū. Sed
 oīa entia possunt dici vera vnicā veritate. vt veri-
 tate prima. s̄z ver⁹ h̄ vel ver⁹ illud possit dici p̄ ve-

veritate plures in eis existentes. et ista est sententia Anselmi. qui cum venatus fuisset. vix esset vna veritas omnium verorum. pelusit in fine libri de veritate. qd sicut e vnum tps oium tpalium. vt tps qd est in motu pmo. ita est vna veritas oium entium vt veritas qd est in ente primo. Unde ait qd sic dicitur de huius vel illius rei veritas. que admodum dicitur tps huius vel illius rei. cu vnu e idem sit tps oium qd in eodem tempore simul sunt. et sicut tps p se consideratum no dicitur tps alicuius. sed cu res q illo sunt consideramus dicimus tps huius vel illius rei. ita summa veritas p se subsistens nullius rei est. s3 cu aliqd fm illam est. tuc dicitur eius veritas vel rectitudo. Ex quo apparet. qd licet veritas sit ipsa rectitudo. et aliqd dicatur veritas. vt dicitur esse. non tpo op3 res esse veras veritate q sit in ipsis. qz simpliciter recte sunt fm vias Anselmi rectitudine q est in deo. Argumeta igitur pma pcedantur. Ad. i. in contrarium dicitur qz sunt multe veritates. vna est tpi veritas: a qua oia entia dicuntur vera. vt veritas pma. eo q oia ad illa comparantur. vt mensurata ad mensuram et vt artificata ad artificem. et pluralitas veritatum in intellectibus creatis no tollit istu ordinem non obstante q sunt plures veritates. oia sunt vera veritate vna. Ad. ij. et. iij. p3 solutio p iij dicta: qz in adaequatione quocunqz modo sumpta no complete pssit ratio veritatis.

ad. vij.

tertio queritur vtz sint plures veritates eterne. et vtz sic qz aliqua sunt qd hnt infallibile veritate. vt o3 totu est maius sua parte. de quolibz affirmatio etc.

S3 qd est immutabile. et necessarium est eternum. ergo etc. Preterea. qd no pot intelligi non e se de necessitate est eternu. s3 veritas talium pponus no pot intelligi no esse. qz qcuqz intellectus intelligit. intelligit p veritate talium. qz fm domo. oiu3 aliarum ppositionu veritas ad veritate istarum reducitur. Preterea saltem vtz absolute sumpta qd in intellectus noster intelligit. no pot intelligi non ee. qz quicqd intellectus intelligit. intelligit sub rone vtz. S3 cu tale vtz sit qd creatum no solu vtz increatum est eternu. s3 creatu. et ita plures veritates. Preterea. cu sint modo multe veritates. et nulla possit contrarietas veritates sunt eterne. qz veritas corrupti non possit sic onidit. qz si corruptio. corruptio est corruptio signi. vel corruptio rei. corruptio signi no. qz eade oratio no mutata pot dici va vel falsa vt onidit pbs in predicamentis. non igitur veritas dependet ex oratione vel ex signo. Sed nihil corruptio p corruptio nem eius a quo no dependet. ergo ex corruptioe si qui no cessat veritas. nec p corruptionem rei. qz s3 Ansel. in fine libri de veritate veritas comparatur ad res vt tps ad tpalia. S3 vt ipse ibidem dicit. si non esset h. vel illa res non minus esset tps. ergo ex eo q corruptio hec vel illa res non minus erit veritas. Preterea. ab eo q res est vel no est oratio vera vel falsa dicitur. S3 multa sunt eterna vt patrem generare filium esse deum. ergo etc. Preterea dicimus deum multa prescire. Sed cu prescientia sit quid eternum. et qd vtz de necessitate multa sunt eternaliter vera. In contrarium est qz omnis veritas vel est creata vel increata. veritas creata non est eterna. eo qz omne creatum dicitur initium esse. etiam quantum ad durationem. Increata autem veritas non potest esse nisi vera eterna eo qz vnum est esse eternum. et sicut res se habet ad ee. ita ad veritatem vt dicitur. ij. me. Preterea. si aliqua causa est quare ponimus multas veritates eternas. h est ppter distinctionem personarum. sed tres persone non sunt tres eterni. sed vnus eternus vt dicitur

in simbolo Athanasij. ergo etc. Responso dicitur qd sicut dictum est supra. eternitas mensurat esse. sicut tps motu. et non cuiuslibet esse est mensura eternitas. sed esse extra terminos. sicut igitur non e dare plura temporalia nisi ppter pluralitatem motuum. ita non est dare plura eterna substantiue loquendo nisi esset dare plura ee extra terminos. esse autem extra terminos plurificari non pot et ideo non erit dare plures veritates eternas. nam illud dicitur terminatu qd no est in alio receptu. qz quicqd recipitur in aliquo recipitur fm capacitatem rei recipientis. et non fm modum suum. ideo omne tale terminatum e pp quod omnis creatura h3 esse limitatum qz h3 esse in natura receptum. esse autem non limitatum h3 tria propter que plurificari non potest. est enim primum purum. et est id cui competit omnis ratio essendi. Ratione qua est primum non possunt esse plura talia. quia dicere plura prima est dicere prima. non ee pma. eo qz primum. qz significat rem suam in termino. vni soli conuenit. Rursum vnu esse non differt ab alio esse nisi qz alicui est coniunctum illud esse cui non est coniunctum aliud. vt ideo h esse differt ab illo. qz est in hoc supposito vel natura vbi n est illud. et qz qd est purum esse. non est in aliquo differete realiter ab ipso. purum esse plurificari non poterit. Tertio vnum esse ab alio esse differt eo qz vnum est esse hoc. aliud e esse illud et sic nulli competit omnis ro essendi. Sed si tolleretur hoc et illud et remaneret ipsum esse. non posset intelligi nisi vnum et qz tale est esse purum. et esse primum. qz no est esse hoc. nec esse illud. et qz vult ipsum intel ligere. oportet qz tollat hoc et illud. non poterit esse nisi vnum tale esse. Simpliciter ergo loquendo s3 qz eternitas mensurat ee extra terminos non pot esse nisi vna eterna veritas. Tamen quantum ad aliquas conditioes sunt multe eterne veritates. nam fm Dion. r. de di. no. eum siue eternum dicitur multipliciter. vt supius tactum fuit. nam aliquid dicitur tale eo qz vere et absolute et quantum ad omnem conditionem est tale. et qz simpliciter et absolute solum esse diuinum est esse extra terminos. sic accipiendo eternum. solus deus est eternus. tamen vt ideo ibidem ait. scriptura dicit aliqua eterna non omnino et absolute. ingenerata. et vere eterna. Sed etiam incorruptibilia et in mortalia et inuariabilia. et existentia eode modo. sicut quando dicit eleuamini porte eternas. et similia. et fm h multa possunt dici eterna eo qz participant aliquas conditiones eternitatis. vt qz carent fine. vel initio essendi. vel vtz qz. cu ergo queritur. vtrum sit aliqua veritas eterna preter veritatem primam simpliciter non: quantum tamen ad aliquas conditioes est vt sic. est vt no. qz quantum ad carentiam initij. s3 creatura potuerit esse eterna. nulla tamen eterna est quantum ad carentiam finis eo qz multa sunt qd no desinet esse. veritas illoz sic sumpta est eterna. S3 si sic dicimus qd credimus esse benedictum. rationes Anselmi in pu. lbi de veritate. et monologon. xvij. predictis obuiant. pbat enim ibidem veritatem enunciationum non incepisse. nec posse desinere esse. S3 cu huiusmodi veritas sit veritas creata. eo qz ipsa enunciatio quid creatum est. veritas creata non incepit esse. cuius contrarium est onsum. Arguit. n. sic qz semp ista ppositio fuit vera qz futurum est aliquid. et semp hec erit vera qz pteritum fuit aliqd. et qz qquid est vtz veritas est vtz concludit ee impossibile cogitare qz veritas pnt vel si nem habeat. arguit et ulterius qz si veritas habuit principium aut habebit finem anteqz ipsa inciperet. verum erat tunc qz non erat veritas. et postquam

finita erit. veruz erit tunc qz non est veritas. r qz
 veruz nō pōt eē sine veritate. erat igitur veritas an
 te qz eēt r erit veritas post qz finita erit qd inconvēnien
 tiſſimū ē. ſive igitur dicat veritas bñe pñ^m vñ fine ſive
 nō nullo mō claudī pōt veritas pñ^m fine fine. Ut
 ergo appareat intentio Anſel. notādū qz veritas pma
 eſt mēſura oīuz veritatū. nō igit dicitur veritas bu
 ſus vel illius. qz ſit in hoc vñ in illo. ſz qz b vel illud
 ē in veritate. ſicut nō dicitur tpus hui⁹ tpal⁹ vñ illi⁹ eo qz
 ſit in tpalib⁹. ſz qz tēpalia ſunt in ipō. cōparat igit ver
 itas pma ad oīa. vt mēſura ad mēſurata. vnde futu
 ruz eē futuruz. id eſt vñ fm Anſel. qz ſic ē in pſciētia di
 vina r in ordinatōe eius. r lz oīa ſunt vera per cōpa
 rationē ad veritatē pma. enuntiatōes tñ de oīb⁹
 nō eodē mō cōparant ad illā veritatē. quia aliq
 ſunt que r ſi enūciātur non ſemp ad eſt illis veritas
 pma vt p illam vera dici poſſunt vt petz ſedere.
 vel termini currere. aliqua ſunt quibus enuntiatif
 nō qz de eſt veritas pma fm quam nō poſſunt dici ve
 ra. vt ea que immutabiliter vera ſunt. vt futurum
 eſſe futuruz r duo r tria eſſe. v. r talia. Qu ergo dicit
 tur aliquid eē futuruz ſemp fuit veruz. nō eſt intelligē
 dum iſta ppoſitiō ſemp fuiſſe vel aliquā veritatē
 creatā nō incipe eſſe. ſz qz nunqz talis ppoſitiō enū
 tiari potuit qz veritas pma ei de eſſet p aliqz vera
 eſſe non poſſet. r iſta eſt ſententia Anſel. de veritate. c. r
 dicētis cū. n. dixi. qñ non fuit veruz. qz futuruz erat ali
 quid nō ita dixi. ac ſi abſqz principio iſta oratio fuiſ
 ſet que aſſereret frut^m eſſe aliquid. vt iſta veritas
 eēt deus. ſz qñ intelli nō pōt quādo ſi omnino iſta
 eſſet veritas illi de eſſet. ideo concludit qz non eſt
 vera h oratio futurū eſt aliquid. niſi qz ſic eſt in ſum
 ma veritate. Et quo apparet qz nō cōcludit veri
 tatē aliquaz creatā eſſe ab eterno. ſz in creatā. ideo
 monologon. r viij. ca. p argumēta p dīcta concludit
 veritatē que deus eſt eterna eſſe. eſt igitur vna ver
 itas ſimplr eterna. Ad primū dō qz veritas pro
 poſitiōnū neceſſariarū pōt deficere p defectuz in intel
 lectu. vel p defectū ipſarū rerū. vnde ante qz aliquid
 creatū eſſet nō erat aliqua veritas niſi veritas pma
 nec erat iſta ppoſitiō vera de quolibet affirmatio.
 qz non erat qui enūtiaret eā. vnde nec talis oratio
 erat niſi forte in mēte diuinaz put ibi eſt nō aliud qz
 deus eſt. Ad. ij. dō qz aliquid non poſſe intelligi
 nō eſſe. duplr pōt cōtingere. vel ex pte eius qd itelli
 gatur vel ex pte intellectus. ex pte ei⁹ qd intelligitur
 nō pōt aliquid intelligi nō eſſe. ſi eſſe ſic de ratione
 quidditatē ſue. r iſto mō pbat Anſel. pſoloyon. iij.
 ca. qz deus nō pōt intelligi nō eē. ſz cū oīa creatu
 ra habeat quidditatē diſtantē ab eſſe. niſi creatum
 eſt qd iſto mō nō poſſit intelligi non eſſe. r quicquid
 ſic nō pōt intelligi nō eē. de neceſſitate ē eternuz. pp
 qd ſolus deus eſt eternus neceſſario. ap pte intelle
 ctus nō pōt aliquid intelli nō eē. ſi intellectus non
 poſſit intelligere abſqz illo. ſic actus intelligēdi nō
 pōt intelligi nō eſſe. qz ſicut nullus pōt negare loquel
 laz. eo qz p loqllā negaret. r ſic negādo loqllā. loqll
 laz poneret. vt dicitur in. iij. metha. ſic nullus pōt
 intelligere nō eē actū intelligēdi. qz intelligēdo ipſ
 nō eē. intelligeret r ita de neceſſitate actus itelligē
 di eēt. r qz ſic nō pōt intelligi nō eſſe. nō eſt eternū
 r qz veritas creata ſic nō pōt intelligi nō eſſe eo qz
 quicquid intellectus intelligit. intelligit ſub ratiōe
 veri. nō arguitur qz veritas creata ſit eterna: niſi
 ex ſuppoſitiōe. vt ſi aliquis intellectus creatus ſem
 p intelligeret. r p hoc pz ſolutio ad tertiu. Ad qz
 tū dō qz veritas creata deſinere pōt qz vñ qz deſinē
 pōt r res r oīa nā a vñ deſicipiūt vñ dī ſba ſi r oīa
 niſi nō poſſūt redigi. Et qd dicitur d Anſelmo dō

qz loquitur de veritate prima qz ceſſante re: non ceſ
 ſat cū ſit mēſura ei⁹. ſicut ceſſante tēporali nō ceſſat
 tēpus. Ad v^m dō qz ſicut vna eſt eſſentia r vñ
 eſſe oīuz pſonaz. ita eſt vna veritas cū veritas ipſa
 eſſe vñ eſſentia reſpiciat. ſz qz poſſunt ex eis forma
 ri plures enunciaciones: hoc ē ex pte intellectus niſi
 qui nō pōt intelligere vno intuitu ſimpli qz ibi ſim
 plr r p vñ eē exiſtūt. Et qz intellectus nō nō eſt
 etern⁹. ſi ſunt veritates eterne. Ad. vj. dō qz oēs
 rōes ydeales rez que ſunt ab eterno in diuina eētia
 nō ſunt aliud qz ipſa. r ſicut eſſentia diuina eſt vna
 fm rem. ſic oīb⁹ talibus ppoſitiōibus reſpondeet
 vna veritas realiter. licet ſecunduz rationem plu
 rificetur. non igitur eſt niſi vna veritas eterna ſe
 cundum rei veritatem.

Uper litterā ſuper illo. (Si ergo in vna
 s r cete.) Vult eniz Augu. qz ſi ſapientia bo
 nitas r huiusmodi in vna perſona non
 faciūt cōpoſitiōē qz in duabus ſimul nō
 ſit cōpoſitiō. igitur arguit a minori arguēdo negan
 do. qz min⁹ videtur qz ſit cōpoſitiō in vna qz in plu
 ribus. Dicendū qz non arguit a minori. ſed a maio
 ri. qz plura attributa in vna perſona differunt ſz ra
 tiōē. ſed prout diuina natura eſt in plurib⁹. differt
 fm modū ſe habendi que r ſi differentia fm ratiōē
 dici pōt nō eſt tanta ſicut prima. Si igitur plura at
 tributa in vna perſona non faciūt cōpoſitiōē. vt
 poſſint dici totū integrale. plura attributa ad vñ
 multo minus faciēt cōpoſitiōē. vna natura in plu
 ribus perſonis vt habeat ratiōē totius vna natu
 ra prout eſt in pluribus ad ſe ipſaz prout eſt in vna.

Item ſuper illo. (Dicimus. tres ſtatuas vnum
 aux.) Contra. materia nō predicatur d hiſa quoqz
 eſt materia. ergo ſtatua nō eſt auruz. dicendū qz lz
 materia proprie non predicetur in artificialibus. ta
 mē poteſt aliquo modo cōcedi materiaz predicari.
 eo qz materia eoruz dicit totam ipſaz ſubſtantiam.

Item ſuper illo. (Cōe ſunt ſubſtātia. particulare
 ypoſtaſis.) Notādum qz cōmune ibi idem ſonat qz
 coicabile r particulare qz incoicabile. Itē ſup illo
 (Numero eniz r cete.) Notandū qz ypoſtaſes diſ
 ferunt numero qz vna cōnumeratur alteri non qz
 aliquid non ſit in vna qz ſit in altera. Item ſuper
 illo. (Deus non debet dici triplex.) Notandū
 qz triplicitas eſt ſpeties multiplicitatē r multiplici
 tas eſt ſpeties inegalitatis. ideo in deo non eſt tri
 plicitas. qz ibi nulla inegalitas.

Diſtinctio rr. 26.
 (Unc oſtēdetur rce.) Hic magiſter
 oſtendit eſſe equalitatem in diuinis
 quantum ad potentiam. r duo facit
 n qz primo dicit eſſe vnam potētiam
 trium perſonarū ſicut vnam magni
 tudinem propter qd plus eſt de po
 tentia in tribus perſonis qz in vna.
 quod vt ait Auguſtinus auctoritatibus r ratiōib⁹
 probat. Secundo adducit rationes. ad hoc oſtēdē
 dum ibi. (nihil inqt.) Ad cuius euidentiam notā
 dum qz tota cauſa quare aliqui dixerunt in vna per
 ſona maiorem eſſe potētiam qz in alia vt puta in
 patre qz in filio eſt. qz filius eſt a patre. vnde duo fa
 cit qz primo adducit rationem ad oſtēdendū ſi
 lium eſſe equalē patri. quia omnia que habet
 pater accepit filius. habet ergo filius omnipo
 tentiam vt pater. Secundo adducit dictum eo
 rum qui negant filium eque potētē patri. ibi.
 (Sed inquis.) Circa quod duo facit. quia primo
 facit qz dictum eſt. ſecundo ſoluit ad obiectionem
 eorum. ibi. (Sed forte.) Circa pma. d. fa. qz p

mo adducte dictū eoz qui dicebant filium esse mi-
 nozem patre. quia a patre procedit. dicens genitum
 non esse minozē gignente eo q oia accepit genituz
 que habet gignens. Secundo adducit rationes
 alias ad probandum filium non esse minozem pa-
 tre. ibi. (Item alio.) Circa q duo facit fm q duas
 rationes adducit. prima talis. aut pater noluit gi-
 gnere filium sibi equalem aut voluit. Si noluit
 invidus fuit. Si voluit & non potuit infirmus fu-
 it. sed cum pater nec sit invidus nec infirmus vel
 impotens. ergo voluit & potuit. igitur genuit. Se-
 cunda est p similitudinem. nam pater carnalis gnat
 filiu q melioze pot. q pr celestis mlto fort? qz magis
 diligit filiu suū. quā aliqs pr carnalis. genuit filiu q
 meliozem potuit. sed nō potuit eum gignere melioze
 se cū ipse sit de? ergo genuit equale sibi. secūda ibi.
 (Hāc.) Deinde cū dicit. (Sed forte.) soluit ad di-
 ctū eoz q dicebat filius esse minozē pte. qz est a pte.
 Et. d. fa. qz p soluit p Aug. dices q ex eo q vna
 psona ē ab alia nō oñditur in eqūtas. s; ordo nature
 nō quo vnus est pus altero. s; quo alter est ex alte-
 ro. nā ad eqūtatē pñet qstō qualis. aut quātus sit
 aliqs ad originē at nō ad equalitatē. qz ex quo sit.

Secūdo recolligit ex oib? dictis in presenti. di. & i
 pcedēti q est eqūtas in diuinis qstū ad eternitatē
 magnitudinē & potētatē. in quo terminatur senten-
 tia lectionis & distīn.

Alia ipfēti distīn. magister de potētia diuina
 rū psonaz & eaz ordie mētionē fecit. Ideo d
 bis duob? qrem? Circa p mū qrem? tria.

Primo an filius sit omnipotens. Secūdo vtz
 potētia gneradi cōtineat sō oipotētia. Tertio An
 filius sit equalis patri in potētia.

De primū sic pceditur. videt q filiu? non
 sit oipotēs qz ex vno solo piculari falsifi-
 catur vte. bec. n. ē falsa. ois hō currit. Si
 solus sores nō currat. s; filius nō pot gene-
 rare sibi eqle. ergo nō est oipotēs. Preterea potē-
 tia nō dicitur magna & pua nisi ex eo q pot in ma-
 gnū vel in puz obiectū. s; psona diuina incōpara-
 biliter excedit oēs creaturā. ergo potētia q pot in ta-
 lez psonā incōparabiliter excedit oēs aliā potētia.

Cū igitur pr possit in gnationē psonē diuine. qz si
 filius aut nō possit. ergo & c. Preterea fm q
 scribitur. v. metha. ens diuiditur in p se & per acci-
 dens ens p se diuidit in. x. pdicamēta. ergo relatio
 est p se ens. igitur qstūcūq; aliqd significet relatiōz
 si vnū pēti i illud & nō ali d. aliqd pot vnū qd nō po-
 test aliud. ergo aliqd pot pr qd nō pot filius nō igit
 est oipotēs. Preterea Aug. cōtra maximinū ait
 & habetur in littera. q si pr nō posset gnare nō esset
 oipotēs. cū igitur filius gnare nō posset nō erit oi-
 potēs. In cōtrariū ē qd legit in simbolo Altha. oi-
 potēs pr oipo. si. Preterea s; Aug. v. de tri. c. viij.
 pr & filiu? & spūs s. sūt vna magnitudo nō tres magni-
 tudies sicut sunt vna eētia nō tres eētie. nā h ē
 ibi esse q magnū esse. s; si ē ibi vna magnitudo ē ibi
 vna virt? cū nō sit ibi magnitudo nisi virtus. & p cō-
 seqns vna potētia. s; nō est itelligibile q pr sit oi-
 potēs & nō filiu? ex quo ē eadē virt? & potētia vtriusq;
 est ergo filius oipotens. Rū. qdā sic dicit q alr
 bz esse relatio & cetera entia. qz cetera sunt entia.
 sue sunt aliqd & qstū ad eē suū & qstū ad rationē qd-
 ditaz sicut videm? q sapiētia est aliqd rōe eē qd bz
 in subiecto & rōe nature sue p quā reponitur in pdica-
 mēto qūtatias. S; de rebone nō sic dicere possum?
 qz h sit aliqd rōe eē qd bz in subo. nō tñ ē aliqd
 rōe sue quid dicitaz & qz p quid dicitat aliqd diffini-
 tur cū diffinitio sit fmo expsiu? qd dicitaz & eētieale

cū diffinitur rebo nō dī q sit aliqd. s; qst ad aliqd
 & iō si filiu? nō pot gnare & pr pot nō seq q aliqd possit pr
 q nō possit fili? nec q aliq po? sit i pte q nō sit i filio
 s; q po? prout est in pte referatur ad aliqd vñ hāet
 aliqū respectū que nō hz put ē i fi? & ideo qe qd pot
 pr. pot fili? qz eadē po? q ē in patre ē & in fi?. S; nō
 eū dē respectū hz in patre. & i fi?. ē igitur fili? oipotēs
 eud pr. S; illud hz bndictū sit tñ nō sufficit. qz vt di-
 cebat i arguēdo Aug. q maximinū vult patre nō eē
 oi potētē. Si sibi eqle gnare nō possit. igitur sicut nō
 valeret argm gnare nō dīc qd. s; ad aliqd. si ergo nō
 pot pater gnare nō sequitur pte nō hē oipo^{am}. sed
 q potētia in ipso nō hēat oēs respectū. Sic si filius
 hūc respectū hē nō pot nō erit oipotēs cū carentia
 talis respect? vt patuit oipotētia tollat. Propter
 h notādū q de? nō dī oipotēs. qz pot qe quid enū-
 tiari v; qz fm Ansel. q d dicitōez iplicat de? nō pot.
 vnde ait pfoloyon. vii. S; oipotēs quo es tu oie.
 si oia non potes? vt si non potes facere vey esse sal-
 sum & qd factuz. est non esse factum & plura sūr. quo
 mō potes omnia? an hoc posse nō ē potētia. sed
 in potētia? nō igitur pot de? q d dicitōem implicat.
 vii. pprie dī omnipotēs q pot omne qd bz rōnem
 entis. & qz p tradictoria a rōne entis sunt remota eo
 q non possunt sū esse. ista duo se compatiuntur ad in-
 uicem q aliqd sit oipotens. & q d dicitōia non pos-
 sit. igitur ea q respicit potētia siue sit absoluta siue
 respectiua si contradictionem non implicat aliqo
 modo sub oipotētia pñentur. & p b pr dicitur oi-
 potens. qz potest quicquid p tradictionem non im-
 plicat. & fili? etiā omnipotens dī qz talē etiā potēti-
 am hz. Sed si pr non posset gnare non esset oipo-
 tens: qz gnare in patre d dicitōez non dicit. S; qz in
 filio d dictionē implicat erit fili? oipotens non ob-
 stāte q gnare nō pot. nā vt habitū est in diuinis nō
 pnt eē duo filij & ideo non potest eē qd eadē psona sit
 ibi pater & fili?. qz tūc esset. ibi plūritas filioz. bñ igit
 tur sequit de q cūq; psona diuina. q si ē pater non ē
 filius. Arguatur ergo sic. si fili? potest gnare fili? ge-
 nerat qz in ppetuis nō differt eē & posse. & multo fort-
 tius non differt in diuinis. s; si filius gnat. filius est
 pater. si fili? est pater. filius non ē fili?. q de pmo ad
 vltimū si filius potest generare filius non est filius.
 ergo contradictionem implicat in filio posse gene-
 rare. non aut in patre. ergo stare nō poterit. qz pater
 non possit generare & sit omnipotēs. oipotētie tñ
 filij non posse generare non repugnat. S; si sic dicit
 mus q credim? esse bndictū. accidit nobis grauis
 dubitatio. nā si ignis possz oia: & nō posset infrigida-
 re nō diceret oipotēs: tñ possz qe qd d dictionē nō i-
 plicaret. qz infrigidare in igne d dictionez iplicat:
 qz si ignis infrigidaret ignis esset frigid? si esset frī-
 gidus nō esset ignis. Propter qd aduertē dum q
 actū quidā trāseunt in exteriorē materiā. quidā nō
 eoz qui trāseūt in exteriorē materiā cōtradictio
 nō d; attendi penes agēs s; & penes id qd agitur. il-
 loz aut qui nō trāseunt cōtradictio d; attendi etiā
 penes agens. & qz infrigidare est actus in exteriorē
 materiā trāfens. non d; attendi p tradictio ex par-
 te ignis. sed ex parte eius qd infrigidatur. & qz ex
 parte infrigidari cōtradictōem non implicat. & hā-
 bet rationes entis si ignis oia alia possit. & infrigi-
 dare non posset non esset oipotens. Sed cum actus
 per quos constituntur psonē diuine non sint actus
 trāseutes in exteriorē materiā. qz tūc sequeretur q
 diuine psonē non essent idem in eētia. & natura eo
 q agens & tale actum non coincidunt in eandem
 naturam numero. igitur contradictio in talibus d;
 attendi ex parte agentis. Cum igitur sequit ptra

80. j.

dictio ex parte filij si filius gñare possit. qz filius nō est filius ista duo se cōpatit ad invicē. qz filius gñare nō possit. et tñ sit oipotēs. qz sufficit qd gñare repugnetur si ad hoc qd nō possit in actu gñandi sue oipo nō de roget. vt in se quēti qdne parebit. sed in filio carnali dato qz implicaretur ptradictio ex parte ei. si gñare nō possit si esset oipotēs. qz huiusmodi gñare in ex teriore materia trāsīt. p3 igitur qz filius ē oipotēs. nō obstāte qz gñare nō possit. Ald. i. dō qz filius filius nō possit gñare est tñ oipotēs. vt oñsum est. Et qz vice batur. qz ex vno particulari vlt plicatur. Dicen dū qz vlt ē si illud particulare sub vlt ptinetur. S3 gñare sibi egle sub ptinetur sub omnipotētia patris nō tñ ptinetur sub omnipotētia filij. nec tñ pp hoc ē aliq potētia in patre q nō sit i filio. s3 alicui respectui ē pinnctra vt est in pte. Cui nō ptungitur vt ē in filio

Ald fm dō qz ex eo qz pater pōt gñare et nō filius. si sequitur qz aliqd possit p qz nō possit filius. qz gñare nō vlt aliqd. s3 ad aliqd et nō posse sic i ad aliqd vt habitum ē. respugnat oipo patris nō filij. Ald. iij. dō qz si relatiōi cōpetit qz sit aliqd. et p se ens. hoc nō ē rōne qdditatis. s3 rōne esse. et qz oium rōnuz diuinaz est idē ēē. s3 nō sit eadē rō qdditatis: qz fm esse qz rōlo ibi trāsīt in essentia. nō fm rōnez qdditatis. vt ibi rōnem qdditatis ponere possum igitur non sequitur aliqd possit vna psona qd nō possit alia. qz nec esse alicuius relatiōis cōpetit alicui psonē qd nō cōpetat alij. s3 solū ratio qdditatis vel respectus eo qz ad aliqne refertur vna psona ad quē nō refertur alia. Ald. iij. p3 solutio p iam dicta.

Eūdo qritur. Utrū potētia generādi cōprehēdatur sub oipotētia. et videtur qz nō qz eius si sit oipotēs. nihil ptef s3 oipo qd nō pūciat si. s3 posse gñare nō ppetit si qz ē. Preterea posse respicit possibile. qd qz ē possibile. non cadit sub oipo. S3 necessarium diuidit p posse sibile cū ergo filius nō sit qd possibile. s3 qd necessarium potētia gñandi sub potētia nō pprehēditur ergo nec sub oipotētia. Preterea si p pōt gñare vlt hoc cōtingit ei fm id qd h3 cōe cū filio. vel nō. nō fm id qd h3 cōe. qz tūc filius gñare posset. ergo h3 id qd est ei p pūti. S3 cū oipotētia sit cōis pti et filio: qz ē vna vtriusqz. ergo posse gñare sub oipotētia nō cōprehēditur. Preterea hoc signū ois nō distribuit p his que sunt diuersaz ratiōnū. nā dō ois canis si distribuit p latrabili nō distribuit pro marina belina. cū igitur nō fm eandē ratiōne dicatur potentia respectu generatiōis filij: et creatiōis rex si creatio reruz cōtinetur sub oipotētia. gñō filij sub illa nō cōtinēbitur. Incōtrariū est qz qsto aliqd ē magis ens tāto magis sub potētia cōtinetur vel sub oipotētia eo qz oipotētia est respectu entis vt dictū est. tāto igitur magis sub oipotētia cōtinetur generatio filij qz creatio rex qsto ratio entis magis refuatur i filio qz in ceteris rebz. Preterea ad hoc idē facit auctoritas Aug. qz vult qz si pater non posset gñare nō esset oipotēs: Rū dō qz sicut habitū ē o3 nos concedere qz posse gñare aliquo mō sub oipotētia contineatur. qz si nullo mō ptinetur. tūc pater ex eo qz nō posset gñare nō diceretur nō oipotēs qd est contra Aug. vt habitū est. Rursuz o3 nos etiā dicere qz nō p omnē modū sub oipotētia ptinetur. qz si sic esset vlt esset oipotēs qz gñare nō posset. s3 vt hitū ē filius ē oipotēs et tamē gñare non potest. Propter hoc notādū qz posse gñar directe et simplr sub oipotētia nō cōtinetur. Indirecte autē et qz exco sequēti vt in tali materia log possumus. sub oipotētia cōprehēditur. hoc autē sic ostēditur qz agere et posse agere nō dicitur aliqd nisi qd est in actu et h3 qz est in actu

Ad. ij.

et ideo qd nullo mō est in actu nullo mō agit. nec h3 qz tale agere pōt. vnde et materia pūma cui nullus actus cōpetit nullo mō agere dī. iste autē actus fm quē alicui cōpetit agere magis directe est eē qm qd ditas. vnde si aliqd vniuersuz calozez in se haberet ex tali caloze nō ēēt calidū calefacere ei nō cōpeteret. et ideo dicimus qz agere pūpponit eē. et fm qz ali qd h3 p se eē. h3 p se agē pp qd for nō cōpetit agē. qz nō h3 p se esse. s3 supposito. nihil ergo agit directe nisi si fm qd h3 eē. cui ergo deficit aliq ratio agendi p se loquendo ei dicitur aliqd eē vltualit. vlt formalr vt qd nō pōt calefacere nō ē calidū. et qz sicut alicui ppetit eē. sic et agere. nulli creature cōpetit ois ratio agēdi et oipotētia. qz ei nō cōpetit eē in quo refuet ois rō eēndi. nā eē cuiusqz creati ē picipatū et limitatū eo qz nō sit eē purū s3 in natura receptū. De at qz est ipz eē purū in quo refuat oē eē. ei ppetit ois modus agēdi. eo qz ei cōpetit ois rō eēndi. pp hoc solus ipse ē oipotēs et qz illud idē eē purū qd ē oē eē qd ppetit pti et p ppetit filio. et est filius. nō magis ē oipotēs pti qz filius eo qz nullū eē cōpetit pti. qd nō ppetat filio cū ea directe sub oipotētia cōtinēat qz aliqd eē dicitur qz ex hoc aliqd agit et pōt agere qz cōpetit ei esse nihil directe sub oipotētia cōtinēat in quo distinguit pti a filio cū inesse pti et filius nō sint distincti. s3 eē qd pphēditur eē vtriqz pfecte cōueniat. Et sic oñsum est qz directe posse gñare sub oipotētia nō cōprehēditur. S3 qz aliquo mō cōprehēdat. qd ē dicebat de clarand. sic ostēdit. nā si aliq eē filius alteri. nō alit p se loquendo et directe nihil eē in simili. qd nō esset in nō filij. eo qd similitudo fm rōem qdditatis qz cōpetit ei p se. et fm quā reponit i pdicamēte rēlois. non dicit aliqd. s3 ad aliqd igitur p se loquendo nihil est si mile qd nō sit nō file. vlt nihil est in filij qz nō sit in nō simili. S3 ad aliqd refertur sile ad qd nō refertur nō nō pp qd Boetius in li. de tri. ait qz relatio nihil p dicit de eo de qz dī. Indirecte tñ bñ seqret vlt sicut possit seq aliqd eē i filij. qd nō eē i nō filij. nā cū similitudo fūdarerit in aliq qūitate vtputa i albedie. si vñ ē si mile alteri et nō alind. aliqd est in simili qd nō est in alio. qz albedo et qz tal argumētatio qz aliqd sit i filij ratiōe qua sile qd nō sit in alio. vtputa qz albedo. vel alia qūitas nō est p se et directe nō opz qz sit verū vlt et qz in oibus habeat. Aduertē dū igitur qz ali qd nō esse simile alicui realr et ppe. duplr ptingere pōt. ex defectu nature alicuius vel ex repugnātia suppositi. p mō nō nigz nō est si sile albo eo qz natura albi supposito nigro dicitur in qz talis similitudo fundatur Secdo albu nō est sile sibi ipsi. nō qz in eo nō sit albedo in qz talis similitudo fundatur. pp qd hoc nō ptinēgit rōne forme vel nature. s3 rōne suppositi. eo qz simile ppe sumptū a simili fm suppositū ē distinctuz idē aut a seipso nō h3 distinctū suppo. cū qz negatur similitudo pp carētiā for. vel nature in qz fundatur rēlo. tūc pōt pcludi aliqd eē in filij quod nō ē i nō filij. S3 cū negatur similitudo pp repugnātia suppositi nō pōt argui aliqd eē in simili p se loquendo quod non sit in non simili. qz albedo fm quā vñ est sile alteri pōt esse in aliquo supposito. nec tñ fm eam dicitur ppe sile sibi ipsi. Sēp igitur respectus deficit ali cui vel rōne suppositi. vel rōne nature. Et cū non deficit rōne suppositi de necessitate pcludi potest qz deficit rōne nature. vnde oportet qz natura cui est coniunctus talis respectus non sit in illo. vtputa si aliquis non dicitur simile alicui. si hoc non negatur rōne suppositi. concludi potest qz aliqua qualitas vtputa albedo vel aliqua alia in qua similitudo fundatur illi supposito deficit. et quia qz pater possit generare et non filius. h nō ē qz aliqua pot

entia sit in patre q̄ nō sit in filio. s; alicui respectui
 ē p̄iuncta potētia vt est in p̄re cui nō est p̄iuncta vt
 ē in filio. q; ille respectus repugnat p̄sone filii q; nō
 repugnat p̄sone patris vt in p̄cedēti q̄one. est tactū
 si talis respectus deficeret patri. s; nō est rōne p̄sone
 cui ad p̄sonā patris talis respectus nō habeat repu-
 gnātiā. eēt ergo rōne esse vel nature deficeret q; p̄i
 aliquid esse sicut deficit esse album vel aliquid esse
 q̄le cui nō cōpetit similitudo si b̄ nō sit rōne suppositi.
 S; patri deficeret aliqd esse cū ex esse summatur rō
 potētie nō p̄ueniret ei ois potētia. q; nō cōpeteret
 ei esse in quo includitur omne eē. Et sic p̄z q̄o nō
 habere talem respectū rōne cuius aliqd dī ḡiare nō
 p̄iunctur sub omni potētia directe eo q; talis respec-
 tus s̄m qd rōne sue q̄ditatis nō dī aliqd eē. indi-
 recte tū nō p̄iunctur. Inquātū p̄ defectū talis respec-
 tus p̄cludit effectus alicui? eē. vtz q; ip̄i p̄ filij re-
 pugnat talis respect? nō o; filio deficere aliqd esse
 si ḡiare nō p̄t. q; b̄ nō est p̄ defectum in esse. s; p̄
 repugnantia suppositi. q; nō p̄cludit aliquā p̄m nō
 habere omni po^m si ei nō competit aliqs respectus
 nisi p̄t ex illo respectu sequitur defectus i eē filij? erit
 oipotens. s; ḡiare nō possit. q; ei cōpetit. dē eē. p̄r aut
 nō esset oipotens si ḡiare nō possit. eo q; ei aliqd de-
 fieret eē. apparet ergo q; ex hoc ē innotescit id qd
 cōter dī: q; posse ḡiare cōtinet sub oipotētia p̄is.
 nō sub oipotētia filij. vt p̄t eē p̄ habita materiā. ex
 quo manifestatur ēt melius vitas q̄onis p̄cedentis
 Ad. i. dō q; posse ḡiare s; nō p̄tineatur sub oipo^o
 filij p̄iunctur sub oipotētia p̄is. ut oisus est. q; id nō
 arguitur q; nullo mō sub oipo^o p̄tineatur. Ad. ij.
 dō q; possibile nō solū se exēdit ad p̄tingētia. s; ali-
 quo mō sumptū includit necessaria vt p̄t patere
 et p̄mo p̄oz: ex libro p̄ armenias. 2. respectu possi-
 bilis sic cōter sumpti dī po^o. Ad. iij. dō q; p̄r nō
 ē potens nisi natura tū ad h̄ q; p̄ ḡier regitur q; nā
 diuina in ea sit p̄iuncta debito respectui. q; s; iste respec-
 tect? sit p̄p̄us p̄i p̄ qd posse ḡiare p̄tinetur sub oī
 potētia p̄is. nō tū est alia oipotētia p̄is q; filij. s; oī
 potentia prout ē in p̄re ē p̄iuncta respectui cui nō est
 p̄iuncta prout est in filio. Et ad formā arguēdi. cui
 q̄ritur. vtz p̄r ḡier vel possit ḡiare s̄m id qd h; cōe
 cū filio. Dicēdū q; sic. q; nō ē potens nisi natura.
 vt patet per h̄ylarium q; p̄ magist. vij. di. huius
 libri. q; eadē ē natura vtriusq; nec tū v; q; filij? ḡier.
 q; talē naturā h; q; in eo nō est p̄iuncta debito re-
 spectui vt sup̄i? est declaratū. Ad. iij. dō q; ḡia-
 tio filij q; p̄ductio creaturæ s; nō sint vni? rōnis s; z
 vniocationem. sunt tū s̄m analogiā. q; hoc sufficit
 ad h̄ q; sub oipo^o aliquo mō cōp̄re hēdantur. Ra-
 tiones aut in h; iū p̄cludunt q; p̄tineatur sub oipoten-
 tia patris posse ḡiare quod p̄cedimus.

25. iij. Tertio q̄ritur an filij? sit eq̄lis patri in po-
 tentia. q; videtur q; non. q; s̄m p̄cluz vij.
 p̄positione. omne p̄ductiuū alterius me-
 lius ē q; illud quod p̄ducitur. s; pater p̄-
 ducit filij. ergo est melius filio. S; vt dicitur. vij.
 de trinitate. capitulo septimo. In his que non mo-
 le magna sunt. idem est esse maius q; esse melius. er-
 go pater est maior filio q; melior. Sed non est ibi
 magnitudo nisi virtutis. ergo h; maiorē virtutez
 q; p̄is maiorē potētia. p̄terea ex h̄ dī aliqd
 habere potētia s̄m q; hec de potētia loquimur
 to q; habet rationem p̄ncipij. q; hic nō loquimur ni-
 si de potētia actiua. S; pater magis h; rōez p̄ncipij
 q; filius q; s̄m Ang. pater ē p̄m totū diuinitatis s̄
 filij. ergo rē. p̄terea ad h̄idez videtur facere
 auctoritas Diony. ii. de di. no. qui dicit q; pater est
 fontana deitas. filius autem q; spiritus. s. sunt pullu

lationes q; flores deigene deitatis. Sed in produ-
 cendo in quo maxime apparet potētia. est maior
 potētia fontis q; riuuli. ergo rē. p̄terea patri
 appropatur potētia. s; b̄ nō est nisi ei magis cōpete-
 ret potētia q; filio ergo rē. p̄terea. omne qd h; z
 aliqd receptūz ab alio non videtur illud h̄re in tan-
 ta plenitudine sicut lumē est potentius in sole q; in
 aere cū igitur filius habeat po^m a patre nō erit eq̄
 potēs vt pater. Inrōtrariū est q; in diuinis ide z
 est potētia qd essentia. S; cū essentia sit essentia pa-
 tris q; filij: nec magis sit pater q; filius eadē erit po-
 tētia patris q; filij nec potētiōz erit pater filio. p̄te-
 rea si pater esset potētiōz filio filius non esset p̄ oia
 equalis patri. sed s̄m Ang. xv. de trini. c. xiiij. ver/
 hū dei patris vnigenitus filius est p̄ oia patri simi-
 lis q; equalis. ergo rē. Rū. dō q; p̄roculus vij.
 p̄positione libri sui que edidit de eleuatiōe theolo-
 gica p̄bare nittitur q; omne ab alio p̄ductū est mi-
 nus potēs q; ip̄z p̄ductū. nā qd nō est eque potēs ne-
 que magis cōcluditur q; sit minus. nā si productus
 esset eque potēs vt productiuum. tūc autem illud
 productum produceret aliud eque potens. q; aliud
 q; sic oia entia essent equalia que p̄gredierentur ab
 illo p̄mo p̄n. q; ita nō esset ordo in entib; qd est in-
 cōueniēs: aut productū nō produceret eque poten-
 tez q; cū equalis sit equalia facere: vt idē ait. ex quo
 productū nō equale producit nō est equale p̄ produ-
 ctiuo p̄n. ex quo declaratū est productū p̄duci equa-
 le in potētia esse nō posse: nec etiā p̄t eē maius: q; z
 tota potētia que est in producto reseruat in p̄du-
 centē q; potissime cū productū s̄m se totū a producē-
 te producit. Si ergo aliqd producēs. aliqd mai^o
 se ip̄o produceret. arguit p̄roculus q; se ip̄uz mai^o
 q; melius efficeret. q; si hoc nō faceret vel hoc esset
 q; nō possit. vel q; nollet. q; nō possit nō. q; cū ip̄z
 productiuū sit ois potētie que est in eo qd post ip̄uz
 est cū in isto producto sit maior po^o q; fuerit potētia
 in producēte ad faciēdū aliqd maioris potētie: seip-
 sum maioris potētie facere possit. Itēz vellz q; oia
 bonū appetunt q; esse p̄fectius h; rationem boni
 vellet q; possit se ip̄z meliorē facere. igit faceret: tē
 productū nō esset melius producente qd est contra
 p̄posse s̄m. nō ergo p̄t esse melius vel potētius p̄-
 ductū producente. nec equale: sequitur ergo q; sit min^o
 potēs: vt idē cōcludit que deductio si bona esset. fi-
 lius nō esset eque potens patri cū sit a patre produ-
 ctus. p̄ hoc notādū qd ista deductio p̄roculi non
 valet nisi in h̄is que s̄m ordīnē nature q; diuersita-
 tē eēntie producē. nā in ḡione vniuoca. q; produ-
 ctū a producēte p̄ se nō distinguit in natura s; ine ē
 nō o; productū esse minus potēs producēte: vnde
 ignē q; cū nō o; minus calefacere vel esse minus
 calidū igne generāte. Et q; inter patrē q; filij nō so-
 lū nō est diuersitas in natura p̄ se. s; ēt nec p̄ accēs
 eo q; vna natura nūero sit vtriusq;: nō o; filij eē in
 equalē patri s; po^m. nec ex eo q; aliqui s̄m nō p̄t p̄-
 ducere arguit in equalitas vnius ad alterz eo q; nul-
 lus eē cōpetit vni qd nō p̄petat alteri. s; alicui respe-
 ctui est cōiunctū esse vel natura diuina prout est in
 vno cui nō vniū vt est in altero. q; esse in diuinis
 est idē qd posse ex quo nō cōpetit eē aliqd patri qd nō
 cōpetat filio. Ut tū meli^o appeat veritas q̄stiois.
 notādū q; equalē q; in equalē proprie replātur in q̄sti-
 rate nihil igit erit equalē nisi ex eo q; q̄stiatē h; vl
 q̄stiatū s̄lē. In dō aut nō ē q̄ntitas nisi vtrū iuxta
 illud de fide ad p̄trū. ix. c. De^o imēsus ē vtrū nō
 mole vtrū ar ē cōstituere aliqd in vlt^o q; in sui p̄ple-
 mento propter quod in primo cc. q; mundi scribitur
 q; virtus est vltimum de potētia. cōpletio aut ois

eractu sumitur. nam quādiu aliqd est impotentia. dī esse impotentē in cōpletū. fm ergo q̄ diuersificātur act⁹. sic diuersificat v̄tus excedend o nomē v̄tutis. Actus autēz ad p̄ns triplex est. q̄ quidaz est oīno p̄m⁹ sicut forma. ⁊ natura rei: pp q̄ aīa diffinitur q̄ est act⁹ p̄m⁹ q̄ est forma aīati. Quidā autē est oīno vltimus vt opari: extendendo nomen opis ad om̄i actōes. sine sit trāsicens in exteriores: materiaz sine n̄. Quidā vero est medio modo se habens. ⁊ talis actus est esse. q̄ respectu opari dī p̄m⁹ respectu nature dicitur scēdus. Virt⁹ ergo triplr p̄t accipi. s̄z q̄ tripliciter p̄t aliqd reponere in actu cōpleto. fm tres act⁹ notatos. Illi autē tres act⁹ deo cōpetunt s̄z nō differāt vt in deo sunt. put differāt vt sunt in nob̄is. nā deo cōpetit natura eē. ⁊ opari. ⁊ fm q̄ hoc cōplete ei cōpetit v̄t⁹ in ip̄o tria sortitur vocabula. nā respectu opari dī potentia. eo q̄ potentia sūt opa trinitatis. (vt dicit Aug. i multis locis. ⁊ q̄cūq̄ viderit patrē faciētē h̄ eadē fili⁹ ⁊ sicut faciet) vnus nō supat alium in potētia. ⁊ pp h̄ dicit de fide ad petrū vt sup̄ dicebat q̄ nullus istoz triuz aliter aut p̄cedit eternitate. aut excedit magnitudine. aut supat potēte. est ergo e q̄lis fili⁹ patri in potētia q̄ declarare volebam⁹. Ad. p̄mū dō. q̄ p̄positio p̄cl̄ intelligenda est q̄ndo p̄cedens. ⁊ illud a quo p̄cedit differunt in natura q̄ satis apper ex verbis ei⁹. q̄ ait oē p̄ductiū alteri⁹ meli⁹ ē q̄ natura eius q̄ p̄ducit. Ad. ii. dō q̄ pater vic̄ s̄ est p̄ncipiū tot⁹ diuinitatis. ⁊ nō filius. nō q̄ habeat aliq̄ potētiaz q̄ nō habeat filius. s̄z q̄ potentia. put ē i patre. est p̄m̄ta alicui respectui cui non est cōiuncta. put est in filio. Et p̄ hoc patet solutio ad tertius q̄ Diony. non intendit ostēdere in eq̄litate inter patres ⁊ filiū. sed originē. Ad. iij. dō q̄ potētia nō appropatur patri eo q̄ magis pueniat patri q̄ filio. sed q̄ h̄z aliq̄ similitudinem cū p̄po patris quaz non h̄z cū p̄po filij. vt q̄ potentia habet rationē p̄ncipiū pater autē est p̄ncipiū sine p̄ncipio. ⁊ nō filius. Ad. v. dō q̄ recipiens non habere aliqd in tāta plenitudine aliq̄ndo conuenit ex defectu rei recepte. q̄ non habet esse in ea reale. s̄z intētionale. sicut species coloris in aere: non est in tanta p̄fectione vt in p̄po subiecto. nec lux in aere. vt in sole. aliq̄ ex parte rei recipiētis. vt q̄ recipiens non recipit vniuoce. q̄ inflatur ab agente vt in agente existit. ⁊ ideo sapientia in creatura non est tante p̄fectōis vt in creatore eo q̄ sapientia hic ⁊ ibi non dicitur vniuoce. aliquando est ex defectu agentis. q̄ h̄z ita debilem virtutem q̄ nō p̄t aliud transmutare. vel debilitatē trāsmutat. ita q̄ forma agentis pp debilitatē transmutationis non recipitur in passō vt in agente existit. s̄z si agēs sit. vniuoce ⁊ natura h̄at esse realit̄ vtroq̄ ⁊ nō sit defectus ex parte virtutis. p̄t esse receptio virtutis in p̄ducto fm eā plenitudinē q̄ est i p̄ducente. ⁊ q̄ nō est defectus ex parte patris p̄ducentis. nec est ibi gnatio equoca. ⁊ natura sine eē q̄ recipit filius a patre non solū habet esse realiter in vtroq̄. sed etiam est vnum esse vtriusq̄ eē. ⁊ virtus. ⁊ q̄qd filius recipit a patre est in tanta plenitudine in filio vt in patre.

25.4.

Quæ queritur vtz in diuinis sit ordo. ⁊ videt q̄ nō q̄ ordo videtur importare p̄oritātē ⁊ posterioritātē. Sed in deo nihil. tale ergo rē. Preterea quando ali

quid ordinantur ad aliud. tūc illud ad qd ordinat e melius eo. vñ p̄hs. xii. me. ostendit ducem eē melior rem exercitu. eo q̄ exercit⁹ ordinatur ad ducē. S̄z in diuinis nō est vna p̄sona melior alia. cum sit vna bonitas oīum triū. Preterea ordo v̄t eē sit⁹ qdā. nā cū diffinimus sitū in diffinitōe ei⁹ ponim⁹ ordines in deo aut nō est aliqs situs iuxta illud Aug. v. de trinit. c. i. intelligam⁹ deū sine quāritate magnū sine indigentia creatorē sine situ p̄cedētē. Preterea q̄ qd ē in diuinis vel significat essentiam vel notōdes sed quātū ad essentia ibi nō potest poni ordo. eo q̄ in essētia nō est distinctio nec quātū ad notōdes. eo q̄ ordo est qd cōe tribus. nō est autē aliq̄ notio in q̄ oēs tres pueniāt. Preterea si ē ibi aliqs ordo: erit ibi ordo nature. Sed vbi est ordo nature ibi ponit̄ distinctio in natura. cū ordo distinctōem importet in diuinis aut nō est talis distinctio. ergo rē. Incontrariū ē. q̄ vbi nō est ordo ibi est p̄fusio. sed in diuinis nō est p̄fusio. q̄ tūc rediret positio sabellij. ergo rē. Preterea fm Aug. ⁊ habetur in littera. ibi ē ordo natur. q̄ rē. Rū⁹ dō q̄ ordo aliq̄ sumit̄ p̄tū aliq̄do rōe eē. Si rōe p̄tū h̄ ē duplr. nā p̄tē duplr ordinatur: ad totū ⁊ ad locū: rōe tot⁹ dī sit⁹ siue p̄sio. put est dīa quātūtatit̄ fm q̄ dicitur: quātūtatū h̄e habēt positōem ad se. siue p̄sāt ex particulis habētibus positōem ille vō nō. ratōe loci dicitur situs q̄ est p̄dicamētum. ⁊ istam v̄tiaz dat Lōmētor. v. me. q̄ vult q̄ ordo p̄tū i toto est sit⁹ q̄ est differentia quātūtatit̄ ordo partū in loco ē sit⁹ q̄ est p̄dicamētum. ⁊ talis ordo p̄tū h̄z sp̄ale nomē. q̄ dicitur situs ⁊ diuersimode situs: vt patuit. Ordo autē q̄ attendit respectu causalitatis nō habuit p̄pū nomē. s̄z retinuit sibi nomē cōe ⁊ dī ordo. ille autē ordo p̄t eē q̄druplex fm. iij. gnā causaz: q̄ vel p̄t esse respectu eāe materialis. ⁊ sic cūtelus h̄z ordiem ad ferrū. ⁊ anulus ad aux. ⁊ vlr oē materiale ad suā materiam. Secūdo p̄t esse p̄ cōpatōem ad eāz formale. ⁊ sic h̄z ordinē diffinitū ad suā diffinitōem ⁊ compositū ad suā formā. ⁊ vlr oē p̄fectū ad suā p̄fectōez ⁊ istis duobus modis nō p̄t sumitur ordo. q̄ ordo inter ea in q̄bus existit distinctōem dicit: ⁊ nō est p̄ distinctio inter materiam. ⁊ id cui⁹ est materia. nec inter formā ⁊ id cui⁹ est formā. cū m̄ forme. ⁊ cōpositū sit vnus esse. nec m̄ nec forme r̄deat p̄ se ypostasis alia ab ypostasi cōpositi. Tertio accipit ordo respectu esse finalis. ⁊ sic tot⁹ exercit⁹ ordiatur ad ducem ⁊ oīs creatura ad suū creatorē. ⁊ vlr quod est ad finem. ad ip̄s fines. Quarto p̄t sumi respectu eāe efficiētis. vt extendatur nomē eāe efficiētis. ad oē quod h̄z ratōez p̄ncipiū. ⁊ sic ordinatur statua ad artificem. effectus ad cām agētē. ⁊ omne qd ē ex p̄ncipiū. ad suū p̄m̄ cū ergo q̄ritur vtz in diuinis sit ordo. planū est q̄ ibi nō est ordo q̄ situs p̄tū. siue su mātur p̄tes put cōpātur ad totum siue ad locū. q̄ ibi nulle p̄tes. Si autē sumat̄ ordo p̄ cōpatōem ad cām materialem planū est q̄ talis ordo ibi esse nō poterit vbi nulla materia sed p̄ cōpatōem ad formalem nec ibi p̄tē talis ordo reperitur. nā talis ordo existit. vel in cōpositis ex materia ⁊ forma. vel in his quorum forma vel natura nō est id cuius est natura. natura autē diuina est idem cū qualibet p̄sona. Et potissime talis ordo nō reperitur inter p̄sonas diuinas. vt ad se inuicē cōpantur. cū vna alterius nō sit forma. Si vero accipiatur ordo fm cām finalē i diuinis nō erit. q̄ q̄ sic ordinatur nō sunt equaliter bona. Triū autē p̄sonaz est vna bonitas. ordo autē q̄ sumitur fm cām efficiētē extendēdo nomē talis eāe ad omne qd est alterius p̄ncipiū. p̄ductiū in oīnis esse poterit. Ad cuius euidentia notādum q̄ ali

XII.

quid est alterius productuum quadrupliciter. primo ex nihilo & talis productio dicitur creatio. huiusmodi ordo est inter creaturam & creatorem. inter id quod habet esse per participationem & per essentiam & talis ordo non est in diuinis cum quolibet persona habeat esse per se non participatum. Secundo productuum alterius dicitur quod producit de aliquo. sed de aliena substantia. & talis productio dicitur factio. nec sic etiam in diuinis ordo. quia nulla persona est facta. cum non producat ab alia de aliena substantia sed eadem sit substantia vel essentia omnium personarum. Tertio productuum alterius est de sua substantia. sed non de tota & talis productio dicitur generatio que est species motus siue que mutationes implet. nec sic ordo in diuinis existit ubi nulla mutatio. Quarto productuum alterius est de sua substantia tota & eadem & talis ordo est in diuinis & iste ordo est ordo originis quod ab Augustino dicitur est ordo nature. Differt autem talis ordo ab omnibus aliis ad presens in duobus. Primo quia est sine prioritate in omnibus aliis ordo dicitur prius & posterius. unde Augustinus contra maximinum & beatus in littera ait quod in diuinis est ordo nature non quo alter prius est altero sed quo alter ex altero. secundo ubi est talis ordo non proprie recipitur nomen cause eo quod ibi non est alietas in essentia & causa est ad cuius esse sequitur aliud. In aliis autem nomen cause recipi potest. patet igitur quod in diuinis est ordo originis vel nature. Si autem queratur quid significat iste ordo. dicitur quod relatio & ideo ordo quod refertur pater ad filium est paternitas quod refertur filius ad patrem est filiationis.

Ad primum dicitur quod non semper ordo dicitur prioritate ut patuit. imo ordo in diuinis habet ab aliis est distinctus. quod est ibi ordo sine prioritate. Ad secundum dicitur quod id ad quod ordinatur aliquid est melius quam ipsum quod ordinatur ad ipsum sumendo ordinem secundum causam finalem quod in diuinis non ponitur. Ad tertium dicitur quod ordo quod est situs non est in diuinis ut patuit. Ad quartum dicitur quod ordo in diuinis dicitur notione in comuni & ideo est communis tribus quod quilibet persona habet suam notionem specificam tamen accipiendo ordinem in speciali ut puta quod ordo filii quod refertur pater ad filium est talis notio. quod paternitas. & sic de aliis. Ad v. dicitur quod in diuinis est ordo nature non quod natura distinctio habet. sed quod est ibi ordo originis naturalis.

Super litteram super illo. (osa que habet per se.) videatur quod male arguat. vlt. n. quod si oia que habet pater. habet filius sit equalis patri in potentia & quod habeat omnipotentiam ut pater. sed in ratione committitur fallacia figure dictionis quod mutatur quod in quantum. non ordo quod si alius habet oia que habet alter quod habeat ea in tanta plenitudine ut alter. dicitur quod si non vultur argumentationis. valet gratia materie. quia illa eadem que habet pater habet filius. ideo ordo in tanta plenitudine sunt in filio ut in patre. alter non haberet illa eadem simpliciter. Item super illo. (si noluit gignere sibi equalē inuidus fuit.) Contra. quia potest deus creaturam facere meliorem quam faciat ut potest facere meliorem animam rationalem dando sibi plus de gratia. nec tamen est inuidus si non facit. dicitur quod non est simile de creatura & filio dei. quia creaturis esse voluntas dei attulit. sed filio natura de dei & ideo creaturis non debetur aliquid nisi secundum voluntatem diuinam. Et si non datur alicui quod sibi non debetur non est ibi inuidia. sed cum filius naturaliter habeat esse a patre naturaliter sibi debetur totum esse patris. Si igitur deus nollet illud esse ei tribuere inuidus esset. Item super illo. (equalitatis quod est quod sit aut quantum sit.) Contra. proprium est quantitati secundum equalitatem & inaequalitatem dici. ergo equalitatis non puenit eam equalitatem & inaequalitatem ratio equalitatis putat dicitur quod aliis a quantitate competit ratio equalitatis putat dicitur quod aliis aliquis modus quantitativus. ut habet vlt.

tatem dicuntur aliqua equalia. sed virtus sit in predicamento qualitatis. Et quia inter patrem & filium est equalitas secundum virtutes. cum virtus habeat aliquo modo rationem qualis & quanti. ut dicitur est questio equalitatis est qualis aut quantum sit.

(Se queritur etc.) Postquam determinauit magister de equalitate personarum. hic monet qualesdam questiones trabentes originem ex predictis. dicitur rat enim quod non est maior potentia in omnibus tribus personis quam in vna tantum: vel in vna sola & quia tantum & solū exclusionem important querit quomodo dictiones exclusiue ad dantur diuinis nominibus. Et duo facta. quia primo queritur vtrum possit addi termino personali in se sumpto. ut dicatur solus pater. Secundo vtrum possit addi cuius put de eo predicatur essentialis terminus. secunda ibi. (Post hoc queruntur.) Circa primum duo facit. quia primo ostendit quod non sit bene dicitur solus pater. nam pater nunquam est solus cum inseparabiliter habeat illud amenū consortium filii & spiritus sancti. Secundo soluit quod potest dici solus pater non ratione solitudinis. sed quia non est ibi pater nisi ipse. Sic etiam potest dici solus filius & solus spiritus sancti. secunda ibi ad quod ita. Deinde cum dicit. (Post hoc.) Querit vtrum solus possit addi termino personali ut de eo predicatur terminus essentialis. & d. facta. quia primo mouet questionem. vtrum possit fieri talis additio ex parte subiecti ut dicatur solus pater est deus. vel ex parte predicati ut dicatur pater est deus. Secundo soluit ibi. (Ad quod dicimus.) Circa quod duo facit. quia primo soluit. secundo instat ibi. (Queritur. sed iterum.) Circa primum tria facit. quia primo soluit dicens. quod respectu totius trinitatis potest fieri talis additio. ut dicatur pater & filius & spiritus sancti. sunt solus deus. non autem respectu vnius persone. Secundo ostendit per Augustinum. quod non potest fieri additio talis vni persone quantum ad partem subiecti ut dicatur solus pater est deus. Tertio per eundem Augustinum. declarat quod non potest fieri ex parte predicati ut dicatur pater est solus deus. secunda ibi. (Sed videtur non debere.) tertia ibi (atque hic in parte.) Deinde cum dicit. (Sed iterum) instat contra determinata. & tria facit. quia primo instat. dixerat. n. quod dicere possumus trinitatem est solus deus. contra. nunquam est solus deus cum semper sit cum cetera beatoy spirituum & sanctorum animarum. Secundo soluit quod dicitur solus deus non ratione solitudinis. sed quia ipsa trinitas est deus quod nulli alij a tribus personis competit esse deus. Tertio ad declarationem dictorum addit quod ante id quod conuenit tribus personis inueniatur deinde de vna sola non excluditur alie. unde eum dicitur de filio quod habet nomen scriptum quod nemo nouit nisi ipse non excludit nisi per se spiritus sancti. secunda ibi. (Ad quod Augustinus.) tertia ibi. Veritatem ut ait. in quo terminatur sententia lectionis & distinctio.

Via magister in littera specialiter querit de dictione exclusiua quomodo possit addi subiecto & quomodo predicato. Ideo de his duobus queremus. Circa primum queremus tria. Primo vtrum dicitio exclusiua addita vni relationum excludat reliqua. Secundo vtrum possit addi personali termino ut dicatur solus pater est deus. Tertio. vtrum essentiali addi possit ut dicatur solus deus est deus. Ad. f.

Primum sic proceditur. videtur quod dicitio exclusiua addita vni relationum non excludat aliud. quia que sunt de intellectu alienius cum ei additur solus non excluduntur. unde non valet solus homo currit. ergo non anima. cum igitur vnum relationum sit de intellectu alterius

Dis. xxi.

Ad. f.

si vni illorū addit dictio exclusiua non excludit reli-
quā. Preterea si solus pater ē. pater est. s; si pa-
ter ē. filius est. ergo si solus pater ē. filius ē. nō igitur
aliud relatiuorū excluditur per dictōem exclusiua.
Preterea q̄ essentialiter ordinatur ad se inuicē p
dictōem exclusiua non excluditur. aliter aut̄ sup̄ius
ab inferiori excluderetur. vt dō solus sor. ergo nō
homo. Sed relatiua ad se inuicem essentialiter ordi-
natur. q; esse relatiuorū ē ad aliud se habere ergo rē.
Preterea maior puerio videtur iter relatiua q̄
inter partē et totum. eo q; relatiua posita se ponunt
et pempta se p̄mittūt. s; posito pariete nō ponit dom⁹
et destructa domo nō destruitur paries. s; si dictio ex-
clusiua addatur toti nō excludit partē. nā nō v; sola
domus. ergo nō paries. ergo multo fortius non va-
let solus pater est. ergo non filius. Incontrarium
est q; solus idem est qd nō cū alio vt dicitur in se-
cūdo elencoz. s; vni relatiuorū h; alietatē cum alio
ergo dictio exclusiua addita vni excludit aliud.
Preterea que non sunt de p̄mo intellectu exclu-
duntur p dictōem exclusiua sed vni relatiuorū nō vi-
detur eē de p̄mo intellectu alterius. ergo vni relati-
uorū excluditur p dictōem exclusiua ab alio. h; aut̄
melius patebunt in solūdo. Rū. o; q; dictio ex-
clusiua excludit oē illud qd h; alietatē cū eo cui ad-
ditur. q; vt habitum est solus idem est q; non cum
alio. vt ergo videamus quomodo tale aliud h; ex-
cludi. notādum q; huiusmodi exclusio dupliciter im-
pediri pot. primo q; vni est de intellectu alterius.
secūdo. q; vnus implicatur i alio. Vni aut̄ esse de
intellectu alterius triplē cōuenit. q; de intellectu al-
terius est qd in diffinitōe eius ponit. q; intellect⁹
intelligitōem rem diffinitōem eius formare. In diffi-
nitōe aut̄ accidētis subiectum ponitur et in diffinitio-
ne relatiui pōitur aliud relatiuū et i diffinitōe speciei
ponitur genus et differētia. ergo sup̄iora sunt de in-
tellectu inferiori et relatiua de intellectu relatiuorū
et subiecta de intellectu accidētis. S; hec oia non
pari mō intelliguntur. nā relatiua et subiecta sunt de i-
tellectu secūdario eoz in qbus intelliguntur. S; su-
periora sunt de intellectu p̄mo inferiori. Est aut̄ h
differētia inter ea que sunt de intellectu primo. et d
intellectu secūdario. nam que sunt de intellectu secū-
do cū apponuntur non amplius intelliguntur. et id
dicit Aristoteles. cap. de negatione circa finem p̄-
mi elencoz. q; non debemus pcedere q; idem signi-
ficet nomen qd oratio. vt q; idem significet duplex
additū dimidiū. et non additum. nam cum duplum
additur dimidiū non vltius intelligitur ibi di-
midij. et ibi non est negatio dicendo duplum dimi-
dij. hoc idem est in accidente nam non idem signifi-
cat finis sumptum cum naso et sine naso. nam cum
finis sumitur sine naso dat intelligere nasum. S; id
cū sumitur cū naso non dat intelligere nasum. et id
non est negatio dicendo nasus finis. quod totum
p; ex sentētia philosophi in illo capitulo elencoz.
ea autem que sunt de primo intellectu quantumcū-
q; ponantur semp intelliguntur. et ideo dicendo ho-
mo animal. vt animal homo. semp est ibi negatio
et ideo dicit philosophus. vij. metaphisice quod si
finis esset speciei nasi. dicendo nasus finis idem
diceretur bis. cum igitur essentia de secūdo intel-
lectu appōita illis in quibus intelliguntur non faci-
ant negationem cum eis non sunt eadem illis. vn-
de dicere possumus q; sunt alia ab his de quorū intel-
lectu sunt. et ideo diffinitionem accidentis dicimus
esse p additamenta. q; ponitur mea subiectū q; h; /
bet alietatem cū accidente. et q; que sunt de secūdo
intellectu sunt alij et solus idem est q; non cum alio.

ideo dictio exclusiua excludit talia. vnde addita vni
relatiuorū excludit reliquū. et addita accidenti
excludit substantiam. h; autem per Aristotelē patet
primo pbisicoz qui disputant contra parmenides et
melissum ait q; ipsi destruebant principium eo qd
ponebant tñ vnum esse q; non est principū si vni
solum est. q; principium semp est cuiusdam. aut
quorundam. Sed si solum additum principio nō
excluderet principium. tunc ponere solum p̄ncipi-
um esse non esset destruere principium. ergo h; eū
dictio exclusiua addita vni relatiuorū excludit reli-
quū. Preterea idem ibidē vult q; si illud solū
esset accidens q; accidens esset separabile a substā-
tia. qd nō haberet veritatem nisi solum. et tantū ad-
dita accidenti substantiam excluderent. et ita patet
q; ea que sunt de secundo intellectu semp exclu-
duntur. sed ea que sunt de primo. non excluduntur
et ideo pbilosophus cum specialiter disputat contra pa-
menidem ait. q; si illud quod vere est esset contra ho-
mo. tunc necesse est esse animal. et bipedē. ergo ani-
mal et bipes non excluduntur ab homine cum ei ad-
ditur solus. q; sunt de primo intellectu eius. Aliquī
autem impeditur huiusmodi alietas ratione im-
plicationis. Ita autem implicatio dupliciter con-
tingit. vel propter totalitatem vel propter denomi-
nationem. propter totalitatem. Dicit totum integra-
le et totum vniuersale implicat partes suas. Sed
aliter totum integrale sic implicat q; eius totalitas
in qualibet parte seruari non potest. et ideo non so-
lum non excludit partes. sed etiam includit. et ideo
nō solū nō possunt arguere sola domus. q; nō paries
imo et affirmatiue possunt pcludere vt sola dom⁹ q; pa-
ries. S; in toto vli nō sic q; si nō valeat. solū alia.
ergo non hō. vel solus hō q; nō sor. nō tñ v; solus hō
ergo Sor. igitur in h; concordat ambo ista tota q; nul-
lā suā partē excludit h; aut̄ discordat q; v; suas par-
tes includit et non aliud. Aduertēdū tū de toto in-
tegrali q; nō includit partes suas nisi materialr. et
id h; bñ possim⁹ dicere de aliquo hñe. r. denarios
et nō ples q; iste h; tñ. r. denarios. nō tñ v; eēt. so-
la nouē sunt pauciores. r. q; cū si. ix. icluderet oēs ali-
os numeros pauciores vera eēt q; nō ē aliq; nume-
rus maior nouenario minor denario et id solū mate-
rialr includit. S; numeri minores nouenario for-
malr et in se p̄siderati sunt pauciores denario et id p
pō illa nō h; vitatē. scdō ē huiusmodi implicatio rōe
dnomiatis et sic qdlibz accētis dnomiatiue sup̄ius sup
po^m implicat et id eū accētis dnomiatiue sumpti addit
ctio exclusiua nō excludit suppo^m. pp q; p̄hs. i. p̄hs.
cū disputat q; parmenidē ait q; si sola alba accipiā
vni significāte albo multa sunt. q; aliud erit eē albo
et susceptibile. ergo solū additū albo nō excludit su-
ceptibile. et q; nō excludit susceptibile. nō excludit
ea q; i susceptibili sunt. et ideo si v; solū muscū cātat
ergo edificator nō cantat. dato q; ars edificat oia in
susceptibili musico eē hēat. et ita p; q; dictio exclusiua
excludit. et quid nō excludit. in istis inferiorib;. quō at
fit trāslatio ad diuina in aliis qōnib; patebit. ex quo
et p; solutio ad p̄ncipale q̄sitū. s. qd dictio exclusiua
addita vni relatiuorū excludit reliquū. Ad. i. dō
q; ea q; sunt de intellectu alieui p̄mo et p̄ncipali p. oi-
ctōem exclusiua nō excluditur. huiusmodi aut̄ nō sūt
relatiua intelligēdo de p̄mo intellectu eē q; p. eoz ap-
pōēs nō tollitur qn semp intelliguntur. Ad. ii. dō
q; in argūto ē flatia accētis nō ibi variat me^m. q;
h; p̄ det intelligere h; tñ cū additur ei solus nō dat
intelligere ipsū. et id extraneū ē a p̄e cum stat sub
isto attributo solus. q; det intelligere siliū sicut h; hō
predicetur de sor. cum stat sub isto attributo speciei

est extraneus ab eo q̄ predicatur de forte. Ad. iij. dō q̄ cū of relatiua sunt quoz eē ad aliud se h̄re B dicit̄ eē ad excludēdū rēla fm̄ oīci q̄ h̄z eē sunt alijs p̄dicamētis nō aut̄ dicit̄ eē q̄ vnū relatiuū sit de intellectu p̄mo alteri? sicut sup̄ de inferiori. vt rō ar̄ s̄uebat. q̄ vt p̄z p̄ additōe m̄ vni? relatiuū ad aliud nō vlt̄erius intelligitur nec eē ibi nugatio q̄ nō eēt. si vnū relatiuū eēt de p̄mo intellectu alterius Ad iij. dō q̄ fm̄ qd̄ p̄nerio regitur ad vitādā exclusio/ nē. nō ē maior p̄nerio inter relatiua q̄ inter partē z rociū immo minor. q̄ vnū relatiuū h̄z eē distinctuz ab alio. Sz pars nō h̄z eē distinctum a toto.

Secūdo queritur: vtz hec sit vera. solus pater ē de? z vt q̄ sic. q̄ solus p̄ ē deus idē ē q̄ nullus alius a p̄re ē de? vel q̄ nul lū aliud a p̄re ē deus h̄z vt habitū ē. idē ē solus q̄ nō cū alio. Si ergo sensus ē nullū aliud a p̄re ē deus. tūc planū ē q̄ est vera. Itē si exponatur masculina vera erit. nā cū sit p̄pō v̄līs negatiua p̄uer tetur simplr. ergo p̄uertetur in h̄ac. nullus ali? a deo ē p̄. Sz h̄ est vera q̄ p̄sona p̄ris de q̄ loq̄mur nō ē alius a deo ergo z p̄ma vera erit. P̄terea si p̄di cta p̄positio falsa ē h̄ non est nisi q̄ fili? z spūs. s. sunt z deus. h̄z p̄ hoc nō falsificatur. q̄ dicit Aug. i. de trini. c. viij q̄ solus additū p̄ri nō excludit filiū ergo dicēdo solus p̄ est deus nō excludit qm̄ fili? sit deus. P̄terea maior ē vnitas p̄ris z filij q̄ du oīm accētuz in eodē s̄bo. q̄ pater z filius sunt vnuz eētialiter. edificatoz. z musicis sunt vnū p̄ accēs. Sz dictio exclusiua addita edificatozi non excludit musicū. ergo addita p̄ri nō excludit filiū. P̄terea hoc idē arguitur sic. q̄ maior ē vnitas p̄ris ad fil ium q̄ accētuz ad s̄bm. Sz dictio exclusiua addita albo nō excludit susceptibile vt patuit. ergo addita patri nō excludit filiū. In cōtrariū ē q̄ p̄batū fuit sup̄ius q̄ dictio exclusiua addita vni relatiuoz exclu dit reliquū. Sz pater z filius sunt relatiua. ergo si solus p̄ est deus fili? nō est deus. P̄terea Aug. vi. de tri. c. ix. ait. sigs. n. interroget p̄ solus. vtruz sit deus. q̄ nō r̄debitur nō eē nisi forte ita dicamus eē qdē p̄rem deū. h̄z nō eē solū deū. eē aut̄ solum deū patrē z filiū z sp̄m. s. Itē qdā p̄cedit q̄ simplr of ctio exclusiua addita vni relatiuoz nō excludit reli quū vt addita p̄ri. nō excludit filiū. Sz illud sup̄ius im̄probatū fuit. P̄opter h̄ ab alijs aliter d̄r q̄ nō est simile de alijs relatiuis. z de p̄re z filio q̄ sunt di uine p̄one. q̄ alia relatiua nō solū differunt in sup̄ p̄posito. h̄z et differūt in eētia. vnde p̄ carnalis nō solū ē ali? a filio h̄z etiā aliud. Sz p̄ diuin? nō sic. q̄ h̄z sit alius nō tū ē aliud. z iō sine distinctōe p̄ceditur q̄ dictio exclusiua addita p̄ri carnali excludit filiuz h̄z de patre celesti nō p̄ceditur sine distinctōe. z iō di stinguendū est de exclusione. q̄ vel excludit oēz ali um vel oē aliud. p̄mo mō falsa ē. solus pater ē de us. scdo modo vera. istud aut̄ satis v̄l p̄biscē dicitū z fm̄ s̄miam sup̄ius datā veritatē habere. nā solus ha bēs alietatē excludit. z h̄z q̄ p̄ alietatē h̄z cū filio sic v̄l loquēdūz eē de exclusione. tū si p̄sideramus ibi ea que sunt p̄ se nō repitur ibi plena veritas. q̄ dic tio exclusiua excepto. put applicatur ad totuz inte grale z ad suas partes. q̄ ad diuina trāsseri non pōt in oībus alijs in tū v̄l impediri exclusio in quāuz vnū de alio p̄dicatur. z iō vt paruit. q̄ vnū relatiuo rū nō est reliquū. dictio exclusiua addita vni exclu dit reliquū. z q̄ sup̄ de inferiori p̄dicatur addita i ferioz nō excludit sup̄ius. Rursuz videm? q̄ accēs in abstractōe sumptū nō p̄dicatur de s̄ba iō dictio ex clusiua addita accētū in abstractōe sumpto excludit susceptibile. z q̄ i p̄reccōe p̄dicat addito accētū sic

sumpto nō excludit. ergo impeditur exclusio. ex eo q̄ vnū de alio predicatur. Rursuz vt q̄ vnitas z diuersitas suppositi sit tota cā exclusionis z nō ex clusionis. z iō si musica eēt in vno supposito. z ars edificatozia eēt in alio tūc solus additū musico exclu deret edificatozē z si eēt illa duo i eodē nō excluder. z q̄ p̄ nō p̄dicatur d̄ filio z aliud suppositū a fi lio. v̄l q̄ nulla cā remaneat. q̄re dictio exclusiua ad dita p̄ri nō excludat filiū. z iō sine distinctōe vide ē esse negāda solus p̄ est deus. z ista v̄l sententia Au gu. in auctoritate p̄tracta. vi. de tri. ca. viij. Sz si sic simplr negam? eā v̄l repugnare verbis eiusdē. i. d̄ tri. c. vi. qui a t. q̄ si dirisset de p̄re q̄ solus h̄z imoz talitatē vt sic inde separatū filiū oporteret intelligi neq̄. n. ipse filius alibi loquēs voce sap. ipse. n. dei sapientia ait. Sz celi circuiū sola. sepanit a se patrez. ergo videtur ex s̄mā sua q̄ solus additū patri nō excludat filiū nec eōuerso. pp hoc aduertēdū q̄ dictio exclusiua aliq̄ excludit simplr. Aliq̄ fm̄ ali quē modū. v̄l nō v̄z solus ignis ē calidus in sumo mo ergo aer nō ē calidus. nā sic non excluditur aer simplr. s̄ solū fm̄ aliq̄ modū. s̄ q̄ nō cōueniat ei ca lor in summo. ita suo mō ē in attributis diuinis q̄ h̄z cōperat oībus p̄sōis appropantur tū alicui. sicut im mortalitas pōt appropari p̄ri q̄ v̄l q̄ immitatur vtrū z pō. z potētia z virt? p̄ri appropantur. circuire aut̄ celos pōt appropari filio. q̄ circuire ad rōnez z ad actū intellectus prinere v̄l. z iō cū dicitur q̄ so lus p̄ h̄z immortalitatē nō excluditur filius simplr s̄z excluditur fm̄ appropatōem z iō ibidē Aug. p̄clu dit q̄ solus nō solū intelligitur de p̄re. s̄z et de filio z spiritu. s. Eodē mō. dō ē de ista q̄ solus fili? circu it girz celi. Tū aliq̄ sunt q̄ p̄pe nō appropantur ali cui p̄sone vt eē deū. eē diuinā eētia. z tales p̄pōnes vel negāde sunt vel nō sūt p̄cedēde fm̄ p̄prietatez locutiōis. v̄l Aug. eas negat vt p̄z p̄ habita. z Da ma. li. iij. c. vi. ait diuinitatē cui patrem solū eē vel filiū solū. vel solū sp̄m. s. nō audim? z potissime ta les negātur. pp vitādū erroz. q̄ q̄n̄ of solus of ē de? videmur dare fauorē arrianis. q̄ dixerāt filiū esse creaturā. v̄l z Aug. vi. de tri. c. ix. cū negasset istaz solus p̄ ē deus. subis̄rit q̄ arrianis sic solēt accipē q̄ si nō sit fili? verus de? v̄z q̄ etiā tales p̄positiōes aliq̄ cōcedūt. nā Aug. circa finē. viij. de tri. ait. Qd̄ cū audierit qs patrē solū deus nō sepet inde fm̄ aut sp̄z s. ex quo tollit q̄ et in talibus locutionib? di ctio exclusiua addita p̄ri nō excludit filiū pp hoc no tandū q̄ tales p̄positiōes magis concedūt v̄l in scripturis ponūt ad insinuādā illā isepabile vnio nem q̄ dicātur fm̄ p̄prietatē mōi loāndi: volūt. n. sancti. cū p̄ dictiōes exclusiuas d̄nt p̄m a filio non excludi isepabile vnionē p̄sōaz ofidē z n̄ p̄prietatē lo cutiōis seruare. v̄l z Aug. cū cōcessit circa finē. vti. de tri. q̄ cū dicimus. solū p̄rem deuz nō separamus fi liū addidit q̄ ita est vna eētia p̄ris z filij. vt nō ex stimetur aliqd̄ alio maius vel minus vel melius. vel ex aliq̄ pte diuersuz. ergo ad insinuādā idēptita tez p̄sonaz. tales p̄positiōes admittūt. fm̄ tū pro p̄prietatē locutiōis hec negāda est solus p̄ est deus. vtrū aut̄ i aliquo sensu possit cōcedi in seq̄nti d̄stio ne p̄abit. Ad primuz dō q̄ illa rō duplr̄ deficiit P̄rimo. q̄ male accipit cōuersaz. naz cōuersa huius nullus alius a patre est deus nō est h̄ nullus alius a deo est pater. sed hec nullus ens deus est alius a pa tre que falsa est. P̄terea nō valet si p̄positio in quā alia cōuertitur est vera q̄ cōuersa sit vera. nā h̄z hec sit vera qdā hō est aial. hec tū est falsa. omne aial est hō q̄ cōuertitur in illā. causa aut̄ q̄re nō v̄z est q̄ cōuersio est cōseq̄ntia quedā: z vna cōuersaz se

h3 ad aliā vt cōsequens ad anis. cōsequens aut pōt eē ve
rū absq; veritate antecedētis. vnde gratia forme
nō valet ille modus arguēdi. I3 gratia materie aliq
bus puerisionibus valeat eo q; in eis pīs pōt fieri
anis r eōuerso. Ad. ij. dō q; Aug. ibi loqur de ex
clusionē respectu huius termini immortalis vel po
tēs. vñ si pcedit solus pater potens nō pp hoc cō
cedi o3 solus pater deus. eo q; nō sic appropatur de
tas patri vt potētia. q; tñ r si aliqñ inueniatur. solus
pater deus r q; nō excluditur filius inde sic dō. di
cēdum q; est locutio emphatica ad exprimēdā ma
ximaz vñōne psonaz r nō fm ppetatē locutōis di
cta. Ad. iij. dō q; qñ oño accidētia sunt in eodem
supposito vñ nō excluditur ab alio p dictōez exclu
siuā. q; distinctio suppositōz vñ p se facere ad exclu
siōnē vt patuit. pater aut r filius sunt distincti h3 sup
posita r p hoc p3 solutio ad quartum.

Qd. iij.

Errō queritur. vtz hec sit vera solus de
us ē deus. r videtur q; non. q; solus deus
est pditio sibi sicut ois. S3 quādo ois addi
tur termino cōi pōt fieri descēsus. vt oi
cēdo ois hō ergo sol. cum igitur deus sit termin⁹
cōis vt dicit Dama. in li. iij. c. ri. ergo sub ipso pote
rit fieri descēsus. r si nō ad quālibet psonā saltem ad
aliqñā. h3 hec est falsa solus pater ē deus similr solus
filius. vel solus spūs. s. h3 cū nō sit deus nisi p filius
r spiritus. s. tñ pro quilibet illaz falsificetur r nō possit
fieri aliq; descēsus sub hac solus deus est de⁹. igitur
erit falsa. Preterea. nihil verificatur de cōi
q; nō verificatur de aliquo spālī. q; sicut nihil est i
gnē q; nō sit in aliq; eius spē. ita nihil dicitur de spē i
cōi q; non verificatur de aliquo p tēto sub specie. po
tissime cū non sit attributū vel predicatū repugnās
in inferioribus. Mā si nō valet de hoie si est spēs q;
aliq; hō sit spēs eo q; spēs repugāt particularib⁹. bñ
tamē valet. hō currit. ergo aliq; hō currit. S3 cum
deus sit tale predicatū qd non repugnat ypostati
bus. Si hec est vera. solus deus ē deus de aliq; pso
na verificabitur. S3 de nulla verificatur vt oñsuz
est ergo rē. Preterea. solus solitudinem impo
rat. sicut albū albedinē. S3 nihil dicitur albū in quo
nō sit albedo. ergo de nullo dī solus in quo nō sit so
litudō. h3 in deo nō ē solitudo fm Mylari. iij. de tri. r
habetur. ij. distinctōe. ergo rē. In hūm ē q; sol⁹
idē ē q; nō cū alio. r ideo ista pueritatur nihil aliud
a forte currit. ergo solus for. currit. q; hoc dicit solus
Sed nihil aliud a deo ē deus. ergo solus deus ē de⁹

Alteri⁹ queritur. vtz hec sit vera. solus deus ē
pater. r videtur q; sic q; quotiescūq; idē p dicitur d
seipso cōpēter ei additur solus. vt solus hō est hō.
solus for. est for. eo q; nihil aliud a re est res. ergo h
erit vera solus pater est pater. S3 quotiescūq; ad
ditur solus termino spālī pēt addi termino cōi vt
si solus fortes currit. bñ sequitur ergo solus hō currit.
h3 de⁹ dicit qd cōe. pater dicit qd spālē. vt pōt habe
beri. a Dama. iij. li. c. vj. r eodē li. c. ri. Si ergo h
ē va solus pē est pē. hec erit vera. ē sol⁹ pater ē de⁹.
Incontrariū est q; si solus deus est pater. ergo nihil
aliud adeo est pater. sed pñitas reperitur nō solus
in diuinis. sed etiā in creaturis. ergo rē. hñ dō
q; fm magistrū in littera huiusmōi ppositōes in q
bus ponit h dictio solus vtputa solus deus ē de⁹.
solus pater est deus triplicē intellectu hēe possunt.
primo q; solus pōt denotare solitudinē. r tūc est sen
sus. solus pater est deus. h est p⁹ q. est solitarius vt
in quo est solitudo est deus r sic exponendo solus in
ppositōib⁹ de deo dicitur siue fiat additio ad iminū
essentialē siue psonalē semp est ppositio falsa. q; nec
in deo est solitudo cū sit ibi amena societas psonarū

nec aliqua psona est solitaria cū indistabiles r inse
pabiles sint psonae. vt dicit Damas. pmo li. c. xviij
r ideo magister in littera dicit. q; cū dicimus solus
pater. nō est sensus. q; ipse sit solus. s. sine filio r spi
ritu s. Secūdo mō pōt esse sensus dicendo solus pa
ter h est. ille q; est ita pater q; nō ē ibi aliu p. Sic ē
pōt esse r sensus solus deus q; est ita deus. q; pter ip
suz nō est alius deus r hūc intellectu inuit magister
cū dicit q; dicēdo solus pater. filius r spūs s. a pater
nitatis cōsortio excluditur. vñ est sensus. solus pa
ter. i. q; est ita pater q; nec fili⁹ nec spūs s. est pater.
Tertius sensus est solus pater est deus q; null⁹ ali⁹
vel nihil aliud a patre est deus. r fm istā modū dicit
magister trinitatē esse solū deū. q; r si sit cū aliabus
sanctis. ipse tñ aie sancte nō sunt cū ea de⁹. istas aut
acceptōes huius dictōis solus. inuit Aug. vj. de
tri. c. vij. r ex h collecta est qdā cois distinctio q; h
dictio solus triplr pōt se habere. q; vel tenet cathe
gorematicē vel sine cathegorematicē. vel qd idēz
est potest teneri significatiue. r consignificatiue. si te
netur significatiue. Tunc ponit solitudinem cir
ca id cui adiūgitur. nā sicut alb⁹ significat albedinē
sic solus significat solitudinem. r sicut de nullo dicit
tur albū in quo nō sit albedo. sic nulli adiūgitur so
lus vñ. put tenetur significatiue i quo nō sit solitudo.
si aut tenetur cōsignificatiue. tūc denoret exclusionē
hoc aut pōt esse duplr q; vel facit exclusionē a forma
sibi vel a forma p dicitur. ideo solus pater est deus. r
q; libz alia ppositio huiusmodi fm istā distin. pōt ha
bere triplicē sensuz. Primo q; denotatur solitudo
circa ptem. Secūdo q; fiat exclusio cumlibz alteri⁹
supposito a psortio paternitatis. Tertio q; fiat exclu
sio a cōsortio diuinitatis. r ex hoc pōt patere veri
tas ei⁹ q; fuit dimissuz supius indiscussuz. Diceba
tur. n. q; inferius declarādū erat. vtrū in aliquo sen
su possit verificari solus pater est deus. Mā si solus
dicit solitudinē. tūc est locutio falsa. Si facit exclu
sionē a cōsortio forme sibi siue a cōsortio paternitatis
sic est vera si excludit a forma p dicitur. hoc pōt eē
duplr. q; vt facit exclusionē masculine. vel fm alie
tate in supposito. r sic est falsa. q; est sensus. q; null⁹
alius a patre sit deus. vel q; nullū aliud suppositū
a supposito patris sit deus. Si aut faciat exclusiōz
neutralr r fm diuersitate in essentia sic est vera. q;
est sensus q; nihil aliud a patre est deus. vel nihil q;
h3 essentiā distinctā ab essentiā patris est deus. igitur
in duobus sensib⁹ est falsa r in duob⁹ vera. quia
vt denotat solitudinē vel exclusionē a cōsortio di
uinitatis fm alietatē in supposito sic est falsa. Sed
vt denotat exclusionē a cōsortio paternitatis vela
cōsortio diuinitatis fm alietatē r i cēntia sic est ve
ra. verū q; fm ppetatē locutōis r fm vstatū mo
dū nō excludit a for⁹ sibi nec excludit a for⁹ p dicitur nisi h3
alietatē i supposito. nā h3 q; oñsuz sit supra. alietas i
supposito est q; directe facit ad exclusionē. igitur ois
sensus in quo verificatur solus pater est deus non
est vstatuz r fm ppetatē locutōis. ideo Aug. eā
negat vj. de tri. c. ix. r p hāc distinctionē quā oedi
mus de solus de leui soluitur qstio. vtrū solus deus
sit deus. q; si solus tenetur significatiue. tūc est locu
tio falsa. q; ponit solitudinē erga deū. deus aut nūq;
est solitarius vel in deo nō est solitudo vt ostensuz
est. Si aut tenetur cōsignificatiue r dnotat exclusio
nē. tunc h3 possit fieri distinctio q; vel excludit a for
ma sibi vel a forma p dicitur. dato q; talis distinctio
in se bonafit. nō tñ est ad ppositū q; idēz terminus
ponitur in p dicitur r in sbo. r ideo absq; distinctōe
put solus denotat exclusionē cōcedēda est. solus de
us est deus. q; sensus est. deus ē de⁹. r preter ipm

non est alius deus vel nihil aliud a deo est deus.

Ad primū dō q̄ q̄n aliqua dicitio sine cathegoreu-
matica. additur termino cōi non o3 q̄ fiat descensus
cū huiusmodi signo addito. dicitur. n. ois hō currit
ergo sor. nō trī. ergo ois sor. eo q̄ sor. nō p̄e additio
nē recipit huiusmodi signi q̄ ē ois. sic solus deus ē
deus. ergo p̄r est deus nō trī ergo solus pater ē de².
vel dicere possum⁹ et melius q̄ solus de rōne sua h3
q̄ terminū immobiliter non trī ois. vñ nō v3 solus
hō. ergo solus sor. vel solus aial. ergo solus hō. licet
valeat omne aial ergo ois hō. q̄re aut nō valeat in p
sequēdo patebit. Ad. ij. dō. q̄ solus hō nō est cōe
ad solus sor. immo ē cōuerso. nā solus rōne exclusio
nis negatiōm ip̄o3 at. negatio aut quanto additur
sp̄alio3. tanto reddit ip̄3 magis cōe. vñ non hō ē in
plus q̄ nō aial et bec est cā. q̄re a destructōe p̄ntis se
q̄tur destructio aītis. q̄ p̄ntis destructum: ē aītis respe
ctu aītis negati. nam sicut aial ē in plus q̄ hō. pp q̄
sequitur ad ip̄3. sic nō hō est in plus q̄ non aial. pp q̄
sequitur ad ip̄3. et ideo nihil aliud a sorte est in plus q̄
nihil aliud ab hoīe vel plura cōprehendit. vltorius
notādū q̄ q̄n aliqd plura cōprehendit platum sim
plr: vel non vlr tanto est magis p̄ntis. et ideo animal.
q̄ plura cōprehendit q̄ hō est p̄ntis. ad boīem et cor
pus ad aial. et sic ascendendo. S3 si p̄feratur vni
uersaliter. quāto termin⁹ plura cōprehendit tanto ē
magis aītis. et ideo sicut prius q̄n sumebatur termi
ni nō vlr fiebat p̄ntia i ascendendo. dicendo hō er
go aial. aial ergo corpus. ita nūc. si accipiantur termi
ni vlr fiet p̄ntia in descēdendo dicendo oē corpus.
hoc aial. oē animal. ergo ois hō. et q̄ aliā a sorte plu
ra cōprehendit q̄ aliud ab hoīe. cū summatur vlr oī
cēdo nihil aliud a sorte vel nihil aliud ab hoīe. fiet
p̄ntia descēdendo. nō in ascēdendo. et q̄ aliud a sor
te ē cōius q̄ aliud ab hoīe p̄cedēdo. ab vno in aliud
est descensus. ideo sequitur nihil aliud a sorte. ergo
nihil aliud ab homine et nō ecōuerso. p̄pter quē seq̄
tur solus sortes ergo solus hō non ecōuerso. Ideo si
verificatur solus de hoīe non op3 q̄ verificetur de
aliquo hoīe vt rō dicebat: sed ecōuerso valeret. Et
ex hoc apparet illud q̄ in solutione p̄mi argumenti
dicebatur declarandum. s. quare non sequitur solus
hō ergo solus sortes. Ad. iij. dicendū q̄ nō verifi
catur solus deus ē deus put solus denotat. solitudi
nē. Ad id aut q̄ vltorius queritur vtz bec sit ve
ra solus deus ē p̄r. dō q̄ ista possit distingui sicut et
alīe distinguntur. q̄ si solus denotat solitudinē sic ē
falsa. si aut denotat exclusionem. si excludit a forma
subiecti tunc est vera q̄ ē sensus. deus p̄terquam
non est alius deus est pater. Si autē excludat a for
ma predicari tunc cum paternitas dicatur analo
gice de p̄nitate put est in diuinis et put ē in aliis et
analogum nō fm eādē rōnem p̄dicatur de oib⁹: tñ
fm aliaz et aliam rōnem sic p̄nitas illa: et p̄nitas in
creaturis: hoc q̄ dico solus duplr poterit excludere
a forma p̄nitatis vel fm q̄ p̄nitas sumitur h3 quā
cūq3 rōem tūc ē falsa q̄ nō solus deus ē p̄r. q̄ et crea
ture pōt cōpetere q̄ sit p̄r nisi forte p̄ antonomasiaz
verificaretur eo q̄ ipse ē pater oīum et ab eo ē ois
p̄nitas in celo et in terra. Si aut fiat exclusio non a
paternitate. fm quācūq3 rōne sumpta. S3 a pater
nitate fm q̄ in diuinis ē h3 sic ē vera. et per h̄ pōt
patere vtrūq3 ar^m. q̄ cū d̄r solus deus ē pater. si p̄r
accipiatur fm oēm suam acceptōem tūc nō h3 rōnez
sp̄alis respectu dei sicut hō h3 rōnem aīalis respe
ctu aīal. q̄ nihil ē hō q̄ nō sit aial ē aliquid p̄r q̄ non
est deus et p̄ hoc p3 solutio ad rōnem p̄mā. Soluitur
et p̄ hoc rō incōtrariū q̄ cū dicit aliqd ē p̄r q̄ non est
deus accipit patrem fm totum suum ambitum nō

solum sub vna rntione sed sub diuersis fm quē mo
dum non verificatur p̄positio dicta.

De qua queritur. vtz bec sit vera pater et
filius et spūs. s. sunt solus deus. et vñ q̄ nō
q̄ solus est p̄ditio subiecti sicut ois: Sed
ois nūquā addit ad p̄dicatū iuxta illd p̄bi
losophi p̄mo pyarmenias. in eo q̄ vñ p̄dicatur id q̄
est vñ predicari vñ non est vñ. et p̄mo p̄oz. c. de
inuentōe medij scribitur q̄ ip̄m q̄ sequitur non est su
mendū totū q̄ vt ibidē scribitur impossibile ē oēm
boīem esse omne aial vel iusticiam eē omne bonuz
ergo solus nūq3 d3 addi ad p̄dicatū. h3 in p̄positio
ne p̄acta additur ergo et. p̄terea. solus vñ ex
cludit suppo^m vel naturā. dōo trinitas est solus de
us nō suppositum. q̄ nō additur subiecto. non na
turam. q̄ ipsa natura de se excludit aliā naturā ergo
supflue adderetur. p̄terea bec dicitio solus aut
tenetur significatiue aut consignificatiue. si tenetur
significatiue. tunc dicit solitudinem et est ibi repu
gnantia intellectuum q̄ eo ipso q̄ trinitas est deus
in deo ipso nō est solitudo. si aut tenetur consignifi
catiue tunc implicat negatiōem rōne exclusionis. h3
negatio d3 p̄cedere cōpositōem: non seq. sed in p̄po
sitiōe p̄dicta sequitur ergo et. Incōtrariū ē q̄ ait
Aug. vj. de trini. c. ix. q̄ p̄rem debemus dicere deū
sed nō solū deū esse aut solū deū p̄ez et filiū et spūm. s.

Alterius q̄ritur. vtrū bec sit vera p̄r est solus de
us. et vñ q̄ sic. q̄ regula ē Aug. v. de trini. c. viij. et
viij. de trini. c. i. et in pluribus locis q̄ quicquid d̄r de
oibus simul nō pluraliter ē cēntiale et d̄r de qualibz
psona singulariter. h3 solus deus p̄dicatur de tribus
p̄sonis nō pluralr. ergo p̄dicabitur de quibz p̄sona
singulariter. ergo p̄r est solus deus. p̄terea p̄r est de²
et nō est aliud q̄ deus. ergo ē solus deus. Incōtra
riū est magister in littera q̄ p̄bat p̄ Aug. 3. marimi
nū q̄ solus additus termino essentiali ex parte predi
cati nō verificatur diuina p̄sona. vt dicatur p̄r est so
lus potens vel solus deus. Alterius q̄ritur. vtz
h̄ sit vera trinitas ē deus solus. et vñ q̄ sic. q̄ nomi
na et vba trāsp̄osita idē significāt: vt d̄r. ij. pyarme
nias: S3 h̄ p̄ceditur trinitas ē solus deus. ergo et h̄
trinitas ē deus solus. Incōtrariū ē q̄ solus im
portat negatiōem. negatio aut nō negat nisi qd̄ inue
ni. cū ergo nihil sequitur post hāc dicitōem solus sup
flue adderetur. Rñ. dō q̄ solum et tñ vt q̄daz d̄i
cūt duplr teneri possūt aduerbialr vñ nominalr. et p̄
ut tenetur nominalr sunt p̄ditio subiecti et habent p̄
uare p̄sortium et sic accipiendo eas supflue addunt
p̄dicato. cū nō sint p̄ditōes p̄dicati. Si aut tenentur
aduerbialiter tūc idē sonat q̄ tñ et tūc pōt addi ad
p̄dicatū quātū est de se h3 nō in p̄posito. q̄ eo ipso
q̄ natura p̄dicatur de aliquo subiecto excludit ab illo
oēm aliā naturā. nā eo ipso q̄ sortes ē hō nō est aliqd
q̄ non sit hō. et ideo supflue additur talis dicitio ter
mino posito in p̄dicato cū sit p̄ natura nisi addatur
vñus vel aliqs alius terminus accidentalr vt dicat
sor. est tñ vñ hō. ad excludēdū pluralitatē. Sed h̄
nō est benedictū vt patebit. vñ notādū q̄ solus sine
teneatur nominaliter siue aduerbialiter potest ve
rificari p̄positio dicta. nā si tenetur nominaliter
dupliciter accipi potest. q̄ vñ refertur ad subiectū
vel ad predicatum. si refertur ad subiectū tūc est
sensus. pater et filius et spūs san. sunt solus deus. h̄
est nullū suppositum aliud ab aliquo istorum trium
est deus et sic intelligit eam Aug. cū negat patrem
esse solum deum. solum aut deum esse patrem et filiū
et spiritum san. Item prout refertur ad predicatū
est vera. nā natura diuina si eodē modo habet esse
et cetera nature. q̄ alie nature non sunt per se subst

25. iij.

entes, et quia solus non salter sumptum non priuat nisi consortium eius quod est quid per se subsistens. vel quod significatur per modum subsistentis. cuius terminus in predicato positus sicut pro natura et nulla natura creata secundum quod huiusmodi sit quid per se subsistens: nulli termino significanti naturam creatam posito in predicato potest addi solus nomine liter sumptum. Sed quod ipsa natura diuina est quid per se subsistens: conuenienter ei poterit addi solus et ut fiat in predicato. et tunc deo trinitas solus deus est sensus. id est deus prater quem non est alius deus. Si autem hoc dico solus teneat adverbialiter et valeat idem quod tantum. tunc etiam est duplex. quod potest referri ad subiectum vel ad predicatum. si referatur ad subiectum est locutio falsa. quod est sensus quod pater et filius et spiritus sanctus. sunt tamen deus quod falsus est pro filio qui non est tamen deus sed et est homo. Si autem referatur ad predicatum: tunc aliquo modo potest esse vera. quod natura diuina in hoc differat ab alijs. quod omnia alia natura copatit secum aliquid aliud in supposito quod facit reale compositionem in ypothasi solus autem ille est deus in quoniam est per accidens cuius natura nulla naturam copatit in supposito diuino compositionem faciat. ideo tamen natura diuina sola dici potest quantum ad istum modum et tunc est sensus pater et filius et spiritus sanctus. sunt solus deus. id est tamen natura diuina est in eis et nulla alia natura est in aliquo eorum quod realem compositionem faciat in ipso. quod de nullo creato dici potest. apparet igitur quomodo est vera propositio predicta et quomodo haec dictio solus siue sumatur nominaliter siue adverbialiter in propositionibus de deo dictis ut referatur ad subiectum sequitur propositio nes quomodo habet in alijs propositionibus: ut referatur ad predicatum non. eo quod natura diuina est quid subsistens et non compatitur secum aliquid per accidens quod realem compositionem faciat in supposito. alie autem nature non sic se habent ut patet per habita. Ad primum dicendum quod non est sicut de naturis creatis et de natura diuina ut patet per habita. et ideo dato quod in creaturis sit solus conditio subiecti ibi autem potest esse conditio predicati modo quo patuit vel dicendum quod omnis quod dicit distributionem et diom nunquam debet addi ad predicatum quod tenet locum nature. in quo supposita unione. sed solum dicit exclusionem quandam que nature diuine competit modo quo dictum est et ideo non est similiter conditio subiecti omnis et solum propter quod ratio non concludit. Ad. ii. dicendum quod potest excludere suppositum et naturam modo quo diximus. Ad. iii. dicendum quod etiam ibi terminus deus datur intelligi aliquis modus compositionis. quod deus est habens diuinitatem. ratione cuius compositionis tamen potest denotari ibi exclusio. Ad illud quod ulterius queritur. utrum sit vera pater est solus deus? Dicendum quod hoc quod dico solus. licet ponatur explicito predicati potest referri ad subiectum et predicatum. et si referatur ad subiectum. tunc est idem iudicium de ea et de ista: solus pater est deus de qua quid sit dicendum patuit. Si autem referatur ad predicatum ut sit sensus. pater est solus deus quod est tamen deus. sic est vera in quo pater distinguitur a filio qui non est tamen deus. sed etiam est homo. Ad primum dicendum quod per rationem predicati essentiali. possit dici de qualibet persona singulariter. quod pater est deus et filius deus. ratione tamen extensionis. dicendo pater est solus deus in aliquo sensu habet falsitatem ut patuit. Ad. ii. dicendum quod arguit hanc verificari. pater est solus deus secundum quod solus referatur ad predicatum. et est idem quod tantum secundum quem modum eam verificari concessimus modo quo diximus. Ad illud in contrarium dicendum quod magister eam negat per

quod filius et spiritus sanctus a consortio deitatis excluduntur quod sensus quantum ad modum secundum quem ea vera processimus non habet. Ad illud atque ulterius queritur. utrum sit vera trinitas est deus solus. de quo quod non quod solus vel denotat solitudinem vel exclusionem prout denotat exclusionem in proposito sumi non potest quod in exclusionem implicatur negatio. negatio autem nunquam ponitur post omnia alia eo quod occulte adderetur cum solu ad sequentia se extendat: igitur de notabit in proposito solitudinem quod deo non competit ut patuit. id non est concedenda et si inueniatur exponenda. Ad id autem quod dicitur quod noia et verba transposita idem significant. de quo quod idem significant. quod significatio eorum non variatur ex transpositione ipsorum aliquis tamen modus significandi variatur in eis propter quod non idem dicitur omnia non. et si omnia: et quod ad veritatem propositionum huiusmodi modi significanti sunt attendendi. sed concedamus hanc. trinitas est solus deus non tamen conceditur quod sit deus solus. Et per litteram super illo. nemo nouit nisi ipse filius uult magister quod non separatur inde pater. Contra. nemo idem est quod nullus homo. sed pater non est homo. ergo talis locutio non attingit personam patris. ergo et ex vi locutionis pater inde non separatur non solum ratione inseparabilitatis quam habet per ad filium cuius contrarium uult sentire magister. de quo quod nemo quantum de vi locutionis non excludit. nisi hominem tamen quod homo est huius intellectus ex visu locutionis accedendo datum est quod de huius vim cognitiuam excludatur. per hoc quod dico nemo et per hunc modum loquitur magister. (De predicta etc.) Quia magister superius determinat de unitate entitatis et trinitate personarum in premissa dicitur de noia? per quod entitatis unitas et personarum pluralitas designat. et. fa. quod primo facit quod dicitur. Secundo specialiter inquit modo termini numerales ad diuina transcribuntur. ibi. (hic diligenter. In principio. xiiii. disti. circa primum duo facit. quod primo distinguit huiusmodi noia scilicet deo dat fieri inter ea. scilicet ibi. (scilicet est igitur.) circa primum duo facit quod primo ponit trimembres diuinitates: non minimum competentium deo ab eterno: quod quedam indicant essentiam unitatem: ut sapientia bonitas et huiusmodi. quedam personarum distinctionem ut in suo generis et talia: quedam de deo translati in dicuntur ut speculum character et huiusmodi. secundo distinguit nomina competentia deo ex tempore ibi. (Hic adiciendum.) circa quod tria facit: quod primo ponit noia ad relationem ipsorum temporalis. ut refugium creator dator misericors et talia: quod quedam competunt omnibus personis quod non. secundo addit quodam nomen quod deo competit ab eterno. quod quedam collectionem significat: cuiusmodi est trinitas quod inter alia nomina deo ab eterno competentia non posuerat. tertio ponit quedam nomina deo competentia ex tempore relationem non significantia cuiusmodi sunt humanatus in carnatus et talia que veram relationem importent in litteralibus questionibus apparebit secunda ibi. (Preterea. ita ibi. (Sunt et. Deum enim dicit. scilicet dicitur.) dat de ista in noia per assigna. quod quedam de eis dicitur latine quedam secundum subiectum. quod autem dicitur per subiectum dicitur de quibus per singulariter et de omnibus non pluraliter. quod autem dicitur relative non dicitur singulariter de omnibus. et. d. fa. quod primo facit quod dicitur. et. so. manifestat quod dixerat ibi. (tantumque est vis.) circa quod tria facit. dixerat. n. quod omnia absoluta dea de deo dicitur de omnibus personis non plene quod idem arguit. quod omnia absoluta. translati in substantiam. ideo nulli absoluta ibi pluraliter. sicut nec suba. ideo primo dicit absoluta. in diuinitas translati

in substantiam. sedo. manifestat h p Aug. q dicit deū non esse magnū: p̄ticipatione magnitudinis. Sed magnitudine que ipse est. Tertio recolligit dicta in summa ad maiorem facilitatē dīctorū. secūda ibi. (Deus enī). tertia ibi. (Ecce apte.) in quo terminatur sentētia lectionis & distinctionis.

Agister in p̄senti distinctione. Primo dicit deum esse nominabile. Secūdo noiat ipm multis nominib⁹. Tertio dicit aliqua de ipō dici proprie. aliqua trāsumptiue. Quarto ponit nomina que de deo dñr. Ideo de hijs. q̄tuor q̄remus.

Primū sic proceditur. videt q̄ deus sit nominabilis a nobis: q̄ vt scribitur circa finē quarti metba. ratio quā significat nomen est diffinitio. ergo q̄ nō possit nō non

habet nomē. Sed deus diffiniri nō potest: quia vt dicitur ultimo de di. no. Deus est super omnē terminum extensus: a nullo captus ant comprehēsus. sed diffinitio habet rōnem termini iuxta illud phi. v. metaphisice. Terminus est substantia cuiusq̄ & q̄ quid erat esse. si igitur deus nō habet terminū nō hz diffinitionē. ergo neq̄ nomen. Præterea ea que sunt in voce sunt signa eorū q̄ sunt in aīa. ergo q̄ nō cōtingit intelligere: nō cōtingit significare. Sed qd sit deus scire nō possumus. iuxta illud Damas. p̄mo libro ca. iij. Quid vō est deus fm̄ substantiam & naturā. incōprehensibile est hoc cōno & ignotū. & Dionysius p̄mo. de di. no. ait diuinam substantiam esse inscrutabile & nō inuestigabile. ergo rē. Præterea omne nomen significat substantiam & qualitātē. Sed talia nō possunt esse absq̄ cōpositione. in deo autē nulla cōpositio. ergo nominari nō p̄d̄t. Præterea scribitur in. vi. p̄positione de causis. q̄ prima causa est sup̄ omnē narrationē & deficiūt lingue a narratione eius. Sed q̄ est tale est quid innotabile. ergo rē.

Præterea. si deus noiatur: h̄ erit vel positīue vel p̄uatiue. positīue nō: q̄ vt dicit sedo de angelica ierarchia. Affirmatiōes de deo sunt incōpacte. Si negatiue: tunc sic noiare deum nō est ipm noiare. sed nō noiare: q̄ negatio nō dicit quid est res. sed quid nō est. Incōtrariū est. q̄ legit. Exod. iij. q̄ cū q̄si uisset moyses ab eo q̄ loquebat de rubo q̄ esset nomen eius. Dixit deus ad moyses. ego sum qui sum ergo esse est nomē ipsius dei. Præterea in littera auctoritate Ambrosij multa noia dei assignantur. ergo rē. R̄no. dīcēdū q̄ dionysij p̄mo. de di. no. istam dubitationē mouet. vtrū deus sit noiabilis. & ostēdit ipm nō noiabilem esse. nam nihil noiāmus q̄ aliqua cognitio nō cognoscim⁹. sed nulla cognitio deus nobis innotescit. ergo ipm noiare nō possumus. q̄ vt possumus intelligere mentes Dionysij. notandū q̄ sunt in nobis septē genera cognitionū q̄ se habēt p̄ ordinē. nam prima cognitio dicit sensus qui res corporales intuet post hanc est fantasia que est motus factus a sensu. ideo sensum p̄supponit & ymages corporū cernit post hanc est extimatiua quā Dionysij appellat opinionē. h̄ p̄prie non dicit opinio: q̄ opinio fm̄ q̄ habetur in sc̄do de aīa vel in tertio. fm̄ aliam intimationē inest qui inheret fides. vnde nulli bestiarū inest. sed extimatiua etiā inest brutis. hec autē nō solum cernit ymages corporū: sed intiones formāri sensibilitū vt indicat hoc esse inimicabile illud amicabile que nunq̄ directe fuerunt in sensu. post hanc autē sequitur cognitio intellectiua. hec autē quadrupliciter diuidit. q̄: vel egreditur talis actus a potētia info: mata habitu vel nō si nō sit potētia intellectiua habitu informata dupl̄ ei cōpetit actio. vna fm̄ q̄ intelligit simplicia & hec in tertio de anima appellata est intelligentia indi-

uisibilem fm̄ hanc actionē intellect⁹ diffinitū. cui⁹ diffinitionis tanq̄ signū exteri⁹ est verbū extra platam siue nomen. p̄pter q̄ dicitur est ratio quā significatio vt ab alijs distinguat: vocetur nomē. Secūda actio intellectiue potētie non informate habitu: est fm̄ quā intelligit cōposita. & fm̄ hanc format enūtiationē cui enūciationi interiori tanq̄ signū respōdet oratio extra plata siue sermo. vñ talis cognitio sermo dicitur. fm̄ vero q̄ virtus intellectiua informatur habitu cōpetit etiam ei dupliciter cognitio. vna fm̄ q̄ informatur habitu principiorū. & hec dicitur intellectus: & huiusmōdi cognitio ratioe simplicis cōtritus a Dionysio. dicitur tact⁹. alia fm̄ q̄ p̄ficatur habitu conclusionū que vocatur sciētia. ergo ista se habēt p̄ ordinem sensus. fantasia. extimatiua. siue opinio. nomē. sermo. intellect⁹. quā Dionysij appellat tactū rōne simplicis intuitus & sciētia. & q̄ nulla istarum cognitionum deus cognoscitur. ideo deus innotabilis videt. vnde p̄mo de di. no. dicit q̄ deus incōprehensibilis est & eius neq̄ est sensus neq̄ fantasia: neq̄ opinio: nec nomen: neq̄ sermo: neq̄ tactus: neq̄ sciētia. & id̄ ibidem subdit. q̄no de di. no. a nobis tractabilis sermo in notabili & sup̄ nominabili sup̄ substantiāli diuinitate demōstrata. q̄ d. q̄ ex quo diuinitas nec noiari p̄d̄t nec cognosci. nec valet euz intēdamus librū de di. no. cōponere quō hoc a nobis hoc fieret deo innotabili existēte. Ideo notandū q̄ deus aliqua cognitioe cognoscitur & nulla cognitione cognoscitur. nam si hoc q̄ dico aliqua incomplexiōe importat deus a nobis aliqua cognitione cognoscitur eo q̄ aliquāli & incōpleta cognitione nobis est notus. nam creature p̄ quas ipm cognoscim⁹ aliquāliter h̄ incōplete cū representāt. nulla tū cognitio in nobis eum p̄fecte apprehēdit. ideo verba illa Dionysij vt ex snia sua patet nō arguunt deū nullo mō noiabilem esse. sed concludūt q̄ p̄fecte a nobis noiari nō p̄d̄t. vñ & ipse inuestigat quō p̄ ea q̄ sunt in creaturis deum noiare possum⁹: noiatiōes tū tales deficiūt eo q̄ p̄fectiones p̄cipitate cuiusmōdi sunt in creaturis p̄fectiones p̄ essentiaz que sunt in deo cōprehēdere nō possunt. est ergo de⁹ noiabilis a nobis: sed imp̄fecte. Ad primū od̄ q̄ h̄ deus sit infinit⁹ & absq̄ termino. intelligim⁹ tamē ipm modo finito & terminato. h̄ sit simplicissimus in sua tū simplicitate eum nō intelligim⁹. igitur poterit ipius esse termin⁹ fm̄ modū intelligēdi n̄m nominare poterim⁹ i quo nulla existit cōpositio fm̄ rei veritatē. sed fm̄ nostrū modū intelligēdi. Ad secūdum dicendū q̄ quid est deus scire nō possum⁹. quia ipam essentiā diuinā siue deum intellectu essentiali nō cognoscim⁹. Sed eū p̄ creaturas apprehēdim⁹ effectus autē si sit p̄portionatus cause ducit in cognitionē quid est causa. si sit imp̄portionat⁹ ducit in cognitionē q̄: & quia nulla creatura est p̄portio nata suo creatori: cū sit certis circūscripta limitib⁹. deus autē sit absq̄ termino & infinit⁹. id̄ p̄ creaturas cognoscim⁹ q̄ est deus nō qd̄ hec autē est aliquālis cognitio & si nō plena: q̄ semp̄ effectus ducit in aliquālem cognitionē cause. p̄pter q̄ Aug. xv. de tri. ca. ir. dicit q̄ nō debet videri vanū siue frustra laborare ad cognoscendū deū p̄ speculū & in enigmate fm̄ q̄ concessum est vite p̄senti: aliqualem igitur cognitionē de deo habemus & fm̄ q̄ eum imp̄fecte cognoscim⁹: sic imp̄fecte nominam⁹. nō ergo arguit ratio q̄ nullo mō noiari possit. sed semper p̄fecte noiari nō valet. Ad tertū dicendū q̄ s̄ba & qualitas q̄ significat nomē nō accipiuntur p̄prie. h̄ s̄ba potest accipi p̄ eo cui nomen imponit qualitas pro eo

21.

a quo imponitur. hec autem nō semper realiter sunt distincta. sed aliquādo sola ratione differunt. et ideo non arguitur deum esse compositum secundum rei veritatem: sed secundum modum intelligendi quod concedimus.

Ad quartū dicendū quod prima causa est super omnes narrationes: quia nulla narratio eas comprehendit. vñ nō arguitur quin noīari possit. sed quod pretere noīari nō valet. nam ipsa causa prima nō cadit sub sensu. sed solum effectus eius. et ideo nominari nō potest. nisi secundum quod incognitiones eius veniunt per effectus et hoc est incomplete. unde in commento illius propositionis scribitur quod prima causa non consequitur loquela. vñ est superior narratione: quia narratio nō fit nisi per loquela. loquela per intelligentiam. et intelligentia per cogitationem. cogitatio per meditationem. meditatio per sensum causa autem prima est super omnes res: et nō cadit sub sensu.

Ad quintū dicendū quod etiam aliquādo cognitio de deo habet eū sciri quod nō est propter quod sic noīare ipsum est ipsum aliquādo noīare. quō autem affirmationes eius sunt incompacte in alia questione patebit.

Ad. ij.

Secundo dicitur vtrū deus sit noīabilis pluribus nominibus et videtur quod nō. quia secundum Boetium in metaphisica sua. nisi vñ adderet aliquē intentionē reale super ens. tūc dicendo ens vñ esset ibi nugatio: quia ens et vñ essent nomina synonyma. volebat enī quod ens et vñ significaret dispositiones additas essentie rei. igitur secundum hanc viā vñ dicitur est dare plura noīa nō synonyma ibi est dare aliquas dispositiones super additas essentie rei. Sed hoc nō est absque compositione reali. igitur de deo plura noīa nisi sint synonyma dici nō possunt.

Preterea hoc idem patet per definitionē synonymorum: quia synonyma sunt plura noīa idem significātia sed cum deus sit vere vñ in quo nullus numerus secundum Boetium omnia nomina dicta de deo vñ et idem significātia. igitur synonyma erunt. nō igitur plura noīa de deo dicuntur. Preterea. simpliciter per omnem modum vel totū intelligit: vel totū ignoratur. Si totū intelligitur: vno noīe significari potest. Si totū ignoratur tunc nullo modo per nomē significari potest. Preterea. huiusmodi pluralitas nominū vel est ex parte rei vel ex parte intellectus nostri: ex parte rei nō: quia est vna et simplex. Si autem ex parte intellectus solū: tūc huiusmodi nomina sunt signum. In contrariū est. quia in ps. legitur. omnis nomē illi. et Exod. xv. scribitur. omnipotens nomen eius. sed ista sunt plura noīa. ergo etc. Preterea secundum Anselmū philosophum. deus est iustus verax. beatus et quicquid melius est esse quod nō esse. sed hec sunt plura noīa. ergo etc. Rursus dicendum. quod ea que sunt in voce sunt signa eorum que sunt in anima. id est loqui volumus de his que per noīa vel per voces exteriores significātur. oportet nos fundare sermonē nostrum super ea que sunt in mente representata per huiusmodi voces. in mente autem dictum ad presens duo sunt. species que informat memoriā et conceptus que signatur in acie cogitantis. nam cum intellectus actuali specie intelligibili informetur ex tali informatione signatur quidam conceptus que dicitur verbum et nomen exteriori prolatum sine verbū in voce significat huiusmodi conceptū: vel verbū in mente nō spem. nam ille qui dicit leonē nō intendit significare leonis specie. sed leonis conceptū: sine verbū. unde et xv. de tri. ca. ij. scribitur. punde verbū quod foris sonat signū est verbi quod intus lacet. species autem et huiusmodi verbū dictum ad pluralitatem. et vnitatem aliquo modo se consequitur. sed nō oportet vñ esse aliud. hoc autem sic est videre: quia huiusmodi verbū genitū secundum Aug. xv. de tri. ca. ij. est similitudinē scie de qua signatur. propter quod oportet esse aliquā equalitatem inter parentem et plerum inter spem in memoriā et conceptū

in intelligentia. et si nō per omnem modum numerus verborum secundum numerū specierum. nisi paucitas et pluralitas verborum sine conceptū aliquo modo consequitur paucitatem et pluralitatem specierum in memoriā. Nam sicut dicitur quod intelligentia superior habet species magis vles et pauciores quā habeat inferior ut potest haberi ex. ij. propositione de causis. Sic et in perceptibus suo modo se habet. habet enim se ipse in intelligentia recepte. sicut se habet potest ordinare in nobis. nam sicut videmus quod sensus communis qui est altior quam particularis erit vñ vnus comprehendit omnia que comprehendit particularis sensus plurificati: et plura: quia comprehendit actus eorum et obiectorum differentia. Si intelligentia superior per vñ specie plura comprehendit quam inferior per plures. eo quod est vñ illis. et sicut est in speciebus sic est in conceptibus que in vno conceptu plura comprehendit angelis superior: quam inferior per multa verba. pluralitas ergo et paucitas verborum nō semper per omnem modum esse per pluralitatem et paucitatem rerum. nam si sic esset nunquam vnus intellectus vnico verbo plura comprehendere quam alius per plura. erit ergo paucitas et pluralitas verborum ex similitudine et infinitate intellectus ut secundum intellectus est superior et inferior secundum comparationem eorum que speculat format plura et pauciora. nam si intellectus superat intellecta: plura intellecta intelligit vno verbo. et id quod deus omnia supercellit vnico verbo: nō solus facta: sed etiam fieri possibilis et infinita intelligit: quia species numerorum quarum nō est numerus que omnia in vnico suo verbo conspiciunt: quia vnico verbo sibi coeterno deus dicit quicquid dicit et facit. et sicut deus infinita vno verbo intelligit: eo quod facta et possibilis que sunt infinita incompatibiliter supercellit: sic intellectus noster qui modo contrario se habet ad ipsum: quia in infinitum ab eo superatur modo contrario de eo verba formabit: ut sicut ipse infinita intelligit vno verbo eo quod ea superat. sic ipsum vñ est a nobis intelligibile in finitibus verbis et infinitas conceptiones de eo formare possumus. unde. xvij. de di. no. scribitur quod nos debemus laudare eum qui est infinitorum nominum nam perfectiones que sunt in deo modo vno: nos apprehendimus modis pluribus. et ut in creaturis existunt. et quia tales perfectiones sunt infinite: quia in ipso nō solum congregantur perfectiones omnium generum actu existentes: sed etiam possibilis esse que sunt infinite. ideo nō solum potest nominari multis nominibus: sed etiam infinitis que nominibus varietas nō solum sue simplicitati nō derogat: sed etiam suam simplicitatem demonstrat: quia ideo contingit talis pluralitas: quia propter suam simplicitatem deus nostrum intellectum superat. Si ergo queratur que est causa pluralitatis nominum. dicendum quod excellentia diuine bonitatis: et paucitatis nostre intelligentie vel capacitatis ut habitum fuit per Anselmum philosophum. Ad primum dicendum quod auctoritas Augustini. nō est recipienda in hac parte. nam et Comētor in. iij. metaphisice. dicit eum in hoc errasse. vel dicendum quod tales additiones nō sunt reales: sed secundum modum intelligendi et ponere deum sic compositum non est inueniens. Ad secundum dicendum quod nō omnia nomina que significat idem sunt synonyma. sed que significat idem eodem modo. unde Comētor in. xij. metaphisice. vult quod vniū et vita nō synonyme dicantur de deo. et si vniū et vita nō sunt synonyma de deo dicta multominus erunt synonyma sapientia. iustitia. et talia que magis secundum diuersitates rationis sunt imposita. Ad tertium dicendum quod deus totus intelligit. sed non totaliter. nam qui scit istam propositionem triangulus habet tres per opinionem: ut quod Euclides dicit eū scit eū totū. sed nescit eam totaliter: quia ne-

scit eam omni modo quo scibilis est euz sit scibilis
 nō solum p opinionē. s; etiā p demonstrationē quā
 ignora. r; q; multis modis de a nobis est cognosci
 bilis pōt multis noibus noari. Ad quartū dō q
 huiusmōi pluralitas est ex pte rei. q; supat. r; ex pte
 intellectu nōstri q; superatur vt dicitur est.

¶ Erro qritur vtrū aliqua noia de deo dicā
 tur pprie. r; videt q nō. q; dicit de aliquo ē
 affirmari aliqd de ipso. Sed oēs affirmati
 ue de deo dicte sunt in cōpacte. vt dicitur.

¶ ij. ca. de angelica ierarchia qd bugo in comēto sup
 illo libro exponēs ait. in cōpacte sūt affirmatiōes. i.
 improprie. ¶ Preterea nihil affirmat de aliquo ni
 si denotet aliquā cōpositionē circa illd. s; deus secū
 dum rei veritatē nō est cōpositus. denotare ergo ali
 quā cōpositionē circa ipm fm modū intelligēdi pro
 prie esse nō poterit. Sed hoc est euz ipm noiamus:
 q; vt dicitur sic nominādo ipm: est ibi cōpositio
 fm modū intelligēdi. ergo rē. ¶ Preterea. modus
 nominādi segtur modū intelligēdi. s; deus a nobis
 pprie nō intelligit: q; intellectus noster ad ea q sunt
 manifestissima in natura r; potissime ad deū se h; si
 aut oculus nocte ad lucē solis q; pprie ab ea videri
 nō pōt. ergo rē. ¶ Preterea. Hugo scdo caplo in cō
 mēto sup angelica ierarchia ait. q; fm ista creata
 cogitari nō pōt deus qd est: qm aliud est r; aliter est.
 e longe r; remōte r; dissimilr est. Sed non noiamus
 ipm nisi p ea q videm? in creaturis. Sed si est lōge
 r; dissimilr a talib? p ea pprie nominari nō valet.

¶ Preterea plus cōuenit floritio patri cū risu ho
 minis q; sapiētia creata cū increata. Sed prātū nō
 ridet nisi methaphorice. ergo deus non est sapiens
 nisi trāslatiue. Incontrariū est Ambro. r; habet
 lra q dicit non oia noia de deo dici trāslatiue s; aliq.

¶ Preterea. Comentator in. xii. metha. ait q; vita
 r; scia pprie dicuntur de deo. nō igit oia dicuntur trāslatiue.
 Rñō. dō q; de hoc doctores ptradicare v
 dentur doctozib? nam Dam. pmo libro ca. iij. ait
 q; eū dicit deū esse bonū: iustū: sapientē. r; u quodēū
 q; tale dixeris. nō nām dei dicit: sed ea q sunt circa
 naturā. Sed cū in sua natura nihil sit p accidēs r; ni
 bil ibi sit pprie q; nō sit ipsa natura. talia de deo di
 ci pprie nō valet. ad hoc idem facit modus dionisi.
 qui vult q; oia de deo affirmatiue dicta in cōpacta
 sint r; p consequēs impropria vt exponit Hugo. Aug.
 autē. xv. de tri. ca. v. r; vij. de tri. ca. vii. dicit talia
 vere r; digne de deo dici. r; Anselm? p solo yon. v.
 in eandē ptopropiam. r; non solū videt discordia
 inter doctores alios. S; Dionisi? sibipm videt cō
 tradicere. nā. v. de di. no. ait. q; deus pprie dicitur exi
 stens r; esse r; cōuenienter p tale nomen laudat. pri
 motū caplo dicti libri ipm dicit. nihil existētū exi
 stens. ppter hoc notandū q; in oi noie est duo confi
 derare res significata r; modus significādi. q̄stum at
 ad modū significādi oia de deo dicta quandā ipro
 priatē r; incomparationē cōtinent: q; noia a nobis
 imposita sic significat fm q; res in cognitionē nram
 veniūt. deus autē supra cognitionē nram existit. vñ
 nō significat p talia noia a nobis imposita vt ppetit
 sue maiestati. sed magis fm q; ipse p creaturas no
 bis innotet. esse autē diuinū s; aliquo mō euz esse
 creaturariū similitudinē habeat ipm trū supercellit
 r; a nō intellectu nō capit. iō oia noia q̄stum ad mo
 dum significādi q; segtur modū intelligēdi de deo p
 prie dici nō possunt: r; eā hui? est. q; supat intellectu
 nōstrū. r; iō qd ipse sit scire nō possumus. vñ r; Hugo
 sup angelica ierarchia volens assignare eam. quare
 affirmatiōes sūt in cōpacte r; nō negatiōes ait. qm
 q dicit q; nō est deus. dicit q; aliquo mō pōt itelligi

qui autē dicit q; est: dicit q; nullo mō pōt cōprehē
 di. ergo potētius est r; excellētius q̄stum ad veritatis
 expresseōes dicere q; nō est deus q; q; est. nō igit p
 prie ipm noiamus q̄stum ad modū significādi quia
 intellectu nram excellit. Sed cū magis deficiat ver
 bum exterius a diuina excellētia: q; est qd corporale
 q; interi? q; est qd intelligibile. si q̄stum ad modū si
 significādi sunt impropria verba de deo in intellectu
 cōcepta. multo magis erūt impropria in voce pla
 ta. vñ Aug. v. de tri. ca. iij. diuina nec dicuntur vt co
 gitantur nec cogitantur vt sunt. r; vij. de tri. ca. iiii.
 scribit sup eminētia diuinitatis excedit vñtati elo
 qui facultatē. veri? enī cogitat deus q; dicit r; ver
 rius est q; cogitat. huius autē cā assignat. xv. de tri.
 ca. xi. q; qm p sonū dicitur aliqd. vel p aliqd corpora
 le signū: nō dicit sicuti est. S; sicut videri pōt: vel
 audiri p corp? S; p verbū in mēte dicit sicuti est.
 r; est ibi veritas qualis expectat ab hoie. r; q; non a
 deo deficiūt intellectualia a representatione dei vt
 copalia. improprie p verba in mēte significat de
 q̄stum ad significādi modū r; magis iproprie p ea
 q sunt in mēte. nullū igit nomē q̄stum ad istā modū
 de deo pprie dicitur. Sed si cōsiderem? nō modus
 significādi nominū. s; ipsa significata. tōc huiusmōi
 noia si a perfectionib? sint imposita: vel dicūt pfe
 ctionem simplr: vel perfectionē hāc vel illā in ma
 terta picipatam. nā alr imponit a pfectione aliqua
 natura leonis r; nomē sapiētie: q; nomē sapie impo
 nitur a pfectione simplr. r; iō talia noia q̄stum ad rē
 significatā pprie deo cōueniunt. iō pprie dicitur bo
 nus: sapiēs: rect? r; cetera huiusmōi importātia p
 fectiōne simplr: q; ea meli? est esse q; nō esse. Me
 thaphorice vero dicitur leo lapis angularis. splen
 dor speculū. r; cetera huiusmōi q; nō nomināt perfe
 ctionem simplr. s; perfectionē contractā ad speciē
 r; vt sit ad vñū dicere. quāto pfectio importata per
 nomē: est magis abstracta magis cōis r; simplr sum
 pra: magis deo cōpetit. iō Dionisi? v. de di. no. di
 cit: deum marie esse laudandū per hoc q; est esse: q;
 esse est prius r; cōis oibus. r; Aug. v. de tri. ca. ij. ait
 q; deus verissime dicitur esse. dicam? ergo q; noia
 simplr pfectionem importātia q̄stum ad rem signi
 ficatā magis pprie cōpetunt deo q; creaturis. vñ
 fm talia nō sit trāslatio a nobis ad diuina. sed a deo
 ad nos. vñ Dam. pmo li. ca. ix. dicit paternitatē: fi
 liationē: processionē: r; talia q; pfectionem importāt
 dicit esse trāslata a deo ad nos. vñ ait: sciendū q; nō
 er nobis trāslata est ad beatā diuinitatē paternitatē
 filiationis r; pcessionis nomē. ecōtrario autē inde no
 bis traditū ē: vt ait diuin? apłs. Propterea flecto
 genua mea ad p̄tem ex quo ois paternitas in celo r;
 in terra. Sed si cōsiderentur huiusmōi noia q̄stum
 ad modū significādi deo pprie non competunt nec
 ipam sbam dicunt. sed aliquid circa ipsam substan
 tiam eo q; sapiētia: iusticia: r; talia non dicunt substā
 tiam creature. s; aliqd circa substantiā. r; fm modū
 intelligēdi significam? hoc dicit do fm q; ea in creatu
 ris aspiciunt. iō ppter talem modū significādi: est ista
 p̄trouersia: q; aliq; cōcedunt talia dici de deo pprie
 ppr rē significatā: negāt pp modū significādi r; hūc
 pnt ea negare r; pcedere diuersis respectibus vt p;
 itueti. Ad primū dō q; affirmatiōes de deo dicūt
 rōne mōi significādi vel et rei significate. si ipsa res
 significata nō dicat pfectionē simplr nihilomin? trū
 importātia pfectionē simplr pnt de deo affirmari. p
 prie quātū ad rē significatā: vt patuit. Ad scdm
 dicendū q; ista cōpositio importat q̄stum ad modū
 intelligēdi vt q̄stum ad modū significādi rōne cui?
 est ibi incōpactio vt dictum est r; p hoc p; solutio ad

11.

111. 112

tertium. nam est ex eo q̄ deus supercedit intellectū nostrum est ibi incōpactio ratione modi significandi vel intelligēdi. non autem per hoc habetur q̄ sit ibi impoprietas rōne rei significate. Ad quartū dicendū q̄ quia alr sunt p̄fectiones in deo et in creaturis fm̄ quas p̄fectiones noiāmus p̄fectiōes diuinas arguit. q̄ q̄stuz ad modū significandi: ē ibi incōpactio nō at̄ q̄stum ad rē significatā: vt p̄ p̄habita.

Ad quintā dō q̄ plus conuenit floritio p̄zati cum rīu bois q̄stum ad esse q̄ h̄z quia vtriq̄ cōpetit esse p̄cipatū. s̄z q̄stuz ad rationē illā vñ nomē imponit nō sic se h̄z: q̄ fm̄ eandē p̄fectionē analogice sumptam vt p̄ prius in creatore. p̄ posterius i creatura dicitur sapiētia p̄zout est in creatore et creatura.

Quarto q̄ritur. vtrū noia de deo dicta i lra posita fm̄ diuisione Ambro. sint bñ dicta.

Vel vtrum ipa diuisio bona sit. et videtur q̄ nō. dicit enī Ambro. q̄ aliq̄ noia in di-

Ad. liii.

uuisis dicunt essentie vnitatē aliqua p̄sonarū distinctionē aliqua aut̄ trāslatiue dicitur de deo. S̄z ista diuisio est insufficiēs: q̄ aliqua noia dicitur de deo p̄ remotionē fm̄ Dionysiu et Damā. sicut imensus. infinitus et huiusmodi. s̄z talia nec dicitur de deo trāslatiue: nec dicitur diuine s̄be vnitatē nec p̄sonarum distinctionē.

Præterea. magi i lra sup addit multa noia: vt q̄ dicit deus creator dñs. et huiusmodi. q̄ si nō continerētur in p̄ma diuisione sup̄sue adderent ergo et.

Præterea. Damā. li. j. ca. xij. ait: q̄ bonū iustū et sc̄m: vt dicunt de deo nō ipam s̄bam oñdunt s̄z sequuntur nām siue dicit aliqd̄ circa nām. nō igit̄ oē de deo dicit s̄bam vel p̄sonarū distinctionē vel est trāslatiue sumptā. sed p̄t̄ dicere aliqd̄ circa s̄bam.

Præterea. B̄ nomē trinitas vidē esse qd̄dam nomē collectiū. ergo nō dicit p̄sonarū distinctionē: s̄z magis earū collectionē: nec s̄be vnitatem q̄ fm̄ hoc nō est ibi pluralitas. In noie aut̄ trinitas pluralitas dat̄ intelligi nō t̄ trāslatiue de deo dicit ergo et.

Præterea hoc nomē p̄sona nec dicit p̄sonarum distinctionē eo q̄ cuilibet supposito diuino cōpetit esse p̄sonam. nec i hoc vñ ab alio est distinctum nec significat vnitatē s̄be cō sit ibi pluralitas p̄sonarum nec trāslatiue de deo dicit. ergo et.

Incōtrariū est q̄ quicqd̄ de deo dicit vel dicit de eo proprie vel trāslatiue. si pp̄rie vel in illo: p̄sone distinguuntur. et tūc designat p̄sonarū distinctionē. vel dicit de oibus tribus nō plurali. et tūc dicit eētie vnitatē et q̄ nō pluribus modis variari p̄t̄: vt in p̄sequēdo meli⁹ patebit. ergo bona est distinctio Ambrosij et sufficiēs.

R̄sō dō q̄ de distinctionē diuinorū noiarū inter Ambro. Aug. Damā. et Dionysiu. vidē esse cōtrouersia. naz Ambrosius oia noia reducit ad tria genera: vt p̄z in lra. s̄. ad ea q̄ dicunt essentie vnitates vel p̄sonarū distinctionē: vel q̄ dicūt trāslatiue. Aug. autē vt p̄t̄ patere ex. v. de tri. in diuersis locis quodam modo reducit ea ad quatuor: q̄ talia vel dicitur fm̄ p̄uinationē genit⁹ et innascibilis vel dicitur postiuē et talia sunt tria genera: q̄ vel sūt absoluta: vt magnitudo diuinitas et huiusmodi. vel sunt relatiua vt paternitas. filiatio. et talia. vel sunt p̄ similitudines accepta sicut situs et habit⁹. et loca et t̄pa q̄ p̄ similitudines dicitur de deo q̄ oia haberi possunt ex. vj. ca. v. de tri. et. viij. ca. de tri. Damā. autē talia reducit ad genera. vi. vt p̄z ex p̄mo li. ca. xij. et. xij. q̄ talia vel dicitur p̄ remotionē sicut imortale incorporeū: vel indicat quoddā pelag⁹ s̄be infinitū et ideterminatū. et huiusmodi est esse: vel indicat aliqd̄ circa s̄bam. sicut bonū. iustū. et talia: vel dicitur op⁹ et actionē sicut de⁹. qui dicitur a thein. q̄ est curare vel fouere vel ab ethin. q̄ est ardere. vt a theaste q̄ est p̄siderare. q̄nto

possunt dici huiusmodi nomina per quandā habitudinē q̄ habitudo est respectu creaturaz. et sic dicitur creator. s̄exto p̄ cōparationē ad ipsas p̄sonas iter se et sic accipit genit⁹ et p̄cessibile. Dionysius vero inter ceteros de di. no. magis diffinit vidē p̄mulgare suam. q̄ aliq̄ dicit deū esse innoīabile et q̄ ipius nō est nomē neq̄ sermo et q̄ est sup̄ oē nomē collocat⁹ vt p̄z ex tertio ca. de di. no. Aliq̄ dicit deus esse infinitorū nominiū vt patet ex penultimo caplo dicti libri. Aliquādo insinuat deum esse tripliciter nominandū. s̄. p̄ remotionē: vt quādo ea q̄ in creaturis videm⁹ remouem⁹ a deo: vt q̄ videmus in ipsis finē et motū. dicim⁹ deū immobiles infinitus. Sedo p̄ causalitatē. q̄ triplr̄ esse p̄t̄: vel q̄ ad modū sic creatis et faciētis se h̄z: vt dicitur deus irat⁹ nō q̄ in eo sit animi mor⁹: s̄z q̄ punit et h̄z in se ac si esset irat⁹ vel q̄ talia causar: vt si diceret iust⁹ eo q̄ iustitiā facit. vel tertio noiatur deus p̄ cālitatē q̄ in oibus imponat aliq̄ resp̄ct⁹ causalitatis: vt p̄ cōparationē ad opus vel ad creaturā. et sic dicitur deus vel creator. tertio accipiēdo tertiu mēbrū p̄n cipalis diuisionis noiatur p̄ supercellentiā: q̄ q̄ sunt causatorū p̄re habūdantius insunt causis vt dicit se cumdo de di. no. et q̄ videmus in creaturis sapiam bonitatē et talia p̄fectionē impozitā p̄ quādam sup̄ excellentiā ea in deo ponim⁹. vñ dicim⁹ q̄ deus est sup̄ sapiēs. sup̄ bon⁹. possent autē et istis diuersitatibus sup̄addi diuersitates alie. tñ q̄ ex cōcordia istaz oia alia patere possunt sup̄ sedētes assignationē eozū reducem⁹ ad cōcordiā diuersitates tactas. notādū igitur q̄ quicqd̄ de deo dicit vel dicitur est fm̄ essentiam vel fm̄ notiones: q̄ quicqd̄ de deo dicit. vel p̄fertur de singulis p̄sonis nō plurali sicut creator. dñs deus immēsus et talia. et sic accipiuntur noia dicta fm̄ substantiam vt accipiamus dici s̄z substantiā omne illud q̄ nō imponat distinctionem p̄sonarū: vel non dicit de omnibus tribus nō pluraliter et in ipso distinguitur p̄sone. et talia fm̄ notione sūt dicta. hec aut̄ distinctio haberi p̄t̄. ex verbis Aug. v. de tri. ca. viij. et. viij. ca. i. q̄ autē nō sunt distinctiua p̄sonarum et indicat aliquo mōdē essentiā m̄triplr̄ ostinguntur. naz nō noiāmus deū nisi put̄ ipm̄ cognoscimus. ipse aut̄ nobis p̄ creaturas innotescit. opz aut̄ noia de deo dicta ex creaturis aliquo mōdē sumptis originē deus igit̄ vel noiabitur fm̄ noia in quib⁹ iportatur respect⁹ aliq̄ cālitatis p̄ cōparationē ad actionē: vel ad rem productā. et sic dicit deus creator dñs et huiusmodi. vel noiabitur fm̄ ea q̄ in creaturis existūt. et hoc multiplr̄: q̄ q̄ in creaturis sunt: vel dicitur p̄fectionē vel imp̄fectionē. si imp̄fectiones sic accipiuntur noia de deo p̄ remotionē: vt dicim⁹ deum incorporeū in compositū et huiusmodi. eo q̄ cōpōzetas et cōpōsitio imp̄fectionē dicunt. et fm̄ istū modū possunt accipi ēr noia de deo dicta. fm̄ causalitatē. nam turbatio et ira imp̄fectionē quā dā dicit. et tñ deus irat⁹ dicit: q̄ ad modū irati se h̄z. si vero q̄ in creaturis sunt p̄fectionē dicit. hoc p̄t̄ esse duplr̄: q̄ vel dicit p̄fectionē simplr̄ vel p̄cipatū. et cū imp̄fectione admixtā. si simul cū p̄fectione imp̄fectionem impozitāt eo q̄ eam participatā insinuat sicur leo. lapis. et talia q̄ h̄z a p̄fectione imōnātur. nō tñ sumpta sūt a p̄fectione simplr̄. et sic dicitur de deo noia dicta trāslatiue. nam dicit deus leo lapis angularis nō per proprietatē: sed p̄ similitudinē vel per trāslationē et ad istū modū etiā reduci p̄t̄ dicitur p̄ cālitatē: vt dicatur de⁹ leo et lapis eo q̄ cāt et agit audacter: vt leo. et immobiliter: vt lapis Si autē p̄fectiones in creatura repte sunt p̄fectiōes simpliciter scdm̄ eas: etiā duplr̄ diuina noia sumuntur vel

per causalitatem: ut dicatur deus magnus, quia magna facit, potens: quia potentia, bonus: quia bona: vel per super excellentiam, et sic accipiuntur huiusmodi perfectiones: ut in deo sunt, nam in ipso que denotant perfectionem simpliciter super excellenter existunt, unde dicitur super bonus super sapiens eo quod talia super excellentur in seipso habet, et ita pater quod solum ille modus causalitatis put in nominibus importat respectus esse habet modum proprium, Alij vero duo modi modis alij sannectuntur, nam ille modus secundum quem dicitur deus talis: quod ad modum talis se habet sumit origines ex imperfectioribus et perfectionibus participatis, alius vero causalitatis modus ut deus dicitur talis: quia talia causat ex perfectionibus simpliciter trahit ortum, Notandum tamen quod hee perfectiones simpliciter dicuntur dupliciter considerari possunt, vel secundum ad modum significandi secundum eas deus est innotabilis eo quod omnia tales sic accepte sunt incompate ut patuit, si secundum ad rem significatam tunc est distinguendum quia vel accipiuntur secundum quandam communem divisionem vel secundum quod a specialibus rationibus imponuntur, si secundum sunt imposta a specialibus rationibus, sic deus est innotabilis in notabili, nam deus per unicum suum esse infinitas tales perfectiones sortitur cuiusmodi sunt, sapientia, bonitas, magnitudo, et talia que omnia secundum nostrum modum intellegendi ratione differunt: et a specialibus rationibus imponuntur, Et ex hoc apparet quare Dionysius aliquando dicit deus esse innotabilis ratione modi significandi quod reperitur in talibus nominibus, aliquando dicit ipsum esse infinitorum nomen eo quod infinite perfectiones congregantur in ipso, Si vero huiusmodi perfectiones accipiuntur secundum quandam communem divisionem sic dicitur aliquo differentie ipsius diuine substantie pelagus infinitum: alique autem non substantiam, sed aliquid circa substantiam nominant, nam in deo et in creatura est modus contrarius, nam substantia creature est ipsa quidditas, esse autem non dicit ipsam substantiam creature, sed aliquid circa substantiam, In deo autem ipsum esse dicit diuinam substantiam, perfectiones autem alie: quod non a deo diuinam exprimit sic ipsum esse, dicitur non dicere diuinam substantiam, sed aliquid circa ipsam, et propter hoc Damascenus ait, quod esse dicit diuine substantie pelagus infinitum, sed aliquid circa ipsam nominant, Et aliud est ergo quomodo notionalia distinguuntur, ea autem que notionem aliquo modo significant sic diuidi possunt: quia vel conueniunt deo ab eterno vel ex tempore, si ex tempore vel ex suo nomine relatione importat, et huiusmodi est innotabilis temporalis, processio, et talia que aliquo modo notionem indicant, quod omnibus personis non conueniunt, nam pater nec temporaliter procedit, nec legit missus, vel ex suo nomine relatione non dicunt, sed aliquo modo relationem implicite noiant, et huiusmodi sunt incarnatio humanatio que ut ait magister relative non dicitur, tamen ratione unionis relatione implicat, Si autem notia diuinitatis notione sub eterno deo conueniunt dupliciter diuiduntur: quod vel significant priuative siue per negationem et huiusmodi sunt ingenitum et proprium in specialibus reperiri potest, splendor autem ratione reuerberationis quam includit non ita proprie potest sumi, vel dicendum quod lux et splen-

notione simpliciter, et talia tripliciter diuiduntur, quod vel per modum collectionis proferuntur cuiusmodi est trinitas que est quasi nomen quoddam collectiuum ut magister ait, vel dicitur notionem sub esse communi, et sic est hoc nomen relatum vel relatiuum secundum quod tres persone tria relative dicuntur, et ad hunc modum reduci possunt hypostasis et persona que secundum quod latini utuntur, eis in communi relatione insinuat, vel dicitur notionem in speciali, et sic sunt pater filius et talia pater igitur quod prima diuisio diuinorum nominum est quod aliqua sunt essentialia alique notionalia, et quodlibet istorum habet multas diuisiones ut patuit, propterea sancti diuersificati sunt: quia sub istis communibus diuisionibus aliqui pauiores, aliqui plures diuisiones acceperunt, nam Ambrosius omnia notionalia comprehendit in his que dicuntur distinctionem personarum essentialia autem diuisit in duo: quod aliqua dicuntur proprie aliqua translatiue, verumtamen ea que translatiue dicuntur per appropriationem personalia esse possunt, sicut esse speculum et characteres appropriatur filio, Augustinus autem secundum distinctionem superius positam, diuidit notionalia et essentialia, notionalia quia quedam dicuntur positive: quedam negative, essentialia quia quedam proprie quedam translatiue, ideo diuisio eius est quadrimembris, et Ambrosij trimembris, Damascenus autem quod sex membra posuit, nam notionalia non diuidit, sed omnia notionalia comprehendit per habitudinem personarum inter se essentialia diuidit in, v. membra: quod vel noiant deum per remotionem: ut immensus infinitus: vel per super excellentiam, et hoc dupliciter, quod vel dicitur diuine substantie pelagus infinitum ut esse: vel aliquid circa substantiam: ut iustum et bonum: vel per causalitatem, et hoc etiam dupliciter: quod vel per comparisonem ad actum, et sic est hoc nomen deus qui dicitur vel a fonte vel ab ardere: vel a considerare: vel per comparisonem ad ipsa producta, et sic dicitur dominus rex conditor, Dionysius autem non nisi nomina essentialia assignat, que diuidit in tria genera vel quod nominant deum per remotionem: vel per causalitatem: vel per excellentiam, et secundum ea que nominant ipsum per excellentiam aliquando deus dicitur in nominabilis propter modum significandi aliquando infinitorum nominum propter infinitas perfectiones in ipso reatas, Ad primum dicendum quod ea que dicuntur per remotionem pertinent ad essentiam unitatem eo quod pater et filius et spiritus sanctus non sunt tres immensi sed vnus immensus, Ad secundum dicendum quod omnia que supradicit magister, continentur in diuisione Ambrosij ut pater intuenti, nec tamen ea magister superflue addit, quia quod Ambrosius dicit sub modo in distincto, et quasi communi, magister ea ponit sub modo distincto et specialibus, Ad tertium dicendum quod bonum et iustum pertinent ad essentiam unitatem quomodo autem dicitur aliquid circa substantiam est per habitudinem manifestum, Ad quartum dicendum quod trinitas pertinet ad personarum distinctionem, et si non dicitur proprie alicuius persone explicite dicitur implicite, Ad quintum dicendum quod etiam persona aliqua relationem importat, et si non in speciali, in communi, et quia per relationem est personarum distinctio ad notiam indicantiam distinctionem reducitur,

Et per litteram super illo, (Similitudinis vero splendor,) Contra, Augustinus, vult quod lux proprie sumatur in specialibus, sed lux est idem quod splendor, ergo splendor non est nomen similitudinis siue per translationem dictum, dicendum quod lux dicitur perfectio prout est in proprio fonte, sed splendor secundum Augustinum, dicitur prout est reuerberatio a corpore terreo et polito, propter quod lux possit dicere perfectionem simpliciter, unde et proprie in specialibus reperiri potest, splendor autem ratione reuerberationis quam includit non ita proprie potest sumi, vel dicendum quod lux et splen-

doz dupliciter considerari possunt: vel quantum ad id cui nomen imponitur, et sic dicitur de spiritualibus translativum: quod rebus corporalibus imponitur, vel quantum ad id a quo nomen imponitur et tunc cum nomen lucis a manifestatione imponatur tanto magis competit spiritualibus quam corporalibus, quanto manifestatio spiritualis est potior corporalibus. Item super illo, (nec dicuntur re lativum incarnatum et humanatum.) Contra nihil competit deo ex tempore quod non importet relationem: quod si absoluta competere ei ex tempore in eo esset facta mutatio. Sed incarnatum humanatum dicitur deus ex tempore, gratia. Dicendum quod incarnatum humanatum ratione nominis relationem non importat, explicite tamen aliquo modo relationem implicat eo quod dant intelligere unionem que relationem importat. Item super illo, (ea que unitatem essentiali, notandum quod, v. dicitur quod dicunt essentiali unitatem.) Primum quod dicunt quid absolutum. Secundo quod substantiam significat. Tertio quod de omnibus eodem modo dicuntur. Quarto quod de singulis sigillatim. Quinto quia de omnibus non pluraliter accipiuntur, nam tres persone non dicuntur tres magni sed unus magnus. Contra primam conditionem obicitur: quod deus ad essentiali unitatem primus: et tamen relativum dicitur, dicendum quod intelligendum est de his quod dicunt relationem reale, deus autem dicitur relationem secundum rationem, ideo tale relativum potest esse quid essentiali, vel dicere essentiali unitatem, alie autem conditiones non habet calumpnia, Item super illo, (que autem relativum,) notandum quod ea que distinctionem personarum importat tria dicuntur. Primum quod relative accipiuntur. Secundo quod non substantiam dicitur. Tertio quod de omnibus non dicitur, vel si dicitur: non dicitur singulariter. Contra illam conditionem quod non dicitur substantiam. Contra, relatio in divinis est idem quod divini substantia, ergo etc. Dicendum quod relationes in divinis reali sunt idem quod divini substantia, sed tamen secundum rationem differunt et si dicitur quod etiam sapientia bonitas secundum rationem differunt a divini substantia. Dicendum quod propter tale differentiam rationum attributa in divinis non manent ibi secundum suum genus relationes tamen manent, et ex hoc quod manent ibi secundum suum genus, dicitur non significare substantiam. Item super illo, (non tres magni: sed unus magnus.) Notandum quod magna potest sumi adiective vel substantivum si sumatur adiective est locutio falsa, si substantivum est locutio vera. Item super illo, (deus non est magnus etc.) Notandum quod Augustinus, propter intendit deum non esse magnum per participationem: sed substantialiter, cuius ratio talis est, si deus est magnus per participationem: tunc non est ipsa magnitudo qua magnus dicitur. Sed propter quod unum quodque tale et illud magis, si est magnus non per seipsum: sed per magnitudinem que non est ipse, tamen ipsa magnitudo est magis magna siue maior quam ipse deus, est igitur aliquid quod non est deus maius deo quod est inconveniens, sed ista ratio non videtur valere, nam homo est albus palbedine que non est ipse, et tamen albedo non est magis alba. Preterea, forme spirituales se ipsas non denominant, nam licet veritas sit vera: et bonitas sit bona, calor non est calidus, cum ergo magnitudo dicatur quaedam specialis perfectio, ergo se non denotat ergo non est magna, et si non est magna: non potest esse magis magna: quia comparativum positivum relinquit. Preterea, aliquid dicitur magnus secundum totam magnitudinem que in ipso est. Si igitur ipsa magnitudo diceretur maior quam ipsum magnus, tunc seipsa maior esset. Dicendum quod ratio Augustinus, bona est ad eum entitatem, notandum quod in his que non mole magna sunt idem est esse maius quod esse melius, et quod habet esse melius: habet esse verius, quod verum et bonum ex esse sumunt, dicamus ergo quod omnis forma que subiectum denotat nec est ipsum subiectum verius convenit sibi: vel est eadem sibi, quam ipsi

subiecto, unde albedo est verius eadem albedini, et est magis essentialiter talis qualitas quam sic ipsum albus, est ergo subiectum album et albedo alba, sed subiectum est albus secundum denominationem, albedo tamen est alba secundum aliam rationem, est enim alba eo quod essentialiter est ipsa albedo, et illud esse tale est esse verius quam sit primum et ista est via Dionysii, ii. de divinis nominibus, qui dicit delectationem non delectari, nec lumen a luminari nisi secundum aliam rationem eo quod sunt causatorum amplius pre insunt causis. Si ergo deus esset magnus magnitudine que ipse non esset, licet non secundum eandem rationem diceretur magnitudo magna et deus magnus, verius tamen esset magnitudo magna quam deus, eo quod essentialiter, et quod in deo non ponitur magnitudinem molis, et ibi idem est esse maius quod esse melius: vel esse verius simpliciter et absolute loquendo, magnitudo existens in deo que ponitur non esse deus esset deo maior, et ita vera est conclusio Augustinus, quod aliquid quod non est deus est maius deo quod est inconveniens. Ad primum in contrarium dicendum quod albedo non est magis alba ea ratione secundum quam homo dicitur albus, sed eo modo quo diximus: quod ea que sunt causatorum amplius pre insunt causis. Ad secundum dicendum quod forme speciales seipsas non denotant eo modo ut denominat subiectum secundum alium modum denotare possunt ut patuit. Ad tertium dicendum quod non conclusit magnitudinem se ipsa maiorem esse: sed quod magis proprie est eadem sibi quam subiecto: quia sibi est eadem essentialiter subiecto autem accidentaliter.

Redictis etc. Postquam magis distincte divina notia significatio essentiali unitatem et personarum distinctionem, hic specialiter determinat de hoc nomine persona, et duo facit. Quia primo ostendit regulam assignatam superius non esse veram per hoc nomine. Secundo circa ipsum nomen movet quasdam questiones sibi, (id est oritur.) fuit enim dictum superius quod omne nomen significat substantiam dicitur de qualibet persona singulariter et de omnibus non pluraliter ab ista, tamen regula excipitur hoc nomen persona, nam persona secundum substantiam dicitur, et tamen dicitur de omnibus pluraliter, quia pater et filius et spiritus sanctus, sunt tres persone non una. Ideo duo facit, quod primo dicit hoc nomen persona excipi a predicta regula propter rationem tactam, secundo ostendit per Augustinum, quod persona dicitur secundum substantiam ibi, (quod autem.) Deinde cum dicit, (id est) circa hoc nomen movet quasdam questiones, et duo facit, quod primo movet questiones duas, quarum prima est, si persona dicitur secundum substantiam, quare non dicimus unam personam sicut unam essentiali siue sicut unum deum, secunda est quare non dicimus tres deos vel tres essentialis: sicut tres personas, ex quo ista secundum substantiam dicitur, secundo has questiones solvit ibi, (quod volumus.) circa quod duo facit, quod primo solvit dictas questiones, secundo solutiones in brevi recolligit ibi, (iam sufficienter.) circa primum duo facit, quod primo solvit unam questionem, secundo aliam ibi, (Sed queritur.) circa primum duo facit quod primo solvit hanc questionem, quare non dicimus unam personam cum persona dicatur secundum substantiam dicitur esse propter vocabulorum penuriam: ut quod nesciebamus quid responderemus hereticis cum querebatur a nobis quid tres diximus tres personas, unde duo facit, quod primo facit quod dictum est, secundo ostendit grecos in eadem penuria laborare nobiscum ibi, (Qua necessitate.) circa quod tria facit, nam primo dicit grecos in eadem penuria laborare nobiscum, secundo dicit quod apud eos aliter accipitur substantia quam apud nos, quod ipsi concedunt ibi esse tres substantias, non autem nos, tertio concludit talia vocabula esse inuenta ad respondendum hereticis ibi, (aliter enim.) tertia ibi, (et ut intelligatur.) Deinde cum dicit, (Sed queritur.) solvit aliam questionem et duo facit,

quia pmo mouet qustionē & soluit. scōdo in stat ibi. (verum & hic.) circa primū duo facit. qz primo qrit quare nō dicamus tres deos: cū dicam⁹ tres personas cū psona dicat fm sbam sicut deus. scōdo soluit. (qz scriptura.) nec dicit tres deos nec tres psonas. cōtradicit tū esse tres deos nō cōtradicit esse tres psonas. ne ergo p tradiceremus sacro canoni. voluimus potius dicere tres psonas: qz tres deos. scōda ibi. (qz scilicet illd.) Deinde cū dicit. (verū) in stat cōtra determinata. nam videtur qz debeam⁹ dicere tres essentias: qz hoc nec scriptura dicit nec cōtradicit. & tria facit. qz pmo mouet qustionē tactā. scōdo soluit dicens. qz loquēdi necessitate inuentus est vt dicam⁹ tres psonas aptius tū dicimus tres psonas qz tres essentias. quia magis datur intelligi diuersitas ex distinctione essentiarū qz personarū. iō ne saue remus arrio: nō dixim⁹ tres essentias: qz & ne saue remus sabellio dixim⁹ tres psonas. tertio dat differentiam inter nos & grecos: qz sicut nos dicim⁹ tres psonas: ita ipsi dicūt tres substātiās. si voluissent tū potuissent dicere tria ppsōa qz idem est qz tres psonas. maluerunt tū dicere tres substātiās: quia forte aptius in lingua eoz hoc dicit. scōda ibi. (Quid igitur restat.) tertia ibi. (Quod enī de personis.) Deinde cū dicit. (iam sufficēter.) recolligit in breui solutiones tactas. & tria facit. qz primo dicit nos nō dicere tres deos eo qz scriptura cōtradicit. nam dicere tres essentias ne ibi intelligat diuersitas. dicere tres psonas. ne ibi ponatur singularitas. scōdo probat p dicta sanctorū hqz assumpserat. s. deū non esse singularē nec esse diuersum. tertio recolligit intellectū auctoritatū in breui. scōda ibi. (vñ Aug.) tertia ibi. (ecce ex pdictis.) circa qd duo facit. quia pmo facit qd dictū est. scōdo cōcludit. qz sicut deus non est diuersus: ita nō est multiplex. s. trinus & simplex. scōda ibi. (& sicut.) In quo terminat sententiā lectionis & distinctionis.

Alia magister in presenti distinctione tigit qz hec noia: substātiām: essentiam: & personā. &

Boetius in libro de natura & persona addit quartū. s. substātiā. iō de his q̄remus. Circa q̄ q̄remus quattuor. Primo. quō ista distinguantur in creaturis. Secūdo. quō transferūt ad diuina.

Tertio. vtrū psona significet substātiā vel relationem. Quarto. vtrū psona possit accipi pluraliter in diuinis.

Primū sic pceditur. Vnde qz substātiā nō differat ab essentia. qz fm p̄m. v. metaphisice. substātiā vno mō sumit pro oī quidditate vel essentia. pprie tū substātiā determinat ad ea q̄ sunt in predicamēto substātie. licet ergo pprie accipiendo substātiā posset dicere aliquis qz differret ab essentia: eo qz essentia repitur in omni predicamēto nō substātiā pprie sumpta. inter substātiā tū & essentia: vt determināt ad p̄dicamētū substātie: nō videtur esse differentia inter ea. & qz nos sic loquimur de istis noibus vt determinatur ad predicamētū substātie. ergo &c. Preterea substātiā pprie sumpta determinat ad predicamētū substātie. large tū accepta dicit essentia cuiuslibet: vt p̄t haberi ex quinto metaphi. Sed sic etiā se h̄s essentia: qz large sumpta repitur in omni p̄dicamēto. pprie tū sumpta inuenit solum in p̄dicamēto substātie. vñ Aug. vij. de tri. ca. i. vult qz sola sba pprie dicat essentia. vñ corp⁹ dicit essentia nō cā. pprie dicat essentia. vñ Aug. vij. metaphi. ait. qz accidentia pprie nō habēt quidditātē: sed large. ergo &c. Incōrarium est: qz greci concedūt tres substātiās. & etiam latini. aliquo mō cōcedunt. s. non cōiter. vñ Aug. vij. de

tri. ca. liij. cōcedit in diuinis esse tres substātiās: sed nō cōcedimus ibi esse tres essentias. ergo nō idem significat substātiā qd essentia. Alterius videtur qz idem significet substātiā qd psona. qz Aug. vij. de tri. ca. liij. ait: qz in hac trinitate. cū dicimus personā patris nō aliud dicim⁹ qz substātiā patris. & ibidē vult qz dicimus ibi esse tres substātiās vel tres psonas qz nō esset nisi idem significaret psona qd sba. ergo &c. Preterea indiuidū in genere substātie dicitur pprie principalit & marie substātiā: vt vult p̄s in predicamētis. s. tale indiuidū est psona vt ypostasis. ergo substātiā idem significat qd psona vt ypostasis. Incontrariū est. qz greci dicūt in diuinis tres substātiās. nos autē aptius dicim⁹ tres psonas. Sed hoc nō esset nisi esset differentia inter substātiā & personā. ergo &c. Alterius videtur qz nō differat substātiā a substātiā: qz nō dicitur subsistere nisi qz h̄s p se esse. q̄ autēz habēt p se esse marie substare dicitur. vñ & indiuidua quib⁹ cōpetit p se esse: maxime substare dicitur. ergo ab eodez imponit & substātiā: qz subsistere est idem qz substare. Incōtrarium est: qz Aug. vij. de tri. ca. liij. cōcedit deus subsistere dicens: qz nō est deo aliud esse aliud subsistere. eodem autē libro ca. v. negat deum substare. vñ dicit qz nō pprie deus dicitur substātiā: nō est igitur idem substātiā qz substātiā nec substare qz subsistere. Nō dicendū qz pmo oportet nos videre quō ista noia differat in creaturis & post modū in aliā q̄stione apparebit. quō hec ad diuina transferuntur. pp̄ter hoc sciendū qz quidā differentia sic assignat: quia in omni re creata est cōsiderare duo: natura & suppositū. natura in nulla re creata est idem cū supposito. Ista autē natura vna & eadem existēs in supposito triplicē compationem habere p̄t. potest enī considerari vt significata vt nō significata & vt nō significata dupliciter vel vt cognita sub modo confuso & incomplete: vel vt cognita sub modo distincto & completo. & fm istum triplicem modū constituit natura triplr suppositū. nam vt non significata & cognita sub esse p̄fuso reponit suppositū in genere vt nō significata & cognita sub esse distincto. reponit ipm in specie: vt autē accipit vt significata reponit ipm suppositū in se individuali. Primo mō dicit essentia. Secūdo substātiā. Tertio substātiā. Max eadē natura sortis p̄t dici sortitas hūanitas & aialitas. rōne qua dicitur sortitas competet sibi nomē substātie. rōne qua hūanitas cōpetit sibi nomē substātie. rōne qua aialitas cōpetit sibi nomē essentie. & ita ista tria essentia substātiā & substātiā. dicit naturā rei. Sed psona dicit suppositū vel habentē naturā. Alij autē quasi cōuerso modo dicunt: qz appropriant tria noia supposito: & vñ nature. nā essentia est nomen nature. sba. substātiā. & psona. sunt noia suppositi. ita qz dicitur suppositū psona prout refertur ad proprietatē dignitatē importantē. substātiā dicitur prout in se subsistit. Sed sba put substātiā proprietatib⁹ vel accidētibus quibuscūqz. Est autē & tertius modus dicēdi. habet autē tertia via q̄ est q̄si media iter istos duos modos. Isti autē tertij medio mō dicētes appropriāt duo noia nature: & duo supposito. nā essentia & substātiā nature appropriāt aliter tū & alr: qz natura dicitur essentia in se cōsiderata. substātiā autēz dicitur put de alijs p̄dicatur. Substātiā autē & psonam appropriant supposito: modo tū quo dicitur est: vt. s. suppositū dicitur sba vt respicit proprietatē quācūqz dicatur vero psona p compationem ad proprietatē dignitatē importantē sed oēs isti modi nō habēt plenā veritatē: vt in psequendo patebit. Et pp̄ter hoc notandū qz essentia

211.

substantia et substantia sunt noia nature. possunt tñ stare pro supposito: qđ sic est videre: qz natura ou/ pliciter pōt cōparari ad suppositū: vel vt hz rōnem partis: vel vt hz rōnem totius. et vt hz rationez ptis duplr: quia suppositū duplr cōsiderari pōt. vel sub esse significato vel nō significato: prout comparatur ad suppositū. Primo modo hz ratione partis etiā inclusiue. Sed put cōparatur scđo modo hz rōnez ptis saltem exclusiue. hoc autē sic est videre: qz dato qz suppositū simplr nō includat esse actuale et conditiones materie ea tñ nō excludit. sed natura nō solus hoc nō includit: sed etiā excludit. nam natura rei est illud p qđ res est quid tale: vt natura hois est illud per qđ homo est hō. Sed homo nō est hō p esse actuale. nec p conditiones materie: s; p humanitatē. et id nō solum in natura rei: sed nō includitur. sed etiam ab ea excluditur. et id natura cōparata ad suppositū significatū hz rationē ptis nō solum exclusiue. s; etiā inclusiue. qz nō solum plura excludit: sed etiā pau- riora includit. Comparata autē ad suppositū simplr et si nō hz rationē ptis inclusiue. hz tñ exclusiue: qz si nō paucriora includit. plura tñ excludit. Et si dicat qz ex habitis videtur sequi nō esse dñam inter naturam creatam et naturā diuinā cū dñlibet excludat alienas naturas et ea que sunt p accidens et nō includat ea. Dicendū qz natura diuina nō includit ea que sunt p accidens et excludit ea sicut cetera nature: tñ hoc hz vltra naturas ceteras: quia hz repugnantia ad illa et nō cōparatur secū ea q sunt p accidēs. vñ natura diuina in supposito in quo existit nō cōparatur secum aliam naturā que in illo faciat reales compositionē cetera autē nature compaciuntur secū ea: et qz natura creata sic sumpta hz rationē ptis: nullo mō predicatur. vñ nō possumus dicere qz hō sit sua hūanitas neqz qz hō sit sua humanitas. In solo autē supposito diuino hoc dicit pōt: qz suppositum h: ita repugnantiam ad ea q sunt p accidens sicut sua natura et ideo natura ibi fm rei veritate nō hz rationē ptis et ideo bene pōt dici qz deus sit sua deitas: et sicut natura creata sumpta in abstractione hz rōnem partis ita sumpta in cōcretione hz rationē totius: quia sic sumpta implicat suppositū. et implicādo suppositū implicat ea que ad suppositū p̄tinent: et tñ p̄dicari potest. et ideo lz fortes nō sit humanitas: tñ fortes est homo. et id natura q̄libet creata pōt sumi p quo est et p quod est fm q sumitur in rōne partis. et fm q sumitur in ratiōe totius. et id nō est essentialis diuisio: neqz possumus dicere qz aliqua illorū nominū stant pro natura. et aliqua stant p supposito: qz ea que stant pro natura: etiam p supposito stare possunt: qz natura prout implicat suppositū p̄d supposito sumi potest. Et id dicendū qz p̄dicta tria noia indicant natu- ram et possunt stare pro supposito: qđ sic ostenditur. nam Boetius in libro de duab⁹ naturis et vna p̄sona xpi. vbi hec noia distinguit. dicit essentia dici ab esse. substantia a subsistere. s̄bam a subsistere. Et vt videamus dñam inter ista. notandū qz hec dicuntur cōpetere substantie p comparationē ad accidēs. dif- fert autē substantia ab accidēte in trib⁹. Primo quia ei subicitur et ipm subsistat: nō autē e cōuerso. Secdo qz p se nō indiget substantia accidēte: sed accēs s̄ba. Tertio qz substantia p̄rie est. accidens id non est: qz proprie inest. in q̄tum ergo accidētibus subsistat: dicitur substantia subsistere prout illis nō indiget. subsi- stit. et p se est. prout vero p̄rie est dicitur esse: et ga suppositū hz hec oia a sua essentia: et natura cū natu- ra rei det ei q sit qđ subsistat vlp̄ p se sit et qz subsistat siue qz accidētibus subiciat: vna et eadem natura dicitur essentia: substantia: et substantia. vt natura for-

tis in q̄tum dat forti q sit dicitur essentia in q̄tum dat ei qz p se sit. dicitur substantia prout autē fortes hz qz p illam naturā accidētibus subsistat: dicitur sub- stantia. Et si volum⁹ appropriare loqui dicere pos- sumus: qz in qualibet re materiali est triplex natu- ra. materia: forma. et qz resultat etiam ex his: vt in homine est aia: corpus et humanitas. et his trib⁹ s̄ p̄dicti actus appropriari possunt. nam subsistere cō- petit materie. vñ qz subsistat hz compositū p materiā cui essentialē est esse in potentia qz subsistat hoc hz p formā cui marie cōpetit ratio actus. s; qz sic hoc ha- bet p naturā compositā vt homo subsistat p corpus. subsistit p aiam: est o humanitates. et id materia ap- propriata pōt dici substantia: et forma substantia. cō- siderando et̄bimologiā vocabulorū: fm vsum tñ lo- quendi nō sic se hz imo substantia magis appropriat forme: et substantia materie. ppter qđ Cōmē. scdo phisic. dicit formā marie esse s̄bam. forma autē totius siue natura cōposita: vt humanitas debet dici essentia. Nam ad essentia p̄tinet forma totius: qz cum diffinitio sit sermo ex̄p̄tius qđ dicitur et essen- tie. id p̄rie essentia dicitur qđ ad diffinitionē pertinet. cū igitur forma ad diffinitionē p̄tinet: qz pura materia diffinitionē nō ingreditur et etiam materia qz si materia ad diffinitionē nō p̄tineret: tunc diffi- nitio substantiarū materialū quorū p̄rie est diffi- nitio esset p aditamenta cū in diffinitione eorū po- natur materia. natura igitur que ex vnione materie ad formas resultat essentia dicitur. patet igit qz tria p̄dicta noia dicunt naturā in q̄tum a natura esse esse subsistere et subsistere. possunt etiam dicere suppositū in q̄tum suscipit tales actus: nam vt sit ad vñ dicitur natura diuerse modo concepta dicitur essentia: substantia: et substantia in q̄tum est ratio essendi: sub- sistendi: et subsistendi. Suppositū autē dicitur illa in q̄- tum eis subsistat. dicitur igitur hec tria de natura et supposito: sed nō eodem mō. nam substantia et sub- stantia nō variāt vocabulū cum sumitur p natura et pro supposito. nam vt habitū est suppositū nō im- portatur p nōmē nisi cōcretiue sumptū: eo qz nomen in abstractione sumptū hz rationē ptis. suppositum vero tenet rationē totius: substantia autē et substantia nō solum in abstractione sonāt: sed etiā in cōcre- tionem et potissime s̄ba. ppter qđ pro supposito et pro natura abiqz variatione vocabulū ponitur: sed essentia solum in abstractione sonāt. et id nisi mutet vocabulū nō stat pro supposito sicut apparet in alijs nam humanitas quia in abstractione sonat non stat pro supposito nisi varietur vocabulū et dicatur con- cretiue homo: sic nec essentia p̄rie loquēdo statit pro supposito nisi sumatur cōcretiue et dicatur ens vel existens. Idem igitur quo tria p̄dicta noia. s; essentia: substantia: et substantia. stant pro natura et p supposito. quartū vero. s; p̄sona stat p supposito tñ: vt superius fuit tactū. Ad primū dicendū qz vna et eadem res possit dici substantia et essentia non tñ eodem mō sumpta. vel dicendū qz substantia et essen- tia differūt vt dicitur est. vñ tñ pro alio quāqz sumit. Ad secundū ob qz lz s̄ba et essentia large sumpta re- perit̄ur in oibus et p̄rie in p̄dicamento substantie: non tñ ppter hoc nō sunt distincta cuz a diuersis ra- tionibus imponantur. Ad id autē qz vltimū q̄ritur vtrum idem significet s̄ba qđ p̄sona patet qz non. et ad primū dicendū qz s̄ba et p̄sona distinguntur. tñ vñ pro alio ponitur. et ppter hoc ait Aug. qz cum dicitur mus p̄sonam patris nō aliud qz substantiā patris si- gnificamus. hec autē meli⁹ infra patefiat. et p hoc pa- tet solutio ad scđm. nam lz idē sit substantia et p̄sona. qz indiuiduū in genere s̄be vtrūqz dicitur: nō tñ fm

eadem ratione dicitur vtriusq. Ad id autē qd vlt
 rius qritur. vtrum substantia differat a subsistentia. pa
 ter q sic. Et ad primū dicendū q lz eidem rei cope
 rat subsistere & subitare. nō fm eandē rationē: vel di
 cendū q ratio peccat in materia. nam nō est veruz
 q idē sit subsistere & subitare: qd subitare dicit aliqd
 vt alijs subest. subsistere vero vt per se existit.

Secūdo qritur. vtrū hec noia possint trās
 ferri ad diuina. & videf q hoc nomē pso
 na ad diuina trāfferri nō possit: quia fm
 Boetius in libro de duab⁹ naturis & vna
 psona xpi. siue in libro de natura & psona. vult q p
 sona dicat qd indiuiduū: sed indiuiduatio significa
 tionē materie dicit cū igitur in deo nec sit materia
 nec materie cōditio: psona in diuinis repiri nō pote
 rit. Præterea psona dicit qd maxime compositū
 eo q se hz p additionē ad oia alia. sed in diuinis nul
 la cōpositio. ergo nō. Incontrariū est. Augu. vij.
 de tri. ca. iiii. & ca. vj. qui dicit in diuinis esse tres p
 sonas. Alterius videf q hoc nomen substantia ad
 diuina transferri non possit: qz ea q de deo abusiue
 dicitur ad diuina trāfferri nō debent. sed fm Augu.
 vij. de tri. ca. iiii. res imutabiles neqz simplices p
 prie dicuntur sbe: deus autem nō pprie sbedicitur.

Præterea. substantia dicit a subitare: deus nulli
 substat. ergo nō. Incontrarium est Boetius in li.
 de tri. qui vult in diuinis esse duo predicamēta re
 lationem & sbam. Alterius videf q nō possit ibi
 transferri substantia: qz fm Aug. vij. de tri. ca. v.
 deo nephas est dicere vt subsistat. Sed substantia
 dicitur a subsistere. ergo nō. Præterea. subsistere
 idem videtur esse qd sub alio stare. stare autē aliud
 sub alio nō stingit nisi vbi inuenitur superi⁹ & infe
 rius vel vlt⁹ & pliculare. In diuinis autē talia nō snt
 vt patuit cum disputauim⁹. vtrū ibi sit totū vlt⁹. er
 go nō. Incontrariū est. qz in diuinis est esse. Sz ibi
 est idē subsistere qd esse. vñ Aug. vij. de tri. ca. iiii.
 ait hoc est deo esse q subsistere. & ca. v. hoc idem di
 citor. igitur ibi est subsistere cū ibi sit esse. sz a subsi
 stere dicitur substantia. ergo substantia ad diuina
 transferri pōt. Alterius videtur q essentia nō sit
 in diuinis: qz essentia est illud p qd aliqd est in gene
 re deus nō est in genere. ergo nō. Præterea nō est
 essentia nisi rerū q sunt vel q existit. deus autē nihil
 est existentū iurta illud Dionysij pmo. de di no. de⁹
 est intellectus non intelligibilis. verbū nō dicibile
 irrationabilitas nō intelligibilitas & innotabilitas:
 sed nihil existentū existēs. Præterea essentia est
 illud a quo causatur esse. sed vbi est hoc: est cōpositio
 ergo. nō. Incontrariū est. Aug. vij. de tri. ca. iiii.
 qui vult in diuinis esse tres psonas & vnā essentia.
 sed hoc nō esset nisi essentia in diuinis repiretur. ergo
 nō. Rñō dd ad primū questū q hoc nomen pso
 na in greco idem sonat q profopon. vñ aug. vij. de
 tri. ca. vj: vult q greci maluerunt in diuinis dicere
 tres substantias qz tria profopa. Innuens idem esse
 apud gregos profopon. q apud latinos psona. profo
 pon autē dicitur a pro q est ita & lapon q est facies.
 qsi ita facies: vel sic vultus. nam antiqui cū pgre
 gabantur ad comedias & tragedias. quidaz ponebat
 an facies eorū laruas q vulgariter fm hugutionez
 dicitur mascara. & ille sic laruat⁹ representabat hoīem
 in signē & dicebatur psona. & inde translātū est q oē
 indiuiduū cui cōpetit pprietas ad dignitatē pinens
 psona nūcupatur: & qz oē suppositū qd subsistit in na
 tura intellectuali cōpetit sibi talis pprietas. omne
 tale suppositū psona dicitur. Si autem qritur quō
 translātū est hoc nomē ad diuina. dicit quidā q in
 boie est duo pnsiderare. illud a quo nomen imponit

& illud ad qd significandū imponit. & si cōsideram⁹
 illud a quo nomen imponit cū imponatur a represen
 tatione p larua qd deo nō cōpetit: qz nō est figurabi
 lis: fm istum modū nō pōt transferri ad diuina. Sz
 si considerem⁹ id ad quod significandū imponit. cū
 imponatur ad significandū suppositū in natura intel
 lectuali subsistens. sic maxie deo cōpetit eo q sum
 me est intellectualis. Sed illud nō est bñ dictuz: qz
 noia nō reperiuntur in diuinis fm ea quib⁹ sunt impo
 sita: agregatis & reb⁹ habētibus fantasmata sub q
 bus sunt noia imposta siue ea q sunt via manudacē
 di vt laruatio q pprie sunt obiecta intellect⁹ nostri.
 Sed inueniuntur fm ea quibus noia sunt iposita vt
 q imponatur a pfectione simplr pprie deo compe
 tunt trāsumptiue. ppter hoc notandū q lingua lati
 na ppter vocabuloz penuriā plures equiuocatiōes
 hz qz lingua greca. vñ apud grecos. nō eodez voca
 bulo noiatur hō laruatus ludens in tragedijs & sup
 positū subsistens in intellectuali natura. nam hō lar
 uatus dicitur profopon. tale indiuiduū imitat⁹ vor
 catur. vñ Boetius in libro de duab⁹ naturis & vna
 psona xpi. ait: q nomen psonē videtur esse tractū
 ex hijs q in comedijs & tragedijs quoz gelus inter
 hoies siebat vt eorū certa p sui forma esset agnitio
 & latini personā. greci profopon nuncupauerūt. long
 ge vero illi signitius rationalis nature indiuiduam
 substantiā imitatus noie vocauerūt. nos vō ppter
 inopiā significantiū vocum translatiuā retinimus
 nuncupationē. Dicamus ergo q psona est equiuocū
 apud latinos. sed nō apud grecos eo q habēt distin
 cta vocabula & cū dicim⁹ nomē psonē reperiri in di
 uinis nō est intelligendū huiusmōi translationē esse
 factam ab hoie laruato. sed a supposito subsistēte in
 intellectuali natura. & sic qstio nō hz dubiū: qz lz i di
 uinis nō sit illud pprie a quo imponit hoc nomē p
 sona siue profopon hōi laruato. est tñ ibi illa pfectio
 a qua imponit tale nomē in diuiduo in intellectu
 ali natura. ppter qd apparet in diuinis pprie esse p
 sona. & tanto magis est ibi ratio psonē qz in creatu
 ris intellectualib⁹. quanto rō intelligibilitatis in ipso
 habundanti⁹ existit. Ad primū dd q lz in diuinis
 nō sit vlt⁹ & indiuiduū. est tñ ibi cōicabile & incōica
 bile & hoc sufficit ad hoc q ibi repiatur rō psonē. nō
 igitur oportet ibi ponere significatiōē materie ad
 hoc q ibi sit psona. Ad secundū dd q psona dicit
 suppositū habēs proprietatē ad dignitatē pinentes.
 Ita autē pprietas aliqñ facit realem compositionē
 cum supposito. aliqñ nō. nō est igitur de rōne psonē
 fm q psona qd sit realr quid compositū. & qz pprie
 tates in diuinis sunt idem qd psonē. & nihil est in p
 sona qd realem compositionē faciat in ipsa: erit pso
 na in diuinis absqz eo q sit ibi cōpositio realis: sed
 solum fm modū intelligēdi. Ad id autē q vlt⁹
 qritur. vtrū substantia ad diuina trāfferri possit. dice
 dum q fm Boetiū in libro p allegato. vbi hec noia
 distinguit. substantia dicitur a subitare. vnde ex eo q
 substantia est subiectū accidentibus. proprie substantia
 noiatur. vñ genera & spēs vt ipse ait. subsistit tñ. in
 diuidua vero nō tñ subsistunt verū ēt & subsistat. igit
 nomen substantie sumitur p cōparationē ad acciden
 tia: si volum⁹ sequi etimologiā vocabuli. Subi
 ctum autē ad accidentia triplīcē hz cōparationē. Pr
 mo: qz ea subsistat & inesse cōseruat. ppter q accide
 tia nō sunt entia nisi qz sunt entis. Secdo: qz acciden
 tia ei insunt. nam accidentis esse est inesse. Tertio:
 qz p illa ab alijs distinguit. nam per pprietas re
 pertas in singulis in diuiduis. indiuidua a se inuicē
 distinguntur. poterit ergo nomen substantie sumi: vel
 rōne substantiationis vel inherētie: vel distinctionis:

et sim q; diuersimode nomē substantiē sumi pōt. sic de substantiā prout in diuinis reperitur. aliqui diuersimode sunt locuti. nam Boetius concedit in diuinis esse substantiā: q; substantiā cōtinet vnitatē. Sed relatio multiplicat trinitatē. Aug. autem negat pprie deum dici substantiā. greci autē in diuinis nō soluz substantiā ponūt: sed etiā eam plurificari asserūt dicentes ibi tres esse substantias. Ista diuersitas sic ad concordia reducitur. nam si cōsideram⁹ substantiā ab eo q; est p se esse: et alia inesse substantiē siue ratione substantiationis deus maxime substantiā dicitur: q; ipse oia substantiat et solus p se subsistit. nam sicut p vno subiectū oia q̄ in ipso sunt: entia dicitur. ita q; p esse subiecti accidentia sunt entia et nō p se proprium ita p vno esse diuinū oia entia sunt entia. ita q; oia creata ad deum cōparantur. quasi quedam accidentia ad subiectū nō q; alia entia deo insunt. Sed q; p ipm esse suscipiūt et subsistūt. ppter q. iiii. de angelica ierarchia scribit q; esse omnium est sup esse diuinitas. et secūdo metaphisice ait Lōmentator. q; vnus est ens p se ens et p se verū. et oia sunt entia p esse et veritate eius. sicut igitur esse accidentiū nō est esse: comparatum ad esse substantiē. ita esse nostrū: vt ait Jeronymus. et habet. viii. distin. Comparatū ad diuinum esse nō est et sim istuz modū pcedit Boetius in libro de duab⁹ naturis. deum esse sbam dicēs: q; de deo dicitur substantiā nō q; ipse ceteris rebus q̄ subiectum supponat: sed q; oibus subsistere subministrat. et sic accipiēdo sbam: deus est substantiā et vna substantiā: q; ibi est vnum esse. et tres psonae sunt vn⁹ substantiator: omnium rerū: sicut vnus creator: non tres substantiatores: sicut nec tres creatores. Si autē accipiamus substantiā rōne inherētie: vt q; ei proprietates insunt. siue q; subest talib⁹ inherētib⁹ substantiā dicitur: sic deus substantiā dici nō pōt. et sim istum modū dicit Aug. vij. de tri ca. v. q; manifestum est deum abusive substantiā vocari qd̄ verē est accipiēdo substantiā a substantiō prout accidentibus substantiat. vñ et idem ibidē ait. q; in deo nō est aliquid tanquāz in subiecto. vñ subdit q; nephas est dicere vt subsistat et subsit deus bonitati suae. Tertio modo pōt sumi substantiā rōne distinctionis: et sic cum ea q; distinctionē denotat in diuinis plurificatur. sim hoc cōcedunt greci in diuinis esse plures substantias: eo q; sunt ibi plura proprietatib⁹ distincta. appet igit q; in diuinis reperitur substantiā. et quare Boeti⁹ dicit vnā talem esse in diuinis. Aug. autē deum abusive dicit vocari substantiā: et greci ibi plures substantias asserunt. Ad primū od q; Aug. negauit deus esse substantiā: q; nulli substantiat tanq; inherenti. S; hoc modo ibi sbam non ponim⁹ vt ostensum est. Ad secunduz dicendū q; lz deus nulli subsistat tanq; proprietati inherenti. substantiā nō dici pōt: vt patet per babita. Ad id autē q; vlteri⁹ q̄ritur. vtrū subsistētia ad diuinā transferri possit. dicendū q; pōt qd̄ sic ostēditur: q; sim Boetius in libro de natura et psona subsistētia dicit a subsistere. subsistit enī aliqd: vt ibi dicitur qd̄ vt possit esse: accidentibus nō indiget. qd̄ si bene aduertim⁹ solus deus pprie subsistit. Nam creatura prima diuisione diuidit in substantiā et accidens. iuxta illud qd̄ scribit in deozu sciarum. sciētias nihil esse pter substantiā et accidēs et creatorem vtriusq; benedictū in secula. accidens autē siue accidentē esse nō pōt: q; tunc aliqd sine seipso esse posset. nunq; accidens pprie subsistit nec aliqua substantiā creata pprie subsistere dicitur. Distinguitur autē huiusmōi substantiā sim triplicē gradū: quia quedā est substantiā spūalis quedā sensibilis substantiē sensibiles. ouplr distingūtur in substantiā primā et substā

tiam secundam. siue in vlt p̄ticulare. quelibet autē istarum substantiarū indiget aliquo mō accidēte ad sui esse. nam in diuidua rerū sensibiliū indiget accidentibus: q; de eozū intellectu est aliqd p accidens. nam si quis diffiniret hunc hoīem siue aliquod corpus sub esse in diuiduali. materia significata ingrederetur diffinitionē eius. significatio autē talis absq; aliquo accidente esse nō pōt. vltia autē aliquo modo indigent accidentibus nō q; de intellectu eozū sit ali quod accidens eo q; nihil nō p̄tinens ad quidditatē diffinitionē eozū ingreditur. tñ esse nō possunt actua liter siue hīs de quozū intellectu est aliquid p accidens. nam vltia sine particularib⁹ actualiter esse nō possunt. ppter qd̄ bene dictum est q; destructis primis. impossibile est aliqd aliozū remanere substantiē autē intellectuales et si de intellectu earum nō est aliquid per accidēs ppter qd̄ differunt ab indiuiduis rerum corporalibus et rursum esse possunt sine hīs de quozū intellectu est aliquid p accidens: q; tales substantiē sunt forme sepe q; seipsas sunt hoc aliquid. vt a quibusdā dicitur. vñ sim eos non indiuiduantur directe p aliqd p accidens ppter qd̄ differunt a substantijs secundis acceptis a reb⁹ corporalibus. tamē siue aliquo accidente esse nō possunt: q; tūc possent esse sine esse: cum ipm esse in eis et in oibus creaturis vergat aliquo mō ad naturā accidentis. Solus autem deus est ille qui nullo mō ad sui esse indiget accidente. quia in eo sim Aug. nihil est p accidens. solus igitur deus vere subsistit: q; solus ipse non indiget accidentibus. vñ Boetius in libro de natura et psona vbi hec noīa transfert ad diuinā dicit deum esse subsistentiā: q; subsistit nullo indigēs. Ad argumēta incontrariā dicendū q; subsistere duplr pōt accipi. vno modo dicitur aliqd subsistere quia sub alio existit: vt q; subest proprietati alicui inherenti: vt vlt sub quo existit. et istis duobus modis deus nō subsistit. eo q; nulla pprietas inherēs ei puenit. et sic pcedebat. ratio p̄ma. nec est sub aliquo vlti vt arguebat ratio secūda. Sed tertio mō dicitur subsistere deus prout subsistere idem est q; p se existere: et qd̄ ad sui esse nō indiget alijs. et q; subsistētia nō dicit a subsistere sim q; aliqd subsistit pprietary inherēti nec put aliquid subicitur vlti. Sed dicitur a subsistere prout idem est q; p se stare et nullo indigere. deus subsistētia dicit q; si tñ cauitationē equiuocationis remouere volum⁹ debem⁹ dicere deus existentiā esse qd̄ nomen nō ita p equiuocationē pōt trahi ad intellectum in cōgruum vt subsistētia: et hoc motiuo forte. Ricardus motus ait. tres psonas nō subsistere. sed existere: Ad id autē q; vltimo q̄ritur. vtrū essentia de diuinis dici possit. dicendū q; potissime deus essentia dicitur. hoc autē sic ostēditur: q; sim Aug. v. de tri. ca. ij. sicut ab eo q; est sapere dicta est sapiētia et ab eo q; est scire dicta est sciētia. ita ab eo q; est esse dicta est essentia. et q; deo maxime cōpetit esse potissime essentia dicit. cōpetit enī deo magis esse q; alicui creature triplici de causa. nam illud maxime cōpetit alicui qd̄ in rōne eius cōprehenditur. et inde ē q; ppositiones in quib⁹ predicatū maxime subiecto cōpetit: dicitur p se note eo q; predicatū sit de rōne subiecti. Inde est etiā q; qñ ptes diffinitionis vt genus vel differētia predicatū de specie sunt ppositiones magis p se quā qñ pprietas predicatū de subiecto. vñ et huiusmōi ppositiones dicunt in primo modo dicendū p se: q; genus et differētia sunt de ratione speciei: nō autē sic pprietas includunt in ratione subiecti: et q; esse est extra rōnem quidditatis cuiuslibet creature: et sola diuina quidditas est ipm esse: solus ipse pprie dicitur esse. Rursuz cū et esse

firmatur ois ratio pfectionis illud potissime dicitur esse in quo oes pfectiones congregantur. qz hoc est in solo primo in quo reperitur ois ratio essendi solus ipse pprie dicitur esse. Tertio esse creati contrabit ad genus vel ad specie. ergo nihil qd in oibus generibus reperitur. z qd ondit aliquid contractu. dicitur equē pprie de rebus creatis z de deo. igitur esse magis pprie dicitur de deo : qz nō est quid contractum qd de aliqua creatura: cū creatū qd lz sit certis limitibz circūscriptus. ppter q. v. de di. no. dicitur q. ab hoc q. est esse potissime laudatur de. eo q. esse est cōmuniuz z priuz alijs. z q. oia alia ad deū comparata dicuntur nō esse: solus ipse pprie dicitur essentia: qz ab eo est omne esse z nihil est a deo pprie vt ipse. z fm hūc moduz loquitur Boetius in libro de natura z plona. vbi hec noia ad diuina transfert dicens: deus enī maxime est essentia. ipse enī est a quo omniū esse pficiscitur: fm hunc etiāz modū loquit Aug. vij. de tri. ca. ii. cu3 ait. Manifestū est deum abusuē substantiā vocari vt noie vfitatore intelligatur essentia qd vere ac pprie dicitur ita vt fortasse solum deū dici oporteat essentia esse. est enī vere solus: qz incōmutabilis est illudqz suū nomen famulo suo moysi enūciant cū ait. ego sum qui sum.

Ad primūz dō q. non sufficit ad hoc q. aliquid sit in genere q. habeat essentia. sed regitur q. illa essentia sit distans ab esse. aliter enī ratio potentialitatis quā importat genus in eo sumi nō posset. Ad secundūz dicendū q. deus dicitur nō crifere. z esse nō ei cōpetere ratione modi significādi: qz oia de deo affirmatiue dicta rōne mōi significādi q. cōsequitur modū intelligendū in cōpacta sunt: vt superius est ostēsum: pfectio tū illa a qua sumit esse potissime in deo crifit. Ad tertūz dicendū q. argumentū petit q. est in cōtrario: qz magis est essentia illa a qua non causatur esse: sed est ipm esse eo q. ei magis cōpetit esse qd dicatur essentia natura illa q. nō est suuz esse. Vel dicere possum q. lz i deo nō differat tē z essentia realiter differt tū fm intellectū.

25. liij. Tertio qrtur. vtrū psona significet substātiā vel relationē: siue vtrū dicat quid absolutū vel respectiū. z videt q. dicat quid absolutū: qz fm Aug. vij. de tri. ca. vi. Ad se quispe dicitur psona nō ad filiū vel ad sōm scū sicut ad se dicit deus z magnus z bonus z iustus. z si quid aliud huiusmōi. Sed ista dicitur absolute z significat substantiā. ergo zc. Ptererea. idem in eodē libro z caplo. neqz in hac trinitate cu3 dicimus psonam patris aliud dicimus q. sōam patris. Sed substantia patris dicit qd absolutū. ergo z psona dicit quid absolutum z significat substantiā.

Ptererea idē in eodē libro z ca. quē admodum sō patri est esse: qd deum esse: qd magnū esse: qd bonuz esse. ita hoc illi esse qd personā esse. sed si psona dicitur relative nō idem esset patri vel alicui suppositio in diuinis esse qd psonam esse vel deum esse: qz vt scribit. vij. de tri. ca. iij. aliud est deo esse: aliud patrē esse. ergo zc. Ptererea. oē relatiū fm suuz nomen ad aliud referit: sed hoc nomē psona non refertur ad aliud fm nomen suū. ergo nō dicit quid relatiū. Ptererea. Boetius in libro de natura z persona. diffinit personam esse rōnem z indiuiduā substantiā. sed hoc nō esset nisi psona fm sōam diceretur z significaret quid absolutū. ergo zc. In contrarium est: qz nullū absolutū in diuinis plurificat. naz pater z filius z spūs scūs non sunt tres dij: sed vnus deus. sed pater z filius z spūs scūs: sunt tres psonę vt dicit idem Aug. vij. de tri. vbi istam questionē retractat. ergo psona nō dicit quid absolutū: sed quid

relatum. Ptereterea. psona dicit suppositū putat sub pprietate ad dignitatē pertinentē: sed pprietetas in deo nō pot esse inherens. erit ergo distinctiue ns: sed ibi nō est distinctio nisi prelara. ergo psona relationē dicit. Nō dicendū q. de hoc sunt diuerse sentētie q. oēs ad tres modos reduci possunt. nam quidā dicūt personā significare substantiā z relationē siue naturā z suppositū: s; equiuoce. Quidā dicunt q. significat vtrūqz simul. quidā q. significat alterū tū. primi biptiti sunt. nam aliqui eorū dicūt q. psona antiquitus simplr significabat essentia z naturam. post moduz translatū fuit vt nō solū significaret essentia: sed suppositū alr tū z aliter. qz pro essentia stat in singulari pro supposito in plurali alr equiuocationē assignāt dicētes indifferēter stare p essentia. z supposito in singulari z plurali. primus modus equiuocatiōis est impossibilis maxime in terminis cathegorematicis z significatiuis. nam terminus in singulari z plurali significatiōe nō variat s; solū modum significādi cum nō sit plurale nisi singulare geminātū. id nullus terminus in singulari z in plurali significabit equiuoce. Secundus modus est irratiōnabilis: qz si in plurali staret pro essentia. tunc seqretur q. essentia plurificari posset: nō igitur indifferēter in singulari z in plurali pot stare pro vtroqz s; pro natura z supposito. ppter hoc est inia aliorū q. hoc qd dico psona significat vtrūqz simul. s; sōam z relationē. z isti biptiti sūt: qz quidā dicūt q. vtrūqz significat principalr. alij vō ponūt q. nō. z isti triptiti sunt: qz quidā dicūt q. significat sōam in recto. relationē in obliquo. quidā ecōuerso. Tertij addūt q. significat vnū p modū alteri: vt relatiōe p modū substantie. primūz istorū est impossibile qz vnū nomē semel sumptū plura pncipaliter significare nō pot. qz sic significat nomē vt intellectus intelligit z ratio quā significat nomē est diffinitio. S; intellectus pluribus vt plura nō simul z semel informaf. ergo nec nomen simul z semel plura vt plura siue plura pncipaliter significare poterit. Rursum q. ponūt q. significat substantiā in obliquo z relationē in recto: ēt nō bene dicunt: qz nullū nomē significat substantiā z proprietatē. substantiā in obliquo: z proprietatem in recto. nisi qz illud nomen significat in abstractiōe sicut symitas q. idē significat q. nascituritas vt cauitas psona aut vt patebit in cōcretionē significat. ponentes autē hoc nomen significare sōam in recto z relationē in obliquo distinguunt vbi nō est distinguendum. nam cū nomen significat substantiā in recto z proprietatē in obliquo: z in recto significare pot. nā sicut bñ dicitur est: q. symus est nasus cauis. ita bñ dicitur q. symus z est nasus cauitatē bñs. Si igit ratio quā significat nomē est diffinitio. symū importabit cauitatē in recto z in obliquo indifferēter. lz non eodē modo: qz huiusmōi proprietatē in recto importabit cōcretionē in obliquo fm abstractionē. Rursum sic dicētes vidētur innumere q. aliqd nomen significans substantiā z proprietates pncipaliter posse importare substantiā q. esse nō pot: qz cum substantia z pprietates vno noie nō possit principalr significari oportet q. nomen vtrūqz significās: vnuz significet principalr. alterū vero in tū significet in qstūm est de intellectu eius qd principalr significat. sicut hoc q. dico simū principalr significat quandā passiōez nasi q. autē significet ipm nasum hoc nō est nisi materialr z in quātum nasus est de intellectu talis passiōis. z qz nunqz passio est de intellectu substantie. sed semp sba de intellectu passiōis. igitur nunqz nomen significās substantiā z proprietatē: substantia z pncipalr importabit. immo si vere volumus loqui

oia talia noia nō significāt nisi proprietatē dant tū intelligere illud in quo huiusmodi existit proprietatē. vñ album nihil significat nisi qualitatē dat tū intelligere illud in quo existit qualitas. igitur psona etiā fm modū illozū si volum⁹ accipere id qd pbabili⁹ ratis est in positioe eozū: principali relationē significat. Alij vero dicentes huiusmodi nomen significat re relationē p modū substantie inter ceteros magis suam positioe declarant. dicūt enī q psona nō est nomen sedē intētionis. sed est nomen pme. nam nō est psona idem p oēm modū q individuū: vel in cōicabile. Sed est illud cui accidit incōicabilitas siue indiuiduatio. hoc autē nomē prout ad diuina trāsumitur: nō significat puram essentiā nec puram relationē. sed significat relationē p modū substantie. hoc autēz sic est vidēre. nam in deo nulla est cōpositio ⁊ ideo idem est ibi deus: diuinitas: paternitas: ⁊ pater. ⁊ lz sint idem fm rem: fm modū intelligēdi oisferunt. ⁊ fm talem dīam possum⁹ vidēre quid est illud cui inter hoc cōuenit ratio persone. ⁊ hoc viso apparebit quid psona significat. nō enī possum⁹ dicere qd diuinitas habeat rationē psonē: qz psona dicit quid p se existēs ⁊ incōicabile diuinitas autēz sic accepta: fm modū intelligēdi nō dicit qd p se eris. sed quid in alio: nec dicit qd incōicabile euz sit cōs tribus. Similiter deus nō hz rationē psonē: qz licet deus dicat quid p se existēs: nō tū dicit quid incōicabile. Sed si in deo esset in distinctio personaz sicut est in distinctio naturarū. tunc deo cōpeteret ratio psonē nō rōne qua esset quid distinctū ab aliqua psona q deus sit. sed ratione qua distingueret a psona q nō est deus. Rursum paternitati nō cōpetit ratio psonē: qz fm modū intelligēdi nō dicit quid p se existēs. Si igitur cōpetit alicui ratio psonē hoc est patri: sed patri nō cōpetit ratio psonē qz pater: qz ex eo qz pater nō hz q sit aliquid subsistēs in intellectuali natura: sed ex illo qz pater est deus: sicut albo in quātum album nō cōpetit qz sit psona. sed si cōpetit hoc est in qstūm album est bō. igitur psona significat relationē nō in qstūm relatio. sed in qstūm illa relatio est indifferēs a relatiuo ⁊ ab absoluto. nam psona patris significat paternitatē. nō in qstūm paternitas: sed in qstūm paternitas est ipse pater: ⁊ ipse pater ē deus. ergo significat relationē p modū absoluti siue p modū substantie. Sed illud nō est bñ dictum: qz si sic psona est qd relatiuo: sicut album est psona. qz est homo q est psona: nō magis psona significaret relationē qz qualitatē vel quantitātē. nam ⁊ qstūm ⁊ quale in qstūm implicat suppositū rationalis nature dicitur psonē. vñ si isti bñ vellent positioe suā prosequi nō deberent dicere q psona significat relationē p modū substantie. Sed q significat substantiam in qua est relatio q si tū sic dicētes intelligere vellent psonam significare relationē p modū absoluti: quia implicat in se aliquid q nō dicitur ad aliud sic significare p modū absoluti cōuenit oī relatio. nam omne qz relatiue dicitur: est aliquid excepto eo qz relatiue dicitur. vt vult Aug. vij. de tri. ca. i. ⁊ sic non aliter importaret relationem psona. ⁊ pater qz falsum est. propter hoc aduertendū qz pbs. v. metha. ⁊ in libro predicamentoz: distinguit duo genera relatiuo: qz aliqua sunt relatiua p se. aliqua p aliud. ea sunt relatiua p se q fm se ipsa referūtur sicut manus referūt ad manus. ⁊ duplū ad subduplū. ea q sunt relatiua per aliud duplū dici possunt. nam vñ modū talium tangit pbs. vt aliqua dicūtur relatiua. qz eozum genus vel qd est cōmune ad illa relatiue dicit. vñ gramatica ⁊ musica dicūtur relatiua. nō qz ipsa fm se ipsa referūtur. sed qz eozū genus vt sciētia q est quid cō-

mune ad illa referūt ad aliquid. possumus nos adere alius modū fm qz facit ad pntem questionē vt ali. quid dicat ad aliquid p aliud. nō qz cōmune ad ips. dicatur ad aliquid: sed magis: quia aliquid sub ipso vel specialius ipso dicitur ad aliquid. ⁊ sic dicitur ad aliquid psona: vt patebit. nō qz ipsa psona referat ad aliquid fm se. sed qz aliqd pōt accipi sub hoc nomine psona cui p se cōpetit referri ⁊ illud ad aliquid p aliud: tanto minus significat relationē qz primū. quāto minus cōpetit generi. qd cōpetit spēi qz cōpetat speciei qd cōpetit generi. referuat enī ratio generis in specie nō eoduerso. Quod autē sic sit quid relatiuum psona hoc modo declarari pōt. nam psona dicit aliquid subsistens in intellectuali nā hñs esse distinctū ab alijs subsistētibus in eadem natura vt psona fortis dicit quid subsistens in natura humana habens esse distinctū ab alijs sic subsistētibus q oia satis patere possunt per diffinitionē datam de psona a Boetio in libro de psona ⁊ natura. videt qz psona est rōnalis nature indiuidua substantia. ⁊ qz talis distinctio ⁊ incōicabilitas siue indiuiduatio nō est in oibus p relata: sed solum in diuinis. psona fm suam cōitatem sumpta relationem nō dicit. Si ergo relationē importat hoc est fm qz sumitur quodā speciali modo vt fm qz sumit in diuinis vbi est distinctio p relata. Si ergo qritur. vtrū psona sumptā sumpta relationē significet. dicendū qz nō. S3 vtrū psona prout hz esse in diuinis relationēz importet. patet qz sic. igitur psona in sua cōitate sumpta nō dicit quid absolutū: nec quid relatiū determinate. propter qd positio illa q dicit psonam pro altero tū de terminate supponere: nō est bona. Et tū melius pateant argumenta. Notandum qz duplex est sba. prima ⁊ scda. Substantia prima est idem qd suppositū. Substantia scda est idem qd natura. In diuinis autem lz nō sit ibi substantia pma: ⁊ substantia scda. p pzieloquēdo. est tū ibi aliquid qd hz similitudinem cū substantia scda vt natura ⁊ aliquid sicut substantie pime: vt suppositū. psona autē vbiqz sumatur significat substantiā non sbam scdam vt natura. sed substantiā primā vt suppositū. nam vbiqz ponit psona: ibi ostenditur esse suppositū subsistēs in illa natura. ⁊ sic significare substantiā nō repugnat ei qd est significare relationē. nam suppositū in aliqua natura: vt in natura diuina p relationēz cōstituitur. ⁊ ita tale suppositū relationē importat. cū igitur qritur vtrum psona significet sbam vel relationē. si querimus de substantia scda vt de natura. dicendū qz psona nō dicit naturā: sed aliqd subsistens in natura. Sed si est qstio de substantia pma siue de supposito: qz in diuinis nō pprie reperit substantia pma lz suppositū. dicendū qz psona significat sbam. Sed tunc qstio tacta nō est qstio. nā cū qritur de aliquo. vtrū significat sba vel illud. illa debēt esse talia que aliquo mō habeant oppositionē ad se inuicē. vñ nihil esset querere de aliquo: vtrūz esset hō vel aial. eo qz vñ ⁊ eidē pōt cōpetere qz sit aial ⁊ bō. ita nihil est qzere: vtrū psona significet sbam primā vel qd relatiū ⁊ marie in diuinis: qz ibi sba prima siue suppositum: est quid relatiue dicit. p3 igit qd significat psona. vtrūz sbam vel relationē ⁊ quō. Ad primū dō qz psona in creaturis dicit simplr qd absolutū eo qz psona in natura creata p relationēz nō hñt esse distinctū idē tū pōra Aug. ⁊ tēpore eius cū dicebat psona de di. solum qd absolutum dabat intelligi. ⁊ ppter hoc sic de psona loquit Aug. dicens personā in diuinis ad se dici. ⁊ sbam significare ⁊ qz nō aliud est deo patrem esse aliud personā esse. tū vt visum est etiā fm primā significationē psonē. psona in diuinis relatio

nem importat modo quo dictū ē ⁊ ex hoc p3 solutio ad tria pma obiecta: siue ad tres auctoritates Augustini. Aduertendū tñ q oēs dicte auctoritates et fm q nō vtimur hoc noie psona exponi possunt fm intellectū veritatis: vt patebit in sequēti q̄stione.

Ad quartū dicendū q psona nō est quid relatiuū fm suū nomē siue fm se. vñ sicut gramatica q̄ est relatiuū fm suū genus nō dicitur alicui⁹ gramatica: vt dicitur in p̄dicamētis. s3 scia dicitur alicui⁹ scia: vt scibilis. ita psona nō dicitur alicui⁹ psona: qz per se psona nō est quid relatiuū. tñ si sumat aliqd sub hoc noie psona vt pater dicitur ad aliqd qz ad filiū.

Ad quintū dicendū q̄ ibi sba accipit p supposito sine p̄sba prima ⁊ sic substantiā bñ significat p̄sba na vt ostēsum est.

ad. iij.

¶ Quarto q̄ritur. vtrū hoc q̄ dico psona pluraliter p̄dicetur: ⁊ videt q nō. qz non est oare pluralitatē absqz distinctione. Sed dicitur. vij. de tri. ca. vj. q̄ cū dicim⁹ psonam p̄sba non aliud dicim⁹ q̄ sbaam patris. ⁊ scribitur. v. de tri. ca. v. Quēobrem q̄uis diuersū sit patrem esse ⁊ filiū esse. nō est tñ diuersa sba. ergo eadē est substantiā patris ⁊ filij ⁊ p̄ cōsequens eadē psona.

¶ Preterea. regula ē Aug. v. de tri. ca. vij. ⁊ viij. ca. j. q̄ quicquid a se dicitur: de qualibet psona proferatur singulariter ⁊ de oibus nō pluraliter: sed vt scribitur. vij. de tri. ca. vj. psona a se dicitur sic a se dicit deus bonus magn⁹ ⁊ misus. ergo pater est psona. filius psona. spūs scūs psona. ⁊ oēs tres psonas. vna nō tñ tres psonae. sicut oēs tres vn⁹ magnus nō tres magni. ¶ Preterea. psona significat aliqd exis substantiā aliter in aliqua natura. Sed distinctio p̄prietatū nō facit substantiāle distinctionē. ergo s3 in diuinis sint plures p̄prietates. nō p̄pter hoc erūt ibi plures psonae. cū psona dicat quid substantiāle exis in intellectu naturali natura.

¶ Preterea p̄prietates personales nō magis substantiāle sunt in deo q̄ essentialē. sed p̄pter aliam ⁊ aliā p̄prietatē essentialē nō cōstituitur alia ⁊ alia psona. ergo nec p̄pter aliam ⁊ aliā p̄prietatē personalē. ¶ Preterea. sicut dictū est psona diuina dicit quid subsistēs in natura diuina. sic ⁊ deus dicit aliqd q̄ b3 naturā diuinā: sed p̄pter vnitatē nature diuine nō p̄cedimus esse tres deos ergo p̄pter vnitatē talis nature nō debem⁹ cōcedere plures psonas.

In contrariū ē Aug. vij. de tri. ca. iij. qui dicit in diuinis esse vnā essentialē ⁊ tres psonas. ¶ Preterea. suppositū in natura intellectuāli est idem q̄ psona: sed in diuinis sunt plura supposita. ergo sunt ibi plures psonae. Rñō. ođ q̄ fm regulam Aug. absoluta in diuinis nō plurificat. opz ergo qd plurificat ibi relationē importare. nō autē quēcūqz relationē importat ibi pluralitatē suscipiūt qz vt habitū est spāles relationes in diuinis plurificari nō possunt. vñ nō sūt ibi plures patres: neqz plures filij: qz paternitas ⁊ filiatio spāles relationes nō minant. cōcedimus tñ ibi esse plures emanātes: qz emanatio nō dicit spālem modū originis nec spālem relationē importat. Si igit vultus videre.

vtrūqz in diuinis sit pluralitas personarū nō sufficit scire q̄ psona relationē importat: vt precedens quēstio declarauit. Sed videre nos opz qualiter relationem importet. eo q̄ nō q̄libet relatiua in diuinis pluralitatē suscipiūt. id notandū q̄ persona relationē quā importat. significat eam in cōcreto: qz persona dicit qd subsistēs in natura intellectuāli. ⁊ hīs esse distinctū in illa natura. relatio autē in diuinis est rō distinctiōis. relatiuū autē est id qd b3 esse distinctū ⁊ id persona qz dicit quid hīs esse distinctū in intellectuāli natura fm q̄ in diuinis b3 esse est quid rela-

tiuum. ⁊ fm modū significādi nō est ipa relatio. vñ persona in diuinis ex suo modo significādi magis significat relationē vt significat pater q̄ vt paternitas. differt tñ significatio psonae a significatiōe patris in quattuor q̄ s3 videatur cōsurgere ex vna radice bonū est illa dicere: qz ea oia ponit. Aug. vij. de tri. ca. vj. pmo enī psona dicit ipam substantiā reī. vñ cū dicim⁹ personā patris nō aliud q̄ sbaam p̄sba intelligim⁹. sed dicitur ad se. vñ Aug. ait qd ad se dicitur psona. sicut ad se dicit deus magn⁹ ⁊ bon⁹. tertio nō dicitur ad aliud. vñ idem Aug. ait. q̄ non dicimus patrē personā esse filij ⁊ spūs. s. nec spūs. s. personā esse patris ⁊ filij. nam hoc nō solū in trinitate nō regitur. sed etiā nec alicubi inueniri potest: vt vnus dicatur psona alteri⁹. quarto qz non est aliud deo esse aliud personā esse. pater autē nō cōtrario. p̄dicta. iij. importat hec enim. iij. q̄ designatione psonae dicitur modo opposito a significatiōe patris fm q̄ antiquitus accipiebat hoc nomen psona breuitatē nō est dubiū. nam antiquit⁹ ipam substantiā vel essentialē significabat. Sed cū nos dicam⁹ personam in diuinis importare relationē qd etiam fm propriā eius significatiōē ei cōuenit vt superi⁹ est ostēsum. dubiū est quō psona fm substantiā dicit ad se ⁊ ad aliud nō referat ⁊ non est aliud deo esse. aliud personā esse. id sciendū q̄ pater ⁊ psona in diuinis important aliqd subsistēs in natura intellectuāli. siue in natura diuina ⁊ etiā aliqd relatiuū aliter tñ ⁊ aliter qz pater de sui significatiōe dicit aliqd relatiuum. ⁊ id vbiqz inuenitur pater relatiue dicitur.

Sed de sui significatiōe nō dicit aliqd subsistēs in natura intellectuāli vñ in natura diuina. S3 si hoc dicit. hoc est in q̄stum paternitas in diuinis vel in nā intellectuāli inuenit. psona autem modo cōuerso vtrūqz significat. qz p se ⁊ directe ⁊ fm significatiōnem suam dicit aliqd subsistēs in intellectuāli nā. ⁊ id nunqz reperitur psona nisi in tali nā. nec aliqd nō habens naturā intellectuāle psona dicitur. Quod aut dicit relationē hoc est in q̄stum in illa natura vbi psona ponitur. est distinctio p̄relata. igitur pater p se est qd relatiuū. ⁊ fm q̄ restringitur. significatio ei⁹ dicit aliqd subsistēs in intellectuāli natura. psona autē modo cōuerso p se dicit tale quid subsistēs. ⁊ fm q̄ eius significatio restringit dicitur relatiue. ergo psona vbiqz inuenit per se significat suppositū in illa natura: ⁊ qz suppositū in natura intellectuāli dicit substantiā. psona substantiā significat. ⁊ fm sbaam dicitur accipiēdo sbaam p supposito ⁊ si nō accipiēdo sbaam p natura. ⁊ ex hoc declararū est primū. quare psona fm sbaam dicitur ⁊ nō pater. ex hoc apparet secundū. Nam psona ad se dicit. dicit eo q̄ rōne nois vel rōne significati nō ei⁹ significatio restringatur relationē nō importat. Ex hoc etiā declarat tertiu⁹: qz ex quo dicitur ad se sequitur q̄ non dicit ad aliud q̄ oia nō dicit q̄ psona in diuis relationē nō significat.

Sed pro t̄to dicta sunt: qz psona de sui significatiōe primo significat suppositū in intellectuāli nā: q̄ aut significet relationē hoc est in q̄stum inter supposita in tali natura est distinctio p̄relata. vñ sicut si gramatica diceret ad se dicit: ⁊ nō alicui⁹ gramatica. eo q̄ per se relationē non importat. s3 fm suū superius siue fm suū gen⁹ relatiue dicitur: vt fm sciam. sic psona qz fm se relationē nō importat. S3 prout restringitur ei⁹ significatiū ad supposita intellectuāli nature relatione distincta relationē includit dicit ad se dicit ⁊ nō ad aliud. ex hoc apparet quartū: qz dicim⁹ nō aliud deo esse: aliud personā esse. dicim⁹ tñ aliud deo esse: aliud p̄rem esse vt p3 p Aug. qz psona nō ita p se ⁊ pmo ⁊ directe. de sui significatiōe relationē importat:

ut pater. pōt tñ hīc quartū alī declarari. nām vt of
ctum est psona dicit aliqd subsistēs intellectuali na-
tura p se & pmo. pater aut relationē importat prin-
cipali. & qz quicūq; ē deus est aliqd subsistēs i intel-
lectuali nā. nō tñ cuiūq; cōpetit esse deū: cōpetit esse
patrē. dicitur nō aliud deo esse. aliud personā esse si-
cut aliud est deo esse. aliud patrē esse. appet igit quō
diuersi mode in diuinis relationē importat psona &
pater. & ppter istā diuersitatē forte dicit aliq psonā
relationē importare p modū absoluti eo q p se & p
mo dicit qd subsistēs in intellectuali nā. relationē at-
importat mō quo dicitū est. ex hoc etiā apparet pso-
nam nō dicere relationē in speciali. sed in cōi. nām si
cuiūq; cōpetit esse deū. cōpetit esse aliqd subsistēs
in intellectuali nā. & p cōsequens esse personā eo q
psona hoc significat. tñ non oē suppositū subsistēs in
tali natura referat. eadē relatione psona relationes
in spāli importare nō poterit: & qz relationes in cōi in
diuinis plurificantur reali. lz relationes in spāli ibi
plificari nō possunt i diuinis erit pluralitas psonarū
ppter pluralitatē relationū sub esse cōi. & si nō sub ēē
spāli. quā relationē i cōi psona importat ex quo appa-
ret veritas q̄stionis. Ad primū dō q esse eandē
substantiā patris & filij. si sba accipit p natura: vel
pro essentia verū est. sed si sba accipit pro supposito
nō est verū. Et cū dicitur q psona sbam significat.
vel cū dicitur psonā nō aliud dicitur q̄st?
sbam. intelligendū est de sba q est suppositū non de
substantia q est natura. Ad scōm dō q cū dicit qz
quid ad se dicit de qualibet psona pfertur singulr &
de oibus nō pluralr. intelligendū est de hijs q ita di-
cuntur ad se q relationē nō importat. huiusmōi aut
nō est psona: qz lz psona de suo significato pmo dicat
quid subsistēs in intellectuali nā. relationē tñ impor-
tat p sic subsistēs relationib⁹ distinguitur. Ad
tertū dō q lz in creaturis pluralitas proprietatū nō
faciat plures psonas eo q proprietates in talibus non
sunt qd per se subsistēs. In diuinis tñ qz ipse ppeie-
tates sunt subsistēs psonas cōstituire poterūt: vī
dicendū q fm q supposita distinguitur inter se: in esse
cōstitutūtur: qz p idem bz aliqd esse & vnū esse: & qz
supposita in creaturis distinguitur p absoluta. abso-
luta talia cōstituit. In diuinis autē vbi est solū per
relata distinctio: per relata in esse cōstitutūtur. Ad
quartū dō q nō est sile de proprietatib⁹ essentialib⁹
& relatiuis: quia proprietates essentialis nō hnt oppo-
sitionē ad inuicē vt possunt reali differre. Sz propie-
tates relatiue hnt huiusmōi oppositionē ppter q re-
aliter differunt. & qz requirit distinctio reali ad plu-
ralitatem personarū. iō pluralitas proprietatū rela-
tiuarū cōstituit plures psonas nō essentialiū Ad
quintū dō q nō est sile de deo & de psona: qz deus si
gnificat sbam. put substantia sumit pro nā vī p essen-
tia. sed psona significat sbam prout sba sumit. p sup-
posito. & quia in diuinis sunt plura supposita. & vna
natura sunt ibi plures psonae. & vnus deus.

Super sām. sup illo. non est aliud deo esse
aliud personā esse. notandū hoc esse dicitū
vel qz psona de suo significato pmo nō of-
cit relationes: vel quia eoispo q psona de
suo significato. primo dicit quid subsistens in intel-
lectuali nā: nō est intelligibile aliqd esse deū: & non
esse personā. Item sup illo cū dicitur personā pa-
tris nō aliud dicitur qz p̄ris sbam fm q mō vrimur
hoc noie psona. notandū qz ibi accipitur sba p sup-
posito nō pro nā: fm quē modū greci loquūtur cū di-
cunt in diuinis esse vnā naturā & tres sbas. tñ qz lin-
gua nostra vt plurimū vritur substantia pro essentia
aptius dicitur. & tres persone & vna natura. qz tres
substantie & vna natura. vñ & Aug. vii. de tri. ca. vj.

dicit fortassis igit comodius dicitur tres psonae
tres substantie. Item sup illo nō vt diceret. sed ne-
taceretur. Cōtra: qz in diuinis absqz pluralitate di-
cere possum⁹ tres psonas. Dicendū q necessitate co-
acti latini dixerūt tres psonas vt Aug. ait. Nec autē
necessitas ex hoc colligit: qz nihil de dō affirmat
pprie dici q̄stum ad modū significandi. scdo qz
in scripturis diuinis hoc nō videtur exp̄ssum: & quia
quodāmodo videtur p̄sumptio de tāta re q nostrū
intellectū excedit. de qua fm nostrā modū intelli-
gendi nihil pprie affirmat aliqd dicere in sacro ca-
none nō reperit. dicitur q quādāz necessitate ducti
dicim⁹ tres psonas nō ratione vitāde falsitatis sed
vitāde p̄sumptionis. Item super illo. veri⁹ eni
cogitatur deus qz dicitur. Cōtra. Aliqua dicitur de
eo que nō intelligim⁹. naz dicitur filij generari a pa-
tre qz generationē intellectu nō capim⁹. Dicendū q
lz aliqua dicam⁹ q nō intelligim⁹. verius tñ illa in
tellectu suuāte habitu fidei intuemur qz voces signi-
ficent. & hoc q̄stū ad modū significandi qui sequit
modū intelligēdi. nam q̄stum ad talem modū & vo-
ces deficiūt & intellect⁹ magis tñ voces qz intelle-
ctus. & ppter hoc dicitū est: veri⁹ cogitatur deus qz
dicitur. Item super illo cū q̄ritur. qd tres possunt
dicere tres psonae. Cōtra. psona relationē importat. lz
ad qd nō bz respōderi relatiū cū qd q̄rat de sba. Di-
cendū q psona etiā sbam significat mō quo dicitū est
qz significat suppositū. & iō pōt respōderi dicēdo tres
psonas. Item sup illo. qz scriptura nō cōtradicit.
qz videtur velle q dicam⁹ tres psonas: qz scriptura
nō cōtradicit. Sz cōtra. qz nec etiā cōtradicit. si di-
cerem⁹ vnā personā. ergo possum⁹ dicere qz pater &
filius sunt vna psona qd falsū est. Dicendū qd cā
signata nō est tota cā vt ipsemet Aug. insinuat. Sz
cā ē: qz dicere tres psonas nō repugnat pietati fidei
obseruata significatiōne vocabuli. Item sup illo.
timuit dicere tres essentias. notandū qz in essentia
nō datur intelligi relatiō vt rōne relationis intel-
cte. possum⁹ dicere tres essentias sicut dicim⁹ tres
psonas. Item sup illo. cū dñs dicit. qui videt me
videt & patrē. vult dylari⁹ q in hoc distinguit di-
stinctio & vnitas siue phocremoueat singularitas
& cōfusio. Ad cui⁹ eidentia notādū q eoispo q dñs
notat se distinctū a p̄re vel ponit copulā inter se & pa-
trem dat intelligi distinctio: ex eo aut q ad diuisione
vni⁹ sequit vni⁹ alteri⁹ designat vnitas i natura.

Post qz magis di-
stinctio noia significatiua vnitate essentiae
& psonarū distinctio. h de huiusmōi
noib⁹ dēminat. & duo facit qz pmo de-
terminat de huiusmōi noibus qd signi-
ficēt in diuinis. scdo spāliter inquiri. quō talia noia
addātur huic. termino q ē psona. scda ibi. (p̄tea cōsi-
derandū.) In p̄nci⁹. xxv. di. circa primū duo fac. qz
p̄mo inquit qd significēt h̄mōi noia in diuis q̄ ipor-
tant vnitatē vī pluralitatē: vt vn⁹ duo tria vī plēs
& qd etiā significēt ea que ānera plitati significāt: vt
discretū distinctū. & h̄mōi. scdo motas qōnes dēmi-
nat ibi. (Si diligenter.) circa qd duo facit. qz p̄mo
soluit qōnes tacitas. scdo. q̄ quedā q̄ superi⁹ dixerat
obicit ibi. (h nō est.) circa primū duo fac. qz p̄mo sol-
uit h̄mōi qōnes in ḡniali dicēs h̄mōi noia it̄ducta
esse in diuinis. nō ibi ad ponendū aliqd. lz ad remo-
uendū. scdo. tñ spāli hāc solutionē explanat ibi. (cū
enī.) scā qd duo fac. qz p̄mo explanat h̄mōi solutioēs
q̄stum ad terminos significētes vnitatē vī pluralita-
tem. scdo q̄stum ad terminos significētes annexa-
tionē ibi. (cū at dicitur) circa primū duo facit. qz p̄mo
onidit qd significēt vnitas. scdo qd pl̄alitas ibi. (Itē
cū plēs) circa primū duo facit: qz p̄mo dicit qd signi-

D. xiii

ficat vnitas addita termino eentiali dicēs. q̄ cū dicitur vn̄ deus in diuinis nō ponit q̄ntitas vel aliqd tale. Sed solum excluditur multitudo deorum qd̄ p̄bat p̄ Ambrosium. sc̄do oñdit qd̄ significat cum additur termino p̄sonali. vt cū dicitur vn̄ p̄ dicēs hoc ē rōne remotiōnis esse dictū vt. qz nō sunt ibi multi p̄res. sc̄da ibi. (Sill̄ cum dicimus.) Dein de cū dicit. (Itē cū plures.) oñdit qd̄ significēt in diuinis finī impōrtates pluralitatē ⁊ duo fa. qz p̄mo dicit qd̄ significēt huiusmodi termini impōrtantes pluralitatē p̄ut accipiuntur sub esse eōi. sc̄do p̄ut accipiuntur sub eē speciali ibi. (Ita.) Jertia circa p̄mū tria facit. quia p̄mo dicit q̄ cum dicimus plures p̄sonas h̄ ratiōne remotiōnis esse dictū vt ad remotā solitudinē. sc̄do adducit quādā auctoritatē Hylarij ad sui p̄firmatōem. tertio ad intellectū vt̄ hoz̄ Hylarij reddit lectozē. attētū. sc̄da ibi. (vnde Hylarius.) Jertia ibi. (Attēde lector.) Tunc sequitur illa pars. (Ita etiam) in qua postq̄ oñdit qd̄ significēt in diuinis termini numerales nō dicentes determinatū numez. sicut est ille terminus plures. oñdit quid significēt huiusmodi termini dicēs numez determinatū sicut sunt tres. ⁊ duo facit qz p̄mo offendit quid significet. iste terminus tres. dicēs h̄ nō positue ibi dici. qz ex eo qd̄ dicimus tres personas non ponimus ibi quātitatē ⁊ numerum. s̄ remouemus inde singularitatē vel etiā quartā p̄sonā. sc̄do. oñdit hūc intellectū habere h̄ nomē duo: vt cū dicim⁹ p̄r ⁊ filius sunt duo: significam⁹ nō trī partē eē. nec trī filiū. s̄ vt̄rūq̄. sc̄da ibi. (Sill̄ cū dicimus.) Deinde cū dicit. (cū aut.) oñdit quid significēt in diuinis nomina significātia annexa pluralitati sicut distinctio ⁊ huiusmodi ⁊ tria facit. qz p̄mo oñdit qd̄ significet distinctio in diuinis. dicēs h̄ per remotiōnem esse dictū. vnde cū dicimus qd̄ distinctio in p̄sonis ibi p̄fusionē ⁊ p̄mixtionem excludim⁹. sc̄do addit idē dō eē de distinctōe. Tertio. qz nihil dixerat qd̄ significet trinitas in diuinis dicit idē significari p̄ hoc qd̄ trinitas q̄ tres p̄sonas. sc̄da ibi. (Ita ē.) Jertia ibi. (cum vō.) Tūc sequitur illa ps̄ (hic nō ē.) qz dixerat oē nō eē singularē nec multiplicē: adducit quādā auctoritatē Ysidori q̄ vt̄ h̄ diceret ⁊ duo facit. qz p̄mo adducit dictā auctoritatē p̄ se. sc̄do soluit dicēs Ysidor⁹ p̄ singularem intelligere vnū: p̄ multiplicē intelligere terminū. sc̄da ibi. (S̄ ad hoc dicimus.) ⁊ in h̄ terminatur sententia locutionis ⁊ distinctionis.

Alia magister in p̄nti dī. querit de nominibus significātib⁹ vnitatem. ⁊ pluralitatē ⁊ de significātib⁹ h̄is annexa ideo de h̄is nos q̄remus. Circa p̄mum q̄remus quatuor.

Primo. vt̄ in diuinis sit vnitas. sc̄do vt̄ talis vnitas dicat aliqd̄ positue v̄l aliqd̄ p̄natiue.

Tertio. vt̄ sit ibi numer⁹. Quarto. vt̄rūq̄ ista nomina vnitas ⁊ numerus dicant in diuinis quid absolutū vel quid relatiuum.

De p̄mū sic p̄ceditur. vt̄ q̄ in deo nō sit vnitas. qz sicut se h̄ p̄iectus ad cōtinuū. sic se v̄l habere vnitas ad numez. Sed p̄iectus est in eodē genere cū p̄tinuo. ergo vnitas erit in eodem genere in quo est numerus. s̄ numer⁹ ē in genere quantitatis. si igitur vnitas esset in deo sequeretur qd̄ diuinitas esset in genere q̄ntitatis. p̄terea. quando aliquis artifex ponit aliqua principia extēdit se p̄sideratio eius ad omnia illa ad que se extēdunt illa principia. ⁊ illud ad qd̄ nō se extēdit p̄sideratio artificis non h̄ q̄ ei p̄ueniat ratio talis principij. Sed principium in arismetria est vnitas cum p̄sideratio arismetici nō se exten-

dat ad substantias separatas. vt̄ vult Aluic. in metaphisica sua. vnitas non reperitur in substantijs separatis ergo nec in deo. p̄terea. vnum est in se quid terminatum ⁊ distinctū. s̄ deo nō competit eē qd̄ terminatū cum sit qd̄ infinitum ⁊ immensū ergo ⁊c. p̄terea. semp̄ ex plibus vnitatib⁹ p̄stituitur multitudo. s̄ in creaturis inuenitur rō vnitatis. Si ergo in deo inueniretur vnitas tunc creatura ⁊ deus facerent multitudinē. s̄ semp̄ multitudo est maius aliqd̄ quā q̄libet vnitas de numero vnitatum ex q̄bus p̄ducitur. igitur creatura ⁊ deus eēnt mai⁹ aliqd̄ q̄ deus solū qd̄ falsum ē vt̄ p̄ p̄ ea q̄ dicta fuerunt cū disputatum fuit. vt̄z sciētia theoz̄ esset dignior ceteris sciētijs dignitate subiecti. In contrariū est. qz dicitur in primo ce. ⁊ mun. qz s̄ numerus ternariū habemus laudare deū vnū p̄existētē p̄prietatib⁹ rez. p̄terea legitur ex. xxi. propositione p̄roculi oīs deus est vnitas bonificā ⁊ bōitas vnificā. ⁊ d̄ v̄fo. vi. legif. Audi isrl̄ dñs deus tuus deus vnus est. R̄nō dō q̄ si volumus cognoscere vt̄rū aliqd̄ sit maxime tale duplici via incedere possumus primo vidēdo vt̄rū ei h̄ cōuēt⁹ at p̄ essentiā vel p̄ participationē. secūdo ex consideratione ratiōis ipsius s̄m q̄ illud inuenit tale. nāz si vellet cognoscere. vt̄rū aliqd̄ esset maxime rez. p̄mo possem illud scire vidēdo. vt̄rū illud esset vt̄rū p̄ essentiā vel p̄ participationē. Secundo ex ipsa ratiōe veri posse hoc cognoscere vt̄puta qz ratio veri cōsistit in manifestatōe. qz oē rez oportet ip̄m sibi oīo manifestū esse. ⁊ s̄m hoc quāto aliqd̄ est magis manifestū tāto est magis vnus. vnde ⁊ manifestissima in natura. plūs appellat v̄ssima. hac aut̄ duplici via probare possumus deum esse maxime vnū primo sic patet. nā s̄m pb̄m. iij. metha. sicut res se habet ad esse ita ad vnum eē. vnde vnitas rei est ipsa rei entitas p̄pter qd̄ s̄z q̄ aliquid magis ⁊ minus habet vnū esse vnde ⁊ p̄roculus quāto p̄positōe vult. s̄z q̄ res magis ⁊ minus appar pinquāt primo magis ⁊ minus eis p̄petit esse ⁊ s̄z qd̄ rebus cōpetit esse. ita cōpetit vnū esse. vñ ait qz vt̄ ens ad ens sic vnitas ad vnitatem. s̄z oīa entia ci/tra p̄m̄ n̄ sunt suā eē nec sua entitas. s̄ h̄nt esse p̄ participationē qz in oibus talibus reperitur aliqd̄ accidēs ⁊ in h̄is in q̄bus reperitur p̄ accidens. nō est idēz suppositū cū sua q̄dditate siue cum sua vnitate vt̄ p̄t̄ haberi ex. vii. metha. Solū igitur p̄ causā in qua nihil est p̄ accidens est sua entitas ⁊ habz eē p̄ essentiā nō per participationē. ⁊ sicut est ex parte entitatis: sic est ex parte vnitatis. nā omne vnum in quo repit aliqd̄ p̄ accidēs ē vnū p̄ p̄ticipatiōez ⁊ nō ē ipsa vnitas ⁊ qz oē creatū ē tale: nihil creatum erit maxie vnū cū n̄ sit vnū p̄ essentiā. nō q̄ ipsa essentia rei nō sit ipsa vnitas vt̄ posuit Aluic. S̄z qz sic q̄libz citra p̄mū eē essentialē h̄z p̄ essentiā formalit̄ actualit̄er tñ est p̄ eē ipsi essentia ad. s̄m p̄ qz dicit eē p̄ p̄ticipatiōē nō p̄ eentia loq̄ndo de actuali eē sic qz q̄libz tale creatū actualit̄ vnū ē p̄ aliqd̄ essentia additū nō p̄ essentiā. s̄ p̄ p̄ticipatiōē. sic vnū esse cōuincit. Sol⁹ igit̄ de⁹ ē q̄ nō solū est vnū. s̄ est ipsa vnitas. eo qz nō ē vnū p̄ p̄ticipatiōē. s̄ p̄ essentiā. ⁊ ideo nō in merito appellauit eū plō essentiā vnitas ⁊ bōita. Est igit̄ sol⁹ de⁹ maxie vnū ⁊ oīa entia alia a p̄. qz sunt p̄ p̄ticipatiōē vnū cū h̄ q̄ sunt vnū p̄ sunt oīci nō vnū. eo qz nō sunt p̄fecte vnū. ⁊ inuenire in eis aliqd̄ q̄ nō p̄t̄er ad vnitatem p̄ qd̄. ij. p̄positiōe p̄t̄ scribit. oē qz p̄ticipat vno vnū est ⁊ n̄ vnū ⁊ via ad p̄bādū hoc idē sumitur ex ratione vnus. ratio autem vnus ex in diuisione sumitur. ideo q̄n to aliqd̄ est magis in diuisum. tanto est magis

26. j.

vnun: & quia omni creato q dicitur vnū competit aliquis modus diuisionis. nihil circa primum est vere vnun qd sic declaratur. quia omne creatum vel ē totū in parte vel est totū ex partib⁹. vel q idē ē per alia verba. ēē q est citra p̄mum vel est compositum ex hijs. vel est cōpositū huic. qd est componitur: hoc nō pprie h̄ esse vnun: nam sicut res se habet ad esse. ita & ad vnun esse. & qz que sunt cōposita a alijs nō p̄ se vel nō p se s̄. s̄ solū s̄ rō qre alia s̄. ita p̄ se nō eis cōpetit q vnū sint. s̄ alia p̄ ip̄a vnuz ē dicitur. totū aut ex partibus nō est vere vnū. eo q ei competit aliq̄s diuisionis modus. vniūtur. n. aliq̄: in aliquo toto multipl̄. Nam particularia vniūtur in vli qd ē species. & ista est totalitas speciei. Iterū species vniūtur in suo supiori s̄m totalitatem ḡnis. Vniūtur etiam aliq̄ p attributōem ad aliqd vnū s̄m totalitatem analo. Quarto videmus plures virtutes vel potētias vniri in eodē s̄u / s̄ceptibili. sicut multe potētie vniūtur in eadē aia.

Quinto. quodlibet accidēs ad suū subiectum h̄z aliq̄ vnionem & ex eis sit aliquo mō vnū. Sexto plures partes quātitative vniūtur ad p̄stitutionem alicui⁹ totū: vt duo semicirculi. ad p̄stōnez circuli.

Septimo mā & for⁹ vniūtur ad p̄stōnez rei nālis: vt aia & corp⁹ ad cōstitutōem hois. Octauo. gen⁹ & differētia vniūtur ad p̄stitutōem speciei. Hec aut tota sic distingui possunt. qz omne totū vel ē vniuersale vel potētiale vel integrale. totalitas vniuersalis dupliciter p̄tingit extēdendo vlt ad esse cōmune. qz est vel per attributōez vel p̄ p̄dicatōez. si p̄ attributionē sic ē vnitas analogie. si per p̄dicatōez h̄ p̄t esse dupl̄. qz vel ei quod potētia r̄ndet p̄posita s̄: & tūc est totalitas speciei q̄ h̄z themi. forma q̄dam & natura vult ēē: vel ei nō r̄ndet p̄posita s̄. & sic est totalitas ḡnis. qz h̄z eūdē: ḡnis p̄ceptus s̄ue p̄posita s̄ sumpt⁹ ē: extēnui singulariū similitudine. Totū potētiale dicitur aliquid in quo radicanur diuerse virtutes. vt aia est totum potētiale ad suas potētias. Totum integrale ē dupl̄. qz partes q̄ tale totum p̄stituunt vel non faciunt aliqd vnun nisi per aggregationē. & sic aggregatū ex substantia & accidēte est aliquo modo tale: totū ad suas p̄tes: vel faciūt aliqd vnū & hoc p̄t esse dupl̄. qz tale vnuz vel respicit partes quātitativas: vel partes essentielles. si partes quātitativas sic est totū s̄m quātitate: vt circulus q est quoddāz totum ad circuli portiones. si huiusmōi partes sunt essentielles h̄ p̄t esse dupliciter. qz vel sunt partes rei. & sic materia & forma cōstituit cōpositus: vel sunt partes rōis: & sic genus & differentia sunt cōstitutiva sp̄ci. p̄z igitur q ea que sunt cōposita h̄z. vel que sunt totū in parte nō p̄prie habēt esse vnū qz non per se sunt. que aut sunt cōposita ex hijs. s̄ue que s̄nt totū ex partib⁹ ad tria tota reducuntur. s̄. ad totū integrale. vniuersale & potētiale: h̄ aut tota licet aliqua magis aliqua minus recedat ab vnitate. nunq̄ tū est dare aliquod istoz totoz vbi nō est aliqua diuersitas naturaz: vel s̄m numerū vel s̄m specie: vel s̄m gen⁹: vel aliquo mō quecūqz aut habēt diuersas naturas. nō sunt vnū simpliciter. sed vnū aliqd. Soluz igitur tres persone s̄nt solus deus est vnū simplr. qz ibi nō est diuisio p̄ partes nec h̄z numerū. oia aut creata sunt vnū hoc vel vnun illud. vnde Augusti. vi. de trinitate cap. tertio cum dicitur vnun. si non addatur quid vnun intelligitur eadem natura atqz indifferens essentia. cum vero additur quid vnun potest significari ex pluribus vnun factum. quamuis diuersis natura sicut anima & corpus non sunt vnun: nisi addatur. aut subiectum intelligatur quid vnun

vt vnus homo: aut vnus animal. & ita patet q deo non solum est quid vnū. sed est infra vnitas. & ideo est maxime vnus vt prima via d̄clarabat. Iturū non solum est vnun hoc vel vnuz illud. sed simplr vnū. eo q naturalr nullus modus diuisionis ei cōpetit sicut cōpetit ceteris creaturis. ac p hoc est potētissime vnus vt secūda via ostendebat. Ad primū dicendū q duplex est vnuz s̄m dōmen. in. iij. meta. Vnū qd est principuz numeri. & tale deo nō cōpetit & de hoc procedebat ratio. qz tale vnuz de terminatur ad genus quantitatis. aliud vnū est qd cōuertitur cū ente. & talis vnitas reperitur in p̄mo sicut & entitas. Ad. ii. d̄ q vnitas que ē p̄ncipiū in arismetica. nō est vnū q conuertitur cū ente. s̄ est principū numeri quale in deo non ponimus.

Ad. iij. d̄ q terminatio quā impōtat vnitas nō est terminatio que cōpetit materie s̄ue terminatio potētialis. sed est terminatio que respicit formas & actū. nā actus est qui distinguit. vt dicitur. it. metha. & huiusmodi terminatio nihil est aliud q̄ distinctio quā cōsequitur aliquid ex eo q est vnū. & deus est maxime sic qd terminatū. qz potētissime ab alijs entibus est distinctus. imo si bene aduertimus. ga est infinitus. ideo potētissime est sic terminatus. nam ex eo q est infinitus in infinitum habētibus distat.

Ad. iij. d̄ q multitudo est aliquid maius vnitate. qz aliquid reperitur in vna parte multitudinis que non reperitur in alia. Sed si quicquid esset in vna parte esset in alia. nō tū eodē modo. multitudo nō esset aliquid maius vnitate. sed soluz plurib⁹ modis reperitur aliquid & in multitudine & in vnitate. & qz oēs perfectiones repte in creatura reperitūtur in p̄mo. aliter tū & aliter. ideo creatura & primuz non sunt aliquid maius q̄ primū soluz. perfectiōes: tū plurib⁹ modis sunt in deo & creatura q̄ in deo solū & hoc sufficit ad hoc q creatura & de⁹ sint plura entia. propter q licet de⁹ nō p̄t cōnumeret creatura. qz nō vniūtur p̄ se i aliquo cōi: p̄numerat tū aliquomō & p̄t dici de⁹ & creatura. p̄ta absq̄ eo q d̄s & creatura sit mai⁹ aliqd ipso deo vt ostensum ē:

Secundo queritur. vt vnitas in deo dicatur p̄tēz l̄ p̄uatōez. Et v̄ q dicat positio nem qz vnitas est mensura multitudinis pp qd ip̄e deus est mensura oium entium qz omne ens est quodammodo multa respectu eius: ipse solus est vere vnun. s̄z habitus non mensuratur per priuationem. ergo & c. P̄terea. p̄ habitum cognoscimus habitum & priuationem: iura illud rectum est iudex sui & obliqui. Sed per vnitatem cognoscimus multitudinem vt patet per philosophum. x. metaph. ergo vnitas habet rōnem positionis non priuationis. P̄terea. que deo maxime competunt maxime habent rationem entis. que maxime habent rationem entis minime habent rationem priuationis: eo q priuatio de se sit non ens: vt scribitur. primo phisicorum. Sed vnitas maxime deo competit vt ostensum est. ergo non habet rationem priuationis. P̄terea. si vnitas priuaret aliquid priuaret multitudinem: Sed nihil constituitur ex eo q ip̄m p̄uat. ergo & c. P̄terea cū p̄uatio differat p̄ habitū. ergo si vnitas d̄t qd p̄uatiue differet p̄ multitudinem. sed multitudo differtur p̄ vnitate. ergo ē circulo diffimire: qd falsū est. In cōtrarium est qz probat phs. x. metaph. q vnitas opponit multitudini sicut p̄uatio & habitus.

P̄terea. vnun qd p̄uertitur cū ente distinguitur ab vno q ē p̄ncipiū numeri. qz vnun quod conuertitur cum ente. dicit qd p̄uatiue. vnun q est principium numeri dicit quid positue vt in profer

quendo patebit. Sed in deo non est vnitas que est principium numeri: sed ibi est vnum quod conuertitur cum ente. ergo vnitas ibi dicitur p puationem non positue. Alterius intra h vt magis appareat veritas que fiti qrit qd est illud posituum in quo pssit ratio vnus qd est pncipiuz numeri. z vide tur q tale posituum reducat ad rōnem mensura. qz fm psm. r. metaph. z Lōmē. suū. vnuz qd est pncipiū z numerus opponuntur sicut mensura z mensuratum. Preterea. sicut se habet numerus qui est in genere quantitatis ad multitudinem que inuenitur in omni pdicamento. sic se hz vnuz qd est pncipiū numeri ad ipm ens siue ad vnū qd pueritur cū ente. Sz qd addit numerus supra multitudinez ē esse mēsuratū. Unde pbs. r. metaph. dic: q multitudo est genus numerorum. numerus vero ē multitudo mēsurata p vnum. si igitur rō cōpletua numeri pssit inesse mēsuratū: ratio cōpletua vnus qd ē pncipiū numeri pssit in eē mēsuratū. Incōtra riu ē qz mēsurā ē in gñe relatōis vnū qd est pncipiū numeri nō ē i aliq gñe directe: z si ē i gñe ē i gñe qritatis non relatōis. ergo zē. Rū. dd cum pmo qritur. vtz vnitas in deo dicit qd positue: vel qd p uatiue vt hui qriti pateat veritas. opz nos videre qō pueniunt z qō differūt vnum qd ē pncipiū numeri. z vnum qd pueritur cū ente z ex differētia z in differētia eoz apparebit q illaz dicatur positue z q p uatiue. z rursum qō ad diuina trāsumātur. id notandū. q de hoc est triplr modus dicēdi. vñ? sūt i Auic. qui posuit q vnū quod pueritur cū ente ē vnū qd est pncipiū numeri. vt dicit Lōmē. iiii. metaph. z. r. vnde volebat q res qlibet eēt vna p aliquā additōem accidentaliter sibi factaz. nā sicut aliquid dicitur album p albedinem sup additā sibi. Ita dicitur vnū p aliquā accidentalē pditōem sup additā entitati sue. ratio aut q mouebat ipz sūt du plex. vna. qz si vnū nō adderet aliqd positue supra ens tunc odo. ens vnū esset nugatio: sicut odo vnū vnū. z istaz rōnem eius ponit Lōmē. iiii. metaph. fm motiū eius fuit. qz opinabatur q vnum quod ē pncipiū quantitatis eēt vnum qd cōuertitur euz ente: z qz h vnum numeratur in accidētibus: exti maui q vnuz qd significat oia pdicamēta ē accidēt z hoc tāgit Lōmē. r. metaph. vñ ibidē ait. qz Auic. decept? fuit. qz ignorauit differētia inter hoc nomē vnū qd significat pncipiū numeroz qd est in quā titate. z hoc nomē vnū qd pueritur cū ente. z istaz vñ Auic. aliq sectātes dixerūt q vnitas put ad diuina trāffertur hz eē posituum z q vnitas nō hz eē ni si in quā titate. tñ put est in diuinis est ibi vnitas sine quā titate. qz sic puenit in vnitate sicut in aliis. q cū ad diuina trāffertur trāffertur species sine genere. vñ sicut dē sapiēs sine qlitate. sic dē vnus sine quā titate. nulla tñ vnitas ē in creaturis q nō determinetur ad genus quā ttitatis. sicut nulla ē sapientia creata q non sit qualitas. Sz iste modus improbat ur fm Arist. iiii. metaph. qz vnū z ens sunt idē fm naturā z psequūt se se sicut pñm z cā. vnde fm ipm sunt idē realiter. sed differūt ratione qz vt ipse innuit. z Lōmē. su? declarat qz res nō dicit vna p aliqd sibi additū. sed per naturā suā. qz si aliqd adderet enti vt ens eēt vnū. Tūc qro oculo additō vel est vnum vel non ē vnum. si non est vnum. tūc ens z vnū nō pueritūt. Si ē vnū: vel est vnū p aliquid additū. vel p nihil cū nō sit abire in infinitū stādum est in pnis: dicēddū ergo qd p idem aliquid hz eē z vnū eē qd dicebatur de nugatōe frivoluū est: qz licet ens z vnū eandē naturā dicāt. tñ a diuersis rōnibus imponūt. fm vero motiū Auic. peccabat in ma

ter ia. qz vnum quod cōuertitur cū ente nō ē vnū qd pncipiū numeri. Propter hoc ē alius modus dicēdi q vnū qd pueritur cum ente z qd est pncipiū numeri sunt idem tñ quodlibet eoz dicit aliquid p uatiue. Isti pueniunt cum Auic. z differunt. conueniunt in quantum ponunt idem esse vnū quod pueritur cum ente z qd est pncipiū numeri differūt: fm Auic. quodlibet hoz dicit aliquid positue. sed fm istos quodlibz dicit aliqd p uatiue. sz modus isto rum stare nō pōt: qz vnū quod est pncipiū numeri determinat ad gen? quā ttitatis. vnum vero qd cōuertitur cum ente inuenitur in omni gñe. Non igitur idem potest esse hoc vnum z illud. Propter hoc est tertia via media que est Arist. z Commentatoris sui. qz vnum quod est pncipiū numeri z qd pueritur cum ente non sunt idē: nec simul ambo dicunt quid positue vt dicebat positio prima: nec quid p uatiue vt asserbat secunda. Sed vnum quod est pncipiū numeri dicit quid positue. qd vero conuertitur cum ente: quid p uatiue. hoc autē sic ostendunt. qz vnum quod cum ente conuertitur nihil est aliud nisi res p siderata indistincta a se z distincta ab alijs: ideo huiusmodi vnitas est ipsa rei natura q dicitur vnitas z entitas. Entitas: prout dat rei esse: z q sit h vnitas prout dat ei q nō sit aliud ab hec. vt humanitas put dat homini vt sit homo dicitur entitas. put dat ei q nō sit aliud ab homine dicitur vnitas. ergo nihil addit homini p h q ē vnū: fm rē. sz solū fm rōnem. ex eo q ab ipse negatur alia entia. igitur tota rō vnitatis. in negatiōe pssit: sicut rō entitatis in pōne: z ex hoc sequitur q vnum z multa sūt pme differētie entis. qz ens pmo diuiditur in affirmatōes z negatōes: acrum z potētia: q importātur aliquo mō p vnum z multa. Sz vnū quod est pncipiū numeri dicit aliqd positue. nam tale vnum pssituit numez que est species quā ttitatis. nihil autē cuius ratio in puatione pssit speciei entis est pstitutiū z ideo tale vnum dicit qd positue. sicut vnū qd pueritur cū ente dicit quid p uatiue. propter qd philosophus. r. metaphi. vult q vnum quod est pncipiū numeri opponatur numero. sicut mensura z mensuratum. Sed vnuz qd pueritur cum ente opponitur multitudini. sicut in diuisibile diuisibili. Sed in diuisio negatōez vel p uationem importat. igitur ratio talis vnus in p uatione consistit. hoc viso delevi videre possumus quid dicit vnitas in diuinis videndo que vnitas ad diuina transfertur. constat q vnitas que est pncipiū numeri ad diuina transferri non potest. qz talis vnitas vt in sequenti quesito apparebit non nisi in rebus materialib? inuenitur. propter quod consideratio arismetriaci non se extēdit ad substantias separatas igitur vnitas que ibi reperitur ē ipsa rei entitas que non addit supra entitates rei aliquid rei nec aliquam actualem intentionem. Sed solum addit quid rationis eo q in diuisionem importat: id concedendum est talia nomina vt in diuinis existunt p uationem vel vt congruentius loquamur remotionez importare z hoc est quod magister ait q vsus horum nominum in rebus est ratione remouendi atqz excludendi a simplicitate. diuinitatis que ibi non sunt. non ratione ponendi ibi aliqua quod confirmat per auctoritates sanctorum. Ad primum dicendum q p uatio in vnitate est secundum modum intelligendi. sed p uatio in multitudine magis est secunduz rem. nam p uatio quam dicit vnum nō est per se respectu entis. immo pōt eē respectu nō entis. nā si hūanitas dat hōi q nō sit aliud ab hōie. sz q sit aliud ab alijs: nō dat ei p se loquendo q

sic aliud ab ente. qz hoc etiam competeret ei. si nihil
 esset preter hominem. qz iste modus negationis
 & priuationis extendit se ad non ens non potest esse
 negatio fm rem. s; solum fm rōnem. qz alicuius ad
 nihil realis respectus esse non pōt. S; in multitu-
 dine importatur negatio realis: maxime cuz aliqua
 sunt multa realiter. qz multa sunt illa quorum vnus
 non est aliud. & ideo non est inconueniens. qz vnitas
 precedat multitudinē & multitudo vnitatem. qz si
 nos accipiamus precedere fm pl'r sic vnitas pre-
 cedit multitudinē. qz fm rei veritatem nō hz rō-
 nem p̄uatiōis. sed fm modū intelligendi. & ideo sim-
 pliciter vnitas est mensura multitudinis. sed fm
 nos hz modum intelligēdi & quo ad nos: multitudo
 potest esse aliquo mō p̄ vnitate. nā p̄ multitudinē
 in cognitionem vnitatis deuenimus: vt p̄ cogniti-
 onem creature q̄ est quodā mō multa venimus in
 cognitōem p̄mī p̄ncipij qd̄ est vere vñū. tñ fm re-
 ctum modū debent esse eōuerso: vel dicere possu-
 mus qz p̄ se loquēdo fm intellectum. semp vnitas
 p̄cedit multitudinē: sicut in diuisibile p̄cedit diuisi-
 bile. & simplex compositus. Sed multitudo prece-
 dit vnitatē. fm sensum: & h̄ innuit p̄hs. r. meta. cuz
 aut multitudo ē magis sensibilis & qd̄ diuiditur est
 magis sensibile q̄ qd̄ nō diuiditur. ergo sermo de
 multo ē ante sermonē de indiuisibili fm sensum. ex
 quo habere possumus qz fm naturā & fm rez vñū
 p̄cedit multa. licet nō fm sensum vel etiā dicere
 possumus qz rō mensura & mēsurati transfertur ab
 vno qd̄ est p̄ncipiū numeri & a numero ad alia. In
 deo aut nō ponimus vnitatē que est p̄ncipiūz nu-
 meri. Ad sc̄bz patet solutio p̄ iam dicta. qz in co-
 gnitiōe multitudinis deuenimus p̄ vnitatem & eo
 modo quo diximus. Ad tertium dō qz ponere in
 deo ea que denotant p̄uatiōe que consequitur ma-
 teriaz & potentia est inconueniens. sed que consequi-
 tur formā & actū nō est inconueniens: p̄pter qd̄ for-
 te signanter dicit magister qz huiusmodi noīa in-
 troducta sunt ad significandam remotionē. & nō di-
 cit ad significandā p̄uatiōe: vt nō intelligatur de
 p̄uatiōe que est admitta materie & huiusmodi p̄-
 uatiō est q̄ est de se nō ens & q̄ ip̄fectionē ip̄ortat.
 Ad q̄ruz dō qz ex vnitatibus p̄stituitur multitu-
 do. s; nō rōne q̄ vnitas dicit p̄uatiōem multitudinis
 Sed ex eo qz vna res nō est alia res. pōt tamen con-
 numerari alij rei vel possumus dicere qz ad hoc qz
 aliquid sit vñū nō o; qz dicat p̄uatiōem cuiuslibet.
 s; sufficit qz dicat in diuisionem respectu alienius. &
 ideo ipsa multitudo potest dici vnitas fm qz in ea
 p̄sideratur aligs modus diuisionis. qz omnis mul-
 tudo participat aliquo modo vno vt dicit p̄ma pro-
 positio p̄li. & fm hoc poterit taliter accipi p̄uatiō
 in vnitate qz nō repugnabit multitudini cuius est
 pars: possumus tamē adhuc aliter respōdere & forte
 melius. qz nō est p̄tra rōnem partis integralis ne-
 gare suū totum. s; sit p̄tra rationem partis subiecti-
 ue. nam contra rationem hominis est qz nō sit ani-
 mal. sed nō est cōtra rationem parietis quod nō sit
 domus. immo est de ratiōe eius & vnitas si ē pars
 multitudinis est pars integralis vel habet similitu-
 dinem. cum tali parte non autem est pars subiecti-
 ua. Ad quintum dicēdum qz in diffinitione mul-
 tudinis ponitur vnitas qz non pōt intelligi mul-
 tudo non profusa vnitatibus. Sed in diffinitio-
 ne vnitatis nō ponitur multitudo. nam sufficit ad
 hoc qz intelligatur aliquid esse vnum qz apprehen-
 datur ens & nihil. nam si solus homo esset. posset in-
 telligi esse quid vnum & esse indistinctum a se & di-
 stinctum ab alijs fm quā p̄positam nō distinguere.

tur nisi a nullo vel a nō ente. nihil autēz & ens nul-
 lam multitudinem constituunt. non ergo diffinitur
 vnitas per multitudinem. Sed eōuerso. non igitur
 est circulo diffinitur proprie loquēdo vt ratio ar-
 guebat.

D secūdum quēsitum cū queritur quid ē
 illud positium qz addit vnum qd̄ est p̄-
 cipium numeri supra ens. dicunt quidāz
 esse mensurationem. nam tota ratio vni-
 tatis que est p̄ncipiū numeri in mensuratōe p̄stitit
 vnde & r. me. scribitur. qz numerus est multitudo
 mēsurata p̄ vnum. Sed illud non pōt stare. qz sicut
 improbat qz vnitas que est p̄ncipiū numeri nō dī-
 cat p̄p̄ie quid p̄uatiue: eo qz p̄stituit numerū que est
 species realis. ita nō possumus dicere qz addat su-
 pra ens mēsuratōem tñ. qz mēsuratio relatōem
 portat & ex relatione non p̄stituitur absolutū: sc̄do h̄
 deficit. qz mēsuratio non refertur ad mēsuratum p̄ ali-
 quid qd̄ sit in mensura. vnde ex eo qz aliqd̄ est men-
 sura fm qz huiusmodi nihil in se positium hz. p̄or-
 pter quod p̄hs. r. me. dicit. vnum qd̄ est p̄ncipiūz
 numeri opponi numero sicut scibile opponitur scē-
 tie. nihil autem est in scibili ex eo qz refertur ad scē-
 tiam. igitur illud positium qd̄ addit vnum qd̄ est
 p̄ncipiū numeri supra ens. non ē in ipso vno. S; nō
 nihil contrahitur ad speciale genus entis nisi per
 aliquid quod est in ipso. cum igitur vnum quod est
 p̄ncipiū numeri sit contractum ad genus quan-
 titatis. & dicat quēdam specialem modum enti-
 tatis: huiusmodi positium in quo consistit ratio eius
 non poterit esse mensuratio cum mensuratio non
 dicat aliquid in ipso. Sed dicat aliquam relati-
 onem realem in numero. vt quia numerus hz rei ve-
 ritatem refertur ad vnum. vnum fm modum in-
 telligendi refertur ad ipsum & dicitur mensura eius.

Tertio hoc dictum deficit qz illud quod addit in-
 ferius supra superius est constitutum inferioris.
 Unde illud positium in quo consistit rō vnus. &
 qd̄ addit vnum qd̄ est p̄ncipiū numeri supra ens
 hz esse p̄stitutum vnus: mēsuratio autē est quēdā p̄-
 p̄ietas eius. nā mēsuratio p̄ se & p̄mo repitur in quā-
 tate discreta & a q̄titate discreta trāstata est ad alia
 vt dicit Cōm. & p̄hs innuit in. r. me. igitur rō mē-
 sure non erit qd̄ p̄stitutum q̄titate discrete. s; erit q̄
 dā p̄p̄etas p̄ns talē quātitatē. p̄p̄ter h̄ notandū
 qz in oib; alijs entib; a quātitate ita repitur rō vni-
 tatis p̄uatiue: qz nō repitur ibi vnitas positue: &
 rō. qz quelz natura & q̄lz forma dat supposito ēē p̄-
 sitiuū & negatiuū: & lz rōne negatōis semp dicat vni-
 tas: rōne p̄ntis nō semp hz qz sit vnitas. videm. n.
 qz sapientia dat supposito sit sapiēs & dat ei qz distīn-
 gnatur. a nō sapiēte: siue dat ei qz sit qd̄ indistinctus
 a se & distinctus ab alio: & si put sapientia dat supposito
 qz sit sapiēs d̄ref vnitas. tē sapiēs eo qz tale ēēt vñū
 duplici vnitate: positue & p̄uatiue. positue: rōe q̄ sa-
 piēs. negatiue: eo qz nō a sapiente distinguitur. tamen
 quia ratione entitatis specialis sapientia dicitur sa-
 pientia & non vnitas. ita ex sapientia accipitur vni-
 tas p̄uatiue qz ibi non ponitur vnitas positue.
 Sed in quantitate non sic se habet nam specialis
 ratio entitatis que additur a quantitate supra enti-
 tatem simpliciter aliquo modo sumpta: habet ratio-
 nem vnitatis: & ideo quod in alijs entibus: cum po-
 situe descendimus ad rationem entitatis specia-
 lis dicitur sapientia bonitas & huiusmodi p̄nt en-
 tia sunt distincta: in quantitate huiusmodi positi-
 uum vnitas dicitur. Ad cuius euidentiam aduer-
 tendum qz quantitas dupliciter rem perficit etiam
 positue. Vno modo rem perficit in se considera-

tam. alio modo per comparationem ad partes. et p
 ut perficit rem in se: de unitas. et put perficit eam in co
 paratione ad partes de primum. unde ex illa eade
 re ex qua h3 aliqd qd sit qd continuum habet qd sit qd
 vnu qd est principium numeri. et ideo sicut primum
 dicit qd positive. sic et vnu qd est principium nume
 ri dicit qd positive. nam vtriusqz istoz ex vna et ear
 de re sumitur. et prout dat esse positum talis unitas
 accipitur in eo qd est tale: non in eo qd distinguit a no
 tali. et id significat qd positive no qd negative et sic ac
 cipiēdo huiusmodi vnu cōuenit ei duplex ratio vni
 tatis generalis et specialis. nā prout quātitas sic ac
 cepta perficit rem in se no per cōparationē ad partes
 dat sibi esse vnu positive: qd vnu directius reduci
 tur in ens qz in vnu qd conuertitur cū ente. unde
 est quedā entitas qd ab alijs entitatibz specialibus
 sic differt. qz in alijs tale esse speciale appellatur eē
 sapiens: esse iustu: esse hominē: vel aliquid huiusmo
 di hoc aut appellatur esse vnu. et iste modus unita
 tis extra quātitate se no extendit sicut esse sapiens
 loquendo de sapientia participata: non extendit se
 extra qualitate et esse hominē extra substantiā: et sic
 illa dicuntur positive. sic et illud. Rursus ipsa eadez
 quātitas put perficit re in se et dicitur unitas po
 sitive distinguit rez ab alijs. et dicitur unitas priua
 tiue: et in hoc conuenit cū ceteris formis. nā cetera
 forme dat suis pfectibilibus unitate huiusmodi et sic
 accepta unitas no determinatur ad genus quātita
 tis. sed reperitur in omni genere. et cū ente conuer
 titur: et sicut quātitas prout perficit rez in se: ex ea ac
 cipitur aliquid positive et priuatiue. sic put perficit
 eam in cōparatiōe ad partes: et ea colligitur aliqd
 positive et priuatiue. differenter sū: qz primo modo
 tam positum qz priuatiuz dicebat unitas. Sed ex
 positione accipiebatur vnu qd est principiu numeri:
 et determinatur ad genus quātitatis: negative autē
 accipiebatur vnu qd conuertitur cum ente et no est in
 gisse: hic aut p pōnem accipitur primum: p negatio
 nem accipitur vnu. qd cum ente conuertitur: qd oia p
 simile declarare possum. nā actio et passio sunt duo
 pdicamenta: nā vna et eandem re dnt fm p m. iij.
 p b. qz actio et passio no differūt nisi sicut vna qua
 tur thebis thebas et thebis themas. unde illa res
 que dicitur actio et passio. iiii. facit: duo positive: et
 duo priuatiue: nā 3. put recipitur in passo dicitur pas
 sio: et sic pstituit vnum pdicamentū et nominat quedā
 dā speciale modum entitatis positive. et ex isto esse
 positio p surgit qdā modus negative. nā ex eo qd ē
 passio. h3 qd distinguatur ab omni qd no ē passio: et
 sic dicitur unitas. et sic put recipitur in passo fm eē
 positum dicitur passio: fm eē priuatiuz dicitur vni
 tas. sic put ē ab agēte. si p sderatur positive dicitur
 actio. et put p hoc distinguitur ab omni qd no est ac
 tio. siue put sumitur negative dicitur unitas: ita qd
 ibi est duplex modus positius et duplex negatiuus
 et sicut vna et eadem res pstituit duo pdicamenta
 actioz v3 et p sionem: et ex hoc dupliciter accipit
 ex illa re ratio unitatis negative: siue vnius quod
 cū ente conuertit. ita vna et eadez res aliter et aliter
 accepta cōstituit duas spēs qz itaqz cōtinuā et discre
 tā. nam put p ficit re in se sic de unitas ex qua vni
 tate. procedit numerus qui est quātitas discreta:
 put perficit rem in operatione ad partes suas. sic di
 citur cōtinuum. vū cōtinuum et vnu sunt vna res
 sicut actio et passio. apparet igitur. qd sicut vna et ea
 de res facit duo pdicamenta: v3 actionem et passio
 nem fm qd accipitur sub esse positio. et qz cuiuslibet
 positioni respondet sua negatio ex illa re que dicitur
 actio et passio. dupl accipitur ratio unitatis que cū

ente conuertitur: ita vna et eadem res dicitur conti
 num et vnum. et ex ea sumunt originem duo genera
 quātitatis. fm qz dupl rez perficit etiam sub esse
 positio: et qz cuiuslibet positioni vt dictum est respō
 det sua negatio. erinde etiam accipitur duplex vni
 tas negative. Declaratum igitur est. quomodo
 vnum quod est principium numeri dicit aliquid
 positive. et qualiter. His autem visis declarari
 possunt. vj. que dicuntur de vno quod est principiu
 numeri. nam tale vnum potest comparari ad
 continuum: ad punctum: et ad numerum: nam quic
 quid est in genere quātitatis vel est ibi per redu
 ctionem et tanquam principium: vt punctus et vni
 tas: vel est ibi fm rectam lineam et tanquam speci
 es: vt continuum et discretum. ea igitur que sunt in
 quātitate ad. iij. predicta reducuntur igitur quod
 libet istozum quatuor. ad alia tria comparari po
 test: igitur vnu poterit cōparati ad cōtinuū: ad pun
 ctum: et ad numerum. et vt comparatur ad continu
 um: duo sortitur. nā vnum. qz vnum non diuiditur
 sed continuum. qz continuum est diuisibile etiam i
 infinitum: et isto modo describitur vnum in tertio
 phisicorum vbi dicitur qd in numeris est minimuz
 et in diuisibile: vt vnum. In continuo autem non ē
 dare minimum. secundo in diffinitione continui po
 nuntur partes. unde in predicamentis legitur. qd cō
 tinuum est cuius partes copulantur ad aliquem cō
 munem terminum. sed cuz unitas sit quid in diui
 sibile. in diffinitione eius partes non ponitur. fm
 etiam prout comparatur ad punctum duo sortitur
 primum est quia unitas positione caret. punctus
 autem est substantia posita. et hoc est qd scribitur. v.
 methaphisice vbi dicitur quod non diuiditur ali
 quo modo neqz habet situm: dicitur vnum: et quod
 non diuidit omnino. et habet situm dicitur punctus
 ex ista differentia sequitur alia. quia vnum est pri
 us puncto. sicut carens positione precedit habens
 situm. Rursus fm qd comparatur ad numerum: 111. 252
 duo competunt unitati. primum est quia unitas
 est potentia omnis numerus: vt dicit Boetius in
 arithmetica sua. fm quia non extendit se extra gen
 quātitatis vnum quod est principium numeri.
 sicut neqz numerus. non est tamen vnum directe i
 genere quātitatis. sicut numerus. hec autem. vi.
 que competunt unitati. s. non diuidi. non diffiniri
 per partes per que distinguitur a continuo: non ha
 bere positionem: et habere rationem prioritatis per
 que separatur a puncto: esse potentia omnem nume
 rum: non esse directe in genere quātitatis: per que
 distinguitur a numero: et habitis declarantur. nā 3.
 cum illa res que dat rei esse continuum det ei esse
 vnum quod est principium numeri. aliter et aliter.
 qz vt perficit eaz in comparatione ad partes dat ei es
 se continuum: vt perficit eam non per comparatio
 nem ad partes dat ei esse vnum. et quia nihil diuidi
 tur nisi prout comparatur ad partes: vnum erit
 quid in diuisibile et continuum diuisibile. ex quo eti
 am apparet qd continuum debet diffiniri per com
 parationem ad partes et non vnum: et sic declarata
 sunt prima duo. Rursus. quia situs et positio sem
 per respicit ordinem partium. unitas carebit pos
 sitione cum perficiat rem non per comparationem
 ad partes. unde cum dicitur. qd unitas est substan
 tia non posita. non est intelligendum hoc esse dic
 tum. quia vnum qd est principium numeri credat se
 ad sbas separatas. Sed qz nihil h3 positioz nisi fm
 qd ei competit ordo partium. vel fm qd h3 diuidi p
 partes. vnu aut fm qd vnu no diuiditur. et id vni
 tas pōne caret. punctus aut pōnem h3. qz et si fm se

est quid indivisibile. Et tñ incōtinuo prout habz partes vt qz est finis linee vel principiu. vel finis vnus et principiu alterius et hoc apparet. quare rō unitatis precedit rationē pñcti. qe prius est cōsiderare aliquid in se q̄ prout per partes distinguitur. et ex hoc reliqua duo apparēt. Rursuz qz per idēz habet aliquid q̄ sit vñū et q̄ si continuū. qz cōtinuū est diuisibile in infinitum. et quodlibet p̄tinuū est potentia oīs numerus. oici pōt qd̄ vnitas est potentia oīs numerus: q̄ non solum hz veritatē. qz vñū ē p̄ncipiū oīs numeri. ppter q̄ oīs numerus virtualiter et potentialiter reseruat in vnitate. tanq̄ effectus reseruat in cā. vey etiā qz nō dī vñū. fm̄ q̄ de vno loq̄mur: nisi q̄ aliquo mō p̄tinuitatem hz cū ex quolibet p̄tinuo possit formari oīs numerus: potētiatē oīs numerus in vnitate existit. Rursuz qz nō est quātum. p̄prie nisi quod ē diuisibile. cū vñū rōne q̄ vñū. sit quid in diuisibile. licet diuidatur qz p̄tinuū. vnitas fm̄ rectam lineā nō erit in ḡne quantitatis et sic oīs sunt. vj. p̄dicta. Declaratum ē igit vñū addere supra ens quēdā specialem modū essendi et non quēdāz modū referendi solum vt rōne mensure fm̄ q̄ aliqui asserēbant. Ad. i. oō q̄ licet vñū q̄ est p̄ncipiū numeri cōpetat rō mensure. cuz mēsuratio ē magis q̄dā p̄prietās talis vnus q̄ sit illud in quo p̄sistit ratio vnitatis. p̄ qd̄ non est bñ: dictum q̄ illud positiuū in quo p̄sistit rō vnus sit mēsuratio. sicut nō ēēt benedictū q̄ illud positiuū in quo p̄sistit ratio boīs. sit risibilitās. immo p̄mū ē falsius isto. qz risibilitas dīc aliquid reale in homine. s̄ mēsuratio nō dīc aliquid relatiōem realem in vno. sed in numero. Ad. ij. oō q̄ nō est sile de numero et de vno. qz mēsurari dīc aliquid reale in numero. sed mēsurare nō dīc aliquid reale in vno. vel oō et melius q̄ mēsurari nō dīc differētiā cōpletuam numeri s̄ circūloquimur eā qz nō sunt nobis notē p̄prie differētiē singulor̄.

26. iiii.

Et tñ q̄ritur. vtz in deo sit aliquis numerus. et videtur q̄ nō qz fm̄ Boetiu in lib. de trini. deus ē illud vbi nulla dīa nulla ē oīo pluralitas. quare nec numerus. igit vnitas tñ. P̄terea: oīs multitudo in vnitate reducitur. sed de? ad nihil aliud ordinatur et in nihil aliud reducitur. ergo nō ē in eo aliqua multitudo. P̄terea. vbi cūq̄ ē dare numez. ibi ē dare plures vnitates. siue plura vnita. qz vt scribitur. vj. p̄pone procul. oīs multitudo aut ex vnitis est: aut ex vnitatib? : sed in diuinis nō pōt esse multitudo ex vnitis. qz omne tale ē vñū. et non vñū. cū participet vno. qz nō est in diuinis aliquid p̄ participationem. sed per essentiam non erit ibi multitudo vel pluralitas nec ex vnitis nec ex vnitatibus. quia vnitas rei est ipsa natura rei. qz ens et vñū nihil addit supra rez. si igitur in diuinis sunt plēs vnitates sunt ibi plures nature qd̄ ē incōueniens non igitur ibi ē aliq̄ numerus vel aliqua pluralitas. P̄terea. deus ē maxime vñū. s̄ vbi ē maxima vnitas ibi ē maxima idīctio. vbi ē maxima idīctio ibi est nullus numerus. cum numerus distinctionēz importet. ergo rē. Incōtrarium ē qz ibi ponimus tres p̄onas. s̄ ternarius dicit numerum. ergo rē. P̄terea. in diuinis nō est p̄fusio p̄onaz vt posuit sabellius: ergo ibi est dīctio. s̄ dīctio ponit aliquatē numez. ergo rē. Rñ. oō q̄ fm̄ philosophū. iij. p̄bisi. numerus cātur ex diuisione cōtinui. ideo numerus crescit in infinitū. qz p̄tinuum in infinitū est diuisibile et qz ex p̄tinuo numerus sumit originē. dicere possumus. q̄ numerus. iij. fm̄ portat que se habent per ordinem. p̄imum est. quia

numerus nō extendit se extra quantitatem nā cum continuum sit quedam species quantitatis. cum ex eo sumat originēz numerus. in nullis p̄prie recipitur numerus q̄ nō sit quātā et p̄tinua aliquo modo. ex h̄ p̄mo segtur s̄. videlz q̄ numerus sit aliqd̄ maius q̄ libet vnitate ex q̄bus componitur. nā cum totus cōtinuum excedat quāz sui partē. cā diuisio eius p̄tinuat numez. oō numerus esse aliqd̄ maius q̄libz huiusmodi vnitate. p̄ hoc scribitur tertio p̄bisi. q̄ numerus est plura vno et in quolibet sunt vnitates q̄dam. Ex hoc secundo sequitur tertium vt qz omnes vnitates numeri simul sumptę sunt aliquid maius q̄ quelibet vnitas in se accepta: sequitur q̄ ipse vnitates. essentialiter differunt. nam si eadem realiter esset essentia omnium vnitatum: non esset aliquid maius plures vnitates q̄ vna. eo q̄ ex pluribus vnitatibus non p̄stiteretur aggregatio. et isto tertio sequitur quartum. vt qz vnitates essentialiter differunt. vbi cūq̄ est numerus. ibi oportet esse dīctio. et qz numerus p̄prie sumptus omnia ista includit. cum in diuinis hec reperiri nō possint. ibi p̄prie non est numerus. licet sit ibi aliqua pluralitas: nec persone p̄prie numero differunt. sed p̄prietatibus: vt dicit magister. xxix. dīctio. tamē si volumus accipere numerum non prout omnes conditiones tactas comprehendit: sed prout sumitur fm̄ aliquam tactarum conditionem: possumus concedere in deo esse aliquo modo numerum. Ad cuius euidentiam notandum q̄ de numero aliter locutus est philosophus fm̄ q̄ spectat ad p̄sens negocium. aliter Dionysius aliter Boetius: et aliter Damascenus. nam philosophus in decimo metaphisice separat numerum a multitudine. d. q̄ nō omnia multitudo est numerus. sed numerus est species multitudinis. quia numerus nihil est aliud q̄ multitudo mensurata per vñū. que descriptio in hoc specialiter respicit ipsum vt determinatur ad genus quantitatis. naz ratio mensure per se p̄mo inuenitur in quantitate discreta. vt vult philosophus et Commentator suus. propter quod diffinitio numerum ex eo q̄ habet rationem. mensurati ē ipsum describere vt determinatur ad genus quātū. Unde ista descriptio respicit numerum potissime quantum ad p̄imam conditionem. Dionysius autem vltimo de diu. nomi. dicit vñū quod est cōnumerabile alteri non esse ipsum esse. sed participare essentiam. propter quod dicit q̄ numerus essentia participat. nam si aliquid maius est numerus q̄ sit quelibet vnitas de numero vnitatum constituentium numerum. nulla huiusmodi vnitas erit ipsum esse. nec aliquid sit vñū erit ipsa essentia. quia si quod est huiusmodi vñū: esset ipsum esse et non participaret esse. in eo esset omnis ratio essendi. propter quod dato q̄ esset dare plura talia nihil maius esset in pluribus q̄ in vno. quia cum in quo libet tali esset omne esse: non competet aliquid esse omnibus simul qd̄ non cōdicet cuiuslibet illoz p̄ se sumpto: igitur Dionysius. potissime determinauit de numero. quātū ad sc̄daz p̄ditiōem vt qz numerus ē aliquid maius q̄ vnitate et q̄ cuius vñū p̄prie alteri p̄numerabili cōpetit cē p̄participatiōez. Boc. aut i li. de tri. potissime describit numez. q̄tū ad diuersitatem essentialē. vnde vult. q̄ vbi nulla diuersitas ibi nullus numerus. Dani. v. iij. li. c. viij. determinat de numero quātū ad q̄rtā p̄ditiōem. vtputa q̄tū ad dīctioez vel ad differētiā q̄lencūq̄. vnde ait q̄ numerus est eorum q̄ differunt et impossibile est numerari ea que s̄z nihil differunt. fm̄ id aut q̄ differunt fm̄ h̄ aut et numeratur. hoc viso cum queri

tur. verum in deo sit numerus. si loquimur de numero fm qd describit eum philoso. vt quantum ad pma conditione v3 qz nuer dicit aliqd determinatuz ad genus qritatis rlp pns aliquid materiale: sic in deo no est numerus qui ad nullum genus determinat. nã r vbi nulla materia vnde pbs in eodẽ. r. vult ipsuz deũ esse mēsurã oĩuz entũ non igit ad aliquod genus entũ est determinatũ. si vo loquimur de numero. fm acceptiõne. Dionysij vt qz nõest vnũ cũ numerabile alteri nisi q esse picipat ppter qd aliqd reperitur in tali vno cõiuncto alteri qd nõ reperit in eo solũ. sic etiã nec in deo ẽ numerus. ppter qd. Dionysius vlti. de. di. no. ait. vnũ sup sbate et ante numerum existens nõ esse cõnumerabile alteri. huiusmodi at vnũ est ipse deus nõ igit fm istam viã in deo est numerus. Si at loquimur de numero vt de eo loquitur Boetius. vt dicamus aliqua numerari q cẽntialiter sunt diuersa. sic ẽt in deo nõ ẽ numerus. qz ibi nõ ẽ cẽntialis diuersitas. pp qz r ibidẽ pcludit Boetius q in deo est tñ vnitas r nullus numerus. qz ibi nulla diuersitas. s3 si loqmur de numero vt de eo loqitur Dama. vt dicamus numerari q cõqz a se inuicem distinguntur. Sic in deo ẽ numerus. qz ibi nõ ẽ pñio. s3 distinctio psonaz r fm istũ moduz Dama. in diuinis ponit numerũ. d. iii. lib. e. vi. numero. n. r nõ natura differre dicunt ypostases. ẽ igitur in deo numerus nõ q. est species quãtitatis. vt de eo determinat philosophus nõ vt agregat plures vnitates participãtes eẽ: vt de eo definit Boetius. n. vt ptiẽt diuersitatẽ cẽntiale vt de eo. definit Boetius. s3 vt importat aliquã distĩctiõem vt de eo determinat Dam. cuiusmodi autẽ sit iste numerus in loquẽti qõne patebit. Ad. i. dõ q in deo non est numerus q dicit diuersitatẽ. cẽntialem vel pluralitatẽ naturaz. r de hoc numero loqitur Boe. vt p3 p habita. Ad. ij. dõ q numerus q ponitur in diuinis vt numerus psonaz nõ reducitur in vnitatẽ aliã ab ipso deo. vnde ẽ ibi numerũ cũ vnitate. cẽntic: vl possumus dicere q multitudinẽ reducitur in vnitate: qñ multitudo vel pluralitas est essentialiter differẽtiã qz ois talis multitudo picipat aliquali vno. vt scribit in pima ppositiõne p̄pocuit. r semp picipans reducĩt impicipabile tres autẽ p̄one nõ participãt diuina essentia. s3 sũt ipsa diuina essentia. Ad. iii. dõ q vnũ qd ponit in diuinis ẽ vnũ quod cõuertitur cũ ente. igitur ipsa relo h3 rationẽ vnitatis. cũ talis vnitas reperiatnr in omni gñe. nõ igit o3 in diuinis esse plures naturas vel plures cẽntias. ad h q sit aliq numerũ sed sũt sicut ibi esse plures relõnes vel plura relata. Ad. quartũ dõ. qd in diuinis est maxima in distõ realit loquẽdo penes absoluta ẽ tñ ibi distõ ẽt real qstũ ad relata propter qd ibi est numerus nõ quo dictũ est. Clarto queritur. vtrũ numerus in diuinis dicatur fm sbam vel fm relõm. et v3 q fm sbam. qz h est differẽtia inter vnũ quod est principium numeri r vnũ quod puerit cũ ente quia vnũ quod est principium numeri perse habet rationẽ mensurẽ: vnde tale vnũ et numerus opponuntur relatiue sic mēsurã r mēsurã tñ. vnũ at qd cõuertitur cũ ente dicit in diuisione3 vnde huiusmodi vnũ r sua multitudo opponũtur vt pñatio r habitus: vt vult philosophus. r. me. ergo vnũ qd ẽ pncipiũ numeri importat r lõcm: nõ aut vnũ qd cõuertitur cũ ente. igitur multitudo siue pluralitas que respõdet vni qd cõuertitur cũ ente. nõ importabit relationẽ. s3 pluralitas ista que respõdet vni qd est principũ numeri fm relatiõez dicitur. Sed cũ in deo solũ sit numerus respõdens

vnũ qd cõuertitur cum ente: eo q vnũ quod est principium numeri ibi non ponitur. in diuinis numerus s3 relationẽ dici nõ potest eo q vnũ qd cõuertitur cum ente cui responder talis pluralitas: nõ dicitur relatiue. sed negatiue. Preterea. cuiuslibet vnitati. respõdet sua multitudo. sed cum in diuinis ponatur vnitas fm substantiã ẽt multitudo fm sbaz ibi erit. Preterea. regula est Aug. in mult3 locis quod quicquid ad se dicitur in diuinis sbaliter dicitur. sed numerus fm suũ nomen nõ refert ad aliud ergo vt in diuinis ponitur fm sbaz dicitur. Preterea. oia que sunt in sbaz predicamẽtes a relatione cũ3 transferuntur ad diuina trãseunt in sbaz: sed numerus est in predicamẽto quãtitatis. ergo vt in diuinis ponit essentialiter dicitur. Incõtrariuz est qd nõ est dare multitudinẽ in absolutis nisi sit dare pluralitatẽ naturarũ. s3 in diuinis nõ plurificatur natura. ergo nõ est ibi multitudo nec numerũ absolutõ. Preterea. fm Aug. v. de tri. ca. viij. ea que ad se dicuntur r fm substantiã: dicunt de qualibet psona singulariter r de oibus nõ pluraliter. si igitur duo vel tres. vel alii tñi numerales i diuis dicerẽt ẽ fm substantiã tñc diceremus. q pater esset duo. vl q esset tres q nõ cõcedimus. Rñõ dõ q fm Dama. li. iij. ca. viij. numerũ est eoz q differunt r im possibile est numerari que fm nihil differunt. fm ergo q in diuinis differẽtiã ponimus sic r nũcrũ ibi ponere poterimus. In diuinis aut sunt duo p̄dicamenta fm Boetiũ substantiã r relatio siue absolutũ r respectiũ. qz oia absoluta ibi transeũt in substantiã fm bec duo in deo duplr distĩctionẽ ponimus. fm rez r fm modũ intelligẽdi. distĩctionem fm rez nõ possum ponere in absolutis: eo q oia talia dicũt vnã naturã r vnũ esse. qz fm Aug. vi. de trini. ca. vii. nõ est ibi aliud vnũ esse aliud magnũ esse: aliud sapientẽ esse. S3 omnia bec omnino sunt ipsum esse. tñ fm rationẽ: absoluta in diuinis differunt. r fm hoc concedi p̄t ibi esse numerũ sic dictũ nõ cũ i diuis p̄im? ples pfectões qz i eo pfectões oĩũ generũ congregantur. cũ quilibet pfectio hẽat rationẽ vnitatis eo q vnũ dicitur equaliter entũ. si cut ponũtur ibi plures pfectiones absolute s3 modum intelligendi oiffertes. sic r plures vnitates ratione distĩctẽ ibi sunt. imo quilibet pfectio in diuinis magis pprie dicitur vnitas q̄ pfectio. vnde de sapiẽtia ibi posita magis pprie dicitur vnitas q̄ dicatur pfectio. naz pfectio dicitur put in deo dicit ali quod esse positũ vt esse sapiẽs. S3 vnitas dicitur put significat negatiue. vt put p hoc distinguit deus a nõ sapiẽte. r qz negatiões in diuinis sunt vere affirmatões vero incõpacte. vt dicitur fo d angelica ierar. magis pprie huiusmodi pfectiones habẽt rationẽ vnitatis q̄ pfectionis. qz oia que ibi affirmatiõẽ dñr quãtuãmodũ significandi i compacta sunt. r ideo cũ dicimus deũ esse sapientẽ. si volum? hanc rectificare. debemus addere: q nõ est sapiens eo nõ vt alia sapientia sunt: propter qd aliqui pbi vt raby moyses r Auic. dixerũt talia de deo dici. ppter remouẽdas impfectiones. vnde cũ dicimus deũ esse sapientẽ ipsum a non sapiẽte distingui? qz r et hoc pfectio habet rationẽ vnitatis. qz dicit ali quid in distĩctũ a se: r distĩctum ab alio. vt sapientia ex hoc dicitur vnitas. qz per eaz sapiẽs est i distĩct? a se r distĩct? ab alio s3 viã istõz i ocohi sunt plures pfectiones. sed plures vnitates. qz sapiẽtia bonitas r huiusmodi. fm hoc in deo nihil ponit sed solum ali quid remouent qd licet non sit omnino verum. quia huiusmodi pfectiones vcriõri modo sunt in deo q̄ in creatura. tam quãtuã ad hoc

36. v.

verum est. qz ista est magis propria deus non est in
 sapiens quam ista deus est sapiens. 2 si non ratione
 rei significare rone tñ modi significadi. igitur qlibz
 pfectio que in diuinis ponitur. ppe hz rone m vni/
 tatis. 7 qz semp plures vnitates pstituit numerus
 in diuinis potest poni numerus fm absoluta non re/
 aliter. sz fm modū intelligendi: numerus tamē fm
 relata ibi realiter existit. qd sic est videre: qz ex quo
 vnum pvertitur cū ente: vnitatis pvertetur cū ent/
 tate. oia ergo q sunt in oibus predicamentis habent
 rone m vnitatis. cū igitur ipm relatu sit quoddam
 ens: erit 7 quoddā vñ: 7 relatio ē qdam vnitatis. 7
 quia in diuinis sunt plures relationes realiter diffe/
 rētes non solū fm modū intelligēdi. sz et fm rem. i
 diuinis ē numerus quātum ad relata: eo qz relatiua
 ibi realiter distinguuntur. Lū ergo qrit. vtrū numerus
 in diuinis dicat substantiā vel relatiōem. si loqmur d
 numero denotate dñōnez. fm rone talis numerus
 sz absoluta dici pōt. Sz si denotet realis distinctio
 solū est ibi numerus p relata. vey qz distinctio sz
 modum intelligēdi non ē pprie distinctio cōparata
 ad realē distinctiōem: cū in aliquo ponimus distin/
 ctiōem fm rē 7 fm rōnem. cū absqz additiōe de distin/
 ctiōe loqmur intelligitur de distinctiōe reali q magis
 pprie ē distinctio. igitur absolute loquēdo. cum
 dicat fm qd dicitur numerus indiuisis debemus
 rōdere q fm relatiōem: eo q intelligitur de nume/
 ro distinctiōem realē impōtate. tñ hac additiōe fa/
 cta fm rōnem: pcedere possumus in diuinis esse ta/
 lem numerū et fm absoluta. igitur ppe i diuinis est
 numerus sz relata. nec tñ huiusmodi numerus sim/
 pliciter absolute numerus dī. eo qz oēs cōditiones qz
 requirit numerus ei nō cōpetunt. tñ dicitur nume/
 rus magis proprie qz numerus q solū fm rōnem di/
 stinctionem impōtat. pp qd aduertendū q ea que
 pprie numerantur in creaturis hnt p se eē 7 realiter
 distinguuntur. ideo punctus pur ē terminus diuersarū
 neqz nō dicitur simplr plura. sz ē simpliciter vñuz
 plura secundum quid prout diuersas lineas termi/
 nat. Rursum plures passiones vt sapor color es/
 sentialiter 7 realiter differentes non proprie dñr
 plura numero. qz non habēt p se esse. ideo si ptingat
 huiusmodi passiones in eodem susceptibili esse. dñr
 eadem numero. Individua autē in genere sbe: qz 7 p
 se esse hnt 7 eēntialiter distinguuntur. pprie 7 p oēs
 modum differūt numero. igitur p se 7 primo talia diffe/
 runt numero. post h aut passiones eēntialiter diffe/
 rētes. numero differē dñr. vltimo autē 7 valde fm
 qd differūt numero q sola rōne distinguuntur. igitur nu/
 merus psonarū p oēm modum excellit distinctiōem
 fm rōnem solū: qz magis pprie cōnumerātur p sone
 ad se inuicē qz q numeretur punctus sibi ipsi vt est
 pncipiū vñius linee 7 finis alterius. sz si huiusmodi
 nūerus ad nūerū indiuiduorū in genere sbe. magis p
 prie habet rationē numeri distinctio que ponitur
 in huiusmodi in diuinis qz illa que ponitur in pso/
 nis. Sed si cōparemus numerū personarū ad nūe/
 ruz passionū. habēt se sicut excedētia 7 exēssa. nam
 ratiōe qua numerus est eorū q habēt p se eē. magis
 pprie distinctio psonarū habet rationē numeri. eo qz
 taz p sone diuine qz ipse relatiōes sunt per se subsiste/
 tes. ratiōe tñ distinctiōnis magis cōnumerant ad
 se inuicē huiusmodi passiones qz ipse p sone eo qz ta/
 lia eēntialiter distinguuntur. Ad primū dicendū
 q etiā in vno qd cōuertitur cū ente est dare relatiō/
 nez. imo si bene aduertimus magis eēntialiter se
 pōt habere relatiō ad huiusmodi vnitatē qz ad vni/
 tatē que est pncipiū numeri. qz vnitatis que est pnci/
 piū numeri fm se est in predicamento quantitatis.

Sed ratiōe qua cōsequitur ipsam rō mēsure funda/
 tur in ea quiddā respectus. Sed vnitatis que cōuertit/
 tur cū ente. etiā fm se pōt esse in pncipiū relatiō/
 nis. qz 7 ipsa relatiō pōt eē huiusmodi vnitatis. Ad
 ij. dicendū q hz multitudo presupponat vnitatem.
 vnitatis tñ nō presupponit multitudinē 7 ideo vbi:
 cūqz est dare multitudinē ibi est dare vnitatē mul/
 tydini illico: rōndentē. sed nō conuertitur qz vbi
 cūqz est dare vnitatē q ibi sit dare multitudinē illi
 vnitati cōrespondētē. nisi forte fm intellectū. 7 q ar/
 guitur q cuiuslibet vnitati. Respōdet sua multitudo
 h pro tāto habet veritatē. qz quotiescūqz multiplica/
 tur vñū oppositorū toties dicitur multiplicari 7 re/
 liquū vt si albū reperit in voce 7 in colore 7 nigrū.
 sed nō opoz qquid est albū qz sit nigrū. 7 vbi cūqz ē
 dare albū q ibi sit dare nigrū. ita est ex parte ista qz
 si reperit vnitatis essentialis 7 vnitatis relata: reperit
 numerus essentialis 7 numerus relatiue dicitur
 vel pōt reperiri. sed nō oq qz vbi est dare vnitatem
 essentialē q ibi sit dare numerū ei cōrespondētē.

Ad. iij. dō q numerus fm se distinctiōem impō/
 tat. vt patuit per Damal. 7 ideo fm suum nomen
 non refertur ad illud. tñ qz ista distinctio pōt eē pe/
 nes relata 7 penes absoluta numerus fm relatiōem
 7 fm absoluta dici pōt. 7 qz in diuinis nō est distinctio
 realiter loquēdo nisi per relata. ideo numerus rea/
 liter sumptus in diuinis relatiōem impōtat. Ad
 iij. dō q numerus qui ponitur in diuinis nō est spe/
 ties quātitatis. qz nō respicit vñū qd est pncipiū
 numeri. sed vñū qd cōuertitur cum ente.

Inde queritur de hīs que significāt ane/
 ra vnitati vel pluralitati. Et circa hoc eque
 remus duo. qz pmo queremus de huiusmo/
 di noibus. Secundo specialiter queremus de hoc
 nomine trinitas.

Primū sic procedit. videt q i diuinis
 a sit diuersitas p Augu. v. de tri. ca. v. qui
 ait q diuersus est ptem esse: 7 filii esse nō
 tñ est diuersa sba. Incōtrariū est idē. vij.
 de tri. ca. vlti. qui loqns de suppositis diuinis ait.
 non existimet aliquis aliud alio. vel maius vel mi/
 nus vel ex a liqua parte diuersus. ergo nomē diuer/
 sitatis ibi non recipitur. Alterius videtur q ibi
 possit recipi hoc nomē alienū. qz alienus dicitur ab
 alio. sed in diuinis recipitur hoc nomē aliū. vt ps
 per Aug. de fide ad petrū in pncipio vbi ait. q vna
 est essentia patris fi. 7 spūs s. quā greci vñiaz vocit
 in qua psonaliter est alius pater alius filius alius spi/
 ritus s. Incōtrariū est qd scribitur. xliij. dō q in
 hīs psonis nihil est nouū nihil diuersus nil alienū
 nihil separabile. Alterius videtur q possit ibi
 dici hoc nomen vñicū. qz vñicū ab vno dicitur. sz
 deus est maxime vnum. ergo rē. Incōtrariū est
 qd dicitur. xliij. dō q deus nec singularis nec vni/
 cus cōstitendus est. Alterius qd videtur q possit
 dici singularis qz singulare significat aliqd dñōstra/
 tum subsistens in natura aliqua. sed huiusmodi est ali/
 bet psona in diuinis. ergo rē. Incōtrariū est ad
 magister ait i pnti. dō q nec singularis nec multi/
 plex cōstitendus est deus. Alterius videtur q
 nō sit in diuinis discretio. qz discretū est differētia
 quātitatis. sed huiusmodi differētia nō reperitur in
 diuinis. ergo 7 ee. Incōtrariū est magister in lit/
 tera qui ait q congrue dicitur ibi esse distinctio vt
 discretio nō diuersitas vel diuisio sive separatio.
 Rō dō q in diuinis ponimus vnitatē essentie
 7 distinctiōem personarū. ideo oia illa que vel essen/
 tiam separant vel personas confundūt in diuinis
 proprie non ponuntur ad vitandaz essentie separa

25. vi

tionem non ponitur ibi diuersitas, nec multiplici-
tas nec alienitas: nec inaequalitas: nec dissimilitu-
do, nec oia que in separatione essentie sonant, nam
sicut vnu in substantia facit idem: sic separatū in sba
facit diuersus: nec sufficit ad diuersitatem distinctio in
suppositis nisi sit ibi pluralitas in natura. ideo no-
men diuersitatis in diuinis non recipimus. et si in-
uenitur est exponendum: ex hoc sequitur qd non sit
ibi multiplicitas. qz nō est multiplex nisi qd est cō-
positū. ppter q. vi. de tri. c. vii. vult Augu. q ois
creatura sit multiplex respectu dei, qz solus ipse est
ve simplex. vbi autē ē cōpositio: ibi ē diuersitas nā.
sic igit p vnitate inā diuis negam diuersitatem. ita
multiplicitate. ibi negare debem. vñ magi. xiiij.
di. ait. q sicut in diuinis non est diuersitas: ita nec
multiplicitas. ita et sã nō pceditur ibi alienitas. licz
ibi ponatur alietas: eo q alietas pōt referri ad di-
stinctionem in natura: vñ in supposito. et lz nō sit ibi
alietas in natura. est ibi alietas in psonis, sed alieni-
tas dicit diuersitatez in natura. vñ alienitas sonat
qsi aliena natura. et ideo alienitas ibi non ponit. sit
etiã nec in equalitate nec dissimilitudine ibi ponit
mus. qz oia absoluta ibi trãseūt in substantiã: et ideo
si vel in equalitate vel in dissimilitudine. ibi pone-
remus eēt ibi diuersitas in natura. et sicut p̄dicta. vñ
negamus a diuinis. qz p̄tinet separationem eēntie. ita
nō pcedimus deū vnicū: nec ibi ponimus singulari-
tatem: nec solitudinē: nec p̄mixtionē: nec pfusionem
eo q ista distinctōi psonaz repugnāt. id vñ vitem⁹
errorem arrij. q separauit eēntiã: vt destruaui⁹ er-
rore fabellij qui pfundit psonas: nec diuersitatem.
nec singularitatem in deo ponim⁹. vñ ambro. in li.
de tri. et habetur. xiiij. di. nec singularis nec diuersus
p̄fūdētus ē deus. vt nec iuxta fabellianos p̄m filiū
qz pfundētes. nec iuxta arrianos p̄m filiūqz secer-
nētes. p̄ vero et fili⁹ distinctionem habent. separa-
tionem non habent: p̄dicta ergo in diuinis nō po-
nimus: ea autem que indicant vnitatez essentie ab-
qz eo q deroget distinctōi psonaz: ibi ponere possu-
mus. vt idēp̄ritatem vnitatem similitudinē: et cō-
litatez. Rursus ea que dicunt distinctōez psonaz
abqz eo q derogent vnitati essentie etiaz ibi ponit
mus. vt pluralitatez alietatez personaz et distinctio-
nez et discretionez et si aliqui inueniatur q in diuinis
ponatur diuersitas vel singularitas. vel aliqua h
importantia. talia sunt exponenda et non extenden-
da. Ad primuz dō q ibi diuersitas sumitur pro
distinctioe. vel dō q eo ipso q dicit diuersus p̄ez
esse et filium esse non simpliciter ibi diuersitas ponit
tur: sed fm relata. Ad vltērius questuz. vtrum
ibi recipiatur h noī alienū. dō ē q n̄ et ad ar̄m d̄riū
dō q n̄ ē s̄lle d̄ aliēo. et alio. qz alienū directe vñ ipoz
tare separationē in natura. Ad id ar̄ qd tertō q̄ri-
tur. vtrū ibi possit recipi h noī vnicū. dō q nō. Et
ad p̄muz argumentū incōtrariū dō q vnicuz vltra
vnitatem importat singularitatez et solitudinē que
deo nō competunt. Ad id vero qd q̄rto queritur
vtrū in diuinis sit singularitas. dō q nō. et ad argu-
mentū incōtrariū. dō q singulare vltra h q dicit
aliquid subsistens in aliqua natura: addit naturā illā
existentē in tali subsistente. fm reale existentiã. alie
ri incōmunicabilez esse. vnde soz. est qd singulare.
qz cū h q ē qd subsistēs i natura humana. natura ex-
istens in soz. fm reale existentiã. vel fm idēp̄rita-
tem numeratez. alteri cōmunicari nō pōt. ideo nulla
psona diuina est: qd singulare eo qd fm realez existē-
tiam est vna natura in oibus diuinis suppositis.
Ad id autē qd vltimo queritur. vtrum in diuinis
sit discretio. dō q ibi est distinctio nō que est disse-

rentia quātitatis. sed que habet esse ex origine. naz
persone per originem distinguntur et per hoc argu-
mentū incontrarium est solutum.

26. vii.

Secundo queritur. vtrū trinitas sit noī
essentiale. et videtur q sit. qz fm Ysidorū
trinitas idē est q triuz vnitas. ergo vni-
tas importatur ibi in recto. Sed vnitas
in diuinis pertinz ad essentiam: pluralitas ad rela-
tionē. igitur trinitas principalr significat essentiam
et est nomē essentiale. P̄terea. qd importat
relationem dicitur ad aliud. s; trinitas non dicitur ad
aliud. nō. n. dicitur trinitas ad aliud sicut pater di-
citur ad filiū. vel sicut vnum relatiuum ad aliud
ergo rē. P̄terea sicut trinitas idē sicut dicitur est
q triū vnitas et vnitas trium est ipsa diuina essentia
qz in ea vniuntur persone. ergo pater est trinitas.
cū sit illa diuina essentia in qua tres p̄sone sunt vni-
te. simili modo filius est trinitas. et oēs tres persone
sunt ipsa trinitas. Sed fm regulā Aug. qd dicitur
de qualibet persona singulariter et de oibus nō plu-
ralr: pertinet ad essentiã huiusmodi videtur eē tri-
nitas. ergo rē. P̄terea si trinitas relatiōem im-
portat hoc nō est nisi qz est nomē collectiuū et ideo
in se relationē includit: sed hoc stare non pōt. qz mi-
nima vnitas est vnitas collectiui. sed maxima vni-
tas est inter personas diuinas. ergo rē. Incōtra-
riū est Augu. inde fide ad petrū q vult q in diuinis
sit vnitas et trinitas. et vnitas refertur ad naturam
et trinitas ad personas. Sed qd respicit persona-
quantū ad pluralitatez importat relationē cum non
plurificētur persone nisi per relata. ergo rē. P̄-
terea. xiiij. di. ait magister q trinitas non dicitur s;
substantiã. sed quasi collectiuū pluralitatez designat
personaz. sed quicquid est in diuinis vel dicitur s;
substantiã vel fm relationem. ergo trinitas relatio-
nem importat ex q fm substantiã nō dicitur. Rñō
dō q duplici via a catholicis approbata. ostēdere
possumus trinitatem non dici fm substantiã. in duo-
bus enim quantū ad p̄sens essentialia a notionalib⁹
distinguntur. Primo. qz oia dicta fm substantiam
dicuntur de qualibet p̄sone singulariter et de oibus
nō plr. vt ostendit Augu. v. de tri. c. viii. et viii. ca.
p̄mo. Rursus qz fm substantia nō est distinctio
sed soluz fm relata: vt ostendit idē Augu. v. de tri.
ca. viii. Ex hīs duobus probari pōt trinitatem fm
substantiã non dici. nā que dicuntur fm substantiaz
de qualibet persona singulariter predicantur. sed
trinitas nō de qualibet p̄sone singulariter predicat
qz pater nō est trinitas. nec filius trinitas. Rursus
substantia vnitatem importat. trinitas autē distin-
ctionem includit. Sed que distinctionē importat
non p̄tinet ad substantiã. ergo trinitas fm substan-
tiã nō dicitur. Has vias t̄git Boetius in fine sui
libri de trinitate dicēs. opz q nec trinitas substan-
tialiter de deo predicetur. non. n. pater est trinitas.
qz pater nō est filius et sp̄s. s. nec filius est trinitas
nec sp̄s san. fm eundē modū. quasi diceret. ex quo
vna p̄sone non est alia. qz pater non est filius et sp̄s
san. tūc nulla p̄sone est trinitas. nō igitur trinitas s;
substantiã dicitur. cū nō de qualibet p̄sone singula-
riter predicetur. ex quo manifesta est p̄ via. Faz
t̄git cū subdit trinitas quidē in personaz pluralita-
te consistit. vnitas vero in simplicitate substantie. qz
si p̄sone diuise sunt substantia vero in diuina. neces-
se est illud vocabulū qd ex p̄sonis originez capit ad
sbam nō p̄tinere pp qd cōcludit. trinitas igit nō p̄-
tinet ad sbaz. P̄opter argumēta t̄i notādū q nō
omne qd includit in etymologia nois ad significa-
tum nois pertinz. aliter. n. diuisiones substantiarū;

essent additamenta. nam cū in etymologia nomi-
 num significatiuū substantiā ponat accūs: vt in ety-
 mologia lapidis ponitur lesio pedis si quisquid in
 etymologia noīs includit ad signū noīs prinet.
 tē accūs eēt de signē noīs s̄baliū: vt lesio pedis eēt d̄
 signē hui⁹ noīs lapis qd̄ s̄bāz signē. 7 qz rō quā signi-
 ficat nomē est diffinitio vt d̄r in fine. v. metaphi.
 in diffinitōe lapidis poneretur accūs. cū includat
 accūs in signō ei⁹: pp̄ qd̄ diffinitio lapidis eēt p ad
 ditamēta cū in ea poneretur aliqd̄ qd̄ non perti-
 neret ad eētā eius. nō igr̄ oē qd̄ ponitur in ety-
 mologia alicui⁹ ē d̄ significato. ei⁹ pp̄ qd̄ dicere pos-
 sum⁹ trinitatē nō dici s̄m s̄bam. lz in ety⁹ eius s̄m
 aliquē mod⁹ etymologizādī s̄bstantiā vel eētā po-
 nat. nā cū d̄r trinitas idē ē qz trium vnitas. ibi vni-
 tas ad eētā refertur. hz. n. duplicē etymologiam
 h̄ nomē trinitas. vna ē trinitas. i. ter vnitas: 7 h̄
 nō solū s̄m sui significatū. nō ptinet ad s̄bāz. s̄ etiā
 s̄m etymologizādī solaz resoem indicat. nā realr non
 sunt ibi plures vnitates nisi s̄m relōem dicte. Alia
 etymologia est vt dicatur trinitas q̄si triū vnitas.
 q̄ etymologia 7 s̄bāz 7 resoem includit. Naz plura
 litas ad resoem refertur. vnitas ad s̄bam: ista secū-
 da etymologia ē magis autētica. Naz Ysidorus
 ponit eam vt prinet in s̄ra. pp̄ qd̄ aliq̄ improbat̄ p̄
 mū modū etymologizādī. dicētis: qz a trinitate d̄r
 de⁹ trinus. nō tamē p̄ceditur qz s̄r. tres vnus igitur
 h̄ nomē trinitas s̄m sui s̄m nō ptinet ad s̄bam
 in sui t̄i etymologia s̄z Ysidor. s̄bam 7 relatiōez
 includit. Ald. i. d̄. qz vnitas importetur i recto
 s̄m etymologizādī tū quantū ad significatiōem noīs
 pp̄rie 7 p̄ncipalr loquendo: nō ptinet vnitas. nā vt
 oīsūm est trinitas s̄m sui significatiōem nō ptinet ad
 s̄bam. lz in sui ety⁹ substantiam vel vnitate inclu-
 dat. Ald. ij. d̄. qz trinitas nō importat relatiōem
 explicitē sed implicitē. Itē nō importat relatiōem
 quantum ad id ad qd̄ significādū imponitur. naz
 trinitas numer⁹ quēdā importat: 7 numerus distin-
 ctōem significat. vey qz distinctio in trinitate ē per
 relata lz quātū ad id ad qd̄ nomē significādū impo-
 nitur. trinitas nō significat relatiōem: s̄z numerus
 vel distinctōem. tū quantum ad ea circa q̄ ponitur
 huiusmodi trinitas: vt qz pōitur in diuinis: vel cir-
 ca diuina: in qbus est distinctio p̄relata. huius no-
 men relatiōem significat. 7 ideo s̄m suū nomē nō d̄r
 ad aliqd̄ qz nec explicitē relatiōem importat: nec q̄s
 rō ad id ad qd̄ significādū imponitur. relatiōem di-
 cit: nihilominus tū s̄m relatiōem d̄r modo quo di-
 ctum ē. Ald. iij. d̄. qz pater nō ē trinitas vt dicit
 Aug. viij. de trini. cap. i. 7 Boetius vt p̄z p̄habita.
 lz sit eētā illa in q̄ tres persone vniūtur. 7 ad for-
 mā arguendi. d̄r qz licz s̄m nominis etymologiaz
 trinitas sit triū vnitas. ita qz essentia ponitur ibi. in
 recto: 7 p̄sona i obliquo. tū q̄stū ad p̄nciple signifi-
 cātū eius nō ptinet substantiā. 7 si aliquo mō ptinet non
 ptinet in recto. Sed in obliquo. vñ trinitas magis
 pp̄rie significat tres p̄sonas vnus eētā q̄ vnaz
 eētā trium p̄sonaz: 7 qz pater nec aliq̄ p̄sona ē tres
 p̄sone vnus eētā. trinitas vere de nulla persona
 singulariter predicatur vt rō supponebat. vnde ma-
 gister exponit i littera. trinitas nō est pp̄rie nomē
 quartū d̄r qz hoc nomē trinitas nō est pp̄rie nomē
 collectiū. hz tū similitudinē. aliq̄ cū ipso. pp̄ter
 qd̄ collectiūm d̄r. nā sicut collectiū importat plu-
 ralitatem vnitas in aliquo sic trinitas importat
 pluralitatem vnitas in aliquo differēter tamē. qz in
 multitudine collecta est differentia essentialis 7 mo-
 dica vnitas. In trinitate autē. est in distinctio s̄m sub-
 stantiam 7 maxima vnitas.

Uper litteram. Super illo. cum dicimus
 decem vnum. vnitas excludit numer⁹ deo-
 rū. nec quantitatem in deo ponit. Notan-
 dū qz duplex est vnitas. quoddā. n. vñ est qd̄ deter-
 minatur ad genus quātūtatē. 7 huius rō impōne cō-
 sistit: aliud vñ est qd̄ p̄uertitur cū ente. 7 tale vñ
 negatiōem vel remotōem importat. In deo aut̄ nō
 ponitur vnum qd̄ determinatur ad genus quātūta-
 tis. sed vñ qd̄ supra ens nullā intētiōez realē addit
 pp̄ter quod magister vult qz vnitas in deo nihil po-
 nat. sed remotōez importet: qz ibi nō est vñ qd̄ de-
 terminatur ad gen⁹ quātūtatē. vñ ad hoc designā-
 dū ait qz vnitas excludit numer⁹ deoz 7 quātūtatē
 in deo non ponit.

Dist. xv.

(Reterca p̄siderādūz rē.) postquā ma-
 gister d̄terminauit de terminis nume-
 ralibus. h̄ in parte ista d̄terminat de s̄
 noie p̄sona put ei tales termini addon-
 tur. 7. d. facit. qz p̄mo mouet quādā q̄/
 stionem circa h̄: 7 obijcit breuiter ad vtrāqz partes
 secūdo diffus⁹ eregatur de dicta qd̄ne ibi. (persona
 eniz.) circa p̄mū tria facit. qz p̄mo q̄rit qd̄ significet
 p̄sona cū d̄r tres p̄sone. vel cū d̄r alia ē p̄sona patris
 alia filij. sc̄do ondit qz nō pōt significare eētā. qz n̄
 sunt plures eētā. iij. ondit qz nō pōt significare re-
 latiōez vel suppositū. qz tūc h̄ nomē p̄sona variaret
 significatū suū: qd̄ v̄ficōneniēs: qz termini caderēt
 a sui significatione. Sc̄da ibi. (si enim.) Tertia ibi.
 (Si vero eētā.) Deinde cū dicit p̄sona: diffus⁹
 de ista qd̄ne eregatur: 7. d. fa. qz p̄mo eregatur. s̄m sen-
 tētiā alioz. sc̄do. s̄m sniam pp̄az: ibi. (Sciēdū est.)
 circa p̄mū. d. fa. qz p̄mo adducit p̄les rōnes q̄ ostē-
 dūt p̄sonā semp stare p̄ eētā. sc̄do. ponit circa hoc
 quozūdā opinionē. ibi. (quibusdā.) circa p̄mū tria
 facit. s̄m qz tres rōnes adducit ad onēdū p̄sonā sem-
 p stare p̄ eētā. p̄ma ē p̄ auctoritatē. qz Aug. vult.
 qz p̄sona ad se d̄r: 7 qz idē sit deo esse. qz p̄sona esse: q̄
 p̄cludūt p̄sonā s̄m substantiā dici. sc̄da. rō ē ex aucto-
 ritate sumit originē. vult. n. Aug. qz dicam⁹ tres p̄-
 sonas. qz cōe ē tribus id qd̄ est p̄sona. s̄z nō ē cōe eis
 nisi eētā. igitur cū dicim⁹ tres p̄sonas. p̄sona ibi esse
 tiā significat. tertia rō ē. qz qd̄ r̄ndetur ad qd̄: h̄z rō:
 nē sube vel eētā. S̄z cū queritur. qd̄ tres r̄ndetur
 tres p̄sone. q̄ idē qd̄ p̄us. sc̄da rō incipit ibi. (Lū vō
 d̄r pater.) tertia. ibi. (aliter ē.) Deinde cū dicit
 (quibusdā.) ponit p̄dōnem quozūdā circa h̄ 7 duo fa-
 cit. qz p̄mo ponit p̄dōez illoz 7 etiā obiectōes. ad q̄s
 r̄ndent. sc̄do. adducit quādā obiectōem ad q̄s r̄nde-
 re nō p̄nt ibi. (Sed qd̄ r̄ndebūt.) circa p̄mū tria fa-
 qz p̄mo ponit p̄dōez illoz qz onit. qz p̄sona semp signi-
 ficat idē qz eētā 7 cūz dicitur tres p̄sone ē sensus. i.
 tres sunt qbus cōe ē persona. i. eētā. sc̄do onēdit.
 quō soluūt eētā d̄r alia est p̄sona patris alia filij: cum
 non sit alia essentia: quod sic exponunt. qz pater est
 alius 7 filij? ē ali⁹ cōe h̄ures qd̄ ē p̄sōa. tertio. p̄firmat
 p̄dōez s̄m p̄ Aug. qz vult qz nō dicim⁹ tres p̄sonas
 ex eadē eētā. qz nō ē ibi aliud p̄ aliud eētā. sc̄da
 ibi. (S̄z quō.) tertia ibi. (et h̄ p̄firmat.) Deinde
 cū dicit. (S̄z qd̄.) improbat p̄ Aug. p̄dōez illoz. qz
 vult Aug. de fi. ad p̄de. qz filij? a p̄re ē aliud in p̄
 p̄sonalr. nō ē tū ali⁹ in eētā. nec eētālr. nō igr̄ p̄
 semp dicit idē qz eētā. 7 ad h̄c obdōez r̄ndere non
 p̄nt: nec ēt p̄mas obdōnes soluūt: s̄z fugiunt. Tūc
 sequitur illa pars. (Sciēdū.) in q̄ eregatur de p̄dōez
 s̄m p̄dōez pp̄az 7. d. fa. qz p̄mo fa. qd̄ onit est. sc̄do
 ondit qd̄ significet p̄ cū p̄fertur cum alietate. sc̄da
 ibi. (nūc aut̄.) Circa p̄m. d. fa. qz p̄mo d̄terminat ve-
 ritatē circa p̄facta. d. h̄ nomē p̄ significare s̄bam:
 vt dicit Aug. S̄z necēre trāslatū ē ad significādūm

1.

ipostafis qd maifestat p dñas inf nos r grecos. ex q
 dicto soluitur auctoritas Augu. qui vult q persona
 significet substãtia r soluitur illa rō. q termini cadūt
 a significatōe sua. si nō semp psona substãtia signifi-
 cet. qz nō pp hoc cadit psona a sua significatōe. s; trã-
 sumitur ad significãdū aliud. scdo ibi. (hic sensus.)
 soluit ad rōnes alias. circa qd tria facit. s; q tres ra-
 tōes soluit se ad ductas. nã pmo soluit illã q psona
 significat essentiam qz cōe est eis qd est psona cū nō
 sit cōe eis nisi q est essentia q nō est intelligendū h
 esse pp h q psona significet idē q essentia. S; qz nō
 possent eē plures psonē diuine nisi vna natura diui-
 na cōis esset in pluribus. scdo soluit ad auctoritatē
 Aug. q dicit nō dici tres psonas ex eadē eēntia. qz nō
 ē ibi aliud psona aliud eēntia q sic intelligēdū ē. qz p
 psona ad eēntiaz cōparata nō hz distinctōez reale ad
 ipsã. nō tñ pp hoc idē significat psona qd eēntia. etio
 soluit ad id qd dicebat psonã sigrē eēntiã. qz videtur
 ad qd nã qd licet qrat de suba nō semp qrit de suba
 q est eēntia. s; aliqñ qrit de suba q ē ypostafis: r sic
 qrit in pposito cū dī qd tres. scda ibi. (ideoqz.) ter-
 tia ibi. (ad hoc.) circa qd duo facit. qz pmo fa. qd dī
 eēntiã. scdo. qz dixerat in diuinis eē tres res. ostendit
 nō eē ibi tres res absolute loquēdo. vt tres eēntias.
 s; relatiue. qz tres ypostafes scda ibi. (non te autē.)
 Deinde cū dicit. (Hic aut.) ondit quō pōt addi
 aliter ad psonã r. d. fa. s; q duplr ei aliteratē addit
 qz pmo qrit qd significat cū dī aliã ē p pñia: alia filij
 ondes q psona ibi stat p ypostafi. scdo cū dicit. de-
 de qritur. ondit p quo stat psona. cū dī ali? ē pf in p/
 psona a fi. vel alius psonãr. r tria facit. qz pmo di-
 cit psonã ibi stare p ppetate. pgruētius. lz possit sta-
 re p ypostafi. scdo ondit. qz sicut in hac locutōe psona
 pōt stare p ypostafi: pgruētius tamē stat p ppetate
 sic i pmissis odo tres psonē vel dō. alia ē psona pa-
 tris. alia filij. poterit stare psona p ppetate. pgruēti-
 us tñ stat p ypostafi. tertio pcludit. qz psona pōt ac-
 cipi triplr. p eēntia: p ypostafi r p ppetate. scda ibi
 (hoc ē mō.) tertia ibi. (Ex pdictis.) circa qd. d. fa
 cit. qz pmo ondit psonã triplr summi. scdo pfirmat.
 h p auctes scōz. scda ibi. (q aut.) In quo terminat
 sentētia. lec. r di.

Uia magistri intētio i pñti lectōe. circa tria
 versatur. Primo circa cōitatē psonē qz di-
 cit psonã eē qd cōe tribus. scdo circa trãsla-
 tōem significati hui? termini q ē psona. qz in creatu-
 ris semp p suba accipitur. s; trãslatū ē ut in diuinis
 relos importet. vñ vt q qñ equoce dicatur de deo
 r d creatura: tertio dicit tres psonas dici tres res l
 tres entes. Jo de hys trib? qrem?. Circa p^m qre?
 tria. Primo vtz psona sit qd cōe. Scdo vtz
 cōitas ei? sit cōitas vlis. Tertio. de diffinitōe p.
 P^m sic pcedit vt q persona nō sit qd
 cōe. qz fm pñm. vij. metaph. nullū cōe est
 suba: S; persona quelibet ē substãtia. nã
 in creaturis nō ē dubiū: p^m eē s; hz nec ē
 in diuinis qz fm Augu. vij. de tri. c. vij. cū dicim?
 psonã patris nō aliud dicimus qz substãtia pñs. er-
 go r. Preterea fm magrūz i lra trib? ipostafib?
 nō est aliud cōe qz eēntia. Sed vt pbat magister in
 lra. cū dicimus tres psonas. ibi psona nō stat p essen-
 tia. nō igit h nom psona qd dicit de trib? psonis est
 ad cōe ad ipsas. Preterea. in diffinitōe vnus
 oppositi affirmatiue nō ponit aliud oppositū. eo q
 vñ oppositoy d alio nō pdicat. S; in diffinitōe
 persone ponit incoicabilitas vel indiuiduz. iuxta
 illud Boetij in libro de duabus naturis r vna per-
 sone xpi. siue in li. de natura r persona. persona est
 nature rational' indiuidua sba. nō igit persona ē qd

cōe. Preterea si persona ē qd cōe ad tres ipostafa
 tes. huiusmōi cōitas lē vniucatiōis vel equiuoca
 tōia vel analogie. nō vniucatiōis qz vt pbat vij.
 pñs. vniucatiō va est solū in spē specialissima In
 diuinis aut neq; est gen? neq; spēs. vt Augu. dicit
 vij. de tri. ca. vlti nec equocationis. nec analogie.
 qz nã diuina nec fm aliã ratiōe inest vni ipostafi
 qz alij. pp q tollit ibi equocatiō nec magis r min?
 vt fm pñs r postrius in est vni qz alij pp qd nō ē
 ibi analogia. cum igit qlibet ipostafis sit vere diui-
 na psona r nō sit magis deus vna qz alia. vt magis
 psona: diuina psona nec equiuocatiōe nec analogie
 dicitur de eis. nō igit psona est quid cōe cū ei nō cō-
 petat aliqs modus cōitatis. Incōtrariū ē. qz qd
 pdicat de plurib? hz ratiōe cōis. s; persona in diui-
 nis pdicat de plurib?. igit hz ratiōez cōis. Rñ.
 dō qz o3 nos cōcedere psonã hē ratiōe cōis. qz fm
 Augu. vij. de tri. ca. iij. Ideo dicunt tres psonē.
 qz cōe est eis qd est psona. h ēt idēz pcedit magister
 in lra. sed cuiusmōi cōitas est ista r qliter cōe est il-
 lis tribus id qd est psona. difficultatez hz r sunt de
 hoc diuerse snie. nã qdaz dixerūt qz huiusmōi cōitas
 est cōitas negatiōis. qz sicut cōe est lapidi esse nō
 lignū. ita cōe est tribus personis esse nō cōicabile.
 naz incoicabilitas ponitur in ratiōe persone vt di-
 citū est. s; hoc improbat. qz psona nō dicit negatiō-
 nē solã. sed dicit aliqd positiuū. ppt qd consequitur
 eã intellectus negatiōis. nã sicut vbi esset signifi-
 catio materie: vt esse h r nīc que sonat in positōne
 nō cōsequeretur particulare esse qd indiuiduū qd i
 negatiōe sonat. ita nisi in persona esset aliqd posi-
 tiuū vt pprietas aliqua vel aliqd tale. nō cōseque-
 reretur eã eē qd incoicabile: qd negatiōe importat.

Propter hoc aliter dicit. qz cōitas persone est cōi-
 tas pportiois cuiusdã. sicut si dicerē q auriga r nau-
 ta habēt aliqd cōe qz sicut se hz auriga ad regēdum
 currum. sic r nauta se hz ad gubernandū nauē r isto
 mō inter tres personas ē cōitas. qz sicut se hz pater
 vt sit qd substãtes in natura diuina. sic r se hz filius
 vt sit qd substãtes in illa natura. S; nec illud suffi-
 cit. qz persona nō dicit directe talē habitudinē. S;
 dicit id cui tal habitudo cōuenit. nã fm hūc modū
 nō est differentia iter personã r suppositū qd falsuz
 est. Propter h tertij adinuenerūt aliū modū dicē-
 tes: huiusmōi cōitatē esse fm intētiōne. vt sicut cōe
 est homini r leoni esse spetiē. ita cōe est patri r filio
 esse personã: r ista poficio tertij multū cōuenit cū sã
 qz qlibz assignat cōitatē persone. per qndã ppor-
 tiōne r analogiã. nã cōitas intētiōis est aliquo mō
 cōitas pportiois. qz nō dicitur q species sit qd cōe
 ad hoiez r leonē. nisi qz sic hō respicit i diuidua sua
 sic r leo. In hoc tñ differūt. qz pmi ratiōe pportio-
 nis sumpterūt per comparatiōne ad essentiam. istū
 aut sumpterūt eã per cōparatiōne ad incoicabilitatē
 bilitatē. S; nec isti bene dicūt. qz persona nō est no-
 men secūde intētiōis. sicut indiuiduū igitur cōitas
 ei? nō o3 accipi per cōparatiōne ad incoicabilitatē
 qz reducitur ad secūdas itētiōes. vñ sicut dicebam?
 in iprobãdo fm positōne. qz persona nō directe di-
 cit habitudinē ad numerū. S; dicit illud cui cōuenit
 talis habitudo: ita nō est nomen secūde intētiōis.
 nec directe dicit. respectū ad huiusmōi itētiōne: s; di-
 cit illud cui tal intētiō cōuenit. Propter hoc dō ē
 aliter. qz fm pñm. vij. metha. nullū cōe est sba. qz
 nullū cōe per se existit. S; existit in aliis. vñ gñã r
 species r oia coia nō pprie dicūt sbe. r si competit
 eis tale nom hoc est secūdario. ppter hoc qz pñs ea
 appellat secūdas sbanex qd? hīc possum? qz cōitas
 pprie ppetit nature nō ipostafi. nã s; Dama. li. iij.

ca. vi. natura s; se ipsa nō subsistit. s; h; esse in ypo
 stasibus q; si quātū ad rē significatā nō est vtz h; de
 omni nā. q; aliq; natura ē q; est snū esse. 7 in suppositi
 to nō acquirit ē fm modū intelligēdi 7 quātū ad mo
 dū significatū natura dicit aliqd nō p se subsistit. cu
 igitur de rōne cōis sit q; nō sit p s; subsistēs ipsi natu
 re cōpetet rō cōis p se 7 pmo. ypostasi aut nō cōpetit
 vel si cōpetet h; erit ex pnti. 7 q; nō possumus vi
 dere q; cōpetit alicui ex pnti nisi videamus quō illa
 se h; respectu illoz qbus cōpetit p se 7 pmo. nō pos
 sum; videre quō cōitas cōpetit ypostasi n. si videamus
 quō cōpetit nature. 7 q; psona ē nomē ypostasi
 vs vt p; p Dama. iij. li. c. vi. Si volumus videre
 cuiusmodi cōe ē psona. videre nos o; quō rō cōita
 tis cōp erit nature. ideo notādū q; natura duplr pōt
 noiari: vno mō vt i significato nominis icludat ha
 bitudo. alio mō vt in tali significato nō icludat ha
 bitudo. S; significetur res ipsa cui habitudo pue
 nit. nā idē fundamētū rīdet ei qd ē aial. 7 ei qd ē ge
 nus. siue ei qd est hō: 7 ei qd ē spēs. q; ipsa natura ho
 minis nō in eodē mō. q; huiusmodi natura ei q; est
 hō rīdet vt fūdāntū immediatū. s; ei qd ē spēs rīdet
 vt remotū pp q; hō nō ē nomē scōe intētois. nec est
 illud in cuius significato icluditur habitudo adin
 tētois. S; ē illud cui puenit talis intētio. q; pcedit
 m; q; hō sit spēs. igitur aliqn in noie icludif habitu
 do. Aliqn nō icluditur. q; in noie qd ē hō nō icludif
 tur. in eo aut qd ē spēs icluditur. sic 7 ēt in eo qd ē
 natura. qdā habitudo icluditur. q; natura semp dī
 cit aliqd in cōparatōe ad ypostasiz. dicam; q; q; idēz
 fundamētū pōt rīdere hoi: nature: 7 spēs. S; hō no
 minat illud si icludēdo habitudinē: s; solū dīc id cui
 puenit habitudo. natura aut 7 spēs habitudinē quā
 dā icludūt. differētē tū q; spēs est nomē scōe intē
 tō is. natura tū magis ē nomē pme. 7 sicut idē fun
 damētū rīdet tribus ptractis. q; cōtia rei. ita ali
 quo si eadē rē dūt psona: res nature: 7 idūduuz. q;
 ypostasiz. aliter tū 7 aliter. q; in noie psonē nō iclu
 ditur habitudo. nec ad naturā. nec ad intētois. S;
 psona dicit id cui huiusmodi habitudines cōpetūt 7
 si dicit psona habitudinē huiusmodi. habitudo ma
 gis directe sumitur p cōparatōem ad pprietatē quā
 ad aliquid aliud vt infra patebit. Individuuz aut 7
 res nature habitudines icludūt. q; individuū iclu
 ditur habitudinē ad intētoem. res nature aut dicit
 habitudinē ad naturā. vnde individuū est nomē se
 cūde intētois sicut spēs. res aut nature dicit habitu
 dinē ad naturam sicut. natura dicebat habitudinē
 ad rem nature: psona autem significat id cui possūt
 competere huiusmodi habitudines. sicut hō signifi
 cat id cui predicte habitudines cōpetūt. Cum er
 go queritur cuiusmodi cōitas est cōitas psonē. dō q;
 cum psona sit nomē ypostasiz 7 dicat aliqd p se ex
 stēs: nō pprie h; rōnez cōis: nec p se 7 pmo cōpetit ei
 cōitas. h; tū quātū ad modū significatū silitudinez
 cū cōi nō tū cōi vt spēs qd cōe dī. eo q; tali cōi simi
 latur individuū nec ē qd cōe ut natura. q; tali cōi ma
 gis rīdet res nature. s; ē quid cōe vt hō ē quid cōe.
 nā sicut hō significat humanitatē in cōi nō icludē
 do habitudinē ad intētoem vel ad aliqd tale: sic p/
 sona significat substantiam pnam in qdaz cōitate nō
 cōcludēdo habitudinē: differētē tū est qd cōe vtrū
 q; q; hō significat humanitatē simplr. psona autem
 cu; dicat ypostasiz dīc aliqd in hoc vel in illo. ideo
 cōitas psonē fm q; aliqui dūt 7 bñ adhuc magis as
 similatur cōi. fm q; aliquis hō cōe dī. q; q; hō. tū bu
 iusmodi cōitas nō est eadē cū aliqua pdictaz. redu
 citur tū ad eas: 7 ppriuz modū cōitatis eius assigna
 re nō possum;: eo q; ypostasibus directe rō cōmu

nitatis nō cōpetit: q; si tamen aliqliter mō quo pos
 sumus talem communitatem nominare volumus: vt
 cemus q; talis cōmunitas nō ē negatōis vt dicebat
 pma positio. pōt tū dici aliquo mō cuiusdā habitur
 dinis 7 pportionis. nō habitudinis ad intētois vt
 dicebat secūda positio. nec ad naturā vt dicebat ter
 tia. s; ad pprietatē 7 ad pncipiū distinctiū. nā cōe ē
 pfi 7 filio id qd est psona. q; sicut p se h; ad suam p
 prietatē 7 pncipiuz distinctiū: vt p id habeat di
 stinctū eē. sic se h; 7 filius. Ad. i. dicendum. q; per
 sona est substantia. put substantia supponit p ypostasiz
 7 tali substantie nō pprie cōpetit rō cōitatis eo q; cōe
 non h; p se esse. ypostasiz aut h; per se eē: pōt tamē
 ei competere ratio cōmunitatis ex psequenti. vt q;
 aliqua vna natura reperitur in pluribus sunt mul
 te ypostasiz: siue multa habentia p se esse: ppter qd
 sequitur ypostasiz habere rōnem cōmunitatis. eo q; de
 pluribus ypostasibus predicatur. non igitur ratio ar
 guebat personam nullo modo esse qd commune. sed
 q; ratio communitatis per se cōpetit nature siue for
 me non ypostasiz vel supposito. Ad. iij. dō q; trib;
 ypostasibus non est aliud cōmune q; cōtia idēz fm
 rem. bñ est tamē eis aliud cōmune q; essentia: q; est
 eis cōe hoc q; dico psona non tamen eadē fm rem:
 s; fm rationē. hoc aut melius in sequēti qōne pate
 bit. Ad. iij. dō q; in cōmunicabilitas ponitur in
 diffinitōe persone sub esse quodā cōfuso: 7 sub esse
 quodā cōmuni. q; psona nō dicit qd in cōmunicabi
 le vt for. s; magis dicit qd in cōmunicabile vt ali
 quis homo. 7 q; huiusmodi in cōmunicabilitatem
 non dicit sub eē oino signato: pōt ei competere ali
 quis modus cōmunitatis eo q; talis in cōmunicabi
 litas non oēm cōmunitatem excludit. Ad. iij. dō
 q; illa distinctio vbi valet de cōitate forme. vel na
 ture: non de communitate ypostasiz vel suppositi.
 tū huiusmodi communitas q; competit psonē h; si
 militudinem cū communitate vniuersalitatis 7 cū
 cōmunitate analogie vt patere pōt inuētū.

Secūdo queritur. vtz persona. put h; e;
 se in diuinis sit quid vlt 7 v; q; sic. q; vlt
 est illud qd est aprū natum de pluribus p
 dicari. s; psona etiā put h; esse in diuinis
 predicatur de pluribus. ergo rē. pterea. Au
 gu. vij. de trini. c. vi. negat eētiā habere rōnem
 vniuersalis respectu psonarum. q; pater 7 filius 7 spi
 ritus. s. nō sunt tres essentie: siue tres di; sed vna d
 sentia. 7 vnus deus. ergo ad pfectā rōnem vniuer
 salis requiritur q; predicetur de pluribus 7 q; plu
 rificetur in illis. Sed huiusmodi est psona: ēt pōt
 h; esse in diuinis: q; pdicatur de pluribus: vt de tri
 b; ypostasib;: et plurificatur in illis. q; tres ypost
 asiz sunt tres psonē nō vna. ergo rē. pterea s;
 philosophū. vii. metaph. particularium nō est diffi
 nitio. igitur q; diffiniūt sunt vniuersalia. s; psona
 diffinitur. vt p; p Boetium in li. de natura 7 psona
 ergo ē qd vniuersale. pterea. psona in diuinis
 plurificatur fm rōnem quid dicitatis: nō fm eē. Sed
 h; v; differentia inter particularia 7 vniuersalia: q;
 particularia plurificantur fm esse: vt fortes differt
 a Platone. q; h; aliud 7 aliud eē. sed hō differt a le
 one. fm rōnez qd dicitatis. cū igitur psona in diuinis
 aliquo modo relatōem impōtet: nec plificetur ibi
 nisi fm q; ē qd relatū: cū in deo nō sint relatōes dif
 ferētēs fm esse: sed fm rōnem quid dicitatis. psona in
 diuinis habebit rōnem vniuersalis: cum ei cōpetat
 plurificatio. nō fm esse s; fm rationem qd dicitatis.

In cōtrariū est q; omne vniuersale pmet sub se
 plura numero. Sed illa pprie differunt numero
 quoz vnuz non est aliud nec aliquid est in vno qd

25.ii.

•1•

fit in alio: vt dicit magister. xii. di. cum hoc non cō
 petit suppositis diuinis: talia supposita non proprie
 differunt numero: igitur quod illa commune ad illa
 non pprie dicitur vniuersale ergo &c. Preterea.
 vniuersalia non sunt substantia vt dī. vii. metaph.
 & si hnt rōnem substantie. hoc est secundario. vñ dicitur
 scde substantie. s; psona dicit subaz nō prout suba
 accipitur pro suba scda sine pro natura. s; prout acci
 pitur pro suba pma vt pro ypostasi. nō igitur h; rō
 nem vniuersalis. Hñ. dō q; in diuinis est duplx
 cōitas rei & rōnis. nā eēntia est cōis tribus psonis
 & eē quid relatiū est cōe eisdē: siue ipsa relatio est qd
 cōe paternitati: & filiatōi: & pcessōi: veritū cōitas
 essentia ē cōitas rei. eo q; tres psona sunt vna essen
 tia. S; cōitas relatiōis est cōitas rōnis. nā paterni
 tas & filiatō nō sunt vna relatio. s; plures relatiōes
 & q; cōitas vniuersalis ē cōitas rōis. cū soz. & ppla
 to sint plures hoies fm rē: maiorē similitudinē h; cuz
 vniuersali relatiō in diuinis: vt pdicatur de plu
 ribus: quā habeat suba. vel natura. & q; in diuinis si
 sunt nisi duo pdicata: suba: & relatio: si psona cōpetit
 eē qd vniuersale: maxime hoc erit fm q; relatiōem
 importat. & q; ipsa relatio nō h; rōnem vli: nec p
 sona rōnem vli habebit: cū nō a deo habeat similitu
 dinē cū vli psona vt relatio. Ad aut relatio diuina
 nō sit qd vniuersale sic ostenditur. nam lz in istis in
 feriozibus nō possumus reperire aliquā cōitatem q
 pfecte representet cōitatē reperā in diuinis. possum
 tū in eis aliqua reperire p que manuduci possumus
 in cognitionem cōitatis illius: Est aut quātum ad
 pns in istis inferioribus duplex cōitas: gnis: & spē: &
 quelibet istaz vt supius tāgebatur dicit diuersitatē
 in natura & in esse. realiter: nā esse Platonis est aliū
 ab esse Sortis & natura vnus est diuersa a natura
 alterius. hoc idem ē in duabus speciebus respectu
 generis: quia esse & natura hominis sunt alia ab es
 se & natura leonis: tamen esse & natura non eodem
 modo differunt in particularibus & speciebus. qz
 in particularibus esse diuersificatur per se & natu
 ra ex consequenti. in speciebus aut vt modus con
 versus. qz ergo tā i hijs q; sūt i gne q; i hijs q; sūt spē di
 uersificat eē nā. si poss; eē q; nā hois sine rō qd ditta
 tis eē? eēt alia a qd ditate leōis absq; eo q; eēt aliud
 eē: ita aīal plurificaretur in hoie & leone q; nō esset
 genus vli vniuersale ad ea: hō & leo eēt plra aīalia
 non tamen essent species animalis: quia relatio
 nes in diuinis differunt fm rationem quidditatis
 & non differunt s; esse: vt patebit: ppter h; ita pluri
 ficatur relatiōes siue relatiua in diuinis q; eis nō cō
 petit rō vniuersalis: hic aut sic ē videre. qz esse re
 latiōis est eē qd h; in supposito. & illud esse aliqd est.
 qz est eē absoluti: vel ipm absolutū sup quo fundat
 relatio. s; ratio qd dicitatis relatiōis nō ē aliquid. s; ad
 aliqd. & q; in diuinis absolutū nō plurificatur: oīum
 relatiōz diuinaz ē idē eē. nō tamē est eadē rō quid
 dicitatis. qz vt dictū est: rō qd dicitatis relatiōis non est
 aliquid. s; ad aliquid. qz p; paternitatē suā refert
 ad aliquid ad qd non refertur fili: vt ad filiū & fili
 p filiationē refertur ad patrē ad quē non refertur p
 sequitur q; rō qd dicitatis huiusmodi relatiōum ita sit
 alia. q; tū est idē esse. pp qd huiusmodi relatiōes non
 plurificatur sicut ptielaria in spē. s; maiorē similitudi
 nē hnt cū plurificatōe spēruz in gne. qz particularia
 in specie nō plurificatur pp diuersaz rōnem qd ditta
 tis: s; propter diuersuz esse. s; relatiōes in diuinis p
 se plurificatur pp aliā & aliam rōnem quidditatis
 q plurificatio assimilatur plurificationem speciez
 & inde est q; in diuinis non sunt due filiationes. neq;

one paternitates. qz talis plurificatio assimilatur
 plurificationi particularium. Sed sunt ibi paterni
 tas & filiatō q; sunt plures relationes habentes simi
 tudinē cum relationibus plurium spērum: nō tamē
 possunt dici plures species. ita q; relatio sit gen⁹ ad
 ipsas: qz diuersaz speciez est diuersum eē. S; rela
 tiōnū diuinaz ē idem esse. apparet igitur q; relatio
 ita est qd cōe ad paternitatem & filiatōem. q; tū non
 h; rōnez vli. & qz maiorē similitudinē h; cū vli rela
 tiō q; psona si relatio diuina nō est quid vniuersa
 le: nec persona quid vli exister: q; oia vt melius pa
 teant. Notanduz q; ad eē vli. iij. cōcurrūt. pmo q;
 pdicatur de plurib⁹. qz vli ē qd ē aprū natū de plu
 ribus pdicari. scdo. q; plurificatur in illis. qz pluri
 cato inferiori plurificatur supius. vt cōdit Augu.
 vii. de tri. c. vlt. nā Socrates & Plato sunt plures ho
 mines. tertio. q; significet p modū ypostasis siue p
 modū p se subsistētis. s; q; significet p modū exitis i
 alio. nā fm pbm. vii. metaph. vniuersale nō h; rō
 nem substantie nec per se existētis. quarto requiritur
 qd in hijs in quibus existit: habeat aliud & aliud eē.
 nam homo non fm idem esse est in Sorte & i Pla
 tone. quātum ad pnam pditionem. tria sunt in di
 uinis que vli assimilatur essentia. psona. & relatio.
 nam eēntia predicatur de pluribus: eo q; qlibet per
 sonaz sit eēntia. & qd dictū est de essentia: intelligen
 dū est de sapientia: bonitate: & de oibus absolutis.
 Rursum psona diuina pdicatur de plurib⁹: qz de oī
 bus diuinis suppositis. qz cōe ē oibus illis id qd est
 psona: etiā relatio cōiter sumpta pdicatur de pluri
 bus. S; quātum ad alias pditiones nullus istoz h;
 rationē vli. nā essentia differt ab vli. scda pditiōe
 qz nō plurificatur in pluribus ypostasis: vt pluri
 ficatur vli in suis inferioribus. differt ēt in quarta
 pditione. qz nō est s; aliud & aliud eē i hijs de qb⁹ p
 dicatur: sic vli ē s; aliud eē in hijs de qbus psona
 aut diuina differt ab vli i. iij. pditiōe qz sigat p modū
 p se subsistētis: qz significat p modū sube pme: vli ē
 vli nō significat subaz: vli si sigat subaz. sigat subaz scda
 differt ēt & in quarta pditiōe. qz est idē esse oīuz pso
 naz: inter cetera autē relatio diuina put est qd cōe
 ad paternitatē & filiatōem h; maiorē similitudinē cuz
 vli: qz puenit cū eo in tribus pditiōibus: & differt in
 qrtā. nā relatio sit sumpta pdicatur de pluribus vt
 de pfnitate & filiatōe: plurificatur in illis. qz pater
 nitas & filiatō sunt plures relatiōes: nō significat p
 modū p se subsistētis. nā lz relatio diuina sit ipsa di
 uina psona. vel ipm suppositū: sit qd p se subsistēs
 tū quātū ad modū significādī relatio diuina nō signi
 ficat p modū p se subsistētis: vt significat psona vli
 suppositū. ideo relatio sic sumpta cōuenit cū vli in
 tribus conditionib⁹. differt tū in quarta eo qd oīuz
 relationuz diuinaz sit idē eē. nihil ergo qd est in di
 uinis pōt dici qd vli: iter cetera tū relatio cum vli
 h; maiorē similitudinē. & q; relatio nō est qd vli: qz
 oīum relationuz est idē esse. segtur q; nec aliqd ali
 ud vli existat. Aduertendū tū q; cū dicitur q; oīuz
 relationū est idē esse intelligēdū est de esse eoz qd est
 aliqd nō de esse quidditatiū qd est ad aliqd de quo
 esse dicit Aug. q; aliud est deo esse: aliud patrem esse
 aliud filiū esse. Declarata est igitur veritas questio
 nis q; psona diuina nō h; rationē vli. Ad pnu
 dicendū q; non sufficit q; aliqd predicetur de pluri
 bus ad h; q; sit qd vli vt p; per habita. Ad secu
 dū dicendū q; etiā non sufficit q; aliqd predicetur
 de pluribus & plurificatur in illis ad h; q; sit vli. s;
 requir ibi diuersitas in eē que personis diuinis nō
 cōpetit quaz est idē esse. Ad tertū dō q; diffini
 q iij

tio data de persona non est proprie definitio. sed que-
dam notificatio. vel dicendum quod non valet. perso-
na diuina non est quid particulare. ergo est quid vni-
uersale: quia persona diuina proprie loquendo nec est
quid vniuersale nec quid particulare. Ad quartum
dicendum quod non sufficit pluralis alicuius secundum ra-
tionem quidditatis ad hoc quod sit vniuersale licet re-
quirat ibi pluralis alicuius sine se quod personis diuinis
non competit.

Q. 11.

Tertio queritur. vtrum sit bona definitio
persone. quam dat Boetius in libro de na-
tura et persona que est persona. est rationalis
nature in diuina substantia. et videtur quod
non quia in conuenienter dicitur rationalis. quia ratio
nalitas non conuenit nisi hiis qui intelligunt cum
discursu propter quod argumenta rationes dican-
tur. quia cum quadam illatione et discursu fiunt. sed
substantiis separatis competit ratio persone et tamen
non intelligunt cum discursu: ergo definitio data de
persona non est bona. cum definitum se extendat
ad aliqua ad que non se extendit quelibet pars defini-
tionis. Preterea. videtur quod in conuenienter
ibi ponatur nature nam in definitione que non est
per additamenta quelibet pars definitionis essen-
tialiter competit definitio. igitur quelibet pars de-
bet poni in recto. sed definitio substantiarum non
est per additamenta: cum igitur persona sit substā-
tia vt apparet ex definitione persone: in definitione
eius non debet poni aliquid in obliquo. Pre-
terea. videtur quod inconuenienter. ibi ponatur indi-
uidua quia nomen persone etiam conuenit diuinis.
Sed in diuinis non est indiuiduum. quia principius
indiuinationis est materia ibi autem nulla mate-
ria. ergo etc. Preterea. dictum est quod persona non
est nomen secunde intentionis: Sed in diuinis
est nomen secunde intentionis. ergo inconuenienter
ibi ponitur indiuidua. Preterea. videtur quod
inconuenienter ibi ponatur substantia. quia substā-
tia dicitur a substādo. Sed deus nulli substā-
t. Unde secundum Augustinum septimo de trinitate capitulo
sexto ait quod deus abusiue substantia dicitur ergo etc.
Preterea. substantia vel accipitur: ibi pro sub-
stantia prima vel pro substantia secunda si pro sub-
stantia prima: tunc dicendo indiuidua substantia est
negatio. quia de ratione substantie prime est quod sit
quid indiuiduum vel quid incommunicabile. Si
autem pro substantia secunda: tunc est ibi repugnā-
tia intellectuum. quia substantia secunda non di-
cit quid indiuiduum. ergo inconuenienter ille due
particule. scilicet substātia et indiuidua ad se inuicem
connectuntur. Preterea. non videtur illam definitio-
nem a Boetio conuenienter assignatam: quia definitio et
diffinitio debent esse adequata et conuertibilia sic quod
nulli vni conueniat puta definitio cui alterum non conue-
niat. puta definitio sic non est in opposito: quia definitio
anime conuenit non tamen sibi conuenit definitio
cum anima sic corpori comunicabilis: et hoc persone
repugnat. igitur etc. In contrarium est auctoritas
Boetij huiusmodi definitionem dantis. Res-
pondeo dicendum quod vt pateat veritas huius questi-
onis tria consideranda occurrunt. Primo. quomo-
do nomen persone translatum est ad diuina. Secundo
vtrum propter pluralitatem partium in defini-
tione positarum: cogamur ponere partes in deo
corespondentes partibus definitionis. quia secundum
philosophum septimo metaphisice. Sicut se ha-
bet totus sermo ad totam rem. sic se habent partes

sermonis ad partes rei. Tertio considerandum re-
stat. quomodo partes predictae definitionis accipi-
ende sunt. Propter primum notandum quod definitio
ista secundum quod verba sonant non extendendo. voca-
bulorum significata: competit personis humanis.
extendendo ipsam aliquo modo: competit angelis.
Ad hoc autem magis dilatando eam: competit di-
uinis personis. nam solus homo est rationalis. quia
solus ipse intelligit cum discursu vt quedam ratio
arguebat. Propter quod rationale competenter
differentia animalis ponitur. quod non esset verum.
si se extenderet ad substantias separatas. quia nun-
quam differentia debet excedere suum genus: sed
si volumus extenderet rationale ad omnem intelle-
ctuale: non accipiendo ipsum proprie vt est differe-
tia animalis: predicta notificatio potest compete-
tere angelis. Rursus indiuiduum et substantia non
proprie dicuntur de deo. Sed si volumus exten-
dere indiuiduum ad esse incommunicabile: et sub-
stantiam ad omnem existentiam. tunc persona secundum
talem acceptionem non solum competit angelis.
sed etiam deo: et secundum istum modum dicemus quod per-
sona est intellectualis nature in comunicabilis
existentia: et sic large debeamus accipere nomina
posita in definitione persone vt patet per Boetium
hanc definitionem dantem: qui ait personam dici
deum et hominem et angelum: et ita patet factum est
primum. Propter secundum aduertendum quod partes
definitionis quantum est de se per se et primo di-
cunt compositionem secundum rationem solum. quia secundum
commentatorem. nulla pars definitionis est pars
rei in actu. sed solum est pars rei impotentia. hoc est
non est pars rei secundum quod res habet esse actuale et in re-
rum natura. Sed est pars rei secundum quod res habet
esse potentiale et secundum intellectum: nam hu-
iusmodi materialia que proprie definiuntur sunt
potentia intelligibilia: et intellectus facit ea intel-
ligibilia. et ideo in octauo metaphisice idem Com-
mentator ponens differentiam inter genus et mate-
riam ait: quod materia est pars in actu hoc est secundum rem
et ideo non predicatur. Sed genus est pars impoten-
tia. id est secundum rationem et ideo predicatur. vnde ge-
nus secundum rem dicit totum quod dicit species et differen-
tia dicit totum quod dicit species et differentia dicit
totum. Sed genus dicit ipsum totum per modum
materie: non per modum materie que sit pars: sed
per modum materie que est totum: quia sicut distin-
gitur inter formam partem et formam totius. ita
potest distingui. inter materiam partem et materiam
totius. differentia autem dicit totum per modum
forme: non forme totius sed forme partem. vnde
non dicit totum quod ratio significationis eius sumat-
ur a toto. quia sumitur a parte. Sed dicit totum.
quia implicat totum et ideo predicatur de nomina-
tiue: et cadit a latere et non in recta linea predicame-
tali. definitio autem dicit totum per modum vtrius.
quod scilicet per modum materie et forme. quia com-
prehendit differentiam et genus. et licet partes dif-
finitionis secundum rationem compositionem dicant. ta-
men nunquam reperiuntur nisi in habente realem
compositionem: nam ratio generis non potest su-
mi nisi in habente quidditatem differentem ab esse.
ergo definitio rationis qua notificat aliquid non in-
dicat compositionem realem. sed ratione qua con-
stat ex genere et differentia. et ideo non est necesse quod
libet notificationem compositionem realem ponere
in notificato: sed solum secundum modum intelligendi et
ideo definitio data de persona non est definitio. sed

est notificatio & sic competunt deo diuerse perfe-
 ctiones absq; compositione. ita omnia nomina p-
 sita in notificatione persone predicatur vere de per-
 sona diuina absq; compositione & ex hoc patefactus
 est s'm. Propter tertium aduertendum q; perso-
 na s'm vnum modum etymologiandi dicitur per
 se vna. aliquid autem non esse per se vnum. tri-
 pliciter potest ptingere. Primo si nō sit per se quid
 indiuiduum vel quid incommunicabile. nam vnitas
 quādam in diuisione importat. & sic esse per se vnus
 non competit secundis substantiis. vt generibus &
 speciebus: quia talia per se non sunt in diuina vel
 incommunicabilia: sed sic competit eis esse quid indi-
 uiduum vel incommunicabile. hoc non est per se. sed
 s'm esse q; habet in suis particularibus. Secūdo di-
 citur aliquid non esse per se vnum: si non habet per
 se esse. Nam vnitas rei ex entitate sumitur. & sicut
 res se habet ad esse: sic se habet ad vnum esse: quod
 ergo non habet per se esse: non est per se vnus. & isto
 modo esse per se vnum non competit accidentibus:
 quia non competit eis per se esse. Sed eorum esse
 est in esse. Tertio modo dicitur aliquid esse p se vnu
 eo q; per se agit: vel ex eo q; est aptum naturam per se
 agere. nam forma rei: vnitas rei dicitur. cum igitur
 a forma sit esse & agere: quia sicut quicquid est p for-
 mam: sic quicquid agit per formam agit. igitur sicut
 dicimus per se vnum quod per se esse. sic potest dici
 per se vnum quod per se agit. cum esse & agere a for-
 ma siue ab vnitate existant. & isto modo per se vnus
 possunt dici solum rationalia. nam s'm vnum mo-
 dum accipiendi per se agere illud: illud dicitur per
 se agere quod habet dominium in agēdo & quod po-
 test agere & nō agere: quia potentia rationales sunt
 ad opposita sic accipiēdo p se agere vel per se vnu:
 solum rationalibus competit. dicamus ergo perso-
 nam in quātum dicitur per se vna. tria importare.
 Primo dominii actionis in quātum talibus com-
 petit per se agere. Secundo indiuiduationes vel in-
 communicabilitatem: in quātum talibus per se co-
 petit indiuiduatio. Tertio subsistentiam in quātum
 personis competit per se esse. Propter primum.
 persona est rationalis nature. Propter secundum
 dicitur indiuidua. Propter tertium dicitur substā-
 tia. est igitur persona rationalis nature indiuidua
 substantia. Hanc enim diffinitionem sic venatur
 Boetius. quia primo ostendit accidentia nō habere
 rationem persone. Ostendit ostendit non omnem
 substantiam debere dici personam: quia irrationa-
 les hęc persone substantie dici non possunt. Tertio
 nominat genera & species personam dici nō posse.
 differt ergo persona ab accidentibus ab indiuiduis
 substantiarum irrationabilium: & a secundis substā-
 tiis. in quantum differt ab indiuiduis substantiarū
 irrationabilium dicitur persona esse rationalis na-
 ture in quātum separatur a secundis substantiis. vo-
 catur indiuidua. prout vero distinguitur ab accidē-
 tibus dicitur substātia. est ergo bona notificatio da-
 ta de persona: quia omni conuenit & ab omni sepa-
 rat. Ad primum dicendum q; ibi rationale sumitur
 modo extenso pro omni eo quod intellectualem ha-
 bet naturam. & non accipitur ibi rationale proprie
 pro intelligere cum discursu: vt arguebatur. Ad
 secundum dicendum q; partes posite in diffinitione
 etiam que datur non per additamenta possunt po-
 ni in recto & in obliquo. quia particule posite in dif-
 finitione possunt significare per modum partis: vel
 per modum totius. & cum sumuntur per modum to-
 tius: ponuntur in recto: sed per modum partis po-

nuntur in obliquo: vt quia rationale cum sumitur in
 concreto implicat totum ingreditur diffinitionem
 in recto. & dicimus q; homo est animal rationale.
 Sed cum sumitur in abstracto. quia non implicat
 totum habet quandam rationem partis. vnde di-
 cimus homo est animal habens rationem vel ha-
 bens rationabilitatē. & quia in proposito natura in-
 greditur diffinitionē persone sumpta quasi per me-
 dum partis & in abstracto. ideo ita ponitur in obli-
 quo. & si dicatur q; partialitas & totalitas licet sit in
 creaturis prout supposita in eis comparantur ad
 quidditatem vel ad naturam. tamen hoc non est in
 personis diuinis: quia natura diuina non habet ra-
 tionē p se respectu diuini suppositi. vnde & i abstracto
 de ipso predicatur. Dicendum q; licet in diuinis
 non sit totalitas & partialitas s'm rem. est ibi tamē
 s'm modum intelligendi. nam s'm modum intelligē-
 di persona intelligitur componi ex natura & propi-
 etate. Ad tertium dicendum quod ibi indiuiduum
 idem sonat q; incommunicabile. & non accipitur ibi
 indiuiduatio pro significatiōe materie. Ad quar-
 tum dicendum q; licet persona non sit nomen secū-
 de intentionis dicit tamen aliquid ratione cuius co-
 petit sibi talis secunda intentio que est indiuidua-
 tio: & quia non semper sunt nobis posite note specifi-
 ce differentie. ponitur ibi indiuiduum vt incommuni-
 cabile ad designandum proprietatem aliquam. siue
 illud propter q; persona habet esse distinctum sicut
 accidentia ingrediuntur diffinitionem personarū
 substantiarum in quātum per ea notificatur nobis
 aliquo modo substantiarum specifica differentia.

Ad quintum dicendum q; ibi substantia accipitur
 pro existentia. Ad sextum dicendum q; quoties-
 cunq; aliquid est commune ad aliqua duo. Sequit-
 tur q; illud possit accipi tripliciter: vt si aīal est qd
 commune ad hominem & ad leonem. sequitur q; tri-
 pliciter possit accipi animal pro homine & pro leone
 & in communi non contractus ad hoc vel ad illud.
 cum igitur substantia sit quid commune ad substan-
 tiam primam & ad substantiam secundam. sequitur
 q; tripliciter possit accipi substantia. videlicet pro
 substantia prima & pro substantia secūda. & tertio nō
 contracta nec ad hoc nec ad illud & isto modo accipi-
 tur substantia in diffinitione persone nec ad primā
 nec ad secundam: sed ex eo q; additur ei indiuidua
 contrahitur vt s'ter pro substantia prima. & ideo nec
 est ibi nugatio nec repugnantia intellectuum vt rā-
 tio arguebat. Ad septimum & vltimū dicendū. q;
 diffinitio Boetii corrigitur a quodam doctore. iij.
 de trinita. ca. xxi. q; est intellectualis nature inco-
 municabilis existentia siue subsistentia. & isto modo
 anima proprie non est psona & sic sibi diffinitio pso-
 ne data ab eodem nō conuenit: large tamen potest di-
 ci persona. licet improprie tamen.

Qd. iiii.

o **E**inde queritur. vtrum persona in crea-
 turis & in deo dicatur equiuoce. & videtur
 q; sic. quia s'm Commentatorem inde substā-
 tia orbis. quecunq; sunt in corporib;
 super celestibus & in istis inferioribus dicitur equi-
 uoce. Sed plus distant que sunt in creatore & crea-
 tura: quam que sunt in corporibus super celestibus
 & in istis inferioribus. ergo persona hic & ibi dicitur
 equiuoce. Preterea. s'm p'm in fine posteriorū.
 latet equiuocatiōes in vniuersalib; vel in generib;
 sed plus distant creator & creatura. q; que vniūtur
 in quocūq; vniuersali vel in genere. ergo & cetera.
 Incontrarium est: quia equiuoca non ponuntur

sim eandem rationem cum eis sit solum nomen eōe
 ⁊ ratio substantie diuersa. Sed aliqua notificatio da-
 tur de persona sim quā reperitur persona in diuinis
 ⁊ in creaturis. ergo ⁊ cetera. Alterius queritur.
 vtrum dicatur vniuoce: ⁊ videtur q̄ sic. propter
 rationem tactā: quia datur ratio vel notificatio de
 persona sim quā inuenitur persona in creaturis ⁊ in
 diuinis. Sed illa sunt vniuoce q̄ dicuntur sim eandem
 rationem. ergo ⁊c. Preterea quātuncūq; aliqua
 differat. possunt vniuoce cōuenire in aliquo negato
 sicut homini ⁊ leoni potest cōpetere vniuoce nō esse
 lignus. Sed ratio p̄sonae videtur cōsistere in quadā
 negatione: q̄ dicit quid incōmunicabile. ergo ⁊c.

Incontrariū est: quia nihil dicitur vniuoce de cre-
 atore ⁊ creatura. ergo ⁊c. R̄sō dicēdum. q̄ perso-
 nam nō dici vniuoce de creatore ⁊ creatura satis est
 manifestus: eo q̄ vniuoce proprie loquēdo nō est
 nisi in specie specialissima: vt satis ostēdit p̄s. vii.
 phisic. creator autē ⁊ creatura nō solum vniuntur
 in specie: sed differūt plus q̄ genus. eo q̄ deus ipse
 ad nullū genus entis determinatur. creatura autē
 quolibet terminatur ad aliquod gen⁹ entis: eo q̄ sit
 certis circūscripta limitibus: sed vtram dicat equi-
 uoce vel analogice dubiū est. videtur enī personā
 hic ⁊ ibi equo. debere dici. nam philosoph⁹ circa
 finem primi topicorū. inter multa documēta q̄ tra-
 dit ad cognoscēdum nomē equiuocū tangit ibi tria
 vtilia ad propositū. Primo q̄ debemus respicere
 ad genus. Secūdo. ad oppositū. Tertio ad diffini-
 tionem. Est enim vtile ad cognoscēdū equiuocū
 respicere ad genus. nam si aliquid acceptū vno mō
 est in genere vno. alio mō sit in alio: illud equiuoce
 sumitur. vt q̄ album vno modo sumptū p̄tinet ad
 genus coloris. alio modo sumptū p̄tinet ad genus
 soni: vt ad vocem. album in colore ⁊ in voce equi-
 uoce dicitur. Cum igitur p̄sona i creaturis dicat
 quid absolutū: in diuinis dicat quid relatū: ⁊ relatū
 ⁊ absolutū nō solum dicant diuersa genera: sed etiā
 nō contineantur in vno genere. videtur q̄ p̄sona hic
 ⁊ ibi dicat equiuoce. Rursum vtile est inspicere
 ad oppositū: vt si volumus cognoscere verū acutū
 dicitur equiuoce in magnitudinib⁹ ⁊ in sonis. debe-
 mus inspicere ad oppositū acuti prout sumit⁹ hic
 ⁊ ibi: vt q̄ acuto in sono opponitur graue: in magni-
 tudine opponitur obtusum: acutū in voce ⁊ magni-
 tudine equiuoce dicitur. q̄ hic ⁊ ibi ei nō respondet
 idem oppositū. Rursum q̄ graui in voce opponit⁹
 acutum. in magnitudinib⁹ autem opponitur leue:
 graue in voce ⁊ in magnitudie equiuoce sumitur.
 Cum igitur indiuidue substantie in rationalib⁹ crea-
 turis sumptū: cui competit ratio p̄sonae. opponat⁹ ge-
 nus ⁊ species vel vlc: que p̄ quandam oppositionē
 ad indiuidū dicuntur. In diuinis autē nō sumatur
 p̄sona respectu talium: eo q̄ ibi neq; genus est: neq;
 species: neq; vlc. videtur p̄sonam hic ⁊ ibi dici equi-
 uoce. Tertio si cognoscere volumus equiuocū de-
 bemus inspicere ad diffinitionē: q̄ diffinitio p̄tē eē
 equiuoca. sicut ⁊ diffinitio: vt idē p̄s tradit. vt si q̄
 sanatiū diffiniret: q̄ mediocriter se h̄s ad sanitatē
 vidēdum est vtrum sic se habere ad sanitatē dicat⁹
 vno modo q̄ si nō dicitur sim vnam rationem: sed
 vno modo sumptū sonat idem q̄ effectū sanitatis.
 alio modo idem dicit q̄ significatiū illius: tunc sa-
 natiū equiuoce dicitur: cum igitur p̄sona dicat qd
 distinctū in natura intellectuali. ⁊ nō sit eadē ratio
 distinctionis in p̄sonis creatis ⁊ diuinis ⁊ sona hic
 ⁊ ibi dicitur equiuoce. Et ideo notandū q̄ Loquens
 valde large accipit equiuocū ⁊ raro ponit aliquod

medium inter equiuocū ⁊ vniuoce. vnde veram
 analogiā sub equiuocatione collocat. p̄pter quod di-
 ceret ens predicari equiuoce de suis p̄tētis. iuxta
 illud. Si quis oīa entia vocet: equiuoce nuncupabit.
 ⁊ sanum dicit equiuocū ad cibum ⁊ ad vīnā: vt pa-
 tet per p̄s. primo topicorū. ⁊ tamen si proprie vo-
 lumus accipere equiuocū: neq; ens equiuoce dicitur
 immo analogice: vt patet per philosophū. quarto
 metaphisice. Si igitur equiuocū large accipere vo-
 lumus: vt includit analogū: sim quē modum de eo
 videtur determinare philosoph⁹ in primo topicorū.
 Persona in diuinis ⁊ in creaturis dicitur equiuoce
 Sed si equiuocū volumus accipere proprie: vt est
 quid distinctū ab analogo: persona nō sumitur equi-
 uoce hic ⁊ ibi. Nam sic accipiēdo equiuocū tres cō-
 siderationes p̄tate que semper nō equiuocum argu-
 unt. Nam sapiētia in creatore ⁊ in creatura nō dicitur
 equiuoce. ⁊ tamen vt est in creatura dicitur quali-
 tatem: vt est in creatore dicitur substantiam. igitur di-
 uersitas generis non semper arguit veram equi-
 uocationem. sed aliquādo arguit analogiam. Rursum
 sapiētia in creatura est quid inherēs ⁊ dicitur per
 quādam oppositionem ad id quod per se existit: vt
 est in creatore nō est aliquid inherēs. sed quo per
 se subsistens: nec habet oppositionē talem. nec ta-
 men dicitur equiuoce hic ⁊ ibi. Insuper. sapiētia
 in creatura dicitur p̄ participationē i creatore dicit⁹
 sim rationē aliam: quia per essentiam: nec tamen di-
 citur equiuoce: igitur inspectio ad genus: ad oppo-
 situm ⁊ ad rationem nō semper arguit veram equi-
 uocationem: sed aliquādo arguit analogiam: nō igitur
 oportet personā dici equiuoce. sed dicitur analogice
 quia sim prius ⁊ posterius: quia q̄stum ad perfectio-
 nem importatā per p̄sonam. persona prius reperit⁹
 in creatore q̄ in creatura: quia omnes p̄fectiones
 veriorū modo sunt in ente primo q̄ in aliis entib⁹
 quātum vero ad modum significatū: vel ad impo-
 sitionem nominis nomen persone est trāsumptum
 a creaturis ad deum. tenēdum est ergo q̄ non dicit⁹
 vniuoce nec equiuoce: sed analogice. Ad primū
 dicēdum q̄ accipit Cōmentato. equiuocum large
 vt includit analogum. ⁊ p̄ hoc patet solutio ad secū-
 dum. Ad id autem q̄ vltius q̄ritur. vtrum per-
 sona dicatur vniuoce. patet q̄ nō. Et ad primū in
 contrarium. dicendum q̄ diffinitio illa est analogica
 sicut ⁊ diffinitio. ⁊ ideo propter vnitatē talis diffi-
 nitionis non arguitur vniuoce: sed analogia.

Ad secūdum dicēdum q̄ negatio illa quā impor-
 tat persona fundatur super aliquo positio: vt super
 aliquo principio distinguente: quod deo ⁊ creaturis
 non vniuoce p̄uenit: vel possumus dicere q̄ in dif-
 finitione persone non solum ponitur incōmunicabili-
 tas: sed etiā substantia ⁊ alia que deo ⁊ creaturis nō
 vniuoce competunt.

Itimo queritur. vtrum tres persone pos-
 sunt dici tres res: ⁊ videtur q̄ non. quia
 in diuinis nō plurificatur nisi relata. sed
 res non dicit relationem. ergo in diuinis
 non sunt plures res. Preterea. que non differunt
 realiter non sunt plures res: sed tres p̄sonae sim Da-
 mascenum libro primo capitulo. xi. differūt: ratio-
 ne ⁊ sunt idem res: ergo ⁊ cetera. Preterea. que re-
 lationem non important si possunt proferri plura-
 liter hoc non est nisi quia proferuntur adiectiue.
 Unde concedimus patrem ⁊ filium esse plures en-
 tes adiectiue loquendo: sed cum res significet sub-
 stantiue ⁊ relationem non importet: vt dictum est:
 non poterit dici q̄ pater ⁊ filius sint plures res.

Præterea, nomen rei sumitur a quidditate, sed quidditas rei est idem quod essentia, aliter enim non essent eadem principia essendi et cognoscendi: sed non concedimus tres naturas esse tres essentias, ergo nec concedere debemus esse tres res. In contrarium est, magister in ista qui concedit tres personas esse tres res, et Aug. primo de doctrina christiana, circa principium, quia personas dicit esse tres in plurali quibus fructuendum est.

Præterea, dicere personas non esse plures res: est incidere in errorem sabellij: qui posuit personarum confusiones, ergo etc. Ratio, dicendum quod in divinis aliqua profertur in plurali per se, aliqua autem pluraliter dicitur non per se, sed ratione suppositorum, concedimus enim tres personas esse tres sapientes, et tria relata, sed non eodem modo: quod sapiens in divinis non profertur in plurali: nisi ratione suppositorum, et ideo si intelligatur substantiæ: falsus est ibi esse plures sapientes, sed verificatur hoc est adiective solum: quod ea que per se sic dicitur in concreto et in abstracto adiective et substantiæ pluraliter profertur possunt. Unde ibi concedere possumus plura relata concretive loquendo et adiective, et plures relationes loquendo abstractive et substantiæ: sed que ibi non profertur pluraliter per se, id adiective et in concreto talia possunt profertur pluraliter, substantiæ tamen in abstracto pluraliter profertur non possunt, unde licet in aliquo sensu verificari possit ibi esse plures sapientes, non tamen verificari potest ibi esse plures sapientias: et quod res extendit se ad omnia predicamenta, etiam relationes vel relata res quedam dici possunt. Cum ergo queritur utrum persone sint tres res. Si loquimur de re absolute sumpta: non. Sed si loquimur de re relata sic, nam res significat per modum substantiæ, absolute autem substantiæ loquendo non possunt pluraliter profertur, et ideo in divinis non sunt plures res absolute, sunt tamen ibi plures res relata: eo quod relata in abstracto et substantiæ pluraliter profertur possunt. Advertendum tamen quod cum queritur, utrum sint ibi plures res, non oportet nos distinguere, sed simpliciter concedere possumus quod sic, nam res non est equivoce ad absolutum et respectivum, sed ex eo quod potest per utroque verificari competit ei habere plures causas veritatis, est enim hec differentia inter equivoce et ea que habet multas causas veritatis: quod quæ equivoce sunt solæ vera in altero sensu: non conceduntur absque distinctione, et tamen sunt vera in utroque distinguuntur ad cautelam fatuitatis, que autem habet plures causas veritatis, cum secundum aliquam illarum causarum verificatur. Simpliciter conceduntur: ut quod hominem currere potest, verificari pro Socrate et Platone, dato quod solus Plato currat conceditur absque distinctione quod homo currit, id per Socrate non habeat veritatem, ita quod esse plures res in divinis: posset verificari per absolutum et respectivum, licet solum res relate ibi plurificetur et non absolute: simpliciter plures res ibi existere concedere possumus? et si aliquo modo est ibi necessaria distinctio, hoc est in quantum analogia sapit aliquo modo naturæ equivocationis. Ad primum dicendum quod res ipsum est de se nec dicit quid absolutum nec dicit quid relatum, sed est quid commune ad utroque, et quia que verificantur de speciali: de communi verificari dicitur: ut que verificantur de homine, verificatur de animalibus, concedimus tres personas esse tres res: eo quod sunt tria relata, unde sicut non valeret, animal de se non dicit quid rationale, ergo ubi sunt plura rationalia non sunt plura animalia

immo possemus arguere affirmando: quod plura rationalia sunt plura animalia, ita arguere non possumus res de se relationem non importat, ergo cum in divinis sint solum plura relata non: sunt ibi plures res, imo arguere poterimus affirmative dicendo in divinis esse plures res: quod sunt ibi plura relata. Ad secundum dicendum quod in divinis non plurificatur relata nisi secundum rationem quidditatis: non secundum esse, hec autem plurificatio non est nisi secundum oppositionem: quod relatum secundum suam quidditatem non respicit nisi id ad quod refertur, et id talis distinctio realiter non potest esse nisi inter opposita, unde pater realiter differt a filio, eo quod habet relationem oppositam ad ipsum, propter hoc relationes inter se realiter distinguuntur: propter oppositionem quam ad se invicem habent. Sed cum talia comparatur ad essentiam ad quam oppositionem non habent: differunt ratione, et ideo tres persone dicitur ratione differre: quod differunt relationibus? que habet inter se per oppositionem realiter distinguuntur, tamen comparate ad essentiam solæ ratione differunt ab ipsa, et hoc attendens Damascenus ait in divinis: personas ratione differre. Ad tertium dicendum, quod res habet de se relationem non dicat, sicut nec animal rationale de se importat, tamen potest sumi pro relativo sicut et animal pro rationali: et quod relata non solum adiective sed et substantiæ pluraliter profertur possunt, id res substantiæ significet, potest concedi tres personas esse plures res. Ad quartum dicendum quod id quidditas sumpta absolute sit idem quod essentia, relata tamen accepta secundum modum significandi differt ab essentia, et ideo id aliquo modo possumus ibi concedere plures quidditates relatiæ, non tamen concedimus ibi plures essentias. Vel dicendum quod relationes in divinis ita plurificatur secundum rationem quidditatis quod non plurificatur secundum esse, igitur nec esse relatiæ: nec esse absolutæ in divinis plurificatur, et quod essentia dicitur ab esse, secundum Aug. v. de tri, capitulo secundo, non concedimus ibi plures essentias nec plures entes substantiæ loquendo, concedimus tamen ibi plures entes adiective: sicut concedere possemus ibi esse plures magnos et plures sapientes: res tamen sumitur a quidditate, ratio autem quidditatis in divinis plurificatur realiter: vel ipse relatiæ divine plurificatur realiter secundum rationem quidditatis, ideo concedere possumus ibi esse plures res: licet non concedamus ibi plures essentias.

Super litteram, super illo. (Quibusdam videtur etc.) notandum quod positio istorum non est bona, voluit enim quod cum dicitur tres persone quod nomine persone intelligitur essentia, vel etiam dicitur alia est persona patris quod nomine persone etiam essentia denotatur, sed hec positio stare non potest: quod nos non concedimus tres essentias, nec concedimus quod alia sit essentia patris alia filii quod si nomine persone intelligeretur essentia concederemus istas, sicut et illas, et expositiones istorum non sunt convenientes, exponitur enim tres persone, id est tres sunt habentes commune id quod est persona, secundum quem modum possemus concedere, quod pater et filius et spiritus sanctus: sunt tres essentie: quia sunt tres habentes commune quod est essentia quod cum non concedamus eam: talis expositio non est admittenda. Rursum alia expositio non est bona, dicunt enim, alia est persona patris, alia filii, sic esse intelligendum: quod pater est alius et filius est alius habentes commune id quod est persona: secundum quem modum expositionis possemus concedere, alia est essentia patris, alia filii: quod pater est alius, et filius est alius habentes commune id quod est essentia. Item super illo, (quedam tamen necessitate) notandum quod persona in creaturis dicit quid absolutum, et ideo tale vocabulum quadam necessitate accedendo datum fuit ad designandum pluralitatem divinum super

positio. sed postquam bene visa fuit significatio eius. et quod congrue in nominis significatu in diuinis poterat relationem importare. non solum necessitate. sed significati congruitate vsi tali vocabulo sumus et congruenter respondemus ad que tres. tres persone. Item sup illo. (hoc nomen pluraliter.) videtur velle magister. quod pluraliter sumptum hoc nomen persona. non sicut pro essentia. sed pro ypostasi. singulariter in stat pro essentia. Sed contra. plurale non est nisi singulare geminatum. Si ergo persona importet relationem in plurali importabit eam in singulari non igit in plurali stabit pro ypostasi. in singulari pro essentia. dicendum quod persona tam in singulari quam in plurali significat ypostasim. tamen propter idemnitatem realem quam habet ypostasis ad essentiam: in singulari persona potest sumi pro essentia. non autem in plurali propter repugnantiam intellectum. Item sup illo tres personas esse unam essentiam vel eiusdem essentiam. sed non ex eadem essentia. Sed contra. quod si tres persone sunt una essentia: tunc cum essentia predicatur in recto de tribus personis: de notatur idemnitatis essentie ad personas non igit poterit predicari in obliquo ut dicat tres persone: unius essentie cum per tales predicationem diuersitas designatur.

Item concedimus tres personas esse unius essentie ex qua predicatione denotatur differentia essentie ad personas concedere debemus tres personas esse ex eadem essentia cum non sit causa alia quare negetur hec propositio nisi propter differentiam essentie ad personas quam ex prepositio denotatur. Dicendum ad primum quod persona differt ab essentia. et est idem cum essentia. est idem re differt ratione. et propter idemnitatem dicimus tres personas esse unam essentiam: propter differentiam concedimus eas esse eiusdem essentie. Ad secundum dicendum quod ex. videtur importare habitudinem cause materialis quam habitudinem non habet essentia respectu personarum. Sed genitum potest importare habitudinem cause formalis: et quod essentia se habet ad personas quodammodo per modum cause formalis. concedimus tres personas esse unius essentie: non ex eadem essentia. unius habet denotetur differentia aliqua personarum ad essentiam dicendo tres personas unius essentie: et ex eadem essentia: tamen propter aliam et aliam differentiam et habitudines de notatur hic et ibi. una conceditur alia negatur. Item sup illo. ex predictis colligitur vult magister quod persona tripliciter sumitur. quod aliquando sumitur pro ypostasi. aliquando pro proprietate. aliquando pro essentia. Sed contra de ratione persone est quod significet per modum subsistentis et quid incommunicabile. Sed proprietatis non significat per modum subsistentis et essentia non est quid incommunicabile. ergo non potest sumi persona pro proprietate nec pro essentia: ut magister dicit. Dicendum quod persona semper significat ypostasim. tamen propter idemnitatem realem quam habet ypostasis ad proprietatem et essentiam: non ratione significationis persona sumitur non solum pro ypostasi. sed pro essentia et proprietate.

Item sup illa. (in trinitate non est alius gradus) in parte ponitur auctoritas. in filio sub auctoritas. sed hoc non est sine gradu. dicendum quod proprie in trinitate non est gradus: quod gradus semper dicitur proprie loquendo maiori tate et minoritate. unius ponere gradus in trinitate est loqui secundum perfidiam arrisana qui posuit filium minore patre: extendendo nomen gradus ad omnem ordinem in diuinis sunt gradus: quod est ibi ordo originis. et propter istum ordinem in patre est auctoritas in filio sub auctoritas. non tamen eodem modo conceditur sub auctoritas in filio. licet concedatur auctoritas in patre.

(Unc de proprietatibus etc.) Postquam magister determinauit de essentia et personis. hic determinat de proprietatibus

personarum. et duo facit. quia primo determinat de proprietatibus propriis. secundo de appropriatis. secunda ibi. (preterea.) in principio. xxvi. di. circa primum duo facit. quia primo determinat de proprietatibus constitutibus personas. secundo de quibusdam proprietatibus. que personas non constituunt. propter quod magis meretur dici notiones quam proprietates. secunda ibi. (preterea.) in principio. xxviii. di. circa primum duo facit. quod primo determinat de proprietatibus personalibus. secundo specialiter determinat de eis in comparatione ad ypostases. secunda ibi. (hic queritur potest.) in principio. xxvii. di. circa primum duo facit. quod primo inquit vult nomen ypostasis debeat recipi in diuinis. secundo determinat de proprietatibus personarum ibi. Jam de proprietatibus. circa primum tria facit. quod primo ostendit quod antiqui heretici decipiebant simplices videlicet hoc nomine ypostasis. secundo ostendit. propter Hieronymum negasse vsu huiusmodi nominis. tertio concludit Hieronymum non simpliciter negasse talem vsu. sed propter hereticos qui nomine ypostasis prane utebantur. secunda ibi. (et ideo hieronymus) tertia ibi. (his verbis.) Deinde cum dicit. (Jam de proprietatibus.) determinat de proprietatibus personarum. et duo facit. quod primo determinat de eis in quadam communitate. secundo. specialiter descendit ad proprium filii. et spiritus sancti. secunda ibi. (hic queritur.) circa primum duo facit. quod primo enumerat proprietates personarum. secundo quod huiusmodi proprietates relationes quedam sunt. ostendit non esse quod de deo dicitur: secundum substantiam dici ibi. (Quo circa.) circa quod tria facit. quod primo premitit hanc diuisionem quod quidam dicitur de deo secundum substantiam: quedam secundum relationem que relatio non dicitur aliquod accidens in deo. secundo confirmat dictum suum per Augustinum. tertio adducit auctoritatem Hieronymi ad probandum huiusmodi relationes in deo non dici secundum accidens: quod nihil mutabilitatis in ipso ponit. secunda ibi. ut Augustinus tertia ibi. (vult Hieronymus.) Tunc sequitur illa pars. (hic queritur) In qua specialiter descendit ad proprium filii et spiritus sancti. et duo facit. quod primo mouet quendam questionem circa proprietatem filii. secundo ex determinatione questionis mota determinat. quedam de proprio. spiritus sancti. ibi. (Ita etiam.) Circa primum duo facit. quod primo querit quomodo filiationis sit proprium filii. cuius et homines dicuntur dei filii. secundo dicam questionem soluit ibi. (Sed magna.) circa quod duo facit secundum quod duplicem differentiam assignat inter filiationem filii et nostram. secunda ibi. (Homo vero.) circa primum duo facit. quia primo dicit filium dei esse filium proprietate originis: et veritate natiuitatis. nos vero factura et ad optionem. unde dei filius non prius fuit et postea fuit filius sicut nos. secundo quod dixerat manifestat per Hieronymum ibi. (unde hieronymus.) Deinde cum dicit. (homo) ponit aliam differentiam inter filiationem filii et nostram: quia pater filii est una in trinitate persona. sed pater noster potest dici tota trinitas. unde duo facit. quia primo ponit dictas differentias. et eam probat per Augustinum. secundo concludit quod proprium potest esse filii quod sit filius non obstante quod nos filii sumus: quod ipse est differenter filius a nobis. Deinde cum dicit. (ita etiam.) Determinat de proprio spiritus sancti. et duo facit. quod primo dicit spiritum sanctum proprie dici donum dei. sed plura alia sunt dei dona: sicut filius proprie dicitur dei filius: licet multi alij sint dei filii. secundo. quod dixerat spiritum sanctum etiam proprie dici spiritum sanctum. querit utrum tota trinitas spiritus sancti dici possit: et duo facit. quod primo mouet questionem dictam et soluit quod tota trinitas non potest dici filius potest dici spiritus sancti. Sed ut spiritus sanctus dicitur de tota trinitate sumitur secundum

essentiā: vt est propriū spūs. s. sumitur relatiue. scdo circa propriū spūs. s. ponit quandā positionē a veritate denotatiue ibi. (quidā tñ.) et uno facit. qz primo ponit positionē dictaz. nolēbāt enī quidā spm scm et donū nō relatiue dici ad patrē et filiū. eo qz in relatiua est cōuertentia. Sed hz possum⁹ dicere donū patrī nō tñ possum⁹ dicere patrē doni. scdo hanc positionē remonet: qz nō oportet in oibus relatiuis talem cōuertentiā ad esse. scdo ibi. (Sed nō est ita) In quo terminatur scia lectionis et distinctionis.

Uia magister in presenti distinctione tangit aliqua p̄tinentia ad ypostasim. aliqua ad p̄prietates. ideo de ypostasi et de p̄prietatibus querem⁹. Circa primū querem⁹ tria. Pri mo utrū ypostasis repiatur i diuinis. Scdo utrū ypostasis p̄ relationem cōstituatur in esse. Tertio utrū remotis vel abstractis relationib⁹ per intellectum remaneant ypostases.

De primū sic p̄ceditur. videt qz ypostasis nō repatur in diuinis. naz ipostasis potit sine dicit. quid materiale. nā sicut vna dicit: compositum ex materia et forma. et ypostasis dicit formā sine materia. sic ypostasis videt importare materiā sine forma. sed materialia in diuinis nō existūt. ergo etc. Preterea. Jeronim⁹ vt habetur in lra. vult qz in hoc noie lateat venenū sub melle. sed in talib⁹ noibus q̄ videntur impietatem inducere in diuinis: vti nō debemus. ergo etc.

Preterea. semp ypostasis comparatur ad naturā vt compositū ad simplex. sed in diuinis non est simplex et compositū. cū oia sicut ibi simplicissima. ergo etc. Preterea. ypostasis vel dicit quid absolutū vel quid relatiū. quid absolutū nō qz in diuinis ponuntur tres ipostases. nihil autē absolutū in diuinis plurificatur. nec dicit relationē: qz fm suū nomē ad nihil refertur: sed in diuinis maxime in plurali: tali bus que relationē nō importat: vti nō debent. ergo in diuinis non est ypostasis salte eo modo quo vti mur. Preterea in diuinis relatio est distinguens substantiā est indistincta: sed quicquid est in diuinis vt p̄tinet ad substantiā vel ad relationē. ergo quicquid ibi existit vel est distinguens vel in distinctū. hz ypostasis non dicit quid indistinctū: qz ypostasis suo nomine significat aliqd distinctū in aliqua natura: nec dicit aliquid distinguens. ergo in diuinis poni nō o3.

Incontrariū est Damascen⁹ p̄mo libro. ca. ii. qui ait. cognoscimus et cōstremur qm̄ vnus est deus et vna substantiā in tribus ypostasib⁹. Preterea. magister in lra vult qz in diuinis pprie repiatur ipostasis. ergo etc. Rñō. dicendū qz Damasc. libro tertio ca. vi. sic describit ypostasim. qz ypostasis est substantiā cū accidentibus. ex qua descriptione dupl̄ videt esse negandū in diuinis esse ypostasim. eo modo quo ibi ponit. nam in diuinis fm Boetium nō sunt nisi duo predicamēta: substantiā et relatio. rōne substantiē nō est in deo aliqd accidens. nam substantiā etiā fm qz in creaturis ponitur diuidit: cōtra accidēs et multo magis fm qz in diuinis ponit vt noiat accidens. Item relatio diuina nō dicit aliquid p̄ accidēs. nam si manet relatio in diuinis q̄tum ad suū genus. hoc nō est nisi rōne quidditatis. qz q̄tum ad esse transit in substantiā. nō enī esse illarū relationū est inesse sicut cōuenit de esse accidentiū. et qz si relatio est accidens: hoc est ex eo qz inesse sicut cetera accidentia. cū q̄tum ad tale inesse nō ponatur. relatio in diuinis. ibi relatio nō hz rationē accidentis. p̄pter hoc magister in lra. et Aug. v. de tri. ca. v. ostendit nō omne qz in deo dicitur dici fm substantiā: qz aliqua ibi fm relationē dicitur. nec tñ p̄pter hoc ibi dicitur aliqd

per accidēs. nihil ergo qz in sui significato importat accidens in diuinis poni debet. ergo ypostasis ex eo qz dicit aliquid p̄ accidens: qz est substantiā cū accidētibus in diuinis poni nō p̄t. Rursum nō solum ratione qua implicat accidēs. sed etiam ex eo qz sbam noiat in diuinis poni nō debet eo mō quo ponitur. nam substantiā ibi nō plurificatur: qz fm Boetium. substantiā cōtinet vnitatē. et fm Aug. de fide ad pe. patrī et filij. et spūs. s. vna est substantiā: et qz nos possumus in diuinis tres ipostases. modus iste videtur cōtradidicere veritati. et hac rōne vt videtur motus Jeronym⁹ ait. qz dicēs: tres ypostases sub nomine pietatis: tres naturas conatur asserere. et ideo sbdit qz sufficiat nobis dicere vnā substantiā: tres personas. taceam⁹ tres ypostases. igit rōne qua ypostasis noiat substantiā. in diuinis nō d3 poni in plurali. ratione qua noiat accidēs in diuinis nullo mō poni debet. ergo vel p̄ omnē modū negāda est ypostasis a diuinis: vel nō est ibi plurali p̄cedenda. hoc autē hz fm sup̄ficiam videatur negare ypostasim a diuinis. tñ fm veritatē nō arguit. Ad cuius evidentiā notandū qz substantiā quā noiat ypostasis: est substantiā p̄ma sine supposito. nō scūda substantiā vel natura. In diuinis autē et si nō est substantiā p̄ma et scūda. est tñ ibi aliquid habēs similitudinē cum substantiā p̄ma vt suppositū et aliquid cum substantiā scūda vt natura: et licet natura ibi nō plurificet sunt tñ ibi plura supposita: et qz ypostasis noiat substantiā vt sumitur p̄ supposito. nō vt sumitur pro natura: nō est inconueniens ipostasim in diuinis cōcedere in plurali igitur rōne qua ipostasis substantiā nominat: nō cōtradidit modo quo ea in diuinis vti mur. Rursum ex eo qz importat accidēs: a diuinis negari nō debet. nam si de principali significato ipostasis esset aliquid p̄ accidens. vbicūqz poneret: ibi p̄ accidens existeret. et ita ad diuina trāsserri nō posset: sed de principali significato suo et p̄ se significat aliquid substantiēs et habens esse distinctū in aliqua natura. et qz in creaturis vbicūqz est pluralitas supposito in vna natura. ibi est distinctio fm accidentia: ideo ypostasis ex consequēti dicit aliquid p̄ accidens. Unde Damasc. libro tertio ca. vi. dicit ypostases fm substantiā nō differre: sed fm accidentia. et id cōcludit ypostasim esse substantiā cū accidentib⁹. Si ergo esset aliqua natura in qua ypostases existēt. p̄ accidentia nō distinguerētur ipostases. ibi nō diceretur per comparationē ad accidens. et id si volumus notificationem illam datam de ipostasi esse bonam et conuerti cum diffinito. oportet qz ibi accidens sumatur pro omni p̄prietate. nam ois p̄prietas in q̄tum fm modū intelligendi est aliquid additum substantiē rei hz similitudinē cū accidente. vti et Damasc. hz predictā descriptionē dat de ipostasi. videlicet qz ipostasis est sba cum accidentibus eaz corrigi dicēs: qz ipostasis est habēs qd̄ cōmune est cum p̄prietatib⁹. et cū in diuinis inueniant⁹ aliqd cui hoc cōuenit. nam qlibet p̄sona hz in se essentiam qd̄ est quid cōmune et relationē que hz rationē p̄prietatis. cuiuslibet diuine p̄sonē cōperit esse ipostasim. nam in diuinis vnā et eandē rem dicūt res nature supposito p̄sona. Ypostasis et incōcabile. nā sicut videm⁹ qz indiuiduū humanū cōtinet in se aliqd cōmune vt naturā et aliquid propriū: vt id qz addit supra naturā. ita qlibet p̄sona diuina p̄tinet in se qd̄ cōe est: vt essentiā et qd̄ est propriū: vt relationē: et sicut in indiuiduū in specie hoīs eo qz cōtinet in se cōe. et p̄p̄riū p̄t noiri p̄ comparationē ad cōe et p̄p̄riū p̄ comparationē ad cōe dupl̄ noie p̄me l̄tationis. et sic d3 res nature noie scde. et sic dicit supposito. Rursum

261

per comparationem ad proprietatem duplici nomine prime intentionis et sic dicitur ypostasis. vel persona nomine secundae intentionis sic dicitur singulare. Sic etiam et in diuinitis existit. nam pater et quilibet persona diuina secundum quod comparatur ad naturam diuinam et nominatur nomine prime impositionis dicitur res nature vel nominatur nomine secundae impositionis dicitur suppositum: ut autem comparatur ad proprietatem et nominatur nomine prime intentionis. sic dicitur persona vel ypostasis. aliter tamen et aliter quod ut dicit respectu ad proprietatem ceterum sumptum nominatur ypostasis: ut autem respicit proprietatem dignitatem importatem vocatur persona. si vero nominatur nomine secundae intentionis: sic quod in creaturis dicitur batur in diuinitate et singulare in diuinitate dicitur in communicabile. et ita patet quod omnia nomina praefata dicunt aliquid quod habet in se commune cum proprietate. sed res nature et suppositum magis accipiuntur per comparationem ad commune ypostasis persona et incommunicabile magis per comparationem ad proprietatem est igitur in diuinitate ypostasis proprie loquendo: quod est ibi aliquid subsistens et distinctum habens in se commune cum proprietate.

Ad primum dicendum quod ypostasis dicit aliquid materiale in creaturis: quod illud in quo existit proprietatem in rebus creatis aliquam materialitatem dicit eo quod proprietatem in talibus aliquam compositionem inducit indiuisis autem ubi est ita simplex persona ut essentia: nullam materialitatem importat. hinc tamen persona diuina aliquam similitudinem cum in diuinitate materialibus. et euz ypostasis in se compositionem habetibus. Ad secundum dicendum quod sicut magister dicit in littera: Ieronimus non negat versus huius nominis simpliciter. Sed propter hereticos qui prae eo utebantur. ista praerogativa conuenit propter inopiam vocabulorum in lingua latina: quod ypostasis apud grecos idem sonat quod substantia apud latinos. substantia autem apud nos equiuocatur ad substantiam secundam et primam: vel ad naturam et suppositum. et ideo quando decebat catholici simplices tres ypostases in diuinitate. arguebant heretici ibi esse tres substantias et tres naturas. Sed ut habitum est ypostasis dicit substantiam primam vel suppositum quod est habens in se secundam substantiam vel naturam: non igitur ponendo tres ypostases in diuinitate ibi ponimus tres naturas. Sed ponimus ibi tria supposita: vel tria habentia diuinam naturam. Ad tertium dicendum quod licet in diuinitate non sit simplex et compositum secundum reuera-tem. est tamen ibi secundum modum intelligendi. et hoc sufficit ut ibi ponatur ypostasis. Ad quartum videtur quod sicut persona de suo nomine relationem non significat. tamen ut habet esse in diuinitate. ubi distinctio est per relationem quandam importat sic substantia ypostasis ratione qua dicitur quid distinctum: relationem quandam dicit: ut habet esse in diuinitate: propter quod tres personae tres ypostases dici possunt. Ad quintum dicendum quod secundum relationem dicitur etiam ipsa distincta non solum distinguitur. nam sicut relatio est ratio distinctionis. ita relationem dicitur etiam ipsa distincta non solum distinguitur. et quod ipsum relationem secundum rationem dicitur. distincta in diuinitate secundum relationem dicitur. non igitur oportet ponere in diuinitate tria predicta quod ponimus ibi aliquid indistinctum: ut essentiam et aliquid distinctum ut personam vel relationem et aliquid distinguens secundum relationem dicitur.

Secundo quaeritur. utrum ypostases constituantur in esse per relationes. et videtur quod non quod non substantia non constituit substantiam. iuxta illud philosophi primi philosophiae. et non substantias non sit substantia. sed ypostasis est substantia: ut patet per Damasc. libro tertio. ca. vi. ergo non constituitur in esse per relationem que diuiditur contra substantiam. Protere-

rea quod habet maxime de esse non constituitur in esse per id quod habet minimum de esse. sed relatio habet minimum de esse: ut dicit Commentator. xii. metaphisice. ypostasis diuina habet maxime de esse cum sit deus. ergo per relationem non constituitur in esse. Proterea. supposita humana non constituitur in esse per hoc quod unum refertur ad aliud: quod tunc non proprie haberent esse. ergo multo minus supposita diuina per relationem constituitur in esse quibus magis quam suppositis humanis conuenit esse. Proterea. distinguens non est ipsum distinctum: et constituens non est ipsum constitutum: sed persona diuina est ipsa relatio. ergo per relationem non constituitur in esse.

Proterea. per quod aliquid constituitur in esse ab alijs per id distinguitur. Si ergo ypostasis aliqua constituitur in esse per relationem. per relationem habebit distinctum. sed relatio praesupponit distinctionem: quod per relationem relatum refertur ad aliud. Alietas enim distinctionem dicit ergo nulla ypostasis per relationem constituitur: quod per relationem non distinguitur. In contrarium est quod secundum Boetium. substantia continet unitatem. Sed relatio multiplicat trinitatem. ergo nisi esset relatio: non esset personarum plurificatio. sed per illud per quod aliqua plurificatur: in esse constituitur: quod a nullo illo iam non manent talia. ergo etc. Proterea. aliquid constituitur in esse tali per albedinem: et relatum per relationem. sed persona ypostasis et talia. prout in diuinitate habent esse: relatiue sumuntur. ergo per relationem in esse constituitur. Ratio dicendum quod omnes res per idem habet esse et unum esse: per id per quod constituitur in esse talis quod pertinet ad rei entitatem distinguitur ab omni non tali quod pertinet ad eius unitatem: quod si hoc non esset: tunc unum et ens non conuerteretur ad unum: cuiuslibet ergo unitati respondet sua entitas: et cuiuslibet distinctioni sua constitutio et conuersio. In omni autem natura ubi est suppositorum pluralitas est considerare duplicem distinctionem: in ipsis suppositis. unam per quam distinguitur suppositum ab omni supposito. alteram nature. et aliam per quam distinguitur ab omni eiusdem nature. Sicut videmus quod in natura humana est pluralitas suppositorum. et scilicet quod est suppositum in natura humana distinguitur ab omni supposito quod non est homo. et ab omni supposito humano quod non est sor. et isti duplici distinctioni respondet duplex constitutio. nam sor. per nomen humanam distinguitur ab omni non homine. et per id quod addit supra naturam humanam in quo non conuenit cum alijs suppositis humanis distinguitur ab omnibus alijs humanis suppositis. per primum enim non habet sor. quod sit sor. vel quod sit ypostasis: sed quod sit homo. quod per illud non distinguitur a suppositis humanis. sed per aliud per quod constituitur in esse in communicabili et indiuiduali est illud per quod habet sor. quod per illud distinguitur ab omni quod non est tale suppositum: et sicut est in suppositis humanis. ita suo modo est in suppositis diuinis: quod quilibet suppositum diuinum per nomen suam separatur. distinguitur ab omni quod non est deus. sed per hoc non constituitur in esse ypostasis: quod per illud per quod ypostasis diuina habet quod sit ypostasis. et est quid incommunicabile et est illud in quo non conuenit cum alijs suppositis diuinis. igitur hoc non poterit esse natura diuina: quod in natura diuina omnia supposita diuina conueniunt. nec per consequens poterit esse aliquid absolutum: quod omne absolutum trahit ibi in diuinam naturam et conuenit tribus. igitur per absolutum ypostasis diuina constitui non poterit. sed si constituitur in esse: constituetur per relationem. relatio autem diuina dupliciter pronuciari potest. per modum proprietatis et per modum actionis: quod omne proprietatis: sicut paternitas filiationis: huiusmodi per modum actionis: vel etiam per modum passionis: sic dicitur generare: generari et huiusmodi. causa autem quare hijs duobus modis in-

portatur relatio est: q: relatio s'm modū intel'igēdi
 semp sequitur ad aliquid aliud: vt ad quantitatem
 q: ex eo qd aliquid magnū est: dicitur equale: vel ad
 qualitatē: vt q: est albū dicitur simile: vel ad actionē
 vt q: generat dicitur pater: vel ad passionē: vt q: ge-
 neratur dicitur filius. si ergo in diuinis relationes po-
 nimus. opz qd s'm modū intelligēdi psequitur ad
 aliqd aliud. illud autē ad qd consequitur s'm intel-
 lectum est origo: q: nō sunt ibi relationes distinctiue
 nisi relatiōes originis. ppter qd origo in diuinis cō-
 parata ad relationē hz aliquā similitudinē cum mo-
 in cōparato ad formā: q: sicut ex motu aliqs formaz
 cōsequitur. ita p quādam similitudinē. psona diuina
 per originē cōsequitur proprietatē relatiuā. lz ista si-
 militudo sit valde modica. q: motus est in eodez
 genere cū rebus ad quas est motus. origo in diuinis
 reducitur ad illud gen^o in quo existit. pprietas rela-
 tiua. ppter qd ipse origines quādam relationē dicitur.
 declaratū est igitur. qd relatio in diuinis duplr signi-
 ficari pot. vel p modū actus. z sic origo relationē di-
 citur: vel p modū pprietatis. z sic paternitas z filiatio
 relationē importat. z q: psona diuine nō distinguntur
 nisi p relata. opz qd aliquid relationēz; importat eas
 in esse cōstituat: z q: relatio vt dictum est duplr im-
 portatur p proprietatē z per originē: de cōstitutione
 z distinctione personarū sunt duo modi dicēdi. naz
 quādam dicunt qd psona distinguntur p originē. Quidā
 qd p proprietates: pro prima positione videtur facere
 Augu. de fide ad pe. circa primū qui ait. Quia igitur
 aliud est genuisse qd natuz esse. aliud est pcedere qd
 genuisse vel natuz esse. manifestū est. qm aliud est
 pater. aliud filius. aliud spūs scūs. sed genuisse nasci
 z pcedere originē dicitur. igitur alietas siue distin-
 ctio est in psonis p originē. hoc etiam videt sentire
 Damasc. primo libro ca. ii. qui ait. qd in diuinis oia
 sunt idem pter generationē in generationē z proces-
 sionem: z q: sancti vt apparet ex auctoritatib⁹ indu-
 ctis vnū sentire vt distinctio fiat p originē dictam
 positionē tenētes dixerūt: pprietates in diuinis nō
 distinguere: sed distinctionē insinuare. Alij autē qd
 eōuerso dicunt: qd distinctio directe fit p proprietates
 vnū nō est principū distinctionis nisi relatio. nam
 z ipse origines p relationes distinguntur. vt autē ap-
 pareat que istarū positionū sit melior. Notandū qd ni-
 bil in diuinis plurificatur reali nisi qd relationem
 importat. q: s'm absoluta nō est realis plurificatio.
 s'm autē qd ad pscns spectat negotiū: tria ibi pluri-
 cantur reali: pprietas: ypostasis: z origo. sunt enīz
 ibi plures pprietates realiter differētes: vt paterni-
 tas z filiatio: z plures ypostases. vt pater z filius: et
 plures origines. vt signi z pcedere iō pdicta tria re-
 lationē importat. z si cōparamus ypostasim ad pro-
 priam originē: z suam proprietatē. tūc illa tria reali
 non differūt. z vnā z eadem relationē importat.
 nam si filius ad suā proprietatē cōparatur: vt ad fi-
 liationem z ad propriā originē. vt ad generationē:
 vel natiuitatē ab eis reali nō differt. z eandē rela-
 tionem cum illis importat. nam natiuitas: filiatio: z
 filius nō sunt tres res: sed vna. z cum oia hec s'm re-
 lationē dicātur nō aliam z altam relationē dicunt.
 nam filius nō aliam relationē dicit quā filiatio: z
 illa eadem relatio quē p modūz; pprietatis filiatio
 dicitur p modū opationis z originis designata. nati-
 uitas nūcupatur. z lz hec tria sint vna res z eadem
 relationē indicent. tū quantum ad modū significandi
 differūt. z illam relationē nō eodem modo impor-
 tant. z ppter istam distinctionē quā habet in modo
 significandi: sequitur qd pprietas se hz vt distinguēs
 sit distinctionis principū. origo z ypostasis se ba-

beant vt distincta. nam in diuinis nō est distinctio
 nisi p relata: vt potest patere p Augu in multis locis
 z p Boetium in suo libro de trinitate. igitur qd ma-
 gis directe q̄tum ad modū significandi relationem
 importat: hoc erit in diuinis distinctiōis principū
 z alia p ipm habebūt esse distinctū. z qd pprietas q̄-
 tum ad modū significandi magis directe relationē im-
 portat qd ypostasis z origo: ipse pprietates erunt di-
 distinctiōis principū. z p eas ypostases z origines di-
 stinguentur. qd autē pprietates q̄tum ad modum si-
 gnificandi magis directe relationē importat: decla-
 rari pot p ea que in creaturis aspiciuntur. nam eandē
 qualitatē importat album: albedo: z dealbari. sed al-
 bedo importat eam p modū abstractionis z forme.
 album p modū cōcreti z aggregati. dealbari p mo-
 dum fluxus z motus. ppter qd albedo qualitatē ma-
 gis directe significat qd albū. z dealbari. est enī ma-
 gis directe in genere qualitatis qd album. sic etiaz relatiuū
 totū. nam nullū concretū est directe in genere. vnū
 in. iij. topic. scribit qd iustū nō est in genere. sed iusti-
 tia. sic album nō est in genere: sed albedo. z qd albedo
 est directe in genere qualitatis z nō albū. magis di-
 recte qualitatē significat qd album. sic etiaz relatiuū
 nō est in genere: sed relatio ppter qd paternitas ma-
 gis directe ad relationem ptinet qd pater. Rursum
 dealbari nō est etiam directe in genere: qd motus est
 in genere p reductionēz; propter qd dicitur in tertio
 phisicorū. qd est in eodem genere cum rebus ad quas
 est motus: z qd in diuinis pprietas: vt filiatio. signi-
 ficat relationē in abstracto. z p modū forme. ypostas-
 is vt filius significat eaz p modū cōcreti. natiuitas
 siue generatio p modū opationis z originis. s'm qd in
 diuinis ponim⁹ duo predicamēta: relatio nē z sba z
 lz illa nō sint eiusdē rōnis cū sba z relatiōe in creatu-
 ris q̄tum ad modū intelligēdi magis directe ad p-
 dicamētu relationis ptinet pprietas qd ypostasis z
 origo igit p pprietates ypostasis z origo distinguit.
 Et iō tenendū est cū scda positionē qd est magis cōis
 qd principū distinctionis in diuinis est pprietas.
 Aduertendū tū. qd qd vnā z eandē relationē insi-
 nuant pprietas z origo. propter hoc aliquādo inue-
 nitur a sanctis qd in diuinis est distinctio p originē.
 aliquādo qd p proprietates z s'm hoc loquuntur Da-
 masc. z Augu. in auctoritatib⁹ p̄actis ad confirma-
 tionem prime positionis adductis. Sciamus igitur
 ypostases distingui p proprietates directe z p se. p ori-
 gines autem distinguntur prout originis loco pprie-
 tatum accipiuntur: vel put p originē q̄tum ad mo-
 dum intelligēdi ypostases cōsequitur alias z alias
 proprietates. Ad primū dicendū qd refert dicere
 relationē simplr z relationē diuinā. nam qd relatio
 s'm se nō habeat qd sit substantia: relatio tū diuina hz.
 nam relatio diuina est ipsa diuina essentia. vel oicē
 dum qd substantia quā dicit psona diuina est substantia
 que est suppositū. z qd diuinū suppositū dicit quid re-
 latinū: nō est iconueniēs talez ypostasim p relationē
 inesse cōstitui. Ad scdm dicendū qd relatio diuina
 non hz minimū de esse: cum sit ipsa diuina essentia.
 Vel dicendū qd relationes in creaturis nō sunt p se
 subsistentes: in diuinis autē sunt: z iō lz in creaturis
 dicātur habere minimū de esse: nō oportet hoc veri-
 ficari in diuinis. Ad tertium dicendū qd si suppo-
 sita humana constituitur in esse p relationē. relatio
 illa esset relatio creata z nō esset quid p se subsistens
 z ideo nō est simile. Ad quartū dicendū qd in reb⁹
 compositis distinguēs nō est distinctū: z cōstituens
 nō est constitutū. nam homo nō est sua humanitas qd
 distinguit ipz aliquādo ab hoīe z p̄stituit eū inesse ho-
 minis: deus tamen est sua deitas: z qd persona est ita

simplex vt essentia. psona diuina erit sua proprietates
 & sua relatio per quā inesse constituitur. Ad quin-
 tum dicendū q̄ relatio p̄supponit distinctionē non
 relata: sed aliam vt maioritas & minoritas p̄suppo-
 nit distinctionē non relatiuam. sed quantitatiuā: vt
 q̄ hic h̄z aliam quantitatem & illud aliam: sequit̄ q̄ h̄
 sit maius. illud minus. Sed si essent aliqua inter q̄
 non esset distinctio nisi p̄relata in eis. ita relatio di-
 stingeret q̄ nullā distinctionē p̄supponeret. & q̄
 hoc est in diuinis. ideo ratio nō arguit.

25. ff.

¶ Er̄tio queritur. Utrūq̄ animotus vel ab-
 stractis relationib⁹ per intellectū reman-
 neant ypostases. & videtur q̄ sic. q̄ dicit
 Aug. vii. de tri. ca. j. omne quod relatiue
 dicitur est etiam aliqd̄ excepto relatiuo. Si igitur
 ypostasis diuina non remanet ammota relatione:
 hoc nō est nisi q̄ talis ypostasis est quid relatiū. ergo
 ammota relatione adhuc remanebit ypostasis: cum
 sit aliqd̄ excepta relatione. ¶ Preterea. psona est
 ypostasis pprietate ad dignitatē p̄tinentē distincta
 sed in diffinitione hic cōuenit q̄ vna pars diffinitio-
 nis h̄z esse abstracta ab alia. & potissime pars p̄ma
 p̄t̄ intelligi nō intellecta parte secunda: vt si h̄o est
 animal rationale p̄t̄ intelligi animal: nō intellecto
 rationali. ergo poterit intelligi ypostasis nō intel-
 lecta pprietate. igitur ammota relatione p̄ intellectū
 vel pprietate remanebit ypostasis. ¶ Preterea.
 pater nō distinguitur a filio p̄ hoc q̄ est quis vel ali-
 quis: q̄ & filius est quis & aliquis. Sed distinguitur
 ab ipso. per hoc q̄ ille est pater: & ille filius. ergo am-
 mota paternitate nō remanebit pater: sed remane-
 bit quis vel aliquis. sed q̄ est quis vel aliq̄s est ypo-
 stasis. ergo nō intellecta pprietate vel paternita-
 te p̄t̄ intelligi ypostasis ei⁹. ¶ Preterea. pater in-
 telligitur ingenit⁹ nō intellecta paternitate vt p̄t̄
 haberi ex. v. de tri. ca. vj. Sed p̄ hoc q̄ est ingenit⁹
 est ab alijs ypostasib⁹ distinct⁹. ergo pater p̄t̄ intel-
 ligi habere distinctā ypostasim ab alijs intellecta p̄-
 p̄rietate eius. ¶ Preterea. gentiles & pagani intel-
 ligunt in diuinis ypostasim & suppositū. eo q̄ intelli-
 gunt deus esse quid p̄ se subsistens. & t̄si ibi nō ponit̄
 paternitatē & filiatōnē. ergo idem q̄ prius. Incō-
 trari⁹ est. q̄ scribitur de fide ad petrū. circa primū
 q̄ trinitas p̄tinet ad psonas. vnitas ad naturā. ergo
 si nō remaneret in diuinis trinitas: nō remanerent
 psonae ibi vel ypostases. sed amoris relationib⁹: re-
 mouetur ibi pluralitas & distinctio. ergo &c. ¶ Pre-
 terea. amor eo p̄ q̄d̄ aliqd̄ cōstituitur inesse nō re-
 manet: q̄d̄ sic cōstituitur. sed p̄sone vel ypostases cō-
 stituuntur inesse p̄ relationes. ergo ammotis rela-
 tionibus nō remanēt p̄sone vel ypostases. ¶ R̄sio
 a quibusdā distinguitur duplex modus abstractio-
 nis. n̄z abstrahitur forma a materia: vt circulus a
 cupro & vniuersale a particulari: vt aīal ab hoīe. &
 isti duo modi abstractionis. sic differūt: q̄ p̄ abstra-
 ctionez vniuersalis. particularis a particulari nō rema-
 net. nam abstractio aīali ab homine nō remanet ho-
 mo: q̄ absq̄ aīali homo nec esse p̄t̄ nec intelligi. s̄z p̄
 abstractionez forme a materia vtraq̄ remanet: vt
 abstrahēdo circulū a cupro: remanet circulus & re-
 manet cuprū: q̄ possum intelligere cuprū nō intel-
 lecto circulo. & circulū nō intellecto cupro: & s̄m istū
 duplicē modū abstractionis volūt determinare de
 abstractione in diuinis. & s̄z in diuinis nō fit forma
 & materia. & vniuersale & particularē. est t̄si ibi aliqd̄
 quod se h̄z ad modū istozum. sed iste modus nō est
 p̄sequēdus. quia diffinitio prius facta: est incōne-
 niens: q̄ in p̄dictis abstractionib⁹ semp̄ abstrahit̄
 forma a mā siue illud q̄d̄ se h̄z p̄ modum forme. ab

eo quod se h̄z p̄ modum materie. nam s̄m p̄m. in
 vii. metaphisice hec est diffinitio inter parte quanti-
 tatiuam siue materialē: & partē formale: quia pars
 materialis nō p̄tinet ad rationē rei. pars autē forma-
 lis p̄tinet. & iō p̄t̄ esse q̄ vnū & idem prout recipitur
 in ratione vn⁹. & nō recipit in rōne alteri⁹. fit pars
 materialis vn⁹? & sit pars formalis alteri⁹. & iō s̄m
 p̄m. vii. meta. cuprū est pars formalis circuli cu-
 p̄rei. & pars mālis circuli: q̄ nō ponit̄ in diffinitione
 circuli: s̄z in diffinitōe circuli cup̄rei. & q̄ quicq̄ ab-
 strahit̄ ab aliq̄ illud a quo abstrahit̄ nō ponit̄ in diffi-
 nitione ei⁹. opz q̄ illud a quo fit abstractio fit māle
 respectu abstracti. Et p̄pter hoc possum⁹ alr̄ dicere
 distinguēdo aliter abstractionis modos: q̄ quicq̄
 abstrahitur ab aliquo videt̄ vnitate cum illo: q̄ si
 nō haberet vnitatē cum eo: nō posset abstrahi ab eo
 hoc nō sonat abstrahere: intelligere aliqd̄ q̄d̄ est in
 aliquo nō prout est in illo vt videt̄ velle p̄bs. sc̄do
 phisicoz. & iō si volum⁹ distinguere de abstractione
 distinguam⁹ de vnitate. vnitas autēz aliquozū du-
 plex est. p̄ se & per accidēs. & s̄m vtrūq̄z modū vni-
 tatis fit abstractio. nam abstrahitur quidditas rei a
 conditionib⁹ materie: & subiectū a passionib⁹. & vni-
 uersaliter. substantia ab accidētibus. ex quib⁹ oibus
 h̄z fieri vnū p̄ accidens. R̄ursum abstrahit̄ vegeta-
 tiuum a sensitiuo. & sensitiuū ab intellectiuo. ex qui-
 bus fit vnū p̄ se & nō p̄ accidens. est enīz differentia
 inter primū modū abstractionis & sc̄dm: q̄ in primo
 modo abstractionis abstractū & a quo fit abstractio
 sunt due res. nam cōditiones materie nō sunt ipsa
 quidditas rei: nec passio est ip̄m subiectū: vel acci-
 dens ipsa substantia. Sed in sc̄do modo abstractio-
 nis abstractū & a quo fit abstractio sunt vna res. n̄z
 vegetatiuū q̄d̄ abstrahitur a sensitiuo est eadem res
 cum ipso sensitiuo. nam huiusmōi abstractio non fit
 propter diuersitatē realem. sed h̄z fieri ex eo q̄ vna
 res s̄m modū intelligendū addit supra aliam. sicut
 animal p̄t̄ abstrahi ab animali rationali: quia aīal
 rationale addit supra animal. t̄si q̄z ex animali & ra-
 tionali fit vnū p̄ se. animal rationale & animal: sunt
 eadem res. & hoc insinuauit p̄bs. vii. metaphisice.
 vbi cum determinauit istam questionē. q̄ in his q̄
 sunt p̄ se est idem quidditas cum habēte quidditatē
 subiecti: q̄ si homo albus esset idem cum sua quiddi-
 tate. homo albus esset idem q̄ h̄o: q̄ tunc ex hoc &
 albo fieret vnū p̄ se. & q̄z ex aīali & rationali fit vnū
 p̄ se. animal & animal rationale sunt eadē res. si
 autem s̄m istos abstractionis modos volum⁹ loqui
 de abstractione ypostasis aut relatione. planū est q̄
 primus abstractionis modus nō h̄z ibi locum. nam
 in primo abstractionis modo abstractū & a quo fit
 abstractio sunt due res. sed ypostasis & relatio nō sūt
 due res. sed immo ypostasis est ipsa relatio propter
 sui simplicitatē & inde q̄ aliqui considerēs istum
 abstractionis modū dixerūt. q̄ si abstrahat̄ ypostasi-
 sis a relatione nihil remanet nec ypostasis nec essen-
 tia. hoc autē ex hoc veritatē habet. q̄ s̄m istum mo-
 dum abstractionis intelligo rem abstractaz. ibi cor-
 rupta re a qua fit abstractio: q̄ res abstracta & res a
 qua fit abstractio: nō sunt vna res. vnde dato q̄ illa
 res que est passio nō esset per se loquēdo. nihilomi-
 nus subiectū esset. Sed si illa res que est relatio nō
 esset: nec ypostasis nec essentia esset: quia ypostasis
 & essentia sunt illa eadem res que relatio est. & licet
 sit dicētes s̄m istum modum bene dicant. tamē in
 hoc verbum dicunt: q̄ huiusmōi abstractionis mo-
 dum ad diuina transferūt: quia vt habitum est talis
 modus ad diuina nō est transferēdus: s̄z s̄m modū
 abstractionis. vbi abstractū & a quo fit abstractio

sunt vna res. possim⁹ loqui de abstractione in diu-
 nis. nam illud abstrahere nihil est aliud q̄ intelligen-
 re. vna rem fm vna ratione nō intellecta ipsa eadē
 re fm aliam rationem. actum in huiusmodi rationi-
 bus r modis intelligendi debet esse ordo: quia res
 sub vna ratione cōsiderata se bz per additionē fm
 modum intelligēdi ad se ipsam cōsideratā fm aliā
 rationē. nam licet eadem res sit homo r animal. tū
 ipsa res cōsiderata vt homo fm modū intelligēdi
 se habet per additionem ad seipsam cōsideratā vt
 animal. r ideo animal pōt intelligi nō intellecto ho-
 mine. igitur si fm istum modū volumus loqui in di-
 uinis. oportet nos videre queres fm vnam ratio-
 nem cōsiderata addit fm modū intelligēdi supra se
 ipsam cōsideratā fm aliam: r dico fm modū intelli-
 gēdi: q̄ in diuinis realiter nulla est additio. Et iō
 aduertendū q̄ ista quattuor se habēt per ordinē essen-
 tia diuina siue deus: ypostasis: psona: r pater. quia
 ypostasis addit supra essentiā diuinā relationē: pso-
 na addit supra ypostasim aliquid ad dignitatē perti-
 nens. Sed pater addit sup omnia ista bic ad digni-
 tatem p̄tinens. s. paternitatē: ideo fm modū intel-
 ligēdi prius intelligit essentia. r postea intelligitur
 q̄ additur relatio in se accepta essentia r constituit
 ypostasim. vltērius q̄ additur relatio ad dignitatē
 tatem p̄tinens r cōstituit personā. vltērius q̄ addi-
 tur talis relatio ad dignitatē p̄tinens. s. paternitas
 r cōstituit patrē. r in resoluēdo oportet q̄ sit ordo. q̄
 p̄pōterus vt nō intellecta relatione tali ad digni-
 tatē p̄tinēte que est paternitas: nō remanet pater:
 sed solū remanet psona. Sed nō intellecta relatiōe
 ad dignitatē p̄tinente simplr nō remanet psona.
 sed remanet ypostasis. nō autem intellecta relatiōe
 qualitercūq̄ accepta: nō remanet ypostasis. sed re-
 manet essentia. r si remanet aliquo modo ypostas
 la npostasis nō erit fm eandē rationē cum ypostasi
 q̄ in diuinis ponim⁹. qz ypostasis in diuinis posita
 constituitur in esse p̄ relationē. hec autē constitueret
 inesse per absolutū. nam dato q̄ in deo nō esset ali-
 qua distinctio psonarū ad huc esset ypostasis
 r psona. Sed nō esset persona fm illam rationē: vt
 modo est persona. Apparet igitur quomodo nō in-
 tellecta relatione pōt intelligi ypostasis. r quomodo
 non. qz nō intellecta relatione fm aliquē modū: pos-
 test intelligi ypostasis. Ad primum dicendū q̄ si
 ypostasis est aliquid aliud exēpto hoc qd̄ relatiue di-
 citur qz est essentia. r ideo amnota relatione reman-
 et tū essentia. sed non oportet q̄ remaneat ypostasi-
 sis. Ad secundū dicendū q̄ amnota proprietate
 ad dignitatē p̄tinēte remanet ypostasis: quia tūc
 nō remouetur relatio simplr: sed fm aliquē modū.
 Ad tertium dicendū q̄ amnota relatione: vt est
 paternitas remanet pater quis: qz tunc nō remouet
 relatio simplr: sed relatio sic accepta. s. si remouet
 paternitas vt relatio ita qd̄ remoueret relatio sim-
 pliciter. tunc nō remaneret pater quis: sed si rema-
 neret quis nō remaneret eo modo vt modo est.
 Ad quartū dicendū q̄ ingenuus nō dicit simpli-
 citer relationē: nisi accipjēdo ingenuū: vt est pprie-
 tas patris. vnde r essentia aliquo modo r si nō pro-
 prie ingenua dicit potest. r ideo non intellecta pater-
 nitate. nec aliqua relatione remanet quid ingenuus
 quia remanet essentia. vel p̄summus dicere q̄ am-
 nota paternitate remanet ingenuus: qz paternitas
 nō dicit relationē simpliciter: sed dicit relationem
 sic acceptam. Ad quintū patet solutio p̄ iam dicta
 nam sicut amnota oi relatiōe remanet ypostasis in
 diuinis: sed nō eo mō vt ibi ypostasim ponim⁹. ita
 gentiles r pagani ibi intelligūt ypostasim. Sed nō

eo modo vt nos intelligim⁹.

Inde queritur de proprietatibus siue de re-
 lationibus. Et circa h̄ queritur duo. Pri-
 mo. vtrum talia sint realiter in deo. Se-
 cundo. de numero earum.

Primum sic proceditur. videtur q̄ re-
 lationes originis nō sint realiter in deo: 26. iiii.
 quia si relationes originis sint realiter in
 deo. hoc nō est nisi quia sequitur ad rea-
 les actiones: vt ad intelligere r velle que realiter
 sunt in deo. sed cum ex ductu rationis possimus co-
 gnoscere tales p̄fectiones realiter in deo esse: eo q̄
 philosophi huiusmodi p̄fectiones in deo posuerunt:
 ex ductu rationis possemus scire in diuinis esse ta-
 les relationes. r per consequens ibi esse distinctio-
 nem personarū quod falsum est. Preterea. Da-
 mascenus vult p̄mo libro cap. xi. q̄ supposita hu-
 mana sunt idem ratione r differūt re diuina autem
 supposita sunt idem re: r differūt ratione: sed fm q̄
 diuina supposita distingūtur. sic ibi relationes exi-
 stunt: nō igitur sunt ibi relationes fm rationem.

Preterea. vbiq̄ est dare duo predicamenta:
 ibi est reperire compositionē: quia quidditates pre-
 dicamentorum habent esse distinctū. vbiq̄ ergo
 est dare plura predicamēta. ibi est dare plures quid-
 ditates. Sed quidditas rei est ipsa rei essentia fm
 philosophū. ergo ibi est dare plures essentias sed in
 diuinis non est dare plures essentias. nec composi-
 tionem que sequitur ad pluralitatē essentiarū. ergo
 ibi nō sunt plura predicamēta realiter. non ergo ibi
 erit relatio realiter: quia tunc essent ibi duo predica-
 menta realia: substantia r relatio. Preterea. Boe-
 tius in libro de trinitate. vult q̄ cuncta que in diui-
 nam predicationē veniunt imitātur substantiam ad
 aliquid vero nihil omnino ponit. sed non sunt rea-
 liter in aliquo que nihil predicātur de ipso. igit̄ rela-
 tiones in deo realiter nō existunt. Preterea. que
 conueniūt alicui sine sui mutatione: nō sunt realiter
 in illo. vnde quia aliqd̄ sit actu seibiq̄ absq̄ sui mu-
 tatione: nulla relatio realis est in eo p̄ hoc q̄ scitur.
 Sed solum fm modū intelligēdi. cum igitur deus
 absq̄ sui mutatiōe producat filiū. nulla igitur realis
 relatio propter talem productionem in deo erit.

Incontrarium est: quia p̄sone nō distingūtur nisi p̄
 relationē. Si igitur relationes nō essent in deo rea-
 liter. tunc proprie loquēdo. p̄sone nō essent tres res
 nisi fm intellectum quod sapi⁹ heresim satbelij.

Preterea. constitūtes aliquid est realiter in eo q̄
 constituit. Sed relationes cōstituent ypostases: vt
 habitus est. ergo r̄. Rūdeo dicendū q̄ de existē-
 tia relationū in deo est triplex modus dicēdi: vnus
 fuit porretani: qui posuit relationes nō esse in perso-
 nis: sed esse extrinsecus aff̄ras r assistētes. Alij au-
 tem dixerūt relatiōes nō esse in personis. Sed esse
 ipsas p̄sonas. iste due positiones nō sunt vere. pro-
 pter hoc est tertia positio vera r catholica q̄ relatio-
 nes sunt in personis reali. r sunt ipse p̄sone. positio
 porretani ex hoc potuit habere ortum: qz in omni re
 est cōsiderare duo: esse r quidditatē. ea autem que
 sunt in substantia alia a relatione r fm esse suū r fm ra-
 tionem quidditatis habēt q̄ sint aliquid: r ponunt
 aliquid in eo in quo sunt: r nō sunt extrinsecus aff̄ra
 nam sapientia r fm esse suū r fm rationē quiddita-
 tis dicit aliquid in sapiēte. relatio autē licet fm esse
 suum nō sit assistēs nec extrinsecus aff̄ra: quia inest
 sicut cetera accidentia in sunt. tamen ratione sue qd̄
 ditatis videtur extrinsecus aff̄ra. nam tota ratio re-
 lationis sumitur ex eo qd̄ est ad aliqd̄ nō ex eo quod
 est in alio. p̄pter quod philosophus. v. metaphisicē.

vult q̄ visus nō dicatur relative ad vidētem, sed ad visibile. & pari ratione scientia non dicitur relative ad scientem, sed ad scibile hijs verbis etiam concordat Boetius qui dicit q̄ relatio nihil omnino predicatur, q̄ tota ratio eius sumitur in aliud se habere, & ideo bene dictum est q̄ relatio ratione sue quidditatis non est aliquid, sed ad aliquid. & sicut de relatione in creaturis loqui possumus dupliciter q̄tum ad suum esse, & quantum ad rationem quidditatis sic etiam de relatione divina, tamen quantum ad hoc duo non similiter est relatio in divinis & in creaturis, quia in rebus creatis nec s̄m esse nec s̄m ratione; quidditatis, op̄z q̄ relatio sit s̄ba s̄; in divinis s̄ s̄m ratione sue quidditatis maneat relatio q̄tum ad suum genus, tamen s̄m esse transit in substantiā ut & cetera in divinis posita que vidētur sonare in accidentibus, & q̄ relatio s̄m ratione quidditatis solum manet in divinis & nō s̄m esse, q̄ s̄m quidditatem videtur quid assistēs & extrinsecus affixa, ideo forte habuit ortum positio porrectani qui dicit relationes non esse in divinis. Sed eas posuit assistētes & affixas extrinsecus ut a positio, ut patet per habita valde subtilis est, non tamen est vera: q̄ ut arguendo ostensum fuit, oportet nos ponere relationes in divinis realiter, cum personas inesse constituunt & realiter distinguant. Sed q̄ contra argumētari non est solvere: non sufficit ostendere q̄ oportet nos ponere relationes realiter in divinis: nisi motum ad expositionem predictae positionis adducte dissolvatur. Ad cuius dissolutionē oportet nos videre quomodo relationes habēt esse realiter in creaturis, & postea ex his investigare poterim⁹ ea que sunt in divinis ubi ratio dissimilitudinis nō obstat.

Notandum igitur q̄ relatio quantum ad sibi esse in aliquo convenit cum ceteris alijs & in aliquo differt, nam sicut esse aliorum non est directe in eodem genere in quo sunt alia sic nec esse relationis est directe in genere relationis, nam esse substantie non directe est substantia: cum videamus tale esse, esse preter ratione quidditatis substantie, unde nec distinctionem ingrediē: & sic est in substantia: quā esse sortis nō est sortis, & esse substantia nō est substantia, sic est et de esse accidentibus: quia esse accidentium sive inesse: quia talium esse est inesse: non est directe in genere in quo sunt ipsa accidentia, unde esse albedinis sive in esse eius: nō est ipsa albedo nec est directe in genere qualitatis & in hoc quātum ad suum esse cōvenit relatio cum alijs entibus: quia esse relationis nō est directe in genere relationis, differt autē quia alijs entibus prout sunt in aliquo, respondet proprium esse, relationi autem nō respōdet esse proprium: nō q̄ nullā esse ei respōdeat. Sed quia non habet esse distinctū ab esse fundamenti, nam si in aliquo est magnitudo & albedo, aliud est magnitudinis esse & albedinis: & compositus est illud ex eo q̄ est magnum & album q̄ ex eo q̄ est magnum solum, esse tamen equalitatis nō est aliud ab esse quātitatis in qua fundatur: nec esse similitudinis ab esse albedinis, & inde est q̄ philosophus, v. metaph. assignat differentias relationū s̄m genera aliorum entium. Inde est etiam q̄ nō est aliquid compositius ex eo q̄ est album & similiter q̄ ex eo q̄ est album solum, eo q̄ similitudini nō respōdet proprium in esse, cum ergo dicimus relationē esse realiter in aliquo: ut dupliciter esse realiter in duplo eo q̄ ponit aliquid reale esse in eo in quo est, nō est intelligendū hoc esse, quia tale esse quod ponit relatio: est directe in genere relationis, quia primo modo nec alia entia q̄tum ad eorum esse diceret aliquid reale in hijs in quibus ex-

sunt, cum esse eorum nō sit directe in eodem genere cum ipsis, nec est intelligendū hoc esse: quia tale esse est esse proprius relationis: quia licet q̄tum ad istū modum alia entia quātum ad eorum esse ponerent aliquid realiter in subiecto, eo q̄ eis proprium esse respondeat, nulla tamen relatio s̄m istum modum diceret aliquid realiter in aliquo: eo q̄ ei nō responderet proprium esse: sed esse fundamenti. Sufficit ergo ad hoc q̄ relatio sit realiter in aliquo q̄ habeat reale fundamentum in ipsis: & dicat aliquid reale esse in eis absq̄ eo q̄ tale esse sit in genere relationis: vel sit relationi proprium, & ideo sicut sufficit ad hoc q̄ similitudo sit realiter in simili q̄ ponat aliquid reale fundamentum in ipso: ut albedines vel esse album absq̄ eo q̄ tale esse sit relatio in patre & filio q̄ ponat in eis aliquid reale: ut idemptitātē nature: vel idem esse nature sive essentie: absq̄ eo q̄ tale esse sit quid relatum vel ad genus relationis pertineat, requirit etiam ultra reale fundamentum ad hoc q̄ relatio sit realis, realis distinctio relatorum que etiam est inter patrem & filium ut melius infra declarabitur, igitur relationes sunt in eis realiter non obstante, q̄ esse earum est esse essentie: eo q̄ ponunt aliquid reale in ipsis realiter distinctis. Declaratio igitur ad defensionem positionis porrectani arguebat nulla relatione esse realiter in aliquo, quia quātum ad rationem quidditatis relatio nihil patri videtur, q̄tum vero ad esse, & si non transit in substantiam: sicut in divinis, tamen illud esse semper est aliorum generis ut esse similitudinis, esse esse albedinis, & q̄ etiam videtur argui: q̄ similitudo nō sit realiter in simili, sed albedo, declaratio igitur prehabita nō arguebat intētum: sed volebat declarationē huius difficultatis, quare relationes in aliquo realiter esse dicitur quod declaravimus, nō est ergo predicta vera positio. Secunda positio que dicebat relationes non esse in personis, sed esse personas: ex simplicitate personarum videtur sumpsisse originē, nam cum persona sit simpliciter ut essentia, & q̄ est in aliquo videtur facere compositionē in illo noluerūt dicere proprietates esse in personis: ne ponerēt personas compositas, sed eas esse personas, istorum motuum nō est sufficiens: quia modus significandi nominū sequitur modum intelligendi, unde sufficit patrem esse compositum s̄m modum intelligendi ad hoc q̄ paternitas nō solum sit ipse: sed etiam sit in ipso, nam sicut deitas est in deo & est deus nō obstante simplicitate, immo hoc est propter eius simplicitatem q̄ deus est dicamus que est in ipso, sic paternitas nō solum est in patre: sed est pater, propter ipsius patris simplicitatem. Sunt ergo relationes in personis & persone: ut tertia positio dicebat. Ad primum ostendendum q̄ ad hoc q̄ sciamus huiusmodi relationes reales esse in divinis nō sufficit q̄ sciamus deum esse intelligētē, sed q̄ sciamus modum intelligendi eius: quod scire nō possumus: quia tunc non solum sciremus: quia est deus: sed quid est deus, nam scire quale sit illud intelligere & modum intelligendi eius: nō possumus nisi sciremus quid sit ipm̄ intelligere & cum ipse sit suum intelligere, sciremus quid est ipse, & cum talia in via scire nō possumus per ductum rationis: ubi relationes reales existere scire nō possumus. Ad secundum dicendū q̄ supposita divina differunt ratione, hoc est relatione: que est ratio ad essentiam comparata. Ad tertium dicendum q̄ relatio quātum ad suam quidditatem nec est essentia nec est aliquid, sed ad aliquid, & ideo relatio q̄tum ad rationem quidditatis nō facit compositi-

tionem. quantum vero ad esse transit in substantiam. ideo in diuinis possumus ponere duo predicamenta. substantiam & relationes. absq; compositione in ipso. Ad quartum dicendum q; ratio nihil oino predicatur q̄tum ad rationes quidditatis: quia fm illam nō est aliquid: sed ad aliquid. potest tamē esse realiter in aliquo. eo q; aliqd reale ponit in illo modo quo dictum est. Ad quintum dicendum q; non semper realis relatio dicit mutationem in eo in quo est: sed semp ponit aliquid reale in illo. & si illud reale ei comperit absq; sui mutandē: relatio est in ipso realiter absq; motu: vel dicere possum⁹ q; cum dicitur q; realis relatio nō est in aliquo absq; sui mutatione. intelligendū est de eo q; re nō relato fit relatum. pater antez ab eterno fuit pater. Rursum etiā non semper id quod nō de non relato realiter fit realiter relatum: semper mutatur. nam similitudo est relatio realis. & tamen aliquis pot fieri similis absq; sui mutatione.

Postea queritur de numero proprietatum relationū & notificationū. Et videt q; nō sunt tm̄ tres proprietates. videlz paternitas: filiatio: & processio. quia proprium est illud quod cōpetit vni soli. Sed esse ingenitus comperit soli patri iuxta illud Aug. in questionib⁹ ad Thosium. Si spiritū sanctū dixerimus ingenitū duos patres affirmare videbimur. ergo esse ingenitum est proprietates patris. Preterea. esse ymaginem est proprium soli filio. iuxta illud Aug. vi. de trinitate caplo. ii. solus filius est ymago patris igit filius habet duas proprietates: nō ergo sunt tm̄ tres.

Incontrarium est: quia videtur q; nulli persone cōpetat aliqua proprietates. quia propria sumuntur per comparationē ad naturam: nō ad ypostasim. vnde fm̄ philosophū. v. topicorū. proprium per prius cōpetit speciei. deinde in diuiduo. cum igit omnes persone cōueniant in vna natura. nullum propriū cōueniet vni persone quod nō cōueniat alteri. ergo paternitas nō est proprietates patris: nec filiatio filii.

Alterius videtur q; nō sint quattuor relationes. ponuntur enim relationes iste. paternitas: filiatio: processio: & cōmunis notificatio. sed plures alie relationes sunt ibi q̄siste: quia ymago relationem importat iuxta illud Aug. vii. de trinitate ca. iiii. Quid autem absurdius q; ymagines ad se dici. sed in diuinis recipitur natura ymaginis. ergo rē. Preterea. in diuinis recipitur nomen verbi. sed verbum nō solum dicit respectus ad dicentem: sed etiam dicit respectū ad creaturas. vnde Aug. lxxviii. q. q. xlvj. dicit q; cum dicitur in principio erat verbus: quod grece dicitur logos. latine dicitur ratio vel verbus. Sed in hoc loco verius interpretatur verbus vt significetur nō solum ad patres respectus: sed ad illa etiam que per verbum facta sunt: Preterea. in diuinis recipitur nomen doni & dati. Sed datū nō solum refertur ad datem. Sed ad eos qui ipm accipiunt. vt vult Aug. v. de trinitate caplo. iiii. ergo spiritus sanctus nō solum refertur ad patrem & filiū sed etiam ad nos. ergo in ea est alia relatio q; processio: nō igitur sunt tm̄ quattuor relationes. Incontrarium est: quia nō debent esse nisi due: quia relationes que ponuntur in diuinis sunt relationes originis s; nō sunt ibi nisi due origines. ergo & due relationes.

Alterius videtur q; nō sint tm̄. v. notificationes que ponuntur esse: paternitas: filiatio: processio: cōis notificatio: & innascibilitas: quia fm̄ Aug. iiii. de trinitate caplo. xi. mitti filiū est cognoscere q; ab alio fit. sed quicqd ducit in cognitionē alteri pot dici notificatio illius. ergo missio est notificatio filii: sed hec

notificatio nō est eadem cum aliqua predictarū: cui ille cōueniant personis ab eterno. missio autem sit quid temporale. Preterea. cognoscimus psonas nō solum per ppria: sed per appropriata: vt per potentiam patres: per sapiētiam filiū. ergo nō sunt tm̄ qnq; notificationes: vt dictū est. Incontrarium est: q; videt q; innascibilitas nō sit notificatio: q; innascibile nō dicit quid sit. sed quid nō sit: sed cognoscere aliquid est scire quid est illud fm̄ philosophū. vii. metaphi. ergo nō sunt plures notificationes q; v. s; pauciores. Rñō dicendum ad primum quesitum q; proprietates psonales sunt tres: quod si videre volum⁹: oportet nos scire differētiam proprietarū ad notificationes & relationes: hanc autem quidam assignant duplicem. s. ex ratione significationis. & ex ordine intelligendi. ex ratioe significationis: quia lz aliquid possit dici proprietates: relatio & notificatio. non tamē fm̄ eandem rationē. nam paternitas est pprietas patris ē relatio & notificatio. sed ass pprietas in q̄tum cōuenit ei soli: relatio in q̄tum p illam refertur ad filiū. notificatio in q̄tum est principū formale innotescēdi patres. scda differētia sumit ex ordine intelligendi fm̄ quem ordinē intellectus pprietas precedit intellectū notificationis: & intellectus relationis intellectū proprietatis. est enim relatio fm̄ modum intelligēdi prius proprietate: quia proprietates nō conuenit rei nisi distingere. distinctio autem in diuinis nō est nisi per relationē. igitur fm̄ modum intelligēdi prius intelligitur q; paternitas sit relatio q; proprietates. Rursum intellectus pprietas pcedit intellectū notificationis: q; nō est ratio innotescēdi aliquid nō sit ei proprium. Si autem istas differēntias vellemus sequi. nō habemus propositum: sed oppositum. nam fm̄ primam differēntiam que sumitur ex ratione significādi videlicet q; aliquid dicitur proprietates persone. eo q; soli illi cōuenit innascibilitas est proprietates patris. & ita non erunt tm̄ tres proprietates quod salum est. Secūdam autem scdam differēntiam adhuc magis distamus a veritate. nam prius fm̄ modum intelligēdi est illud a quo nō cōuertitur consequētia: maxime in hijs que nō realiter differunt diei. Tertio enim animal fm̄ intelligētiā esse prius homine. eo q; omnis homo animal nō omne animal homo. igitur tamen proprietates fm̄ intellectum pcedat notificationē: erit omnis notificatio proprietates: nō omnis pprietas notificatio. & cum sint quinq; notificationes: nō solū erūt pprietas plures q; tres. sed etiaz plures q; quinq;. Ideo notādum q; sicut supra habitum est plurificatio relationū diuinarū magis videtur assimilari plurificationē specierum in eodem genere q; plurificationem indiuiduorū in eadem specie. & ideo non sunt in diuinis plures relationes similes: vt plures paternitates. sed plures dissimiles: & quia ypostasis nō solum dicit essentiam. Sed essentia cum pprietas: vt dicit Damascen⁹ libro tertio. caplo vi. fm̄ modū intelligēdi proprietates addita essentie constituit ypostasim: & quia vt dictū est plurificatio ratiū assimilatur plurificationi specierum in eodē genere. constitutio cuiuslibet persone diuine habet quādam similitudinē: licet modicā: cum constitutiōe specierum: vt sicut species dicit genus & differēntia ita ypostasis dicit essentiam & proprietatē. ita q; lo eo differēntie specificē est ibi proprietates personalis & ex hoc paternitas meretur nomē proprietatis in quātum est cōstitutina persone patris. & comparat ad eam q; propria & specifica differēntia ad speciem. & quia specifica differēntia plurificatur fm̄ numerū specierū. fm̄ q; tradit philosoph⁹. vii. metaphisic.

capitulo de unitate distinctionis: ubi ait. q. cum p
cessimus diuidendo pedalarates vsq; ad vltimas
differentias. tunc tot erunt species pedis quot dif
ferentia: et pedes habebit aialia equalia differentis
tot igitur erunt proprietates: quot persone. et quia p
sone sunt tres. proprietates tres esse oportet quod
declarare volebamus. Ad primum dicendum q.
proprietates vt hic sumitur non solum dicitur quod
competit vni soli persone. sed quod est persone co
stitutiuu cuiusmodi non est innascibilitas. Ad se
cundum dicendum q. ymago prout dicit relationem
realem in filio vel proprietate filii: non aliam rela
tionem important q. filiationem. vnde Augu. vbi
de trinitate capi. iij. dixit: q. solus filius est ymago:
vult q. filius sit eo ymago quo filius. Ad illud in
contrariis dicendum q. sicut dictum est plurificatio
personaru assimilatur plurificationi specieru in eo
dem genere: quia ibi non est plurificatio per relatio
nes similes et eiusdem speciei. Sed per relationes
dissimiles et habentes similitudine cum relationib;
differetibus specie: et quia fm plurificationem spe
cierum accipiuntur proprietates: vt accipiuntur di
uersa ppria in aiali: eo q. diuerse species animalia
constituuntur. ideo huiusmodi relationes constitutive pso
naru quedam pprietates dici possunt ppter similitudine
qua bz constitutio personar cu constitutione specieru.
vel possumus dicere q. largo modo sumedo pprietates.
etiam indiuidua pprietates dicuntur habere. Mar
rantur eni septem pprietates cuiuslibet indiuidui q.
in alio reperiri non possunt. Ad id autem q. vltim
queritur quot sunt relationes reales in diuinis. dice
dum q. quattuor. et hoc aut aliqui sic declarant: quia
semper reales relationes sequuntur ad aliquid aliud
fm modum intelligendi: vt duplu et subduplu ad
quantitate: causa et causatus vel principiu. et q. est ex
principio ad actionem et passionem: et sic de alijs. In
deo autem si ponimus relationes: non possumus ibi
ponere relationes que sequuntur ad quantitate eo q.
est sine quantitate magni: nec q. sequuntur ad qualita
tem: quia est sine qualitate bonus. sed relationes ibi
posite fm modu intelligendi sequuntur ad actiones: non
ad actiones quaslibet: s. ad actiões originis non tran
seuntes in exteriorē materiam. hec autē sunt quat
tuor reales. In hac autē responsione est aliquid bene
dictum. et aliquid non bene. nam q. sunt ibi solum re
lationes reales. que fm modu intelligendi sequuntur
ad originē verum est. Sed modus venandi hoc non
arguit propositum: sed oppositum: quia fm doctri
nam sonetoru omnia alia predicamenta a relatione
in diuinis transeunt in substantia. et ideo sicut est ibi
magnitudo: et non est ibi q. titas: quia magnitudo illa
est diuina substantia: ita est ibi intelligere et non est ibi
actio. fm q. actio dicit vnum predicamentu. Nam
intelligere diuinum est ipsa diuina substantia. ergo
sicut non sunt relationes reales sequentes ad quanti
tatem vel ad qualitate: quia talia ibi non manent
fm suum genus. ita non sunt ibi relationes sequentes
ad actionem vel ad passionem: quia nec talia ibi eri
sunt fm suu genus. Notandū: propter hoc q. sicut
superius tactum fuit: sicut est in hijs que distinguntur
penes absolutura. ita suo modo est in hijs que distin
guntur per relata. nam ea que distinguntur per abso
luta per se et directe distinguntur per naturam. acci
dentia autem magis sunt signa distinctionis q. di
stinguant: vt membra leonis et membra cerui diffe
runt: quia anime differunt: vt dicit Commentator su
per primo de anima. quod si calumpniam habet in di
stinctione indiuiduoru in eadem specie. eo q. ad di
stinctionem talium videntur facere accidentia: vt

Boetius ait: in distinctione autem specierum absq;
calumpnia verus est: q. in talibus non est distinctio
directe nisi per naturas. et quia plurificatio relatio
num in diuinis assimilatur plurificationi specierum
distinctio personaru que est per relata habebit qua
dam similitudine cum distinctione talium que est p
absoluta: vt sicut in illis p se et primo natura distin
guit ita in hijs relationes que sequuntur ad originē
per quas comunicatur natura: erunt reales et reale
distinctionem facient. Alie autem relationes si que
ibi sunt: vel non erunt reales: vel magis erunt rea
les: vel magis erunt signum distinctionis q. distin
guant. In qualibet autem origine est accipere duas
relationes. vnam per qua producens ad productu
refertur et aliam per qua productum ad producen
tem: vt ex eo q. pater generat filium est vna relatio
in patre per qua refertur ad ipsum: vt paternitas: et
alia in filio per quam refertur ad patrem vt filiatio
et ex eo q. pater et filius producant spiritum sanctum
est vna relatio in vtroq; per qua refertur ad ipsum
que dicitur comunis notificatio: et alia in spu sancto
per quam refertur ad patre et filium que dicitur p
cessio. et ita sunt ibi quattuor relationes p. n. n. n.
cum sint ibi due origine. vna per modum nature.
alia per modum voluntatis. et ex qualibet origine su
mantur due relationes. erunt igitur quattuor relatio
nes: quod declarare volebamus. Ad primum dice
dum q. ymago non dicit aliam relationem realem in fi
lio q. filiationem: vt concordemus cum verbis Aug.
qui ait: q. filius est eo ymago quo filius. Ad secu
dum dicendum q. respectus ille que dicit verbu ad
creaturas: non ponit relationes realem in verbo nisi
forte sicut in cognoscente ex qua positio non sequit
q. in verbo sit relatio realis. Sed q. cognoscat bo
iusmodi relationem. nos autem loquimur de rela
tionibus que realiter sunt in deo. et propter hoc pa
ter solutio ad tertium. quia spiritus sanctus et eo q.
datur nobis non realiter refertur ad nos. Ad illud
in contrarium dicendum. q. sicut habitus est ex quali
bet origine sumitur due relationes. et ideo cum sint
ibi due origine. debet argui q. sunt ibi quattuor re
lationes non due. Ad id autem q. vltimus que
ritur quot sunt ibi notificationes. dicendum q. v. Nu
merus autē istarum sic comuniter assignari consue
uit: quia notificatio tria importat. Primo dicitur al
quid ptinens ad originem. nam cum persone p ori
gines distinguuntur vel per relationes que ad origi
nes sequuntur: non innotescit nobis persona nisi p id
quod aliquo modo ad originem ptinet. Secundo
dicit quid speciale: vt accipiatur speciale esse quod
non conuenit omnibus: vel dicatur speciale quod su
mitur ex speciali modo emanandi. Tertio dicit quid
ad dignitatem pertinens. eo q. persona est ypostatis
proprietate ad dignitatem pertinente distincta: ea
autem que pertinent ad originem: vel dicunt quid
affirmatiue vel quid negatiue. nam fm Aug. iij. de
trinitate capitulo. iij. negatio est in eodem genere
cum affirmatione. vnde et q. originem negat: etiaz
aliquo modo ad origine ptinet. que autem origine
affirmatiue dicunt: sic distingui possunt: quia vel ta
les relationes sumuntur ex eo q. psona producit: vel
ex eo q. producit. ex eo q. producit dupliciter:
vel generaliter: vel specialiter ex eo quod producit
generaliter non potest inde sumi notificatio: quia vt
dictum est notificatio dicit aliqd speciale. si ex eo q.
producit specialiter. cum sint duotales modi produ
cendi. s. per modum nature. et per modum volunta
tis: erunt due notificationes vt ex eo q. producit p
modu nature sine q. generat crit paternitas. ex eo

antem q̄ producit per modū voluntatis: siue ex eo q̄ spirat erit cōmūnis notio. Similr̄ due notiones sumuntur ex eo q̄ p̄sona producitur: q̄ ex eo q̄ generatur: vel per modū nature producit. sumit filiatio ex eo autem q̄ spirat: vel p̄ modū voluntatis accipit esse: accipitur processio. igitur sunt quattuor notiones s̄m̄q̄ origo accipitur affirmatiue. vna ē autē notio s̄m̄ q̄ origo negatur. nā negari originē dupl̄citer p̄t̄ intelligi: vel actiue vel passiue. Si negatur actiue sic nō sumetur inde notio: quia nō producere nō importat dignitatē: et notio dignitatē importat. Sed si negatur passiue hoc potest eē dupliciter. quia vel negatur generaliter: vel negat specialiter. Si negatur specialiter vt nō producit per hunc modū vel per illum. sic non potest sumi inde notio: quia negare speciale: est ponere quid commune. vnde nō fortes est qd̄ communissimū inter omnia negata. notio autem non dicit quid commune. sed quid speciale. Sed si negatur generaliter vt nullo modo produci. sic potest sumi inde notio: quia negatio generalis est positio specialis et huiusmodi notio est innascibilitas. dicamus ergo esse quinque notiones: quarum tres sunt in patre: due in filio: vna in spiritu sancto. nam pater ex eo q̄ producit filium per modū nature est in eo paternitas. ex eo autē q̄ producit spiritū sanctū per modū voluntatis est in ipso cōmūnis notio. ex eo autem q̄ nullo modo producit. est in eo innascibilitas. filius autē ex eo q̄ a patre producitur est in eo filiatio. ex eo q̄ spiritū sanctū spirat est in eo illa eadē notio que est in patre: quia pater et filius sunt vnum principium spiritus sanc̄. et ideo licet sint tres notiones in patre et due in filio. in patre et filio non sunt nisi quattuor notiones: quia vna illarum est cōmūnis vtriq̄. In spiritu sancto est vna notio: quia cum nullam personam producat solū est in eo notio. s̄m̄ q̄ a patre et filio spiratur: et hec vocatur processio. ex hoc apparet q̄ omnis proprietates est relatio. sed nō conuertitur: q̄ cōmūnis notio est relatio. nō tamen est proprietates: quia nullam personam cōstituit. Rursus omnis relatio est notio: sed non conuertitur: quia innascibilitas ē notio nō tamen est directe relatio: cū relationem neget. Si igitur verificat in diuinis esse tres proprietates: quattuor relationes et quinque notiones. sicut si nihil esset aliud nisi tres persone humane. vnus leo et vnus lapis verificaretur q̄ essent tres homines. quattuor animalia. et quinq̄ corpora. eo q̄ omnis homo animal: et nō conuertitur. et omne animal corpus: et non conuertitur. Sicut omnis proprietates relatio: et nō conuertitur. et omnis relatio notio: et non conuertitur. Ad primū dicendum q̄ missio prout importat notionem nō importat notionem que nō sit aliqua dictarum quinque. nam processio temporalis nō proprie ponit in numerum eum eterna.

Ad secundum dicendum q̄ vt habitum est. notio debet dicere quid speciale nō quid cōmune. appropriata autē sunt cōmūnia nō propria. Rursus per appropriata non cognoscuntur persone in speciali. nisi in quātum presupponitur notitia proprioꝝ: et ideo talia nō proprie notiones dicunt. Ad illud in contrariū dicendum q̄ licet affirmatiua per se loquendo magis notificent q̄ negatiua. nihilominus tamen notitia per negationem aliqua notio est immo nocere p̄ negationeꝝ deum: est magis proportio natiui modo int̄. ligēdi nostro q̄ aliud.

¶ Per litteram super illo. (In deo autē nihil quod s̄m̄ accidens dicit: quia nihil in eo mutabile est aut amissibile.) Cōtra. quia ista nō videtur sufficiens causa. nam

multa accidentia sunt que sunt inseparabilia et inamissibilia. dicendum q̄ semper accidens est diuersa res a subiecto et est posterius eo. et ideo potest intelligi subiectū sine ipso. et omne accidens est quid amissibile s̄m̄ modū intelligendi. sed relatio non est alia res q̄ persona. et persona nō potest intelligi non intellecta relatione sine proprietate. et ideo talia in diuinis nō habent rationem accidentis. Item super illo. (Homines sunt filij dei factura.) Morādum q̄ hoc dupliciter potest intelligi: vel quātum ad creationem: quia sumus filij dei in quātum eius ymaginem gerimus: vel quātum ad recreationem: quia sumus eius filij in quātum eius gratiā per adoptionem suscipimus: et creatio et recreatio quedam factura dici potest. Item super illo. (Hec quicq̄ nisi filius.) Contra. omne quod relatiue dicitur est aliud quod excepto relatiuo: vt dicitur. vii. de trini. ca. i. ergo falsum est q̄ filius nō sit quicq̄ nisi filius. dicendum q̄ illud aliud quod est filius excepto relatiuo est essentia: sed ex eo q̄ soluz̄ in eo ponitur filiatio nō excluditur essentia. quia relatio diuina comparata ad essentiam est idem q̄ ipsa. et nō differt nisi ratione. vel dicendum q̄ filius nō est quicq̄ nisi filius: quia nunq̄ fuit nō filius et hoc cōcordat cum verbis sequentibus cum dicitur atq̄ itaq̄ semper est filius.

Item super illo. (Hic enim est verus et proprius filius.) Morādum q̄ circa filiationē christi tres fuerunt errores. vnus fuit nestozij et fotini qui posuerunt christum esse dei filium ad optione: nō solum origine: quia in christo duas personas siue duo supposita posuerunt. Alius fuit sabellij. qui eo q̄ confundit personas: nō posuit filium vere esse filium: neq̄ patrem vere patrem. sed solum posuit eum filium nuncupatione: nō veritate. Tertius fuit arrij qui separauit substantias. vnde dicit dei filium esse creaturam. vnde posuit eum filiū creatione non natiuitate. hos tres errores allidens. magister ait contra fotinum et nestozium: q̄ dei filius est filius. (origine non ad optione.) addit cōtra sabellium q̄ est filius. (veritate non nuncupatione.) subiungit cōtra arrium q̄ est filius natiuitate nō creatione.

¶ Ite queri potest. (Postq̄ magister determinauit de proprietatibus personarum. hic specialiter determinat de eis in comparatione ad ypostases: et duo facit. quia p̄mo facit quod dictū est. secundo dat quādam vniuersalē regulam ad cognoscendum ea que in diuinis dicuntur s̄m̄ notioneꝝ ab hijs que dicuntur s̄m̄ substantiam. scda ibi. (Et est aduertenda. circa primum duo facit. quia primo mouet quādam questionem de proprietate in comparatione ad ypostasim et obicit ad alteram partem. secundo soluit ibi. (ad quod.) circa primum duo facit. quia primo querit: vtrum eadem proprietates denotentur p̄ hoc q̄ obicit Dylarius. q̄ proprius est patri q̄ semper sit pater. et quod ait Aug. proprium esse patris q̄ genuit filium. et vtrū sic accepte proprietates sint eedem cum paternitate filiatione et processione. secundo obicit ad alterā partem: quia si idem est aliud esse patrem et genuisse: tunc cum essentia sit pater essentia genuit. secunda ibi. (videtur q̄ non.) Deinde cum dicit. (ad quod.) soluit et duo facit. q̄ primo soluit ad questionem. secundo dat intellectū quādam propositionis ex quo intellectu soluitur ad rationem in contrarium. secunda ibi. (cum dicim⁹) circa primū tria facit. quia primo dat solutionem in generali. d. per omnia predicta eadem proprietates importari. licet sub diuersis verbis. secundo magis in speciali hanc veritatem exponit. q̄ cum

Di. xvij

r. iij

dicatur propriū est patri qđ sit semper pater. intelle-
ctus est. q: quedā proprietates est patris. vt paterni-
tas qua semper pater est. Item cū dicitur proprius
est patri semper gignere. h qđ dico gignere ean-
dem proprietatem nominat cum paternitate. ideo
eadē semper proprietates per omnia dicta importa-
tur. q: paternitas. verū. q: hec pprietates sub tali di-
uersitate verborū non eodē modo importat. assignat
tertio hāc diuersitate. dicendū q: aliūz modū signifi-
candi habet pater. alium paternitas siue gignere:
q: pater non solum dicit relationem. sed ypostasiz.
sed gignere et paternitas ipsas relationes significat
non ypostases secūda ibi. (qđcū.) tertia ibi. (Nec
ssi videf). Deinde cum dicit. (Cum dicimus):
Dat intellectum quarūdam ppositionum et duo
facit. q: pmo facit qđ dicitū est. scđo designat predi-
ctas proprietates p alia nomina ibi. (Hic nō est)
circa primum tria facit. q: pmo exponit hanc dū
vt diuina essentia est pater. q: ibi pater supponit p
ypostasi. vnde est sensus. diuina essentia est pater. i.
est ypostasis que ē pater. ita q: ibi pater tenetur sub-
stantiue non adiectiue. et hoc soluitur ratio supe-
rius facta in contrarium. q: cū dicitur q: eadē pro-
prietates importatur p hoc qđ pater est pater et q: pa-
ter gignit. ibi pater in predicato ponitur adiectiue
cum ergo arguitur diuina essentia est pater. ergo gi-
gnit. pater non predicatur de diuina essentia adie-
ctiue sūm quē modum stat pro pprietate. sed substā-
tiue pro vt stat p ypostasi. Secundo exponit hanc
deus genuit dicens q: si deus stat pro ypostasi. non
pro essentia. Tertio concludit pprietates tales di-
stinguere ypostases non substantiam qđ probat per
multas auctoritates Damas. secūda ibi. (Et cuz
dicitur.) tertia ibi. (Ille enīz). Deinde cum dicit.
(h non est). Nominat predicat pprietates per alia
nomina tria facit: quia pmo dicit esse quedāz no-
mina personarū que dicūt illas easdem proprie-
tates p alia noia et tria facit. q: pmo dicit quedā no-
mina esse personarū que dicunt illas easdē proprie-
tates sub alijs verbis vt genitor dicit illas eandē
proprietatem quam dicit pater et verbum et ymago
quaz dicit filius. secundo specialiter determinat de
verbo ostendens nomine verbi talem notionem im-
portari. tertio in summa recolligit que dicta sunt. se-
cūda ibi. (Sic enim verbum.) tertia ibi. (Apte
ostensum.) Tunc sequitur illa pars. (Et est aduertē-
da.) In qua dat regulaz prius datā: et duo facit. quia
primo dat talem regulam q: ea que dicūt ad se: bi-
cuntur de omnibz simul nō pluralr: ea que dicunt
relatiue: nō. secūdo monet quādam questionem ibi.
(Hic queritur.) et duo facit. quia pmo querit cuz
dicitur deus de deo: vtrum dictum sit sūm substan-
tiam vel sūm relationem et videtur q: nō sūm substā-
tiam quia nō conuenit omnibz: cum pater et filius nō
sit deus de deo. secundo soluit ibi. (ad quod.) circa
quod tria facit. quia pmo dicit q: cū dicitur. deus
de deo: ibi deus licet significet substantiam. supponit
tamen pro relatiuo. secūdo ostendit talem modum
loquendi nō verificari nisi de essentialibus. nō enīz
dicimus patres de patre nec filiū de filio: sed deum
de deo. tertio addit q: sicut deus aliquādo stat pro al-
tera persona: vt cum dicitur deus generat. ita ali-
quando stat pro tota trinitate: vt cum dicitur deus
est bonus. secūda ibi. (Et est.) tertia ibi. (Et sicut.)
In quo terminatur snia lectionis et distinctio.
Cū magister in presenti distinctione de re-
lationibus determinat et specialiter de ver-
bo quedam tradit. i deo de his duobus que
remus. Circa primum qrem? duo. Primo. vtrū

quattuor reales relationes in diuinis posite sint q
tuor res. Secdo: de ordine relationū ad origines.

Ad primum sic proceditur. Videtur q: qua-
tuor relationes sint quattuor res: quia vt
habituū est quelibet illarum relationum
habet esse reale in diuinis: s: quod habet
esse reale est quedāz res. Si igitur quattuor sunt ibi
relationes habētes esse reale: erunt quattuor res.

Preterea. nos intelligimus in deo paternitate fi-
liationem: processionez: et notionem comunem. aut
ergo omnibus istis respondet aliquid in re. aut non
si dicitur q: respōdet aliquid in re. ergo sunt quattuor
res. si autem alicui predictarū non respōdet aliquid
in re: tunc nō est ibi dare vere trinitatem: quia qua-
cunqz predictarū relationū ammotā: quantū ad esse
reale remouetur distinctio alicuius psonae ab alijs.

Preterea. si aliqua causa est propter qz quattuor
relatiōes non dicūtur quattuor res. hoc est quia pa-
ternitas a cōmuni spiratione prout est in patre nō di-
stinguitur realiter vel nō est alia res: nec filiatione ab
eadem cōmuni notione prout talis notio est in filio
realiter est distincta. Sed cōtra que existūt in ali-
quo et nō distinguuntur realiter in illo: vnū pdicatur
de alio: vt sapientia diuina est ipsa diuina bonitas.
sed nos nō concedimus q: cōmuni notio que est in
patre sit ipsa paternitas. ergo realiter differunt iste
due relationes prout sunt in patre et nō sūm rationes
vel vt differunt sapientia bonitas vt sunt in deo.

Preterea. si paternitas et cōmunis notio sūt vna
res. aut sunt vna res relata. aut vna res absoluta: si
absoluta. sic primo modo quecūqz sunt in diuinis:
sunt vna res et tali vnitate nō obstantē dicimus in
diuinis esse res plures. Si vero dicat q: sunt vna
res relata. Contra. Realis relatio est idem q: res re-
lata. ergo si sunt vna res relata: sunt vna relatio real-
is quod non cōceditur. Incōtrarium est. quia cō-
munis notio et paternitas sunt vna res: quia filiatione
et processio sunt due res: quia filius et spiritus sanctus.
ergo quattuor predicte relationes sunt tres res: et
non quattuor. Preterea. ponere quaternitatem
in diuinis est hereticū. Sed in diuinis est vera tri-
nitas: quia sunt ibi tres res. ergo esset ibi vera qua-
ternitas. si essent ibi quattuor res. sed cū ibi quater-
nitate non ponimus quattuor predicte relationes
quattuor res esse nō poterunt. Nō dicēdum. q:
quattuor pdicta sunt quattuor relatiōes: et tres res.
Sed quomodo hoc sit: videre nō est facile. Quidam
autem hoc sic declarāt: quia quicquid differ: differ-
rentia differt. et que differūt differētia vnus. et non
differūt differētia alteri: sunt vnū tale cui? differē-
tia nō differūt: et nō sunt vnū tale cui? dīa differūt.
Sic videm? q: equilater? et qdrat? sunt eadē figura.
nō sunt tū idem triāgulus: q: differūt differētia triā-
guli et nō differūt differētia figure. nā cū diuidit figu-
ra p suas differētiās quadrat? et equilater? in eandē
ptem cadūt. S: cū diuidit triāgulus p suas differē-
tias cadūt in ptes diuersas: idem est etiā de nūero
denario: q: idem ē nūmer? decem canū et decē boim.
Sed nō est idem denari? q: decem boies et decē ca-
nes nō differūt differētia nūeri. s: differūt differētia
denarij. et istū modū tradit pbs in fine quarti pbi sic.
et in. v. metha. caplo de vno. et istam viāz sectātes
quidā dicūt q: nō possunt dici plures res nisi q: disse-
runt differētia rei. differētia aut rei sumit. p opposi-
tionem relationis. et iō nō pōt dici q: sint plures res
nisi sūm q: erigit talis oppositio. vñ paternitas et fili-
atio sūt due res. s: paternitas et cōis spiratio nō sūt due
res: q: nō opponunt relatiue: sūt tū due relatiōes: q:
distingūtur differētijs relatiōis. cū enī relatio dicat p

respectu ad alteru differētie relatōis erūt s3 q̄ ē ad dī
 uerſia: q̄ pater p̄ paternitatē referat ad filiū p̄ eōdem
 notionem ad sp̄itū. ſan. paternitas ⁊ cōmunis no
 tio ſunt due relationes: licet ſint vna res illud autē
 licet aliquid contineat veritatis quia paternitas
 ⁊ cōmunis notio ſunt due relationes: eo q̄ per eas
 pater ad plura refertur. ſunt tamen vna res. quia
 ſunt ipſe pater. modus tamen declarandi hanc ve
 ritatem dupliciter deficit. Primo quia ſm q̄ oīcū
 mus q̄ equilaterus ⁊ gradatus ſunt eadem figura
 non idē triangulus. vnitās illa vel idēmpitas
 eſt ſm rationem non ſm rem nam realiter loquen
 do ſemper plurificatio inferiori plurificatur ſuperi
 v̄t probat Augu. viii. de trini. ca. vi. nam ſm viā
 peracrām. homo ⁊ leo ſunt duo animalia ⁊ vnum
 corpus eo q̄ differunt differentia animalis: non cor
 poris ⁊ tamen nullus diceret quod eſſent vnus cor
 pus ſm rem. ſed ſm conceptionem intellectus igitur
 paternitas ⁊ cōmunis notio. erunt due res ſm
 rei veritatez: ſicut homo ⁊ leo duo cor:pora. ſed erūt
 res vna per intellectus acceptionem quod falſu
 eſt quia ſm rei veritatem ſunt vna res. vnde ſm p̄
 dictum modum venandi poſſunt eſſe plures res
 ſm rei veritatem. que non differunt differētia re
 ſic ſunt plura corpora que non differunt differē
 tia corporis. ſecundo deficit dicta declaratio nam
 nō eſt v̄t verum. q̄ quando ſemper plurificat re
 ſpectus plurificetur relatio. nā ſi vnus pater habe
 ret plures filios. nō tamen ex hoc q̄ refereretur ad
 plura haberet plures paternitates. q̄ non eſt intelli
 gibile duo aliqua eiſdem ſpeciei eſſe in eodem ſup
 poſito: vt duas albedines in vno albo. vel duas pa
 ternitates in vno patre. ideo cum aliquę relationes
 diuerſificentur ſm modum tactum. alię non tra
 dentes relationum diſtinctionem inſufficienter di
 cunt: ſi hanc diuerſitatē non aſſignant. Incedentes
 ergo alia viā dicamus. q̄ licet diſtinctio relationuz
 diuinarum ſit ex ordine ⁊ oppoſitōe quā habēt ad
 inuicem vt predicta poſitio innuebat. licet eam in
 competenti venatione oſtenderet. ſm tamen q̄ ſpe
 ctat ad p̄ſens queſitum magis inueſtigandum
 eſt. quomodo ea que ſunt relationes plures propter
 diſtinctionem terminoz ad quos ſunt: poſſunt eſſe
 res vna. propter vnitatem ſuppoſiti in quo exiſtūt
 Ideo notandum q̄ ad hoc q̄ relatio ſit realis quā
 tuz ad p̄ſens poſitio duo regit. Primo q̄ poat aliqd
 reale in quo exiſtit. Secundo q̄ dicat realem diſſe
 rentiam relatorum. Propter primum non eſt rea
 lis relatio ſciſibilis ad ſcientiam. eo quod dependen
 tia illa in qua videtur fundari: non eſt realiter inſci
 bili. Sed in ſcientia. ⁊ ideo huiusmodi relationes nihil
 ſm rem ponit inſciibili. ſed ſolum ſm intellectum.
 Propter ſm. non refertur realiter idē ad ſeipſuz
 nam ⁊ ſi poſſumus ſaluare aliquid reale eſſe in ali
 quo. ratione cuius dicatur idē ſibi: vt vnitatem.
 inſubſtantia. eo q̄ talis vnitās facti idēz: tamen q̄
 nō eſt realis diſtinctio eiſdem ad ſeipſum talis re
 latio d̄ ſm rationem. ſequitur. n. h. duo relatio ſm
 q̄ duplicem comparationem h3. comparatur. n. ad
 ſubiectum in quo exiſtit ⁊ ad terminum quem re
 ſpicit: vt comparatur paternitas ad patrez tanq̄ ad
 ſubiectum: ⁊ ad filiū tanq̄ ad terminum: ⁊ ſi d̄z el
 ſe talis relatio realis eo q̄ cōparatur ad patrem po
 nit aliquid reali in ipſo. ex eo autē q̄ reſpicit filiū fa
 cit realem diſtinctōem ab eo: ⁊ licet predicta duo re
 quirātur ad relatiōem realem: q̄ d̄z d̄z dictoz defi
 ciat non ſit realis relatio: ad quod h3 in eoꝝ non eo
 d̄ mō cōparatur. nam ad poſitionem realem in ſub
 iecto directe comparatur realis relatio. ex eo q̄ eſt

reſ q̄ d̄a: diſtōez autē relatoꝝ directe reſpicit ex eo q̄ ē
 relō. nā cū res h3 q̄ h̄ d̄ere loqm̄r: dicat ab eo q̄ d̄ ē
 eē ratū ⁊ firmū: real relōg cōparatōez ad ſubiectū dī
 recte h3q̄ ſit res: ⁊ per cōparationez ad terminū h3
 q̄ d̄ ſit relatio: cum relatiua ſint quoz eſſe eſt ad aliqd
 ſe habere nec obſtat q̄ ratio rei ex quidditate ſumī
 tur p̄pter q̄ d̄ forte videretur eſſe d̄d. q̄ ſicut relatiō
 p̄ ſuam q̄ d̄ditatem ⁊ reſpectū ad terminū realiter dī
 citur ſic ⁊ res dīci d̄z. nam vt ex ſupiorib⁹ haberi pōt
 nō eſt ſimile de relatione ⁊ ceteris entibus. q̄ rela
 tio ſm ſuam rōnem q̄ d̄ditatis nō eſt aliquid vt ce
 tera entia. ⁊ ideo licet non diſtinguatur q̄ d̄ aliqua ē
 a lbedo ſm rem aliqua ſm rationem. q̄ ipſa albe
 do ſm ſe eſt aliquid. relatio tamen nō ſemp eſt res.
 ſ3 aliq̄ eſt rō ſolū vt cuz rationi q̄ d̄ditatis eiſ non
 reſpōdet reale eſſe: vel reale fundamentum: nō er
 go obſtante q̄ quod h3 eſt res ſm q̄ d̄ditatem ſuam. re
 latio tamen d̄ ſ res per cōparationem ad id in quo ē
 ⁊ p̄pter eſſe reale q̄ d̄ h3 in illo: non q̄ non ſit res ali
 quo modo p̄ ſuam q̄ d̄ditatem formaliter: ſ3 q̄ ſua
 q̄ d̄ditas hoc ei p̄ferre non valet niſi p̄ ſuppoſito rea
 li eſſe q̄ d̄ h3 in eo in quo exiſtit. attam̄ ſemper ei cō
 ferret q̄ ſit relatio p̄ cōparationem ad ſuum oppo
 ſitum vel ad terminum. Propter q̄ d̄ apparet d̄d
 eſſe ex diſtinctione terminoz relationes reales dī
 ſtingui ſm q̄ relatiōes ſunt. Sed ex differētia r̄c3
 in q̄bus exiſtūt diſtingui ex eo q̄ res q̄ d̄dam exiſtūt: ita
 q̄ nūquā plures relatiōes ſūt plures reſ: niſi ſint i plu
 ribus rebus: vt in pluribus ſuppoſiti: vel in pluri
 bus fundamentis: igitur ſi aliq̄ duo haberent vni
 tatē ex parte rei in qua exiſtūt: ⁊ diſtinctōez ex parte
 terminoz. illa duo eſſent due relatiōes reales ⁊ vna
 res: ⁊ q̄ paternitas ⁊ cōis notio habēt vnitatē rea
 lē ex parte rei in q̄ exiſtūt: vt ex parte patris: ⁊ diſſi
 ctōem ex parte terminoz: vt ex parte filij. ⁊ ſp̄ituf
 ſ. cū p̄ paternitatē: referatur ad filiū: p̄ cōis no
 tionem ad ſp̄itū. ſ. p̄ dicta duo erunt due relationes
 reales nam q̄libet illaz ponit aliquid reale in eo in
 quo eſt vt in patre: ⁊ dicit diſtinctionem relatoꝝ
 vt diſtinctōez p̄ris ad filiū. ⁊ d̄ paternitas. p̄ris at
 ad ſp̄itū. ſ. cōis notio. q̄libet igitur illaz ē realis rela
 tio ⁊ ſunt due relatiōes ratione diſtinctōis termino
 rum: ⁊ vna res p̄ vnitatē eiſ in quo exiſtūt: ⁊ ſicut
 p̄ dicta duo videlicet paternitas ⁊ cōis notio: ſunt
 vna res p̄ vnitatem eiſ in quo exiſtūt. q̄ ſunt in
 p̄ſona patris q̄ eſt vna res ſimpliciffima: ⁊ due rela
 tiones eo q̄ p̄ eas refertur pater ad duo vt ad filiū
 ⁊ ad ſp̄itū. ſ. ſm q̄ duo ſunt. ita ſi eſſet poſſibile q̄ ali
 qd eſſet in duabus rebus. ſm q̄ due ſunt: ⁊ p̄ illud re
 fereretur illa duo ad vnū: ſequeret q̄ illud eſſet due
 res ⁊ vna relatio. poſito q̄ in eis relatiōes plurifica
 ri ſm numerum nō poſſent: vt in p̄poſito ſe h3: vn
 de ſi cōis notio eſt in patre ⁊ i filio q̄ ſunt plures reſ
 non ſm q̄ ſunt vnum. ſed ſm q̄ ſunt duo. cum per
 illam referantur ad vnum aliquid vt ad ſp̄ituz. ſ.
 cōis notio eſſet due res ⁊ vna relatio: ſicut talis no
 tio ⁊ paternitas ſunt vna res ⁊ due relationes: ſ3 q̄
 pater ⁊ filius habent vnam communem notionem
 non in eo q̄ plura. ſed in eo q̄ vnum: talis notio. ⁊
 vna res. ⁊ vna relatio exiſtit. apparet ergo commu
 nem notionem paternitatem ⁊ filiatōez eſſe tres re
 lationes. ſed nō tres res. Et ſi diceretur q̄ pluri
 ficatio inferiori plurificatur ſuperius. ergo quot ſunt ibi
 relationes reales tot ſunt res: dīci poſſet q̄ q̄ ſunt in
 diuiniſ non p̄prie habent rōnem v̄lis nec ibi p̄p̄e
 ſuperius ⁊ inferius repitur: vnde p̄nt eſſe plures re
 lationes reales vna res. h3 q̄libet illaz res quedāz
 ſit: q̄ ſi ſtat pluralitas terminoz cū vnitatē ſuppo
 ſiti vel fundamenti in quo relatiōes exiſtūt: ſic p̄les

perſone diuine ſunt vnus deus nō obſtāte q̄ illaz. quelibet deus eſt. q̄ ſimul ſtat plitas reſonū vel rez relatarū cū vnitate eſſentie. arguit tñ indubitātē p̄ dicta rō. contra illos qui ex dñā z in dñā ſuperiorū z inferiorū pluralitatē z vnitatē rez z relationū diuinaz volebāt aſſerere. Cōcludētes igitur veritates queſiti dicamus. q̄ q̄ communis notio: vt eſt in patre. eſt non diſtincta realiter a paternitate vt eſt in filio nō eſt alia res a filiatione: z ideo nō ponit in numerū realiter cū predictis: ſicut pater z filius z cōntia nō ſunt tres res eo qđ eſſentia vt eſt in patre nō eſt realiter diſtincta ab ipſo: z vt eſt in filio: nō eſt alia res ab eo. z q̄ predicta tria ſunt tres relationes z due res: cū proceſſio ſit quedā relatio realis diſtincta a qualibet predictaz quattuor erūt in diuinis q̄tuo:z relatiōes z tres res qđ declarare volebamus. Aduertendū tñ q̄ relatiōes dupl̄ diſtinguntur ſm numerū z ſm ſpeciē. relatiōes ſz uume/rūz nō differūt niſi ppter diuerſitatē in eſſe. z q̄ eſſe relationū eſt eſſe qđ hz in ſuppoſito. talis diſtinctio in relationib⁹ eſt ex diſtinctione rez in quib⁹ ſunt dñi tñ illis rebus cōpetant diuerſa eſſe z pater hñs plures filios p̄ vnā paternitatē refertur ad oēs illos q̄ pluralitas relationūz in eadē ſpeciē nō eſt ex diſtictōe terminoz: ſed plurificatio relatiōum ſm diuerſitatē ſpeciēz: cū talis plurificatio ſit ſm rōnē qđ dicitatis p̄ ſe z p̄mo z nō ſm eē: z rō qđ dicitatis relatiōum ſit ad aliud ſe habere: ex diſtinctōe terminoz plurificabuntur tales relationes z quia indiuiſis non plurificantur relationes ſimiles ſz diſſimiles q̄ habent ſimilitudinem cum relatiōibus diuerſaz ſpeciērum: arguere paternitatem z comunem notionez eſſe duas relatiōes pp̄ diſtinctōem filij ad ſpiritum. ſ. valet ip̄oſoſito ſiue in diuinis: vbi plurificatur ſplū relatiōes diſſimiles: ſz non valeat ſimplr̄. prop̄ qđ ſuppletus eſt defectus p̄us aſſignatus q̄re. ſ. aliquid ex diſtinctōe terminoz ſegtar diſtinctio relationum z aliquādo nō. ex quo vlt̄erius apparet. q̄re in poſoſito p̄dicta argumentatio p̄inet veritatem.

Ad p̄mum dō q̄ relationes ille ſunt realiter i dō v̄p̄z. nō tñ ſunt. ſi. res. naz z ſapientia z bonitas ſunt realiter z ſm rei veritatem in deo non tñ ſunt due res. ſed vna. Ad ſecundū dō q̄ oibus reſpōdet aliqd̄ in re. ſz nō omnib⁹ reſpōdet diuerſa res. nā in oibus attributis diuinis reſpondet aliquid in re. non tamen oēs ſunt res in deo ſm q̄ hic de re loquimur quot̄ ibi attributa exiſtunt. Ad tertium dō q̄ nō eſt ſimile de ſapientia z bonitate z de paternitate z notōne comuni. q̄ bonitas z ſapientia in dō non manet quantum ad aliquod cōe ſm nomē p̄riore intentionis. q̄ quelibet eaz tranſit in ſubſtantia. ſed paternitas z cōis notō manent quantum ad aliquod cōe. vel quantum ad ſuum genus. ſiue quantum ad relationēz. ſed quot̄ ſcunqz aliqua duo diuidunt aliquod cōe. vnum nō ponitur de alio. vt illud cōe diuidunt vt. q̄ hominē aliud ſor. alius plato. ſoz. non eſt plato. ſic q̄ relationum dñinaz. alia eſt paternitas. alia cōis notō. paternitas non eſt cōis notō. ſic etiā z attributa. ſi accipiant ſm aliquid nomen cōe. vt ſm nomen quaſi ſeunde impoſitionis. vt q̄ quodlibet eaz dicitur attributum tunc vnum de alio nō predicabitur. nam vñ attributum non eſt aliud attributum. licet ſapientia ſit bonitas. nam licet homo ſit animal ſpecies non eſt genus. Ad quartum dicendū q̄ poſſunt dici vna res relata q̄ cum ſicut ipſe pater non tamen poſſūt dici vna relatio realis: licet realis relatio ſit ipſa res relata q̄ vt habitū eſt in relatiōibus realiſ aliter accipitur diſtinctio vt relationes ſunt aliter vt res que

dā exiſtūt. ideo poſſūt dici vna res. licet ſint plures relationes reales. vt poteſt patere p̄caq̄ dicta ſūt.

Secundo queritur. vtrum pater ſit pater q̄ generat vel generet quia pater. Et vñ q̄ pater ſit pater q̄ generat. q̄ ſm p̄bm in v. metaphiſice relationes ad actiones cōſequuntur vel ad qualitātē vel ad huiſmodi. In deo autē nos non ponimus relationē niſi que ad actiones conſequuntur. z q̄ generare z pcedere in actionē ſonant. relationes ad huiſmodi actiones cōſequuntur z ſi ſic tunc pater q̄ generat eſt pater. P̄tere rea. in iſtis inferioribus ſic videmus q̄ pater carnalis generando filium cōſequitur iſtū reſpectū. ſ. eſſe patrem ergo a ſimili in ſuperioribus pater celeſtis q̄ generat hz q̄ ſit pater. P̄tere rea. hñ eſt dicere magiſter. qui vult q̄ pater. q̄ generat ideo eſt pater ergo. zc. P̄tere rea. filius q̄ eſt genitus eſt filius. ergo pater q̄ generat eſt pater. In cōtrariū eſt q̄ in omnibus agere p̄ſupponit eſſe z p̄ms oꝝ q̄ aliqd̄ ſit q̄ agat. Sed pater hz eſſe p̄ paternitatē ſuā ſi ergo hz paternitatē q̄ generat. tunc habet eē quia agit q̄ nō eſt intelligibile. q̄ nullas habet eſſe q̄ agit. ſed potius eōcurſo agit: q̄ bz eſſe. Rñō dicendum q̄ de hoc ſunt diuerſe ſententie. quidaz eniz videntes q̄ in creaturis relatiōes conſequuntur ad actus. vt pater carnalis eo qđ generat eſt pater conceſſerunt ſimpliciter iſtam. pater q̄ generat eſt pater. ſed vt habitum eſt ſimpliciter non eſt concedenda. q̄ ſi pater. q̄ generat eſſet pater. tunc agere in patre ſm modū intelligēdi p̄cederet eſſe. qđ eſſe non poteſt. z ideo alii aliā partēz ſine diſtinctione concedunt. ſ. q̄ pater. q̄ pater generat aſſignando diſſimilitudinem inter creaturam z patrem celeſtem. q̄ creatura ſiue pater carnalis non habet eē per paternitatem z ideo poteſt intelligi qđ agat q̄ generet nō itellecta paternitate. z ideo ſimpliciter eſt concedenda. ſz in patre celeſti. hoc eſſe nō poteſt. q̄ in eſſe conſtituitur per paternitatem. z ideo non poteſt intelligi q̄ agat nō itellecta paternitate z ideo ſimpliciter eſt concedenda q̄ pater. q̄ pater generat in patre celeſti. ſed illud non eſt bene dictūz. q̄ cum dicimus h̄ agit. q̄ tale illud q̄ rōnem agendi importat: z illud in quo aſſimilatur actū agentis. z ſo p̄bs in li. de ſenſu z ſenſato vult q̄ ignis nō calefacit q̄ ignis. ſz q̄ calidus. q̄ in calore calefactū aſſimilatur igni calefaciēti. ſz igit nō ſit intelligibile. q̄ ignis calefaciat vel actionem aliquā agat niſi ſit ignis: atamen nō cōcedit q̄ ignis calefaciat q̄ ignis ſed q̄ calidus: z ſi iſta negat multo magis iſta oꝝ negari: pater q̄ p̄ generat: q̄ eſt magis in propria: vt patebit. nam ſi pater q̄ pater generat: tunc pater generaret patrem. z ideo cum nūq̄ in relatione aſſimiletur pcedens ei a quo procedit. ſz ſemper op̄ponatur ſibi: vt pater generat filium. filiatio autem z paternitas ſunt relationes oppoſite: nunq̄ relatio poteſt eſſe ratio agendi nec aliquo modo cōcedi oꝝ pater. q̄ pater generat. eſt enim magis in propria. pater. q̄ pater generat. q̄ iſta. ignis q̄ ignis calefacit. q̄ cum ignis calefacit hz ignire: z calefaciēdo: calefactūz in igneitate ſibi aſſimilat. Et ideo poteſt aliquo modo concedi ignis q̄ ignis calefacit. ita q̄ illud q̄ ignis: nō dicat rationem primam calefaciēdi. ſed rationem p̄ncipalem z primam. ſz iſta pater q̄ pater generat nullo modo concedi poteſt. q̄ cum pater generat z filius gignitur nullo modo filius in paternitate redditor ſimilis. ſz iſta p̄ q̄ gnat eſt p̄ aliquo mō pcedit p̄t. Ad cuius euidentia notādū q̄ generatio pur̄ eſt in patre: vel generare p̄out com̄petit patri z paternitas ſm rem idē dicūt. q̄ cū

20. vij.

persona sit simplicissima: ibi compositio esse non potest. nec realis diuersitas. et ideo tota distinctio p̄side-
randa est s̄m intellectum. s̄m intellectū autē nō est
in cōueniētia. q̄ paternitas s̄m vñū modū intelligē-
di sit p̄ ipso ḡnare: et ḡnare s̄m alium modū p̄cedat
ipsam p̄nitatē. nam huiusmodi p̄uersam p̄nitatē
etiam in hiis q̄ r̄aliter differūt inueniri p̄t. Ut po-
tio p̄cedit sanitatē. et sanitas potētem: s̄m q̄ vñū
ē cā alterius et ecd̄uerso. ita ex parte ista suo mō. naz
s̄m diuersos intelligēdi modos. inter p̄nitatē et ge-
nerare ē p̄uersa p̄nitatis. nā paternitas dupl̄ p̄side-
rari p̄t: vno mō. put ē p̄stitutina p̄sonē p̄ris. et sic p̄-
cedit ḡnare. et h̄ sit p̄cedens ḡnare. nō tamē ē ratio
ḡnandi. q̄z pater nō ḡnat. q̄z pater. nā plus dicit rō
agendi. q̄z dicit p̄nitatis actionis. licet paternitas p̄-
cedat actōem sic acceptā. tñ in paternitate vt habi-
tū ē: genitum ḡnētū nō redditur filie. rō autē agendi
vñūq̄ includit et p̄nitatē. et assimilatōem. et ideo
h̄z possit p̄cedi s̄m vñū modū intelligēdi q̄ p̄ p̄us ē
p̄ q̄ ḡner. tamē nullo mō p̄cedi d̄z q̄ pater q̄z pater
generat s̄m autē aliuq̄ modū intelligēdi. videlicet ac-
cipiēdo paternitatē sub rōne: q̄ relatio. nō sub rōne
q̄ patres p̄sunt. sic generare ē p̄us q̄ sit paternitas.
et q̄ relatio ad ipsam actionem p̄sequitur. q̄si ab ea
cāta vt causalitas ad relatiōem terminari p̄t. p̄t
aliquo mō p̄cedi q̄ pater q̄ ḡnat ē pater. ita q̄ s̄m
istū modū accipiēdi: ḡnare nō solum p̄cedit paterni-
tatē. sed et ē rō paternitatis et eam inducēs. Et licet
distingūdi sit inter generare et paternitatē. et nō sit
simpliciter p̄cedēdū. pater q̄ ḡnat est pater. tñ inter
ḡnari et filiatiōem non h̄z locū ista distinctio: q̄ sim-
pliciter ē p̄cedēdū q̄ filius. filius ē. q̄z genitus. nā fi-
liatio nullo mō p̄cedit s̄m intelligēdi modū ḡnatio-
nē filii. Ad. i. dicēdū. q̄ paternitas seq̄tur ad ḡna-
re nō simpl̄. S̄z sub ratione qua relatio vt patuit.

Ad. ij. dicēdū q̄ nō est simile de patre carnali et
de patre ceclesti vt patuit. Ad. iij. dicēdū q̄ pater
q̄ ḡnat ē pater p̄t p̄cedi in vno sensu vt habitū est
et sic forte magister eam p̄cessit. Ad. iiii. dicēdū
q̄ nō est file de generari in filio et filiatiōe: et de ḡnare
et in patre in paternitate vt dictū ē. Ad illud in 5
rium dicēdū q̄ paternitas. nō q̄ relatio p̄cedit ḡna-
re. sed q̄ p̄stitutina p̄sonē patris. et ita s̄m istū modū
p̄us ē pater q̄z generet. nō tñ p̄ hoc habetur q̄ pa-
ter ḡnat. vt superius expressum.

Et inde queritur de verbo. et circa h̄ querun-
tur quatuor. Primo. vtrum verbū dica-
tur p̄prie in diuinis. Secūdo. vtrū dica-
tur eēntialiter et p̄sonalr. vel p̄sonalr tñ: Tertio.
dato q̄ solū p̄sonaliter dicatur. vtrū spiritui. s̄. com-
petat nomen verbi. Quarto. vtrū verbum semp
dicat respectū ad opus.

De p̄mum sic p̄ceditur. vt q̄ in diuinis si
p̄prie sumatur verbū. q̄z verbum dicitur
a verberando aerē. S̄z hoc nō puenit nisi
voci corporali. ergo in diuinis verbū p̄-
prie nō erit: vbi vocē corporalem nō ponimus.
P̄terea. ea quoz ē significat fieri. deo p̄prie
nō s̄r attribuēda. s̄z vbi significat fieri. siue accipiat
ur p̄ verbo in voce. siue p̄ verbo in mente. si pro
verbo in voce planū est. q̄z semper in loquendo est
succes̄ ō d̄az. rōne motus aeris. qui regitur ad vo-
cem sicut ad ceteros sonos. s̄r s̄r si accipiat p̄
verbo in mente. sic et quādā successionez imponere
videtur: q̄z huiusmodi verbum cōceptiōem quādā
tractiōe intellectus formatam importat. h̄z nō vt
datur esse sine successione ergo et. P̄terea. ver-
bum alicuius vt esse similitudo illius vt vult An-
tel. monoloyon. xxxij. sed de p̄ter nō itelligit se p̄

similitudinem: h̄z p̄ essentiam. ergo ex tali intellige-
re non formatur verbum et sic verbū ibi p̄prie nō
erit. P̄terea. qd̄ dicitur de deo ad similitudi-
nē eoz q̄ sunt in nobis. nō videtur puenire deo p̄prie
sed metaphozice. s̄z vt p̄ Aug. in multis locis. v
bum in diuinis sumitur ad similitudinē verbi in no-
bis ergo et. Incōtrarium ē q̄z s̄m dōmē. xij. me-
taphozice sciētia p̄prie de deo dicitur. s̄z de sciētia
alicuius ḡnatur verbum eius: et sicut alicubi po-
nimus sciētia. sic debemus ponere verbum. Si er-
go in deo p̄prie ē sciētia erit ibi p̄prie verbū. P̄ter-
erea. ea q̄ p̄fectōem important magis p̄prie cōue-
niūt deo q̄z creaturis. S̄z verbū p̄fectōem impor-
tat cū non pueniat p̄prie nisi rebus intellectualibus
que inter cetera p̄fectiora videntur ergo et. R̄si.
dicēdū q̄ ex hoc aliqd̄ dicitur esse p̄prie tale ex eo q̄
ratio illius ei maxime competit vt ex hoc diceretur
aliquid p̄prie vñū: si in diuino in qua p̄sistit ra-
tio vñus ei p̄prie pueniret. ratio autē alicuius no-
minis ad p̄sens dupliciter sumi p̄t. Primo ex etbi
mologia eius. Secūdo. ex significato ipsius: vt figs
venari veller vtrū aliqd̄ eēt p̄prie et maxime bonū
dupl̄ h̄z facere posset: p̄mo ex eo vnde dicitur bonū
nam bonū dicitur a boare qd̄ est vocare. et hec ē cā
q̄re bonū est latius ente. q̄z si s̄m ambitū nō. ex-
cedit ens: eo q̄ bonū et ens p̄uertuntur: in suppositis
s̄m rōnem causalitatis videtur excedere. nā ens qd̄
dicitur ab esse. s̄m q̄ huiusmodi non habet rationē
causē: nisi respectu eozum que esse participant. sed
bonum qd̄ dicitur a boare qd̄ est vocare: cum quo-
dam modo vocentur ea que non sunt. In quantum
bonū desiderant: et ad ea q̄ sunt potentia talia se ex-
tēdit ratio bonitatis. et s̄m h̄c viā. p̄prie et maxime
bonū dicitur cui maxime cōpotit sic vocare: siue qd̄
maxime ē illud in quod alia ordinatur. Secūdo
modo aliqd̄ maxime dicitur bonū. si ei maxime cōpetit
qd̄ significat nomen boni. ratio autē q̄ signifi-
cat nomen est diffinitio. diffinitio autē boni est q̄ sit
motium appetitū. sic. n. diffinitur ipsum philo-
sophi. bonū est quod omnia appetunt. et ideo quod
maxime appetitum mouet: maxime bonum dicitur
iste autem due vie p̄tactē ad cognoscendum ali-
quid esse p̄prie tale maxime sequende sunt quando
sibi inuicem cōrespondent. et vna in alia includi-
tur. vt apparet in exēplo proposito. naz boare a quo
bonum dicitur nō est nisi inclinare et mouere appe-
titus rerum: hiis duabus viis inuestigare possum?
in diuinis maxime p̄prie esse verbum: verbum
enim dicitur vno modo a verberando aerem. et iste
modus etimologandi competit verbo in voce.
alio modo dicitur verbum. q̄z verus boans siue of-
cens. et iste modus interpretandi potest competere
verbo in mente. et q̄z verbum in mente magis ha-
bet rationē verbi q̄z habeat in voce prolatum: vt
vult Aug. xv. de trinitate. c. xi. qui ait q̄ verbo in
terius p̄prie competit nomen verbi. verbum au-
tem quod profertur. non verbū dicitur. et ideo istū
modum sequentes dicamus maxime esse verbum
cui maxime competit esse verum. vnde et Aug. xv
de trinitate. c. xv. ait. ar enim nec verbum dicen-
dum est quod verum non est: et cum verum est ver-
bum nostrum: tunc recte verbum vocatur. et q̄z ra-
tio veritatis magis competit verbo diuino q̄z ali-
cui alij verbo. ideo ei potissime competit nomen
verbi. est. n. tripl̄ esse rez. q̄z res sunt in seipsis. in
verbo diuino. et in sciētia: et h̄z illud triplex eēt colli-
gitur talis ordo: q̄ res veri sunt in seipsis q̄z in sciē-
tia nostra: in deo autē habet esse verius q̄z in seipsis:
hoc autē p̄bat Ansel. o. monoloyon. xxxvi. nulli ou

bium est creatas substantias multo aliter esse in se
ipsis q̄ in nostra scientia: in seipsis n̄q̄ sunt p̄ ipsas
suam eēntiā. in nostra vero scientia non sunt eaz̄ et
sentie, sed similitudines. Restat igitur vt t̄to ve
rius in se ipsis sunt q̄ in nostra scientia, quāto veri
us sunt p̄ suā eēntiā q̄ per similitudinē. ois t̄n cre
ata substantia t̄to verius est in verbo q̄ in intel
ctu creatoris q̄ in seipsa quāto min⁹ existit creatrix
q̄ creata eēntia. vnde idē monoloyon. xxi. vult
q̄ verbū diuinū nō sit similitudo factorū. s; si mplex
veritas: t̄to igitur illud verbū magis meretur no
men verbi p̄ ceteris verbis: quāto ei magis com
petit ratio veritatis. vnde r̄ Aug. xv. de tri. c. xv.
dicit illud verbū esse magis potētie. qz mentiri nō
potest r̄ qz semp̄ verū est: potissime ei cōpetit nom̄
verbi. Secūda via ad intelligendū verbū diuinū
debere maxime dici verbū sumitur ex verbi signi
ficatiōe. dicit. n. verbum quid manifestatiā h̄is
virtutē. nā propriū est verbi indicare vel manifest
stare alia r̄ manifestādo alia manifestat se ipsū. vt
pōt haberi ab Aug. viij. de tri. ca. viij. cui ergo ma
gis cōpetit ratio manifestandi: magis cōpetit nom̄
vbi. magis at manifestare dupl̄ p̄t intelligi exten
sive r̄ intensiue. extensiue vt dicat al. qd magis ma
nifestare eo qd plura cōprehendit r̄ representat: in
tensiue eo qd illud qd manifestare d; magis intēse
demonstrat vtroq; modo. diuinū verbū maxime op
tinet nomen verbi. Primo qz cū nō sit determinā
tūz aliqd̄ genus: oia representat: r̄ singula in eo re
lucēt. vnde vi. de tri. c. vi. dicitur. ars omnipotentis
dei plena oīuz rationū viuētū. Secundo cū sit p̄
oia patri similis r̄ equalis. vt dicit. xv. de tri. cap.
xiiij. nullū verbū creatū a deo manifestat illud cui⁹
est verbū. vt verbū diuinū deū patrē. apparet igit
duplici via declarātū esse: diuino verbo maxime cō
petere nomē verbi. Primo ex veritate. nomē di
citur nomen verbi. Secundo ex manifestatiōe q̄
verbū significat vel in qua cōsistit ratio verbi r̄ hec
due vie bone sunt. vt patet p̄ doctrinā sup̄ assigna
tas eo qd vna in alia includatur. qz ratio māifesta
tionis i veritate clauditur. nā s; p̄m in libro prio
ruz. ois omne verū sibi ipsi manifestū esse. igit quā
rum ad id qd verbū significat. pprie diuinis rep̄s
verbū. s; quātūz ad nois impositionē eo qd nomi
na p̄s sunt imposta creaturis: cum talia p̄s in co
gnitiōem nostrā veniant. suscipere pōt nomē verbi
esse a creaturis ad diuina trāslatum. Ad. i. d; qz
vox corporalis nō a deo d̄r verbum vt verbum in
mente. r̄ ideo nō d; sumi etimologia verbi a ver
beratiōe aeris q̄ competit verbo in voce. s; a veri
tate dicēdo vel vocādo q̄ competit verbo in mente
vel dicēdo qz nō semp̄ attēdēda est nominis interp̄ta
tio: qz nō ois acquiri ledit p̄dē esse lapidē. r̄ qd non
cōprehendit litteras nō eē sillabā. Ad. ij. d; qz nō
est de rōne verbi vñ verbum. qz discursum impo
ret vel successiōnē. s; rōne qua verbū est verbum no
strum. r̄ bene p̄cedimus verbū eo modo quo est in
nobis nō pprie esse in deo. Ad. iij. dicēdū. qz nō
o; qz deus pater ad h̄q; in intelligendo verbū p̄cipi
at: qz intelligat se per similitudinē. s; in similitudine
nā intelligēs nō pprie intelligit p̄ verbū qd p̄cipit. s; in
verbo. r̄ cū ipse dei filius sine verbū: sit similitudo:
characteris: r̄ figura patris. r̄ in eo intelligat oia deus
pater: vt dicit Aug. xv. de trini. c. xiiij. oia deus pa
ter in sui similitudine nouit: eo qz oia cognoscit in filio.
Ad. iij. d; qz non dicitur verbū in diuinis ad si
militudinē verbi in nobis: eo qz in nobis dicitur v̄
bum pprie in deo vero trāslatiue. S; qz in nobis
verbum imitatur vtrūq; verbum diuinum. vnde

magis proprie dictum est qz verbum nostrum di
ctum sit. ad similitudinē illius qz conuerso.

Eūdo queritur. vtrū verbū dicatur in
diuinis eēntialiter vel p̄sonaliter solum. Ad. liij.
r̄ videtur qz possit dici eēntialiter. qz ver
bum gignitur ex actu intellectus. nā intel
lectus intelligēdo verbum gignit. s; q̄libet p̄sona i
telligit. ergo q̄libet p̄sona gignit verbū. sed hoc eē
si verbū sumeretur p̄sonaliter solum: cū p̄sonalia
nō pueniant oibus ergo r̄. P̄terea. verbū di
cit manifestationem quādam. s; manifestatiō eē quid
eēntiale r̄ cui libet p̄sona competit ergo r̄. P̄te
rea. fm̄ Aug. ix. de tri. c. x. verbum est cum amo
re notitia. s; notitia dicitur eēntialiter ergo r̄ ver
bum. P̄terea: fm̄ Aug. xv. de tri. c. xiiij. verbū
ex sciētia gignitur. s; sciētia d̄ eēntialiter. ergo r̄ ver
bum qd p̄cedit d̄ sciētia: eēntialit̄ dicitur. P̄te
rea. sicut pactū intellectus p̄ducitur verbū. itaq;
actū volūtatis p̄cedit amor. s; amor: oīuinis d̄ eē
ntialiter r̄ p̄sonal̄. ergo r̄ verbum. Incōtrariū
est Aug. xv. de trini. c. xiiij. q̄ ait qz in hac trini. nō
dicitur verbū nisi filius nec donū dei nisi spiritus. s.
ergo r̄. P̄terea. ea q̄ d̄r eēntialit̄ de q̄libet p̄so
na oīr singulariter r̄ de oibus non pluralit̄. vt p̄r est
deus filius deus. pater r̄ filius simul vnus deus.
S; fm̄ Aug. vi. de trini. c. ij. pater r̄ filius nō siml̄
ambo verbū. s; solus filius verbū. ergo r̄. s; n̄.
qd̄am sic d̄r. qz verbum nihil nominat aliqd̄ q̄ spe
cie intelligibile. vel opatiōem intellectus. s; tamē p̄
sp̄z intelligibile q̄ p̄ operatiōez intellectus. q̄si for
maliter intelligim⁹. r̄ t̄ciis verbum nō competeret
nisi filio tunc pater intelligeret filio quod est con
tra Aug. viij. de tri. c. i. q̄ ait qz p̄r nō est sapiēs fi
lio. qz ibi sapere idē est qz eē si igr̄ p̄r cōpetit sapere vt
intelligit filio siue p̄ filij h̄bet eē p̄ filij qd falsū ē. r̄ iō
d̄r illi. qz nō est d̄r verbum solū p̄sonaliter dicit: p̄
h̄ d̄r qz verbum fm̄ vñ acceptiōem eēntialit̄ dicit:
r̄ fm̄ aliā p̄sonal̄: qd sic declarat. qz verbū dicit rez
absolutā cū quodā respectu. sicut scientia. S; in h̄
differt. qz sciētia nō dicit relatiōem originis sicut di
cit verbū. qz verbū refertur ad dicēte ea aut̄ q̄ dicit
relatiōem ad illud a quo p̄cedit. Aliq̄ distinguuntur
ab eo realit̄. Aliq̄ nō vt operatiō q̄ refertur ad ope
rantē. Aliq̄ distinguuntur realiter ab ipso. Aliq̄ s; rō
nem. Primo mō est distinctio in factiōem creatu
re r̄ creaturā. Secōdo modo inter actiōem dei r̄ deū:
r̄ sicut actiō aliquādo distinguuntur realit̄ ab agente.
Aliq̄ fm̄ rōnem. ita verbū aliq̄ distinguuntur rea
liter ad dicēte. Aliq̄ fm̄ rōnem. r̄ cū verbū dicit qd
realiter distinctū: t̄ciis sumitur p̄sonal̄. cū vero disti
guntur fm̄ rōnem. eēntialit̄ d̄r. Sed ista positiō tri
pl̄r deficit. Primo. qz verbū nec dicit sp̄m̄ intelli
gibile. nec actiōem intellectus. Secōdo. qz verbū nō
ē illud p̄ qd formalit̄ intelligimus. s; illud in quo in
telligimus. Tertio. qz verbū nō dicit qd absolutūz
cū quodā respectu. s; vt sumitur in diuinis directe
relatiōem dicit. fm̄ sic ostēditur. qz fm̄ Aug. xi. de
trini. c. xi. verbū qd foris sonat: signū est verbi qd
intus lucet. igr̄ h̄ē verbū in mēte qd significat v̄bū i
voce. qz ea que sunt in voce signa eorū que sunt in
aia. s; vox exterior nō significat sp̄cie intelligibiles
nec actū intellectus sed cōceptū eius. nā cum dico
leo non intēdo significare leonis sp̄cie informātem
memoriam: nec actionem intellectus siue ipsum
intelligere per quam leonem intelligo. Sed si
gnificatio id quod intellectus concepit de leone.
Rursū. verbū nō est id p̄ qd formalit̄ intelligim⁹
qd secōdo dicebatur improbandū nā verbum rei est
ipsa diffinitio rei qd potissime veritatē h̄z in intel

te et simpliciter. nā intellectus intelligēdo simplici-
 cia dissolutionem format. sicut intelligēdo composita
 orationem constituit. qđ ipm verbū sit diffinitio. p3 per
 Aug. xx. de trini. c. x. q ait qđ diffinitio tēperātie qđ
 est tēperātia hoc est verbū eius interius qđ verbū
 exterius tēperat. verbū autē exterius ipsaz diffini-
 tōez significat iuxta illō quartū metaphisice. rō quā
 significat nomē ē diffinitio. diffinitio autē ē illud in
 quo intelligimus. vñ Diony. ij. de angelica Jerar-
 chia diffinitōem speculatiōem vocat. quā diffinitio
 rei et speculatiū ē in quāspī rei nō cernit sic in Spe-
 culo oppositi corpis imago vñ. non igitur verbum
 cū sit diffinitio rei: pprie loquēdo est illud p qđ intel-
 ligimus. s3 in quo: et ideo nō op3. si verbū puenit lo-
 li filio. q pater interligat filio vel p filio. s3 in filio.
 Tertio deficit p̄dicta positio qz dicit verbū dicere
 qđ absolutū qđ falsū est accipiēdo verbū s3 q sumi-
 tur in diuinis put h de verbo loquimur. hic autē ple-
 nius in sequētī qōne patebit: dicamus ergo q ver-
 bū solū psonalr sumitur: eo qđ realē relatōez impo-
 tat: et vt melius appareat veritas qōnis. notādum
 q ad actū intellectus ex parte ipsius intellectiue po-
 tētie. ser pcurrit. p̄mo ipsa intellectiua potētia.
 Secdo. species informās eā. Tertio. actus intelli-
 gēdi. Quarto res intellecta. Quinto pceptus men-
 tis i formati q dicitur cogitatio. Sexto. pceptus mē-
 tis formati q dī vñ differt ā vñ ab oib3 alijs. v.
 nam verbum distinguunt āre intellecta: qz res in-
 lecta. aliqñ est extra mētē. verbū autē semp in mente
 existit. differt ēt a potētia intellectiua. qz verbū nō
 est ipse intellectus: s3 in intellectu existit: differt a spe-
 cie intelligibili. qz p spm formatr intelligimus. sed
 nō pprie intelligim3 p verbū: sed in verbo. differt
 ab actu intellectus. qz p actū intellectus p̄stituitur
 verbū. differt a cogitāōe siue a pceptu mētis i for-
 mi sicut pfectum differt ab imperfecto. qz cogitatio
 dicit qđ infor3. et ipsectū: verbū at dicit qđ pfectū et for-
 matū: vt pōt haberi ab Aug. xv. de trini. c. xvj. igitur
 verbum pprie loquēdo quēdam pceptum men-
 tis formatum dicit: et talis pceptus sine emana-
 tione eē non pōt: semp verbū qđ emanās a dicente i
 portat. et qz in diuinis emanatio et pcessio et gnatio
 et talia: psonalr sumūt. s3 sanctoz sniaz verbum
 semp psonalr sumitur. vñ Aug. v. de tri. c. ij. vult
 q pater et filius nō simul ambo sint verbus. et. vij.
 de tri. cap. p̄mo ait q verbo sibi equali atqz semper
 incommutabili. pater se ipsum dicit. nō tñ ipse est ver-
 bum. sicut nec filius nec imago. nō igitur essentia-
 liter sumitur verbum qz in essentialibus non est di-
 stinctio. esset enim pater verbum si essentialiter
 liter sumitur: qz etiaz solum personaliter sumatur
 haberet ab eodez. vij. de trini. ca. ij. et. xv. c. xvij.

Ad p̄mū dō qz sicut pater non est potēs gigne-
 re nisi natura. ita qz natura in patre est illud per qđ
 producit filium. et cū filio et spū sancto nō competit
 producere filium. licet habeant illam eandem na-
 turam quā habet pater eo qđ in eis nō est coniūcta
 illi respectui talis natura. cui est coniuncta prout
 est in patre. ita illud idem intelligere per quod pa-
 ter in intelligēdo se vñ gignit. cōmunicatur filio et
 spū sancto. et tñ filius et spūs san. p tale intelligere nō
 producit verbus. qz intelligere vt est in eis. nō est
 coniunctū illi respectui cui est vnitum: vt est in pa-
 tre. igitur sicut natura quid essentialē nominat. fili-
 us tñ qui producit virtute nature. psonale qđ di-
 cit. sic intelligere qđ essentialē nōinat. filius tñ qz pro-
 ducitur virtute nature psonale qđ dicit. sic intelli-
 gētus cōcipitur quid psonale dicit. Ad secundū dō
 q nō qđlibz qđ manifestare h3 verbū dicitur. sed

qđ manifestant vt emanās per modū intellectus
 et sic manifestare non est quid essentialē. sed psonale
 Ad tertū dō qz sicut habitum est verbū dicit cō-
 ceptionem intellectus: que sine emanatiōe esse nō
 pōt vnde noticia nō pprie dicitur verbū ap/
 propriate. Sicut si filium nominarem intelligē-
 tiā vt si pprie notitia dicit verbū nō est accipiēda
 notitia p actu intellectus: siue p̄o intell. gere. Sed
 p̄o cōceptu qui p modum intellectus producit. et
 sic accipiēdo notitiā nō est quid essentialē: sed p-
 sonale. Ad quartū dō qz licet scia dicatur essentia
 liter. nō tñ o3 nō bene essentialiter dici. licet de scien-
 tia pducatur. sicut filius psonalr dicitur: l3 eēntialr
 et filia eēntialr sumatur. et d̄ p̄is eēntia l' sba filio ge-
 neretur. Ad qntū dō qz sicut patuit ibi extra d.
 ex parte voluntatis nō habemus illa distincta vo-
 cabula: vt habemus ex parte intellectus: et ideo so-
 lum verbū particulariter sumitur. l3 amor essentia
 liter et psonaliter sumi possit.

Ertio queritur. vtrū spū san. cōpetat no-
 men verbi. et videt q sic. qz verbū duo
 importat. notitiaz et amorem. vt p3 p au-
 ctoriaatē Aug. superius inducta. sed no-
 titia se tenet ex parte intellectus. amor ex parte vo-
 luntatis. ergo qua ratione filius dicitur verbū. qz p-
 cedit p modū intellectus et spūs san. verbū dicitur
 q per modū voluntatē emanat. p̄terea. vñ dicitur
 q verū donans vnde q nō est verū nō incre-
 tur nomē verbi. vt patuit p Aug. xv. de tri. c. xv.
 s3 spūs san. dicitur spūs veritatis. ergo ei p̄petit no-
 men verbi. p̄terea. verbus semper procedit
 a dicente: sed filio cōpetit dicere. qz dīe s̄mo spūi
 tui: nihil ē aliud qz cogitādo intueri. vt pōt haberi
 p Ansel. sed h cōpetit filio. igitur filius dicit. s3 si dicit
 verbū producit. sed nō producit nisi spūm san. ergo
 ipse spūs s. oebet dici verbū. p̄terea. vt vult
 Aug. vij. de tri. c. ij. et. viij. Verbū quādam mani-
 festationē iportat. s3 spūs san. h3 clarificare et mani-
 festare filio iuxta illud Joānis. Ille me clarificabit
 qz de meo accipiet. ergo et. Incontrariū Aug. vij
 de tri. ca. ij. qui ait. q filius est eo verbū quo filius
 et q p̄ et filius nō sunt vñ verbū. qz nō sunt vnus fi-
 lius. s3 spūs san. nō cōpetit nomen filii. ergo nec no-
 men verbi. p̄terea idē dicit auctoritas Aug.
 superius inducta qz illa trinitate nō est verbus nisi
 filius neqz donū nisi spūs san. nō igitur spūs san. com-
 petit nomen verbi. Rñ dō qz p̄m quōsdā verbū
 dicit qđ absolutū cui cōpetit qđā modus respectiū
 vnde distingūt qz quēdā noīa relatiuoz imponunt
 ad significandū respectus ipsos. sicut hoc nomen si-
 militudo. quēdā ad significandū aliqd ad qđ sequit
 tur respectus. sicut hoc nomen scientia imponitur
 ad significandū q̄litate quādam quā consequit respec-
 tus quidā. et hāc diuersitate inuenimus in noibus
 relatiuis d̄ deo dicitis ab eterno. et ex tēpore uā dñs
 qđ ex tēpore deo conuenit potentia ad significan-
 dū ipm respectū. creator autem qz etiam de deo di-
 citur non in potentia ad significandū ipsum re-
 spectum. sed ad significandā actionem quam qui-
 dā respectus sequitur. et sicut est in noib3 q̄ p̄petit dō
 ex tēpore. qz aliq̄ imponunt ad significandū ipsuz respe-
 ctū aliqua ad significandū qđ absolutū qđ cōsequit
 respectū sic ē in hīs q̄ p̄petit dō ab et̄no. qz aliq̄ ip̄-
 nūt ad signm respm ipm. vt p̄ filio et huiusmōi aliq̄
 imponūt ad significandū aliqd absolutū qđ p̄leg. qđaz
 respectus: et huiusmōi est h noīa verbū: et si iste mo-
 dus eēt bon3 vñ significaret qđ absolutū qđ p̄leg
 ref qđā respectus. sic scia qđ absolutū significat vñ
 nō solū cōpeteret filio. sed etiā posset cōpetere spūi. s.

Ad. vi.

qz eñli sumi posset. s; b stare nō pōt. Ad cuius eu-
 dentiam notandum. qz licet verbum in creaturis
 dicat quā d absolutum. cum quodam respectu. in di-
 uinis tñ fm relationem dicitur: nam sicut diceba-
 mus de personā qz fm significatōem dicit qd disti-
 ctū intellectuali natura. qz talis distinctio in crea-
 turis est per absoluta. ideo in eis quid absolutū no-
 minat. In diuinis aut vbi solū est distinctio per re-
 lata relationē importat. sic z de verbo orie possum⁹
 videlicet qz verbū dicit aliquid emanās p modū
 intellectus. vñ licet i creaturis possit dicere qd ab-
 solutū. in diuinis aut vbi emanatio z origo z omnia
 q ad distinctōem pntinēt relatōem important: solum
 relatiue sumitur. vñ fm Aug. vij. de trini. c. ij. non
 eodē mo in diuinis dicitur verbū sicut sapientia. qz
 sapia ad se or. vbum autē non ad se. sed tñ relatiue
 ad eum cuius est vbum: vt filius ad patrē. aduerē-
 dū tñ qz vbum in b cōueniat cū psona. qz sicut pso-
 na in creaturis dicit quid absolutū: in diuinis s; re-
 latiōē sumit: sic z vbum relatiōē in diuinis i por-
 tar. s; i creaturis quid absolutū significet nihil tamē
 differt. qz psona nō importat relatiōē hanc vll illā
 s; relatiōē in eōi. qz nō dicit hunc modū distincti-
 onis vel illū. s; in quadā cōitate distinctōem signi-
 ficat. verbum aut importat quēdā spālem modū re-
 latiōis. nā cū verbū dicat qd emanās per modū in-
 tellectus solū illā relatōem importabit qz cōpetit p-
 sone p modum intellectus. pcedēti. talis aut relatiō
 est filiatio. vnde z magister in littera vult. qz eandē
 pprietatem quā importat filius importet verbū: ge-
 nitus z imago. z b cōordat cū verbis Augu. vij. de
 trini. ca. ij. qui ait. sicut. n. filius ad patrem refertur
 nō ad seipm dicitur. ita z verbū ad eū cuius ē ver-
 bum refertur: eo qz filius quo verbū: z eo verbū
 quo filius: z qz verbū specialē modū relatiōis im-
 portat vt filiatiōem siue pprietatē illā quā psequitur p-
 sone. pcedens p modū intellectus. cū spiritus. s. nō
 debeat dici filius: nec emanat p modū intellectus:
 ei nō cōpetet nomen verbū: immo solus fili⁹ ibi di-
 cetur verbū: siue solus ipse ibi filius nuncupatur.

Ad p̄mū dicendum qz verbū dicitur noticia eius
 amore. qz vt habitū est dicit cōceptōem intellect⁹
 pfectā z formatā. semp aut ad actōem pfectā in re:
 bus qbus competit delectari: sequitur delectatio z
 amor: vt pōt patere p pbm. x. thī. z ideo ad insinuā-
 dū in diuinis semp esse pceptōem pfectā: z verbum
 habere oronem pfectōis. diffinitur verbum qz est no-
 tia cū amore. vnde amor partiū ad rōnem verbū
 qñ. aliqd cōcomitās ipm sicut dicitatio partiū ad ra-
 tiōē cuiuslibet actōis pfecte: vñ z in descriptōe illa
 data de verbo ponitur noticia in recto. z amor i ob-
 ligo. quia magis se tenet ex parte verbū noticia qz
 amor: Ad. ij. dicit dū qz vey z falsus sunt in itelle-
 ctu. vñ illi psonē d; appropari veritas qz pcedit p
 modū intellectus. z verbū dicitur importare veri-
 tatē. qz ex suo mō pcedendi. psequitur eē vey. vñ s;
 spiritus. s. sit veritas nō tñ p̄se dicitur verbū. qz nō
 pcedit p modū intellect⁹: sic ergo pōt distingui an-
 ctōritas illa. qz spiritus. s. dicitur spirit⁹ veritatis
 duplr. qz ē spirit⁹. xpi. siue spirit⁹ filij cui appropria-
 tur veritas: z tñc rō nō h; apparentiā. vel est spiri-
 tus veritatis: qz ē ipsa veritas z vera docens. nec
 tamen ppter hoc d; dici verbū. qz non accipit qz sic
 talis veritas pcedē do p modum intellectus vt v-
 bum: sed per modū voluntatis vt amor: Ad. iij.
 dicit dū qz dicere large sumptū vt ē dicere large
 sumptū comparat tribus: tamē pprie sumptū vt est
 dicere: ideo ē qz accipere verbū. cōpetit soli patri:
 qz solum p̄ducit verbū. z ideo non v; si filius di-

cit. ergo verbum pducit. qz per dicere qd cōpetit fi-
 lio. filius nō pducit verbū. Ad. iij. d; qz nō qced
 manifestat aliud quocūqz mō h; rōnē verbū. sed qd
 manifestat aliud emanans ab ipso p modū intelle-
 ctus qd non cōpetit spiritui. s.

Uarto queritur. vtrūqz verbū semper di-
 cat respectū ad opus. z videtur qz non. qz
 relatiō posita se ponit. z pempta se p̄mūt
 sed posito verbo nō ponitur creatura cuius
 verbū sit qd eternū. creatura sit qd tpale. ergo zc.

Preterea. Aug. xv. de tri. c. xi. pōt pueniētiam
 iter verbū nostrū z verbū diuinū. qz si cū posito ver-
 bo nostro nō statim sequitur opus. ita posito verbo
 diuino non statim sequitur creatura. Sed vt dictū
 est posito vno relatiōē ponitur reliquum ergo zc.

Preterea fm Augu. vij. de trini. ca. ij. Verbum
 est eo quippe filius quo verbū z eo verbum quo fi-
 lius. Sed quinto de. trini. ca. xij. datur oīa inter
 filius z spm. s. qz filius solū refertur ad patrē. s; spirit⁹.
 s. cū sit: quodā datū: nō solū refertur ad eū qui dedit
 ipm. sed ad nos qui accipimus eū. Sed si filius nō
 refertur ad creaturā. s; tñ ad patrē cum sit eo vbum
 quo filius. nec verbū dicit respectū ad opus siue ad
 creaturā. Preterea. verbū dicitur relatiue ad
 dicentes. s; creatura nō comparatur ad verbū. vt d;
 cēs: cū verbū eternū nō dicatur p creaturā ergo zc.

Preterea. verbū nō dicitur relatiue nisi ad id cuius
 est verbū: s; verbū eternū nō est verbū creature
 vt d; monoloyon. xiiij. ergo zc. Incontrariū est qz
 verbum dicitur ars patris: s; ars quedā respectus
 importat ad artificiatuz. Preterea. Aug. xv. de
 trini. c. xi. dicit verbū esse initiū oīs operis: s; initiū
 dicit quādā relatiōem ad id cuius ē initiū. ergo zc.

Rñ. adam sic dicunt qz verbū pōt habere respe-
 ctū ad opus z non habere: qz verbum duplr accipi
 pōt. fm qz dicit verbū in verbo duplr pōt intelligi

Primo. seipm. vel verbum. scdo alia a se z a ver-
 bo. z ē s; de verbo. sicut de imagine. nā i imagine
 qz duplr fieri pōt. vel fm qz imago. vel fm qz res qd
 dā. si fertur in imaginē fm qz res qdā. sic imago nō
 dat intelligere id cuius ē imago: si vero fertur in
 ipsam vt imago est. Sic dat intelligere id cuius est
 imago. ita suo modo est in verbo diuino. nā diuinū
 verbū ē cōpleta similitudo. diuinitatis: siue dei
 patris: z qz est completa similitudo eius. habet qd
 representet omnē creaturā. vnde sicut super ver-
 bo nostro dupliciter cōuertī possumus. vel fm qd ē
 similitudo operis nostri: z tunc eadē ē questio i. ver-
 bo z i ope v; qz res qdā ē z tñc ad opus respectum
 non habet. ita est suo mō ex parte dei patris res-
 pectu verbū sui: differēt tñ: qz in nobis est alia z alia
 cōuersio: vt cōuertimur in verbum: vt est res que
 dā: z vt est similitudo operis siue rei. Sed deus pa-
 ter vna z eadem operatione in verbo suo cognoscit
 se z omnia. z licet sit vna z eadē cōuersio. tamen
 fm modū intelligēdi differt: z ita apparet qz verbū
 potest dicere respectum ad creaturam z non dice-
 re. sed ista distinctio superuacua est. nam cū omne
 relatiū sit aliquid excepto eo qd relatiō dicitur. vt
 habet. vij. de tri. ca. j. de quol ibet relatiō dici pos-
 set secundum istam ratiōem qz vno modo dicit res-
 pectum ad suum cōrelatiū z non alio. igitur nō est
 sensu simpliciter concedenda qz pater dicit respectum
 ad filium. sed esset distinguenda: qz pater vt est res
 quedam z est aliquid excepto relatiō: non dicit hu-
 iusmodi respectum. z cū tales orationes non distin-
 guant s; dicta distinctio superflua ē z adōstis: nō satisfac.
 Ideo notādū qz verbū diuinū ex sciētia dei nascit:

Qd. vij.

vt dicitur. xv. de tri. c. xliij. Rursum ex tota scientia
 dei oritur. unde quod est in patre et in scientia patris
 tota est in verbo. vñ scribitur. xv. de trim. c. xliij. p
 inde. tñq̄ seipm dicens pater genuit vñ sibi equa
 le p oia. nō. n. seipm integre pfecteq̄ dicitur: si aliqd
 vñ aut amplius est in eius verbo q̄ in ipso. vnde
 ibidē subditur. q̄ quod est in ea scientia de qua est ge
 nitiu: et in ipso est. vñ et Ansel. monoloyon. xxxij. ait
 vno eodēq̄ verbo dicit deus pater seipm et q̄cun
 q̄ fecit nam lz sint tā dñia creans et creatura. eter
 na et p̄ale. vno cū verbo dicit possunt. qz vt scribit
 monoloyon. xxxiiii. opus qd̄ sit s̄m aliquā arte: non
 solū qñ sit. vñ anteq̄ fiat: et postq̄ dissoluitur: sem
 p̄ est in ipsa arte nō aliud q̄ q̄ est ars ipsa. Si igr̄ vno
 eodē verbo dicit deus pater et creatura: huiusmodi ver
 bū nō solū h̄ respectū ad deū p̄ez: s̄ et ad creaturā
 s̄ vt melius pateat veritas q̄nis notādū q̄ in. ser
 dissent respectū ille. put verbū respicit deū p̄ez. et p
 ut respicit creaturā. Primo. qz dicitur p̄ respectu ver
 bi sui. se h̄ vt dicitur et dicitū. nā cū p̄ dicit se verbo: et
 dicit se ipsum: et dicit ab eo. creatura aut ita p̄ verbum
 dicit q̄ in tale verbū nō dicit. nō. n. aliquod creatū di
 cit se illo verbo. sed a deo p̄ illud verbū dicit. Se
 cūdo. dissent. qz p̄ tale verbum deus pater dicit p̄ncipalr.
 s̄ creatura dicit ex p̄nti. Sic. n. habitū ē p̄ Ansel. qz p̄
 dicit se dicit aliqd. si ergo nō dicit aliqd nisi dicitō
 se: alia vt creaturas dicit ex p̄nti. se vero p̄ncipalr.
 Tertio huiusmodi verbū ē similitudo dei patris: vñ
 monoloyon. xxxij. dicit q̄ verbū respectu dei patris: si
 militudo. imago. et figura. et carac. dicit p̄: s̄ si cōpa
 raretur verbū ad creaturas nō dicit similitudo ear.
 sed simplex veritas. vñ monoloyon. xxxij. scribitur.
 qz verbū illud nō est similitudo factor. s̄ simplex veri
 tas. nā vt scribit monoloyon. xxxij. nō ē h̄ vñ magis et
 min⁹ vñ. eo qd̄ creaturā magis ē: q̄o filius ē illi. Quarto
 tale verbū nō dicit dicit creaturā vñ. s̄ vñ dei patris. nā
 verbum est illius cuius ē similitudo. sed verbū illud ē
 similitudo dei patris: nō est similitudo creature immo
 magis eodēq̄. creatura est similitudo eius: eo qz
 ipsa imitetur tale verbum: nō verbū ipsaz. ideo cō
 eludit Ansel. qz deus pater verbo suo nō verbo crea
 ture dicit se et creaturā. Quinto. huiusmodi verbū
 ad deum p̄ez dicit respectū in actu. ad creaturā: ve
 ro respectū in habitu. nā cū huiusmodi verbū esse
 accipiat a dicēte: nō potest intelligi eē nisi p̄ respe
 ctū actualē ad deū p̄em: a quo eē suscipit. s̄ ad crea
 turā nō dicit respectū in actu. sed in habitu. nam
 cū huiusmodi verbū nō accipiat eē a creatura. sed
 creatura ab ipso: nec statim cū habuit eē creatura ac
 cepit eē: huiusmodi respectū q̄ inter verbū et crea
 turā: nō o3 esse actualē. s̄ sufficit habitualē existere
 et hoc voluit Aug. xv. de tri. c. vi. qz posito vbo diuino
 nō statim ponitur opus. Sexto. huiusmodi verbū
 respectu dei patris h̄ relationem reale: nā talis re
 latio est originis: et relatōes originis reales sunt. vt
 supius est ostensuz. sed respectu creature h̄ relatōes
 s̄m rōnem qz omnes relationes dei ad creaturam s̄
 rationem sunt. Viso qz verbū nō solum dicit. respe
 ctū ad deū patrē. sed ad creaturā. eo qz nō solū deus
 pater dicitur per tale verbum. sed etiam creatura.
 et viso quomodo differunt tale verbum put respi
 cit deum patrem et creaturam: vt plene dissoluatur
 questio. tertio declarare restat. quomodo tali ver
 bo dicitur creatura. Sciendum igitur qz talis cre
 atura dicitur in verbo diuino. vno mō dicitur i quā
 tus in eo representatur: et illud dicit vt pertinere ad
 scientiam speculatiuam: siue ad scientiam simpli
 cis nouit: nam cum tale verbum sit speculatiuū si

ne macula. producendo partiale vbu 3: omnia di
 cit ipso: prout omnia in eo relucet: et omnia repre
 sentat. secundo modo creatura tali verbo dicitur p
 ut p̄ ipsum et in ipso fienda disponitur. et s̄m hunc mo
 dum loquitur Ansel. monoloyon. xxxij. dicens. qz
 eius quod nec est nec fuit nec futurū est: nullum v er
 bum esse potest. qz non disponuntur per huiusmodi
 verbum nisi que fuerunt. sunt. et futura sunt. Tertio
 mō dicitur per tale verbum creatura prout in ipso ē
 tanq̄ in opatiua potentia. nā e o ipso qz pater genuit
 tale verbum p̄ quod tāquā p̄ opatiuam potētā cum
 eta fieri possibilia facere potest. dicendo tale verbū
 oia sic possibilia dixit: et s̄m istum modū loquitur Au
 gu. lxxiiij. q. q. xlvi. dicens: qz cum dicitur in p̄n. erat
 verbum grece habetur logos qd̄ latine dicitur verbum
 vel rō. Sed hoc loco melius trāstatū est verbū qz
 ratio: vt significetur non solū ad patrem resp̄ctū
 et ad illa ēt que per verbū facta sunt: qz s̄m istum
 ibidem: verbum est opatiua potētia. rō autē et si ni
 hil pillam fiat recte ratio dicitur. Cum igitur tripli
 citer verbū dicatur: dicitur vno mō put in eos res
 representantur et manifestantur. Secūdo put meo di
 sponuntur. Tertio put in ipso est tanquam inopera
 tiua potentia. s̄m p̄mum modum dicendi. verbū
 non solum dicit creaturam sed etiam creatōē. nā
 et ipse pater per verbū representatur et manifestatur:
 Sed scdm modū: nec creator dicitur. nec ois cre
 atura possibilis. nā ibi nō fuerit disposita nisi sien
 da. siēdū aut nō est. nec quod h̄ esse in creatum: nec
 ois creatura possibilis. s̄ solum illa creata sic dicunt
 que cōprehenduntur sub sciētia visionis. Sed tert
 tium modū dicitū: s̄ nō dicitur deus pater. tñ dicit
 tur ois creatura nō solum facta vel fiēda. s̄ etiaz si
 eri possibilis. qz oia creata ēt fieri possibilia sunt in
 verbo tanq̄ in cā et in actiua potentia. Ad. i. di
 cendum qz relatiua q̄ dicit respectum actualē posi
 ta se ponunt et perempta se p̄mūt. verbū aut ad crea
 turas non o3 qz dicat respectū in actu. sed in habitu.
 et p̄ hoc p3 solutio ad s̄m. Ad. iij. dō. qz nō alia
 relatio realis sit in filio ex eo qz est filius et ex eo qz est
 verbum. tamen s̄m modum intelligēdi aliquis re
 spectus ad creaturā importatur p̄ verbū. qz non im
 portatur p̄ hoc nomen filius. Ad quartum dicitur
 dum qz verbum non solum respicit dicentem. sed
 etiam quod dicitur: et ad creaturam habet respectū
 non quia. per illam dicitur. sed quia illam dicit.

Ad quintum dicendum qz verbum per se et pri
 mo dicitur relatiue ad id cuius est verbum vt ad di
 centem siue ad patrem. sed ex consequenti dicitur
 relatiue. ad creaturam cuius non est verbum. quia
 non est illius similitudo. sed simpliciter veritas.

Super litteram super illo. (Qui ergo es
 uenit vt sit pater ei conuenit genuisse
 filium.) natura diuina est pater. ergo
 genuit filium. notandum qz talis argu
 mentatio deficit. quia non vniformi
 ter accipitur hoc quod est pater. nam in prima pro
 positione si debet esse vera pater accipitur adiecti
 ue. sed in secunda propositione cum dicitur natura
 diuina est pater: ibi pater accipitur substantiue. nā
 si acciperetur adiectiue falsa esset. quia diuina essen
 tia non est pater cū ei insit paternitas vel qz per pa
 ternitatem determinetur et distinguatur. sed est pa
 ter substantiue loquendo. quia est ille qui est pater siue
 qui per paternitatem determinatur et distinguitur.

Item super illo. (Differentiam ypositam.)
 Notandum qz differentia non proprie sumitur in di
 uinis sicut nec diuersitas. tamen sumitur ibi diffe
 rentia large pro distinctione.

D. xvi

(*Reterea considerari.*) Postquam magister determinavit de tribus proprietatibus personarum constitutibus, hic in parte ista determinat de inaccessibilitate et de eorum notificatione proprie non sunt proprietates, eo quod personarum non constituntur sed eorum notificatione dicitur, et duo facta: primo dicitur de inaccessibilitate siue de eo quod est esse ingenitum secundo, de eorum notificatione, secunda ibi. (*Et preterea.*) In principio videtur de circa primum, o. facta quod primo determinat de dicta notificatione, secundo de eorum dicitur: et modorum quodam quodones, ibi. (*Ideo solet queri.*) circa primum duo facit, quod primo dicit hoc quod est esse ingenitum esse notificationem patris, et esse aliam a paternitate, secundo ad probationem dicti adducit verba Augustini ibi. (*Vnde Augustinus.*) Et tria facit, quod primo probat hoc quod est esse ingenitum esse aliud ab hoc quod est esse patris, quod ibi esse ingenitum non dicit quod patris sit, sed quod non sit, secundo ostendit esse ingenitum significare notiora et relationem aliquo modo, quod negatio est in eodem genere cum affectione, tertio recolligit in brevibus verba Augustini, et concludit intentum videlicet quod ingenitum dicit notificationem et dicit aliam notificationem a paternitate, secunda ibi. (*hic eripulis.*) tertia ibi, ecce evidenter

Deinde cum dicit, (*Ideo solet.*) movet quasdam quodones et tria facit, secundum quod tres quodones movet, secunda ibi. (*preterea.*) tertia ibi. (*Sciendum.*) circa primum duo facit, quod primo circa esse ingenitum quodam quodnem movet secundo ostendit tali verbo male fuisse usus Aristoteles, ibi (*illud etiam.*) circa primum, d. facta, quod primo movet quodnem quod est, in virtute solus pater possit dici non genitus vel non filius: sicut solus dicitur ingenitus, secundo movet opinionem aliorum recitanda ibi. (*quibusdam.*) circa quod tria facit, quod primo ponit opinionem quorumdam dicitur spiritum, scilicet non debere dici non genitum vel non filium: sicut non dicitur ingenitus: secundo ponit opinionem aliorum quod dicebant spiritum, scilicet posse dici non genitum, sed non possit dici ingenitus, et quod Augustinus dicit idem est esse ingenitum et non genitum: dicunt hoc esse dictum quantum ad etymologiam nominis: non quantum ad veritatem predicatam, Tertio ostendit per Hieronymum cuiusmodi proprietates sit esse ingenitum: quod est eadem quod inaccessibilitas, secunda ibi. (*aliter autem.*) tertia ibi. (*Si quod.*) Deinde cum dicit, (*illud etiam.*) ostendit abusum Aristoteles concludere patrem esse diversum in substantia a filio: eo quod ipse sit ingenitus et filius genitus, secundo ostendit huius occasione Ambrosius, voluisse hoc nomine uti, tertio, dat quodam regulam circa divina nomina, videlicet quod quodam in divinis dicuntur que non sunt tate auctoritatis et religionis ut ea semper oporteat ostendere: sed per calumniam hereticorum aliquando possunt silentio preteriri, secunda ibi. (*Vnde de Ambrosio.*) tertia ibi. (*attende lectionem.*) Deinde cum dicit, (*preterea.*) movet secundam quodnem et duo facit, quod primo querit utrum quod sit esse patrem et esse filium, sicut aliud est esse ingenitum et esse patrem, secundo solvit quod aliud est: si denotet aliter in notificatione: sed non est aliud si denotetur in substantia diversitas: secunda ibi. (*ad quod dicimus.*) Deinde cum dicit, (*sciendum.*) movet tertiam quodnem et, o. facta quod primo querit, utrum nata sapientia dicatur relative et secundum eandem relationem secundum quam dicitur verbum et imago, secundo videt per Augustinum ibi. (*de hoc Augustinus.*) circa quod tria facit: quod primo solvit, d. quod per naturam denotatur notificatio, sed per sapientiam designatur essentia: secundo movet quasdam emillationem circa hoc et solvit eam, quod si per sapientiam denotatur essentia cum dicatur nata sapientia essentie competere nasci et gigni, ideo dat intellectum dici deesse, quod ibi sapientia stat pro ypostasi, vnde idem sonat nata sapientia quod genita ypostasis, dicitur tamen stare pro essentia, quod ipsa ypostasis essen-

tia est, tertio, quod dixerat imaginem relative dici, ne aliquis crederet, quod non posset dici secundum substantiam: ostendit per Augustinum, imaginationem in divinis aliquando essentialiter sumi, secunda ibi sane lector, tertia ibi, (*illud etiam sciri.*) In quo terminatur sententia lectionis et distinctionis.

In presenti distinctione magistri intentione, circa duo versatur, circa inaccessibilitatem et circa imaginem, ideo de hiis duobus queremus, Circa primum queremus tria, Primum utrum inaccessibilitas est notificatio patris, Secundo utrum dicatur relationem, Tertio utrum sit constitutiva persone eius.

De primo sic proceditur, videtur quod inaccessibilitas non sit notificatio patris, quod quod conveniunt essentie non notificant aliquam personam cum secundum essentialia non sit distinctio personarum sed esse quid inaccessibile: sine esse quid ingenitum convenit essentie quod essentia nec gignit nec gignitur: nec procedit ergo etc. Preterea secundum Augustinum, v. de trinitate, ca. vii, Ingenitum idem est ac si dicatur non genitus, vel non filius sed esse quod est vel est genitus vel non genitus: cum genitum et non genitum dicantur de quolibet, sed falsum est essentialiter divinam esse genitum ergo verum est esse non genitum igitur non genitum siue ingenitum non est notificatio patris: cum sit quod essentialiter et essentie conveniat. Preterea, ingenitum vel inaccessibile secundum quod dicitur de patre aut dicitur negationem aut privationem, si negationem: sic non notificat patrem: cum non dicatur quid sit, sed quid non sit. Si privationem, contra, Tunc aliquid dicitur esse privatum aliquo cum non habet illud est tamen aptum natum habere: sed hoc non potest esse in eo quod est purus actus nisi nulla potentialitas sed persona patris est ita simplex ut essentialiter et ideo est actus purus, ergo nota privationem significantia de eo dici non debent. In contrarium est Augustinus, v. de trinitate, ca. vi, qui loquens de deo patre ait quod alia est notificatio quam intelligitur genitor alia quam genitus igitur esse ingenitum vel inaccessibilitas est notificatio patris et ostensa a paternitate. Alterius queritur utrum in processibilitate debeat dici notificatio patris et videtur quod sic, quod sicut distinguitur a filio per hoc quod est ingenitum, ita distinguitur a spiritu, scilicet per hoc quod non procedit: igitur sic est notificatio in eo esse ingenitum siue inaccessibilitas: ita est notificatio non procedere, vel in processibilitas, Preterea notificatio dignitatem importat, sed non solum dignitas est in patre, quod non gignit, sed et quod non spiratur, ergo in processibilitas erit notificatio in eo sic inaccessibilitas, Preterea processio est quid esse ad emanationem filii et spiritus, scilicet nam utrunque potest dici processio, verum quod emanatio si filius habet proprius nomen dicta est generatio sed quod spiritus non a deo congrue habet nomen proprius retinuit igitur nomen commune: et dicta est processio, sed cum pater a nullo emanet magis convenienter notificatur per negationem cuiuslibet emanationis quam importatur per in processibilitatem quam per negationem unius emanationis quam dicit inaccessibilitas, igitur in processibilitas magis competenter dicitur notificatio patris quam inaccessibilitas. In contrarium est quod communiter assignantur, v. notificationes, si autem in processibilitas ponere notificatio patris tunc essent, ser notificationes. Respondeo, ad primum questum quod inaccessibilitas est notificatio patris, ad cuius evidentiandum quod quicquid notificat aliquid potest dici notificatio eius, nam notificatio a notificando dicitur non autem notificatur aliquid nisi per ea sed que ab alijs distinguitur, quod licet ante suppositum dupliciter distingui potest, primo ab hijs cum quibus in

natura non conuenit. Secundo ab alijs cum quibus conuenit. Primo modo notiones dicuntur ea que conueniunt omnibus habentibus naturam tale. Secundo que conueniunt soli tali supposito: vel saltem non omnibus suppositis habentibus naturam illam. Primo modo notificatur aliquid sub esse communi. et non est commune esse personale. et sic accipiendo notiones et essentialia notiones dici possunt. Sed sic de notionibus non loquimur. Si vero accipiatur notio secundum que distinguitur suppositum a suppositis eiusdem nature sic secundum aliquo modo tunc est: notio dupliciter accipitur. Primo secundum que non distinguitur ab omnibus. et sic eius notio potest dici notio patris: quod est per tale notio patris non distinguitur ab omnibus diuinis suppositis: quod non distinguitur a filio distinguitur tamen ab aliquo ut a spiritu. scilicet alio modo accipitur notio secundum que distinguitur ab omnibus suppositis. et sic paternitas est notio patris. quod nullum diuinum suppositum cum patre in paternitate conuenit: ergo tripliciter potest accipi notio. quod quidam est que separat ab omni supposito. aliter nature. et a nullo eiusdem. Secunda separat suppositum ab aliquo eiusdem nature. scilicet non ab omnibus. Tertia ab omnibus: per primum modum notio cognoscitur suppositum sub esse communi. per tertium sub esse distincto. et personali. per secundum modum. Primum modum notio in diuinis non est visitatus. secundus et tertius habentur in usu. In tertio autem modo notio collocatur in nascibilitas siue esse ingenuitatis. quod per hoc separat primum ab omni diuino supposito: et ex hoc distinguitur ab ipsa diuina essentia. ut ab ea est distinguibilis. quod autem ingenuitatis primum notificat: cum in dignitate imponere videatur. et quomodo soli patri conuenit cum nec essentia nec spiritali. scilicet cooperatur generari. Aduertendum quod ingenuitatis in quadam parte sonat. Primitio autem dupliciter considerari potest. vel large. vel secundum que philosophus distinguit generationis modos. Primum modo potest dici generatio negatio que determinat sibi secundum. quod secundum philosophum. in metaphysica. generatio est negatio in subiecto. et sic innascibilitas modo primitio: patrem notificat: eo que determinat sibi suppositum patris: si autem accipiamus partem secundum modum partem tactos a philosopho: ingenuitatis non dicitur generationem in parte. possunt. non distingui. in modum partem. Nam quod dicitur generatio partem aliquid in supposito quod non est aptum natum esse in eo. est tamen aptum natum in esse rebus aliter generis. et sic plura dicitur carere visu. et celum se necesse. Nam alia quibus cooperatur videre differunt genere a plura. et corruptibilia que senescunt: genere distinguuntur a celo. Secundo aliquid primitio aliquid quod non est in eo: nec est aptum natum in esse. est tamen in suppositis eiusdem generis. et sic talia partem visu. Tertio aliquid partem aliquid quod non est in eo: est tamen aptum natum in esse et sic habetur auditu. Quarto aliquid dicitur partem aliquid quod habeat illud imperfecte. et sic dicitur non habere pedem quod debilem habet pedem. nullus istorum modorum ad diuina proprie adaptatur. nam primum et secundus ibi proprie esse non possunt: eo que genus et species non proprie accipiuntur in deo: nec secundus et tertius: eo que imperfectum imponitur. nam primum aliquid quod est aptum natum habere. vel habere illud non subesse perfectum in perfectum dicitur et nullum modum partem ex modis partem proprie inueniamus in diuinis. possimus tamen dicere generationem quam imponitur innascibilitas. ut est notio patris: cum aliquid dicitur modo similitudinem habere. nam sicut talia dicitur partem visu: non quod visus in ea sit aptus natus existere. sed in alio. sic pater dicitur ingenuus. non quod sit aptus natus generari. sed quod aliquid generatur ut filius. et quod ut habitus est: relationes que purificantur in diuinis habent similitudinem cum relationibus diuersarum specierum: et primum et filius non conueniuntur in esse per relationes similes sed dissimi-

les. Innascibilitas ut dicitur primitio in patre affinitatur illi modo primitio secundum que aliquid partem natur aliquid quod non est aptum natum esse in illo. sed in alio supposito non eiusdem speciei. sed eiusdem generis. quod tertius modus et quod primitio imperfectum imponitur non proprie secundus et primus: pater potest notificari per ingenuitatis absque eo que imperfectio ponatur in ipso. Visio quo innascibilitas non dicitur imperfectum in parte. restat videre quomodo solus pater ingenuus dicitur. Propter que notandum. que filius non dicitur ingenuus eo que generationem accipit esse. spiritus. scilicet non proprie ingenuus dicitur. quod emanat a genito: et sua emanatio ordine nature generationem presupponit. nec etiam diuina essentia proprie dicenda est ingenua. quod per generationem conuenit. et quod ingenuitatis ut est notio patris. per omnem modum generationem excludit. quod primum nec generatur in quo separatur a filio: nec a genere. producitur: quo distinguitur a spiritu. scilicet nec per generationem conuenit: in quo distinguitur a diuina essentia: ut ab ea est distinguibilis: est innascibilitas notio patris. quod absque imperfectio primum distinguitur ab alijs. Ad. i. dicitur quod esse ingenuitatis non proprie conuenit essentie. nam licet essentia non sit genita est tamen per generationem conuenit. et ad hoc que aliquid sit ingenuitatis: ut de ingenuo loquimur. nec dicitur esse genitum: nec per generationem conuenit: nec a genere productum. Ad. ii. dicitur quod ingenuum partem tantum valet quantum non genitum. non genitum non solum negat generari. sed per generationem conuenit: quod essentie non conuenit. quod licet non generetur: per generationem conuenit. Ad. iii. dicitur quod ut patet cum modis generationis distinguitur. aliquid dicitur partem quod est aptum natum esse in alio: ut talia dicitur partem visu. ita ingenuitatis dicitur de patre aliquo modo partem sumitur: non partem denotante imperfectum. sed potest dignitatem ut potest patere per dicta. Ad id autem que ulterius queritur. Utz impropossibilitas sit notio patris. dicitur quod innascibilitas ponitur notio patris et non impropossibilitas duplici ratione. prima ratio est: quod notio dicitur esse speciale eo que per communia non distincte aliquid notificatur. specialitas autem in negatione dupliciter poni potest. Nam negatio dupliciter considerari potest. vel ex eo que collocat in genere. vel ex eo que alia remouet. unum istorum cooperatur sibi per se non remouere vel negare: per se negationem inest. aliud autem. scilicet esse in genere per aliud. quod affirmatorem: poterit ergo sumi specialitas in negatione et ex eo quod conuenit ei per se ut rationem remotionis. et tunc quantum negatio plura remouet tanto specialior est: eo que plura remouere est partem: a ponere: et ex eo que est in genere ut rationem affirmatorem: tunc sicut negatio non est in genere nisi per reductionem: ut ingenuum non est in genere nisi quod genitum est in genere. ita non est in specie nisi per reductionem. ut si genitum est in specie: ingenuum in specie esse poterit: et sic ne tanto specialior est quanto specialior est affirmatio per quam in genere vel in specie collocatur. His duobus modis ingenuum dicitur quod speciale. per primo rationem remotionis: eo que omnem emanationem remouet nam cum generatio sit prima emanatio secundum modum intelligendi: et remoto primo remouetur quodlibet aliud: ingenuum quantum ad remotionem quid speciale dicitur: eo que omnia remouet remouendo primum. dicitur et quid speciale ex eo que in aliquo genere collocatur. nam cum ingenuum non sit in genere. nisi quod genitum est in genere: cum genitum dicitur quod speciale. et in genitum secundum que hic consideratur quod speciale dicitur. Sed impropossibilitati non potest cooperari: quod modus specialitatis assignatus: nam processio aut sumitur dicitur ut dicitur omnem emanationem aut sumitur specialiter ut dicitur emanationem per modum voluntatis: et distinguitur contra generationem vel contra emanationem per modum nature: si sumatur

generaliter. et tunc in processibilibitas dicitur quid speciale ratione remotiois. nam oia remouet cum remoueat processione dicitur sumpta. et quanto plura remouet pauca ponit. Sed ex eo quod collocatur in genere quid speciale non dicitur. nam si est in genere hoc non est nisi per processibilitatem. sed cum processibilibitas ex ypostasi facta non dicatur quod speciale. Sed quod eodem quatuor ad hoc: quod speciale non dicitur. Si vero processio sumatur specialiter tunc improprocessibilibitas dicitur quod speciale modo conuerso. nam ratione remotiois non dicitur quid speciale. quia non omnem emanationem remouet nam cum processio sic sumpta non includat omnes emanationem nec sic prima secundum modum intelligendi in genere emanationem: quod sic emanationem negat non omnem emanationem excludit. Sed ex eo quod collocatur in genere quid speciale dicitur eo quod processio sic sumpta quod speciale nominat. igitur improprocessibilibitas. vel dicitur quod speciale ratione remotiois. et non ex eo quod collocatur in genere vel conuerso. nunquam tamen utriusque modus specialitatis includit. In diuinis autem et si non est genus et species ut in istis inferioribus: ponunt tamen ibi duo predicamenta scilicet substantia et relatio. et secundum quod aliud ibi est in predicamento relationis potest dicere et quod speciale et quod eodem et quod notio dicitur dicere quod speciale: cum ingenuum siue in nascibilibitas pluribus modis quid speciale nominat et improprocessibilibitas. ut est per habitum medii. dicitur inuascibilibitas esse patris notione non improprocessibilibitate. Secunda via. ad ostendendum non habere esse potest quod a patre negatur emanatio passiuem et quod producat quod competit ei ratio principij et producere. et sic patet sit principij utriusque emanationis. generationis scilicet et processiois. sola tamen relatio per quam est principij generationis: ut paternitas. est proprietatis personalis patris. ideo per negationem dicitur generationis conuenientius notificatur et per negationem processiois. unde inuascibilibitas eius ponitur notio: non improprocessibilibitas. per tamen via melior est: eo quod vltior: nam prima concludit inuascibilibitas magis esse notione patris et improprocessibilibitas: siue processio sumatur exiter siue ut dicitur naturam ad emanationem spiritus sancti. Sed secunda via solum concludit per prout processio determinat ad emanationem spiritus sancti. Ad primam et secundam dicitur quod sic distinctatur pater a spiritu sancto. quia non procedit sicut a filio quia non gignitur: et si est dignitatis in ipso non procedere sicut non gigni. ponitur tamen inuascibilibitas notio patris et non improprocessibilibitas per rationes tactas.

Ad tertiam. per solutio per iam dicta.

Quando queritur. Quomodo ingenuus dicatur secundum substantiam vel secundum relationem. et videtur quod non dicatur secundum relationem. quia secundum Augustinum. v. de trinitate. ca. vii. Porro cum dicitur ingenuus quid est nisi non genitus ergo genitus et ingenuus sic se habet sicut genitus et non genitus. sed genitus: et non genitus dicuntur. secundum affirmationem et negationem affirmatio et negatio non sunt in eodem genere ut probabitur. ergo cum ingenuus dicitur secundum relationem: ingenuus non secundum relationem dicitur. Ad autem affirmatio et negatio non principium ad idem genus. sic ostenditur: nam ut scribitur. x. metra. contraria sunt que posita sub eodem genere. maxime a se distant. ergo maxima distantia in eodem genere est distantia contrariorum. Que ergo plus distant et contraria in eodem genere collocari non poterunt. sed affirmatio et negatio plus distant et contraria: eo quod alterus istorum de nihilo verificari potest et inter nihil et aliquid est maior distantia et inter que libet duo entia. cum igitur quodlibet contrarium dicatur aliquid ens plus distabit affirmatio et negatio et contraria. Preterea contraria se habent per additionem ad affirmationem et negationem eo quod in omni oppositio

ne reseruat affirmatio et negatio et non conuerso. nam aliquid opponunt contradictorie in quibus non reseruatur non contrarietatis cum ergo oppositio affirmatiois et negationis excedat omnem rationem contrarietatis: talia in eodem genere non existunt: cum non sint aliqua in eodem genere que tantum distant quantum contraria.

Preterea non sunt aliqua in genere in quibus non reseruet non generis. nam nihil est in genere animalis quod non sit substantia aiata sensibilis. Ad ergo prius rationes generis: in genere esse non poterit. sed ingenuum vel non genitum relationem prius ergo etc. Preterea sicut se habet superius ad inferius. sic se habet negatio inferioris ad negationem superioris. nam sicut aiata est in plus et habet. sic non habet est in plus et non aiata et de aliquibus verificatur non habet de quibus non verificatur non aiata: et de aliquibus de quibus non verificatur aiata. sed nihil est in genere animalis de quo non verificatur aiata ergo non habet non est in genere animalis. et per consequens nullum inferius negatum remanet in eodem genere in quo prius erat: potest sime cum suum superius non ponit quid transcedens. cum igitur genitum sit inferius ad relationem: non genitum non erit in genere relationis. cum relatio sit vniu. x. predicamentorum.

Preterea non assignatur nisi. iiii. relatio. et. v. notiones. ergo quod sit aliquid notio non sit relatio. sed non est nisi inuascibilibitas ergo etc. In contrarium est quia nihil notificat aliquid nisi quod illud distinguit ab alijs. sed cum inuascibilibitas ponatur notio patris. pater per inuascibilibitas et ab alijs distinguit. sed in diuinis non est distinctio nisi per relata. igitur inuascibilibitas vel esse ingenuum sed relationem dicitur. Preterea. v. de trinitate. ca. vii. vult Augustinus quod cum dicitur ingenuus: non ad seipsum dicatur. sed relatiue. Item. od. quod Augustinus. v. de trinitate. ca. vii. ista questione plane determinat. ostendens ingenuum secundum relationem dici unde ait quod si dicimus non genitum vel ingenuum negatiue porro ista particula. non efficit id ut quod sine illa relatiue: de eadem proposito substantie dicatur quod secundum ipsum ibidem sic est in conclusione. sicut in ceteris predicamentis. Nam cum dicimus: habet substantiam signamus. qui ergo dicit non homo est non aliud genus predicamenti enuntiat. unde concludit. quod in eo per dicamento quod relatiuum vocareur uterque habet esse genitus scilicet et ingenuus. non igitur secundum substantiam dicitur ingenuus. sed relatiue secundum substantiam Augustinus. Sed quomodo habet sit. Notandum quod ea que sunt in genere vel sunt ibi per se. vel per reductionem. que autem sunt in genere per secundum suam quidditatem sunt in genere. nam omnia talia sunt composita ex genere et differentia et ex eo quod sic composita sunt: in genere sunt: et quod talis compositio definitionem efficit: que est sermo expressus quidditatis et essentie omnia talia secundum suam quidditatem sunt in genere: que vero cadunt a latere et non sunt ibi secundum rectam lineam. vel aliquo modo reducuntur ad genus: ideo sunt in genere. quia ea que sunt ibi secundum rectam lineam per se in genere existunt. et quia talia ut dictum est sunt in genere secundum suam quidditatem: etiam ea que sunt in genere per reductionem per quidditatem ibi sunt: non propriam sed aliorum. quicquid ergo est in genere per quidditatem ibi existit: vel propriam. si ibi sit secundum rectam lineam. vel per quidditatem aliorum si ibi existit per reductionem. negatio autem non potest esse in genere directe eo quod quidditatem non habet: ergo est ibi per reductionem et per quidditatem affirmationis. nam quod quid rei: nominat rem in comparatione ad intellectum: et quia negatio constituit intellectum per affirmationem in ista illud quod scribitur circa finem secundum elencorum. semper in non facere intelligitur facere et omnino in negatione dicto. siue in negatione as-

firmatio. si negatio erit in genere. hoc erit per quidditatem affirmationis siue per affirmationem ratione cuius intellectum constituit. negatio autem duplicem affirmationem dat intelligere. vnam quam priuat. aliam quam ponit nam si de homine verificatur non leo: ppter talem negatōem duplex affirmatio s; intellectū preintelligitur. vna que pūatur vt esse leonem. alia que ponitur. nā nunq; verificatur aliquid de aliquo existente negatiue: nisi q; de illo fm rei veritatem aliqd affirmatur: vnde nisi de homine verificaretur aliquid qd non cōpateretur seā leōitatem: nō verificaretur de ipso nō esse leonem: vnde q; homo est hō: r humanitas in eodem supposito leonitate non compatitur verificatur hominem nō esse leonē. has autem duas affirmaciones non pariformit negatio dat intelligere. nam id qd negat: dat intelligere per se. sed affirmationem quā ponit negatio: nō dat intelligere per se. sed ex eo q; negat aliquid ab aliquo quod est aliquid in reruz natura. Nam ex eo q; ista negatiua. homo non est leo dat intelligere quandam affirmatōem vt esse leonē quaz remouet ab homine. hoc competet ei p se: sed ex eo q; ponit aliquid in homine: vt humanitatem. ratione cuius negatiua predicta verificatur. hoc nō puenit negationi vnde negatio est. sed ex eo qd negat aliquid ab homine qd est aliquid in re; natura nam r de nihilo verificari posset qd nō est leo. sed ex hac negatione ita preintelligeretur affirmatio q; remouetur q; tamen in nihilo non poneretur aliqd positue. hoc etiam alia via patet. nā sicut frigidū est infrigidare: calefacit tñ p accidens. sit negationis p se est negare. ponit tñ p accidēs. r licet negatio predictas duas affirmatōes nō pari mō respiciat fm tñ vtrāq; affirmatōem aliquo modo in genere collocatur: nā fm affirmationem quā negat: sic collocat negationem in genere. Aug. v. de trini. ca. vii. vbi vult q; esse hominem r non esse hominem per tinent ad idem genus: vt ad substantiam: r esse armatum r nō esse armatum ad idem genus: q; ad habitum: r sic discurrit per singula predicamenta. S; de collocatione negationis in genere quātum ad affirmationem quā ponit: loquitur pbs. x. metaph. cuz ait q; corruptibile r incorruptibile nō pertinent ad idem genus. q; si tamen vellemus loq de incorruptibili. put est in gñe p affirmationem quā priuat: vt p esse corruptibile. Tunc incorruptibile esset in eodē genere cum corruptibili. sicut non homo cum homine: ingenitus autem vt dicitur de patre vtroq; modo ad predicamentum relationis reducitur: naz si de eo loqui volumus: vt negat esse genitum a patre. sic est in genere relationis. q; genitum ad relationem pertinet: r fm istum modum loquitur Aug. v. de trini. c. vii. qui vult. nō genitum ad relationem pertinere. eo q; generationem negat. Rursus si loqui volumus de eo ratione eius quod ponit. sic ē ad relationem p̄inet. nam q; homo p humanitate p̄stituitur: ea que negatur de ipso vt nō esse leonē vel nō esse ceruum: si verificatur de eo ratōe alicuius positui: h est ratōe humanitatis que p̄stituit hominem r potissime cum negata sunt talia per q; alia aialia ab hōie in esse p̄stituitur. r q; p esse genitum alia persona a patre p̄stituitur in esse personali. Si nō esse genitum verificatur de patre ratōe alicuius positui. hoc erit ratōe paternitatis q; patrem p̄stituit: r q; paternitas ad relationem pertinet etiam si loqui volumus de ingenito vt reducitur ad aliqd predicamentum ratōe eius qd ponit. sic etiā vt spectat ad presens negocium ad relationem pertinet: eo q; relationem ponit. dicamus ergo negatōem nō

esse in genere per se: eo q; intellectum non constituit. nam sicut rectum est iudex sui r obliquū r per habitum cognoscim? habitū r pūatōem sic p affirmationem intelligimus affirmatōes r negatōem: est autē duplex affirmatio quā mō quo patuit negatio dat intelligere: vna quam remouet r alia quā ponit. r ratione vtriusq; put ingenitum de patre dī ad relationem p̄inet r per hoc soluitur rōes ad vtrāq; partem: q; p̄me arguebāt ingenitum nō per oēm modū r directe relatōem dicere. alie autē pclud. bāt ipm aliquo modo ad relatōem pertinere.

Etio queritur. vtz innascibilitas sit p̄stitutina p̄sone patris: vel sit notio p̄sonalis eius. r videtur q; sic. q; fm Aug. v. de trini. c. vi. nō est h dicere ingenituz quod est patrem dicere. q; r si filium nō genuisset nihil p̄hiberet dicere eum ingenitū. S; nihil potest intelligi absq; eo qd ipsum p̄stituit: cum ergo possit intelligi p̄sona patris ingenita non intellecta paternitate. paternitas nō erit p̄prietas p̄stitutina eius. s; in nascibilitas. P̄terea. innascibilitas puenit soli patri. s; q; puenit soli persone. videtur esse p̄prietas personalis eius ergo rē. P̄terea. p̄prietas p̄sonalis alicuius est aliquid ad dignitatem p̄tinēs sed ad maiorem dignitatem in patre videt p̄tinere innascibilitas q; paternitas. quia paternitas cōicat creaturis si nascibilitas s; rē. P̄terea s; Da. i. li. ca. ij. in diuinis oia sunt idem p̄ter in gnationem r p̄cessionem: ergo per nihil aliud distinguitur pater ab aliis nisi q; ingenitus. S; illa est p̄prietas p̄sonalis p quā p̄sona ab alijs distinguitur. si nō distinguitur pater ab alijs nisi p in gnationem: innascibilitas est p̄prietas p̄sonalis eius. Incōtrarium ē: q; nihil habens esse positui p̄stituitur p id quod negatōem importat: ergo pater qd dicit qd positue p̄ ingenitū qd negatōem importat: p̄stitui nō poterit. P̄terea sicut habitum fuit supra: paternitas ē p̄prietas p̄sonalis patris. sed vnius p̄sone ē vna p̄prietas. p̄sonalis ergo innascibilitas non erit p̄prietas p̄sonalis eius. Rñ. v. q; pater triplr notificari p̄t: nam oēm notionem in diuinis o; aliquo modo ad originem p̄tinere. ad originem aut p̄tinere potest aliqd. vel q; originem negat: vel q; originē p̄t nā fm q; vult pbs. iiii. metaph. negatōes entiu; eo ipso q; entia negat. aliquo mō ad ens p̄tinēt: r negatōes relationum aliquo modo relatōem dicunt. vt patuit p Aug. v. de trini. c. vii. ergo r negationes originis ad originē reducitur. r sic ingenitū est notio patris in quātum negat ipm ab alio eē p̄ductum. Si vero notificatur pater p ea q; originem ponit. h poterit intelligi duplr actiue r passiue. non aut possimus dicere q; pater notificetur p originē passiue q; vt dicitū ē innascibilitas ē p̄prietas eius q; negat ipz ab alio esse p̄ductum. ergo hoc nō erit p hoc q; ipse est ab alio. s; q; alij sunt ab ipso. ab eo aut ē aliquis p gnationem: vt filius. r sic notificatur p paternitatem. r alijs per spirationē vt spiritus. s. r sic notificatur p eōdem notionem. ē ergo triplex notio patris innascibilitas q; dicit ipsum nō esse ab alio: paternitas r cōmunis notio q; notificant eū vt alij sunt ab ipso. hec autem tria s; sunt notōes distince r alie: tamen fm modum intelligendi. vna aliquo modo p̄supponit alia. nā innascibilitas vt dicitur de patre p̄supponit cōmunem notōem r paternitatem. cōis aut notio paternitatem p̄supponit. Hoc autem sic est videre. q; vt supius tactum est. nunq; de aliquo qd est aliqd in re; natura negatur aliquid nisi q; d illo aliquid affirmatur. q; negatiua ex affirmatiua sumit robur: nisi ergo aliquid affirmaretur de pa /

26. iij.

tre: esse genitum non negaretur ab ipso. Illud autem affirmatum: propter quid de patre propter quod ipse esse genitum et esse ab alio negamus. est quod alii sunt ab eo: nam si in creaturis non sequatur aliquem esse genitum si alium per generationem producit quod eadem persona creata potest esse gignens et genita. In diuinis autem ubi relationes similes plurificari non possunt. Impossibile est gignentem gigni: et spirantem spirari quod si genitus gigneret: essent ibi plures filii. et si spirans spiraret ibi essent plures processionis: accipiendo processionem ut dicit determinata originem. licet igitur possit esse eadem persona genita et spirans. non tamen potest esse gignens et genita. persona ergo illa que in omni modo dignitas possibilem in diuinis personam producit: secundum nullum modum originis ab aliquo producitur quod quod ingentum in patre negat omnem originem passivam si ista negatio ex alio affirmatone sequitur. Ibi erit nisi quod patri competit omni productione active: igitur ingentum presupponit in patre paternitatem: secundum quam refertur ad filium quem producit per modum nature: et eodem notione per quam refertur ad spiritum. scilicet quem producit per modum voluntatis. Rursum eodem notio paternitatem presupponit. quod secundum ordinem nature: emanatio per modum voluntatis presupponit emanationem per modum intellectus: et ideo eodem notio que puenit per prout producit personam per modum voluntatis: presupponit paternitatem que ei eodem notio prout producit personam per modum intellectus. sola ergo paternitas erit constitutiva persone patris vel eius proprietatis personalis: et non eodem notio nec inaccessibilitas. que secundum modum intelligendi eam presupponunt.

Ad. i. dicitur quod si non intellecta paternitate potest intelligi persona patris ingentum: et non sequitur prout esse ingentum ex eo quod generat hoc est secundum eos qui volunt iudicare de generatione in diuinis secundum generationem in creaturis: ubi eadem persona potest esse gignens et genita. vel dicere possumus quod remanet ingentum ante motum paternitatem. sed non eo modo quo nos ingentum de patre dicimus. nam iudei et gentiles trinitatem in diuinis non ponentes ponunt deum esse ingentum. sed non eo modo ut de ingentio loquimur. nam prout de patre dicitur ingentum. sed quantum ad sui significatorem directe solam negat de ipso. tamen secundum modum intelligendi in quantum omni negatur ad affirmatorem reducitur. siue ex affirmativa robur sumit: esse ingentum: paternitatem. et eodem notionem in patre datur intelligere ut per habitum. Ad. ii. dicitur quod non sufficit ad hoc quod aliquod sit proprietatis personalis que puenit ad solam personam. Sed requiritur quod dicat quid positum et eam constituat: quod inaccessibilitati non puenit. Ad. iii. dicitur quod dignitas que puenit negatorem ex aliqua affirmativa sumit fundamentum. ubi inaccessibilitas non est maioris dignitatis in patre quam paternitas: et quod dicitur quod paternitas comunicatur creature non inaccessibilitas. dicitur quod sic inaccessibilitas non eadem creature. Sic nec paternitas que puenit patri: videlicet paternitas que non est ex aliquo principio. Ad. iiii. dicitur quod inaccessibilitas sit alia notio a paternitate: secundum modum intelligendi paternitatem presupponit: in inferendo tamen se invicem ponunt et remouent. nam cui non conuenit paternitas nec inaccessibilitas et conuerso. accipiendo paternitatem et inaccessibilitatem ut de eis loquimur: et cui conuenit vnum et reliquum: et quod sic se invicem quantum ad relationem ponunt. et remouent: ex in generatione datur intelligi distinctio persone patris ab aliis non nominata paternitate: sed paternitas in se sit proprietatis personalis patris.

Et inde queritur de imagine et circa hoc queruntur tria. Primo quid sit imago: Secundo: utrum imago in diuinis dicatur esse

taliter vel personaliter solum. Tercio utrum imago dicatur personaliter pueniat soli filio.

Ad primum sic proceditur. videtur quod distinctio de imagine data ab Hieronymo videlicet quod imago est eius rei ad quam imaginatur species in differens: sit in competens. nam ibi male ponitur species. quod species naturam rei dicit. imago autem non solum a: dicitur secundum naturam. sed et secundum exteriora. nam quod representat aliquid quantum ad exteriora linamenta: dicitur imago eius: sicut ydolum lapideum: imago Herculis. Preterea species rei dicit naturam vel formam rei. sed ipsa forma non est imago. sed secundum eam imago attenditur. ergo in distinctio imaginis non debuit poni in recto. quod imago non est huiusmodi species. sed attenditur secundum eam.

Preterea videtur quod male ponatur ibi in differens nam de ratione imaginis est similitudo. sed de ratione similitudinis est differentia. cum similitudo sit reus differentium: ergo in distinctio imaginis debet poni differentia non in differens. Preterea. imago dei inuenitur in creatura. sed creature ad deum non potest esse in differens: cum inter ea sit infinita distantia. ergo mala est distinctio data cum nulla pars distinctiois debeat esse in minus quam distinctio: et alicuius reperiatur imago ubi non reperitur in differens. Incongruum est auctoritas Hieronymi.

Ad. dicitur quod secundum philosophum. vii. topi. imago est cuius generatio est per imitationem. unde et nomen accepit. nam imago: quasi imitatio dicitur. In omni autem imitatione duo sunt consideranda: illud quod imitatur: et id in quo est imitatio. ideo si bene volumus videre quod sit imago. oportet nos investigare que requiruntur ad esse imaginis. quantum ad id quod imitatur cui proprie nomen imaginis competit. et quantum ad id in quo est imitatio quod non proprie imago dicitur. quod ei non competit imitari. Sed esse imitationis rationem. sunt autem hec duo distincta: nam id quod imitatur aliquid est suppositum vel res nature: id autem in quo est imitatio est forma aliqua vel natura. unde possumus dicere. quatuor esse regenda ad imaginem. secundum quod de imagine videtur log Hieronymus. quorum duo se tenent ex parte forme vel nature: secundum quam attenditur imitatio. alia duo se tenent ex parte suppositi cui competit imitari: ex parte nature requiruntur similitudo et equalitas que duo sic se habent quod equalitas includit similitudinem: nam quod est equalis alicuius: sed aliqua forma: ut secundum albedinem: est ei simile secundum formam illam. sed non conuertitur. et quod equalitas est de ratione imaginis que includit similitudinem dicit Augustinus. lxxiii. q. q. et xviii. quod omnis imago est similis. sed non omne simile est imago: ex parte autem suppositi siue ex parte eius quod imitatur: quod proprie imago dicitur: etiam duo sunt consideranda: relatio: et imitatio. nam imago refertur ad id cuius est imago: quod nihil absurdius quam imaginem ad se dici. ut dicitur. vij. de trini. c. i. et imitatur ipsum aliter. non esset imago: hec. n. duo se habent sed que eadem ordinem. nam relatio in imitatione includitur. nam quod imitatur aliquid refertur ad illud. sed non conuertitur nam si pater refertur ad filium et conuerso imitatur tamen patrem filius non conuerso. unde. vii. de trini. c. vii. scribitur quod si imago perfecte implet illud cuius est imago: ipsa conuertatur: non illud imaginis hec. n. quatuor: in predicta distinctioe ragunt nam ex parte forme siue ex parte eius in quo est imitatio: ponitur species indifferens: nam in indifferens. similitudo et equalitas continentur. quod tunc est aliquid indifferens ab alio secundum aliquam formam: vixta secundum calorem: quando non solum est calidum per quod habetur similitudo. Sed etiam quando est adeo calidum per quod habetur equalitas. quod non solus dicitur

•p

fert frigidum a calido. sed etiam minus calidum a magis calido. igitur per indifferentem speciem: similitudo et equalitas que respiciunt formam designatur. per hoc autem quod ibi dicitur rei ad rem. relatio designatur: quod esse relationum est ad aliud se habere. per hoc autem quod ibi additur quod imaginatur imitatio describitur: cum igitur predicta descriptio contineat omnia que ad imaginem requiruntur. scilicet quantum ad formam verborum aliquam incompactionem habeat. quantum tamen ad veritatis expressionem est bona descriptio. datur tamen alia descriptio de imagine in qua predicta quatuor apertius designatur. videlicet quod imago est rei ad rem coequam indifferentem et unita similitudo. per hoc quod dicitur rei ad rem datur intelligi relatio. per hoc quod subditur. coequam quandam. designatur imitatio. quod subinfertur in diversa et unita similitudo. similitudo cum equalitate designatur: quod non est indifferens similitudo quando est cum in equalitate ammixta. **Ald. i. d. q. imago vel attenditur secundum naturam vel secundum id quod est nature primum vel nature signum: quod membrorum dispositio est nature proximam: ratione que est equalitas in quantitate vel quantitas in qualitate. cum quantitas immediate respiciat substantiam vel naturam. et est nature signum. quod membra leonis et membra cervi non differunt nisi a se differunt. id est membrorum dispositionem attenditur imago et quod hoc non est nisi ratione nature id conuenienter describitur imago per speciem vel naturam.**

Ald. ii. d. q. imago proprie sumpta dicitur de eo quod imitatur aliud: non de eo quod est imitationis ratio. tamen si extendatur nomen imaginis: etiam illud habet quod attenditur imago. imago dici potest ideo predicta descriptio. quod dicit esse imaginem indifferentem speciem secundum quam imago attenditur. vel diffinit imaginem per se. quod huiusmodi in diversis speciebus non est imago. sed est ea quare aliquid fit imago. vel diffinit imaginem extenso nomine. et ideo ut dicebatur quantum ad formam verborum. quod ibi sic ordinantur verba quod id in quo attenditur imitatio ponitur in recto. et id cui competit imitari ponitur in obliquo in predicta descriptione est aliqua in copactio. **Ald. iii. d. q. si similia sunt distincta secundum supposita aliquo modo: veniunt tamen in aliqua una forma: et ratione huius venientie in diffinitione imaginis: de cuius ratione est non solum similitudo. sed equalitas: ponitur indifferens species. **Ald. iii. d. q. diffinitio illa describit imaginem in potissimo suo esse. nulla autem creatura est perfecta imago sui creatoris: vel possumus dicere. quod secundum quod in aliquo attenditur talis indifferetia. sicut eo attenditur imago. et quod creature ad creatoris habet quodam imitatio non tamen est ibi proprie in differentia: ideo nec perfecte in creatura respectu sui creatoris referatur imago.****

31. v.

Secundo queritur. verum imago in diuinis dicatur essentialiter vel personaliter solum. et videtur quod dicatur solum personaliter quod que dicuntur essentialiter in diuinis dicuntur secundum substantiam. Sed imago semper dicitur secundum relationem: quod nihil absurdum quam imaginem ad se dici. ergo semper personaliter sumitur.

Preterea in essentialibus possumus dicere hoc de hoc. ut deus de deo. lumen de lumine. sed in imagine non possumus dicere hoc de hoc. quod secundum Augustinum. vi. de trinitate. c. ij. non benedictum est imago de imagine. sicut nec verbum de verbo. ergo imago non essentialiter sumitur. **Preterea regula est Augustini in multis locis. quod ea que dicuntur essentialiter in diuinis predicantur de quibuslibet persona singulariter. et de omnibus non pluraliter ut patet est deus: filius est deus. pater et**

filius ambo simul unus deus: sed secundum Augustinum. vi. de trinitate. c. ij. non bene dictum est quod pater et filius ambo simul sint imago: ergo imago in diuinis solum personaliter dicitur. **Preterea. imago dicitur quendam ordinem: sed in diuinis non est ordo nisi originis. origo autem semper respicit personas. ergo imago solum personaliter sumitur. **In contrarium est Augustinus de fide ad Petrum. in principio. quod vult. quod una est sancte trinitatis essentialiter diuinitas et imago: ad quam factus est homo. **Preterea. Hieronymus. v. de trinitate. vult hoc idem ut magister dicit in littera. ergo imago non solum personaliter sumitur. sed etiam essentialiter quod magister concedit. **Rursus. d. q. imago proprie loquendo in diuinis semper personaliter sumitur. nam ut habitum est. imago est cuius generatio est per imitationem. et ideo omnis imaginem referri et habere quendam ordinem et quendam imitationem respectu eius cuius dicitur imago. si ergo diuina essentia diceretur imago vel hoc esset respectu sui ipsius: vel respectu diuinam personam: vel per comparisonem ad creaturas: respectu sui ipsius non. Nam cum nihil per se imitetur seipsum. semper imago est realiter distincta ab eo cuius imago dicitur. **Unde Hieronymus. iij. de trinitate. et habetur. ij. di. imago. n. sola non est et similitudo non est sibi. et quod similitudo clauditur in imagine. nihil sui ipsius imago dici potest. **Hec etiam respectu personam dicitur posse diuinam essentialiter habere rationem imaginis. Nam persona comparata ad essentialiter: realiter non distinguitur habet rationem. et ideo sicut sui ipsius non est imago aliquid quod nihil ad seipsum habet realiter distinctionem. scilicet ratione differre possit aliquid a seipso. sic diuina essentia respectu personam imago esse non potest. cum a personis realiter non distinguatur. **Rursum respectu creaturam diuina essentia imago dici non potest. quod de ratione imaginis est imitatio. diuina autem essentia non imitatur creaturas. sed e conuerso. et ideo proprie loquendo imago in diuinis solum personaliter dicitur. quod solum inter personas inuenitur quod una sit expressa et perducta ad similitudinem alterius. et una habeat realem relationem et distinctioem ad aliam. essentia autem diuina ad nihil realiter refertur. Tamen si volumus loqui large de imagine. ut dicatur imago. non solum id quod imitatur aliud. sed id ad cuius imitationem alterum dicitur. **Sic diuina essentia imago dici potest. debemus. n. imaginari quod deus vel est solus et unus sine unitas essentie et trinitas personam. est quoddam exemplar. et paradigma. ad cuius similitudinem facta est rationalis et intellectualis creatura: propter quod imago in tali creatura non solum dicitur respectu trinitatis personam. sed etiam per comparationem ad unitatem essentie. et quod large loquendo ipsius paradigma ad cuius similitudinem aliud efficitur: imago dici potest. ipsa diuina essentia imago dici potest. et hoc est quod magister ait quod imago sumitur essentialiter in diuinis. quod secundum Augustinum. de fide. ad Petrum. una est sancte trinitatis. essentialiter diuinitas imago: ad quam factus est homo. **Ald. i. d. q. ea que dicuntur relationem ad creaturas in diuinis in dicantur essentialiter. unde dominus et creator habet relationem impotent. tamen secundum substantiam dicitur: ut dicitur dici secundum substantiam quod de qualibus persona dicitur singulariter et de omnibus non pluraliter et quod diuina essentia dicitur imago per comparisonem ad creaturam rationalem: ut quod est illud ad cuius similitudinem homo est factus. non obstante quod imago quandam relationem importat. sic imago sumpta in diuinis essentialiter sumitur. **Ald. secundum Augustinum. iij. dicendum quod Augustinus. accipit imaginem proprie et prout dicit relationem realem. et sic accepta solum personaliter sumitur. quod diuina essentia ad nihil realiter refertur: quod si referetur realiter. vel hoc esset respectu creaturarum quod est impossibile. cum deus********************

ad creaturam realem relationem non habeat. vel respectu sui ipsius: vel personarum: quod etiam ita e non potest. quia nec a se ipsa nec a personis realiter est distincta: et quia in nobis personaliter dictis non procedimus hoc dicitur. ut pater de patre vel filius de filio. nec talia predicatur de pluribus simul: quia pater et filius simul non sunt pater neque filius. ideo Augustinus. quia loquitur de imagine personaliter sumpta: negat has propositiones. videlicet imaginem de imagine: et quia filius pater et filius sunt imago. Ad. iij. ubi dicitur quod divina essentia ad nihil ordinatur realiter: aliquid tamen realiter ordinatur ad ipsam: et ideo aliquid vel rationalis creatura potest dici imago respectu speciei eius. et quia large sumendo imaginem non solum id quod imitatur aliud imago dicitur. sed et illud ad cuius similitudinem aliud efficitur. ipsa divina essentia imago dicitur non quia ipsa ordinatur ad aliud. sed quia aliud ordinatur ad eam.

tertio queritur. utrum solus filius dicatur imago: puta imago sumitur personaliter. Et utrum non quia filius pro tanto dicitur imago patris. quia est eius de nature cum patre. Sed et spiritus. et est eius

20. vi.

de nature cum ipso. ergo etc. Preterea. quotienscumque aliquid est simile et eque alicui: est expressum ab eo: vel trahit originem ab illo: potest dici imago illius: nam si unum unum alterius unum imago non dicitur: dato quod ei sit simile et eque. hoc non est nisi quia ab eo non trahit originem. Sed cum non solum filius sit eque et similis patri et oriatur ab ipso. Sed et spiritus. scilicet emanet a patre et filio: et utriusque sit similis et eque: ratio imaginis non solum provenit filio sed et spiritui. Preterea. si competit filio quod sit imago patris et non spiritus. sed non est nisi quia filius ex suo modo procedendi habet quod sit imago. non autem spiritus. sed non cum spiritus. sed procedat ut amor ex suo modo procedendi. non habet quod sit eiusdem nature. neque imago eius a quo procedit. Sed hoc non videtur esse. quia sicut spiritus. sed procedit ut amor: sic filius procedit ut verbum: habet rationem quod verbum non habet quod sit eiusdem nature cum dicente. Sed ratio quod verbum divinum non est eiusdem nature cum homine. ita amor rationem quod amor non est eiusdem nature cum amante. Sed ratio qua amor divinus. ergo sicut non ostente. quod quod verbum rationem quod verbum non est eiusdem nature cum dicente. sed ex eo quod divinum verbum verbum imago dicitur. ita amor divinus imago dicitur poterit. non obstante quod amor quia amor non est eiusdem nature cum amante. sed quia divinus amor. Preterea habet expressum dicitur. Dama. primo libro de causis. penultimo. quod imago patris est filius. filii imago est spiritus. Incorruptum est Augustinus. ubi de trinitate. et. it. qui ait quod filius est eo imago quo verbum. sed solus filius dicitur dicitur ergo solus ipse dicitur imago. Preterea Augustinus. vi. de trinitate in fine exponens verba Hylarum. quod eternitas est in patre spiritus in imagine versus imminere exponit de imagine filium et munus spiritus. sed hoc non esset nisi ita diceretur imago de filio sicut donum de spiritu. sed cum donum solus spiritus. conveniat iuxta illud quod habet. xv. de trinitate. ca. xvij. In hac trinitate non est donum. nisi spiritus. sed ergo nec erit imago nisi solus filius. Ratio dicitur quod secundum sententiam Augustinus. oportet nos tenere quod imago personaliter dicta de solo filio dicitur. unde. vi. de trinitate. ca. ij. scribitur. quod pater et filius non simul ab eo imago. sed solus filius imago que admodum et filius: sed quod hoc sit: tres rationes assignari consueverunt. prima est quia filius producit ex se personam et provenit in notione cum patre: Sed spiritus. sed in hoc non imitatur patrem quod ex se personam producat. nec quod cum eo in aliqua notione conveniat. Secunda est quia filius procedit ab uno. sed spiritus. sed procedit a duobus: et proprie unum est imago unius non unum plurimum. ideo imago competit filio. non spiritui. sed

Tertia. est quia filius ex suo modo procedendi. et eo quod filius habet quod sit imago. et quod sit eiusdem nature cum patre. aliter. non esset filius. sed hoc non habet. spiritus. sed cum procedat ut amor. Ideo filius dicitur imago non spiritus. Primum dicitur duas rationes aliqui improbant. nam habet notionalia. nec attenditur similitudo: nec equalitas: et cum de ratione imaginis sit similitudo et equalitas dicere filium esse imaginem. et non spiritum. sed quod provenit in notione cum patre et producit ex se personam non spiritus. sed est al signare rationem imaginis quantum ad notionalia secundum que non attenditur imago. Rursum dicere. spiritus. sed non esse imaginem quia unum est imago unius. non unum plurimum. non procedit intentio: quia pater et filius sunt unum principium. spiritus. sed non plura: non est inconveniens unum esse imaginem plurimum. non ut sunt plura sed ut unum: possumus tamen dicere omnes predictas rationes bonas esse et idem concludere. Ad cuius evidentiam notandum. quod Augustinus. xv. de trinitate. in fine dicit spiritum. sed non debet re dici genitum. neque imaginem: quia procedit per modum voluntatis. quia illud quod procedit per modum intellectus: ut verbum: habet quod sit quod simillimum cogitatio. et dicitur eius imago et plures. amor autem qui procedit per modum voluntatis. non habet de ratione sui quod sit simile amanti neque imago eius. et quia tota ratio Augustinus. quare solus filius dicitur imago est quia solus ipse dicitur verbum. omnes ille rationes que concludunt solum esse verbum. et non spiritum sanctum ostendunt solum filium esse imaginem: non: filium autem esse verbum tripliciter ostendit potest. Primo. quia producit ex se personam: nam cum origines divine habeant quedam ordinem et origo per modum intellectus sit per se modum intelligendi quod origo per modum voluntatis. illa persona procedens quod habet rationem principii super aliquid: procedit per modum intellectus: et non per modum voluntatis. ideo eo ipso quod filius producit ex se personam. arguitur quod procedit per modum intellectus et quod habeat rationem imaginis. ut prima ratio concluderet. Rursum eo ipso quod procedit ab uno procedit per modum intellectus et ut verbum cum processio per modum intellectus nullam aliam processionem presupponit. sed spiritus sanctus eo ipso quod procedit a pluribus quantumcumque procedat ab illis in eo quod sunt unum non poterit habere rationem verbi. sed solum rationem amoris. igitur etiam secunda ratio concludit solum filium esse imaginem. cum solus ipse procedat ut verbum: amplius quod solum verbum mereat nomen proles. et non amor: eo quod eo ipso quod filius est filius ex suo modo procedendi habet quod sit imago: ut tertia ratio ostendebat. est enim solus filius imago quia solus ipse est verbum et filius. propter quod bene concludit Augustinus. vij. de trinitate. ii. quod filius sit eo imago quo verbum et filius. Ad primum dicendum quod licet spiritus sanctus sit eiusdem nature cum patre. non habet tamen hoc ex suo modo procedendi. et ideo non dicitur imago. sicut dicitur filius. Ad secundum dicendum quod non sufficit ad hoc quod aliquid sit imago alicuius. quod oriatur ab illo. et quod sit ei simile et eque. Sed requiritur. quod huiusmodi similitudinem et imitationem consequatur ex suo modo procedendi. amor autem ex suo modo procedendi non habet quod sit simile amanti. Ad tertium dicendum quod licet verbum rationem qua verbum non sit eiusdem nature cum dicente. est tamen semper dicenti simile: et representativum eius: et maxime cum dicens se ipsum dicit. et quia ex hoc aliquid est imago quia est ab alio expressum: et ex suo modo procedendi ipsum representat: et est ei simile: ideo verbum divinum siue filius dicitur imago: et non spiritus sanctus. Ad quartum dicendum quod greci spiritum sanctum communiter appellant imaginem. sed eo

atores latini solum filium imaginem esse dicunt. magis proprie tamen loquuntur latini q̄ greci vt patet per habita.

Uper litteram super illo. / quibusdam vide tur. notandum q̄ quelibet positio aliquo modo verum dicit. nam si non genitum so lam negationem dicit. Tunc spiritus. s. r̄ essentia possunt dici non genita. nam de quocūq̄ falsificatur affirmatio de eo negatio verificatur. r̄ ideo si falsus est q̄ essentia sit genita. verum est q̄ non sit genita sed si non genitum non dicat negationem solam. s. dicat negationem presupponentem rationem prin cipij respectu diuine persone. sic competit soli pa tri. vel dicendum q̄ non genitum p̄t negare soluz generari. r̄ tunc essentia diuina. r̄ spiritus sanctus sunt non genita q̄ non ḡantur. vel potest negare: non solum nō generari: s. nec per generationem cō municari. nec a genito procedere: r̄ sic nec essentia. nec spiritus. nō genita sunt. Itē super illo. aliud ē eē patres aliud esse filium. notandum q̄ esse du/ pliciter accipi potest. primo put est actus essentie. r̄ q̄ in deo non differt essentia r̄ tale esse: sicut eadē est eēntia patris r̄ filij. ita est idē eē: s. q̄ p̄t dicere veritatem cōpositiōis: r̄ sic eē patrem non esse esse filium: quia non eodem modo verificatur ista pater est pater: r̄ filius est filius. Nā patet est pater pater/ nitate. filius est filius filiatiōe. paternitas autē r̄ fi liatio sunt due res. ex vi tñ locutionis magis vide tur esse importare veritatē cōpositiōis. quādo post ipsum sequitur aliquod predicatū. r̄ quō nō magis importat actus essentie. r̄ ideo concedit magister q̄ aliud est esse patrem aliud esse filium. nō est tñ aliud patres esse r̄ filium esse. q̄ in primis p̄p̄tationib⁹: esse magis denotat veritatē cōpositiōis. vt p̄z per habita. in alijs autē magis dicit actum essentie.

Et preterea.) Postq̄ determinauit magister de innascibilitate que nō est p̄ prietas personalis hic determinat de cōi notione q̄ ē p̄p̄rietas p̄sonalis nō existit: r̄ tria fac q̄ primo ostendit quo/ mō ratio principij cōpetit p̄sonis diuinis. Secundo manifestat quomodo notio cōuenit persone diuine ex eo: est principij alterius. Tertio q̄ dixerat rationē principij posse cōpetere deo ex tēpore. ostēdit quomodo aliqua dicuntur de deo ex tēpore relative secūda ibi. (Ecce hēs.) tertia ibi. (Sunt. u. quidā) In principio. v. r̄. d. circa primū duo facit. q̄ primo ostendit hoc nomen principij habere multiplicem acceptionē. Secūdo manifestat quomodo principij cōpetit p̄sone diuine ab eterno. r̄ quomodo ex tēpore ibi. (Et pater.) Circa primū duo facit. Quia primo dicit quāz p̄sonam habere rationem principij. sed differenter. Secūdo illam discretiā manifestat. Nāz pater est principij sine principio r̄ est p̄m totius diuinitatis: filius est principium de principio r̄ est principij spūs san. spūs. s. est principium d̄ vtroq̄: r̄ n̄ h̄z rōes principij nisi respectu creature. secūda ibi. Nā pater dicitur.) Deinde cuz dicit. (Et pater.) Ostendit quomodo principium cōpetit diuine p̄sone ab eterno r̄ quomodo ex tēpore. r̄ duo facit. q̄ primo facit qd̄ dictū est. Secundo pbat quālibz p̄sonaz diuinā habere rationem principij se/ cūda ibi. (Si autē quicquid.) Circa primū tria fa/ cit. q̄ p̄mo ostendit q̄ ratio principij competit p̄sone diuine ab eterno respectu alterius p̄sone. Sed ex tēpore respectu creature: r̄ ideo pater ab eterno su/ it principij filij r̄ pater r̄ filius spūs san. Sed spūs s. nō p̄t dici principij nisi ex tēpore cū non habeat ra/ tionē principij nisi respectu creature. Secūdo q̄ q̄z

p̄sona h̄z rationem principij respectu creature osten dit has tres p̄sonas nō dici principia respectu creatu raz oium. s. vnuz principij. Tertio ostendit quomo/ do accipiendū sit oia ex deo esse. r̄ recolligit i b̄zui quomodo differenter vna p̄sona h̄z ratione principij respectu alterius. r̄ quomodo respectu creature. se/ cūda ibi. (Et dicitur.) Tertia ibi. (Nū vero oia) Tunc sequitur illa pars. (Si aut.) In qua ostēdit quāz p̄sonaz habere rationē principij. r̄ duo facit. q̄ p̄mo ostēdit sp̄m san. habere rationē principij re. pe ctu creature. q̄ in se manēs opatur. vnde en vnuz principij cuz eis respectu oium entū. Secūdo mani festat patrem esse principij filij. q̄ cuz gignit r̄ p̄fem r̄ filij esse principij spūs san. qui ab eis procedit. se/ cūda ibi. (Idez in codē.) Deinde cū dicit. (Ecce habes.) Ostendit q̄ notio cōpetit p̄sone: ex eo q̄ h̄z rōnem principij r̄ duo facit. q̄ p̄mo ostēdit que notio competit patri ex eo q̄ est p̄m filij. scdo ostēdit que notio competit patri r̄ filio. ex eo q̄ sunt principij. spi ritus. s. scdo ibi. (Unū autem principij.) Circa p̄ mum duo facit. q̄ p̄mo dicit q̄ ea notio q̄ pater est pater. vt paternitas vt ḡnatio: p̄ est principij filij qd̄ pbat per Hylarium. Scdo. q̄ Hylarius dixerat originē filij esse ab initio: ipm vero non esse ab initio s. ab inicitabili: querit quō predicta verba intelligē da sint quoz expō in q̄onibus l̄alibus apparebit. se cūda. ibi. (Et ideo querēdū.) Tūc sequitur illa ps. (Unū aut.) In qua ostēdit quō notio cōpetit patri r̄ fi lio ex eo q̄ sunt principij spiritus. s. r̄ duo facit p̄m q̄ duas q̄ones mouet. q̄ p̄mo querit cū pater r̄ filius sint vnuz principij spiritus. s. vtz vna r̄ eadem notio ē sit p̄m pater q̄ filius. r̄ soluit q̄ vna r̄ eadē notio ē i p̄e r̄ filio p̄m q̄ sunt p̄m spūs. s. Scdo. querit quō vocetur huiusmodi notio r̄ soluit q̄ non h̄z p̄p̄z no men est tamen alia notio a paternitate r̄ filiatiōe. r̄ q̄ in eam pater r̄ filius ab eterno. sunt principium. spiritus. s. s. cum dederint ex tēpore. Scda ibi. (Si vero queritur.) In quo terminatur sentētia le ctionis r̄ distinctionis.

In presenti distinctiōe duo tanguntur. Pri mo. quomodo inuenitur i diuinis ratio prin cipij respectu diuine p̄sone. Scdo. quō respe ctu creature. Jo de h̄is duob⁹ q̄rem⁹ tria. Pri mo. vtz vna p̄sona possit dici principium alterius. Scdo. vtz sit eadē notio in patre r̄ filio put sunt p̄m spūs. s. Tertio. vtz sunt vnuz p̄m spūs. s. D̄ p̄m sic p̄ceditur. videtur q̄ vna p̄so/ na non possit dici p̄m alterius: q̄ principij vnuz p̄m idē est vt dicit p̄s. p̄mo poste rior: s. vna p̄sona nō est p̄o: alia. ergo. r̄. Preterea. sicut scribitur in quarto metaphorice p̄m r̄ causa sunt idem. Sed p̄m r̄ principi um se idē vt habitum ē supra que autem vni r̄ ei/ dez sunt idē: inter se sunt eadē. ergo principij r̄ cā idem sunt. sed vna p̄sona nō ē cā alterius. cū ad esse cause sequatur aliud. s. vna p̄sona nō dicitur principij alterius. Preterea. p̄s in. v. metaphi. vult. q̄ distinguatur cā: sicut r̄ p̄m q̄ nō eēt nisi idē eēt p̄m r̄ cā. Si ergo vna p̄sona nō est cā alterius. ergo nec principij. Preterea principij: per se. r̄ p̄mo d̄ d̄ cā efficiēt: vñ r̄ p̄s q̄ vult noiare cām efficiētē no minat ipsaz principij vñ motus. S. vna p̄sona nō ē cā efficiēs alterius ergo r̄. Incōtrariuz ē. q̄ Au gu. in. v. li. de trini. c. xij. vult q̄ pater r̄ filius sint vnuz principij spūs. s. vnde ait q̄ sicut pater r̄ filius vnus deus. r̄ ad creaturam relative vnus creator r̄ vnus d̄s. sic relative ad sp̄m. s. vnuz p̄m. S. sic pater r̄ filius p̄t dici vnuz p̄m spiritus. s. ita p̄ po test dici principij filij. Preterea. idē Aug. eodē s. iij

Ex. p̄t.

25. j.

li. de tri. c. xliij. ait q̄ gignēs ad illud qd̄ gignitur p̄ncipium est. Rū. quidam sic dicunt. q̄ in diuinis non possumus recipere nomen cause qz cā pprie dicta vel est extra rem. vel ē pars rei extra. vt finis z efficiēs pars. vt forma z materia. s; vna p̄sona non est extra alia nec est pars alterius: z ita vna p̄sona nō pōt dici cā alterius. ¶ Preterea. vi dem? q̄ cā bz quēdā ordinē ad esse illius cuius est cā. igitur cū idē sit esse triū p̄sonaz. non pōt eē q̄ vna p̄sona sit cā alterius. s; in p̄ncipio nō est sic. qz repitur p̄ncipius qd̄ nō est extra illud cuius ē p̄ncipiū. sicut punctus ē p̄ncipiū linee a quo fuit linea. Rursum reperitur aliqd̄ p̄ncipiū qd̄ non bz influētiā quātū ad eē sup̄ id e? ē p̄ncipiū: sicut illud a quo incipit motus. z mane a quo incipit dies: ita h̄trōnem p̄ncipij. q̄ non h̄tr influētiā sup̄ ea quoz p̄ncipia sunt. z qz non ē p̄trā rōnem p̄ncipij eē in eo cuius ē p̄ncipiū: z nō habere ordinē ad esse ipsius. pōt dici vna p̄sona p̄ncipiū alterius. s; vna p̄sona nō sit extra alterā z non habeat ordinē ad esse alteri? cū sit idē eē oīuz p̄sonaz. S; illud nō videtur sufficēter dici. qz nullū inuenim? p̄ncipiū in istis inferioribus qd̄ p̄ oēm modū rēp̄sentat p̄ncipiū in diuinis. sed aliqd̄ p̄ncipiū rēp̄sentabit ip̄m p̄ vnū modū aliqd̄ p̄ alium: z sicut est in p̄ncipio. ita est in cā suo mō. qz aliq̄ cā rēp̄sentat p̄ncipiū in diuinis. vno mō sicut materialis z forma rēp̄sentat ip̄m ex eo q̄ si sunt extrarē: efficiēs z finis rēp̄sentant ip̄m ex eo q̄ sunt distincta a re. z tamen aliquo mō dant eē rei. igitur fm̄ istū modū p̄cedēdo si ponimus in diuinis nomē p̄ncipij debemus: ibi. ponere nomē cause. z si negam? vnū debem? negare aliud. p̄pter hoc dō ē aliter q̄ l; vna p̄sona p̄trout dat eē alteri. p̄p̄e nō possit dici cā illi? cui dat eē fm̄ aliquod genus cāe attamē bz maiores p̄uenientiam cum vno genere cause q̄ cū alio. z ideo cum quolz genus cause b̄eat nomen appropatus. qd̄ p̄ p̄us conuenit sibi q̄ aliquid alij. duo nobis p̄siderāda occurrūt. p̄rimo qd̄ est illud gen? cāe cū quo bz similitudinē vna p̄sona p̄trout dat eē alteri maiorem. q̄ cum alio ḡne cāe. Secōdo: est q̄ sunt illa noīa q̄ p̄ueniūt illi generi cāe p̄trout bz similitudinem cū p̄sona diuina Et iō norādū q̄ inter cetera genera cāz. cā efficiēs bz maiorē similitudinē. cū p̄sona diuina. naz materia z forma faciunt ad eē rei inquantū sunt partes eius q̄ partialitas deo nō p̄uenit: finis facit ad esse rei in q̄tuz ē maius bonū q̄ sit ip̄ia res. p̄pter qd̄ monet efficiēs vt talē rē agat: s; vna p̄sona nō est mai? bonū q̄ alia: immo oēs tres p̄sone nō sunt maius bonum q̄ vna p̄sona: cum vna z eadem bonitas sit oīum triū p̄sonaz. z ideo finis in diuinis respectu diuinorū recipi nō pōt. Efficiens aut̄ dicitur dare esse rei in quantū rem producit: z hoc bene cōpetit diuinis p̄sonis. z ideo nomen qd̄ cōpetit cāe efficiēti poterit trāfferri ad diuina. si aliqd̄ nomē qd̄ p̄uenit alicui cāe ibi trāfferri d; s; fm̄ Cōmen. in. i. p̄biffi. p̄ncipiūm p̄ se z p̄mo d; de causa efficiēte. nam sicut cā p̄ p̄us cōpetit fini: z elemētū p̄ p̄us cōpetit materie. z natura: p̄ p̄us cōpetit forme. ita p̄ncipiū p̄ p̄us cōpetit efficiēti siue ei qd̄ ē alterius p̄ductiuus. z ideo nō debemus cōcedere q̄ vna p̄sona sit cā alterius lz greci tali mō loquēdi vtātur: vt apparet p̄ Dam. p̄. li. c. xi. q̄ vult patrem esse cām filij. qz tūc daret̄ intelligi q̄ esset finis eius. nec debemus p̄cedere. q̄ vna p̄sona sit elemētum alterius. qz tūc intelligeretur q̄ esset materia eius: nec q̄ sit natura alterius loquēdo de p̄dicatōe formali nō de p̄dicatōe p̄ idēptitatem: z maxime accipiēdo naturā vt de ea loquitur p̄bs. qz tūc sequeretur q̄ vna p̄sona esset alterius pars vel cā formalis eius. concedimus tamen q̄

vna p̄sona sit p̄ncipiū alterius. qz p̄ncipiū solum dicit quod est alterius p̄ductiuum. z vna p̄sona est alterius p̄ductiuā. Aduerēdum tamē q̄ p̄ductiuum alterius. Aliq̄ d. citur efficiēs. Aliq̄ auctor. Aliq̄ p̄ncipiū: que sic oīstinguere possumus. S; efficiēs dicitur aliqd̄ inquantum efficit. vel facit z qz facere est p̄ducere aliqd̄ nō de sua substantia vt vult Dama. i. li. c. viij. ideo h̄ p̄p̄e p̄uenit. qn̄ aliqd̄ p̄ductur p̄ctus trāseuntē in exteriorē materiaz. pp̄ qd̄ nō possumus dicere q̄ vna p̄sona sit efficiēs alterius qz actione ille p̄ quas accipiuntur origines p̄sonarum: in exteriorē materiam non trāseunt.

p̄ncipiū vero dici pōt omne qd̄ est alterius p̄ductiuum: siue p̄ducatur ip̄m de sua substantia. siue d̄ aliena. siue ex nihilo. siue etiam hoc fiat p̄ctus trāseuntē in exteriorē materiam. siue non trāseuntē: ideo quilibet persona p̄ducens pōt dici p̄ncipiū p̄sone p̄ducte. Auctor vero eo q̄ auctoritatem importat in producendo: non dicitur nisi qui p̄ncipaliter p̄ducit. nam auctoritativē facere est p̄ncipaliter facere. z fm̄ h̄ pater est auctor filij vt patet p̄ h̄ylarium in littera. nomen autem auctoris. ideo patri competit. qz nō ex alio est productus. ip̄e enim est fontana diuinitas. z sicut dicitur p̄ auctor filij. ita potest dici auctor. spiritus san. qz. spiritus. s. p̄ncipaliter procedit a patre. vt dicitur ab Augu. xv. de tri. c. xxvi. z licet auctor dicatur q̄ auctoritativē z p̄ncipaliter producit vel agit. Aliquando t̄si communiter sumitur auctor pro eo q̄ est alterius p̄ductiuum etiam si habet ab alio q̄ producat z fm̄ hunc modum loquitur h̄ylarius. q̄ spiritus sanctus producit a patre z filio auctoribus. patet igitur q̄ in diuinis recipitur nomen p̄ncipij z nomen auctoris modo quo dictum est. Ad primū dicendum q̄ primū z p̄ncipiū sunt idē in istis inferioribus. vbi quis quid est p̄ncipiū alterius est prius altero. In diuinis aut̄ qz ibi ordo est originis absq̄ p̄rioritate. z ibi ita vna persona est ex altera q̄ nō est p̄rior altera ita est ibi p̄ncipiū. q̄ non est ibi primū. Ad secundum patet solutio. quia recipiebat fulcimentum ex primo argumento.

Ad tertium dicendum q̄ licet omnis causa possit dici p̄ncipiū non tamen omne p̄ncipiū potest dici causa. qz p̄ncipiū est in plus quam causa s; Cōmē. sicut cā est i plus q̄ elemētū. iō in diuis potest recipi nomē p̄ncipij absq̄ eo q̄ recipiatur ibi nomē cāe. Ad. iiii. od q̄ lz p̄ncipiū p̄us cōpetat cause efficiēti q̄ alijs causis nō t̄n fm̄ eandem rōnem aliqd̄ dicitur efficiēs z p̄ncipiū vt p̄ p̄ habita. z ratione huius diuersitatis dicimus vnā p̄sonam p̄ncipiū alterius non efficiēs.

Secundo queritur. vtz sit eadem notio in patre z filio. fm̄ q̄ sunt p̄ncipiū. spiritus s. z vs q̄ nō: qz relationes multiplicantur p̄ supposita. nā quot sunt paternitatē habētes: tot sunt paternitates. ergo quot sunt habentes notōem tot sunt notōes. sed duo sunt hēntes notōes talem. qz pater z filius: erunt igitur due notōes non vna. Preterea. notio d; a notificando: sed si esset vna z eadem notio patris z filij: tunc per eam non innotesceret nobis nec pater nec filius nec spiritus sanctus: qz eam non habet. ergo nulla persona diuina innotescit nobis p̄ illam. Si igitur esset vna talis notio: non esset notio. est notio. ergo non est vna. Preterea. relationes originis distinguunt personas: non vnū. sed notio inter relationes originis numeratur ergo distinguit personas: non vnū: sed si esset vna patris z filij. tunc personas non distingueret. sed vniret. ergo zc. Preterea. relatio du-

placiter comparari potest ad id in quo est: et ad illud a quo distinguitur: et magis habet esse ex eo in quo est quam ex eo ad quod est: quia ex eo in quo est est aliquid, sed ex eo ad quod est non est aliquid. sed si haberet unum et idem supposito magis si plura referuntur ad unum: haberet plures rationes. ergo patet et filius qui sunt plura supposita et ex eo quod referuntur ad unum aliquid: ut ad spiritum sanctum plures rationes haberent.

Incontrarij est: quod respectu unius et eiusdem persone pducit secundum quod pducta est: non potest sumi rationes distictas: sed filius, unum pater et filius ex eo quod referuntur ad spiritum sanctum que pducunt silem rationem habent. sed ut habitum fuit super rationes filies in divinis non plurificantur. et eadem relatio est in patre. et in filio secundum quod sunt principia spiritus. scilicet. propterea. si alia et alia esset notio in patre et filio secundum quod referuntur ad spiritum sanctum. tunc essent sex notiones non. v. quod contra negat. Ratio dicitur quod una notio est in patre et filio secundum quod referuntur ad spiritum sanctum. rationem autem huius unitatis quidam sic assignat: quod multiplicatio secundum numerum non potest esse nisi per materiam unum si forma bovis est forma non recepta in materia non esset nisi unum habens in specie bovis. et quod in deo nulla est materia: non potest esse quod sit alia. et alia talis notio in patre et filio: quia tunc essent ibi plures notiones numero quod esse non potest. unum ibi non sunt plures tales notiones sicut nec plures filiationes vel paternitates. sed illud non videtur sufficere: quia accidentia et relationes habent materiam in qua non ex qua. nam sicut proprium est solum sensibile habere materiam ex qua. ita proprium est accidentium et relationum habere materiam in qua. et sicut si essent plures materie ex qua. sufficeret ad hoc quod essent plures sibi sensibiles. ita si essent plures materie in qua. sufficeret ad pluralitatem relationum vel accidentium: et quod illud in quo habet esse relatio vel proprietates vel accidentes est suppositum. id ubi ponimus pluralitatem suppositorum. videtur quod possimus ponere pluralitatem relationum. et quod in deo est suppositum. sed non fit ibi materia. et quia sunt ibi plura supposita que huiusmodi habent notionem. id si vellemus sequi pertractas concluderet quod in patre et filio essent plures tales notiones non una propter hoc assignat alia ratione contra et bona. videlicet quod in patre et filio est una talis notio propter unitatem ipsam esse. Ad cuius evidentiā notandum quod ut tactum fuit supra. huius relatio est unum ad suum esse in hoc veniat cum alijs p dicitur cametis quod sicut est aliorum p dicitur cametis non est directe in eodem genere cum huius que sunt in ipsi p dicitur cametis. ita esse relationis non est directe in genere relationis: in hoc tamen differt ut dicitur esse: quod reb' aliorum p dicitur cametorum videtur proprium esse: et maxie cum manet secundum suum genus. relationi autem et put manet secundum suum genus non respōdet proprium esse: sed esse eius est esse fundamenti. vel esse absoluti in quo radicat: ut esse similitudinis est esse albedinis: quod si huius negaret cum talibus esse sit in esse: est aliud in esse albedinis et similitudinis. et quod aliquid est compositum ex eo quod in eo est aliud et aliud in esse: sequitur quod aliquid esset compositum ex eo quod est albi et sile. et ex eo quod est albi solus: quod plane falsum est: quia tunc nihil absque sui mutatio de non sili fieret sile: cum nihil sit compositum secundum rei veritatem que prius esset nisi in eo sit facta mutatio. et si hoc est de ratione relationum in creaturis quod eis non videatur proprium esse: quia in eo in quo sunt secundum rem nullam aliam compositionem faciunt a compositione fundamenti. multo magis hoc erit de ratione relationum divinarum cum in divinis sit summa simplicitas. et ibi relationes secundum rem nullam compositionem faciant. igitur esse omnium talium relationum erit idem cum esse essentie siue cum esse absoluti. et quia absoluta ibi non plurificantur. et unum est ibi esse essentie. omnium relationum divinarum est unum esse: et quia plurificatio secundum numerum respicit distinctionem in esse sicut plurificatio secundum speciem respicit

distinctionem secundum rationem quod dicitur: id relationes filies et differetes secundum numerum: in divinis plurificari non possunt propter unitatem ipsius esse. Sed relationes dissimiles ibi plurificari non est inconueniens propter aliam et aliam rationem quod dicitur siue propter aliud et aliud ad quod sunt. est igitur una notio in patre et filio secundum quod pducunt spiritum sanctum quod declarare volebam.

Ad primum dicitur quod omnibus suppositis divinis respōdet idem esse. et id plurificatio relationum divinarum etiam in pluribus suppositis non assimilatur plurificationi relationum in pluribus suppositis creatis: quia pluribus talibus suppositis videntur diversa esse. sed magis assimilatur plurificationi relationum in uno supposito creato. quia unum tali supposito respōdet unum esse: cum unum rei unum sit esse sicut pluribus divinis suppositis vel etiam omnibus unum esse respōdet. et id sicut in uno creato supposito possunt esse relationes differetes secundum speciem: sed non secundum numerum. ita in uno supposito divino vel etiam in pluribus possunt esse plures relationes dissimiles que assimilatur relationibus diversarum specierum. sed non similes que assimilatur differetibus numero. et id quatuorque pater et filius sint distincta supposita. in eis erit una communis notio propter unitatem ipsius esse: et ad formam arguendi cum dicitur quod in pluribus suppositis non est relatio una sed plures. hoc intelligendum est quando illa plura supposita habent aliud et aliud esse: quod patri et filio non convenit. Ad secundum dicitur quod plures notione non cognoscimus patrem quia pater: nec filium quia filius sed cognoscimus patrem et filium. put sunt unum principium spiritus sancti. nec valz quod talis relatio non dicatur notio. quia omne distinctum in divinis notio dici potest et talis relatio non distinguit patrem a filio distinguit tamen eos a spiritu sancto unde et notio dici debet. Ad tertium dicitur quod relationes originis distinguunt personam que per illas relationes referuntur. nam pater per paternitatem distinguitur a filio: quia etiam ad filium refertur. Sed per communem notione non distinguuntur ab eo: quia etiam non refertur ad ipsum. sed pater et filius distinguuntur a spiritu sancto: quia per tale notione ad illum referuntur. unum non est inconueniens quod talis notio uniat et distinguit cum hoc non faciat eodem modo. Ad quartum dicitur quod relationi competit magis esse et quod sit aliud ex eo in quo est tamen quod sit relatio et quod sit ad aliquid magis ei competit ex eo ad quod est: quia esse quidditativum relationum est ad aliud se habere. et quia relationes in divinis non plurificantur secundum quod sunt aliquid nec secundum esse sed solum secundum rationem quod dicitur. id plurificatio relationum divinarum non sumi per ea adque sunt non per ea in quibus rationes sunt. propter quod argumētum non magis arguebat oppositum quam propositum.

tertio dicitur utrum pater et filius sint unum principium spiritus sancti. et videtur quod non. quia principium non recipit in divinis nisi ex eo quod una persona pducit aliam. sed duo sunt pducetes ergo duo sunt principia. propterea. actio attribuitur supposito: quia forma non agit nec materia patitur: sed suppositum agit per formam et patitur per materiam. Si ergo actio attribuitur supposito. ergo et principium cum ergo sint plura supposita erunt plura principia. propterea. si aliquid propter quod pater et filius non sint plura principia. habet non nisi quia pater et filius. put spirant spiritum sanctum. sed quod unum. Sed hoc non im pedir. quia materia et forma put sunt principia compositi tunc quod unum: imo tanta est unitas inter ea quod non est dare aliam eam unitatis intrinsecam. ut vult philosophus. ij. de anima. et. viij. metaphis. et tamen quatuorque sint sic unum: dicuntur diversa principia compositi. ergo pater et filius sunt unum prout spirant spiritum sanctum: erunt tamen diversa principia. scilicet spiritus sancti. propterea. principium dicitur relative ad id cuius est principium iuxta illud philosophi primo

Ad. iij.

flones dicitur aliquid principii vtriusq; ergo non vniuoce: Alterius queritur. Utrum p prius dicat principiu in diuinis respectu creature q; respectu psonae: vel e conuerso. et videtur q; prius dicatur respectu creature, q; essenziale est prius notionali: s; esse principiu creature est quid essenziale et coe toti trinitati: esse principiu psonae est notionale, ergo sc. In contrarium est q; esse principiu psonae coepetit deo ab eterno esse principiu creature coepetit ei ex tempore s; eterno esse prius temporaliter, ergo et ce. Ratio ob q; principiu in diuinis dictu respectu psonae et respectu creature no dicitur fm vna ratione, et per prius dicitur p coparatione ad psonam q; ad creaturas quod duplici via venari possumus fm q; in principio duo est considerare. Primo emanatione et origine. Nam ex hoc dicitur vna psona principiu alterius et tota trinitas principiu creature, q; vna psona ab alia pducitur: et creatura a tota trinitate emanat. Secundo relationem, q; semp principiu est cuiusdam vel quorundam et relatione importat vt pot haberi a pbo pmo pbi. ex origine igitur et relatione venari possumus veritatem tactam, primu sic patet q; tam emanatio psonarum q; creaturarum h; esse p modu intellectus et voluntatis, nam filius emanat p modum intellectus, sps san. per modum voluntatis et creature singule pcedunt a deo p intellectus et voluntate, et q; vt dicuntur est aliquid dicitur principiu alterius: q; illud est productiuu. Si videre volumus, vtru vniuoce vel qualiter dicat principiu in diuinis respectu diuine psonae et creature, nos videre opz quomodo diuersimode p modum intellectus et voluntatis emanatio psonarum et creaturarum, ideo notandum q; deus intelligit se et alia vno simplici intuitu, et vult se et alia vno simplici velle, et h; sit vnus simplex intuitus quo deus se et alia nouit, tam intellectus sui e ratio quare alia intelligit, q; in te liget do se intelligit alia sic etia ex parte voluntatis se h; q; h; sit vnu simly velle quo se et alia vult, tam volendo se vult alia: et ideo que pcedunt a deo ex eo q; se intelligit et se vult sunt ratio et causa omnium aliorum, et q; filius pcedit a deo ex eo q; se intelligit, et q; deus pater intelligendo se pducit filiu et spiritum san. ex eo q; se vult, q; deo pater diligendo filiu spirat spm scm, vel pater et filius diligendo se et volendo bonitatem suam spm san. pducunt, ideo emanatio psonarum est ratio emanationis creaturarum: vt filius est ratio omnium que emanant a deo vt procedunt ab ipso vt artificia per modum intellectus, et ideo filius pprie dicitur ars patris. Creatura autem no pprie dicitur ars dei: sed artificiatu eius sic etiam sps sanctus est ratio omnium creaturarum vt pcedunt a deo p modum voluntatis, et ideo dicitur amor: q; amor est ratio volitorum, creatura autem pprie dicitur volita: et hunc ordinem forte cōsiderans Aug. fm que emanatio personarum est ratio emanationis creaturarum, ait in fine, vj. de trinitate no confuse accipiendum esse ex quo oia: per que oia: in quo oia, et q; emanatio personarum est pot q; emanatio creaturarum cum sit ratio eius: cum ex pductio ne sumatur ratio pncipiu p prius dicitur principiu respectu psonae diuine q; respectu creature. Secda via ad venandum hoc idem est ex relatione. Nam principiu in diuinis respectu psonae diuine dicit relationem realem eo q; relatiōes originis in diuinis reales existunt. Sed respectu creature dicit relationem fm modum intelligendi solum, q; relatio dei ad creaturas no est realis sed rationis tñ et relatiuū vt relatiuū est: p prius dicitur de relatiuū fm rem quā de relatiuū fm modum intelligendi, et ideo principiu vt relatione importat dicitur p prius in diuinis vt

sumitur respectu psonae diuine q; vt sumit respectu creature. Ad primu et secundu dicendu q; h; creatura emanat a primo per modum intellectus et p modum voluntatis fm quos modos emanant filius et sps sanctus. tñ aliter et aliter emanat p modum intellectus et voluntatis psonae et creature, ppter quā diuersitatem vt ostensum est emanatio personarum est ratio emanationis creaturarum: et ideo principiu respectu psonae diuine et respectu creature non dicitur vniuociter nec vniuoce. Ad tertiu dicendu q; in ratione pot latere equiuocatio vel analogia, sicut et in noie, et q; sic fm vnam ratione dicit aliquid nomen de aliquibus: no oportet illud vniuoce pdicari de illis, et q; sic est in pposito, nam accipere esse no vniuociter competit psonae diuinae et creature: q; creatura a deo accipit aliud esse q; esse sue cause, sed psona diuina a suo principio accipit esse idem qd ipm h; et ideo no concludit ratio. Ad id autem q; vltius querit de quo dicat p prius, dicendu q; vt patet p habita p prius dicit respectu psonae diuinae. Et ad argumetu incōtrarium dicendu q; essenziale dupl pot sumi, vel simpliciter et sic fm modum intelligendi essenziale est prius notionali, vel p respectu ad creaturas, et sic ratione huius respectus adiuncti: notionale est prius essentiali et potissime in pposito cū emanatio personarum sit ratio emanationis creaturarum.

Uper litterā, super illo. (Pater est principium totius diuinitatis.) Contra: Diuinitas aut sumit pro essentia aut pro psonis, si pro essentia falsum est qd dicit: q; respectu essentie pater no h; ratione principii: cum essentia no pcedat ab ipso. Si respectu psonarum adhuc est falsum: q; no oēs psonae pcedunt a patre: cum pater no pcedat a seipso, dicendu q; vtroq; modo pot est habere veritatem si sane intelligat, nam si diuinitas sumatur p essentia sic h; veritate qd dicit: non q; pater essentia pducit, sed dicitur principiu totius diuinitatis eo q; diuinitates et essentia comunicat oī modo quo cōcabilis est, videlz p modum generationis et spirationis: nam filius h; essentia diuinā comunicat alicui psonae diuinae: no tñ dicitur totius diuinitatis principiu: q; no cōicat eam oī modo quo cōmunicabilis est: cū solū spiret et no generet. Si autē diuinitas sumat, p psonis, sic qd dicitur verum est: sicut verū est q; fundamentū sustinet totā domū: no q; seipm sustineat, sed q; oēs alie partes domus sustinentur ab ipso: Sic pater no seipm pducit, s; oēs alie psonae emanat ab eo. Item sup illo, (vel melius diuinitatis,) notandū q; natura diuina melius dicit deitas q; diuinitas: q; diuinū no solū dicitur de eo qd est p essentia tale, sed de eo qd est p participatione fm que modū loqitur pbs in scdo de aia, q; generatio est data reb; vt semp participet esse diuino sed deitas pprie dicitur de eo qd est tale p essentia.

Item sup illo, (oēs vtiq; naturas et oia q; natura liter sunt,) notandū q; p naturas intelligit sbas: p ea que naturalr sunt intelligit pprietates et opationes naturales. Item sup illo, (Originē filii ab initio,) notandū q; filius est ab initio et origo ei; ab initio eius: q; h; esse a pte qui est initiu, verū q; initiu pot intelligi dupl. Videlz p initio duratiōis et p principio originis, ne intelligat filiu habuisse principium durationis addit Sylarius, (No ipm ab initio.) Supple, duratiōis, (S; ab initiabili), i. a principio initiatuo sine a principio originis, i. a patre, et subdit, (q; filius no est p seipm,) qd glosandū est no esse p se ipm: q; no est a seipso, nam quilibet psona est per se ipam: cum sit qd subsistens: no tñ quibet est a seipsa cum vna procedit ab alia.

Di. xxy.

Ant. n. quidam). Quia magister superius dixerat deū respectu creature dici principium ex tempore. Hic in parte ista ostendit, quod aliqua relatiue de deo ex tempore dicatur et duo facit. qz primo facit quod dictum est, secundo dictum confirmat per locum a minori. scda ibi. (minimus vero.) Circa primum duo facit. qz primo dicit aliqua dici de deo ex tempore et fm accidēs, nō fm accidēs qd deo accidat sed qd accidit creature qd cōfirmat p Aug. Scdo circa preacta mouet quādam questionē. secūda ibi. (Secūda) Circa qd tria facit, qz cū deus dicatur dominus creature ex tempore querit, vtrū tempore deus sit dominus ex tempore. Secundo soluit d. q. 13 deus cepit esse dominus tempore. qz semp non fuit tempus non tñ cepit esse dominus tempore ex tempore vel in tempore qz tūc anteqz inciperet tempus fuisset tempus Tertio cōcludit de deo nihil dici fm accidēs quod accidat sibi, qz nature eius nihil accidit nec ipse i se mutatur. vnde cū ex tempore aliquid de deo dicitur accidēs vel mutatio in creatura est nō in deo. secūda (Ad quod dici potest.) tertia ibi. (quomodo igitur). Deinde cū dicit. (minimus). ostendit per locum a minori quomodo aliqua ex tempore relatiue de deo dicitur sine mutatione eius. et duo facit. qz primo facit quod dictum est secūdo in breui recolligit intelligentiam predictorum. secūda ibi. (ex hijs aperte.) Circa primum tria facit. qz primo probat p locum a minori veritatē tactam dicens: qz cum minimus siue sui mutatione dicatur p cūm alicui? vel relatiue multo magis deus ab qz sui mutatiōe poterit ex tempore relatiue dici. secundo ostēdit p vnu exēplum qz licet talis mutatio nō sit in deo est tamen in creatura: qz cum deus dicitur refugium nostrum. licet aliquid nō sit in deo quod prius nō fuerit. est tamen in nobis. tertio ostēdit hoc idem p aliud exēplum: qz cū deus dicitur pater noster. licet diuina substantia nō sit mutata. nostra tamē substantia mutatur in melius in quā tum eius gratia suscipimus. secūda ibi. (Refugium enim.) tertia ibi. (Sic et pater.) Deinde cū dicit. (Ex hijs.) recolligit in breui intelligentiā predictorū et tria facit. qz primo repetit veritatē tactam. videlz qz aliqua ex tempore de deo relatiue dicatur sine mutatione sui cum mutatione tamen creature. secūdo quia in quarta decima distinctiōe quādam questionē mouerat et eam dimiserat insolūtā illam questionē repetit querens: vtrū spūs scūs referatur ad seipm enim a seipso detur. tertio hanc questionē soluit. dicens qz spūs sanctus est donū et dator. et hz donum relatiue dicatur ad dātem nō tamen spūs sanctus ad seipm refertur realiter. s. hz fm rationē vel appellationem solum: et aliquid referri ad seipm fm rationē nō est incōueniens: qz sic aliquid refertur ad se vt cū dicitur eidem idem. secūda ibi. (hic pōt solui.) tertia ibi. (cui questionē.) In quo terminatur sentētia lectionis et distinctionis.

In presenti distinctione magister determinat de hijs que dicuntur de deo relatiue ex tempore: ideo de huiusmodi relationibus querimus. et queremus quattuor. Primo. vtrū aliqua de deo ex tempore relatiue dicatur. Secundo vtrū huiusmodi relationes sint in deo realiter. Tertio vtrū sint in eo fm rationē. Quarto quod significet. Primum sic proceditur. videtur quod nihil dicatur de deo ex tempore relatiue: quia vel diceretur de eo p se: vt per accidens per se nō: quia quod est per se: est semp cum per se addat causalitatem supra de omni. fm qz de oī determinatur in libro posteriorū. de omni autez ibi

Ad. pma.

a

determinatū nō solum dicit vniuersalitatem solum sed etiam et tempore: quia non solum nō est in alio, quo sic et in aliquo nō: sed etiam non est aliquando sic et aliquando nō: vt ibi dicitur. ergo nō dicitur per se de eo: nec p accidens. qz vt scribitur ab Aug. v. de tri. ca. v. in deo nihil fm accidens dicitur. Preterea. si aliquid de deo dicitur ex tempore. hic marie est predicatione causali. quia si dicitur de eo aliquid ex tempore. hoc est prout in tempore aliqua faciat. Sed ea que dicuntur de deo predicatione causali sunt ab ipso pducta: vt dicitur deus spūs nostra predicatione causali: quia in nobis spēs efficit. Si igitur deus dicitur creator vel dñs ex tempore predicatione per causam. ergo ex tempore efficit creatorem et dñm: quod falsum est. Preterea. licet ad relationē nō sit motus p se. vt probat pbs. v. pbs. est tamen ad eam motus per accidens: qz cum qd mouetur ad albedinem p se ad similitudinē mouetur p accidens. sed in deo nō est motus nec p se nec per accidens vt probatur. viij. pbs. ergo nihil de nouo de eo relatiue dicitur. Incōtrarium est Aug. v. de trim. ca. xvi. qui ait. qz licet spūs sanctus sit coeternus patri et filio de eo tñ dicitur aliquid ex tempore: vel vti hoc ipsum darum est temporaliter: sed ex eo qd est datus refertur ad eos quibus est datus fm Aug. v. de tri. ca. xiiij. cum ergo spūs sanctus sit deus de deo aliquid ex tempore relatiue dicitur. Alterius queritur: vtrū diceretur aliquid de deo ex tempore si mundus fuisset ab eterno fm qz philosophi posuerunt. et arguitur qz nō: qz tota causa quare aliquid dicitur de deo relatiue ex tempore est: quia creatura incipit esse: sed cum ypostasi data: creatura semp fuerit: fm dicta ypostasi: nihil de deo diceretur ex tempore relatiue. Preterea. deus non cepit esse dñs temporis in tempore: quia ante tempus nō fuit tempus. cepit tñ esse dominus tempore: qz nō semp fuit tempus sed si semp fuisset tempus nō cepisset esse dñs temporis. cum ergo fm data ypostasi semp fuerit creatura. nō cepit esse oīs creature. sed ex hoc tempore de deo relatio dicitur: qz de nouo incipit esse dñs creature. ergo et. Incōtrarium est: qz dato qz mundus fuisset ab eterno. nihilominus tñ aliqua de nouo produceretur in tempore. ergo illorum nouorum deus ex tempore inciperet esse dominus. et sic ei relationes de nouo aliquid cōuenirent. Rñō dō qz primum questū manifeste determinat Aug. v. de tri. ca. vlt. ostendens de deo aliqua ex tpe relatiue dici. naz fm ipsum ibidē dicitur deum nō esse oīm sempiternū. ne cogamur etiā creaturam sempiternā dicere: qz ille sempiternus nō dominaretur nisi etiam ista sempiterna famularetur. sicut autē nō pōt esse seruus qz nō hz dñm. sic nec dñs qui nō hz seruū. ppter qd ibidem ait: qz ista appellatione relatiua est de deo ex tempore. hāc autē veritatē rationabiliter ponere cogimur. naz cū deus sit principium oīs creature etiam fm triplex genus cause vt dicit Lōmen. xij. metha. et principium semp relatiue dicatur ad id cui? est principium: qz fm pbum pmo pbs. fm cipiū. n. cuiusdā. aut quorūdā ē. necesse ē deū ad creaturā relatiue dici. relatiōes autē dei ad creaturā aliq sunt bituales. aliq actuales. referunt enī relatiōe bitu ali verbū diuinū ad creaturas: qz posito vbo diuino nō opz ponere creaturā: vt vult Aug. v. de tri. ca. xi. relatiōe autē actuali referunt deus ad creaturā pnt est ipsi? creator et dñs. et de hac relatiōe loquitur Aug. in auocitate ptracta. vbi vult qz de? nō est oīs sempiternus: qz nō est sempiterna creatura. Est autez differētia inter relationes habituales et actuales: qz relatiōes habituales non ponūt vtrūqz relatiuoz in actu. et ideo pōt esse verbum diuinum eternū

& creatura temporalis. licet dicat respectu ad ipsam.
 quia huiusmodi respectus non est actualis sed habitualis.
 sed relatio actualis ponit utrumque extremum in actu
 potissime cum huiusmodi relationes dicuntur quid
 reale in aliquo extrinsecum: cuiusmodi sunt relatio-
 nes inter deum & creaturas. igitur propter has rela-
 tiones actuales cogimur ad dicendum aliqua de deo
 dici ex tempore: cum creatura non habeat esse sem-
 piternum. Verum quod solutio questionis data funda-
 tur super diversitate relationum de deo dicitur: quod aliquid
 sunt habituales aliquae actuales: ad faciliorem intelle-
 ctum questionis oppositae & aliarum quae per distinctionem
 eorum quod de deo relatiue dicuntur: solui possunt. Et
 ut possimus videre cuiusmodi relatiua sunt illa quae
 dicuntur de deo ex tempore: utrum sint secundum esse. vel secundum
 dici. vel utroque modo. Notandum quod relationes de
 deo dicte quadrupliciter distinguuntur: quod quedam sunt
 reales. quedam rationis. quedam secundum esse. quedam secundum
 dici. quedam temporales. quedam eterne. quedam habi-
 tuales. quedam secundum actum. Relationes reales sunt
 relationes originis secundum quas persone referuntur ad se-
 muticem. Relationes rationis sunt dei ad creaturam
 ut infra patebit. Relationes secundum esse. sunt ille quae
 ipsas habitudines significant. nam cum nomen im-
 ponitur ad significandum ipsam habitudinem. tunc per tale
 nomen importatur relatio secundum esse: & sic significat re-
 lationem similitudinis & equalitatis & cetera huiusmodi.
 Sed quando nomen imponitur ad significandum aliquid
 aliud predicamentum a relatione cui significato com-
 petit quidam respectus: tunc talis relatio est secundum dici.
 unde scientia est relatiuum secundum dici: quod imponitur ad si-
 gnificandum quandam qualitatem vel quandam perfectio-
 nem ut excedatur nomen scientie ad scientiam diuinam
 cui significato conuenit quidam respectus respectu sci-
 bilium. Relationes temporales importantur per ea quae
 dicuntur de deo relatiue ex tempore. eterne quae ab eter-
 no. habituales relationes sunt quae non ponunt utrumque
 relatiuum in actu. actuales autem quae ponunt. De
 his quidem istae distinctiones non sibi directe correspon-
 dent immo ut plurimum se habent: ut credentia &
 excelsa. nam relationes secundum esse possunt esse reales
 & rationis: & temporales & eterne. secundum habitum & secundum
 actum. Nam illa nomina important relationem secundum
 esse quae ad significandas ipsas habitudines imponuntur.
 & sic pater est relatiuum secundum esse: eo quod paternitas quae
 importat per tale nomen quedam habitudo patris ad
 filium. Rursum deus relatione secundum esse significat: &
 tamen pater dicitur in deo relatione realem. dominus
 vero secundum rationem. igitur relatiues secundum esse possunt esse
 reales & rationis. possunt etiam esse temporales & eter-
 ne. nam deus dicitur relatione temporale: pater vero
 eterna. possunt esse habituales & actuales. nam do-
 num dicitur relatione habituale ut patet per Augustinum. v.
 de trinitate capitulo. xvi. qui dicit spiritum sanctum ab
 eterno fuisse donum: quia procedebat ut esset donabile
 etiam si non erat cui daretur. Quod autem relationes
 secundum esse possint esse actuales satis apparet per habitum.
 & sicut relationes secundum esse diuiduntur secundum dictas tres
 diuisiones sic & relatiua secundum dici predicto modo di-
 stinguuntur: quod quedam sunt secundum rem. quedam secundum ra-
 tionem. nam scientia nostra & scientia diuina sunt re-
 latiua secundum dici: quod huiusmodi nomina non imponuntur
 ad significandum ipsas habitudines vel respectus. sed
 significant perfectiones quasdam quibus competit quid-
 dam respectus. & tunc scientia nostra refertur realiter
 ad suum scibile. sed scientia dei secundum rationem. & sicut re-
 latiua secundum dici. quedam sunt realia. quedam secundum ratio-
 nem. ita quedam sunt eterna. quedam ex tempore. nam
 sicut scientia est relatiuum secundum dici. ita & creatio. nam

sicut scientia non imponitur ad significandum ipsam ha-
 bitudinem: sed aliquid aliud: ut perfectionem quan-
 dam cui tamen significato conuenit respectus quidam: ita
 & creatio principaliter non significat respectum ipsam
 sed aliquid aliud ut actionem diuinam: cui conuenit
 respectus quidam. & licet in hoc conueniant scientia &
 creatio: quia utrumque est relatiuum secundum dici. sciunt tamen
 deus res producendas in tempore. ab eterno antequam fie-
 rent: tamen eas creauit in tempore. ideo unum istorum im-
 portat relationem eternam: aliud temporale. Rursum
 huiusmodi relatiua distinguuntur per esse actuale & habi-
 tuale. nam scientia dei ut dicitur scientia visionis.
 quedam respectum importat ad res producendas non
 actualem sed habitualem. Nam & futura fienda an-
 tequam fiat huiusmodi scientia concernunt. creatio vero
 actualem respectum importat. Apparet igitur quod rela-
 tiones dei ad creaturas tam secundum esse quam secundum dici tem-
 porales esse possunt in quantum important respectum
 actualem. eterne vero ut important ipsam in habitu.

Ad primum dicendum quod in huiusmodi relationibus
 duo est considerare. Primum habitudinem ipsam. Secundo
 id in quo fundatur habitudo: ut in eo quod dico do-
 minus: est ibi considerare respectum & virtutem ipsam di-
 uinam propter quam deum dominum dicimus: quae virtus
 tali respectui quodammodo respondet: ut fundamen-
 tum. quantum ad tale fundamentum huiusmodi rela-
 tiones deo competunt per se: & ab eterno. cum nunquam
 deus fuerit sine virtute sua. sed sit sua virtus. Sed
 quantum ad habitudinem ipsam sic predicatur de deo
 per accidens: ut plane innuit Augustinus. vi. de tri. capitulo
 ultimo: sed non per accidens quod sit in deo. sed quod
 est in creatura. & ex hoc apparet solutio ad auctori-
 tatem Augustini. qui ait quod in deo nihil secundum accidens di-
 citur. quod verum est de accidente quod sit in eo: sed non
 de accidente quod est in alio. vel possumus dicere quod
 accidens aliquando dicitur aliquid contra substantiam di-
 uinum prout continet nouum predicamentum. & sic de deo
 nihil secundum accidens dicitur. aliquando vero per accidens
 idem sonat quod per aliud. & sic huiusmodi relationes di-
 cuntur de deo per accidens hoc est per aliud. nam quia
 creatura refertur ad creatorem secundum rem. secundum modum in-
 telligendi creator: refertur ad ipsam. non tamen intellige-
 dum est quod respectus qui deo conuenit per accidens: cre-
 aturae pueniat per se: ut quod deus creet per accidens: & cre-
 atura per se. sed quod aliqua relatio realis est in creatu-
 ra: propter quam secundum modum intelligendi non talis res-
 pectus qui est in creatura sibi oppositus est in creatore.

Ad secundum dicendum quod aliqua dici de deo per di-
 catione causali. dupliciter potest intelligi. Primum. quod
 talia causat & sic dicitur spes nostra in quantum in nobis
 spem efficit. Secundo. non quia talia causat. Sed quod
 habitudinem cause importat. & sic ex eo quod creaturam cau-
 sat. creator dicitur: non quod creatorem efficit: sed quia
 in creatione habitudo cause importatur. deficiebat
 ergo ratio per equiuocationem. Ad tertium dicendum
 quod ad relationem est motus per accidens non solum quia
 motus non terminatur ad relationem per se: sed etiam
 quia potest aliquid dici relatiue cum prius non diceretur
 non per mutationem factam in eo: sed in alio: ut vult
 philosophus. v. physicoz. & sic est de relationibus dei
 ad creaturas. sunt enim huiusmodi relationes ex tempore
 non per mutationem factam in ipso: sed in creatura.
 accipiendo large mutationem: ut etiam creatio muta-
 tio dici possit. Ad id autem quod vltimus queritur.
 utrum aliquid diceretur de deo ex tempore. si mundus
 fuisset ab eterno. dicendum quod sic. Ad cuius euidenti-
 am notandum. quod tota causa quare aliquid de deo relatiue
 dicitur ex tempore: quia reperitur nouus ordo inter
 deum & creaturam quod secundum rem est in creatura. secundum modum

intelligendi in deo. ordo autē in rebus tripl'r accipi potest. Primo s'm q' totuz vniuersum ordinat ad deum velut totus exercitus ad suum ducem. Secdo prout vna pars vniuersi ad aliam ordinatur: velut vna acies exercitus ad alias: qui etiam ordo partiū inter se respicit deū inquantū propter ipsum est et ab ipso institutus. nā sicut oīs ordo qui est in partibus exercitus est propter ducē. sic oīs ordo qui est in partibus vniuersi est propter deū. vñ et pbus. xij. metha. hanc proportionē ex sequens totuz vniuersum et deum assimilat exercitui et duci vel domini et patri familias. Tertio modo pot' accipi ordo s'm q' quelibet pars vniuersi immediate. habet ordinē ad ipm s'm. non enī sic deus est causa rerum. loquēdo etiaz de rebus quas producit mediātibus creaturis prout auns est causa nepotis mediante filio. quia accidit filio q' sit ex multis patribus: et precedentes patres sic sunt causa mediata q' nō immediata. deus autēz ita est causa immediate q' immediata operatur in quolibet ope nature et iō quolibet opus quātūcūq' nouū: q' tuncq' p' causas medias et inferiores productum de necessitate ordinē immediate h'z ad deū in quantum ad productionē eiusdem immediate operatus est vñde h'z aliqua respectu eius possint habere ordinē immediatū tantū vt ea que solum immediate p' ducit: nihil tñ pot' habere ordinēz mediatum solum cū nihil a deo mediate producat q' ad eius p'ductionēz nullo modo immediate operetur. ideo dato q' mūdus esset eternus: tamē q' aliqua de nouo semper producuntur in tēpore: cū talia de necessitate habeant nouū ordinē ad deum o'z aliquas relatiōes deconuenire ex tēpore: qd' declarare volebamus. vñ rum: quia questio specialiter mota est ppter diuersitatem opinionūz: bene se habet questioē crequi s'm opiniones diuersas. Aduertenduz igitur q' de relationibus inter deū et creaturas quantum ad ponentes mūdū incepisse. et nō incepisse ē diuersimodē de loquēdū et nō diuersimode. Nam s'm ponētes mūdum incepisse: oīum creaturaz deus incepit esse dominus: q' s'm hanc ypothesim totū vniuersum incepit esse: nō tñ incepit esse dñs in tēpore vel ex tēpore sed solum eoruz incepit esse huiusmodi domin' que simul cum tēpore nō incepērūt esse. nam tēporis nō incepit esse dñs ex tēpore: cum nō sit intelligibile an tempus fuisse tēpus. nisi temp' equinoce sumeret. Sed ponētes mūdum nō incepisse: nō solum in tēpore nō incepit esse domin' omnīū. sed etiaz simpl'iter nō incepit sic esse dñs: ex eo q' s'm hanc ypothesim et si omnia habuerūt principiū factionis: nō tñ habuerunt durationis initiū. nihilomin' tñ s'm istā viam: eorum que nō simul incepērūt cum tēpore deus ex tēpore domin' esse cepit. et ideo s'm vtrāq' positionē tenēdum est. q' non omnīū deus incepit esse dñs in tēpore: sed solum eorum que nō simul cū tēpore incepērūt. et q' sic est mora questio. vtrum alique relationes dicerēt de deo ex tēpore. si mūdus nō habuisset durationis initiū: cum in hoc sit aliquo modo vniiformiter loquēdū siue mūdus incepit siue nō. ex quo aliqua dicūt ex tēpore de deo: cogimur dicere s'm vritatez vt deus dicatur ex tēpore relatiue ad creaturā etiam si mūdus non incepisset s'm qd' aliqui philosophi posuerūt: et quia ista est sic manifesta veritas Aug. v. de tri. ca. vlti. questioē de relationib' ex tēpore de deo dictis pertractans: omnē inst' tiam remouēs: ostēdit de necessitate aliqua de deo dici ex tēpore relatiue. nam si tu instes q' deus nō incepit esse dominus omnīū ex tēpore: q' temporis ex tēpore dñs esse nō cepit: q' tempus in tēpore nō incepit. arguit q' incepit esse dñs ex

tēpore. Nam homo s'm q' littera Genesīs sonare videtur sexta die fact' est et nō simul cum tēpore incepit. Quod si rursum aliq' instaret q' oīa creata sunt simul: nolēs tenere q' qui vniuit in eternū creauit oīa simul: etiaz distincte arguit. q' mei vel tui de necessitate in tēpore dñs esse cepit. q' si homo simul cum tēpore incepit. hic tamē homo particularis est in tēpore generat': q' si etiaz aliq' impositione sua obstinat' etiam negare vellet mei vel tui deum non incepisse esse dominū in tēpore asserens esse veram positionē originis q' fuerūt simul ab initio omnes anime cōcreate. ideo mei nō incepit esse dominus in tēpore: q' anima mea nō in tēpore est producta. arguit q' saltem huius ligni vel illi' incepit esse dñs in tēpore: quia cūz forme materiales per se habere esse nō possint: aliqū productionēz rei materialis esse nō poterit: q' si etiam aliq' inflare vellet dicēs. q' talia ante sui productionē sunt in potentia materie. ppter quod cum esse incipiūt: deus eoruz nō incepit esse dñs. q' ante eis dominabaf cū in materia exislebant. hanc cauillationē remouens Aug. ait. q' aliud est esse dñm materie. aliud iam facte nature alio cūz tēpore est homo dñs ligni: et alio arche ex ipō ligno fabricate. cogimur ergo omni cauillatione remota aliqua de deo dici ex tēpore relatiue: quod ideo vritatem habet vt ostensum est. quia etiam quelibet pars vniuersi immediate ordinatur ad deum in quantum ad productionē eius de' immediate opatur. et s'm hanc viam intēdit Aug. vt patet per habita cum probet ex p'ductione hui' vel illius de deo dici aliqua ex tēpore relatiue.

Ad primū dicēdum q' licet creatura simpliciter sumpta semp fuerit s'm positionē p'horum. tamē bec vel illa incepit esse. et q' quelibet pars vniuersi ad deum aliquo modo immediate ordinatur. de necessitate aliqua diceretur de deo relatiue ex tēpore: etia si mūdus fuisset etern'. et p' hoc patet solutio ad secūdum: quia et si semper fuit creatura nō tamen semp fuit bec vel illa.

Secundo queritur. vtrum huiusmōdi relationes sint realiter in deo: et videtur q' sic quia s'm p'm relatio scientie ad scibile est s'm rem. sed scibilis ad scientiā est s'm rationem: sed cum deus sciat nō tñ seipm. sed etiam creaturas: et deus sit sua scientia. cum scientia habeat rationē realem ad scibile: deus refertur realiter ad creaturas. Preterea. s'm p'm. v. metaphisice. Relatio que est inter agens et patiens: est in vtroq' extremozū realiter. Sed creator et creatura sic se habent: vt agens et actum. ergo creator et creatura referuntur adinuicē relatione que est in vtroq' extremozū realiter: et tunc idēz qd' prius. Preterea. si aliquid est propter qd' deus nō refertur ad creaturam relatione reali: hoc nō est nisi quia deus sine mutatione sui creaturā producit. sed deus sine mutatione sui producit filium. et tñ habet realem relationem ad filium. ita h'z deus sine mutatione sui creaturam producat. habebit tamē realem relationē ad ipsam: Preterea. relationes q' dicūtur modo numeri s'm p'm in. v. metaphisice habēt esse realiter in vtroq' extremozū: sed sola relatio eiusdem ad seipsum nō videtur esse modo numeri: quia idem nō est aliud ens a seipso: et nō ponit in numerū cū seipso: sed deus est aliud ens q' creatura. igitur relatio q' est inter deū et creaturā est relatio dicta modo numeri. g'c: Incontrarium est. q' relationes que reali sunt in aliquo cum prius nō essent. ponūt realē mutationē in eo cū adueniūt. actualē vel possibilē saltem: q' h'z in relatione nō sit morus p' se: vt dicit in. v. phisic. et

tamen in ea motus per accidens: quia cum aliquid mouetur ad albedinē: p accidens mouetur ad similitudinem et qz in deo non est motus: neqz p se neqz p accidens realiter loquēdo: vt probat philosophus in. xiii. phisicorum nulla relatio ex tpe in deo erit. et quia huiusmodi sunt relationes dei ad creaturas in deo relatio respectu creature realiter non erit.

Præterea. nō dicitur aliquid habere reale relatio nē ad aliud nisi qz realiter ordinat ad illud. s3 deus non ordinatur realiter ad creaturā. imo qz creatura realiter ordinatur ad creatorem intelligimus deū ad creaturā referri: ita solū fm modū intelligēdi huiusmodi relatiōes in deo sūt: vt pleni in alia qōne patet. Rñō vō qz vt pateat veritas huiusmodi qōis duo cōsideranda occurrūt. Primo. vtrū relatio habeat esse reale. Secūdo dato qz sic: os nos distinguere de modis relatiuoz: vt appareat que sunt illa que realiter referūtur. et que non. ppter primū modū qz s3 vtrū et falsuz sicut in anima bonū et maluz sunt in rebus. vt dicit phis in. vi. metha. Et ideo si possumus probare qz relatio habeat rationē boni. ex hoc sequetur qz reale quid existat. et qz phis in. xii. met. distinguit duplex bonū. bonū ordinis qd est bonum exercitius. siue vniuersi. et bonū ducis qd est bonum dei. et s3 bonus dei incōparabiliter excedat bonum ordinis et bonū vniuersi. tñ ipsū bonū ordinis ali quod bonū est. pp quod et ipse ordo pōt dici bonus. et qz ipse ordo relationē dicit: ipsa relatio prout est in rebus habebit rationē boni: et ita ipsa relatio prout est in rebz est qd reale. s3 prout significat in trā situ et ratione sue quidditatis nō sit quid reale absolute loquēdo. s3 tātz aliquo modo. pp qd bene dicitur est a Lōmen. in. xii. qz minimuz de esse. habito igitur qz nō sit cōtra rationē relationis habere esse reale. distinguēduz est de modis relatiuoz vt sciamus que habent relationē realem et que nō. propter qd notandū qz phis in. v. metaphisice. oia relatiua qst ad tres modos relatiuoz reducūt. Est eniz primus modus relatiuoz que dicitur modo numeri vt duplum ad dimidiū et triplū ad subtripliū. et vniuersaliter totum ad partem et e cōuerso. Secūdum est fm potentiam vt calefaciens ad calefactū. et edificans ad edificatū. et vniuersaliter agens ad patiētem et mouens ad motum. Tertius est fm qz dicitur mēsurā ad mēsuratum. scibile ad sciētiam. intelligibile ad intellectum. sensibile ad sensum. et vniuersaliter mēsurā ad id cuius est mēsurā. Et est differētia fm eundē ibi inter duos primos modos et tertiu modū: qz relatiua fm duos primos modos habent realem relationem ad se inuicē modo cōuerso: qz edificans realiter referūtur ad edificatū et e cōuerso. et duplum ad dimidiū: et e cōuerso. sed relatiua fm tertiu modum realiter ponūt aliqd in vno extremoz soluz. in alio autē quid ratiōis tñ. nam sciētia realiter referūtur ad scibile. scibile autē referūtur ad sciētiam fm rationem: quia ex eo qz sciētia referūtur ad scibile. fm modum intelligēdi scibile referūtur ad sciētiam: sed si sic dicimus: tūc occurrit nobis grauis dubitatio: qz relatio que est inter deum et creaturā videtur esse relatio fm potētiā. et que est inter agens et actū et mouens et motū. sed huiusmodi relatiua fm rem sunt in vtroqz extremoz. igitur deus realiter ad creaturas referūtur. ppter hoc aduertendū qz actio qz relatio cōsequitur vel transit in exteriorē materiā vel nō. qz si nō transit: tunc planū est qz ista relatio est in agere: ideo relationes p quas constituūtur pōne diuine. qz nō sunt transientes in exteriorē materiā realiter sunt in deo: sed de talibz ad p̄sens nō est questio: qz actio p quā creatura cōstituūtur in esse: est actio trā-

siens in exteriorē materiā. Et propter hoc adu erit dum qz quoriscūqz ex actione trāscunte in exteriorē materiā sequitur ipm agens aliqua relationē. sed illa relatio est quid reale. oportet qz aliqua mutatio facta sit in agente. nō eni pōt esse qz aliqd realiter in aliquo habeat esse quod prius nō fuerit nisi aliqua mutatio facta sit in eo: vel saltem sit possibilis fieri. et ppter hoc quecūqz penitus nō mota mouent. et nō acta agunt: in rationē referūtur ad principia. principia autē realiter referuntur ad ipsa. et iste modus relatiuoz. et si reducitur ad secundū modum. relatiuoz qui est fm potētiā. tñ nō differt a tertio qui habet esse per modum mēsure. et ideo que sic sunt relatiua fm potētiā: siue vt agens et actum sunt etiā relatiua: vt mēsurā et mēsuratū: propter qd cum phis in. x. metaphisice inuestigasset in quolibet genere vnum qd esset mēsurā omnium in illo genere: vt in genere colorū albu: in genere nematū dyasis. in genere ponderū vntiaz: subdit qz sic est etiā in genere substantie: qz est dare vnā substantiam mēsurā omnium: qd exponens Lōmentator. ait: qz hoc qd est mēsurā omnium est primū principium qui est motor eternus absolutus ab omni materia: qui est actus vltimus cui nō admiscetur omnino potētiā: qui tñ principiu vt motor et forma et finis. propter hoc ex. v. propositiōe proculi. scribitur qz omnis deus mēsurā est entium. igitur que sic referuntur vt motor et motū. qz tñ referūtur vt mēsurā et mēsuratū. tunc idē iudiciū est de motore et moto: qd de mēsurā et mēsurato: et qz mēsurā nō realiter referūt ad mēsuratū. mēsuratū autē realiter referūt ad mēsurā. deus nō realiter referūt ad creaturam. creatura autē realiter referūt ad ipm. Ad primum dicendū qz de sciētia nostra et scia dei est similitudo cōtrarium: qz sicut scibile habet mēsurā sciētiam nostrā et intellectū nostrū: quia sciētia nostra causatur a rebus quātum ad res naturales. Sic modo cōtrario sciētia dei nō mēsuratur a rebus. si mēsurat res nō causat ab eis: sed causat eas vnde et Lōmentator ait: in. xii. metaphisice qz sciētia dei causat res: sciētia nostra causatur a rebus. et ideo cōtrario debebat concludi. s. qz deus nō realiter referūt ad res. res autē realiter referūtur ad deū.

Ad secundū dicendū qz cum agens agit actum: et mouens mouet motū. tunc relatio est in vtroqz extremozum r. aliter: quia tunc sic relatiua nō reducūtur per se ad mēsuratū et mēsurā: qd nō est in proposito: quia deus nō motus mouet. non actus agit.

Ad tertium dicendū qz nō est simile de actiōe p quam cōstituūtur psona diuina: et p quā constituūtur creatura: quia vna transit in exteriorē materiā: alia nō transit vt patet. Ad quartum dicendū qz nō debet intelligi modo numeri hoc est qz sint duo extrema. s3 est intelligēdum modo numeri hoc est fm relationes reptas in numeris: vt duplum et dimidiū. triplum et subtriplum. et ideo equiuocabat in modo numeri.

Erto queritur. dato qz iste relationes non sint realiter in deo. vtrum sint in deo fm intelligēdi modū siue fm rationē. et videf qz non: quia ea ad que nō attingit ratio. nō possunt habere aliquid fm rationē: sed ad deū nō attingit ratio: cum careat fantasmate. et Dionysius dicat primo. de di. no. quia deus est supra intellectū et rationem. ergo deus nihil habet fm rationem.

Præterea. aut isti rationi respōdet aliqd in re: aut nihil. Si nihil. tūc intellectus est vanus. Si aliqd ergo realiter sunt in deo qd est improbatū. Præterea. qz ratione solum est: amota ratione iam nō est: quia si

36. iij.

esset. ergo solus secundum rationem non esset. Sed ammota omni ratione et intellectu adhuc deus est dominus omnium sed hoc nomen domini est relatio ad creaturam. ergo non est in deo secundum rationem tantum. Preterea. que sunt solum secundum rationem non attribuntur rebus: nisi prout sunt in intellectu. Si igitur deus referretur ad creaturam solum secundum rationem intelligeret esse dominus: sed non esset quod falsum est. ergo etc. Incontrarium est: quod deus est principium creature: sed principium relatiue dicitur ad principiatum. ergo deus relatiue dicitur ad creaturam. sed omnis relatio vel est secundum rem: vel secundum rationem. igitur cum non dicatur realiter dicitur secundum rationem. ergo etc. Preterea. vult philosophus in quarto metaphisice quod mensura referatur ad mensuratum secundum rationem. Sed deus est mensura substantiarum et omnium entium ut patet ex sententia philosophi. decimo metaphisice. ergo deus secundum rationem referatur ad omnia alia entia. Respondeo. dicens quod ea que sunt in intellectu aliquando habent reale fundamentum in re extra. aliquando non. et cum apprehensioni intellectus nihil respondet in re extra: tunc intellectus est cassus et vanus: et tunc huiusmodi que sic habent esse. ita sunt entia apud animam: quod ammota anima iam non sunt. aliquando autem contingit quod conceptionibus intellectus respondet fundamentum in re extra. et illud potest esse duplex: quod vel est proximum vel remotum. proximum autem fundamentum habet nota realia prime intentionis. sicut homo leo et huiusmodi. et hec simpliciter sunt. Aliquando autem contingit quod conceptioni intellectus non respondet immediatum fundamentum in re. sed immediatum fundamentum in anima habet. et quod illud quod est in anima: immediate fundatur in re. et hoc sequitur quod et hoc in re mediate fundatur: ut si aliquis intellectus vniuerso se sensui apprehendit forte vel platonem: huius apprehensionis immediatum fundamentum res extra respondet post modum quod cognoscit intellectus quod hoc apprehensum non predicatur de pluribus notat ipsum indiuiduum. ita quod hoc in indiuiduum immediate fundatur in apprehensione intellectus et mediate fundatur in re. hec autem que non immediatum fundamentum habent in re. duplex esse habent: quod quedam sunt que intellectus ex sua subtilitate inuestigando perquirunt. et hec sunt nota secunde impositionis vel intentionis. aliqua sunt que intellectus ex sua subtilitate non inuestigando perquirunt: sed ex suo modo intelligendi ipsa de necessitate consequuntur. et huiusmodi sunt relationes secundum rationem. nam cum intellectus vult intelligere aliquod relatiuum ut relatum est: quod esse relatiuum est ad aliud se habere: non potest intelligere vnum relatiuum quin aliquo modo apprehendat et aliud ut non possum intelligere mensuratum in quantum mensuratum quin aliquo modo apprehendat mensuram: nec possum intelligere mensuram sub ratione qua mensura nisi intelligam mensuratum. et quod secundum modum intelligendi nostrum est dependentia mensure ad mensuratum. et mensuratum ad mensuram secundum modum intelligendi mensura ad mensuratum referuntur. et quod dependentie secundum intellectum mensurati ad mensuram respondet dependentia in re. scilicet dependentie mensure ad mensuratum non respondet dependentia in re: nec aliquis ordo secundum quem sumitur realis relatio. ideo prima relatio est secundum rem. secunda est secundum rationem solum. et ista dependentia que est secundum rationem immediatum fundamentum habet in conceptione intellectus et in re extra respondet sibi duplex fundamentum. vnum per accidens et hoc ex parte dependentie. et illud fundamentum est dependentia realis mensurati ad mensuram. et illud per accidens non est in omni relatione secundum rationem: sed solum in relatione que realiter ponit aliquid in altero extremorum. aliud fundamentum est per se: sed illud est mediatum: ut dependentia mensure ad mensuratum

secundum intellectum: per se primo fundatur in apprehensione mensure. et quod apprehensio mensure fundatur in ipsa re que dicitur mensura. dicitur ipsa dependentia habere mediatum fundamentum in re: non quia ipsa res dependeat. Sed quia ipsa res est fundamentum apprehensionis intellectus que dependet. Et ideo apparet quod apprehensio intellectus quadrupliter habet esse. nam ea quibus reale fundamentum immediate respondet habent esse minimum. Ea autem quibus respondet fundamentum in re non immediatum. sed mediatum habent esse modo medio. et istorum sunt duo genera: quod quedam magis appropinquat eis que habent esse potissimum: quedam magis que habent esse minimum. Nam secunde intentiones que non de necessitate consequuntur ad intelligendum actum: magis appropinquant eis que habent minimum de esse: sed relationes secundum rationem: quod de necessitate ad actum intelligendum consequuntur ex ipsa necessitate. magis de esse acquirunt. et ita magis appropinquat eis que habent immediatum fundamentum in re. Est ergo hic ordo quod primo sunt ea que immediatum fundamentum habent in re. Secundo autem relationes secundum rationem. Tertio nomina secunde intentionis. Quarto. opinabilia. Et ista autem ordine apparet que sunt extrema et que sunt media: et quod ad inuicem comparatur. Sed ut pateat que sunt relationes secundum rationem: quod de hoc est principalis questio ad presens. Notandum quod illa proprie realiter dicuntur referri quorum vtriusque ad alterum realiter habet ordinem. ea autem que secundum rationem referuntur secundum rationem habent ordinem: et que referuntur et non referuntur realiter de necessitate referuntur secundum rationem. Sed quod aliqua habeant reales ordinem tria requiruntur. Primo quod vtriusque habeat rationem entis: quod nihil ad aliquid vel alicuius ad nihil: non potest esse realis dependentia. Secundo requiritur quod vtriusque esse habeat distinctum ab altero: quod in distinctum realiter non potest esse realis ordo. nam et ordo realis realiter distinctio postulat. Tertio requiritur quod vnum realiter ordinem ad aliud et quod aliud istorum deficiat: non est relatio secundum rem: sed secundum rationem. Possent autem ista tria reduci ad duo: scilicet de hoc non sit nobis cure ad presens. Propter primum deficit a relatione reali relatio futuri ad futurum: vel presentis ad futurum: quod in tali relatione vel vtriusque extremorum vel altere: est non ens. Propter secundam conditionem deficit a relatione reali relatio eiusdem ad seipsum: quod quilibet a seipso in distinctum habet esse realiter. Propter tertiam conditionem potest deficere a relatione reali que vtriusque non ordinat ad vtriusque: nec vtriusque est quod ordinabile. Quod dupliciter contingere potest. Primo si vnum est quod ordinabile aliud est ipse ordo: et sic deficit a relatione reali relatio patris ad paternitatem filii ad filiationem. et vniuersaliter relatiui ad suam relationem. Secundo quando non vtriusque est ordinabile. scilicet vnum est quod ordinabile. aliud est terminus ordinis. et sic deficit a relatione reali relatio scibilis ad scientiam: sensibilis ad sensum. et vnum mensure ad mensuratum. Et secundum istum modum relationis secundum rationem est relatio inter deum et creaturam. Differt autem iste modus ab omnibus aliis modis relationis secundum rationem: quod ista relatio secundum rationem: scilicet sit secundum rationem in vno extremorum. est tamen secundum rem in alio. Sed in omnibus aliis modis quodammodo per se loquendo est relatio secundum rationem in vtroque extremorum. Ad primum dicendum quod non attingat intellectus ad intelligendum naturam dei. attingit tamen ad intelligendum ipsum in ratione cause: vel in ratione motoris: quia sic intelligere ipsum est intelligere ipsum per effectus. et hoc sufficit ad huiusmodi intellectum. Ad secundum dicendum

q̄ respondet isti rationi aliquid in re modo quopa-
luit. Ad tertiu q̄ quartū dicendū q̄ lz deus sit ve-
rus dñs nō tñ ppter hoc habem⁹ q̄ nō sit illa rela-
tio fm̄ rationē. nam ⁊ aliqd̄ verissime est idem sibi:
⁊ tñ cum dicimus idem eidem idem: relationē fm̄
rationem facimus.

ob. iiii.

q̄ Clarto q̄ritur. vtrum̄ huiusmōi noia que
dicūtur de deo ex tēpore significēt diuinā
essentiā ⁊ videtur q̄ nō: qz̄ in cognitione
diuine essentie naturalr̄ venire nō possu-
mus. sed p̄bi natarali cognitione cognouerūt ipm̄ p
huiusmōi noia. nam p̄mo ce. ⁊ m̄. p̄bs dicit eū esse
creatorē omnīū. viij. p̄bificoz̄ dicit ipm̄ esse moto-
rem immobilē. xij. metaphisice p̄cludit cum esse p̄n-
cipem vniuersi. sed oia hec cōueniunt deo ex tēpore
Si igitur talia diuinam essentiā significarēt diuina
essentia ductu ratiōis cognosci posset. P̄terea.
quicquid significat diuinā essentiā conuenit deo ab
eterno cū diuina essentia eterna sit. sed hec cōueniūt
deo ex tēpore. ergo diuinam essentiā significare non
possunt. P̄terea. missio dicit qd̄ tēporale. sed
cōcedimus q̄ p̄sona p̄sonam mittat. ergo que dicit̄
tur de deo ex tēpore nō soluz̄ sunt essentialia sed etiā
p̄sonalia. P̄terea. deus dicit̄ spes nostra ⁊ pa-
tientia nostra. sed hoc non cōuenit ei ab eterno: sed
ex tēpore. cū igitur talia quandā imp̄fectionē impo-
nent nō quicquid cōuenit deo ex tēpore indicabit di-
uinam essentiā cū in diuina essentia nulla imp̄fectio
esse possit. Incōtrarium est: qz̄ huiusmōi tēpora-
lia sumātur fm̄ respectū ad creaturā: sed respectus
ad creaturā dicit̄ respectū ad opus: sed opus toti tri-
nitati cōuenit: quia indiuisa sunt opa trinitatis fm̄
Aug. p̄mo de tri. ca. iiii. igitur talia essentialia sunt
cū sit essentialia qd̄ cōuenit tribus. P̄terea. fm̄
Aug. v. de tri. ca. xij. pater ⁊ fili⁹ ⁊ sp̄s. s. sunt vn⁹
deus. ⁊ relative ad creaturā vnū principiū. nam fm̄
eundē sicut pater est deus: ⁊ fili⁹ est deus ⁊ ambo si-
mul nō duo dii: sed vnus deus. ita pater est princi-
piū ⁊ fili⁹ principiū ⁊ sp̄s sc̄us principiū. ⁊ simul
nō tria principia. sed vnū principiū. sed q̄ de qualibet
p̄sona dicūtur singulariter: ⁊ de oibus nō pluralr̄ sūt
essentialia. ergo que dicūtur de deo tēporaliter vel
p̄ respectū ad creaturā essentialia sunt. R̄nō dicē-
dum q̄ deus pōt significari noie cōueniente ei tēpo-
raliter duplr̄: vel q̄ dicatur ipsa res tēporalis: vel
q̄ dicatur p̄ respectū ad huiusmōi rem. si p̄mo modo
tunc nihil temporaliter de deo formalr̄ p̄dicatur: s; so-
lum fm̄ causalitate: vt dicitur spes nostra: qz̄ facit
nos sperare. ⁊ gaudiū nostrū: qz̄ facit nos gaudere.
Si vero dicitur p̄ respectū ad rem temporalē. tunc
qz̄ ipsa res tēporalis op⁹ quoddā dicit: videt̄ q̄ hu-
iusmōi respect⁹ sem̄p sit qd̄ essentialia: qā indiuisa
sunt opa trinitatis: verū qz̄ ex ipso ope pōt resultare
quidā respect⁹ qui terminat̄ in deum tanq̄ in ter-
minū cum huiusmōi respect⁹ possit non solum esse
essentia sed p̄sona rōne huiusmōi respectus qui pōt
terminari ad p̄sonam: nomen tēporale p̄sonale esse
pōt. ⁊ ppter hoc aliq̄ sic distingūt q̄ habitudo ad cre-
aturam duplr̄ pōt deo cōpetere vel in rōne principij
vel in rōne termini. Si in rōne principij tūc absqz̄ di-
functione cōcedunt huiusmōi nomē essentialia esse:
qz̄ opus toti trinitati cōuenit. ⁊ pater ⁊ filius ⁊ sp̄s
sanctus respectu creature sunt vnū principiū. si vō
sumatur huiusmōi habitudo rōne termini: tunc tale
nomen p̄sonale ⁊ essentialia esse potest. Sed hoc nō
videtur bene dictū. nam si habitudo ad creaturam
sumpta fm̄ rationē principij solū qd̄ eēntiale diceret.
tunc cum verbū dicat respectū ad opus ⁊ huiusmōi
respectus sit fm̄ rationē principij. qz̄ fm̄ Aug. r. v. de

trinitate capso. xi. inītiū oia op̄is verbū: verbū
in diuinis nō p̄sonaliter. sed solum essentialiter sume-
retur. Rursum fm̄ Aug. in fine. vj. de trini. nō cōsu-
se accipiendū est: ex quo oia p̄ que oia. in quo oia qd̄
non solum p̄ appropriatiōē verum est. sed etiam
quodāmodo pp̄rie: s; cum talia quandā habitudinē
p̄ncipij impoent. ergo ⁊ talis habitudo p̄sonaliter
dici pōt. Dicamus ergo q̄ habitudo ad creaturā
sue sumat̄ in rōne p̄ncipij. siue in rōne termini. ali-
quo mō pōt indicare essentiā ⁊ p̄sonam qd̄ sic osten-
ditur. nam causa quare indiuisa sunt opa trinitatis
fm̄ Dāñ. tertio libro. ca. xij. est qz̄ est indiuisa sba
sicut ergo loq̄mur de sba diuina siue de virtute p̄so-
narum sic de ope ⁊ de rōne p̄ncipij p̄ compationem
ad creaturā loqui possum⁹. Omnīū autē triū est
vna sba indiuisa. tñ fm̄ quendā modū se habēdi dif-
fert p̄t est in vna p̄sona ⁊ in alia. nam in patre est
nō per generationē cōicata. in filio autē p̄ generati-
onem cōicata existit. ⁊ sicut est de sba: sic est de quoli-
bet absoluto. nam sicut est vna essentia oium triuz̄:
sic ⁊ vna sapiētia. illa tñ sapiētia est in patre vt non
ab alio accepta. In filio autē est vt p̄ generationē cō-
municata: ⁊ rōne hui⁹ differētie absolute aliquo mō
accipi possunt q̄ solū vni p̄sonē cōueniunt. nam lz̄ sa-
pientia absolute sumpta cōueniat tribus. nata tñ sa-
pientia dicitur de solo filio. Sic etiā est ex pte op̄is
⁊ etiam ex parte p̄ncipij: vt sumit̄ principij respectu
creature. nam lz̄ respectu cuiuslibet creati pater
⁊ filius ⁊ sp̄s sc̄us sint vnū principiū. pater tñ est
principiū sine p̄ncipio. filius autē principiū de p̄nci-
pio. nam sicut cōcedimus q̄ filius est deus de deo:
⁊ nō pater. lz̄ non sit alius deus q̄ deus pater. Sic
cōcedimus q̄ filius est principiū de p̄ncipio ⁊ nō pa-
ter. lz̄ nō sit aliud principiū filius a patre. ⁊ rōne hu-
ius differētie pater est principiū ex quo oia: ⁊ filius p̄
quē oia: ⁊ sp̄s sc̄us in quo oia. Etiam ppter hāc dif-
ferentiā verbū cū sit quid p̄sonale dicit̄ respectū ad
opus: qz̄ p̄ncipium respectu creature tali mō sumi
pōt q̄ nō toti trinitati cōpetit sed p̄sonaliter sumitur
nam sicut dicitur est filius respectu creature dicit̄
principiū: tñ qz̄ sit huiusmōi h; a patre: idē dicit̄ p̄n-
cipium de p̄ncipio. lz̄ ergo principiū quid essentialia
sit. principiū tñ de p̄ncipio p̄sonaliter sumit̄. Dica-
mus ergo q̄ habitudo ad creaturā sumpta fm̄ ratio-
nem p̄ncipij simplr̄ dicit̄ quid essentialia: qz̄ esse p̄n-
cipiū creature est toti trinitati cōmune. pōt tñ designa-
re p̄sonam eo q̄ huiusmōi principij fm̄ aliquā habi-
tudinez̄ determinat̄ sicut deus essentialr̄ sumit̄ tñ
deus genit⁹ vt deus de deo supponit p̄ p̄sona. U-
so quid dicit̄ habitudo ad creaturā sumpta fm̄ ratio-
tionē p̄ncipij. Restat videre quid dicat sumpta in
ratione termini. idē notandū q̄ ⁊ sic sumpta pōt dice-
re essentiā ⁊ p̄sonam. Qd̄ autē dicat essentiā planuz̄
est qz̄ p̄ huiusmōi habitudinē confurgere possum⁹ in
cognitionē essentie: sed quō talis habitudo termi-
natur ad p̄sonam. Notādum q̄ h pōt esse tripliciter
ex̄plariter fm̄ similitudinē ⁊ fm̄ esse. Ex̄plariter
sic donum caritatis terminat̄ ad sp̄m̄ sc̄m̄ quasi ad
quoddā exemplar. nam sicut pater ⁊ filius vniūt̄
sp̄ritu sc̄o. sic nos caritate vniūmur. vñ dñs roga-
bat q̄ nos essemus vnū p̄ donuz̄ caritatis sicut ipsi
vnū sunt p̄ sp̄m̄ sc̄m̄ q̄ appropriatē caritas dicit̄.
Seduz̄ esse sicut incarnatio terminat̄ ad filiū. nā hu-
mana natura assumpta ē ad eē: ⁊ ad vnitatem diuine
p̄sonē nō nature: ⁊ hoc est singulare in filio: qz̄ nulla
alia p̄sona est incarnata. Tertio huiusmōi termin⁹
pōt sumi q̄tum ad similitudinē. ⁊ sic opa a tota tri-
nitate facta. in quantū hnt̄ similitudinē cū pp̄rio ali-
cuius p̄sonē quandā habitudinē ad p̄sonam illā ipoz̄

t

tare possunt sicut dona pertinentia ad illuminationē intellectus hinc similitudinem cum primo filio quod procedit ut verbum et dona istamātia affectu hinc similitudinem cum primo spiritu. s. q. emanat ut amor. Et id est prima dona cōsurgimus in intellectu filii. et patet dicit in eis mit tū filius: q. p. ea terminat intellectus noster ad cogni tionē filii. Et in donis inflamātibus affectus mittit spūs. s. q. p. talia intellectus noster potest cōsurgere in cog nitionē eius. Et propter hoc mitti est cognoscere quod ab alio sit ut potest haberi ab Aug. l. iij. de trinit. ca. 11. Patet igitur quō noia q. cōueniunt deo ex tēpore in portare possunt habitudine indicantē essentia: et quō psonam. Ad primū dō quod diuina essentia hinc intel lectu essentiali naturaliter cognosci non possit: p. cau salitate tū cognosci potest. nā cognoscere deus creatorē motore et principē est ipm cognoscere ut causam.

Ad secundum dō quod noia q. conueniunt deo ex tpe significat semp quanda; habitudinē vel principalr si sunt relatiua fm esse: ut dñs. vel ex pñti si sūt fm dici: ut creator. Nam creare est relatiuū fm dici: q. significat qd absolutū ut diuinā actōne quā promittat quidā respectu rōne cui? quanda; habitudinē ex pñti significat: hec autē habitudo rōne cui? talia noia deo tēporaliter cōueniunt nō est diuina essentia: nec est res aliqua in deo. sed est in eo fm modū intelligēdi solū. verū quod talis habitudinē ut fundamētū quoda; modo nō det diuinā essentia: id talia diuinā essentia significare dicunt. Ad tertium dō quod in missione ē duo cōsiderare. opus a tota trinitate factus et rela tionē q. respicit personā aliquā tanq. terminū ppter q. mitti psonē cōpetit: et ut habitū est: nō est in cōne: niens q. deo cōueniunt ex tpe respicere personā ut terminū. Ad quartū p. solutio p. dicitur. nā de? dicit spes nra nō q. sit ipsa spes. sed q. in nobis spē causat cū igitur in talib? intelligat qdam habitudo pncipij et cause fm q. deo cōueniunt: sicut est de huius modi noibus et alijs. Argumēta autē in p. rariū arguit de noibus q. cōueniunt deo ex tpe ut impo rant rationē pncipij simpliciter: et sic ut dictum est essentialiter sumuntur.

Aper lram. sup illo. (Ideo non cepit esse dñs ex tpe.) Notandū q. de? nō cepit ēē dñs tēporis ex tpe: q. tēpus nō mēsurat tēpore. Nāz fm p. h. iij. phisicoz. sicut

se bz locus ad ea q. sunt in loco: sic se bz tps ad ea que sunt in tēpore et sicut oia q. sunt in loco: loco continetur. sic oia q. sunt in tēpore: cōtinentur a tpe. vñ ea q. semp sunt nō sunt in tēpore. nam tps q. continet oē qd est in tēpore. excedit oē qd est in eo. vñ tēpus fuit ante oē qd est in tēpore. Sed cū tēpus nō fuerit ate seipm: tēpus nō est in tēpore. et q. deus nō cepit esse dñs in tēpore nisi eoz; q. sunt in tēpore: nō cepit esse dñs tēporis in tpe q. non erat tempus anteq. inci peret tēpus: ut magister ait.

(Reterea cōsiderari.) Postq. determi nauit magr de pncijs psonarū. hic de terminat de appropriatis. et duo facit. q. pmo facit qd dictū est. scdo offendit quō fm talia appropriata psonē ad inui

Di. xxi.

cem cōparantur. scda ibi. (hic oritur q. stio.) In pnci pio. xxiij. di. circa primū duo facit. q. primo mouet quada; q. stiones circa queda; fm q. assumuntur appro priatio psonarū. scdo eregtur diuersas appropria tiones scdum. scda ibi. (nō est h. p. mittendū.) Appropriat autē Aug. equalitatē filio ad equalitatē autē requiritur similitudo. Ideo anteq. de appropria tia psonarū determinet qrit queda; circa equalitatē et similitudinē et duo facit. q. pmo mouet quada; q. stiones circa equalitatē. scdo dicit eodē mō sen

tiendū esse circa similitudinē. scda ibi. (hoc idē.) circa primū duo facit. q. pmo qrit tria circa equali tate. Primo. vtrū equalitas in diuinis relatiue su matur. Secūdo. vtrū talis relatio accipiat fm sub stantiaz vel fm relationē. hoc est q. rere qd rīdeat ei p fundamēto. Tertio qrit quid sit equalitas. Scdo has q. stiones soluit ibi. (ad qd dicim?) et tria facit. q. pmo soluit primā offēdens q. equalē relationē im portat. scdo soluit scdam dicens filiū equalē patri nō ex eo q. ad patrē referē. Sed q. bz vñā sbam et vñā magnitudinē cū ipso. Tertio tertā dicit huius modi relationē nō esse fm nomē tñi: siue fm rōnez. vñ cōcludit equalitatē nō esse relationē. s. realem. s. consistere in vnitāte nature. scda ibi. (est enī.) tertia ibi. (et appellatio.) Deinde cū dicit. (hic idē) ostendit etiā sic sentiēdum esse de similitudinē. scda q. pmo facit qd dictū est. scdo cōmendat quodā bene dicere ex eo q. fm eos equalitas et similitudo i di uinis nihil ponit. sed solū remouēt. scda ibi. vñ qui buidā. Deinde cū dicit. (Nō est hic.) exsegtur di uersas appropriationes sanctorū. et duo facit. q. pmo exsegtur appropriationē Hylarij. scdo. Aug. ibi. (illud etiā.) Circa primū duo facit. q. pmo facit qd dictū est. scdo circa p. acta. quada; distinc tiones remouet ibi. (Nō enī.) Circa primū tria facit. q. pmo ponit appropriationē Hylarij. videlz q. eter nitas est in patre. spēs in ymagine. et sus in munere scdo q. obscure locut? est adducit ad hoc expositio nem Aug. Tertio cōcludit verba Hylarij. esse tāte pfunditatis q. habita expositioe Aug. adhuc ad ea. Ut intelligere sensus attingit. scda ibi. (Que te difficultatis.) tertia ibi. (Ecce babes.) Deinde cū dicit. (nō enī.) remouet queda; dubia circa p. dicta. et tria facit. q. ne aliqs crederet Hylariū assi gnauisse p. p. psonarum cū dixit eternitatē esse in patre. specie in ymagine. vsu in munere. dicit q. p. bec v. rba nō designātur p. p. psonarū. sed ap propriata nisi q. noie eternitatis innascibilitas de notatur. scdo q. dictus fuerat q. imago cōequatur ei cui? est imago nō cōuerso. ondit quō hoc intelli gendū est. Nam in causis et causalis nō recipit con uersio. Si igitur fili? est a p. nō cōuerso: fili? equa tur patri nō cōuerso. tertio q. dixerat p. p. dicta v. rba nō designari p. p. psonarū. ondit quō hoc intelligē dum est. Nam nomine patris imaginis et muneris p. p. designātur nō tñ noie eternitatis: speciei et vsus. scda ibi. (Imago si perfecte.) tertia ibi. (propria igit.) Tūc segtur illa pars. (Illud etiā.) in qua ponit appropriationē Aug. et duo facit. q. pmo narrat appropriationē ei?. videlz q. in patre est vni tas. In filio equalitas. In spū scō vnitatis equali tatē cōcordia. et q. oia sūt vñū ppter patrē. eqlia p. prer filiū cōnera ppter spū scm. Secūdo hec v. rba exponit ibi. (Sed plurimos.) et tria facit. q. primo exponit quō vnitatis appropriet patri. scdo quō eq. litas filio. tertio quō cōcordia spū scō. secunda ibi. (Nūc videam?) tertia ibi. (Qd autē.) circa primū tria facit. q. pmo ondit quō vnitatis appropriet p. scdo ondit quō pater et fili? sunt vñū et quō nō. vicēs eos esse vnum in essentia. distinctio in psonis. ter tio ex hoc allidit errozē Arrij q. sepauit sbas. et Sab bellij q. cōfusi psonas. scda ibi. (hic dicit.) tertia ibi (In quo arriana.) alie partes patēt et si qua decla randa sunt inquirēdo patebūt. vñ in hoc terminet snia lectionis et distinctionis.

Et duob? magister in pñti distinctione pnci paliter determinat videlz de equalitate et ap propriatioe. id de hijs duob? quere? circa primū quere? tria. Primo vtrū equalitas in di

1.

in his dicat relatione realem vel sim ratione tri.
Secundo vtrū eadē equalitate pater sit equalis fi-
lio & cōverso. Tertio. vtrū dicat quid positivē
vel quid privativē.

Primo sic pceditur. videtur qd equalitas
fit relatio realis: qz fm Comē. v. metha.
hec est eā quare aliqua referūtur reali. et
nō referūtur: qz in aliquorū relatiōnū sba

aliquid reale ponit. ppter qd referri dicūtur: vt i du-
plo & dimidio ponit q̄stitas. s; scibile referē ad sciē-
tiam fm rationē: qz nihil ponit in scibilib; fm rem p
hoc qd referē ad sciam: s; in psonis diuinis aliquid po-
nitur ppter qd equales dicūtur: qz vnitās magni-
tudinis. ergo ibi equalitas est realis relatio. Pre-
terea. hec videt differētia inter relatiōes q̄ cōpetūt
deo ex tēpore & ab eterno: qz q̄ cōpetunt ei ex tēpōe sūt
in deo fm rōnem. s; q̄ cōpetunt ab eterno sunt in eo
fm rem: sed equalitas cōpetit deo ab eterno. s; rē.

Preterea. q̄ solū sunt relatiōes fm rōnem possūt
aduenire alicui absq; sui mutatiōe. Nam aliqs de
nō dño pōt fieri dñs absq; eo q̄ mutet. si ergo equa-
litas relatiōe fm rationē diceret posset aliqua plo
na de nō equali fieri equalis: absq; sui mutatiōe:
qd nō est intelligibile. Preterea. q̄ solū fm rōnez
sunt: talia sunt entia fm quid: & apud aiam. S; vna
psona verissime est equali alteri. ergo equalitas nō
est relatio solū fm rōnem. Incontrarium est: qz re-
lationes reales sunt distinctiue psonarū. s; p equali-
tatem psonē non distingūtur. s; aliquo mō distincte
demonstrētur: vt magr t̄git in lra. ergo rē. Pre-
terea. relatiōes reales ponūt q̄ q̄tuor. S; si equa-
litas esset realis relatio essent plures quatuor. s; rē.

Preterea. Aug. v. de tri. ca. vi. vlt qd equalitas
in diuinis dicat fm sbam. s; relatio q̄ tinet ad essen-
tiam nō pōt esse realis. ergo rē. Rñ. dicenduz qd
equalitas in diuinis est relatio rōnis. S; vt pateat
quō hoc sit. Notādum qd relatiua dupl; distingūtur
qz quedā sūt relatiua dissimiliū. vt habitū est p pbm
v. metha. ad tria genera reducuntur. ad relatiua mō
numeri fm potentia & fm mensurā. dicūtur enī p̄di-
cta dissimiliū nominū: qz vtrūq; relatiōnū nō sim-
pliciter induit idēz nomē. nam mēsurā & mēsuratū
agens & actū. duplū & subduplū. nō penit idēz no-
mē noiant: & sicut ad tria genera reducūtur relatiua
dissimiliū nominū. ita ad tria reduci possunt q̄ sunt
similiū. nam talia fm vnitatē accipiuntur. vnitās
autē tripl; accipit. in sba. in quātitate. & qualitate. &
fm has tres vnitates tripl; accipit relatio. naz fm
vnitatē in sba accipit idēptitas. fm vnitatē q̄sti-
tatis: equalitas: & fm vnitatē qualitatis silitudo. &
hē qd pbs innuit. v. metha. qd vñū in sba facit idēz
in quātitate equale. in q̄litate sile. & nō solū relatiua
similiū nominū pueniant cū relatiuis dissimiliū: qz
ad tria genera reducūtur vt illa. Sed etiā cōueniūt
cū illis: qz sicut ibi sunt duo genera relatiōnū fm rē:
& vñū fm rationē. ita & h. Nam relatiua mō numeri
& fm potentia hnt relatiōe realē. sed relatio fm mē-
suram dicit relatiōe fm rationē. sic relatio sumpta
fm vnitatē q̄stitalis & qualitatis: vt equalitas & sili-
tudo relatiōe realem dicit. accepta tñ fm vnitatē
in sba relatiōe rōnis importat. nam idēz eidē idē
relatiōe nominat rōnis. igit qz relatio realis & fm
rationē. quasi vniiformiter accipit in relatiōib; si-
miliū nominū & dissimiliū. oclaratio veritatis i re-
lationib; dissimiliū adinuat ad declarationē similiū
sed vt superi? in distinctione. xxx. dicebat qñ relati-
ua dissimiliū nominū vt relatiua fm potentia inter
que attēditur realis relatio: coincidunt in idēz cū re-
latiuis fm mensurā: inter q̄ est relatio rōnis. tūc idē

est iudiciuz de relatiuis fm potentia & fm mensurā.
& iō relatio inter deum & creaturā. s; sit fm potentia
qz est agētis ad actū. tñ qz deus est mēsurā creaturā
rum diuinū nō referē ad creaturā reali. sed fm rōnez
igit sicut in relatiōib; similiū nominū se habebit.
q̄ qñ cōsimilitudo vel equalitas coincidunt in idēz cū
idēptitate idēz iudiciū erit de illis & de idēpti-
tate. & qz idēptitas est relatio rōnis: silitudo & equa-
litas ab idēptitate. nō differēt relatiōe rōnis
importabūt: & qz in creaturis magnitudo & quali-
tas nō transeāt in sbam ppter qd silitudo. & equalitas
ab idēptitate differūt. In diuinis autē vbi oia ab
soluta in sbam trāseunt: qz deus est sine q̄stitate ma-
gnus: sine qualitate bon?: equalitas & silitudo ab idē-
ptitate nō differunt. & iō Aug. v. de tri. ca. vi. dicit
equalitatē in diuinis attēdi in sbam. & magr i lra
dicit equalitatē esse nature vnitatē & idēptitatē. &
iō s; in creaturis silitudo & equalitas dicāt relatiōe
realem. idēptitas autē fm rationē: & nō sit idēz iudici-
um de eis & de idēptitate. In diuinis autē vbi eq̄-
litas & silitudo vt ostēsum est ab idēptitate. nō dif-
ferunt: de eis & de idēptitate idēz est iudiciū. erunt
igit p̄dicte relatiōes rōnis vt idēptitas: & hoc ē qd
magister dicit in lra. qd equalitas est tñ appellatio
relatiua nō relatio. Sed si sic dicim? qd credim? bñ
esse dictū. quedā dubitatio nobis occurrit. Nam sicut
equalitas est idēz cū idēptitate in diuinis. ita idē-
ptitas est idēz cū equalitate. sicut ergo arguit ppter
vniūsmōi idēptitatē qd equalitas est relatio rōnis
Sic videtur posse argui qd idēptitas sit relatio rea-
lis rei. quare igitur magis equalitas trahitur ad na-
turam idēptitatis q̄ idēptitas ad naturā eq̄li-
tatis. h autē duplici via soluere possum? pmo ex sū-
damento relatiōnū. nam equalitas in vt dictū est fun-
datur in quātitate. similitudo in qualitate. idēpti-
tas in sba. & qz in diuinis alia p̄dicamēta trāseunt
in sbam. sba vō nō trahitur ad nām aliorū p̄dicamē-
torum. idēz est iudiciū de equalitate & silitudine i
diuinis. & de idēptitate: & nō eōuerso. erit igitur sili-
tudo & equalitas relatio rōnis vt idēptitas. Secūda
via sumi pōt ex ipsis relatiuis. nam ad hoc qd aliqua
reali referātur fm relatiōe silem: qz de tali loquit
mur. opz qd realem distinctionē habeat. hec autē rea-
lis distinctio nō fm quodcūq; est attēdenda. sed fm
id fm qd referūtur. nam ex eo qd aliqua reali referūt
tur: reali opz esse distincta. & iō dicim? relatiōe idē-
ptitatis esse relatiōe rōnis: qz cū eadē sit sba i vtro-
q; relatiōnū: fm qd aliquid dicitur idēz sibi. idēz ad
seipm nō habebit relatiōe realē. cū fm hoc a seipso
sit reali indistinct? Sed cū aliquid dicitur equali alteri
pōt hoc esse relatiōe reali: qz quātitas vni? pōt hē
esse distinctū reali a quātitate alteri? s; cū filius di-
citur equalis patri: eadem magnitudo reali intelli-
gitur in patre & filio: & qz in creaturis equalitas est re-
latio realis ppter diuersitatē magnitudinis in vtroq;
extremoz. & idēptitas est relatio rōnis ppter idēpti-
tate sbe. In diuinis modus equalitatis reducetur
ad modū idēptitatis: qz eadēz est magnitudo. si-
cut eadem sba: sed nō eōuerso: qz nō est diueria sba
sicut est diuersa quātitas eorū q̄ relatiōe reali dicū-
tur equalia. pater ergo & filius & fm qd sunt idēz &
siles & equales: relatiōe fm rōnem referūtur: qz indi-
uisa est magnitudo: bonitas: & substantia vtroq;.
immo qz solū relatiōib; originis vt relatiue dicū-
tur reali sunt distincti: solū relatiōes originis in di-
uinis hnt esse reale. Ad primū dicendū qd nō suffi-
cit ad hoc qd relatio sit realis qd aliquid ponat i vtroq;
ex remoz. sed requiritur qd illud aliquid i vtroq; illoz
habeat esse distinctū. sed magnitudo in patre & filio

nō hz esse distinctū cum sit vna & eadem in vtroq; vel dicere possum⁹ q̄ equalitas in patre & filio nō dicitur p̄ positionē, s̄ d̄ p̄ remotionē vt infra patebit.

Alieundū dicēdū q̄ nō semp̄ relatio q̄ cōpetit deo ab eterno est fm̄ rem. nam verbū diuinū dicit respectū ad opus & ab eterno talis respect⁹ ei cōpetit nec tñ vt bñ respectu opis hz relationē realem. sed rōnis. Ad tertiuū dicēdū q̄ nō oīs relatio ratiōnis pōt esse & abesse absq; mutatiōe rei. nam ali⁹ quis dicit idē sibi relatione rōnis & tñ nō pōt intelligi nō idē absq; sui mutatiōe. sicut nō pōt intelligi nō esse absq; eo q̄ mutetur. Ad quartū dicēdū q̄ vt supra patuit res rōnis tripli⁹ distinguitur: quia quedā sunt quib⁹ nō rīdet aliq̄ fundamentū sicut cōceptioni chymere: & talia sunt entia apud aiām & fm̄ quid. Quibusdā autē fundamentū aliquo mō rē spondet & talia vel intellect⁹ ex sua subtilitate inueſtigando p̄quirat: vt noīa scēe mētionis: vel ex mō intelligi. Eū de necessitate cōsequitur: vt relatiōes ratiōnis & q̄ sic esse hnt non solū sunt entia apud aiām: qz in re extra eis rīdet aliq̄ fundamentū. vel dicē possum⁹ q̄ sicut aliq̄ est vere idē sibi non obſtāte q̄ idē p̄tatis est relatiō rōnis: sic pater vere est eq̄lis filio. lz equalitas sit relatiō rōnis.

20. scda.

¶ Eūdo q̄ritur. vtrū in diuinis sint plures equalitates siue vtrū eadem eq̄litate referatur pater ad filiū & cōuerso. Et videt⁹ q̄ plures equalitates in diuinis existāt. nā relatiōes numerātur p̄ supposita. quot enī sunt filies tot sunt silitudines. lz oīa diuina supposita hnt eq̄litate ad inuicē. ergo erunt ibi tres equalitates.

¶ Preterea. maḡ in s̄ra sic arguit q̄ sic silitudo nō ē sūtip̄ fm̄ dylariū ita nec equalitas. nō est enī ali⁹ quid equale sibi: sicut nec sile. sed relatiōes q̄ de necessitate distinctionē requirūt hnt esse distinctum in vtroq; relatiōnū. & quot sunt relata tot sunt huiusmodi relationes. sed cū oīa diuina supposita fm̄ eq̄litate referant ad inuicē: tot sūt ibi equalitates quot sunt diuine p̄sone. ¶ Preterea. qz est vna magnitudo oīum triū. dicit Aug. v. de trini. ca. viij. q̄ tres p̄sone nō sunt tres magni: s̄ vn⁹ magn⁹. sed cōcedimus tres p̄sonas esse tres eq̄les. ergo nō est ibi vna tñ equalitas. ¶ Preterea. p̄ se cōpetit relatiōi q̄ eē ei⁹ accipiat in cōparatione ad aliud: qz esse relatiōrum est ad aliud se h̄re. sed oē tale distinctionē ipoztat. & relationes distinctiue in diuinis plurificātur. ergo &c. Incontrariū est. qz relatiōes filii nō multiplicātur nisi fm̄ fundamentū. & iō pater p̄ vnā paternitatē referat ad multos filios. & sile per vnā silitudinem ad multos filios. rōne vni⁹ qualitatis s̄strate ipsi silitudini sed vna est magnitudo in patre & filio: erit igitur vna equalitas. ¶ Preterea. vt habitum est relationes filies in diuinis plurificari nō possunt quātūcūq; sint distinctiue. nō. n. ibi sunt due paternitates neq; due filiationes. nō ergo sunt ibi plures equalitates: qz essent ibi plures relationes similes.

¶ R̄no dicēdū q̄ sicut dictus fuit supra. res dupli⁹ distingui possunt fm̄ rōne & q̄ dicitatis & fm̄ esse: q̄ distinguitur rōne quidditatis sunt diuersarū specierū: q̄ vō fm̄ esse differūt nūere. has autē distinctiones si ad relationē ad aptare volum⁹ fm̄ rationē quidditatis differūt relationes dissimiles: & fm̄ esse differunt filies. & lz in relationi⁹ vtraq; distinctio inueniri possit: nō tñ eodē mō cōpetit relationi vtraq; distinctiōnū predictarū. Nam distingui fm̄ rationē quidditatis cōpetit relatiōi. vñ relatiō: qz cū esse relationis sit ad aliud se h̄re. & in cōparatione ad aliud accipiat q̄ dicitas relatiua. distinguere relationes fm̄ quidditatis: est eas distinguere in cōparatione ad

aliud & fm̄ q̄ relationes sunt. distinctio vero fm̄ esse nō cōpetit relationi vñ relatiō. sed rōne fundamenti. Nam cū relationi nō rīdeat p̄prie esse. s̄ esse ip̄s⁹ sit esse fundamenti. distinguere relationē p̄ esse est eas distinguere p̄ fundamentū. & iō si nō plurificāt fundamentū relationes filies plurificari nō possunt. nō igitur p̄prie sunt plures equalitates in diuinis eūz vna sit magnitudo oīum personarū. & lz videtur sentire Aug. v. de tri. ca. vi. qui determinās de equalitate patris & filii dicit si iū non esse equalē patri fm̄ id q̄ refertur ad patrē. nam filii⁹ fm̄ q̄ filius refertur ad patrē fm̄ rōnem dissimilē. nō enī filii⁹ dicitur relatiue ad filiū sed ad patrē. sed fm̄ q̄ eq̄lis refertur ad patrē fm̄ relationē similē. nam equale dicitur relatiue ad equale. relationes autē similes fm̄ q̄ ip̄sē inuicē nō plurificāt in duob⁹ relatiuis. nam vt ait. amic⁹ relatiue dicitur ad amicū. & si equalē se diligūt eadē in vtroq; est amicitia. & vicin⁹ relatiue dicitur ad vicinum. & si equalē sibi vicini sunt: vt q̄sum iste illi & iste huic vicinas. eadē i vtroq; est vicinitas. ergo a simili cū equale dicatur relatiue ad equale. si eq̄lites sibi equales sunt. eadem in vtroq; est equalitas sed qz pater genuit filiiū p̄ oīa sibi similit⁹ & equalē vt dicitur. xv. de trini. ca. xiiij. filius p̄ omnē modū est equalis patri: sic etiam pater p̄ omnē modū est equalis filio. ergo accipiēdo equalitatē nō fm̄ q̄ Dionysius loquitur q̄ nō recipitur cōuersio in causis & causatis. sed accipiēdo equalitatē put vnitatē magnitudinis dicit eadem erit equalitas in patre & filio. fm̄ q̄ sibi inuicē sunt equales. Aduertendū tamē q̄ in duob⁹ vicinis est eadē vicinitas. & in duob⁹ creatis equalib⁹ est eadē equalitas p̄ se. p̄ accidens autē rōne fundamenti est alia & alia. p̄pter aliam & aliam magnitudinē. sed in patre & filio. nec rōne qua relatiō plurificatur equalitas: cū nō plurificatur relationes filies fm̄ rōnem q̄ dicitatis. nec rōne fundamenti cū eadē sit magnitudo vtriusq;. est ergo eadē eq̄litas in vtroq;. Ad primū dicēdū q̄ ad hoc q̄ plurificatur relationes filies non sufficit plurificari supposita nisi ad plurificationē suppositorū sequatur plurificatio fundamenti. & qz eadez est magnitudo in patre & filio. non p̄prie ibi sunt due equalitates.

¶ Ad scōm dicēdū q̄ relationes in diuinis aliquę sunt distinctiue: qz distinctiōne faciūt. & huiusmodi relationes distinctiue sunt relatiōes originis. & tales relationes nō sunt eodem in duob⁹ relatis. nam relatiō originis p̄ quā refertur pater ad filiū est alia q̄ relatiō p̄ quā filii⁹ refertur ad patrē. aliq̄ autē pōt sunt dici relatiōes distinctiue. nō qz distinctiōne causent: sed qz sunt distinctiōnis signū. vñ distinctiōne designat vel demonstrat: nō causant. & talis relatiō videtur esse eq̄litas. nā lz nihil sit equale sibi. & qz filius est equalis patri: est a patre distinct⁹. talem tñ distinctiōne nō causat huiusmodi relatiō. sed relatiō originis. nō enī differt pater a filio p̄positiue loquēdo nisi qz iste pater: ille filius. & tales relationes distinctiue nō opz plurificari fm̄ pluralitatē relatiōrum.

¶ Ad tertiuū dicēdū q̄ tres p̄sone sunt tres magni: sumēdo magnū adiectiue. lz nō sunt tres magni substantiue loquēdo. ita cum dicitur q̄ tres sunt equales. ibi equales adiectiue sumitur. Vel dicere possum⁹ q̄ in diuinis esset magnitudo si non esset ibi distinctio personarū: p̄pter qd̄ ibi magnitudo nō est distinctiōnis signū neq; causa. sed equalitas licet distinctiōne nō causet. est tñ distinctiōnis signū. & ideo magis accedit ad distinctiōne equalitas q̄ magnitudo. p̄pter qd̄ magis p̄prie potest ibi p̄ferri pluraliter equale q̄ magnū. lz talis accessus nō sufficit ad hoc q̄ ibi proprie plures equalitates existant.

Ad quartū patet solutio p ea q̄ dicta sunt ad secū
dum. Nam lz equalitas in diuinis possit dici aliquo
modo distinctiua. tñ vt habitū est tale distinctiuuz
nō pp̄tē in diuinis plurificationē suscipit.

25.iii.

¶ Tertio queritur. vtrum equalitas in diui-
nis dicat quid positue & videtur q̄ sic: qz
in creaturis dicit quid positue. ergo mul-
to fortius in diuinis. ¶ Preterea puatio
de se est nō ens. sed ea que in nō entitatē sonāt. di-
uinis nō debēt attribui. ergo rē. ¶ Preterea puatio
dicit negationē oppositi euz aptitudine ad illud
nam cecitas dicit puationē visus cum aptitudine
ad ip̄m. Non enī dicitur cecum qd nō est videns:
sed qd nō est videns: est tñ aptū natum videre. nō er-
go dicitur equale qd nō est maius neq; minus puati-
ue loquēdo. sed qd nō est maius neq; minus: est tñ
aptum natū esse. sed hoc in diuinis esse nō pōt: cum
vna p̄sona neq; maior alia neq; minor esse possit.
ergo rē. ¶ Preterea. s̄m Augu. v. de trinit. ca. vj.
equalitas in diuinis s̄m substantiā dicitur: sed que
dicitur s̄m substantiā in deo dicitur positue. cū sub-
stantia quid positue dicat. ergo rē. ¶ In contrarium
est. qz s̄m p̄bm. x. metha. equale opponitur puatiue
maiori & minori. de rōne ergo equalitatis est q̄ pu-
ationem importet. sed que sunt de rōne alicui⁹ conse-
quuntur ip̄m s̄m de totū. vbi cūq; ergo repitur equa-
litas puationē importabit. ¶ Preterea. hoc idem
videtur velle Athanasius in simbolo. vbi vult q̄
in diuinis nō sit neq; maior neq; min⁹. s̄z tote tres
p̄sone coeternę sibi sunt & coęq̄les. ergo est ibi equa-
litas p̄ remotionē maioris & minoris. R̄sio dicē-
dum q̄ si volum⁹ videre quō sit equalitas i diuinis
oportet nos videre quid dicat equalitas in creatu-
ris: & que in creaturis inuenim⁹ transferre poterit
mus ad diuina vbi ratio dissimilitudinis nō repu-
gnat. Notandū igitur q̄ in equalitate duo cōsidera-
re possim⁹ relationē & fundamentū rōne fundamē-
ti equalitas semp̄ remotionē importat. sequitur enī
equalitas ad vnitatē magnitudinis: que p̄ remo-
tionem maioris & minoris esse habet. & s̄m hoc ait
p̄bs. x. metha. q̄ equale opponitur puatiue maiori
& minori. Si vero de equalitate loquimur s̄m q̄ re-
lationem importat. sic ratio equalitatis nō consistit
in remotione: sed in positione. nam cum relatio sit
quod dā genus entis: & nihil possit esse species alicui⁹
generis. entis nisi ratio ei⁹ impositionē p̄sistat.
equalitas accepta vt relatio: quid dicit positue. S̄
autem si ad diuina trāssere volum⁹ inuenim⁹ simi-
litudinem & dissimilitudinē. nam cōsiderando equa-
litem rōne vnitatis magnitudinis inuenim⁹ quā-
dam similitudinē. Nam sicut propter hoc creature
sunt equales: qz h̄nt vnaz magnitudinē. ita & p̄sone
diuine. p̄pter hoc equales dicuntur: qz est vna ma-
gnitudo omnib⁹: sed si consideram⁹ equalitatē s̄m q̄
relatio ibi dissimilitudinē inuenim⁹. Nam in crea-
turis equalitas est relatio realis. in diuinis autē est
relatio rōnis: & qz ois realis relatio dicit quēdā rea-
lem ordinē. equalitas in creaturis s̄m q̄ relatio ali-
quid positue dicit eo q̄ in eis quēdam realē ordinē
ponit. In diuinis autē s̄m q̄ relatio: nihil ponit: eo q̄
sit relatio rōnis. dicam⁹ ergo q̄ lz equalitas in crea-
turis positionē & remotionē dicat. In diuinis vero
solaz remotionē importat: vt patet p̄ magistrū qui
assentiens positioni quorūdam ait: q̄ nō in doctre vi-
detur eis noie equalitatis vel similitudinis nō ali-
quid poni sed remoueri: vt ea rōne dicat filii⁹ equa-
lis patri. qz nec maior: eo nec minor est. & hoc pro-
pter vnitatē essentie. ita est similis: qz nec diuersus
nec alienus. nec in aliquo dissimilis. & hoc propter

essentie vnitatē & simplicitatē. Ad primū dicendū
q̄ nō est simile de creaturis & de diuinis: qz in crea-
turis relatio equalitatis h̄z esse reale. & iōrōne rela-
tionis dicit quid positue: & si nō rōne vnitatis ma-
gnitudinis. In diuinis autē cū dicat quid rōnis. so-
lam remotionē importat. Ad secundū dicendū q̄
puatio prout importat nō entitatē inspectionem
dicentē in diuinis nō ponit. p̄pter qd signatē ma-
gister equalitates dicit in diuinis dicere remotionē
& nō puationē: ne forte intelligatur in diuinis im-
perfectio aliqua. large tñ accipiēdo puationē ta-
lis remotio puatio dici pōt. Ad terciū dicēdū q̄
licet equalitas prout est relatio realis aliquo mō di-
cat potentialitatē vel aptitudinē respectu inequali-
tatis tñ prout est relatio rōnis nō oportet: qd sic est
videre: quia qñ est relatio equalitatis realis inter
aliqua. tunc est diuersa magnitudo vnius a magni-
tudine alterius. & ideo s̄m intellectū saltem pōt fieri
substractio ab vna non facta subtractione ab altera.
vel pōt fieri additio vni nō facta additione alteri.
quo facto erit inequalitas. s̄z in diuinis vbi est vna
& eadem magnitudo omnib⁹ personarum: nō potest
intelligi additio in magnitudine vni⁹ quin fiat ad-
ditio in magnitudine alterius. et ideo dato per im-
possibile q̄ illa magnitudo cresceret vel minueret
tur adhuc persone remaneret equales. ergo non est
de ratione equalitatis que est in diuinis dicere re-
spectum vel aptitudinē ad inequalitatē nec possum⁹
dicere p̄pter hoc q̄ ibi nō sit equalitas: qz tan-
to est ibi maior equalitas. quāto magis remouetur
ab opposito qd est inequalitas. Ad formā autem
arguendi dicēdū q̄ inequalitas in diuinis nō habet
omnē rationē puationis. Ad quartū dicēdū q̄
equalitas dicitur s̄m substantiā in diuinis: qz attē-
ditur s̄m magnitudinē. & magnitudo in diuinis trā-
sit in substantiā. attamē ad hoc q̄ i aliquib⁹ sit equa-
litas nō sufficit q̄ in eis sit magnitudo. sed requirit⁹
q̄ in eis sit magnitudo vna. & qz in diuinis non est
vntas que dicat positionē cum nō sit in eo vnū qd
est p̄ncipiū numeri. nō arguitur q̄ equalitas ibi di-
cat positionē sed remotionē. Vel dicere possum⁹
q̄ equalitas nō est ipsa magnitudo. vel vntas ma-
gnitudinis: sed s̄m intellectū est cōsequens ad illa. &
ideo nō opz q̄ si essentia vel magnitudo aliquid posi-
tue dicit in deo q̄ equalitas ibi qd positue dicat.

26.iii.

¶ Inde queritur de appropriatione. & circa
hoc queritur tria. Primo. vtrum essen-
tialia possint appropriari p̄sonis. Secun-
do. de appropriatione Hylaris. Tertio de appo-
p̄riatione Augustini.

¶ De primū sic proceditur. videtur q̄ essen-
tialia attributa non possunt appropriari p̄-
sonis. qz qd est cōmune omnib⁹ nulli de-
bet appropriari. sed quodlibz essentialē at-
tributum est cōmune omnib⁹. ergo rē. ¶ Preterea.
cum non magis vnum attributū cōueniat vni
persone q̄ aliud: nec vni persone q̄ alij qua ratio-
ne vnum attributū appropriatur vni persone pari ra-
tione omnia attributa et appropriari deberent.
Rursum qua ratione appropriatur vni persone de-
beret appropriari omnibus: sed non omnia attribu-
ta appropriantur vni persone: nec quodlibet appro-
priatur omnib⁹. ergo appropriatio eo modo fit
fieri non debet. ¶ Preterea. appropriatum s̄m ra-
tionem suam p̄supponit p̄prium: s̄z omnia propria
presupponunt cōmunia: ergo nullum cōmune appro-
priari debet. ¶ Preterea q̄ est occasio errandi fieri
nō debet: sed appropriare essentialia p̄sonis dat oc-
casionem errandi: cum ex hoc videantur poni gra-
tū.

duo in trinitate ergo etc. Incontrarium est quia Aug. primo de doctrina christiana in principio appropriat unitatem patri. equalitatem filio: concordiam spiritui sancto. Preterea. Hieronymus appropriat eternitatem patri. speciem filio. et usum spiritui sancto.

Ratio dicendum quod Aug. istam questionem tractat. xv. de trinitate. ca. xvii. ostendens quod ea que sunt communia proprie de personis dici possunt. accipiuntur proprie pro appropriate. nam lex communiter sumpta comprehendit totum vetus testamentum: secundum quem modum intelligitur cum dicitur quod scriptum est in lege et odio habuerunt me gratis cum hoc sit scriptum in psalmo. aliquando autem lex accipitur proprie pro ea que data est per Moysen. sic etiam et per prophetas. aliquando intelligimus psalmos. ut cum dicitur: oportet impleri omnia que scripta sunt in lege et prophetis et psalmis de me. per hoc autem duo similia concludit Aug. quod unum et idem potest sumi communiter et proprie. et ideo arguit quod ea que sunt communia omnibus: possunt dici proprie: id est appropriate de aliquo. nam cum sapientia sit communis omnibus: appropriate tamen dicitur de filio cum ait apostolus. Predicamus ipsum dei virtutem: et dei sapientiam. Rursum cum charitas sit communis omnibus probat Aug. ibidem. quod potest dici proprie de spiritu sancto. Nam iohannes in canonica sua dicit: quod charitas est ex deo. et postea subdit: quod charitas deus est. sed cum pater non sit deus de deo. vel accipit ibi charitatem pro filio vel pro spiritu sancto. tamen ut arguit Aug. ibi charitas sumitur pro spiritu sancto: quod in deo manentem et ipse in nobis. quoniam de spiritu sancto dedit nobis ut Iohannes ait. Sed manere in deo per charitatem esse habet. ideo charitatem ibi per spiritu sancto sumpsit. igitur ea que sunt communia omnibus possunt appropriari alicui persone: ut sapientia que est communis tribus: appropriatur filio et charitas spiritui sancto. Sed quare huiusmodi appropriationes fiunt potest assignari ratio: et ex parte personarum: et ex parte nostra. Ex parte personarum dupliciter: propter positionem et propter remotionem. propter positionem fit quando attributum essentialiter habet maiorem similitudinem cum proprio unius persone quam cum proprio alterius: ut quod potentia dicitur ratione principij et proprius est patris esse totius deitatis principium cum sit fontana deitas. potentia appropriatur patri. filius autem quia procedit per modum intellectus: ei appropriatur sapientia. spiritui sancto appropriatur charitas quod procedit per modum voluntatis et per modum amoris. Possunt enim tales appropriationes fieri propter remotionem: ut quia patres et antiqui consueverunt esse impotentes. Iuvenes autem et filij insipientes et spiritus cum quadam impulsione dicantur. videtur in quadam austeritate sonare. et ideo ne iudicemur de personis diuinis per omnem modum secundum ea que videmus in creaturis appropriatur patri potentia ne credatur infirmus. filio sapientia ne suspectetur insipiens. spiritui vero amor et benignitas ne credatur auster. Ex parte etiam nostra dupliciter ratio sumi potest. prima sumitur ex cognitione veritatis. secunda ex vitiatione erroris nam per huiusmodi appropriationes in quantum habent similitudinem cum propriis manuducimur in cognitionem propriarum. est ergo quedam utilitas in huiusmodi appropriationibus. vide licet cognitio veritatis. vitatur etiam per hoc errores quia in appropriationibus quodammodo includuntur communia et propria. nam ipsa appropriata in se communia sunt. tamen secundum quod appropriata sunt et habent similitudinem cum propriis videntur intellectui proprio. secundum autem quod appropriata sunt communia vitatur error Arii qui separasset substantiam nihil secundum rei veritatem unum et idem posuit commune tribus personis. ex eo vero quod appropi-

priata secundum quod talia videntur intelligere propria excludit errorem Sabellij: qui cum confusisset personas non vere posuit propria in diuinis personis cum per talia fiat vera et realis distinctio. quam ipse negauit. et forte propter istam ultimam rationem magister in littera cum dixerit minasset de appropriatione personarum excludit errorem Arii et Sabellij. inter quos duos errores natus fides catholica eos vitando vitat caribdim et scillam. Ad primum dicendum quod ratio bene arguit. quod nullum commune potest esse proprium: accipiendo proprie proprium. sed non arguit quod non possit esse appropriatum quod eo ipso quod unum attributum aliquo modo sumptum habet maiorem similitudinem cum proprio unius quam cum proprio alterius: illi appropriari potest. Ad secundum dicendum quod attributa licet sint idem re. differunt ratione. et propter huiusmodi differentiam aliqua habent maiorem similitudinem cum proprio unius persone quam cum proprio alterius. non igitur fit appropriatio quod unum attributum magis conueniat unius persone quam alij. sed prout secundum modum intelligendi habet maiorem similitudinem cum proprio unius persone. quam cum proprio alterius. et ratione huiusmodi maioris similitudinis omnia attributa appropriantur unius nec quodlibet appropriatur omnibus. Ad tertium dicendum quod licet commune ut commune non det intelligere proprium: tamen ut appropriatum dat intelligere proprium ut dictum est. Ad quartum dicendum quod non fit huiusmodi appropriatio ut ponatur gradus in trinitate. sed propter similitudinem ad propria et in hoc non est error.

Secundo queritur. utrum appropriatio proprii larj sit bona et videtur quod non. Nam ipse appropriat eternitatem patri: speciem ymagini. et usum muneris. prima appropriatio videtur inconueniens: quod non magis est eternus pater quam filius. cum pater et filius sint vnus eternus. iuxta illud. non tres eterni: sed vnus eternus. ergo non magis debet eternitas appropriari patri quam filio. Preterea. quod dat occasione erroris fieri non debet: sed appropriatio eternitatem patri dat fontem erroris Arii. qui dixit filium non esse coeternum patri: ut narrat Aug. vii. de trinitate in principio. Preterea. videtur quod species non debet appropriari ymagini siue filio: quod filius quicquid habet: habet a patre cum nihil habeat nisi natum siue quod nascendo accepit et propter quod vnus quocumque tale et illud magis patri competit magis species et pulchritudo quam filio. Preterea. si filio appropriatur species huiusmodi species erit intelligibilis: sed species intelligibilis differt a verbo. ergo filio appropriari non debet: cum sit verbum patris. Preterea. si species accipitur pro pulchritudine ad hunc non debet appropriari filio: quod secundum Dionysium. iiii. de di. non ideo est pulchrum et bonum. sed banitas appropriatur spiritui sancto. ergo etc. Alterius videtur quod vsus non debeat appropriari spiritui sancto: quod vsus proprie non competit nisi hijs que sunt ad fines non ipsi fini. sed sicut spiritus sanctus vna cum patre et filio est principium omnium. ita et finis omnium. ergo non competit ei vsus. Preterea. vsus consistit in referre relatio est rationis discursus. vbi non est discursus rationis: ibi non est vsus: sed in diuinis non est rationis discursus. ergo nec vsus. Ratio. dicendum quod beatus Aug. vii. de trinitate. ca. ultimo verba Hieronymi exponit et aptat isto modo. nam eternitas secundum ipsum competit patri: quod eternitas de ratione sui dicitur caretam principij. et quod pater est innascibilis et sine principio. ideo eternitas patri appropriatur. non quod eternitas non conueniat filio. vel plus conueniat patri quam filio. sed quod habet maiorem similitudinem cum proprio patris quam cum proprio filij. vnde Aug. ait quod vocabulo eternitatis cum dicitur quod patri ap-

proprietur eternitas: nō arbitratur intelligere: nisi q̄ pater nō habet patrem. Est autē alius modus appropriandi eternitatē patri: q̄ eternum dicit etiaz rationem p̄ncipij. Nam ab eternitate fuit eus et tēpus. et q̄ patri potissime cōpetit ratio p̄ncipij. ideo patri appropriatur eternitas: Sed istum modū nō tangit Aug. nec etiam est omnino p̄p̄rius: q̄ eternitas de ratione sui nō dicit nisi carētiā p̄ncipij du rationis. Species autē appropriatur imaginī. nā p̄ speciem vt idē Aug. dicit. intelligit pulchritudinem. In imagine autē m̄ duplex pulchritudo considerari p̄t: vel put res quedā est: vel prout representat id cui est imago. Primo modo in imagine attenditur pulchritudo sicut in ceteris reb⁹. Secūdo modo attenditur pulchritudo in imagine prout p̄fecte imitatur id cuius est imago: et q̄ filius ex suo mō p̄cedendi p̄ omnia imitatur patrem. propter quod p̄p̄rium est filij q̄ sit imago patris: pulchritudo siue species appropriatur filio: quia habet similitudinē cum p̄p̄rio filij: p̄pter imitationē dictam. Ista autē imitatio patris in tribus esse h̄z s̄m q̄ tangit Aug. Primo quia filius p̄fecte representat ip̄m patrem. vñ Aug. ibidem ait. q̄ iam tanta est congruentia et p̄ma equalitas et p̄ma similitudo nulla in re dissidens. et nullo modo inequalis: et ex nulla parte dissimilis. Rursum q̄sum ad simplicitatē patris: quia sicut in p̄te nō est aliud viuere q̄ esse ita nec in filio est aliud viuere q̄ esse et intelligere. vnde idē ibidē ait. q̄ ibi est p̄ma et summa vita cui nō est aliud viuere q̄ esse. et p̄mus ac summus intellectus cui nō est aliud viuere aliud intelligere. Rursum q̄sum ad p̄fectam cognitionē et scientiā. vnde idē Aug. ibidē ait: q̄ est ars quedā omnipotentis atq̄ sapientis dei plena oīum rationū viuētium incōmutabiliū. Prima representatio est q̄ vnīuersalis et in quadā vnīuersalitate alie due sunt speciales et in quadā specificē dicte. Sed secūda est i essentie simplicitate. terra est in sciētie naturalitate. Assignatur tamen ab aliquibus modus alius appropriationis: quia pulchritudo vt ipsi dicunt consistit in tribus. s. in comensuratione: vt cum membra sibi respōdeant in splendore: vt cum color appareat pulcher. et in imagine: quia parui homines p̄p̄rie loquēdo non sunt pulchri. sed possunt esse bene p̄portionati: et s̄m hoc adaptant ista filio que diximus. sed hoc non tangit Aug. nec est p̄ omnē modum p̄p̄rie dictum: q̄ tota pulchritudo imaginis est in representando id cuius est imago. et ideo nō debemus insistere nisi in eo qd̄ filius p̄fecte representat. et imitatur patrē. Et hoc viso habebimus. quare sibi appropriat pulchritudo. Vnus autē appropriatur mūneri siue spiritui scō: q̄ vt idē Aug. ibidem dicit q̄ illa dilectio: delectatio: felicitas vel beatitudo. si tamē aliqua humana voce digne dicitur vsus ab illo appellatus est benūter. et est in trinitate sp̄s sanc. nō genitus: s̄ genitoris genitricis suauitas. ingeniti largitate atq̄ vberitate p̄fundens omnes creaturas pro captu earū vt ordinem suūz teneat: in quibus verbis duo notare possumus. Primo. s. q̄ sp̄s scō appropriatur vsus siue suauitas ex parte patris et filij. et ex parte creaturarum. ex parte patris et filij: q̄ p̄cedit ab eis vt oīlectio et amor. siue p̄ modum voluntatis cui appropriatur frui et delectari ex parte creaturarū: q̄ est ratio quare creature ordinētur in deum et pro capacitate earum bono diuino fruātur. Ad primū dicitur q̄ nō appropriat eternitas patri: q̄ magis cōpetat patri q̄ filio: sed q̄ aliquo modo sumpta habet maiorē similitudinē: cum p̄p̄rio patris q̄ cum p̄p̄rio filij. Ad secūdum dicitur q̄ nō dat occa-

sio errandi: sed remouetur. Nam coisps q̄ dicitur q̄ eternitas appropriatur patri datur intelligi q̄ nō competit soli patri: q̄ nō appropriatur nisi q̄ cōmune. et ita destruitur error Arii. Ad tertium dicitur q̄ pulchritudo appropriatur filio: q̄ habet similitudinē cum p̄p̄rio filij. nam pulchritudo in cōmensuratione consistit: et filio competit cōmensuratio prout p̄fecte representat patrem. vnde Aug. vi. de trinitate caplo vltimo. Ymago eni si p̄fecte implet id cuius est ymago: ipsa coequatur ei nō illud imaginī. et ideo pulchritudo appropriatur filio nō q̄ non cōueniat patri. vel q̄ magis cōueniat filio: sed quia habet maiorē similitudinē cum p̄p̄rio filij q̄ cū p̄p̄rio patris. Ad quartū dicitur q̄ nō accipitur ibi species p̄ specie intelligibili attamē. et si sic vellemus accipere filio appropriari posset sicut ydea. et ad modū arguēdi dicitur: q̄ licet in nobis nō sint idē. ydea et verbū. in deo tamē idēz sunt: q̄ essentia nō differt realiter a p̄sona. Ad quintū dicitur q̄ nō valet. si pulchritudo est idē q̄ bonū: q̄ ei appropriatur pulchritudo. cui appropriat bonū. nam et bonum idē est q̄ vñz cum verūz et bonū sint idē entī: et tū q̄ a diuersis rationib⁹ imponūt. bonus est obiectum voluntatis et verum intellect⁹: bonum appropriatur spiritui scō. et verū filio. ita q̄ pulchritudo et bonum nō s̄m eandem rationē ponuntur. dato q̄ idē sint. nō oportet q̄ ei approprietur vñz cui appropriatur aliud. Ad sextū et septimū patet solutio iam dicta: quia nō accipitur ibi vsus p̄p̄rie. sed pro quadā dulcedine et suauitate que habent similitudinē cum amore. et ideo vsus spiritui sancto appropriatur.

Etio queritur de appropriatione Aug. ad. vi. s̄m. et videt q̄ vnitas nō debeat appropriari patri: q̄ s̄m Aug. vi. de trini. ca. v. Spiritus sanctus est vnitas: charitas: fanctitas: patris et filij. ergo rei debet appropriari vnitas nō patri. Preterea. vt habitū est. huiusmodi appropriationes nō sunt ex eo q̄ appropriata magis cōueniūt vni p̄sonē q̄ alij. sed p̄pter similitudinē ad p̄p̄ria siue ad notīdes: sed cum in patre sint tres notiones. in filio duo. in spiritu sancto vna. vnitas nō debet appropriari patri: p̄pter pluralitatē notionum. Preterea. videtur q̄ equalitas nō debeat appropriari filio: quia equalitas vnitatē importat: cum igitur filio nō appropriet vnitas: ei non debet appropriari equalitas. Preterea. cōmūnia sunt ea que appropriantur. qd̄ ergo est appropriatum cum sit cōmune debet cōuenire omnib⁹: s̄ equalitas nō cōuenit omnib⁹: cum pater non equatur alijs: sed alij equetur ei. igitur equalitas inter appropriata cōputari nō debet. Preterea. videtur q̄ necus nō debeat appropriari spiritui: quia necus vnitatē importat: vnitas appropriatur patri. ergo etc. Preterea. nō est idē p̄p̄rium et appropriatū: sed p̄p̄rium est spiritui scō. q̄ sit necus: vt supra ostensum fuit. ergo etc. Alterius queritur de secūda parte appropriationis. vult enī Aug. q̄ patri appropriatur vnitas: filio equalitas: spiritui scō necus. siue vnitatis equalitatisq̄ p̄cordia. postea subdit q̄ omnia tria hec vñz sunt p̄pter patres. equalita p̄pter filij. connera p̄pter sp̄m sc̄m. videtur q̄ nō omnes tres p̄sonē debeant dici vñz p̄pter patrem: q̄ ibi p̄pter vel denotabit habitudinē cause formalis: vt cause quodāmodo efficiētis formalis nō: quia vna p̄sona nō est forma alterius. Si vero dicatur q̄ habet habitudinē: quasi cause efficiētis. tunc sensus est: filius est quid vñz p̄pter patrē hoc est a patre h̄z vnitatem. sed quicquid habet a patre habet. pari ergo

ratione est equalis pp patrē cū ⁊ hoc habeat a patre q̄ sit ei cōlis. Preterea, vñ q̄ nō oēs tres p̄sone sint equalis pp filiū. q̄ tunc pater haberet a filio q̄ esset equalis. ergo filius haberet aliquā rationē p̄cipij sup̄ p̄sonā patris. Preterea, si oīa sunt equalia pp filiū: ergo ⁊ filius est equalis pp se ipsum: ergo h̄z aliquā rationē p̄cipij sup̄ se quod nō est intelligibile. Preterea, videtur q̄ nō oīa sint cōnera pp sp̄m sc̄m. q̄ cōnerio in rebus est pp ordinē quē i eis aspiciunt. si oīs ordo est ab vnitatē incipiēs. vt scribitur. xxi. p̄positione. p̄culi. igitur cū ordo repiatur in rebus p̄pter vnitatē oīa debent dici cōnera p̄pter patrē. cū ei approp̄etur vnitās. R̄tio dicitur q̄ approp̄atio Aug. bona est quātū ad vtrāq̄ p̄ter: ad cuius cūdentiam notandū q̄ pater est p̄cipiū sine p̄cipio: ⁊ ideo vt habuit ē. pater est toti⁹ diuinitatis p̄cipiū p̄pter hoc autē que de se imponit rationē p̄cipij patri approp̄ari possunt. vnitās aut. v. modis h̄z rationē p̄cipij: vt pbat Dionysius vlti. de di. no. p̄mo. q̄ oīa vnitatē participāt pp quod Dionysius ait q̄ nihil est existentū qd̄ nō participet s̄z aliquid vno: ⁊ q̄ ea que participāt aliquo mō accipiūt esse ab eo quo p̄cipiāt: vñ autē h̄z ratioz p̄cipij respectu oīum: cū oīa ipso participēt. Secūdo hoc apparet. q̄ vñ nō requirit multitudinē: s̄z multitudo requirit vñ. vnde ⁊ idem ait q̄ sine vno non erit mltitudo. sine multitudie erit vñ ⁊ q̄ illud q̄ ad sui esse nō requirit: alia. alia autē requirit ip̄s: h̄z rationē p̄cipij respectu alioz: vñ h̄z rationē p̄cipij respectu oīum. Tertio. oīs ordo in entib⁹ est ab vnitatē. q̄ sim p̄culi. oīs ordo ab vnitatē incipiēs p̄cedit in multitudinē ⁊ q̄ illud a quo h̄z est ordo in reb⁹ habet rationē p̄cipij respectu rez. igitur vnitās habet rationē p̄cipij cum pp vnitatē res sint multe ⁊ habeat esse ordo in eis. Est n. vnitās ante omnes multitudinē ⁊ oīa sunt vnita ⁊ ordinata pp vnitatē ⁊ hoc est qd̄ Dionysius ait: q̄ vnitās est an̄ omnē numerū. ⁊ oībus omnia vnita sunt. Quarto sicut ars habet rationē p̄cipij respectu artificiatoz p̄out s̄m quādam analogiam ratio artis repitur in quolibet artificiatō: sic vnitās habet rationē p̄cipij respectu omnium put p̄ quādam analogiam natura vnus reservatur in omnib⁹ ⁊ ideo Dionysius assimilat vnitatē speciei p̄re cognite in mente. Quinto vñ habet rationē p̄cipij ratione in diuisionis vñ ⁊ Dionysius dicit q̄ vñ est elementatiū. nam cū de ratione elementū sit esse quid̄ indiuisibile vñ h̄z rōnez elementū ⁊ p̄cipij: cū in diuisio sit de rōne vnus. Hec autē quinqz pp que dicimus vñ h̄z rationē p̄cipij. videt q̄ alia ipso participant. sine ipso alia esse nō possunt. s̄z ip̄m sine alijs. ab ipso habet esse ordo in rebus: ⁊ natura vnitatis per quamdam analogiam reservatur in omnib⁹. ⁊ est quid̄ indiuisibile: si nō possum⁹ rep̄re simpliciter in diuinis p̄sonis respectu patris: possum⁹ tū ea rep̄re aliquo modo p̄ patri approp̄iatur vnitās. nam lz in diuinis nō reperiam⁹ participationē: q̄ q̄libet p̄sona ē p̄fectus deus. inuenim⁹ tamen ibi acceptionē. q̄ si nō est cōmune creaturis et p̄sonis diuinis participare: tamen quodāmodo est eis cōmune accipere. ⁊ quia omnes diuine persone accipiūt a patre: ei approp̄iatur vnitās: a quo omnia alia esse recipiunt. Rursum lz nō possum⁹ dicere q̄ aliquid diuinorūz possit esse sine alio: quia cū qd̄ in diuinis dicitur vñ est quid̄ absolutū vel quid̄ relatū. ⁊ in absolutis nō possumus dicere hoc esse sine hoc: q̄ oīa vnum sunt nec in relatiuis. q̄ relatiua posita se ponūt ⁊ percepta se perimūt. possum⁹ tū in diuinis dicere hoc esse ex s̄: ⁊ q̄ ex vnitatē alia sunt. patri approp̄iatur vnitās ⁊ qua oēs alie p̄sone existūt. Tertio lz in diuinis nō

sit ordo quo vñ ē p̄ri⁹ alio. est tū ibi ordo quo vñ est ab alio: ⁊ q̄ talis ordo ē in entib⁹ ab vnitatē: p̄ri approp̄iatur vnitās a quo alie p̄sone existūt. Quarto ⁊ si vna nā nō repr̄it in diuinis p̄sonis s̄m analogiam. eo q̄ nō magis illa nā repitur in vna p̄sona q̄ in alia. est tū ibi vna natura in plurib⁹ p̄pter originē cōicāra ⁊ q̄ pater est fontana deitas. fili⁹ ⁊ sp̄s sc̄s deigene deitatis. ⁊ quasi pululationes diuine nature ⁊ sicut quidā flores: patri approp̄iabit vnitās. cū ab vnitatē alia pululent ⁊ p̄cedant. Quinto ⁊ si in diuisio nō cōp̄it magis patri q̄ alijs. cū in diuisio simplicitatez importat: q̄ omnes p̄sone sunt eque simplices: tamē vt in diuisio sumat p̄ cōparationez ad numerū: patri approp̄iari p̄t. vñ ⁊ omnes alie p̄sone notificātur p̄ notionēs importates pluralitatē p̄sonarum. solus autē pater notificatur p̄ innascibilitatem que s̄m q̄ negationē dicit p̄p̄ie numerū non importat. approp̄iatur ergo vnitās patri p̄pter similitudinē quā h̄z cum notionib⁹ eius. sed p̄mi quatuor modi accipiēdi vnitatē vident habere similitudinē cum notionib⁹ patris vt ipse est p̄cipium alioz. vnus vero modus approp̄iatur vnitatē patri ratione innascibilitatis s̄m quā notificat vt ab alio nō existit. filio vero approp̄iatur equalitas: q̄ ex mō suo p̄cedēdi equalitas ei cōpetit. vñ ⁊ in p̄p̄is ei⁹ equalitas importat. est enī p̄p̄is ei⁹ q̄ sit filio: q̄ sit ymago ⁊ q̄ sit verbū: vt p̄t h̄ri ab Aug. in multis locis. est enī eo filio quo verbū ⁊ imago. ⁊ eo imago quo verbū ⁊ filio. ⁊ de rōne cuiuslibet istoz est equalitas. nā ⁊ de rōne plis est q̄ equetur parenti. al̄ enī nō esset vera. plis cū vnioce repiatur nā in p̄re ⁊ filio: ⁊ de rōne imaginis q̄ eatur ei cui⁹ est imago. cū imago sit rei ad rem coequandā in discreta ⁊ vnitā similitudo. ⁊ de rōne verbi est etiā equalitas cū verbū ē si p̄fectū est sit similitudine ei cui⁹ est verbū. Nexus autē ⁊ cōcordia cōueniunt sp̄i sc̄o cū ip̄e sit amor. ⁊ amor h̄at vnire ⁊ cōiungere. vnita illud qd̄ scribit. iiii. de di. no. amore siue diuini: siue angelicū: siue intellectuale: siue aialez: siue nālez dicam⁹: vnitā quādam intelligim⁹ h̄re virtutē. Ad p̄mum dō q̄ vnitās dupl̄ sumi p̄t absolute ⁊ sic approp̄at p̄ri ⁊ isto mō de ea loq̄mur sc̄do mō sumi vnitās. put accipit p̄ vnione plurū in vno amore. ⁊ sic cōuenit sp̄i sc̄o. ⁊ isto mō p̄cedebat rō. Ad sc̄dm dō q̄ vnitās approp̄iatur p̄ri plurib⁹ modis vt dictū est. ⁊ iō tali approp̄iatiōi nō repugnat plalitas notionū: cū nō vno mō fiat talis approp̄atio. s̄z plurib⁹. vel dō q̄ tres notidēs i p̄re nō sunt tres res. s̄z magis tres rōnes innotescēdi. ⁊ iō plalitas notionū nō ipedit q̄ ei vnitās approp̄iari nō possit. Ad tertiu dō q̄ equalitas nō est ipsa vnitās. s̄z ē s̄m modū intelligēdi p̄is vnitatē ⁊ pp̄ h̄c d̄iam nō opz q̄ cui approp̄iatur vnitās q̄ approp̄iet equalitas. Ad q̄rtū dō q̄ lz p̄ non eatur alijs vt eatur dicit vnitatē magnitudis cū imitatio: equat tū vt equalitas solā magnitudinē importat ⁊ iō possum⁹ dicere q̄ pater equat alijs. ⁊ si nō adēatur: q̄ imitatio magis exp̄sse importat qd̄ scribit. iiii. de di. no. q̄ equat filio: q̄ imitatio cū videat importare motū quēdāz: magis importat p̄ vñ q̄ p̄ nomē. Ad. v. dō q̄ nō importat vnitatē absolute. s̄m q̄ vnitās p̄ri approp̄atur: s̄z importat vnionē i aliquo vt in amore. Ad. vi. dō q̄ nō esset magnū incoueniēs. si nō esset p̄p̄ium sp̄i. s̄z q̄ cū approp̄ata sumant p̄ similitudinē ad p̄ria: nō esset incoueniēs iter a p̄p̄iata p̄ria nūerare. vel dicere possum⁹ q̄ p̄ ⁊ filio vñtur in amore essentialr̄ sup̄to. ⁊ talis vnio ⁊ nō approp̄iatur sp̄i. s̄z p̄pter similitudinē quā h̄z ad p̄p̄iū ei⁹: q̄ ip̄e p̄ modū amoris emanat. Ad id autē q̄ vlti⁹ q̄ritur. vñ oīa sunt vñ pp̄ p̄rem eq̄

Haec pp filiu. cōnera ppter spū. f. dō q sic ad cui⁹ cui⁹
 deniā notādū. q ea q sūt ex aliquo pncipio. pp pnci
 piū a quo sunt. aliqñ hñt vnitatē. aliqñ pluralitatē ⁊
 cōpōitionē. nā qñ aliqd. pcedit ab aliquo pncipio si
 simplici: ⁊ nō habere naturā vnā. Tūc q sic pcedit d
 necessitate ē cōpōitum. qz nihil q procedit ab ali
 quo p se loquēdo ē simplici⁹ eo a quo procedit. Nā
 sicut qd productur a plib⁹ cōis est cōpōiti⁹ eo qd pro
 ducitur a paucioribus vt dī. lviij. propōne procli.
 sic qd productur a cā cōpōita cōpōnem hz. ⁊ qd a
 cā simplici siue a pncipio simplicitatē hñt: simplicitatē
 habere pōt. eo igitur ipso q in deo pte nō ē aliud es
 sentia qz esse: cui cōicat suā eētā cōicat suū ē ⁊ qd
 ab eo procedit in vnitatē eētā: hz cū eo idē ē. pp
 qd qlibet psona procedēs ab ipso nō ē aliud ab eo.
 Rursum qz in eo ē eadē natura ⁊ volūtas: psona q p
 cedit p modū volūtatē nō ē aliud ab ea q emanat
 p modū nature igitur cū vnitatē ⁊ simplicitatē cōpe
 rat reb⁹ ex suo pncipio ⁊ potissime qñ res pfecte suo
 pncipio sistantur. cū pater nō sit ex alio pp q auctoritas
 pncipiū in eo residet: dñr filius ⁊ spūs. f. ē vnū ppē
 ipm qz pp simplicitatē eētā ⁊ nature ⁊ volūtatē q
 existūt in pte filii ⁊ spūs. f. a pte pcedentes nō sunt
 aliud ab ipso. nec aliud inter se. s; vnū cū ipso ⁊ vnū
 inter se. ⁊ ista ē snia magistri q dicit vnitatē attribui
 pti. ⁊ oia ē vnū pp patrē: qz ipse nō est aliud ab alio
 ⁊ qz filium genuit vnū secū deū. ⁊ spūs ab eo procef
 sit vn⁹ cū eo deus: puenit autē eēqūtas pti. ⁊ spūs. f. pp
 filiū. Ad autē pti pueniat eēqūtas pp filiū. sic oñdi po
 test. nā equalitas quādā relatōem importat. relatio
 autē marime cū est relatio rōnis: pōt puenire alicui
 p aliud absqz eo q illud aliud hēt eālitatē sup ipso.
 videm⁹. n. q scibile refertur ad sciam. qz scia refer
 tur ad ipm loquēdo de scia q mēsuratur a scibili nec
 tñtalis scia hz eālitatē sup scibili: immo econuerso.
 sic ē qz filius equatur pti. p equatur filio. Nam in
 cāis ⁊ cāris siue in pncipio. ⁊ in eis q sūt ex pncipio
 pte puerfione nō suscipim⁹. Nā imago equat ei cui
 ius est imago nō econuerso: sicut illud Aug. vi. d. tri.
 c. vlti. imago si pfecte implet illud cui⁹ ē imago: ipsa
 coequet ei nō illud imagi. ⁊ idē hz b possū dice qz fili⁹ eēt
 pti nō eo. pdr at si eēt hō ē qz hō eēt ei sic scia fferē
 ad scibile nō eo. scibile at si fferat ad scia hō ē qz scia
 refertur ad ipm. puenit ē equalitas spū. f. pp filiū
 quia nisi filius eēt pfectū verbū. ⁊ eēqūtas patris nō spi
 raret pfectū ⁊ eēqūtas amorē. possū ergo pcedē oia
 ē eēqūtas pp filiū. qz mō quo deū est pti ⁊ spū. f. pue
 nit eēqūtas pp ipm: ptes autē ⁊ filiū ē pncipio pp spi
 ritū. f. nō hz dubiū: cū ipse sit amor pti ⁊ filij ⁊ sit cō
 munitio ⁊ charitas vtriusqz. Manifestat autē pdicta
 veritas ab aliqb⁹ ⁊ aliter. Nā vnitatē pmo inuenit
 in pte. binari⁹ vero in filio cū sit media in trinitate
 psona ternari⁹ vero in spū. f. ⁊ qz ab eo q ē pmo tale
 oia alia oñr talia pp ipm. oia sunt vnū pp ptem. qz i
 eo aliquo mō p inuenit vnitatē: oia sunt eēqūtas pp fi
 liū. cū eēqūtas regat numer⁹ binari⁹ q aliquo mō p
 repit in ipso: oia sunt pncipia ppter spū. f. cū nexu re
 grat numer⁹ ternari⁹ v3 duo q necit⁹: ⁊ vnū necit⁹
 q ternari⁹ numer⁹ pmo aliquo mō reperit in spiritu
 f. Ad. i. dō q oia sunt vnū pp ptem. in quātū p ē
 pncipiū oium hūs nām maxime simplici⁹ ⁊ vnā. ⁊ idē
 habitudo importata per propter. est habitudo pnci
 piū. ratiōne suppositi patris ⁊ aliquo modo habi
 tudo forme rōne nature. Ad secundum dō q nō
 o3 filium habere rōnem pncipiū respectu patris hz e
 qualitas pueniat patri pp filiū. nam equalitas in oī
 ninis est relatio rōnis. vnde videmus qz in scibi
 li ē relatio ratiōis refertur ad scientiam. qz scientia
 refertur ad ipm absqz eo q scientia respectu scibilis

habeat rationem pncipiū. Ad tertium dō q per il
 lud q ē pmo tale oia alia sūt talia. ⁊ qz aliquo modo
 pcedere possumus q equalitas sū modum intelli
 gendi primo reperitur in filio omnia sunt equalia
 ppter ipsum. nec v3 q filius hz rationem pncipiū
 sup seipsum. s; habetur solum q aliquo mō filio eē
 litas puenit primo: sic oia dicunt calida ppter ignē
 qz ignis ē primo calidius. Ad. iij. dicendū q oia
 sunt pncipia ppter spiritū. f. pncipio amoris vt ma
 gister exponit in lra. vñ talis pncipio non accipitur p
 cōparationem ad vnitatē absolute sumptam: q ap
 propriatur patri hz qz verificat q ois ordo ē ab vni
 tate icipiēs: h; sumit p cōparatiōes ad vnitatem vt
 dicit vnitatē plurium in amore que puenit spū. f.
 Ap litterā sup illo. (Imago si pfecte im
 plet illud cui⁹ ē imago ipsa coequatur ei
 nō illud imagini.) Contra. qz in diuinis ē
 mutua equalitas dicēduz qz si filius equa
 tur patri siue imago ei cui⁹ est imago ⁊ econuerso.
 non tamē est ibi mutua coequatio. qz e o equalitas
 plus dicit qz eēqūtas. vt. n. ex suo noie supra vnitatē
 magnitudinis addere modū quēdā vel imitatōem
 ⁊ qz filius imitatur ptem nō econuerso. ⁊ imago imi
 tatur id cui⁹ ē imago nō econuerso. ideo dicitur est qz
 si imago pfecte implet illud cui⁹ ē imago ipsa coe
 quatur ei nō econuerso. (Imago eius ⁊c.) Ista no
 tula Hylarij inducitur ad manifestatōem pdicte au
 ctoritatis v3. (Si imago pfecte implet ⁊c. ⁊ tria fa
 cit Hylarius in ea. qz pmo ponit diffinitōes imagi
 nis v3 qz imago est eius ad qd imaginatur species
 indifferēs: ⁊ qz est rei ad rem coequādā im
 agina
 ta ⁊ in discreta similitudo: ex qbus diffinitionibus ap
 paret qz de rōne imaginis ē qz coequetur ⁊ imitet
 id cui⁹ est imago. qz est indifferēs spēs eius rei ad
 quam imaginatur: id tñ cui⁹ ē imago nō coequat
 imagini qz non accipit eē p imitationem. Secdo. ex
 hīs diffinitionibus cōcludit distinctionē psonales
 patris ⁊ filij. o. (Est ergo pti ⁊ filius.) i. nō tñ pater
 nec tantum filius. s; vterqz. qñ dicat. pater ē distin
 ctus a filio. qz imago patris est filius ⁊ nihil sibi est
 imago. Tertio oñdit patris ⁊ filij vnitatem in nā.
 qz imago vt rei imago sit necesse ē vt habeat in se
 specie ⁊ eētiam ⁊ naturam auctoris. igitur filius
 hz naturam patris sū q est imago eius. (Sigs in
 nascibilē.) Ista secūda notula inducitur ad ostendū
 q oia sunt vnū propter patrē. Ad cui⁹ euidē
 tiā notādū qz intērio Hylarij qz i oī nā ē vnū aliqd nō
 hūs pncipio hz naturā illā a quo alia sumūt originē. ⁊ hz
 q oia alia sunt vnū i natura illa. ⁊ idē qz ponit duos i
 nascibiles ponit duos deos. ⁊ qz pti ē huiusmōi ina
 scibilis. oia sunt vnū pp ptes. ē. n. oīz creaturaz pnci
 piū filij. ⁊ pncipio filij pti. vniuersa igit ad vnū initia
 le. i. ad vnū pncipium initiatū ⁊ pncipium oīz
 vt ad ptem referimus: qz filius existit natus. (Ex es
 sentia innascibilis.) i. ex pte qz innascibilis ē. h; igr gra
 du ⁊ hac pfectiōe vniuersa sumūt initū. Dubitat at
 de eo qz dicit. (Hoc gradu.) Nā in diuinis non est
 gradus vt habitum fuit per Hieronymū. xxv. di.
 dō qz licet in diuinis nō sit gradus pp accipiēdo gra
 dū. sunt tñ ibi gradus accipiēdo gradū pro omni or
 dine: cū ibi sit ordo originis: vel dō ⁊ meli⁹ qz pnci
 piū creaturaz ē filij pncipio filij ē pti. vniuersa igr refe
 runt ad patrem per filium. ⁊ qz non eodem modo
 referunt vniuersa ad filium ⁊ filius ad patrem ideo
 in tali relatione sunt quidam gradus. licet igitur in
 ter personas diuinis non sint gradus: connume
 rando tamen relationes creaturarum cum relatio
 nibus personarum gradus facimus. (Omnibus
 creaturis ⁊c.) ista tertia notula inducitur ad ostēdū

Ad. vii.

dendū q̄ pater ⁊ filius sunt idē in natura . ad cuius
 euidētiā notandū q̄ creature emanāt a deo patre p
 voluntatē . ideo tales sunt q̄s deus vult eas esse :
 sed filius ab eo gignitur naturaliter . ⁊ ideo talis sub-
 stat qualis ⁊ deus est : nā sicut ex hoīe naturaliter p
 cedit hō : artificiali autē ⁊ fm voluntatem pcedit sca-
 mnū q̄ est diuersus in natura ab hoīe : ita fili⁹ qui na-
 turaliter pcedit a patre est idē in natura cū ipō . vn-
 de qz ex deo naturaliter genitus est : d̄s est : creatura
 autē que volūtariē ⁊ p modū artificiali pcedit a d̄o :
 est diuersa in natura cū ipō : ⁊ hoc est qd̄ dicit q̄ vo-
 luntas dei . (Altulit .) idest dedit sbaz oibus creatu-
 ris . (Sed pfecta natiuitas . i . pfecta naturalis gno-
 nāz d̄dit filio .) (Ex impassibili ac nō nata sba .) Hoc
 est ex patre qui dicitur impassibilis : qz non assump-
 sit carnē : dicitur nō nata sba : qz ab alio nō traxit origi-
 nē . cūcta ergo talia sunt qualia deus voluit . filius at̄
 qui ex deo natus est : talis substat qualis est deus .
 (Quia natura .) . i . pater . (Qui naturalr̄ gignit .) nō
 edidit . i . nō p̄duxit . (Naturam .) . i . filiū ab eo natu-
 raliter genitū . (Dissimilez sui .) S; ip̄e filius ex sba
 dei genitus . (Altulit .) . i . accepit sup̄ . eē vel natura
 p̄ris . (fm originē nature .) . i . fm naturalis genera-
 tionē nō fm creaturas voluntatis . (Essentia . idest
 nō habuit essentiā voluntatis . qz nō accepit esse vl
 eēntiā p modū volūtariē s; creaturas . i . s; qz creatur
 acceperunt . (Minus exp̄sse tē .) Ita q̄ta notu-
 la inducitur ad ostendendū oīa cōnecta eē p sp̄m . f .
 In qua Hylarius q̄tuor facit . qz p̄mo facit qd̄ d̄m
 est . Secundo ex habitis destruit opinionē Sabel-
 lij . Tertio exponit quoddā qd̄ dixerat v; p̄ez ⁊ fi-
 liū ⁊ sp̄m . eē p sbaz tria eo qd̄ poterat haberi p̄auū
 intellectū . Quarto manifestat qd̄ est eos esse p cōso-
 nantiā vnū . secūda ibi . (Volens igit .) Tertia ibi .
 (Subsistentiū psonas .) q̄ta ibi . (q̄ aut̄ dictū .) v̄t
 ergo p̄mo . qz p̄ ⁊ filius ⁊ sp̄s . f . sunt p sbaz tria . sed
 p cōsonantiā . i . p amoris cōcordiā sunt vnū . ⁊ in hoc
 venotatur eoz cōnectio p sp̄m . f . In eo vero qz dicim⁹
 psonas eē vnū p psonantiam fides catholica min⁹
 exp̄sse locuta de idifferētī similitudine idest d̄ vnitate
 p̄ris ⁊ filij . nā p̄ ⁊ filius nō solū vnūc in amore spi-
 rato . s; etiā in natura . cū igitur eos vnitos dicimus
 amoris cōcordia : nō exp̄sse oēm eoz indifferētē si-
 militudine siue oēm eoz indifferētē vnitate de-
 monstramus ex eo vero qz p̄sone sunt p substantiā tria
 in noīe cuiuslibet p̄sone siue vnus cuiusqz noīatiuoꝝ
 p̄pam subaz significamus p̄pam ordinem ⁊ p̄pam
 gloriā . p substantiā possumus intelligere ipostasim
 p ordinē originē . p gl̄iam p̄p̄tatem . distingūt̄ . n .
 p̄sone realr̄ . p ipostases origines ⁊ p̄p̄tates . De
 inde cū dicit . (Volens .) destruit opinionē sabellij .
 d . qz sancta sinod⁹ p̄gregata p̄tra sabelianos . (Vo-
 lēs eoz impietate p̄m̄ere .) . i . eoz errorē destruire
 qz ponebāt distinctiōem p̄sonaz in noīb⁹ t̄m qz tres
 p̄sone erāt tripl̄r nūcupatio cui triplici nomini nihil
 r̄idebat inre : ⁊ non erat subsistens eā vnus cuiusqz
 noīs . Nā cum p̄sone nō re . sed solo noīe ⁊ rōne disse-
 rēt : ille idē q̄ ē pater erat filius ⁊ spiritus . f . ⁊ habe-
 bat vtriusqz nomē vt ergo ille error : destrueretur di-
 ctū est eē tres p̄sonas eē p substantiā tria : vt non so-
 lum intelligeretur inter eas noīalis differētia s; rea-
 lis . Tūc sequitur illa pars . (Subsistentiū .) In q̄
 exponit . q̄no intelligēdū sit p substantiā tria . ad cuius
 euidētiā notādum qz substantia aliquādo accipit̄
 p natura aliquando p supposito . In pposito aut̄ p
 oīs substantiā s; p̄sōas d̄ nūero s̄nsitē in siue p̄sone
 id̄sistētes : p subas intelligimus . Sūt ḡ tres p̄sone p
 subaz tria : nō qz sit differrens substantia ⁊ dissimilis
 essentia patris ⁊ filij . sed indistincta p̄sona . vult er-

go Hylarius . qz in pposito accipitur substantia p
 sona non p natura . Deinde cū dicit . (Qd̄ aut̄ .) Ex-
 ponit qd̄ est esse p psonantiam vnū : Nā hoc nō ha-
 bet calūntiam cū ip̄e spiritus paracletus sit id in quo
 vniantur pater ⁊ filius p psonantiā hoc est in quo
 vnio cordiam . vnio ergo p psonantiam dicit vnio-
 nem in amore spirato : nō in essentia vel potius q̄ i
 essentia . nam si p vnionem patris ⁊ filij fm psonan-
 tiam intelligimus vnionem in amore essentialiter
 sumpto hoc est fm quādam similitudinē in quantum
 amor essentialiter sumptus approp̄atur spiritui . f .
 pp similitudinē ip̄ius ad eius p̄p̄m . ⁊ ideo o; nos talē
 vnitate dicere nō esse eēntiē vel substantiē . s; p simi-
 litudinē essentie vel substantie . qz amor essentiali-
 ter sumptus approp̄atur spiritui . f . in quo nectuntur
 pater ⁊ filius ⁊ psonantiā pp similitudinē quaz h; z
 ad p̄p̄m eius . (Cū deum patrem ⁊ c .) Ita q̄ta
 notula inducitur p̄tra errorē arrij ⁊ sabellij ⁊ id̄ duo
 facit Hylarius fm qz duos errores destruit . scda ibi
 (Nō religiosa .) destruit p̄mo errorē arrij . o . qz euz
 deū patrem p̄tēmur ⁊ xpm̄ dei filium p̄dicamus . si
 eos duos deos dicimus irreligiosa ē p̄fessio nostra
 nam cū sit nature in differētia inter patrem ⁊ filium
 ⁊ sit t̄m vnū nomē eoz fm qz sunt naturalr̄ vnus . o; z
 qz sint vnū in ḡnie eēntie i quo destruit error arrij qz
 cū poneret filij creaturā ēēt ḡnie fm eū differēbat d̄
 sentia p̄ris ab eēntis filij . Deinde cū addit . (Nō
 religiosa .) Excludit errorē sabellij . dices . (Qd̄ reli-
 giosa vnitas noīs . fm qz p̄ri ⁊ filio cōpetit vnū no-
 mē . qz vterqz deus .) Nō ademit i . nō absculit p̄sonā
 genite eēntie . i . p̄sonā filij qz est essentia ⁊ est genitus .
 personam videlicet . (Constitutam . i . productam ⁊
 generatam .) (Ex essentia indifferētis nature .) . i . ex
 patre qui a filio nā nō differt . q . d . qz vnitas nature
 nō aufert distinctiōem p̄sonaz qd̄ ē p̄tra sabellij . vñ
 subdit qz vnica ac singularis dei sba p vnionē noīs
 intelligat . (Cū vnū nomē eēntie .) Est sup̄ . (Vtriusqz .)
 . i . p̄ris ⁊ filij . h̄nt . n . vterqz . f . p̄ ⁊ filij vnū noīis
 eēntie . qz vterqz d̄ d̄s . ⁊ id̄ addit qz vn⁹ de⁹ p̄dicat
 siue dicit . In vtroqz . i . i p̄re ⁊ filio . (Qd̄ indistinctē .)
 sbaz indistincte nature .) Nā p̄ ⁊ filij sunt vn⁹ de⁹ qz
 ē indistinctis sba ⁊ in discreta nā i vtroqz . Inquātū at̄
 p̄sone sūt h̄ntes talē nāz destruit error sabellij : put̄ ē
 vn⁹ d̄s p̄dicat i vtroqz . destruitur error arrij . Itē s̄
 illo . (A caribdi ⁊ a scilla liberaberis .) Notādū qz i
 partib⁹ cicilie ē qdā isula i mari q̄ vocat̄ caribdim .
 scilla ē qdā rupes ibidē i terra sita iuxta mare ⁊ aqua
 maris iter vtrūqz trāsit . ⁊ naute si absqz naufragio
 ide trāsire volūt . o; eos iter dicta duo trāsire . n̄ adbe-
 rēdo sille nec caribdi . imo aliqui qm̄ vnū vitare vo-
 lūt i aliud icidūt pp̄ qd̄ dictū ē icidit i scillā volēs vi-
 tare caribdim p̄dicta duo magister intelligit duos
 errores arrij ⁊ sabellij . Si igit sine piculo d̄ fide sen-
 tire volum⁹ . sic debem⁹ vitare arrij ponēdo vnita-
 tē eēntie . qz nō adheream⁹ sabellio p̄fundēdo p̄so-
 nas ⁊ sic debem⁹ vitare sabellij distingēdo p̄sonas
 qz n̄ adbeam⁹ arrio sep̄do sbaz . ⁊ sic faciēdo libabimur
 a caribdi . ⁊ a scilla errorē arrij ⁊ sabellij euitādo .
 (Je ouit qd̄ .) Postqz magi d̄tinant d̄
 approp̄at p̄sōaz ⁊ p̄p̄is . h̄ circa p̄tracta
 mouet qdā qd̄nes p̄p̄do p̄sonas s; ap-
 prop̄ata siue s; p̄p̄a ad se inicē . ⁊ duo fa-
 cit . qz p̄mo mouet q̄nem circa p̄p̄m
 vt approp̄atū sp̄s . f . Secūdo circa approp̄atū filij
 ibi . (P̄tērea diligēt̄ intelligari .) Circa p̄m̄z
 tria facit . qz p̄mo q̄rit vtr̄ pater ⁊ filij diligēt̄ se sp̄ri-
 tu . ostendens qz p̄ auctoritates p̄babiras opz nos
 hoc p̄cedere : scdo obicit ad partem p̄trariam dices
 qz in diuinis diligere ē idem qz esse . si ergo pater ⁊ fi-

Dif. xxi.

lius diligunt se spiritui. s. sunt spiritu. s. qd falsum est
 Tertio. soluit qd nem p Aug. o. spiritum. s. eē amo-
 re patris & filij quo se diligit. scda ibi. (Sz ecōtra si
 pater.) Tertia ibi. Nulc questioni.) Deinde cu3 dicit
 (Preterea.) mouet qd nem circa appropatum filij:
 & dno facit. qz pmo facit qd dicitū est. scdo ex solutio-
 ne qd nis scdo roborat qd nem primam. ibi. (Prete-
 rea diligēter notādum.) Circa pnum duo. s. qz p-
 mo facit qz dicitū est. scdo ppter dictā qd nem mouet
 quasda qd nes anneras ibi. (Post hoc queri.) Cir-
 ca pnum duo. s. qz pmo qrit vtz pater sit sapiēs/sa-
 pientia genita. & ondit qd sic. qz cū p r filius se dili-
 gant amore que spirant. ergo r p sapiens est sapiē-
 tia quam genuit: secundo soluit. ibi. (Nāc qd nes.)
 & tria facit. qz pmo determinat qz pater nō est sapiēs
 filio cū nō sit filio. est. n. in diuinis idē sapere qd esse
 secundo in qda notula inducit auctoritas Aug. di-
 centis pirariū. Tertio. ostēditur p dictam auctori-
 tem Aug. retractasse. scda ibi. (Aug. in li.) Tertia
 ibi. (Uer hic Aug.) Deinde cū dicit. (Post hoc
 qre.) Mouet qd na qd nes anneras & duo facit. fm
 qz duas qd nes mouet. scda ibi. (Post hoc solet.)
 Circa pnm dno fa. qz pmo qrit vtz filius sit sapiēs
 sapiētia genita vel ingenita arguens ad vtrāqz par-
 tem qz si nō est sapiēs sapientia genita nō ē sapiens
 seipso qd falsum ē: si vero est sapiēs sapientia genita
 non ingenita nō ē sapiens patre. cū pater sit sapien-
 tia ingenita: & cū in diuinis sit idē sapere qz eē: filius
 non ē: a pte qd erroneū ē. scdo. ch dicit. (Ad qd.) sol-
 nit r duo facit. qz pmo soluit dicēs filiū eē sapiētē
 sapiētia genita si huiusmodi ablatiū? pstruatur in ha-
 bitudine. qñ cause formalis & sapiētia ingenita si hu-
 iusmodi ablatiū? pstruatur in habitudine qñ cāe
 efficiētis. scdo ex dictis concludit filiū nō esse sapiē-
 tē a seipso nec de se. ibi. (Ex p dictis.) & tria facit. qz
 pmo pcludit qd dicitū ē. scdo qrit. vtz filius sit sapi-
 ens p seipm. vel seipso & assignat opinionē quorūda
 dicētiū hāc eē distinguēdam qz si seipso tenetur ibi.
 qñ formaliter: sic est vera. si vō neget habitudinem
 pncipij pductiū. sic ē falsa. qz filius nō hz a se qz sit
 sapiens. Tertio assignat opinionē alioz simplr cō-
 cedentiū filiū eē sapiētē seipso. hz nō a se vel de se qd
 pferant p Hylariū. Scda ibi. (Q ueri aut.) Ter-
 tia ibi. (Alii vero simplr.) Tūc sequit illa pars.
 (Post hoc solet.) In q mouet scdam qd nem & duo
 facit. qz pmo qrit. vtruz sit vna nū sapientia patris
 Scdo ad qsta rēspōdet ibi. (Nec r hīs.) Circa p-
 mū duo facit fm qd duplr pbat nō eē vna sapiētiaz
 pns: nā filius est sapia pns & ē sap a genita: hz cū p
 non sit sapiens sapientia genita. duplex est sapiētia
 patris: vna qua est sapiens: alia qua non est sapi-
 ens. Preterea. sapiētia ingenita est sapiētia pns
 & sapiētia genita ē. hz sapiētia ingenita nō ē sapiētia
 genita. ergo nō est vna nū sapia patris. Deinde
 cum dicit. (Nec r hīs.) soluit r. d. fa. qz pmo soluit
 d. qz eadē sapiētia dicitur genita & ingenita. hz nō eo-
 dē mō. scdo. solutōem manifestat p sile. qz sicut dile-
 ctio eētialiter sumpta est ipsa trinitas: & psonaliter
 accepta ē spiritus. s. & nō ē ipa trinitas nec tñ in diui-
 nis sunt due dilectōes. qz pma nō ponit in numex
 cū eētia. sic de sapiētia dō ē. dō est etiā. & qz eētia
 nō ponit in numex cū psona. nec in ipsi psonis nu-
 meratur: sapiētia sumpta eētialiter & psonalr. si sic
 sumi pōt nō sunt due sapie nec ēt sapia genita & inge-
 nita duas sapias dñt. Deinde cū dicit. (Prete-
 rea diligēter.) hz roborat qd nē pus tactā & duo facit.
 qz pmo ondit ptes nō diligere filiū spiritu. s. sicut nō
 est sapiēs sapiētia geita. qz sic tbi idē ē sapie qz esse ita
 ibi idē ē diligere qz eē. scdo hanc qd nem dīc eē valde

difficilē. (Ibi.) (Difficilē.) Et. o. fac. qz primo ppter
 et? difficultatem dicit se dicta sanctorz velle refer-
 re nō de suo apponere. scdo. qd nem nō absolūts iu-
 rta sanctorz sniam pponit veritatē. s. ptem & filius
 se diligere ea dilectōe q ab vtroqz pcedit q nō ē ali-
 qs eoz. hz tñ spiritus. s. scda ibi. (Ego aut.) In quo
 terminatur sententia lec. & di.

Ira duo pncipalr in pñci di. versatur inten-
 tio magistri. Primo. circa dilectōem q ē p-
 pum vel appropatū spūi. s. Scdo circa sapi-
 entia q appropatur filio. Circa pnm qrem? tria.
 Primo. vtz p r filius diligit se inuicē spiritu. s.
 Scdo. vtz p r diligit seipm spiritu. s. Tertio.
 vtz p r filius diligit nos spiritu. s.

De pnm sic pceditur. vī q ista sit falsa. p r
 & fili? diligit se spiritu. s. qz diligere vī tbi
 sumiur eētialr vel notōalr. notōalr non
 qz q notōalr sumiur relatōem importāt
 Dilectio aut nō dicit qd relatū. hz qd absolutū. Si es-
 sentialr: tūc p r & filius nō diligit se spiritu. s. hz cha-
 ritate q ē diuina eētia. ergo nullo mō verificatur
 dicta ppō. Preterea. arguit Aug. vii. de trini. c.
 i. qz si pater ē sapiēs sapiētia genita. cū sapere sit idēz
 q eē. tūc p r erit filio qd falsū ē. qz cū in diuis sit dili-
 gere idē q eē. si p r & fili? diligit se spūi. s. sunt spūi. s.

Ad. j.

Preterea. sicut dicere verbo ē idē qz gnare ver-
 bum: sic diligere spiritu. s. ē spirare spūi. s. sed nō cō-
 ceditur qz pater generat se verbo. nec qz generet ver-
 bo: ergo nec pcedit d3 qz p r & filius spirēt spiritu. s. &
 si nō spirāt spiritu. s. non diligit se spūi. s. sicut dī-
 ligere sit idē qd spirare. Preterea. semp ablatiū?
 pōt exponi p accusatiū cū hac ppōne p. vel cum ali-
 q ppōne denotare cālitatē. hz spūs. s. respectu pns &
 filiū nō hz rationē pncipij neqz cāe. ergo rē. In cōtra-
 riū est. qz spūs. s. pcedit a pte r filio vt amor. hz qlibz
 diligit aliū amor: a se pcedēte. ergo p r diligit filiū
 & cōuerso spūi. s. Preterea. Aug. vi. de tri. ca. v.
 ait qz spūs. s. est charitas pns & filij quo vterqz con-
 iungitur. quo ē entus a gignēte diligit. Rñō. dō
 q de h sunt diuerse snie. qda. n. oīcūt q iste ppositio-
 nes. p r diligit filiū spūi. s. & filius diligit p r spūi. s.
 sunt f se. Et Aug. retractauit eas in suo simili. nam
 cū retractauit istā p r est sapiēs sapiētia genita retra-
 ctauit p dictas. hz illud iprobaf. pmo p auctori-
 tes sanctorz in lra q expōse vōlūt qz p r & filius diligit
 se spūi. s. cū spūs. s. sit amor pns & filij. Preterea. p
 rōem. qz si p r dīc se verbo ab eo pcedēte. p r & fili?
 diligit se spūi. s. q ab eis pcedit. & qd dicit de Augo.
 Rñō dēf. qz nō est consuetudo sua retractare in fili.
 hz in ppria forma: possumus tñ aliter dīc qz nō ē si-
 mile de eē sapiēs sapiētia genita & de diligere se spūi
 s. qz vna pōt cōcedi alia nō. vt infra patebit. Pro-
 pter h est ali? mōus ddi. s. qz illa ppositio ē vera. est
 tñ ipropa & d3 sic expōi. p r & fili? diligit se spūi. s. h est
 diligit se amore eētiali. q amor eētialis spūi. s. ap-
 propaf. hz nō vī bñdictū. qz p rōe posset cōcedi qz
 p r sit sapiēs sapiētia geita. qz ē sapiēs sapiētia eētia
 li q appropaf filio. Preterea. vt patebit. diliger
 ibi nō solū sumit eētialr. hz notionalr. ppter h
 est alius modus ddi qz ille ablatiū? d3 expōi p pre-
 positionē p vt sit sensus p r & fili? diligit se spūi. s. h ē
 p spūi. s. & ē filē sic cū dī. p r opaf filio. h ē p filio. hz illd
 nō vī bñdictū. qz ista ppō p dīgnat rōem pncipij. &
 spūs. s. hz rōem pncipij respectu pns & filij & q dñt
 de filio nō ē filē. qz hz filius nō hēat rōez pncipij respe-
 ctu pns. hz tñ respectu opis. hz in illa locutiōe nihil
 dī respectu e spūs. s. hēat rōez pncipij. p r h dī
 alr qz ille ablatō? pstruit ibi rōe signi. nā sic generatio
 terminat ad filiū. ita spiratio terminat ad spūi. s. q

spiratio per dilectionem designatur. et id est quod dicitur per
 filius diligunt se spiritu. s. est sensus. pater et filius se
 diligunt et signum huius est. quod spirat spiritus. s. sed hoc in
 probatur. nam etiam creatura est signum. quod pater et filius se
 diligunt. quod cum procedat creatura per modum voluntatis
 et ratio quare perdit creatura sit amor: in primo eris. in
 ita illud Dionysij amor quod est in deo non sinit esse ipse
 in secundum. ergo et creatura est signum. quare pater et
 filius se diligunt. et quod amor habeat esse in divinis. et ta-
 men non procedit pater et filius diligunt se creatura.
 Preterea. ut agebatur. spiritus. s. procedit a pa-
 tre et filio ut amor. ergo quasi formaliter potest procedi. pa-
 ter et filius diligunt se spiritu. s. et dico quasi formaliter quod per
 parte forma non denominat nisi inherens et nisi quod habet
 rationem principij. quod utrumque est alienum a spiritu. s. quod nec est
 forma inherens patri et filio nec est eorum principij. propter
 hoc est alius modus divini. quod cum dicit pater et filius dili-
 gunt se spiritu. s. illud spiritu. s. constituitur in habitudine. quod effe-
 ctus formalis et dico quasi formalis. quod prope in divinis est prope esse
 effectus. illud autem quodam exponentes dicunt. quod ille
 ablativus constituitur in habitudine. quasi effectus for-
 malis. i. in habitudine actus. Ad cuius intelligentiam
 sciendum quod non solum forma denotat id cuius est forma
 sed et actio. nam non solum ignis calefacit caliditate. sed
 et calefacit calefactione. et non solum fertur sursum levi-
 tate. sed et fertur sursum latere: et dato quod operatio aliu-
 rus agentis. esset aliquid in se subsistens adhuc denomi-
 naret agens. unde et licet amor quod procedit a patre et
 filio sit persona in se subsistens: nihilominus tamen denomi-
 nat patrem et filium ut dicatur quod pater et filius diligunt
 se spiritu. s. Ut tamen appareat quomodo in habitudine actus
 constituitur predictus ablativus. notandum quod in divinis
 dupliciter potest designari actio: sicut potest dupliciter intelligi
 aliquid ab alio. nam semper actio intelligitur ut pro-
 gressiva ab agente. iste autem progressus potest esse secundum rem
 et secundum rationem. si sit secundum rationem. sic actio essentialiter
 sumitur: quod est per pater essentialiter se diligit intelli-
 gitur amor quodam secundum rationem ab ipso. procedere. sed pro-
 ut diligere sumitur notionaliter: sic amor procedens rea-
 liter ab amante distinguitur. Nam spiritus. s. qui pro-
 cedit a patre et filio est realiter distinctus ab illis: quod liter-
 etiam aut sumatur actio siue essentialiter. siue notionaliter.
 ibi est duo considerare: actum ipsum: et formam quod est ratio
 agendi: et quodlibet istorum denominat diligere. possu-
 mus ergo dicere quod pater et filius quod dupliciter se diligunt
 diligunt. n. se amore essentialiter: ut amor dicit actum. secun-
 do se diligunt amore notionaliter vel charitate quod est di-
 vina essentia ut charitas et amor dicunt formam quod est
 ratio agendi. sed amor essentialiter sumptus acceptus ut
 forma non differat realiter a seipso ut nominat actio-
 nes. si vero amor sumatur notionaliter. tunc si amor
 notat formam quod est principium huius actus. dicitur pa-
 ter diligere filium ipsa proprietate vel notioe cuius quod est
 principium processionis spiritus. s. sicut paternitas est prin-
 cipium generationis filij. Si autem nominet ipsam actio-
 nem procedere: sic pater diligit filium spiritu. s. Sed ista quod
 stio dupliciter deficit primo. quod notio cuius non est principium
 dilectionis notionaliter sumptus: siue processionis spiritus
 s. nec paternitas est principium generationis filij. nam pater est si
 potens generare paternitate sed natura. Secundo
 quod ut patebit. cum dicitur pater et filius diligunt se
 spiritu. s. non constituitur in habitudine actus. sed in ha-
 bitudine constituti per actum. Sciendum igitur quod agens
 actionem aliquam tripliciter potest dici agere. primo
 forma. secundo. actione: tertio. eractione constituto
 que omnia patere possunt. et in hiis quod sunt ex parte
 intellectus. et in hiis quod sunt ex parte voluntatis. ex par-
 te autem intellectus ad presens tria est considera-
 re. Primo formam per quam actus intelligendi pro-

ceditur. Secundo actum. Tertio quod eractu intelli-
 gendi constituitur: ut verbum: ipse autem actiones
 intellectus locutiones vel dictiones quedam di-
 ci possunt. ut vult Aug. xv. de trinitate. c. r. loquendo
 autem de tali locutione siue de tali dictione: triplici-
 ter dicens dicit. Primo specie informante intel-
 lectum tanquam forma. nam sicut calidum calefacit calore
 tanquam forma siue formaliter quod calor est illud a quo
 formaliter procedit actus calefaciendi: sic intel-
 ligens dicit vel cogitat huiusmodi specie formaliter
 quod a tali specie intelligibili formaliter egreditur ta-
 lis actus. Secundo. dicens dicit dictione tanquam ac-
 tum. Nam sicut calidum calefacit calefactione tanquam ac-
 tum. quod calefactio dicit actum calidi. ita dicens dicit
 dictione tanquam actum: quod dicitio dicit actum dicentis.
 Tertio dicit verbo non tanquam forma nec tanquam actu
 sed tanquam eo quod per actum constituitur. nam ex actu di-
 cendi. vel ex actu intelligendi verbum constituitur
 inesse: et sicut ex parte intellectus est tria considerare.
 sic ex parte voluntatis tria accipere possumus: qui-
 bus amans amare dici potest. Primo id a quo ac-
 tus dilectionis. quasi formaliter egreditur: ut in actu di-
 lectionis gratuite habitu charitatis: vel amicitiam
 in actu dilectionis politicæ: et secundum hoc diligens diligit
 charitate quasi forma vel formaliter. Secundo est ibi
 considerare ipsum actum dilectionis et sic amans amat
 amore sicut dicens dicit dictione. Tertio id quod per actum
 amoris constituitur. Nam sicut ex parte intellectus cum
 intelligit in intelligendo aliquid format quod dicitur
 verbum. sic ex parte voluntatis vel superius dicitur
 fuit: cum amans amat in amando aliquid format. illud
 autem formatum quod non habuit nomen proprium appellatur
 amor. igitur amare amore dupliciter intelligi potest
 vel tanquam actu vel tanquam ex actu constituto. Nam et actus
 et ex actu constitutum amor dicitur. et sicut in trinitate
 increata filius non sumit ad similitudinem actus intelligendi
 di in nobis. sed ad similitudinem verbi quod ex actu intel-
 ligendi constituitur unde cum dicimus pater dicit
 se filio ibi filio non constituitur in habitudine actus. sed
 in habitudine ex actu constituti. sic spiritus. s. in illa tri-
 nitate non sumitur ad similitudinem actus dilectio-
 nis in nobis. sed ad similitudinem eius quod ex actu
 amoris inesse constituitur. vera est igitur pater et filius
 diligunt se spiritu. s. quod est amor ab ipso procedens. si-
 cut est vera. pater dicit se filio quod est verbum ab ipso
 emanans. igitur ille ablativus spiritus. s. non constituitur
 in habitudine actus. sed in habitudine ex actu con-
 stituti et hoc forte voluit intelligere illa positio que
 dicitur hugonis. videlicet quod spiritu. s. dicit habitu-
 dinem. quasi effectus formalis. et dicitur. quasi quod ad hoc quod ve-
 rificetur operis extendere nomen effectus et nomen forme
 Nam omne ex aliquo actu constitutum: large accipiendo esse
 effectus quodam dici potest. Rursum omne quod denomi-
 nat quodammodo induit rationem forme: sed igitur prope
 loquendo spiritus. s. non sit effectus patris et filij. quod non
 est effectus. sed procedens. tamen eo ipso quod per actum
 amoris esse accipit: effectus quidam dici potest.
 Rursum licet non sit forma patris et filij. tamen eo
 quod ipsos aliquo modo denominat induit quodam rati-
 onem ibi forme. Ad. i. cum dicitur pater et filius
 diligunt se spiritu. s. quomodo sumatur ibi amor: vel
 dilectio: dicens quod dilectio potest referri vel ad ipsum
 actum amandi: vel ad spiritum sanctum. Nam di-
 ligere se spiritu sancto idem est quod diligere se amore
 si referatur ad spiritum sanctum. tunc dilectio non
 tenetur ibi essentialiter nec notionaliter: tali modo
 accipi possit notiosum tenetur ibi personaliter. Sed
 si dilectio referatur ad ipsum actum tunc potest
 teneri essentialiter et notionaliter ut patebit.

Ad. ij. dicendum qd in deo idem sit diligere et esse: qd sapere et esse. tñ ppter diversum modū habitūdinis pcedimus qd p̄r et filius diligit se spiritu. s. n̄ tñ pcedimus qd p̄r sit sapiens filio fm̄ tamen eos qd dicit qd diligeret tenetur solū notōdāliter: cū dicim⁹ p̄r et filio diligit se spiritu. s. de leui soluntur rō. qd sapere in diuinis solū eēntialiter sumitur. diligit ve ro eēntialit̄ et notōdāliter ideo h̄ b̄ sit falsa p̄r est sapiens filio. qd sapere notōdāliter teneri nō pōt tñ h̄ est vera p̄r et filius diligit se spiritu. s. qd diligeret notōdāliter teneri pōt. Ad. iij. dō qd si idē est dicere et generare: rōne tñ differūt. et pp̄ hanc differentiā pcedimus qd p̄r dicat filio non qd generet filio sic dato qd idē sit diligeret et spirare. tñ qd nō eodē mō significāt pcedimus qd p̄r et filius diligit se spiritu. s. nō qd spirant. Ad. iij. dicendū qd spiritus. s. vt p̄r p̄r habitū nō h̄ rōnem cause nec p̄ncipij respectu p̄ris et filij: nisi velle mus appellare habere rōnem p̄ncipij qd dēnotat. et ideo qd magis importatur rō causa litatis: cū d̄r p̄r et filius diligit se p̄r spiritu. s. qd spiritus. s. si vtrāq; pōt p̄cedi rōne dēnotationis. qd spiritus. s. est talis dēnotationis p̄ncipiū. nō tñ ita p̄p̄e d̄r qd diligit se p̄r sp̄m. s. sicut spiritus. s. qd si tñ expōnetur cū hac p̄positōe. a. vt si diceretur qd diligit se a spiritu. s. nullo mō p̄cedēda eēt. qd. a. dēnotat causalitātē efficiētē. vel p̄ncipij p̄ductiui. Ad formaz aut̄ arguēdi cū dicitur qd ablatiuus semp̄ pōt expōni p̄ p̄positōem dēnotatē cām. p̄r qd non est v̄r: nisi accipiatur causalitas. large ad oē illud qd est aliquo mō dēnotatōis p̄ncipiū.

Secundo queritur. v̄r p̄r diligit seipm. spiritu. s. et videtur qd nō. qd ibi diligeret v̄r sumitur eēntialiter. vel notōdāliter. nō eēntialiter: qd vt tactū fuit supra sic diligit se caritate qd est diuina eēntia. ergo tenetur notōdāliter h̄z p̄ra. act⁹ notōdāles recipiatōem nō suscipiūt nā p̄r non spirat se spiritu. s. ergo rē. P̄terea. qd p̄ueniūt p̄r fm̄ se p̄ueniūt ei nō intellectu filio. ergo pōt se diligeret pater. spiritu. s. et si non p̄duceret verbū qd ē incōueniēs. cū ordīne nature. gnatio v̄r b̄ p̄cedat p̄ductōem spiritus. P̄terea sp̄s. s. h̄z filitudinē cū amore nostro qd est charitas. s. charitas semp̄ tēdit in altē. vt charitas eē pōt. igitur semp̄ h̄z diligit aliū ex charitate. ergo p̄r nō seipm. s. filio spiritu. s. diligit. cū spiritus. s. sit illud ad cui⁹ exemplar efficitur habit⁹ charitatis in nobis. P̄terea. si p̄r diligit se spiritu. s. pari rōne et filio se spiritu. s. diligit: s. et sp̄s. s. se spiritu. s. diligit. s. qd cōuenit tribus est eēntiale. ergo ibi diligeret eēntialiter tenetur s. vt habitū ē. falsū ē qd p̄r et filio diligit se spiritu. s. accipiēdo actū dilectōis eēntialit̄ ergo rē.

Incontrariū est qd eodē amore p̄r amat filium et se ipsum. s. amat filio sp̄m. s. ego rē. P̄terea. sicut dicere se h̄z ad verbum. sic amare se v̄r habere ad spiritū. s. nā sicut pactū dicēdi gignitur verbū. sic pactū diligit p̄ducitur spiritus. s. p̄r dicit se verbo ergo diligit se spiritu. s. R̄n. qdā sic dicit qd cū dicitur p̄r diligit se spiritu. s. pōt intelligi de dilectōe eēntialit̄ vel notōdālit̄. si de eēntialit̄: sic sicut nec filius diligit sp̄m. s. ita nec spiritus. s. se diligit sed sic se diligit charitate essentialit̄ et operatione essentialit̄. Si vero intelligatur de dilectōe notōdālit̄: sic sicut et filium. ita et se spiritu. s. amat. qd diligeret notōdālit̄ sumptū nihil aliud dicit qd eē p̄ncipiū amoris p̄sonalis qui est spiritus sanctus qui amor qd s̄ḡtur p̄ modum operationis dēnotat patrem a quo est: vt pater dicatur se spiritu sancto diligeret. sed illud dupliciter deficit. qd primo vt habitum est spirit⁹ sanctus non s̄ḡtur per modum operatiōis vel per

modum actus. sed per modum exacti constituti. secundo. qd siue diligeret sumatur essentialit̄ siue notionalit̄. fm̄ fundamenta eorum vt videtur: semp̄ p̄cedere possumus. qd pater se et filium spiritu. s. diligit. et qd filius etiam se et patrem diligit spiritu. s. ad cuius euidētiā notand⁹ qd dicimus patrem se diligeret spiritu. s. nō qd spiritus. s. habeat rōnem p̄ncipij respectu patris diligitis nec respectu actus dilectōis. nā etiā si dilectio notōdālit̄ sumit fm̄ quē modū ab omnibus p̄ceditur p̄p̄nem habitam eē v̄rā. nō possumus dicere qd respectu talis actus sp̄s. s. habeat rōnem p̄ncipij. qd nullus act⁹ notionalit̄ egreditur a spiritu san. ex hoc igitur verificatur p̄positio dicta qd sp̄s san. per actū diligendū accipit esse. nā vt dictū est agens dicitur agere. non soluz forma vel actione. s. etiā eo qd per actionem cōstituitur. igitur oīs ille actus fm̄ quē sp̄s san. eē accipit a patre pōt cōp̄tere patri. spiritu san. et ga non solū per actus notionalit̄ s̄ p̄one accipiūt esse. s. et aliquo modo vt patebit p̄ actus essentialit̄. eo qd essētia intelligit vt radicale p̄ncipiū diuz notionalium actū. nō soluz pater diligit se spiritu san. accipiēdo actum dilectionis notionalit̄. s. diligit se et si dilectionis actus essentialit̄ accipiatur. hec aut̄ sic declarantur. dicimus. n. qd pater dicendo se p̄ducit verbū et intelligēdo se generat verbū. et tamen dicere proprie sumptū est notionale: v̄roque ergo modo p̄ducitur verbū et actu essentialit̄ et notionalit̄. licet nō eodem modo. et qd pater et dicendo se verbum producit. et intelligendo se verbū generat: fm̄ v̄rūque actum verbū patrem dēnotat. dicitur enim qd pater dicit se verbo. et qd intelligit se in verbo: et sicut pater dicendo se et intelligendo se verbū producit. sic pater et filius et diligit se dilectōe notionalit̄ que respondet ei qd est dicere spiritus san. etum spirant. et ideo fm̄ v̄rāq; dilectionē. spiritus san. dēnotat patrem et filium. diligit ergo pater se spiritu san. siue accipiatur dilectio essentialit̄ siue notionalit̄. Sed dicit aliquis qd cum ex parte filij sumebatur actus essentialit̄. filius dēnotabat patrem in ablatiuo non simpliciter. sed cū hac p̄positione. in. non enīz pater intelligit filio. sed in filio. Cum vero actus notionalit̄ sumebatur simpliciter in ablatiuo. filius nominabat patrem. dicēdo pater dicit se filio sine verbo. igitur cum dilectio accipietur notionalit̄ concedi poterit qd pater et filius diligit se spiritu sancto. sed si accipiatur essentialit̄ concedi non d̄z qd diligit se spiritu sancto sed in spiritu sancto. tales autem obiectiones non multum ponderant. nam si omnia essentialia idem significant. non tamen habent eundem modum significandi. et qd construtiones casuum respiciūt modum significandi et diuersitatem habitūdinis. aliquid p̄cedimus de vno essentiali. qd non cōcedim⁹ de alio. et ideo licet cōcedam⁹ qd pater diligit se spiritu. s. non accipiēdo dilectionem essentialit̄. non tamen concedimus qd pater intelligat se verbo sed in verbo propter aliam et aliam habitūdinem importatam per diligeret et intelligere. negātes aut̄ patrem diligeret se spiritu sancto dilectōe essentialit̄. de necessitate negare coguntur qd essētia sit radicale p̄ncipiū notionalium actuum. cogūtur. n. dicere qd pater non generat natura. sed paternitate. et qd relatio sit p̄ncipiū et ratio notionalis actus vt qd paternitas sit potētia generandi in patre nō natura. vt patet per habitū. et quia negantes hanc pater diligit se spiritu sancto dilectione essentialit̄. aliquando concesserunt qd relatio esset ratio notionalium actuum. vt qd paternitas esset potentia

15 ij.

generandi i patre & comunis notio potetia spirandi in patre & filio, cum retractasset fm & non primum, melius dixerit pum q postmodu: qz scitificis loquen do melius e vel salte minus malis in duob? male di cere si nihil repugnans dicat qz sibi p radicare. dato q in altero bndicat. pps ergo vez ee, & qtr vez sit qz p se spu. f. diligat. qz suppositis fundamētis docto ru vř esse pcedē dō. qz p se diligit spiritu. f. dilectio ne eēntiali. tñ qz b nō tenetur cōiter nō vtar hoc tā qz pōne cōi. n. tāqz eo qd sequitur ex cōi fundamēto.

Ald. i. dō qz pōtēneri eēntialr & notōalr. & qd dī qz eēntialr diligit se charitate qē diuina eēntia h nō ob stat. qz vñ? & idē actus attribuitur agēti forma actu & eo qd p actu pōtēntur. igitur deus p diligit se di lectōe eēntiali nō solū eēntia diuina tāqz forma: vel ipsa dilectōe tanqz actu. s. ēt diligit se spu. f. inquan tā dilectio eēntialr sumpta siue volūtas est radicale pncipiū p dūctōis spirīt? . f. & qz amans amat amorē quē p dūctōe amādo: cū possit pcedi qz p et fili? diligit se de se dilectōe eēntiali. p dūctōe spu. f. sic eōcedit qz p intelligēdo se generat vñ b. s. itelligere solū eēntialr sumat. eōcedere debemus mō quo dictū est qz p filiū diligit se spu. f. dilectōe eēntiali. Rursum p diligit se spu. f. dilectōe notionalr. & qd arguit qz hu iusmodi actus nō sunt supra se reciprocī. dō qz hu ius modi actus aliqñ sic sumunt qz denotāt rōem pnci pij respectu termini. & tales actus nō pnt eē recipro ci. qz idē nō bz rōm pncipij sup se ipso & sic significat actus p gnare spirare. & iō pater nō generat se filio. nec spirat se spu. f. aliqñ autē nō denorat rō pncipij respectu termini & sic ipoztat actus per dicere & di ligere. p dē. n. terminari actus ad se ipso absqz eo qz dicit sup se ipso qz dī auctoritatē hāc? sile ē de di ligere. & ideo eōcedim? qz p dicat se vñ b. & qz diligit se spu. f. **Ald. ii.** dō qz nō intellectu vñ b: p non in telligēte spirare duplici rōe pmo qz nō intellectu filio vel vñ b p nō remanet p. & iō nō spiraret p si non esset vñ b qz p nō eē secūdo b oīditur. qz amor fm qz de amore loqmur nō p gredī nisi ab intelligēte & iō qz si i diuinis nō eē vñ b. ypostasia pñ nō intel ligeret filio nō dīgit nō s. iraret amorē. Si igit p nō diligeret spu. f. nihil i diuinis eē vñ b. h nō est qz p ali quid recipiat a vñ b. vñ qz pater sit insufficientes ad p dūctōe amorē spiratū. secūdo qz p amonitionē vñ b seqt ex vñ b oimmutio vñ amotio pfectōis in pte. qz nō esset p pfectus nisi vñ b p dūceret. multe. n. sunt cāe i inferēdo qz non sunt cāe in essendo arguit. n. & infert. p dūctio vñ b p dūctōe pñs i illius nō sit cā neqz pncipiū & qz e sufficientes pncipiū p ad spirāduz amorē & sufficientes pncipiū filius & nō ē ex indigentia alfenius qz vñ b simul spirat nō solū vñ b diligit aliuz spu. f. s. d qd libet se ipsum spu. f. amat cū qlibet exi stat sufficientes pncipiū p dūctōis ipū? **Ald. iij.** dō qz amor caritat nō solū tēdit in alterū s. ēt tēdit i seipz. nā & se ipm hō ex charitate tenet diligere vñ pmo d doctrina xpiana. dilectio sui ipm? inē qtuor diligen da. ex charitate pputat. & iō p nō soluz filius s. ēt se ipz diligit charitate qz spu. f. **Ald. iij.** dō qz spu. f. san. diligit se spu. f. dilectōe eēntiali. qz sic qlibet p sona se ipsa est ita se ipsa diligit & intelligit & cū p & fi lius diligit se dilectione eēntiali spu. f. mō quo pa tuit & rō h iprobās est soluta nō tñ eodē mō vñ eādē habitūdine retinet ite ablati? spu. f. cū dī p & filius se spu. f. diligit. & cum dī spu. f. se spu. f. diligit. ac cipit dō ēt dilectōe eēntialr vñ obiqz. nā in pma locutione spu. f. pstruit in habitūdine. qz effectus formalis accipiēdo effectum formale mō quo dictū est: nō aut in scda. cū spiritus. f. sui ipsius effectus eē non possit. sicut igitur pater intelligit se in filio & ij

lo eodem intelligere: filius se in seipso intelligit. nō tamen fm eandem habitūdinem: propter qz diuer sitatem habitūdinis pcedimus qz filius se intelligit in seipso & seipso: p aut se intelligit in filio & nō filio Sic illa eadē dilectōe qz pater & filius diligit se spi ritu. f. spiritus. f. diligit se seipso. nō tñ fm eādēz mo dā habitūdinis. Si vero qrat. vñ spiritus. f. di ligat se seipso dilectōe notōaliter sumpra. cū pceda mus patrē & filium se spiritu. f. sic diligit. dō qz no tio dī aliqñ ipsa ppuetas aliqñ ipsa origo notōdale qd dī. Tertio eē id qd nō puenit tribus inter notōa lia cōputatur. & sic qlibet psona notōdale qd dī. & qz qlibet psona ē ita simplr vt eēntia: sicut qlibet pso na ē essentia sua. ita est seipsa. & qz spiritus. f. seipso seipsum diligit cū essentia sua se diligit. diligit se ipz seipso dilectōe notōali: cū psona sua amor & dilectio dicatur. & inter notōalia cōputari possit: & ex h appa ret qz non fm eandē habitūdinem pater & filius dili gūt se spiritu. f. notōaliter loquēdo & spiritus. f. se. ipso diligit. nāz pmo modo verificatur ppositio. qz pater & filius sunt pncipiū amoris psonalis & spu. f. spirat quo se diligit qd de spiritu. f. dicere nō possumus cū sui ipsius pncipiū esse nō possit. sed ve rificatur ppositio mō quo dictum est.

Errio queritur. vñ pater & filius diligāt nos spiritu. f. & vñ qz non. qz actus distin gūt p obiecta. ergo fm diuersitatē obie ctorum. est dare diuersitatē actū. nō ergo eodē amore deus diligit se & creaturā: cū sint tā disse rētia obiecta creatura & deus. s. cū pater & filius di ligat se spiritu. f. nō diligēt creaturā eodēz amore. **Præterea.** diligere diuinū respectu creature di cit qd eēntiale. nā respectus ad opus eēntialiter di citur. s. spiritus. f. ad amorē notōalem pñer. put ei pprie puenit rō amoris ergo rē. **Præterea.** euz di citur pater & filius diligit se spiritu. san. hoc qz dico spiritu. f. pstituitur in habitūdine alicuius ex actu pñi tuti. sed p actum quo deus creaturā diligit spiritus. f. pñi non potest qz cum ille actus actualiter non dicat respectū ad creaturā nisi ex tēpore. ergo spu. f. nō pcederet actualr nisi ex tēpore. **Præterea** si pater & filius diligunt nos spu. f. vñ qz spu. f. habeat rōm pncipij respectu patris & filij. qstūm adhāc ac tionē qz est nos diligerē: nā illud quo aliqz agit aliqd videt ipoztare rōm pncipij. sed spu. f. in nullo bz rōm pncipij respectu patris & filij. ergo rē. **Inō** trariū est qz p dīcēdo se vñ b nō solū dicit se sed alia a se. qz vñ b illud nō solū est expñā silitudo patris sed ēt est ars qdā oiporetis atqz sapientis vci plena oīum rōum viuentium vt dicit Augu. vj. de trini. ca. vltimo. ergo vñ b nō solū bz manifestare pñz. s. alia sed sicut pater dicit se vñ b: ita p & filius diligunt se spu. f. s. pater dīcēdo se vñ b: dicit alia ergo pater & fili? diligendo se spu. f. diligunt alia. **Præterea** omne qd quis diligit. diligit illd amore a se pcedē te cum igitur spu. f. san. sit amor pcedens a patre et filio cum pater & filius diligant nos: huiusmodi amore nos diligunt. **Rñ.** dō qz sicut est in intell gendo ita est in diligendo. sed in intelligendo sic se habet qz cum intellectus nō intelligit in verbo quo gignit: per huiusmodi verbum non solum manife statur ipse intelligens. sed etiam: alia sicuo modo est de verbo diuino quia per verbum diuinum non solum manifestatur deus pater sed etiam alia ibi re lucent: in h ergo conuenit verbum nřm cum ver bo diuino. quia sicut verbum nřm est manifestati uuz eius a quo procedit & aliorum sic & diuinum ver bū h mō cōuerso h eē habeat. qz vñ b nřz pmo mani festat alia ab intellectu & manifestando alia ipsum.

Ad. iij.

intellectum manifestat. sed verbum diuinum per se et primo manifestat deum patrem et manifestando ipsum quod est ex consequenti manifestat creaturam. igitur deus pater dicens de se dicit alia. intellectus vero noster dicendo alia dicit se. hec autem sic declaratur. quod secundum Lomen. in 3° de anima. Intellectus noster tenet ultimam gradum in genere intelligibili sicut materia prima in genere entium et ideo sic prima materia in nullum actum exire potest nisi informetur aliqua specie. unde non potest intelligere se nisi prius intelligat alia per quod in tertio de anima scribitur. quod intellectus noster sic seipsum intelligit sic. intelligendo alia. deinde autem quod est primum in genere intelligibili: modus contrarium habet quod intelligit se ipsum per se et primo. et intelligendo se cognoscit alia. Ideo in. xij. metaph. vult prius quod primum nihil intelligit extra se: quod verum est per se et primo. dicit. ergo deus pater se et alia uno verbo et dicendo se dicit alia. et quod sic est ex parte voluntatis. deus primo et principaliter se diligit et vult. et volendo se et diligendo vult et diligit omnia. Sicut igitur ista est vera. prout dicit omnia verbo. ita hoc est vera prout et filius diligit omnia spiritu sancto. modus autem veritatis eius sic haberi potest. Nam cum dicitur pater et filius diligit nos vel alia a se spiritu sancto. hoc verbum diligere dupliciter actus importare potest essentialiter et notionaliter. et utroque modo potest habere veritatem propositio dicta. aliter tamen et aliter accepta. Nam si essentialiter sumitur. tunc in diligere importatur efficientia totius trinitatis. sed in spiritu sancto. importatur ratio efficiendi. quod est quod opus a tota trinitate efficiatur. quod indiuisa sunt opera trinitatis sicut est indiuisa ipsa substantia. ut vult Damasc. li. iij. c. xiiij. Ratio tamen emanandi et efficiendi sumitur ab aliqua persona. nam cum filius procedat a deo ex eo quod se intelligit. et spiritus sanctus a patre et filio eo quod suam bonitatem voluit. cum deus intelligendo se intelligat alia. et volendo se velit alia filius erit ratio omnium eorum que procedunt ab ipso tanquam ab artifice et per modum intellectus. et spiritus sanctus erit ratio omnium eorum que procedunt a deo: ut voluta. non enim proprie spiritus ipse procedit ut voluit. sed ut ratio volentis alia: verum est igitur pater et filium nos diligere spiritu sancto. sumendo dilectionem essentialiter. quod licet efficientia que importatur per tale diligere totam trinitatem attribuitur. ratio tamen efficiendi spiritus sancti. conuenit non quod per tale rationem efficiendi importetur auctoritas in spiritu sancto. respectu patris et filii. sed respectu nostri. unde igitur ergo nos pater et filius spiritu sancto: dilectione essentiali. diligit etiam nos eo amore notionali quod spirant spiritum sanctum. quod est ratio et exemplar omnis effectus per modum liberalitatis creature communicati. Ad primum dicendum quod actus diuersificantur penes obiecta principalia. sed in dilectione diuina unum est obiectum principale. scilicet diuina bonitas. et quod bonitas creata non diligitur a deo principaliter. et primo. eodem actu dilectionis vel eodem amore diligit se et alia. vel diligit se et nos.

Ad secundum dicitur quod effectus sit a tota trinitate et quod essentialiter dicat. ratio tamen efficiendi potest attribui alicui persone: et propter hanc attributionem dicimus quod pater et filius diligit nos spiritu sancto. Ad tertium dicendum quod origines secundum quas persone producantur relatione importent et quod notionaliter dicant. potentia tamen producantur personam simpliciter dicit quod absolutum habet ei competat aliis modis respectibus. ut potentia generandi est ipsa natura in patre. et quod huiusmodi potentia quod absolutum dicit. ideo dicimus quod pater intelligendo se generat filium. et pater et filius volendo bonitatem suam spirant spiritum sanctum. per illud igitur et eidez vel le per quod pater et filius volendo bonitatem suam spiritum sanctum. spirant et creaturam producant. et licet sit idem velle sed quod procedit spiritus sancti. et creatura: non tamen eodem modo accipi-

tur: ut secundum illud procedit creatura et spiritus. nam spiritus. scilicet huiusmodi velle producit in omnibus: unum pater et filius unus deus existens bonitatem suam voluit: ita quod dato quod pater et filius nullam aliam bonitatem a bonitate sua vellent nec per se nec ex consequenti spiritum sanctum. producerent sed si nullam aliam bonitatem a bonitate sua vel lent: nec per se nec ex consequenti nunquam creaturam producerent: et ex hoc sequitur quod productio spiritus sancti. tripliciter differt a productione creature. primo quod pater et filius de necessitate spiritum sancti. spirant non necessitate coactionis. sed necessitate immutabilitatis sed non de necessitate creaturam producant. quod deus de necessitate vult seipsum et bonitatem suam cum non sit alius finis voluntatis diuine quam diuina bonitas: et cum in fine de necessitate tendamus et quod apprebendimus ut finez secundum quod huiusmodi de necessitate vellimus. et quod pater et filius cum non possunt velle et non velle bonitatem suam. sed necessario ea velint respectu productio. scilicet non se habent ad opposita. sed cum de necessitate producant. Sed cum creatura non procedat in esse nisi deus aliquo modo aliam bonitatem a se velit et si non per se et primo tamen ex parte cum aliam bonitatem a se non de necessitate velit. quod in ea que sunt ad finem non necessario tediumus potest bonitatem creaturam producere et non producere. cum respiciat omnes bonitatem creatam tanquam ea que sunt ad finem. secundo. huiusmodi productiones differunt. quod productio spiritus sancti. est quodammodo naturalis nam per modum voluntatis procedat. procedit tamen per modum voluntatis conomitante natura quod cum producat spiritus sancti. ex eo quod pater et filius suam bonitatem voluit quam aspiciunt quasi finem cum in fine tendamus quodammodo naturaliter ut potest haberi a patre tertio. et huiusmodi productione illa eadem nam coicatur ei quod est in patre et filio quod non esset si nullatenus esset eius productio naturalis sed cum in ea que sunt ad finez non feramur naturalis creatura ita procedat a deo ut voluta quod ei non comunicabit nam diuina tertio differt productio spiritus sancti. a productione creature. quod productio eius est ratio quod re creatura producat. Nam cum deus volendo bonitatem suam alia velit cum spiritus sancti. producat ex eo quod bonitatem suam vult creatura vero in eam per gradum eo quod aliquo modo vult bonitatem aliam emanatio spiritus sancti erit ratio emanationis creature. ideo diligit nos pater et filius spiritus sancti. quod spiritus sancti. est ratio omnis bonitatis coicatur nobis ab ipsis per igitur quod per illud idem velle secundum quod procedit creatura emanat spiritus sancti. sed non eodem modo et propter istam diuersitatem modi spiritus sancti. est ab eterno cum respectu productionis eius pater et filius non se habent ad opposita. creatura vero est temporalis. quod ea possunt producere et non producere. non igitur concludit ratio quod oporteat spiritum sancti. esse ex tempore. habet creatura sit temporalis. Ad quartum dicitur quod spiritus sancti. quo pater et filius diligit creaturam habet rationem principij non respectu patris et filii sed respectu creature ut dictum est.

Quia quod de sapientia siue de his que pertinent ad appropriatum filij. et circa hoc quod remouo.

Primo utrum pater sit sapiens sapientia genita.

Secundo utrum filius sit sapiens sapientia ingenita.

Primum sic proceditur. videtur quod pater sit sapiens sapientia genita. quia filius est ars patris secundum Augustinum. vi. de trinitate. ca. vi. tunc sed quilibet artifex est sapiens arte

sua ergo pater est sapiens filio siue sapientia genita.

Præterea vi. de trinitate ca. j. arguit Augustinus. quod quod dicimus christum dei virtutem et dei sapientiam conomimur ut dicamus deum patrem non esse sapientem nisi habendo sapientiam quam genuit. Si ergo est sapiens in habendo sapientiam quam genuit cum sapientia quam genuit sit sapientia genita est sapiens sapientia genita

Preterea Aug. vi. de tri. c. vlti. loquens de filio qui est ars patris ait q̄ ibi nouit oia deus q̄ fecit p̄ ipsam. r. xv. de trini. c. xiiij. scribitur q̄ deus pater nouit oia in se ipso nouit oia in filio s̄z id in quo quis noscit oia est sapiētia eius: ipse est sapiens eo. ergo pater qui noscit oia in filio est sapiens filio. Preterea. vna est sapiētia patris r̄ filij r̄ pater r̄ filius s̄ vna sapiētia q̄ s̄m Aug. vii. de tri. c. i. sic debemus intelligere sapiētia de sapiētia sine filium de patre q̄ vterq̄ sit vna sapiētia vna essentia. si ergo pater est sapiens sapiētia q̄ est ipse est sapiēs sapiētia q̄ ē filius cum ipse r̄ filius sint vna sapiētia: sed sapiētia q̄ est filius est sapiētia genita ergo r̄c. In primum ē. q̄ deo ē idē sapere quod esse: si ergo pater ē sapiēs filio. pater erit si lo qd̄ est incōueniēs. Preterea. arguit Aug. xvij. de trini. c. i. q̄ aut in diuinis ē idē sapere q̄ esse aut nō. si ibi ē idem sapere q̄ ē. ergo si pater sapit filio. pater est filio. qd̄ est incōueniens. Si autem non est ibi idem sapere q̄ esse r̄ filius est sapiētia patris. Tunc s̄m ipm̄ duo incōuenientia sequuntur. Primo. q̄ ibi non sit summa simpliciter cum oia absoluta s̄m hanc ypothesim ibi non trāseant in subas. Secdo. q̄ ibi filius nō sit filius. nā s̄z hanc ypothesim cū ibi sapia non sit s̄ba. s̄z qualitas: cum ibi absoluta ex supōne facta maneat s̄m suuz genus. filius q̄ ponitur sapiētia nō erit ples. sed qualitas. nullo ergo mō pcedendum ē filium ē sapiētia q̄ pater sit sapiens. non igitur ē pater sapiēs sapiētia genita. Rū. od̄ q̄ ad quēlibet actū ex quo aliq̄ d̄ constituitur: tria p̄currunt. videlicet rō actus siue forma: act̄ ipse r̄ ex acta p̄stitutū. s̄z hec tria nō s̄m p̄ realiter differāt sicut videre est in actu edificandi. Nā ibi p̄currit ars edificatiua q̄ se h̄z vt ratio actus ipsum edificare qd̄ se h̄z vt actus. r̄ edificium qd̄ ex actu edificandi p̄stitutus: r̄ sicut p̄dicta tria p̄currūt ad actus trāseunt in exteriorē materiā. sic p̄currunt ad nō trāseunt. nā s̄z edificare sit in edificato r̄ sit p̄fectio acti: intelligere nō ē in intelligente r̄ ē p̄fectio agētis. et t̄ in intelligere p̄dicta tria p̄spicere possumus. est. n. ibi sp̄s intelligibilis tanq̄ ratio actus ipsuz intelligere tanq̄ act̄ r̄ v̄bū qd̄ ex actu itelligendi in esse cōstitutur. r̄ s̄m q̄ ad actōem diuersa p̄currit sic agens diuersimode denominari p̄t. nā aliq̄ tota ratio d̄nominatōis sumitur a forma. r̄ ab eo quod dat esse tale. r̄ sic sapiētia denominat sapientē r̄ ars artificē accipiēdo sapiētiā. put est p̄fectio sapiētis r̄ artem. put ē p̄fectio artificis r̄ qd̄ sic denominat h̄z rōnem p̄ncipij. aliq̄ denoiatio sit ab actu. vt cum dicimus. dicens dicit dicitōe. vel currens currit cursu. Aliq̄ sit ab eo qd̄ p̄ actum p̄stitutur vt cum dicim̄. q̄ dices: se verbo dicit. nā verbū nō dicit speciē intelligibile neq̄ actū. sed qd̄ p̄ actū p̄stitutur. Cū igitur q̄ritur vt p̄ sit sapiēs sapiētia genita. siue intelligat filio: quod idem est: cum filius respectu patris se habeat vt verbū r̄ signat̄ ex eo r̄ se p̄ intelligit. qd̄ est quō p̄stitutum ex aliquo actu agentē denoiat. vt quō productus denominat producentem r̄ quia inter productum r̄ producentem s̄m modū intelligendi est actio me. vt innuit p̄s. v. metaphisice. o3 q̄ talis denoiatio fiat s̄m q̄ agens intelligit agere pp̄ quod talis denoiatio diuersificabitur s̄m q̄ actus diuersimode cōsiderari p̄t. actus aut̄ tripl̄ significari p̄t. nā cū habitū sit q̄ est qd̄ mediū s̄m rōnem inter p̄ducētes r̄ p̄ductū: verbū significat̄ huiusmodi actōem tripl̄ diuersificari poterit. Primo. quod significet eā in se. Secūdo q̄ significet eam: vt terminatur ad p̄ductū. Tertio. q̄ designet ipaz s̄z habitudinē quā p̄legat̄ p̄ducēs ex eo q̄ p̄ducit. quā diuersitate in actu intellect̄ aspiciere

possumus nā cū actio intellectus sit q̄si media iter intellectū r̄ v̄bū put ex tali acti dē p̄stitutū actio itelle et̄ tripliciter poterit noiari. P̄rio in se r̄ sic huiusmodi actionē noiari intelligere. nā intelligere dicit̄: actus intellectus in se acceptum. Secundo talis actio si significari poterit p̄terminatur ad verbū q̄ p̄eam p̄stitutur r̄ sic actio intellectus dicitur formatio. nā intellectus in intelligendo: verbū format. Tertio si significari poterit talis actio s̄m habitudinē quā p̄legat̄ p̄ducens ex p̄ducto. r̄ sic dicitur dicere vel manifestare. p̄sequitur. n. intelligens siue dices ex verbo quod p̄ducit q̄ manifestetur r̄ dicatur illo. p̄dicta aut̄ verba q̄ diuersimode importat̄ actū sic differunt. nā que significat̄ actus vt terminatur ad p̄ductū: nullo mō sunt reciproca. nō. n. dicimus q̄ intellectus format se verbo nec q̄ pater generet se filio. nā formatōi verbi in nobis r̄idet ḡnatio filij in diuinis. q̄ vero importat̄ actū in se r̄ s̄m habitudinē quā p̄sequitur p̄ducēs ex p̄ducto. reciproca sunt. s̄z nō eodē mō. nā q̄ significat̄ actum s̄m huiusmodi habitudinē sic sunt reciproca q̄ s̄m talē reciprocōdes p̄ducēs simpl̄ a p̄ducto denominatur. dicim̄. n. q̄ dices dicit se verbo. pater manifestat se filio. nā cum dicere r̄ manifestare dicat̄ actōes patris includēt̄ habitudinē quā h̄z pater ex eo q̄ verbum p̄ducit rōne huius habitudinē verbum siue filius s̄z talē actum simpl̄ patre denominat. s̄z si accipiatur actus in se. si videre volumus quomō p̄ductum p̄ducētē denominat s̄m talē actum: distinguēdus est de actu. Sunt. n. qd̄ acta q̄ sunt aie ad res vt diligere r̄ amare. r̄ q̄ tales act̄ vidēt̄ designare quē dā motum ab aia s̄m eos aia denoiari poterit p̄ ea q̄ ab ipsa sunt. vnde amor q̄ ab amate procedit s̄m actum diligendū: amate denoiat. vnde dicamus amate se amare amore a se p̄cedēte. Quid autē sunt actus q̄ sunt rex ad aiaz: r̄ ideo q̄ huiusmodi actus si significat̄ motum ab aia: q̄ procedit ab ipsa s̄m tales actus eā simpliciter nō de nominat̄: r̄ ideo q̄ verbū p̄cedit ab intellectu vel ab aia intelligere cuius intelligere nō dicat motum ab aia. verbum qd̄ dicit aliq̄d vt p̄cedens ab ea: s̄m huiusmodi actū simpliciter eam de noiare non poterit. vnde nō dicimus q̄ anima vel intellectus intelligat se verbo. r̄ s̄z non denominet simpliciter intellectus qd̄ p̄cedit ab ipso s̄m huiusmodi actum q̄ est intelligere denoiat t̄ ip̄ s̄z s̄m aliq̄ez modum. vt s̄m hanc p̄positionē. in concedimus. n. q̄ intelligēs intelligit se in verbo licet nō intelligat se verbo. r̄ ex h̄ apparet q̄ licet in deo sit idē diligere r̄ esse: r̄ sapere r̄ esse: vel intelligere r̄ esse. concedimus t̄ q̄ pater r̄ filius diligunt se spū. s̄. qui est amor: procedens ab ipsis. non t̄i cōcedimus q̄ pater intelligat se filio qui est sapia ab ipso emanans. r̄ h̄ p̄pter aliā r̄ aliam bitudinē importat̄ p̄ diligere r̄ itelligere vt patet p̄ habita. r̄ q̄ pater nō est sapiens nisi eo quo intelligit cū nō intelligit filio vt ostensum est nō est sapiēs filio. Ex hijs autem melius patere potest questio illa quomodo pater r̄ filius diligūt se spū. s̄. ad aptando ea q̄ sunt ex parte itellectus ad ea que sunt ex parte voluntatis. r̄ ea q̄ sunt ex parte filij ad ea q̄ sunt ex parte spū. s̄. dicimus eniz q̄ pater generat: intelligit r̄ dicit. vtrum autem generare intelligere r̄ dicere eandē actionē p̄fis dicant vel aliam non est p̄sentis ingitōnis in tantū tam dictū sit q̄ generare dicit actionē patris vt terminatur ad filium. Intelligere dicit eam in se dicere nominat̄ eam put pater consequitur habitudinē quandam ex eo q̄ p̄ducit filium. ideo p̄ma nullo modo est reciproca non. n. dicim̄ q̄ pater generet se verbo tertia simpliciter reciprocationem suscipit

gimus. n. q. pater se verbo dicit. Secunda autem recipit reciprocationem non simpliciter sed propositione addita: dicimus. n. q. pater se intelligit in filio non filio. et quod est quod est generare ex parte spiritus. s. Rndet spirare et ideo actus spirandi non est reciprocus: sicut nec generare. non. n. pater filius se spirant spiritu. s. ei aut quod est dicere et ei quod est intelligere ex parte voluntatis non rident nomina distincta. sed in quodam confusione redet eis oiligeret. et i deo dicimus quod diligere potest teneri notionaliter et essentialiter. quod ut diligere ex parte voluntatis. respondet ei quod est dicere ex parte intellectus diligere notionaliter sumitur. s. ut rident ei quod est intelligere essentialiter accipitur. Si accipiat diligere ut rident ei quod est dicere: pater debet quod pater filii? diligit se spiritu. s. ut pater dicitur quod se verbo dicit ut at diligere respondet ei quod est intelligere modo quo dicitur et pater potest quod pater filii? diligit se spiritu. s. non pater dicitur quod pater intelligat se verbo. pater alia et alia hinc inde impozatam per intelligere et diligere. Ad. i. dicitur quod filius est ars patris non ars quod cogit. s. i quod cogit non sicut aliquis artifex de cogit in arte in arte ab eo p. ducto. p. pater et filii? ipm artificium ars eius aliquid dicitur sic pater suo modo cognoscit in filio non ab eo cognitionem accipit. s. quod in eo oia relucet: distenter in. quod artificium constituitur in eo per actus transmittit in exteriori materia. non aut verbum siue filius. Ad. ij. dicitur quod filius dicitur esse sapientia patris sicut de lumen patris. dicitur. n. lumen patris. quod est lumen de lumine. sic et sapientia patris dicitur. quod est sapientia de sapientia ita in pater et filius sunt vna sapientia et vnum lumen. et hinc pater et filii? sint vna amor: sic vna sapientia dicitur in filius sapientia de sapientia quod pater modum intellectus pcedit. non in p. ductus est ipm appellare amorem de amore. quod non emanat p. modum voluntatis. et quod amas amat amore ab eo p. pcedere: dato quod nulla rationem p. p. hinc pater et filii? sunt vna in amante. non in est sapiens sapientia aliqua nisi per ea aliquod esse habeat: cum filius non sit sapientia patris quod dicit patri quod sit sapiens. s. quod de patre sapientia p. cedit non debemus pcedere quod pater sit sapiens filio. et ad rationem Aug. cum dicitur. quod pater non est sapiens nisi habet do sapientia quod genuit. dicitur quod multe sunt cause in inferendo que non sunt cause in essendo. et quod non possunt intelligi quod pater sit sapiens et intelligens s. s. fundamenta fidei nisi producat verbum: inferre possunt? quod si non produceret verbum non esset sapiens: sed si pater esset sapiens filio non solum inferre possent. quod si non haberet filium non esset sapiens. s. et quod pater haberet esse filio quod fallum est. Advertendum tamen quod rationem p. tractat Aug. adducit et dicit eam esse alioquin non suam. Ad. iij. dicitur quod pater novit oia in filio. non tamen ab eo cognitionem accipit. s. quod in eo singula relucet. possit. n. aliquid ea quod scit videre in libro et ea quod cognoscit aspicere in Speculo et tunc nec alio libro nec a Speculo cognitionem acciperet et eis sapiens non esset. Ad. iij. dicitur quod licet sit vna sapientia patris et filii essentialiter sumpta sicut vna essentia. est tamen alia et alia ypostasis. et quod sapientia genita supponit pro ypostasi filii. quod non est vna ypostasis patris et filii. nec ypostasis patris est sapiens p. ypostasim filii: quod pater non est sapiens sapientia genita.

Secundo queritur utrum filius sit sapiens sapientia ingenita et utrum sic. quod ille a sapientia quod est sapiens a qua habet quod sit sapiens. s. filius habet a patre quod sit sapiens. s. cum pater sit sapientia ingenita filius est sapiens sapientia ingenita.

Præterea. arguit Aug. vii. de trini. c. i. quod si pater est sapiens filio siue sapientia genita. Tunc filius præter genuisset vel fecisset. Cum igitur pater siue sapientia

ingenita filii enuerit filius erit sapiens sapientia genita. Præterea esse productum habet esse suum principium productivum. ergo filius est pater vel pater trem. s. ibi idem est sapere quod esse. ergo filius est sapiens patre vel paterem. s. pater est sapientia ingenita ergo etc. Incontrarium est quod sapientia a qua quod denominatur sapiens: habet esse in eo p. modum forme: cum denominatione sit a forma: s. vna ypostasis non est in alia p. modum forme. ergo filius non est sapiens patre vel sapientia ingenita. Alterius queritur utrum filius sit sapiens sapientia genita et videtur quod non. quod pater et filius sunt vna sapiens ut potest haberi ab Aug. in pluribus locis. ergo eodem est sapiens pater quod et filius cum ipso sit vna sapientia. s. pater non est sapiens sapientia genita. ergo nec filius. Præterea sapientia qua quod dicitur sapiens ut habere aliquam rationem principii super seipso. sed filius non habet rationem principii super seipso ergo etc. Præterea. s. Aug. vii. de trini. c. ij. verbum idem sonat quod nata sapientia. s. verbum est nomen persone. ergo et nata persona. ypostasim noiat. sed ypostasis non denotat sed forma. ergo filius non est sapiens sapientia genita. Incontrarium est. quod quilibet persona est se ipsa sapiens. sicut se ipsa est deus. sed cum filius sit sapientia genita. igitur si est sapiens seipso erit sapiens sapientia genita. Rnd. dicitur quod hinc tale p. b. quadrupliciter quantum ad p. sensum intelligi potest. primo si illud non sit tale. sed quod aliud est tale idem dicitur: et sic dicitur principia esse in genere p. principia: nam principia sunt in genere. sed quod principia sunt in genere. et ipsa in genere esse dicitur. sic etiam dicitur totum ut vinum et lagenam esse in lagenam p. p. ut p. vinum. Nam totum non est in lagenam. sed solum vinum. Secundo hinc b. tale dicitur. s. vtrumque sit tale. sed vnum diminuitur. et alium p. fectum. et sic dicitur oia entia creata esse p. primo ens. et oia veritates alias p. prima veritate: nam esse p. venit primo et creaturis s. primo cooperit p. ece et p. eentia. creaturis autem ipse fectum et p. participat. Tertio hinc potest intelligi. quod vnum est forma alterius s. quod modum dicitur quod alia non intelligit sed hinc p. aiam: ut hinc in primo de aia. Quarto hoc esse potest. quod aliquid habet ab alio quod sit tale et sic esse productum in quantum productum est tale suo productum. cum ergo querit utrum filius sit sapiens sapientia ingenita vel p. sapiam ingenitam. si p. denotat habitum s. p. p. modum est loentio f. a. quod tunc esse s. n. s. quod filius non est sapiens sed esse sapiens quod est p. sapiens: et quod absoluta sit oia tribus. et p. dicant de qualibet persona singulariter et de oibus non p. de nullo attributo pcedere debemus quod p. veniat vni persone et non aliis nisi p. venit illi. et hinc est quod Aug. ait. r. v. de trini. cap. xvij. quod p. non est memoria oium trium: nec filius intelligit: nec sp. s. caritas. nulla. n. persona ibi intelligit sibi et aliis. ita quod alie persone non intel. ligant. quilibet ergo persona est sapiens quilibet sibi intelligit: quilibet diligit: quilibet memorat. Si vere. per. denotet habitum s. p. tum ad finem modum. tunc enim est locutio f. a. ece enim sensus quod pater saperet et filius saperet. sed pater saperet complete. filius diminute. p. p. quod ut filius saperet eo idigeret: istum autem fallum intellectum remouet Ansel. monologon. l. c. di. cum in his tribus vnum quod singulus: sic summa essentia: summa sapientia sit perfecta: ut ipsa per se memorat sit et intelligat et amet necesse est ut nullus horum trium alio indigeat aut ad memorandum aut ad itellendum aut ad a madum singulum. n. quod est essentialiter et memoria et intelligere et amor Si vero s. m. tertium modum. per habitum dinem de notet. sic etiam est falsum quod dicitur: nam vna ypostasis non potest esse forma alterius. quod si sic esset vel rediret positio sabellij et esset confusio personarum. vel suscitaretur positio arrij. et esset divisio sub

25. v.

Ante. Nam cum simplex realiter a forma sua dif-
ferre non possit, si una persona esset forma alterius
vel persone realiter non differret quod sabelliani di-
cunt, vel persone essent compositae et cum propter
simplicitatem earum sit una substantia non numerata
in illis si poneremus eas compositas ponerem
separationem substantie que sapit arrianorum peri-
diam. Sed si secundum quartum modum, per ha-
bitudinem denotat: sic est verum quod dicitur. Nam
si illam sensum omne quod producitur si quod huius-
modi est tale suo productivo: et quod filius a patre, pro-
ducitur et a patre: si quod sit sapiens: cum pater sit sapien-
tia ingenita. Et hunc sensum filius est sapiens sapien-
tia ingenita. et per hoc soluntur omnia argumenta, quod ar-
gumenta prima arguunt filium esse sapientem sapien-
tia ingenita, vel per ingenitam sapientiam, putat per di-
citur habitudinem principii productum, quod concedimus.
Argumentum vero in contrarium negat filium esse sapien-
tem per huiusmodi sapientiam, putat per dicitur habitudine
quod principii formalis, quod et nos negamus: cum una per-
sona non sit forma alterius, et quod dicitur quicquid dno
minat hanc rationem forme: non est verum accipiendo for-
mam ut hic de forma loquimur. dicimus, n. opus hu-
manum quod est ab homine sed nec homo nec humanitas sit for-
ma talis operis. Ad illud autem quod ulterius queritur,
utrum filius sit sapiens per sapientiam genitam: ad solutio-
nem hanc nos distinguimus d. p. aliter quam prius, nam cum fili-
us sit sapientia genita, querere, utrum filius per tale sapien-
tiam sit sapiens, est querere, utrum per se sit sapiens, operis ergo
nos distinguere de parte ut appareat veritas hanc: si
cet autem per se si unum modum distinguendi de tot modis
quod de ea, iuxta illud quinti metaphis. ca. d. per se, quod
per se, et ea equalia sunt, possumus tamen hos modos
per se aliter distinguere si quod est per se distinguit, et re-
ducere eos ad quatuor. Primo ut per se dicat formam
ut pars diffinitio, vel diffinitio de diffinito pre-
dicatur. Secundo, ut dicat materiam, et subiectum si quod di-
cimus quod per se color est in superficie. Tertio, ut dicat per
naturam esse, vii. v. metaphis. dicitur quod per se est cuius
non est causa alia, Quarto, modo per se idem sonat quod so-
lus et separatus, quod omnia ex. v. metaphis. haberi possunt,
in divinis autem si ibi non est forma, putat de forma lo-
quitur per se est altera pars compositi, propter quod primo mo-
dus per se ibi proprie non existit, si non est ibi materia et
subiectum, propter quod potest inde negari secundus. Rur-
sum si non est ibi causa propter quod de tertio modo ibi
quod esse non potest et si est non est ibi solitudo ratione cuius
ibi quartus modus non videtur existere ponimus
tamen indivinis naturam et essentialia, unde et primo modus
ibi aliquo modo salvari potest, ponimus etiam ibi pro-
positum et personam propter quod secundus modus ibi lo-
cutus habet, habet ibi esse principium et quod est ex principio, propter quod
de tertio modo potest dubitari: habet ibi esse distinctio, unde
et quartus modus ibi adaptari potest, vel si per soli-
tudinem intelligere volumus per se esse si quod quod modum
per se, primo posterior tradens, de parte dicitur individua
per se esse, nam omnia alia sunt in primis, et destructis primis im-
possibile est aliquid aliorum remanere, sic accipiendo per se
non est dubium talem modum posse adaptari ad divina: quod
quilibet persona est ibi hypostatica et per se subsistens ut potest
haberi a Damasceno, cum ergo queritur, utrum filius sit sapiens
per sapientiam genitam, siue per se quod ipse est sapientia genita,
ta, si per dicitur habitudinem forme, ut alludamus primo
modo, sic est sapiens per sapientiam essentialia quod proprie nec
est genita nec ingenita, est, n. una essentialis sapientia
omnium trium qua omnes formaliter sapientes sunt. Si
vero per se dicat habitudinem, ad hypostaticam siue ad
suppositum et ad habentem formam: ut aliquo modo
procede. Secundo modo: sic potest dici per se tale quod habet se for-

ma que sit tale. et quod hypostasi filii que est sapientia genita est
natura quedam et forma per quam est sapiens: con-
cedere debemus si hanc habundinem filius per se
vel per sapientiam genitam: sapientem esse, sicut superfici-
es per se colorata dicitur, quod in ipsa superficie est color
ratione cuius colorata notatur, si vero per se dicat re-
motum esse ut extendamus eam ad omne id quod hanc ratio-
nem principii sic filius non est sapiens sapientia genita
vel per se. Si per se excludit omnem rationem principii pro-
ductivi, habet, n. ab alio quod sit sapiens ut a patre, Quar-
tus vero modus, et si ad divina adaptari potest ut di-
cit per se esse siue non est in alio, si quod quod modum siue sub-
stantie per se sunt: ad presentem tamen quoniam non est utri-
us, non, n. quimus utrum filius vel sapientia genita ha-
beat per se esse. Sed utrum filius sit sapiens sapientia genita
vel per se. Ad. i. d. quod una est sapientia per quam pater
et filius sunt sapientes formaliter: ut sapientia essentialis
liter sumpta, tamen alia et alia hypostasis, et quod per se cum
dicimus filium per sapientiam genitam vel per se sapiens esse
dicitur habitudinem ad hypostaticam ideo non valet quod di-
citur, et ad formam arguendi cum arguitur, quod eodem est
sapiens pater et filius, verum est: si eodem iter pro
forma et pro natura. Sed falsum est si sit per hypostaticam
vel pro supposito ut hic stat. Ad secundum dicitur
quod ratio principii importata per, per, non sem-
per de sumi si rem, sed aliquando sumitur si ratio-
nem: si quem modum dicimus quod deus est deus
per deitatem: quasi per formale principium: et
cum divinitas a deo non est distincta realiter. Rur-
sum notandum quod non semper quod habet sic per se dicitur ha-
bitudinem principii, sed sufficit quod in eo sit aliquid quod ta-
le habitudinem dicit, nam ad hoc quod sit vera, musi-
cus per se cantat sufficit quod sit aliqua forma in musico,
quod sit principium talis actus, et ideo musicus cantat: et per se,
homo cantat est per accidens, ad hoc igitur quod filius sit
sapiens per se: vel per sapientiam genitam: sufficit quod in eo
habet quod huiusmodi sit natura aliquid siue forma ratione cuius
dicatur sapiens, habet illa forma que est sapiens ut sapientia
realiter a filio esse distinctum non habeat. Ad. iii.
d. utrum esse, quod per se, non solum potest dicere habitudinem
forme, sed ad hypostaticam: ut per se per habitum quantumcumque
tamen sapientia genita sit per hypostaticam, utrum est quod filius est
sapiens sapientia genita et quod dicitur quod sola forma
denominat, non est verum nisi valde large accipiatur
forma. Illud in contrarium procedimus.

Super litteram super illo. Queri autem solet. Ad. vi.
utrum filius sit sapiens per se ipsum. Notandum
quod quilibet positio vera est, si sane intelli-
gat, nam prima accipit, per, potest di-
cere habitudinem cause formalis et efficientis: acci-
piendo large causam et efficiens. Secunda vero ac-
cipit prout determinatur ad habitudinem forme,
extendendo huiusmodi habitudinem ad formam
et ad habitum formam. Itaque super illo. (Mature in quod.)
Hondum quod Hylari vult probare filium agere per se, habet non
a se et tria facit nam primo premitit hanc veritatem dicens quod
unitas nature cui contradicit hereticus dat filio quod agat
per se: habet non a se. Secundo probat alteram partem, utrum filius non
agat a se, ibi. (Intelligere filium.) Dicens, quod filius dicit,
pater in me manens ipse facit opera ex his monstrat quod filius non
agit a se habet a patre. Tertio ostendit filium per se agere ibi.
(Ipse agit.) Quod ex quibus agit que sunt placita patris quod
per se agat, quod non proprie est coplacencia in actibus eorum quorum
non est per se agere, addit tamen quod ipsum est ipse filius non agendo a
se. (Nisi ipse agat.) Habet nisi ipse habeat quod per se agat. (A
deo.) Habet a deo patre et quod filius non est ipsum codicatum est ei a
patre quod per se agat. (Hoc sit vo in unitate nature.) Habet non
regit unitas nature que est in patre et filium quod filius agat
et que placet agat: nisi per se agat. Tertio super illo

(Utrum tantum vna sit sapientia.) Notandum, qd sapientia genita & ingenita no sunt due sapientie. sicut deus genitus & deus ingenitus no sunt duo dii. dicitur tamen sapientia genita & ingenita propter distinctas ypostases.

pl. cccij

p

De predicta. Postq magister determinavit e entia & psonis & ppetatibz hic coperat b adinucē & duo facit. qz pmo coperat ppetates ad psonā & eentia. scdo coperat ipas psonas ad eentia ibi. (Predicg et. i. pmo. v. r. r. i. i. i.)

di. Circa pmo. d. facit. qz pmo determinat veritatē scdo ponit obiectiones veritatē negatiū ibi. (Hoc at aliq.) Circa pmo. d. fa. qz pmo pmittit qones quas determinare intendit: vtz vtz ppetates sint ipse psona. & sint i diuinis psonis. & vtz sint idē quod diuina eentia. scdo ppositay qonū veritatē determinat ibi. (Ad. n. in psonis.) Circa qd duo facit. qz pmo facit qd deū ē. scdo. ad pfirmatiōez dicti spāliter adducit auctoritates hylarij. scda ibi. (Ad. n. ppetas.) Circa pmo duo facit. qz pmo determinat veritates ex eo qz ppetates coperatur ad psonas. scdo put coperantur ad eentia. ibi. (Lūqz de simplicitate. Circa pmo tria facit. qz pmo dicit qz p multas auctoritates supi adductas pbari ppetates eē i psonis. scdo adducit rōnem ad ostēdēdū qd sunt in psonis & psona nā cū diuini modi ppetates sint ab eō nō ē intelligibile qn ipse sint in deo & ē i psonis. Rursus qz ipse psona simplices sunt nō est intelligibile qn etiaz sint ipse psona. qz qd est in psona est psona. pp sui simplicitatem. tertio adducit auctoritatē Hieronymi ad ostēdēdū ppetates eē ipas psonas. Scda ibi. (Lū ergo.) Tertia ibi. (Quo circa.) Deinde cū dicit. (Lūqz.) Coperat ppetates ad eentia & duo facit. qz pmo ostēdit qd in deo est eē ipsam diuinā eentia ppetatē simplicitatē. scdo ex hoc peludat ppetates eē diuinā eentiam. qz in deo sunt. & eē psonas. & in psonis. (Secunda ibi. Si ergo ppetates.) Tūc sequit illa pars. (Ad. n.) In qua cōfirmat p hylariū qd dixerat: & duo fa. qz pmo adducit auctoritatē hylarij dicitē qz ppetas ē diuina natura. scdo astruit qz ppetas ē ipsa psona. ibi. (Idē in. vij.) Deinde cū dicit. (Hoc aut aliq.) Adducit obiectiones improbatūm veritatē: & duo facit. qz pmo adducit obiectiones cōtra h qz ppetas ē idē qz psona. scdo. cōtra hoc qd idē qz natura. ibi. (S; itez.) Circa pmo duo facit qz pmo ponit obiectiones dices. qz qdā negat ppetates eē psonas. s; eē extrinsecus affixas. nā cū ppetates determinēt psonas nō sunt psona: scdo obiectiones soluit dices: qz nō pp h negare debem. ppetates nō esse psonas. qz psonas determināt: nā psona seipia determinātur. scda ibi. (Cōtra qd dicim.) Deinde cū dicit. (S; itez.) Arguit ppetates nō esse diuinā naturā & duo facit. qz pmo pbat h psonem scdo p auctoritates: scda ibi. (Uerū nō dū.) Circa pmo duo facit. qz pmo ostēdit ppetates nō eē diuinā naturā. qz cū psona indiuiua natura nō differat si ppetates eent diuina natura ppetatibus non differat. scdo respōdet per hylariū. qz h determinat nā nō d; qz ē sup mēte sup rōez ibi. (Hoz doctris.) Deinde cū dicit. (Lētez.) Adducit quasdā obiectiones anneras. & tria facit. qz pmo arguit eādē rem vt diuinā eentiam esse patrem & filii: etiam adiectine sumēdo patrem & filii: & gñare & gigni. cū i ea sit paternitas & filiaro. scdo respōdet p Dama. qz diuini modi ppetates sic s; i diuina eentia qz cā nō determināt: s; determinat ypostases. Tertio que-

rentiāre proprietates ypostases determinant nō essentiam: respōdet per hylariū. qz hoc est supra intellectum & supra mentem. scda ibi. (Quoz dā auctatē.) Tertia ibi. (S; forte queres.) Deinde cum dicit. (Uerū n.) Probat p auctoritates. proprietates nō esse diuinā eentia & duo facit s; qz dupl; h probat. scda ibi. (Itē illis.) Circa pmo duo fa. qz pmo adducit quandā auctoritatē Aug. in qua habet qz deus est nomē eē substantie. nō p. ex quo haberi v; qz ppetas non sit diuina essentia. Itē in eadē auctoritate of qz p nō nominat id qd est: & quo idem v; peludt. scdo soluit dicens. qz qz p nō est eodem forma: pater quo deus. qz ppetate est pater non substantia dictū est qz pater nō ē nomē substantie. nō qz ppetas nō sit ipa substantia. sic etiaz soluit ad aliū qz pater nō est illud qd est. qz non illo p est pater forma: malit; quo: & essentia est: notē est pater. scda ibi. (Nos aut aliter.) Tūc seqt illa pars. (Itē sup illis.) In qua obijcit p auctoritatē aliā. & duo facit. qz pmo adducit auctoritatē in qua ptenetur qz verbū s; qz verbum non ē id qz pater. ex quo v; haberi. & ppetas qua verbum est verbū non est diuina eentia. scundo soluit qz verbū s; qz huiusmodi non est id qd p: qz nō eadē ppetate verbū est verbū. & pater ē p vtraz tū ppetas ē diuina eentia. vñ ppetas qz verbū ē verbū & ipm verbū nō ē id qd p. qz nō est ypostasis pias & est id qd p. qz est diuina eentia qz p. scda ibi. (Ad qd dicim.) In quo terminatur sententia lectōnis & distinctionis.

Agistri intentio in pti distinctione versatur. circa cōparatōem ppetatū ad diuinā psonas & diuinā eentiam. duo igitur possum; qz rere. pmo de tali cōparatōe. scdo de quib; dā anneris. Circa pmo qrem; quoz. vtz ppetas sit idē qz psona. scdo. vtz sit idē qz eentia. Tertio. qno possunt ppetates realiter differre cū ab vna re vt a diuina eentia solā differant rōne. Quarto. vtz ppetates sint in psonis & in eentia.

Ad. j.

De pmo sic pceditur. vt qz ppetas non sit idē qz psona. Sic. n. v; demus in istis inferiorib; qz pncipiata differit p pncipia: & nullū pncipiātū seipso differit: pncipia at differit seipsis & ex h sequit qz nullū pncipiātū sit pncipiū: qz si h eēt duo in cōuenientia sequeretur pmo qz pncipiata cū eent pncipia seipsis differret qd ē ptra rōnem pncipiatoz: & pncipia cū eent pncipia. p alia differret qd ē ptra rōnez pncipioz: pncipia at cum pncipio. in istis inferiorib; nō diuinis alit quo mō respōdent pstitūes & pstitūtū siue psona & ppetas. nā psona distinguuntur per proprietates. proprietates vero seipsis. Si igitur persone eent proprietates: & eā uerbo: sequeretur dupl; in cōueniens. pmo qz persone distinguerentur seipsis: cū essent proprietates: qd est ptra rōnem pstitutoz siue psonaz. scdo qz proprietates distinguerentur p alia. qz eent psona: qd est ptra rationem pstituentium siue ppetatum. Preterea. maxima oppositio est inter affirmationem & negatōem. qz illa sunt quoz non est medium s; se: vt dicitur in primo posterior. S; proprietates & psona vidētur opponi s; affirmationem & negationem: cū psona generet: nō proprietates.

Preterea. qua rōne proprietates est idem qz persona in qua ē: pari rōne & quibet notio in diuinis est idē cum psona quam notificat. s; ā sunt eadem multiplicato vno multiplicatur & aliud. cū igitur notiones sint. v. erunt. v. psona qd est in cōueniens. Preterea si proprietates & notōes essent idē qz persone: cū igitur d; dicatur trinus. qz in eo ē trinitas personaz. pater etiam diceretur trinus. quia in eo est tr-

nitas notionum: quod non dicimus. Incontra-
 tum est qz fm Aug. x v. de tri. c. vii. simplr hñs ali-
 qd est id quod hz. cū igitur psona sit summe simplex
 z habeat proprietatem ipsa est proprietates. Prete-
 rea. sicut se habz deitas ad deū. sic se hz paternitas
 ad patrē. s; deitas ē ipse deus. ergo pñitas ē ipse pñ
 Rñ. dō qz de pñtibus p cōparatōem ad pso-
 nam qdruplx modus dicēdi esse posset. pmo qz ppe-
 tates nō sunt psonē nec in psonis. scdo qz sunt psonē
 s; nō in psonis. tertio. qz sunt in psonis. s; non psonē.
 quarto qz sunt psonē z in psois pñmus modus ascri-
 bitur gilberto porretano qz possunt pñtates affi-
 sctēs z affixas extrinsecus: qd quō intelligi debet
 superius ē oñsuz. s; ad eius pñem sequitur trīa in
 cōueniētia. Primo pñsio psonaz. Scdo destructio
 actū notāliū. Tertio radicatio ratōis pductōis
 rez. Primo sic oñditur. qz nō pñtuit aliqd forma-
 liter loquēdo nisi qd in eo hz ed. Si igitur relatiōes
 diuinz eēt solū affisctēs z nō eēt in psonis fm rez
 psonē nō haberēt eē cū p eas pñtūtur in eē. z non
 differēt realr: eēt igitur pñsio psonaz qd sapit he-
 resim sabellij. qz possit trinitatē psonaz trinitatem
 nomina solū pñdēdo psonas. Scdo ex hacypo-
 stasi destruitur notāles act. nā qz agere pñsuppo-
 nit eē nō ē intelligibile qz pñ generet nisi habeat eē. s;
 inesse pñali pñtūtur p pñitātē erūtē in eo si igitur
 pñitas ē extrinsecus affixa z nō ē in pñe: pñ nō habe-
 bit eē. z ideo nō gnabit z sicut tollitur ille act? notio-
 nal qz gnatio. ita hac ypothesi facta tollit ille act? qz
 est pñsio. nam ordine nature gnatio ē pma origo: z
 amor pmo alia non remanēt. Tertio ista positio
 destruit rōnes pductōis rez. nā vt sup: a habitū est.
 s; efficiētia creaturaz attribuitur eētē. rō nō effici-
 endi pōt attribui emanatōi psonaz. nā pñm in quo
 cūqz gñe ē rō oium eoz qz sunt post: vt vult pñs. se-
 cūdo metaphi. z qz i gñe emanatōis p modū intel-
 lectus. pma emanatio est gnatio diuini verbi: ideo
 verbi ipm ē ars pñs rō pductōis oium creaturaz
 rñ: cū oēs creature cōparētur ad pñm vt artificia
 ad artificē: z qz in gñe emanatōis p modū volūta-
 tis emanatio diuini amoris siue pñsio. spñs. s; ē p-
 ma. ideo spñs. s; est rō pductōis oium creaturaz:
 cū ois creatura procedat a deo p modū voluntatis.
 gnatio ergo verbi z pductio spñs sunt rō pducti-
 onis oium creaturaz cū ergo pñdicta positio has
 emanatōes destruat: rōes pductōis rerum euellit.
 Secūdus modus dicēdi pñsio pñsio qui
 dicit qz relatiōes nō sunt in psonis. s; sunt in psonis.
 sed sunt ipse psonē. vnde pñitas nullo mō differt a
 pñe. s; pater dicitur paternitas. qz enphatice: z fm
 expressionem. sicut cū dicitur rogo benignitatē tuaz
 .i. te benignum. ita cum dicitur paternitas nihil in-
 telligit aliud nec re nec rōne qz ipse pñ. z ideo non ē
 in patre. sed est ipse pater. rō aut que posuit ipm mo-
 uere. potuit eē simplicitas psonē diuine nā qd est i
 aliquo. videtur facere cōpositōem in illo vt igitur
 psonā simplicitatē poneret: nō posuit relatiōes in ea
 sed hoc nō est verū. o; nos ponere relatiōes nō so-
 li ē psonas sed ēt in psonis. Huiusmodi aut rā-
 tio triplex esse pōt. nā relatio ad personam triplicet
 bz comparatōe. Primo qz eam pñtūtur. Secun-
 do. qz eam ab alijs personis distinguit. Tertio. qz
 per eam realiter vna psona ad aliā refertur. propter
 bec. trīa sequitur qz relatiōes sunt in personis. nam
 non pñtūtur ali d formalr nisi qd i illo ē i eo nec disti-
 guir formaliter aliquid nisi quod est in illo nec re-
 fertur aliquid realiter nisi quia ē in eo realiter re-
 latio. nam fm Cōmē. v. metapha differētia ē nisi i
 iter relatiōem fm intellectum z secundum rem qz

relatio secundum intellectum nihil ponit in substā-
 tia relati relatio autem fm rem est aliqd realiter
 in suo relatiuo. Si igitur pater refertur realiter ad
 filium per paternitatem: opz qz paternitas realiter
 sit in ipso. Tertia positio fm quam ponerentur p-
 prietates esse in personis. sed non esse personas: sta-
 re non potest. qz cū persona sit ita simplex vt essen-
 tia quicqd est in persona realiter o; esse psonam. in
 hanc tū positionem inciperet qui separaret substan-
 tiam personarum z poneret personā aliquā realiter
 esse compositam. cum compositum nō sit qd hz p-
 sona: non eēt pñtates quam haberet. Sunt ergo
 tres pñtati modi impossibiles z erronei. Quar-
 tus vero modus ē verus z catholicus. vt appareat
 ex auctoribus inductis. in lictera videlicet qz relati-
 ones sunt in psonis. qz per eas psonē constituantur:
 distinguntur. z referuntur realiter z sunt ipse psonē:
 qz nullam compositiones in eis efficiunt: licet sint
 ipse psonē z realiter ab eis non differāt. tū differēt
 ratione ppter quā differētia vñū se hz vt pñmens
 aliud vt pñtūtur. vnum vt rō referēdi vel vt refer-
 rens aliud vt relatiū. Ad pñm dicēdū qz nō est
 simile qd p simili inducitur. nam in istis inferiori-
 bus. qz pñtūtur faciunt cōpōnem in eis nō sunt
 ipsa pñtūta. In diuinis aut pter summam simplici-
 tatem qz pñtūtur psonas sunt ipse psonē. Et ad for-
 mam arguēdi dicēdū qz hz pñtūtur sit idē qz pñtū-
 tum realiter. nō est tamen idē rōne. ppter quā diffē-
 rentiam sequitur qz psona distinguitur p relatiōem:
 relatio vero seipsa. Ad s; o; maxima oppositio
 dicitur pñtūtur qz est latior z oēs alias includit.
 s; oēs alie oppōnes se habēt p additōem ad ipsas
 z ideo nō o; tū differre qz differūt p affirmatiōem z
 negationem: quantum differunt qz fm oppositōes ali-
 as oppōnūtur. argumētum igitur petit qd ē in con-
 trario pcludēs oppositum intenti. Ad tertium di-
 cendum qz quelibet notio est idem cum persona in qz
 est: non tū o; tot psonas quot sunt notiones. z cū ar-
 guitur qz qz sunt idem. multiplicato vno multiplica-
 tur reliquum: vera ē si sit plurificatio vniuersalis:
 qd non est in pposito. nam persone plurificantur re-
 aliter z quot sunt persone tot sunt res: notiones ve-
 ro non sic plurificantur realiter qz sicut. v. res in di-
 uinis cū. v. sint ibi notiones. Ad quartum dicē-
 dum qz pñtates z notiones sunt idem qz persone.
 nec tamen sequitur qz pater dicitur trinus vt deus
 trinus dicitur. nam ds trinus dicit qz i diuinis sūt
 tres res. Sed tres notiones in patre non sunt tres
 res sed vna.

Secundo querit. vtrū pñtates sit id ē qz
 essentia realr z vñ qz nō. qz qz habēt aliud
 z aliud esse. de necessitate real ter sunt di-
 stincta. sed eē relatiōis z substātie est aliud
 z aliud eē iuxta illud Aug. v. de trini. c. v. diuersuz
 est patrem esse z filiū eē sed non ē diuersa substātia.
 Si igitur eē relatiū patris z filij est aliud z aliud: nō
 eē absolutum. o; qz eē relatiōis z substātie nō sit
 idem. Preterea. qz non dicuntur de deo fm sub-
 stantiam non sunt substātia qz nihil magis fm sub-
 stantiam dī qz ipsa substātia. s; eē patrem eē fili-
 um z omnia huiusmodi fm Aug. non dicitur s; sub-
 stantia. igitur oia qz relatiōem important in diuinis
 non sunt ipsa diuina substātia. sed que nō differūt
 realiter vnum de alio pñca: cū igitur substātia nō
 pñdicatur de relatione: diuina substātia z talis rela-
 tio realiter differunt. Preterea. qz non differunt
 realiter in quo reperitur vnum z aliud. z qz diuina
 eētia reperitur i pñe: si filiatione eēt distincta realr
 ab ipsa eētia: filiatio esset in eo. s; in quocūqz ē filia.

20. 11.

No illud e fili. sicut in quocumque e albedo illud est al-
 ba: igitur pr erit fili? et fili? pr et redibit pfuso psona
 ra. p:terea si relaciones psitutine personaru su-
 pra diuinam eentia nihil addat nisi qd rois: cu et re-
 laciones couenientes deo ex tpe coueniant ei fm quan-
 da habitudine ronis. vt q no magis sint huiusmo-
 di rones i do q rones ei puenientes ex tpe qd cu sit fal-
 su d nccitate tales relaciones supra eentia aliqua re ad-
 dunt et ita ab ea realiter differunt. In contrarium e q
 ybiens e dare alid et alid ibi e dare nocy et copoey
 cu igit in deo no fit numer? neq copositio. qd qd ei
 deo est id e q diuina eentia. p:terea. s; modu
 intelligi di pprietates addita eentie psituit psona. s;
 si ppetas no eet id e q eentia. tuc psona eet coposi-
 ra ex eentia et ppetate realr. et qz nulla pars pdieaf
 de toto: se qretur qz pr no est sua eentia nec sua ma-
 gnitudo nec sua bonitas qd est ptra Aug. vij. de tri-
 ni. in multis locis q ait qz pr et fili? sunt fil? vna eentia:
 vna magnitudo: vna veritas: vna sapia: vna
 bonitas: in nullo aut coposito q sunt in eo in abstra-
 cto pdicatur de ipo: ergo et. Rn. d; q oia alia ge-
 nera in diuinis trarseunt in substancia pter relacodem. et
 ideo Aug. ij. de trini. c. v. vult. qz ee prem et ee filiu
 no dicatur fm substancia. et. vij. de trini. c. vi. dicit qz
 ee sapiere: ee bonum: ee magnu fm substancia dicitur.
 et. i. deo. v. de trini. c. i. ait q deus est sine qstitate
 bon? sine quantitate magn?: n; qz ti inuenitur q sit si-
 ne relacode pr et io relatio alr differt a diuina eentia et
 ea q videtur ee in alijs pdicamentis pp qd notada q
 vt habitus e sup? in relacode sicut in ceteris alijs duo
 e pndicare. s. ee et rone qd dicitatis et licet quatū ad
 rone qd dicitatis sue relatio in diuinis maneat fm
 suū gen? ti quatū ad rone sui ee no manet s; trāsīt
 in diuina substāz sicut cetera alia: et io relatio plus dif-
 fert a diuina eentia q sapiētia et bonitas et cetera
 huiusmodi. s; ista maior: dicit no faciat dicit realē. Ma
 dicit fm rone gradus h; qd sic est videre. qz sapi-
 entia et bonitas no solū quantū ad ee qd hnt in deo
 sunt ipsa diuina eentia. sed et quatū ad rone qd dicitatis
 sue sunt id e q ipsa: ita q dato q impossibile q
 diuina eentia diffinitio diffinitio qd ee expsiua qd
 dicitatis ei. illa diffinitio diuine sapientie ac bonita-
 ti ei? cōpeteret. Nam sapientia et bonitas et huiusmo-
 di no vnt nisi diuinā eentia sub qdā particularitate
 cognitua. Ma cū ibi oia ista sint vna. intellectus nō
 accipit ipsa vt plura et e sile. sicut videm? in istis in-
 ferioribus q forma supior: est eadē cū forma inferiori
 et actus idē cū actu. vñ h; ee sit ab entitate. et viuere
 sit ab aia sue a forma coponis aiati cum viuere
 viuētibus e ee. et sicut act? est idē cū actu. ita forma
 est idē cū forma. vñ si diffinitio forma a q pgre-
 ditur ee ista diffinitio cōpeteret forme a q pgre-
 ditur viuere. nā non differūt vñ et ens nisi fm aliqd ma-
 ius cōplete et min? cōplete cōprehensuz. Sic et et nō
 differūt intelligere deū ee substāciam et ee sapiāz: ni-
 si intelligere ipm inesse plura cōprehēdēte et magis
 determinato et sicut e de suba et sapia. ita crediderūt
 aliq qd ee de eentia et pmitate: ita q pmitas nō solū
 quatū ad ee suū ee idē q diuina eentia s; et ipa rō pr-
 nitatis fm quā differt pmitas ab eentia. put e in do
 in eentiam diuinā trāsīt: et rō mouēs eos fuit: qz qd
 qd ee in deo de? e. s; illud stare nō pōt. nā rō pmitas
 fm qdditatis suā nō est aliqd s; ad aliqd: Si igit ipa
 relatio eet diuina eentia. Tūc diuina eentia eet ad
 aliqd: et ita vt arguebatur diuina eentia a relacode nō
 differret re. nec rone. cui dfe ridēt aliqd in re ni-
 si forte. solū sicut differt diuina eentia a sapia et ex B
 sequeret duplex incōueniēs: p:mo q relatio in of-
 nis non maneret qstū ad suū gen?. sic nec alia. scdo

q relaciones constituentes psonas non facerent dif-
 ferentiam inter psonas: realē: s; ronis trā. et cū dici-
 tur qd ee in deo de? e. dicit dū h; p tātō veritatē bfe
 qz diuina eentia e simplicissima. et io nihil est in deo
 qd realr differat a natura diuina. s; qd ad eentiam
 coparatū e solū rō nō oz huiusmodi rone trāsire cū b
 simplicitati eentie nō repugnet. Tenēdū e igitur qz
 relatio solū quatū ad suū ee trāsīt in diuinā eentia. s;
 quatū ad rone sue qdditatis nō et ideo nō e aliqd
 relatio qd nō sit diuina eentia. s; ad aliqd solū: vñ
 de cū ponam? differētā in diuinis ex parte attribu-
 toy: relacodem psonaliū: et relacodem q pueniūt deo ex
 tpe: nō eodem mō has dicitas ponim?. nā relaciones q
 deo cōpētūt ex tpe in deo dicūt ee solū fm rone
 qz deus realr ad creaturā ordinari nō pōt. sed p tā-
 tō ordinatur ad ipsam in quantū e termin? ordinis:
 et io hū dicitū e q de? refertur ad creaturā. qz creatu-
 ra refertur ad ipsum. s; attributa et relaciones psit-
 tuētē psonas in deo sunt fm re: aliter trā et alr. qz h;
 attributa in deo fm re existāt. tñ diuersitati attribu-
 toy ex parte rei nulla distinctio correspondet s; vna
 res simplicissima ridet oibus illis vnde plura at-
 tributa nō sunt plures res. et inde est q dicit attributa
 toy nō facit dicitas in psonis s; differentes relaciones
 ita sunt in deo q etiam huc distinctio correspondet
 distinctio in re. q: tale ee in diuinā eentia trāsire
 tñ quatū ad rone qdditatis sue nō trāsīt in eentia
 diuinā. s; qz vt infra patebit qdditatis relacode cō-
 parata ad eentiam nō est res. s; rō tñ. si solū rō. qd-
 dicitatis relationis non est ratio quidditatis essen-
 tie nec trāsīt in essentiam. relatio non differt ab
 essentia re sed rone: et ex h; apparet q aliter differunt
 rone substātia et bonitas in deo: et substātia et relatio
 qz bonitati et sciētie et ceteris attributis nō ridet ali-
 quod cōe nisi diuina substātia: et ideo si talia diffini-
 rētur. diffinitioes eoz ad diffinitioem substātie se ba-
 berent quodam mō sicut diffinitioes speciez ad diffi-
 nitioem gnīs vt accipiam? diffinitioem large put-
 ātib; diffinitio cōpētūt. s; nō sic e de relacode euz
 ibi maneat fm suū genus: e igitur relatio idē q eentia
 re. differēt rone mō quo dicitū e oia tñ b in seqn-
 ti questione clari? apparebūt. Ad. i. d; q cōsue-
 vit distingui triplex ee pmo put sumitur p ee quid-
 dicitatio: fm q dicim? q diffinitio e sermo indicās
 quid e ee. scdo mō accipit p actu eentie s; quē modū
 dicim? q ee act? eentis. tertio put dicit veritatē cō-
 pētīs. qñ ergo d; qd qz hnt diuersuz ee: realr diffe-
 rūt: nō e intelligēdū de ee qdditatio: nā actio et pas-
 sio sunt vna res vt pbaf. iij. pbific. et tñ hnt diuer-
 sam rone qdditatis: s; intelligēdū de ee qd ee act?
 eentie et cū d; q diuersuz e ee p;ez et filiu et qz
 relacodes in diuinis et inter se et p coparatōem ad sub-
 stātia distingūt fm ee. intelligēdū e de ee qdditati
 no vel diffinitio: q: si diffinitio pruitas: filiatio: et
 eentia: eoz nō eet diffinitio vna. s; pp talē dicitas nō
 habetur q relatio a substātia realiter differat. s; ipe
 relacodes intra se realr differat vt infra patebit. Ad
 ij. d; q relatiū in diuinis nō d; fm substātia: nō q
 ipm relatiū et relatio substātia nō sint. s; q: fm ronez
 quidditatis nō pdicatur p modū sube: et vt aliqd: s;
 vt ad aliqd. Ad. iij. d; qd qñ allq duo sunt idēz. put
 sunt idem: in quo h; ee vñ et reliquū. s; put nō sunt
 idē. nō oz. diuina eentia et relatio sūt idē quatū ad ee
 nō quatū ad rone qdditatis. et pp aliā et aliā ronez
 qdditatis dicim? pmitatē ee in pte nō filiatōem: s;
 ee filiatōis fm in pte cū sit ibi diuina eentia. Ad. iij.
 d; q relacodes pueniēs oio ex tpe nō ponūt aliq q e

se reale in diuinis sup quod immediate fundentur
sed relationes de quibus loquimur ponunt. ideo nō
est simile de his & de illis.

25. III.

Et ratio queritur. vtrum ista duo sint simul
cōpossibilia. v3 q̄ relatōes distinguāt p̄so
nas realiter & tñ a diuina eēntia solū dif
ferāt rōne: & v3 q̄ nō q̄ illi rōni fm̄ quam
huiusmodi relatōes differūt a diuina eēntia. aut nū
det aliqd̄ in re aut nihil. Si nihil: tunc erūt relatio
nes solū rōnis nō ergo realiter distinguēt. Si aut̄ nū
det aliqd̄ in re: tunc q̄ritur de illa re aut ē idē q̄ diui
na eēntia aut nō si nō est idē: in diuinis erit compo
sitio cū sit ibi aliq̄ res q̄ nō ē diuina eēntia. Si vero
huiusmodi res in diuinā eēntiā transit: sola igitur rō
remanebit: s3 sola rō reale dī: az efficere nō valet. er
go rē. P̄terea. relatōes diuine fm̄ eē trāseūt in
diuinā eēntiā. s3 fm̄ rōnem q̄dditatis nō r̄ q̄ vnus ē
eē diuinū relatōem diuināz pp̄ vnitate eēntie: fm̄ eē
ipsaz nō ē p̄sonaz distinctio. s3 fm̄ rōnem q̄dditatis
solū. Si igitur relatōes distinguāt p̄sonā solū fm̄ rō
nē q̄dditatis cū huiusmodi q̄dditas nō sit res. s3 rō.
q̄ si eēt res cū nō trāseat in diuinā substantiā eēt aliq̄
res in diuinis q̄ nō eēt diuina eēntia: igitur solū rō
sed cū p̄ eā nū p̄sone distinguātur: solū rōne p̄sone dī
stincte sunt nō igitur ista duo stare p̄t q̄ relatōes rō
ne solū ab eēntiā differāt: & tñ alr̄ distinguāt p̄posta
les. P̄terea. q̄ vñ r̄ eide sunt eadē put illi sūt
eadē: sunt eadē inter se. s3 oēs relatōes diuine sunt
eadē diuine eēntie. ergo put illi sunt eodem inter se
eadē erūt. s3 sūt eadē illi realiter: & nullo mō realiter
ab ea distinguātur. ergo inter se realiter idē erūt: & so
la rōne differēt. nō ergo p̄ eas poterunt p̄sone realr̄
differre: cū ille solū differat rōne. P̄terea. s3 sit
maior differentia rōnis inter relatōes & diuinā eēn
tiā: q̄ inter eā & attributa eo q̄ in dīa rōnis sunt q̄
dus. & q̄ rōne differūt nō o3 differre q̄l̄r. ista tamē
dīa maior ad realem dīam non attingit. igitur sic
penes attributa n̄ pōt eē real̄ dīst̄ in p̄sōas: ita nec
penes relatōes s3 forte hī^o relatōes possunt facē maiorē
dīam rōis cū a diuina eēntiā plusq̄ attributa ratōe
differāt. s3 sicut ista maior dīa ad realem distinctio
nez nō attingit ita nec iter supposita realē distinctio
nez efficere poterit: s3 rationis solū. P̄terea. dī
cōiter q̄ huiusmodi relationes reales dīaz efficiūt
& inter se realr̄ distinguātur: q̄ hūt oppōnes ad inuicē:
ideo p̄nitas & filiatio sunt due res pp̄ oppōne: quā
hūt inter se. s3 p̄nitas & filiatio a diuina eēntiā rea
liter nō differūt. q̄ ad eā oppōnem nō hūt: q̄ si hec ē
bona rō: p̄nitas & filiatio a p̄essione siue aspiratiōe
passiua nō distinguētur realr̄ cū ad eā oppōnez non
dēant: igitur p̄ & fili^o ē fm̄ q̄ relatiā sunt erūt eadē
res cū spiriti. s3 igitur tres p̄sone. nō tñ sunt vna res
absolute sumpta. s3 ēt vna res relata: ē igitur p̄fusio
p̄sonaz. nō ergo possunt saluare distinctōem reales
inter p̄sonas. si relatōes a diuina eēntiā sola rōne dif
ferre dicim^o. P̄terea. oppō relatiua ē fm̄ rōnē
q̄dditatis. distinguē ergo relatōes diuinas ex eo q̄
opponūtur solū: ē cas eē distinctas fm̄ rōnem q̄ddi
tatis nū. s3 huiusmodi rō q̄dditatis. nō ē res sed rō
vt tactū est. ergo p̄pter talē oppōnem solū rōne dī
guentur & nō re. igitur o3 si huiusmodi relatōes rea
lē distinctōem inter p̄postales efficere debēt q̄ a di
uina eēntiā nō solum differāt rōne. Incōtrariū est
q̄ō fides tenet. Itē. o3 q̄ vt hui^o pateat veritas q̄ō
nīs: duo declarāda sunt. p̄rimo. vtrū relō fm̄ suam
rōnem q̄dditatis hēat q̄ sit res. q̄ si nullo mō q̄ddi
tas relatōis ē res aliq̄: cū solū fm̄ huiusmodi q̄ddita
tem distinguantur p̄sone non videtur via ad eua
dendum quomodo p̄sone possint esse realiter distin

cre. Secōdo videndum erit quomodo relationes di
uine ab alijs rebus distincte sunt. Nam sic debemus
ponere distinctionem realem inter personas vt nō
derogetur simplicitati & vnitati eēntie. q̄ sic ē figurē
da fabelli pō q̄ p̄sudit p̄sonas: q̄ nō est adherēdū ar
rio q̄ separant substantiā. P̄opter p̄mū notanduz
q̄ s3 relatio fm̄ suā rōnem q̄dditatis. nō sit aliqd̄. s3
ad aliqd̄ put aliqd̄ s3 ad aliqd̄ ē distinctū. rurſū s3 ab eē
suo habeat q̄ sit res simplr̄ & absolute loquēdo: a rōe
vero q̄dditatis magis hāt q̄ sit relatio: nō tñ debem^o
p̄cedere q̄ ipsa q̄dditas relatōis sit nullo mō res. &
q̄ relatio nullo mō ab huiusmodi q̄dditate habeat
quod sit res. nā q̄ ab huiusmodi quidditate hāt rela
tio aliquo mō q̄ sit quid reale v̄dere nō ē difficile
dicimus tñ q̄ relatio eiusdē ad sc̄p̄m ē in creaturis
ē relatio rōnis. relatio vero q̄l̄tatis in reb^o creat^o
ē realis relatio. Si igitur relatiō idēp̄tatis deficit
realitas. & nō relatiō q̄l̄tatis h̄ nō pot̄ eē ex ipso fun
damēto directe. nā sicut vnū in substantiā facit idē.
sicut vnū i quantitate facit q̄l̄e: nā h̄z apparentiā p̄
se loquēdo q̄ fundamētū in vnitate substantie fm̄
q̄ huiusmodi sit q̄d rōnis fundatū vero in quanti
tatis vnitate sit ad reale: cū vnitas sequatur modū
entitatis: & nō magis ad entitatē accedat quantitas
q̄ substantiā. s3 cōuerso. tota ergo cā q̄r idēp̄tatis ē
necessitate ē relatio rōnis & nō q̄l̄tatis: si p̄ se loqui
volumus: defectus ordinis qui ad rōnem quidditatis
reducit: q̄ idē ad sc̄p̄m realē ordinem habere
non pōt pp̄ quod equalitas fm̄ quam summi potest
realis ordo est relatio rei idēp̄tatis vero cui defici
talis ordo est relatio relationis: non ergo solum
ex esse & fundamētū debet attendi realitas in rela
tione: sed etiam ex ordine & quidditate: q̄ vtrūq̄ de
bet ibi p̄currere ad hoc q̄ sit relatio realis: non ta
men vt tactum sunt supra. ab vtroq̄z istorum rela
tio realitate eōl̄r p̄surgit q̄ ab eē p̄surgit realitate ab
solute loquendo & simpliciter a ratione quidditatis
non. vt in p̄se quendo parebit: & sicut ab vtroque
sit: vtrum relatio realitatem habeat: sic & vtrunq̄z isto
rum est aliquo modo res: sed q̄ esse relatiōis sit res
difficultatem non habet cum relatio fm̄ esse sit ali
quid sicut & cetera p̄dicamenta. Sed quomodo
ipsa quidditas relatōis possit dici aliquo modo res
videre non est facile: nam dicere talem quidditatē
esse rem absolute: & fm̄ omnem suam acceptionem
non possumus: cū plures offensum sit & omnia fun
damenta nostra in hoc radicata sint. q̄ relatio fm̄
suam quidditatem si non est aliquid: sed ad aliquid
& concedere eam nullo modo esse rem non videtur
possibile. cum inter personas realem distinctionem
faciat. vt ergo appareat. quomodo est res & quomo
do non. Sciendum q̄ per illud idem sp̄tialia v̄l
habentes naturam aliquam inter se differūt: quod
supra suum cōmune vel supra naturam illā addūt.
nam particulares homines per esse actuale & con
ditiones materie differunt quas supra hominem
simpliciter vel supra humanāz naturam addunt: &
cum per tales cōditiones & tale esse differat hic ho
mo ab homine simpliciter sumpto per idem vidē
dē differre particulariā intra se & a suo cōmuni: q̄
si hoc habet calumniā in rebus creatis. nisi ha
bentes naturam aliquam non solum distinguuntur
per id quod supra naturam addunt: sed etiam ipsā
naturam differre videntur: licet forte ex consequē
ti: cum natura in eis realiter numeretur. In diuinis
autem nullatenus videtur habere calumniā vbi
reperitur vna natura realiter: non numerata nec p̄
se nec ex consequenti. Solum ergo per id p̄sone
ad se inuicem distinguuntur quod super essentiaz ad

Ante non est enim intelligibile per se loquendo que sunt eadem alicui non esse eadem intra se: ut sunt eadem illi: q: psona non sunt eadem essentie fm id quod sup essentiam addit. solū fm id ad se inuicēz habebūt eē distinctū: cū ergo habitum sit oia absoluta tam fm esse q̄ fm rōnem quidditatis transire in oīuinam substantiam & nō manere fm suum genus relatōem vero trāsire quantuz adesse. manere ve rō fm rōnem quidditatis: ipsa ergo relatōis quidditas ē id p quod persone distinguuntur fm quā opponitur ad inuicē: & ipsam ab eēntia differunt. q: eā sup eēntiaz addit: cū ergo psona p qdditatē relatiuā & ad se inuicem & ab essentia differāt: cū ab essentia sola rōne distincte sint ad se inuicē vero realr distinctū. o: huiusmodi qdditatem p cōparatiōem ad oppositum eē rē: relata vero ad eēntiam ad quā opponem nō hz solā rōnem existere. s: quō b sit possibile q: vnū & idē aliter & alr sumptum sit res & ratio

Notādū q: qdditas relatōis p̄sistit in ad aliud se habere. Sic. n. relatiua diffinitur q: eoz esse est in respectu ad aliud. & q: diffinitio est sermo exp̄ssiu⁹ qdditatis & eēntie ex quo relatiua diffiniuntur p ad aliud se habere. o: q: qdditas relatōis accipiat p respectū ad aliud & q: huiusmodi respectus ad aliū dicit quēdam ordinē: de necessitate relatio eēntialiter & fm suā qdditatem est ordo quidā. ordo autē hz rōnem boni immo post bonum ducis qd est bonuz p̄mi: nē aliqd adeo bonū vt bonū ordi. pp qd & p̄b r̄ij. metaphi. ondit bonū nobile ipsius vniuersi esse p huiusmodi ordinē in cōparatiōe ad eum: ex hoc enim oia sunt valde bona: & vniuersum est optimū pp bonum ordinis: Si igitur ordo h̄ret rōnem ve ri cū vey & falsum sint in aia vt vult p̄b. vj. metaphi. & q̄ sunt in aia p̄nt eē rō tr̄i: credere posset aliqs q: ordo nullo mō eēt res s: tr̄i rō. s: cum habeat rōnem boni & bonū & malum sint in rebus vt ex eodē vj. metaphi. haberi p̄t. nullus oubitare d: quid sit in reb⁹ & sit aliq̄ mō res. & q: ordo ē aliquo mō res: relatio q̄ fm suā quidditatem est ordo qdam: fm suam qdditatem est res qdam: & ipsa relationis qdditas quodamō qdā res est. Sicut relatiua qdditas est res ex eo q: ē ordo qdam: o: huiusmodi ordinem realem esse ad hoc q: ipsa relatio res quedam sit. nam si talis ordo solū qd rōnis eēt. tunc ipsa relatio esset tr̄i rō. Ordine aut huiusmodi nō esse reale tripliciter p̄t p̄tingere. Primo ex fundamento: so ex ipso ordine in se. Tertio ex cōparatiōe relati vel relationis. pp primum ordo scibilis ad scientiā est rōnis tr̄i. nā in ipso scibili nō est aliquod eē reale su p quo fundetur dictus respectus. & id relatio talis nō est res s: rō. q: nihil realr ē in scibili. pp qd referatur ad scientiam. Propter fm nō est realis ordo eiusdem ad seipm. nā defectus realitatis in relatōe idēmp̄tatis. nō ē oirecte ex fundamēto. sed ex ipso ordine. Nā q: eiusdē ad seipm nō p̄t eē realis ordo: relatio idēmp̄tatis est solū rō. tertio. hoc p̄t cōtingere ex cōparatiōe relationis vel relati. nā sile per vnā similitudinē refertur ad oia filia. sicut non sunt due albedines in vno albo. ita nō sunt due similitudines in vno fili. nec due p̄nitates in vno p̄re. & id si aliqd ē sile pluribus. vel p̄ plurium: p vnaz similitudinē refertur ad oia filia. & p vnā paternitatem. ad oēs filios: respect⁹ qdē sunt aliquo mō plures: vna ē tam relatio. extēdamus ergo nomē similitudinis p ut ē aliqd dī sile sibiip̄si: quē modum p̄cedit Dionysius. ir. di. di. no. non accipiēdo similitudinē vt de ea dylari⁹ loquitur cum ait q: nihil est simile sibiip̄si. Tūc cum in isto non possint esse plures similitudines. similitudo in eo vno modo accepta erit res:

alio modo erit ratio. Nā si p̄sideramus similitudinē vt p eam refertur ad aliud. cū respectu alterius aliquid possit habere realem ordinē sic similitudo est reale & fm suam qdditatē. est res qdā. nam cū ordo sic sumpt⁹ non sit tr̄i rō. s: res qdā. & relatio sic accepta ēt fm suam qdditatē. res qdā erit. s: si desimilitudine loq volumus vt p eam aliqd ē sibi sile sic nō est res s: rō. nā eiusdē ad seipm realis ordo esse non p̄t nō est igitur rōnem q: aliqd vno mō sumptuz sit quodamō res. alio mō acceptū sit tr̄i ratio s: b solum in relatōibus repiri p̄tingat. Nā si relatio ex B est res fm suā qdditatē. q: est ordo qdaz cū ordo accipiat in cōparatiōe ad aliud cū de relatōe loqmur p cōparatiōem ad illud. respectu cuius accipit q: sit real ordo: res fm suā qdditatē quodā mō res erit: s: cū eā cōparamus nō ad illud respectu cuius accipit realis ordo sic accepta nō potest fm suam qdditatē esse res. q: cū competat ei realitas ex ordine: ex quo tollitur ordo. tollitur realitas. & sicut tollitur ordo realis. sic tollitur realitas. & ideo relatio eiusdē ad se ipm simpliciter est ratio. q: nullo modo ad seipm habetur realis ordo. Relatio vero similitudinis si est simpliciter ratio eo q: in simili p̄t esse ordo realis. p̄t tamē esse rō respectu alicuius & fm cōparatiōem aliquā inquantū cōparamus eā ad illud respectu cuius realis eē nō p̄t. nō est enim incōueniens qd ē res: nō q: sit aliqd s: q: est ad aliquid: cui⁹ modi ē ipz relatiuū vt relatiuū s̄. siue ipsa rōis quidditas fm aliquā sui acceptōem: solum rationem existere. nam sicut qd vere est nulli accidit nō est tamē incōueniens qd est eēntia e vni non comparatum ad illud. s: ad aliud ei accidētale eē. sic q: absolute. & q: ad se dicitur res est: ad nihil cōparatum est ratio non est tamē p̄tra rationem q: est res. q: est ad aliquid & ordo realis in cōparatiōe ad aliud non cōparatum ad illud respectu cuius ordo realis existit solā rōnem eē: vt de simili ostensum est: q: si ex plūpositum de simili aliquo modo hz calumniā tamen si relationem ad suum fundamentum comparamus: quin omnis relatio etiam realis sit ratio tr̄i non hz calumniā: Nam ex eo q: aliquid est albus & simile non ē compositius q̄ ex eo q: ē albus solum q: si similitudo cōparata ad albedinem q̄ est fundamentum eius. & vt est aliquid p̄ter eā eēt res. non eēt intelligibile. q: similitudo in simili p̄ter cōpositiōnem albedinis nouā cōpositiōem nō induceret. ap̄paret ergo quod licet relatio fm suum eē sit simplr & absolute res quedā. tamē fm suaz qdditatē est alio quo modo res. ita q: & ipsa quidditas quodamō res quedā est: inquantuz ē ordo quidā. & ordinē nullo modo eē rem affirmare non possumus. & q: fm suā quidditatem nō per oēm modū vel fm oēs acceptiōnem ē res. sed quodāmodo nō est incōueniens q: vno modo accepta sit res vt fm q: accipitur put est ordo realis: alio modo sit ratio: comparata ad id respectu cuius ordo realis non existit: b visō & si nō totaliter tamen in magna parte declarata est veritas questionis. nam si dicere q: pater vel paternitas put comparatur ad essentiam vt ab ea distinctū nō sit res sed rō. nec ab ea hz realiter eē distinctum: s: fm rationem solum. sed vt comparatur ad filiū. vel ad filiatiōem sic sit res & alia res nō est cōtra rationem si bene p̄sideramus iam dicta. Nam cuz p̄ fm q: p̄ cōparetur ad filiū fm realem ordinē: eo q: p̄ est filij p̄: ad eēntiam vero realem ordinē habere non possit. eo q: non sit p̄ eēntie: paternitas in cōparatiōe ad filiū vel ad filiatiōem erit realis ordo & ita res qdam & alia res comparata autē ad essentiam put est ab ea distincta est rō solum: q: respe

etu eius realis ordo esse non potest. sunt ergo tres
 psonae distincte realiter s; ab essentia solum differat
 rōne: q; quidditas relatiua s; quā distinguitur pso-
 ne inter se et ab eētia: est ordo realis vt psona ad p-
 sonam cōparatur. est autē rō solum: vt p cā psona ab
 eētia est distincta s; sicut onsum est. hoc est singula
 re in q; ditate relationum q; vno modo accepta: sit
 quodāmodo res. alio mō sit solum rō. et ideo nō est
 possibile tres psonas eē vnā eētiaz et tres res ab/
 solutas: n. n. p; et si duo aliqd. s; duo ad aliqd si q; p;
 vt eē ad aliqd excepto eo vt eē aliqd nullaten; eēt res
 cū nullo mō differat a s; vt eē aliqd. s; solū vt eē ad ali-
 qd alia res a s; nullaten; eē possit. Rursū si ipm eē
 ad aliqd quocūq; mō sumptū res eēt cūz pater sit
 aliqd excepto eo qd est ad aliqd: pater eēt cōpo-
 situs. Saluātes ergo distōnem psonaz simul cūz
 simplicitate eaz dicam; ipsius eē ad aliqd. rela-
 tū ad oppositū eē rē: p cōparatōem vero ad eētiam
 siue ad ipm aliqd: solā ratōem existeret: ex quo ap-
 paret tres psonas eē tria ad aliqd et eē esse aliqd
 excepto eo q; sunt ad aliqd pp qd possunt dici tres
 res relate: et vna res absoluta. nullo mō tñ possunt
 dici q; tuoz res: nam s; ad aliqd: cū ad aliqd pon-
 nat in numez: q; respectu eius res dici pōt. tamē
 si ad eētiam vel ad ipm aliqd: ad aliqd cōpa-
 retur. q; sic acceptū eē solū rē: eī cōnumerari nō po-
 terit. Ad hanc autē veritatē intueādā duo exēpla sit-
 pius posita nos iunāt. Mā similitudo eēt s; suā q; diti-
 lem accepta s; realē ordinē erat res. p;terea ta-
 lē ordinē p;siderata ratio existeret. Cum igitur pa-
 ternitas sit ordo realis vt p eam pater ad filium cō-
 paratur sic accepta erit res alia a filio et a filiatione
 ab essentia autem solum differret rōne: cū respectu
 eius non sit ordo realis. Rursū vt dicebatur q; li-
 bet ratio cōparata ad suum fundamētū vt est aliqd
 p;ter ipsum est: rō solā s; respectu oppositi sit res q;
 dā et q; fundamētum relatiōum diuinaz est diuina
 essentia. nā cum omne relatiū sit aliqd excepto
 eo quod relatiue dicitur: cuiuslibet relatiōis velut fū-
 damētū o; eē quodā mō absolutū. poterit ergo rela-
 tō diuina facere distinctionē realē respectu oppo-
 siti. respectu cuius alietatē realē h; nō autē respectu
 essentia ad quā cōparatur velut ad fundamētū.
 Alio quō s; suam q; dditatem relatio q; dā res exi-
 sit. Restat videre quō diuina relatio ab alijs sepa-
 ratur diuina autē relatio est relatio et est diuina inquā-
 tū autē est relatio differt ab oibus absolutis. inquā-
 tū vero eē diuina distinguitur a relatiōibus non diui-
 nis. s; autē q; eē relatio s; suā q; dditatem est res: in-
 quātū est ordo q; dā ordo at sumitur p cōparationem
 ad aliud. et id relatio s; q; est talis ordo non cōpara-
 tur ad id de quo p;dicat pp qd sic realit; distinguit q; re-
 alē p; dēz nō facit. cum ergo in aliquo sunt plēs res
 absolute. de necessitate in illo existit cōpositio: q; ab-
 solutū et s; esse et s; rōnem quidditatis est res per
 cōparatōem ad illud in quo est. relatio vero s; s; esse
 sit res vt cōparatur ad id in quo est. sed tñ s; rōnem
 quidditatis. est res quodā mō inquātū est
 ordo quidam realis p cōparationem ad oppositum
 igitur s; eē cōpositiōem facere pōt. sed s; rōnem
 quidditatis nō potest facere cōpōnem. s; distinctio-
 nem: non a quolibet sed ab opposito cū solum res-
 pectu eius sit ordo realis et q; vnū est esse oīuz relatio-
 num diuinaz: nec in eētia nec in psonis relatiōes
 cōpōnem faciunt. v; q; eaz est alia et alia ratio q; d-
 ditatis s; quā eē oppositio relatiua psonaz ad inuicē
 nō respectu eētiae. s; huiusmodi relationes non fa-
 ciunt compositionē in psonis. sicut nec in essentia p-
 pter vnitatem ipsius eē. faciet tñ distinctionem p-

sonarum absq; distinctione essentiae ex eo q; eis com-
 petit alia et alia ratio quidditatis. s; quam atten-
 ditur oppositio psonaz non essentiae: ergo pp dīam
 quā h; relatio diuina: ex eo q; relatio: ad absolutā: pos-
 sunt eē plures relatiōes realiter in diuinis absq; cō-
 pōne: s; nō absq; distinctōe q; distinctio attenditur in
 personis nō in essentia vt p; p; habita. Alio quō
 differt relatio diuina ab absolutis ex eo q; relatio.
 Restat videre quomō differt ab alijs relatiōibus:
 eo q; diuina. Morādū igitur q; relatio creaturaz ex
 eo q; est ordo quidā: h; ratōem boni. et ideo in creatu-
 ris vbi reperitur alijs et alius ordo pōt repiri alia et
 alia rō bonitatis. sed bonitas diuina est bonitas si-
 nis: nō eē bonitas ordinis s; ergo quidditates relati-
 ue in diuinis plurificēt pp qd et ordo inuenitur ibi
 alius et ali; q; et ipsa relatiōis q; dditas eē eētialit; q;
 dā ordo propter huiusmodi alietatē ordinis sic ac-
 cepti: s; sit realis distinctio inter psonas. nō est tñ ea-
 rum alia et alia rō bonitatis. nihilomin; tñ relatio di-
 uina res q; dā erit vt eē realis ordo: s; in diuinis nō
 sit bonū ordinis vt diuidit; bonū finis: q; hoc ex ex-
 cellētia nō ex defectu sortitur. Sūt ergo tria notabi-
 liter p;siderāda de q; dditate. relatiōis diuinae. Pri-
 mo. q; huiusmodi q; dditas eē quodā mō res inquātū eē or-
 do q; dā realis. et ideo quotiescūq; cōparatur ad su-
 um fundamētū. vel ad aliud respectu cuius non est
 talis ordo: respectu eius inquātū huiusmodi nō
 habet q; sit res. sed q; sit ratio. Secundo q; bu-
 iusmodi quidditas res dicitur. non q; realiter. com-
 positionem faciat. sed q; realiter distinguit. nam fa-
 cere compositionem puenit ei respectu eius in quo
 est. sed facit distinctionem respectu alterius vt al-
 bedo facit compositionem in albo. distinguit tamen
 a nigro. si igitur relatio s; suam quidditatem est
 res inquātū est ordo quidam: cum ordo huius-
 modi accipiatur per cōparationem ad aliud. non
 per cōparationem ad illud in quo est: sic p; dā-
 ta relatio ita faciet distinctōem q; attenditur respectu
 alterius: q; nō faciet cōpōnem q; consideranda eē
 respectu eius in quo existit. Tertio notādū eē q; s;
 in creaturis quaz bonitas p;sideratur ex ordine: ex
 alia et alia relatiōe possit esse diuersa ratio bonitatis
 in deo autem cuius bonitas est bonitas finis: in quo
 ex ordine. ad aliud nō attenditur bonitas rō plurali-
 tas relationū diuinaz sic efficiet distinctionem in
 suppositis q; in eis nō habebit esse diuersa ratio boni-
 tatis. p;ter primum relatio diuina in diuina eēt-
 tia distinctionem nō efficit. sed in personis cum re-
 spectu personarum non respectu eius habet q; sit re-
 alis ordo. p;ter secundum nec in personis nec
 in essentia cōpositiōem facit. p;ter tertium sic
 saluare possumus distinctōem in personis q; in eis
 erit bonitas et vt patere potest per habita etiam q;
 libet absolutum remanet in plurificatione: et sic est pa-
 refacta veritas questionis questite a qua q; depen-
 det quodāmodo veritas totius primi libri. non
 miretur lector si eam sumus diffusius prosecuti.
 Ad. i. dō q; illa quidditas s; quā differunt rela-
 tiones a diuina essentia licet comparata ad eam sit
 ratio: comparata tamē ad oppositū est ordo realis
 et s; eam persone realiter differre possunt. nō igit;
 o; q; sit aliqua res in diuinis non transiens in diui-
 nam essentiam: vel aliqd realiter differrens a diui-
 na essentia. ad hoc q; sit realis distinctio personarū
 vt potest patere per habita. Ad secundum dicen-
 dum q; non distinguit relatio in diuinis nisi secun-
 dum quidditatem. sed huiusmodi quidditas p;ont
 persona per eam comparatur ad suum correlati-
 uum est quidam realis ordo. et realiter distinguens